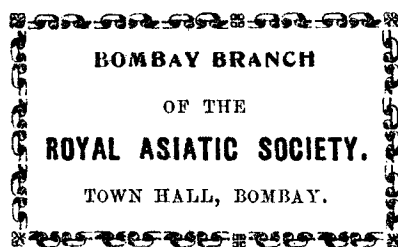

00042743

NOT TO BE ISSUED
OUT OF THE LIBRARY

THE
HYMNS OF THE RIG-VEDA

IN THE
PADĀ TEXT.

REPRINTED FROM THE EDITIO PRINCEPS.

42743

ac.

F. MA^{AN} MÜLLER, M.A.

MEMBRE ÉTRANGER DE L'INSTITUT DE FRANCE, ETC.

LONDON:

TRÜBNER & CO., 57 AND 59, LUDGATE HILL.
1873.

42743

00042743

Printed by E. B. GARDNER, E. PICKARD HALL, and J. H. STACY,
at the Clarendon Press, Oxford,
and
By STEPHEN AUSTIN and SONS, Hertford.
1873.

DEDICATED TO

M. ADOLPHE REGNIER,

MEMBRE DE L'INSTITUT DE FRANCE,

AS A TOKEN OF SINCERE ADMIRATION

FOR THE THOROUGHNESS OF HIS SCHOLARSHIP,

THE ELEVATION OF HIS CHARACTER,

AND HIS LIFE-LONG DEVOTION TO HIS CONVICTIONS.

BY

MAX MÜLLER.

PREFACE.

THIS edition of the text of the Rig-Veda, the first complete edition of that ancient text in both the *Samhitā* and *Pada* forms, is chiefly intended to answer the requirements of students in India. The Rig-Veda, the oldest book of Indian literature, has very properly been made one of the principal class-books for those who study Sanskrit in the schools and colleges in India, and though at present a scholar-like knowledge of the Vedic hymns is in the examinations required of the more advanced students only, yet, as soon as editions, translations, grammars, and dictionaries shall have rendered the study of these ancient documents more accessible, I doubt not that the time will come when no one in India will call himself a Sanskrit scholar, who cannot construe the hymns of the ancient Rishis of his country. What should we think of a Greek scholar who could read Euripides or Anakreon, but could not construe Homer? Yet that is, or, at all events, will be the position of a Sanskrit scholar who professes to pass in *Sakuntalā* and *Amaru*, but is unable to understand the best hymns of the Rig-Veda.

When this new demand for a complete edition of the Rig-Veda arose, it was clearly impossible to meet it by a reprint of my large edition, containing both text and commentary. The first volume of that edition is nearly out of print, and, without the liberal assistance of the Government, no reprint of it could be brought out, except at a price that would place the book beyond the reach of most scholars. All that might be done, would be to reprint the first *Adhyāya* for schools; for it may be safely said, to use the words of *Sāyana*, that he who has honestly worked his way through that first book, is able to understand all the rest of *Sāyana's* commentary.

But even a reprint of the text only of the Rig-Veda was by no means an easy undertaking. I have sometimes been blamed for not having published such an edition long ago. All that I can say is that I was most anxious, but that I was too poor to do it. I began an edition of the two texts of the Rig-Veda in the year 1856, but, though everything was ready, the expense of the undertaking proved

too great to allow the German publisher to continue the work to the end. It was only with the assistance of the German Oriental Society, and through the liberality of a Royal Academy, that the Editor of the "Indische Studien" was enabled to publish a transcript into Roman letters by Prof. Aufrecht, and this for the *Samhitā*-text only, with extracts from the *Pada*-text. In answer to certain ill-natured misrepresentations reflecting on the promoters of that undertaking, I can only say that if I did not complain because the text of two out of ten *Mandalas* might thus seem to have been snatched from my edition, it was hardly for others to complain in my name. What I said in the preface to the first volume of my translation of the *Rig-Veda*, I say here again: "No one could have rejoiced more sincerely than I did at the publication of the Romanised transliteration of the *Rig-Veda*, carried out with so much patience and accuracy by Prof. Aufrecht. It showed that there was a growing interest in this, the only true *Veda*; it showed that even those who could not read Sanskrit in the original *Devanāgarī*, wished to have access to the original text of these ancient hymns; it showed that the study of the *Veda* had a future before it like no other book of Sanskrit literature. My learned friend Prof. Aufrecht has been most unfairly charged with having printed his Romanised text *me insciente vel invito*. My edition of the *Rig-Veda* is *publici juris*, like any edition of Homer or Plato, and anybody might have reprinted it, either in Roman or *Devanāgarī* letters. But far from keeping me in ignorance of his useful enterprise, Prof. Aufrecht applied to me for the loan of the MSS. of the two *Mandalas* which I had not yet published, and I lent them to him most gladly, because, by seeing them printed at once, I felt far less guilty in delaying the publication of the last volumes of my edition of the text and commentary." And, in order to remove all possible misunderstandings, I take this opportunity of stating, that when Professor Aufrecht applied to me, I lent him, not my transcript of these MSS., but the MSS. themselves on which my text is founded (see Preface to the first volume of my edition, 1849, pp. vii-x), because without them, as he wrote to me, he found it impossible to give a correct text of that portion which I had not yet published.

An edition of the *Rig-Veda* in Roman letters, however useful in Europe, was of course of little assistance in India. It had no doubt the advantage of being cheap, and this chiefly owing to the liberal subsidy from two learned societies; but it proved again, what was known before, that it is physically impossible to avoid a large number of mistakes and misprints in transcribing Sanskrit texts, more particularly with accents, in any European alphabet.

After the reprint of the *Samhitā* and *Pada*-texts which I had begun in 1856 at Leipzig had to be discontinued, a complete edition of the *Rig-Veda* in Devanāgarī characters remained for a long time a desideratum, till at last Mr. Trübner, encouraged by promises of support from Indian and European subscribers, declared himself ready to undertake the risk. I gladly promised to supply the MS. with all the corrections marked in my own copy during the last twenty years, and I only stipulated that I should be relieved from the task of correcting the proof-sheets. All promised well, when the printing was interrupted, twice by strikes, and again by the war, which delayed the delivery of new types from Germany. By these untoward accidents not only was the publication unavoidably retarded, but the estimated expense of the undertaking nearly doubled. Subscribers, however, will receive their copies at the price which was fixed before these strikes, and which even then would only have been sufficient to cover the real outlay, without allowing any remuneration either to the publisher or to the editor. The large pecuniary loss thus incurred will have to be borne by Mr. Trübner and myself. It will be seen that to subscribers the price of each copy in Devanāgarī letters is no more than the price of the reprint in Roman letters, published at Berlin.

In order to secure the greatest possible amount of correctness in reprinting the two texts of the *Rig-Veda*, a young, but already distinguished Sanskrit scholar, Dr. Thibaut, was engaged to read the proof-sheets. They were read three or even four times before they were finally ordered for press, and I have that confidence in his accuracy that I believe few texts, particularly texts with accents, will prove so free from misprints as the present. While all the credit for this part of the work belongs to him, he gratefully acknowledges the zeal of the printers, both at Oxford and Hertford, who vied with each other in producing the most faultless proof-sheets. However, there is nothing perfect on earth, and I am bound to confess that, during the printing, some letters have here and there been spoiled, and some accents broken,—a mishap against which even the gods fight in vain.

The plan followed in reprinting the two texts has been to begin with the *Pada*-text, as requiring far more space than the *Samhitā*-text, to print the former as close as possible, and then to set up the *Samhitā*-text, so as to make each page of *Pada* correspond to a page of *Samhitā*. In order to preserve the parallelism of the pages, it was necessary to leave out the small lines which separate the *padas*, also the *iti*'s, and the *iti*'s with the repetition of the words. The omission of the separating lines was of no consequence, but

when the MSS. give an *iti*, I have used instead the sign •, when they give *iti* and repeat the word, I have marked this by the sign ◦. As there was still some space over on the *Samhitā* page, the number of verses of each hymn, the names of the authors, deities, and metres were added, as much as possible in the words of the *Sarvānu-krama*, and we have thus succeeded in the difficult task of producing an edition in which, from beginning to end, one page of *Pada* corresponds to one page of *Samhitā*-text. Had I printed the *Samhitā*-text by itself, the saving of space would have been considerable; but it will be seen that even thus the number of pages occupied by the *Samhitā*-text, printed in the largest *Devanāgarī* characters, is less than that of the Romanised transcript. No one who knows the peculiarity of the Sanskrit alphabet would suppose that a Roman transcript could ever occupy less space than the original *Devanāgarī*. We have here used the largest *Devanāgarī* types, we have lost much space in having to print the accents above and below the letters, and had thus only twenty-four lines on each page against twenty-seven lines in the Romanised text (exclusive of notes), and yet the sum total of our pages is only 844, against 920 pages required for the transcript in Roman letters. The expense of printing with *Devanāgarī* letters is unfortunately becoming greater every year, and with the competition of native publishers in India, it will soon become impossible to print any Sanskrit texts in Europe. I am, however, authorized to state by Mr. Trübner, who undertook this work from a purely literary interest, that as soon as the loss which we have incurred shall be covered, the price of the work will be considerably reduced, so as to make it the cheapest Sanskrit text ever published.

I had prepared an index of the names of the authors, deities, metres, the beginnings of each verse, also a long list of errata which may be useful to those who possess either my original edition of the *Rig-Veda* or Professor Aufrecht's transcript, enabling them in each passage to see (1) the errata in the editio princeps, (2) the errata either repeated or corrected in Professor Aufrecht's reprint, (3) the errata, now corrected for the first time in this edition, either on the authority of *Prātisākhya*, or of the best MSS. All this, however, must wait for the present, till there are new funds available for printing.

M. M.

॥ पदपाठः ॥

॥ ओं ॥

॥ १ ॥ अग्निं ई॒ळे पु॒रः ऽहि॒तं य॒ज्ञस्य॑ दे॒वं ऋ॒त्विजं॑ ही॒तारं॑
 र॒त्नऽधा॒तमं॑ ॥ १ ॥ अग्निः पू॒र्वेभिः॑ ऋ॒षिऽभिः॑ ई॒क्षाः नू॒तनैः॑
 उ॒त सः दे॒वान् आ इ॒ह व॒क्षति॑ ॥ २ ॥ अग्नि॒ना र॒यिं अ॒श्वव॒त्
 पो॒षं ए॒व दि॒वे ऽदि॒वे य॒ज्ञसं॑ वी॒रव॒त् ऽतमं॑ ॥ ३ ॥ अग्ने॑ यं य॒ज्ञं
 अ॒ध्वरं॑ वि॒श्वतः॑ प॒रिऽभूः॑ अ॒सि सः॑ इ॒त् दे॒वेषु॑ ग॒च्छति॑ ॥ ४ ॥
 अग्निः॑ ही॒ता क॒विऽक्र॑तुः स॒त्यः चि॒त्रश्र॑वः ऽतमः॑ दे॒वः दे॒वेभिः॑
 आ ग॒मत् ॥ ५ ॥ १ ॥ यत् अ॒ंग दा॒शुषे॑ त्वं अग्ने॑ भ॒द्रं क॒रिष्य॑सि
 तव॑ इ॒त् तत् स॒त्यं अ॒गिरः॑ ॥ ६ ॥ उप॑ त्वा अग्ने॑ दि॒वे ऽदि॒वे
 दो॒षाऽव॑स्तः धि॒या व॒यं नमः॑ भ॒रतः॑ आ इ॒मसि॑ ॥ ७ ॥ रा॒जतं॑
 अ॒ध्वराणां॑ गो॒पां ऋ॒तस्य॑ दी॒दिवि॑ व॒र्धमानं॑ स्वे द॒मे ॥ ८ ॥
 सः नः॑ पि॒ता ऽइ॒व सू॒नवे॑ अग्ने॑ सु॒ऽउपा॒यनः॑ भ॒व स॒चस्व॑ नः॑
 स्व॒स्तये॑ ॥ ९ ॥ २ ॥

॥ २ ॥ वा॒यो आ या॒हि दर्श॑त इ॒मे सो॒माः अर॑ऽकृ॒ताः तेषां॑
 पा॒हि श्रु॒धि हव॑ ॥ १ ॥ वा॒यो उ॒क्थेभिः॑ ज॒रन्ते॑ त्वां अ॒च्छ ज॒रि॒-
 तारः॑ सु॒तऽसो॒माः अ॒हः ऽवि॒दः ॥ २ ॥ वा॒यो तव॑ प्र॒ऽपृच॑ती
 धे॒ना जि॒गाति॑ दा॒शुषे॑ उ॒रूची॑ सोम॑ऽपी॒तये॑ ॥ ३ ॥ इ॒न्द्रवा॒यू
 इ॒मे सु॒ताः उप॑ प्र॒यः ऽभिः॑ आ ग॒तं इ॒न्द्रवः॑ वां उ॒शन्ति॑ हि ॥ ४ ॥
 वा॒यो इ॒न्द्रः च॑ चे॒तथः॑ सु॒तानां॑ वा॒जिनी॑ ऽव॒सू० तौ आ या॑तं उप॑

द्रवत् ॥ ५ ॥ ३ ॥ वायो॑ इ॒न्द्रः च॒ सु॒न्व॒तः आ॒ या॒तं॒ उप॒ निः॒ऽकृ॒तं
म॒क्षु इ॒त्या धि॒या न॒रा ॥ ६ ॥ मि॒त्रं हु॒वे प॒त॒ऽद॒क्षं व॒रु॒णं च॒
रि॒शाद॑सं धि॒यं घृ॒ताचीं॑ सा॒ध॒ता ॥ ७ ॥ ऋ॒तेन॑ मि॒त्राव॑रु॒णौ
ऋ॒त॒ऽवृ॒धौ ऋ॒त॒ऽस्पृ॒शा ऋ॒तुं बृ॒ह॒तं आ॒शा॒ये ॥ ८ ॥ क॒वी नः॑
मि॒त्राव॑रु॒णा तु॒वि॒ऽजा॒तौ उ॒रु॒ऽक्ष॒या द॒क्षं द॒धा॒ते अप॑सं ॥ ९ ॥ ४ ॥

॥ ३ ॥ अ॒श्वि॒ना य॒ज्व॒रीः इ॒षः द्र॑वत् ॥ पा॒णी० शु॒भः प॒ती
पु॒रु॒ऽभु॒जा च॒न॒स्य॒तं ॥ १ ॥ अ॒श्वि॒ना पु॒रु॒ऽद॑स॒सा न॒रा श॒वी॒र॒या
धि॒या धि॒ष्ण्या॑ व॒न॒तं गि॒रः ॥ २ ॥ द॒क्षा यु॒वाक॑वः सु॒ताः ना॑स॒त्या
वृ॒क्त॒ऽब॑र्हिषः आ॒ या॒तं रु॒द्र॒ऽव॒र्त॒नी० ॥ ३ ॥ इ॒न्द्र आ॒ या॒हि चि॒-
त्र॒ऽभा॒नो० सु॒ताः इ॒मे त्वा॒ऽय॒वः अ॒रु॒वी॒भिः त॒ना पृ॒तासः॑ ॥ ४ ॥
इ॒न्द्र आ॒ या॒हि धि॒या इ॒षि॒तः वि॒प्रऽजू॒तः सु॒त॒ऽव॒तः उप॑ ब्र॒ह्मा॒णि
वा॒घ॒तः ॥ ५ ॥ इ॒न्द्र आ॒ या॒हि तू॒तु॒जानः॑ उप॑ ब्र॒ह्मा॒णि ह॒रि॒ऽवः
सु॒ते द॒धि॒ष्ण॒ नः च॒नः ॥ ६ ॥ ५ ॥ ओ॒मा॒सः च॒र्ष॒णि॒ऽधृ॒तः वि॒श्वे
दे॒वा॒सः आ॒ ग॒त॒ दा॒श्व्या॑सः दा॒श्रु॒षः सु॒तं ॥ ७ ॥ वि॒श्वे दे॒वा॒सः
अ॒प्ऽतु॒रः सु॒तं आ॒ ग॒त॒ तू॒र्ण॒यः उ॒स्त्राः॒ऽइ॒व स्व॑स॒राणि ॥ ८ ॥
वि॒श्वे दे॒वा॒सः अ॒सि॒धः ए॒हि॒ऽमा॒या॒सः अ॒दु॒हः मे॒धं जु॒ष॒त
व॒ह्न॒यः ॥ ९ ॥ पा॒व॒का नः॑ सर॒स्व॒ती वा॒जे॒भिः वा॒जि॒नी॒ऽव॒ती
य॒ज्ञं व॒ष्टु धि॒या॒ऽव॒सुः ॥ १० ॥ चो॒द॒यि॒त्री सूनृ॑ता॒नां चे॒त॒ती
सु॒ऽम॒ती॒नां य॒ज्ञं द॒धे सर॑स्व॒ती ॥ ११ ॥ म॒हः अ॒र्यैः सर॑स्व॒ती प्र
चे॒त॒य॒ति के॒तु॒ना धि॒यः वि॒श्वाः वि॒ रा॒ज॒ति ॥ १२ ॥ ६ ॥ १ ॥

॥ ४ ॥ सु॒रूप॑ऽकृ॒तुं ऊ॒तये॑ सु॒दु॒घां॒ऽइ॒व गो॒ऽदु॒हे जु॒हूम॑सि
द्य॒वि॒ऽद्य॒वि ॥ १ ॥ उप॑ नः॒ सर्व॑ना आ॒ ग॒हि सो॑म॒स्य सो॒म॒ऽपाः

पिब गोऽदाः इत् रेवतः मदः ॥२॥ अथ ते अंतमानां विद्याम
 सुऽमतीनां मा नः अति ख्यः आ गहि ॥३॥ परा इहि वियं
 अस्तुत इंद्रं पृच्छ विपः ऽचितं यः ते सखिऽभ्यः आ वरं ॥४॥
 उत ब्रुवंतु नः निदः निः अन्यतः चित् आरत दधानाः इंद्र इत्
 दुर्वः ॥५॥७॥ उत नः सुऽभगान् अरिः वोचेयुः दस्म कृष्टयः
 स्याम इत् इंद्रस्य शर्मणि ॥६॥ आ ई आशुं आशवे भर
 यज्ञऽश्रियं नृऽमादनं पतयत् मंदयत् ऽसखं ॥७॥ अस्य पीत्वा
 शतऽक्रतो० घनः वृचाणां अभवः प्र आवः वाजेषु वाजिनं ॥८॥
 तं त्वा वाजेषु वाजिनं वाजयामः शतऽक्रतो० धनानां इंद्र
 सातये ॥९॥ यः रायः अवनिः महान् सुऽपारः सुन्वतः सखा
 तस्मै इंद्राय गायत ॥१०॥८॥

॥५॥ आ तु आ इत् नि सीदत् इंद्रं अभि प्र गायत सखायः
 स्तोमऽवाहसः ॥१॥ पुरुऽतमं पुरुणां ईशानं वार्याणां इंद्रं
 सोमं सचा सुते ॥२॥ सः घ नः योगे आ भुवत् सः राये सः
 पुरं ऽध्यां गर्मत वाजैभिः आ सः नः ॥३॥ यस्य संऽस्थे न वृण्वते
 हरी समत् ऽसु शचवः तस्मै इंद्राय गायत ॥४॥ सुतऽपाव्रे
 सुताः इमे शुचयः यंति वीतये सोमासः दधिऽआशिरः ॥५॥९॥
 त्वं सुतस्य पीतये सद्यः वृद्धः अजायथाः इंद्र ज्यैष्ठ्याय सुऽक्र-
 तो० ॥६॥ आ त्वा विशंतु आशवः सोमासः इंद्र गिर्वणः शं ते
 संतु प्रऽचेतसे ॥७॥ त्वां स्तोमाः अवीवृधन् त्वां उक्था शतऽक्र-
 तो० त्वां वर्धंतु नः गिरः ॥८॥ अक्षितऽऊतिः सनेत् इमं वाजं
 इंद्रः सहस्रिणं यस्मिन् विश्वानि पौंस्या ॥९॥ मा नः मतीः
 अभि दुहन् तनूनां इंद्र गिर्वणः ईशानः यवय वधं ॥१०॥१०॥

॥ ६ ॥ युंजति ब्रध्नं अरुषं चरैतं परि तस्थुर्षः रोचन्ते रोचना दिवि ॥ १ ॥ युंजति अस्य काम्या हरी विऽपक्षसा रथे शोणा धृष्णू नृऽवाहसा ॥ २ ॥ केतुं कृण्वन् अकेतवे पेशः मर्याः अपे- शसे सं उषत्ऽभिः अजायथाः ॥ ३ ॥ आत् अहं स्वधां अनु पुनः गर्भेऽत्वं आऽइरिरे दधानाः नाम यज्ञियं ॥ ४ ॥ वीळु चित् आरुजलुऽभिः गुहा चित् इद्र वहिऽभिः अविंदः उस्त्रियाः अनु ॥ ५ ॥ ११ ॥ देवऽयंतः यथा मतिं अच्छ विदत्ऽवसुं गिरः महां अनुषत् श्रुतं ॥ ६ ॥ इंद्रेण सं हि दृक्षसे संऽजग्मानः अवि- भ्युषा मंदू समाऽनऽवर्चसा ॥ ७ ॥ अनवद्यैः अभिद्युऽभिः मखः सहस्वत् अर्चति गणैः इंद्रस्य काम्यैः ॥ ८ ॥ अतः परिऽज्मन् आ गहि दिवः वा रोचनात् अधि सं अस्मिन् अंजते गिरः ॥ ९ ॥ इतः वा साति ईमहे दिवः वा पार्थिवात् अधि इंद्रं महः वा रजसः ॥ १० ॥ १२ ॥

॥ ७ ॥ इंद्रं इत् गाथिनः बृहत् इंद्रं अर्केभिः अर्किणः इंद्रं वा- णीः अनुषत् ॥ १ ॥ इंद्रः इत् हर्योः सचा संऽमिष्टः आ वचऽयु- जा इंद्रः वजी हिरण्ययः ॥ २ ॥ इंद्रः दीर्घाय चक्षसे आ सूर्ये रोहयत् दिवि वि गोभिः अद्रिं ऐरयत् ॥ ३ ॥ इंद्रं वाजेषु नः अव- सहस्रऽप्रधनेषु च उयः उग्राभिः जतिऽभिः ॥ ४ ॥ इंद्रं वयं महाऽधने इंद्रं अर्भे हवामहे युजं वृत्रेषु वज्रिणं ॥ ५ ॥ १३ ॥ सः नः वृषन् अमुं चरुं सचाऽदावन् अप वृधि अस्मभ्यं अप्र- तिऽस्तुतः ॥ ६ ॥ तुंजेऽतुंजे ये उत्तरे स्तोमाः इंद्रस्य वज्रिणः न विंधे अस्य मुऽस्तुतिं ॥ ७ ॥ वृषा यूथाऽइव वंसगः कृष्टीः इयति ओजसा ईशानः अप्रतिऽस्तुतः ॥ ८ ॥ यः एकः चर्षणीनां

वसूनां इरज्यति इंद्रः पंच क्षितीनां ॥९॥ इंद्रं वः विश्वतः परि
हवामहे जनेभ्यः अस्माकं अस्तु केवलः ॥१०॥ १४॥ २॥

॥८॥ आ इंद्र सानसिं रयिं सऽजित्वानं सदाऽसहं वर्षिष्ठं
ऊतये भर ॥१॥ नि येन मुष्टिऽहत्यया नि वृत्रा रुणधामहे
त्वाऽऊतासः नि अर्वता ॥२॥ इंद्रं त्वाऽऊतासः आ वयं वज्रं
घना ददीमहि जयेम सं युधि स्पृधः ॥३॥ वयं शूरेभिः अस्तुऽभिः
इंद्रं त्वया युजा वयं ससह्यामं पृतन्यतः ॥४॥ महान् इंद्रः परः च
नु महिऽत्वं अस्तु वज्रिणे द्यौः न प्रणिना शवः ॥५॥ १५॥
संऽओहे वा ये आशत नरः तोकस्य सनिती विप्रासः वा धि-
याऽयवः ॥६॥ यः कुक्षिः सोमऽपातमः समुद्रऽइव पिन्वते
उर्वीः आपः न काकुदः ॥७॥ एव हि अस्य सूनृतां विऽरुष्णी
गोऽमती मही पक्षा शाखा न दाशुषे ॥८॥ एव हि ते विऽभू-
तयः ऊतयः इंद्र माऽवते सद्यः चित् संति दाशुषे ॥९॥
एव हि अस्य काम्या स्तोमः उक्थं च शंस्या इंद्राय सो-
मऽपीतये ॥१०॥ १६॥

॥९॥ इंद्र आ इहि मत्सि अंधसः विश्वेभिः सोमपर्वेऽभिः
महान् अभिष्टिः ओजसा ॥१॥ आ ई एनं सृजत सुते मंदिं
इंद्राय मंदिने चक्रि विश्वानि चक्रये ॥२॥ मत्स्वं सुऽशिप्रं
मंदिऽभिः स्तोमेभिः विश्वऽचर्षणे सचा एषु सर्वनेषु आ ॥३॥
असृयं इंद्र ते गिरः प्रति त्वां उत् अहासत अजोषाः वृषभं
पति ॥४॥ सं चोदय चिचं अर्वाक् राधः इंद्र वरेण्यं असत् इत्
ते विऽभु प्रऽभु ॥५॥ १७॥ अस्मान् सु तव चोदय इंद्र राये

रभस्वतः तुविऽद्युम्न यशस्वतः ॥६॥ सं गोऽमत् इन्द्र वाजऽवत्
 अस्मे पृथु अरवः बृहत् विश्वऽआयुः धेहि अक्षितं ॥७॥ अस्मे
 धेहि अरवः बृहत् द्युम्न सहस्रऽसातमं इन्द्र ताः रथिनीः इषः ॥८॥
 वसोः इन्द्र वसुऽपतिं गीऽभिः गृणंतः ऋग्मियं होमं गंतारं
 ऊतये ॥९॥ सुतेऽसुते निऽओक्से बृहत् बृहते आ इत् अरिः
 इन्द्राय श्रूषं अर्चति ॥१०॥ १८॥

॥१०॥ गायंति त्वा गायत्रिणः अर्चंति अर्के अर्किणः
 ब्रह्माणः त्वा शतऽक्रतो० उत् वंशऽईव येमिरे ॥१॥ यत् सानोः
 सानुं आ अरुहत् भूरि अस्पष्टं कर्त्तुं तत् इन्द्रः अर्थं चेतति यूथेन
 वृष्णिः एजति ॥२॥ युस्व हि केशिना हरीं वृषणा कस्यऽप्रा
 अर्थं नः इन्द्र सोमऽपाः गिरां उपऽश्रुतिं चर ॥३॥ आ इहि
 स्तोमान् अभि स्वर अभि गृणीहि आ रुव ब्रह्म च नः वसो
 सचा इन्द्र यज्ञं च वर्धय ॥४॥ उक्थं इन्द्राय शंस्यं वर्धनं पुरु-
 निऽसिधे शक्रः यथा सुतेषु नः ररणत् सख्येषु च ॥५॥ तम् इत्
 सखिऽत्वे इमहे तं राये तं सुऽवीर्यं सः शक्रः उत नः शक्रत् इन्द्रः
 वसु दयमानः ॥६॥ १९॥ सुऽविवृतं सुनिऽअजं इन्द्र त्वाऽदातं
 इत् यशः गवां अप व्रजं वृधि कृणुष्व राधः अद्रिऽवः ॥७॥ नहि
 त्वा रोदसी उभे ऋघायमाणं इन्वतः जेषः स्वऽवतीः अपः
 सं गाः अस्मभ्यं धूनुहि ॥८॥ आश्रुत्ऽकर्णं श्रुधि हवं नु चित्
 दधिष्व मे गिरः इन्द्र स्तोमं इमं मम कृष्व युजः चित् अंतरं ॥९॥
 विद्म हि त्वा वृषन्ऽतमं वाजेषु हवन्ऽश्रुतं वृषन्ऽतमस्य
 हूमहे ऊतिं सहस्रऽसातमां ॥१०॥ आ तु नः इन्द्र कौशिक मन्द-
 सानः सुतं पिब नय्यं आयुः प्र सु तिर कृधि सहस्रऽसां

ऋषिं ॥११॥ परि त्वा गिर्वणः गिरः इमाः भवन्तु विश्वतः
वृद्धऽआयुं अन्तु वृद्धयः जुष्टाः भवन्तु जुष्टयः ॥१२॥ २०॥

॥११॥ इंद्रं विश्वाः अवीवृधन् समुद्रऽव्यचसं गिरः रथिऽतमं
रथिनां वाजानां सत्ऽपतिं पतिं ॥१॥ सख्ये ते इंद्र वाजिनः मा
भेम श्वसः पते त्वां अभि प्र नोनुमः जेतारं अपराऽजितं ॥२॥
पूर्वीः इंद्रस्य रातयः न विदस्यन्ति ऊतयः यदि वाजस्य गोऽमतः
स्तोतृऽभ्यः मंहते मघं ॥३॥ पुरां भिन्दुः युवा कविः अमि-
तऽओजाः अजायत इंद्रः विश्वस्य कर्मणः धर्ता वज्री पुरुऽस्तु-
तः ॥४॥ त्वं वलस्य गोऽमतः अप अवः अद्रिऽवः बिलं त्वां
देवाः अर्बिभ्युषः तुज्यमानासः आविषुः ॥५॥ तव अहं शूर
रातिऽभिः प्रति आयं सिधुं आऽवदन् उप अतिष्ठन्ति गिर्वणः
विदुः ते तस्य कारवः ॥६॥ मायाभिः इंद्र मायिनं त्वं शुष्णं
अव अतिरः विदुः ते तस्य मेधिराः तेषां श्रवांसि उत्तिर ॥७॥
इंद्र ईशानं ओजसा अभि स्तोमाः अनुषत् सहस्रं यस्य रातयः
उत्त वा संति भूयसीः ॥८॥ २१॥ ३॥

॥१२॥ अग्निं दूतं वृणीमहे होतारं विश्वऽवेदसं अस्य यज्ञस्य
सुऽक्रतुं ॥१॥ अग्निंऽअग्निं हवीमऽभिः सदा हवन्त विश्वपतिं
हव्यऽवाहं पुरुऽप्रियं ॥२॥ अग्ने देवान् इह आ वह जज्ञानः
वृक्तऽबर्हिषे असि होता नः ईडाः ॥३॥ तान् उशतः वि बोधय
यत् अग्ने यासि दूत्यं देवैः आ सत्सि बर्हिषि ॥४॥ घृतऽआहवन
दीदिऽवः प्रति स्म रिषतः दह अग्ने त्वं रक्षस्विनः ॥५॥ अग्निना
अग्निः सं इध्यते कविः गृहऽपतिः युवा हव्यऽवाट जुहुऽआ-

स्यः ॥ ६ ॥ २२ ॥ कविं अग्निं उप स्तुहि सत्यधर्माणं अध्वरे
 देवं अमीव ऽचातनं ॥ ७ ॥ यः त्वां अग्ने हविः ऽर्पतिः दूतं देव
 सपर्यति तस्य स्म प्र ऽअविता भव ॥ ८ ॥ यः अग्निं देव ऽवीतये
 हविष्मान् आ ऽविवांसति तस्मै पावक मृळय ॥ ९ ॥ सः नः
 पावक दीदि ऽवः अग्ने देवान् इह आ वह उप यज्ञं हविः च
 नः ॥ १० ॥ सः नः स्तवानः आ भर गायत्रेण नवीयसा रयि
 वीर ऽवती इषं ॥ ११ ॥ अग्ने शुक्लेण शोचिषा विश्वाभिः देव-
 हूति ऽभिः इमं स्तोमं जुषस्व नः ॥ १२ ॥ २३ ॥

॥ १३ ॥ सु ऽसमिद्धः नः आ वह देवान् अग्ने हविष्मते होतः
 पावक यक्षि च ॥ १ ॥ मधु ऽमंतं तनू ऽनपात् यज्ञं देवेषु नः कवे
 अद्य कृणुहि वीतये ॥ २ ॥ नराशंसं इह प्रियं अस्मिन् यज्ञे उप
 हूये मधु ऽजिह्वं हविः ऽकृतं ॥ ३ ॥ अग्ने सुख ऽतमे रथे देवान्
 ईळितः आ वह असि होता मनुः ऽहितः ॥ ४ ॥ स्तृणीत बर्हिः
 आनुषक् घृत ऽपृष्ठं मनीषिणः यत्र अमृतस्य चक्षणं ॥ ५ ॥
 वि अयंतां अत ऽवृधः द्वारः देवीः असश्चतः अद्य नूनं च
 यष्टवे ॥ ६ ॥ २४ ॥ नक्तोषसा सु ऽपेशसा अस्मिन् यज्ञे उप हूये
 इदं नः बर्हिः आ ऽसदे ॥ ७ ॥ ता सु ऽजिह्वी उप हूये होतारा
 देव्या कवी यज्ञं नः यक्षतां इमं ॥ ८ ॥ इळा सरस्वती मही तिस्रः
 देवीः मयः ऽभुवः बर्हिः सीदंतु अस्त्रिधः ॥ ९ ॥ इह त्वष्टारं अग्रियं
 विश्व ऽरूपं उप हूये अस्माकं अस्तु केवलः ॥ १० ॥ अव सृज
 वनस्पते देव देवेभ्यः हविः प्र दातुः अस्तु चेतनं ॥ ११ ॥
 स्वाहा यज्ञं कृणोत न इद्राय यज्वनः गृहे तत्र देवान् उप
 हूये ॥ १२ ॥ २५ ॥

॥१४॥ आ एभिः अग्ने दुवः गिरः विश्वेभिः सोमऽपीतये
 देवेभिः याहि यक्षि च ॥१॥ आ त्वा कणाः अहूषत गृणन्ति
 विप्र ते धियः देवेभिः अग्ने आ गहि ॥२॥ इन्द्रवायू बृहस्पतिं
 मित्रा अग्निं पूषणं भगं आदित्यान् मारुतं गणं ॥३॥ प्र वः
 भ्रियन्ते इन्द्रवः मत्सराः मादयिष्णवः द्रप्साः मध्वः चमूऽसदः ॥४॥
 ईळते त्वां अवस्यवः कणासः वृक्षऽवर्हिषः हविष्मन्तः अरऽकृ-
 तः ॥५॥ घृतऽपृष्ठाः मनऽयुजः ये त्वा वहति वह्नयः आ
 देवान् सोमऽपीतये ॥६॥ २६॥ तान् यजञ्चान् ऋतुऽवृधः अग्ने
 पत्नीऽवतः कृधि मध्वः सुऽजिह्व पायय ॥७॥ ये यजञ्चाः ये
 ईक्षाः ते ते पिबन्तु जिह्वया मधोः अग्ने वर्षटऽकृति ॥८॥ आकीं
 सूर्यस्य रोचनात् विश्वान् देवान् उषऽबुधः विप्रः होता इह
 वक्षति ॥९॥ विश्वेभिः सोम्यं मधु अग्ने इद्रेण वायुना पिब
 मित्रस्य धामऽभिः ॥१०॥ त्वं होता मनुऽहितः अग्ने यज्ञेषु
 सीदसि सः इमं नः अध्वरं यज ॥११॥ युष्व हि अरुषीः रथे
 हरितः देव रोहितः ताभिः देवान् इह आ वह ॥१२॥ २७॥

॥१५॥ इन्द्र सोमं पिब ऋतुना आ त्वा विशन्तु इन्द्रवः मत्स-
 रासः तत्ऽओक्सः ॥१॥ मरुतः पिबन्त ऋतुना पोत्रात् यज्ञं
 पुनीतन् यूयं हि स्थ सुऽदानवः ॥२॥ अभि यज्ञं गृणीहि नः
 ग्रावः नेष्टः पिब ऋतुना त्वं हि रत्नऽधाः असि ॥३॥ अग्ने
 देवान् इह आ वह सादय योनिषु त्रिषु परि भूष पिब ऋतु-
 ना ॥४॥ ब्राह्मणात् इन्द्र राधसः पिब सोमं ऋतून् अनु तव
 इत् हि सख्यं अस्तुतं ॥५॥ युवं दक्षं धृतऽव्रता मित्रावरुणा
 दुऽदमं ऋतुना यज्ञं आशथे ॥६॥ २८॥ द्रविणऽदाः द्रविणसः

यावँऽहस्तासः अध्वरे यज्ञेषु देवं ईकृते ॥ ७ ॥ द्रविणःऽदाः
 ददातु नः वसूनि यानि शृण्वरे देवेषु ता वनामहे ॥ ८ ॥ द्रवि-
 णःऽदाः पिपीषति जुहोत प्र च तिष्ठत नेष्टात् ऋतुऽभिः
 इष्यत ॥ ९ ॥ यत् त्वा तुरीयं ऋतुऽभिः द्रविणःऽदः यजामहे अध-
 स्म नः ददिः भव ॥ १० ॥ अश्विना पिबतं मधु दीदिऽअग्नीं
 शुचिऽव्रता ऋतुना यज्ञऽवाहसा ॥ ११ ॥ गार्हऽपत्येन संत्य-
 ऋतुना यज्ञऽनीः असि देवान् देवऽयते यज ॥ १२ ॥ २९ ॥

॥ १६ ॥ आ त्वा वहंतु हरयः वृषणं सोमऽपीतये इंद्र त्वा
 सूरऽचक्षसः ॥ १ ॥ इमाः धानाः घृतऽस्रुवः हरी इह उप वक्षतः
 इंद्रं सुखऽतमे रथे ॥ २ ॥ इंद्रं प्रातः हवामहे इंद्रं प्रऽयति अध्वरे
 इंद्रं सोमस्य पीतये ॥ ३ ॥ उप नः सुतं आ गहि हरिऽभिः इंद्र
 केशिऽभिः सुते हि त्वा हवामहे ॥ ४ ॥ सः इमं नः स्तोमं आ
 गहि उप इदं सर्वनं सुतं गौरः न तृषितः पिब ॥ ५ ॥ ३० ॥ इमे
 सोमांसः इंद्रवः सुतांसः अधि बर्हिषि तान् इंद्र सहसे पिब ॥ ६ ॥
 अयं ते स्तोमः अग्रियः हृदिऽस्पृक् अस्तु शम्ऽतमः अथ सोमं
 सुतं पिब ॥ ७ ॥ विश्वं इत् सर्वनं सुतं इंद्रः मदाय गच्छति
 वृचऽहा सोमऽपीतये ॥ ८ ॥ सः इमं नः कामं आ पृण गोभिः
 अश्वैः शतऽक्रतो स्तवाम त्वा सुऽआध्यः ॥ ९ ॥ ३१ ॥

॥ १७ ॥ इंद्रावरुणयोः अहं संऽराजोः अवः आ वृणे ता नः
 मृक्तातः ईहशे ॥ १ ॥ गंतारा हि स्थः अवसे हवं विप्रस्य माऽव-
 तः धर्तारा चर्षणीनां ॥ २ ॥ अनुऽकामं तर्पयेथां इंद्रावरुणा
 रायः आ ता वां नेदिष्ठं ईमहे ॥ ३ ॥ युवाकु हि शचीनां युवाकु

अ० १. अ० १. व० ३६.] ॥ ११ ॥ [म० १. अ० ५. सू० १९.

सुऽमतीनां भूयाम वाजऽदाव्रां ॥४॥ इंद्रः सहस्रऽदाव्रां वरुणः
शंस्यानां क्रतुः भवति उक्थ्यः ॥५॥ ३२॥ तयोः इत् अवसा वयं
सनेम नि च धीमहि स्यात् उत प्रऽरेचनं ॥६॥ इंद्रावरुणा वां
अहं हुवे चिचाय राधसे अस्मान् सु जिग्युषः कृतं ॥७॥ इंद्रा-
वरुणा नु नु वां सिसांसीति धीषु आ अस्मभ्यं शर्म यच्छतं ॥८॥
प्र वां अश्रोतु सुऽस्तुतिः इंद्रावरुणा यां हुवे यां ऋधार्थे
सधऽस्तुतिं ॥९॥ ३३॥ ४॥

॥ १८ ॥ सोमानं स्वरणं कृणुहि ब्रह्मणः पते कक्षीवतं यः
औशिजः ॥१॥ यः रेवान् यः अमीवऽहा वसुऽवित् पुष्टिऽवर्धनः
सः नः सिसक्तु यः तुरः ॥२॥ मा नः शंसः अररुषः धूर्तिः प्रणक्
मर्त्यस्य रक्ष नः ब्रह्मणः पते ॥३॥ सः घ वीरः न रिष्यति यं इंद्रः
ब्रह्मणः पतिः सोमः हिनोति मर्त्यं ॥४॥ त्वं तं ब्रह्मणः पते सोमः
इंद्रः च मर्त्यं दक्षिणा पातु अहंसः ॥५॥ ३४॥ सदसः पतिं अहुतं
प्रियं इंद्रस्य काम्यं सनिं मेधां अयासिषं ॥६॥ यस्मात् ऋते
न सिध्यति यज्ञः विपऽचितः च न सः धीनां योगं इन्वति ॥७॥
आत् ऋधोति हविऽकृतिं प्रांच कृणोति अध्वरं होचा देवेषु
गच्छति ॥८॥ नराशंसं सुऽधृष्टमं अपश्यं सप्रथऽतमं दिवः
न सन्नऽमखसं ॥९॥ ३५॥

॥ १९ ॥ प्रति त्वं चारु अध्वरं गोऽपीथाय प्र हूयसे मरुत्ऽभिः
अग्ने आ गहि ॥१॥ नहि देवः न मर्त्यः महः तव क्रतुं परः
मरुत्ऽभिः अग्ने आ गहि ॥२॥ ये महः रजसः विदुः विश्वे
देवासः अदुहः मरुत्ऽभिः अग्ने आ गहि ॥३॥ ये उग्राः अर्के

आ॒नृ॒चुः अ॒ना॒धृ॒ष्टा॒सः ओ॒ज॒सा म॒रु॒त्ऽभिः अ॒ग्ने आ ग॒हि ॥४॥
 ये शु॒भ्राः घो॒रऽव॒र्ष॒सः सु॒ऽक्ष॒चा॒सः रि॒शाद॑सः म॒रु॒त्ऽभिः अ॒ग्ने
 आ ग॒हि ॥५॥ ३६॥ ये ना॒क॒स्य अ॒धि रो॒च॒ने दि॒वि दे॒वा॒सः
 आ॒स॒न्ते म॒रु॒त्ऽभिः अ॒ग्ने आ ग॒हि ॥६॥ ये ई॒ख॒य॑न्ति प॒र्व॒ता॒न्
 ति॒रः स॒मु॒द्रं अ॒र्ण॑वं म॒रु॒त्ऽभिः अ॒ग्ने आ ग॒हि ॥७॥ आ ये त॒न्व॑न्ति
 र॒श्मि॒ऽभिः ति॒रः स॒मु॒द्रं ओ॒ज॒सा म॒रु॒त्ऽभिः अ॒ग्ने आ ग॒हि ॥८॥
 अ॒भि॒त्वा पू॒र्व॑ऽपी॒तये॑ सृ॒जामि॑ सो॒म्यं म॒धु म॒रु॒त्ऽभिः अ॒ग्ने आ
 ग॒हि ॥९॥ ३७॥ १॥

॥२०॥ अ॒यं दे॒वाय॑ जन्म॒ने स्तो॒मः वि॒प्रै॒भिः आ॒स॒या अ॒का॒रि
 र॒त्न॑ऽधा॒त॒मः ॥१॥ ये इं॒द्राय॑ व॒चःऽयु॒जा त॒त॒क्षुः म॒न॒सा ह॒रीं
 श॒मी॒भिः य॒ज्ञं आ॒श॒न्त ॥२॥ त॒क्षन् ना॒स॒त्या॒भ्यां परि॑ऽज्मानं
 सु॒ऽखं रथं॑ त॒क्षन् धे॒नुं स॒वःऽदु॒घाँ ॥३॥ यु॒वा॒ना पि॒तरा॑ पु॒नः
 स॒त्यऽम॑चाः ऋ॒जु॒ऽय॒वः ऋ॒भ॒वः वि॒ष्टी अ॒क्र॒त ॥४॥ सं वः म॒दा॒-
 सः अ॒ग॒म॒त इं॒द्रेण॑ च म॒रु॒त्वा॒ता आ॒दि॒त्ये॒भिः च॒ रा॒ज॑ऽभिः ॥५॥ १॥
 उ॒त त्वं च॒म॒सं न॒वं त्वष्टुः॑ दे॒वस्य॑ निःऽकृ॒तं अ॒कर्त॑ च॒तुरः
 पु॒नः ॥६॥ ते नः॑ र॒त्ना॒नि ध॒त्त॒न॒त्रिः आ सा॒म्रा॒नि सु॒न्व॒ते
 ए॒कं॑ऽए॒कं सु॒श॒स्ति॑ऽभिः ॥७॥ अ॒धा॒र॒य॑न्त व॒ह्नयः॑ अ॒भ॒ज॑न्त
 सु॒ऽकृ॒त्यया॑ भा॒गं दे॒वेषु॑ य॒ज्ञियं॑ ॥८॥ २॥

॥२१॥ इ॒ह इं॒द्रा॒ग्नी॑ उ॒प हू॒ये तयोः॑ इ॒त् स्तो॒मं उ॒श्म॒सि ता
 सो॒मं सो॒मऽपा॑त॒मा ॥१॥ ता य॒ज्ञेषु॑ प्र शंस॒त इं॒द्रा॒ग्नी॑ शु॒भ॒त
 न॒रः ता गा॒य॒त्रेषु॑ गा॒य॒त ॥२॥ ता मि॒त्रस्य॑ प्रऽश॒स्तये॑ इं॒द्रा॒ग्नी॑
 ता ह॒वाम॒हे सो॒मऽपा॑ सो॒मऽपी॒तये॑ ॥३॥ उ॒या संता॑ ह॒वाम॒हे
 उ॒प इ॒दं स॒र्व॒नं सु॒तं इं॒द्रा॒ग्नी॑ आ इ॒ह ग॒च्छ॒तां ॥४॥ ता म॒हांता॑

सदस्पतीं इंद्राग्नीं रक्षः उज्जतं अग्रजाः संतु अचिणः ॥५॥ तेन
सत्येन जागृतं अधि प्रचेतुर्ने पदे इंद्राग्नीं शर्म यच्छतं ॥६॥३॥

॥२२॥ प्रातःऽयुजा वि बोधय अश्विनौ आ इह गच्छतां
अस्य सोमस्य पीतये ॥१॥ या सुऽरथा रथिऽतमा उभा
देवा दिविऽस्पृशा अश्विना ता हवामहे ॥२॥ या वां कशा
मधुऽमती अश्विना सूनृताऽवती तया यज्ञं मिमिक्षतं ॥३॥
नहि वां अस्ति दूरके यत्र रथेन गच्छथः अश्विना सोमिनः
गृहं ॥४॥ हिरण्यऽपाणिं ऊतये सवितारं उप हूये सः चेत्ता
देवता पदं ॥५॥४॥ अपां नपातं अवसे सवितारं उप स्तुहि तस्य
व्रतानि उश्मसि ॥६॥ विऽभक्तारं हवामहे वसोः चित्रस्य
राधसः सवितारं नृऽचक्षसं ॥७॥ सखायः आ नि सीदत सविता
स्तोम्यः नु नः दाता राधांसि शुभति ॥८॥ अग्ने पत्नीः इह आ
वह देवानां उशतीः उप त्वष्टारं सोमऽपीतये ॥९॥ आ माः अग्ने
इह अवसे होचां यविष्ठ भारती वरूची धिषणां वह ॥१०॥५॥
अभि नः देवीः अवसा महः शर्मेणा नृऽपत्नीः अच्छिन्नऽपचाः
सचंतां ॥११॥ इह इंद्राणी उप हूये वरुणानीं स्वस्तये अग्रायीं
सोमऽपीतये ॥१२॥ मही द्यौः पृथिवी च नः इमं यज्ञं मिमि-
क्षतां पिपृतां नः भरीमऽभिः ॥१३॥ तयोः इत् घृतऽवत् पयः
विप्राः रिहंति धीतिऽभिः गंधर्वस्य ध्रुवे पदे ॥१४॥ स्योना
पृथिवि भव अनृक्षरा निऽवेशनी यच्छ नः शर्म सऽप्र-
थः ॥१५॥६॥ अतः देवाः अवंतु नः यतः विष्णुः विऽचक्रमे
पृथिव्याः सप्त धामऽभिः ॥१६॥ इदं विष्णुः वि चक्रमे वेधा नि
दधे पदं संऽऊळ्हं अस्य पांसुरे ॥१७॥ चीणि पदा वि चक्रमे

अ० १. अ० २. व० १०.] ॥ १४ ॥ [म० १. अ० ५. सू० २३.

विष्णुः गोपाः अदाभ्यः अतः धर्माणि धारयन् ॥ १८ ॥ विष्णोः
कर्माणि पश्यन् यतः व्रतानि पश्यन् इन्द्रस्य युज्यः सखा ॥ १९ ॥
तत् विष्णोः परमं पदं सदा पश्यन्ति सूरयः दिविऽइव चक्षुः
आऽततं ॥ २० ॥ तत् विप्रासः विपन्यवः जागृऽवांसः सं इधते
विष्णोः यत् परमं पदं ॥ २१ ॥ ७ ॥

॥ २३ ॥ तीव्राः सोमांसः आ गृहि आशीःऽवैतः सुताः इमे
वायो तान् प्रऽस्थितान् पिब ॥ १ ॥ उभा देवा दिविऽस्पृशा
इन्द्रवायू हवामहे अस्य सोमस्य पीतये ॥ २ ॥ इन्द्रवायू मनःऽजु-
वा विप्राः हवन्ते ऊतये सहस्रऽअक्षा धियः पती ॥ ३ ॥ मित्रं
वयं हवामहे वरुणं सोमऽपीतये जज्ञाना पूतऽदक्षसा ॥ ४ ॥
ऋतेन यौ ऋतऽवृधौ ऋतस्य ज्योतिषः पती ता मित्रावरुणा
हुवे ॥ ५ ॥ ८ ॥ वरुणः प्रऽअविता भुवत् मित्रः विश्वाभिः
ऊतिऽभिः कर्ता नः सुऽराधसः ॥ ६ ॥ मरुत्वैतं हवामहे इन्द्र आ
सोमऽपीतये सऽजुः गणेन तृपतु ॥ ७ ॥ इन्द्रऽज्येष्ठा मरुत्ऽग-
णाः देवासः पूषऽरातयः विश्वे मर्म श्रुत हव ॥ ८ ॥ हत वृत्रं
सुऽदानवः इद्रेण सहसा युजा मा नः दुःशंसः ईशत ॥ ९ ॥
विश्वान् देवान् हवामहे मरुतः सोमऽपीतये उग्राः हि
पृश्निऽमातरः ॥ १० ॥ ९ ॥ जयतांऽइव तन्यतुः मरुता एति
धृष्णुऽया यत् शुभं याचन नरः ॥ ११ ॥ हस्कारात् विऽद्युतः परि
अतः जाताः अवन्तु नः मरुतः मृळयन्तु नः ॥ १२ ॥ आ पूषन्
चित्रऽवर्हिषं आघृणे धरुणं दिवः आ अज नष्टं यथा पशुं ॥ १३ ॥
पूषा राजानं आघृणिः अपऽगूळहं गुहा हितं अविदत् चि-
त्रऽवर्हिषं ॥ १४ ॥ उतो सः मह्यं इन्दुऽभिः षट् युक्तान् अनुऽसे-

अ० १. अ० २. व० १४.] ॥ १५ ॥ [म० १. अ० ६. सू० २४.]

सिंघत् गोभिः यवै न चकृषत् ॥१५॥१०॥ अंबयः यन्ति
 अध्वऽभिः जामयः अध्वरिऽयतां पृंचतीः मधुना पयः ॥१६॥
 अमूः याः उप सूर्ये याभिः वा सूर्यः सह ताः नः हिवन्तु
 अध्वरं ॥१७॥ अपः देवीः उप हूये यच्च गावः पिबन्ति नः सिं-
 धुऽभ्यः कर्वे हविः ॥१८॥ अपऽसु अंतः अमृतं अपऽसु भेषजं
 अपां उत प्रऽशस्तये देवाः भवत वाजिनः ॥१९॥ अपऽसु मे
 सोमः अब्रवीत् अंतः विश्वानि भेषजा अग्निं च विश्वऽशंभुवं
 आपः च विश्वऽभेषजीः ॥२०॥११॥ आपः पृणीत भेषजं वरूथं
 तन्वे मम ज्योक् च सूर्यं हशे ॥२१॥ इदं आपः प्र वहत यत् किं च
 दुऽइतं मयि यत् वा अहं अभिऽदुद्रोहं यत् वा शेपे उत
 अनृतं ॥२२॥ आपः अद्य अनु अचारिषं रसेन सं अगस्महि
 पर्यस्वान् अग्ने आ गहि तं मा सं सृज वचसा ॥२३॥ सं मा अग्ने
 वचसा सृज सं प्रऽजयां सं आयुषा विद्युः मे अस्य देवाः इंद्रः
 विद्यात् सह ऋषिऽभिः ॥२४॥१२॥५॥

॥२४॥ कस्य नूनं कृतमस्य अमृतानां मनामहे चारु देवस्य
 नाम कः नः मह्यै अदितये पुनः दात् पितरं च हशेयं मातरं
 च ॥१॥ अग्नेः वयं प्रथमस्य अमृतानां मनामहे चारु देवस्य
 नाम सः नः मह्यै अदितये पुनः दात् पितरं च हशेयं मातरं
 च ॥२॥ अभि त्वा देव सवितः ईशानं वार्याणां सदा अवन् भागं
 ईमहे ॥३॥ यः चित् हि ते इत्या भगः शशमानः पुरा निदः
 अद्भेऽहस्तयोः दधे ॥४॥ भगऽभक्तस्य ते वयं उत अशेम तव
 अवसा मूर्धानं रायः आऽरभे ॥५॥१३॥ नहि ते क्षत्रं न सहः
 न मृत्युं वयः च न अमी पतयंतः आपुः न इमाः आपः

अ० १. अ० २. व० १६.] ॥ १६ ॥ [म० १. अ० ६. सू० २५.

अनिऽमिषं चरंतीः न ये वातस्य प्रऽमिनंति अभ्वं ॥६॥ अबुध्ने
 राजा वरुणः वनस्य ऊर्ध्वं स्तूपं ददते पूतऽदक्षः नीचीनाः स्युः
 उपरि बुध्नः एषां अस्मे अंतः निऽहिताः केतवः स्युः ॥७॥ उरु
 हि राजा वरुणः चकार सूर्याय पंथां अनुऽएतवै ऊं अपदे पा-
 दां प्रतिऽधातवे अकः उत अपऽवक्ता हृदयऽविधः चित् ॥८॥
 शतं ते राजन् भिषजः सहस्रं उर्वी गभीरा सुऽमतिः ते अस्तु
 बाधस्व दूरे निऽऽर्तिं पराचैः कृतं चित् एनः प्र मुमुग्धि
 अस्मत् ॥९॥ अमी ये ऋक्षाः निऽहितासः उच्चा नक्तं ददृशे
 कुहं चित् दिवा ईयुः अदभ्यानि वरुणस्य व्रतानि विऽचाकशत्
 चंद्रमाः नक्तं एति ॥१०॥१४॥ तत् त्वा यामि ब्रह्मणा वंदमानः
 तत् आ शास्ते यजमानः हविःऽभिः अहेळमानः वरुण इह
 बोधि उरुऽशंस मा नः आयुः प्र मोषीः ॥११॥ तत् इत् नक्तं तत्
 दिवा मह्यं आहुः तत् अयं केतः हृदः आ वि चष्टे शुनःशेपः यं
 अहत् गृभीतः सः अस्मान् राजा वरुणः मुमोक्तु ॥१२॥ शुनः-
 शेपः हि अहत् गृभीतः त्रिषु आदित्यं दुपदेषु बद्धः अव एनं
 राजा वरुणः समृज्यात् विद्वान् अदब्धः वि मुमोक्तु पा-
 शान् ॥१३॥ अव ते हेळः वरुण नमःऽभिः अव यज्ञेभिः ईमहे
 हविःऽभिः क्षयन् अस्मभ्यं असुर प्रऽचेतः राजन् एनांसि
 शिश्नयः कृतानि ॥१४॥ उत् उत्ऽतमं वरुण पाशं अस्मत् अव
 अधमं वि मध्यमं अथय अथ वयं आदित्य व्रते तव अनागसः
 अदितये स्याम ॥१५॥१५॥

॥२५॥ यत् चित् हि ते विशः यथा प्र देव वरुण व्रतं मिनी-
 मसि द्यविऽद्यवि ॥१॥ मा नः वधाय हन्तवै जिहीकानस्य

अ० १. अ० २. व० १९.] ॥ १७ ॥ [म० १. अ० ६. सू० २५.

रीरधः मा हृणानस्य मन्यवे ॥२॥ वि मृळीकाय ते मनः रथीः
 अश्वं न संदितं गीः ऽभिः वरुण सीमहि ॥३॥ परा हि मे
 विऽमन्यवः पतन्ति वस्यः ऽइष्टये वयः न वसतीः उप ॥४॥ कदा
 क्षत्रऽश्रियं नरं आ वरुणं करामहे मृळीकाय उरुऽचक्ष-
 सं ॥५॥ १६॥ तत् इत् समानं आशते वेनता न प्र युच्छतः
 धृतऽव्रताय दाशुषे ॥६॥ वेद यः वीनां पदं अंतरिक्षेण पततां
 वेद नावः समुद्रियः ॥७॥ वेद मासः धृतऽव्रतः द्वादश प्रजाऽवतः
 वेद यः उपऽजायते ॥८॥ वेद वातस्य वर्तनिं उरोः ऋषस्य
 बृहत् वेद ये अधिऽआसते ॥९॥ नि ससाद् धृतऽव्रतः वरुणः
 पस्त्यासु आ सां ऽराज्याय सुऽक्रतुः ॥१०॥ १७॥ अतः विश्वानि
 अद्भुता चिकित्वान् अभि पश्यति कृतानि या च कर्त्वा ॥११॥
 सः नः विश्वाहा सुऽक्रतुः आदित्यः सुऽपथा करत् प्र नः आयूषि
 तारिषत् ॥१२॥ बिभ्रत् द्रापिं हिरण्ययं वरुणः वस्त निऽनिजं
 परि स्पशः नि सेदिरे ॥१३॥ न यं दिप्संति दिप्सवः न दुह्राणः
 जनानां न देवं अभिऽमातयः ॥१४॥ उत यः मानुषेषु आ यशः
 चक्रे असांमि आ अस्माकं उदरेषु आ ॥१५॥ १८॥ परा मे यन्ति
 धीतयः गावः न गव्यूतीः अनु इच्छंतीः उरुऽचक्षसं ॥१६॥ सं
 नु वोचावहै पुनः यतः मे मधु आऽभृतं होताऽइव क्षदसे
 प्रियं ॥१७॥ दर्शं नु विश्वऽदर्शतं दर्शं रथं अधि क्षमि एताः जुषत
 मे गिरः ॥१८॥ इमं मे वरुण श्रुधि हवै अद्य च मृळय त्वां
 अवस्युः आ चके ॥१९॥ त्वं विश्वस्य मेधिर दिवः च गमः
 च राजसि सः यामनि प्रति श्रुधि ॥२०॥ उत् उत्ऽतमं
 मुमुग्धि नः वि पाशं मध्यमं चृत अव अधमानि जी-
 वसे ॥२१॥ १९॥

॥२६॥ वसिष्ठ हि मियेध्य वस्त्राणि ऊर्जो पते सः इमं नः
 अध्वरं यज ॥१॥ नि नः होता वरेण्यः सदा यविष्ठ मन्मऽभिः
 अग्ने दिवित्मता वचः ॥२॥ आ हि स्म सूनुवै पिता आपिः
 यजति आपये सखा सख्ये वरेण्यः ॥३॥ आ नः बर्हिः रिशादसः
 वरुणः मित्रः अर्यमा सीदंतु मनुषः यथा ॥४॥ पूर्वं होतः अस्य
 नः मंदस्व सख्यस्य च इमाः ऊं सु श्रुधि गिरः ॥५॥ २०॥ यत्
 चित् हि शश्वता तना देवंऽदेवं यजामहे त्वे इत् हूयते हविः ॥६॥
 प्रियः नः अस्तु विश्वपतिः होता मंद्रः वरेण्यः प्रियाः सुऽअग्रयः
 वयं ॥७॥ सुऽअग्रयः हि वार्ये देवासः दधिरे च नः सुऽअग्रयः
 मनामहे ॥८॥ अथ नः उभयेषां अमृत मर्त्यानां मिथः संतु
 प्रऽशस्तयः ॥९॥ विश्वेभिः अग्ने अग्निऽभिः इमं यज्ञं इदं वचः
 चनः धाः महसः यहो ॥ १०॥ २१॥

॥२७॥ अश्वं न त्वा वारऽवंतं वंद्यै अग्निं नमःऽभिः
 संऽराजंतं अध्वराणां ॥१॥ सः घ नः सूनुः शर्वसा पृथुऽप्र-
 गामा सुऽशेवः मीढ्वान् अस्माकं बभूयात् ॥२॥ सः नः दूरात्
 च आसात् च नि मर्त्यात् अघऽयोः पाहि सदै इत् विश्वऽआ-
 युः ॥३॥ इमं ऊं सु त्वं अस्माकं सनिं गायचं नय्यांसं अग्ने देवेषु
 प्र वोचः ॥४॥ आ नः भज परमेषु आ वाजेषु मध्यमेषु शिष्टा
 वस्वः अंतमस्य ॥५॥ २२॥ विऽभक्ता असि चित्रऽभानो० सिं-
 धोः ऊर्मौ उपाके आ सद्यः दाशुषे क्षरसि ॥६॥ यं अग्ने पृतऽसु
 मर्त्ये अवाः वाजेषु यं जुनाः सः यंता शश्वतीः इषः ॥७॥ नकिः
 अस्य सहंत्य परिऽएता कयस्य चित् वाजः अस्ति अवाय्यः ॥८॥
 सः वाजं विश्वऽचर्षणिः अर्वत्ऽभिः अस्तु तरुता विप्रैभिः

अस्तु सनिता ॥९॥ जराऽबोध तत् विविडि विशेऽविशे यज्ञि-
 याय स्तोमं रुद्राय दृशीकं ॥१०॥ २३॥ सः नः महान् अग्निऽमा-
 नः धूमऽकेतुः पुरुऽचंद्रः धिये वाजाय हिन्वतु ॥११॥ सः
 रेवान्ऽइव विशपतिः दैव्यः केतुः शृणोतु नः उक्थैः अग्निः
 बृहत्ऽभानुः ॥१२॥ नमः महत्ऽभ्यः नमः अभ्यैऽभ्यः नमः
 युवऽभ्यः नमः आशिनेभ्यः यजाम देवान् यदि शक्रवाम मा
 ज्यायसः शंसं आ वृक्षि देवाः ॥१३॥ २४॥

॥२५॥ यच्च यावा पृथुऽबुधः ऊर्ध्वः भवति सोतवे उलूख-
 लऽसुतानां अवं इत् ऊं इंद्र जल्गुलः ॥१॥ यच्च द्वौऽइव
 जघना अधिऽसवन्या कृता उलूखलऽसुतानां अवं इत् ऊं
 इंद्र जल्गुलः ॥२॥ यच्च नारी अपऽच्यवं उपऽच्यवं च शिक्षते
 उलूखलऽसुतानां अवं इत् ऊं इंद्र जल्गुलः ॥३॥ यच्च मंथां
 विऽबध्ने रश्मीन् यमित्वैऽइव उलूखलऽसुतानां अवं इत्
 ऊं इंद्र जल्गुलः ॥४॥ यत् चित् हि त्वं गृहेऽगृहे उलूखलक
 युज्यसे इह द्युमतऽतमं वद जयतांऽइव दुंदुभिः ॥५॥ २५॥ उत्
 स्म ते वनस्पते वातः वि वाति अयं इत् अथो इंद्राय पातवे
 सुनु सोमं उलूखल ॥६॥ आऽयजी० वाजऽसातमा ता हि
 उच्चा विऽजर्भृतः हरीऽइव० अंधांसि बप्सता ॥७॥ ता नः
 अद्य वनस्पती ऋष्यौ ऋषेभिः सोतुऽभिः इंद्राय मधुऽमत
 सुतं ॥८॥ उत् शिष्टं चम्बोः भर सोमं पवित्रे आ सृज नि धेहि
 गोः अधि त्वचि ॥९॥ २६॥

॥२७॥ यत् चित् हि सत्य सोमऽपाः अनाशस्ताऽइव स्मसि
 आ तु नः इंद्र शंसय गोषु अश्वेषु शुभिषु सहस्रेषु तुविऽमघ ॥१॥

शिप्रिन् वाजा॒नां प॒ते श॒चीऽवः त॒व दंस॒ना आ तु नः इ॒न्द्र शंस॒य
गोषु॑ अ॒श्वेषु॑ शु॒भिषु॑ स॒हस्रेषु॑ तु॒विऽमघ॑ ॥२॥ नि स्वा॒पय॑ सि॒
युऽदृशा॑ स॒स्तां अ॒बुध्य॑माने॑ आ तु नः इ॒न्द्र शंस॒य गोषु॑ अ॒श्वेषु॑
शु॒भिषु॑ स॒हस्रेषु॑ तु॒विऽमघ॑ ॥३॥ स॒संतु॑ त्याः अ॒रा॒तयः॑ बोध॑तु
शूर॑ रा॒तयः॑ आ तु नः इ॒न्द्र शंस॒य गोषु॑ अ॒श्वेषु॑ शु॒भिषु॑ स॒हस्रेषु॑
तु॒विऽमघ॑ ॥४॥ सं इ॒न्द्र ग॒र्दभं॑ मृ॒ण नु॒वंतं॑ पा॒पया॑ अ॒मुया॑ आ तु
नः इ॒न्द्र शंस॒य गोषु॑ अ॒श्वेषु॑ शु॒भिषु॑ स॒हस्रेषु॑ तु॒विऽमघ॑ ॥५॥
प॒ताति॑ कु॒ट्टणा॑च्या दूरं॑ वा॒तः वना॑त् अ॒धि आ तु नः इ॒न्द्र शंस॒य
गोषु॑ अ॒श्वेषु॑ शु॒भिषु॑ स॒हस्रेषु॑ तु॒विऽमघ॑ ॥६॥ स॒र्वे परिऽक्रोशं॑
ज॒हि ज॒भयं॑ कृ॒कदा॑श्च॑ आ तु नः इ॒न्द्र शंस॒य गोषु॑ अ॒श्वेषु॑ शु॒भिषु॑
स॒हस्रेषु॑ तु॒विऽमघ॑ ॥७॥ २७॥

॥३०॥ आ वः इ॒न्द्र क्रि॒विं यथा॑ वा॒जऽय॑तः श॒तऽक्र॑तुं मं॒हिष्ठं॑
सि॒न्धे इ॒न्दुऽभिः॑ ॥१॥ श॒तं वा॒ यः शु॒चीनां॑ स॒हस्रं॑ वा॒ संऽआ॑शि॒रां
आ इ॒त् कुं॑ नि॒म्बं न॑ री॒यते॑ ॥२॥ सं यत् म॒दाय॑ शु॒ष्मिणे॑ ए॒ना
हि अ॒स्य उ॒दरे॑ स॒मुद्रः॑ न व्य॒चः द॒धे ॥३॥ अ॒यं कुं॑ ते सं अ॒तसि॑
क॒पोतः॑ऽइ॒व ग॒र्भेऽधि॑ व॒चः तत् चि॒त् नः अ॒हसे॑ ॥४॥ स्तो॒त्रं
रा॒धानां॑ प॒ते गि॒र्वीहः॑ वी॒र य॒स्य ते॒ विऽभू॑तिः अ॒स्तु सू॒नृ॒
तां ॥५॥ २८॥ ऊ॒र्ध्वः तिष्ठ॑ नः ऊ॒तये॑ अ॒स्मिन् वा॒जे श॒तऽक्र॑तो०
सं अ॒न्येषु॑ ब्र॒वाव॑हे ॥६॥ यो॒गेऽयो॒गे त॒वऽत॑रं वा॒जेऽवा॒जे
ह॒वाम॑हे सखा॒यः इ॒न्द्र ऊ॒तये॑ ॥७॥ आ घ॒ ग॒मत् यदि॑ अ॒वत् स॒ह॒
सि॒णीभिः॑ ऊ॒तिऽभिः॑ वा॒जेभिः॑ उ॒प नः॑ ह॒वै ॥८॥ अ॒नु प्र॒त्नस्य॑
ओ॒कसः॑ हु॒वे तु॒विऽप्र॑तिं न॒रं यं ते॒ पूर्वं॑ पि॒ता हु॒वे ॥९॥ तं त्वा॑
व॒यं वि॒श्वऽवा॒र आ॑ शा॒स्महे॑ पु॒रुऽहू॑त स॒खे व॒सो ज॒रि॒-

अ० १. अ० २. व० ३२.] ॥ २१ ॥ [म० १. अ० ७. सू० ३१.

तृऽभ्यः ॥ १० ॥ २९ ॥ अस्माकं शिप्रिणीनां सोमऽपाः सो-
मऽपाव्वा सखे वज्रिन् सखीनां ॥ ११ ॥ तथा तत् अस्तु सो-
मऽपाः सखे वज्रिन् तथा कृणु यथा ते उश्मसि इष्टये ॥ १२ ॥
रेवतीः नः सधऽमादे इंद्रे संतु तुविऽवाजाः क्षुऽमंतः याभिः
मदेम ॥ १३ ॥ आ घ त्वाऽवान् तमना आप्नः स्तोतृऽभ्यः धृष्णो
इयानः ऋणोः अक्षं न चक्षोः ॥ १४ ॥ आ यत् दुर्वः शतऽक्रतो
आ कामं जरितृणां ऋणोः अक्षं न शचीभिः ॥ १५ ॥ ३० ॥ शश्वत्
इंद्रः पोपुथत्ऽभिः जिगाय नानंदत्ऽभिः शाश्वसत्ऽभिः धना-
नि सः नः हिरण्यऽरथं दंसनाऽवान् सः नः सनिता सनये सः
नः अदात् ॥ १६ ॥ आ अश्विनौ अश्वऽवत्या इषा यातं शवीरया
गोऽमत् दस्त्रा हिरण्यऽवत् ॥ १७ ॥ समानऽयोजनः हि वां
रथः दस्त्रौ अमर्त्यः समुद्रे अश्विना ईयते ॥ १८ ॥ नि अघ्नस्य
मूर्धनि चक्रं रथस्य येमथुः परि द्यां अन्यत् ईयते ॥ १९ ॥ कः ते
उषः कधऽप्रिये भुजे मर्तः अमर्त्यं कं नक्षसे विभाऽवरि ॥ २० ॥
वयं हि ते अमन्महि आ अंतात् आ पराकात् अश्वे न चित्रे
अरुषि ॥ २१ ॥ त्वं त्येभिः आ गृहि वाजेभिः दुहितः दिवः अस्मे
रयिं नि धारय ॥ २२ ॥ ३१ ॥ ६ ॥

॥ ३१ ॥ त्वं अग्ने प्रथमः अंगिराः ऋषिः देवः देवानां अभवः
शिवः सखा तव व्रते कवयः विद्मनाऽअपसः अजायंत मरुतः
भ्राजत्ऽऋष्टयः ॥ १ ॥ त्वं अग्ने प्रथमः अंगिरऽतमः कविः
देवानां परि भूषसि व्रतं विऽभुः विश्वस्मै भुवनाय मेधिरः
द्विऽमाता शयुः कृतिधा चित् आयवे ॥ २ ॥ त्वं अग्ने प्रथमः मा-
तरिश्चने आविः भव सुक्रतुऽया विवस्वते अरेजेतां रोदसी

अ० १. अ० २. व० ३४.] ॥ २२ ॥ [म० १. अ० १. सू० ३१.

होतृऽवूर्ये असंज्ञोः भारं अयजः महः वसो ॥३॥ त्वं अग्ने मनवे
द्यां अवाशयः पुरुरवसे सुऽकृते सुकृत्ऽतरः श्रात्रेण यत् पित्रोः
मुख्यसे परि आ त्वा पूर्वं अनयन् आ अपरं पुनः ॥४॥ त्वं अग्ने
वृषभः पुष्टिऽवर्धनः उद्यतऽसुचे भवसि श्रवाय्यः यः आऽहुतिं
परि वेदं वर्षट्ऽकृतिं एकऽआयुः अग्ने विशः आऽविवा-
ससि ॥५॥३२॥ त्वं अग्ने वृजिनऽवर्तनिं नरं सक्नन् पिपर्षि
विदथे विऽचर्षणे यः शूरऽसाता परिऽतकम्ये धने दग्धेभिः
चित् संऽञ्जता हंसि भूयसः ॥६॥ त्वं तं अग्ने अमृतऽत्वे उत्तमे
मते दधासि श्रवसे दिवेऽदिवे यः ततृषाणः उभयाय जन्मने
मयः कृणोषि प्रयः आ च सूरये ॥७॥ त्वं नः अग्ने सनये धनानां
यशसं कारुं कृणुहि स्तवानः ऋध्यामं कर्म अपसां नवेन देवैः
द्यावापृथिवीं प्र अवतं नः ॥८॥ त्वं नः अग्ने पित्रोः उपऽस्थे
आ देवः देवेषु अनवद्य जागृविः तनूऽकृत् बोधि प्रऽमतिः च
कारवे त्वं कल्याण वसु विश्वं आ ऊपिषे ॥९॥ त्वं अग्ने प्रऽमतिः
त्वं पिता असि नः त्वं वयःऽकृत् तव जा मयः वयं सं त्वा रायः
शतिनः सं सहस्रिणः सुऽवीरं यन्ति व्रतऽपां अदाभ्य ॥१०॥३३॥
त्वां अग्ने प्रथमं आयुं आयवे देवाः अकृण्वन् नहुषस्य विशपतिं
इळां अकृण्वन् मनुषस्य शासनीं पितुः यत् पुत्रः मर्मकस्य जा-
यते ॥११॥ त्वं नः अग्ने तव देव पायुऽभिः मघोनः रक्ष तन्वः च
वद्य चाता तोकस्य तनये गवां असि अग्निऽमेषं रक्षमाणः
तव व्रते ॥१२॥ त्वं अग्ने यज्यवे पायुः अंतरः अनिषंगाय च-
तुऽअक्षः इध्यसे यः रातऽहभ्यः अवृकाय धायसे कीरेः चित्
मच्च मनसा वनोषि तं ॥१३॥ त्वं अग्ने उरुऽशंसाय वाघते
स्याहं यत् रेक्कः परमं वनोषि तत् आध्रस्य चित् प्रऽमतिः

अ० १. अ० २. व० ३७.] ॥ २३ ॥ [म० १. अ० ७. सू० ३२.

उच्यसे पिता प्र पाकं शास्त्रिं प्र दिशः विदुःऽतरः ॥ १४ ॥ त्वं
अग्ने प्रयतऽदक्षिणं नरं वर्मऽइव स्यूतं परि पासि विश्वतः
स्वादुऽक्षत्रा यः वसतौ स्योनऽकृत् जीवऽयाजं यजते सः
उपऽमा दिवः ॥ १५ ॥ ३४ ॥ इमां अग्ने शरणिं मीमृषः नः इमं
अध्वानं यं अगाम दूरात् आपिः पिता प्रऽमतिः सोम्यानां
भूमिः असि ऋषिऽकृत् मर्त्यानां ॥ १६ ॥ मनुष्यत् अग्ने अंगिर-
स्वत् अंगिरः ययातिऽवत् सदेने पूर्वऽवत् शुचे अच्छ याहि
आ वह दैव्यं जनं आ सादय बर्हिषि यक्षि च प्रियं ॥ १७ ॥ एतेन
अग्ने ब्रह्मणा ववृधस्व शक्तीं वा यत् ते चकृम विदा वा उत
प्र नेषि अभि वस्यः अस्मान् सं नः सृज सुऽमत्या वा-
जऽवत्या ॥ १८ ॥ ३५ ॥

॥ ३२ ॥ इंद्रस्य नु वीर्याणि प्र वोचं यानि चकार प्रथमानि
वजी अहन् अहिं अनु अपः ततर्दं प्र वक्षणाः अभिनत् पर्वता-
नां ॥ १ ॥ अहन् अहिं पर्वते शिश्रियाणं त्वष्टा अस्मै वज्रं स्वयं
ततक्ष वाश्वाऽइव धेनवः स्यंदमानाः अंजः समुद्रं अव जग्मुः
आपः ॥ २ ॥ वृषऽयमाणः अवृणीत सोमं चिऽकटुकेषु अपिबत्
सुतस्य आ सायकं मघऽवा अदत्त वज्रं अहन् एनं प्रथमऽजां
अहीनां ॥ ३ ॥ यत् इंद्र अहन् प्रथमऽजां अहीनां आत् मायिनां
अमिनाः प्र उत मायाः आत् सूर्यं जनयन् द्वां उषसं तादीत्नां
शत्रुं न किल विविक्ते ॥ ४ ॥ अहन् वृचं वृचऽतरं विऽअंसं इंद्रः
वज्रेण महता वधेन स्कंधांसिऽइव कुलिशेन विऽवृक्णा
अहिः शयते उपऽपृक् पृथिव्याः ॥ ५ ॥ ३६ ॥ अयोऽद्वाऽइव दुऽम-
दः आ हि जुह्मे महाऽवीरं तुविऽबाधं ऋजीषं न अतारीत्

अस्य संऽकृतिं वधानां सं रुजानाः पिपिषे इंद्रऽशत्रुः ॥ ६ ॥
 अपात् अहस्तः अपृतन्यत् इंद्र आ अस्य वज्रं अधि सानौ
 जघान वृष्णः वध्निः प्रतिऽमानं बुभूषन् पुरुऽत्रा वृत्रः अशयत्
 विऽअस्तः ॥ ७ ॥ नदं न भिन्नं अमुया शयानं मनः रुहाणाः
 अति यन्ति आपः याः चित् वृत्रः महिना परिऽअतिष्ठत् तासां
 अहिः पत्सुतऽशीः बभूव ॥ ८ ॥ नीचाऽवयाः अभवत् वृत्रऽपुत्रा
 इंद्रः अस्याः अव वधः जभार उत्तरा सूः अधरः पुत्रः आसीत्
 दानुः शये सहऽवत्सा न धेनुः ॥ ९ ॥ अतिष्ठन्तीनां अनिऽवेश-
 नानां काष्ठानां मध्ये निऽहितं शरीरं वृत्रस्य निण्यं वि चरन्ति
 आपः दीर्घं तमः आ अशयत् इंद्रऽशत्रुः ॥ १० ॥ ३७ ॥ दासऽपत्नीः
 अहिऽगोपाः अतिष्ठन् निऽरुद्धाः आपः पणिनाऽइव गावः
 अपां बिलं अपिऽहितं यत् आसीत् वृत्रं जघन्वान् अप तत्
 ववार ॥ ११ ॥ अश्व्यः वारः अभवः तत् इंद्र सृके यत् त्वा प्रतिऽअ-
 हन् देवः एकः अजयः गाः अजयः शूर सोमं अव असृजः सर्वे
 सप्त सिंधून् ॥ १२ ॥ न अस्मै विऽद्युत् न तन्यतुः सिसिध न यां
 मिहं अकिरत् हादुनिं च इंद्रः च यत् युयुधाते अहिः च उत्
 अपरीभ्यः मघऽवा वि जिग्ये ॥ १३ ॥ अहेः यातारं कं अपश्यः
 इंद्र हृदि यत् ते जघुषः भीः अगच्छत् नव च यत् नवतिं च
 स्रवन्तीः श्येनः न भीतः अतरः रजांसि ॥ १४ ॥ इंद्रः यातः
 अवऽसितस्य राजा शमस्य च शृंगिणः वज्रऽबाहुः सः इत्
 ऊं राजा क्षयति चर्षणीनां अरान् न नेमिः परि ता
 बभूव ॥ १५ ॥ ३८ ॥ २ ॥

॥ ३३ ॥ आ इत् अयाम उप गृह्यन्तः इंद्र अस्माकं सु प्रऽमन्ति
 ववृधाति अनामृणः कुवित् आत् अस्य रायः गवां केतं परं

आऽवर्जते नः ॥१॥ उप इत् अहं धनऽदां अप्रतिऽइत् जुष्टां न
 श्येनः वसतिं पतामि इन्द्रं नमस्यन् उपऽमेभिः अकैः यः स्तो-
 तृऽभ्यः हव्यः अस्ति यामन् ॥२॥ नि सर्वऽसेनः इषुऽधीन्
 असक्तं सं अर्यः गाः अजति यस्य वष्टिं चोष्कूयमाणः इन्द्रं भूरि
 वामं मा पणिः भूः अस्मत् अधि प्रऽवृद्ध ॥३॥ वधीः हि दस्युं
 धनिनं घनेन एकः चरेन् उपऽशाकेभिः इन्द्रं धनोः अधि विषु-
 णक् ते वि आयन् अयज्वानः सनकाः प्रऽईति इयुः ॥४॥ परा
 चित् शीर्षा ववृजुः ते इन्द्रं अयज्वानः यज्वऽभिः स्पर्धमानाः प्र
 यत् दिवः हरिऽवः स्थातः उग्र निः अव्रतान् अधमः रोद-
 स्योः ॥५॥१॥ अयुयुत्सन् अनवद्यस्य सेनां अयातयन्त क्षितयः
 नवऽग्वाः वृषऽयुधः न वध्रयः निऽअष्टाः प्रवत्ऽभिः इन्द्रात्
 चितयन्तः आयन् ॥६॥ त्वं एतान् रुदतः जक्षतः च अयोधयः
 रजसः इन्द्रं परि अव अदहः दिवः आ दस्युं उच्चा प्र सुन्वतः स्तु-
 वतः शंसं आवः ॥७॥ चक्राणासः परिऽनहं पृथिव्याः हिरण्येन
 मणिना शुभमानाः न हिन्वानासः तितिरुः ते इन्द्रं परि स्पर्शः
 अदधात् सूर्येण ॥८॥ परि यत् इन्द्रं रोदसी उभे अबुभोजीः
 महिना विश्वतः सीं अमन्यमानान् अभि मन्यमानैः निः
 ब्रह्मऽभिः अधमः दस्युं इन्द्रं ॥९॥ न ये दिवः पृथिव्याः अंतं आपुः
 न मायाभिः धनऽदां परिऽअभूवन् युजं वज्रं वृषभः चक्रे इन्द्रः
 निः ज्योतिषा तमसः गाः अधुक्षत् ॥१०॥२॥ अन्तु स्वधां अक्ष-
 रन् आपः अस्य अवर्धत मध्ये आ नाव्यानां समीचीनेन मन-
 सा तं इन्द्रः ओजिष्ठेन हन्मना अहन् अभि द्यून् ॥११॥ नि
 अविध्यत् इलीबिशस्य हळहा वि शृंगिणं अभिनत् शुष्णं
 इन्द्रः यावत् तरः मघऽवन् यावत् ओजः वज्रेण शबुं अवधीः

पृतन्युं ॥१२॥ अभि सिध्मः अजिगात् अस्य शत्रून् वि तिग्मेन
 वृषभेण पुरः अभेत् सं वजेण असृजत् वृचं इंद्रः प्र स्वां मतिं
 अतिरत् शाशदानः ॥१३॥ आवः कुत्सं इंद्र यस्मिन् चाकन् प्र
 आवः युध्यंतं वृषभं दशऽद्युं शफऽच्युतः रेणुः नक्षत द्यां उत्
 श्वेचेयः नृऽसह्याय तस्यौ ॥१४॥ आवः शर्म वृषभं तुम्यासु
 क्षेचऽजेषे मघऽवन् श्विच्यं गां ज्योक् चित् अत्र तस्थिऽवांसः
 अक्रन् शत्रुऽयतां अधरा वेदना अकः० ॥१५॥३॥

॥३४॥ चिः चित् नः अद्य भवतं नवेदसा विऽभुः वां यामः
 उत रातिः अश्विना युवोः हि यंचं हिम्याऽइव वासंसः
 अभिऽआयसेन्या भवतं मनीषिऽभिः ॥१॥ चयः पवयः
 मधुऽवाहने रथे सोमस्य वेनां अनुं विश्वे इत् विदुः चयः
 स्कंभासः स्कंभितासः आऽरभे चिः नक्तं याथः चिः ऊं अश्विना
 दिवा ॥२॥ समाने अहन् चिः अवद्यऽगोहना चिः अद्य यज्ञं
 मधुना मिमिक्षतं चिः वाजऽवतीः इषः अश्विना युवं दोषाः
 अस्मभ्यं उषसः च पिन्वतं ॥३॥ चिः वर्तिः यातं चिः अनुऽव्रते
 जने चिः सुप्रऽअव्ये चेधाऽइव शिष्यतं चिः नां द्यं वहतं अश्विना
 युवं चिः पृक्षः अस्मे अक्षराऽइव पिन्वतं ॥४॥ चिः नः रयिं
 वहतं अश्विना युवं चिः देवऽताता चिः उत अवतं धियः चिः
 सौभगऽत्वं चिः उत अवांसि नः चिऽस्थं वां सूरं दुहिता आ
 रुहत् रथं ॥५॥ चिः नः अश्विना दिव्यानि भेषजा चिः पार्थि-
 वानि चिः ऊं दत्तं अत्ऽभ्यः ओमानं शंऽयोः ममकाय सूनवे
 चिऽधातुं शर्म वहतं शुभः पती ॥६॥४॥ चिः नः अश्विना
 यजता दिवेऽदिवे परि चिऽधातुं पृथिवीं अशायतं तिस्रः

नासत्या रथ्या पराऽवतः आत्माऽइव वातः स्वसराणि गच्छ-
 तं ॥ ७ ॥ त्रिः अश्विना सिंधुऽभिः सप्तमातृऽभिः चर्यः आऽहा-
 वाः त्रेधा हविः कृतं तिस्रः पृथिवीः उपरि प्रवा दिवः नाकै
 रक्षेथे द्युऽभिः अक्तुऽभिः हितं ॥ ८ ॥ क्व ची चक्रा चिऽवृतः
 रथस्य क्व चर्यः वंधुरः ये सऽनीळाः कदा योगः वाजिनः रास-
 भस्य येन यज्ञं नासत्या उपऽयाथः ॥ ९ ॥ आ नासत्या गच्छतं
 हूयते हविः मध्वः पिबतं मधुऽपेभिः आसऽभिः युवोः हि पूर्वं
 सविता उषसः रथं ऋताय चिचं घृतऽवतं इष्यति ॥ १० ॥ आ
 नासत्या चिऽभिः एकादशैः इह देवेभिः यातं मधुऽपेयं अश्विना
 प्र आयुः तारिष्टं निः रपांसि मृक्षतं सेधतं द्वेषः भवतं सचाऽभु-
 वा ॥ ११ ॥ आ नः अश्विना चिऽवृता रथेन अर्वाचै रयिं वहतं
 सुऽवीरै शृण्वता वा अवंसे जोह्वीमि वृधे च नः भवतं वा-
 जऽसातौ ॥ १२ ॥ ५ ॥

॥ ३५ ॥ ह्यामि अग्निं प्रथमं स्वस्तये ह्यामि मित्रावरुणी
 इह अवंसे ह्यामि राचीं जगतः निऽवेशनीं ह्यामि देवं
 सवितारं ऊतये ॥ १ ॥ आ कृष्णेन रजसा वर्तमानः निऽवेशयेन्
 अमृतं मर्त्यं च हिरण्ययेन सविता रथेन आ देवः याति भुव-
 नानि पश्यन् ॥ २ ॥ याति देवः प्रऽवता याति उत्ऽवता याति
 शुभाभ्यां यजतः हरिऽभ्यां आ देवः याति सविता पराऽवतः
 अप विश्वा दुऽइता बाधमानः ॥ ३ ॥ अभिऽवृतं कृश्रनैः वि-
 श्वऽरूपं हिरण्यऽशम्यं यजतः बृहंतं आ अस्थ्यात् रथं सविता
 चिचऽभानुः कृष्णा रजांसि तविषीं दधानः ॥ ४ ॥ वि जनान्
 श्यावाः शितिऽपादः अख्यन् रथं हिरण्यऽप्रउगं वहतः शश्वत्

विशः सवितुः दैव्यस्य उपऽस्थे विश्वा भुवनानि तस्युः ॥५॥
 तिस्रः द्यावः सवितुः द्वौ उपऽस्था एका यमस्य भुवने विराघाट
 आणिं न रथ्यं अमृता अधि तस्युः इह ब्रवीतु यः ऊं तत् चि-
 केतत् ॥६॥६॥ वि सुऽपर्णः अंतरिक्षाणि अख्यत् गभीरऽवैपाः
 असुरः सुऽनीथः क इदानीं सूर्यः कः चिकेत कतमां द्यां रश्मिः
 अस्य आ ततान् ॥७॥ अष्टौ वि अख्यत् ककुभः पृथिव्याः ची
 धन्व योजना सप्त सिंधून् हिरण्यऽअक्षः सविता देवः आ
 अगात् दधत् रत्ना दाप्नुषे वार्याणि ॥८॥ हिरण्यऽपाणिः
 सविता विऽचर्षणिः उभे द्यावापृथिवी अंतः ईयते अप
 अमीवां बाधते वेति सूर्यं अभि कृष्णेन रजसा द्यां ऋणो-
 ति ॥९॥ हिरण्यऽहस्तः असुरः सुऽनीथः सुऽमृळीकः
 स्वऽवान् यातु अर्वाङ् अपऽसेधन् रक्षसः यातुऽधानान्
 अस्थात् देवः प्रतिऽदोषं गृणानः ॥१०॥ ये ते पंथाः सवितः
 पूर्यासः अरेणवः सुऽकृताः अंतरिक्षे तेभिः नः अद्य पथिऽभिः
 सुऽगेभिः रक्ष च नः अधि च ब्रूहि देव ॥११॥७॥७॥

॥३६॥ प्र वः यज्ञं पुरुणां विशां देवऽयतीनां अग्निं
 सुऽउक्तेभिः वचःऽभिः ईमहे यं सीं इत् अन्ये ईळते ॥१॥
 जनासः अग्निं दधिरे सहःऽवृधं हविष्यंतः विधेम ते सः त्वं नः
 अद्य सुऽमनाः इह अविता भव वाजेषु संत्य ॥२॥ प्र त्वा दूतं
 वृणीमहे होतारं विश्वऽवेदसं महः ते सतः वि चरन्ति अर्चयः
 दिवि स्पृशन्ति भानवः ॥३॥ देवासः त्वा वरुणः मित्रः अर्यमा सं
 दूतं प्रन्नं इंधते विश्वं सः अग्ने जयति त्वया धनं यः ते द्वाश
 मर्त्यः ॥४॥ मद्रः होता गृहऽपतिः अग्ने दूतः विशां असि त्वे

अ० १. अ० ३. व० ११.] ॥ २९ ॥ [म० १. अ० ८. सू० ३६.]

विश्वा संऽगतानि व्रता ध्रुवा यानि देवाः अकृण्वत् ॥५॥८॥ त्वे
 इत् अग्ने सुऽभगे यविष्ठ्य विश्वं आ हूयते हविः सः त्वं नः अद्य
 सुऽमनाः उत अपरं यक्षि देवान् सुऽवीर्या ॥६॥ तं घ ईं इत्या
 नमस्विनः उप स्वऽराजं आसते होत्राभिः अग्निं मनुषः सं
 इधते तितिर्वासः अति सिधः ॥७॥ घ्नतः वृचं अतरन् रोदसी
 अपः उरु क्षयाय चक्रिरे भुवत् कर्णं वृषा द्युप्ती आऽहुतः क्रंदत्
 अश्वः गोऽइष्टिषु ॥८॥ सं सीदस्व महान् असि शोचस्व
 देवऽवीतमः वि धूमं अग्ने अरुषं मियेध्य सृज प्रऽशस्त दर्श-
 तं ॥९॥ यं त्वा देवासः मनवे दधुः इह यजिष्ठं हव्यऽवाहनं यं
 कर्णः मेध्यऽअतिथिः धनऽस्पृतं यं वृषा यं उपऽस्तुतः ॥१०॥१॥
 यं अग्निं मेध्यऽअतिथिः कर्णः इधे ऋतात् अधि तस्य प्र इषः
 दीदियुः तं इमाः ऋचः तं अग्निं वर्धयामसि ॥११॥ रायः पूधि
 स्वधाऽवः अस्ति हि ते अग्ने देवेषु आर्यं त्वं वाजस्य श्रुत्यस्य
 राजसि सः नः मृळ महान् असि ॥१२॥ ऊर्ध्वः ऊं सु नः ऊतये
 तिष्ठ देवः न सविता ऊर्ध्वः वाजस्य सनिता यत् अजिऽभिः
 वाघत्ऽभिः विऽह्वयामहे ॥१३॥ ऊर्ध्वः नः पाहि अंहसः नि
 केतुना विश्वं सं अचिरां दह कृधि नः ऊर्ध्वान् चरथाय जीवसे
 विदाः देवेषु नः दुवः ॥१४॥ पाहि नः अग्ने रक्षसः पाहि धूर्तेः
 अराव्याः पाहि रिषतः उत वा जिघांसतः बृहत्ऽभानो
 यविष्ठ्य ॥१५॥१०॥ घनाऽइव विष्वक् वि जहि अराव्याः
 तपुऽजंभ यः अस्मऽध्रुक यः मर्त्यैः शिशीते अति अक्तुऽभिः
 मा नः सः रिपुः ईशत ॥१६॥ अग्निः वव्रे सुऽवीर्यं अग्निः
 कर्णाय सौभगं अग्निः प्र आवत् मित्रा उत मेध्यऽअतिथिं
 अग्निः सातौ उपऽस्तुतं ॥१७॥ अग्निना तुर्वशं यदु पराऽवतः

अ० १. अ० ३. व० १४.] ॥ ३० ॥ [म० १. अ० ८. सू० ३७.

उ॒यऽदे॒वं ह॒वाम॒हे अ॒ग्निः न॒यत् न॒वऽवा॒स्त्वं बृ॒हत् ऽर॒थं तु॒वीरि॑ति
द॒स्य॒वे स॒हः ॥१८॥ नि॒ त्वां अ॒ग्ने म॒नुः द॒धे ज्यो॒तिः ज॒नाय॑ श॒श्वते॑
दी॒दे॒थ क॒र्णे ऋ॒तऽजा॑तः उ॒क्षि॒तः यं न॒म॒स्य॑न्ति कृ॒ष्टयः॑ ॥१९॥
ले॒षासः॑ अ॒ग्नेः अ॒मऽवं॑तः अ॒र्चयः॑ भी॒मासः॑ न प्र॒तिऽइ॒तये॑ र॒क्ष-
स्वि॒नः स॒दै इ॒त् या॒तुऽमा॑वतः वि॒श्वं सं अ॒वि॒णं द॒ह ॥२०॥११॥

॥३७॥ क्री॒ळं वः॑ श॒र्धः मा॒रुतं॑ अ॒न॒वा॒णं र॒थेऽश्रु॑भै क॒र्णाः
अ॒भि प्र॑ गा॒य॒त ॥१॥ ये पृ॒ष॒तीभिः॑ ऋ॒ष्टिऽभिः॑ सा॒कं वा॒शीभिः॑
अं॒जिऽभिः॑ अजा॑यंत स्वऽभान॒वः ॥२॥ इ॒हऽइ॒व श्रृ॒ण्वे ए॒षां
क॒शाः ह॒स्तेषु॑ यत् व॒दान् नि॒ याम॑न् चि॒चं ऋ॑ज॒ते ॥३॥ प्र वः॑
श॒र्धाय॑ घृ॒ष्टये॑ ले॒षऽद्यु॑म्नाय श्रु॒ष्मिणे॑ दे॒वत्तं॑ ब्र॒ह्म गा॒य॒त ॥४॥ प्र
शंस॑ गो॒षु अ॒ग्न्यं क्री॒ळं यत् श॒र्धः मा॒रुतं॑ ज॒म्भे र॑स॒स्य व॒वृ-
धे ॥५॥१२॥ कः वः॑ व॒र्षि॒ष्ठः आ न॒रः दि॒वः च॒ ग॒मः च॒ धूत॑यः यत्
सीं अ॒तं न॑ धू॒नुथ ॥६॥ नि वः॑ या॒माय॑ मा॒नुषः॑ द॒धे उ॒ग्राय॑
म॒न्यवे॑ जिही॒त प॑र्व॒तः गि॒रिः ॥७॥ येषां॑ अ॒ज्मे॒षु पृ॒थि॒वी
जु॒जु॒वा॒न्ऽइ॒व वि॒श्व॒प॒तिः भि॒या या॑मे॒षु रे॑ज॒ते ॥८॥ स्थि॒रं हि
जा॒नं ए॒षां व॑यः मा॒तुः निःऽए॑त॒वे यत् सीं॑ अ॒नु॒ द्वि॒ता श॑र्वः ॥९॥
उ॒त् ऊं॑ ते सू॒नवः॑ गि॒रः का॒ष्ठाः अ॒ज्मे॒षु अ॒न्न॒त वा॒श्राः
अ॒भिऽङ्गु॑ या॒त॒वे ॥१०॥१३॥ त्वं चि॒त् घ॒ दी॒र्घं पृ॒थुं मि॒हः न॑पा॒तं
अ॒मृ॒धं प्र॑ च्य॒व॒य॑न्ति या॒मऽभिः॑ ॥११॥ म॒रुतः॑ यत् ह॒ वः ब॒लं
ज॒ना॒न् अ॒चु॒च्य॒वी॒त॒न गि॒री॒न् अ॒चु॒च्य॒वी॒त॒न ॥१२॥ यत् ह॒
या॑न्ति म॒रुतः॑ सं ह॒ ब्रु॒व॒ते अ॒ध्व॒न् आ श्रृ॒णो॒ति कः चि॒त्
ए॒षां ॥१३॥ प्र॒ या॒त॒ शी॒भं आ॒श्रुऽभिः॑ सं॒ति क॒र्णेषु॑
वः दु॒वः त॒र्चो॑ सु॒ मा॒द॒या॒ध्वै ॥१४॥ अ॒स्ति हि स्म॒

अ० १. अ० ३. व० १८.] ॥ ३१ ॥ [म० १. अ० ८. सू० ३९.

मदाय वः स्मसि स्म वयं एषां विश्वं चित् आयुः जी-
वसे ॥ १५ ॥ १४ ॥

॥ ३८ ॥ कत् ह नूनं कथऽप्रियः पिता पुत्रं न हस्तयोः दधिध्वे
वृक्तऽवर्हिषः ॥ १ ॥ क नूनं कत् वः अर्थं गतं दिवः न पृथिव्याः
क वः गावः न रण्यन्ति ॥ २ ॥ क वः सुम्ना नव्यांसि मरुतः क
सुविता कौ विश्वानि सौभगा ॥ ३ ॥ यत् यूयं पृथ्विऽमातरः
मर्तासः स्यातन स्तोता वः अमृतः स्यात् ॥ ४ ॥ मा वः मृगः
न यवसे जरिता भूत् अजोषः पथा यमस्य गात् उप ॥ ५ ॥ १५ ॥
मो सु नः पराऽपरा निऽच्छतिः दुऽहना वधीत् पदीष्ट
तृष्णाया सह ॥ ६ ॥ सत्यं तेषाः अमऽवतः धन्वन् चित् आ रुद्रि-
यासः मिह कृण्वन्ति अवातां ॥ ७ ॥ वाश्चाऽइव विऽद्युत् मि-
माति वत्सं न माता सिसक्ति यत् एषां वृष्टिः असर्जि ॥ ८ ॥
दिवा चित् तमः कृण्वन्ति पर्जन्येन उदऽवाहेन यत् पृथिवी
विऽउदन्ति ॥ ९ ॥ अथ स्वनात् मरुतां विश्वं आ सन्न पार्थिवं
अरेजन्तं प्र मानुषाः ॥ १० ॥ १६ ॥ मरुतः वीकृपाणिऽभिः चि-
त्राः रोधस्वतीः अनु यात ई अखिद्रयामऽभिः ॥ ११ ॥ स्थिराः
वः संतु नेमयः रथाः अश्वासः एषां सुऽसंस्कृताः अभीशवः ॥ १२ ॥
अच्छ वद तना गिरा जरायै ब्रह्मणः पतिं अग्निं मित्रं न दर्श-
तं ॥ १३ ॥ मिमीहि ह्योके अस्य पर्जन्यऽइव ततनः गाय गायत्रं
उक्थ्य ॥ १४ ॥ वंदस्व मारुतं गणं तेषां पनस्युं अकिणं अस्मे
वृद्धाः असन् इह ॥ १५ ॥ १७ ॥

॥ ३९ ॥ प्र यत् इत्या पराऽवतः शोचिः न मानं अस्यथ कस्य
क्रत्वा मरुतः कस्य वर्षसा कं याथ कं ह धृतयः ॥ १ ॥ स्थिरा वः

संतु आयुधा पराऽनुदे वीरु उत प्रतिऽस्कभे युष्माकं अस्तु
तविषी पनीयसी मा मर्त्यस्य मायिनः ॥२॥ परा ह यत् स्थिरं
हृथ नरः वर्तयथ गुरु वि याथन वनिनः पृथिव्याः वि आशाः
पर्वतानां ॥३॥ नहि वः शत्रुः विविदे अधि द्यवि न भूम्यां
रिशादसः युष्माकं अस्तु तविषी तना युजा रुद्रासः नु चित्
आऽधृषे ॥४॥ प्र वेपयन्ति पर्वतान् वि विंचन्ति वनस्पतीन्
प्रो आरत मरुतः दुर्मदाःऽइव देवासः सर्वया विशा ॥५॥ १८॥
उपो रथेषु पृषतीः अयुग्ध्वं प्रष्टिः वहति रोहितः आ वः या-
माय पृथिवी चित् अश्रोत् अभीभयंत मानुषाः ॥६॥ आ वः
मस्तु तनाय कं रुद्राः अवः वृणीमहे गंत नूनं नः अवसा यथा
पुरा इत्था कखाय विभृषे ॥७॥ युष्माऽईषितः मरुतः मर्त्यऽइ-
षितः आ यः नः अर्भः ईषते वि तं युयोत शवसा वि ओजसा
वि युष्माकाभिः ऊतिऽभिः ॥८॥ असामि हि प्रऽयज्यवः कखं
दद प्रऽचेतसः असामिऽभिः मरुतः आ नः ऊतिऽभिः गंत
वृष्टिं न विऽद्युतः ॥९॥ असामि ओजः विभृथ सुऽदानवः
असामि धूतयः शवः ऋषिऽद्विषे मरुतः परिऽमन्यवे इधुं न
सृजत द्विषे ॥१०॥ १९॥

॥४०॥ उत तिष्ठ ब्रह्मणः पते देवऽयंतः त्वा ईमहे उप प्र
यंतु मरुतः सुऽदानवः इंद्र प्राणूः भव सचा ॥१॥ त्वा इत् हि
सहसः पुत्र मर्त्यः उपऽब्रूते धने हिते सुऽवीर्ये मरुतः आ
सुऽअश्वं दधीत यः वः आऽचके ॥२॥ प्र एतु ब्रह्मणः पतिः प्र
देवी एतु सूनृता अच्छ वीरं नयं पंक्तिऽराधसं देवाः यज्ञं नयंतु
नः ॥३॥ यः वाघते ददाति सूनरं वसु सः धत्ते अक्षिति अवः

अ० १. अ० ३. व० २४.] ॥ ३३ ॥ [म० १. अ० ८. सू० ४२.

तस्मै इळां सुवीरां आ यजामहे सुऽप्रतूर्तिं अनेहसं ॥४॥ प्र
नूनं ब्रह्मणः पतिः मंचं वदति उक्थ्यं यस्मिन् इंद्रः वरुणः
मित्रः अर्यमा देवाः ओकांसि चक्रिरे ॥५॥२०॥ तं इत् वोचेम
विदथेषु शंऽभुवं मंचं देवाः अनेहसं इमां च वाचं प्रतिऽहर्यथ
नरः विश्वा इत् वामा वः अश्ववत् ॥६॥ कः देवऽयंतं अश्ववत्
जनं कः वृक्तऽबर्हिषं प्रऽप्रं दाश्वान् पस्त्याभिः अस्थित
अंतःऽवावत् क्षयं दधे ॥७॥ उप क्षुचं पृचीत हन्ति राज्ञऽभिः
भये चित् सुऽक्षितिं दधे न अस्य वर्ता न तरुता महाऽधने न
अभे अस्ति वज्रिणः ॥८॥२१॥

॥४१॥ यं रक्षंति प्रऽचेतसः वरुणः मित्रः अर्यमा नु चित्
सः दभ्यते जनः ॥१॥ यं बाहुतांऽइव पिप्रति पांति मर्त्यं रिषः
अरिष्टः सर्वैः एधते ॥२॥ वि दुऽगा वि द्विषः पुरः घ्नंति रा-
जानः एषां नयंति दुऽइता तिरः ॥३॥ सुऽगः पंथाः अनुक्षुरः
आदित्यासः ऋतं यते न अचं अवऽखादः अस्ति वः ॥४॥ यं
यज्ञं नयथ नरः आदित्याः ऋजुनां पथा प्र वः सः धीतये
नशत् ॥५॥२२॥ सः रत्नं मर्त्यैः वसु विश्वं तोकं उत त्मना अच्छ
गच्छति अस्तृतः ॥६॥ कथा राधाम सखायः स्तोमं मित्रस्य
अर्यम्णः महिं पसरः वरुणस्य ॥७॥ मा वः घ्नंतं मा शपंतं प्रति
वोचे देवऽयंतं सुमैः इत् वः आ विवासे ॥८॥ चतुरः चित्
ददमानात् विभीयात् आ निऽधातोः न दुऽउक्ताय स्पृह-
येत् ॥९॥२३॥

॥४२॥ सं पूषन् अध्वनः तिर वि अंहः विऽमुचः नपात्
सख्यं देव प्र नः पुरः ॥१॥ यः नः पूषन् अघः वृकः दुऽशेवः

अ० १. अ० ३. व० २७.] ॥ ३४ ॥ [म० १. अ० ८. सू० ४३.

आऽदिदेशति अपं स्म तं पथः जहि ॥२॥ अपं त्यं परिऽपंथिनं
मुषीवाणं हुरऽचितं दूरं अधि सुतेः अज ॥३॥ त्वं तस्य द्या-
विनः अघऽशंसस्य कस्य चित् पदा अभि तिष्ठ तपुषिं ॥४॥ आ
तत् ते दस्र मंतुऽमः पूषन् अवं वृणीमहे येन पितृन् अचो-
दयः ॥५॥ २४॥ अथ नः विश्वऽसौभग हिरण्यवाशीमत्ऽतम
धनानि सुऽसना कृधि ॥६॥ अति नः सश्वतः नय सुऽगा नः
सुऽपथा कृणु पूषन् इह क्रतुं विदः ॥७॥ अभि सुऽयवसं नय
न नवऽज्वारः अध्वने पूषन् इह क्रतुं विदः ॥८॥ शग्धि पूधिं प्र
यंसि च शिशीहि प्रासि उदरं पूषन् इह क्रतुं विदः ॥९॥ न
पूषणं मेथामसि सुऽउक्तैः अभि गृणीमसि वसूनि दस्म
इमहे ॥१०॥ २५॥

॥४३॥ कत् रुद्राय प्रऽचेतसे मीळहुऽतमाय तव्यसे वोचेम
शंऽतमं हृदे ॥१॥ यथा नः अदितिः करत् पश्वे नृऽभ्यः यथा
गवे यथा तोकाय रुद्रियं ॥२॥ यथा नः मित्रः वरुणः यथा रुद्रः
चिकेतति यथा विश्वे सऽजोषसः ॥३॥ गाथऽपतिं मेधऽपतिं
रुद्रं जलाषऽभेषजं तत् शंऽयोः सुम्न इमहे ॥४॥ यः शुक्रऽइव
सूर्यः हिरण्यंऽइव रोचते श्रेष्ठः देवानां वसुः ॥५॥ २६॥ शं नः
करति अर्वते सुऽगं मेषाय मेघे नृऽभ्यः नारिऽभ्यः गवे ॥६॥
अस्मे सोम श्रियं अधि नि धेहि शतस्य नृणां महि अवं
तुविऽनृम्णं ॥७॥ मा नः सोमऽपरिबाधः मा अरातयः जुहुरन्त
आ नः इंदो वाजे भज ॥८॥ याः ते प्रऽजाः अमृतस्य परस्मिन्
धामन् ऋतस्य मूर्धा नाभा सोम वेनः आऽभूषंतीः सोम
वेदः ॥९॥ २७॥ ८॥

॥४४॥ अग्ने विवस्वत् उषसः चित्रं राधः अमर्त्य आ दाशुषे
जातऽवेदः वह त्वं अद्य देवान् उषऽबुधः ॥१॥ जुष्टः हि दूतः
असि हव्यऽवाहनः अग्ने रथीः अध्वराणां सऽजूः अश्विभ्यां
उषसां सुऽवीर्यं अस्मे धेहि श्रवः बृहत् ॥२॥ अद्य दूतं वृणी-
महे वसुं अग्निं पुरुऽप्रियं धूमऽकेतुं भाऽऋजीकं विऽउष्टिषु
यज्ञानां अध्वरऽश्रियं ॥३॥ श्रेष्ठं यविष्ठं अतिथिं सुऽआहुतं
जुष्टं जनाय दाशुषे देवान् अच्छ यातवे जातऽवेदसं अग्निं ईळे
विऽउष्टिषु ॥४॥ स्तविष्यामि त्वां अहं विश्वस्य अमृत भोजन
अग्ने चातारं अमृतं मियेध्य यजिष्ठं हव्यऽवाहन ॥५॥ २८ ॥
सुऽशंसः बोधि गृणते यविष्ठ्य मधुऽजिह्वः सुऽआहुतः
प्रस्कण्वस्य प्रऽतिरन् आयुः जीवसे नमस्य दैव्यं जनं ॥६॥
होतारं विश्वऽवेदसं सं हि त्वा विशः इंधते सः आ वह पुरुऽहूत
प्रऽचेतसः अग्ने देवान् इह द्रवत् ॥७॥ सवितारं उषसं अश्विनां
भगं अग्निं विऽउष्टिषु क्षपः कणांसः त्वा सुतऽसौमासः इंधते
हव्यऽवाहं सुऽअध्वर ॥८॥ पतिः हि अध्वराणां अग्ने दूतः विशां
असि उषऽबुधः आ वह सोमऽपीतये देवान् अद्य स्वऽह-
शः ॥९॥ अग्ने पूर्वाः अन्तु उषसः विभाऽवसो दीद्रेयं वि-
श्वऽदर्शतः असि ग्रामेषु अविता पुरऽहितः असि यज्ञेषु
मानुषः ॥१०॥ २९ ॥ नि त्वा यज्ञस्य सार्धनं अग्ने होतारं ऋत्विजं
मनुष्यत् देव धीमहि प्रऽचेतसं जीरं दूतं अमर्त्यं ॥११॥ यत्
देवानां मित्रऽमहः पुरऽहितः अंतरः यासि दूत्यं सिंधोऽइव
प्रऽस्वनितासः ऊर्मयः अग्नेः आजन्ते अर्चयः ॥१२॥ श्रुधि
श्रुत्ऽकर्णं वह्निऽभिः देवैः अग्ने सयावऽभिः आ सीदंतु बर्हिषि
मित्रः अर्यमा प्रातऽयावानः अध्वरं ॥१३॥ शृण्वंतु स्तोमं

अ० १. अ० ३. व० ३३.] ॥ ३६ ॥ [म० १. अ० ९. सू० ४६.

म॒रुतः सु॒ऽदान॑वः अ॒ग्निऽजि॒ह्वाः ऋ॒तऽवृ॒धः पि॒ब॒तु सोमै॑
वरु॑णः धृ॒तऽव्र॑तः अ॒श्विऽभ्यां॑ उ॒षसा॑ स॒ऽजुः ॥ १४ ॥ ३० ॥

॥ ४५ ॥ त्वं अ॒ग्ने व॒सून् इ॒ह रु॒द्रान् आ॒दि॒त्यान् उ॒त य॒ज
सु॒ऽअ॒ध्व॒रं ज॒नं म॒नु॒ऽजा॒तं घृ॒तऽप्रु॑षं ॥ १ ॥ श्रु॒ष्टीऽवा॑नः हि दा॒-
श्रु॒षे दे॒वाः अ॒ग्ने वि॒ऽचे॒त॒सः ता॑न् रो॒हि॒त् अ॒श्व गि॒र्व॒णः
च॒यःऽचि॑श॒तं आ॒ वह॑ ॥ २ ॥ प्रि॒यमे॒धऽव॑त् अ॒त्रिऽव॑त् जा॒-
त॑ऽवे॒दः वि॒रूपऽव॑त् अ॒ंगि॒र॒स्व॒त् म॒हिऽव्र॑त॒ प्र॒स्क॒ण॒स्य श्रु॒धि
ह॒वँ ॥ ३ ॥ म॒हिऽके॑र॒वः ऊ॒तये॑ प्रि॒यऽमे॒धाः अ॒हूष॑त् रा॒जै॒तं
अ॒ध्व॒राणां॑ अ॒ग्निं श्रु॒क्ते॒ण शो॒चिषा॑ ॥ ४ ॥ घृ॒तऽआ॑ह॒वन॒ संत्य॑
इ॒माः ऊं॑ सु॒ श्रु॒धि गि॒रः या॒भिः क॒ण॒स्य सू॒न॒वः ह॒वँते॑ अ॒व॒से
त्वा ॥ ५ ॥ ३१ ॥ त्वां चि॒त्र॒श्र॒वःऽत॒म॒ ह॒वँते॑ वि॒क्षु ज॑त॒वः शो॒-
चिःऽके॑शं पु॒रुऽप्रि॒य अ॒ग्ने ह॒व्याय॑ वो॒ळ॒ह॒वे ॥ ६ ॥ नि॒त्वा हो॑ता॒रं
ऋ॒त्वि॒जं द॒धिरे॑ व॒सु॒वि॒त्ऽत॑मं श्रु॒त्ऽक॑र्णं स॒प्र॒थःऽत॑मं वि॒प्राः
अ॒ग्ने दि॒वि॒ष्टिषु॑ ॥ ७ ॥ आ॒ त्वा वि॒प्राः अ॒चु॒च्यु॒वुः सु॒तऽसो॑माः
अ॒भि प्र॑यः बृ॒ह॒त् भाः बि॒भ्र॑तः ह॒विः अ॒ग्ने म॒र्तो॒य दा॑श्रु॒षे ॥ ८ ॥
प्रा॒तःऽया॒वः स॒हःऽकृ॑त॒ सोम॑ऽपे॒याय॑ संत्य॒ इ॒ह अ॒द्य दै॒व्यं
ज॒नं ब॒र्हिः आ॒ सा॒द॒य व॒सो ॥ ९ ॥ अ॒र्वाचं॑ दै॒व्यं ज॒नं अ॒ग्ने
य॒ष्ट्वं स॒हू॒तिऽभिः॑ अ॒यं सोमः॑ सु॒ऽदान॑वः तं पा॒त ति॒-
रऽअ॒ह्यं ॥ १० ॥ ३२ ॥

॥ ४६ ॥ ए॒षो उ॒षाः अ॒पूर्व्या॑ वि॒ उ॒च्छ॒ति प्रि॒या दि॒वः स्तु॒षे
वां अ॒श्वि॒ना बृ॒ह॒त् ॥ १ ॥ या द॒स्मा सि॑न्धुऽमा॒तरा॑ म॒नो॒तरा॑
र॒यीणां॑ धि॒या दे॒वा व॒सु॒ऽवि॒दा ॥ २ ॥ व॒च्यंते॑ वां क॒कुहा॑सः

जूर्णायौ अधि विष्टपि यत् वां रथः विऽभिः पतात् ॥३॥
 हविषा जारः अपां पिपतिं पपुरिः नरा पिता कुटस्य चर्ष-
 णिः ॥४॥ आऽदारः वां मतीनां नासत्या मतऽवचसा पातं
 सोमस्य धृषुऽया ॥५॥३३॥ या नः पीपरत् अश्विना ज्योति-
 ष्मती तमः तिरः तां अस्मे' रासाथां इषं ॥६॥ आ नः नावा
 मतीनां यातं पाराय गंतवे युंजाथां अश्विना रथं ॥७॥ अरिचं
 वां दिवः पृथु तीर्थे सिंधूनां रथः धिया युयुजे इंदवः ॥८॥ दिवः
 कणासः इंदवः वसु सिंधूनां पदे स्वं वत्रिं कुहं धित्सथः ॥९॥
 अभूत् जुं' भाः जुं' अंशवे हिरण्यं प्रति सूर्यः वि अख्यत्
 जिह्या असितः ॥१०॥३४॥ अभूत् जुं' पारं एतवे पंथाः
 ऋतस्य साधुऽया अदर्शि वि सुतिः दिवः ॥११॥ तत्ऽतत् इत्
 अश्विनोः अवं जरिता प्रति भूषति मदे सोमस्य पिप्रतोः ॥१२॥
 ववसाना विवस्वति सोमस्य पीत्या गिरा मनुष्वत् शंऽभू० आ
 गतं ॥१३॥ युवोः उषाः अनु श्रियं परिऽज्मनोः उपऽआचरत्
 ऋता वनथः अकुऽभिः ॥१४॥ उभा पिबतं अश्विना उभा नः
 शर्मे यच्छतं अविद्रियाभिः ऊतिऽभिः ॥१५॥३५॥३॥

॥४७॥ अयं वां मधुमत्ऽतमः सुतः सोमः ऋतऽवृधा तं
 अश्विना पिबतं तिरःऽअहं धत्तं रत्नानि दाशुषे ॥१॥ चिऽवं-
 धुरेण चिऽवृता सुऽपेशसा रथेन आ यातं अश्विना कणासः
 वां ब्रह्म कृण्वति अध्वरे तेषां सु शृणुतं हवै ॥२॥ अश्विना मधु-
 मत्ऽतमं पातं सोमं ऋतऽवृधा अथ अद्य दसा वसु बिभ्रता
 रथे दाश्वसं उप गच्छतं ॥३॥ चिऽसधस्थे बर्हिषि विश्वऽवेदसा
 मधा यज्ञं मिमिक्षतं कणासः वां सुतऽसोमाः अभिऽद्यवः

युवां हवन्ते अश्विना ॥४॥ याभिः कण्वं अभिष्टिऽभिः प्र आवतं
 युवं अश्विना ताभिः सु अस्मान् अवतं शुभः पती पातं सोमं
 चतुऽवृधा ॥५॥ १॥ सुऽदासे दत्ता वसु बिभ्रता रथे पृष्टाः वहतं
 अश्विना रयिं समुद्रात् उत वा दिवः परि अस्मे धत्तं पुरुऽस्पृ-
 हं ॥६॥ यत् नासत्या पराऽवति यत् वा स्थः अधि तुर्वशे अतः
 रथेन सुऽवृता नः आ गतं साकं सूर्यस्य रश्मिऽभिः ॥७॥
 अर्वाचा वां सप्तयः अध्वरऽश्रियः वहंतु सर्वना इत् उप इषं
 पृचंता सुऽकृते सुऽदानवे आ बर्हिः सीदतं नरा ॥८॥ तेन ना-
 सत्या आ गतं रथेन सूर्येऽत्वचा येन शश्वत् ऊहयुः दाशुषे वसु
 मध्वः सोमस्य पीतये ॥९॥ उक्थेभिः अर्वाक् अवसे पुरुऽवसू०
 अकैः च नि ह्यामहे शश्वत् कण्वानां सदसि प्रिये हि कं सोमं
 पपयुः अश्विना ॥ १० ॥ २ ॥

॥४८॥ सह वामेन नः उषः वि उच्छ दुहितः दिवः सह
 द्युमेन बृहता विभाऽवरि राया देवि दास्वती ॥१॥ अश्वऽवतीः
 गोऽमतीः विश्वऽसुविदः भूरि च्यवंत वस्तवे उत ईरय प्रति मा
 सूनृताः उषः चोद राधः मघोनी ॥२॥ उवास उषाः उच्छात्
 च नु देवी जीरा रथानां ये अस्याः आऽचरणेषु दधिरे समुद्रे न
 अवस्यवः ॥३॥ उषः ये ते प्र यामेषु युजते मनः दानाय सूरयः
 अत्र अहं तत् कण्वः एषां कण्वऽतमः नाम गृणाति नृणां ॥४॥
 आ घ योषाऽइव सूनरी उषाः याति प्रऽभुजती जरयंती वृजनं
 पत्ऽवत् ईयते उत पातयति पक्षिणः ॥५॥ ३ ॥ वि या सृजति
 समनं वि अर्थिनः पदं न वेति ओदती वयः नकिः ते पप्तिऽवां-
 सः आसते विऽउष्टौ वाजिनीऽवति ॥ ६ ॥ एषा अयुक्त

पराऽवतः सूर्यस्य उतऽअयनात् अधि शतं रथेभिः सुऽभगा
 उषाः इयं वि याति अभि मानुषान् ॥ ७ ॥ विश्वं अस्याः ननाम
 चक्षसे जगत् ज्योतिः कृणोति सूनरी अप द्वेषः मघोनी दुहिता
 दिवः उषाः उच्छत् अप सिधः ॥ ८ ॥ उषः आ भाहि भानुना
 चंद्रेण दुहितः दिवः आऽवहंती भूरि अस्मभ्यं सौभगं विऽउच्छं-
 ती दिविष्टिषु ॥ ९ ॥ विश्वस्य हि प्राणनं जीवनं ते वि यत्
 उच्छसि सूनरि सा नः रथेन बृहता विभाऽवरि श्रुधि चि-
 चऽमघे हवै ॥ १० ॥ ४ ॥ उषः वाजै हि वंस्व यः चित्रः मानुषे
 जने तेन आ वह सुऽकृतः अध्वरान् उप ये त्वा गृणंति वह-
 यः ॥ ११ ॥ विश्वान् देवान् आ वह सोमऽपीतये अंतरिक्षात्
 उषः त्वं सा अस्मासु धाः गोऽमत् अश्वऽवत् उक्थ्यं उषः वाजै
 सुऽवीर्यै ॥ १२ ॥ यस्याः रुशंतः अर्चयः प्रति भद्राः अदक्षत सा
 नः रयिं विश्वऽवारं सुऽपेशसं उषाः ददातु सुगम्यं ॥ १३ ॥ ये
 चित् हि त्वां ऋषयः पूर्वे जतये जुहुरे अवसे महि सा नः स्तो-
 मान् अभि गृणीहि राधसा उषः श्रुक्तेण शोचिषा ॥ १४ ॥ उषः
 यत् अद्य भानुना वि द्वारौ ऋणवः दिवः प्र नः यच्छतात्
 अवृकं पृथु हृदिः प्र देवि गोऽमतीः इषः ॥ १५ ॥ सं नः राया
 बृहता विश्वऽपेशसा मिमिक्ष्व सं इळाभिः आ सं द्युम्नेन वि-
 श्वऽतुरा उषः महि सं वाजैः वाजिनीऽवति ॥ १६ ॥ ५ ॥

॥ ४९ ॥ उषः भदेभिः आ गृहि दिवः चित् रोचनात् अधि
 वहंतु अरुणऽसवः उप त्वा सोमिनः गृहं ॥ १ ॥ सुऽपेशसं सुऽखं
 रथं यं अधिऽअस्याः उषः त्वं तेन सुऽअवसं जनै प्र अव अद्य
 दुहितः दिवः ॥ २ ॥ वयः चित् ते पतत्रिणः द्विऽपत् चतुऽपत्

अ० १. अ० ४. व० ९.] ॥ ४० ॥ [म० १. अ० १०. सू० ५१.

अर्जुनि उषः प्र आरन् ऋतून् अनु दिवः अंतैभ्यः परि ॥ ३ ॥
विऽउच्छंतीं हि रश्मिऽभिः विश्वं आऽभासि रोचनं तां तां
उषः वसुऽयवः गीऽभिः कणाः अहूषत ॥ ४ ॥ ६ ॥

॥ ५० ॥ उत् ऊं त्यं जातऽवेदसं देवं वहन्ति केतवः हशे
विश्वाय सूर्यं ॥ १ ॥ अप त्वे तायवः यथा नक्षत्रा यन्ति अक्तुऽभिः
सूराय विश्वऽचक्षसे ॥ २ ॥ अहंश्रं अस्य केतवः वि रश्मयः
जनान् अनु भाजंतः अग्नयः यथा ॥ ३ ॥ तरणिः विश्वऽदर्शतः
ज्योतिःऽकृत् असि सूर्य विश्वं आ भासि रोचनं ॥ ४ ॥ प्रत्यङ्
देवानां विशः प्रत्यङ् उत् एषि मानुषान् प्रत्यङ् विश्वं स्वः
हशे ॥ ५ ॥ ७ ॥ येन पावक चक्षसा भुरण्यंतं जनान् अनु त्वं वरुण
पश्यसि ॥ ६ ॥ वि द्यां एषि रजः पृथु अहां मिमानः अक्तुऽभिः
पश्यन् जन्मानि सूर्य ॥ ७ ॥ सप्त त्वा हरितः रथे वहन्ति देव सूर्य
शोचिःऽकेशं विऽचक्ष्ण ॥ ८ ॥ अयुक्त सप्त शृङ्ग्यवः सूरः रथस्य
नक्षः ताभिः याति स्वयुक्तिऽभिः ॥ ९ ॥ उत् वयं तमसः परि
ज्योतिः पश्यंतः उत्ऽतरं देवं देवऽत्रा सूर्यं अगन्म ज्योतिः
उत्ऽतमं ॥ १० ॥ उत्ऽयन् अद्य मित्रऽमहः आऽरोहन् उत्ऽत-
रां दिवं हत्ऽरोगं मम सूर्य हरिमाणं च नाशय ॥ ११ ॥ श्रुकेषु मे
हरिमाणं रोपणाकासु दध्मसि अथो हारिद्रवेषु मे हरिमाणं
नि दध्मसि ॥ १२ ॥ उत् अगात् अयं आदित्यः विश्वेन सहसा
सह द्विषंतं मह्यं रंधयन् मो अहं द्विषते रधं ॥ १३ ॥ ८ ॥ ९ ॥

॥ ५१ ॥ अभि त्यं मेषं पुरुऽहूतं ऋग्मियं इंद्रं गीऽभिः मदत
वस्वः अर्णवं यस्य द्यावः न विऽचरन्ति मानुषा भुजे मंहिष्ठं

अ० १. अ० ४. व० ११.] ॥ ४१ ॥ [म० १. अ० १०. सू० ५१.

अभि विप्रं अर्चत ॥ १ ॥ अभि ई अवन् न सुऽअभिष्टिं ऊतयः
अंतरिक्षं प्रां तविषीभिः आऽवृतं इंद्रं दक्षासः ऋभवः
मदऽच्युतं शतऽक्रतुं जवनी सूनृता आ अरुहत् ॥ २ ॥ त्वं गोचं
अंगिरःऽभ्यः अवृणोः अप उत अचये शतऽदुरेषु गातुऽवित्
ससेनं चित् विऽमदाय अवहः वसु आजौ अद्रिं ववसानस्य
नर्तयन् ॥ ३ ॥ त्वं अपां अपिऽधानां अवृणोः अप अधारयः
पर्वते दानुऽमत् वसु वृचं यत् इंद्र शवसा अवधीः अहिं आत्
इत् सूर्यं दिवि आ अरोहयः हशे ॥ ४ ॥ त्वं मायाभिः अप मायिनः
अधमः स्वधाभिः ये अधि शुभ्रौ अजुह्वत त्वं पिप्रौः नृऽमनः प्र
अरुजः पुरः प्र ऋजिश्चानं दस्युऽहत्येषु आविथ ॥ ५ ॥ १ ॥ त्वं
कुत्सं शुष्णऽहत्येषु आविथ अरंधयः अतिथिऽग्वायं शंबरं
महांतं चित् अर्बुदं नि क्रमीः पदा सनात् एव दस्युऽहत्याय
जज्ञिषे ॥ ६ ॥ त्वं विश्वा तविषी सध्र्यक् हिता तव राधः सो-
मऽपीथाय हर्षते तव वज्रः चिकित्ते बाह्वोः हितः वृश्च शर्चोः
अव विश्वानि वृष्ण्यां ॥ ७ ॥ वि जानीहि आर्यान् ये च दस्यवः
बर्हिष्मते रंधय शसत् अव्रतान् शाकी भव यजमानस्य चो-
दिता विश्वा इत् ता ते सधऽमार्देषु चाकृन् ॥ ८ ॥ अनुऽव्रताय
रंधयन् अपऽव्रतान् आऽभूभिः इंद्रः अथयन् अनाभुवः वृद्धस्य
चित् वर्धतः द्यां इन्द्रक्षतः स्तवानः वम्रः वि जघान संऽदिहः ॥ ९ ॥
तक्षत् यत् ते उशना सहसा सहः वि रोदसी मज्मना बाधते
शवः आ त्वा वातस्य नृऽमनः मनऽयुजः आ पूर्यमाणं अवहन्
अभि अवं ॥ १० ॥ १० ॥ मंदिष्ट यत् उशने काव्ये सचा इंद्रः वंकू
वंकुऽतरा अधि तिष्ठति उग्रः ययिं निः अपः स्रोतसा असृजत्
वि शुष्णस्य दंदिताः ऐरयत् पुरः ॥ ११ ॥ आ स्म रथं वृषऽपानेषु

अ० १. अ० ४. व० १३.] ॥ ४२ ॥ [म० १. अ० १०. सू० ५२.

तिष्ठसि शर्यातस्य प्रऽभृताः येषु मंदसे इंद्रं यथा सुतऽसोमेषु
चाकनः अनर्वाणं श्लोकं आ रोहसे दिवि ॥ १२ ॥ अर्ददाः अर्भा
महते वचस्यवे कक्षीवते वृचयां इंद्रं सुन्वते मेनां अभवः वृष-
णश्चस्य सुऽक्रतो० विश्वा इत् ता ते सर्वनेषु प्रऽवाच्या ॥ १३ ॥
इंद्रः अश्रायि सुऽध्यः निरेके पजेषु स्तोमः दुर्यः न यूपः अश्वऽयुः
गव्युः रथऽयुः वसुऽयुः इंद्रः इत् रायः क्षयति प्रऽयंता ॥ १४ ॥
इदं नमः वृषभाय स्वऽराजे सत्यऽशुष्माय तवसे अवाचि
अस्मिन् इंद्र वृजने सर्वेऽवीराः स्मत् सूरिऽभिः तव शर्मेन्
स्याम ॥ १५ ॥ ११ ॥

॥ ५२ ॥ त्वं सु मेघं महय स्वऽविदं शतं यस्य सुऽभ्वः साकं
ईरते अत्यं न वाजं हवनऽस्यदं रथं आ इंद्रं ववृत्त्यां अवसे
सुवृक्तिऽभिः ॥ १ ॥ सः पर्वतः न धरुणेषु अव्युतः सहस्रंऽजतिः
तविषीषु ववृधे इंद्रः यत् वृचं अवधीत् नदीऽवृतं उज्जन्
अर्णीसि जह्मषाणः अंधसा ॥ २ ॥ सः हि हरः हरिषु वव्रः ऊर्धनि
चंद्रऽबुध्नः मदेऽवृद्धः मनीषिऽभिः इंद्रं तं अहे सुऽअपस्यया
धिया मंहिष्ठऽरातिं सः हि पप्रिः अंधसः ॥ ३ ॥ आ यं पृणति
दिवि सन्नऽबर्हिषः समुद्रं न सुऽभ्वः स्वाः अभिष्टयः तं वृचऽहत्ये
अनु तस्थुः ऊतयः शुष्माः इंद्रं अवाताः अहंतऽप्सवः ॥ ४ ॥
अभि स्वऽवृष्टिं मदे अस्य युध्यतः रघीःऽइव प्रवणे ससुः ऊतयः
इंद्रः यत् वजी धृषमाणः अंधसा भिनत् वलस्य परिधीन्ऽइव
चितः ॥ ५ ॥ १२ ॥ परि ई घृणा चरति तित्विषे शवः अपः वृत्ती
रजसः बुध्नं आ अशयत् वृचस्य यत् प्रवणे दुऽगृभिश्चनः
निऽजघथ हन्वीः इंद्रं तन्यतुं ॥ ६ ॥ हृदं न हि त्वा निऽक्षुषंति

अ० १. अ० ४. व० १५.] ॥ ४३ ॥ [म० १. अ० १०. सू० ५३.]

ऊर्मयः ब्रह्माणि इन्द्र तव यानि वर्धना त्वष्टा चित् ते युज्यं ववृधे
 शवः ततस्तं वज्रं अभिभूतिऽओजसं ॥ ७ ॥ जघन्वान् ऊं
 हरिऽभिः संभृतऽक्रतो० इन्द्र वृचं मनुषे गातुऽयन् अपः
 अयच्छथाः बाह्वीः वज्रं आयसं आधारयः दिवि आ सूर्यं
 हृषे ॥ ८ ॥ बृहत् स्वऽचंद्रं अमऽवत् यत् उक्थ्यं अकृण्वत् भि-
 यसा रोहणं दिवः यत् मानुषऽप्रधनाः इन्द्र ऊतयः स्वः नृऽसाचः
 मरुतः अमदन् अनु ॥ ९ ॥ द्यौः चित् अस्य अमऽवान् अहेः
 स्वनात् अयोयवीत् भियसा वज्रः इन्द्र ते वृचस्य यत् बद्धधा-
 नस्य रोदसी मदे सुतस्य शवसा अभिनत् शिरः ॥ १० ॥ १३ ॥
 यत् इत् नु इन्द्र पृथिवी दशऽभुजिः अहानि विश्वा ततनंत
 कृष्टयः अचं अहं ते मघऽवन् विऽश्रुतं सहः द्यां अनु शवसा
 बर्हणा भुवत् ॥ ११ ॥ त्वं अस्य पारे रजसः विऽओमनः स्वभू-
 तिऽओजाः अवसे धृषत्ऽमनः चकृषे भूमिं प्रतिऽमानं ओजसः
 अपः स्वः० परिऽभूः एषि आ दिवं ॥ १२ ॥ त्वं भुवः प्रतिऽमानं
 पृथिव्याः ऋष्वऽवीरस्य बृहत् पतिः भूः विश्वं आ अप्राः अंत-
 रिक्षं महिऽत्वा सत्यं अद्वा नकिः अन्यः त्वाऽवान् ॥ १३ ॥ न
 यस्य द्यावापृथिवी अनु व्यचः न सिधवः रजसः अंतं आनुषुः
 न उत स्वऽवृष्टिं मदे अस्य युध्यतः एकः अन्यत् चकृषे विश्वं
 आनुषक् ॥ १४ ॥ आर्चन् अचं मरुतः सस्मिन् आजौ विश्वे
 देवासः अमदन् अनु त्वा वृचस्य यत् भृष्टिऽमता वधेन नि त्वं
 इन्द्र प्रति आनं जघंथ ॥ १५ ॥ १४ ॥

॥ ५३ ॥ नि ऊं सु वाचं प्र महे भरा महे गिरः इन्द्राय सदेने
 विवस्वतः नु चित् हि रत्नं ससतांऽइव अविदत् न दुऽस्तुतिः

अ० १. अ० ४. व० १६.] ॥ ४४ ॥ [म० १. अ० १०. सू० ५३.

द्रविणः ऽदेषु शस्यते ॥ १ ॥ दुरः अश्वस्य दुरः इन्द्र गोः असि दुरः
यवस्य वसुनः इनः पतिः शिखा ऽनरः प्र ऽदिवः अकाम ऽकर्श-
नः सखा सखि ऽभ्यः तं इदं गृणीमसि ॥ २ ॥ शची ऽवः इन्द्र
पुरु ऽकृत् द्युमत् ऽतम तव इत् इदं अभितः चेकिते वसु अतः
सं ऽगृभ्य अभि ऽभूते आ भर मा त्वा ऽयतः जरितुः कामं ऊन-
यीः ॥ ३ ॥ एभिः द्यु ऽभिः सु ऽमनाः एभिः इन्द्र ऽभिः नि ऽरुधानः
अमतिं गोभिः अश्विना इंद्रेण दस्युं दुरयंतः इन्द्र ऽभिः युत ऽद्वेष-
सः सं इषा रभेमहि ॥ ४ ॥ सं इन्द्र राया सं इषा रभेमहि सं वाजै-
भिः पुरु ऽचंद्रैः अभिद्यु ऽभिः सं देव्या प्र ऽमत्या वीर ऽशुष्मया
गो ऽअयया अश्व ऽवत्या रभेमहि ॥ ५ ॥ १५ ॥ ते त्वा मदाः
अमदन् तानि वृष्ण्या ते सोमांसः वृच ऽहत्येषु सत् ऽपते यत्
कारवे दश वृचाणि अप्रति बर्हिष्मते नि सहस्राणि बर्हयः ॥ ६ ॥
युधा युधं उप घ इत् एषि धृष्णु ऽया पुरा पुरं सं इदं हंसि ओजसा
नम्या यत् इन्द्र सख्या परा ऽवति नि ऽबर्हयः नमुचिं नाम
मायिनं ॥ ७ ॥ त्वं करंजं उत पर्णयं वधीः तेजिष्ठया अति-
थि ऽग्वस्य वर्तनी त्वं शता वंगृदस्य अभिनत् पुरः अननु ऽदः
परि ऽसूताः ऋजिश्चना ॥ ८ ॥ त्वं एतान् जनु ऽराज्ञः द्विः दश
अबन्धुना सु ऽश्रवसा उप ऽजग्मुषः षष्टिं सहस्रा नवतिं नव
श्रुतः नि चक्रेण रथ्या दुः ऽपदा अवृणक् ॥ ९ ॥ त्वं आविथ
सु ऽश्रवसं तव ऊति ऽभिः तव चाम ऽभिः इन्द्र तूर्वयाणं त्वं अस्मै
कुत्सं अतिथि ऽग्वं आयुं महे राज्ञे यूने अरंधनायः ॥ १० ॥ ये
उत् ऽऋचि इन्द्र देव ऽगोपाः सखायः ते शिव ऽतमाः असाम
त्वां स्तोषाम त्वया सु ऽवीराः द्राघीयः आयुः प्र ऽतरं दधा-
नाः ॥ ११ ॥ १६ ॥

॥५४॥ मा नः अस्मिन् मघऽवन् पृतऽसु अंहसि नहि ते
 अंतः शर्वसः परिऽनशे अक्रंदयः नद्यः रोहवत् वना कथा न
 क्षोणीः भियसा सं आरत ॥१॥ अर्चं शक्राय शाकिने शचीऽवते
 शृण्वंतं इंद्रं महयन् अभि स्तुहि यः धृष्णुना शर्वसा रोदसी
 उभे वृषा वृषऽत्वा वृषभः निऽच्छजते ॥२॥ अर्चं दिवे बृहते
 शृण्वं वचः स्वऽक्षचं यस्य धृषतः धृषत् मनः बृहत्ऽश्रवाः
 असुरः बर्हेणा कृतः पुरः हरिऽभ्यां वृषभः रथः हि सः ॥३॥ त्वं
 दिवः बृहत् सानु कोपयः अव त्मना धृषता शंबरं भिनत् यत्
 मायिनः व्रंदिनः मंदिना धृषत् शितां गर्भस्तिं अशनिं पृतन्य-
 सि ॥४॥ नि यत् वृणक्षि असनस्य मूर्धनि शृणस्य चित् व्रंदि-
 नः रोहवत् वना प्राचीनेन मनसा बर्हेणाऽवता यत् अद्य
 चित् कृणवः कः त्वा परि ॥५॥१७॥ त्वं आविथ नयं तुर्वशं यदुं
 त्वं तुर्वीति वयं शतऽक्रतो० त्वं रथं एतं शं कृत्ये धने त्वं पुरः
 नवतिं दंभयः नव ॥६॥ सः घ राजा सत्ऽपतिः शूशुवत् जनः
 रातऽहंभ्यः प्रति यः शासं इवति उक्था वा यः अभिऽगृणति
 राधसा दानुः अस्मै उपरा पिन्वते दिवः ॥७॥ असमं क्षुचं
 असमा मनीषा प्र सोमऽपाः अपसा संतु नेमे ये ते इंद्र दुदुषः
 वर्धयंति महि क्षुचं स्थविरं वृणयं च ॥८॥ तुभ्य इत् एते बहु-
 लाः अद्रिऽदुग्धाः चमूऽसदः चमसाः इंद्रऽपानाः वि अश्रुहि
 तर्पय कामं एषां अथ मनः वसुऽदेयाय कृष्व ॥९॥ अपां
 अतिष्ठत् धरुणऽह्रं तमः अंतः वृचस्य जठरेषु पर्वतः अभि ई
 इंद्रः नद्यः वत्रिणा हिताः विश्वाः अनुऽस्थाः प्रवणेषु जिघ्र-
 ते ॥१०॥ सः शेऽवृधं अधि धाः द्युम्नं अस्मे महि क्षुचं जनाघाट

अ० १. अ० ४. व० २१.] ॥ ४६ ॥ [म० १. अ० १०. सू० ५६.

इंद्र तव्यं रक्षं च नः मघोनः पाहि सूरिन् राये च नः सुऽअपत्यै
इषे धाः ॥ ११ ॥ १८ ॥

॥ ५५ ॥ दिवः चित् अस्य वरिमा वि पप्रथे इंद्रं न महा
पृथिवी च न प्रति भीमः तुर्विष्मान् चर्षणिऽभ्यः आऽतपः
शिशीति वज्रं तेजसे न वंसंगः ॥ १ ॥ सः अर्णवः न नद्यः समु-
द्रियः प्रति गृह्णाति विऽश्रिताः वरीमऽभिः इंद्रः सोमस्य
पीतये वृषऽयते सनात् सः युध्मः ओजसा पनस्यते ॥ २ ॥ त्वं तं
इंद्र पर्वतं न भोजसे महः नृमणस्य धर्मेणां इरज्यसि प्र वीर्येण
देवता अति चेकिते विश्वस्मै उग्रः कर्मणे पुरऽहितः ॥ ३ ॥ सः
इत् वने नमस्युऽभिः वचस्यते चारु जनेषु प्रऽब्रुवाणः इंद्रियं
वृषा छंदुः भवति हर्यतः वृषा क्षेमेण धेनां मघऽवा यत् इत्व-
ति ॥ ४ ॥ सः इत् महानि संऽइथानि मज्मना कृणोति युध्मः
ओजसा जनेभ्यः अध च न अत् दधति त्विषिऽमते इंद्राय वज्रं
निऽघनिघ्नते वधं ॥ ५ ॥ १९ ॥ सः हि अवस्युः सदनानि कृचिमा
क्ष्मया वृधानः ओजसा विऽनाशयन् ज्योतींषि कृण्वन् अवृ-
काणि यज्यवे अव सुऽक्रतुः सतवै अपः सृजत् ॥ ६ ॥ दानाय
मनः सोमऽपावन् अस्तु ते अर्वाचा हरीं वंदनऽश्रुत् आ कृधि
यमिष्ठासः सारथयः ये इंद्र ते न त्वा केताः आ दभ्रुवंति भूर्ण-
यः ॥ ७ ॥ अप्रऽक्षितं वसुं बिभर्षि हस्तयोः अषाढ्हं सहः तन्वि
श्रुतः दधे आऽवृतासः अवतासः न कर्तुऽभिः तनूषु ते क्रतवः
इंद्र भूरयः ॥ ८ ॥ २० ॥

॥ ५६ ॥ एषः प्र पूर्वीः अव तस्य चमिषः अत्यः न योषां
उत् अयंस्त भुर्वणिः दक्षं महे पाययते हिरण्ययं रथं आऽवृत्य

अ० १. अ० ४. व० २२.] ॥ ४७ ॥ [म० १. अ० १०. सू० ५७.

हरिऽयोगं ऋभ्वसं ॥१॥ तं गूर्तयः नेमन्ऽइषः परीणसः समुद्रं
न संऽचरणे सन्निषवः पतिं दक्षस्य विदथस्य नु सहः गिरिं न
वेनाः अधि रोह तेजसा ॥२॥ सः तुर्वणिः महान् अरेणु पौंस्ये
गिरेः भृष्टिः न भाजते तुजा शवः येन शुष्णं मायिनं आयसः
मदे दुघ्नः आभूषु रमयत् नि दामनि ॥३॥ देवी यदि तविषी
त्वाऽवृधा ऊतये इंद्रं सिसंक्ति उषसं न सूर्यः यः धृष्णुना शवसा
बाधते तमः इयति रेणुं बृहत् अहरिऽस्वनिः ॥४॥ वि यत्
तिरः धरुणं अच्युतं रजः अतिस्थिपः दिवः आतासु बर्हणा
स्वःऽमीळहे यत् मदे इंद्र हर्षा अहन् वृचं निः अपां औञ्जः
अण्वं ॥५॥ त्वं दिवः धरुणं धिषे ओजसा पृथिव्याः इंद्र सदनेषु
माहिनः त्वं सुतस्य मदे अरिणाः अपः वि वृचस्य समया पाथ्या
अरुजः ॥६॥ २१॥

॥५७॥ प्र मंहिष्ठाय बृहते बृहत्ऽरये सत्यऽशुष्माय तवसे
मतिं भरे अपांऽइव प्रवणे यस्य दुःऽधरं राधः विश्वऽआयु
शवसे अपऽवृतं ॥१॥ अध ते विश्वं अनु ह असत् इष्टये आपः
निम्नाऽइव सर्वना हविष्मतः यत् पर्वते न संऽअशीत हर्यतः
इंद्रस्य वज्रः अथिता हिरण्ययः ॥२॥ अस्मै भीमाय नमसा सं
अध्वरे उषः न शुभ्रे आ भर पनीयसे यस्य धाम शवसे नाम
इंद्रियं ज्योतिः अकारि हरितः न अयसे ॥३॥ इमे ते इंद्र ते वयं
पुरुऽस्तुत ये त्वा आऽरभ्य चरामसि प्रभुऽवसो नहि त्वत्
अन्यः गिर्वणः गिरः सघत् क्षोणीऽइव प्रति नः हर्य तत्
वचः ॥४॥ भूरि ते इंद्र वीर्यं तव स्मसि अस्य स्तोतुः मघऽवन्
कामं आ पृण अनु ते द्यौः बृहती वीर्यं ममे इयं च ते पृथिवी

अ० १. अ० ४. व० २४.] ॥ ४८ ॥ [म० १. अ० ११. सू० ५८.

नेमे ओजसे ॥५॥ त्वं तं इंद्र पर्वतं मह्यं उरुं वज्रेण वज्रिन्
पर्वऽशः चकृत्तिथ्यं अवं असृजः निऽवृताः सार्तवै अपः सचा
विश्वं दधिषे केवलं सहः ॥६॥ २२॥ १०॥

॥५८॥ नु चित् सहऽजाः अमृतः नि तुंदते होता यत् दूतः
अभवत् विवस्वतः वि साधिष्ठेभिः पथिऽभिः रजः ममे आ
देवऽताता हविषा विवासति ॥१॥ आ स्वं अन्नं युवमानः
अजरः तृषु अविष्यन् अतसेषु तिष्ठति अत्यः न पृष्ठं प्रुषितस्य
रोचते दिवः न सानुं स्तनयन् अचिक्रदत् ॥२॥ क्राणा रुद्रेभिः
वसुऽभिः पुरऽहितः होता निऽसन्नः रयिषाट् अमर्त्यः रथः
न विश्वु च्छजसानः आयुषु वि आनुषक् वार्या देवः चृण्व-
ति ॥३॥ वि वातऽजूतः अतसेषु तिष्ठते वृथा जुहूभिः सृण्या
तुविऽस्वनिः तृषु यत् अग्ने वनिनः वृषऽयसे कृष्णं ते एम
रुशत्ऽजर्मे अजर ॥४॥ तपुऽजंभः वने आ वातऽचोदितः
यूथे न सहान् अवं वाति वंसगः अभिऽव्रजन् अक्षितं पाजसा
रजः स्थातुः चरथं भयते पतत्रिणः ॥५॥ २३॥ दधुः त्वा भृगवः
मानुषेषु आ रयिं न चारुं सुऽहवै जनेभ्यः होतारं अग्ने अति-
थिं वरेण्यं मिचं न शेवै दिव्याय जन्मने ॥६॥ होतारं सप्त जुहूः
यजिष्ठं यं वाघतः वृणते अध्वरेषु अग्निं विश्वेषां अरतिं वसूनां
सपर्यामि प्रयसा यामि रत्नं ॥७॥ अच्छिद्रा सूनो सहस्रः नः
अद्य स्तोतृऽभ्यः मिचऽमहः शर्म यच्छ अग्ने गृणतं अंहसः
उरुष्य ऊर्जः नपात् पूऽभिः आयसीभिः ॥८॥ भवं वरूथं गृणते
विभाऽवः भवं मघऽवन् मघवत्ऽभ्यः शर्म उरुष्य अग्ने अंहसः
गृणतं प्रातः मक्षु धियाऽवसुः जगम्यात् ॥९॥ २४॥

अ० १, अ० ४, व० २६.] ॥ ४९ ॥ [म० १, अ० ११, सू० ६०.

॥ ५९ ॥ व॒याः इत् अ॒ग्ने अ॒ग्नयः ते अ॒न्ये ते वि॒श्वे अ॒मृताः
मा॒द॒य॒न्ते वै॒श्वान॒र नाभिः अ॒सि क्षि॒तीनां स्थू॒णाऽइव जना॑न्
उ॒पऽमि॒त् य॒य॒न् ॥ १ ॥ मूर्धा दि॒वः नाभिः अ॒ग्निः पृथि॒व्याः
अथ॑ अ॒भ॒वत् अ॒रतिः रोद॑स्योः तं त्वा दे॒वासः अ॒ज॒न॒य॒न्त दे॒वं
वै॒श्वान॒र ज्योतिः इत् आ॒र्याय ॥ २ ॥ आ सूर्ये॑ न र॒श्मयः ध्रु॒वासः
वै॒श्वान॒रे द॒धिरे अ॒ग्रा वसू॑नि या पर्व॑तेषु ओष॑धीषु अ॒प्सु या
मा॒नु॒षेषु अ॒सि तस्य॑ राजा ॥ ३ ॥ बृ॒ह॒तीऽइव॑ सून॒वे रोद॑सी
गि॒रः होता॑ म॒नुष्यः न द॒क्षः स्वःऽव॑ते स॒त्यऽश्रु॑ष्माय पू॒र्वीः
वै॒श्वान॒राय नृ॒ऽत॒माय य॒ज्ञीः ॥ ४ ॥ दि॒वः चि॒त् ते बृ॒ह॒तः जा॒-
त॒ऽवे॒दः वै॒श्वान॒र प्र रि॒रि॒चे म॒हिऽत्वं राजा॑ कृ॒ष्टीनां अ॒सि
मा॒नु॒षीणां यु॒धा दे॒वेभ्यः वरि॑वः च॒कर्त्त॒ ॥ ५ ॥ प्र नु म॒हिऽत्वं
वृष॑भस्य वो॒चं यं पू॒रवः वृ॒चऽह॑नं स॒च॒न्ते वै॒श्वान॒रः दस्युं॑ अ॒ग्निः
ज॒घ॒न्वान् अधू॑नोत् का॒ष्ठाः अ॒व शं॒बरं भे॒त् ॥ ६ ॥ वै॒श्वान॒-
न॒रः म॒हि॒म्ना वि॒श्वऽकृ॑ष्टिः भ॒रत्॒ऽवा॒जेषु य॒ज॒तः वि॒भाऽवा॑
शा॒त॒ऽव॒ने॒ये श॒तिनी॑भिः अ॒ग्निः पु॒रुऽनी॒थे ज॒र॒ते सू॒नृ॒-
ता॑ऽवान् ॥ ७ ॥ २५ ॥

॥ ६० ॥ वह्निं॑ य॒शसं॑ वि॒दथ॑स्य के॒तुं सु॒प्रऽअ॒र्थं दू॒तं स॒द्यःऽअ॒र्थं
द्विऽज॒न्मानं॑ र॒यिऽइव॑ प्रऽश॒स्तं रा॒तिं भ॒रत् भृ॒गवे मा॒तरि॒-
श्वा ॥ १ ॥ अ॒स्य शासुः॑ उ॒भया॑सः स॒च॒न्ते ह॒विष्म॑तः उ॒शिजः॑ ये च
म॒र्ताः दि॒वः चि॒त् पू॒र्वः नि अ॒सा॒दि होता॑ आऽपृ॒च्छयः॑ वि॒श्वप॒-
तिः वि॒श्व वे॒धाः ॥ २ ॥ तं न॒व्यसी॑ ह॒दः आ जा॑यमानं अ॒स्मत्
सुऽकी॒र्तिः मधु॑ऽजिह्वं अ॒श्याः यं ऋ॒त्विजः॑ वृ॒जनै॑ मा॒नुषा॑सः
प्र॒यस्व॑न्तः आ॒यवः॑ जी॒जन॑न्त ॥ ३ ॥ उ॒शिक्ष॑ पा॒वकः॑ वसुः मा॒नुषेषु॑

अ० १. अ० ४. व० २८.] ॥ ५० ॥ [म० १. अ० ११. सू० ६१.

वरेण्यः होता अधायि विष्णु दमूनाः गृहऽपतिः दमे आ अग्निः
भुवत् रयिऽपतिः रयीणां ॥ ४ ॥ तं त्वा वयं पतिं अग्ने रयीणां प्र
शंसामः मतिऽभिः गोतमासः आप्नुं न वाजंऽभरं मर्जयंतः
प्रातः मक्षु धियाऽवसुः जगम्यात् ॥ ५ ॥ २६ ॥

॥ ६१ ॥ अस्मै इत् ऊं प्र तवसे तुराय प्रयः न हर्मिं स्तोमं
माहिनाय ऋचीषमाय अग्निऽगवे ओहं इंद्राय ब्रह्माणि
रातऽतमा ॥ १ ॥ अस्मै इत् ऊं प्रयःऽइव प्र यंसि भरामि
आंगूषं बाधे सुऽवृक्ति इंद्राय हृदा मनसा मनीषा प्रत्नाय पत्ये
धियः मर्जयंत ॥ २ ॥ अस्मै इत् ऊं त्वं उपऽमं स्वःऽसां भरामि
आंगूषं आस्येन मंहिष्ठं अच्छोक्तिऽभिः मतीनां सुवृक्तिऽभिः
सूरिं ववृध्थै ॥ ३ ॥ अस्मै इत् ऊं स्तोमं सं हिनोमि रथं न
तष्टाऽइव तत्ऽसिनाय गिरः च गिर्वाहसे सुऽवृक्ति इंद्राय वि-
श्वऽइन्वं मेधिराय ॥ ४ ॥ अस्मै इत् ऊं सप्रिऽइव श्रवस्या इंद्राय
अर्के जुह्वां सं अंजे वीरं दानऽओकसं वंदध्वै पुरां गूर्तऽश्रवसं
दुर्मोणं ॥ ५ ॥ २७ ॥ अस्मै इत् ऊं त्वष्टा तक्षत् वज्रं स्वपःऽतमं
स्वयं रणाय वृचस्य चित् विदत् येन मर्मं तुजन् ईशानः तुजता
क्रियेधाः ॥ ६ ॥ अस्य इत् ऊं मातुः सर्वनेषु सद्यः महः पितुं
पपिऽवान् चारु अन्ना मुषायत् विष्णुः पचतं सहीयान्
विध्यत् वराहं तिरः अद्रिं अस्ता ॥ ७ ॥ अस्मै इत् ऊं प्राः चित्
देवऽपत्नीः इंद्राय अर्के अहिऽहत्ये ऊवुः० परि द्यावापृथिवीं
जम्भे उर्वीं न अस्य ते महिमानं परि स्तः० ॥ ८ ॥ अस्य इत् एव
प्र रिरिचे महिऽत्वं दिवः पृथिव्याः परि अंतरिक्षात् स्वऽराट्
इंद्रः दमे आ विश्वऽगूर्तः सुऽअरिः अमत्रः ववृक्षे रणाय ॥ ९ ॥

अस्य इत् एव शर्वसा श्रुषंतं वि वृश्चत् वज्रेण वृचं इंद्रः गाः न
 प्राणाः अवनीः अमुंचत् अभि श्रवः दावने सऽचेताः ॥१०॥ २८॥
 अस्य इत् ऊं त्वेषसा रंत सिंधवः परि यत् वज्रेण सीं अयच्छत्
 ईशानऽकृत् दाशुषे दशस्यन् तुवीतये गाधं तुर्वणिः कः० ॥११॥
 अस्मै इत् ऊं प्र भर तूतुजानः वृचाय वज्रं ईशानः कियेधाः गोः
 न पर्वे वि रद तिरश्चा इयन् अणीसि अपां चरध्वै ॥१२॥ अस्य
 इत् ऊं प्र ब्रूहि पूर्याणि तुरस्य कर्माणि नव्यः उक्थैः युधे यत्
 इष्णानः आयुधानि ऋघायमाणः निऽरिणाति शबून् ॥१३॥
 अस्य इत् ऊं भिया गिरयः च हळ्हाः द्यावा च भूमं जनुषः
 तुजेते उपो वेनस्य जोगुवानः ओणिं सद्यः भुवत् वीर्याय
 नोधाः ॥१४॥ अस्मै इत् ऊं त्यत् अनु दायि एषां एकः यत् वद्वे
 भूरः ईशानः प्र एतंशं सूर्ये पस्पृधानं सौर्वज्ये सुस्वि आवत्
 इंद्रः ॥१५॥ एव ते हारिऽयोजन सुऽवृक्ति इंद्रं ब्रह्माणि गोत-
 मासः अक्रन् आ एषु विश्वऽपेशसं धियं धाः प्रातः मधु
 धियाऽवसुः जगम्यात् ॥१६॥ २९॥ ४॥

॥ ६२ ॥ प्र मन्महे शर्वसानाय श्रुषं आंगूषं गिर्वेणसे अंगि-
 रस्वत् सुवृक्तिऽभिः स्तुवते ऋग्मियाय अर्चाम अर्के नरे
 विऽश्रुताय ॥१॥ प्र वः महे महि नमः भरध्वं आंगूष्यं शर्व-
 सानाय साम येन नः पूर्वे पितरः पदऽज्ञाः अर्चतः अंगिरसः
 गाः अविंदन् ॥२॥ इंद्रस्य अंगिरसां च इष्टौ विदत् सरमां तन-
 याय धासिं बृहस्पतिः भिनत् अद्रिं विदत् गाः सं उस्त्रियाभिः
 वावृशंत नरः ॥३॥ सः सुऽस्तुभा सः स्तुभा सप्त विप्रैः स्वरेण
 अद्रिं स्वर्यः नवऽग्वैः सरण्युऽभिः फलिऽगं इंद्रं शक्रं वलं

रवेण द्रयः दशऽग्विः ॥४॥ गृणानः अंगिरःऽभिः दस्म वि
 वः उषसा सूर्येण गोभिः अंधः वि भूम्याः अप्रथयः इन्द्र सानु
 दिवः रजः उपरं अस्तभायः ॥५॥१॥ तत् ऊं प्रयक्षऽतमं अस्य
 कर्म दस्मस्य चारुऽतमं अस्ति दंसः उपऽहरे यत् उपराः अ-
 पिन्वत् मधुऽअर्णसः नद्यः चतस्रः ॥६॥ द्विता वि ववे सनऽजा
 सऽनीळि० अयास्यः स्तवमानेभिः अर्कैः भगः न मेने परमे
 विऽओमन् आधारयत् रोदसी सुऽदंसाः ॥७॥ सनात् दिवं
 परि भूमं विऽरूपे पुनःऽभुवा युवती स्वेभिः एवैः कृष्णेभिः
 अक्ता उषाः रुशत्ऽभिः वपुःऽभिः आ चरत्ः अन्याऽअन्या ॥८॥
 सनेमि सख्यं सुऽअपस्यमानः सनुः दाधार शवसा सुऽदंसाः
 आमासु चित् दधिषे पक्वं अंतः पयः कृष्णासु रुशत् रोहि-
 णीषु ॥९॥ सनात् सऽनीळाः अवनीः अवाताः व्रता रक्षते
 अमृताः सहःऽभिः पुरुसहस्रा जनयः न पत्नीः दुवस्यंति स्व-
 सारः अहंयाणं ॥१०॥२॥ सनाऽयुवः नमसा नव्यः अर्कैः
 वसुऽयवः मतयः दस्म दद्रुः पतिं न पत्नीः उशतीः उशंतं स्पृ-
 शंति त्वा शवसाऽवन् मनीषाः ॥११॥ सनात् एव तव रायः
 गर्भस्त्वौ न क्षीयंते न उप दस्यंति दस्म द्युऽमान् असि क्रतुऽमान्
 इन्द्र धीरः शिखं शचीऽवः तव नः शचीभिः ॥१२॥ सनाऽयते
 गोतमः इन्द्र नव्यं अतक्षत् ब्रह्म हरिऽयोजनाय सुऽनीथाय नः
 शवसान नोधाः प्रातः मक्षु धियाऽवसुः जगम्यात् ॥१३॥३॥

॥६३॥ त्वं महान् इन्द्र यः ह शुष्मैः द्यावा जज्ञानः पृथिवी
 अमे धाः यत् ह ते विश्वा गिरयः चित् अभ्वा भिया हळ्हासः
 किरणाः न ऐजन् ॥१॥ आ यत् हरी इन्द्र विऽवता वेः आ ते

अ० १. अ० ५. व० ६.] ॥ ५३ ॥ [म० १. अ० ११. सू० ६४.

वज्रं जरिता बाहोः धात् येन अविहर्यतऽक्रतो० अमित्रान्
पुरः इणासिं पुरुऽहूत पूर्वीः ॥२॥ त्वं सत्यः इंद्र धृष्णुः एतान् त्वं
ऋभुक्षाः नर्यैः त्वं षाट् त्वं शुष्णं वृजने पृक्षे आणौ यूने कुत्साय
द्युऽमते सचा अहन् ॥३॥ त्वं ह त्यत् इंद्र चोदीः सखा वृचं यत्
वज्रिन् वृषऽकर्मन् उभ्राः यत् ह शूर वृषऽमनः पराचैः वि
दस्यन् योनौ अकृतः वृथाषाट् ॥४॥ त्वं ह त्यत् इंद्र अरिषण्यन्
हळहस्य चित् मर्तीनां अजुष्टौ वि अस्मत् आ काष्ठाः अर्वते
वः घनाऽइव वज्रिन् अथिहि अमित्रान् ॥५॥४॥ त्वां ह त्यत्
इंद्र अणौऽसातौ स्वःऽमीळहे नरः आज्ञा हवन्ते तव स्वधाऽवः
इयं आ सऽमर्ये ऊतिः वाजेषु अतसाय्या भूत् ॥६॥ त्वं ह त्यत्
इंद्र सप्त युध्यन् पुरः वज्रिन् पुरुऽकुत्साय दर्दः० बर्हिः न यत्
सुऽदासे वृथा वर्क अंहोः राजन् वरिवः पूरवे कः० ॥७॥ त्वं
त्यां नः इंद्र देव चिचां इषं आपः न पीपयः परिऽज्मन् यया
शूर प्रति अस्मभ्यं यंसि त्मनं ऊजं न विश्वध क्षरध्वे ॥८॥
अकारि ते इंद्र गोतमेभिः ब्रह्मणि आऽउक्ता नमसा हरिऽभ्यां
सुऽपेशंसं वाजं आ भर नः प्रातः मक्षु धियाऽवसुः जग-
म्यात् ॥९॥५॥

॥६४॥ वृष्णे शर्धाय सुऽमखाय वेधसे नोधः सुऽवृक्तिं प्रभूर
मरुतऽभ्यः अपः न धीरः मनसा सुऽहस्त्यः गिरः सं अंजे विदर्येषु
आऽभुवः ॥१॥ ते जज्ञिरे दिवः ऋषासः उक्षणाः रुद्रस्य मर्याः
असुराः अरेपसः पावकासः शुचयः सूर्याऽइव सत्त्वानः न
द्रप्तिनः घोरऽवर्पसः ॥२॥ युवानः रुद्राः अजराः अभोक्ऽहनः
ववक्षुः अधिऽगावः पर्वताऽइव हळहा चित् विश्वा भुवन्नानि

पार्थिवा प्रच्यवयन्ति दिव्यानि मज्मना ॥३॥ चित्रैः अंजिऽभिः
 वपुषे वि अंजते वक्षःऽसु रुक्मान् अधि येतिरे शुभे अंसेषु
 एषां नि मिमृक्षुः ऋष्टयः साकं जज्ञिरे स्वधया दिवः नरः ॥४॥
 ईशानऽकृतः धुनयः रिशादसः वातान् विऽद्युतः तविषीभिः
 अक्रत दुहन्ति ऊधः दिव्यानि धूतयः भूमिं पिन्वन्ति पयसा
 परिऽजयः ॥५॥ ६॥ पिन्वन्ति अपः मरुतः सुऽदानवः पयः
 घृतऽवत् विदथेषु आऽभुवः अत्यं न मिहे वि नयन्ति वाजिनं
 उत्सं दुहन्ति स्तनयंतं अक्षितं ॥६॥ महिषासः मायिनः चि-
 चऽभानवः गिरयः न स्वऽतवसः रघुऽस्यदः मृगाऽइव
 हस्तिनः खादथ वना यत् आरुणीषु तविषीः अयुग्धं ॥७॥ सिं-
 हाऽइव नानदति प्रऽचेतसः पिशाऽइव सुऽपिशः विश्वऽवे-
 दसः क्षपः जिन्वतः पृषतीभिः ऋष्टिऽभिः सं इत् सऽबाधः
 शर्वसा अहिऽमन्यवः ॥८॥ रोदसी आ वदत् गणऽश्रियः
 नृऽसाचः शूराः शर्वसा अहिऽमन्यवः आ वंधुरेषु अमतिः न
 दर्शता विऽद्युत् न तस्थौ मरुतः रथेषु वः ॥९॥ विश्वऽवेदसः
 रयिऽभिः संऽओकसः संऽमिश्वासः तविषीभिः विऽरप्शिनः
 अस्तारः इषुं दधिरे गभस्त्योः अनंतऽशुष्माः वृषऽखादयः
 नरः ॥१०॥ १॥ हिरण्ययेभिः पविऽभिः पयऽवृधः उत् जिघ्रति
 आऽपथ्यः न पर्वतान् मखाः अयासः स्वऽसृतः ध्रुवऽच्युतः
 दुध्नऽकृतः मरुतः भाजत् ऋष्टयः ॥११॥ घृषुं पावकं वन्ति
 विऽचर्षणिं रुद्रस्य सूनुं हवसा गृणीमसि रजऽतुरं तवसं
 मारुतं गणं ऋजीषिणं वृषणं सश्चत श्रिये ॥१२॥ प्र नु सः
 मर्तः शर्वसा जनान् अति तस्थौ वः ऊती मरुतः यं आवत्
 अवैत्ऽभिः वाजं भरते धना नृभिः आऽपृच्छयं क्रतुं आ क्षेति

अ० १. अ० ५. व० १०.] ॥ ५५ ॥ [म० १. अ० १२. सू० ६६.

पुष्यति ॥ १३ ॥ चर्कृत्यं मरुतः पृत्ऽसु दुस्तरं द्युऽमंतं शुष्मं मघ-
वंत्ऽसु धत्तन धनऽस्पृतं उक्थ्यं विश्वऽवर्षणिं तोकं पुष्येम
तनयं शतं हिमाः ॥ १४ ॥ नु स्थिरं मरुतः वीरऽवतं चृतिऽसहं
रयिं अस्मासु धत्त सहस्रिणं शतिनं शूशुऽवासं प्रातः मक्षु
धियाऽवसुः जगम्यात् ॥ १५ ॥ ८ ॥ ११ ॥

॥ ६५ ॥ पश्चा न तायुं गुहा चतंतं नमः युजानं नमः वहंतं
सऽजोषाः धीराः पदैः अनु गमन् उप त्वा सीदन् विश्वे यज-
चाः ॥ १ ॥ अतस्य देवाः अनु व्रता गुः भुवत् परिष्टिः द्यौः न भूमं
वर्धति ई आपः पन्वा सुऽशिश्विं अतस्य योनां गर्भे सुऽजातं ॥ २ ॥
पुष्टिः न रखा स्तिः न पृथ्वी गिरिः न भुज्म क्षोदः न शऽभु
अत्यः न अज्मन् सर्गऽप्रतक्तः सिंधुः न क्षोदः कः ई वराते ॥ ३ ॥
जामिः सिंधूनां भ्राताऽइव स्वसां इभ्यान् न राजा वनानि अत्ति
यत् वातऽजूतः वना वि अस्थात् अग्निः ह दाति रोमं पृथि-
व्याः ॥ ४ ॥ श्वसिति अपऽसु हंसः न सीदन् क्रत्वा चेतिष्ठः विशां
उषऽभुत् सोमः न वेधाः अतऽप्रजातः पशुः न शिश्वा विऽभुः
दूरेऽभाः ॥ ५ ॥ ९ ॥

॥ ६६ ॥ रयिः न चिचा सूरः न संऽहक् आयुः न प्राणः नित्यः
न सूनुः तक्का न भूणिः वना सिसक्ति पर्यः न धेनुः शुचिः वि-
भाऽवा ॥ १ ॥ दाधारं क्षेमं ओकः न रखः यवः न पक्कः जेता
जनानां अष्टिः न स्तुभा विक्षु प्रऽशस्तः वाजी न प्रीतः वयः
दधाति ॥ २ ॥ दुरोकऽशोचिः क्रतुः न नित्यः जायाऽइव योनीं
अरं विश्वस्मै चिचः यत् अभाट श्वेतः न विक्षु रथः न रुक्मी त्वेषः

अ० १. अ० ५. व० १२.] ॥ ५६ ॥ [स० १. अ० १२. सू० ६८.

स॒मत्सु ॥३॥ से॒नाऽइ॒व सृ॒ष्टा अ॒मे द॒धाति॒ अस्तुः॑ न दि॒द्युत्
त्वे॒षऽप्र॒तीका॒ य॒मः ह॒ जा॒तः य॒मः ज॒निऽत्वं जा॒रः क॒नीना॑ पतिः
ज॒नीना॑ ॥४॥ तं वः च॒राथा॑ व॒यं व॒स॒त्या अस्त॑ न गावः न क्ष॑ते
इ॒दं सि॒न्धुः न क्षो॑दः प्र नी॒चीः ऐ॒नो॒त् न व॑त गावः स्वः
दृ॒शीके ॥५॥ १०॥

॥६७॥ वने॑षु जा॒युः म॒र्तेषु॑ मि॒त्रः वृ॒णी॒ते श्रु॒ष्टिं रा॒जाऽइ॒व
अ॒जु॒र्यं क्षेमः॑ न सा॒धुः क्र॒तुः न भ॒द्रः भु॒वत् सु॒ऽआ॒धीः हो॒ता
ह॒व्यऽवा॒द् ॥१॥ ह॒स्ते द॒धानः॑ नृ॒मणा॑ वि॒श्वानि॑ अ॒मे दे॒वान्
धा॒त् गु॒हा नि॒ऽसी॒दन् वि॒दन्ति॑ ई॒ अ॒च॒ नरः॑ धि॒यं॒ऽधाः ह॒दा यत्
त॒ष्टान् म॑न्त्रा॒न् अ॒शंस॑न् ॥२॥ अ॒जः न क्षां॑ दा॒धारं पृ॒थि॒वीं त॒स्तं भ॑
द्यां म॑न्त्रे॒भिः स॒त्यैः प्रि॒या प॒दानि॑ प॒श्वः नि पा॒हि वि॒श्वऽआ॒युः
अ॒मे गु॒हा गु॒हं गाः॑ ॥३॥ यः ई॒ चि॒केत् गु॒हा भ॑व॒तं आ॒ यः स॒
सा॒द॒ धा॒रां ऋ॒तस्य॑ वि॒ ये चृ॒तन्ति॑ ऋ॒ता स॑प॒तः आ॒त् इ॒त् व॒सूनि॑
प्र व॒वाच॑ अ॒स्मै ॥४॥ वि॒ यः वी॒रु॒त्सु रो॒धत् म॒हि॒ऽत्वा उ॒त
प्र॒ऽजाः उ॒त प्र॒ऽसूषु॑ अ॒न्तः चि॒त्तिः॑ अ॒पां द॑मे वि॒श्वऽआ॒युः
स॒न्नऽइ॒व धी॒राः सं॒ऽमा॒यं च॒क्रुः॑ ॥५॥ ११॥

॥६८॥ श्री॒णन् उ॒प॒ स्था॒त् दि॒वं भु॒र॒ण्युः॑ स्था॒तुः च॒रथ॑ अ॒कून्
वि॒ ऋ॒णो॒त् परि॑ यत् ए॒षां एकः॑ वि॒श्वे॒षां भु॑वत् दे॒वः दे॒वानां॑
म॒हि॒ऽत्वा ॥१॥ आ॒त् इ॒त् ते वि॒श्वे क्र॒तुं जु॒षन्त॑ श्रु॒ष्कात् यत् दे॒व
जी॒वः ज॒नि॒ष्टाः भ॑ज॒न्त वि॒श्वे दे॒वऽत्वं ना॑म॒ ऋ॒तं स॑प॒तः अ॒मृतं॑
ए॒वैः ॥२॥ ऋ॒तस्य॑ प्रे॒षाः ऋ॒तस्य॑ धी॒तिः वि॒श्वऽआ॒युः वि॒श्वे
अ॒पांसि॑ च॒क्रुः यः तु॒भ्यं दा॑शा॒त् यः वा ते॑ शि॒क्षात् त॒स्मै चि॒कि॒-

अ० १. अ० ५. व० १४.] ॥ ५७ ॥ [म० १. अ० १२. सू० ७०.

त्वान् रयिं दयस्व ॥ ३ ॥ होता निऽसत्तः मनोः अपत्ये सः चित्
 नु आसां पतिः रयीणां इच्छन्तं रेतः मिथः तनूषु सं जानत स्वैः
 दक्षैः अमूराः ॥ ४ ॥ पितुः न पुत्राः क्रतुं जुषन्तं श्रोषन् ये अस्य
 शासं तुरासः वि रायः और्णोत् दुरः पुरुऽक्षुः पिपेशं नाकं
 सृभिः दमूनाः ॥ ५ ॥ १२ ॥

॥ ६९ ॥ शुक्रः शुशुक्लान् उषः न जारः पद्मा संऽईची० दिवः
 न ज्योतिः परि प्रऽजातः क्रत्वा बभूथ भुवं देवानां पिता पुत्रः
 सन् ॥ १ ॥ वेधाः अहम्नः अग्निः विऽजानन् ऊधः न गोनां
 स्वाद्यं पितॄणां जने न शेवः आऽहूर्यैः सन् मध्ये निऽसत्तः रखः
 दुरोणे ॥ २ ॥ पुत्रः न जातः रखः दुरोणे वाजी न प्रीतः विशः
 वि तारीत् विशः यत् अह्ने नृऽभिः सऽनीळाः अग्निः देवऽत्वा
 विश्वानि अश्याः ॥ ३ ॥ नकिः ते एता व्रता मिनन्ति नृऽभ्यः यत्
 एभ्यः श्रुष्टिं चकथं तत् तु ते दंसः यत् अहन् समानैः नृऽभिः यत्
 युक्तः विवेः रपांसि ॥ ४ ॥ उषः न जारः विभाऽवा उषः संज्ञा-
 तऽरूपः चिकेतत् अस्मै त्मना वहंतः दुरः वि अखन् नवंत
 विश्वे स्वः दृशीकि ॥ ५ ॥ १३ ॥

॥ ७० ॥ वनेम पूर्वीः अर्यः मनीषा अग्निः सुऽशोकः विश्वानि
 अश्याः आ दैव्यानि व्रता चिकित्वान् आ मानुषस्य जनस्य
 जन्म ॥ १ ॥ गर्भैः यः अपां गर्भैः वनानां गर्भैः च स्यातां गर्भैः
 चरथां अद्रौ चित् अस्मै अंतः दुरोणे विशां न विश्वः अमृतः
 सुऽआधीः ॥ २ ॥ सः हि क्षपाऽवान् अग्निः रयीणां दार्शत् यः
 अस्मै अरं सुऽउक्तैः एता चिकित्वः भूमं नि पाहि देवानां जन्म

अ० १. अ० ५. व० १६.] ॥ ५८ ॥ [म० १. अ० १२. सू० ७१.

मर्तान् च विद्वान् ॥३॥ वर्धान् यं पूर्वीः स्युः विऽरूपाः स्यातुः
च रथं ऋतुऽप्रवीतं अराधि होता स्वः निऽसन्नः कृण्वन् वि-
श्वानि अपांसि सत्या ॥४॥ गोषु प्रऽशस्तिं वनेषु धिषे भरत
विश्वे बलिं स्वः नः वि त्वा नरः पुरुऽचा सपर्यन् पितुः न
जित्रेः वि वेदः भरत ॥५॥ साधुः न गृधुः अस्ताऽइव शूरः
याताऽइव भीमः तेषः समत्ऽसु ॥६॥ १४ ॥

॥७१॥ उप्रं प्र जिन्वन् उशतीः उशतं पतिं न नित्यं जनयः
सऽनीळाः स्वसारः श्यावीं अरुषीं अजुषून् चित्रं उच्छतीं
उषसं न गावः ॥१॥ वीळु चित् दृळ्हा पितरः नः उक्थैः
अद्रिं रुजन् अंगिरसः रवेण चक्रुः दिवः बृहतः गातुं अस्मे
अहः स्वः विविदुः केतुं उसाः ॥२॥ दधन् ऋतं धनयन् अस्य
धीतिं आत् इत् अर्यः दिधिष्वः विऽभृचाः अतृथ्यंतीः अपसः
यन्ति अच्छ देवान् जन्म प्रयसा वर्धयंतीः ॥३॥ मयीत् यत् ई
विऽभृतः मातरिश्वा गृहेऽगृहे श्येतः जन्यः भूत् आत् ई राज्ञे न
सहीयसे सचा सन् आ दूत्यं भृगवाणः विवाय ॥४॥ महे यत्
पित्रे ई रसं दिवे कः अव त्सरत् पृशन्त्यः चिकित्वान् सृजत् अस्ता
धृषता दिद्युं अस्मै स्वायां देवः दुहितरिं त्विषिं धात् ॥५॥ १५ ॥
स्वे आ यः तुभ्यं दमे आ विऽभाति नमः वा दाशात् उशतः
अनु द्यून् वर्धो अग्ने वयः अस्य द्विऽबर्हीः यासत् राया सऽरथं
यं जुनासि ॥६॥ अग्निं विश्वाः अभि पृष्टाः सचन्ते समुद्रं न
स्रवतः सप्त यद्भीः न जामिऽभिः वि चिकिते वयः नः विदाः
देवेषु प्रऽमतिं चिकित्वान् ॥७॥ आ यत् इषे नृऽपतिं तेजः
आनन्द शुचिं रेतः निऽसिक्तं द्यौः अभीके अग्निः शर्धे अनवद्यं

अ० १. अ० ५. व० १८.] ॥ ५९ ॥ [म० १. अ० १२. सू० ७२.

युवानं सुऽआर्धं जनयत् सूदयत् च ॥ ८ ॥ मनः न यः अर्ध्वनः
सद्यः एति एकः सचा सूरः वस्वः ईशे राजाना मित्रावरुणा
सुऽपाणी० गोषु प्रियं अमृतं रक्षमाणा ॥ ९ ॥ मा नः अग्ने
सख्या पित्राणि प्रमर्षिषाः अभि विदुः कविः सन् नभः न रूपं
जरिमा मिनाति पुरा तस्याः अभिऽशस्ते अधि इहि ॥ १० ॥ १६ ॥

॥ ७२ ॥ नि काव्या वेधसः शश्वतः कः हस्ते दधानः नर्या पुरु-
णि अग्निः भुवत् रयिऽपतिः रयीणां सचा चक्राणः अमृतानि
विश्वा ॥ १ ॥ अस्मे वत्सं परिसंतं न विदन् इच्छंतः विश्वे अमृताः
अमूराः अमऽयुवः पदऽव्यः धियंऽधाः तस्युः पदे परमे चारु
अग्नेः ॥ २ ॥ तिस्रः यत् अग्ने शरदः त्वां इत् शुचिं घृतेन शुचयः
सपर्यान् नामानि चित् दधिरे यज्ञियानि असूदयन्त तन्वः
सुऽजाताः ॥ ३ ॥ आ रोदसी बृहती वेविदानाः प्र रुद्रिया ज-
भिरे यज्ञियासः विदत् मर्तः नेमऽधिता चिकित्वान् अग्निं पदे
परमे तस्थिऽवांसं ॥ ४ ॥ संऽजानानाः उप सीदन् अभिऽबु
पत्नीऽवंतः नमस्यं नमस्यन् रिरिक्वांसः तन्वः कृण्वत स्वाः सखा
सव्युः निऽमिषि रक्षमाणाः ॥ ५ ॥ १७ ॥ चिः सप्त यत् गुह्यानि
त्वे इत् पदा अविदन् निऽहिता यज्ञियासः तेभिः रक्षन्ते अमृतं
सुऽजोषाः पशून् च स्थातृन् चरथं च पाहि ॥ ६ ॥ विद्वान् अग्ने
वयुनानि क्षितीनां वि आनुषक् शुरुधः जीवसे धाः अंतःऽवि-
द्वान् अर्ध्वनः देवऽयानान् अतंद्रः दूतः अभवः हविःऽवाट ॥ ७ ॥
सुऽआर्धः दिवः आ सप्त यद्भीः रायः दुरः वि चतुऽज्ञाः अ-
जानन् विदत् गव्यं सरमा हव्हं ऊर्वं येन नु कं मानुषी भोजते
विट् ॥ ८ ॥ आ ये विश्वा सुऽअपत्यानि तस्युः कृण्वानासः अमृ-

अ० १. अ० ५. व० २०.] ॥ ६० ॥ [म० १. अ० १२. सू० ७३.

तत्त्वाय गातुं महा महत्ऽभिः पृथिवी वि तस्थे माता पुत्रैः
अदितिः धारयसे वेः० ॥ ९ ॥ अधि श्रियं नि दधुः चारुं अस्मिन्
दिवः यत् अक्षी अमृताः अकृण्वन् अध स्मरन्ति सिंधवः न सृष्टाः
प्र नीचीः अग्ने अरुषीः अजानन् ॥ १० ॥ १८ ॥

॥ ७३ ॥ रयिः न यः पितृऽवित्तः वयःऽधाः सुऽप्रनीतिः
चिक्वितुषः न शासुः स्योनऽशीः अतिथिः न प्रीणानः होताऽइव
सद्यं विधत्तः वि तारीत् ॥ १ ॥ देवः न यः सविता सत्यऽमन्मा
क्रत्वा निऽपाति वृजनानि विश्वा पुरुऽप्रशस्तः अमतिः न सत्यः
आत्माऽइव शेवः दिधिषाय्यः भूत् ॥ २ ॥ देवः न यः पृथिवी
विश्वऽधायाः उपऽक्षेति हितऽमित्रः न राजा पुरऽसदः
शर्मऽसदः न वीराः अनवद्या पतिजुष्टाऽइव नारी ॥ ३ ॥ तं त्वा
नरः दमे आ नित्यं इह अग्ने सचैत स्तिष्ठिषु ध्रुवासु अधि द्युम्नं नि
दधुः भूरि अस्मिन् भव विश्वऽआयुः धरुणः रयीणां ॥ ४ ॥ वि
पृक्षः अग्ने मघऽवानः अश्व्युः विसूरयः ददतः विश्वं आयुः सनेम
वाजं संऽइधेषु अर्यः भागं देवेषु अर्वसे दधानाः ॥ ५ ॥ १९ ॥
चतस्य हि धेनवः वावशानाः स्मत्ऽऊधीः पीपयंत द्युऽभक्ताः
पराऽवतः सुऽमतिं भिक्षमाणाः वि सिंधवः समया ससुः अ-
द्रि ॥ ६ ॥ त्वे अग्ने सुऽमतिं भिक्षमाणाः दिवि अर्वः दधिरे यज्ञि-
यासः नक्ता च चक्रुः उषसा विऽरूपे० कृष्णं च वर्णं अरुणं च सं-
धुः० ॥ ७ ॥ यान् राये मर्तान् सुसूदः अग्ने ते स्याम मघऽवानः
वयं च छायाऽइव विश्वं भुवनं सिसृक्षि आपमिऽवान् रोदसी
अंतरिक्षं ॥ ८ ॥ अर्वतऽभिः अग्ने अर्वतः नृऽभिः नृन् वीरैः वी-
रान् वनुयाम त्वाऽऊताः ईशानासः पितृऽवित्तस्य रायः वि

अ० १. अ० ५. व० २३.] ॥ ६१ ॥ [म० १. अ० १३. सू० ७५.]

सूरयः शतऽहिमाः नः अश्रुः ॥ ९ ॥ एता ते अग्ने उचथानि वेधः
जुष्टानि संतु मनसे हृदे च शक्रे रायः सुधुरः यमं ते अधि
श्रवः देवऽभक्तं दधानाः ॥ १० ॥ २० ॥ १२ ॥

॥ ७४ ॥ उपऽप्रयंतः अध्वरं मंचं वोचेम अग्रये अरे अस्मे
च शृण्वते ॥ १ ॥ यः स्त्रीहिंतीषु पूर्यः संजग्मानासु कृष्टिषु अर-
क्षत् दाशुषे गयं ॥ २ ॥ उत ब्रुवंतु जंतवः उत अग्निः वृचऽहा
अजनि धनं जयः रणेऽरणे ॥ ३ ॥ यस्य दूतः असि क्षये वेधि
हव्यानि वीतये दस्मत् कृणोषि अध्वरं ॥ ४ ॥ तं इत् सुहव्यं अं-
गिरः सुदेवं सहसः यहो जनाः आहुः सुबर्हिषं ॥ ५ ॥ २१ ॥
आ च वहासि तान् इह देवान् उप प्रशस्तये हव्या सुचंद्र
वीतये ॥ ६ ॥ न योः उपष्टिः अश्व्यः शृण्वे रथस्य कत् च न यत्
अग्ने यासि दूत्यं ॥ ७ ॥ त्वाऽऊतः वाजी अहयः अभि पूर्वस्मात्
अपरः प्र दाश्वान् अग्ने अस्यात् ॥ ८ ॥ उत द्युऽमत् सुवीर्यं
बृहत् अग्ने विवाससि देवेभ्यः देव दाशुषे ॥ ९ ॥ २२ ॥

॥ ७५ ॥ जुषस्व सप्रथऽतमं वचः देवप्सरऽतमं हव्या
जुह्वानः आसनि ॥ १ ॥ अथ ते अंगिरऽतम अग्ने वेधऽतम
प्रियं वोचेम ब्रह्म सानसि ॥ २ ॥ कः ते जामिः जनानां अग्ने कः
दाशुऽअध्वरः कः ह कस्मिन् असि अतः ॥ ३ ॥ त्वं जामिः जना-
नां अग्ने मित्रः असि प्रियः सखा सखिऽभ्यः ईक्षः ॥ ४ ॥ यज
नः मित्रावरुणा यज देवान् ऋतं बृहत् अग्ने यक्षि स्वं
दमं ॥ ५ ॥ २३ ॥

॥ ७६ ॥ का ते उपऽइतिः मनसः वराय भुवत् अग्ने शंसतमा
 का मनीषा कः वा यज्ञैः परि दक्षं ते आप केन वा ते मनसा
 दाशेम ॥ १ ॥ आ इहि अग्ने इह होता नि सीद अदब्धः सु पुरऽए-
 ता भव नः अवतां त्वा रोदसी विश्वंऽइन्वे० यज महे सौमन-
 साय देवान् ॥ २ ॥ प्र सु विश्वान् रक्षसः धक्षि अग्ने भव यज्ञानां
 अभिशस्तिऽपावा अथ आ वह सोमऽपतिं हरिऽभ्यां आतिथ्यं
 अस्मै चकृम सुऽदावै ॥ ३ ॥ प्रजाऽवता वचसा वहिः आसा आ
 च हुवे नि च सस्ति इह देवैः वेषि होचं उत पोचं यजच बोधि
 प्रऽयंतः जनिंतः वसूनां ॥ ४ ॥ यथा विप्रस्य मनुषः हविऽभिः
 देवान् अयजः कविऽभिः कविः सन् एव होतः सत्यऽतर त्वं
 अद्य अग्ने मंद्रया जुह्वा यजस्व ॥ ५ ॥ २४ ॥

॥ ७७ ॥ कथा दाशेम अग्नये का अस्मै देवऽजुष्टा उच्यते भा-
 मिने गीः यः मर्त्येषु अमृतः ऋतऽवा होता यजिष्ठः इत् कृणो-
 ति देवान् ॥ १ ॥ यः अध्वरेषु शंसतमः ऋतऽवा होता तं ऊं
 नमऽभिः आ कृणुध्वं अग्निः यत् वेः मर्ताय देवान् सः च बो-
 धाति मनसा यजाति ॥ २ ॥ सः हि क्रतुः सः मर्यैः सः साधुः मित्रः
 न भूत् अद्भुतस्य रथीः तं मेधेषु प्रथमं देवऽयंतीः विशः उप
 ब्रुवते दस्मं आरीः ॥ ३ ॥ सः नः नृणां नृऽतमः रिशादाः अग्निः
 गिरः अवसा वेतु धीतिं तना च ये मघऽवानः शर्विष्ठाः वा-
 जऽप्रसूताः इषयंत मन्म ॥ ४ ॥ एव अग्निः गीतमेभिः ऋतऽवा
 विप्रेभिः अस्तोष्ट जातऽवेदाः सः एषु द्युम्नं पीपयत् सः वाजं सः
 पुष्टिं याति जीषं आ चिकित्वान् ॥ ५ ॥ २५ ॥

॥ ७८ ॥ अभि त्वा गोत॑माः गिरा जात॑ऽवेदः विऽचर्षणे
 द्यु॒मैः अभि प्र नो॒नुमः ॥ १ ॥ तं ऊं॑ त्वा गोत॑मः गिरा रा॒यःऽक्लामः
 दुव॑स्यति द्यु॒मैः अभि प्र नो॒नुमः ॥ २ ॥ तं ऊं॑ त्वा वा॒जऽसात॑मं
 अ॒गिर॑स्वत् ह॒वाम॑हे द्यु॒मैः अभि प्र नो॒नुमः ॥ ३ ॥ तं ऊं॑ त्वा
 वृ॒त्र॒हन्ऽत॑मं यः दस्यून् अव॑ऽधूनुषे द्यु॒मैः अभि प्र नो॒नुमः ॥ ४ ॥
 अ॒वो॒चाम॑ रहू॒गणाः अ॒ग्नये॑ मधु॒ऽमत॑ वचः द्यु॒मैः अभि प्र नो॒-
 नुमः ॥ ५ ॥ २६ ॥

॥ ७९ ॥ हिर॑ण्यऽकेशः रज॑सः वि॒ऽसुरे॑ अहिः धुनिः वा-
 तःऽइव ध॒र्जी॑मान् शुचि॑ऽभ्राजाः उ॒षसः॑ नवे॒दाः यश॑स्वतीः
 अप॑स्युवः न स॒त्याः ॥ १ ॥ आ ते सु॒ऽप॒र्णाः अ॒मिन॑न्त ए॒वैः कृ॑णः
 नो॒ना॒व वृ॑षभः यदि॑ इ॒दं शि॒वाभिः॑ न स्म॒र्यमा॑नाभिः आ अ॒गात्
 पत॑न्ति मिहः स्त॒नय॑न्ति अ॒भ्रा ॥ २ ॥ यत् ई॒ ऋ॒तस्य॑ प॒यसा॑ पि-
 या॑नः न॒यन् ऋ॒तस्य॑ प॒थिऽभिः॑ रजि॑ष्ठैः अ॒र्यमा॑ मि॒त्रः वरु॑णः
 परि॑ऽज्मा त्वचं॑ पृ॒चन्ति॑ उ॒पर॑स्य यो॒नौ ॥ ३ ॥ अ॒ग्ने वा॑जस्य
 गो॑ऽम॒तः ई॒शानः॑ स॒हसः॑ य॒हो अ॒स्मे धे॒हि जा॑त॒ऽवेदः॑ म॒हि
 अ॒वः ॥ ४ ॥ सः इ॒धानः॑ वसुः क॒विः अ॒ग्निः ई॒ळेन्यः॑ गिरा रे॒वत्
 अ॒स्मभ्यं॑ पुरु॒ऽअ॒नीक॑ दी॒दिहि॑ ॥ ५ ॥ स्र॒पः रा॒जन् उ॒त त्म॑ना अ॒ग्ने
 व॒स्तोः उ॒त उ॒षसः॑ सः ति॒ग्मऽज॑भ र॒क्षसः॑ द॒ह प्र॑ति ॥ ६ ॥ २७ ॥
 अ॒व नः॑ अ॒ग्ने ऊ॒तिऽभिः॑ गा॒यत्र॑स्य प्रऽभ॑र्मणि वि॒श्वा॒सु धी॒षु
 व॒द्य ॥ ७ ॥ आ नः॑ अ॒ग्ने र॒यिं भ॒र स॒त्राऽस॑हं वे॒रेण्यं॑ वि॒श्वा॒सु
 पृ॒तऽसु॑ दु॒स्तरं॑ ॥ ८ ॥ आ नः॑ अ॒ग्ने सु॒ऽचे॒तुना॑ र॒यिं वि॒श्वा॒युऽपो॒-
 ष॑सं मा॒डीकं॑ धे॒हि जी॒वसे॑ ॥ ९ ॥ प्र पू॒ताः ति॒ग्मऽशो॑चिषे वाचः
 गो॑त॒म अ॒ग्नये॑ भ॒रस्व॑ सु॒न्मऽयुः॑ गिरः ॥ १० ॥ यः नः॑ अ॒ग्ने

अ० १. अ० ५. व० ३१.] ॥ ६४ ॥ [म० १. अ० १३. सू० ८०.

अभिऽदासति अंति दूरे पदीष्ट सः अस्माकं इत् वृधे भव ॥ ११ ॥
सहस्रऽअक्षः विऽचर्षणिः अग्निः रक्षांसि सेधति होता गृणीते
उक्थ्यः ॥ १२ ॥ २८ ॥

॥ ८० ॥ इत्था हि सोमे इत् मदे ब्रह्मा चकार वर्धनं शविष्ठ
वज्रिन् ओजसा पृथिव्याः निः शशाः अहिं अर्चन् अनु स्वऽरा-
ज्यं ॥ १ ॥ सः त्वा अमदत् वृषा मदेः सोमः श्येनऽआभृतः सुतः
येन वृचं निः अत्ऽभ्यः जघंथ वज्रिन् ओजसा अर्चन् अनु
स्वऽराज्यं ॥ २ ॥ प्र इहि अभि इहि धृष्णुहि न ते वज्रः नि यंसते
इंद्र नृम्णं हि ते शवः हनः वृचं जयाः अपः अर्चन् अनु स्वऽरा-
ज्यं ॥ ३ ॥ निः इंद्र भूम्याः अधि वृचं जघंथ निः दिवः सृज मरु-
त्वतीः अव जीवऽधन्याः इमाः अपः अर्चन् अनु स्वऽराज्यं ॥ ४ ॥
इंद्रः वृचस्य दीधतः सानुं वज्रेण हीळितः अभिऽक्रम्य अव
जिघ्रते अपः समीय चोदयन् अर्चन् अनु स्वऽराज्यं ॥ ५ ॥ २९ ॥
अधि सानौ नि जिघ्रते वज्रेण शतऽपर्वणा मदानः इंद्रः अंधसः
सखिऽभ्यः गातुं इच्छति अर्चन् अनु स्वऽराज्यं ॥ ६ ॥ इंद्र तुभ्यं
इत् अद्रिऽवः अनुत्तं वज्रिन् वीर्यं यत् ह त्वं मायिनं मृगं तं ऊं
त्वं मायया अवधीः अर्चन् अनु स्वऽराज्यं ॥ ७ ॥ वि ते वजासः
अस्थिरन् नवतिं नाथ्याः अनु महत् ते इंद्र वीर्यं बाह्वोः ते बलं
हितं अर्चन् अनु स्वऽराज्यं ॥ ८ ॥ सहस्रं साकं अर्चत् परि स्तो-
भत् विंशतिः शता एनं अनु अनोनवुः इंद्राय ब्रह्म उतऽयतं
अर्चन् अनु स्वऽराज्यं ॥ ९ ॥ इंद्रः वृचस्य तविषीं निः अहन्
सहसा सहः महत् तत् अस्य पौंस्यं वृचं जघन्वान् असृजत् अर्चन्
अनु स्वऽराज्यं ॥ १० ॥ ३० ॥ इमे चित् तव मन्यवे वेपेते भि-

यसा मही' यत् इन्द्र वज्रिन् ओजसा वृचं मरुत्वान् अवधीः अर्चन्
 अनु स्वऽराज्यं ॥ ११ ॥ न वेपसा न तन्यता इन्द्रं वृचः वि बीभ-
 यत् अभि एनं वज्रः आयसः सहस्रं भृष्टिः आयत् अर्चन् अनु
 स्वऽराज्यं ॥ १२ ॥ यत् वृचं तव च अग्निं वज्रेण संऽअयोधयः
 अहिं इन्द्र जिघांसतः दिवि ते बद्धधे शवः अर्चन् अनु स्वऽरा-
 ज्यं ॥ १३ ॥ अभिऽस्तने ते अद्रिऽवः यत् स्याः जगत् च रेजते त्वष्टा
 चित् तव मन्यवे इन्द्र वेविज्यते भिया अर्चन् अनु स्वऽरा-
 ज्यं ॥ १४ ॥ नहि नु यात् अधिऽइमसि इन्द्रं कः वीर्यो परः तस्मिन्
 नृगणं उत ऋतुं देवाः ओजांसि सं दधुः अर्चन् अनु स्वऽरा-
 ज्यं ॥ १५ ॥ यां अथर्वा मनुः पिता दध्यङ् धियं अलत तस्मिन्
 ब्रह्माणि पूर्वऽथा इन्द्र उक्था सं अगमत अर्चन् अनु स्वऽरा-
 ज्यं ॥ १६ ॥ ३१ ॥ ५ ॥

॥ ८१ ॥ इन्द्रः मदाय ववृधे शवसे वृचऽहा नृऽभिः तं इत्
 महत्ऽसु आजिषु उत ई अभि हवामहे स वाजेषु प्र नः अवि-
 षत् ॥ १ ॥ असि हि वीर सेन्यः असि भूरि पराऽददिः असि दुभ्रस्यं
 चित् वृधः यजमानाय शिष्यसि सुन्वते भूरि ते वसु ॥ २ ॥ यत्
 उतऽईरते आजयः धृष्णवे धीयते धना युस्त्व मदऽच्युता हरी' कं
 हनः कं वसौ दधः अस्मान् इन्द्र वसौ दधः ॥ ३ ॥ ऋत्वा महान् अ-
 नुऽस्वधं भीमः आ ववृधे शवः श्रिये ऋष्यः उपाकयोः नि शि-
 प्री हरिऽवान् दधे हस्तयोः वज्रं आयसं ॥ ४ ॥ आ पप्रौ पार्थिवं
 रजः बद्धधे रोचना दिवि न त्वाऽवान् इन्द्र कः च न जातः न
 जनिष्यते अति विश्वं ववृक्षिष्य ॥ ५ ॥ १ ॥ यः अर्यः मर्तेऽभोजनं
 पराऽददाति दाप्नुषे इन्द्रः अस्मभ्यं शिष्यतु वि भज भूरि ते वसु

अ० १. अ० ६. व० ४.] ॥ ६६ ॥ [म० १. अ० १३. सू० ८३.

भक्षीय तव राधसः ॥ ६ ॥ मदेऽमदे हि नः ददिः यूथा गवां ऋ-
जुऽऋतुः सं गृभाय पुरु शता उभयाहस्त्या वसुं शिशीहि रायः
आ भर ॥ ७ ॥ मादयस्व सुते सचा शवसे शूर राधसे विद्म हि त्वा
पुरुऽवसुं उप कामान् ससृज्महे अथ नः अविता भव ॥ ८ ॥ एते
ते इंद्र जंतवः विश्वं पुष्यंति वार्यं अंतः हि ख्यः जनानां अर्यः वेदः
अदाशुषां तेषां नः वेदः आ भर ॥ ९ ॥ २ ॥

॥ ८२ ॥ उपोऽसु शृणुहि गिरः मघऽवन् मा अतथाऽऽव यदा
नः सूनृताऽवतः करः आत् अर्थयासे इत् योज नु इंद्र ते हरी ॥ १ ॥
अक्षन् अमीमदंत हि अव प्रियाः अधूषत अस्तोषत स्वभा-
नवः विप्राः नविष्ठया मती योज नु इंद्र ते हरी ॥ २ ॥ सुऽसंहर्षं
त्वा वयं मघऽवन् वंदिषीमहि प्र नूनं पूर्णऽवधुरः स्तुतः याहि
वशान् अनु योज नु इंद्र ते हरी ॥ ३ ॥ सः घ तं वृषणं रथं अधि
तिष्ठति गोऽविदै यः पाचं हारिऽयोजनं पूर्णं इंद्र चिकेतति
योज नु इंद्र ते हरी ॥ ४ ॥ युक्तः ते अस्तु दक्षिणः उत सव्यः श-
तऽऋतो तेन जायां उप प्रियां मदानः याहि अंधसः योज नु
इंद्र ते हरी ॥ ५ ॥ युनज्मि ते ब्रह्मणा केशिना हरी उप प्र याहि
दधिषे गर्भस्त्योः उत त्वा सुतासः रभसाः अमंदिषुः पूषणऽवान्
वज्रिन् सं जं पत्न्या अमदः ॥ ६ ॥ ३ ॥

॥ ८३ ॥ अश्वऽवति प्रथमः गोषु गच्छति सुप्रऽअवीः इंद्र मर्त्यैः
तव ऊतिऽभिः तं इत् पूणक्षि वसुना भवीयसा सिंधुं आपः यथा
अभितः विऽचेतसः ॥ १ ॥ आपः न देवीः उप यंति होत्रियं अवः
पश्यंति विऽतंतं यथा रजः प्राचैः देवासः प्र नयंति देवऽयुं

अ० १. अ० ६. व० ६.] ॥ ६७ ॥ [म० १. अ० १३. सू० ८४.

ब्रह्मऽप्रियं जोषयन्ते वराऽइव ॥ २ ॥ अधि द्वयोः अद्धाः उक्थ्यं
वचः यत् सुचा मिथुना या सपर्यतः असैऽयत्तः व्रते ते क्षेति
पुष्यति भद्रा शक्तिः यजमानाय सुन्वते ॥ ३ ॥ आत् अंगिराः प्रथमं
दधिरे वयः इहऽअग्रयः शम्या ये सुऽकृत्यायां सर्वे पण्येः सं अ-
विदन्त भोजनं अश्वऽवन्तं गोऽमन्तं आ पशुं नरः ॥ ४ ॥ यज्ञैः अथर्वा
प्रथमः पथः तते ततः सूर्यः व्रतऽपाः वेनः आ अजनि आ गाः
आजत् उशना काव्यः सचा यमस्य जातं अमृतं यजामहे ॥ ५ ॥
बर्हिः वा यत् सुऽअपत्याय वृज्यते अर्केः वा श्लोकं आऽघोषते
दिवि ग्रावा यच्च वदति कारुः उक्थ्यः तस्य इत् इद्रः अभिऽपि-
त्वेषु रणयति ॥ ६ ॥ ४ ॥

॥ ८४ ॥ असावि सोमः इद्र ते शविष्ठ धृष्णो आ गृहि आ त्वा
पृणक्तु इन्द्रियं रजः सूर्यः न रश्मिऽभिः ॥ १ ॥ इद्र इत् हरीं वहतः
अप्रतिधृष्टऽशवसं ऋषीणां च स्तुतीः उप यज्ञं च मानुषा-
णां ॥ २ ॥ आ तिष्ठ वृचऽहन् रथं युक्ता ते ब्रह्मणा हरीं अर्वाचीनं
सु ते मनः ग्रावा कृणोतु वमुना ॥ ३ ॥ इमं इद्र सुतं पिब ज्येष्ठं
अमर्त्यं मदं शुक्रस्य त्वा अभि अक्षरन् धाराः ऋतस्य सदनं ॥ ४ ॥
इद्राय नूनं अर्चत उक्थानि च ब्रवीत न सुताः अमत्सुः इद्रवः
ज्येष्ठं नमस्यत सहः ॥ ५ ॥ ५ ॥ नकिः त्वत् रथिऽतरः हरीं यत् इद्र
यच्छसे नकिः त्वा अनु मज्मना नकिः सुऽअश्वः आनशे ॥ ६ ॥
यः एकः इत् विऽदयते वसु मर्तीय दाशुषे ईशानः अप्रतिऽस्कुतः
इद्रः अंग ॥ ७ ॥ कदा मर्तिं अराधसं पदा क्षुपंऽइव स्फुरत् कदा नः
शुश्र्वत् गिरः इद्रः अंग ॥ ८ ॥ यः चित् हि त्वा बहुऽभ्यः आ
सुतऽवान् आऽविवांसति उयं तत् पत्यते शवः इद्रः अंग ॥ ९ ॥

अ० १. अ० ६. व० ९.]० ॥ ६८ ॥ [म० १. अ० १४. सू० ८५.

स्वा॒दोः इ॒त्या वि॒षुऽव॒तः म॒ध्वः पि॒ब॒न्ति गौ॒र्यः याः इं॒द्रेण स॒ऽया-
व॒रीः वृ॒ष्णा म॒द॑न्ति शो॒भसे॑ वस्वीः अ॒नु स्व॒ऽराज्यं ॥ १० ॥ ६ ॥ ताः
अ॒स्य पृ॒श्नन्ऽयु॒वः सोमं॑ श्री॒णन्ति॑ पृ॒श्नयः प्रि॒याः इं॒द्रस्य॑ धे॒नवः
वज्रं॑ हि॒न्वन्ति॑ सा॒यकं॑ वस्वीः अ॒नु स्व॒ऽराज्यं ॥ ११ ॥ ताः अ॒स्य
नम॑सा स॒हः स॒प॒र्येति॑ प्र॒ऽचे॒तसः॑ व्र॒तानि॑ अ॒स्य स॒श्विरे॑ पु॒रुणि॑
पूर्व॑ऽचि॒न्तये॑ वस्वीः अ॒नु स्व॒ऽराज्यं ॥ १२ ॥ इं॒द्रः द॒धीचः॑ अ॒-
स्थ॑ऽभिः वृ॒चाणि॑ अ॒प्रति॑ऽस्कुतः ज॒घान॑ न॒वतीः॑ न॒व ॥ १३ ॥
इ॒च्छन् अ॒श्वस्य॑ यत् शि॒रः प॒र्वतेषु॑ अ॒प॒ऽश्रितं॑ तत् वि॒दत् श॒र्य-
णा॑ऽव॒ति ॥ १४ ॥ अ॒च॑ अ॒हं गोः॑ अ॒मन्व॑त् नाम॑ त्वष्टुः अ॒पी॒च्यं
इ॒त्या च॑न्द्र॒मसः॑ गृ॒हे ॥ १५ ॥ ७ ॥ कः अ॒द्य यु॒क्ते धुरि॑ गाः ऋ॒तस्य॑
शि॒मीऽव॒तः भा॒मिनः॑ दुः॒ऽह॒णा॒यून् आ॒सन्ऽई॒षून् ह॒सुऽअ॒सः
म॒यःऽभून् यः ए॒षां भृ॒त्यां ऋ॒णध॑त् सः जी॒वात् ॥ १६ ॥ कः ई॒षते॑
तु॒ज्यते॑ कः बि॒भा॒य कः म॑स॒ते सं॒तं इं॒द्रं कः अ॑न्ति॒ कः तो॒काय॑ कः
इ॒भा॒य उ॒त रा॒ये अ॒धि ब्र॑व॒त् त॒न्वे कः ज॒नाय॑ ॥ १७ ॥ कः अ॒ग्निं
ई॒द्रे ह॒विषा॑ घृ॒तेन॑ सु॒चा य॒जाते॑ ऋ॒तुऽभिः॑ ध्रु॒वेभिः॑ कस्मै॑ दे॒वाः
आ॒ वह॑ान् आ॒शु हो॒म कः म॑स॒ते वी॒तिऽहो॑चः सु॒ऽदे॒वः ॥ १८ ॥
त्वं अ॒ंग प्र॑ शंसि॒षः दे॒वः श॒वि॒ष्ठ म॒र्यं न॒ त्वत् अ॒न्यः म॒घऽव॑न् अ॒-
स्ति म॒र्दिता॑ इं॒द्र ब्र॑वी॒मि ते॒ वचः॑ ॥ १९ ॥ मा ते॒ राधा॑सि मा ते॒
ऊ॒तयः॑ व॒सो अ॒स्मान् कदा॑ च॒न द॒भन् वि॒श्वा च॒ नः उ॒प॒ऽमि॒-
मी॒हि मा॒नुष॑ वसू॒नि च॒र्षणि॑ऽभ्यः आ ॥ २० ॥ ८ ॥ १३ ॥

॥ ८५ ॥ प्र ये शु॒भंते॑ ज॒नयः॑ न स॒प्रयः॑ या॒मन् रु॒द्रस्य॑ सू॒नवः॑
सु॒ऽदं॒ससः॑ रो॒दसी॑ हि म॒रुतः॑ च॒क्रिरे॑ वृ॒धे म॒द॑न्ति वी॒राः वि॒द-
थेषु॑ घृ॒ष्टयः॑ ॥ १ ॥ ते उ॒क्षि॒तासः॑ म॒हि॒मानं॑ आ॒शत॑ दि॒वि रु॒द्रासः॑

अ० १. अ० ६. व० १०.] ॥ ६९ ॥ [म० १. अ० १४. सू० ८५.]

अधि चक्रिरे सदः अर्चतः अर्के जनयंतः इन्द्रियं अधि श्रियः
 दधिरे पृश्निऽमातरः ॥ २ ॥ गोऽमातरः यत् शुभयंते अंजिऽभिः
 तनूषु शुभाः दधिरे विरुक्कतः बाधंते विश्वं अभिऽमातिनं अप
 वर्त्मानि एषां अनु रीयते घृतं ॥ ३ ॥ वि ये भ्राजंते सुऽमखासः
 चृष्टिऽभिः प्रऽच्यवयंतः अच्युता चित् ओजसा मनःऽजुवः यत्
 मरुतः रथेषु आ वृषऽवातासः पृषतीः अयुग्ध्वं ॥ ४ ॥ प्र यत्
 रथेषु पृषतीः अयुग्ध्वं वाजे अद्रिं मरुतः रंहयंतः उत अरुषस्य
 वि स्थन्ति धाराः चर्मैऽइव उदऽभिः वि उदंति भूम ॥ ५ ॥ आ वः
 वहंतु सप्तयः रघुऽस्यदः रघुऽपत्नानः प्र जिगात बाहुऽभिः
 सीदत आ बर्हिः उरु वः सदः कृतं मादयध्वं मरुतः मध्वः अं-
 धसः ॥ ६ ॥ ते अवर्धंत स्वऽतवसः महिऽत्नना आ नाकै तस्थुः
 उरु चक्रिरे सदः विष्णुः यत् ह आवत् वृषणं मदऽच्युतं वयः न
 सीदन् अधि बर्हिषि प्रिये ॥ ७ ॥ शूराःऽइव इत् युयुधयः न ज-
 र्गमयः अवस्यवः न पृतनासु येतिरे भयंते विश्वा भुवना मरु-
 तऽभ्यः राजानःऽइव तेषऽसंहशः नरः ॥ ८ ॥ त्वष्टा यत् वज्रं
 सुऽकृतं हिरण्ययं सहस्रऽभृष्टिं सुऽअपाः अवर्तयत् धत्ते इंद्रः
 नरिं अपांसि कर्तवे अहन् वृचं निः अपां औज्जित् अर्णवं ॥ ९ ॥
 ऊर्ध्वं तुनुद्रे अवतंते ओजसा दहहाणं चित् बिभिदुः वि पर्वतं ध-
 मंतः वाणं मरुतः सुऽदानवः मदं सोमस्य रणयानि चक्रिरे ॥ १० ॥
 जिह्वं तुनुद्रे अवतं तया दिशा असिंचन् उत्सं गोतमाय तृष्णऽजे
 आ गच्छति ई अवसा चित्रऽभानवः कामं विप्रस्य तर्पयंत धा-
 मऽभिः ॥ ११ ॥ या वः शर्मं शशमानाय संति चिऽधातूनि दाशुषे
 यच्छत अधि अस्मभ्यं तानि मरुतः वि यंत रयिं नः धत्त वृषणः
 सुऽवीरं ॥ १२ ॥ १० ॥

अ० १. अ० ६. व० १३.] ॥ ७० ॥ [म० १. अ० १४. सू० ८७.

॥ ८६ ॥ मरुतः यस्य हि क्षये पाथ दिवः विऽमहसः सः सुऽगो-
पातमः जनः ॥ १ ॥ यज्ञैः वा यज्ञऽवाहसः विप्रस्य वा मतीनां
मरुतः शृणुत हवै ॥ २ ॥ उत वा यस्य वाजिनः अनुविप्रं अतक्षत
सः गतां गोऽमति व्रजे ॥ ३ ॥ अस्य वीरस्य बर्हिषि सुतः सोमः
दिविष्टिषु उक्थं मदः च शस्यते ॥ ४ ॥ अस्य श्रोषंतु आभुवः वि-
श्वाः यः चर्षणीः अभि सूरं चित् ससुषीः इषः ॥ ५ ॥ ११ ॥ पूर्वीभिः
हि ददाशिम शरत्ऽभिः मरुतः वयं अवऽभिः चर्षणीनां ॥ ६ ॥
सुऽभगः सः प्रऽयज्यवः मरुतः अस्तु मर्त्यैः यस्य प्रयांसि
पर्षथ ॥ ७ ॥ शशमानस्य वा नरः स्वेदस्य सत्यऽश्वसः विद का-
मस्य वेनतः ॥ ८ ॥ यूयं तत् सत्यऽश्वसः आविः कर्त महिऽत्वना
विध्यत विऽद्युता रक्षः ॥ ९ ॥ गूहन्त गुह्यं तमः वि यात विश्वं अ-
चिरं ज्योतिः कर्त यत् उश्मसि ॥ १० ॥ १२ ॥

॥ ८७ ॥ प्रऽत्वक्षसः प्रऽतवसः विऽरग्निनः अनानताः अ-
विथुराः ऋजीषिणः जुष्टऽतमासः नृऽतमासः अंजिऽभिः वि
आनजे केचित् उस्नाऽइव स्तुऽभिः ॥ १ ॥ उपऽहरेषु यत् अ-
चिध्वं ययिं वयऽइव मरुतः केन चित् पथा श्रोतंति कोशाः उप
वः रथेषु आ घृतं उक्षत मधुऽवर्णं अर्चते ॥ २ ॥ प्र एषां अज्मेषु
विथुराऽइव रेजते भूमिः यामेषु यत् ह युंजते शुभे ते क्रीळयः
धुनयः भ्राजत् ऋष्टयः स्वयं महिऽत्वं पनयन्त धूतयः ॥ ३ ॥ सः
हि स्वऽसृत् पृषत्ऽअश्वः युवां गणः अया ईशानः तविषीभिः
आऽवृतः असि सत्यः ऋणऽयावा अनेद्यः अस्याः धियः प्रऽअ-
विता अथ वृषा गणः ॥ ४ ॥ पितुः प्रत्नस्य जन्मना वदामसि
सोमस्य जिह्वा प्र जिगाति चक्षसा यत् ईं इंद्रं शमि ऋक्काणः

अ० १. अ० ६. व० १५.] ॥ ७१ ॥ [म० १. अ० १४. सू० ८९.

आशत आत् इत् नामानि यज्ञियानि दधिरे ॥ ५ ॥ श्रियसे कं
भानुऽभिः सं मिमिक्षिरे ते रश्मिऽभिः ते ऋक्ऽभिः सुखाद-
यः ते वाशीऽमंतः इष्मिणः अभीरवः विद्रे प्रियस्य मारुतस्य
धाम्नः ॥ ६ ॥ १३ ॥

॥ ८८ ॥ आ विद्युन्मत्ऽभिः मरुतः सुऽअर्केः रथेभिः यात
ऋष्टिमत्ऽभिः अश्वऽपणैः आ वर्षिष्ठया नः इषा वयः न पप्रत
सुऽमायाः ॥ १ ॥ ते अरुणेभिः वरं आ पिशंगैः शुभे कं यांति रथ-
तूऽभिः अश्वैः रुक्मः न चित्रः स्वधितिऽवान् पथा रथस्य जंघ-
नन्तं भूमं ॥ २ ॥ श्रिये कं वः अधितनूषु वाशीः मेधा वना न कृण-
वन्ते ऊर्ध्वा युष्मभ्यं कं मरुतः सुऽजाताः तुविऽद्युन्मासः धनयन्ते
अद्रिं ॥ ३ ॥ अहानि गृध्राः परि आ वः आ अगुः इमां धियं वा कार्या
च देवीं ब्रह्मं कृण्वन्तः गोतमासः अर्केः ऊर्ध्वं नुनुदे उत्सऽधिं पि-
बध्मै ॥ ४ ॥ एतत् त्यत् न योजनं अचेति सस्वः ह्यत् मरुतः गो-
तमः वः पश्यन् हिरण्यऽचक्रान् अयःऽदंष्ट्रान् विऽधावन्तः
वराहून् ॥ ५ ॥ एषा स्या वः मरुतः अनुऽभवीं प्रति स्तोभति
वाघतः न वाणीं अस्तोभयत् वृथा आसां अनु स्वधां गभ-
स्त्योः ॥ ६ ॥ १४ ॥

॥ ८९ ॥ आ नः भद्राः क्रतवः यंतु विश्वतः अदब्धासः अपरि-
ऽइतासः उत्ऽभिदः देवाः नः यथा सदै इत् वृधे असन् अप्रऽआ-
युवः रक्षितारः दिवेऽदिवे ॥ १ ॥ देवानां भद्रा सुऽमतिः ऋजुऽय-
तां देवानां रातिः अभि नः नि वर्ततां देवानां सृख्यं उषं सेद्विम
वयं देवाः नः आयुः प्र तिरंतु जीवसे ॥ २ ॥ तान् पूर्वया निऽविदा
हूमहे वयं भगौ मित्रं अदितिं दक्षं अस्मिधं अर्यमणं वरुणं सोमं

अ० १. अ० ६. व० १८.] ॥ ७२ ॥ [म० १. अ० १४. सू० ९०.

अश्विना सरस्वती नः सुभगा मयः करत् ॥३॥ तत् नः वार्तः मयः
 यः ऽभुवा तु भेषजं तत् माता पृथिवी तत् पिता द्यौः तत् यावाणः
 सोमऽसुतः मयः ऽभुवः तत् अश्विना शृणुतं धिष्ण्या युवं ॥४॥ तं
 ईशानं जगतः तस्थुषः पतिं धियं ऽजिन्वं अवसे हूमहे वयं पूषा नः
 यथा वेदसां असत् वृधे रक्षिता पायुः अदब्धः स्वस्तये ॥५॥ १५॥
 स्वस्ति नः इंद्रः वृद्धऽश्रवाः स्वस्ति नः पूषा विश्वऽवेदाः स्वस्ति
 नः तार्क्ष्यः अरिष्टनेमिः स्वस्ति नः बृहस्पतिः दधातु ॥६॥ पृषत्-
 ऽअश्वाः मरुतः पृश्निऽमातरः शुभं ऽयावानः विदथेषु जग्मयः
 अग्निऽजिह्वाः मनवः सूरऽचक्षसः विश्वे नः देवाः अवसा आग्-
 मन् इह ॥७॥ भद्रं कर्णेभिः शृणुयाम देवाः भद्रं पश्येम अक्षऽभिः
 यजत्राः स्थिरैः अंगैः तुस्तु ऽवांसः तनूभिः वि अशेम देवऽहितं
 यत् आयुः ॥८॥ शतं इत् नु शरदः अंति देवाः यत्र नः चक्रजरसं त-
 नूनां पुत्रासः यत्र पितरः भवन्ति मानः मध्या रिरिषत् आयुः गं-
 तौ ॥९॥ अदितिः द्यौः अदितिः अंतरिक्षं अदितिः माता सः पि-
 ता सः पुत्रः विश्वे देवाः अदितिः पंच जनाः अदितिः जातं अदि-
 तिः जनिऽत्वं ॥१०॥ १६॥

॥१०॥ ऋजुऽनीती नः वरुणः मित्रः नयतु विद्वान् अर्यमा
 देवैः सऽजोषाः ॥१॥ ते हि वस्वः वसवानाः ते अप्रऽमूराः
 महः ऽभिः व्रता रक्षन्ते विश्वाहा ॥२॥ ते अस्मभ्यं शर्म यंसन् अ-
 मृताः मर्त्येभ्यः बाधमानाः अप्रं द्विषः ॥३॥ वि नः पथः सुवि-
 ताय चियंतु इंद्रः मरुतः पूषा भगः वंद्यासः ॥४॥ उत नः धियः
 गोऽअयाः पूषन् विष्णो एव ऽयावः कर्त नः स्वस्तिऽमतः
 ॥५॥ १७॥ मधुवाताः ऋतुऽयते मधु क्षरन्ति सिंधवः माध्वीः नः

संतु ओषधीः ॥ ६ ॥ मधु नक्तं उत उषसः मधुऽमत् मार्थिवं रजः
 मधु द्यौः अस्तु नः पिताः ॥ ७ ॥ मधुऽमान् नः वनस्पतिः
 मधुऽमान् अस्तु सूर्यः माध्वीः गावः भवन्तु नः ॥ ८ ॥ शं नः मित्रः
 शं वरुणः शं नः भवतु अर्यमा शं नः इंद्रः बृहस्पतिः शं नः विष्णुः
 उरुऽक्रमः ॥ ९ ॥ १८ ॥

॥ ९१ ॥ त्वं सोम प्रचिकितः मनीषा त्वं रजिष्ठं अनुनेषि पंथां
 तव प्रऽनीती पितरः नः इंदो देवेषु रत्नं अभजंत धीराः ॥ १ ॥
 त्वं सोम क्रतुऽभिः सुऽक्रतुः भूः त्वं दक्षः सुऽदक्षः विश्वऽवेदाः त्वं
 वृषा वृषऽत्वेभिः महिऽत्वा द्युन्नेभिः द्युन्नी अभवः नृऽचक्षाः ॥ २ ॥
 राज्ञः नु ते वरुणस्य व्रतानि बृहत् गभीरं तव सोम धाम श्रुचिः
 त्वं असि प्रियः न मित्रः दक्षाय्यः अर्यमाऽइव असि सोम ॥ ३ ॥
 या ते धामानि दिवि या पृथिव्यां या पर्वतेषु ओषधीषु अप्सु
 तेभिः नः विश्वैः सुऽमनाः अहेळन् राजन् सोम प्रति हव्या
 गृभाय ॥ ४ ॥ त्वं सोम असि सत्ऽपतिः त्वं राजा उत वृचऽहा त्वं
 भद्रः असि क्रतुः ॥ ५ ॥ १९ ॥ त्वं च सोम नः वशः जीवातुं न मरामहे
 प्रियऽस्त्वोत्र वनस्पतिः ॥ ६ ॥ त्वं सोम महे भगं त्वं यूने ऋतऽयते
 दक्षं दधासि जीवसे ॥ ७ ॥ त्वं नः सोम विश्वतः रक्ष राजन् अ-
 घऽयतः न रिष्येत् त्वाऽवतः सखा ॥ ८ ॥ सोम याः ते मयऽभुवः
 ऊतयः संति दाशुषे ताभिः नः अविता भव ॥ ९ ॥ इमं यज्ञं इदं
 वचः जुजुषाणः उपऽआगहि सोम त्वं नः वृधे भव ॥ १० ॥ २० ॥
 सोम गीऽभिः त्वा वयं वर्धयामः वचऽविदः सुऽमृच्छीकः नः
 आ विश ॥ ११ ॥ गयऽस्फानः अमीवऽहा वसुऽवित् पुष्टिऽवर्धनः
 सुऽमित्रः सोम नः भव ॥ १२ ॥ सोम ररंधि नः हृदि गावः न

यवसेषु आ॒म॒र्यैः ऽइव स्वे ओ॒क्ये ॥ १३ ॥ यः सो॒म॒स॒ख्ये त॒व॒ र॒रण॑त्
 दे॒व॒ म॒र्यैः तं द॒क्षः स॒च॒ते क॒विः ॥ १४ ॥ उ॒रु॒थ नः॒ अ॒भि ऽश॑स्तेः
 सोम॑ नि पा॒हि अ॒हंसः सखा॑ सु॒ऽशेवः॒ ए॒धि नः॒ ॥ १५ ॥ २१ ॥ आ
 प्या॒य॒स्व सं ए॒तु ते वि॒श्वतः॒ सोम॑ वृ॒ष्ण्यै॒ भव॑ वा॒जस्य॑ सं॒ऽग॒थे ॥ १६ ॥
 आ प्या॒य॒स्व म॒दिन॑ऽत॒म सोम॑ वि॒श्वेभिः॒ अंशु॑ऽभिः॒ भव॑ नः॒ सु॒-
 श्रवः॑ ऽत॒मः सखा॑ वृ॒धे ॥ १७ ॥ सं ते प॒र्या॑सि सं॒जं॒ यंतु॑ वा॒जाः सं
 वृ॒ष्ण्यानि॑ अ॒भिमा॑ति ऽसहः॒ आ ऽप्या॑य॒मानः॒ अ॒मृता॑य सो॒म
 दि॒वि श्रवा॑सि उ॒त्त॑ऽत॒मानि॑ धि॒ष्ण ॥ १८ ॥ या ते धा॒मानि॑ ह॒विषा॑
 यज॑ति ता ते वि॒श्वा प॒रि ऽभूः॒ अस्तु॑ य॒ज्ञं ग॒य ऽस्फा॑नः॒ प्र ऽत॑र॒णः
 सु॒ऽवीरः॒ अ॒वीर॑ ऽहा प्र च॒र सोम॑ दु॒र्यान् ॥ १९ ॥ सोमः॑ धे॒नुं सोमः॑
 अ॒र्वैतं॑ आ॒शुं सोमः॑ वी॒रं क॑र्म॒ण्यै द॑दाति स॒दन्यै॑ वि॒दथ्यै॑ स॒भेयै॑ पि॒-
 तृ॒ऽश्रव॑णं यः द॒दा॒शत् अ॒स्मै ॥ २० ॥ २२ ॥ अ॒षा॒ऽहं यु॒त॑ऽसु प॒त॒-
 ना॒सु प॒मिं स्वः॑ ऽसां अ॒प्सां वृ॒जन॑स्य गो॒पां भ॑रेषु॒ऽजां सु॑ऽक्षि॒तिं
 सु॒ऽश्रव॑सं ज॒यैतं॑ त्वां अ॒नु म॑दे॒म सोम॑ ॥ २१ ॥ त्वं इ॒माः ओष॑धीः
 सोम॑ वि॒श्वाः त्वं अ॒पः अ॒ज॒न॒यः त्वं गाः॒ त्वं आ त॑त॒थ उ॒रु अ॑त॒रि॒क्षं
 त्वं ज्योति॑षा वि त॒मः व॒व॒र्ये ॥ २२ ॥ दे॒वेन॑ नः॒ मन॑सा दे॒व सोम॑
 रा॒यः भा॒गं स॒हसा॑ ऽवन् अ॒भि यु॒ध्य मा त्वा॒ आ त॑न॒त् ई॒शि॒षे
 वी॒र्य॑स्य उ॒भये॑भ्यः प्र चि॒कित्स॑ गो॒ऽइष्टौ ॥ २३ ॥ २३ ॥

॥ ९२ ॥ ए॒ताः जुं॑ त्याः उ॒षसः॑ के॒तुं अ॒क्रत॑ पूर्वे अ॒र्धे र॑ज॒सः भा॒नुं
 अ॒ंज॒ते निः॑ ऽकृ॒ष्णानाः॒ आयु॑धानि ऽइव धृ॒ष्णवः॑ प्र॒ति गा॑वः अ॒-
 रू॒षीः य॑न्ति मा॒तरः॑ ॥ १ ॥ उ॒त् अ॒प॒प्र॒न् अ॒रु॒णाः भा॑नवः वृ॒था
 सु॒ऽआ॒युजः॑ अ॒रू॒षीः गाः॒ अ॒यु॒क्षत् अ॒क्रन् उ॒षसः॑ व॒युना॑नि
 पूर्वे॑ ऽथा रू॒शं॑तं भा॒नुं अ॒रू॒षीः अ॒शि॒श्रु॒युः ॥ २ ॥ अ॒र्च॑ति ना॒रीः

अ० १. अ० ६. व० २६.] ॥ ७५ ॥ [म० १. अ० १४. सू० ९२.]

अपसः न विष्टिऽभिः समा॒नेन॑ यो॒जनेन॑ आ॒पराऽवतः॑ इषं
वहंतीः सुऽकृते॑ सुऽदान॑वे विश्वा इत् अहं॑ यज॑मानाय सु॒न्वते ॥३॥
अधि॑ पेशा॑सि व॒पते॑ नृ॒तूऽइव॑ अप॑ ऊ॒णुते॑ वक्षः॑ उ॒साऽइव॑
वर्ज॑हं ज्योतिः॑ विश्व॑स्मै भुव॑नाय कृ॒ण्वती॑ गावः॑ न व्र॑जं वि उ॒षाः
आ॒वः० तमः॑ ॥४॥ प्रति॑ अ॒र्चिः रु॒शत् अ॒स्याः अ॒दर्शि॑ वि ति॒ष्ठते॑
बाध॑ते कृ॒णं अ॒भ्वं स्व॒रुं न पेशः॑ वि॒दथे॑षु अं॒जन् चि॒त्रं दि॒वः दुहि॑-
ता भा॒नुं अ॒श्रेत् ॥५॥ २४॥ अ॒ता॒रिष्म॑ तम॑सः पा॒रं अ॒स्य उ॒षाः
उ॒च्छंती॑ व॒युना॑ कृ॒णोति॑ श्रि॒ये छंदः॑ न स्म॒यते॑ विऽभा॒ती सुऽप्र॑-
ती॒का सौम॑न॒साय॑ अजी॒गः ॥६॥ भास्व॑ती ने॒त्री सूनृ॑ता॒नां दि॒वः
स्त॒वे दुहि॑ता गो॒तमे॑भिः प्र॒जाऽवतः॑ नृ॒ऽवतः॑ अ॒श्वऽबु॒ध्यान् उ॒षः
गोऽअ॒यान् उ॒प मा॑सि वा॒जान् ॥७॥ उ॒षः तं अ॒श्यां य॒शसं॑ सु॒-
ऽवीरं॑ दा॒सऽप्र॑वर्गे र॒यिं अ॒श्वऽबु॒ध्ं सुऽदं॑सा अ॒वसा॑ या वि॒-
ऽभासि॑ वा॒जऽप्र॑सूता सुऽभ॒गे बृ॒हंतं॑ ॥८॥ वि॒श्वानि॑ दे॒वी भुव॑ना
अ॒भिऽचक्ष्य॑ प्र॒तीची॑ चक्षुः॑ उ॒र्विया॑ वि भा॒ति वि॒श्वं जी॒वं च॒रसे॑
बो॒धय॑ती वि॒श्वस्य॑ वाचं॑ अ॒विद॑त् म॒नायोः ॥९॥ पुनः॑ऽपुनः॑
जा॒यमा॑ना पु॒राणी॑ समा॒नं व॒रुणं॑ अ॒भि शु॒भमा॑ना अ॒घ्नीऽइव॑
कृ॒न्तुः वि॒जः आ॒ऽमि॒नाना॑ म॒र्तस्य॑ दे॒वी ज॒रय॑ती आ॒युः ॥१०॥ २५॥
विऽऊ॒र्ण्वती॑ दि॒वः अ॒तान् अ॒बोधि॑ अप॑ स्व॒सारं स॒नुतः॑ यु॒योति॑
प्रऽमि॒नती॑ म॒नुष्या॑ यु॒गानि॑ योषा॑ जा॒रस्य॑ चक्ष॑सा वि भा॒ति ॥११॥
प॒शून् न चि॒त्रा सुऽभ॑गा प्र॒थाना॑ सि॒न्धुः न क्षोदः॑ उ॒र्विया॑ वि अ॒-
श्वेत् अ॒मिन॑ती दै॒व्यानि॑ व्र॒तानि॑ सूर्य॑स्य चेति॑ र॒श्मिऽभिः॑ दृ॒शा-
ना ॥१२॥ उ॒षः तत् चि॒त्रं आ॒भर॑ अ॒स्मभ्यं॑ वा॒जिनी॑ऽवति॑ येन॑
तो॒कं च॑ तन॑यं च॒ धाम॑हे ॥१३॥ उ॒षः अ॒द्य इ॒ह गोऽम॑ति॒ अश्व॑-
ऽवति॑ वि॒भाऽव॑रि रे॒वत् अ॒स्मे वि उ॒च्छ॑ सूनृ॑ताऽवति॑ ॥१४॥

अ० १. अ० ६. व० २९.] ॥ ७६ ॥ [म० १. अ० १४. सू० ९३.]

यु॒ष्ट्व हि वा॒जिनी॑ ऽव॒ति अ॒श्वान् अ॒द्य अ॒रुणान् उ॒षः अ॒र्थ नः
वि॒श्वो सौम॑गानि आ व॒ह ॥ १५ ॥ २६ ॥ अ॒श्विना व॒र्तिः अ॒स्मत्
आ गो॑ऽमन्त॒ द॒स्रा हि॒रण्य॑ ऽवत् अ॒र्वाक् रथं॑ सऽमन्त॒ सानि॑ य॒च्छ-
तं ॥ १६ ॥ यौ इ॒त्या श्यो॑कं आ दि॒वः ज्योतिः॑ जनाय च॒क्रथुः॑ आ
नः ऊ॒र्जे व॒हन्त॑ अ॒श्विना॒ युवं ॥ १७ ॥ आ इ॒ह दे॒वा म॒यः ऽभु॒वा द॒स्रा
हि॒रण्य॑ ऽवर्त॒नी० उ॒षः ऽबु॒धः व॒हन्तु॑ सोमं ऽपी॒तये ॥ १८ ॥ २७ ॥

॥ ९३ ॥ अ॒ग्नी॒षोमौ॑ इ॒मं सु॒ मे शृ॒णुतं॑ वृ॒षणा॒ हवँ॑ प्र॒ति सु॑ऽउ-
क्तानि ह॒र्य॑तं भव॒तं दा॒श्रुषे॑ म॒यः ॥ १ ॥ अ॒ग्नी॒षोमा॑ यः अ॒द्य वां
इ॒दं वचः॑ स॒प॒र्य॑ति॒ तस्मै॑ ध॒त्तं सु॑ऽवी॒र्यं ग॒वां षो॑षं सु॑ऽअ॒श्वं ॥ २ ॥
अ॒ग्नी॒षोमा॑ यः आ ऽहु॒तिं यः वां दा॒शात् ह॒विः ऽकृ॑ति॒ सः प्र॑ऽज-
या॒ सु॑ऽवी॒र्यं वि॒श्वं आ॒युः वि॒ अ॒श्वव॑त् ॥ ३ ॥ अ॒ग्नी॒षोमा॑ चेति॒ तत्
वी॒र्यं वां॑ यत् अ॒मु॒ष्णीतं॑ अ॒व॒सं प॒णिं गाः॑ अ॒व अ॒ति॒र॒तं वृ॑स॒यस्य॑
शेषः॑ अ॒वि॒द॒तं ज्योतिः॑ ए॒कं बहु॑ऽभ्यः ॥ ४ ॥ यु॒वं ए॒तानि॑ दि॒वि
रो॒च॒नानि॑ अ॒ग्निः च॒ सोम॑ सऽ॒क्रतू॑ अ॒ध॒त्तं यु॒वं सि॒न्धून् अ॒भि-
ऽश॑स्ते॒ अव॑द्यात् अ॒ग्नी॒षोमौ॑ अ॒मु॒च॒तं गृ॒भी॒तान् ॥ ५ ॥ आ अ॒न्यं
दि॒वः मा॒तरि॑श्वा ज॒भार॑ अ॒म॒थात् अ॒न्यं परि॑ श्ये॒नः अ॒द्रेः अ॒ग्नी-
षोमा॑ ब्रह्म॒णा व॒वृ॒धा॒ना उ॒रं य॒ज्ञाय॑ च॒क्रथुः॑ ऊं लो॒कं ॥ ६ ॥ २८ ॥
अ॒ग्नी॒षोमा॑ ह॒विषः॑ प्र॑ऽस्थि॒तस्य॑ वी॒तं ह॒र्य॑तं वृ॒षणा॒ जुषे॒थां सु॑-
ऽश॒र्मा॒णा सु॑ऽअ॒व॒सा हि॒भूतं॑ अ॒र्थ ध॒त्तं य॒ज॒मा॒नाय॑ शं॒ योः ॥ ७ ॥ यः
अ॒ग्नी॒षोमा॑ ह॒विषा॑ स॒प॒र्यात् दे॒व॒द्री॒चा मन॑सा यः घृ॒तेन॑ तस्य॒ व॒तं
र॒क्ष॒तं पा॒तं अ॒हंसः॑ वि॒शे ज॒नाय॑ म॒हि श॒र्म य॒च्छ॒तं ॥ ८ ॥ अ॒ग्नी-
षोमा॑ सऽवे॒द॒सा सऽहू॑ती० व॒न॒तं गि॒रः सं दे॒व॒ऽचा ब॒भू॒वथुः॑ ॥ ९ ॥
अ॒ग्नी॒षोमौ॑ अ॒नेन॑ वां॒ यः वां॑ घृ॒तेन॑ दा॒श॒न्ति॑ तस्मै॒ दी॒द॒य॒तं वृ॒हत्

॥१०॥ अग्नीषोमौ इमानि नः युवं हव्या जुजोषतं आ यातं उप
नः सचा ॥११॥ अग्नीषोमा पिपृतं अर्वतः नः आ पायंतां उ-
स्रियाः हव्यऽसूदः अस्मे बलानि मघवतऽसुधत्तं कृणुतं नः अ-
ध्वरं श्रुष्टिऽमंतं ॥ १२॥ २९॥ १४॥

॥ ९४ ॥ इमं स्तोमं अर्हते जातऽवेदसे रथंऽइव सं महेम म-
नीषया भद्रा हि नः प्रऽमतिः अस्य संऽसदि अग्ने सख्ये मा रि-
षाम वयं तव ॥ १ ॥ यस्मै त्वं आऽयजसे सः साधति अनर्वा स्तेति
दधते सुऽवीर्यं सः तूताव न एनं अश्नोति अंहतिः अग्ने सख्ये मा
रिषाम वयं तव ॥ २ ॥ शकेम त्वा संऽइधं साधय धियः त्वे देवाः
हविः अदंति आऽहुतं त्वं आदित्यान् आ वह तान् हि उश्मसि
अग्ने सख्ये मा रिषाम वयं तव ॥ ३ ॥ भराम इध्मं कृण्वाम हवीषि
ते चितयंतः पर्वणाऽपर्वणा वयं जीवार्तवे प्रऽतरं साधय धियः
अग्ने सख्ये मा रिषाम वयं तव ॥ ४ ॥ विशां गोपाः अस्य चरंति
जंतवः द्विऽपत् च यत् उत चतुःऽपत् अक्तुऽभिः चित्रः प्रऽकेतः
उषसः महान् असि अग्ने सख्ये मा रिषाम वयं तव ॥ ५ ॥ ३० ॥
त्वं अध्वर्युः उत होता असि पूर्यः प्रऽशास्ता पोता जनुषा पु-
रःऽहितः विश्वा विद्वान् आर्त्विज्या धीर पुष्यसि अग्ने सख्ये मा
रिषाम वयं तव ॥ ६ ॥ यः विश्वतः सुऽप्रतीकः सऽदृङ् असि दूरे
चित् सन् तळितऽइव अति रोचसे रात्र्याः चित् अंधः अति देव
पश्यसि अग्ने सख्ये मा रिषाम वयं तव ॥ ७ ॥ पूर्वः देवाः भवतु
सुन्वतः रथः अस्माकं शंसः अभि अस्तु दुऽध्यः तत् आ जानीत
उत पुष्यत वचः अग्ने सख्ये मा रिषाम वयं तव ॥ ८ ॥ वधैः दुऽशं-
सान् अप दुऽध्यः जहि दूरे वा ये अंति वा के चित् अत्रिणः अथ

यज्ञाय गृणते सुऽगं कृधि अग्ने सख्ये मा रिषाम वयं तव ॥ ९॥
यत् अयुक्थाः अरुषा रोहिता रथे वातऽजूता वृषभस्यऽइव ते
रवः ज्ञात् इन्वसि वनिनः धूमऽकेतुना अग्ने सख्ये मा रिषाम वयं
तव ॥ १०॥ ३१॥ अध स्वनात् उत विभ्युः पतत्रिणः द्रप्साः यत्
ते यवसऽअदः वि अस्थिरन् सुऽगं तत् ते तावकेभ्यः रथेभ्यः अग्ने
सख्ये मा रिषाम वयं तव ॥ ११॥ अयं मित्रस्य वरुणस्य धार्यसे
अवऽयातां मरुतां हेळः अद्भुतः मृळ सु नः भूतु एषां मनः पुनः
अग्ने सख्ये मा रिषाम वयं तव ॥ १२॥ देवः देवानां असि मित्रः
अद्भुतः वसुः वसूनां असि चारुः अध्वरे शर्मेन् स्याम तव सप्र-
थः ऽतमे अग्ने सख्ये मा रिषाम वयं तव ॥ १३॥ तत् ते भद्रं यत्
संऽइङ्गः स्वे दमे सोमऽआहुतः जरसे मृळयत् ऽतमः दधासि रत्नं
द्रविणं च दाश्रुषे अग्ने सख्ये मा रिषाम वयं तव ॥ १४॥ यस्मै त्वं
सुऽद्रविणः ददाशः अनागाः ऽत्वं अदिते सर्वऽताता यं भद्रेण
शर्वसा चोदयासि प्रजाऽवता राधसा ते स्याम ॥ १५॥ सः त्वं
अग्ने सौभगऽत्वस्य विद्वान् अस्माकं आयुः प्र तिर इह देव तत्
नः मित्रः वरुणः ममहंता अदितिः सिंधुः पृथिवी उत द्यौः
॥ १६॥ ३२॥ ६॥

॥ ९५॥ द्वे विऽरूपे चरतः सुऽअर्थे अन्यऽअन्या वत्सं
उपधापयेते हरिः अन्यस्यां भवति स्वधाऽवान् शुक्रः अन्यस्यां
दह्ने सुऽवर्चाः ॥ १॥ दश इमं तष्टुः जनयन्त गर्भं अतं द्रासः युव-
तयः विऽभृचं तिग्मऽअनीकं स्वऽयशसं जनेषु विऽरोचमानं
परि सीं नयन्ति ॥ २॥ चीणि जानां परि भूषन्ति अस्य समुद्रे एकै
दिवि एकै अपऽसु पूर्वा अनु प्र दिशं पार्थिवानां ऋतून् प्रऽशा-

सत् वि दधौ अनुष्ठु ॥३॥ कः इमं वः निण्यं आ चिकेत वत्सः
 मातृः जनयत् स्वधाभिः बह्वीनां गर्भः अपसा उपस्थात् महान्
 कविः निः चरति स्वधाऽवान् ॥४॥ आविऽत्यः वर्धते चारुः
 आसु जिज्ञानां ऊर्ध्वः स्वऽयशः उपस्थे उभे त्वष्टुः विभ्यतुः
 जायमानात् प्रतीची सिंहं प्रति जोषयेते ॥५॥ १॥ उभे भद्रे
 जोषयेते न मेने गावः न वाश्राः उप तस्थुः एवैः सः दक्षाणां
 दक्षऽपतिः बभूव अजंति यं दक्षिणतः हविऽभिः ॥६॥ उत् यय-
 मीति सविताऽइव बाहू उभे सिचौ यतते भीमः अजन् उत्
 शुक्रं अत्कं अजते सिमस्मात् नवा मातृऽभ्यः वसना जहाति ॥७॥
 त्वेष रूपं कृणुते उत्तरं यत् संऽपृंचानः सदेने गोभिः अत्ऽभिः
 कविः बुधं परि मर्मज्यते धीः सा देवऽताता संऽइतिः बभूव ॥८॥
 उरु ते जयः परि एति बुधं विऽरोचमानं महिषस्य धाम वि-
 श्वेभिः अग्ने स्वयशऽभिः इद्धः अदभ्येभिः पायुऽभिः पाहि अ-
 स्मान् ॥९॥ धन्वन् स्रोतः कृणुते गातुं ऊर्मि शुक्रैः ऊर्मिऽभिः
 अभिनक्षति क्षां विश्वा सनानि जठरेषु धत्ते अंतः नवासु चरति
 प्रऽसूषु ॥१०॥ एव नः अग्ने संऽइधा वृधानः रेवत् पावक अवसे
 वि भाहि तत् नः मिचः वरुणः ममहंता अदितिः सिंधुः पृथिवी
 उत् द्यौः ॥११॥ २॥

॥ ९६ ॥ सः प्रत्नऽथा सहसा जायमानः सद्यः काव्यानि बट
 अधत्त विश्वा आपः च मिचं धिषणा च साधन् देवाः अग्निं धा-
 रयन् द्रविणऽदां ॥१॥ सः पूर्वया निऽविदा कथ्यता आयोः
 इमाः प्रऽजाः अजनयत् मनूनां विवस्वता चक्षसा द्या अपः च
 देवाः अग्निं धारयन् द्रविणऽदां ॥२॥ तं ईळत प्रथमं यज्ञऽसाधं

विशः आरीः आऽहुतं ज्ञं ज्ञानं ऊर्जः पुत्रं भरतं सृष्टं दानुं देवाः
 अग्निं धारयन् द्रविणः ऽदां ॥ ३ ॥ सः मातरिश्वा पुरुवारं ऽपुष्टिः
 विदत् गातुं तनयाय स्वः ऽवित् विशां गोपाः जनिता रोदस्योः
 देवाः अग्निं धारयन् द्रविणः ऽदां ॥ ४ ॥ नक्तोषसां वर्णं आऽमे-
 म्याने० धापयेते शिशुं एकै सं ऽईची० द्यावाक्षामा रुक्मः अंतः
 विभाति देवाः अग्निं धारयन् द्रविणः ऽदां ॥ ५ ॥ ३ ॥ रायः बुधः
 सं ऽगर्मनः वसूनां यज्ञस्य केतुः मन्म ऽसाधनः वेः० अमृतं ऽत्वं
 रक्षमाणासः एनं देवाः अग्निं धारयन् द्रविणः ऽदां ॥ ६ ॥ नु च
 पुरा च सदनं रयीणां जातस्य च जायमानस्य च क्षां सतः च
 गोपां भवतः च भूरः देवाः अग्निं धारयन् द्रविणः ऽदां ॥ ७ ॥
 द्रविणः ऽदाः द्रविणसः तुरस्य द्रविणः ऽदाः सनरस्य प्र यंसत्
 द्रविणः ऽदाः वीर ऽवतीं इषं नः द्रविणः ऽदाः रासते दीर्घं आ-
 युः ॥ ८ ॥ एव नः अग्ने सं ऽइधा वृधानः रेवत् पावक श्रवसे वि
 भाहि तत् नः मित्रः वरुणः ममहंतां अदितिः सिंधुः पृथिवी
 उत द्यौः ॥ ९ ॥ ४ ॥

॥ ९७ ॥ अप नः शोष्नुचत् अघं अग्ने शोष्नुग्धि आ रयिं अप
 नः शोष्नुचत् अघं ॥ १ ॥ सु ऽक्षेत्रिया सुगातु ऽया वसु ऽया च
 यजामहे अप नः शोष्नुचत् अघं ॥ २ ॥ प्र यत् भंदिष्ठः एषां प्र
 अस्माकासः च सूरयः अप नः शोष्नुचत् अघं ॥ ३ ॥ प्र यत् ते
 अग्ने सूरयः जायेमहि प्र ते वयं अप नः शोष्नुचत् अघं ॥ ४ ॥ प्र
 यत् अग्नेः सहस्वतः विश्वतः यंति भानवः अप नः शोष्नुचत्
 अघं ॥ ५ ॥ त्वं हि विश्वतः ऽमुख विश्वतः परि ऽभुः असि अप नः
 शोष्नुचत् अघं ॥ ६ ॥ द्विषः नः विश्वतः ऽमुख अति नावा ऽइव

पारय अप नः शोऽनुचत् अघं ॥ ७ ॥ सः नः सिंधुऽइव नावया
अति पर्व स्वस्तये अप नः शोऽनुचत् अघं ॥ ८ ॥ ५ ॥

॥ ९८ ॥ वैश्वानरस्य सुऽमृतौ स्याम राजा हि कं भुवनानां
अभिऽश्रीः इतः जातः विश्वं इदं वि चष्टे वैश्वानरः यतते सूर्य-
ण ॥ १ ॥ पृष्टः दिवि पृष्टः अग्निः पृथिव्यां पृष्टः विश्वाः ओषधीः आ
विवेश वैश्वानरः सहसा पृष्टः अग्निः सः नः दिवा सः रिषः पातु
नक्तं ॥ २ ॥ वैश्वानर तव तत् सत्यं अस्तु अस्मान् रायः मघऽवा-
नः सचंतां तत् नः मित्रः वरुणः ममहंतां अदितिः सिंधुः पृ-
थिवी उत द्यौः ॥ ३ ॥ ६ ॥

॥ ९९ ॥ जातऽवेदसे सुनवाम सोमं अरातिऽयतः नि दहा-
ति वेदः सः नः पर्वत् अति दुऽगानि विश्वा नावाऽइव सिंधुं
दुऽइता अति अग्निः ॥ १ ॥ ७ ॥

॥ १०० ॥ सः यः वृषा वृष्येभिः संऽओकाः महः दिवः पृथि-
व्याः च संऽराट् सती नऽसत्वा हव्यः भरेषु मरुत्वान् नः भवतु इंद्रः
जुती ॥ १ ॥ यस्य अनाप्तः सूर्यस्यऽइव यामः भरेऽभरे वृचऽहा
शुष्मः अस्ति वृषन्ऽतमः सखिऽभिः स्वेभिः एवैः मरुत्वान् नः
भवतु इंद्रः जुती ॥ २ ॥ दिवः न यस्य रेतसः दुघानाः पंथासः यंति
शर्वसा अपरिऽइता तरत्ऽडैषाः ससहिः पौंस्येभिः मरुत्वान् नः
भवतु इंद्रः जुती ॥ ३ ॥ सः अंगिरऽभिः अंगिरऽतमः भूत् वृषा
वृषऽभिः सखिऽभिः सखा सन् ऋग्मिऽभिः ऋग्मी गातुऽभिः
ज्येष्ठः मरुत्वान् नः भवतु इंद्रः जुती ॥ ४ ॥ सः सृनुऽभिः न रुद्रे-

अ० १. अ० ७. व० ११.] ॥ ८२ ॥ [म० १. अ० १५. सू० १००.]

भिः ऋ॒भ्वा नृ॒ऽस॒ह्ये स॒स॒ह्रान् अ॒मि॒त्रान् स॒ऽनी॒ळेभिः अ॒व॒स्या-
नि तू॒र्वन् म॒रु॒त्वान् नः भ॒व॒तु इ॒ंद्रः ऊ॒ती ॥५॥८॥ सः म॒न्यु॒ऽमीः स॒-
ऽम॒र्दन॒स्य क॒र्ता अ॒स्मा॒कैभिः नृ॒ऽभिः सूर्ये॑ स॒न॒त् अ॒स्मिन् अ॒ह॒न्
सत्ऽप॒तिः पु॒रु॒ऽहूतः म॒रु॒त्वान् नः भ॒व॒तु इ॒ंद्रः ऊ॒ती ॥६॥ तं ऊ॒तयः
र॒ण॒यन् शूर॑ऽसा॒तौ तं क्षे॒म॒स्य क्षि॒तयः कृ॒ण्वन् चां सः वि॒श्व॒स्य
क॒रु॒ण॒स्य ई॒शे ए॒कः म॒रु॒त्वान् नः भ॒व॒तु इ॒ंद्रः ऊ॒ती ॥७॥ तं अ॒प्स॒न्त
श॒र्वसः उ॒त्ऽस॒वेषु॑ न॒रः न॒रै॒ अव॑से तं ध॒ना॒य सः अ॒धे चि॒त् तम॑सि
ज्यो॒तिः वि॒द॒त् म॒रु॒त्वान् नः भ॒व॒तु इ॒ंद्रः ऊ॒ती ॥८॥ सः स॒थेन॑
य॒म॒ति॒ ब्रा॒ध॒तः चि॒त् सः द॒क्षि॒णे सं॒ऽगृ॒भी॒ता कृ॒ता॒नि सः की॒रि॒-
णा॑ चि॒त् स॒नि॒ता ध॒ना॒नि म॒रु॒त्वान् नः भ॒व॒तु इ॒ंद्रः ऊ॒ती ॥९॥ सः
ग्रा॒मेभिः स॒नि॒ता सः रथे॑भिः वि॒दे वि॒श्वा॒भिः कृ॒ष्टि॒ऽभिः नु अ॒द्य
सः पौ॑ं॒स्येभिः अ॒भि॒ऽभूः अ॒श॒स्तीः म॒रु॒त्वान् नः भ॒व॒तु इ॒ंद्रः ऊ॒ती
॥१०॥१॥ सः ज॒मि॒ऽभिः यत् सं॒ऽअ॒जा॒ति मी॒ळ्हे अ॒जा॒मि॒ऽभिः
वा पु॒रु॒ऽहूतः ए॒वैः अ॒पां तो॒क॒स्य तन॑य॒स्य जे॒षे म॒रु॒त्वान् नः
भ॒व॒तु इ॒ंद्रः ऊ॒ती ॥११॥ सः व॒ज्र॒ऽभृ॒त् द॒स्यु॒ऽहा भी॒मः उ॒ग्रः स॒ह॒-
स्रं॑ऽचे॒ताः श॒त॒ऽनी॒थः ऋ॒भ्वा च॒म्री॒षः न श॑र्व॒सा पा॑ंच॒ऽज॒न्यः
म॒रु॒त्वान् नः भ॒व॒तु इ॒ंद्रः ऊ॒ती ॥१२॥ तस्य॑ व॒ज्रः क्र॑ंद॒ति स्म॒त्
स्वः॒ऽसाः दि॒वः न त्वे॒षः र॒वथः शि॒मी॒ऽवा॒न् तं स॒च॑न्ते स॒नयः॑ तं
ध॒ना॒नि म॒रु॒त्वान् नः भ॒व॒तु इ॒ंद्रः ऊ॒ती ॥१३॥ यस्य॑ अ॒ज॒स्रं श॑र्व॒सा
मा॒नं उ॒क्थं॑ प॒रि॒ऽभु॒ज॒त् रो॒द॒सी॑ वि॒श्व॒तः सो॑ सः पा॒रि॒ष॒त् क्र॒-
तु॑ऽभिः म॒ंद॒सा॒नः म॒रु॒त्वान् नः भ॒व॒तु इ॒ंद्रः ऊ॒ती ॥१४॥ न यस्य॑
दे॒वाः दे॒वता॑ न म॒र्ताः आ॒पः च॒न श॑र्व॒सः अ॒न्तं आ॒पुः सः प्र॒ऽरि॒क्ता
त्व॒क्ष॒सा क्ष॒मः दि॒वः च म॒रु॒त्वान् नः भ॒व॒तु इ॒ंद्रः ऊ॒ती ॥१५॥१०॥
रो॒हि॒त् श्या॒वा सु॒म॒त्ऽअ॒ंशुः ल॒ला॒मीः द्यु॒क्षा रा॒ये ऋ॒ज॒ऽअ॒-

अ० १. अ० ७. व० १३.] ॥ ८३ ॥ [म० १. अ० १५. सू० १०१.]

श्वस्य वृषणऽवन्तं बिभ्रती धूऽसु रथं मंद्रा चिकेत नाहुषीषु
विष्णु ॥ १६ ॥ एतत् त्यत् ते इन्द्र वृष्णे उक्थं वाषागिराः अभि
गृणन्ति राधः ऋजऽअश्वः प्रष्टिऽभिः अंबरीषः सहऽदेवः भय-
मानः सुऽराधाः ॥ १७ ॥ दस्यून् शिम्यून् च पुरुऽहूतः एवैः हत्वा
पृथिव्यां शर्वा नि बर्हीत् सनत् क्षेत्रं सखिऽभिः श्वित्येभिः सनत्
सूर्ये सनत् अपः सुऽवज्रः ॥ १८ ॥ विश्वाहा इन्द्रः अधिऽवक्ता नः
अस्तु अपरिऽहृताः सनुयाम वाजं तत् नः मित्रः वरुणः मम-
हंता अदितिः सिंधुः पृथिवी उत द्यौः ॥ १९ ॥ ११ ॥

॥ १०१ ॥ प्र मंदिने पितुऽमत् अचेत् वचः यः कृष्णऽगर्भाः
निऽअहन् ऋजिश्चना अवस्यवः वृषणं वज्रऽदक्षिणं मरुत्वंतं
सख्याय हवामहे ॥ १ ॥ यः विऽअसं जहृषाणेन मन्युना यः शंबरं
यः अहन् पिप्पु अत्रतं इन्द्रः यः शुष्णं अशुषं नि अवृणक् मरुत्वंतं
सख्याय हवामहे ॥ २ ॥ यस्य द्यावापृथिवी पौंस्यं महत् यस्य
व्रते वरुणः यस्य सूर्यः यस्य इन्द्रस्य सिंधवः सश्रति व्रतं मरुत्वंतं
सख्याय हवामहे ॥ ३ ॥ यः अश्वानां यः गवां गोऽपतिः वशी यः
आरितः कर्मणिऽकर्मणि स्थिरः वीळोः चित् इन्द्रः यः असुन्वतः
वधः मरुत्वंतं सख्याय हवामहे ॥ ४ ॥ यः विश्वस्य जगतः प्राणतः
पतिः यः ब्रह्मणे प्रथमः गाः अविंदत् इन्द्रः यः दस्यून् अधरान्
अवऽअतिरत् मरुत्वंतं सख्याय हवामहे ॥ ५ ॥ यः शूरेभिः हव्यः
यः च भीरुऽभिः यः धावत्ऽभिः हूयते यः च जिग्युऽभिः इन्द्रं यं
विश्वा भुवना अभि संऽदधुः मरुत्वंतं सख्याय हवामहे ॥ ६ ॥ १२ ॥
रुद्राणां एति प्रऽदिशा विऽचक्ष्णः रुद्रेभिः योषा तनुते पृथु ज-
यः इन्द्रं मनीषा अभि अर्चति श्रुतं मरुत्वंतं सख्याय हवामहे ॥ ७ ॥

अ० १. अ० ७. व० १५.] ॥ ८४ ॥ [म० १. अ० १५. सू० १०२.

यत् वा मरुत्वः परमे सधऽस्थे यत् वा अवमे वृजने मादयासे
 अतः आ याहि अध्वरं नः अच्छ त्वाऽया हविः चकुम सत्यऽरा-
 धः ॥ ८॥ त्वाऽया इंद्र सोमं सुसुम सुऽदक्ष त्वाऽया हविः चकुम
 ब्रह्मऽवाहः अध नियुत्वः सऽगणः मरुत्ऽभिः अस्मिन् यज्ञे
 बर्हिषि मादयस्व ॥ ९॥ मादयस्व हरिऽभिः ये ते इंद्र वि स्यस्व
 शिमे वि सृजस्व धेने आ त्वा सुऽशिप्र हरयः वहंतु उश्न हव्या-
 नि प्रति नः जुषस्व ॥ १०॥ मरुत्ऽस्तोत्रस्य वृजनस्य गोपाः वयं
 इंद्रेण सनुयाम वाजं तत् नः मित्रः वरुणः ममहंता अदितिः
 सिंधुः पृथिवी उत द्यौः ॥ ११॥ १३॥

॥ १०२॥ इमां ते धियं प्र भरे महः महीं अस्य स्तोत्रे धिषणा
 यत् ते आनजे तं उतऽसवे च प्रऽसवे च सप्तहिं इंद्र देवासः शव-
 सा अमदन् अनु ॥ १॥ अस्य अवः नद्यः सप्त बिभ्रति द्यावाक्षा-
 मा पृथिवी दर्शतं वपुः अस्मे सूर्या चंद्रमसा अभिऽचक्षे अज्ञे कं
 इंद्र चरतः विऽतर्तुरं ॥ २॥ तं स्म रथं मघऽवन् प्र अव सातये
 जैच यं ते अनुऽमदाम संऽगमे आजा नः इंद्र मनसा पुरुऽस्तुत
 त्वायत्ऽभ्यः मघऽवन् शर्म यच्छ नः ॥ ३॥ वयं जयेम त्वया युजा
 वृतं अस्माकं अंशं उत अव भरेऽभरे अस्मभ्यं इंद्र वरिवः सुऽगं
 कृधि प्र शचूणां मघऽवन् वृषाया रुज ॥ ४॥ नाना हि त्वा हव-
 मानाः जनाः इमे धनानां धर्तः अवसा विपन्यवः अस्माकं स्म
 रथं आ तिष्ठ सातये जैच हि इंद्र निऽभृतं मनः तव ॥ ५॥ १४॥
 गोऽजिता बाहू अमितऽक्रतुः सिमः कर्मन्ऽकर्मन् शतंऽऊ-
 तिः खजंऽकरः अकल्पः इंद्रः प्रतिऽमानं ओजसा अथ जनाः
 वि ह्वयंते सिसासवः ॥ ६॥ उत ते शतात् मघऽवन् उत च भूयसः

अ० १. अ० ७. व० १७.] ॥ ८५ ॥ [म० १. अ० १५. सू० १०३.

उत् सहस्रात् रिरिचे कृष्टिषु श्रवः अमात्रं त्वा धिषणा ति-
 विषे मही अर्धं वृत्राणि जिघ्रसे पुरं ऽदर ॥ ७ ॥ त्रिविष्टि ऽधातुं
 प्रति ऽमानं ओजसः तिस्रः भूमीः नृ ऽपते चीणि रोचना अति
 इदं विश्वं भुवनं ववक्षिष्य अशत्रुः इन्द्र जनुषा सनात् असि ॥ ८ ॥
 त्वां देवेषु प्रथमं हवामहे त्वं वभूष पृतनासु ससहिः सः इमं नः
 कारु उप ऽमन्युं उत ऽभिदै इन्द्रः कृणोतु प्र ऽसवे रथं पुरः ॥ ९ ॥ त्वं
 जिगेथ न धना रुरोधिष्य अभेषु आज्ञा मघ ऽवन् महत् ऽसु च
 त्वां उयं अवसे सं शिशीमसि अथ नः इन्द्र हवनेषु चोदय ॥ १० ॥
 विश्वाहा इन्द्रः अधि ऽवक्ता नः अस्तु अपरि ऽदृताः सनुयाम
 वाजं तत् नः मित्रः वरुणः मम हन्तां अदितिः सिंधुः पृथिवी
 उत द्यौः ॥ ११ ॥ १५ ॥

॥ १०३ ॥ तत् ते इन्द्रियं परमं पराचैः आधारयन्त कवयः पुरा
 इदं क्षमा इदं अन्यत् दिवि अन्यत् अस्य सं ईः पृच्यते समना ऽईव
 केतुः ॥ १ ॥ सः धारयत् पृथिवीं पप्रथत् च वज्रेण हत्वानिः अपः
 ससर्ज अहन् अहिं अभिनत् रौहिणं वि अहन् वि ऽअसं मघ ऽवा
 शचीभिः ॥ २ ॥ सः जातू ऽभर्मा अत् ऽदधानः ओजः पुरः वि-
 ऽभिन्दन् अचरत् वि दासीः विद्वान् वज्रिन् दस्यवे हेतिं अस्य
 आर्यं सहः वर्धय द्युम्नं इन्द्र ॥ ३ ॥ तत् ऊचुषे मानुषा इमा युगा-
 नि कीर्तयेयं मघ ऽवा नाम विभ्रत् उप ऽप्रयन् दस्यु ऽहत्याय व-
 जी यत् ह सूनुः श्रवसे नाम दधे ॥ ४ ॥ तत् अस्य इदं पश्यत् भूरि
 पुष्टं अत् इन्द्रस्य धत्तन् वीर्यीय सः गाः अविन्दत् सः अविन्दत् अ-
 श्वान् सः ओषधीः सः अपः सः वनानि ॥ ५ ॥ १६ ॥ भूरि ऽकर्मणे
 वृषभाय वृष्णे सत्य ऽशुष्माय सुनवाम सीमं यः आ ऽहत्य परि-

अ० १. अ० ७. व० १९.] ॥ ८६ ॥ [म० १. अ० १५. सू० १०४.]

पंथीऽइव शूरः अयज्वनः विऽभजन् एति वेदः ॥ ६ ॥ तत् इन्द्र
प्रऽइव वीर्यं चकथ यत् ससतं वज्रेण अबोधयः अहिं अनु त्वा
पत्नीः हृषितं वयः च विश्वे देवासः अमदन् अनु त्वा ॥ ७ ॥ शुष्णं
पिप्रे कुर्यवं वृचं इन्द्र यदा अवधीः वि पुरः शंबरस्य तत् नः मित्रः
वरुणः ममहन्ता अदितिः सिंधुः पृथिवी उत द्यौः ॥ ८ ॥ १७ ॥

॥ १०४ ॥ योनिः ते इन्द्र निऽसदे अकारि तं आ नि सीद् स्वानः
न अर्वा विऽमुच्य वयः अवऽसाय अश्वान् दोषा वस्तोः वहीय-
सः प्रऽपित्वे ॥ १ ॥ ओ० त्ये नरः इन्द्र उतये गुः नु चित् तान् सद्यः
अध्वनः जगम्यात् देवासः मन्युं दासस्य अश्वन् ते नः आ वक्षन्
सुविताय वरुणे ॥ २ ॥ अव त्मना भरते केतऽवेदाः अव त्मना भरते
फेनं उदन् क्षीरेण स्नातः कुर्यवस्य योषेः हते ते स्यातां प्रवणे
शिफायाः ॥ ३ ॥ युयोप नाभिः उपरस्य आयोः प्र पूर्वाभिः तिरते
राष्टि शूरः अंजसी कुलिशी वीरऽपत्नी पयः हिव्वा नाः उद-
ऽभिः भरते ॥ ४ ॥ प्रति यत् स्या नीथा अदर्शि दस्योः ओकः न
अच्छ सदनं जानती गात् अध स्म नः मघऽवन् चकृतात् इत्
मा नः मघाऽइव निष्पपी परा दाः ॥ ५ ॥ १८ ॥ सः त्वं नः इन्द्र सुर्ये
सः अपऽसु अनागाऽत्वे आ भज जीवऽशंसे मा अंतरां भुज आ
रिरिषः नः अदितं ते महते इन्द्रियाय ॥ ६ ॥ अध मन्ये श्रत् ते अस्मै
अधायि वृषा चोदस्व महते धनाय मा नः अकृते पुरुऽहूत योनौ
इन्द्र शुध्यत्ऽभ्यः वयः आऽसुतिं दाः ॥ ७ ॥ मा नः वधीः इन्द्र मा
परा दाः मा नः प्रिया भोजनानि प्र मोषीः आंडा मा नः म-
घऽवन् शक्र निः भेत् मा नः पात्रा भेत् सहऽजानुषाणि ॥ ८ ॥
अर्वाद् आ इहि सोमऽकामं त्वा आहुः अयं सुतः तस्य पिब

अ० १. अ० ७. व० २२.] ॥ ८७ ॥ [म० १. अ० १५. सू० १०५.]

मदाय उरुऽव्यचाः जठरे आ वृषस्व पिताऽइव नः शृणुहि
हूयमानः ॥ ९॥ १९॥

॥ १०५ ॥ चंद्रमाः अपऽसु अंतः आ सुऽपर्णः धावते दिवि
न वः हिरण्यऽनेमयः पदं विंदन्ति विऽद्युतः वित्तं मे अस्य रो-
दसी ॥ १ ॥ अर्थे इत् वै ऊं अर्थिनः आ जाया युवते पतिं तुं-
जाते वृषाय पयः परिऽदाय रसं दुहे वित्तं मे अस्य रोदसी ॥ २ ॥
मो सु देवाः अदः स्वः अव पादि दिवः परि मा सोम्यस्य शं-
ऽभुवः शूने भूम कदा चन वित्तं मे अस्य रोदसी ॥ ३ ॥ यज्ञं
पृच्छामि अवमं सः तत् दूतः वि वीचति कं ऋतं पूर्य गतं कः
तत् बिभर्ति नूतनः वित्तं मे अस्य रोदसी ॥ ४ ॥ अमी ये देवाः
स्थनं त्रिषु आ रोचने दिवः कत् वः ऋतं कत् अनृतं कं प्रत्ना वः
आऽहुतिः वित्तं मे अस्य रोदसी ॥ ५ ॥ २० ॥ कत् वः ऋतस्य
धूर्णसि कत् वरुणस्य चक्षणे कत् अर्यम्णः महः पथा अतिं त्रा-
मेम दुऽध्यः वित्तं मे अस्य रोदसी ॥ ६ ॥ अहं सः अस्मि यः पुरा
सुते वदामि कानि चित् तं मा व्यन्ति आऽध्यः वृकः न तृणऽजं
मृगं वित्तं मे अस्य रोदसी ॥ ७ ॥ सं मा तपन्ति अभितः सप-
त्नीऽइव पर्शवः मूषः न शिश्ना त्रि अदन्ति मा आऽध्यः स्तो-
तारं ते शतऽऋतो वित्तं मे अस्य रोदसी ॥ ८ ॥ अमी ये सप्त
रश्मयः तत्र मे नाभिः आऽतता चितः तत् वेद आश्रयः सः जा-
मिऽत्वार्यरेभति वित्तं मे अस्य रोदसी ॥ ९ ॥ अमी ये पंच उ-
क्षणे मध्ये तस्युः महः दिवः देवऽत्रा नु प्रऽवाच्यं सधीचीनाः
नि ववृतुः वित्तं मे अस्य रोदसी ॥ १० ॥ २१ ॥ सुऽपर्णाः एते
आस्ते मध्ये आऽरोधने दिवः ते सेधन्ति पथः वृकं तरंतं यज्ञ-

अ० १. अ० ७. व० २४.] ॥ ८८ ॥ [म० १. अ० १६. सू० १०६.

तीः अपः वित्तं मे अस्य रोदसी' ॥ ११ ॥ नय्यं तत् उक्थ्यं हितं
 देवासः सुऽप्रवाचनं ऋतं अर्षेति सिंधवः सत्यं ततान सूर्यैः वित्तं
 मे अस्य रोदसी' ॥ १२ ॥ अग्ने तव त्यत् उक्थ्यं देवेषु अस्ति आर्यं
 सः नः सत्तः मनुष्यत् आ देवान् यक्षि विदुऽतरः वित्तं मे अस्य
 रोदसी' ॥ १३ ॥ सत्तः होता मनुष्यत् आ देवान् अच्छ विदुऽतरः
 अग्निः हव्या सुसूदति देवः देवेषु मेधिरः वित्तं मे अस्य रोद-
 सी' ॥ १४ ॥ ब्रह्म कृणोति वरुणः गातुऽविदं तं ईमहे वि ऊर्णो-
 ति हृदा मतिं नय्यः जायतां ऋतं वित्तं मे अस्य रोदसी' ॥ १५ ॥ १२ ॥
 असौ यः पंथाः आदित्यः दिवि प्रऽवाच्यं कृतः न सः देवाः अ-
 तिऽक्रमे तं मर्तासः न पश्यथ वित्तं मे अस्य रोदसी' ॥ १६ ॥
 चितः कूपे अवऽहितः देवान् हवते ऊतये तत् शुश्राव बृहस्प-
 तिः कृण्वन् अंहूरणात् उरु वित्तं मे अस्य रोदसी' ॥ १७ ॥ अरुणः
 मा सकृत् वृकः पथा यंतं ददर्श हि उत् जिहीते निऽचाय्यं तष्टा-
 ऽइव पृष्टिऽआमयी वित्तं मे अस्य रोदसी' ॥ १८ ॥ एना आंगूषेण
 वयं इंद्रऽवंतः अभि स्याम वृजनै सर्वेऽवीराः तत् नः मित्रः वरु-
 णः ममहंतां अदितिः सिंधुः पृथिवी उत् द्यौः ॥ १९ ॥ २३ ॥ १५ ॥

॥ १०६ ॥ इंद्रं मित्रं वरुणं अग्निं ऊतये मारुतं शर्धः अदितिं ह-
 वामहे रथं न दुऽगात् वसवः सुऽदानवः विश्वस्मात् नः अंहसः
 निः पिपर्तन ॥ १ ॥ ते आदित्याः आ गत सर्वऽतांतये भूत देवाः
 वृत्रऽतूयेषु शंऽभुवः रथं न दुऽगात् वसवः सुऽदानवः विश्व-
 स्मात् नः अंहसः निः पिपर्तन ॥ २ ॥ अवंतु नः पितरः सुऽप्रवाच-
 नाः उत् देवी देवऽपुत्रे० ऋतऽवृधा रथं न दुऽगात् वसवः सु-
 ऽदानवः विश्वस्मात् नः अंहसः निः पिपर्तन ॥ ३ ॥ नराशंसं वा-

अ० १, अ० ७, व० २६.] . ॥ ८९ ॥ [म० १, अ० १६, सू० १०८.]

जिनं वाजयन् इह स्रयत् ऽवीरं पूषणं सुमैः ईमहे रथं न दुः ऽगात्
वसवः सु ऽदानवः विश्वस्मात् नः अंहसः निः पिपर्तन् ॥ ४ ॥
बृहस्पते सदै इत् नः सु ऽगं कृधि शं योः यत् ते मनुः ऽहितं तत्
ईमहे रथं न दुः ऽगात् वसवः सु ऽदानवः विश्वस्मात् नः अंहसः
निः पिपर्तन् ॥ ५ ॥ इंद्रं कुसः वृत्र ऽहनं शची ऽपतिं काटे नि-
ऽबाळहः ऋषिः अहूत् ऊतये रथं न दुः ऽगात् वसवः सु ऽदा-
नवः विश्वस्मात् नः अंहसः निः पिपर्तन् ॥ ६ ॥ देवैः नः देवी
अदितिः नि पातु देवः चाता चायतां अप्र ऽयुच्छन् तत् नः मित्रः
वरुणः ममहंतां अदितिः सिंधुः पृथिवी उत द्यौः ॥ ७ ॥ २४ ॥

॥ १०७ ॥ यज्ञः देवानां प्रति एति सुभ्रं आदित्यासः भवंत
मृळयंतः आ वः अवाचीं सु ऽमतिः ववृत्त्यात् अंहोः चित् या
वरिवोवित् ऽतरा असत् ॥ १ ॥ उप नः देवाः अवसा आ गमन्तु
अंगिरसां साम ऽभिः स्तूयमानाः इंद्रः इंद्रियैः मरुतः मरुत ऽभिः
आदित्यैः नः अदितिः शर्म यंसत् ॥ २ ॥ तत् नः इंद्रः तत् वरुणः तत्
अग्निः तत् अर्यमा तत् सविता चनः धात् तत् नः मित्रः वरुणः
ममहंतां अदितिः सिंधुः पृथिवी उत द्यौः ॥ ३ ॥ २५ ॥

॥ १०८ ॥ यः इंद्राग्नीं चित्र ऽतमः रथः वां अभि विश्वानि
भुवनानि चष्टे तेन आ यातं स ऽरथं तस्थि ऽवांसा अथ सोमस्य
पिबतं सुतस्य ॥ १ ॥ यावत् इदं भुवनं विश्वं अस्ति उरु ऽव्यचा
वरिमता गभीरं तावान् अयं पातवे सोमः अस्तु अरं इंद्राग्नीं
मनसे युव ऽभ्यां ॥ २ ॥ चक्रार्थे हि सध्याक् नाम भद्रं सध्रीचीना
वृत्र ऽहनौ उत स्थः तौ इंद्राग्नीं सध्यां चा नि ऽसद्य वृणाः सोमस्य

[अ० १. अ० ७. व० २८.] ॥ ९० ॥ [म० १. अ० १६. सू० १०९.]

वृषणा आ वृषेयां ॥३॥ संऽइङ्गेषु अग्निषु आनजाना यत् ऽसुं चा
 बर्हिः ऊं तिस्तिराणा तीव्रैः सोमैः परिऽसिक्तेभिः अर्वाक् आ
 इंद्राग्नी सौमनसाय यातं ॥४॥ यानि इंद्राग्नी चक्रयुः वीर्येणि
 यानि रूपाणि उत वृष्यानि या वां प्रत्नानि सख्या शिवानि
 तेभिः सोमस्य पिबतं सुतस्य ॥५॥ २६ ॥ यत् अब्रवं प्रथमं वां
 वृणानः अयं सोमः असुरैः नः विऽहव्यः तां सत्यां अद्वां अभि
 आ हि यातं अथ सोमस्य पिबतं सुतस्य ॥६॥ यत् इंद्राग्नी मदयः
 स्वे दुरोणे यत् ब्रह्मणि राजनि वा यजत्रा अतः परि वृषणौ आ
 हि यातं अथ सोमस्य पिबतं सुतस्य ॥७॥ यत् इंद्राग्नी यदुषु
 तुर्वशेषु यत् द्रुह्युषु अनुषु पूरुषु स्थः अतः परि वृषणौ आ हि
 यातं अथ सोमस्य पिबतं सुतस्य ॥८॥ यत् इंद्राग्नी अवमस्यां
 पृथिव्यां मध्यमस्यां परमस्यां उत स्थः अतः परि वृषणौ आ हि
 यातं अथ सोमस्य पिबतं सुतस्य ॥९॥ यत् इंद्राग्नी परमस्यां
 पृथिव्यां मध्यमस्यां अवमस्यां उत स्थः अतः परि वृषणौ आ
 हि यातं अथ सोमस्य पिबतं सुतस्य ॥१०॥ यत् इंद्राग्नी दिवि
 स्थः यत् पृथिव्यां यत् पर्वतेषु ओषधीषु अप्ऽसु अतः परि वृष-
 णौ आ हि यातं अथ सोमस्य पिबतं सुतस्य ॥११॥ यत् इंद्राग्नी
 उतऽइता सूर्यस्य मध्ये दिवः स्वधया मादयेथे अतः परि वृषणौ
 आ हि यातं अथ सोमस्य पिबतं सुतस्य ॥१२॥ एव इंद्राग्नी प-
 पिऽवांसां सुतस्य विश्वा अस्मभ्यं सं जयतं धनानि तत् नः मित्रः
 वरुणः ममहंतां अदितिः सिंधुः पृथिवी उत द्यौः ॥१३॥ २७ ॥

॥१०९॥ वि हि अख्यं मनसा वस्यः इच्छन् इंद्राग्नी ज्ञासः
 उत वा सऽजातान् न अन्या युवत् प्रऽमतिः अस्ति मह्यं सः

अ० १. अ० ७. व० ३०.] ॥ ९१ ॥ [म० १. अ० १६. सू० ११०.

वां धियं वाजऽयंतीं अतस्तं ॥ १ ॥ अश्वं हि भूरिदावत्तरा वां
विऽजामातुः उत वा घ स्यालात् अथ सोमस्य प्रऽयंती यु-
वऽभ्यां इंद्राग्नी स्तोमं जनयामि नयं ॥ २ ॥ मा छेद्य रश्मीन्
इति नार्धमानाः पितृणां शक्तीः अनुऽयच्छमानाः इंद्राग्निऽभ्यां
कं वृषणः मदन्ति ता हि अद्रीं धिषणायाः उपऽस्ये ॥ ३ ॥ युवा-
भ्यां देवी धिषणा मदाय इंद्राग्नी सोमं उशती सुनोति तौ
अश्विना भद्रऽहस्ता सुऽपाणी० आ धावतं मधुना पृङ्गं अपऽसु
॥ ४ ॥ युवां इंद्राग्नी वसुनः विऽभागे तवऽतमा शुश्रव वृचऽहत्ये
तौ आऽसद्य बर्हिषि यज्ञे अस्मिन् प्र चर्षणी मादयेथां सुत-
स्य ॥ ५ ॥ २८ ॥ प्र चर्षणिऽभ्यः पृतनाऽहवेषु प्र पृथिव्याः रिरि-
चाथे दिवः च प्र सिंधुऽभ्यः प्र गिरिऽभ्यः महिऽत्वा प्र इंद्राग्नी
विश्वा भुवना अति अन्या ॥ ६ ॥ आ भरतं शिक्षतं वज्रऽबाहू०
अस्मान् इंद्राग्नी अवतं शचीभिः इमे नु ते रश्मयः सूर्यस्य
येभिः सऽपित्वं पितरः नः आसन् ॥ ७ ॥ पुरंऽदरा शिक्षतं
वज्रऽहस्ता अस्मान् इंद्राग्नी अवतं भरेषु तत् नः मित्रः वरुणः
ममहंतां अदितिः सिंधुः पृथिवी उत द्यौः ॥ ८ ॥ २९ ॥

॥ ११० ॥ तत् मे अपः तत् ऊं तायते पुनः स्वादिष्टा धीतिः
उचथाय शस्यते अयं समुद्रः इह विश्वऽदेव्यः स्वाहाऽकृतस्य सं
ऊं तृप्णुत ऋभवः ॥ १ ॥ आऽभोगयं प्र यत् इच्छंतः ऐतन्न अपा-
काः प्रांचः मम के चित् आपयः सौधन्वनासः चरितस्य भूमना
अगच्छत सवितुः दाशुषः गृहं ॥ २ ॥ तत् सविता वः अमृतऽत्वं आ
असुवत् अगोहं यत् श्रवयंतः ऐतन्न त्वं चित् चमसं असुरस्य
भक्ष्णं एकं संतं अकृणुत चतुऽवयं ॥ ३ ॥ विष्टी शमी तरणिऽत्वेन

अ० १. अ० ७. व० ३२.] ॥ ९२ ॥ [म० १. अ० १६. सू० १११.

वाघतः मर्तासः संतः अमृतं ऽत्वं आनन्तुः सौधन्वनाः ऋभवंः
सूरं ऽचक्षसः संवत्सरे सं अपृच्यन्त धीति ऽभिः ॥ ४ ॥ क्षेचं ऽइव वि
ममुः तेजनेन एकं पाचं ऋभवंः जेहमानं उप ऽस्तुताः उप ऽमं
नाधमानाः अमर्त्येषु श्रवः इच्छमानाः ॥ ५ ॥ ३० ॥ आ मनीषां
अंतरिक्षस्य नृभ्यः सुचा ऽइव घृतं जुह्वाम विघ्नना तरणि ऽत्वा
ये पितुः अस्य सश्चिरे ऋभवंः वाजं अरुहन् दिवः रजः ॥ ६ ॥ ऋभुः
नः इंद्रः शक्सा नवीयान् ऋभुः वाजेभिः वसु ऽभिः वसुः ददिः
युष्माकं देवाः अवसा अहनि प्रिये अभि तिष्ठेम पृत्सुतीः अ-
सुन्वतां ॥ ७ ॥ निः चर्मणः ऋभवंः गां अपिंशत सं वत्सेन असृजत
मातरं पुनः सौधन्वनासः सु ऽअपस्यया नरः जिघ्री युवाना
पितरा अकृणोतन् ॥ ८ ॥ वाजेभिः नः वाजं ऽसातौ अविडि ऋ-
भुऽमान इंद्र चित्रं आ दधि राधः तत् नः मित्रः वरुणः मम हंतां
अदितिः सिंधुः पृथिवी उत द्यौः ॥ ९ ॥ ३१ ॥

॥ १११ ॥ तक्षन् रथं सु ऽवृतं विघ्नना ऽअपसः तक्षन् हरीं
इंद्रं वाहा वृषणं वसू तक्षन् पितृभ्यां ऋभवंः युवत् वयः
तक्षन् वत्साय मातरं सचा ऽभुवं ॥ १ ॥ आ नः यज्ञाय तक्षत ऋ-
भुऽमात् वयः क्रत्वे दक्षाय सु ऽप्रजावतीं इषं यथा क्षयाम सर्वं ऽवी-
रया विशा तत् नः शधीय धासथ सु इंद्रियं ॥ २ ॥ आ तक्षत सातिं
अस्मभ्यं ऋभवंः सातिं रथाय सातिं अर्वते नरः सातिं नः जैत्री
सं महेत विश्वहा जामिं अजामिं पृतनासु सक्षणिं ॥ ३ ॥ ऋभुक्षणं
इंद्रं आहुवे उतये ऋभून् वाजान् मरुतः सोमं ऽपीतये उभा मि-
त्रावरुणा नूनं अश्विना ते नः हिन्वन्तु सातये धिये जिषे ॥ ४ ॥
ऋभुः भराय सं शिशातु सातिं समये ऽजित् वाजः अस्मान्

अ० १. अ० ७. व० ३४.] ॥ ९३ ॥ [म० १. अ० १६. सू० ११२.

अविष्टु तत् नः मित्रः वरुणः मम हन्तां अदितिः सिंधुः पृथिवी
उत द्यौः ॥ ५ ॥ ३२ ॥

॥ ११२ ॥ ईळे द्यावापृथिवी पूर्वऽर्चिष्ये अग्निं घर्मे सुऽरुचं
यामन् इष्टये याभिः भरे कारं अंशाय जिन्वथः ताभिः ऊं सु
ऊतिऽभिः अश्विना आ गतं ॥ १ ॥ युवोः दानाय सुऽभराः अस-
श्चतः रथं आ तस्युः वचसं न मन्तवे याभिः धियः अवथः कर्मेन्
इष्टये ताभिः ऊं सु ऊतिऽभिः अश्विना आ गतं ॥ २ ॥ युवं तासां
दिव्यस्य प्रऽशासने विशां ह्ययथः अमृतस्य मज्मना याभिः धेनुं
अस्वं पिन्वथः नरा ताभिः ऊं सु ऊतिऽभिः अश्विना आ
गतं ॥ ३ ॥ याभिः परिऽज्मा तनयस्य मज्मना द्विऽमाता तूर्धु
तरणिः विऽभूषति याभिः त्रिऽमंतुः अर्भवत् विऽचक्षुणः ताभिः
ऊं सु ऊतिऽभिः अश्विना आ गतं ॥ ४ ॥ याभिः रेभं निऽवृतं
सितं अतऽभ्यः उत् वंदनं ऐरयतं स्वः हशे याभिः कर्णं प्र सिसा-
संतं आवतं ताभिः ऊं सु ऊतिऽभिः अश्विना आ गतं ॥ ५ ॥ ३३ ॥
याभिः अंतकं जसमानं आऽअरणे भुज्युं याभिः अव्यथिऽभिः
जिजिन्वथुः याभिः कर्केधुं वय्यं च जिन्वथः ताभिः ऊं सु ऊति-
ऽभिः अश्विना आ गतं ॥ ६ ॥ याभिः शुचंतिं धनऽसां सुऽसंसदं
तप्तं घर्मे ओम्याऽवतं अचये याभिः पृश्निऽगुं पुरुऽकुसं आवतं
ताभिः ऊं सु ऊतिऽभिः अश्विना आ गतं ॥ ७ ॥ याभिः शचीभिः
वृषणा पराऽवृजं प्र अंधं ओणं चक्षसे एतवे कृथः याभिः वर्ति-
कां यसितां अमुंचतं ताभिः ऊं सु ऊतिऽभिः अश्विना आ
गतं ॥ ८ ॥ याभिः सिंधुं मधुऽमंतं असश्चतं वसिष्ठं याभिः अजरो
अजिन्वतं याभिः कुसं श्रुतये नये आवतं ताभिः ऊं सु ऊति-

अ० १, अ० ७, व० ३६.] ॥ ९४ ॥ [म० १, अ० १६, सू० ११२.

ऽभिः अश्विना आ गतं ॥ ९॥ याभिः विश्वपलां धनऽसां अथर्व्यं
सहस्रऽमीळहे आजौ अजिन्वतं याभिः वशं अश्वं प्रेणिं आवतं
ताभिः ऊं सु ऊतिऽभिः अश्विना आ गतं ॥ १० ॥ ३४ ॥ याभिः
सुऽदानू० औशिजाय वणिजे दीर्घेऽश्वसे मधु कोशः अक्षरत्
कक्षीवतं स्तोतारं याभिः आवतं ताभिः ऊं सु ऊतिऽभिः अ-
श्विना आ गतं ॥ ११ ॥ याभिः रसां क्षोदसा उद्गः पिपिन्वथुः
अनश्वं याभिः रथं आवतं जिषे याभिः त्रिऽशोकः उस्त्रियाः
उत्तऽआजत ताभिः ऊं सु ऊतिऽभिः अश्विना आ गतं ॥ १२ ॥
याभिः सूर्यं परिऽयाथः पराऽवति मंधातारं क्षैत्रऽपत्येषु आवतं
याभिः विप्रं प्रभरत्ऽवाजं आवतं ताभिः ऊं सु ऊतिऽभिः अ-
श्विना आ गतं ॥ १३ ॥ याभिः महां अतिथिऽग्वं कशःऽजुवं दि-
वःऽदासं शंवरऽहत्ये आवतं याभिः पूःऽभिद्ये चसदस्युं आवतं
ताभिः ऊं सु ऊतिऽभिः अश्विना आ गतं ॥ १४ ॥ याभिः वमं
विऽपिपानं उपऽस्तुतं कलिं याभिः वित्तऽजानिं दुवस्यथः या-
भिः विऽअश्वं उत्त पृथिं आवतं ताभिः ऊं सु ऊतिऽभिः अश्वि-
ना आ गतं ॥ १५ ॥ ३५ ॥ याभिः नरा शयवे याभिः अचये याभिः
पुरा मनवे गातुं ईषथुः याभिः शारीः आजतं स्यूमऽरश्मये ता-
भिः ऊं सु ऊतिऽभिः अश्विना आ गतं ॥ १६ ॥ याभिः पठर्वा
जठरस्य मज्मना अग्निः न अदीदेत् चितः इद्धः अज्मन् आ
याभिः शयीतं अवथः महाऽधने ताभिः ऊं सु ऊतिऽभिः अ-
श्विना आ गतं ॥ १७ ॥ याभिः अंगिरः मनसा निऽरण्यथः अयं
गच्छथः विऽवरे गोऽअर्णसः याभिः मनुं शूरं इषा संऽआवतं
ताभिः ऊं सु ऊतिऽभिः अश्विना आ गतं ॥ १८ ॥ याभिः पत्नीः
विऽमदाय निऽऊहथुः आ घ वा याभिः अरुणीः अशिक्षतं या-

भिः सु॒ऽदासे॑ ऊ॒हयुः सु॒ऽदेव्यं॑ ताभिः ऊं सु॒ ऊ॒तिऽभिः॑ अ॒श्विना॒
 आ ग॒तं ॥ १९ ॥ याभिः शं॒ऽता॒ती० भव॑थः द॒दा॒पुषे॑ भुज्युं याभिः
 अव॑थः याभिः अ॒ग्निऽगुं॑ ओ॒म्याऽव॑तीं सु॒ऽभरां॑ च॒तुऽस्तु॑र्भं ता-
 भिः ऊं सु॒ ऊ॒तिऽभिः॑ अ॒श्विना॒ आ ग॒तं ॥ २० ॥ ३६ ॥ याभिः कृ-
 शानुं॑ अस॒ने दु॒वस्य॑थः ज॒वे याभिः॑ यू॒नः अवै॑तं आ॒वतं॑ मधु॒ प्रियं॑
 भ॒रथः॑ यत् स॒रद॑ऽभ्यः ताभिः ऊं सु॒ ऊ॒तिऽभिः॑ अ॒श्विना॒ आ
 ग॒तं ॥ २१ ॥ याभिः नरं॑ गो॒षुऽयुधं॑ नृ॒ऽसह्ये॑ स्ते॒वस्य॑ सा॒ता तन॑यस्य
 जि॒न्वेथः॑ याभिः रथान् अव॑थः याभिः अवै॑तः ताभिः ऊं सु॒ ऊ॒-
 तिऽभिः॑ अ॒श्विना॒ आ ग॒तं ॥ २२ ॥ याभिः कु॒त्सं आ॒र्जुने॑यं श॒त-
 ऽऋतू॑ प्र॒तुर्वी॑तिं प्र च॒ दु॒भीतिं॑ आ॒वतं॑ याभिः ध्व॒संतिं॑ पु॒रुऽसंतिं॑
 आ॒वतं॑ ताभिः ऊं सु॒ ऊ॒तिऽभिः॑ अ॒श्विना॒ आ ग॒तं ॥ २३ ॥ अ॒प्र-
 स्व॑तीं अ॒श्विना॒ वाचं॑ अ॒स्मे कृतं॑ नः द॒त्ता वृ॑ष॒णा म॒नीषां॑ अ॒द्युत्ये॑
 अव॑से नि॒ ह्ये वां वृ॑धे च॒ नः भ॒वतं॑ वाज॑ऽसा॒तौ ॥ २४ ॥ द्यु॒ऽभिः
 अ॒क्तुऽभिः॑ परि॒ पातं॑ अ॒स्मान् अ॒रि॒ष्टेभिः॑ अ॒श्विना॒ सौभ॑गेभिः
 तत् नः मि॒चः वरु॑णः म॒म॒हंतां॑ अ॒दितिः॑ सिं॒धुः पृ॒थि॒वी उ॒त
 द्यौः ॥ २५ ॥ ३७ ॥ ७ ॥

॥ ११३ ॥ इ॒दं श्रेष्ठं॑ ज्योति॑षां ज्योतिः॑ आ अ॒गात् चि॒त्रः प्र॒ऽके-
 तः अ॒जनि॑ष्ट वि॒ऽभ्वा यथा॑ प्र॒ऽसू॒ता स॒वितुः॑ स॒वाय॑ ए॒व रात्रीं॑
 उ॒षसे॑ योनिं॑ अ॒रैक् ॥ १ ॥ रु॒शत्ऽव॒त्सा रु॒शती॑ श्रे॒त्या आ अ॒गात्
 अ॒रैक् ऊं कृ॑ष्णा स॒दनानि॑ अ॒स्याः स॒मानऽब॑धू० अ॒मृते॑ अ॒नू-
 ची॑ द्या॒वा व॒र्णं च॒रतः॑ आ॒ऽमि॒ना॒ने० ॥ २ ॥ स॒मानः अ॒ध्वा स्व-
 स्रोः॑ अ॒नंतः॑ तं अ॒न्याऽअ॒न्या च॒रतः॑ दे॒वऽशि॑ष्टे० न मे॒येते॑ न
 त॒स्य॒तुः सु॒ऽमेकं॑ न॒क्तोष॑सा स॒ऽमन॑सा वि॒ऽरूपे॑ ॥ ३ ॥ भा-

स्वती नेत्री सूनृतांनां अचेति चित्रा वि दुरः नः आवः० प्र-
 ऽअर्थं जगत् वि ऊं नः रायः अख्यत् उषाः अजीगः भुवनानि
 विश्वा ॥४॥ जिह्मऽश्ये चरितवे मघोनीं आऽभोगये इष्टये राये
 ऊं त्वं दभ्रं पश्यत्ऽभ्यः उर्विया विऽचक्षे उषाः अजीगः भुव-
 नानि विश्वा ॥५॥ १॥ क्षत्राय त्वं श्रवसे त्वं महीयै इष्टये त्वं अर्थ-
 ऽइव त्वं इत्यै विऽसंहशा जीविता अभिऽप्रचक्षे उषाः अजीगः
 भुवनानि विश्वा ॥६॥ एषा दिवः दुहिता प्रति अदर्शि वि-
 ऽउच्छंतीं युवतिः शुक्रऽवासाः विश्वस्य ईशाना पार्थिवस्य
 वस्वः उषः अद्य इह सुऽभगे वि उच्छ ॥७॥ पराऽयतीनां अनु
 एति पार्थः आऽयतीनां प्रथमा शश्वतीनां विऽउच्छंतीं जीवं
 उतऽईरयंती उषाः मृतं कं च न बोधयंती ॥८॥ उषः यत् अग्निं
 संऽइधे चकथे वि यत् आवः चक्षसा सूर्यस्य यत् मानुषान्
 यक्ष्यमाणान् अजीगः तत् देवेषु चकृषे भद्रं अम्रः ॥९॥ कियति
 आ यत् समया भवति याः विऽऊषुः याः च नूनं विऽउच्छान्
 अनु पूर्वाः कृपते वावशाना प्रऽदीधाना जोषं अन्याभिः ए-
 ति ॥१०॥ २॥ ईयुः ते ये पूर्वैऽतरां अपश्यन् विऽउच्छंतीं उषसै
 मर्त्यासः अस्माभिः ऊं नु प्रतिऽचक्ष्या अभूत् ओ ते यन्ति ये
 अपरीषु पश्यान् ॥११॥ यवयत्ऽहैषाः ऋतऽपाः ऋतेऽजाः
 सुम्नऽवरी सूनृताः ईरयंती सुऽमंगलीः बिभ्रती देवऽवीति इह
 अद्य उषः श्रेष्ठऽतमा वि उच्छ ॥१२॥ शश्वत् पुरा उषाः वि उ-
 वास देवी अथो अद्य इदं वि आवः मघोनीं अथो वि उच्छात्
 उतऽतरान् अनु दून् अजरा अमृता चरति स्वधाभिः ॥१३॥ वि
 अंजिऽभिः दिवः आतासु अद्यौत् अप कृष्णां निऽनिजं देवी
 आवः० प्रऽबोधयंती अरुणेभिः अश्वैः आ उषाः याति सुऽयुजा

रथेन ॥ १४ ॥ आऽवहती पोषां वार्याणि चित्रं केतुं कृणुते चे-
 किताना इयुषीणां उपऽमा शश्वतीनां विऽभातीनां प्रथमा
 उषाः वि अश्वेत् ॥ १५ ॥ ३ ॥ उत् ईर्ध्वं जीवः अमुः नः आ अ-
 गात् अपं प्र अगात् तमः आ ज्योतिः एति अरैक् पंथां यातवे
 सूर्याय अगन्म यचं प्रऽतिरंते आयुः ॥ १६ ॥ स्यूमना वाचः उत्
 इयति वह्निः स्तवानः रेभः उषसः विऽभातीः अद्य तत् उच्छ
 गृणते मघोनि अस्मे आयुः नि दिदीहि प्रजाऽवत् ॥ १७ ॥
 याः गोऽमतीः उषसः सर्वेऽवीराः विऽउच्छंति दाशुषे मर्त्याय
 वायोऽदेव सूनृतानां उत्ऽअर्के ताः अश्वऽदाः अश्ववत् सो-
 मऽसुत्वा ॥ १८ ॥ माता देवानां अदितेः अनीकं यज्ञस्य केतुः
 बृहती वि भाहि प्रशस्तिऽकृत् ब्रह्मणे नः वि उच्छ आ नः जने
 जनय विश्वऽवारे ॥ १९ ॥ यत् चित्रं अप्रः उषसः वहति ईजा-
 नाय शशमानाय भद्रं तत् नः मित्रः वरुणः ममहंतां अदितिः
 सिंधुः पृथिवी उत् द्यौः ॥ २० ॥ ४ ॥

॥ ११४ ॥ इमाः रुद्राय तवसे कपर्दिने स्त्रयत्ऽवीराय प्रभरा-
 महे मतीः यथा शं असत् द्विऽपदे चतुऽपदे विश्वं पुष्टं यामे
 अस्मिन् अनातुरं ॥ १ ॥ मृळ नः रुद्र उत् नः मयः कृधि स्त्रयत्-
 ऽवीराय नर्मसा विधेम ते यत् शं च योः च मनुः आऽयेजे
 पिता तत् अश्याम तव रुद्र प्रऽनीतिषु ॥ २ ॥ अश्याम ते सुऽम-
 तिं देवऽयज्यया स्त्रयत्ऽवीरस्य तव रुद्र मीढुः सुम्नऽयन् इत्
 विशः अस्माकं आ चर अरिष्टऽवीराः जुह्वाम ते हविः ॥ ३ ॥
 तेषं वयं रुद्रं यज्ञऽसाधं वं कुं कविं अवसे नि ह्वयामहे अरे
 अस्मत् दैव्यं हेळः अस्यतु सुऽमतिं इत् वयं अस्य आ वृणी-

महे ॥ ४ ॥ दिवः वराहं अरुषं कपर्दिनं त्वेषं रूपं नमसा निह-
 यामहे हस्ते विभ्रत् भेषजा वार्याणि शर्मं वर्मं छर्दिः अस्मभ्यं
 यंसत् ॥ ५ ॥ ५ ॥ इदं पिबे मरुतां उच्यते वचः स्वादोः स्वादीयः
 रुद्राय वर्धनं रास्व च नः अमृतं मर्तुः भोजनं तमने तोकाय तन-
 याय मृळ ॥ ६ ॥ मा नः महान्तं उत मा नः अर्भकं मा नः उक्षतं
 उत मा नः उक्षितं मा नः वधीः पितरं मा उत मातरं मा नः
 प्रियाः तन्वं रुद्र रिषिषः ॥ ७ ॥ मा नः तोके तनये मा नः आयौ
 मा नः गोषु मा नः अश्वेषु रिषिषः वीरान् मा नः रुद्र भामितः
 वधीः हविष्मन्तः सदै इत्वा हवामहे ॥ ८ ॥ उप ते स्तोमान् पशु-
 पाः ऽइव आ अकरं रास्व पितः मरुतां सुम्नं अस्मे भद्रा हि ते
 सुऽमतिः मृळयत् ऽतमा अथ वयं अवः इत् ते वृणीमहे ॥ ९ ॥
 आरे ते गोऽघ्नं उत पुरुषऽघ्नं क्षयत् ऽवीर सुम्नं अस्मे ते अस्तु
 मृळ च नः अधि च ब्रूहि देव अधि च नः शर्मं यच्छ द्विऽव-
 हीः ॥ १० ॥ अवोचाम नमः अस्मै अवस्यवः शृणोतु नः हवं रुद्रः
 मरुत्वान् तत् नः मित्रः वरुणः ममहन्तां अदितिः सिंधुः पृथिवी
 उत द्यौः ॥ ११ ॥ ६ ॥

॥ ११५ ॥ चित्रं देवानां उत अगात् अनीकं चक्षुः मित्रस्य व-
 रुणस्य अग्नेः आ अग्राः द्यावापृथिवी अंतरिक्षं सूर्यः आत्मा
 जगतः तस्युषः च ॥ १ ॥ सूर्यः देवीं उषसं रोचमानां मर्यः न यो-
 षां अभि एति पश्चात् यत्र नरः देवऽयन्तः युगानि विऽतन्वते
 प्रति भद्राय भद्रं ॥ २ ॥ भद्राः अश्वः हरितः सूर्यस्य चित्राः एत-
 ऽग्वाः अनुऽमाद्यासः नमस्यन्तः दिवः आ पृष्ठं अस्थुः परि द्या-
 वापृथिवी यन्ति सद्यः ॥ ३ ॥ तत् सूर्यस्य देवऽत्वं तत् महिऽत्वं

म॒ध्या क॑र्तौः वि॒ऽत॑तं सं ज॒भार॒ यदा॒ इत् अ॒यु॒क्त ह॑रितः स॒ध-
 ऽस्था॑त् आ॒त् रा॒चीं वा॑सः त॒नु॒ते सि॒मस्मै॑ ॥४॥ तत् मि॒त्रस्य॑ वरु-
 णस्य॑ अ॒भिऽच॑क्षे सूर्यः रू॒पं कृ॑णुते द्यौः उ॒पऽस्थे॑ अ॒न॒तं अ॒न्यत्
 रु॒शत् अ॒स्य पा॑जः कृ॒ष्णं अ॒न्यत् ह॑रितः सं भ॒र॒न्ति ॥५॥ अ॒द्य दे॒वाः
 उ॒त्ऽइ॒ता सूर्य॑स्य निः अ॒हंसः पि॒पृ॒त निः अ॒व॒द्यात् तत् नः मि॒त्रः
 वरु॑णः म॒म॒ह॒न्तां अ॒दि॒तिः सि॒न्धुः पृ॒थि॒वी उ॒त द्यौः ॥६॥ ७॥ १६॥

॥ ११६ ॥ ना॒स॒त्याभ्यां॑ ब॒र्हिःऽइ॒व प्र वृ॑जे स्तो॒मान् इ॒य॒र्मि
 अ॒भिया॑ऽइ॒व वा॑तः यौ अ॒भैगा॑य वि॒ऽम॒दाय॑ जा॒यां से॒नाऽजु॑वा
 नि॒ऽऊ॒ह॒तुः रथे॑न ॥१॥ वी॒ळु॒प॒त्न॑ऽभिः आ॒शु॒हे॒म॑ऽभिः वा दे॒वा-
 नां॑ वा जू॒तिऽभिः॑ शा॒श॒दा॒ना तत् रा॑स॒भः ना॒स॒त्या स॒हस्रं॑ आ॒जा
 य॒मस्य॑ प्र॒ऽध॒ने जि॑गा॒य ॥२॥ तु॒यः ह॒ भु॒ज्युं अ॒श्विना॒ उ॒द्ऽमे॒घे र॒यिं
 न कः॑ चि॒त् म॒मृ॒ऽवान् अ॒व॒ अ॒हाः तं ऊ॒ह॒युः नौ॒भिः आ॒त्म॒न्ऽव॒-
 ती॑भिः अ॒न्त॒रि॒क्ष॒प्रु॒तऽभिः॑ अ॒प॒ऽउ॒द॒काभिः॑ ॥३॥ ति॒स्रः क्ष॑पः चिः
 अ॒हा अ॒ति॒व्र॑जत्ऽभिः ना॒स॒त्या भु॒ज्युं ऊ॒ह॒युः प॒त॒गैः स॒मु॒द्रस्य॑
 ध॒न्व॒न् आ॒र्द्र॑स्य पा॒रे चि॑ऽभिः रथैः श॒त॒प॒त्ऽभिः॑ षट्ऽअ॒श्वैः ॥४॥
 अ॒ना॒र॒भ॒णे तत् अ॒वी॒र॒ये॒थां अ॒ना॒स्था॒ने अ॒य॒भ॒णे स॒मु॒द्रे यत् अ॒-
 श्वि॒नौ ऊ॒ह॒युः भु॒ज्युं अ॒स्तं श॒त॑ऽअ॒रि॒चां ना॒वं आ॒त॒स्थि॑ऽवा॒सं
 ॥५॥ ६॥ यं अ॒श्वि॒ना द॒द॒युः श्वे॒तं अ॒श्वं अ॒घऽअ॒श्वाय॑ श॒श्वत् इ॒त्
 स्व॒स्ति तत् वां॑ दा॒चं म॒हि की॑र्ते॒न्यं भू॒त् पै॒द्वः वा॒जी स॒द॑ इ॒त् ह॒व्यः
 अ॒र्यः ॥६॥ यु॒वं न॒रा स्तु॑व॒ते प॒ज्जि॒याय॑ क॒क्षी॒व॒ते अ॒र॒द॒तं पु॒र॑ऽधिं
 का॒रो॒तरा॑त् श॒फा॒त् अ॒श्व॑स्य वृ॒ष्णः श॒तं कुं॑भा॒न् अ॒सि॒च॒तं सु॒रा॒-
 याः ॥७॥ हि॒मे॒न अ॒ग्निं घ्नं॑सं अ॒वा॒र॒ये॒थां पि॒तृ॑ऽम॒तीं ऊ॒र्जे अ॒स्मै
 अ॒ध॒त्तं ऋ॒वी॒से अ॒चिं अ॒श्वि॒ना अ॒व॑ऽनी॒तं उ॒त् नि॒न्य॒युः स॒र्व॑ऽग॒णं

‘अ० १. अ० ८. व० ११.] ॥ १०० ॥ [म० १. अ० १७. सू० ११६.

स्वस्ति ॥ ८ ॥ परा अवतं नासत्या अनुदेया उच्चाऽबुधं चक्रयुः
जिह्वाऽवारं क्षरन् आपः न पायनाय राये सहस्राय तृथते गोत-
मस्य ॥ ९ ॥ जुजुरुषः नासत्या उत वत्रिं प्र अमुंचतं द्रापिंऽइव
च्यवानात् प्र अतिरतं जहितस्य आयुः दसा आत् इत् पतिं अ-
कृणुतं कनीनां ॥ १० ॥ १॥ तत् वां नरा शंस्यं राध्यं च अभिष्टिऽमत
नासत्या वरूथं यत् विद्वांसा निधिंऽइव अपऽगूळहं उत दर्शतात्
ऊपयुः वंदनाय ॥ ११ ॥ तत् वां नरा सनये दंसः उग्रं आविः कृ-
णोमि तन्यतुः न वृष्टिं दध्यङ् ह यत् मधु आयवणः वां अश्वस्य
शीर्ष्णा प्र यत् ई उवाच ॥ १२ ॥ अजोहवीत् नासत्या करा वां महे
यामन् पुरुऽभुजा पुरंऽधिः श्रुतं तत् शासुःऽइव वधिऽमत्याः
हिरण्यऽहस्तं अश्विनौ अदत्तं ॥ १३ ॥ आस्रः वृकस्य वर्तिकां अ-
भीकै युवं नरा नासत्या अमुमुक्तं उतो कविं पुरुऽभुजा युवं ह
कृपमाणं अकृणुतं विऽचक्षे ॥ १४ ॥ चरिचं हि वेऽइव अच्छेदि
पणं आजा खेलस्य परिऽतकम्यायां सद्यः जघां आयसीं विश्य-
लायै धने हिते सतवे प्रति अधत्तं ॥ १५ ॥ १० ॥ शतं मेषान् वृक्यै
चक्षुदानं ऋजऽअश्वं तं पिता अंधं चकार तस्मै अक्षी नासत्या
विऽचक्षे आ अधत्तं दसा भिषजौ अनर्वन् ॥ १६ ॥ आ वां रथं
दुहिता सूर्यस्य कार्ष्णंऽइव अतिष्ठत् अर्वता जयंती विश्वे देवाः
अनु अमन्यन्त हतऽभिः सं ऊं श्रिया नासत्या सचेथे ॥ १७ ॥ यत्
अयातं दिवःऽदासाय वर्तिः भरत्ऽवाजाय अश्विना हयंता
रेवत् उवाह सचनः रथः वां वृषभः च शिंशुमारः च युक्ता ॥ १८ ॥
रयिंसुऽक्षत्रं सुऽअपत्यं आयुः सुऽवीर्यं नासत्या वहंता आ जहा-
वीं सऽमनसा उप वाजैः त्रिः अहः भागं दधतीं अयातं ॥ १९ ॥
परिऽविष्टं जाहुषं विश्वतः सीं सुऽगेभिः नक्तं ऊहयुः रजःऽभिः

अ० १. अ० ८. व० १४.] ॥ १०१ ॥ [म० १. अ० १७. सू० ११७.]

विऽभिन्दुना नासत्या रथेन वि पर्वतान् अजरयूः अयातं
॥ २० ॥ ११ ॥ एकस्याः वस्तोः आवतं रणाय वशं अश्विना सनये
सहस्रा निः अहतं दुच्छुनाः इन्द्रं वता पृथुऽश्रवसः वृषणी अ-
रातीः ॥ २१ ॥ शरस्य चित् आर्चत् कस्य अवतात् आ नीचात्
उच्चा चक्रथुः पातवे वाः शयवे चित् नासत्या शचीभिः जसुरये
स्तये पिप्यथुः गां ॥ २२ ॥ अवस्यते स्तुवते कृष्णाय च जुऽयते
नासत्या शचीभिः पशुं न नष्टं इव दर्शनाय विष्णाध्वं ददथुः
विश्वकाय ॥ २३ ॥ दश राचीः अश्विनेन नव द्यून् अवऽनङ्ग अ-
थितं अपऽसु अतः विऽप्रुतं रेभं उदनि प्रऽवृक्तं उत् नित्यथुः
सोमं इव सुवेण ॥ २४ ॥ प्र वां दंसांसि अश्विनौ अवोचं अस्य
पतिः स्यां सुऽगवः सुऽवीरः उत पश्यन् अश्वुवन् दीर्घ आयुः
अस्तं इव इत् जरिमाणं जगम्यां ॥ २५ ॥ १२ ॥

॥ ११७ ॥ मध्वः सोमस्य अश्विना मदाय प्रलः होता आ वि-
वासते वां बर्हिष्मती रातिः विऽश्रिता गीः इषा यातं नासत्या
उप वाजैः ॥ १ ॥ यः वां अश्विना मनसः जवीयान् रथः सु-
ऽअश्वः विशः आऽजिगाति येन गच्छथः सुऽकृतः दुरोणं तेन
नरा वर्तिः अस्मभ्यं यातं ॥ २ ॥ ऋषिं नरा अंहसः पांचं जन्यं
ऋबीसात् अत्रिं मुचथः गणेन मिनता दस्योः अश्विनस्य मा-
याः अनुऽपूर्वं वृषणा चोदयता ॥ ३ ॥ अश्वं न गूळ्हं अश्विना
दुऽएवैः ऋषिं नरा वृषण रेभं अपऽसु सं तं रिणीथः विऽप्रुतं
दंसऽभिः न वां जूर्यति पूर्या कृतानि ॥ ४ ॥ सुसुध्वासं न निः-
ऽऋतेः उपऽस्ये सूर्ये न दसा तमसि क्षियतं शुभे रुक्मं न दर्शतं
निऽखातं उत ऊपथुः अश्विना वंदनाय ॥ ५ ॥ १३ ॥ तत् वां नरा

अ० १. अ० ८. व० १६.] ॥ १०२ ॥ [म० १. अ० १७. सू० ११७.

शंस्यं पज्जियेण कक्षीवता नासत्या परिऽज्मन् शफात् अश्वस्य
वाजिनः जनाय शतं कुम्भान् असिंचतं मधूनां ॥ ६ ॥ युवं नरा
स्तुवते कृष्ण्याय विष्णां प्वं ददयुः विश्वकाय घोषायै चित् पि-
तुऽसदे दुरोणे पतिं जूर्येन्यै अश्विनौ अदत्तं ॥ ७ ॥ युवं श्यावाय
रुशतीं अदत्तं महः क्षोणस्य अश्विना कणाय प्रऽवाच्यं तत् वृ-
षणा कृतं वां यत् नासदाय श्रवः अधिऽअधत्तं ॥ ८ ॥ पुरु वर्षी-
सि अश्विना दधाना नि पेदवे ऊहयुः आशुं अश्वं सहस्रऽसां
वाजिनं अम्रतिऽइतं अहिऽहनं श्रवस्यं तरुचं ॥ ९ ॥ एतानि वां
श्रवस्यां सुऽदानू ब्रह्म आंगूषं सदनं रोदस्योः यत् वां पजासः
अश्विना हवते यातं इषा च विदुषे च वाजं ॥ १० ॥ १४ ॥ सूतोः
मानेन अश्विना गृणाना वाजं विप्राय भुरणा रदता अगस्त्ये
ब्रह्मणा ववृधाना सं विशपलां नासत्या अरिणीतं ॥ ११ ॥ कुहं
यातां सुऽस्तुतिं काव्यस्य दिवः नपाता वृषणा शयुऽत्रा हिरण्य-
स्यऽइव कलशं निऽखातं उत् ऊपयुः दशमे अश्विना अहन्
॥ १२ ॥ युवं चवानं अश्विना जरतं पुनः युवानं चक्रयुः शचीभिः
युवोः रथं दुहिता सूर्यस्य सह श्रिया नासत्या अवृणीत ॥ १३ ॥
युवं तुग्राय पूर्व्येभिः एवैः पुनःऽमन्यौ अभवतं युवाना युवं भुज्युं
अणैसः निः समुद्रात् विऽभिः ऊहयुः ऋजेभिः अश्वैः ॥ १४ ॥
अजोहवीत् अश्विना तौग्यः वां प्रऽऊळ्हः समुद्रं अव्यथिः
जगन्वान् निः तं ऊहयुः सुऽयुजा रथेन मनःऽजवसा वृषणा
स्वस्ति ॥ १५ ॥ १५ ॥ अजोहवीत् अश्विना वर्तिका वां आस्रः
यत् सीं अमृचतं वृकस्य वि जयुषा यययुः सानुं अद्रेः जातं वि-
ष्वाचः अहत् विषेण ॥ १६ ॥ शतं मेघान् वृक्ये ममहानं तमः
प्रऽनीतं अश्वेन पित्रा आ अक्षीं ऋजऽअश्वे अश्विनौ अ-

अ० १. अ० ८. व० १८.] ॥ १०३ ॥ [म० १. अ० १७. सू० ११८.

धत्तं ज्योतिः अंधाय चक्रयुः विऽचक्षे ॥ १७ ॥ शुनं अंधाय भरं
अह्वयत् सा वृकीः अश्विना वृषणा नरा इति जारः कनीनः
ऽइव चक्षदानः ऋजऽअश्वः शतं एकं च मेषान् ॥ १८ ॥ मही वां
ऊतिः अश्विना मयऽभूः उत सामं धिषाया सं रिणीथः अथ
युवां इत् अह्वयत् पुरंऽधिः आ अगच्छतं सीं वृषणी अवः-
ऽभिः ॥ १९ ॥ अधेनुं दस्त्रा स्तर्यं विऽसक्तां अपिन्वतं शयवे अ-
श्विना गां युवं शचीभिः विऽमदाय जायां नि ऊहयुः पुरुऽमि-
चस्य योषां ॥ २० ॥ १६ ॥ यवं वृकेण अश्विना वपेता इषं दुहतां
मनुषाय दस्त्रा अभि दस्युं बकुरेण धमेता उरु ज्योतिः चक्रयुः
आर्याय ॥ २१ ॥ आथर्वणाय अश्विना दधीचे अश्व्यं शिरः प्रति
ऐरयतं सः वां मधुं प्र वोचत् ऋतऽयन् त्वाष्ट्रं यत् दस्त्रा अपि-
ऽकक्ष्यं वां ॥ २२ ॥ सदा कवीं सुऽमतिं आ चके वां विश्वाः धियः
अश्विना प्र अवतं मे अस्मे रयिं नासत्या बृहंतं अपत्यऽसाचं
श्रुत्यं रराथां ॥ २३ ॥ हिरण्यऽहस्तं अश्विना रराणा पुत्रं नरा
वध्निऽमत्याः अदत्तं त्रिधा ह श्यावं अश्विना विऽकस्तं उत जी-
वसे ऐरयतं सुऽदानू ॥ २४ ॥ एतानि वां अश्विना वीर्याणि प्र
पूर्थाणि आयवः अवोचन् ब्रह्म कृण्वतः वृषणा युवऽभ्यां सु-
ऽवीरांसः विदथं आ वदेम ॥ २५ ॥ १७ ॥

॥ ११८ ॥ आ वां रथः अश्विना श्येनऽपत्वा सुऽमृच्छीकः
स्वऽवान् यातु अर्वाङ् यः मर्त्यस्य मनसः जवीयान् त्रिऽवंधुरः
वृषणा वातऽरहाः ॥ १ ॥ त्रिऽवंधुरेण त्रिऽवृता रथेन त्रिऽच-
क्रेण सुऽवृता आ यातु अर्वाक् पिन्वतं गाः जिन्वतं अर्वतः नः
वर्धयतं अश्विना वीरं अस्मे ॥ २ ॥ प्रवत्ऽयामना सुऽवृता रथेन

अ० १. अ० ८. व० २०.] ॥ १०४ ॥ [म० १. अ० १७. सू० ११९.

दसौ इमं शृणुतं श्रोके अद्रेः किं अंगं वां प्रति अवर्ति गमिष्टां
 आहुः विप्रासः अश्विना पुराऽजाः ॥ ३ ॥ आ वां श्येनासः अ-
 श्विना वहंतु रथे युक्तासः आश्वः पतंगाः ये अप्सतुरः दिव्या-
 सः न गृध्राः अभि प्रयः नासत्या वहन्ति ॥ ४ ॥ आ वां रथे युवतिः
 तिष्ठत् अत्र जुष्टी नरा दुहिता सूर्यस्य परि वां अश्वः वपुषः
 पतंगाः वयः वहंतु अरुषाः अभीके ॥ ५ ॥ १८ ॥ उत् वंदनं ऐरतं
 दसनाभिः उत् रेभं दसा वृषणा शचीभिः निः तौग्यं पारयथः
 समुद्रात् पुनः व्यवानं चक्रथुः युवानं ॥ ६ ॥ युवं अत्रये अवऽनी-
 ताय तप्तं ऊर्जं ओमानं अश्विनौ अधत्तं युवं कखाय अपिऽरि-
 प्राय चक्षुः प्रति अधत्तं सुऽस्तुतिं जुजुषाणा ॥ ७ ॥ युवं धेनुं शयवे
 नाधिताय अपिन्वतं अश्विना पूर्याय अमुंचतं वर्तिकां अंहसः
 निः प्रति जंघां विष्पलायाः अधत्तं ॥ ८ ॥ युवं श्वेतं पेदवे इन्द्र-
 ऽजुतं अहिऽहनं अश्विना अदत्तं अश्वं जोहूचं अर्यः अभिऽभूतिं
 उयं सहस्रऽसां वृषणं वीक्रुऽअंगं ॥ ९ ॥ ता वां नरा सु अवसे
 सुऽजाता हवामहे अश्विना नाधमानाः आ नः उप वसुऽमता
 रथेन गिरः जुषाणा सुविताय यातं ॥ १० ॥ आ श्येनस्य जवसा
 नूतनेन अस्मे यातं नासत्या सऽजोषाः हवे हि वां अश्विना रा-
 तऽहव्यः शश्वत्ऽतमायाः उषसः विऽउष्टौ ॥ ११ ॥ १९ ॥

॥ ११९ ॥ आ वां रथे पुरुऽमायं मनऽजुवं जीरऽअश्वं यज्ञियं
 जीवसे हुवे सहस्रऽकेतुं वनिनं शतत्ऽवसुं श्रुष्टीऽवानं वरि-
 वऽधां अभि प्रयः ॥ १ ॥ ऊर्ध्वा धीतिः प्रति अस्य प्रऽयामनि
 अधायि शस्मन् सं अयन्ते आ दिशः स्वदामि घर्मे प्रति यन्ति
 ऊतयः आ वां ऊर्जानीं रथे अश्विना अरुहत् ॥ २ ॥ सं यत् मिथः

अ० १. अ० ८. व० २२.] ॥ १०५ ॥ [म० १. अ० १७. सू० १२०.

पस्पृधानासः अगमन्त शुभे मखाः अमिताः जायवः रणे युवोः
अहं प्रवणे चेकिते रथः यत् अश्विना वहथः सूरिं आ वरं ॥३॥
युवं भुज्यं भुरमाणं विऽभिः गतं स्वयुक्तिऽभिः निऽवहंता पि-
तुऽभ्यः आ यासिष्टं वर्तिः वृषणा विऽजेन्यं दिवःऽदासाय महिं
चेति वां अवः ॥४॥ युवोः अश्विना वपुषे युवाऽयुजं रथं वाणीं
येमतुः अस्य शर्थ्यं आ वां पतिऽत्वं सख्याय जग्मुषीं योषा अवृ-
णीत जेन्या युवां पतीं ॥५॥ २०॥ युवं रेभं परिऽसूतेः उरुथथः
हिमेन घमं परिऽतप्तं अत्रये युवं शयोः अवसं पिष्यथुः गविं प्र
दीर्घेण वंदनः तारि आयुषा ॥६॥ युवं वंदनं निऽज्ञतं जरण्य-
या रथं न दसा करणा सं इन्वथः क्षेचात् आ विप्रं जनथः वि-
घन्यया प्र वां अत्र विधते दंसना भुवत् ॥७॥ अगच्छतं कृपमाणं
पराऽवति पितुः स्वस्य त्यजसा निऽबाधितं स्वःऽवतीः इतः
ऊतीः युवोः अहं चिचाः अभीके अभवन् अभिष्टयः ॥८॥ उत
स्या वां मधुऽमत् मक्षिका अरपत् मदे सोमस्य औशिजः हु-
वन्यति युवं दधीचः मनः आ विवासथः अथ शिरः प्रति वां
अश्व्यं वदत् ॥९॥ युवं पेदवे पुरुऽवारं अश्विना स्पृधां श्वेतं तरु-
तारं दुवस्यथः शैर्यः अभिऽद्युं पृतनासु दुस्तरं चकृत्यं इंद्रंऽइव
चर्षणिऽसहं ॥ १०॥ २१॥

॥ १२० ॥ का राधत् होचा अश्विना वां कः वां जोषे उभयोः
कथा विधाति अप्रऽचेताः ॥१॥ विद्वांसौ इत् दुरः पृच्छेत् अ-
विद्वान् इत्या अपरः अचेताः नु चित् नु मते अक्रौ ॥२॥ ता
विद्वांसा हवामहे वां ता नः विद्वांसा मन्म वोचेतं अद्य प्र
आर्चेत् दयमानः युवाकुः ॥३॥ वि पृच्छामि पाक्या न देवान् व-

अ० १. अ० ८. व० २४.] ॥ १०६ ॥ [म० १. अ० १८. सू० १२१.

षट्कृतस्य अद्भुतस्य दत्ता पातं च सद्यसः युवं च रभ्यसः
नः ॥४॥ प्र या घोषे भृगवाणे न शोभे यया वाचा यजति पञ्जि-
यः वां प्र इषऽयुः न विद्वान् ॥ ५ ॥ २२ ॥ श्रुतं गायत्रं तत्कवानस्य
अहं चित् हि रिरेभं अश्विना वां आ अक्षीं शुभः पतीं दन् ॥ ६ ॥
युवं हि आस्तं महः रन् युवं वा यत् निऽअततंसतं ता नः वसू-
सुऽगोपा स्यातं पातं नः वृकात् अघऽयोः ॥ ७ ॥ मा कस्मै धातं
अभि अमिचिणे नः मा अकुचं नः गृहेभ्यः धेनवः गुः स्तनऽभुजं
अशिश्नीः ॥ ८ ॥ दुहीयन् मिचऽधितये युवाकु राये च नः मिमीतं
वाजऽवत्ये इषे च नः मिमीतं धेनुऽमत्यै ॥ ९ ॥ अश्विनोः असनं
रथं अनश्वं वाजिनींऽवतोः तेन अहं भूरि चाकन ॥ १० ॥ अयं
समह मा तनु ऊह्याते जनान् अनु सोमऽपेयं सुऽखः रथः ॥ ११ ॥
अध स्वप्नस्य निः विदे अभुजतः च रेवतः उभा ता बसि नश्य-
तः ॥ १२ ॥ २३ ॥ १७ ॥

॥ १२१ ॥ कत् इत्या नृन् पात्रं देवऽयतां श्रवत् गिरः अंगि-
रसां तुरण्यन् प्र यत् आनट् विशः आ हर्म्यस्य उरु क्रंसते अध्वरे
यजत्रः ॥ १ ॥ स्तंभीत् ह द्यां सः धरुणं मुषायत् ऋभुः वाजाय
द्रविणं नरः गोः अनु स्वऽजां महिषः चक्षत् वां मेनां अश्वस्य
परि मातरं गोः ॥ २ ॥ नक्षत् हवै अरुणीः पूर्ये राट् तुरः विशां
अंगिरसां अनु द्यून् तक्षत् वज्रं निऽयुतं तस्तंभत् द्यां चतुऽपदे
नर्याय द्विऽपादे ॥ ३ ॥ अस्य मदे स्वयं दाः ऋताय अपिऽवृतं
उस्रियाणां अनीकं यत् ह प्रऽसर्गे चिऽकुकुप् निऽवर्तत् अपं दुहः
मानुषस्य दुरः वः ॥ ४ ॥ तुभ्यं पयः यत् पितरौ अनीतां राधः
सुऽरेतः तुरणं भुरण्यू शुचिं यत् ते रेक्णः आ अयजंत सवऽदु-

घायाः पयः उस्त्रियायाः ॥ ५ ॥ २४ ॥ अध प्र जज्ञे तरणिः ममनु
 प्र रोचि अस्याः उषसः न सूरः इंदुः येभिः आष्ट स्वऽइंदुहव्यैः सु-
 वेणं सिंचन् जरणा अभि धाम ॥ ६ ॥ सुऽइध्मा यत् वनऽधितिः
 अपस्यात् सूरः अध्वरे परि रोधना गोः यत् ह प्रऽभासि कृत्वा
 अनु द्यून् अनर्विशे प्रऽशुऽइषे तुराय ॥ ७ ॥ अष्टा महः दिवः आदः
 हरी इह द्युम्नऽसह अभि योधानः उत्सं हरिं यत् ते मंदिनं धुक्षन्
 वृधे गोऽरभसं अद्रिऽभिः वाताय ॥ ८ ॥ त्वं आयसं प्रति वर्तयः
 गोः दिवः अश्मानं उपऽनीतं ऋभ्वा कुत्साय यत् पुरुऽहूत् व-
 न्वन् शुष्णं अनंतैः परिऽयासि वधैः ॥ ९ ॥ पुरा यत् सूरः तमसः
 अपिऽइते तं अद्रिऽवः फलिऽगं हेति अस्य शुष्णस्य चित् परि-
 ऽहितं यत् ओजः दिवः परि सुऽयथितं तत् आ अदः ॥ १० ॥ २५ ॥
 अनु त्वा मही पाजसी अचक्रे द्यावाक्षामा मदता इंदु कर्मन्
 त्वं वृचं आऽशयानं सिरासु महः वज्रेण सिस्वपः वराहुं ॥ ११ ॥
 त्वं इंदु नर्यैः यान् अवः नृन् तिष्ठ वातस्य सुऽयुजः वहिष्ठान् यं
 ते काव्यः उशना मंदिनं दात् वृचऽहनं पार्यं तत्तस्य वज्रं ॥ १२ ॥
 त्वं सूरः हरितः रमयः नृन् भरत् चक्रं एतशः न अयं इंदु प्रऽअस्य
 पारं नवति नाव्यानां अपि कर्त अवर्तयः अयज्यून ॥ १३ ॥ त्वं नः
 अस्याः इंदु दुऽहनायाः पाहि वज्रिऽवः दुऽइतात् अभीके प्र
 नः वाजान् रथ्यः अश्वऽबुध्यान् इषे यंधि अवसे सूनृतायै ॥ १४ ॥
 मा सा ते अस्मत् सुऽमतिः वि दसत् वाजऽप्रमहः सं इषः वरन्त
 आ नः भज मघऽवन् गोषु अर्यः मंहिष्ठाः ते सधऽमादः स्याम
 ॥ १५ ॥ २६ ॥ ८ ॥ १ ॥

॥ १२२ ॥ प्र वः पातं रघुऽमन्यवः अधः यज्ञं रुद्राय मीळहुषे

भरुध्वं दिवः अस्तोषि असुरस्य वीरैः इषुध्याऽइव मरुतः रोद-
 स्योः ॥१॥ पत्नीऽइव पूर्वऽहूतिं ववृधध्वै उषसानक्ता पुरुधा वि-
 दाने स्तूरीः न अत्कं विऽउतं वसाना सूर्यस्य श्रिया सुऽदृशी
 हिरण्यैः ॥२॥ ममत्तु नः परिऽज्मा वसर्हा ममत्तु वार्तः अपां
 वृषणऽवान् शिशीतं इंद्रापर्वता युवं नः तत् नः विश्वे वरिव-
 स्यंतु देवाः ॥३॥ उत त्या मे यशसा श्वेतनायै व्यंता पांता औ-
 शिजः हुवध्वै प्र वः नपांत अपां कृणुध्वं प्र मातरा रास्पिनस्य
 आयोः ॥४॥ आ वः रुवण्युं औशिजः हुवध्वै घोषाऽइव शंसं
 अर्जुनस्य नंशे प्र वः पूष्णे दावने आ अच्छ वोचेय वसुऽतातिं
 अग्नेः ॥५॥१॥ श्रुतं मे मित्रावरुणा हवा इमा उत श्रुतं सदेने
 विश्वतः सीं श्रोतु नः श्रोतुऽरातिः सुऽश्रोतुः सुऽक्षेत्रा सिंधुः
 अत्ऽभिः ॥६॥ स्तुषे सा वां वरुण मित्र रातिः गवां शता पृक्ष-
 ऽयामेषु पजे श्रुतऽरथे प्रियऽरथे दधानाः सद्यः पुष्टिं निऽरु-
 धानासः अगमन् ॥७॥ अस्य स्तुषे महिऽमघस्य राधः सचा स-
 नेम नहुषः सुऽवीराः जनः यः पजेभ्यः वाजिनीऽवान् अश्व-
 ऽवतः रथिनः मह्यं सूरिः ॥८॥ जनः यः मित्रावरुणौ अभिऽध्रुक
 अपः न वां सुनोति अक्षण्याऽध्रुक स्वयंसः यक्ष्मं हृदये नि धत्ते
 आप यत् ई होत्राभिः ऋतऽवा ॥९॥ सः ब्राधतः नहुषः दंऽसु-
 जूतः शर्धःऽतरः नरां गूर्तऽश्रवाः विमृष्टऽरातिः याति बाळ्ह-
 ऽसृत्वा विश्वासु पृतऽसु सदै इत् शूरः ॥१०॥२॥ अध गमंत नहु-
 षः हवै सूरैः श्रोतं राजानः अमृतस्य मंद्राः नभःऽजुवः यत् नि-
 रवस्य राधः प्रऽशस्तये महिना रथऽवते ॥११॥ एतं शर्धं धाम
 यस्य सूरैः इति अवोचन् दर्शऽतयस्य नंशे द्युम्नानि येषु वसु-
 ऽतातिः ररन् विश्वे सन्वतु प्रऽभूथेषु वाजं ॥१२॥ मंदामहे दर्श-

अ० २. अ० १. व० ५.] ॥ १०९ ॥ [म० १. अ० १८. सू० १२३.

ऽतयस्य धासेः द्विः यत् पंच विभ्रतः यन्ति अन्ना किं इष्टऽअश्वः
इष्टऽरश्मिः एते ईशानासः तरुषः चञ्जते नृन् ॥ १३ ॥ हिरण्य-
ऽकर्णे मणिऽग्रीवं अर्णैः तत् नः विश्वे वरिवस्यन्तु देवाः अर्यः
गिरः सद्यः आ जग्मुषीः आ उसाः चाकन्तु उभयेषु अस्मे ॥ १४ ॥
चत्वारः मा मशर्शारस्य शिश्वः त्रयः राज्ञः आयवसस्य जिष्णोः
रथः वां मिचावरुणा दीर्घऽअप्साः स्यूमऽगभस्तिः सूरः न अ-
द्यौत् ॥ १५ ॥ ३ ॥

॥ १२३ ॥ पृथुः रथः दक्षिणायाः अयोजि आ एन देवासः अ-
मृतासः अस्थुः कृष्णात् उत् अस्थात् अर्या विऽहायाः चिकि-
त्सन्ती मानुषाय क्षयाय ॥ १ ॥ पूर्वा विश्वस्मात् भुवनात् अबोधि
जयन्ती वाजं बृहती सनुची उच्चा वि अख्यत् युवतिः पुनःऽभूः
आ उषाः अगन् प्रथमा पूर्वऽहूतौ ॥ २ ॥ यत् अद्य भागं विऽभ-
जासि नृऽभ्यः उषः देवि मर्त्यऽचा सुऽजाते देवः नः अच सविता
दमूनाः अनागसः बोचति सूर्याय ॥ ३ ॥ गृहंऽगृहं अहना याति
अच्छ दिवेऽदिवे अधि नाम दधाना सिसासन्ती द्यौतना शश्वत्
आ अगात् अयंऽअयं इत् भजते वसूनां ॥ ४ ॥ भगस्य स्वसा
वरुणस्य जामिः उषः सूनृते प्रथमा जरस्व पश्चा सः दध्याः यः
अघस्य धाता जयेम तं दक्षिणया रथेन ॥ ५ ॥ ४ ॥ उत् ईरतां सूनृ-
ताः उत् पुरेऽधीः उत् अग्रयः शुश्रुचानासः अस्थुः स्याही वसूनि
तमसा अपऽगूळ्हा आविः कृण्वन्ति उषसः विऽभातीः ॥ ६ ॥ अप
अन्यत् एति अभि अन्यत् एति विषुऽरूपे० अहनी सं चरेते
परिऽक्षितौः तमः अन्या गुहा अकः अद्यौत् उषाः शोश्रुचता
रथेन ॥ ७ ॥ सऽदृशीः अद्य सऽदृशीः इत् ऊं श्वः दीर्घ सचन्ते वरु-

णस्य धाम अनवद्याः विंशतं योजनानि एकाऽएका क्रतुं परि
 यन्ति सद्यः ॥८॥ जानती अहः प्रथमस्य नाम शुक्रा कृणात् अ-
 जनिष्ट श्रुतीची ऋतस्य योषा न मिनाति धाम अहःऽअहः
 निःऽकृतं आऽचरती ॥९॥ कन्याऽइव तन्वा शशदाना एषिदेवि
 देवं इयंश्चमाणं संऽस्मर्यमाना युवतिः पुरस्तात् आविः वक्षांसि
 कृणुषे विऽभाती ॥१०॥ ५॥ सुऽसंकाशा मातृमृष्टाऽइव योषा
 आविः तन्वं कृणुषे हृषे कं भद्रा त्वं उषः विऽतरं वि उच्छ न तत्
 ते अन्याः उषसः नशंत ॥११॥ अश्वऽवतीः गोऽमतीः विश्व-
 ऽवाराः यतमानाः रश्मिऽभिः सूर्यस्य परा च यन्ति पुनः आ च
 यन्ति भद्रा नाम वहमानाः उषसः ॥१२॥ ऋतस्य रश्मिं अ-
 नुऽयच्छमाना भद्रं भद्रं क्रतुं अस्मासु धेहि उषः नः अद्य सुऽहवा
 वि उच्छ अस्मासु रायः मघवत्ऽसु च स्युः ॥१३॥ ६॥

॥१२४॥ उषाः उच्छतीं संऽद्धाने अग्रौ उत्ऽयन् सूर्यः उर्वि-
 या ज्योतिः अश्रेत् देवः नः अत्र सविता नु अर्थं प्र असावीत्
 द्विऽपत् प्र चतुऽपत् इत्यै ॥१॥ अमिनती दैव्यानि व्रतानि
 प्रऽमिनती मनुष्या युगानि इयुषीणां उपमा शश्वतीनां आ-
 ऽयतीनां प्रथमा उषाः वि अद्यौत् ॥२॥ एषा दिवः दुहिता प्रति
 अदर्शि ज्योतिः वसाना समना पुरस्तात् ऋतस्य पंथां अनु एति
 साधु प्रजानतीऽइव न दिशः मिनाति ॥३॥ उपौ अदर्शि शुंध्यु-
 वः न वक्षः नोधाऽइव आविः अकृत प्रियाणि अद्यऽसत् न
 ससत् बोधयती शश्वत्ऽतमा आ अगात् पुनः आऽइयुषीणां
 ॥४॥ पूर्वं अर्धं रजसः अश्वस्य गवां जनित्री अकृत प्र क्रतुं वि ऊं
 प्रयते विऽतरं वरीयः आ उभा पृणंती पित्रोः उपऽस्था ॥५॥ ७॥

अ० २, अ० १, व० १०.] ॥ १११ ॥ [म० १, अ० १८, सू० १२५,

एव इत् एषा पुरुऽतमा हशे कं न अजामिं न परि वृणक्ति जामिं
अरेपसा तन्वा शाशदाना न अर्भात् ईषते न महः विऽभाती
॥ ६ ॥ अभाताऽइव पुंसः एति प्रतीची गर्तेऽआरुगिव सनये
धनानां जायाऽइव पत्ये उशती सुऽवासाः उषाः हसाऽइव नि
रिणीते अर्षः ॥ ७ ॥ स्वसा स्वसे ज्यायस्यै योनिं अरेक् अप एति
अस्याः प्रतिचक्ष्याऽइव विऽउच्छंती रश्मिऽभिः सूर्यस्य अंजि
अंक्ते समनगाऽइव प्राः ॥ ८ ॥ आसां पूर्वासां अहऽसु स्वसृणां
अपरा पूर्वा अभि एति पश्चात् ताः प्रत्नऽवत् नव्यसीः नूनं
अस्मे रेवत् उच्छंतु सुऽदिनाः उषसः ॥ ९ ॥ प्रबोधय उषः पृणतः
मघोनि अबुध्यमानाः पणयः ससंतु रेवत् उच्छ मघवत्ऽभ्यः
मघोनि रेवत् स्तोत्रे सूनृते जरयंती ॥ १० ॥ ८ ॥ अव इयं अश्वेत
युवतिः पुरस्तात् युक्ते गवां अरुणानां अनीकं वि नूनं उच्छात्
असंति प्र केतुः गृहंऽगृहं उप तिष्ठाते अग्निः ॥ ११ ॥ उत् ते वयः
चित् वसतेः अपपन्न नरः च ये पितुऽभाजः विऽउष्टौ अमा सते
वहसि भूरि वामं उषः देवि दाप्नुषे मर्त्याय ॥ १२ ॥ अस्तौदं स्तो-
म्याः ब्रह्मणा मे अवीवृधध्वं उशतीः उषसः युष्माकं देवीः अ-
वसा सनेम सहस्रिणं च शतिनं च वाजं ॥ १३ ॥ ९ ॥

॥ १२५ ॥ प्रातः रत्नं प्रातःऽइत्वा दधाति तं चिकित्वा प्र-
ऽगृह्य नि धत्ते तेन प्रऽजां वर्धयमानः आयुः रायः पोषेण सचते
सुऽवीरः ॥ १ ॥ सुऽगुः असत् सुऽहिरण्यः सुऽअश्वः बृहत् अस्मै
वयः इंद्रः दधाति यः त्वा आऽयंतं वसुना प्रातःऽइत्वा मुक्षीज-
याऽइव पदि उत्ऽसिनाति ॥ २ ॥ आयं अद्य सुऽकृतं प्रातः इच्छन्
इष्टे पुत्रं वसुऽमता रथेन अंशोः सुतं पायय मत्सरस्य क्षयतऽवीरं

अ० २, अ० १, व० ११.] ॥ ११२ ॥ [म० १, अ० १८, सू० १२६.

वर्धय सुनृताभिः ॥३॥ उप क्षरन्ति सिंधवः मयः ऽभुवः ईजानं च
यक्ष्यमाणं च धेनवः पृणन्तं च पपुर्णि च श्रवस्यवः घृतस्य धाराः
उप यन्ति विश्वतः ॥४॥ नाकस्य पृष्ठे अधि तिष्ठति श्रितः यः
पृणति सः हृदेवेषु गच्छति तस्मै आपः घृतं अर्षति सिंधवः तस्मै
इयं दक्षिणा पिबते सदा ॥५॥ दक्षिणा ऽवतां इत् इमानि चित्रा
दक्षिणा ऽवतां दिवि सूर्यासः दक्षिणा ऽवतः अमृतं भजन्ते दक्षि-
णा ऽवतः प्रतिरन्ते आयुः ॥६॥ मा पृणन्तः दुः ऽइतं एनः आ अरन्
मा जारिषुः सूरयः सु ऽवतासः अन्यः तेषां परि ऽधिः अस्तु कः
चित् अपृणन्तं अभि सं यन्तु शोकाः ॥७॥ १०॥

॥१२६॥ अमैदान् स्तोमान् प्रभरे मनीषा सिंधौ अधि क्षिय-
तः भाव्यस्य यः मे सहस्रं अमिमीत सवान् अतूर्तः राजा श्रवः
इच्छमानः ॥१॥ शतं राज्ञः नाधमानस्य निष्कान् शतं अश्वान्
प्र ऽयतान् सद्यः आदं शतं कक्षीवान् असुरस्य गोनां दिवि श्रवः
अजरं आततान् ॥२॥ उप मा श्यावाः स्वनयेन दत्ताः वधू ऽमैतः
दश रथासः अस्युः षष्टिः सहस्रं अनु गथ्य आ अगात् सनत् क-
क्षीवान् अभि ऽपित्वे अहौ ॥३॥ चत्वारिंशत् दश ऽरथस्य शोणाः
सहस्रस्य अये श्रेणिं नयन्ति मद् ऽच्युतः कृश्न ऽवतः अत्यान्
कक्षीवतः उत् अमृक्षन्त पञ्जाः ॥४॥ पूर्वा अनु प्र ऽयति आ दे-
वः चीन् युक्तान् अष्टौ अरि ऽधायसः गाः सु ऽबंधवः ये विश्याः-
ऽइव वाः अनस्वतः श्रवः ऐषैत पञ्जाः ॥५॥ आ ऽगधिता परि-
ऽगधिता या कशीका ऽइव जंगहे ददाति मह्यं यादुरी याभ्रूनां
भोज्या शता ॥६॥ उप ऽउप मे परा मृश मा मे दभ्राणि मन्यथाः
सर्वा अहं अस्मि रोमशा गंधारीणां ऽइव अविका ॥७॥ ११॥ १८॥

॥ १२७ ॥ अग्निं होतारं मन्ये दास्वतं वसुं सूनुं सहस्रं जात-
 ऽवेदसं विप्रं न जातऽवेदसं यः ऊर्ध्वया सुऽअध्वरः देवः देवाच्या
 कृपा घृतस्य विऽभाष्टिं अनु वष्टि शोचिषा आऽजुह्वानस्य
 सर्पिषः ॥ १ ॥ यजिष्ठं त्वा यजमानाः हुवेम ज्येष्ठं अंगिरसां विप्र
 मन्मऽभिः विप्रेभिः शुक्र मन्मऽभिः परिज्मानंऽइव द्यां होतारं
 चर्षणीनां शोचिः ऽकेशं वृषणं यं इमाः विशः प्र अवंतु जूतये
 विशः ॥ २ ॥ सः हि पुरु चित् ओजसा विरुक्नता दीद्यानः भवति
 दुहंऽतरः परऽशुः न दुहंऽतरः वीऽकु चित् यस्य संऽच्छतौ श्रुवत्
 वनाऽइव यत् स्थिरं निऽसहमानः यमते न अयते धन्वऽसहां न
 अयते ॥ ३ ॥ दृळ्हा चित् अस्मै अनु दुः यथा विदे ते जिष्ठाभिः अ-
 रणिऽभिः दाष्टि अवसे अग्रये दाष्टि अवसे प्र यः पुरुणि गाहते
 तक्षत् वनाऽइव शोचिषा स्थिरा चित् अन्ना नि रिणाति ओ-
 जसा नि स्थिराणि चित् ओजसा ॥ ४ ॥ तं अस्य पृथं उपरासु
 धीमहि नक्तं यः सुदर्शेऽतरः दिवाऽतरात् अप्रऽआयुषे दिवा-
 ऽतरात् आत् अस्य आयुः यमणऽवत् वीऽकु शर्म न सूनवे भक्तं
 अभक्तं अवः व्यंतः अजराः अग्रयः व्यंतः अजराः ॥ ५ ॥ १२ ॥ सः
 हि शर्धः न मारुतं तुविऽस्वनिः अप्रस्वतीषु उर्वरासु इष्टनिः
 आर्तेनासु इष्टनिः आर्दत् हव्यानि आऽददिः यज्ञस्य केतुः अर्ह-
 णा अध स्म अस्य हर्षतः हर्षीवतः विश्वे जुषंत पंथां नरः शुभे न
 पंथां ॥ ६ ॥ हिता यत् ई कीस्तासः अभिऽद्यवः नमस्यंतः उपऽवो-
 चंत भृगवः मयंतः दाशा भृगवः अग्निः ईशे वसूनां शुचिः यः
 धर्णिः एषां प्रियान् अपिऽधीन् वनिष्ठीष्ट मेधिरः आ वनिष्ठीष्ट
 मेधिरः ॥ ७ ॥ विश्वासां त्वा विशां पतिं हवामहे सर्वासां समानं
 एऽपतिं भुजे सत्यऽगिर्वाहसं भुजे अतिथिं मानुषाणां पितुः न

अ० २. अ० १. व० १४.] ॥ ११४ ॥ [म० १. अ० १९. सू० १२८.

यस्य आसया अमी च विश्वे अमृतासः आ वयः हव्या देवेषु आ
वयः ॥८॥ त्वं अग्ने सहसा सहन्ऽतमः शुष्मिन्ऽतमः जायसे देव-
ऽतातये रयिः न देवऽतातये शुष्मिन्ऽतमः हि ते मदः द्युष्मिन्-
ऽतमः उत क्रतुः अध स्म ते परि चरन्ति अजर श्रुष्टीऽवानः न
अजर ॥९॥ प्र वः महे सहसा सहस्वते उषःऽबुधे पशुऽसे न अग्नये
स्तोमः बभूतु अग्नये प्रति यत् ई हविष्मान् विश्वासु क्षासु जोगुवे
अग्नये रेभः न जरते ऋषूणां जूणिः होता ऋषूणां ॥१०॥ सः नः ने-
दिष्टं दहशानः आ भर अग्ने देवेभिः सऽर्चनाः सुऽचेतुना महः
रायः सुऽचेतुना महि शविष्ठ नः कृधि संऽचक्षे भुजे अस्य महि
स्तोतुऽभ्यः मघऽवन् सुऽवीर्यं मयीः उग्रः न शर्वसा ॥११॥ १३॥

॥ १२८ ॥ अयं जायत मनुषः धरीमणि होता यजिष्ठः उशि-
जां अनु व्रतं अग्निः स्वं अनु व्रतं विश्वऽश्रुष्टिः सखिऽयते रयिः-
ऽइव अवस्यते अदभ्यः होता नि सद्गत् इळः पदे परिऽवीतः इळः
पदे ॥१॥ तं यज्ञऽसार्धं अपि वातया मसि ऋतस्य पथा नमसा
हविष्मता देवऽताता हविष्मता सः नः ऊर्जा उपऽआभृति अ-
या कृपा न जूर्येति यं मातरिश्वा मनवे पराऽवतः देवं भाः० प-
राऽवतः ॥२॥ एवेन सद्यः परि एति पार्थिवं मुहुःऽगीः रेतः
वृषभः कनिऽक्रदत् दधत् रेतः कनिऽक्रदत् शतं चक्षाणः अक्षऽभिः
देवः वनेषु तुर्वणिः सदः दधानः उपरिषु सानुषु अग्निः परेषु सा-
नुषु ॥३॥ सः सुऽक्रतुः पुरऽहितः दमेऽदमे अग्निः यज्ञस्य अध्व-
रस्य चेतति क्रत्वा यज्ञस्य चेतति क्रत्वा वेधाः इषुऽयते विश्वा
जातानि पस्पशे यतः घृतऽश्रीः अतिथिः अजायत वहिः वेधाः
अजायत ॥४॥ क्रत्वा यत् अस्य तविषीषु पंचते अग्नेः अवेन म-

अ० २, अ० १, व० १६.] ॥ ११५ ॥ [म० १, अ० १९, सू० १२९,

रुतां न भोज्या इषिराय न भोज्या सः हि स्म दानं इवति वसूनां
च मज्जना सः नः चासते दुःइतात् अभिऽहुतः शंसात् अघात्
अभिऽहुतः ॥ ५ ॥ १४ ॥ विश्वः विऽहायाः अरतिः वसुः दधे हस्ते
दक्षिणे तरणिः न शिष्यत् अवस्यया न शिष्यत् विश्वस्मै इत्
इषुध्यते देवऽचा हव्यं आ ऊहिषे विश्वस्मै इत् सुऽकृते वारं ऋ-
खति अग्निः द्वारा वि ऋखति ॥ ६ ॥ सः मानुषे वृजने शंसतमः
हितः अग्निः यज्ञेषु जेयः न विश्वपतिः प्रियः यज्ञेषु विश्वपतिः सः
हव्या मानुषाणां इळा कृतानि पत्यते सः नः चासते वरुणस्य
धूर्तेः महः देवस्य धूर्तेः ॥ ७ ॥ अग्निं होतारं ईळते वसुऽधितिं प्रियं
चेतिष्ठं अरतिं नि एरिरे हव्यऽवाहं नि एरिरे विश्वऽआयुं वि-
श्वऽवेदसं होतारं यजतं कविं देवासः रखं अवसे वसुऽयवः गीः-
ऽभिः रखं वसुऽयवः ॥ ८ ॥ १५ ॥

॥ १२९ ॥ यं त्वं रथं इंद्र मेघऽसातये अपाका संतं इषिर प्रऽन-
यसि प्र अनवद्य नयसि सद्यः चित् तं अभिष्टये करः वशः च वा-
जिनं सः अस्माकं अनवद्य तूतुजान वेधसां इमां वाचं न वेध-
सां ॥ १ ॥ सः श्रुधि यः स्म पृतनासु कासु चित् दक्षाय्यः इंद्र भर-
ऽहूतये नृऽभिः असि प्रऽतूर्तये नृऽभिः यः शूरैः स्वः० सनिता
यः विप्रैः वाजं तरुता तं ईशानासः इरधंत वाजिनं पृक्षं अत्यं न
वाजिनं ॥ २ ॥ दुस्मः हि स्म वृषणं पिब्वसि त्वचं कं चित् यावीः
अररूं शूर मर्त्यं परिऽवृणक्षि मर्त्यं इंद्र उत तुभ्यं तत् दिवे तत् रु-
द्राय स्वऽयशसे मित्राय वोचं वरुणाय सऽप्रथः सुऽमृळीकाय
सऽप्रथः ॥ ३ ॥ अस्माकं वः इंद्र उश्मसि इष्टये सखायं विश्वऽआयुं
प्रऽसहं युजं वाजेषु प्रऽसहं युजं अस्माकं ब्रह्म जतये अव पृतसुषु

अ० २. अ० १. व० १८.] ॥ ११६ ॥ [म० १. अ० १९. सू० १३०.

कासुचित्तनहि त्वा शत्रुः स्तरते स्तृणोषि यं विश्वं शत्रुं स्तृणोषि यं
॥४॥ नि सु नम अतिऽमतिं कयस्य चित् तेजिष्ठाभिः अरणिऽभिः
न ऊतिऽभिः उयाभिः उय ऊतिऽभिः नेषि नः यथा पुरा अनेनाः
शूर मन्यसे विश्वानि पूरोः अप पर्वि वह्निः आसा वह्निः नः अच्छ
॥५॥ १६॥ प्र तत् वोचेयं भर्थाय इंदवे हव्यः न यः इषऽवान् मन्म
रेजति रक्षःऽहा मन्म रेजति स्वयं सः अस्मत् आ निदः वधैः अ-
जेत दुःऽमतिं अव सवेत् अघऽशंसः अवऽतरं अव क्षुद्रंऽइव स-
वेत् ॥६॥ वनेम तत् होत्रेया चित्त्या वनेम रयिं रयिऽवः सुऽवीर्यं
रखं संतं सुऽवीर्यं दुःऽमन्मानं सुमंतुऽभिः आ ई इषा पृचीमहि
आ सत्याभिः इंद्रं द्युम्नहूतिऽभिः यजचं द्युम्नहूतिऽभिः ॥७॥ प्रऽप्र
वः अस्मे स्वयंशऽभिः ऊती परिऽवर्गे इंद्रः दुःऽमतीनां दरीमन्
दुःऽमतीनां स्वयं सा रिषयर्धे या नः उपऽईषे अत्रैः हता ई असत्
न वक्षति क्षिप्ता जूणिः न वक्षति ॥८॥ त्वं नः इंद्र राया परीणसा
याहि पथा अनेहसा पुरः याहि अरक्षसा सचस्व नः पराके आ
सचस्व अस्तंऽईके आ पाहि नः दूरात् आरात् अभिष्टिऽभिः सदा
पाहि अभिष्टिऽभिः ॥९॥ त्वं नः इंद्र राया तरुषसा उयं चित् त्वा म-
हिमा सक्षत् अवसे महे मिचं न अवसे ओजिष्ठ चातः अर्वितः
रथं कं चित् अमर्त्य अन्यं अस्मत् रिऽरिषेः कं चित् अद्रिऽवः रिऽरि-
क्षंतं चित् अद्रिऽवः ॥१०॥ पाहि नः इंद्र सुऽस्तुत सिधः अवऽयाता
सदै इत् दुःऽमतीनां देवः सन् दुःऽमतीनां हता पापस्य रक्षसः
चाता विप्रस्य माऽवतः अध हि त्वा जनिता जीजनत् वसो
रक्षःऽहनं त्वा जीजनत् वसो ॥११॥ १७॥

॥१३०॥ आ इंद्र याहि उप नः पराऽवतः न अग्रं अच्छ विद-

अ० २. अ० १. व० १०.] ॥ ११७ ॥ [म० १. अ० १०. सू० १३०.

यानिऽइव सतऽपतिः अस्तीं राजाऽइव सतऽपतिः हवामहे त्वा
वयं प्रयस्वन्तः सुते सचा पुत्रासः न पितरं वाजऽसातये मंहिष्ठं
वाजऽसातये ॥ १ ॥ पिवं सोमं इंद्र सुवानं अद्रिऽभिः कोशेन
सिक्तं अवतं न वंसगः ततृषाणः न वंसगः मदाय हुर्यताय ते
तुविऽतमाय धायसे आत्वा यच्छतु हरितः न सूर्यं अहां विश्वा-
ऽइव सूर्यं ॥ २ ॥ अविदत् दिवः निऽहितं गुहां निऽधि वेः न गर्भं
परिऽवीतं अश्मनि अनन्ते अंतः अश्मनि व्रजं वज्री गवांऽइव
सिसासन अंगिरऽतमः अपं अवृणोत् इषः इंद्रः परिऽवृताः
द्वारः इषः परिऽवृताः ॥ ३ ॥ दृहहाणः वज्रं इंद्रः गर्भस्त्योः क्षत्रंऽइव
तिग्मं असनाय सं श्रयत् अहिऽहत्याय सं श्रयत् संऽविष्यानः
ओजसा शवःऽभिः इंद्र मज्जनां तष्टाऽइव वृक्षं वनिनः नि वृ-
श्चसि परश्वाऽइव नि वृश्चसि ॥ ४ ॥ त्वं वृथा नद्यः इंद्र सतीवे अच्छ
समुद्रं असृजः रथानऽइव वाजऽयतः रथानऽइव इतः ऊतीः
अयुजत समानं अर्थे अक्षितं धेनूऽइव मनवे विश्वऽदोहसः
जनाय विश्वऽदोहसः ॥ ५ ॥ १८ ॥ इमां ते वाचं वसुऽयतः आयवः
रथं न धीरः सुऽअपाः अतक्षिषुः सुन्नाय त्वां अतक्षिषुः शुभंतः
जेन्यं यथा वाजेषु विप्र वाजिनं अत्यंऽइव शवसे सातये धनां
विश्वा धनानि सातये ॥ ६ ॥ भिनत् पुरः नवतिं इंद्र पूरवे दिवः-
ऽदासाय महि दाशुषे नृतो वज्रेण दाशुषे नृतो अतिथि-
ऽग्वाय शंबरं गिरेः उयः अव अभरत् महः धनानि दयमानः
ओजसा विश्वा धनानि ओजसा ॥ ७ ॥ इंद्रः समतऽसु यजमानं
आर्यं प्र आवत् विश्वेषु शतंऽऊतिः आजिषु स्वःऽमीह्रेषु
आजिषु मनवे शासत् अवतान् त्वचं कृष्णं अरंधयत् धक्षत् न
विश्वं ततृषाणं ओषति नि अर्शसानं ओषति ॥ ८ ॥ सूरः चक्रं प्र

वृहत् जातः ओजसा प्रऽपित्वे वाचं अरुणः मुषायति ईशानः
 आ मुषायति उशना यत् पराऽवतः अजगन् ऊतये कवे सुम्ना-
 नि विश्वा मनुषाऽइव तुर्वणिः अहा विश्वाऽइव तुर्वणिः ॥ ९ ॥
 सः नः नद्येभिः वृषऽकर्मन् उक्थैः पुरां दर्तः पायुऽभिः पाहि
 शम्भैः दिवऽदासेभिः इंद्र स्तवानः ववृधीथाः अहोभिऽइव
 द्यौः ॥ १० ॥ १९ ॥

॥ १३१ ॥ इंद्राय हि द्यौः असुरः अनन्त इन्द्राय मही पृथिवी
 वरीमऽभिः द्युम्नऽसाता वरीमऽभिः इंद्रं विश्वे सऽजोषसः दे-
 वासः दधिरे पुरः इंद्राय विश्वा सर्वनानि मानुषा रातानि संतु
 मानुषा ॥ १ ॥ विश्वेषु हि त्वा सर्वनेषु तुंजते समानं एकं वृष-
 ऽमन्यवः पृथक् स्वः सन्निथवः पृथक् तं त्वा नावं न पर्षणिं
 शूषस्य धुरि धीमहि इंद्रं न यज्ञैः चितयंतः आयवः स्तोमेभिः
 इंद्रं आयवः ॥ २ ॥ वि त्वा ततस्ते मिथुनाः अवस्यवः व्रजस्य साता
 गथ्यस्य निऽसृजः सक्षतः इंद्रं निऽसृजः यत् गथ्यंता ह्य जना
 स्वः यंता संऽऊहसि आविः करिक्त वृषणं सचाऽभुवं वज्रं
 इंद्रं सचाऽभुवं ॥ ३ ॥ विदुः ते अस्य वीर्यस्य पूरवः पुरः यत् इंद्र
 शारदीः अवऽअतिरः ससहानः अवऽअतिरः शासः तं इंद्रं मर्त्यं
 अयंजुं शवसः पते मही अमुष्णाः पृथिवीं इमाः अपः मंदसानः
 इमाः अपः ॥ ४ ॥ आत् इत् ते अस्य वीर्यस्य चर्किरन् मर्देषु वृषन्
 उशिजः यत् आविथ सखिऽयतः यत् आविथ चकथे कारं
 एभ्यः पृतनासु प्रऽवतवे ते अन्याऽअन्यां नद्यं सन्निष्णात अव-
 स्यंतः सन्निष्णात ॥ ५ ॥ उतो नः अस्याः उषसः जुषेत हि अर्कस्य
 बोधि हविषः हवीमऽभिः स्वऽसाता हवीमऽभिः यत् इंद्रं

अ०२. अ०१. व०२१.] ॥ ११९ ॥ [म०१. अ०१९. सू० १३२.

हंतवे मृधः वृषा वज्रिन् चिकेतसि आ मे अस्य वेधसः नवी-
यसः मन्मं श्रुधि नवीयसः ॥ ६ ॥ त्वं तं इंद्र ववृधानः अस्मऽयुः
अमित्रऽयंतं तुविऽजात मर्त्यं वज्रेण शूर मर्त्यं जहि यः नः
अघऽयति शृणुष्व सुश्रवःऽतमः रिष्टं न यामन् अप भूतु दुः-
ऽमतिः विश्वा अप भूतु दुऽमतिः ॥ ७ ॥ २० ॥

॥ १३२ ॥ त्वया वयं मघऽवन् पूर्य धने इंद्रत्वाऽजताः सस्-
ह्याम पृतन्यतः वनुयाम वनुष्यतः नेदिष्ठे अस्मिन् अहनि अधि
वोच नु सुन्वते अस्मिन् यज्ञे वि चयेम भरे कृतं वाजऽयंतः भरे
कृतं ॥ १ ॥ स्वःऽजेषे भरे आप्रस्य वक्त्रनि उषऽबुधः स्वस्मिन्
अंजसि क्राणस्य स्वस्मिन् अंजसि अहन् इंद्रः यथा विदे शी-
र्णाऽशीर्णा उपऽवाच्यः अस्मऽचा ते सभ्यक् संतु रातयः भद्राः
भद्रस्य रातयः ॥ २ ॥ तत् तु प्रयः प्रत्नऽथा ते श्रुश्रुक्नं यस्मिन्
यज्ञे वारं अकृण्वत क्षयं चतस्य वाः असि क्षयं वि तत् वोचेः
अध द्विता अंतः पश्यन्ति रश्मिऽभिः सः घ विदे अनु इंद्रः गो-
ऽएषणः बंधुक्षितऽभ्यः गोऽएषणः ॥ ३ ॥ नु इत्या ते पूर्वऽथा
च प्रऽवाच्यं यत् अंगिरऽभ्यः अवृणोः अप व्रजं इंद्र शिश्न
अप व्रजं आ एभ्यः समान्या दिशा अस्मभ्यं जेषि योत्सि च सु-
न्वतऽभ्यः रंधय कं चित् अव्रतं हृणायंतं चित् अव्रतं ॥ ४ ॥ सं
यत् जनान् क्रतुऽभिः शूरः ईक्षयत् धने हिते तरुषंत अवस्यवः
प्र यक्षंत अवस्यवः तस्मै आयुः प्रजाऽवत् इत् बाधे अर्चेति
ओजसा इंद्रे ओक्थं दिधिषंत धीतयः देवान् अच्छ न धीतयः
॥ ५ ॥ युवं तं इंद्रापर्वता पुरऽयुधा यः नः पृतन्यात् अप तंऽतं
इत् हतं वज्रेण तंऽतं इत् हतं दूरे चत्ताय छत्सत् गहनं यत्

अ० २. अ० १. व० २३.] ॥ १२० ॥ [म० १. अ० २०. सू० १३४.]

इनक्षत् अस्माकं शत्रून् परि शूर विंशतः दुर्मा दुर्षीष्ट विंशतः
॥ ६ ॥ २१ ॥

॥ १३३ ॥ उभे पुनामि रोदसीः ऋतेन दुहः दहामि सं महीः
अनिद्राः अभिऽवृग्य यत्र हताः अमित्राः वैलऽस्थानं परि तृ-
ह्णाः अशेरन् ॥ १ ॥ अभिऽवृग्य चित् अद्रिऽवः शीर्षा यातु-
ऽमतीनां छिन्धि वटूरिणा पदा महाऽवटूरिणा पदा ॥ २ ॥ अव
आसां मघऽवन् जहि शर्धः यातुऽमतीनां वैलऽस्थानके अर्मेके
महाऽवैलस्थे अर्मेके ॥ ३ ॥ यासां तिस्रः पंचाशतः अभिऽवृंगैः
अपऽअवपः तत् सु ते मनायति तक्तु सु ते मनायति ॥ ४ ॥
पिशंगऽभृष्टिं अभृणं पिशाचिं इंद्र सं मृण सर्वं रक्षः नि बर्हय
॥ ५ ॥ अवः महः इंद्र ददहि शुधि नः शुशोचं हि द्यौः क्षाः नभीषा
अद्रिऽवः घृणात् नभीषा अद्रिऽवः शुष्मिनऽतमः हि शुष्मि-
ऽभिः वधैः उयेभिः ईयसे अपुरुषऽघ्नः अप्रतिऽइत् शूर सत्वऽभिः
त्रिऽसप्तैः शूर सत्वऽभिः ॥ ६ ॥ वनोति हि सुन्वन् क्षयं परीणसः
सुन्वानः हि स्म यजति अव द्विषः देवानां अव द्विषः सुन्वानः
इत् सिसासति सहसा वाजी अवृतः सुन्वानाय इंद्रः ददाति
आऽभुव रयिं ददाति आऽभुव ॥ ७ ॥ २२ ॥ १९ ॥

॥ १३४ ॥ आ त्वा जुवः ररहाणाः अभि प्रयः वायो वहेतु इह
पूर्वऽपीतये सोमस्य पूर्वऽपीतये ऊर्ध्वा ते अनु सूनृता मनः ति-
ष्ठतु जानती नियुक्ता रथेन आ याहि दावने वायो मखस्य
दावने ॥ १ ॥ मंदेतु त्वा मंदिनः वायो इंद्रवः अस्मत् क्राणासः
सुऽकृता अभिऽद्यवः गोभिः क्राणाः अभिऽद्यवः यत् ह क्राणाः

अ० २. अ० १. व० २४.] ॥ १२१ ॥ [म० १. अ० २०. सू० १३५.

इ॒र॒ध्वै द॒क्षं स॒च॒न्ते ऊ॒तयः स॒ध्री॒ची॒नाः निऽयु॒तः दा॒वने॑ धि॒यः उप॑
ब्रु॒वते॑ ई॒ धि॒यः ॥ २ ॥ वा॒युः यु॒क्ते रोहि॑ता वा॒युः अ॒रु॒णा वा॒युः रथे॑
अ॒जि॒रा धु॒रि वो॒ह्वे वे वहि॑ष्ठा धु॒रि वो॒ह्वे वे प्र बो॑ध॒य पु॒रं॑ धि
जा॒रः आ स॒स॒तीं॑ऽइ॒व प्र च॒क्ष॒य रोद॑सी॒ वा॒स॒य उ॒षसः॑ अ॒वसे॑
वा॒स॒य उ॒षसः॑ ॥ ३ ॥ तु॒भ्यं उ॒षसः॑ शु॒च॒यः प॒राऽव॑ति भ॒द्रा व॒स्त्रा
त॒न्वते॑ दं॒सु र॒श्मिषु॑ चि॒त्रा न॒व्येषु॑ र॒श्मिषु॑ तु॒भ्यं धे॒नुः स॒वः॑ऽदु॒घा
वि॒श्वा व॒सूनि॑ दो॒ह॒ते अ॒ज॒न॒यः म॒रुतः॑ व॒क्ष॒णाभ्यः॑ दि॒वः आ व॒क्ष॒
णा॒भ्यः ॥ ४ ॥ तु॒भ्यं शु॒क्रासः॑ शु॒च॒यः तुर॑ण्य॒वः म॒देषु॑ उ॒पाः इ॒ष॒
ण॒त॒ भु॒र्व॒णि अ॒पां इ॒ष॒त॒ भु॒र्व॒णि त्वां त्सा॑री द॒स॒मानः॑ भ॒गं ई॒द्रे
त॒क्क॑ऽवी॒ये त्वं वि॒श्व॒स्मात् भु॒र्व॒नात् पा॒सि ध॒र्म॒णा अ॒सु॒र्यात् पा॒
सि ध॒र्म॒णा ॥ ५ ॥ त्वं नः॑ वा॒यो ए॒षां अ॒पू॒र्यः सो॒मा॒नां प्र॒थ॒मः
पी॒तिं अ॒र्ह॒सि सु॒ता॒नां पी॒तिं अ॒र्ह॒सि उ॒तो वि॒दु॒त्त॒म॒ती॒नां वि॒शं
व॒व॒र्जु॑षी॒णां वि॒श्वाः इ॒त् ते धे॒न॒वः दु॒हे आऽशि॑रं घृ॒तं दु॒ह॒ते आ॒
ऽशि॑रं ॥ ६ ॥ २३ ॥

॥ १३५ ॥ स्त्री॒णं ब॒र्हिः उप॑ नः या॒हि वी॒तये॑ स॒ह॒स्रे॑ण निऽयु॒ता
नि॒यु॒त्वते॑ श॒ति॒नी॒भिः नि॒यु॒त्वते॑ तु॒भ्यं हि पू॒र्वेऽपी॑तये दे॒वाः दे॒वाय॑
ये॒मिरे॑ प्र ते सु॒ता॒सः म॒धुऽम॑न्तः अ॒स्थिर॑न् म॒दाय॑ क्र॒त्वे अ॒स्थिर॑न्
॥ १ ॥ तु॒भ्यं अ॒यं सो॒मः प॒रिऽपू॑तः अ॒द्रिऽभिः॑ स्पा॒र्हा व॒सा॒नः प॒रि
को॒शं अ॒र्ष॒ति शु॒क्रा व॒सा॒नः अ॒र्ष॒ति त॒वं अ॒यं भा॒गः आ॒युषु॑
सो॒मः दे॒वेषु॑ हू॒यते॑ व॒ह वा॒यो निऽयु॒तः या॒हि अ॒स्मऽयुः॑ जु॒षा॒णः
या॒हि अ॒स्मऽयुः॑ ॥ २ ॥ आ नः॑ नि॒यु॒त्ऽभिः॑ श॒ति॒नी॒भिः अ॒ध्व॒रं
स॒ह॒स्रि॒णी॒भिः उप॑ या॒हि वी॒तये॑ वा॒यो ह॒व्यानि॑ वी॒तये॑ त॒वं
अ॒यं भा॒गः ऋ॒त्वि॒यः स॒ऽर॒श्मिः सू॒र्ये स॒चा अ॒ध्व॒र्युऽभिः॑ भ॒र॒मा॒

णाः अयंसत वायो शुक्राः अयंसत ॥३॥ आ वां रथः नियुत्वा न
 वक्षत् अवसे अभि प्रयांसि सुधितानि वीतये वायो हव्यानि
 वीतये पिबतं मध्वः अंधसः पूर्वऽपेयं हि वां हितं वायो आ
 चंद्रेण राधसा आ गतं इंद्रः च राधसा आ गतं ॥ ४ ॥ आ वां
 धियः ववृत्युः अध्वरान् उप इमं इंद्रं मर्मृजंत वाजिनं आशुं
 अत्यं न वाजिनं तेषां पिबतं अस्सऽयू आ नः गतं इह ऊत्या
 इंद्रवायू सुतानां अद्रिऽभिः युवं मदाय वाजऽदा युवं ॥ ५ ॥ २४ ॥
 इमे वा सोमाः अपऽसु आ सुताः इह अध्वर्युऽभिः भरमाणाः
 अयंसत वायो शुक्राः अयंसत एते वां अभि असृक्षत तिरः
 पवित्रं आश्वः युवाऽयवः अति रोमाणि अव्यया सोमांसः
 अति अव्यया ॥ ६ ॥ अति वायो ससतः याहि शश्वतः यत्र यावा
 वदति तत्र गच्छतं गृहं इंद्रः च गच्छतं वि सूनृता ददृशे रीयते
 घृतं आ पूर्णया निऽयुता याथः अध्वरं इंद्रः च याथः अध्वरं ॥ ७ ॥
 अत्र अहं तत् वहथे मध्वः आऽहुतिं यं अश्वत्थं उपऽतिष्ठत
 जायवः अस्मे ते संतु जायवः साकं गावः सुवते पच्यते यवः न ते
 वायो उप दस्यंति धेनवः न अप दस्यंति धेनवः ॥ ८ ॥ इमे ये ते सु
 वायो बाहुऽओजसः अंतः नदी ते पतयंति उक्ष्णः महिं वाधंतः
 उक्ष्णः धन्वं चित् ये अनाश्वः जीराः चित् अगिराऽओक्सः
 सूर्यस्यऽइव रश्मयः दुऽनियंतवः हस्तयोः दुऽनियंतवः ॥ ९ ॥ २५ ॥

॥ १३६ ॥ प्र सु ज्येष्ठं निऽचिराभ्यां बृहत् नमः हव्यं मतिं भरत
 मृळयत्ऽभ्यां स्वादिष्टं मृळयत्ऽभ्यां ता संऽराजा घृतऽआसु-
 ती यज्ञेऽयज्ञे उपऽस्तुता अथ एनोः क्षत्रं न कुतः च न आऽधृषे
 देवऽत्वं नु चित् आऽधृषे ॥ १ ॥ अदर्शि गातुः उरवे वरीयसी पंथाः

ऋतस्य सं अयंस्त रश्मिऽभिः चक्षुः भगस्य रश्मिऽभिः द्युष्टं
 मित्रस्य सदनं अर्यम्णः वरुणस्य च अथ दधाते बृहत् उक्थ्यं
 वयः उपऽस्तुत्यं बृहत् वयः ॥ २ ॥ ज्योतिष्मतीं अदितिं धारयत्-
 ऽक्षितिं स्वःऽवतीं आ सचेते दिवेऽदिवे जागृऽवांसां दिवे-
 ऽदिवे ज्योतिष्मत् क्षुचं आशाते आदित्या दानुनः पतीं मित्रः
 तयोः वरुणः यातयत् ऽजनः अर्यमा यातयत् ऽजनः ॥ ३ ॥ अयं
 मित्राय वरुणाय शंऽतमः सोमः भूतु अवऽपानेषु आऽभंगः
 देवः देवेषु आऽभंगः तं देवांसः जुषेरत् विश्वे अद्य सऽजोषसः
 तथा राजाना करथः यत् ईमहे ऋतऽवाना यत् ईमहे ॥ ४ ॥ यः
 मित्राय वरुणाय अविधत् जनः अनवाणं तं परि पातः अंहसः
 दाश्वासं मतीं अंहसः तं अर्यमा अभि रक्षति ऋजुऽयतं अनु व्रतं
 उक्थैः यः एनोः परिऽभूषति व्रतं स्तोमैः आऽभूषति व्रतं ॥ ५ ॥
 नमः दिवे बृहते रोदसीभ्यां मित्राय वोचं वरुणाय मीऽद्भुषे सु-
 ऽमृठीकाय मीऽद्भुषे इंद्रं अग्निं उप स्तुहि द्युष्टं अर्यमणं भगं
 ज्योक् जीवतः प्रऽजया सचेमहि सोमस्य ऊती सचेमहि ॥ ६ ॥
 ऊती देवानां वयं इंद्रऽवतः मंसीमहि स्वऽयंशसः मरुत्ऽभिः
 अग्निः मित्रः वरुणः शर्म यंसन् तत् अश्याम मघऽवानः वयं
 च ॥ ७ ॥ २६ ॥ १ ॥

॥ १३७ ॥ सुसुम आ यातं अद्रिऽभिः गोऽश्रीताः मत्सराः इमे
 सोमांसः मत्सराः इमे आ राजाना दिविऽस्पृशा अस्सऽचा गंतं
 उप नः इमे वां मित्रावरुणा गोऽआशिरः सोमाः शुक्राः गो-
 ऽआशिरः ॥ १ ॥ इमे आ यातं इंद्रवः सोमांसः दधिऽआशिरः सु-
 तांसः दधिऽआशिरः उत वां उषसः बुधि साकं सूर्यस्य रश्मि-

ऽभिः सुतः मित्राय वरुणाय पीतये चारुः ऋताय पीतये ॥ २ ॥
 तां वा धेनुं न वासरीं अंशुं दुहन्ति अद्रिऽभिः सोमं दुहन्ति अद्रि-
 ऽभिः अस्मऽचा गन्तं उप नः अर्वाचा सोमऽपीतये अयं वा
 मित्रावरुणा नृऽभिः सुतः सोमः आ पीतये सुतः ॥ ३ ॥ १ ॥

॥ १३८ ॥ प्रऽग्रं पूष्णः तुविऽजातस्यं शस्यते महिऽत्वं अस्य
 तवसः न तन्दते स्तोत्रं अस्य न तन्दते अर्चामि सुमऽयन् अहं
 अंतिऽजतिं मयऽभुवै विश्वस्य यः मनः आऽयुयुवे मखः देवः
 आऽयुयुवे मखः ॥ १ ॥ प्र हि त्वा पूषन् अजिरं न यामनि स्तो-
 मेभिः कृण्वे ऋणवः यथा मृधः उष्ट्रः न पीपरः मृधः हुवे यत् त्वा
 मयऽभुवै देवं सख्याय मर्त्यैः अस्माकं आंगूषान् द्युम्निनः कृधि
 वाजेषु द्युम्निनः कृधि ॥ २ ॥ यस्य ते पूषन् सख्ये विपन्यवः क्रत्वा
 चित् संतः अवसा बुभुजिरे इति क्रत्वा बुभुजिरे तां अनु त्वा
 नवीयसीं निऽयुतं रायः इमहे अहेळमानः उरुऽशंस सरी भव
 वाजैऽवाजे सरी भव ॥ ३ ॥ अस्याः ऊं सु नः उप सातये भुवः
 अहेळमानः ररिऽवान् अजऽअश्व अवस्यतां अजऽअश्व ओ
 सु त्वा ववृतीमहि स्तोमेभिः दस् साधुऽभिः नहि त्वा पूषन्
 अतिऽमर्त्ये आघृणे न ते सख्यं अपऽहुवे ॥ ४ ॥ २ ॥

॥ १३९ ॥ अस्तु श्रीषट् पुरः अग्निं धिया दधे आ नु तत् शर्धः
 दिव्यं वृणीमहे इंद्रवायू वृणीमहे यत् ह क्रान्ता विवस्वति
 नाभा संऽदायि नव्यसी अध प्र सु नः उप यंतु धीतयः देवान्
 अच्छ न धीतयः ॥ १ ॥ यत् ह त्यत् मित्रावरुणा ऋतात् अधि

आऽददाथै० अनृतं स्वेन मन्युना दक्षस्य स्वेन मन्युना युवोः
 इत्था अधि सन्नऽसु अपश्याम हिरण्ययं धीभिः च न मनसा
 स्वेभिः अक्षऽभिः सोमस्य स्वेभिः अक्षऽभिः ॥ २ ॥ युवां स्तो-
 मेभिः देवऽयंतः अश्विना आश्रवयंतःऽइव श्लोकं आयवः युवां
 हव्या अभि आयवः युवोः विश्वाः अधि श्रियः पृक्षः च विश्व-
 ऽवेदसा प्रुषायंतं वा पवयः हिरण्यये रथे दत्ता हिरण्यये ॥ ३ ॥
 अचेति दत्ता वि ऊं नाकं ऋण्वथः युंजते वा रथऽयुजः दिवि-
 ष्टिषु अध्वस्मानः दिविष्टिषु अधि वां स्याम वंधुरे रथे दत्ता
 हिरण्यये पथाऽइव यंतौ अनुऽशासता रजः अंजसा शासता
 रजः ॥ ४ ॥ शचीभिः नः शचीऽवसू० दिवा नक्तं दशस्यतं मा वां
 रातिः उप दसत कदा च न अस्मत् रातिः कदा च न ॥ ५ ॥ ३ ॥
 वृषन् इंद्र वृषऽपानासः इंदवः इमे सुताः अद्रिऽसुतासः उत्-
 ऽभिदः तुभ्यं सुतासः उत्ऽभिदः ते त्वा मंदंतु दावने महे चित्राय
 राधसे गीऽभिः गिर्वाहः स्तवमानः आ गहि सुऽमृक्कीकः नः
 आ गहि ॥ ६ ॥ ओ सु नः अग्ने ऋणुहि त्वं ईळितः देवेभ्यः ब्रवसि
 यज्ञियेभ्यः राजऽभ्यः यज्ञियेभ्यः यत् हव्यां अंगिरऽभ्यः धेनुं देवाः
 अदत्तन वि तां दुहे अर्यमा कर्तरि सचा एषः तां वेद मे सचा ॥ ७ ॥
 मो सु वः अस्मत् अभि तानि पौस्या सना भूवन् द्युस्मानि मा
 उत् जारिषुः अस्मत् पुरा उत् जारिषुः यत् वः चित्रं युगेऽयुगे
 नथ्यं घोषात् अमर्त्यं अस्मासु तत् मरुतः यत् च दुस्तरं दिधृत
 यत् च दुस्तरं ॥ ८ ॥ दध्यङ् ह मे जनुषं पूर्वं अंगिराः प्रियऽमैधः
 कण्वः अचिः मनुः विदुः ते मे पूर्वं मनुः विदुः तेषां देवेषु आ-
 ऽयतिः अस्माकं तेषु नाभयः तेषां पदेन महि आ नमे गिरा
 इंद्राग्नी आ नमे गिरा ॥ ९ ॥ होता यक्षत् वनिनः वंत वार्यं वृ-

अ० २. अ० २. व० ६.]

॥ १२६ ॥

[म० १. अ० २१. सू० १४०.]

हृस्पतिः यजति वेनः उह्यऽभिः पुरुऽवारैभिः उह्यऽभिः जग्भूम
दूरेऽआदिशं श्लोकं अद्रेः अध त्मना आधारयत् अररिदानि सु-
ऽक्रतुः पुरु सन्नानि सुऽक्रतुः ॥ १० ॥ ये देवासः दिवि एकादश
स्य पृथिव्यां अधि एकादश स्य अप्सुऽक्षितः महिना एकादश
स्य ते देवासः यज्ञं इमं जुषध्वं ॥ ११ ॥ ४ ॥ २० ॥

॥ १४० ॥ वेदिऽसदे प्रियऽधामाय सुऽद्युते धासिंऽइव प्र भर
योनिं अग्रये वस्त्रेणऽइव वासय मन्मना शुचिं ज्योतिःऽरथं शु-
क्रऽवर्णे तमःऽहन ॥ १ ॥ अभि द्विऽजन्मा त्रिऽवृत् अनै च्छ्रज्यते
संवत्सरे ववृधे जग्धं ई पुनः अन्यस्य आसा जिह्या जेत्यः वृषा
नि अन्येन वनिनः मृष्ट वारणः ॥ २ ॥ कृष्णऽप्रुतौ वेविजे अस्य
सऽक्षितौ उभा तरेते अभि मातरां शिशुं प्राचाऽजिह्वं ध्वसयंतं
तृषुऽच्युतं आसाच्यं कुपयं वर्धनं पितुः ॥ ३ ॥ मुमुह्वः मनवे मा-
नवस्यते रघुऽद्रुवः कृष्णऽसीतासः ऊं जुवः असमनाः अजिरासः
रघुऽस्यदः वातऽजूताः उप युज्यंते आशवः ॥ ४ ॥ आत् अस्य ते
ध्वसयंतः वृथा ईरते कृष्णं अभ्वं महि वर्षैः करिक्ततः यत् सीं महीं
अवनिं प्र अभि मर्मेशत् अभिऽश्वसन स्तनयन् एति नानंदत्
॥ ५ ॥ ५ ॥ भूषन् न यः अधि बभूषु नमते वृषाऽइव पत्नीः अभि
एति रोहवत् ओजायमानः तन्वः च शुभते भीमः न शृंगा द्वि-
धाव दुऽगृभिः ॥ ६ ॥ सः संऽस्तिरः विऽस्तिरः सं गृभायति जा-
नन् एव जानतीः नित्यः आ शये पुनः वर्धते अपि यंति देव्यं
अन्यत् वर्षैः पित्रोः कृण्वते सचा ॥ ७ ॥ तं अयुवः केशिनीः सं
हिरेभिरे ऊर्ध्वाः तस्युः ममुषीः प्र आयवे पुनः तासां जरां प्रऽमुं-
चन् एति नानंदत् असुं परं जनयन् जीवं अस्तृतं ॥ ८ ॥ अधी-

अ० २. अ० २. व० ९.] ॥ १२७ ॥ [म० १. अ० २१. सू० १४१.

वा॒सं परि॒मा॒तुः रि॒हन् अ॒हं तु॒वि॒ऽयेभिः स॒त्वं॒ऽभिः या॒ति वि॒जयः
वयः द॒धत् प॒त॒ऽव॒ते रे॒रिह॒त् सदा॑ अ॒नु श्येनी॑ स॒च॒ते व॒र्त॒निः अ॒हं
॥ ९॥ अ॒स्माकं॑ अ॒ग्ने म॒घव॑त्॒ऽसु दी॒दिहि॑ अ॒ध श्व॑सी॒वान् वृ॒षभः
द॒मूनाः अ॒व॒ऽअ॒स्य शि॒शु॒ऽमतीः अ॒दी॒देः व॒र्म॒ऽइव॑ यु॒त्॒ऽसु परि॒
ऽज॒भुरा॑णः ॥ १० ॥ ६॥ इ॒दं अ॒ग्ने सु॒ऽधि॒तं दुः॒ऽधि॒तात् अ॒धि प्रि॒यात्
उं चि॒त् म॒न्म॒नः प्रे॒यः अ॒स्तु ते॒ यत् ते॒ शु॒क्रं त॒न्वः रो॒च॒ते शु॒चि
तेन॑ अ॒स्मभ्य॑ व॒न॒से र॒त्नं आ॒ त्वं ॥ ११ ॥ र॒था॒य॒नाव॑ उ॒त नः॒ गृ॒हाय॑
नि॒त्य॒ऽअ॒रि॒चां प॒त॒ऽव॒ती रा॒सि अ॒ग्ने अ॒स्माकं॑ वी॒रान् उ॒त नः॒ म॒
घो॒नः ज॒नान् च॒ या पा॒रया॑त् श॒र्म या च॒ ॥ १२ ॥ अ॒भि नः॑ अ॒ग्ने
उ॒क्थं इ॒त् जु॒गु॒याः द्या॒वा॒क्षा॒मां सि॒न्धवः॑ च॒ स्व॒ऽगू॒ताः ग॒व्यं य॒व्यं
य॒तः दी॒र्घा अ॒हा इ॒षं व॑रं अ॒रु॒ण्यः व॑र॒न्त ॥ १३ ॥ ७ ॥

॥ १४१ ॥ ब॒ट इ॒त्या त॒त् व॒पु॒षे धा॒यि द॒र्श॒तं दे॒वस्य॑ भ॒र्गः स॒हसः॑
य॒तः ज॒नि य॒त् ई॒ उप॑ ह॒रते॑ सा॒ध॒ते म॒तिः ऋ॒तस्य॑ धे॒नाः अ॒न॒य॒न्त
स॒ऽसु॒तः ॥ १ ॥ पृ॒ष्ठः व॒पुः पि॒तु॒ऽमा॒न् नि॒त्यः आ॒ श्ये द्वि॒तीयं॑ आ
स॒प्र॒ऽशि॒वासु॑ मा॒तृषु॑ तृ॒तीयं॑ अ॒स्य वृ॒षभ॑स्य द॒ोह॑से द॒श॒ऽप्र॒म॒तिं
ज॒न॒य॒न्त यो॒षणः॑ ॥ २ ॥ निः य॒त् ई॒ बु॒धात् म॒हिष॑स्य व॒र्षसः॑ ई॒शा॒
ना॒सः श॒वसा॑ क॒न्त सूर॑यः य॒त् ई॒ अ॒नु प्र॒ऽदि॒वः म॒ध्वः आ॒ऽध॒वे
गु॒हां सं॒तं मा॒त॒रि॒श्वा म॒था॒य॒ति ॥ ३ ॥ प्र॒ यत् पि॒तुः प॒र॒मा॒त् नी॒य॒ते
परि॑ आ॒ पृ॒ष्ठु॒धः वी॒रु॒धः दं॒ऽसु रो॒ह॒ति उ॒भा य॒त् अ॒स्य ज॒नुष॑ य॒त्
इ॒न्व॒तः आ॒त् इ॒त् य॒वि॒ष्टः अ॒भ॒व॒त् घृ॒णा शु॒चिः ॥ ४ ॥ आ॒त् इ॒त्
मा॒तृः आ॒ अ॒वि॒श॒त् या॒सु आ॒ शु॒चिः अ॒हि॒स्य॑मा॒नः उ॒र्वि॒या वि
व॒वृ॒धे अ॒नु य॒त् पू॒र्वीः अ॒रु॒ह॒त् स॒ना॒ऽजु॒वः नि॒न॒व्य॑सी॒षु अ॒व॒रा॒सु
धा॒व॒ते ॥ ५ ॥ ८ ॥ आ॒त् इ॒त् हो॒ता॒रं वृ॒ण॒ते दि॒वि॒ष्टिषु॑ भ॒र्ग॒ऽइव॑

अ० २. अ० २. व० १०.] ॥ १२८ ॥ [म० १. अ० २१. सू० १४२.

प॒पृ॒चा॒ना॒सः॑ ऋ॒ज॒ते॒ दे॒वान् यत् क्र॒त्वा म॒ज्म॒ना पु॒रु॒ऽस्तु॒तः म॒ती
शंसं॑ वि॒श्वधा॑ वेति॒ धाय॑से ॥ ६ ॥ वि॒ यत् अ॒स्थात् य॒ज॒तः वा॒
त॒ऽचो॒दितः॑ ह्रा॒रः न व॒क्त्रा ज॒रणाः॑ अ॒ना॒कृतः॑ तस्य॒ प॒त्न॒न् ध॒क्षुषः॑
कृ॒ष्णऽज॑हसः शु॒चिऽज॒न्म॒नः रजः॑ आ वि॒ऽअ॒ध्व॒नः ॥ ७ ॥ रथः॑ न
या॒तः शि॒क्रऽभिः॑ कृतः द्यां अ॒गै॒भिः अ॒रु॒षेभिः॑ ई॒य॒ते आ॒त् अ॒स्य
ते कृ॒ष्णा॒सः ध॒क्षि॒ सूर॑यः शूर॑स्यऽइ॒व त्वे॒षथा॑त् ई॒षते॒ वयः॑ ॥ ८ ॥
त्वया॑ हि अ॒ग्रे व॒रुणः॑ धृतऽव॒तः मि॒त्रः शा॒श॒द्रे अ॒र्य॒मा सु॒ऽदान॑वः
यत् सी॑ अ॒नु॒क्र॒तु॒ना वि॒श्वऽथा॑ वि॒ऽभुः अ॒रान् न ने॒मिः परि॒ऽभूः
अ॒जा॒यथाः॑ ॥ ९ ॥ त्वं अ॒ग्रे श॒श॒मा॒नाय॑ सु॒न्व॒ते रत्नं॑ य॒विष्ट॑ दे॒व॒
ऽता॑ति॒ इ॒न्व॒सि॒ तं त्वा॒ नु न॒थ्यं स॒हसः॑ यु॒वन् व॒यं भ॒गं न का॒रे म॒हि॒
ऽर॒त्न धी॒म॒हि ॥ १० ॥ अ॒स्मे र॒थिं न सु॒ऽअ॒र्थं द॒मू॒नसं॑ भ॒गं द॒क्षं
न प॒पृ॒चा॒सि ध॒र्णे॒सिं र॒श्मी॒नऽइ॒व यः य॒म॒ति ज॒न्म॒नी उ॒भे दे॒वा॒
नां शंसं॑ ऋ॒ते आ च॒ सु॒ऽक्र॒तुः ॥ ११ ॥ उ॒त नः॑ सु॒ऽद्यो॒त्मा जी॒र॒
ऽअ॒श्वः हो॒ता म॒द्रः शृ॒णु॒वत् च॒न्द्रऽर॑थः सः नः॑ ने॒षत् ने॒ष॒त॒मैः
अ॒मूरः॑ अ॒ग्निः वा॒मं सु॒वि॒तं व॒स्यः अ॒च्छ ॥ १२ ॥ अ॒स्ता॒वि अ॒ग्निः
शि॒मी॒वत्ऽभिः॑ अ॒कैः सां॒ऽरा॒ज्याय॑ प्र॒ऽतरं॑ द॒धानः॑ अ॒मी च॒ ये
म॒घऽवा॑नः व॒यं च॒ मि॒हं न सूरः॑ अ॒ति निः त॒त॒न्युः ॥ १३ ॥ १॥

॥ १४२ ॥ सं॒ऽइ॒न्द्रः अ॒ग्रे आ व॒ह दे॒वान् अ॒द्य य॒तऽसु॒चे तं॑ तुं॒ त॒नु॒
ष्व॒ पू॒र्य सु॒तऽसौ॑माय द॒ाशु॒षे ॥ १ ॥ घृ॒तऽव॑तं उ॒प मा॒सि म॒धु॒
ऽम॑तं त॒नू॒ऽन॒पात् य॒ज्ञं वि॒प्र॒स्य मा॒ऽव॒तः श॒श॒मा॒नस्य॑ द॒ाशु॒षः
॥ २ ॥ शु॒चिः पा॒व॒कः अ॒द्भु॒तः म॒ध्वा य॒ज्ञं मि॒मि॒क्ष॒ति न॒रा॒शंसः॑ त्रिः
आ दि॒वः दे॒वः दे॒वेषु॑ य॒ज्ञियः॑ ॥ ३ ॥ ई॒ऋ॒तः अ॒ग्रे आ व॒ह इ॒न्द्रं

अ० २. अ० २. व० १२.] ॥ १२९ ॥ [म० १. अ० २१. सू० १४३.]

चि॒त्रं इ॒ह प्रि॒यं इ॒यं हि त्वा म॒तिः म॒म अ॒च्छं सु॒ऽजि॒ह्वं व॒च्यते ॥ ४ ॥
 स्तृ॒णाना॒सः य॒तऽसु॒चः ब॒र्हिः य॒ज्ञे सु॒ऽअ॒ध्व॒रे वृ॒जे दे॒वर्ष्य॒चऽत॒मं
 इं॒द्राय॒ श॒र्मं सु॒ऽप्र॒थः ॥ ५ ॥ वि अ॒यंतां ऋ॒तऽवृ॒धः प्र॒ऽयै दे॒वेभ्यः
 म॒हीः पा॒वका॒सः पु॒रुऽस्पृ॒हः द्वा॒रः दे॒वीः अ॒स॒श्च॒तः ॥ ६ ॥ १० ॥ आ
 भ॒द॒माने॒ उपा॑के॒ नक्तो॑षसां सु॒ऽपे॒शसा॒ य॒ही॒ ऋ॒तस्य॑ मा॒तरां
 सी॒द॒तां ब॒र्हिः आ सु॒ऽम॒त ॥ ७ ॥ म॒द्रऽजि॒ह्वा जु॒गुर्व॑णी॒ होता॑रा
 दै॒व्या क॒वी॒ य॒ज्ञं नः॒ य॒क्षतां॒ इ॒मं सि॒धं अ॒द्य दि॒विऽस्पृ॒शं ॥ ८ ॥
 शु॒चिः दे॒वेषु॑ अ॒र्पिता॒ हो॒त्रा म॒रुत्सु॑ भा॒रती॒ इ॒ळा स॒रस्व॑ती
 म॒ही ब॒र्हिः सी॒द॒न्तु य॒ज्ञियाः ॥ ९ ॥ त॒त् नः॒ तुरी॑पं अ॒द्भुतं॑ पु॒रु वा
 अ॒रं पु॒रु त्म॒ना त्व॑ष्टा पो॒षाय॑ वि स्य॒तु रा॒ये ना॒भा नः॒ अ॒स्म॒ऽयुः
 ॥ १० ॥ अ॒वऽसृ॒जन् उ॒प त्म॒ना दे॒वान् य॒क्षि व॒न॒स्प॒ते अ॒ग्निः ह॒व्या
 सु॒सू॒द॒ति दे॒वः दे॒वेषु॑ मे॒धिरः ॥ ११ ॥ पू॒षण॑ऽव॒ते म॒रुत्वं॑ते वि॒श्वऽदे॒-
 वाय॑ वा॒यवे॑ स्वाहा॒ गाय॑त्र॒ऽवै॒षसे॒ ह॒व्यं इं॒द्राय॑ क॒र्त॒न ॥ १२ ॥
 स्वाहा॑ऽकृ॒तानि॒ आ ग॒हि उ॒प ह॒व्यानि॑ वी॒तये॑ इं॒द्र आ ग॒हि
 शु॒धि ह॒व त्वां ह॒व॑न्ते अ॒ध्व॒रे ॥ १३ ॥ ११ ॥

॥ १४३ ॥ प्र तव्य॑सीं नव्य॑सीं धी॒तिं अ॒यये॑ वा॒चः म॒तिं स॒हसः॑
 सून॑वे भ॒रे अ॒पां न॒पात् यः व॒सुऽभिः स॒ह प्रि॒यः होता॑ पृथि॒व्या
 नि अ॒सी॒द॒त् ऋ॒त्वि॒यः ॥ १ ॥ सः जा॒य॒मानः प॒रमे॑ वि॒ऽओ॒मनि
 आ॒विः अ॒ग्निः अ॒भ॒वत् मा॒तरि॑श्व॒ने अ॒स्य ऋ॒त्वा सं॒ऽइ॒धान॑स्य
 म॒ज्म॒ना प्र॒द्यावा॑ शो॒चिः पृथि॑वी॒ अ॒रो॒च॒यत् ॥ २ ॥ अ॒स्य त्रि॒षाः
 अ॒ज॒राः अ॒स्य भा॒नवः॑ सु॒ऽस॒ह॒शः सु॒ऽप्र॒ती॒कस्य॑ सु॒ऽद्यु॒तः भा॒-
 ऽत्वं॒क्षसः॑ अ॒ति अ॒क्तुः न सि॒धवः॑ अ॒ग्नेः रे॒ज॑न्ते अ॒स॒स॒न्तः अ॒ज॒राः
 ॥ ३ ॥ यं आ॒ऽई॒रि॒रे भृ॒गवः॑ वि॒श्वऽवै॒द॒सं ना॒भा पृथि॑व्याः भु॒व॒न॒स्य

अ०२. अ०२. व० १३.] ॥ १३० ॥ [म० १. अ० २१. सू० १४४.

मज्जना अग्निं तं गीऽभिः हिनुहि स्वे आ दमे यः एकः वस्वः
वरुणः न राजति ॥ ४ ॥ न यः वराय मरुताऽइव स्वः नः सेनाऽइव
सृष्टा दिव्या यथा अग्निः अग्निः जम्भैः तिगितैः अग्निं भवति
योधः न शबून् सः वना नि चञ्जते ॥ ५ ॥ कुवित् नः अग्निः उच-
यस्य वीः असत् वसुः कुवित् वसुऽभिः कामं आऽवरत् चोदः
कुवित् तुतुज्यात् सातये धियः शुचिऽप्रतीकं तं अया धिया
गृणे ॥ ६ ॥ घृतऽप्रतीकं वः चृतस्य धुऽसदं अग्निं मित्रं न सं-
ऽइधानः चञ्जते इंधानः अक्रः विदथेषु दीद्यत् शुक्रऽवर्णा उत्
ऊं नः यंसते धियै ॥ ७ ॥ अप्रऽयुच्छन् अप्रयुच्छत्ऽभिः अग्ने
शिवेभिः नः पायुऽभिः पाहि शग्मैः अदग्धेभिः अदपितेभिः
इष्टे अनिमिषत्ऽभिः परि पाहि नः जाः ॥ ८ ॥ १२ ॥

॥ १४४ ॥ एति प्र होता व्रतं अस्य मायया ऊर्ध्वा दधानः शु-
चिऽपेशसं धियै अभि सुचः क्रमते दक्षिणाऽआवृतः याः अस्य
धाम प्रथमं ह निंसते ॥ १ ॥ अभि ई चृतस्य दोहनाः अनूषत्
योनी देवस्य सद्ने परिऽवृताः अपां उपऽस्थे विऽभृतः यत् आ
अवसत् अध स्वधाः अधयत् याभिः ईयते ॥ २ ॥ युयूषतः स-
ऽवयसा तत् इत् वपुः समानं अर्थं विऽतरिचता मिथः आत्
ई भगः न हव्यः सं अस्मत् आ वोळ्हुः न रश्मीन् सं अयंस्त सा-
रथिः ॥ ३ ॥ यं ई द्वा सऽवयसा सपर्यतः समाने योना मिथुना
संऽओकसा दिवा न नक्तं पलितः युवा अजनि पुरु चरन् अजरः
मानुषा युगा ॥ ४ ॥ तं ई हिन्वति धीतयः दश विशः देवं मर्तासः
ऊतये हवामहे धनोः अधि प्रऽवतः आ सः चृण्वति अभिव्र-
जत्ऽभिः वयुना नवा अधित ॥ ५ ॥ त्वं हि अग्ने दिव्यस्य राजसि

अ० २. अ० २. व० १५.] ॥ १३१ ॥ [म० १. अ० २१. सू० १४६.

तं पार्थिवस्य पशुपाऽइव त्मना एनीं ते एते बृहतीं अभि-
ऽश्रिया हिरण्ययीं वक्त्ररीं बर्हिः आशाते ॥६॥ अग्ने जुषस्व प्रति
हृये तत् वचः मंद्रं स्वधाऽवः ऋतऽजात सुऽक्रतो० यः विश्वतः
प्रत्यङ् असि दर्शतः रावः संऽदृष्टौ पितुमानऽइव क्षयः ॥७॥ १३॥

॥ १४५ ॥ तं पृच्छति सः जगाम सः वेद सः चिकित्वान् ईयते
सः नु ईयते तस्मिन् संति प्रऽशिषः तस्मिन् इष्टयः सः वाजस्य
शवसः शुष्मिणः पतिः ॥ १ ॥ तं इत् पृच्छति न सिमः वि पृच्छति
स्वेनऽइव धीरः मनसा यत् अग्रभीत् न मृष्यते प्रथमं न अपरं
वचः अस्य क्रत्वा सचते अप्रऽदृषितः ॥ २ ॥ तं इत् गच्छति जुहः
तं अर्वतीः विश्वानि एकः शृण्वत् वचांसि मे पुरुऽप्रैषः ततुरिः
यज्ञऽसाधनः अच्छिद्रऽजतिः शिशुः आ अदत्त सं रभः ॥ ३ ॥ उप-
ऽस्थायं चरति यत् संऽआरत सद्यः जातः तत्सार युज्येभिः अभि-
श्वातं मृशते नाद्ये मुदे यत् ई गच्छति उशतीः अपिऽस्थितं ॥ ४ ॥
सः ई मृगः अथः वनर्गुः उप त्वचि उपऽमस्यां नि धायि वि अब्र-
वीत् वयुना मत्येभ्यः अभिः विद्वान् ऋतऽचित् हि सत्यः ॥ ५ ॥ १४॥

॥ १४६ ॥ चिऽमूर्धानं सप्तऽरश्मिं गृणीषे अनूनं अग्निं पिचोः
उपऽस्थे निऽसत्तं अस्य चरतः ध्रुवस्य विश्वा दिवः रोचना आ-
पप्रिऽवांसं ॥ १ ॥ उक्षा महान् अभि ववक्षे एने अजरः तस्थौ
इतऽजतिः ऋष्वः उर्याः पदः नि दधाति सानौ रिहंति ऊधः
अरुघासः अस्य ॥ २ ॥ समानं वत्सं अभि संऽचरती० विष्वक् धेनू
वि चरतः सुऽमेकै० अनपऽवृज्यान् अध्वनः मिमाने विश्वान्
केतान् अधि महः दधाने ॥ ३ ॥ धीरांसः पदं कवयः नयन्ति ना-

अ० २. अ० २. व० १७.] ॥ १३२ ॥ [म० १. अ० २१. सू० १४८.

नां हृदा रक्षमाणाः अजुयं सिसांसंतः परि अपश्यंत सिंधुं आ-
विः एभ्यः अभवत् सूर्यः नून ॥ ४ ॥ दिदृक्षेण्यः परि काष्ठासु जेन्यः
ईकेन्यः महः अर्भाय जीवसे पुरुऽत्रा यत् अभवत् सूः अहं एभ्यः
गर्भेभ्यः मघऽवा विश्वऽदर्शतः ॥ ५ ॥ १५ ॥

॥ १४७ ॥ कथा ते अग्ने शुचयंतः आयोः ददाशुः वाजैभिः आ-
शुषाणाः उभे यत् तोके तनये दधानाः कृतस्य सामन् रणयंत
देवाः ॥ १ ॥ बोध मे अस्य वचसः यविष्ठ मंहिष्ठस्य प्रऽभृतस्य
स्वधाऽवः पीयति त्वः अनु त्वः गृणाति वंदारुः ते तन्वं वंदे अग्ने
॥ २ ॥ ये पायवः मामतेयं ते अग्ने पश्यंतः अंधं दुःऽइतात् अरक्षन्
रक्ष तान सुऽकृतः विश्वऽवेदाः दिप्संतः इत् रिपवः न अहं देभुः
॥ ३ ॥ यः नः अग्ने अररिऽवान् अघऽयुः अरातिऽवा मर्चयति द्वयेन
मंत्रः गुरुः पुनः अस्तु सः अस्मै अनु मृक्षीष्ट तन्वं दुःऽउक्तैः ॥ ४ ॥ उत
वा यः सहस्य प्रऽविद्वान् मर्तैः मर्तै मर्चयति द्वयेन अतः पाहि
स्तवमान स्तुवंतं अग्ने माकिः नः दुःऽइताय धायीः ॥ ५ ॥ १६ ॥

॥ १४८ ॥ मयीत् यत् ई विष्टः मातरिश्वा होतारं विश्वऽअप्सुं
विश्वऽदेव्यं नि यं दधुः मनुष्यासु विष्टु स्वः न चित्रं वपुषे वि-
भाऽवै ॥ १ ॥ ददानं इत् न ददभंत मन्म अग्निः वरुथं मम तस्य
चाक्न जुषंत विश्वानि अस्य कर्म उपऽस्तुतिं भरमाणस्य का-
रोः ॥ २ ॥ नित्ये चित् नु यं सदेने जगृभे प्रशस्तिऽभिः दधिरे यज्ञि-
यांसः प्र सु नयंत गृभयंत इष्टी अश्वांसः न रथ्यः ररहाणाः ॥ ३ ॥
पुरुणि दस्सः नि रिणाति जंभैः आत् रोचते वने आ विभाऽवा
आत् अस्य वातः अनु वाति शेचिः अस्तुः न शयी असनां अनु

अ० २. अ० २. व० २०.] ॥ १३३ ॥ [म० १. अ० २१. सू० १५१.

द्यून ॥ ४ ॥ न यं रिपवः न रिषण्यवः गर्भे संतं रेषणाः रेषयति
अंधाः अपश्याः न दभन् अभिऽख्या नित्यासः ईं प्रेतारः अर-
क्षन् ॥ ५ ॥ १७ ॥

॥ १४९ ॥ महः सः रायः आ ईषते पतिः दन् इन्ः इन्स्य वसुनः
पदे आ उप ध्रजंतं अद्रयः विधन् इत् ॥ १ ॥ सः यः वृषा नरां न
रोदस्योः श्रवःऽभिः अस्ति जीवपीतऽसर्गः प्र यः सप्ताणः शि-
श्रीत योनौ ॥ २ ॥ आ यः पुरं नार्मिणीं अदीदेत् अत्यः कविः
नभन्यः न अर्वा सूरः न रुरुक्कान् शतऽआत्मा ॥ ३ ॥ अभि द्वि-
ऽजन्मा बी रोचनानि विश्वा रजांसि शुशुचानः अस्थात होता
यजिष्ठः अपांसुधऽस्ये ॥ ४ ॥ अयं सः होता यः द्विऽजन्मा विश्वा
दधे वार्याणि अवस्या मर्तः यः अस्मै सुऽतुकः ददाश ॥ ५ ॥ १८ ॥

॥ १५० ॥ पुरु त्वा दाश्वान् वोचे अरिः अग्ने तव स्विता आ
तोदस्यऽइव शरणे आ महस्य ॥ १ ॥ वि अनिनस्य धनिनः प्र-
ऽहोषे चित् अरुरुषः कदा चन प्रऽजिगतः अदेवऽयोः ॥ २ ॥ सः
चंद्रः विप्र मर्त्यः महः वार्धनऽतमः दिवि प्रऽप्र इत् ते अग्ने
वनुषः स्याम ॥ ३ ॥ १९ ॥

॥ १५१ ॥ मित्रं न यं शिम्या गोषु गव्यवः सुऽआध्यः विदधे
अपऽसु जीजनन् अरेजेतां रोदसी पाजसा गिरा प्रति प्रियं
यजतं जनुषां श्रवः ॥ १ ॥ यत् हृत्यत् वां पुरुऽमीहस्य सोमिनः
प्र मिचासः न दधिरे सुऽआभुवः अध ऋतुं विदतं गातुं अर्चते
उत् श्रुतं वृषणा पस्त्यऽवतः ॥ २ ॥ आ वां भूषन् क्षितयः जन्म

अ० २. अ० २. व० २२.] ॥ १३४ ॥ [म० १. अ० २१. सू० १५२.

रोदस्योः प्रऽवाच्यं वृषणा दक्षसे महे यत् ईं ऋताय भरथः यत्
अर्वेते प्रहोत्रया शिष्या वीथः अध्वरं ॥ ३ ॥ प्र सा क्षितिः असुरा
या महि प्रिया ऋतऽवानौ ऋतं आ घोषथः बृहत् युवं दिवः
बृहत् दक्ष आऽभुव गां न धुरि उप युंजाथे अपः ॥ ४ ॥ मही
अव महिना वारं ऋण्वथः अरेणवः तुजः आ सन्न धेनवः
स्वरति ताः उपरऽताति सूर्य आ निऽमुचः उषसः तक्वीऽइव
॥ ५ ॥ २० ॥ आ वां ऋताय केशिनीः अनूषत मिच यच वरुण
गातुं अर्चथः अव त्मनां सृजतं पिन्वतं धियः युवं विप्रस्य मन्म-
नां इरज्यथः ॥ ६ ॥ यः वां यज्ञैः शशमानः ह दाशति कविः होता
यजति मन्मऽसाधनः उप अहं तं गच्छथः वीथः अध्वरं अच्छ
गिरः सुऽमतिं गतं अस्सऽयू ॥ ७ ॥ युवां यज्ञैः प्रथमा गोभिः
अंजते ऋतऽवाना मनसः न प्रऽयुक्तिषु भरति वां मन्मना सं-
ऽयता गिरः अदृष्यता मनसा रेवत् आशाथे ॥ ८ ॥ रेवत् वयः
दधाथे रेवत् आशाथे नरा मायाभिः इतऽऊति माहिं न वां
द्यावः अहंऽभिः न उत सिंधवः न देवऽत्वं पणयः न आनश्रुः
मघं ॥ ९ ॥ २१ ॥

॥ १५२ ॥ युवं वस्त्राणि पीवसा वसाथे युवोः अच्छिद्राः मंतवः
ह सर्गाः अव अतिरतं अनृतानि विश्वा ऋतेन मित्रावरुणा
सचेथे ॥ १ ॥ एतत् च न त्वः वि चिकेतत् एषां सत्यः मंचः कवि-
ऽशस्तः ऋधावान् चिऽअश्रिंहंति चतुऽअश्रिः उयः देवऽनिदः
ह प्रथमाः अजूर्यन् ॥ २ ॥ अपात् एति प्रथमा पतऽवतीनां कः
तत् वां मित्रावरुणा आ चिकेत गर्भैः भारं भरति आ चित्
अस्य ऋतं पिपति अनृतं नितारीत् ॥ ३ ॥ प्रऽयतं इत् परि जारं

अ०२, अ०२, व०२४.] ॥ १३५ ॥ [म० १, अ० २१, सू० १५४.]

कनीनां पश्यामसि न उपऽनिपद्यमानं अनवऽपृग्णा विऽतता
वसानं प्रियं मित्रस्य वरुणस्य धाम ॥ ४ ॥ अनश्वः जातः अनभी-
शुः अर्वा कनिक्कदत् पतयत् ऊर्ध्वऽसानुः अचित्तं ब्रह्म जुजुषुः
युवानः प्र मित्रे धाम वरुणे गृणंतः ॥ ५ ॥ आ धेनवः मामतेयं
अवतीः ब्रह्मऽप्रियं पीपयन् सस्मिन् ऊधन पितृः भिक्षेत वयु-
नानि विद्वान् आसा आऽविवासन् अदितिं उरुषेत ॥ ६ ॥ आ
वां मित्रावरुणा हव्यऽजुष्टिं नमसा देवी अवसा ववृत्यां अस्माकं
ब्रह्म पृतनासु सत्याः अस्माकं वृष्टिः दिव्या सुऽपारा ॥ ७ ॥ २२ ॥

॥ १५३ ॥ यजामहे वां महः सुऽजोषाः हव्येभिः मित्रावरुणा
नमऽभिः घृतैः घृतऽसू० अथ यत् वां अस्मे अर्ध्व्येवः न धी-
तिऽभिः भरति ॥ १ ॥ प्रऽस्तुतिः वां धाम न प्रऽयुक्तिः अयामि
मित्रावरुणा सुऽवृक्तिः अनक्ति यत् वां विदथेषु होता सुम्नं वां
सूरिः वृषणौ इयक्षन् ॥ २ ॥ पीपाय धेनुः अदितिः ऋताय जनाय
मित्रावरुणा हविऽदे हिनोति यत् वां विदथे सपर्यन् सः रा-
तऽहव्यः मानुषः न होता ॥ ३ ॥ उत वां विष्णु मद्यासु अंधः गावः
आपः च पीपयन्त देवीः उतो नः अस्य पूर्यः पतिः दन् वीतं
पातं पर्यसः उस्त्रियायाः ॥ ४ ॥ २३ ॥

॥ १५४ ॥ विष्णोः नु कं वीर्याणि प्र वोचं यः पार्थिवानि वि-
ऽममे रजांसि यः अस्कं भायत् उत्ऽतरं सधऽस्थं विऽचक्रमाणः
त्रेधा उरुऽगायः ॥ १ ॥ प्र तत् विष्णुः स्तवते वीर्येण मृगः न भीमः
कुचरः गिरिऽस्थाः यस्य उरुषु त्रिषु विऽक्रमणेषु अधिऽक्षि-
यन्ति भुवनानि विश्वा ॥ २ ॥ प्र विष्णवे श्रूषं एतु मन्म गिरि-
ऽक्षिते उरुऽगायाय वृष्णे यः इदं दीर्घं प्रऽयतं सधऽस्थं एकः

अ०२. अ०२. व०२६.] ॥ १३६ ॥ [म० १. अ० २१. सू० १५६.]

विऽममे चिऽभिः इत् पदेभिः ॥ ३ ॥ यस्य चि पूरुणो मधुना पदानि
अक्षीयमाणा स्वधया मदति यः ऊं चिऽधातुं पृथिवीं उत द्यां
एकः दाधारं भुवनानि विश्वा ॥ ४ ॥ तत् अस्य प्रियं अभि पाथः
अश्यां नरः यच्च देवऽयवः मदति उरुऽक्रमस्य सः हि बंधुः इत्या
विष्णोः पदे परमे मध्वः उत्सः ॥ ५ ॥ ता वां वास्तूनि उश्मसि
गमध्वे यच्च गावः भूरिऽशृंगाः अयासः अच अहं तत् उरुऽगा-
यस्य वृष्णः परमं पदं अच भाति भूरि ॥ ६ ॥ २४ ॥

॥ १५५ ॥ प्र वः पातै अंधसः धियाऽयते महे शूराय विष्णवे
च अर्चेत या सानुनि पर्वतानां अदाभ्या महः तस्यतुः अर्व-
ताऽइव साधुना ॥ १ ॥ त्वेष इत्या संऽअरणं शिमीऽवतोः इंद्रा-
विष्णूः सुतऽपाः वां उरुष्यति या मर्त्याय प्रतिऽधीयमानं इत्
कृशानोः अस्तुः असनां उरुष्यथः ॥ २ ॥ ताः ई वर्धति महि अस्य
पौंस्यं नि मातरा नयति रेतसे भुजे दधाति पुत्रः अवरं परं पितुः
नामं तृतीयं अधि रोचने दिवः ॥ ३ ॥ तत्ऽतत् इत् अस्य पौंस्यं
गृणीमसि इनस्य चातुः अवृकस्य मीऽहुषः यः पार्थिवानि चि-
ऽभिः इत् विगामऽभिः उरु क्रमिष्ट उरुऽगायाय जीवसे ॥ ४ ॥
वे इत् अस्य क्रमणे स्वऽदृशः अभिऽख्याय मर्त्यैः भुरण्यति
तृतीयं अस्य नकिः आ दधर्षति वयः च न पतयतः पतचिणः ॥ ५ ॥
चातुऽभिः साकं नवति च नामऽभिः चक्रं न वृत्तं व्यतीन् अवी-
विपत् बृहत्ऽशरीरः विऽमिमानः ऋक्ऽभिः युवा अकुमारः
प्रति एति आऽहव ॥ ६ ॥ २५ ॥

॥ १५६ ॥ भव मिचः न शेव्यः घृतऽआसुतिः विभूतऽद्युम्नः एव-
ऽयाः ऊं सऽप्रथाः अध ते विष्णो विदुषा चित् अर्धैः स्तोमः

अ० २. अ० २. व० २७.] ॥ १३७ ॥ [म० १. अ० २२. सू० १५७.

यज्ञः च राध्यः हविष्मता ॥ १ ॥ यः पूर्याय वेधसेनवीयसे सुमत-
ऽजानये विष्णवे ददाशति यः जातं अस्य महतः महिं ब्रवत सः
इत् ऊं श्रवः ऽभिः युज्यं चित् अभि असत् ॥ २ ॥ तं ऊं स्तोतारः
पूर्य्य यथा विद ऋतस्य गर्भे जनुषा पिपर्तेन आ अस्य जानतः
नामं चित् विवक्तुन महः ते विष्णो सुऽमतिं भजामहे ॥ ३ ॥
तं अस्य राजा वरुणः तं अश्विना क्रतुं सचंत मारुतस्य वेधसः
दाधारं दक्षं उत्तमं अहः ऽविदं व्रजं च विष्णुः सखिऽवान्
अपऽऊर्णुते ॥ ४ ॥ आ यः विवायं सचथाय दैव्यः इंद्राय विष्णुः
सुऽकृते सुकृतऽतरः वेधाः अजिन्वत् चिऽसधस्थः आर्यं ऋतस्य
भागे यजमानं आ अभजत् ॥ ५ ॥ २६ ॥ २१ ॥

॥ १५७ ॥ अवोधि अग्निः जमः उत् एति सूर्यः वि उषाः चंद्रा
मही आवः अर्चिषा अयुक्षातां अश्विना यातवे रथं प्र असा-
वीत् देवः सविता जगत् पृथक् ॥ १ ॥ यत् युंजाथे वृषणं अश्विना
रथं धृतेन नः मधुना क्ष्वं उक्षतं अस्माकं ब्रह्म पृतनासु जिन्वत्
वयं धनां शूरऽसाता भजेमहि ॥ २ ॥ अर्वाङ् चिऽचक्रः मधु-
ऽवाहनः रथः जीरऽअश्वः अश्विनोः यातु सुऽस्तुतः चिऽबंधुरः
मघऽवा विश्वऽसौभगः शं नः आ वक्षत् द्विऽपदे चतुऽपदे ॥ ३ ॥
आ नः ऊर्जं वहतं अश्विना युवं मधुऽमत्या नः कशया मिमि-
क्षत् प्र आयुः तारिष्टं निः रपांसि मृक्षत् सेधतं द्वेषः भवतं सचा-
ऽभुवा ॥ ४ ॥ युवं ह गर्भं जगतीषु धत्थः युवं विश्वेषु भुवनेषु अंतः
युवं अग्निं च वृषणी अपः च वनस्पतीन् अश्विनौ ऐरयेथां ॥ ५ ॥
युवं हस्यः भिषजा भेषजेभिः अथो हस्यः रथ्या रथ्येभिः अथो ह
क्ष्वं अधि धत्थः उया यः वां हविष्मान् मनसा ददाश ॥ ६ ॥ २७ ॥ २१ ॥

॥ १५८ ॥ वसूँ रुद्रा पुरुऽमंतूँ वृधंतां दशस्यतं नः वृषणी
 अभिष्टौ दत्ता ह यत् रेक्काः औचथ्यः वां प्र यत् ससाथे' अक-
 वाभिः ऊती ॥ १ ॥ कः वां दाशत् सुऽमतये चित् अस्यै वसूँ यत्
 धेथे' नमसा पदे गोः जिगृतं अस्मे' रेवतीः पुरंऽधीः कामप्रेण-
 ऽइव मनसा चरंता ॥ २ ॥ युक्तः ह यत् वां तौग्याय पेरुः वि
 मध्ये अणैसः धायि पज्जः उप वां अवः शरणं गमेयं शूरः न अज्म
 पतयंतऽभिः एवैः ॥ ३ ॥ उपऽस्तुतिः औचथ्यं उरुथेत् मा मां
 इमे' पतचिणी' वि दुग्धां मा मां एधः दशंऽतयः चितः धाक्
 प्र यत् वां बद्धः त्मनि खादति द्वां ॥ ४ ॥ न मा गगन् नद्यः मा-
 तृऽतमाः दासाः यत् ई सुऽसंमुब्धं अवऽअधुः शिरः यत् अस्य
 चैतनः विऽतक्षत् स्वयं दासः उरः असौ अपि ग्धं ॥ ५ ॥ दीर्घ-
 ऽतमाः मामतेयः जुजुर्वान् दशमे युगे अपां अर्थं यतीनां ब्रह्मा
 भवति सारथिः ॥ ६ ॥ १ ॥

॥ १५९ ॥ प्र द्यावा यज्ञैः पृथिवी' ऋतुऽवृधा मही' स्तुषे वि-
 दथेषु प्रऽचेतसा देवेभिः ये देवऽपुत्रे० सुऽदंससा इत्या धिया
 वार्याणि प्रऽभूषतः ॥ १ ॥ उत मन्ये पितुः अद्रुहः मनः मातुः महि
 स्वऽतवः तत् हवीमऽभिः सुऽरेतसा पितरा भूम चक्रतुः उरु
 प्रऽजायाः अमृतै वरीमऽभिः ॥ २ ॥ ते सूनवः सुऽअपंसः सु-
 ऽदंससः मही' जङ्गुः मातरा पूर्वऽचित्तये स्थातुः च सत्यं जगतः
 च धर्मेणि पुत्रस्य पाथ्यः पदं अद्वयाविनः ॥ ३ ॥ ते मायिनः
 ममिरे सुऽप्रचेतसः जामी' सऽयोनी० मिथुना संऽऔकसा न-
 व्यंऽनथं तंतुं आ तन्वते दिवि समुद्रे अंतः कवयः सुऽदीतयः
 ॥ ४ ॥ तत् राधः अद्य सवितुः वरेण्यं वयं देवस्य प्रऽसवे मना-

अ० २. अ० ३. व० ४.] ॥ १३९ ॥ [म० १. अ० २२. सू० १६१.

महे असभ्यं द्यावापृथिवी सुचेतुना रयिं धत्तं वसुऽमंतं
शतऽग्विनं ॥ ५ ॥ २ ॥

॥ १६० ॥ ते हि द्यावापृथिवी विश्वऽशंभुवा ऋतऽवरी०
रजसः धारयतऽकवी० सुऽजन्मनी० धिषणे० अंतः ईयते देवः दे-
वी० धर्मणा सूर्यः शुचिः ॥ १ ॥ उरुऽव्यचंसा महिनी० असश्चतां
पिता माता च भुवनानि रक्षतः सुऽधृष्टमे० वपुषे० न रोदसी०
पिता यत् सीं अभि रूपैः अवासयत् ॥ २ ॥ सः वह्निः पुत्रः पित्रोः
पवित्रऽवान् पुनाति धीरः भुवनानि मायया धेनुं च पृश्नि वृषभं
सुऽरेतंसं विश्वाहा शुक्रं पयः अस्य धुक्षत ॥ ३ ॥ अयं देवानां
अपसां अपःऽतमः यः जजान रोदसी विश्वऽशंभुवा वि यः ममे
रजसी० सुक्रतुऽयया अजरेभिः स्कंभनेभिः सं आनृचे ॥ ४ ॥ ते
नः गृणाने महिनी महि श्रवः क्षत्रं द्यावापृथिवी धासथः
बृहत् येन अभि कृषीः ततनाम विश्वहा पनाय्य ओजः अस्मे
सं इन्वतं ॥ ५ ॥ ३ ॥

॥ १६१ ॥ किं ऊं श्रेष्ठः किं यविष्ठः नः आ अजगन् किं ईयते
दूत्यं कतं यत् ऊचिम न निदिम चमसं यः महाऽकुलः अयेभातः
दुणः इत् भूतिं ऊदिम ॥ १ ॥ एकं चमसं चतुरः कृणोत न तत् वः
देवाः अब्रुवन् तत् वः आ अगमं सौधन्वनाः यदि एव करिष्यथ
साकं देवैः यज्ञियांसः भविष्यथ ॥ २ ॥ अग्निं दूतं प्रति यत् अब्र-
वीत न अश्वः कर्त्तव्यः रथः उत इह कर्त्तव्यः धेनुः कर्त्वा युवशा कर्त्वा
वा तानि भातः अनु वः कृत्वा आ इमसि ॥ ३ ॥ चक्रुऽवांसः ऋभवः
तत् अपृच्छत क्व इत् अभूत् यः स्यः दूतः नः आ अजगन् यदा
अवऽअख्यत् चमसान् चतुरः कृतान् आत् इत् त्वष्टा मासु अंतः

नि आनजे ॥ ४ ॥ हनाम एनान् इति त्वष्टा यत् अब्रवीत् चमसं
 ये देवऽपानं अनिदिषुः अन्यानामानि कृण्वते सुते सचा अन्यैः
 एनान् कन्यानामऽभिः स्परत् ॥ ५ ॥ ४ ॥ इंद्रः हरीं युयुजे अश्विनां
 रथं बृहस्पतिः विश्वऽरूपां उप आजत ऋभुः विश्वा वाजः दे-
 वान् अगच्छत् सुऽअपसः यज्ञियं भागं ऐतन् ॥ ६ ॥ निः चर्मणः
 गां अरिणीत् धीतिऽभिः या जरता युवशा ता अकृणोतन् सौ-
 धन्वनाः अश्वात् अश्वं अतक्षत् युक्ता रथं उप देवान् अयातन्
 ॥ ७ ॥ इदं उदकं पिबत् इति अब्रवीतन् इदं वा घ पिबत् मुञ्ज-
 ऽनेजनं सौधन्वनाः यदि तत् नऽइव हर्यथ तृतीये घ सवने मा-
 दयाध्वे ॥ ८ ॥ आपः भूयिष्ठाः इति एकः अब्रवीत् अग्निः भूयिष्ठः
 इति अन्यः अब्रवीत् वधऽयंतीं बहुऽभ्यः प्र एकः अब्रवीत् ऋता
 वदतः चमसान् अपिंशत् ॥ ९ ॥ श्रोणां एकः उदकं गां अव अज-
 ति मांसं एकः पिंशति सूनया आऽभृतं आ निऽमुचः शकृत् एकः
 अप अभ्रत् किं स्वित् पुत्रेभ्यः पितरौ उप आवतुः ॥ १० ॥ ५ ॥
 उद्धत्ऽसुं अस्मै अकृणोतन् तृणं निवत्ऽसुं अपः सुऽअपस्य-
 या नरः अगोह्यस्य यत् असस्तन गृहे तत् अद्य इदं ऋभवः
 न अनु गच्छथ ॥ ११ ॥ संऽमील्य यत् भुवना परिऽअसर्पत
 क्व स्वित् तात्या पितरा वः आसतुः अशपत यः करस्व वः आ-
 ऽददे यः प्र अब्रवीत् प्रो तस्मै अब्रवीतन् ॥ १२ ॥ सुमुष्वांसः
 ऋभवः तत् अपृच्छत् अगोह्य कः इदं नः अब्रूवुधत् श्वानं
 बस्तः बोधयितारं अब्रवीत् संवत्सरे इदं अद्य वि अख्यत्
 ॥ १३ ॥ दिवा याति मरुतः भूम्या अग्निः अयं वातः अंतरि-
 क्षेण याति अतऽभिः याति वरुणः समुद्रेः युष्मान् इच्छतः
 शवसः नपातः ॥ १४ ॥ ६ ॥

अ० २. अ० ३. व० ९.] ॥ १४१ ॥ [म० १. अ० २२. सू० १६२.

॥ १६२ ॥ मा नः मित्रः वरुणः अर्यमा आयुः इंद्रः ऋभुक्षाः
मरुतः परि ख्यन् यत् वाजिनः देवऽजातस्य सन्नेः प्रऽवक्ष्यामः
विदथे वीर्याणि ॥ १ ॥ यत् निऽनिजा रेकणसा प्रावृतस्य रातिं
गृभीतां मुखतः नयति सुऽप्राङ् अजः मेम्यत् विश्वऽरूपः इंद्रा-
पूष्णोः प्रियं अपि एति पाथः ॥ २ ॥ एषः छागः पुरः अश्वेन वा-
जिना पूष्णः भागः नीयते विश्वऽदेव्यः अभिऽप्रियं यत् पुरो-
क्ताशं अर्वता त्वष्टा इत् एनं सौश्रवसाय जिन्वति ॥ ३ ॥ यत्
हविष्यं ऋतुऽशः देवऽयानं चिः मानुषाः परि अश्वं नयति अत्र
पूष्णः प्रथमः भागः एति यज्ञं देवेभ्यः प्रतिऽवेदयन् अजः ॥ ४ ॥
होता अध्वर्युः आऽवयाः अग्निऽइंधः यावऽयाभः उत शंस्तां
सुऽविप्रः तेन यज्ञेन सुऽअरकृतेन सुऽइष्टेन वक्षणाः आ पूणध्वं
॥ ५ ॥ ७ ॥ यूपऽवस्काः उत ये यूपऽवाहाः चषालं ये अश्वऽयूपायं
तक्षति ये च अर्वते पचनं संऽभरति उतो तेषां अभिऽगूर्तिः
नः इन्वतु ॥ ६ ॥ उपं प्र अगात् सुऽमात् मे अधायि मन्म देवानां
आशाः उपं वीतऽपृष्ठः अनु एनं विप्राः ऋषयः मदन्ति देवानां
पुष्टे चकृम सुऽबंधु ॥ ७ ॥ यत् वाजिनः दामं संऽदानं अर्वतः या
शीर्षण्या रशना रज्जुः अस्य यत् वा घ अस्य प्रऽभृतं आस्ये तृणं
सर्वा ता ते अपि देवेषु अस्तु ॥ ८ ॥ यत् अश्वस्य ऋविषः मक्षि-
का आशं यत् वा स्वरौ स्वऽधितौ रिप्रं अस्ति यत् हस्तयोः शमि-
तुः यत् नखेषु सर्वा ता ते अपि देवेषु अस्तु ॥ ९ ॥ यत् ऊर्वध्वं
उदरस्य अपऽवाति यः आमस्य ऋविषः गंधः अस्ति सुऽकृता
तत् शमितारः कृण्वन्तु उत मेधं शृतऽपाकं पचन्तु ॥ १० ॥ ८ ॥ यत्
ते गात्रात् अग्निना पच्यमानात् अभि शूलं निऽहतस्य अव-
ऽधावति मा तत् भूम्यां आ श्रिषत् मा तृणेषु देवेभ्यः तत् उश-

त्त्वंभ्यः रातं अस्तु ॥११॥ ये वाजिनं परिऽपश्यन्ति पक्वं ये ईं आहुः
 सुरभिः निःहरन्ति ये च अर्वतः मांसं भिक्षां उपऽआसन्ते उतो
 तेषां अभिऽगूर्तिः नः इन्वतु ॥१२॥ यत् निऽईक्ष्णं मांस्यचन्याः
 उखायाः या पात्राणि यूष्णः आऽसेचनानि ऊष्मण्या अपि-
 ऽधानां चरूणां अंकाः सूनाः परिभूषन्ति अश्वं ॥१३॥ निऽक्रमणं
 निऽसदनं विऽवर्तनं यत् च पट्वीशं अर्वतः यत् च पपौ यत् च
 घासिं जघासं सर्वा ता ते अपि देवेषु अस्तु ॥१४॥ मा त्वा अग्निः
 ध्वनयीत् धूमऽगंधिः मा उखा भ्राजती अभि विक्त जग्निः इष्टं वी-
 तं अभिऽगूर्तिं वर्षदऽकृतं तं देवासः प्रति गृभ्णन्ति अश्वं ॥१५॥ १॥
 यत् अश्वाय वासः उपऽस्तृणन्ति अधी वासं या हिरण्यानि अस्मै
 संऽदानं अर्वतं पट्वीशं प्रिया देवेषु आ यमयन्ति ॥१६॥ यत् ते सा दे
 महसा श्रूकृतस्य पाषाण्यो वा कश्या वा तुतोदं सुचाऽइव ता
 हविषः अध्वरेषु सर्वा ता ते ब्रह्मणा सूदयामि ॥१७॥ चतुः-
 ऽचिंशत् वाजिनः देवऽबन्धोः वंक्त्रीः अश्वस्य स्वऽधितिः सं एति
 अच्छिद्रा गात्रा वयुना कृणोत परुः परुः अनुऽघुष्य वि शस्त
 ॥१८॥ एकः त्वष्टुः अश्वस्य विऽशस्ता द्वा यन्तारा भवतः तथा ऋतुः
 या ते गात्राणां ऋतुऽथा कृणोमि ताऽता पिंडानां प्र जुहोमि
 अग्नौ ॥१९॥ मा त्वा तपत् प्रियः आत्मा अपिऽयंतं मा स्वऽधि-
 तिः त्वं आ ति स्थिपत् ते मा ते गृध्रः अविऽशस्ता अतिऽहायं
 छिद्रा गात्राणि असिना मिथुं कः ॥२०॥ न वै जुं एतत् म्रियसे
 न रिष्यसि देवान इत् एषि पथिऽभिः सुऽग्रेभिः हरीं ते युंजा पृष-
 ती अभूतां उप अस्थात् वाजी धुरि रासंभस्य ॥२१॥ सुऽगर्भं नः
 वाजी सुऽअश्वं पुंसः पुत्रान् उत विश्वऽपुषं रयिं अनागाऽत्वं
 नः अदितिः कृणोतु क्षत्रं नः अश्वः वनतां हविष्मान् ॥२२॥ १०॥

अ०२.अ०३.व०१३.] ॥१४३॥ [म०१.अ०२२.सू०१६३.

॥१६३॥ यत् अक्रौदः प्रथमं जायमानः उतऽयन् समुद्रात्
उत वा पुरीषात् श्येनस्य पक्षा हरिणस्य बाहू उपऽस्तृत्य महिं
जातं ते अर्वेन ॥१॥ यमेन दत्तं चितः एनं अयुनक् इन्द्रः एनं
प्रथमः अधि अतिष्ठत् गंधर्वः अस्य रशनां अगृभ्णात् सूरान्
अश्वं वसवः निः अतष्ट ॥२॥ असिं यमः असिं आदित्यः अर्वेन
असिं चितः गुह्येन व्रतेन असिं सोमेन समया विऽपृक्तः आहुः
ते चीणिं दिवि बंधनानि ॥३॥ चीणिं ते आहुः दिवि बंधना-
नि चीणिं अपऽसु चीणिं अंतः समुद्रे उतऽइव मे वरुणः छंत्सि
अर्वेन यच्च ते आहुः परमं जनिचं ॥४॥ इमा ते वाजिन अव-
ऽमार्जनानि इमा शफानां सनितुः निऽधानां अचं ते भद्राः
रशनाः अपश्यं ऋतस्य याः अभिऽरक्षंति गोपाः ॥५॥११॥ आ-
त्मानं ते मनसा आरात् अजानां अवः दिवा पतयंतं पतंगं शिरः
अपश्यं पथिऽभिः सुऽगेभिः अरेणुऽभिः जेहमानं पतत्रि ॥६॥
अचं ते रूपं उतऽतमं अपश्यं जिगीषमाणं इषः आ पदे गोः
यदा ते मर्तैः अनु भोगं आनद आत् इत् यसिष्ठः ओषधीः
अजीगः ॥७॥ अनु त्वा रथः अनु मर्यैः अर्वेन अनु गावः अनु
भगः कनीनां अनु वातांसः तव सख्यं इयुः अनु देवाः ममिरे वीर्यं
ते ॥८॥ हिरण्यऽशृंगः अयः अस्य पादाः मनःऽजवाः अवरः इन्द्रः
आसीत् देवाः इत् अस्य हविःऽअद्यै आयन् यः अर्वीतं प्रथमः
अधिऽअतिष्ठत् ॥९॥ ईर्मऽअंतासः सिलिकऽमध्यमासः सं शू-
रणासः दिव्यासः अत्याः हंसाऽइव श्रेणिऽशः यतंते यत् आक्षि-
षुः दिव्यं अज्मं अश्वाः ॥१०॥१२॥ तव शरीरं पतयिष्णु अर्वेन तव
चित्तं वातःऽइव ध्रुजीमान् तव शृंगाणि विऽस्थिता पुरुऽचा
अरण्येषु जर्भुराणा चरंति ॥११॥ उप प्र अगात् शंसनं वाजी

अ०२.अ०३.व०१५.] ॥ १४४ ॥ [म०१.अ०२२.सू०१६४.

अर्वा देवद्रीचा मनसा दीध्यानः अजः पुरः नीयते नाभिः अस्य
अनु पश्चात् कवयः यन्ति रेभाः ॥ १२ ॥ उप्रं प्र अगात् परमं यत्
सधऽस्य अर्वान् अच्छं पितरं मातरं च अद्य देवान् जुष्टतमः
हि गम्याः अथ आ शास्ते दाशुषे वार्याणि ॥ १३ ॥ १३ ॥

॥ १६४ ॥ अस्य वामस्य पलितस्य होतुः तस्य भ्राता मध्यमः
अस्ति अश्वः तृतीयः भ्राता घृतऽपृष्ठः अस्य अचं अपश्यं वि-
श्रपतिं सप्तऽपुत्रं ॥ १ ॥ सप्त युजन्ति रथं एकऽचक्रं एकः अश्वः
वहति सप्तऽनामा त्रिऽनाभि चक्रं अजरं अनर्वं यच इमा वि-
श्वं भुवना अधि तस्युः ॥ २ ॥ इमं रथं अधि ये सप्त तस्युः सप्त-
ऽचक्रं सप्त वहन्ति अश्वः सप्त स्वसारः अभि सं नवन्ते यच गवां
निऽहिता सप्त नाम ॥ ३ ॥ कः ददर्श प्रथमं जायमानं अस्थिन्-
ऽवन्तं यत् अनस्था बिभर्ति भूम्याः असुः असृक् आत्मा कं स्वि-
त कः विद्वांसं उप्रं गात् प्रष्टुं एतत् ॥ ४ ॥ पाकः पृच्छामि मनसा
अविऽजानन् देवानां एना निऽहिता पदानि वत्से बध्कये
अधि सप्त तंतून् वि तन्निरे कवयः ओतवै ऊं ॥ ५ ॥ १४ ॥
अचिकित्वान् चिकितुषः चित् अचं कवीन् पृच्छामि विद्मने
न विद्वान् वि यः तस्तंभं षट् इमा रजांसि अजस्यं रूपे किं
अपि स्वि-त एकं ॥ ६ ॥ इह ब्रवीतु यः ईं अंग वेदं अस्य वामस्य
निऽहितं पदं वेः शीर्ष्णः क्षीरं दुहते गावः अस्य वविं वसानाः
उदकं पदा अपुः ॥ ७ ॥ माता पितरं ऋते आ बभाज धीती
अये मनसा सं हि जग्मे सा बीभत्सुः गर्भेऽरसा निऽविद्धा नम-
स्वन्तः इत् उपऽवाकं ईयुः ॥ ८ ॥ युक्ता माता आसीत् धुरि दक्षि-

अ० २. अ० ३. व० १७.] ॥ १४५ ॥ [म० १. अ० २२. सू० १६४.

णायाः अतिष्ठत् गर्भैः वृजनीषु अंतः अमीमेत् वत्सः अनु गां
 अपश्यत् विश्वऽरूपं विषु योजनेषु ॥ ९॥ तिस्रः मातृः चीन
 पितृन् बिभ्रत् एकः ऊर्ध्वः तस्थौ न ई अव ग्लपयन्ति मंचयन्ते
 दिवः अमुष्य पृष्ठे विश्वऽविदं वाचं अविश्वऽमिन्वां ॥ १० ॥ १५ ॥
 द्वादशऽअरं नहि तत् जराय वर्वन्ति चक्रं परि द्वां ऋतस्य आ
 पुत्राः अग्ने मिथुनासः अत्र सप्त शतानि विंशतिः च तस्थुः ॥ ११ ॥
 पंचऽपादं पितरं द्वादशऽआकृतिं दिवः आहुः परे अर्धे पुरी-
 षिणं अथ इमे अन्ये उपरे विऽचक्षुणं सप्तऽचक्रे षट्ऽअरे
 आहुः अर्पितं ॥ १२ ॥ पंचऽअरे चक्रे परिऽवर्तमाने तस्मिन् आ
 तस्थुः भुवनानि विश्वा तस्य न अक्षः तप्यते भूरिऽभारः सनात्
 एव न शीर्यते सऽनाभिः ॥ १३ ॥ सऽनैमि चक्रं अजरं वि ववृते
 उत्तानायां दश युक्ताः वहन्ति सूर्यस्य चक्षुः रजसा एति आ-
 ऽवृतं तस्मिन् आर्पिता भुवनानि विश्वा ॥ १४ ॥ साकंऽजानां
 सप्तथं आहुः एकऽजं षट् इत् यमाः ऋषयः देवऽजाः इति तेषां
 इष्टानि विऽहितानि धामऽशः स्याचे रेजन्ते विऽकृतानि रूप-
 ऽशः ॥ १५ ॥ १६ ॥ स्त्रियः सतीः तान् ऊं मे पुंसः आहुः पश्यत्
 अक्षुणऽवान् न वि चेतत् अंधः कविः यः पुत्रः सः ई आ चि-
 केत् यः ता विऽजानात् सः पितुः पिता असत् ॥ १६ ॥ अवः
 परेण परः एना अवरेण पदा वत्सं बिभ्रती गौः उत् अस्थात्
 सा कद्रीचीं कं स्वित् अर्धं परां अगात् कं स्वित् सूते नहि यूथे
 अंतः ॥ १७ ॥ अवः परेण पितरं यः अस्य अनुऽवेद परः एना अव-
 रेण कविऽयमानः कः इह प्र वोचत् देवं मनः कुतः अधि प्रऽजातं
 ॥ १८ ॥ ये अर्वाचः तान् ऊं पराचः आहुः ये पराचः तान् ऊं अर्वा-
 चः आहुः इंद्रः च या चक्रथुः सोम तानि धुरा न युक्ताः रजसः

अ० २. अ० ३. व० १९.] ॥ १४६ ॥ [म० १. अ० २२. सू० १६४.

वहन्ति ॥ १९ ॥ द्वा सुऽप॒र्णा सुऽयुजा सखाया समानं वृक्षं परि
सस्वजाते तयोः अन्यः पिप्पलं स्वादु अति अनन्नं अन्यः
अभि चाकशीति ॥ २० ॥ १७ ॥ यत्र सुऽप॒र्णाः अमृतस्य भागं
अनिऽमेघं विदथा अभिऽस्वरिति इनः विश्वस्य भुवनस्य गो-
पाः सः मा धीरः पाकं अत्र आ विवेश ॥ २१ ॥ यस्मिन् वृक्षे मधु-
ऽअदः सुऽप॒र्णाः निऽविशन्ते सुवन्ते च अधि विश्वे तस्य इत्
आहुः पिप्पलं स्वादु अये तत् न उत नश्नत यः पितरं न वेद
॥ २२ ॥ यत् गायत्रे अधि गायत्रं आऽहितं चैस्तुभात् वा चैस्तुभं
निऽअतक्षत यत् वा जगत् जगति आऽहितं पदं ये इत् तत्
विदुः ते अमृतऽत्वं आननुः ॥ २३ ॥ गायत्रेण प्रति मिमीते अर्के
अर्केण सार्धं चैस्तुभेन वाकं वाकेन वाकं द्विऽपदा चतुऽपदा
अक्षरेण मिमते सप्त वाणीः ॥ २४ ॥ जगता सिंधुं दिवि अस्तुभा-
यत् रथंऽतरे सूर्यं परि अपश्यत् गायत्रस्य संऽइधः तिस्रः आहुः
ततः महा प्र रिरिचे महिऽत्वा ॥ २५ ॥ १८ ॥ उप हूये सुऽदुर्घा
धेनुं एतां सुऽहस्तः गोऽधुक् उत दोहत् एनां श्रेष्ठं सवं सविता
साविषत् नः अभिऽइडः घर्मः तत् ऊं सु प्र वोचं ॥ २६ ॥ हिङ्-
ऽकृण्वती वसुऽपत्नी वसूनां वत्सं इच्छन्ती मनसा अभि आ
अगात् दुहां अश्विऽभ्यां पयः अघ्न्या इयं सा वर्धतां महते सौ-
भगाय ॥ २७ ॥ गौः अमीमेत् अनु वत्सं मिषतं मृधानं हिङ्
अकृणोत् मातवै ऊं सृक्काणं घर्मं अभि वावशाना मिमाति
मायुं पयते पयऽभिः ॥ २८ ॥ अयं सः शिक्ते येन गौः अभि-
ऽवृता मिमाति मायुं ध्वसनौ अधि श्रिता सा चित्तिऽभिः नि
हि चकार मर्त्यं विऽद्युत् भवन्ती प्रति वविं औहत् ॥ २९ ॥ अनत
श्ये तुरऽगात् जीवं एजत् ध्रुवं मध्ये आ पस्त्यानां जीवः मृ-

अ० २. अ० ३. व० २२.] ॥ १४७ ॥ [म० १. अ० २२. सू० १६४.]

तस्य चरति स्वधाभिः अमर्त्यः मर्त्येन सऽयोनिः ॥ ३० ॥ १९ ॥
अपश्य गोपां अनिऽपद्यमानं आ च परा च पथिऽभिः चरंतं सः
सध्रीचीः सः विषूचीः वसानः आ वरीवर्ति भुवनेषु अंतः ॥ ३१ ॥
यः ई चकार न सः अस्य वेद यः ई ददर्श हिरुक् इत् नु तस्मात् सः
मातुः योनां परिऽवीतः अंतः बहुऽप्रजाः निऽऽति आ विवेश
॥ ३२ ॥ द्यौः मे पिता जनिता नाभिः अत्र बंधुः मे माता पृथि-
वी मही इयं उत्तानयोः चम्बोः योनिः अंतः अत्र पिता दुहितुः
गर्भे आ अधात् ॥ ३३ ॥ पृच्छामि त्वा परं अंतं पृथिव्याः पृच्छामि
यत्र भुवनस्य नाभिः पृच्छामि त्वा वृष्णः अश्वस्य रेतः पृच्छामि
वाचः परमं विऽओम ॥ ३४ ॥ इयं वेदिः परः अंतः पृथिव्याः
अयं यज्ञः भुवनस्य नाभिः अयं सोमः वृष्णः अश्वस्य रेतः ब्रह्मा
अयं वाचः परमं विऽओम ॥ ३५ ॥ २० ॥ सप्त अर्धऽगर्भाः भुवनस्य
रेतः विष्णोः तिष्ठन्ति प्रऽदिश विऽधर्मेणि ते धीतिऽभिः मनसा
ते विपऽचितः परिऽभुवः परि भवंति विश्वतः ॥ ३६ ॥ न वि
जानामि यत् इव इदं अस्मि निणयः संऽनङ्गः मनसा चरामि
यदा मा आ अगन् प्रथमऽजाः ऋतस्य आत् इत् वाचः अश्ववे
भागं अस्याः ॥ ३७ ॥ अपाङ् प्राङ् एति स्वधया गृभीतः अमर्त्यः
मर्त्येन सऽयोनिः ता शश्वता विषूचीनां विऽयन्तां नि अन्यं
चिक्नुः न नि चिक्नुः अन्यं ॥ ३८ ॥ ऋचः अक्षरे परमे विऽओम न
यस्मिन् देवाः अधि विश्वे निऽसेदुः यः तत् न वेद किं ऋचा
करिष्यति ये इत् तत् विदुः ते इमे सं आसते ॥ ३९ ॥ सुयवसऽअत्
भगऽवती हि भूयाः अथो वयं भगऽवन्तः स्याम अङ्घ्रि तृणं
अध्ये विश्वऽदानीं पिब शुङ्गं उदकं आऽचरती ॥ ४० ॥ २१ ॥ गौरीः
मिमाय सलिलानि तक्षती एकऽपदी द्विऽपदी सा चतुऽपदी

अ० २. अ० ३. व० २३.] ॥ १४६ ॥ [म० १. अ० २२. सू० १६४.

अष्टाऽपदी नवऽपदी बभूवुषीं सहस्रऽअक्षरा परमे विऽओमन्
॥ ४१ ॥ तस्याः समुद्राः अधि वि क्षरन्ति तेन जीवन्ति प्रऽदिशः
चतस्रः ततः क्षरन्ति अक्षरं तत् विश्वं उप जीवति ॥ ४२ ॥ शक्-
ऽमयं धूमं आरात् अपश्यं विषुऽवता परः एना अवरेण उक्षाणं
पृश्निं अपचन्त वीराः तानि धर्माणि प्रथमानि आसन् ॥ ४३ ॥
चयः केशिनः ऋतुऽथा वि चक्षते संवत्सरे वपते एकः एषां विश्वं
एकः अभि चष्टे शचीभिः ध्राजिः एकस्य ददृशे न रूपं ॥ ४४ ॥
चत्वारि वाक् परिऽमिता पदानि तानि विदुः ब्राह्मणाः ये मनी-
षिणः गुहा चीणि निऽहिता न इंगयन्ति तुरीयं वाचः मनुष्याः
वदन्ति ॥ ४५ ॥ इन्द्रं मित्रं वरुणं अग्निं आहुः अथो दिव्यः सः सु-
ऽपर्णः गरुत्मान एकं सत् विप्राः बहुधा वदन्ति अग्निं यमं मा-
तरिश्वां आहुः ॥ ४६ ॥ २२ ॥ कृष्णं निऽयानं हरयः सुऽपर्णाः अपः
वसानाः दिवं उत पतन्ति ते आ अववृचन् सदानात् ऋतस्य
आत् इत् घृतेन पृथिवी वि उद्यते ॥ ४७ ॥ द्वादश प्रऽधयः चक्रं
एकं चीणि नभ्यानि कः ऊं तत् चिकेत तस्मिन् साकं चिऽशताः
न शकवः अपिप्ताः षष्टिः न चलाचलासः ॥ ४८ ॥ यः ते स्तनः
शशयः यः मयऽभूः येन विश्वा पुथसि वार्याणि यः रत्नऽधाः
वसुऽवित् यः सुऽदचः सरस्वति तं इह धातवे कः ॥ ४९ ॥ यज्ञेन
यज्ञं अयजन्त देवाः तानि धर्माणि प्रथमानि आसन् ते ह नाकं
महिमानः सचन्त यच्च पूर्वं साध्याः संति देवाः ॥ ५० ॥ समानं
एतत् उदकं उत च एति अव च अहऽभिः भूमिं पर्जन्याः जि-
न्वन्ति दिवं जिन्वन्ति अमयः ॥ ५१ ॥ दिव्यं सुऽपर्णं वायसं बृहन्तं
अपां गर्भं दर्शन्त ओषधीनां अभीपतः वृष्टिऽभिः तपेयन्तं सर-
स्वन्तं अवसे जोहवीमि ॥ ५२ ॥ २३ ॥ २२ ॥

अ०२. अ०३. व०२६.] ॥ १४९ ॥ [म० १. अ० २३. सू० १६५.

॥ १६५ ॥ कया शुभा सऽवयसः सऽनीलाः स॒मा॒न्या म॒रुतः
सं मि॒मि॒क्षुः कया म॒ती कुतः आऽइ॒तासः ए॒ते अ॒र्च॒न्ति शु॒ष्मं
वृ॒ष॒णः व॒सुऽया ॥ १ ॥ कस्य ब्र॒ह्मा॒णि जु॒जुषुः यु॒वा॒नः कः अ॒ध्व॒रे
म॒रुतः आ व॒व॒र्त॒श्ये॒नानऽइ॒व ध्र॒जतः अ॒न्तरि॒क्षे के॒न म॒हा म॒न॒सा
री॒र॒मा॒म ॥ २ ॥ कुतः त्वं इ॒न्द्र मा॒हि॒नः स॒न् एकः या॒सि स॒तऽप॒ते
किं ते इ॒त्या सं पृ॒च्छ॒से संऽअ॒रा॒णः शु॒भा॒नैः वो॒चेः त॒त नः ह॒रिः
ऽवः य॒त् ते अ॒स्मे ॥ ३ ॥ ब्र॒ह्मा॒णि मे म॒तयः शं सु॒तासः शु॒ष्मः
इ॒य॒र्ति प्रऽभू॒तः मे अ॒द्रिः आ शा॒स॒ते प्र॒ति ह॒र्ये॒ति उ॒क्था इ॒मा
ह॒री व॒हतः ता नः अ॒च्छ ॥ ४ ॥ अ॒तः व॒यं अ॒न्त॒मेभिः यु॒जा॒नाः
स्वऽक्ष॒त्रेभिः त॒न्वः शु॒भ॒मा॒नाः म॒हःऽभिः ए॒ता॒न् उ॒प यु॒ज्म॒हे
नु इ॒न्द्र स्व॒धां अ॒नु हि नः व॒भू॒य ॥ ५ ॥ २४ ॥ क॒स्या वः म॒रुतः स्व॒धा
आ॒सी॒त् य॒त् मां ए॒कं संऽअ॒ध॒त्त अ॒हिऽह॒त्ये अ॒हं हि उ॒यः त॒वि॒षः
तु॒वि॒ष॒मा॒न् वि॒श्वस्य श॒चोः अ॒न॒मं व॒धऽक्षैः ॥ ६ ॥ भू॒रि च॒क॒र्थे
यु॒ज्येभिः अ॒स्मे स॒मा॒नेभिः वृ॒ष॒भ॒ पौ॒त्येभिः भू॒री॒णि हि कृ॒ण॒-
वा॒म श॒वि॒ष्ट इ॒न्द्र क्र॒त्वा म॒रुतः य॒त् व॒शा॒म ॥ ७ ॥ व॒धीं वृ॒चं म॒रुतः
इ॒न्द्रि॒येण स्वे॒न भा॒मे॒न त॒वि॒षः ब॒भू॒वान् अ॒हं ए॒ताः म॒न॒वे वि॒श्व-
ऽच॑न्द्राः सु॒ऽगाः अ॒पः च॒क्र॒ व॒ज्रऽबा॒हुः ॥ ८ ॥ अ॒नु॒त्तं आ ते म॒घ-
ऽव॒न् न॒किः नु न त्वाऽवा॒न् अ॒स्ति दे॒वता॒ वि॒दा॒नः न जा॒य॒मा॒नः
न॒श॒ते न जा॒तः या॒नि क॒रि॒ष्या कृ॒णु॒हि प्रऽवृ॒द्ध ॥ ९ ॥ ए॒कस्य
चि॒त् मे वि॒ऽभु अ॒स्तु ओ॒जः या नु द॒धृ॒ष्वान कृ॒णवै म॒नी॒षा
अ॒हं हि उ॒यः म॒रुतः वि॒दा॒नः या॒नि च्य॒व इ॒न्द्रः इ॒त् इ॒शे ए॒षा
॥ १० ॥ २५ ॥ अ॒म॒द॒त् मा म॒रुतः स्तो॒मः अ॒च॒ य॒त् मे न॒रः श्रु॒त्यं ब्र॒ह्म
च॒क्र इ॒न्द्राय वृ॒ष्णे सु॒ऽम॒खाय म॒ह्यं स॒ख्ये स॒खायः त॒न्वे त॒नूभिः
॥ ११ ॥ ए॒व इ॒त् ए॒ते प्र॒ति मा रोच॑मानाः अ॒ने॒द्यः अ॒वः आ इ॒षः

दधानाः संऽचक्ष्य मरुतः चंद्रऽवर्णाः अर्च्छांत मे छदयाथ च
 नूनं ॥ १२ ॥ कः नु अर्च मरुतः ममहे वः प्र यातन सखीन अर्च्छ
 सखायः मन्मानि चिचाः अपिऽवातयंतः एषां भूत नवेदाः मे
 चृतानां ॥ १३ ॥ आ यत् दुवस्यात् दुवसे न कारुः अस्मान् चक्रे
 मान्यस्य मेधा ओ सु वर्त मरुतः विप्रं अर्च्छ इमा ब्रह्माणि
 जरिता वः अर्चत ॥ १४ ॥ एषः वः स्तोमः मरुतः इयं गीः मां-
 दार्यस्य मान्यस्य कारोः आ इषा यासीष्ट तन्वे वयां विद्यामं
 इषं वृजनं जीरऽदानुं ॥ १५ ॥ २६ ॥ ३ ॥

॥ १६६ ॥ तत् नु वोचाम रभसाय जन्मने पूर्वं महिऽत्वं वृ-
 षभस्य केतवे ऐधाऽइव यामन मरुतः तुविऽस्वनः युधाऽइव
 शक्राः तविषाणि कर्तन ॥ १ ॥ नित्यं न सूनं मधु बिभ्रतः उप क्री-
 ळति क्रीळाः विदथेषु घृष्वयः नक्षति रुद्राः अवसा नमस्विनं
 न मर्धति स्वऽतवसः हविऽकृतं ॥ २ ॥ यस्यै ऊमासः अमृताः
 अरासत रायः पोषं च हविषा ददाश्रुषे उक्षति अस्मै मरुतः
 हिताऽइव पुरु रजांसि पयसा मयऽभुवः ॥ ३ ॥ आ ये रजांसि
 तविषीभिः अव्यत प्र वः एवासः स्वऽयतासः अध्रजन् भयंते
 विश्वा भुवनानि हर्म्या चिचः वः यामः प्रऽयतासु ऋष्टिषु ॥ ४ ॥
 यत् त्वेषऽयामाः नदयंत पर्वतान दिवः वा पृष्ठं नयीः अचु-
 च्यवुः विश्वः वः अज्मन् भयते वनस्पतिः रथियंतीऽइव प्र जि-
 हीते ओषधिः ॥ ५ ॥ १ ॥ यूयं नः उयाः मरुतः सुऽचेतुनां अरि-
 ष्टयामाः सुऽमतिं पिपर्तन यच्च वः दिद्युत् रदति क्रिविऽदती
 रिणाति पश्वः सुधिताऽइव बर्हेणां ॥ ६ ॥ प्र स्कंभऽदेष्णाः अन-
 वभ्रराधसः अलातृणासः विदथेषु सुऽस्तुताः अर्चति अर्क्

म॒दि॒रस्य॑ पी॒तये॑ वि॒दुः वी॒रस्य॑ प्र॒थमा॑नि॒ पौ॒स्या ॥ ७ ॥ श॒तभु॒-
 जि॒ऽभिः तं॑ अ॒भिऽहु॑तेः अ॒घा॒त् पू॒ऽभिः र॒क्ष॒त म॒रु॒तः यं॑ आ॒व॒त
 ज॒नं यं॑ उ॒याः त॒व॒सः वि॒ऽर॒प्ति॒नः पा॒थ॒नं शं॑सा॒त् त॒न॒य॒स्य पु॒-
 ष्ठि॒षु ॥ ८ ॥ वि॒श्वानि॑ भ॒द्रा म॒रु॒तः रथे॑षु वः मि॒थ॒स्पृ॒ध्वाऽइ॒व त॒वि॒-
 षाणि॑ आ॒हि॒ता अं॑सेषु आ वः प्र॒ऽप॒थेषु॑ खा॒दयः॑ अ॒क्षः वः च॒क्रा
 स॒म॒या वि॒ वृ॒ते ॥ ९ ॥ भू॒रीणि॑ भ॒द्रा न॑र्येषु बा॒हुषु॑ व॒क्षः॒ऽसु रु॒-
 क्त्वाः र॒भ॒सासः॑ अं॒ज॒यः अं॑सेषु ए॒ताः प॒विषु॑ क्षु॒राः अ॒धि व॒यः न
 प॒क्षान् वि॒ अनु॑ श्रियः धिरे ॥ १० ॥ २ ॥ म॒हांतः॑ म॒हा वि॒ऽभ्वः
 वि॒ऽभू॒त॒यः दूरे॑ऽदृ॒शः ये दि॒व्याऽइ॒व स्तु॑ऽभिः म॒द्राः सु॑ऽजि॒ह्वाः
 स्वरि॑तारः आ॒स॒ऽभिः सं॑मि॒श्राः इं॒द्रे म॒रु॒तः प॒रि॒ऽस्तु॒भः ॥ ११ ॥
 त॒त् वः सु॑ऽजा॒ताः म॒रु॒तः म॒हि॒ऽत्वनं॑ दी॒र्घं वः दा॒त्रं अ॒दि॒तेऽइ॒व
 व॒तं इं॒द्रः च॒न॒त्य॒ज॒सा वि॒हु॒णा॒ति त॒त् ज॒ना॒य य॒स्मै सु॑ऽकृ॒ते अ॒रा॒-
 ध्वं ॥ १२ ॥ त॒त् वः जा॒मि॒ऽत्वं म॒रु॒तः प॒रे यु॒गे पु॒रु॒य॒त् शं॑सं अ॒मृ॒ता॒सः
 आ॒व॒त अ॒या धि॒या म॒न॒वे श्रु॑ष्टिं आ॒र्यं सा॒कं न॑रः दं॒सनैः॑ आ चि॒-
 कि॒चिरे ॥ १३ ॥ येन॑ दी॒र्घं म॒रु॒तः शू॒श॒वा॒म यु॒ष्माके॑न प॒री॒ण॒सा
 तु॒रा॒सः आ॒ य॒त् त॒त॒न॒न वृ॒ज॒ने ज॒ना॒सः ए॒भिः य॒ज्ञेभिः॑ त॒त् अ॒भि
 इ॒ष्टिं अ॒श्यां ॥ १४ ॥ ए॒षः वः स्तो॒मः म॒रु॒तः इ॒यं गीः मा॑दा॒र्य॒स्य
 मा॒न्य॒स्य का॒रोः आ॒ इ॒षा या॑सी॒ष्ट त॒न्वे व॒यां वि॒द्या॒म इ॒षं वृ॒ज॒नं
 जी॒र॒ऽदा॒नुं ॥ १५ ॥ ३ ॥

॥ १६७ ॥ स॒हस्रं॑ ते इं॒द्र उ॒त॒यः नः॑ स॒हस्रं॑ इ॒षः ह॒रि॒ऽवः गू॒र्त॒-
 ऽत॒माः स॒हस्रं॑ रा॒यः मा॒द॒य॒धै स॒ह॒स्रि॒णः उप॑ नः यं॒तु वा॒जाः ॥ १ ॥
 आ नः॑ अ॒वः॒ऽभिः म॒रु॒तः या॑न्तु अ॒च्छं ज्ये॑ष्ठेभिः वा बृ॒ह॒त॒ऽदि॒वैः
 सु॑ऽमा॒याः अ॒धं य॒त् ए॒षां नि॒ऽयु॒तः प॒र॒माः स॒मु॒द्र॒स्य चि॒त् ध॒न॒य॒त्

पारे ॥ २ ॥ मिम्यक्षं येषु सुऽधिता घृताचीं हिरण्यऽनिर्निक्
उपरा न ऋष्टिः गुहां चरती मनुषः न योषा सभाऽवती वि-
द्व्याऽइव संवाक् ॥ ३ ॥ परा शुभ्राः अयासः यव्या साधारण्या-
ऽइव मरुतः मिमिक्षुः न रोदसी अपं नुदंत घोराः जुषंत वृधं
सख्याय देवाः ॥ ४ ॥ जोषत यत् ई असुर्या सचयै विस्मितऽस्तु-
का रोदसी नृऽमनाः आ सूर्याऽइव विधतः रथं गात त्वेषऽप्रती-
का नभसः न इत्या ॥ ५ ॥ ४ ॥ आ अस्यापयंत युवतिं युवानः
शुभे निऽमिक्षां विद्वेषु पजां अर्कः यत् वः मरुतः हविष्मान्
गायत गाथं सुतऽसौमः दुवस्यन् ॥ ६ ॥ प्र तं विवक्ति वक्ष्यः
यः एषां मरुतां महिमा सत्यः अस्ति सचा यत् ई वृषऽमनाः
अहंऽयुः स्थिरा चित् जनीः वहते सुऽभागाः ॥ ७ ॥ पांति मि-
चावरुणौ अवद्यात् चयते ई अर्यमो अप्रऽशस्तान् उत चवंते
अच्युता ध्रुवाणि ववृधे ई मरुतः दातिऽवारः ॥ ८ ॥ नहि नु वः
मरुतः अंति अस्मे आरात्तात् चित् शवसः अंतं आपुः ते धृ-
ष्णुनां शवसां शूशुऽवासः अर्योः न द्वेषः धृषता परि स्युः ॥ ९ ॥
वयं अद्य इंद्रस्य प्रेष्टाः वयं श्वः वोचेमहि सऽमर्ये वयं पुरा महि
च नः अनु दून तत् नः ऋभुक्षाः नरां अनु स्यात् ॥ १० ॥ एषः
वः स्तोमः मरुतः इयं गीः मांदार्यस्य मान्यस्य कारोः आ इषा
यासीष्ट तन्वे वयां विद्याम इषं वृजनं जीऽदानुं ॥ ११ ॥ ५ ॥

॥ १६८ ॥ यज्ञाऽयज्ञा वः समना तुतुर्वेणिः धियंऽधियं वः दे-
वऽयाः ऊं दधिध्वे आ वः अर्वाचः सुविताय रोदस्योः महे ववृ-
त्यां अवसे सुवृक्तिऽभिः ॥ १ ॥ वव्रासः न ये स्वऽजाः स्वऽतवसः
इषं स्वः अभिऽजायंत धूतयः सहस्रियासः अपां न ऊर्मयः आसा

गावः वंद्वांसः न उक्षणाः ॥ २ ॥ सोमांसः न ये सुताः तृप्ताऽअंशवः
 हतऽसु पीतासः दुवसः न आसते आ एषां असेषु रंभिणीऽइव
 रम्भे हस्तेषु खादिः च कृतिः च सं दधे ॥ ३ ॥ अवं स्वऽयुक्ताः
 दिवः आ वृथा ययुः अमर्त्याः कशया चोदत त्मना अरेणवः
 तुविऽजाताः अचुच्यवुः दृह्णानि चित् मरुतः भ्राजतऽअष्टयः
 ॥ ४ ॥ कः वः अंतः मरुतः अष्टिऽविद्युतः रेजति त्मना हन्वा-
 ऽइव जिह्वा धन्वऽच्युतः इषां न यामनि पुरुऽप्रैषाः अहन्यः
 न एतशः ॥ ५ ॥ ६ ॥ कस्वित् अस्य रजसः महः परं क अवरं मरुतः
 यस्मिन् आऽयय यत् च्यवयथ विथुराऽइव संऽहितं वि अद्रि-
 णा पतय त्वेषं अर्णवं ॥ ६ ॥ सातिः न वः अमऽवती स्वऽवती
 त्वेषा विऽपाका मरुतः पिपिष्वती भद्रा वः रातिः पूणतः न
 दक्षिणा पृथुऽजयी असुर्योऽइव जंजती ॥ ७ ॥ प्रति स्तोभंति
 सिंधवः पविऽभ्यः यत् अभ्रियां वाचं उतऽईरयंति अवं स्मयंत
 विऽद्युतः पृथिव्यां यदि घृतं मरुतः प्रुष्णुवंति ॥ ८ ॥ असूत पृथ्विः
 महते रणाय त्वेषं अयासां मरुतां अनीकं ते सप्सरासः अजनयंत
 अभ्वं आत इत स्वधां इषिरां परि अपश्यन् ॥ ९ ॥ एषः वः स्तोमः
 मरुतः इयं गीः मांदार्यस्य मान्यस्य कारोः आ इषा यासीष्ट
 तन्वे वयां विद्याम इषं वृजनं जीऽदानुं ॥ १० ॥ ७ ॥

॥ १६९ ॥ महः चित् त्वं इंद्र यतः एतान् महः चित् असि
 त्यजसः वरुता सः नः वेधः मरुतां चिकित्वान् सुम्ना वनुष्व तव
 हि प्रेष्टा ॥ १ ॥ अयुजन् ते इंद्र विश्वऽकृष्टीः विदानासः निऽसिधः
 मर्त्यऽवा मरुतां पृत्सुतिः हासमाना स्वऽमीहस्य प्रऽधनस्य
 सातौ ॥ २ ॥ अम्यक् सा ते इंद्र अष्टिः अस्मे सनेमि अभ्वं

अ० २. अ० ४. व० ११.] ॥ १५४ ॥ [म० १. अ० २३. सू० १७१.

मरुतः जुनन्ति अग्निः चित् हि स्म अतसे शुश्रुक्वान् आपः न
 द्वीपं दधति प्रयांसि ॥३॥ त्वं तु नः इन्द्र तं रयिं दाः ओजिष्ठया
 दक्षिण्याऽइव रातिं स्तुतः च याः ते चकनैत वायोः स्तनं न
 मध्वः पीपयन्त वाजैः ॥४॥ त्वे रायः इन्द्र तोशऽतमाः प्रऽनेतारः
 कस्य चित् अतऽयोः ते सु नः मरुतः मृळयन्तु ये स्म पुरा गा-
 तुयन्तिऽइव देवाः ॥५॥ ६॥ प्रति प्र याहि इन्द्र मीळुषः नृन् महः
 पार्थिवे सदने यत्स्व अध यत् एषां पृथुऽबुधासः एताः तीर्थे
 न अर्येः पौंस्यानि तस्थुः ॥६॥ प्रति घोराणां एतानां अयासां
 मरुतां शृण्वे आऽयतां उपन्दिः ये मर्त्यं पृतनाऽयन्तं ऊमैः अ-
 णऽवानं न पतयन्त सगैः ॥ ७ ॥ त्वं मानेभ्यः इन्द्र विश्वऽजन्या
 रदं मरुतऽभिः पुरुषः गोऽअयाः स्तवानेभिः स्तवसे देव देवैः
 विद्यामं इषं वृजनं जीरऽदानुं ॥ ८ ॥ ९ ॥

॥१७०॥ न नूनं अस्ति नो श्वः कः तत् वेद यत् अद्भुतं अन्यस्य
 चित्तं अभि संऽचरेण्यं उत आऽधीतं वि नश्यति ॥१॥ किं नः
 इन्द्र जिघांससि भ्रातरः मरुतः तव तेभिः कल्पस्व साधुऽया मा
 नः संऽअरणे वधीः ॥२॥ किं नः भ्रातः अगस्त्य सखा सन् अति
 मन्यसे विद्म हि ते यथा मनः अस्मभ्यं इत् न दित्ससि ॥ ३ ॥
 अरं कृण्वन्तु वेदिं सं अग्निं इधतां पुरः तत्र अमृतस्य चेतनं यज्ञं
 ते तनवावहे ॥ ४ ॥ त्वं ईशिषे वसुऽपते वसूनां त्वं मित्राणां
 मित्रऽपते धेष्टः इन्द्र त्वं मरुतऽभिः सं वदस्व अध प्र अशान
 अतुऽथा हवींषि ॥ ५ ॥ १० ॥

॥१७१॥ प्रति वः एना नमसा अहं एमि सुऽउक्तेन भिक्षे सु-

अ० २. अ० ४. व० १३.] ॥ १५५ ॥ [म० १. अ० २३. सू० १७३.]

ऽम॒तिं तुरा॑णां ररा॒णतां म॒रुतः॑ वे॒द्याभिः॑ नि हे॒ळः ध॒त्त वि मु॒-
च॒ध्वं अ॒श्वान् ॥ १ ॥ ए॒षः वः स्तोमः॑ म॒रुतः॑ नम॒स्वान् ह॒दा त॒ष्टः
मन॑सा धा॒यि दे॒वाः उप॑ ई॒ आ या॒त मन॑सा जुषा॒णाः यू॒यं हि स्थ
नम॑सः इ॒त् वृ॒धासः॑ ॥ २ ॥ स्तु॒तासः॑ नः म॒रुतः॑ मृ॒ळय॑न्तु उ॒त स्तु॒तः
म॒घऽवां शं॑भवि॒ष्टः ऊ॒र्ध्वा नः॑ संतु॒ को॒म्या वना॑नि अ॒हानि॑
वि॒श्वा म॒रुतः॑ जि॒गीषा ॥ ३ ॥ अ॒स्मात् अ॒हं त॒विषा॑त् ई॒षमा॑णः
इ॒न्द्रा॒त् भि॒या म॒रुतः॑ रेज॒मानः॑ युष्म॒भ्यं ह॒व्या निऽशि॑तानि आ॒-
स॒न् तानि॑ आ॒रे च॒कृम॑ मृ॒ळत॑ नः ॥ ४ ॥ येन॑ मा॒नासः॑ चि॒तय॑न्ते
उ॒स्राः विऽउ॒ष्टिषु॑ श॒वसा॑ श॒श्वती॑नां सः नः॑ म॒रुतऽभिः॑ वृ॒षभ॑
अ॒वः धाः॑ उ॒यः उ॒येभिः॑ स्थ॒विरः॑ स॒हऽदाः॑ ॥ ५ ॥ त्वं पा॒हि इ॒न्द्र
स॒ही॒यसः॑ नृ॒न् भव॑ म॒रुतऽभिः॑ अ॒वया॑तऽहे॒ळाः सुऽप्र॑के॒तेभिः॑
स॒स॒हिः द॒धानः॑ वि॒द्याम॑ इ॒षं वृ॒जन॑ जी॒रऽदा॑न् ॥ ६ ॥ ११ ॥

॥ १७२ ॥ चि॒त्रः वः॑ अ॒स्तु या॒मः चि॒त्रः ऊ॒ती सुऽदा॑न् वः म॒रुतः॑
अ॒हिऽभान॑वः ॥ १ ॥ आ॒रे सा॒ वः सुऽदा॑न् वः म॒रुतः॑ अ॒जु॒जती॑
श॒रुः आ॒रे अ॒श्मा यं अ॒स्यथ॑ ॥ २ ॥ तृ॒णऽस्क॑न्द॒स्य नु॑ वि॒शः परि॑
वृ॒क्त सुऽदा॑न् वः ऊ॒र्ध्वान् नः॑ क॒र्त॒ जी॒वसे॑ ॥ ३ ॥ १२ ॥

॥ १७३ ॥ गा॒य॒त सा॒म न॒भ्यं यथा॑ वेः अ॒र्चाम॑ त॒त् व॒वृ॒धानं॑
स्वःऽव॒त् गा॒वः धे॒नवः॑ ब॒र्हिषि॑ अ॒द॒व्याः आ॒ यत् स॒द्भान॑ दि॒व्यं
वि॒वा॒सान् ॥ १ ॥ अ॒र्च॑त् वृ॒षा वृ॒षऽभिः॑ स्वऽइ॒दु॒ह॒व्यैः मृ॒गः न॒ अ॒श्वः
अ॒ति॒ यत् जु॒गु॒र्या॒त् प्र॒म॒द॒युः म॒नां गू॒र्त॒ होता॑ भ॒रते॑ म॒र्यैः मि॒थु॒-
ना॑ यज॑त्रः ॥ २ ॥ न॒क्ष॑त् होता॑ परि॑ स॒न्न मि॒ता यन् भ॑र॒त् ग॒र्भे
आ॒ श॒रदः॑ पृ॒थि॒व्याः ऋ॑द॒त् अ॒श्वः न॒य॒मानः॑ रू॒व॒त् गौः अ॒न्तः दू॒तः न

अ० २. अ० ४. व० १६.] ॥ १५६ ॥ [म० १. अ० २३. सू० १७४.

रोदसी चरत् वाक् ॥३॥ ता कर्म अषऽतरा अस्यै प्र च्यौत्ना-
नि देवऽयंतः भरते जुजोषत् इंद्रः दस्सऽवर्चाः नासत्याऽइव सु-
गम्यः रथेऽस्थाः ॥४॥ तं ऊं स्तुहि इंद्रं यः ह सत्वा यः शूरः मघ-
ऽवा यः रथेऽस्थाः प्रतीचः चित् योधीयान् वृषणऽवान् वववृषः
चित् तमंसः विऽहंता ॥५॥ १३ ॥ प्र यत् इत्था महिना नृऽभ्यः
अस्ति अरं रोदसी कस्यै न अस्यै सं विव्ये इंद्रः वृजनं न भूमं भर्ति
स्वधाऽवान् ओपशंऽइव द्या ॥६॥ समत् सुत्वा शूरसतां उराणं
प्रपथिनऽतमं परिऽतंसयधै सऽजोषसः इंद्रं मदे क्षोणीः सूरिं
चित् ये अनुऽमदति वाजैः ॥७॥ एव हि ते शंसवना समुद्रे आपः
यत् ते आसु मदति देवीः विश्वा ते अनु जोषा भूत् गौः सूरिन
चित् यदि धिषा वेधि जनान् ॥८॥ असां यथा सुऽसखायः एन
सुऽअभिष्टयः नरां न शंसैः असत् यथा नः इंद्रः वंदनेऽस्थाः तुरः
न कर्म नयमानः उक्था ॥९॥ विऽस्पर्धसः नरां न शंसैः अस्माकं
असत् इंद्रः वज्रऽहस्तः मित्रऽयुवः न पूऽपतिं सुऽशिष्टौ मध्य-
ऽयुवः उप शिष्टंति यज्ञैः ॥१०॥ १४ ॥ यज्ञः हि स्म इंद्रं कः चित्
अंधन् जुहुराणः चित् मनसा परिऽयन् तीर्थे न अच्छं तत्तृषाणं
ओकः दीर्घः न सिधं आ कृणोति अध्वा ॥११॥ मो सु नः इंद्र
अव पृतऽसु देवैः अस्ति हि स्म ते शुष्मिन् अवऽयाः महः चित्
यस्य मीऽहुषः यव्या हविषंतः मरुतः वंदते गीः ॥ १२ ॥ एषः
स्तोमः इंद्र तुभ्यं असे एतेन गातुं हरिऽवः विदः नः आ नः
ववृत्याः सुविताय देव विद्यामं इषं वृजनं जीरऽदानुं ॥१३॥ १५ ॥

॥ १७४ ॥ त्वं राजा इंद्र ये च देवाः रक्षं नृन् पाहि असुर त्वं अ-
स्मान् त्वं सत्तऽपतिः मघऽवा नः तरुचः त्वं सत्यः वसवानः सहः-

अ० २. अ० ४. व० १८.] ॥ १५७ ॥ [म० १. अ० २३. सू० १७५.

ऽदाः ॥ १ ॥ दनः विशः इन्द्र मृधऽवाचः सप्त यत् पुरः शर्म शारदीः
 दर्त ऋणोः अपः अनवद्य अणीः यूने वृचं पुरुऽकुत्साय रंधीः
 ॥ २ ॥ अजं वृतः इन्द्र शूरऽपत्नीः द्यां च येभिः पुरुऽहूत नूनं रक्षोः
 अग्निं अश्रुषं तूर्वेयाणं सिंहः न दमे अपांसि वस्तोः ॥ ३ ॥ शेषन्
 नु ते इन्द्र सस्मिन् योनौ प्रऽर्शस्तये पवीरवस्य महा सृजत् अणी-
 सि अव यत् युधा गाः तिष्ठत् हरीं धृषता मृष्ट वाजान् ॥ ४ ॥
 वहं कुत्सं इन्द्र यस्मिन् चाकन् स्यूमन्यू ऋजा वातस्य अश्वा
 प्र सूरः चक्रं वृहतात् अभीके अभि स्पृधः यासिषत् वज्रऽबाहुः
 ॥ ५ ॥ १६ ॥ जघन्वान् इन्द्र मिचेरुन् चोदऽप्रवृद्धः हरिऽवः अदा-
 शून प्र ये पश्यन् अर्यमणं सचा आयोः तया श्रूताः वहमा-
 नाः अपत्यं ॥ ६ ॥ रपत् कविः इन्द्र अर्केऽसांतौ द्यां दासाय उप-
 ऽबर्हणीं कः० करत् तिस्रः मघऽवा दानुऽचिचाः नि दुर्योणे कु-
 यवाचं मृधि श्रेत् ॥ ७ ॥ सना ता ते इन्द्र नव्याः आ अगुः सहः
 नभः अविऽरणाय पूर्वीः भिनत् पुरः न भिदः अदेवीः ननमः
 वधः अदेवस्य पीयोः ॥ ८ ॥ त्वं धुनिः इन्द्र धुनिऽमतीः ऋणोः
 अपः सीराः न सवतीः प्र यत् समुद्रं अति शूर पर्वि पारय तु-
 र्वशं यदुं स्वस्ति ॥ ९ ॥ त्वं अस्माकं इन्द्र विश्वधस्याः अवृकऽतमः
 नरां नृऽपाता सः नः विश्वासां स्पृधां सहऽदाः विद्याम इषं
 वृजनं जीरऽदानुं ॥ १० ॥ १७ ॥

॥ १७५ ॥ मत्सि अपायि ते महः पाचस्यऽइव हरिऽवः मत्सरः
 मदः वृषा ते वृष्णे इन्द्रः वाजी सहस्रऽसातमः ॥ १ ॥ आ नः ते
 गंतु मत्सरः वृषा मदः वरेण्यः सहऽवान् इन्द्र सानसिः पृतना-
 षाद् अमर्त्यः ॥ २ ॥ त्वं हि शूरः सनिता चोदयः मनुषः रथं सह-

अ० २. अ० ४. व० २०.] ॥ १५८ ॥ [म० १. अ० २३. सू० १११.]

ऽवान् दस्युं अ॒व॒तं अ॒श्वः पा॒त्रं न शो॒चिषा ॥ ३ ॥ मु॒षाय॒ सूर्यं
क॒वे च॒क्रं ई॒शानः अ॒जसा॒ वह॑ शु॒ष्णाय॒ व॒धं कु॒त्सं वा॒तस्य॒ अ॒श्वैः
॥ ४ ॥ शु॒ष्मिन्ऽत॒मः हि ते॒ मदः॑ द्यु॒ष्मिन्ऽत॒मः उ॒त क्र॒तुः वृ॒त्र-
ऽघ्ना व॒रिवः॑ऽवि॒दा मं॒सी॒ष्टाः अ॒श्वऽसा॒तमः ॥ ५ ॥ यथा॑ पू॒र्वेभ्यः
ज॒रित॑ऽभ्यः इ॒न्द्र म॒यःऽइ॒व आ॒पः न तृ॒ण्यते॒ ब॒भू॒य तां अ॒नु त्वा
नि॒ऽवि॒दं जो॒ह॒वीमि॒ वि॒द्याम॑ इ॒षं वृ॒जनं॑ जी॒र॒ऽदानुं ॥ ६ ॥ १५८ ॥

• ॥ ११६ ॥ म॒त्सि नः॒ वस्यः॑ऽइ॒ष्टये॒ इ॒न्द्र इ॒न्दो॑ वृ॒षा आ॒ वि॒श॒ञ्च-
घा॒यमा॑णः इ॒न्वसि॒ शत्रुं॑ अ॒न्ति न वि॒दसि॑ ॥ १ ॥ तस्मिन् आ॒ वे-
श॒य गिरः॑ यः ए॒कः च॒र्षे॒णीनां॑ अ॒नु स्व॒धा यं उ॒प्यते॑ य॒वै न च॒क्रे-
षत् वृ॒षा ॥ २ ॥ यस्य॑ वि॒श्वानि॒ हस्त॑योः पंच॒ क्षि॒तीनां॑ वसु॒स्या-
श॒यस्व॒ यः अ॒स्मऽध्रुक्॑ दि॒व्याऽइ॒व अ॒शनिः॑ ज॒हि ॥ ३ ॥ अ॒सु॒न्वतं॑
स॒मं ज॒हि दुः॑ऽन॒शं यः न ते॒ मयः॑ अ॒स्मभ्यं॑ अ॒स्य वे॒दं न द॒द्वि सूरिः॑
चि॒त्त ओ॒हते॑ ॥ ४ ॥ आ॒वः यस्य॑ द्विऽव॒र्हसः॑ अ॒र्केषु॑ सा॒नुषक्॑ अ॒सत
आ॒जौ इ॒न्द्रस्य॑ इ॒न्दो॑ प्र आ॒वः वा॒जेषु॑ वा॒जिनं॑ ॥ ५ ॥ यथा॑ पू॒र्वेभ्यः
ज॒रित॑ऽभ्यः इ॒न्द्र म॒यःऽइ॒व आ॒पः न तृ॒ण्यते॒ ब॒भू॒य तां अ॒नु त्वा
नि॒ऽवि॒दं जो॒ह॒वीमि॒ वि॒द्याम॑ इ॒षं वृ॒जनं॑ जी॒र॒ऽदानुं ॥ ६ ॥ ११६ ॥

॥ ११७ ॥ आ च॒र्षे॒णिऽप्राः॑ वृ॒षभः॑ जना॒नां राजा॑ कृ॒ष्टीनां॑ पु॒-
रु॒ऽहूतः॑ इ॒न्द्रः स्तु॒तः अ॒व॒स्यन् अ॒वसा॑ उप॒ मद्रिक् यु॒क्ता हरी॑ वृ॒-
ष॒णा आ या॒हि अ॒र्वाङ् ॥ १ ॥ ये ते॒ वृ॒षणः॑ वृ॒षभा॑सः इ॒न्द्र ब्र॒ह्म-
ऽयुजः॑ वृ॒षऽरथा॑सः अ॒त्याः ता॒न आ ति॒ष्ठ तेभिः॑ आ या॒हि अ॒र्वाङ्
हवा॑महे त्वा सु॒ते इ॒न्द्र सोमै॑ ॥ २ ॥ आ ति॒ष्ठ रथं॑ वृ॒षणं॑ वृ॒षा ते सु॒तः
सोमः॑ परि॒ऽसिक्ता॒ मधू॑नि यु॒क्ता वृ॒षऽभ्यां॑ वृ॒षभ॑ क्षि॒तीनां॑ ह॒रि-

अ० २. अ० ४. व० २२.] ॥ १५९ ॥ [म० १. अ० २३. सू० १७९.

ऽभ्यां याहि प्रऽवता उप मद्रिक् ॥ ३ ॥ अयं यज्ञः देवऽयाः अयं
मियेधः इमा ब्रह्माणि अयं इंद्र सोमः स्तीर्णं बर्हिः आ तु शक्र
प्र याहि पिब निऽसद्य वि मुच हरी इह ॥ ४ ॥ ओ सुऽस्तुतः
इंद्र याहि अर्वाङ् उप ब्रह्माणि मान्यस्य कारोः विद्याम वस्तोः
अवसा गृणंतः विद्याम इषं वृजनं जीरऽदानुं ॥ ५ ॥ २० ॥

॥ १७७ ॥ यत् ह स्या ते इंद्र श्रुष्टिः अस्ति यया बभूयं जरितृ-
ऽभ्यः ऊती मा नः कामं महयंतं आ धक् विश्वा ते अश्यां परि
आपः आयोः ॥ १ ॥ न घ राजा इंद्रः आ दभत नः या नु स्वसारा
कृण्वंत योनौ आपः चित् असै सुऽतुकाः अवेषन् गमन्त नः
इंद्रः सख्या वयः च ॥ २ ॥ जेता नृऽभिः इंद्रः पृतऽसु शूरः श्रोता
हवै नाधमानस्य कारोः प्रऽभर्ता रथं दाशुषः उपाके उतऽयं ता
गिरः यदि च त्मना भूत ॥ ३ ॥ एव नृऽभिः इंद्रः सुऽश्वस्या प्र-
ऽखादः पृक्षः अभि मिचिणः भूत सऽमर्ये इषः स्तवते विऽवाचि
सचाऽकरः यजमानस्य शंसः ॥ ४ ॥ त्वया वयं मघऽवन् इंद्र शत्रून्
अभि स्याम महतः मन्यमानान् त्वं चाता त्वं ऊं नः वृधे भूः वि-
द्याम इषं वृजनं जीरऽदानुं ॥ ५ ॥ २१ ॥

॥ १७९ ॥ पूर्वीः अहं शरदः शश्रमाणा दोषाः वस्तोः उषसः
जरयंतीः मिनाति अयं जरिमा तनूना अपि ऊं नु पत्नीः वृ-
षणः जगम्युः ॥ १ ॥ ये चित् हि पूर्वे ऋतऽसापः आसन् साकं दे-
वेभिः अवदन् ऋतानि ते चित् अव असुः नहि अंतं आपुः सं
ऊं नु पत्नीः वृषऽभिः जगम्युः ॥ २ ॥ न मृषा आतं यत् अवति
देवाः विश्वा इत् स्पृधः अभि अश्रवाव जयाव इत् अच शत-

अ०२, अ०४, व०२४.] ॥ १६० ॥ [म०१, अ०२४, सू०१६०.

ऽनीथं आजिं यत् सम्यंचा मिथुनौ अभि अजाव ॥३॥ नदस्य
मा रुधतः कामः आ अग्न इतः आऽजातः अमुतः कुतः चित्
लोपामुद्रा वृषणं निः रिणाति धीरं अधीरा धयति श्वसंतं ॥४॥
इमं नु सोमं अंतितः हतऽसु पीतं उप ब्रुवे यत् सीं आगः चकृम
तत् सु मृळुतु पुलुऽकामः हि मर्त्यैः ॥ ५ ॥ अगस्त्यः खनमानः
खनिचैः प्रऽजा अपत्यं बलं इच्छमानः उभौ वरुणौ ऋषिः उयः
पुपोष सत्याः देवेषु आऽशिषः जगाम ॥ ६ ॥ २२ ॥ २३ ॥

॥ १६० ॥ युवोः रजांसि सुऽयमांसः अश्याः रथः यत् वां परि
अर्णीसि दीयत् हिरण्ययाः वां पवयः मुषायन् मध्वः पिबती
उषसः सचेथे ॥ १ ॥ युवं अत्यस्य अव नक्षथः यत् विऽपत्ननः
नर्यस्य प्रऽयज्योः स्वसां यत् वां विश्वऽगूर्तीं भराति वाजाय
ईष्टे मधुऽपौ इषे च ॥ २ ॥ युवं पयः उस्त्रियायां अधत्तं पक्वं आ-
मायां अव पूर्य गोः अंतः यत् वनिनः वां ऋतऽप्सू ह्वारः न
शुचिः यजते हविष्मान् ॥ ३ ॥ युवं ह घर्म मधुऽमंतं अचये अपः
न क्षोदः अवृणीतं एषे तत् वां नरौ अश्विना पश्वःऽइष्टिः रथ्या-
ऽइव चक्रा प्रति यन्ति मध्वः ॥ ४ ॥ आ वां दानाय ववृतीय दस्त्रा
गोः ओहेन तौग्यः न जिघ्रिः अपः क्षोणी सचते माहिना वां
जूरुणः वां अक्षुः अंहसः यजचा ॥ ५ ॥ २३ ॥ नि यत् युवेथे निऽयुतः
सुऽदानू उप स्वधाभिः सृजथः पुरंऽधि प्रेषत् वेषत् वातः न
सूरिः आ महे ददे सुऽव्रतः न वाजं ॥ ६ ॥ वयं चित् हि वां जरि-
तारः सत्याः विपन्यामहे वि पणिः हितऽवान् अध चित् हि
स्म अश्विनौ अनिंद्या पाथः हि स्म वृषणौ अंतिऽदेवं ॥ ७ ॥ यु-
वां चित् हि स्म अश्विनौ अनु दून विऽरुद्रस्य प्रऽसवणस्य सा-

अ० २. अ० ४. व० २६.] ॥ १६१ ॥ [म० १. अ० २४. सू० १८१.

तौ अगस्त्यः नरां नृषु प्रऽशस्तः काराधुनीऽइव चित्तयत् सहस्रैः
॥८॥ प्र यत् वहैथे महिना रथस्य प्र स्यंद्वा यायः मनुषः न होता
धत्तं सूरिऽभ्यः उत वा सुऽअश्व्यै नासत्या रयिऽसाचः स्याम ॥९॥
तं वां रथं वयं अद्य हुवेम स्तोमैः अश्विना सुविताय नय्यं अरि-
ष्टऽनेमिं परिद्यां इयानं विद्याम इषं वृजनं जीरऽदानुं ॥१०॥ २४॥

॥१८१॥ कत् ऊं प्रेष्ठौ इषां रयीणां अध्वर्येता यत् उतऽनि-
नीथः अपां अयं वां यज्ञः अकृत प्रऽशस्तिं वसुऽधिती० अवि-
तारा जनानां ॥ १ ॥ आ वां अश्वासः शुचयः पयऽपाः वात-
ऽरंहसः दिव्यासः अत्याः मनऽजुवः वृषणः वीतऽपृष्ठाः आ इह
स्वऽराजः अश्विना वहंतु ॥ २ ॥ आ वां रथः अवनिः न प्रवत्तान्
सृप्रऽवधुरः सुविताय गम्याः वृष्णः स्थातारा मनसः जवीयान्
अहंऽपूर्वः यजतः धिष्ण्या यः ॥ ३ ॥ इहऽइह जाता सं अवावशी-
तां अरेपसा तन्वा नामऽभिः स्वैः जिष्णुः वां अन्यः सुऽमंसस्य
सूरिः दिवः अन्यः सुऽभगः पुत्रः ऊहे ॥ ४ ॥ प्र वां निऽचेरुः ककुहः
वशान् अनु पिशंगऽरूपः सदनानि गम्याः हरी अन्यस्य पी-
पयंत वाजैः मथ्ना रजांसि अश्विना वि घोषैः ॥ ५ ॥ २५ ॥ प्र वां
शरतऽवान् वृषभः न निष्वाट् पूर्वीः इषः चरति मध्वः इष्णान्
एवैः अन्यस्य पीपयंत वाजैः वेषंती ऊर्ध्वा नद्यः नः आ अगुः
॥ ६ ॥ असर्जि वां स्थविरा वेधसा गीः बाह्वे अश्विना चेधा क्षरंती
उपऽस्तुतौ अवतं नाधमानं यामन अयामन् शृणुतं हव मे ॥ ७ ॥
उत स्या वां रुशतः वप्ससः गीः त्रिऽबर्हिषि सदसि पिन्वते
नृन् वृषा वां मेघः वृष्णा पीपाय गोः न सेकं मनुषः दशस्यन्
॥ ८ ॥ युवां पूषाऽइव अश्विना पुरऽधिः अग्निं उषां न जरते हवि-

अ० २. अ० ४. व० २९.] ॥ १६२ ॥ [म० १. अ० २४. सू० १६३.

मान हुवे यत् वां वरिवस्या गृणानः विद्याम इषं वृजनं जीर-
ऽदानुं ॥ ९ ॥ २६ ॥

॥ १६२ ॥ अभूत् इदं वयुनं ओ सुभूषत् रथः वृषणऽवान् मदत्
मनीषिणः धियंऽजिन्वा धिष्यायां विशपलावसू दिवः नपाता
सुऽकृते शुचिऽवता ॥ १ ॥ इदं तमा हि धिष्यायां मरुतऽतमा
दस्मा दंसिष्टा रथ्या रथिऽतमा पूर्णे रथं वहेथे मध्वः आऽचितं
तेन दाश्यांसं उप याथः अश्विना ॥ २ ॥ किं अत्र दस्मा कृणुथः
किं आसाथे जनः यः कः चित् अहविः महीयते अति क्रमिष्टं
जुरतं पणेः असुं ज्योतिः विप्राय कृणुतं वचस्यवे ॥ ३ ॥ जंभयतं
अभितः रायतः शुनः हतं मृधः विदथुः तानि अश्विना वाचं-
ऽवाचं जरितुः रत्निनीं कृतं उभा शंसं नासत्या अवतं मम ॥ ४ ॥
युवं एतं चक्रथुः सिंधुषु भवं आत्मनऽवंतं पक्षिणं तौग्याय कं
येन देवऽवा मनसा निऽजहथुः सुऽपन्ननि पेतथुः क्षोदसः महः
॥ ५ ॥ २७ ॥ अवंऽविद्धं तौग्यं अपऽसु अंतः अनारंभणे तमसि
प्रऽविद्धं चतस्रः नावः जठलस्य जुष्टाः उत् अश्विऽभ्यां इषिताः
पारयन्ति ॥ ६ ॥ कः स्वित् वृक्षः निऽस्थितः मध्ये अर्णसः यं तौ-
ग्यः नाधितः परिऽअसस्वजत् पर्णा मृगस्य पतरोऽइव आ-
ऽरभे उत् अश्विनौ जहथुः श्रोमंताय कं ॥ ७ ॥ तत् वां नरा ना-
सत्यौ अनु स्यात् यत् वां मानासः उचथं अवोचन् अस्मात्
अद्य सदसः सोम्यात् आ विद्याम इषं वृजनं जीरऽदानुं ॥ ८ ॥ २८ ॥

॥ १६३ ॥ तं युंजाथां मनसः यः जवीयान् चिऽबंधुरः वृषणा यः
चिऽचक्रः येन उपऽयाथः सुऽकृतः दुरोणं चिऽधातूना पतथः

अ० २. अ० ५. व० ९.] ॥ १६३ ॥ [म० ९. अ० २४. सू० १८४.]

विः न प॒णैः ॥१॥ सुऽवृत् रथः वर्तते यन् अभि स्थां यत् तिष्ठथः
 क्रतुऽमंता अनु पृष्ठे वपुः वपुषा सचता इयं गीः दिवः दुहित्रा
 उषसा सचेथे ॥२॥ आ तिष्ठतं सुऽवृत्तं यः रथः वां अनु वृता-
 नि वर्तते हविष्मान् येन नरा नासत्या इषयथै वर्तिः याथः तन-
 याय त्मने च ॥३॥ मा वां वृकः मा वृकीः आ दधर्षीत् मा परि
 वर्त्त उत मा अति धक्त अयं वां भागः निऽहितः इयं गीः दस्री
 इमे वां निऽधयः मधूनां ॥४॥ युवां गोतमः पुरुऽमीऽहः अचिः
 दस्रा हवते अवसे हविष्मान् दिशं न दिष्टां अजुयाऽइव यंता
 आ मे हवै नासत्या उप यातं ॥५॥ अतारिष्म तमसः पारं अस्य
 प्रति वां स्तोमः अश्विनौ अधायि आ इह यातं पयिऽभिः दे-
 वऽयानैः विद्याम इषं वृजनं जीऽदानुं ॥६॥ २९ ॥ ४ ॥

॥१८४॥ ता वां अद्यतौ अपरं हुवेम उच्छंत्या उषसि वहिः उक्थैः
 नासत्या कुहं चित संतौ अर्ये दिवः नपाता सुदाऽतराय ॥१॥
 अस्मे जुं सु वृषणा मादयेथां उत पणीन् हतं ऊर्स्या मदता श्रुतं
 मे अच्छोक्तिभिः मतीनां एष्टा नरा निऽचेतारा च कणैः ॥२॥
 श्रिये पूषन् इषुकृताऽइव देवा नासत्या वहतुं सूर्यायाः वच्यते
 वां ककुहाः अपऽसु जाताः युगा जूणाऽइव वरुणस्य भूरेः ॥३॥
 अस्मे सा वां माध्वी रातिः अस्तु स्तोमं हिनोतं मान्यस्य कारोः
 अनु यत् वां अवस्या सुऽदानू सुऽवीर्याय चर्षणयः मदति ॥४॥
 एषः वां स्तोमः अश्विनौ अकारि मानेभिः मघऽवाना सुऽवृत्ति
 यातं वर्तिः तनयाय त्मने च अगस्त्ये नासत्या मदता ॥५॥ अता-
 रिष्म तमसः पारं अस्य प्रति वां स्तोमः अश्विनौ अधायि आ इह
 यातं पयिऽभिः देवऽयानैः विद्याम इषं वृजनं जीऽदानुं ॥६॥ १॥

॥ १८५ ॥ कतरा पूर्वा कतरा अपरा अयोः कथा जाते कवयः
 कः वि वेद विश्वं त्वना बिभृतः यत् ह नाम वि वर्तेते अहनी
 चक्रियाऽइव ॥ १ ॥ भूरिं द्वे अचरंती चरंतं पतऽवंतं गभै अप-
 दीं दधाते नित्यं न सूनं पित्रोः उपऽस्थे द्यावा रक्षतं पृथिवी
 नः अभ्वात् ॥ २ ॥ अनेहः दाचं अदितेः अनर्वं हुवे स्वऽवत् अवधं
 नमस्वत् तत् रोदसी जनयतं जरिचे द्यावा रक्षतं पृथिवी नः
 अभ्वात् ॥ ३ ॥ अतपमाने अवसा अवती अनु स्याम रोदसी
 देवऽपुत्रे उभे देवानां उभयेभिः अह्नां द्यावा रक्षतं पृथिवी
 नः अभ्वात् ॥ ४ ॥ संऽगच्छमाने युवती संऽअंते स्वसारा जा-
 मी पित्रोः उपऽस्थे अभिऽजिघ्रंती भुवनस्य नाभिं द्यावा
 रक्षतं पृथिवी नः अभ्वात् ॥ ५ ॥ २ ॥ उर्वी सन्ननी बृहती ऋतेन
 हुवे देवानां अवसा जनिची दधाते ये अमृतं सुऽप्रतीके द्या-
 वा रक्षतं पृथिवी नः अभ्वात् ॥ ६ ॥ उर्वी पृथ्वी बहुले दूरेऽअंते
 उपं ब्रुवे नमसा यज्ञे अस्मिन् दधाते ये सुऽभगे सुऽप्रतूती
 द्यावा रक्षतं पृथिवी नः अभ्वात् ॥ ७ ॥ देवान वा यत् चकृम
 कत् चित् आगः सखायं वा सदै इत् जाऽपतिं वा इयं धीः
 भूयाः अवऽयानं एषां द्यावा रक्षतं पृथिवी नः अभ्वात् ॥ ८ ॥
 उभा शंसा नयी मां अविष्टां उभे मां ऊती अवसा सचेतां
 भूरि चित् अर्ये सुदाऽतराय इषा मदतः इषयेम देवाः ॥ ९ ॥
 ऋतं दिवेतत् अवीचं पृथिव्यै अभिऽआवायं प्रथमं सुऽमेधाः
 पातां अवद्यात् दुऽइतात् अभीके पिता माता च रक्षतां अवः-
 ऽभिः ॥ १० ॥ इदं द्यावापृथिवी सत्यं अस्तु पितः मातः यत् इह
 उपऽब्रुवे वां भूतं देवानां अवमे अवऽभिः विद्याम इषं वृजनं
 जीरऽदानुं ॥ ११ ॥ ३ ॥

॥ १८६ ॥ आ नः इ॒ळाभिः वि॒दथे॑ सु॒ऽश॒स्ति वि॒श्वान॑रः स॒विता॑
 दे॒वः ए॒तु अपि॑ यथा यु॒वानः मत्स॑थ नः वि॒श्वं जग॑त् अ॒भिऽपि॒त्वे
 म॒नीषा ॥ १ ॥ आ नः वि॒श्वे आ॒स्क्राः ग॒मन्तु॑ दे॒वाः मि॒त्रः अ॒र्य॒मा
 वरु॑णः स॒ऽजोषाः भुव॑न् यथा नः वि॒श्वे वृ॒धासः॑ क॒रन् सु॒ऽसहा॑
 वि॒थुरं न श॑वः ॥ २ ॥ प्रे॒ष्टं वः अ॒तिथिं॑ गृ॒णीषे॑ अ॒ग्निं श॒स्तिऽभिः॑
 तु॒र्वणिः॑ स॒ऽजोषाः अ॒सत् यथा॑ नः वरु॑णः सु॒ऽकी॒र्तिः इषः॑ च
 प॒र्षत् अ॒रि॒ऽगृ॒तः सूरिः॑ ॥ ३ ॥ उप॑ वः आ इ॒षे न॑म॒सा जि॒गीषा॑
 उ॒षसा॑न॒क्ता सु॒दुधा॑ऽइव धे॒नुः स॒माने॑ अ॒हन् वि॒ऽमि॒मानः अ॒र्क
 वि॒षुऽरूपे॑ प॒यसि॑ स॒स्मिन् ऊ॒र्धन् ॥ ४ ॥ उ॒त नः अ॒हिः बु॒भ्यः म॒यः
 कः० शि॒श्रु न पि॒पुषी॑ऽइव वे॒ति सि॒न्धुः येन॑ नपा॒तं अ॒पां जु॒नामं
 म॒नःऽजु॒वः वृ॒षणः॑ यं व॒हति॑ ॥ ५ ॥ ४ ॥ उ॒त नः ई॒ त्वष्टा॑ आ ग॒न्तु
 अ॒च्छ स्मत् सूरि॑ऽभिः अ॒भिऽपि॒त्वे स॒ऽजोषाः॑ आ वृ॒त्रऽहा॑ इ॒न्द्रः
 च॒र्षेणि॑ऽप्राः तु॒विऽत॑मः न॒रां नः इ॒ह ग॒म्याः ॥ ६ ॥ उ॒त नः ई॒
 म॒तयः॑ अ॒श्वऽयो॒गाः शि॒श्रु न गा॑वः त॒रुणं॑ रि॒हन्ति॑ तं ई॒ गिरः॑ ज॒-
 न॒यः न प॒त्नीः सु॒रभिः॑ऽत॑मं न॒रां न॑सन्त ॥ ७ ॥ उ॒त नः ई॒ म॒रुतः॑
 वृ॒द्धऽसे॒नाः स्मत् रो॒दसी॑ स॒ऽम॒नसः॑ स॒दन्तु॑ पृ॒षत्ऽअ॒श्वासः॑ अ॒-
 व॒न॒यः न॒रथाः॑ रि॒शाद॑सः मि॒त्रऽयु॒जः न दे॒वाः ॥ ८ ॥ प्र॒नु यत् ए॒षां
 म॒हिना॑ चि॒क्विचे॑ प्र यु॒जते॑ प्र॒ऽयु॒जः ते सु॒ऽवृ॒त्ति अ॒र्धं यत् ए॒षां
 सु॒ऽदि॒ने न श॑रुः वि॒श्वं आ इ॒रिणं॑ प्रु॒षाय॑न्त॒ सेनाः॑ ॥ ९ ॥ प्रो॑ अ॒-
 श्वि॒नौ अ॒वसे॑ कृ॒णुध्वं॑ प्र पू॒षणं॑ स्वऽत॒वसः॑ हि सं॒ति अ॒द्वेषः॑ वि॒-
 णुः वा॒तः अ॒भुक्षाः॑ अ॒च्छ सु॒म्नाय॑ व॒वृती॒य दे॒वान् ॥ १० ॥ इ॒यं
 सा वः अ॒स्मे दी॒धितिः॑ य॒जत्राः॑ अ॒पिऽप्रा॒णी च॑ स॒दनी॑ च भू॒-
 याः नि॒ या दे॒वेषु॑ य॒तते॑ व॒सुऽयुः॑ वि॒द्याम॑ इ॒षं वृ॒जन् जी॒र॒-
 ऽदानुं॑ ॥ ११ ॥ ५ ॥

॥ १६७ ॥ पितुं नु स्तोषं महः धर्माणं तविषीं यस्य चितः वि
 ओजसा वृचं विऽपर्वं अर्देयत् ॥ १ ॥ स्वादोऽपितोऽमधोऽपितोऽ
 वयं त्वा ववृमहे अस्माकं अविता भव ॥ २ ॥ उपनः पितोऽआ
 चर शिवः शिवाभिः ऊतिऽभिः मयऽभुः अद्विषेण्यः सखा सु-
 ऽशेवः अद्वयाः ॥ ३ ॥ तव न्ये पितोऽरसाः रजांसि अनु विऽस्थि-
 ताः दिवि वाताऽऽइव श्रिताः ॥ ४ ॥ तव न्ये पितोऽददतः तव
 स्वादिष्ट ते पितोऽप्र स्वाद्यानः रसानां तुवियीवाऽऽइव ईरते
 ॥ ५ ॥ ६ ॥ त्वे पितोऽमहानां देवानां मनः हितं अकारि चारु
 केतुना तव अहिं अवसा अवधीत् ॥ ६ ॥ यत् अदः पितोऽअज-
 गन् विवस्व पर्वतानां अचं चित नः मधोऽपितोऽअरं भक्षाय
 गम्याः ॥ ७ ॥ यत् अपां ओषधीनां परिशं आऽरिशमहे वातापे
 पीवः इत् भव ॥ ८ ॥ यत् ते सोम गोऽआशिरः यवऽआशिरः
 भजामहे वातापे पीवः इत् भव ॥ ९ ॥ करंभः ओषधे भव पीवः
 वृक्षः उदारथिः वातापे पीवः इत् भव ॥ १० ॥ तं त्वा वयं पितोऽ
 वचऽभिः गावः न हव्या सुसूदिम देवेभ्यः त्वा सधऽमादं अ-
 सम्यं त्वा सधऽमादं ॥ ११ ॥ ७ ॥

॥ १६८ ॥ संऽइष्टः अद्य राजसि देवः देवैः सहस्रऽजित दूतः
 हव्या कविः वह ॥ १ ॥ तनूऽनपात् ऋतं यते मध्वा यज्ञः सं अ-
 ज्यते दधत् सहस्रिणीः इषः ॥ २ ॥ आऽजुहानः नः ईड्यः देवान
 आ वक्षि यज्ञियान् अये सहस्रऽसाः असि ॥ ३ ॥ प्राचीनं बहिः
 ओजसा सहस्रऽवीरं अस्तृणन् यचं आदित्याः विऽराजय ॥ ४ ॥
 विऽराट् संऽराट् विऽभीः प्रऽभीः बह्वीः च भूयसीः च याः दुरः
 घृतानि अक्षरन् ॥ ५ ॥ ८ ॥ सुऽरुक्मे० हि सुऽपेशसा अधि श्रिया

अ० २. अ० ५. व० ११.] ॥ १६७ ॥ [म० १. अ० २४. सू० १८९.

विऽराजतः उषसौ आ इह सीदतां ॥ ६ ॥ प्रथमा हि सुऽवाचसा
 होतारा दैव्या कवी यज्ञं नः यक्षतां इमं ॥ ७ ॥ भारति इके सर-
 स्वति याः वः सर्वाः उपऽब्रुवे ताः नः चोदयत श्रिये ॥ ८ ॥ त्वष्टा
 रूपाणि हि प्रऽभुः पशून् विश्वान् संऽआनजे तेषां नः स्फा-
 तिं आ यज ॥ ९ ॥ उप त्वन्या वनस्पते पार्थः देवेभ्यः सृज अग्निः
 हव्यानि सिस्वदत् ॥ १० ॥ पुरऽगाः अग्निः देवानां गायत्रेण सं
 अज्यते स्वाहाऽकृतीषु रोचते ॥ ११ ॥ ९ ॥

॥ १८९ ॥ अग्ने नय सुऽपथा राये अस्मान् विश्वानि देव वयु-
 नानि विद्वान् युयोधि अस्मत् जुहुराणं एनः भूर्यिष्टां ते नमः-
 ऽउक्तिं विधेम ॥ १ ॥ अग्ने त्वं पारय नथः अस्मान् स्वस्तिऽभिः
 अति दुऽगानि विश्वा पूः च पृथ्वी बहुलान् उर्वी भव तोकाय
 तनयाय शं योः ॥ २ ॥ अग्ने त्वं अस्मत् युयोधि अमीवाः अनग्नि-
 ऽचाः अभि अमंत कृष्टीः पुनः अस्मभ्यं सुविताय देव क्षां वि-
 श्वेभिः अमृतेभिः यजत्र ॥ ३ ॥ पाहि नः अग्ने पायुऽभिः अजस्रैः
 उत प्रिये सदेने आ शुशुक्लान् मा ते भयं जरितारं यविष्ठ नूनं
 विदत् मा अपरं सहस्वः ॥ ४ ॥ मा नः अग्ने अवं सृजः अघाय
 अविष्वे रिपवे दुच्छुनायि मा दत्वते दशते मा अदते नः मा रि-
 षते सहसाऽवन् परा दाः ॥ ५ ॥ १० ॥ विघत्वाऽवान् ऋतऽजात
 यंसत् गृणानः अग्ने तन्वे वरुथं विश्वात् रिरिक्षोः उत वा नि-
 नित्सीः अभिऽहुतां असि हि देव विष्पट् ॥ ६ ॥ त्वं तान् अग्ने
 उभयान् वि विद्वान् वेषि प्रऽपित्वे मनुषः यजत्र अभिऽपित्वे
 मनवे शास्यः भूः मर्मजेन्यः उशिक्ऽभिः न अक्रः ॥ ७ ॥ अवी-

अ०२.अ०५.व०१४.] ॥ १६८ ॥ [म०१.अ०२४.सू०१९१.

चाम निऽवचनानि अस्मिन् मानस्य सूनुः सहसाने अग्री
वयं सहस्रं ऋषिऽभिः सनेम विद्याम इषं वृजनं जीरऽदा-
नुं ॥ ८ ॥ ११ ॥

॥ १९० ॥ अनर्वाणं वृषभं मद्रऽजिह्वं बृहस्पतिं वर्धय नभ्यं
अकैः गाथान्यः सुऽरुचः यस्य देवाः आऽशृण्वन्ति नवमानस्य
मर्ताः ॥ १ ॥ तं ऋत्विष्याः उप वाचः सचन्ते सर्गैः न यः देवऽयतां
असर्जि बृहस्पतिः सः हि अंजः वरांसि विऽभ्वा अभवत् सं ऋते
मातरिष्वा ॥ २ ॥ उपऽस्तुतिं नमसः उतऽयतिं च श्लोकं यंसत्
सविताऽइव प्र बाहू अस्य क्रत्वा अहन्यः यः अस्ति मृगः न
भीमः अरक्षसः तुर्विष्मान् ॥ ३ ॥ अस्य श्लोकः दिवि ईयते पृथि-
व्यां अत्यः न यंसत् यक्षऽभृत् विऽचेताः मृगाणां न हेतयः यतिं
च इमाः बृहस्पतेः अहिऽमायान् अभि द्यून् ॥ ४ ॥ ये त्वा देव
उस्रिकं मन्यमानाः पापाः भद्रं उपऽजीवन्ति पज्जाः न दुऽध्ये
अनु ददासि वामं बृहस्पते चर्यसे इत् पियारुं ॥ ५ ॥ १२ ॥ सु-
ऽप्रेतुः सुऽयवसः न पंथाः दुऽनियंतुः परिऽप्रीतः न मित्रः अन-
र्वाणः अभि ये चक्षते नः अपिऽवृताः अपऽऊर्ण्वन्तः अस्थुः
॥ ६ ॥ सं ये स्तुभः अवनयः न यतिं समुद्रं न स्रवतः रोधऽचक्राः
सः विद्वान् उभयं चष्टे अंतः बृहस्पतिः तरः आपः च गृध्रः ॥ ७ ॥
एव महः तुविऽजातः तुर्विष्मान् बृहस्पतिः वृषभः धायि देवः
सः नः स्तुतः वीरऽवत् धातु गोऽमत् विद्याम इषं वृजनं जी-
रऽदानुं ॥ ८ ॥ १३ ॥

॥ १९१ ॥ कंकतः न कंकतः अथो सतीनऽकंकतः द्वौ इति

अ० २. अ० ५. व० १६.] ॥ १६९ ॥ [म० १. अ० २४. सू० १९१.

स्रुषी' इति नि अदृष्टाः अलिप्सत ॥ १ ॥ अदृष्टान् हन्ति आऽयती
अथो' हन्ति पराऽयती अथो' अवऽमती हन्ति अथो' पिनष्टि
पिंषती ॥ २ ॥ शरासः कुशरासः दुभासः सैर्याः उत मौजाः अदृष्टाः
वैरिणाः सर्वे साकं नि अलिप्सत ॥ ३ ॥ निगावः गोऽस्ये असदन्
नि मृगासः अविक्षत नि केतवः जनानां नि अदृष्टाः अलिप्सत
॥ ४ ॥ एते ऊं त्ये प्रति अदृष्टन् प्रऽदोषं तस्कराः ऽइव अदृष्टाः वि-
श्वऽदृष्टाः प्रतिऽबुद्धाः अभूतन् ॥ ५ ॥ १४ ॥ द्यौः वः पिता पृथिवी मा-
ता सोमः भ्राता अदितिः स्वसा अदृष्टाः विश्वऽदृष्टाः तिष्ठत इ-
च्छयन्त सु कं ॥ ६ ॥ ये अस्याः ये अंग्याः सूचीकाः ये प्रऽकंकताः अ-
दृष्टाः किं चन इह वः सर्वे साकं नि जस्यत ॥ ७ ॥ उत पुरस्तात् सूर्यः
एति विश्वऽदृष्टः अदृष्टऽहा अदृष्टान् सर्वान् जंभयन् सर्वाः च
यातुऽधान्यः ॥ ८ ॥ उत अपन्नत् असौ सूर्यः पुरु विश्वानि जूर्वेन
आदित्यः पर्वतेभ्यः विश्वऽदृष्टः अदृष्टऽहा ॥ ९ ॥ सूर्ये विषं आ
सजामि दतिं सुराऽवतः गृहे सः चित् नु न मराति नो वयं
मराम आरे अस्य योजनं हरिऽस्थाः मधु त्वा मधुला चकार
॥ १० ॥ १५ ॥ इयत्तिका शकुंतिका सका जघास ते विषं सो चित्
नु न मराति नो वयं मराम आरे अस्य योजनं हरिऽस्थाः
मधु त्वा मधुला चकार ॥ ११ ॥ चिः सप्त विष्णुलिंगकाः विषस्य
पुष्यं अक्षन् ताः चित् नु न मरन्ति नो वयं मराम आरे अस्य
योजनं हरिऽस्थाः मधु त्वा मधुला चकार ॥ १२ ॥ नवानां नव-
तीनां विषस्य रोपुषीणां सर्वासां अयभं नाम आरे अस्य यो-
जनं हरिऽस्थाः मधु त्वा मधुला चकार ॥ १३ ॥ चिः सप्त मयूर्यः
सप्त स्वसारः अयुवः ताः ते विषं वि जभ्रिरे उदकं कुंभिनीः ऽइव
॥ १४ ॥ इयत्तकः कुषुंभकः तं भिनद्धि अश्मना ततः विषं प्र

ववृते पराचीः अनुसंवतः ॥ १५ ॥ कुषुभकः तत् अब्रवीत् गिरेः
प्रवर्तमानकः वृश्चिकस्य अरसं विषं अरसं वृश्चिक ते विषं
॥ १६ ॥ १६ ॥ २४ ॥ १ ॥

॥ इति प्रथमं मंडलं समाप्तं ॥

॥ १ ॥ त्वं अग्ने ह्युऽभिः त्वं आऽशुशुक्षणिः त्वं अतऽभ्यः त्वं अश्म-
नः परि त्वं वनेभ्यः त्वं ओषधीभ्यः त्वं नृणां नृऽपते जायसे शुचिः
॥ १ ॥ तव अग्ने होत्रं तव पोत्रं चतुर्विद्यं तव नेष्ट्रं त्वं अग्निं चतु-
ऽयतः तव प्रऽशास्त्रं त्वं अध्वरिऽयसि ब्रह्मा च असि गृहऽपतिः
च नः दमे ॥ २ ॥ त्वं अग्ने इंद्रः वृषभः सतां असि त्वं विष्णुः उरु-
ऽगायः नमस्यः त्वं ब्रह्मा रयिऽवित् ब्रह्मणः पते त्वं विऽधर्तः
सचसे पुरंऽध्या ॥ ३ ॥ त्वं अग्ने राजा वरुणः धृतऽव्रतः त्वं मित्रः
भवसि द्वापः इंद्रयः त्वं अर्यमा सतऽपतिः यस्य संऽभुजं त्वं
अंशः विदधे देव भाजयुः ॥ ४ ॥ त्वं अग्ने त्वष्टा विधते सुऽवीर्यं
तव यावः मित्रऽमहः सऽजात्यं त्वं आऽशुऽहेमा ररिषे सुऽअश्वं
त्वं नरां शर्धेः असि पुरुऽवसुः ॥ ५ ॥ १७ ॥ त्वं अग्ने रुद्रः असुरः
महः दिवः त्वं शर्धेः मारुतं पृथः ईशिषे त्वं वार्तेः अरुणैः यासि
शंऽगयः त्वं पूषा विधतः पासि नु त्मनां ॥ ६ ॥ त्वं अग्ने द्रविणः-
ऽदाः अरंऽकृते त्वं देवः सविता रत्नऽधाः असि त्वं भगः नृऽपते
वस्वः ईशिषे त्वं पायुः दमे यः ते अविधत् ॥ ७ ॥ त्वां अग्ने दमे
आ विश्रतिं विशः त्वां राजानं सुऽविद्वं अजते त्वं विश्वानि
सुऽअनीक पत्यसे त्वं सहस्राणि शता दशं प्रति ॥ ८ ॥ त्वां अग्ने
पितरं इष्टिभिः नरः त्वां भ्रात्राय शम्यां तनूऽरुचं त्वं पुत्रः भवसि

यः ते अविधत् त्वं सखा सुऽशेवः पासि आऽधृषः ॥ ९॥ त्वं अग्ने
 च॒भुः आ॒के न॒मस्यः त्वं वाज॑स्य क्षुऽमतः रा॒यः ई॒शिषे त्वं वि
 भा॒सि अ॒नु ध॒क्षि दा॒वने त्वं वि॒ऽशिष्णुः अ॒सि य॒ज्ञं आ॒ऽतनिः
 ॥ १० ॥ ११ ॥ त्वं अग्ने अदितिः देव दा॒शुषे त्वं हो॒त्रा भार॑ती वर्ध॒से
 गि॒रा त्वं इ॒च्छा श॒तऽहि॒मा अ॒सि द॒क्षसे त्वं वृ॒त्रऽहा व॒सुऽप॒ते सर॑-
 स्व॒ती ॥ ११ ॥ त्वं अग्ने सुऽभृतः उ॒तऽत॒मं वयः तव॑ स्या॒र्हे व॒रुणे॑ आ
 संऽदृशि॑ श्रियः त्वं वाजः प्रऽतर॑णः बृ॒हन् अ॒सि त्वं रा॒यः ब॒हुलः
 वि॒श्वतः पृ॒थुः ॥ १२ ॥ त्वां अग्ने आ॒दि॒त्यासः आ॒स्यं त्वां जि॒ह्वां शु॒-
 च॒यः च॒क्रिरे॒ कवे॒ त्वां रा॒तिऽसा॒चः अ॒ध्वरे॒षु स॒श्चिरे॒ त्वे दे॒वाः ह॒विः
 अ॒द॒न्ति आ॒ऽहु॒तं ॥ १३ ॥ त्वे अग्ने वि॒श्वे अ॒मृता॑सः अ॒द्रुहः॑ आ॒सा
 दे॒वाः ह॒विः अ॒द॒न्ति आ॒ऽहु॒तं त्वया॑ म॒र्तासः॑ स्व॒द॒न्ते आ॒ऽसु॒तिं त्वं
 ग॒र्भः वी॒रुधा॑ ज॒ज्ञिषे॑ शुचिः ॥ १४ ॥ त्वं तान् सं च प्र॒ति च अ॒सि
 म॒ज्मना॑ अग्ने सुऽजा॒त प्र च॒ दे॒व रि॒च्यसे॑ पृ॒क्षः यत् अ॒त्र म॒हिना॑
 वि ते॒ भुव॑न्त॒ अनु॑ द्यावा॒ पृथि॒वी रो॒दसी॑ उ॒भे ॥ १५ ॥ ये स्तो॒तृ-
 ऽभ्यः गो॑ऽअ॒यां अ॒श्वऽपे॒शसं॑ अग्ने रा॒तिं उ॒पसृ॑ज॒न्ति सूर॑यः अ॒-
 स्मान् च॒ तान् च॒ प्र हि॒ नेषि॑ वस्यः आ बृ॒हत् व॒देम॒ वि॒दधे॑ सु॒-
 ऽवीराः ॥ १६ ॥ १९ ॥

॥ २ ॥ य॒ज्ञेन॑ वर्ध॒त जा॒तऽवे॒दसं॑ अ॒ग्निं य॒ज॒ध्वं ह॒विषा॑ तना॒ गि॒-
 रा संऽइ॒धानं॑ सुऽप्र॒यसं॑ स्वऽन॒रं द्यु॒क्षं हो॒तारं॑ वृ॒जने॑षु धूऽसद॑ ॥ १ ॥
 अ॒भि त्वा॒ न॒क्तीः उ॒षसः॑ व॒वाशि॒रे अ॒ग्ने वा॒सं न स्व॑स॒रेषु॑ धे॒नवः
 दि॒वऽइ॒व इत् अ॒रतिः॑ मा॒नुषा॑ यु॒गा आ क्ष॑पः भा॒सि पु॒रुऽवा॒र
 संऽयतः ॥ २ ॥ तं दे॒वाः बु॒धे र॒जसः॑ सुऽद॒ंसं दि॒वः पृथि॒व्योः अ॒रतिं॑
 नि ए॒रिरे॑ रथं॒ इव॑ वेद्यं शु॒क्रऽशो॒चिषं॑ अ॒ग्निं मि॒त्रं न क्षि॑तिषु

प्रऽशंस्यं ॥३॥ तं उ॒क्षमा॑णं रज॒सि स्वे आ दमे॑ चंद्रंऽइव सु॒रुचं॑
ह्रा॒रे आ द॒धुः पृ॒थ्व्याः प॒तरं चि॒तय॑तं अ॒क्षऽभिः पा॒थः न पा॒युं
ज॒नसी॑ उ॒भे अनु॑ ॥४॥ सः होता॑ विश्वं परि भूतु अ॒ध्वरं तं जं॑
ह॒व्यैः म॒नुषः अ॒ज॒जते॑ गिरा हि॒रिऽशि॒प्रः वृ॒ध॒सा॒नासु॑ ज॒भुर॑त् द्यौः
न स्तु॒ऽभिः चि॒तय॑त् रोद॒सी अनु॑ ॥५॥ २०॥ सः नः रे॒वत् संऽइ॒धानः
स्व॒स्तये॑ संऽद॒दस्वान॑ र॒यिं अ॒स्मासु॑ दी॒दिहि॑ आ नः कृ॒णुष्व॒ सु॒
वि॒ताय॑ रोद॒सी अ॒ग्ने ह॒व्या म॒नुषः दे॒व वी॒तये॑ ॥६॥ दाः नः अ॒ग्ने
बृ॒हतः दाः स॒ह॒स्रिणः॑ दु॒रः न वा॒जं श्रु॒त्यै अप॑ वृ॒धि प्रा॒ची द्या॒
वा॒पृथि॒वी ब्र॒ह्म॒णा कृ॒धि स्वः॑ न शु॒क्रं उ॒षसः॑ वि दि॒द्युतः॑ ॥७॥
सः इ॒धानः उ॒षसः॑ रा॒म्याः अनु॑ स्वः न दी॒देत् अ॒रुषे॑ण भा॒नुना॑
हो॒त्राभिः॑ अ॒ग्निः म॒नुषः सु॒ऽअ॒ध्वरः॑ राजा॑ वि॒शां अ॒ति॒थिः चा॒रुः
आ॒यवे॑ ॥८॥ ए॒व नः अ॒ग्ने अ॒मृते॑षु पू॒र्य धीः पी॒पाय॑ बृ॒हतऽदि॒
वेषु॑ मा॒नुषा दु॒हाना॑ धे॒नुः वृ॒जने॑षु का॒रवे॑ त्मना॑ श॒तिनै॑ पुरु॒रूपं॑
इ॒षणि॑ ॥९॥ व॒यं अ॒ग्ने अ॒र्वता॑ वा सु॒वीर्यै॑ ब्र॒ह्म॒णा वा चि॒तये॑म
ज॒नान् अ॒ति अ॒स्माकं॑ द्यु॒म्नं अ॒धि प॑ंच कृ॒ष्टिषु॑ उ॒च्चा स्वः॑ न शु॒
शु॒चीत् दु॒स्तरं॑ ॥ १० ॥ सः नः बो॒धि स॒हस्य॑ प्रऽशंस्यः यस्मिन्
सु॒ऽजा॒ताः इ॒षय॑त् सूर॒यः यं अ॒ग्ने य॒ज्ञं उ॒प॒य॑न्ति वा॒जिनः॑ नित्ये
तो॒के दी॒दिऽवांसं॑ स्वे दमे॑ ॥ ११ ॥ उ॒भया॑सः जा॒तऽवे॒दः स्या॒म ते
स्तो॒तारः अ॒ग्ने सूर॑यः च श॒र्मणि॑ व॒स्वः रा॒यः पुरु॑ऽचंद्रस्य भूय॑सः प्र॒
जा॒ऽव॑तः सु॒ऽअ॒प॒त्यस्य॑ श॒ग्धि नः॑ ॥ १२ ॥ ये स्तो॒तृऽभ्यः गो॑ऽअ॒यां
अ॒श्वऽपे॒शं अ॒ग्ने रा॒ति उ॒प॒ऽसृ॒ज॒न्ति॑ सूर॒यः अ॒स्मान् च॒ तान् च॒
प्र हि॑ नेषि वस्यः आ बृ॒हत॑ व॒दे॒म वि॒दथे॑ सु॒वीराः॑ ॥ १३ ॥ २१ ॥

॥३॥ संऽइ॒द्धः अ॒ग्निः निऽहि॑तः पृथि॒व्यां प्र॒त्यङ् विश्वा॑नि भु॒

वनानि अस्यात् होता पावकः प्रऽदिवः सुऽमेधाः देवः देवान्
यजतु अग्निः अर्हेन् ॥ १ ॥ नराशंसः प्रति धामानि अंजन् तिस्रः
दिवः प्रति महा सुऽअर्चिः घृतऽगुषा मनसा हव्यं उदन् मूर्धन
यज्ञस्य सं अनक्तु देवान् ॥ २ ॥ ईळितः अग्ने मनसा नः अर्हेन्
देवान् यक्षि मानुषात् पूर्वः अद्य सः आ वह मरुतां शर्धः अच्युतं
इंद्रं नरः बर्हिऽसदं यजध्वं ॥ ३ ॥ देव बर्हिः वर्धमानं सुऽवीरं स्त्रीणां
राये सुऽभरं वेदीं अस्यां घृतेन अक्तं वसवः सीदत इदं विश्वे देवाः
आदित्याः यज्ञियांसः ॥ ४ ॥ विश्वयंतां उर्विया हूयमानाः द्वारः दे-
वीः सुप्रऽअयनाः नमऽभिः व्यचस्वतीः वि प्रथंतां अजुर्याः वरीं
पुनानाः यशंसं सुऽवीरं ॥ ५ ॥ २२ ॥ साधु अपांसि सनता नः उक्षि-
ते उषसानक्ता वय्याऽइवरखिते तंतुं ततं सं वयंती० सं ईची०
यज्ञस्य पेशः सुऽदुघे० पयस्वती ॥ ६ ॥ देव्या होतारा प्रथमा वि-
दुऽतरा अजु यक्षतः सं अचा वपुऽतरा देवान् यजंतौ अतुऽथा
सं अंजतः नाभा पृथिव्याः अधि सानुषु चिषु ॥ ७ ॥ सरस्वती सा-
धयंती धियं नः इळा देवी भारती विश्वऽतूतिः तिस्रः देवीः स्वध-
या बर्हिः आ इदं अच्छिद्रं पांतु शरणं निऽसद्य ॥ ८ ॥ पिशंगं रूपः
सुऽभरः वयऽधाः शुष्टी वीरः जायते देवऽकामः प्रऽजां त्वष्टा वि-
स्यतु नाभिं असे अथ देवानां अपि एतु पाथः ॥ ९ ॥ वनस्पतिः
अवऽसृजन् उप स्यात् अग्निः हविः सूदयाति प्र धीभिः विधां
सं अक्तं नयतु प्रऽजानन् देवेभ्यः दैव्यः शमिता उप हव्यं ॥ १० ॥ घृतं
मिमिक्षे घृतं अस्य योनिः घृते श्रितः घृतं ऊं अस्य धाम अनु-
ऽस्वधं आ वह मादयस्व स्वाहाऽकृतं वृषभ वक्षि हव्यं ॥ ११ ॥ २३ ॥

॥ ४ ॥ हुवे वः सुऽद्योत्मानं सुऽवृक्तिं विशां अग्निं अतिथिं सु-

ऽप्रयसं मित्रऽइव यः दिधिषाय्यः भूत देवः आऽदेवे जने जा-
 तऽवेदाः ॥१॥ इमं विधंतः अपां सधऽस्ये द्विता अदधुः भृगवः
 विष्णु आयोः एषः विश्वानि अभि अस्तु भूमं देवानां अग्निः
 अरतिः जीरऽअश्वः ॥२॥ अग्निं देवासः मानुषीषु विष्णु प्रियं धुः
 क्षेयंतः न मित्रं सः दीदयत् उशतीः ऊर्म्याः आ दक्षाय्यः यः दा-
 स्वते दमे आ ॥३॥ अस्य रत्ना स्वस्यऽइव पुष्टिः संऽदृष्टिः अस्य
 हियानस्य धक्षोः वि यः भरिभत् ओषधीषु जिह्वां अत्यः न रथ्यः
 दोधवीति वारान् ॥४॥ आ यत् मे अर्धं वनदः पनंत उशिक-
 ऽभ्यः न अमिमीत् वणीं सः चित्रेण चिकित्ते रंऽसुं भासा जुजु-
 वान् यः मुहुः आ युवां भूत् ॥५॥२४॥ आ यः वनां ततृषाणः न
 भाति वाः न पथा रथ्याऽइव स्वानीत् कृष्णऽअध्वा तपुः रत्नः
 चिकेत ह्यीऽइव स्मयमानः नभःऽभिः ॥६॥ सः यः वि अस्यात्
 अभि धक्षत् उर्वीं पशुः न एति स्वऽयुः अगोपाः अग्निः शो-
 चिष्मान् अतसानि उष्णान् कृष्णऽव्यथिः अस्वदयत् न भूमं ॥७॥
 नु ते पूर्वस्य अवसः अधिऽइतौ तृतीये विदथे मन्मं शंसि अस्मे
 अग्ने संयत्ऽवीरं बृहंतं क्षुऽमंतं वाजं सुऽअपत्यं रयिं दाः ॥८॥
 त्वया यथा गृत्सऽमदासः अग्ने गुहां वन्वंतः उपरान् अभि स्युः
 सुऽवीरांसः अभिमातिऽसहः सत् सूरिऽभ्यः गृणते तत् वयः
 धाः ॥९॥२५॥

॥५॥ होता अजनिष्ट चेतनः पिता पितृऽभ्यः ऊतये प्रऽयक्षन्
 जेन्यं वसुं शकेम वाजिनः यमं ॥ १ ॥ आ यस्मिन् सप्ते रश्मयः
 तताः यज्ञस्य नेतरि मनुष्वत् दैव्यं अष्टमं पोता विश्वं तत् इन्वति
 ॥ २ ॥ दधन्वे वा यत् ईं अनु वोचत् ब्रह्माणि वेः ऊं तत् परि

अ० २. अ० ५. व० २८.] ॥ १७५ ॥ [म० २. अ० १. सू० ७.]

विश्वानि काथा नेमिः चक्रं ऽइव अभवत् ॥ ३ ॥ साकं हि शु-
चिना शुचिः प्रऽशस्ता क्रतुना अजनि विद्वान अस्य व्रता धु-
वा वयाः ऽइव अनु रोहते ॥ ४ ॥ ताः अस्य वरुणं आयुवः नेष्टुः
सचंत धेनवः कुवित तिसृभ्यः आ वरं स्वसारः याः इदं ययुः
॥ ५ ॥ यदि मातुः उप स्वसा घृतं भरती अस्थित तासां अध्वर्युः
आऽगंतौ यवः वृष्टीऽइव मोदते ॥ ६ ॥ स्वः स्वाय धायसे कृ-
णुतां ऋत्विक् ऋत्विजं स्तोमं यज्ञं च आत् अरं वनेमं ररिम वयं
॥ ७ ॥ यथा विद्वान् अरं करत् विश्वेभ्यः यजतेभ्यः अयं अग्ने त्वे-
अपि यं यज्ञं चकूम वयं ॥ ८ ॥ २६ ॥

॥ ६ ॥ इमां मे अग्ने संऽइध इमां उपऽसदं वनेः० इमाः ऊं-
सु शुधि गिरः ॥ १ ॥ अया ते अग्ने विधेम ऊर्जः नपात् अश्वं ऽइष्टे
एना सुऽउक्तेन सुऽजात ॥ २ ॥ तं त्वा गीः ऽभिः गिर्वेणसं द्रवि-
णस्युं द्रविणः ऽदः सपर्येमं सपर्यवः ॥ ३ ॥ सः बोधि सूरिः मघ-
ऽवा वसुं ऽपते वसुं ऽदावन् युयोधि अस्मत् द्वेषांसि ॥ ४ ॥ सः
नः वृष्टिं दिवः परि सः नः वाजं अनर्वाणं सः नः सहस्रिणीः इषः
॥ ५ ॥ ईळानाय अवस्यवे यविष्ठ दूत नः गिरा यजिष्ठ होतः आ-
गृहि ॥ ६ ॥ अंतः हि अग्ने ईयसे विद्वान् जन्म उभया कवे दूतः
जन्याऽइव मित्र्यः ॥ ७ ॥ सः विद्वान् आ च पिप्रयः यक्षि चि-
कित्वः आनुषक् आ च अस्मिन् सत्सि बर्हिषि ॥ ८ ॥ २७ ॥

॥ ७ ॥ श्रेष्ठं यविष्ठ भारत अग्ने द्युऽमंतं आ भर वसो पुरु-
ऽस्पृहं रयिं ॥ १ ॥ मा नः अरातिः ईशत देवस्य मर्त्यस्य च पर्वि
तस्याः उत द्विषः ॥ २ ॥ विश्वाः उत त्वया वयं धाराः उदत्याऽइव

अति गाहेमहि द्विषः ॥ ३ ॥ शुचिः पावक वंद्यः अग्ने वृहत् वि
रोचसे त्वं घृतेभिः आहुतः ॥ ४ ॥ त्वं नः असि भारत अग्ने वशाभिः
उक्षः भिः अष्टाऽपदीभिः आहुतः ॥ ५ ॥ दुः अन्नः सर्पिः आसु-
तिः प्रत्नः होता वरेण्यः सहस्रः पुत्रः अद्भुतः ॥ ६ ॥ २८ ॥

॥ ८ ॥ वाजयन् इव नुरथान् योगान् अग्नेः उप स्तुहि यशः-
ऽतमस्य मीळहुषः ॥ १ ॥ यः सुऽनीयः ददाशुषे अजुर्यः जरयन्
अरिं चारुऽप्रतीकः आहुतः ॥ २ ॥ यः ऊं श्रिया दमेषु आ दोषा
उषसि प्रऽशस्यते यस्य व्रतं न मीयते ॥ ३ ॥ आ यः स्वः न भा-
नुना चिचः विऽभाति अर्चिषा अंजानः अजरैः अभि ॥ ४ ॥
अर्चिं अनु स्वऽराज्यं अग्निं उक्थानि ववृधुः विश्वाः अधि श्रियः
दधे ॥ ५ ॥ अग्नेः इन्द्रस्य सोमस्य देवानां ऊतिऽभिः वयं अरिथंतः
सचेमहि अभि स्याम पृतन्यतः ॥ ६ ॥ २९ ॥ ५ ॥

॥ ९ ॥ नि होता होतृऽसदने विदानः त्वेषः दीदिऽवान् अस-
दत् सुऽदक्षः अदब्धव्रतऽप्रमतिः वसिष्ठः सहस्रऽभरः शुचि-
ऽजिह्वः अग्निः ॥ १ ॥ त्वं दूतः त्वं ऊं नः परऽपाः त्वं वस्यः आ
वृषभ प्रऽनेता अग्ने तोकस्य नः तने तनूनां अप्रऽयुच्छन् दी-
द्यत् बोधि गोपाः ॥ २ ॥ विधेम ते परमे जन्मन् अग्ने विधेम
स्तोमैः अवरे सधऽस्थे यस्मात् योनैः उत्तऽआरिथ यजे तं प्र त्वे
हवीषि जुहुरे सं इद्धे ॥ ३ ॥ अग्ने यजस्व हविषा यजीयान् शुष्टी
देष्णं अभि गृणीहि राधः त्वं हि असि रयिऽपतिः रयीणां त्वं
शुक्रस्य वचसः मनोता ॥ ४ ॥ उभयं ते न क्षीयते वसथं दिवे-
ऽदिवे जायमानस्य दस्स कृधि क्षुऽमंतं जरितारं अग्ने कृधि पतिं

सुऽअपत्यस्य रायः ॥ ५ ॥ सः एना अनीकेन सुऽविद्वः अस्मे-
यष्टा देवान् आऽयजिष्ठः स्वस्ति अदब्धः गोपाः उत नः परः-
ऽपाः अये ह्युऽमत उत रेवत् दिदीहि ॥ ६ ॥ १ ॥

॥ १० ॥ जोहूचः अग्निः प्रथमः पिताऽइव इळः पदे मनुषा यत्
संऽइङ्घः श्रियं वसानः अमृतः विऽचेताः मर्मजेत्यः अवस्यः सः
वाजी ॥ १ ॥ श्रुयाः अग्निः चिचऽभानुः हव मे विश्वाभिः गीऽभिः
अमृतः विऽचेताः श्यावा रथं बहूतः रोहिता वा उत अरुषा
अहं चक्रे विऽभृचः ॥ २ ॥ उक्तानायां अजनयन् सुऽसूतं भुवत्
अग्निः पुरुऽपेशासु गर्भः शिरिणायां चित् अक्तुना महऽभिः
अपरिऽवृतः वसति प्रऽचेताः ॥ ३ ॥ जिघर्मि अग्निं हविषा घृतेन
प्रतिऽक्षियंतं भुवनानि विश्वा पृथुं तिरश्चा वयसा बृहंतं व्यचिष्टं
अन्नैः रभसं दृशानं ॥ ४ ॥ आ विश्वतः प्रत्यंचं जिघर्मि अरक्षसां
मनसा तत् जुषेत् मर्येऽश्रीः स्पृहयत् ऽवर्णः अग्निः न अभिऽमृशे
तन्वां जभुराणः ॥ ५ ॥ ज्ञेयाः भागं सहसानः वरेण त्वाऽदूतासः
मनुऽवत् वदेम अनूनं अग्निं जुह्वा वचस्या मधुऽपृचं धनऽसाः
जोह्वीमि ॥ ६ ॥ २ ॥

॥ ११ ॥ श्रुधि हव इन्द्र मा रिषण्यः स्याम ते दावने वसूनां इमाः
हि त्वां ऊर्जः वर्धयति वसुऽयवः सिधवः न क्षरतः ॥ १ ॥ सृजः महीः
इन्द्र याः अपिन्वः परिऽस्थिताः अहिना शूर पूर्वीः अमर्त्यं चित्
दासं मन्यमानं अव अभिनत् उक्थेः ववृधानः ॥ २ ॥ उक्थेषु इत्
नु शूर येषु चाकन स्तोमेषु इन्द्र रुद्रियेषु च तुभ्य इत् एताः यासु
मंदसानः प्र वायवे सिसृते न शुभ्राः ॥ ३ ॥ शुभ्रं नु ते शुष्मं वर्धयतः
शुभ्रं वज्रं बाह्वोः दधानाः शुभ्रः त्वं इन्द्र ववृधानः अस्मे दासीः

विशः सूर्येण सद्वाः ॥ ४ ॥ गुहां हितं गुह्यं गूळहं अप्सु अपि-
 ऽवृतं मायिनं क्षियंतं उतो अपः द्यां तस्तत्त्वांसं अहंन अहिं
 शूर वीर्येण ॥ ५ ॥ ३ ॥ स्तवं नु ते इंद्र पूर्या महानि उत स्त्वाम
 नूतना कृतानि स्तवं वज्रं बाहोः उशंतं स्तवं हरीं सूर्यस्य केतू
 ॥ ६ ॥ हरीं नु ते इंद्र वाजयंता घृतंश्चुतं स्वारं अस्वार्ष्टा वि
 समना भूमिः अप्रथिष्ट अरंस्त पर्वतः चित् सरिथन् ॥ ७ ॥ नि
 पर्वतः सादि अप्रयुच्छन् सं मातृभिः वावशानः अक्रान् दूरे
 पारे वाणीं वर्धयंतः इंद्रं इषितां धमनिं प्रथन् नि ॥ ८ ॥ इंद्रः
 मह्यं सिंधुं आशयानं मायां विनं वृचं अस्फुरन् निः अरेजेतां
 रोदसीं भियाने कनिक्कदतः वृष्णः अस्य वज्रात् ॥ ९ ॥ अरो-
 रवीत् वृष्णः अस्य वज्रः अमानुषं यत् मानुषः निज्जूवीति नि
 मायिनः दानवस्य मायाः अपादयत् पपि वान्सुतस्य ॥ १० ॥ ४ ॥
 पिबं पिब इत् इंद्र शूर सोमं मंदंतु त्वा मंदिनः सुतासः पृणंतः
 ते कुक्षीं वर्धयंतु इथा सुतः पौरः इंद्र आव ॥ ११ ॥ त्वे इंद्र
 अपि अभूम विप्राः धियं वनेम चतुऽया सपंतः अवस्यवः धी-
 महि प्रशस्तिं सद्यः ते रायः दावने स्याम ॥ १२ ॥ स्याम ते ते
 इंद्र ये ते ऊती अवस्यवः ऊजं वर्धयंतः शुष्मिन्ऽतमं यं चा-
 कनाम देव अस्मे रयिं रासि वीरं वतं ॥ १३ ॥ रासि क्षयं रासि
 मित्रं अस्मे रासि शयः इंद्र मारुतं नः सजोषसः ये च मंदसा-
 नाः प्र वायवः पांति अयं नीतिं ॥ १४ ॥ व्यंतु इत् नु येषु मंदसानः
 तृपत् सोमं पाहि द्रव्यत् इंद्र अस्मान् सु पृतं सु आ तरुच अव-
 र्धयः द्यां बृहतंभिः अकैः ॥ १५ ॥ ५ ॥ बृहंतः इत् नु ये ते तरुच
 उक्थेभिः वा सुक्लं आ विवासान् स्तृणानासः बहिः पस्यं वत्
 त्वाऽऊताः इत् इंद्र वाजं अगमन् ॥ १६ ॥ उपेषु इत् नु शूर मंदसानः

चिऽकंद्रुकेषु पाहि सोमं इंद्रं प्रऽदोधुवत् श्मश्रुषु प्रीणानः याहि
 हरिऽभ्यां सुतस्य पीतिं ॥ १७ ॥ धिष्व शवः शूर येन वृचं अव-
 ऽअभिन्नत् दानुं और्णेऽवाभं अपं अवृणोः ज्योतिः आर्याय नि
 सव्यतः सादि दस्युः इंद्र ॥ १८ ॥ सनेम ये ते ऊतिऽभिः तरंतः वि-
 श्वाः स्पृधः आर्येण दस्यून अस्मभ्यं तत् त्वाष्टं विश्वऽरूपं अरंधयः
 साख्यस्य चिताय ॥ १९ ॥ अस्य सुवानस्य मंदिनः चितस्य नि
 अर्बुदं ववृधानः अस्तः० अवर्तयत् सूर्यः न चक्रं भिनत् वलं इंद्रः
 अंगिरस्वान् ॥ २० ॥ नूनं सा ते प्रति वरं जरिचे दुहीयत् इंद्र दक्षि-
 णा मघोनीं शिखं स्तोतृऽभ्यः मा अति धक् भगः नः बृहत्
 वदेम विदथे सुवीराः ॥ २१ ॥ ६ ॥ १ ॥

॥ १२ ॥ यः जातः एव प्रथमः मनस्वान् देवः देवान् क्रतुना
 परिऽअभूषत् यस्य शुष्मात् रोदसी अभ्यसेतां नृण्यस्य महा
 सः जनासः इंद्रः ॥ १ ॥ यः पृथिवी व्यथमानां अदहत् यः पर्वतान्
 प्रऽकुपितान् अरम्णात् यः अंतरिक्षं विऽममे वरीयः यः द्यां अ-
 स्तभात् सः जनासः इंद्रः ॥ २ ॥ यः हत्वा अहिं अरिणात् सप्त
 सिंधून् यः गाः उतऽआजत् अपऽधा वलस्य यः अश्वमनोः अंतः
 अग्निं जजानं संऽवृक् समत्ऽसु सः जनासः इंद्रः ॥ ३ ॥ येन इमा
 विश्वा च्यवना कृतानि यः दासं वरीं अधरं गुहां अकः० श्वघ्नी-
 ऽइव यः जिगीवान् लक्षं आदत् अर्यः पुष्टानि सः जनासः इंद्रः ॥ ४ ॥
 यं स्म पृच्छंति कुहं सः इति घोरं उत ई आहुः न एषः अस्ति इति
 एनं सः अर्यः पुष्टीः विजःऽइव आ मिनाति श्रत् अस्मै धत्त सः
 जनासः इंद्रः ॥ ५ ॥ ७ ॥ यः रघस्यं चोदिता यः कृशस्य यः ब्रह्मणः
 नाधमानस्य कीरेः युक्तऽयाव्णः यः अविता सुऽशिप्रः सुत-

अ० २. अ० ६. व० १०.] ॥ १८० ॥ [म० २. अ० २. सू० १३.

ऽसौमस्य सः जनासः इंद्रः ॥ ६ ॥ यस्य अश्वांसः प्रऽदिशि यस्य
गावः यस्य यामाः यस्य विश्वे रथांसः यः सूर्यं यः उषसं जजान
यः अपां नेता सः जनासः इंद्रः ॥ ७ ॥ यं क्रंदसी संऽयती० वि-
ऽह्वयेते० परे अवरि उभयाः अमित्राः समानं चित् रथं आ-
तस्थिऽवांसां नानां हवेते सः जनासः इंद्रः ॥ ८ ॥ यस्मात् न ऋते
विऽजयते जनासः यं युध्यमानाः अवसे हवते यः विश्वस्य प्रति-
ऽमानं बभूव यः अच्युतऽच्युत् सः जनासः इंद्रः ॥ ९ ॥ यः शश्वतः
महि एनः दधानान् अमन्यमानान् शर्वो जघान यः शर्धते न
अनुऽददाति शृध्यां यः दस्योः हंता सः जनासः इंद्रः ॥ १० ॥ ८ ॥
यः शंबरं पर्वतेषु क्षियंतं चत्वारिंश्यां शरदि अनुऽअविंदत् ओ-
जायमानं यः अहिं जघान दानुं शयानं सः जनासः इंद्रः ॥ ११ ॥
यः सप्तऽरश्मिः वृषभः तुविष्मान् अवऽअसृजत् सर्तवे सप्त सिं-
धून् यः रौहिणं अस्फुरत् वज्रऽबाहुः द्यां आऽरोहंतं सः जनासः
इंद्रः ॥ १२ ॥ द्यावा चित् अस्मै पृथिवी नमेते शुष्मात् चित्
अस्य पर्वता भयंते यः सोमऽपाः निऽचितः वज्रऽबाहुः यः
वज्रऽहस्तः सः जनासः इंद्रः ॥ १३ ॥ यः सुन्वतं अवति यः पचंतं
यः शंसंतं यः शशमानं ऊती यस्य ब्रह्म वर्धनं यस्य सोमः यस्य इदं
राधः सः जनासः इंद्रः ॥ १४ ॥ यः सुन्वते पचते दुधः आ चित् वाजं
दर्दधि सः किल असि सत्यः वयं ते इंद्र विश्वहं प्रियासः सुऽवी-
रासः विदथं आ वदेम ॥ १५ ॥ ९ ॥

॥ १३ ॥ ऋतुः जनित्री तस्याः अपः परि मक्षु जातः आ अवि-
शत् यासु वर्धते तत् आहनाः अभवत् पिपुषी पयः अंशोः पीयु-
षं प्रथमं तत् उक्थ्य ॥ १ ॥ सग्नी ई आ यंति परि बिभ्रतीः पयः

विश्वेऽस्याय प्र भरंत भोजनं समानः अध्वा प्रऽवतां अनु-
 ऽस्यदे यः ता अकृणोः प्रथमं सः असि उक्थ्यः ॥२॥ अनु एकः
 वदति यत् ददाति तत् रूपा मिनन् तत्तऽअपाः एकः इयते वि-
 श्वाः एकस्य विऽनुदः तितिघ्नाते यः ता अकृणोः प्रथमं सः असि
 उक्थ्यः ॥३॥ प्रऽजाभ्यः पुष्टिं विऽभजतः आसते रयिंऽइव पृष्ठं
 प्रऽभवतं आऽयते असिन्वन दंष्ट्रैः पितुः अत्ति भोजनं यः ता
 अकृणोः प्रथमं सः असि उक्थ्यः ॥४॥ अध अकृणोः पृथिवी
 संऽदृशे दिवे यः धौतीनां अहिऽहन् अरिणक् पथः तं त्वा स्तो-
 मेभिः उदऽभिः न वाजिनं देवं देवाः अजनन् सः असि उक्थ्यः
 ॥५॥ १०॥ यः भोजनं च दयसे च वर्धनं आद्रोत् आ शुष्कं मधु-
 ऽमत दुदोहिथ सः शेवऽधिं नि दधिषे विवस्वति विश्वस्य एकः
 ईशिषे सः असि उक्थ्यः ॥६॥ यः पुष्पिणीः च प्रऽस्वः च धर्मणा
 अधि दाने वि अवनीः अधारयः यः च असमाः अजनः दिद्युतः
 दिवः उरुः ऊर्वान् अभितः सः असि उक्थ्यः ॥७॥ यः नामरं
 सहऽवसुं निऽहंतवे पृक्षाय च दासऽवेशाय च अवहः ऊर्जय-
 त्याः अपरिऽविष्टं आस्यं उत एव अद्य पुरुऽकृत् सः असि उ-
 कथ्यः ॥८॥ शतं वा यस्य दशं साकं आ अद्यः एकस्य श्रुद्यौ यत्
 ह चोदं आविथ अरज्जौ दस्यूनं सं उनप् दभीतये सुप्रऽअव्यः
 अभवः सः असि उक्थ्यः ॥९॥ विश्वा इत् अनु रोधनाः अस्य
 पौंस्यं ददुः अस्यै दधिरे कृत्नवे धनं षट् अस्तभाः विऽस्तिरः पंच
 संऽदृशः परि परः अभवः सः असि उक्थ्यः ॥१०॥ ११॥ सुऽप्रवा-
 चनं तव वीर वीर्यं यत् एकेन क्रतुना विदसे वसु जातूऽस्थि-
 रस्य प्र वयः सहस्वतः या चकथे सः इद्र विश्वा असि उक्थ्यः
 ॥११॥ अरमयः सरऽअपसः तराय कं तुर्वीतये च वय्याय च सु-

तिं नीचा संतं उत् अनयः पराऽवृजं प्र अंधं ओणं अवयन् सः
असि उक्थ्यः ॥ १२ ॥ अस्मभ्यं तत् वसो दानाय राधः सं अर्थ-
यस्व बहु ते वसथ्यं इंद्रं यत् चित्रं अवस्याः अनु दून बृहत्
वदेम विदथे सुऽवीराः ॥ १३ ॥ १२ ॥

॥ १४ ॥ अध्वर्यवः भरत इंद्राय सोमं आ अमंत्रेभिः सिंचत मघं
अंधः कामी हि वीरः सदै अस्य पीतिं जुहोत वृष्णे तत् इत् एषः
वष्टि ॥ १ ॥ अध्वर्यवः यः अपः वत्रिऽवांसं वृचं जघान अशन्या-
ऽइव वृक्षं तस्मै एतं भरत तत्ऽवशाय एषः इंद्रः अर्हेति पीतिं
अस्य ॥ २ ॥ अध्वर्यवः यः हभीकं जघान यः गाः उत्ऽआजत्
अपं हि वलं वः० तस्मै एतं अंतरिक्षे न वातं इंद्रं सोमैः आ ऊ-
रुत जूः न वस्त्रैः ॥ ३ ॥ अध्वर्यवः यः उरणं जघान नवं चखांसं
नवतिं च बाहून यः अर्बुदं अव नीचा बबाधे तं इंद्रं सोमस्य
भृथे हिनोत ॥ ४ ॥ अध्वर्यवः यः सु अश्रं जघान यः शुष्णं अशुषं
यः विऽअंसं यः पिप्पु नमुचिं यः रुधिऽक्रां तस्मै इंद्राय अंधसः
जुहोत ॥ ५ ॥ अध्वर्यवः यः शतं शंबरस्य पुरः विभेदं अश्मना-
ऽइव पूर्वीः यः वर्चिनः शतं इंद्रः सहस्रं अपऽअवपत् भरत सोमं
अस्मै ॥ ६ ॥ १३ ॥ अध्वर्यवः यः शतं आ सहस्रं भूम्याः उपऽस्थे अव-
पत् जघन्वान् कुत्सस्य आयोः अतिथिऽगवस्य वीरान् नि अवृ-
णक् भरत सोमं अस्मै ॥ ७ ॥ अध्वर्यवः यत् नरः कमयाध्वे शुष्टी
वहतः नश्यत् तत् इंद्रं गभस्तिऽपूतं भरत श्रुताय इंद्राय सोमं
यज्यवः जुहोत ॥ ८ ॥ अध्वर्यवः कर्तनं शुष्टिं अस्मै वने निऽपूतं
वने उत्तनयध्वं जुषाणः हस्त्यं अभि वावशे वः इंद्राय सोमं मदिं
जुहोत ॥ ९ ॥ अध्वर्यवः पयसा ऊधः यथा गोः सोमैभिः ईं पूणत्

अ०२. अ०६. व० १६.] ॥ १८३ ॥ [म०२. अ०२. सू० १५.]

भोजं इंद्रं वेदं अहं अस्य निऽभृतं मे एतत् दित्संतं भूयः यजतः
चिकेत ॥१०॥ अर्ध्वर्यवः यः दिव्यस्य वस्वः यः पार्थिवस्य क्षम्यस्य
राजा तं ऊर्देरं न पृणत् यवेन इंद्रं सोमेभिः तत् अपः वः अस्तु
॥ ११ ॥ अस्मभ्यं तत् वसो दानाय राधः सं अर्थयस्व बहु ते
वसथं इंद्रं यत् चित्रं अवस्याः अनु दून बृहत् वदेम विदथे सु-
ऽवीराः ॥ १२ ॥ १४ ॥

॥१५॥ प्र घ नु अस्य महतः महानि सत्या सत्यस्य करणानि
वोचं चिऽकद्रुकेषु अपिवत् सुतस्य अस्य मदे अहिं इंद्रः जघान
॥१॥ अवंशे द्यां अस्तभायत् बृहंतं आ रोदसी अपृणत् अंत-
रिंशं सः धारयत् पृथिवीं पप्रथत् च सोमस्य ता मदे इंद्रः च-
कार ॥२॥ सद्यऽइव प्राचः वि मिमाय मानैः वज्रेण खानि
अतृणत् नदीनां वृथा असृजत् पथिऽभिः दीर्घऽयाथैः सोमस्य
ता मदे इंद्रः चकार ॥३॥ सः प्रऽवोळ्ळहन् परिऽगत्य दभीतैः
विश्वं अधाक् आयुधं इहे अग्नौ सं गोभिः अश्वैः असृजत् रथेभिः
सोमस्य ता मदे इंद्रः चकार ॥४॥ सः ई मही धुनि एतौः अर-
म्णात् सः अस्नातृन् अपारयत् स्वस्ति ते उत्तऽस्नाय रयिं अभि-
प्र तस्थुः सोमस्य ता मदे इंद्रः चकार ॥५॥ १५॥ सः उदैचं सिंधुं
अरिणात् महिऽत्वा वज्रेण अन्नः उषसः सं पिपेष अजवसः ज-
विनींभिः विऽवृश्चन् सोमस्य ता मदे इंद्रः चकार ॥६॥ सः वि-
ह्वान् अपऽगोहं कनीनां आविः भवन् उत् अतिष्ठत् पराऽवृक्
प्रति ओणः स्यात् वि अन्नक् अचष्ट सोमस्य ता मदे इंद्रः चकार
॥ ७ ॥ भिनत् वलं अंगिरऽभिः गृणानः वि पर्वतस्य हं हितानि
ऐरत् रिणक् रोधांसि कृत्रिमाणि एषां सोमस्य ता मदे इंद्रः

अ० २. अ० ६. व० १८.] ॥ १८४ ॥ [म० २. अ० २. सू० १६.

चकार ॥८॥ स्वप्नेन अभिऽउयं चुमुरिं धुनिं च जघंय दस्युं प्र
दभीतिं आवः रंभी चित् अत्र विविदे हिरण्यं सोमस्य ता मदे
इंद्रः चकार ॥९॥ नूनं सा ते प्रति वरं जरित्रे दुहीयत् इंद्र दक्षि-
णा मघोनीं शिखं स्तोतृभ्यः मा अति धक् भगः नः बृहत् वदेम
विदथे सुवीराः ॥ १० ॥ १६ ॥

॥ १६ ॥ प्र वः सतां ज्येष्ठऽतमाय सुऽस्तुतिं अग्नौऽइव सं-
ऽइधाने हविः भरे इंद्रं अजुर्यं जरयंतं उक्षितं सनात् युवानं अवसे
हवामहे ॥ १ ॥ यस्मात् इंद्रात् बृहत् किं च न ईं ऋते विश्वानि
अस्मिन् संऽभृता अधि वीर्यां जठरे सोमं तन्वि सहः महः हस्ते
वज्रं भरति शीर्षेण क्रतुं ॥ २ ॥ न क्षोणीभ्यां परिऽभवे ते इंद्रियं
न समुद्रैः पर्वतैः इंद्र ते रथः न ते वज्रं अनु अश्नोति कः च न
यत् आप्नुऽभिः पतसि योजना पुरु ॥ ३ ॥ विश्वे हि अस्मै यज-
ताय धृष्णवे क्रतुं भरति वृषभाय सश्वते वृषा यजस्व हविषा
विदुऽतरः पिब इंद्र सोमं वृषभेण भानुना ॥ ४ ॥ वृष्णः कोशः
पवते मध्वः ऊर्मिः वृषभऽअन्नाय वृषभाय पातवे वृषणा अध्वर्यूः
वृषभासः अद्रयः वृषणं सोमं वृषभाय सुस्वति ॥ ५ ॥ १७ ॥ वृषा
ते वज्रः उत ते वृषा रथः वृषणा हरो वृषभाणि आयुधा वृष्णः
मदस्य वृषभ त्वं ईशिषे इंद्र सोमस्य वृषभस्य तृप्णाहि ॥ ६ ॥ प्र
ते नावै न समने वचस्युवं ब्रह्मणा यामि सवनेषु दधृषिः कुवित्
नः अस्य वचसः निऽबोधिषत् इंद्र उत्सं न वसुनः सिचामहे
॥ ७ ॥ पुरा संऽबाधात् अभि आ ववृस्व नः धेनुः न वत्सं यवसस्य
पिपुषीं सकृत् सु ते सुमतिऽभिः शतऽक्रतो० सं पत्नीभिः न
वृषणः नसीमहि ॥ ८ ॥ नूनं सा ते प्रति वरं जरित्रे दुहीयत् इंद्र

दक्षिणा मघोनीं शिक्षं स्तोतृभ्यः मा अति धक् भगः नः बृहत्
वदेम विदथे सुवीराः ॥ ९ ॥ १८ ॥

॥१७॥ तत् अस्मै नय्यं अंगिरस्वत् अर्चत शुष्माः यत् अस्य
प्रानऽथा उतऽईरते विश्वा यत् गोत्रा सहसा परिऽवृता मदे
सोमस्य हंहितानि ऐरयत् ॥१॥ सः भूतु यः ह प्रथमाय धायसे
ओजः मिमानः महिमानं आ अतिरत् शूरः यः युतऽसु तन्वं
परिऽव्यत शीर्षणिं द्यां महिना प्रति अमुंचत् ॥२॥ अथ अकृणोः
प्रथमं वीर्यं महत् यत् अस्य अये ब्रह्मणा शुष्मं ऐरयः रथेऽस्थेन
हरिऽअश्वेन विऽच्युताः प्र जीरयः सिस्रते सध्यक् पृथक् ॥३॥
अथ यः विश्वा भुवना अभि मज्मना ईशानऽकृत् प्रऽवयाः
अभि अवर्धत आत् रोदसी ज्योतिषा वह्निः आ अतनोत् सी-
व्यं तमांसि दुधिता सं अव्ययत् ॥४॥ सः प्राचीनान् पर्वतान्
हंहत् ओजसा अधराचीनं अकृणोत् अपां अपः अधारयत् पृ-
थिवी विश्वऽधायसं अस्तभात् मायया द्यां अवऽस्रसः ॥५॥ १९॥
सः अस्मै अरं बाहुभ्यां यं पिता अकृणोत् विश्वस्मात् आ
जनुषः वेदसः परि येन पृथिव्यां नि क्रिविं शयधै वज्रेण हवी
अवृणक् तुविऽस्वनिः ॥६॥ अमाजूऽइव पित्रोः सचा सती
समानात् आ सदसः त्वां इये भगं कृधि प्रऽकेतं उप मासि आ
भर दडि भागं तन्वः येन ममहः ॥७॥ भोजं त्वां इंद्र वयं हुवेम
ददिः त्वं इंद्र अपांसि वाजान् अविडि इंद्र चिचया नः ऊती
कृधि वृषन् इंद्र वस्यसः नः ॥८॥ नूनं सा ते प्रति वरं जरिचे
दुहीयत् इंद्र दक्षिणा मघोनीं शिक्षं स्तोतृभ्यः मा अति धक्
भगः नः बृहत् वदेम विदथे सुवीराः ॥ ९ ॥ २० ॥

अ० २. अ० ६. व० २३.] ॥ १८६ ॥ [म० २. अ० २. सू० १९.

॥ १८ ॥ प्रातः रथः नवः योजि सस्त्रिः चतुः युगः त्रिः कशः
सप्तऽरश्मिः दशऽअरिचः मनुष्यः स्वः साः सः इष्टिऽभिः म-
तिऽभिः रंध्यः भूत ॥ १ ॥ सः अस्मै अरं प्रथमं सः द्वितीयं उतो
तृतीयं मनुषः सः होता अन्यस्याः गर्भं अन्ये जं जनंत सः अ-
न्येभिः सचते जेन्यः वृषा ॥ २ ॥ हरीं नु कं रथे इंद्रस्य योजं आऽयै
सुऽउक्तेन वचसा नवेन मो सु त्वां अचं बहवः हि विप्राः नि
रीरमन् यजमानासः अन्ये ॥ ३ ॥ आ द्वाभ्यां हरिऽभ्यां इंद्र याहि
आ चतुऽभिः आ षट्ऽभिः हूयमानः आ अष्टाभिः दशऽभिः
सोमऽपेयं अयं सुतः सुऽमख मा मृधः कः ॥ ४ ॥ आ विंशत्या
त्रिंशता याहि अर्वाङ् आ चत्वारिंशता हरिऽभिः युजानः आ
पंचाशता सुऽरथेभिः इंद्र आ षष्ठ्या सप्तत्या सोमऽपेयं ॥ ५ ॥ २१ ॥
आ अशीत्या नवत्या याहि अर्वाङ् आ शतेन हरिऽभिः उह्य-
मानः अयं हि ते शुनऽहोत्रेषु सोमः इंद्र त्वाऽया परिऽसिक्तः
मदाय ॥ ६ ॥ मम ब्रह्म इंद्र याहि अच्छं विश्वा हरीं धुरि धिष्व
रथस्य पुरुऽचा हि विऽहव्यः बभूथ अस्मिन् शूर सवने माद-
यस्व ॥ ७ ॥ न मे इंद्रिण सख्यं वि योषत् अस्मभ्यं अस्य दक्षिणा
दुहीत उप ज्येष्ठे वरुथे गर्भस्तौ प्रायेऽप्राये जिगीवांसः स्याम
॥ ८ ॥ नूनं सा ते प्रति वरं जरिचे दुहीयत् इंद्र दक्षिणा मघोनीं
शिक्षं स्तोतृऽभ्यः मा अति धक् भगः नः बृहत् वदेम विदथे सु-
वीराः ॥ ९ ॥ २२ ॥

॥ १९ ॥ अपायि अस्य अंधसः मदाय मनीषिणः सुवानस्य
प्रयसः यस्मिन् इंद्रः प्रऽदिवि ववृधानः ओकः दधे ब्रह्मण्यंतः
च नरः ॥ १ ॥ अस्य मदानः मध्वः वज्रऽहस्तः अहि इंद्रः अणोऽवृत्तं

अ०२. अ०६. व०२५.] ॥ १८७ ॥ [म०२. अ०२. सू०२०.

वि वृश्चत् प्र यत् वयः न स्वसंराणि अच्छ प्रयांसि च नदीनां
चक्रमंत ॥२॥ सः माहिनः इंद्रः अर्णोः अपां प्र ऐरयत् अहि-
ऽहा अच्छ समुद्रं अर्जनयत् सूर्यं विदत् गाः अक्तुना अह्रां वयु-
नानि साधत् ॥३॥ सः अप्रतीनि मनवे पुरुणि इंद्रः दाशत् दाशुषं
हन्ति वृचं सद्यः यः नृऽभ्यः अतसाय्यः भूत पस्पृधानेभ्यः सूर्यस्य
सात्तौ ॥४॥ सः सुन्वते इंद्रः सूर्यं आ देवः रिणक् मर्त्याय स्त्वान
आ यत् रयिं गुहत् अवद्यं अस्मै भरत् अंशं न एतशः दशस्यन्
॥५॥२३॥ सः रंधयत् सऽदिवः सारथये शुष्णं अशुषं कुर्यवं कुत्साय
दिवःऽदासाय नवतिं च नवं इंद्रः पुरः वि ऐरत् शंबरस्य ॥६॥
एव ते इंद्र उचयं अहेम अवस्या न त्मना वाजयंतः अश्यामं
तत् सामं आशुषाणाः ननमः वधः अदेवस्य पीयोः ॥७॥ एव
ते गृत्सऽमदाः शूर मन्म अवस्यवः न वयुनानि तक्षुः ब्रह्मण्यंतः
इंद्र ते नवीयः इषं ऊर्जं सुऽक्षितिं सुमं अश्रुः ॥८॥ नूनं सा ते
प्रति वरं जरिचे दुहीयत् इंद्र दक्षिणा मघोनीं शिषं स्तोतृऽभ्यः
मा अति धक् भगः नः बृहत् वदेम विदधे सुवीराः ॥९॥२४॥

॥२०॥ वयं ते वयः इंद्र विद्धि सु नः प्र भ्रामहे वाजऽयुः न
रथं विपन्यवः दीध्यतः मनीषा सुमं इयक्षंतः त्वाऽवतः नून ॥१॥
त्वं नः इंद्र त्वाभिः ऊती त्वाऽयतः अभिष्टिऽपा असि जनान् त्वं
इनः दाशुषः वरूता इत्थाऽधीः अभि यः नक्षति त्वा ॥२॥ सः
नः युवा इंद्रः जोहूचः सखा शिवः नरां अस्तु पाता यः शंसंत यः
शशमानं ऊती पचंतं च स्तुवंतं च प्रऽनेषत् ॥३॥ तं ऊं स्तुषे
इंद्र तं गृणीषे यस्मिन् पुरा ववृधुः शाशदुः च सः वस्वः कामं
पीपरत् इयानः ब्रह्मण्यतः नूतनस्य आयोः ॥४॥ सः अंगिरसां

अ०२. अ०६. व०२७.] ॥ १८८ ॥ [म०२. अ०२. सू०२१.

उचथा जुजुष्वान ब्रह्म तूतोत् इंद्रः गातुं इष्णान् मुष्णान् उषसः
सूर्येण स्तवान् अश्वस्य चित् शिञ्जयत् पूर्याणि ॥ ५ ॥ २५ ॥ सः
हृश्रुतः इंद्रः नाम देवः ऊर्ध्वः भुवत् मनुषे दस्सऽतमः अव प्रियं
अशसानस्य सहान् शिरः भरत् दासस्य स्वधाऽवान् ॥ ६ ॥ सः
वृचऽहा इंद्रः कृष्णऽयोनीः पुरंऽदरः दासीः ऐरयत् विअजनयत्
मनवे छां अपः च सचा शंसं यजमानस्य तूतोत् ॥ ७ ॥ तस्मै
तवस्य अनुदायि सचा इंद्राय देवेभिः अर्णेऽसातौ प्रति यत् अस्य
वज्रं बाहोः धुः हृत्वी दस्यून पुरः आयसीः नि तारीत् ॥ ८ ॥ नूनं
सा ते प्रति वरं जरिचे दुहीयत् इंद्र दक्षिणा मघोनीं शिक्ष स्तोतृ-
ऽभ्यः मा अति धक् भगः नः बृहत् वदेम विदथे सुवीराः ॥ ९ ॥ २६ ॥

॥ २१ ॥ विश्वऽजिते धनऽजिते स्वऽजिते सचाऽजिते नृऽजिते
उर्वराऽजिते अश्वऽजिते गोऽजिते अपऽजिते भर इंद्राय सोमं
यजताय हर्यतं ॥ १ ॥ अभिऽभुवे अभिऽभंगाय वन्वते अषा-
ळहाय सहमानाय वेधसे तुविऽयये वह्नये दुस्तरातवे सचाऽसहे
नमः इंद्राय वोचत ॥ २ ॥ सचाऽसहः जनऽभक्षः जनऽसहः च्यवनः
युध्मः अनु जोषं उक्षितः वृतंऽचयः सहुरिः विष्णु आरितः इंद्रस्य
वोचं प्र कृतानि वीर्यौ ॥ ३ ॥ अननुऽदः वृषभः दोधतः वधः
गंभीरः ऋष्वः असमष्टऽकाव्यः रघुऽचोदः अथनः वीळितः पृथुः
इंद्रः सुऽयज्ञः उषसः स्वः जनत् ॥ ४ ॥ यज्ञेन गातुं अपऽतुरः वि-
विद्विरे धियः हिन्वानाः उशिजः मनीषिणः अभिऽस्वरा नि-
ऽसदा गाः अवस्यवः इंद्रे हिन्वानाः द्रविणानि आशत ॥ ५ ॥
इंद्रं श्रेष्ठानि द्रविणानि धेहि चित्तिं दक्षस्य सुभगऽत्वं अस्मे पोषं
रयोणां अरिष्टिं तनूनां स्वाज्ञानं वाचः सुदिनऽत्वं अह्वी ॥ ६ ॥ २७ ॥

॥ २२ ॥ चिऽकद्रुकेषु म॒हिषः यवऽआशिरं तुविऽश्रुषमः तृपत
 सोमं अपि॒वत् विष्णुना सुतं यथा अव॑शत् सः ई॒ म॒मा॒द॒ महिं
 कर्म॑ कर्त॒वे म॒हां उरु॑ सः ए॒नं स॒श्चत् दे॒वः दे॒वं स॒त्यं इंद्रं॑ स॒त्यः इंद्रुः
 ॥ १ ॥ अध॑ त्विधिऽमान् अभि॑ ओज॒सा त्रि॒विं यु॒धा अभ॒वत् आ
 रोद॑सी॒ अपृ॒णत् अस्य॑ म॒ज्मना॑ प्र व॒वृधे॑ अध॑त्त॒ अन्यं॑ ज॒ठरे॑ प्र
 ई॒ अ॒रि॒च्यत् सः ए॒नं स॒श्चत् दे॒वः दे॒वं स॒त्यं इंद्रं॑ स॒त्यः इंद्रुः ॥ २ ॥
 सा॒कं जा॒तः क्र॒तुना॑ सा॒कं ओज॑सा व॒वृक्षि॒ष्य सा॒कं वृ॒द्धः वी॒र्यैः
 स॒सहिः॑ मृ॒धः विऽच॑र्षेणिः दा॒ता रा॒धः स्तु॒वते॑ का॒म्यं वसु॑ सः ए॒नं
 स॒श्चत् दे॒वः दे॒वं स॒त्यं इंद्रं॑ स॒त्यः इंद्रुः ॥ ३ ॥ तव॑त्य॒तन॒र्यं नृ॒तो अपः॑
 इंद्र॑ प्रथ॒मं पू॒र्य दि॒वि प्रऽवा॒च्यं कृ॒तं यत् दे॒वस्य॑ श॒वसा॑ प्र अ॒रि॒णाः
 अ॒मुं रि॒णन् अपः॑ भु॒वत् वि॒श्वं अभि॑ अ॒दे॒वं ओज॑सा वि॒दात्
 ऊ॒र्जं श॒तऽक्र॒तुः वि॒दात् इषं॑ ॥ ४ ॥ २८ ॥ २ ॥

॥ २३ ॥ ग॒णानां॑ त्वा ग॒णऽप॑तिं ह॒वाम॑हे क॒विं क॒वीनां॑ उ॒प॒म॒श्रवः॑
 ऽत॒मं ज्येष्ठ॑राजं ब्र॒ह्मणां॑ ब्र॒ह्मणः॑ प॒ते आ नः॑ शृ॒खन् ऊ॒॒तिऽभिः॑
 सी॒द॒ स॒दनं॑ ॥ १ ॥ दे॒वाः चि॒त्ते अ॒सुर्ये॑ प्रऽचे॒तसः॑ बृ॒ह॒स्पते॑
 य॒ज्ञि॒र्यं भा॒गं आ॒न॒श्रुः उ॒स्राऽइ॒व सू॒र्यः ज्योति॑षा म॒हः वि॒श्वेषां॑
 इ॒त् ज॒नि॒ता ब्र॒ह्मणां॑ अ॒सि ॥ २ ॥ आ विऽबा॒ध्यं प॒रिऽर॑पः त॒माँ॒॒सि च॑
 ज्योति॑ष्म॒तं रथं॑ च॒त॒स्य तिष्ठ॑सि बृ॒ह॒स्पते॑ भी॒मं अ॒मि॒त्रऽदं॑
 नं र॒क्षऽह॑नं गो॒त्रऽभि॑दं स्वः॒ऽवि॑दं ॥ ३ ॥ सु॒नी॒तिऽभिः॑
 न॒य॒सि चा॒य॒से ज॒नं यः तु॒भ्यं दा॒शात् न तं॑ अ॒हं अ॒श्रव॑त् ब्र॒ह्म॒॒ऽद्विषः॑
 त॒प॒नः म॒न्युऽमीः॑ अ॒सि बृ॒ह॒स्पते॑ म॒हि तत् ते॑ म॒हिऽत्वनं॑
 ॥ ४ ॥ न तं॑ अ॒हं न दुः॒ऽइ॒तं कु॒तः च॒न न अ॒रा॒तयः॑ ति॒तिरुः॑ न
 द्वि॒या॒वि॒नः वि॒श्वाः इ॒त् अ॒स्मात् ध्व॒रसः॑ वि॒बा॒ध॒से यं सु॑गो॒पाः

अ०२. अ०६. व०३२.] ॥ १९० ॥ [म०२. अ०३. सू०२३.

रक्षसि ब्रह्मणः पते ॥५॥२९॥ त्वं नः गोपाः पथिऽकृत विऽचक्षुणः
तव व्रताय मतिऽभिः जरामहे बृहस्पते यः नः अभि हरेः दधे
स्वा तं मर्मेर्तु दुच्छुना हरस्वती ॥६॥ उत वा यः नः मर्चयात्
अनागसः अरातिऽवा मर्तैः सानुकः वृकः बृहस्पते अप तं वर्तय
पथः सुऽगं नः अस्य देवऽवीतये कृधि ॥७॥ चातारं त्वा तनूनां
हवामहे अवऽस्पतेः अधिऽवक्तारं अस्मऽयुं बृहस्पते देवऽनिदः
नि बर्हय मा दुऽएवाः उतऽतरं मुञ्चं उत नश्न ॥८॥ त्वया वयं
सुऽवृधा ब्रह्मणः पते स्पर्हा वसु मनुष्या आ ददीमहि याः नः
दूरे तऽकितः याः अरातयः अभि संति जंभय ताः अनप्रसः ॥९॥
त्वया वयं उतऽतमं धीमहे वयः बृहस्पते पप्रिणा सस्त्रिना युजा
मा नः दुऽशंसः अभिऽदिप्सुः ईशत प्र सुऽशंसाः मतिऽभिः ता-
रिषीमहि ॥१०॥३०॥ अननुऽदः वृषभः जग्मिः आऽहवं निऽतप्रा
शत्रुं पृतनासु ससहिः असि सत्यः ऋणऽयाः ब्रह्मणः पते उ-
यस्य चित् दमिता वीऽऽहर्षिणः ॥११॥ अदेवेन मनसा यः
रिषयति शासां उयः मन्यमानः जिघांसति बृहस्पते मा प्रणक्
तस्य नः वधः नि कर्म मन्युं दुऽएवस्य शर्धतः ॥१२॥ भरेषु हव्यः
नमसा उपऽसद्यः गतां वाजेषु सनिता धनंऽधनं विश्वाः इत्
अर्यः अभिऽदिप्स्वः मृधः बृहस्पतिः वि ववर्ह रथानऽइव ॥१३॥
तेजिष्ठया तपनी रक्षसः तप ये त्वा निदे दधिरे दृष्टऽवीर्य आविः
तत् कृष्व यत् असत् ते उक्थ्यं बृहस्पते वि परिऽरपः अदेय
॥१४॥ बृहस्पते अति यत् अर्यः अहीत् ह्युऽमत् विऽभाति क्रतु-
ऽमत् जनैषु यत् दीदयत् शवसा ऋतऽप्रजात् तत् अस्मासुं
द्रविणं धेहि चिचं ॥१५॥३१॥ मा नः स्तेनेभ्यः ये अभि दुहः
पदे निरामिणः रिपवः अन्नेषु जगृधुः आ देवानां ओहते वि

त्रयः इदि बृहस्पते न परः साम्नः विदुः ॥१६॥ विश्वेभ्यः हि त्वा
 भुवनेभ्यः परिवृष्टा अज्जनत् साम्नः ऽसाम्नः कविः सः ऋणऽचित्
 ऋणऽयाः ब्रह्मणः पतिः दुहः हुंता महः ऋतस्य धर्तेरि ॥१७॥
 तव श्रिये वि अजिहीत पर्वतः गवां गोचं उत ऽअसृजः यत् अं-
 गिरः इद्रेण युजा तमसा परिऽवृतं बृहस्पते निः अपां औजः
 अर्णवं ॥१८॥ ब्रह्मणः पते त्वं अस्य यन्ता सुऽउक्तस्य बोधि तनयं
 च जिन्व विश्वं तत् भद्रं यत् अवैति देवाः बृहत् वदेम विदथे
 सुऽवीराः ॥ १९ ॥ ३२ ॥ ६ ॥

॥२४॥ सः इमां अविद्धि प्रऽभृति यः ईशिषे अया विधेम नव-
 या महा गिरा यथा नः मीढान् स्तवते सखा तव बृहस्पते सीसधः
 सः उत नः मतिं ॥१॥ यः नन्वानि अनमत् नि ओजसा उत अ-
 ददेः मन्युना शंबराणि वि प्र अच्यवयत् अच्युता ब्रह्मणः पतिः
 आ च अविशत् वसुऽमंतं वि पर्वतं ॥२॥ तत् देवानां देवऽतमाय
 कर्वि अश्रयन् दृढहा अवदंत वीक्रिता उत गाः आजित अ-
 भिनत् ब्रह्मणा वलं अगूहत् तमः वि अचक्षयत् स्वः ॥ ३ ॥
 अशमऽआस्य अवतं ब्रह्मणः पतिः मधुऽधारं अभि यं ओजसा
 अतृणत् तं एव विश्वे पपिरे स्वः ऽदृशः बहु साकं सिसिचुः उत्सं
 उद्रेण ॥४॥ सनाता काचित् भुवना भवीत्वा मातऽभिः शरत्-
 ऽभिः दुः वरत वः अयतंता चरतः अन्यत् ऽअन्यत् इत् या चकार
 वयुना ब्रह्मणः पतिः ॥५॥१॥ अभिऽनक्षतः अभि ये तं आनशुः
 निऽधिं पणीनां परमं गुहा हितं ते विद्वांसः प्रतिऽचक्ष्य अनृ-
 ता पुनः यतः ऊं आर्यन् तत् उत ईयुः आऽविशं ॥६॥ ऋतऽवा-
 नः प्रतिऽचक्ष्य अनृता पुनः आ अतः आ तस्थुः कवयः महः पथः

ते बाहुऽभ्यां धमि॒तं अ॒ग्निं अ॒श्म॒नि न॒किः सः अ॒स्ति अ॒रणः ज॒हुः
 हि तं ॥ ७ ॥ ऋ॒तऽज्ये॒न क्षि॒प्रेण॑ ब्र॒ह्म॒णः प॒तिः य॒च्च व॒ष्टि प्र त॒त्
 अ॒प्नो॒ति ध॒न्व॒ना त॒स्य सा॒ध्वीः इ॒षवः॑ याभिः अ॒स्य॒ति नृ॒ऽचक्ष॑सः
 दृ॒श्ये कर्णे॑ऽयो॒नयः ॥ ८ ॥ सः सं॒ऽन॒यः सः वि॒ऽन॒यः पु॒रऽहि॑तः
 सः सु॒ऽस्तु॒तः सः यु॒धि ब्र॒ह्म॒णः प॒तिः चा॒क्ष्मः य॒त् वा॒जं भ॒रते म॒ती
 ध॒ना आ॒त् इ॒त् सूर्यः॑ त॒प॒ति त॒प्य॒तुः वृ॒था ॥ ९ ॥ वि॒ऽभु प्र॒ऽभु प्र॒थ॒मं
 मे॒ह॒नाऽव॒तः बृ॒ह॒स्प॒तेः सु॒ऽवि॒द॒चा॒णि रा॒ध्या इ॒मा सा॒ता॒नि वे॒न्य-
 स्य॑ वा॒जिनः॑ येन॑ ज॒नाः उ॒भये॑ भुं॒जते॑ वि॒शः ॥ १० ॥ २ ॥ यः अ॒व॒रे
 वृ॒जने॑ वि॒श्वऽथा॑ वि॒ऽभुः म॒हां ऊं॑ रा॒खः श॒व॒सा व॒वक्षि॑थ सः दे॒वः
 दे॒वान् प॒ति प॒प्र॒थे पृथु॑ वि॒श्वा इ॒त् ऊं॑ ता प॒रि॒ऽभूः ब्र॒ह्म॒णः प॒तिः
 ॥ ११ ॥ वि॒श्वं स॒त्यं म॒घऽवा॒ना यु॒वोः इ॒त् आ॒पः च॒न प्र मि॒न॒न्ति
 व्र॒तं वा॑ अ॒च्छ इ॒न्द्रा ब्र॒ह्म॒ण॒स्प॒ती॒ ह॒विः नः॑ अ॒न्नं यु॒जाऽइ॒व वा॒-
 जि॒ना जि॒गा॒तं ॥ १२ ॥ उ॒त् आ॒शि॒ष्ठाः अ॒नु शृ॒ण्व॑न्ति व॒ह्नयः॑ स॒भेयः॑
 वि॒प्रः भ॒रते म॒ती ध॒ना वी॒रु॒ऽद्वेषाः॑ अ॒नु व॒शा ऋ॒णं आ॒ऽद॒दिः
 सः ह॒ वा॒जी सं॒ऽइ॒थे ब्र॒ह्म॒णः प॒तिः ॥ १३ ॥ ब्र॒ह्म॒णः प॒तेः अ॒भ॒व॒त्
 यथा॑ऽव॒शं स॒त्यः म॒न्युः म॒हि क॒र्म क॒रि॒ष्यतः॑ यः गाः उ॒त्ऽआ॒ज॒त्
 सः दि॒वे वि॒ च अ॒भ॒ज॒त् म॒हीऽइ॒व री॒तिः श॒व॒सा अ॒स॒र॒त् पृथ॑क्
 ॥ १४ ॥ ब्र॒ह्म॒णः प॒ते सु॒ऽय॒म॒स्य वि॒श्व॒हा रा॒यः स्या॒म र॒थ्यः व॒यं स्व॒तः
 वी॒रेषु॑ वी॒रान् उ॒प पृ॒ङ्गि नः॑ त्वं य॒त् ई॒शा॒नः ब्र॒ह्म॒णा वे॒षि मे॒ ह॒व
 ॥ १५ ॥ ब्र॒ह्म॒णः प॒ते त्वं अ॒स्य य॒ता सु॒ऽउ॒क्त॒स्य बो॒धि॒त॒न॒यं च जि॒न्व
 वि॒श्वं त॒त् भ॒द्रं य॒त् अ॒व॑न्ति दे॒वाः बृ॒ह॒त् व॒दे॒म वि॒द॒थे सु॒ऽवी॒राः
 ॥ १६ ॥ ३ ॥

॥ २५ ॥ इ॒धा॒नः अ॒ग्निं व॒न॒व॒त् व॒नु॒ष्य॒तः कृ॒तऽब्र॑ह्मा शू॒श्रु-

वत् रातऽहंभ्यः इत् जातेन जातं अति सः प्र ससृते यंऽयं युजं
 कृणुते ब्रह्मणः पतिः ॥१॥ वीरेभिः वीरान् वनवत् वनुष्यतः गोभिः
 रयिं प्रप्रथत् बोधति त्मनां तोकं च तस्य तनयं च वर्धते यंऽयं
 युजं कृणुते ब्रह्मणः पतिः ॥२॥ सिंधुः न क्षोदः शिमीऽवान् ऋघा-
 यतः वृषाऽइव वधीन् अभि वह्नि ओजसा अमेऽइव प्रऽसितिः
 न अहं वर्तवे यंऽयं युजं कृणुते ब्रह्मणः पतिः ॥३॥ तस्मै अर्षति
 दिव्याः असश्चतः सः सत्त्वंऽभिः प्रथमः गोषु गच्छति अनिभृ-
 षऽतविषिः हन्ति ओजसा यंऽयं युजं कृणुते ब्रह्मणः पतिः ॥४॥
 तस्मै इत् विश्वे धुनयन्तं सिंधवः अच्छिद्रा शर्मदधिरे पुरुणि देवा-
 नां सुस्ने सुऽभगः सः एधते यंऽयं युजं कृणुते ब्रह्मणः पतिः ॥५॥४॥

॥२६॥ ऋजुः इत् शंसः वनवत् वनुष्यतः देवऽयन् इत् अदेव-
 ऽयन्तं अभि असत् सुप्रऽअवीः इत् वनवत् पृतऽसु दुस्तरं यज्वा
 इत् अयंज्योः विभजाति भोजनं ॥१॥ यजस्व वीर प्र विहि मना-
 यतः भद्रं मनः कृणुष्व वृचऽतूयै हविः कृणुष्व सुऽभगः यथा
 अससि ब्रह्मणः पतेः अवः आ वृणीमहे ॥२॥ सः इत् जनेन सः
 विशा सः जन्मना सः पुत्रैः वाजं भरते धनां नृऽभिः देवानां यः
 पितरं आऽविवांसति अद्वाऽमनाः हविषा ब्रह्मणः पतिं ॥३॥
 यः अस्मै हव्यैः घृतवतऽभिः अविधत् प्र तं प्राचा नयति ब्रह्मणः
 पतिः उरुष्यति ई अंहसः रक्षति रिषः अंहोः चित् अस्मै उरु-
 ऽचक्रिः अङ्गुतः ॥४॥५॥

॥२७॥ इमाः गिरः आदित्येभ्यः घृतऽसूः सनात् राजऽभ्यः
 जुह्वा जुहोमि शृणोतु मित्रः अर्यमा भगः नः तुविऽजातः वरुणः

दक्षः अंशः ॥१॥ इमं स्तोमं सऽक्रतवः मे अद्य मित्रः अर्यमा वरुणः
जुषंत आदित्यासः शुचयः धारऽपूताः अवृजिनाः अनवद्याः अ-
रिष्टाः ॥२॥ ते आदित्यासः उरवः गभीराः अदब्धासः दिप्संतः भूरि-
ऽअक्षाः अंतः पश्यन्ति वृजिना उत साधु सर्वं राजऽभ्यः परमा
चित् अंति ॥३॥ धारयंतः आदित्यासः जगत् स्याः देवाः वि-
श्वस्य भुवनस्य गोपाः दीर्घऽधियः रक्षमाणाः असुर्यं ऋतऽवानः
चयमानाः ऋणानि ॥४॥ विद्यां आदित्याः अवसः वः अस्य यत्
अर्यमन् भये आ चित् मयऽभु युष्माकं मित्रावरुणा प्रऽनीतौ
परि श्वभाऽइव दुऽइतानि वृज्यां ॥५॥६॥ सुऽगः हि वः अर्यमन्
मित्र पंथाः अनृक्षरः वरुण साधुः अस्ति तेन आदित्याः अधि
वोचत नः यच्छत नः दुऽपरिहंतुं शर्म ॥६॥ पिपर्तुं नः अदितिः
राजऽपुत्रा अति द्वेषांसि अर्यमा सुऽगेभिः बृहत् मित्रस्य वरु-
णस्य शर्म उप स्याम पुरुऽवीराः अरिष्टाः ॥७॥ तिस्रः भूमीः धा-
रयन् चीन उत द्यून् चीणि व्रता विदथे अंतः एषां ऋतेन आदि-
त्याः महि वः महिऽत्वं तत् अर्यमन् वरुण मित्र चारु ॥८॥ ची
रोचना दिव्या धारयंत हिरण्ययाः शुचयः धारऽपूताः अस्वप्र-
ऽजः अनिऽमिषाः अदब्धाः उरुऽशंसाः ऋजवे मर्त्याय ॥९॥ त्वं
विश्वेषां वरुण असि राजा ये च देवाः अमुर ये च मर्ताः शतं नः
रास्व शरदः विऽचक्षे अश्याम आयूषि सुऽधितानि पूर्वा ॥१०॥११॥
न दक्षिणा वि चिकित्ते न सव्या न प्राचीनं आदित्याः न उत
पश्चा पाक्या चित् वसवः धीर्या चित् युष्माऽनीतः अभयं ज्यो-
तिः अश्यां ॥११॥ यः राजऽभ्यः ऋतनिऽभ्यः द्वादशं यं वर्धयति
पुष्टयः च नित्याः सः रेवान याति प्रथमः रथेन वसुऽदावा वि-
दथेषु प्रऽशस्तः ॥१२॥ शुचिः अपः सुऽयवसाः अदब्धः उप क्षेति

अ० २. अ० ७. व० १०.] ॥ १९५ ॥ [म० २. अ० ३. सू० २८.

वृद्धऽवयाः सुऽवीरः न किं तं घ्नन्ति अन्तितः न दूरात् यः आदि-
त्यानां भवति प्रऽनीतौ ॥ १३ ॥ अदिते मित्रं वरुण उत मृच्छ यत्
वः वयं चकम कत् चित् आगः उरु अश्यां अभयं ज्योतिः इन्द्र
मा नः दीर्घाः अभि नश्न तमिस्राः ॥ १४ ॥ उभे असौ पीपयतः
संऽईची० दिवः वृष्टिं सुऽभगः नाम पुष्यन् उभा क्षयौ आऽजयन्
याति पृतऽसु उभौ अधौ भवतः साधू असौ ॥ १५ ॥ याः वः मायाः
अभिऽदुहे यजचाः पाशाः आदित्याः रिपवे विऽचृत्ताः अश्वी-
ऽइव तानं अति येष रथेन अरिष्टाः उरौ आ शर्मेन स्याम ॥ १६ ॥
मा अहं मघोनः वरुण प्रियस्य भूरिऽदाक् आ विदं शूनं आपेः
मा रायः राजन् सुऽयमात् अवस्थां बृहत् वदेम विदथे सुऽवीराः
॥ १७ ॥ ८ ॥

॥ २८ ॥ इदं कवेः आदित्यस्य स्वऽराजः विश्वानि संति अभि
अस्तु मूहा अति यः मद्रः यजथाय देवः सुऽकीर्ति भिक्षे वरुणस्य
भूरिः ॥ १ ॥ तव व्रते सुऽभगांसः स्याम सुऽआध्यः वरुण तुस्तुऽवांसः
उपऽअयने उषसां गोऽमतीनां अग्रयः न जरमाणाः अनु दून
॥ २ ॥ तव स्याम पुरुऽवीरस्य शर्मेन उरुऽशंसस्य वरुण प्र-
ऽनेतः० यूयं नः पुत्राः अदितेः अदब्धाः अभि क्षमध्वं युज्याय
देवाः ॥ ३ ॥ प्र सी आदित्यः असृजत् विऽधर्ता ऋतं सिधवः वरु-
णस्य यन्ति न आम्यन्ति न वि मुचन्ति एते वयः न पद्भुः रघुऽया
परिऽज्मन् ॥ ४ ॥ वि मत् अथय रश्नांऽइव आगः ऋध्याम ते
वरुण खां ऋतस्य मातंतुः छेदि वयतः धियं मे मा माचा शरि
अपसः पुरा ऋतोः ॥ ५ ॥ १० ॥ अपो सु म्यक्ष वरुण भियसं मत्
संऽरोद् ऋतऽवः अनु मा गृभाय दामऽइव वत्सात् विमुमुग्धि

अ०२. अ०७. व०११.] ॥ १९६ ॥ [म०२. अ०३. सू०२९.

अ॒हं न॒हि त्वत् आ॒रे निऽमि॒षः च॒न ई॒शे ॥६॥ मा नः व॒धैः व॒रुण॑
ये ते इ॒ष्टौ ए॒नः कृ॒ण्वन्तं अ॒सुर॒भी॒रु॒न्ति मा ज्योति॑षः प्रऽव॒स॒थानि॑
गन्म॒ वि सु मृ॒धः शि॒श्र॒यः जी॒वसे॒ नः ॥७॥ नमः॒ पुरा॑ ते व॒रुण॑ उ॒त
नूनं॑ उ॒त अ॒परं॑ तु विऽजा॒त ब्र॒वा॒म त्वे हि कं प॑र्वते न श्रि॒तानि॑
अप्रऽच्यु॒तानि॑ दुऽद॒भ॒व॒तानि॑ ॥८॥ परां॑ ऋ॒णा सा॒वीः अ॒धं म॒त्-
ऽकृ॒तानि॑ मा अ॒हं रा॒ज॒न अ॒न्यऽकृ॒तेन॑ भो॒जं अ॒विऽउ॒ष्टाः इ॒त्
नु भू॒यसीः उ॒षसः॑ आ नः जी॒वान् व॒रुण॑ तासुं श॒धि ॥९॥ यः मे
रा॒ज॒न यु॒ज्यः वा स॒खा वा स्व॒प्ने भ॒यं भी॒रवे॑ म॒ह्यं आ॒हं स्तेनः॑ वा
यः दि॒प्स॒न्ति नः॑ वृ॒कः वा त्वं त॒स्मात् व॒रुण॑ पा॒हि अ॒स्मान् ॥१०॥
मा अ॒हं म॒घो॒नः व॒रुण॑ प्रि॒यस्य॑ भूरिऽदा॒वः आ वि॒दं शूनं॑ आ॒पेः
मा रा॒यः रा॒ज॒न सु॒य॒मात् अ॒व॒स्थां बृ॒हत् व॒देम॑ वि॒दथे॑ सु॒वीराः॑
॥११॥ १० ॥

॥२९॥ धृ॒तऽव॒ताः आ॒दि॒त्याः इ॒षि॒राः आ॒रे म॒त् क॒र्त॒र॒ह॒सूऽइ॒व
आ॒गः शृ॒ण्व॒तः वः व॒रुण॑ मि॒त्रं दे॒वाः भ॒द्र॒स्य वि॒द्वान् अ॒वसे॑ हु॒वे
वः ॥१॥ यू॒यं दे॒वाः प्रऽम॑न्तिः यू॒यं ओ॒जः यू॒यं द्वे॒षाँसि॑ स॒नुतः॑ यु॒यो॒त्
अ॒भिऽक्ष॒त्तारः॑ अ॒भि च॒क्ष॒म॒ध्वं अ॒द्य च॒नः मृ॒ळ॒य॒न्त अ॒परं॑ च ॥२॥
किं॒ जं॒ नु वः॑ कृ॒ण्वाम॑ अ॒परे॑ण किं स॒नेन॑ व॒सवः॑ आ॒पेन॑ यू॒यं नः॑
मि॒त्रा व॒रुणा॑ अ॒दि॒ते च॒ स्व॒स्तिं इं॒द्रा म॒रुतः॑ द॒धा॒त् ॥३॥ ह॒ये दे॒वाः
यू॒यं इ॒त् आ॒पयः॑ स्य॒ ते मृ॒ळ॒त ना॒ध॒मा॒नाय॑ म॒ह्यं मा वः॑ रथः म॒ध्य-
मऽवा॒ट् ऋ॒ते भू॒त् मा यु॒ष्माव॑त् सु॒ आ॒पिषु॑ अ॒मि॒षम् ॥४॥ प्र वः॑
ए॒कः मि॒म॒य भूरि॑ आ॒गः य॒त् मा पि॒ताऽइ॒व कि॒त्वं श॒शा॒स आ॒रे
पा॒शाः आ॒रे अ॒घा॒नि दे॒वाः मा मा॑ अ॒धि पु॒त्रे विं॒ऽइ॒व य॒भीष्ट॑ ॥५॥
अ॒र्वा॒चः अ॒द्य भ॒व॒त् य॒ज॒चाः आ वः॑ हा॒दि॒भ॒य॒मा॒नः व्य॒ये॒यं चा॒ध्वं

अ० २. अ० ७. व० १३.] ॥ १९७ ॥ [म० २. अ० ३. सू० ३०.]

नः देवाः निऽजुरः वृकस्य चार्ध्वं कर्त्तात अवऽपदः यजत्राः ॥६॥ मा
अहं मघोनः वरुण प्रियस्य भूरिऽदावः आ विदं शूनं आपेः मा
रायः राजन् सुऽयमात् अव स्यां बृहत् वदेम विदथे सुऽवीराः
॥ ७ ॥ ११ ॥

॥३०॥ अतं देवाय कृण्वते सवित्रे इन्द्राय अहिऽघ्नेन रमंते आपः
अहःऽअहः याति अक्तुः अपां कियति आ प्रथमः सर्गः आसां
॥१॥ यः वृचाय सिनै अत्र अभरिष्यत् प्र तं जनित्री विदुषे उवाच
पथः रदंतीः अनु जोषं अस्मै दिवेऽदिवे धुनयः यंति अर्थे ॥२॥ ऊ-
र्ध्वः हि अस्यात् अधि अंतरिक्षे अध वृचाय प्र वधं जभार मिहं
वसानः उप हि ई अद्रुद्रोत् तिग्मऽआयुधः अजयत् शत्रुं इंद्रः ॥३॥
बृहस्पते तपुषा अश्नाऽइव विध्य वृकऽद्वरसः असुरस्य वीरान्
यथा जघंथ धृषता पुरा चित एव जहि शत्रुं अस्माकं इंद्र ॥४॥ अव
क्षिप दिवः अश्मानं उच्चा येन शत्रुं मंदसानः निऽजूवां तोकस्य
सातो तनयस्य भूरैः अस्मान् अर्धं कृणुतात् इंद्र गोनां ॥५॥ १२॥
प्र हि क्रतुं वृहथः यं वनुथः रधस्य स्थः यजमानस्य चोदौ इंद्रासो-
मा युवं अस्मान् अविष्टं अस्मिन् भयऽस्थे कृणुतं ऊं लोकं ॥६॥
न मा तमत् न अमत् न उत तं द्रुत् न वोचाम मा सुनोत् इति सोमं
यः मे पृणात् यः ददत् यः निऽबोधात् यः मा सुन्वंतं उप गोभिः
आ अयत् ॥७॥ सरस्वति त्वं अस्मान् अविद्धि मरुत्वती धृषती
जेषि शत्रूनं चित शर्धंतं त विषीऽयमाणं इंद्रः हंति वृषभं शडि-
कानां ॥८॥ यः नः सनुत्यः उत वा जिघत्सुः अभिऽख्याय तं तिगि-
तेन विध्य बृहस्पते आयुधैः जेषि शत्रूनं दुहे रिषंतं परिधेहि राजन्
॥९॥ अस्माकंभिः सत्वऽभिः शूर शूरैः वीर्यौ कृधियानि ते कर्त्तव्यानि

ज्योक् अ॒भूवन् अ॒नुऽधू॒पिता॒सः ह॒वी तेषां॑ आ॒भ॒र नः॑ व॒सूनि
॥ १० ॥ तं वः॑ श॒र्धे मा॒रुतं॑ सु॒म्नऽयुः॑ गि॒रा उ॒प॒ ब्रु॒वे न॒मसा॑ दै॒व्यं ज॒नं
यथा॑ र॒यिं स॒र्वेऽवी॒रं न॒शाम॑है अ॒प॒त्यऽसा॑चं अ॒त्यं दि॒वेऽदि॒वे
॥ ११ ॥ १३ ॥

॥ ३१ ॥ अ॒स्माकं॑ मि॒चा॒व॒रुणा॑ अ॒व॒तं रथं॑ आ॒दि॒त्यैः रु॒द्रैः व॒सु॒-
ऽभिः स॒चाऽभु॒वां प्र॒ यत् व॒यः न॒ प॒प्र॒न् व॒स्म॒नः परि॑ अ॒व॒स्य॒वः
ह॒षीऽव॒न्तः व॒नऽस॒दः ॥ १ ॥ अ॒ध॒ स्म॒नः उ॒त् अ॒व॒त स॒ऽजोष॑सः रथं
दे॒वा॒सः अ॒भि वि॒क्षु वा॒जऽयुं॑ यत् आ॒श॒वः प॒द्याभिः॑ ति॒व्रतः॑ र॒जः
पृ॒थि॒व्याः सा॒नौ जंघ॑न॒न्त पा॒णिऽभिः॑ ॥ २ ॥ उ॒त् स्यः नः॑ इ॒न्द्रः वि॒श्व-
ऽच॒र्षणिः॑ दि॒वः श॒र्धेन॑ मा॒रुते॑न सु॒ऽक्र॒तुः अ॒नु॒ नु स्था॒ति अ॒वृ॒का-
भिः ऊ॒तिऽभिः॑ रथं म॒हे स॒नये॑ वा॒जऽसा॑तये ॥ ३ ॥ उ॒त् स्यः दे॒वः
भु॒व॒नस्य॑ स॒क्षणिः॑ त्व॒ष्टा मा॒भिः स॒ऽजोषाः॑ जू॒जुव॑त् रथं इ॒च्छां भ॒गः
बृ॒ह॒तऽदि॒वा उ॒त् रोद॑सी॒ पृषा॑ पु॒रं॒ऽधिः अ॒श्विनौ॑ अ॒ध॒ प॒ती ॥ ४ ॥
उ॒त् त्वे दे॒वी॒ सु॒ऽभगे॑० मि॒थुऽदृ॒शा उ॒षसा॑न॒क्ता ज॒ग॒तां अ॒पि॒-
ऽजु॒वां स्तु॒षे यत् वां॑ पृ॒थि॒वि न॒व्य॒सा व॒चः स्था॒तुः च॒ व॒यः त्रि॒ऽव॒-
याः उ॒प॒ऽस्ति॒रे ॥ ५ ॥ उ॒त् वः शंसं॑ उ॒शि॒जाऽइ॒व श॒म॒सि अ॒हिः बु॒ध्न्यः
अ॒जः ए॒कऽपा॒त् उ॒त् चि॒तः ऋ॒भु॒क्षाः स॒वि॒ता च॒नः द॒धे अ॒पां न॒-
पा॒त् आ॒प्नुऽहे॒मा धि॒या श॒मि ॥ ६ ॥ ए॒ता वः व॒श्मि उ॒त् य॒ता य॒-
ज॒चाः अ॒त॒क्षन् आ॒य॒वः न॒व्य॒से सं अ॒व॒स्य॒वः वा॒जं च॒का॒नाः स॒न्निः
न रथ्यः॑ अ॒ह॒ धी॒तिं अ॒श्याः ॥ ७ ॥ १४ ॥

॥ ३२ ॥ अ॒स्य मे॒ द्या॒वा पृ॒थि॒वी॒ ऋ॒तऽय॒तः भू॒तं अ॒वि॒ची॒ व॒च॒सः
सि॒सा॒स॒तः य॒योः आ॒युः प्र॒ऽत॒रं ते॒ इ॒दं पु॒रः उ॒प॒ऽस्तु॒ते व॒सुऽयुः॑ वां

महः दधे ॥ १ ॥ मा नः गुह्याः रिपः आयोः अहं न दभं न मा नः आ-
 भ्यः रीरधः दुच्छुनाभ्यः मा नः वि यौः सरथ्या विद्धि तस्य नः सुख-
 ऽयता मनसा तत् त्वा इमहे ॥ २ ॥ अहेळता मनसा श्रुष्टिं आ वह
 दुहानां धेनुं पिपुषीं असश्चतं पद्याभिः आपुं वचसा च वाजिनै
 त्वां हि नो मि पुरुऽहूत विश्वहा ॥ ३ ॥ राकां अहं सुऽहवां सुऽस्तुती
 हुवे शृणोतु नः सुऽभगां बोधतु त्मना सीष्यतु अपः सूच्या अ-
 च्छिद्यमानया ददातु वीरं शतऽदायं उक्थ्य ॥ ४ ॥ याः ते राके सु-
 ऽमतयः सुऽपेशंसः याभिः ददासि दापुषे वसूनि ताभिः नः अद्य
 सुऽमनाः उपऽआगहि सहस्रऽपोषं सुऽभगे राणा ॥ ५ ॥ सिनी-
 वालि पृथुऽस्तुके या देवानां असिं स्वसां जुषस्व हव्यं आऽहुतं
 प्रऽजां देवि दिदिद्धि नः ॥ ६ ॥ या सुऽबाहुः सुऽअंगुरिः सुऽमूमा
 बहुऽसूवरी तस्यै विश्वत्स्यै हविः सिनी वाल्यै जुहोत न ॥ ७ ॥ या
 गुंगूः या सिनी वाली या राका या सरस्वती इंद्राणी अहे ऊतये
 वरुणानीं स्वस्तये ॥ ८ ॥ १५ ॥ ३ ॥

॥ ३३ ॥ आ ते पितः मरुतां सुखं एतु मानः सूर्यस्य संऽद्वेषः युयो-
 थाः अभिनः वीरः अर्वेति क्षमेत प्र जायेमहि रुद्र प्रऽजाभिः ॥ १ ॥
 त्वाऽदत्तेभिः रुद्र शंऽतमेभिः शतं हिमाः अशीय भेषजेभिः विअ-
 स्मत द्वेषः विऽतरं विअंहः विअमीवाः चातयस्व विषूचीः ॥ २ ॥
 श्रेष्ठः जातस्य रुद्र श्रिया असि तवऽतमः तवसां वज्रऽबाहो
 पर्वि नः पारं अंहसः स्वस्ति विश्वाः अभिऽइतीः रपसः युयोधि
 ॥ ३ ॥ मा त्वा रुद्र चुक्रुधाम नमऽभिः मा दुऽस्तुती वृषभ मा स-
 ऽहूती उत्त नः वीरान अर्पय भेषजेभिः भिषक् ऽतमं त्वा भिषजां
 शृणोमि ॥ ४ ॥ हवीमऽभिः हवते यः हविऽभिः अव स्तोमेभिः

रुद्रं दिषीय ऋद्रदरः सुहवः मा नः अस्यै बभुः सुशिप्रः रीरधत
 मनायै ॥५॥१६॥ उत मा ममंद वृषभः मरुत्वा न त्वक्षी यसा वयसा
 नाधमानं घृणिऽइव छायां अरपाः अशीय आ विवासेयं रुद्रस्य
 सुभं ॥६॥ कस्य ते रुद्र मृळ याकुः हस्तः यः अस्ति भेषजः जलाघः
 अपऽभतो रपसः दैव्यस्य अभि नु मा वृषभ चक्षमीयाः ॥७॥ प्र
 बभवे वृषभाय श्विती चे महः मही सुऽस्तुतिं ईर्यामि नमस्य क-
 ल्मली किनं नमःऽभिः गृणीमसि त्वेषं रुद्रस्य नाम ॥८॥ स्थिरेभिः
 अंगैः पुरुऽरूपः उयः बभुः शुक्लेभिः पिपिशे हिरण्यैः ईशानात्
 अस्य भुवनस्य भूरैः न वै जुं योषत् रुद्रात् असुर्यैः ॥९॥ अहैन वि-
 भर्षि सायकानि धन्वं अहैन निष्कं यजतं विश्वऽरूपं अहैन इदं
 दयसे विश्वं अभ्वं न वै ओजीयः रुद्र त्वत् अस्ति ॥१०॥११॥ स्तुहि
 श्रुतं गतेऽसदं युवानं मृगं न भीमं उपऽहन्तुं उयं मृळ जरिचे रुद्र
 स्तवानः अन्यं ते अस्मत् नि वपंतु सेनाः ॥११॥ कुमारः चित् पितरं
 वंदमानं प्रति ननाम रुद्र उपऽयंतं भूरैः दातारं सतऽपतिं गृणीषे
 स्तुतः त्वं भेषजा रासि अस्मे ॥१२॥ या वः भेषजा मरुतः शुचीनि
 या शं तमा वृषणः या मयऽभु यानि मनुः अवृणीत पिता नः
 ता शं च योः च रुद्रस्य वशिम ॥१३॥ परि नः हेति रुद्रस्य वृज्याः
 परिवेषस्य दुऽमतिः मही गात् अव स्थिरा मघवत्ऽभ्यः तनुष्व
 मीढुः तोकाय तनयाय मृळ ॥१४॥ एव बभो वृषभ चेकिता न
 यथा देव न हृणीषे न हंसि हवनऽश्रुत नः रुद्र इह बोधि बृहत
 वदेम विदथे सुऽवीराः ॥१५॥१६॥

॥३४॥ धाराव्राः मरुतः धृष्णुऽओजसः मृगाः न भीमाः तवि-
 षीभिः अर्चिनः अग्रयः न शुशुचानाः ऋजीषिणः भृमिं धर्मतः

अपे गाः अवृण्वत ॥१॥ द्यावः न स्तुऽभिः चितयंत स्वादिनः वि
 अभियाः न द्युतयंत वृष्टयः रुद्रः यत् वः मरुतः रुक्मऽवक्षसः वृषा
 अजनि पृथ्वाः शुक्रे ऊधनि ॥२॥ उक्षंतं अश्वान अत्यानऽइव
 आजिषु नदस्य करौः तुरयंते आप्नुऽभिः हिरण्यऽशिप्राः मरुतः
 दविध्वतः पृथं याथ पृषतीभिः सऽमन्यवः ॥३॥ पृथे ता विश्वा भु-
 वना ववक्षिरे मित्राय वा सदं आ जीरऽदानवः पृषतऽअश्वसः
 अनवभ्रऽराधसः ऋजिप्यासः न वयुनेषु धूऽसदः ॥४॥ इधन्व-
 ऽभिः धेनुऽभिः रण्णदूधऽभिः अध्वस्मऽभिः पथिऽभिः भ्राजत-
 ऽऋष्टयः आ हंसासः न स्वसंराणि गंतन मधोः मदाय मरुतः स-
 ऽमन्यवः ॥५॥ १९॥ आ नः ब्रह्माणि मरुतः सऽमन्यवः नरां न शंसः
 सर्वनानि गंतन अश्वोऽइव पिप्यत धेनुं ऊधनि कर्तं धियं जरिचे
 वाजऽपेशसं ॥६॥ तं नः दात मरुतः वाजिनं रथे आपानं ब्रह्म चि-
 तयंत दिवेऽदिवे इषं स्तोतृभ्यः वृजनेषु कारवे सनि मेधां अरिष्टं
 दुस्तरं सहः ॥७॥ यत् युजते मरुतः रुक्मऽवक्षसः अश्वान रथेषु भगे
 आ सुऽदानवः धेनुः न शिष्वे स्वसरेषु पिन्वते जनाय रातऽहविषे
 मही इषं ॥८॥ यः नः मरुतः वृकऽताति मर्यैः रिपुः दधे वसवः
 रक्षत रिषः वर्तयंत तपुषा चक्रिया अभि तं अवं रुद्राः अशंसः
 हंतन वधः ॥९॥ चित्रं तत् वः मरुतः यामं चेकिते पृथ्वाः
 यत् ऊधः अपि आपयः दुहुः यत् वा निदे नवमानस्य रुद्रियाः
 चितं जराय जुरतां अदाभ्याः ॥१०॥ २०॥ तान् वः महः मरुतः एव-
 ऽयावः विष्णोः एषस्य प्रऽभृथे हवामहे हिरण्यऽवर्णान ककुहा-
 न यतऽसुचः ब्रह्मण्यंतः शंस्यं राधः ईमहे ॥११॥ ते दशऽग्वाः प्रथ-
 माः यज्ञं ऊहिरे ते नः हिन्वंतु उषसः विऽउष्टिषु उषाः न रामीः
 अरुणैः अप ऊर्णते महः ज्योतिषा शुचता गोऽअर्णसा ॥१२॥ ते

अ० २. अ० ७. व० २३.] ॥ २०२ ॥ [म० २. अ० ४. सू० ३५.]

क्षोणीभिः अरुणेभिः न अंजिऽभिः रुद्राः ऋतस्य सदेनेषु ववृधुः
निऽमेघमानाः अत्येन पाजसा सुऽचंद्रं वरीं दधिरे सुऽपेशसं
॥ १३ ॥ तान इयानः महिं वरुथं ऊतये उपं घ इत् एना नमसा गृ-
णीमसि चितः न यान पंच होतृन् अभिष्टये आऽववर्तत अव-
रान चक्रिया अवसे ॥ १४ ॥ यया रघं पारयथ अति अंहः यया नि-
दः मुंचय वंदितारं अवाचीं सा मरुतः या वः ऊतिः ओ सु वा-
आऽइव सुऽमतिः जिगातु ॥ १५ ॥ २१ ॥

॥ ३५ ॥ उपं ई असृष्टि वाजऽयुः वचस्यां चनः दधीत नाद्यः
गिरः मे अपां नपात् आशुऽहेमा कुवित सः सुऽपेशसः करति
जोषिषत् हि ॥ १ ॥ इमं सु अस्मै हृदः आ सुऽतष्टं मंचं वोचेम कुवित
अस्य वेदत् अपां नपात् असुर्यस्य महा विश्वानि अर्यः भुवना
जजान ॥ २ ॥ सं अन्याः यंति उपं यंति अन्याः समानं ऊर्व नद्यः
पृणंति तं ऊं शुचिं शुचयः दीदिऽवांसं अपां नपात् परि तस्थुः
आपः ॥ ३ ॥ तं अस्मेराः युवतयः युवानं मर्मृज्यमानाः परि यंति
आपः सः शुक्लेभिः शिक्लेभिः रेवत् अस्मे दीदाय अनिधमः घृत-
ऽनिर्निक् अपऽसु ॥ ४ ॥ अस्मे तिस्रः अव्यथ्याय नारीः देवाय दे-
वीः दिधिषंति अन्नं कृताः इव उपं हि प्रऽसर्से अपऽसु सः पीयूषं
धयति पूर्वऽसूना ॥ ५ ॥ २२ ॥ अश्वस्य अचं जनिम अस्य च स्वः दुहः
रिषः संऽपृचः पाहि सूरीन् आमासु पृषु परः अप्रऽमृथं न अरा-
तयः विनश्न न अनृतानि ॥ ६ ॥ स्वे आ दमे सुऽदुघा यस्य धेनुः
स्वधां पीपाय सुऽभु अन्नं अति सः अपां नपात् ऊर्जयन् अप-
सु अंतः वसुऽदेयाय विधत्ते विभाति ॥ ७ ॥ यः अपऽसु आ शुचि-
ना दैत्येन ऋतऽवा अजस्रः उर्विया विऽभाति वयाः इत् अन्या

भुव॑नानि अस्य॑ प्र॒जा॒यन्ते॑ वी॒रुधः॑ च प्र॒ज॒भिः॑ ॥८॥ अ॒पां न॒पात्
 आ॒हि अ॒स्थात् उ॒प॒स्थं जि॒ह्मनां॑ ऊ॒र्ध्वः वि॒द्युतं॑ व॒सानः॑ तस्य॑
 ज्येष्ठं॑ म॒हि॒मानं॑ वह॑तीः हि॒रण्य॑ऽव॒र्णाः परि॑यन्ति॒ य॒ज्ञीः ॥९॥ हि॒-
 रण्य॑रूपः सः हि॒रण्य॑ऽस॒हक् अ॒पां न॒पात् सः इ॒त् ऊं॑ हि॒रण्य॑-
 ऽव॒र्णः हि॒रण्य॑यात् परि॑ योनेः नि॒ऽसद्य॑ हि॒रण्य॑ऽदाः द॒दति॑ अ॒न्नं
 अ॒स्मै ॥१०॥ २३॥ तत् अ॒स्य अ॒नीकं॑ उ॒त् चारु॑ नाम अ॒पी॒च्यं वर्ध॑ते
 न॒प्तुः अ॒पां यं इ॒धते॑ यु॒वत॑यः सं इ॒त्था हि॒रण्य॑ऽव॒र्णं घृतं॑ अ॒न्नं अ॒स्य
 ॥११॥ अ॒स्मै ब॒हूनां॑ अ॒व॒माय॑ स॒ख्ये य॒ज्ञैः वि॒धेम॑ न॒मसा॑ ह॒विः॒भिः
 सं॒सानु॑ मा॒जिर्म॑ दि॒धिषा॑मि बि॒ल्मैः द॒धामि॑ अ॒न्नैः परि॑ व॒दे ऋ॒क्-
 ऽभिः ॥१२॥ सः ई॒ वृषां॑ अ॒जन॑यत् तासु॑ गर्भैः सः ई॒ शिशुः॑ ध॒यति॑ तं
 रि॒हन्ति॑ सः अ॒पां न॒पात् अ॒न॒भि॒मूत॑ऽव॒र्णः अ॒न्यस्य॑ऽइ॒व इ॒ह
 त॒न्वा वि॒वेष॑ ॥१३॥ अ॒स्मिन् प॒दे प॒रमे॑ त॒स्थिऽवांसं॑ अ॒ध्व॒स्स॒भिः
 वि॒श्वहा॑ दी॒दि॒ऽवांसं॑ आ॒पः न॒प्ते घृतं॑ अ॒न्नं वह॑तीः स्व॒यं अ॒त्नैः परि॑
 दी॒यन्ति॑ य॒ज्ञीः ॥१४॥ अ॒यांसं॑ अ॒ग्ने सु॒ऽक्षि॒तिं जना॑य अ॒यांसं॑ ऊं॑
 म॒घव॑त्त॒ऽभ्यः सु॒ऽवृ॒क्तिं वि॒श्वं तत् भ॒द्रं यत् अ॒व॑न्ति दे॒वाः बृ॒हत् व॒-
 दे॒म वि॒दथे॑ सु॒ऽवीराः ॥ १५ ॥ २४ ॥

॥३६॥ तु॒भ्यं हि॒न्वानः॑ व॒सि॒ष्ट गाः॑ अ॒पः अ॒धुक्ष॑न् सी॒ अवि॑ऽभिः
 अ॒द्रिऽभिः॑ न॒रः पि॒ब इ॒द्र स्वाहा॑ प्र॒ऽहुतं॑ व॒षट् कृतं॑ हो॒चात् आ
 सोमं॑ प्र॒थमः॑ यः ई॒शिषे॑ ॥१॥ य॒ज्ञैः सं॒मि॒ष्टाः पृ॒षती॑भिः ऋ॒ष्टि॒भिः
 या॒म॒नं शु॒भ्रासः॑ अ॒जिषु॑ प्रि॒याः उ॒त् आ॒ऽसद्य॑ ब॒र्हिः भ॒रत॑स्य॒ सून॒-
 वः पो॒चात् आ॒ सोमं॑ पि॒बत् दि॒वः न॒रः ॥२॥ अ॒माऽइ॒व नः॑ सु॒ऽह॒-
 वाः आ॒ हि गंत॑न् नि ब॒र्हिषि॑ स॒द॒त॒न् रणि॑ष्ट॒न अ॒थ मंद॑स्व जु॒जु॒-
 षा॒णः अ॒धंसः॑ त्वष्टः दे॒वेभिः॑ ज॒निऽभिः॑ सु॒मत॑ऽग॒णः ॥३॥ आ॒ व॒क्षि

देवान् इह विप्र यक्षि च उशन होतः नि सद योनिषु त्रिषु प्रति
 वीहि प्रऽस्थितं सोम्यं मधु पिब आसीधात् तव भागस्य तृष्णु-
 हि ॥४॥ एषः स्यः ते तन्वः नृम्णऽवर्धनः सहः ओजः प्रऽदिवि बा-
 ह्योः हितः तुभ्यं सुतः मघऽवन तुभ्यं आऽभृतः त्वं अस्य ब्राह्मणात्
 आ तृपत पिब ॥ ५ ॥ जुषेथां यज्ञं बोधतं हवस्य मे सत्तः होता नि-
 ऽविदः पूर्याः अनु अच्छ राजाना नमः एति आऽवृतं प्रऽशा-
 स्नात् आ पिबतं सोम्यं मधु ॥ ६ ॥ २५ ॥ ७ ॥

॥३७॥ मंदस्व होचात् अनु जोषं अंधसः अंधर्यवः सः पूर्णा व-
 द्धि आऽसिचै तस्मै एतं भरत ततऽवशः ददिः होचात् सोमं द्रवि-
 णऽदः पिब चतुऽभिः ॥ १ ॥ यं ऊं पूर्वं अहुवे तं इदं हुवे सः इत
 ऊं हव्यः ददिः यः नाम पत्यते अध्वर्युऽभिः प्रऽस्थितं सोम्यं मधु
 पोचात् सोमं द्रविणऽदः पिब चतुऽभिः ॥ २ ॥ मेद्वीतु ते वह्नयः ये-
 भिः ईयसे अरिषण्यन् वीळयस्व वनस्पते आऽयूय धृष्णो अ-
 भिऽगूर्ये त्वं नेष्टात् सोमं द्रविणऽदः पिब चतुऽभिः ॥ ३ ॥ अपात्
 होचात् उत पोचात् अमत्त उत नेष्टात् अजुषत प्रयः हितं तुरीयं
 पाचं अमृक्तं अमर्त्यं द्रविणऽदाः पिबतु द्राविणऽदसः ॥ ४ ॥ अ-
 र्वाचं अद्य यय्यं नृऽवाहनं रथं युजाथा इह वां विऽमोचनं पृक्तं
 हवीषि मधुना आ हि कं गतं अथ सोमं पिबतं वाजिनीऽवसू०
 ॥ ५ ॥ जोषि अग्ने संऽदधं जोषि आऽहुतिं जोषि ब्रह्म जन्यं जोषि
 सुऽस्तुतिं विश्वेभिः विश्वान् चतुर्नां वसो महः उशन देवान्
 उशतः पायय हविः ॥ ६ ॥ १ ॥

॥३८॥ उत ऊं स्यः देवः सविता सवायं शश्वतऽतमं ततऽअपाः

वह्निः अस्थात् नूनं देवेभ्यः वि हि धाति रत्नं अथ आ अभजत्
 वीतिऽहोचं स्वस्ती ॥१॥ विश्वस्य हि श्रुष्टये देवः ऊर्ध्वः प्र बाहवा
 पृथुऽपाणिः सिसर्ति आपः चित् अस्य व्रते आ निऽमृयाः अयं
 चित् वातः रमते परिऽज्मन् ॥२॥ आप्नुऽभिः चित् यान् वि सु-
 चाति नूनं अरीरमत अतमानं चित् एतौः अहर्षूणां चित् नि
 अयान् अविथां अनु व्रतं सवितुः मोकीं आ अगात् ॥३॥ पुनः
 संअव्यत् विऽततं वयंती मध्या कर्तौः निअधात् शक्रं धीरः उत्
 संऽहाय अस्थात् वि चतून् अर्धेः अरमन्तिः सविता देवः आ
 अगात् ॥४॥ नाना ओकांसि दुर्यः विश्वं आयुः वि तिष्ठते प्रऽभवः
 शोकः अग्नेः ज्येष्ठं माता सूनवे भागं आ अधात् अनु अस्य केतं
 इषितं सवित्रा ॥५॥२॥ संऽआववर्ति विऽस्थितः जिगीषुः विश्वे-
 षां कामः चरतां अमा अभूत् शश्वान् अपः विऽकृतं हिवी आ
 अगात् अनु व्रतं सवितुः देव्यस्य ॥६॥ त्वया हितं अथ अपऽसुभा-
 गं धन्व अनु आ मृगयसः वि तस्थुः वनानि विऽभ्यः नकिः अस्य
 तानि व्रता देवस्य सवितुः मिनन्ति ॥७॥ यात्ऽराध्यं वरुणः योनिं
 अथ अनिऽशितं निऽमिषि जर्भुराणः विश्वः मार्ताडः व्रजं आ
 पशुः गात् स्थऽशः जन्मानि सविता वि आ अकः ॥८॥ न
 यस्य इंद्रः वरुणः न मित्रः व्रतं अर्यमा न मिनन्ति रुद्रः न अरा-
 तयः तं इंद्रं स्वस्ति हुवे देवं सवितारं नमःऽभिः ॥९॥ भगं धियं वा-
 जयंतः पुरंऽधिं नराशंसः माः पतिः नः अथाः आऽअये वामस्य
 संऽगथे रयीणां प्रियाः देवस्य सवितुः स्याम ॥ १० ॥ अस्मभ्यं
 तत् दिवः अतऽभ्यः पृथिव्याः त्वया दत्तं काम्यं राधः आ गात्
 शं यत् स्तोतृऽभ्यः आपये भवाति उरुऽशंसाय सवितुः जरिचे
 ॥११॥ ३ ॥

॥३९॥ यावा॑णाऽइव तत् इत् अर्थे ज॒रेथे॑ गृ॒ध्राऽइव वृ॒क्षं नि॒
धिऽम॑न्तं अ॒च्छ ब॒ह्माणाऽइव वि॒दथे॑ उ॒क्थऽश॑सा दू॒ताऽइव ह॒
व्या ज॒न्या पु॒रुऽत्रा ॥ १ ॥ प्रा॒तःऽयावा॑ना र॒थ्याऽइव वी॒रा अ॒
जाऽइव य॒मा वरं॑ आ स॒चेथे॑ मे॒नेऽइव० त॒न्वा शु॑भ॒माने॑ दं॒पती॒
ऽइव० क्र॒तुऽवि॒दा ज॒नेषु॑ ॥ २ ॥ शृ॒ंगाऽइव नः प्र॒थ॒मा ग॑न्तं अ॒र्वाक्
श॒फौऽइव ज॒भुरा॑णा त॒रःऽभिः च॒क्रवा॒काऽइव प्र॑ति व॒स्तोः उ॒स्रा
अ॒र्वाचा॑ या॒तं र॒थ्याऽइव श॒क्रा ॥ ३ ॥ ना॒वाऽइव नः पा॒रय॑तं यु॒
गाऽइव न॒भ्याऽइव नः उ॒प॒धीऽइव० प्र॒धीऽइव० श्वा॒नाऽइव नः
अ॒रिष॑ण्या त॒नूना॑ खृ॒गलाऽइव वि॒स्रसः॑ पा॒तं अ॒स्मान् ॥ ४ ॥
वा॒ताऽइव अ॒जु॒र्या न॒द्याऽइव री॑तिः अ॒क्षीऽइव० च॒क्षुषा॑ आ या॒तं
अ॒र्वाक् ह॒स्तौऽइव त॒न्वे शं॑भ॒विष्ठा॑ प॒दाऽइव नः न॒य॑तं व॒स्यः
अ॒च्छ ॥ ५ ॥ ४ ॥ ओ॒ष्टौऽइव म॒धु आ॒स्ते व॑द॒ता स्त॒नौऽइव पि॒प्य॑तं
जी॒वसे॑ नः ना॒साऽइव नः त॒न्वः र॒क्षि॒तारा॑ क॒णौऽइव सु॑ऽश्रु॒ता
भू॒तं अ॒स्मे ॥ ६ ॥ ६ ॥ ह॒स्ताऽइव श॒क्तिं अ॒भि सं॑ऽद॒दी० नः क्षा॑मं॒ऽइव नः
सं अ॒ज॑तं र॒जांसि॑ इ॒माः गि॒रः अ॒श्वि॒ना यु॒ष्मऽय॑न्तीः क्षु॒णोत्रे॑ण॒
ऽइव स्व॑ऽधि॒तिं सं शि॑शी॒तं ॥ ७ ॥ ए॒तानि॑ वां अ॒श्वि॒ना वर्ध॑नानि
ब॒ह्व॑ स्तोमं गृ॒त्सऽम॑दासः अ॒क्र॒न् तानि॑ न॒रा जु॒जुषा॑णा उप॑ या॒तं
बृ॒हत् व॒देम॑ वि॒दथे॑ सु॒वीराः ॥ ८ ॥ ५ ॥

॥ ४० ॥ सोमा॑पूषणा ज॒न॒ना र॒यी॒णां ज॒न॒ना दि॒वः ज॒न॒ना पृ॒
थि॒व्याः जा॒तौ वि॒श्वस्य॑ भु॒व॒नस्य॑ गो॒पौ दे॒वाः अ॒कृ॒ण्वन् अ॒मृत॑स्य
नाभिं ॥ १ ॥ इ॒मौ दे॒वौ जा॑य॒मानौ जु॑ष॒न्त इ॒मौ त॒मांसि॑ गृ॒हतां
अ॒जु॒ष्टा आ॒भ्यां इं॒द्रः प॒क्वं आ॒मासु॑ अ॒न्तः सो॒मापू॑ष॒भ्यां ज॒न॒त
उ॒स्रिया॑सु ॥ २ ॥ सोमा॑पूषणा र॒ज॑सः वि॒मानं॑ स॒प्रऽच॑क्रं रथं अ॒-

विश्वऽमिन्वं विष्णुऽवृतं मनसा युज्यमानं तं जिन्वथः वृषणा
 पंचऽरश्मिं ॥३॥ दिवि अन्यः सदनं चक्रे उच्चा पृथिव्यां अन्यः अ-
 धि अंतरिक्षे तौ अस्मभ्यं पुरुऽवारं पुरुऽक्षुं रायः पोषं वि स्यतां
 नाभिं अस्मे ॥४॥ विश्वानि अन्यः भुवना जजान विश्वं अन्यः
 अभिऽचक्षाणः एति सोमापूषणौ अवतं धियं मे युवाभ्यां वि-
 श्वाः पृतनाः जयेम ॥५॥ धियं पूषा जिन्वतु विश्वंऽइन्वः रयिं सोमः
 रयिऽपतिं दधातु अवतु देवी अदितिः अनवा बृहत् वदेम वि-
 दथे सुवीराः ॥६॥ ६॥

॥४१॥ वायो ये ते सहस्रिणः रथासः तेभिः आ गृहि नियुत्वान
 सोमऽपीतये ॥१॥ नियुत्वान वायो आ गृहि अयं शुक्रः अयामि
 ते गतां असि सुन्वतः गृहं ॥२॥ शुक्रस्य अद्य गोऽआशिरः इंद्रवा-
 यू नियुत्वतः आ यातं पिबतं नरा ॥३॥ अयं वा मित्रावरुणा सुतः
 सोमः ऋतुऽवृधा मम इत् इह श्रुतं हव ॥४॥ राजानौ अनभिऽदु-
 हा ध्रुवे सदसि उतऽतमे सहस्रंऽस्थूणे आसाते ॥५॥ ७॥ ता सं-
 ऽराजा घृतऽआसुतीं आदित्या दानुनः पतीं सचेते अनव-
 ऽहरं ॥६॥ गोऽमत् ऊं सु नासत्या अश्वऽवत् यातं अश्विना
 वर्तिः रुद्रानुऽपाय्यं ॥७॥ न यत् परः न अंतरः आऽदधर्षत् वृषण-
 ऽवसू दुऽशंसः मर्त्यः रिपुः ॥८॥ ता नः आ वोळ्हं अश्विना रयिं
 पिशंगऽसंहं धिष्ण्या वरिवऽविदं ॥९॥ इंद्रः अंग महत् भयं
 अभि सत् अप चुच्यवत् सः हि स्थिरः विऽचर्षणिः ॥१०॥ ८॥ इंद्रः
 च मृळयाति नः न नः पश्चात् अघं नशत् भद्रं भवाति नः पुरः
 ॥११॥ इंद्रः आशाभ्यः परिसर्वाभ्यः अभयं करत् जेता शबून् वि-
 ऽचर्षणिः ॥१२॥ विश्वे देवासः आ गत शृणुत मे इमं हव आ इदं

अ० २. अ० ८. व० १२.] ॥ २०८ ॥ [म० २. अ० ४. सू० ४३.]

ब॒हिः नि सी॒दत ॥ १३ ॥ ती॒व्रः वः मधु॑ऽमान अ॒यं शुन॑ऽहोत्रेषु
म॒त्सरः ए॒तं पि॒बत॒ काम्यं ॥ १४ ॥ इंद्र॑ऽज्येष्ठाः मरु॑तऽगणाः दे॒
वांसः पू॒षऽरातयः वि॒श्वे मम॑ श्रुतं हवँ ॥ १५ ॥ १६ ॥ अ॒ंबिऽतमे नदी॑
ऽतमे दे॒विऽतमे सर॑स्वति अ॒प्रश॑स्ताऽऽइव स्म॒सि प्रऽश॑स्ति अ॒व
नः कृ॒धि ॥ १६ ॥ ते वि॒श्वं सर॑स्वति अ॒विता आ॒यूषि॑ दे॒व्यां शुन॑
ऽहोत्रेषु म॒त्स्व प्रऽजा॑ दे॒वि दि॒दिद्भि॑ नः ॥ १७ ॥ इ॒मा ब्र॒ह्म सर॑स्वति
जुष॑स्व वा॒जिनी॑ऽवति या ते म॒न्म गृ॒त्सऽम॒दाः ऋ॒तऽव॒रि प्रि॒या
दे॒वेषु॑ जुह॒ति ॥ १८ ॥ प्र इ॒तां य॒ज्ञस्य॑ शं॒ऽभुवा॑ युवां इ॒त् आ वृ॒णी
म॒हे अ॒ग्निं च ह॒व्यऽवा॒हनं ॥ १९ ॥ द्यावा॑ नः पृ॒थि॒वी इ॒मं सि॒ध्म अ॒द्य
दि॒विऽस्मृ॑शं य॒ज्ञं दे॒वेषु॑ य॒च्छतां ॥ २० ॥ आ वा॑ उप॒ऽस्य अ॒दुहा॑ दे॒
वाः सी॒दन्तु॑ य॒ज्ञियाः इ॒ह अ॒द्य सोम॑ऽपीतये ॥ २१ ॥ १० ॥

॥ ४२ ॥ कनि॒क्रद॑त ज॒नुषं॑ प्रऽब्रुवा॒णः इ॒यति॑ वाचं अ॒रिता॑ऽइव
ना॒वं सु॑ऽमंगलः च श॒कुने॒ भवा॑सि मा त्वा का चि॒त् अ॒भिऽभा
वि॒श्वं वि॒दत् ॥ १ ॥ मा त्वा श्ये॒नः उ॒त् व॒धी॒त मा सु॑ऽप॒र्यः मा त्वा
वि॒दत् इ॒षुऽमान॑ वी॒रः अ॒स्ता पि॒त्र्यां अ॒नु प्रऽदि॑शं कनि॒क्रद॑त
सु॑ऽमंगलः भ॒द्रऽवा॒दी व॒द् इ॒ह ॥ २ ॥ अ॒व क्र॑द॒ दक्षि॑णतः गृ॒हाणां॑
सु॑ऽमंगलः भ॒द्रऽवा॒दी श॒कुते॒ मा नः स्ते॒नः ई॒शत॒ मा अ॒घऽशंसः॑
बृ॒हत् व॒देम॒ वि॒दये॑ सु॒वीराः ॥ ३ ॥ ११ ॥

॥ ४३ ॥ प्रऽदक्षि॑णित् अ॒भि गृ॒णन्ति॑ का॒रवः॑ वयः व॒दतः॑ ऋ॒तु
ऽथा श॒कुंत॑यः उ॒भे वाचौ॑ व॒दति॑ सा॒मगाः॑ऽइव गा॒यत्रं॑ च चै॒स्तुभं॑
च अ॒नु रा॒जति॑ ॥ १ ॥ उ॒ज्जा॒ताऽइव॑ श॒कुने॒ सामं॑ गा॒यसि॑ ब्र॒ह्मऽपु॒त्रः
ऽइव॑ स॒र्वने॑षु शंस॒सि वृ॒षाऽइव॑ वा॒जी शि॒शुऽमतीः॑ अ॒पिऽइत्यं॑

सर्वतः नः शकुने भद्रं आ वद विश्वतः नः शकुने पुण्यं आ वद ॥२॥
 आऽवदनं त्वं शकुने भद्रं आ वद तूष्णीं आसीनः सुऽमतिं चिकि-
 द्वि नः यत् उतऽपतन् वदसि कर्करिः यथा बृहत् वदेम विदथे
 सुऽवीराः ॥ ३ ॥ १२ ॥ ४ ॥ २ ॥

॥ इति द्वितीयं मंडलं समाप्तं ॥

॥ १ ॥ सोमस्य मा तवसं वक्षि अये वह्निं चकर्थे विदथे यजथ्ये
 देवान् अच्छ दीद्यत् युंजे अद्रिं शंऽआये अये तन्वं जुषस्व ॥ १ ॥
 प्रांचं यज्ञं चकृम वर्धतां गीः समितऽभिः अग्निं नमसा दुवस्यन्
 दिवः शशासुः विदथा कवीनां गृत्साय चित् तवसे गातुं ईषुः ॥ २ ॥
 मयः दधे मेधिरः पूतऽदक्षः दिवः सुऽबन्धुः जनुषा पृथिव्याः अवि-
 दन् ऊं दर्शतं अपऽसु अंतः देवासः अग्निं अपसिं स्वसृणां ॥ ३ ॥
 अवर्धयन् सुऽभगं सप्त यज्ञीः श्वेतं जज्ञानं अरुषं महिऽत्वा शिष्णुं
 न जातं अभि आरुः अश्वाः देवासः अग्निं जनिमन् वपुथ्यन् ॥ ४ ॥
 शुक्रेभिः अगैः रजः आऽततन्वान् क्रतुं पुनानः कविऽभिः पवि-
 चैः शोचिः वसानः परि आयुः अपां श्रियः मिमीते बृहतीः अनू-
 नाः ॥ ५ ॥ १३ ॥ वव्राजं सी अनंदतीः अदब्धाः दिवः यज्ञीः अवसा-
 नाः अनयाः सना अच युवतयः सऽयोनीः एकं गर्भं दधिरे सप्त
 वाणीः ॥ ६ ॥ स्तीर्णाः अस्य संऽहतः विश्वऽरूपाः घृतस्य योनौ
 स्रवथे मधूनां अस्थुः अच धेनवः पिन्वमानाः मही दस्सस्य मा-
 तरा संऽईची ॥ ७ ॥ बभ्राणः सूनोः सहस्रः वि अद्यौ त दधानः शु-
 क्रा रभसा वपूषि श्रोतंति धाराः मधुनः घृतस्य वृषा यच ववृधे

काथेन॥६॥पितुः चित् ऊर्धः जनुषा विवेद् विअस्य धाराः असृ-
 जत् वि धेनाः गुहा चरतं सखिऽभिः शिवेभिः दिवः यहीभिः न
 गुहा बभूव॥७॥पितुः च गर्भे जनितुः च बभूव पूर्वीः एकः अधयत्
 पीप्यानाः वृष्णे सऽपत्नीं शुचये सऽबधू उभे असौ मनुष्ये नि
 पाहि ॥ १० ॥ १४ ॥ उरौ महान् अनिऽबाधे ववर्ध आपः अग्निं
 यशसः सं हि पूर्वीः ऋतस्य योनौ अशयत् दमूनाः जामीनां
 अग्निः अपसि स्वमृणां ॥ ११ ॥ अक्रः न बभ्रिः संऽइये महीनां दि-
 दृक्षेयः सूनवे भाऽऽञ्जीकः उत् उस्त्रियाः जनिता यः जजान
 अपां गर्भः नृऽतमः यद्भः अग्निः ॥ १२ ॥ अपां गर्भं दर्शतं ओषधीनां
 वना जजान सुऽभगा विऽरूपं देवासः चित् मनसा सं हि जग्मुः
 पनिष्ठं जातं तवसं दुवस्यन् ॥ १३ ॥ बृहंतः इत् भानवः भाऽऽञ्जी-
 कं अग्निं सचंत विऽद्युतः न शुक्राः गुहाऽइव वृद्धं सदसि स्वे
 अंतः अपारे ऊर्वे अमृतं दुहानाः ॥ १४ ॥ ईळे च त्वा यजमानः ह-
 विऽभिः ईळे सखिऽत्वं सुऽमतिं निऽकामः देवैः अवः मिमीहि
 सं जरिचे रक्ष च नः दम्येभिः अनीकैः ॥ १५ ॥ १५ ॥ उपऽक्षेतारः तव
 सुऽप्रनीते अग्ने विश्वानि धन्या दधानाः सुऽरेतसा श्रवंसा तुंज-
 मानाः अभि स्याम पृतनाऽयून् अदेवान् ॥ १६ ॥ आ देवानां अ-
 भवः केतुः अग्ने मद्रः विश्वानि काव्यानि विद्वान् प्रति मर्तान्
 अवासयः दमूनाः अनुदेवान् रथिरः यासि साधन ॥ १७ ॥ निदुरो-
 णे अमृतः मर्त्यानां राजा ससाद् विदधानि साधन घृतऽप्रतीकः
 उर्विया वि अद्यौत् अग्निः विश्वानि काव्यानि विद्वान् ॥ १८ ॥ आ
 नः गहि सख्येभिः शिवेभिः महान् महीभिः ऊतिऽभिः सरण्यन्
 अस्मे रयिं बहुलं संऽतरुचं सुऽवाचं भागं यशसं कृधि नः ॥ १९ ॥
 एता ते अग्ने जनिम सनानि प्र पूर्याय नूतनानि वोचं महांति

वृष्णे सर्वना कृता इमा जन्मन्ऽजन्मन् निऽहितः जातऽवेदाः
 ॥२०॥ जन्मन्ऽजन्मन् निऽहितः जातऽवेदाः विश्वामित्रेभिः इ-
 ध्यते अजस्रः तस्य वयं सुऽमृतौ यज्ञियस्य अपि भद्रे सौमनसे
 स्याम ॥२१॥ इमं यज्ञं सहसाऽवन् त्वं नः देवऽवा धेहि सुऽक्रतो०
 राणः प्रयंसि होतः बृहतीः इषः नः अग्ने महि द्रविणं आ यजस्व
 ॥२२॥ इच्छां अग्ने पुरुऽदंसं सनिंगोः शश्वतऽतमं हवमानाय साध-
 स्यात् नः सूनुः तनयः विजाऽवा अग्ने सा ते सुऽमृतिः भूतु असे
 ॥२३॥ १६॥

॥२॥ वैश्वानराय धिषणां ऋतऽवृधे घृतं न पूतं अग्नये जना-
 मसि द्विता होतारं मनुषः च वाघतः धिया रथं न कुलिशः सं ऋ-
 ण्वति ॥१॥ सः रोचयत् जनुषा रोदसी उभे सः माचोः अभवत्
 पुत्रः ईड्यः हव्यऽवाट् अग्निः अजरः चनऽहितः दुऽदभः विशां
 अतिथिः विभाऽवसुः ॥२॥ ऋत्वा दक्षस्य तरुषः विऽधर्मणि देवा-
 सः अग्निं जनयन्त चित्रिऽभिः रुरुचानं भानुना ज्योतिषा महं
 अत्यं न वाजं सनिथन् उप ब्रुवे ॥३॥ आ मंदस्य सनिथन्तः वरेण्यं
 वृणीमहे अह्यं वाजं ऋग्मियं रातिं भृगूणां उशिजं कविऽक्रतुं
 अग्निं राजतं दिव्येन शोचिषा ॥४॥ अग्निं सुन्नाय दधिरे पुरः जनाः
 वाजऽश्रवसं इह वृक्तऽबर्हिषः यतऽसुचः सुऽरुचं विश्वऽदेव्यं रु-
 द्रं यज्ञानां साधतऽइष्टिं अपसा ॥५॥ १७॥ पावकऽशोचे तव हि
 क्षयं परि होतः यज्ञेषु वृक्तऽबर्हिषः नरः अग्ने दुवः इच्छमानासः
 आर्यं उप आसते द्रविणं धेहि तेभ्यः ॥६॥ आ रोदसी अपृणत्
 आ स्वः महत् जातं यत् एनं अपसं अधारयन् सः अध्वराय परि-
 नीयते कविः अत्यं न वाजऽसातये चनऽहितः ॥७॥ नमस्यतं

हव्यऽदातिं सुऽअध्वरं दुवस्यतं दम्यं जातऽवैदसं रथीः ऋतस्य
 बृहतः विऽचर्षणिः अग्निः देवानां अभवत् पुरऽहितः॥६॥ तिस्रः
 यद्दस्य संऽइधः परिऽज्मनः अग्नेः अपुनन उशिजः अमृत्यवः ता-
 सां एकां अदधुः मयै भुजं ऊं लोकं ऊं द्वे उप जामिं ईयतुः॥१॥
 विशां कविं विशपतिं मानुषीः इषः सं सी अकृण्वन् स्वऽधितिं
 न तेजसे सः उतऽवतः निऽवतः याति वेविषतः सः गर्भे एषु भु-
 वनेषु दीधरत् ॥१०॥१६॥ सः जिन्वते जठरेषु प्रज्जिऽवान् वृषा
 चिचेषु नानदत् न सिंहः वैश्वानरः पृथुऽपाजाः अमर्त्यः वसु रत्ना
 दयमानः वि दाश्रुषे ॥११॥ वैश्वानरः प्रत्नऽथा नाकं आ अरुहत्
 दिवः पृष्ठं भंदमानः सुमन्मऽभिः सः पूर्वऽवत् जनयन् जंतवे धनं
 समानं अज्मं परि एति जागृविः ॥१२॥ ऋतऽवानं यज्ञियं विप्रं
 उक्थ्य आ यं दधे मातरिश्वा दिवि क्षयं तं चित्रऽयामं हरिऽकेशं
 ईमहे सुऽदीतिं अग्निं सुविताय नव्यसे ॥१३॥ शुचिं न यामन इषिं
 स्वऽऽदृशं केतुं दिवः रोचनऽस्थां उषऽबुधं अग्निं मूर्धानं दिवः
 अप्रतिऽस्कुतं तं ईमहे नमसा वाजिनं बृहत् ॥१४॥ मंद्रं होतारं
 शुचिं अहं याविनं दमूनसं उक्थ्य विश्वऽचर्षणिं रथं न चित्रं व-
 पुषाय दर्शतं मनुऽहितं सद इत् रायः ईमहे ॥१५॥१९॥

॥३॥ वैश्वानराय पृथुऽपाजसे विपः रत्ना विधंत धरुणेषु गा-
 तवे अग्निः हि देवान् अमृतः दुवस्यति अथ धर्माणि सनतां न
 दृदुषत् ॥१॥ अंतः दृतः रोदसी दस्सः ईयते होता निऽसन्नः मनुषः
 पुरऽहितः क्षयं बृहंतं परि भूषति द्युऽभिः देवेभिः अग्निः इषितः
 धियाऽवसुः ॥२॥ केतुं यज्ञानां विदथस्य साधनं विप्रासः अग्निं
 महयंत चित्रिऽभिः अपांसि यस्मिन् अधि संऽदधुः गिरः त-

स्मिन् सुम्नानि यजमानः आ चके ॥३॥ पिता यज्ञानां असुरः वि-
 पः ऽचित्तां विऽमानं अग्निः वयुनं च वाघतां आ विवेश रोदसी-
 भूरिऽवर्षसा पुरुऽप्रियः भन्दते धामऽभिः कविः ॥४॥ चंद्रं अग्निं
 चंद्रऽरथं हरिऽव्रतं वैश्वानरं अप्सुऽसदं स्वः ऽविदं विऽगाहं तूष्णीं
 तविषीभिः आऽवृतं भूषिणं देवासः इह सुऽश्रियं दधुः ॥५॥ २०॥
 अग्निः देवेभिः मनुषः च जंतुऽभिः तन्वानः यज्ञं पुरुऽपेशंसं धिया
 रथीः अंतः इयते साधदिष्टिभिः जीरः दमूनाः अभिशस्तिऽचा-
 तनः ॥६॥ अग्ने जरस्व सुऽअपत्ये आयुनि ऊर्जा पिन्वस्व सं इषः
 दिदीहि नः वयांसि जिन्व बृहतः च जागृवे उशिक देवानां असिं
 सुऽक्रतुः विपां ॥७॥ विशपतिं यज्ञं अतिथिं नरः सदा यंतारं धीनां
 उशिजं च वाघतां अध्वराणां चेतनं जातऽवेदसं प्र शंसंति नमं-
 सा जूतिभिः वृधे ॥ ८ ॥ विभाऽवा देवः सुऽरणः परि क्षितीः
 अग्निः बभूव शर्वसा सुमतऽरथः तस्य व्रतानि भूरिऽपोषिणः
 वयं उप भूषेम दमे आ सुवृक्तिभिः ॥९॥ वैश्वानरतव धामानि
 आ चके येभिः स्वः ऽवित् अभवः विऽचक्षुण जातः आ अपृणः
 भुवनानि रोदसी अग्ने ता विश्वा परिऽभूः असि त्मना ॥१०॥ वै-
 श्वानरस्य दंसनाभ्यः बृहत अरिणात् एकः सुऽअपस्यया कविः
 उभा पितरा महयन् अजायत अग्निः द्यावापृथिवी भूरिऽरे-
 तसा ॥ ११ ॥ २१ ॥

॥४॥ समितऽसमित सुऽमनाः बोधि अस्मे श्रुचाऽश्रुचा सु-
 ऽमतिं रासि वस्वः आ देव देवान् यजथाय वक्षि सखा सखीन्
 सुऽमनाः यक्षि अग्ने ॥१॥ यं देवासः त्रिः अहंन आऽयजंते दिवे-
 ऽदिवे वरुणः मित्रः अग्निः सः इमं यज्ञं मधुऽमंतं कृधि नः तनू-

ऽनपात् घृतऽयोनिं विधत्तं ॥२॥ प्र दीधितिः विश्वऽवारा जिगा-
ति होतारं इळः प्रथमं यजध्ये अच्छं नमःऽभिः वृषभं वंद्यै सः
देवान् यक्ष्मत् इषितः यजीयान् ॥३॥ ऊर्ध्वः वांगातुः अध्वरे अका-
रि ऊर्ध्वा शोचीषि प्रऽस्थिता रजांसि दिवः वानाभां नि असादि
होता स्तृणीमहि देवऽब्यचाः वि बर्हिः ॥४॥ सप्त होचाणि मनसा
वृणानाः इन्वतः विश्वं प्रति यन् ऋतेन नृऽपेक्षसः विदथेषु प्र
जाताः अभि इमं यज्ञं विचरंत पूर्वीः ॥५॥ २२॥ आभंदमाने उषसौ
उपाके उत सस्येते तन्वा विऽरूपे० यथानः मित्रः वरुणः जुज्वे-
षत् इंद्रः मरुत्वान् उत वा महःऽभिः ॥६॥ दैव्या होतारा प्रथमा
नि ऋजे सप्त पृक्षासः स्वधया मदन्ति ऋतं शंसंतः ऋतं इत् ते
आहुः अनु व्रतं व्रतऽपाः दीधानाः ॥७॥ आ भारती भारतीभिः
सऽजोषाः इळा देवैः मनुष्येभिः अग्निः सरस्वती सारस्वतेभिः
अर्वाक् तिस्रः देवीः बर्हिः आ इदं सदंतु ॥८॥ तत नः तुरीयं अध
पोषयित्नु देव त्वष्टः वि रराणः स्यस्व० यतः वीरः कर्मण्यः सुऽदक्षः
युक्तऽयावा जायते देवऽकामः ॥९॥ वनस्पते अव सृज उप देवान्
अग्निः हविः शमिता सृदयाति सः इत् ऊं होता सत्यऽतरः यजा-
ति यथा देवानां जनिमानि वेद ॥१०॥ आ याहि अग्ने संऽइधानः
अर्वाङ् इंद्रेण देवैः सऽरथं तुरेभिः बर्हिः नः आस्तां अदितिः सु-
ऽपुचा स्वाहा देवाः अमृताः मादयन्तां ॥११॥ २३ ॥

॥५॥ प्रति अग्निः उषसः चेकिता नः अबोधि विप्रः पदऽवीः
कवीनां पृथुऽपाजाः देवयतऽभिः संऽइङ्घः अप द्वारा तमसः
वर्हिः आवः० ॥ १॥ प्र इत् ऊं अग्निः ववृधे स्तोमेभिः गीऽभिः
स्तोतृणां नमस्यः उक्थैः पूर्वीः ऋतस्य संऽदृशः चकानः सं दूतः

अद्यौत उषसः विऽरोके॥२॥ अधायि अग्निः मानुषीषु विष्णु अपां
 गर्भैः मित्रः ऋतेन साधन आहृतः यजतः सानु अस्थात अभूत
 ऊं विप्रः हव्यः मतीनां ॥३॥ मित्रः अग्निः भवति यत् संऽइड्यः मि-
 त्रः होता वरुणः जातऽवेदाः मित्रः अध्वर्युः इधिरः दमूनाः मित्रः
 सिंधूनां उत पर्वतानां ॥४॥ पाति प्रियं रिपः अयं पदं वेः पाति
 यद्वाः चरणं सूर्यस्य पाति नाभां सप्तऽशीर्षाणं अग्निः पाति देवा-
 नां उपऽमादं ऋष्वः ॥५॥२४॥ ऋभुः चक्रे ईड्यं चारुनाम विश्वा-
 नि देवः वयुनानि विद्वान् ससस्यं चर्म घृतऽवत पदं वेः तत् इत्
 अग्निः रक्षति अप्रऽयुच्छन् ॥६॥ आ योनिं अग्निः घृतऽवतं अ-
 स्थात पृथुऽप्रगानं उशतं उशानः दीद्यानः शुचिः ऋष्वः पावकः
 पुनःऽपुनः मातरां नव्यसी कः० ॥७॥ सद्यः जातः ओषधीभिः
 ववक्षे यदि वर्धति प्रऽस्वः घृतेन आपःऽइव प्रऽवता शुभमानाः
 उरुथत अग्निः पित्रोः उपऽस्ये ॥८॥ उत ऊं स्तुतः संऽइधा यद्वाः
 अद्यौत वर्षेन दिवः अधि नाभां पृथिव्याः मित्रः अग्निः ईड्यः
 मातरिष्वा आ दूतः वक्षत यजथाय देवान् ॥९॥ उत अस्तंभीत
 संऽइधा नाकं ऋष्वः अग्निः भवन् उतऽतमः रोचनानां यदि भृ-
 गुऽभ्यः परि मातरिष्वा गुहां संतं हव्यऽवाहं संऽइधे ॥१०॥ इळां
 अग्ने पुरुऽदंसं सनिं गोः शश्वतऽतमं हवमानाय साध स्यात् नः
 सूनुः तनयः विजाऽवा अग्ने सा ते सुऽमतिः भूतु अस्मे ॥११॥२५॥

॥६॥ प्र कारवः मनना वच्यमानाः देवद्रीचीं नयत देवऽयंतः
 दक्षिणाऽवाट् वाजिनीं प्राची एति हविः भरती अग्नये घृताचीं
 ॥१॥ आ रोदसी अपृणाः जायमानः उत प्र रिक्थाः अध नु प्र-
 ऽयज्यो दिवः चित् अग्ने महिना पृथिव्याः वच्यंतां ते वह्नयः सप्त-

ऽजिह्वाः॥२॥ द्यौः च त्वा पृथिवी यज्ञियांसः नि होतारं सा दयंते
 दमाय यदि विशः मानुषीः देवऽयंतीः प्रयस्वतीः ईळते श्रुक्
 अर्चिः॥३॥ महान सधऽस्य ध्रुवः आ निऽसत्तः अंतः द्यावा मा-
 हिने हर्यमाणः आस्के सऽपत्नीं० अजरे अमृक्ते सबऽदुघे० उ-
 रुऽगायस्य धेनू॥४॥ व्रता ते अग्ने महतः महानि तव क्रत्वा रो-
 दंसी आ ततंथ त्वं दूतः अभवः जायमानः त्वं नेता वृषभ चर्षणी-
 नां॥५॥२६॥ ऋतस्य वा केशिना योग्याभिः घृतऽस्रुवा रोहिता
 धुरि धिष्व अथ आ वह देवान् देव विश्वान् सुऽअध्वरा कृणुहि
 जातऽवेदः॥६॥ दिवः चित् आ ते रुचयंत रोकाः उषः विऽभातीः
 अनुभासि पूर्वीः अपः यत अग्ने उशधक् वनेषु होतुः मंदस्य पन-
 यंत देवाः॥७॥ उरौ वा ये अंतरिक्षे मदंति दिवः वा ये रोचने संति
 देवाः ऊमाः वा ये सुऽहवासः यजत्राः आऽयेमिरे रथ्यः अग्ने अ-
 श्वाः॥८॥ आ एभिः अग्ने सऽरथं याहि अर्वाङ् नानाऽरथं वा वि-
 ऽभवः हि अश्वाः पत्नीऽवतः त्रिंशतं चीन् च देवान् अनुऽस्वधं
 आ वह मादयस्य॥९॥ सः होता यस्य रोदंसी चित् उर्वी यज्ञ-
 ऽयज्ञं अभि वृधे गृणीतः प्राचीं अध्वराऽइव तस्थतुः सुऽमेकं०
 ऋतऽवरीं० ऋतऽजातस्य सत्ये॥१०॥ इळां अग्ने पुरुऽदंसं सनिं
 गोः शश्वतऽतमं हवमानाय साध स्यात् नः सूनुः तनयः विजा-
 ऽवा अग्ने सा ते सुऽमतिः भूतु अस्मे॥११॥२७॥८॥२॥

॥७॥ प्रये आरुः शितिऽपृष्ठस्य धासेः आ मातरां विविशुः सप्त
 वारणीः परिऽक्षिता पितरां सं चरेते प्र सस्ते दीर्घ आयुः प्र-
 ऽयक्षे॥१॥ दिवक्षसः धेनवः वृणाः अश्वाः देवीः आ तस्थी मधु-
 ऽमत वहतीः ऋतस्य त्वा सदसि क्षेमऽयंतं परि एका चरति वतै-

निंगौः॥२॥ आसी अरोहत् सुऽयमाः भवन्तीः पतिः चिकित्वान्
 रयिऽवित रयीणां प्रनीलऽपृष्ठः अतसस्य धासेः ताः अवासयत्
 पुरुषऽप्रतीकः॥३॥ महि त्वाष्ट्रं ऊर्जयन्तीः अजुर्यं स्तुभुऽयमानं व-
 हतः वहन्ति वि अगेभिः दिद्युतानः सधऽस्ये एकाऽइव रोदसी
 आविवेश॥४॥ जानन्ति वृणाः अरुषस्य शेवं उत ब्रध्नस्य शासने
 रणन्ति दिवऽरुचः सुऽरुचः रोचमानाः इळा येषां गण्या माहि-
 नागीः॥५॥१॥ उतो पितृऽभ्यां प्रऽविदा अनु घोषं महः महत्-
 ऽभ्यां अनयन्त शूषं उक्षा ह यच बरि धानं अक्तोः अनु स्वं धामं
 जरितुः ववक्ष॥६॥ अध्वर्युऽभिः पंचऽभिः सप्त विप्राः प्रियं रक्षन्ति
 निऽहितं पदं वेः० प्राचः मदन्ति उक्षाः अजुर्याः देवाः देवानां
 अनु हि व्रता गुः०॥७॥ दैव्या होतारा प्रथमानि ऋजे सप्त पृक्षासः
 स्वधया मदन्ति ऋतं शंसन्तः ऋतं इत् ते आहुः अनु व्रतं व्रतऽपाः
 दीधानाः॥८॥ वृषऽयन्ते महे अत्याय पूर्वीः वृष्णे चिचाय रश्मयः
 सुऽयामाः देव होतः मद्रऽतरः चिकित्वान् महः देवान् रोदसी
 आ इह वक्षि॥९॥ पृष्ठऽप्रयजः द्रविणः सुऽवाचः सुऽकेतवः उ-
 षसः रेवत् ऊषुः उतो चित् अग्ने महिना पृथिव्याः कृतं चित्
 एनं सं महे दशस्य॥१०॥ इळा अग्ने पुरुऽदंसं सनि गोः शश्वत-
 ऽतमं हवमानाय साध स्यात् नः सूनुः तनयः विजाऽवा अग्ने सा
 ते सुऽमतिः भूतु असे॥ ११॥ २ ॥

॥८॥ अजन्ति त्वा अध्वरे देवऽयन्तः वनस्पते मधुना दैव्येन यत्
 ऊर्ध्वः तिष्ठाः द्रविणा इह धत्ता यत् वा क्षयः मातुः अस्याः उप-
 ऽस्ये॥१॥ संऽइडस्य अयमाणः पुरस्तात् ब्रह्म वन्वानः अजरं सु-
 ऽवीरं आरे अस्मत् अमतिं बाधमानः उत अयस्व महते सौभ-

गाय॥२॥ उ॒त् अ॒य॒स्व व॒न॒स्प॒ते व॒र्ष॒न् पृ॒थि॒व्याः अ॒धि सु॒मि॒ती
मी॒य॒मा॒नः व॒र्चः धा॒ः य॒ज्ञऽवा॒ह॒से॥३॥ यु॒वा सु॒वा॒साः परि॒वी॒तः
आ अ॒गा॒त् सः ऊँ॑ श्रे॒या॒न् भ॒व॒ति जा॒य॒मा॒नः तं धी॒रा॒सः क॒वयः
उ॒त् न॒य॒न्ति सु॒ऽआ॒ध्यः म॒न॒सा दे॒वऽय॒न्तः॥४॥ जा॒तः जा॒य॒ते सु॒दि॒-
नऽत्वे अ॒ह्नाँ स॒ऽम॒र्ये आ वि॒दथे॑ व॒र्ध॒मा॒नः पु॒न॒न्ति धी॒राः अ॒प॒सः
म॒नी॒षा दे॒वऽयाः वि॒प्रः उ॒त् इ॒य॒ति वा॒चै॑॥५॥३॥ या॒न् वः न॒रः दे॒वऽ-
य॒न्तः नि॒ऽमि॒म्युः व॒न॒स्प॒ते स्वऽधि॒तिः वा॒ त॒त॒क्ष॑ ते दे॒वा॒सः स्व॒-
र॒वः त॒स्थिऽवा॒सः प्र॒जाऽव॒त् अ॒सो॑ दि॒धि॒ष॒न्तु॒ रत्नै॑॥६॥ ये वृ॒क्षाः
सः अ॒धि क्ष॒मि नि॒ऽमि॒ता॒सः य॒तऽसु॒चः ते नः॒ व्य॒न्तु॒ वा॒र्ये दे॒वऽवा॒-
क्षे॒चऽसा॒ध॒सः॥७॥ आ॒दि॒त्याः रु॒द्राः व॒स॒वः सु॒ऽनी॒थाः द्या॒वा॒क्षा॒-
मां पृ॒थि॒वी अ॒न्तरि॑क्षं स॒ऽजो॒ष॒सः य॒ज्ञं अ॒व॒न्तु॒ दे॒वाः ऊ॒र्ध्वं कृ॒ण्व॑न्तु
अ॒ध्व॒र॒स्य के॒तुं॥८॥ हं॒साऽइ॒व श्रे॒णिऽशः॑ य॒ता॒नाः शु॒क्रा व॒सा॒नाः
स्व॒र॒वः नः॒ आ अ॒गुः उ॒त्ऽनी॒य॒मा॒नाः क॒विऽभिः॑ पु॒रस्ता॑त् दे॒वाः
दे॒वा॒नाँ अ॒पि य॑न्ति पा॒थः॥९॥ शृ॒ंगा॒णिऽइ॒व इ॒त् शृ॒गि॒णौ स॒ दृ॒ह-
श्रे च॒षा॒लऽव॒न्तः स्व॒र॒वः पृ॒थि॒व्यां वा॒घ॒तऽभिः॑ वा॒ विऽह॒वे श्रो॒-
ष॒मा॒णाः अ॒स्मान् अ॒व॒न्तु॒ पृ॒त॒ना॒ज्यै॒षु॥१०॥ व॒न॒स्प॒ते श॒तऽव॒ल्शः
वि॒रो॒ह॒स॒ह॒स्रऽव॒ल्शः॑ वि॒व॒यं रु॒हे म॒य॑न्तां अ॒यं स्वऽधि॒तिः तेज॑-
मा॒नः प्र॒ऽनि॒ना॒य॒ मह॑ते सौ॒भ॒गा॒य॥ ११॥ ४॥

॥९॥ सखा॑यः त्वा॒ व॒वृ॒म॒हे दे॒वं म॒ता॑सः ऊ॒तये॑ अ॒पां न॒पा॑न्तं सु॒-
ऽभ॒गं सु॒दी॒दि॒तिं सु॒ऽप्र॒तृ॒तिं अ॒ने॒ह॒सं॥११॥ का॒य॒मा॒नः व॒ना॒त्वं य॒त्
मा॒तृः अ॒ज॒ग॒न॒ अ॒पः न॒ त॒त् ते अ॒ग्रे प्र॒ऽमृ॒षे नि॒ऽव॒र्ते॑न् य॒त् दू॒रे स॒न्
इ॒ह अ॒भ॒वः॥२॥ अ॒ति॒ तृ॒ष्टं व॒व॒क्षि॒थ अ॒थ ए॒व सु॒ऽम॒नाः अ॒सि प्र॒-
ऽप्रं अ॒न्ये य॑न्ति परि॒ अ॒न्ये आ॒स॒ते॒ येषाँ॑ स॒ख्ये अ॒सि अ॒श्रितः॑॥३॥ ई॒यि॒-

ऽवांसं अति सिधः शश्वतीः अति सश्वतः अनु ई अविन्दन् नि-
 ऽचिरासः अदुहः अप्सु सिंहऽइव श्रितं ॥ ४ ॥ ससृवांसं ऽइव
 त्मना अमिं इत्या तिरऽहितं आ एनं नयत् मातरिश्वा पराऽवतः
 देवेभ्यः मथितं परि ॥ ५ ॥ ५ ॥ तं त्वा मतीः अगृभ्णत देवेभ्यः हव्य-
 ऽवाहन विश्वान यत् यज्ञान अभिऽपासि मानुष तव क्रत्वा य-
 विष्ठय ॥ ६ ॥ तत् भद्रं तव दंसना पाकाय चित छदयति त्वां यत्
 अग्ने पशवः संऽआसति संऽइडं अपिऽशर्वरे ॥ ७ ॥ आ जुहोत सुऽअ-
 ध्वरं शीरं पावकऽशोचिषं आश्रु दूतं अजिरं प्रत्नं ईडयं श्रुष्टी देवं
 सपर्यत ॥ ८ ॥ बीणिं शता बीसहस्राणि अमिं त्रिंशत् च देवाः नव
 च असपर्यन् औक्षन् घृतैः अस्तृणन् बर्हिः अस्मे आत इत होतारं
 नि असादयन्त ॥ ९ ॥ ६ ॥

॥ १० ॥ त्वां अग्ने मनीषिणः संऽराजं चर्षणीनां देवं मतींसः इं-
 धते सं अध्वरे ॥ १ ॥ त्वां यज्ञेषु ऋत्विजं अग्ने होतारं ईकृते गोपाः
 ऋतस्य दीदिहि स्वे दमे ॥ २ ॥ सः घयः ते ददाशति संऽइधा जात-
 ऽवेदसे सः अग्ने धत्ते सुऽवीर्यं सः पुष्यति ॥ ३ ॥ सः केतुः अध्वराणां
 अग्निः देवेभिः आ गमत् अंजानः सप्त होतृऽभिः हविष्मते ॥ ४ ॥ प्र
 होत्रे पूर्य वचः अमये भरत बृहत् विपां ज्योतींषि विभ्रते न वेधसे
 ॥ ५ ॥ ७ ॥ अमिं वर्धतु नः गिरः यतः जायते उक्थ्यः महे वाजाय द्र-
 विणाय दर्शतः ॥ ६ ॥ अग्ने यजिष्ठः अध्वरे देवान देवऽयते यज हो-
 ता मद्रः वि राजसि अति सिधः ॥ ७ ॥ सः नः पावक दीदिहि द्यु-
 ऽमत अस्मे सुऽवीर्यं भव स्तोतृऽभ्यः अंतमः स्वस्तये ॥ ८ ॥ तं त्वा
 विप्राः विपन्यवः जागृऽवांसः सं इंधते हव्यऽवाहं अमर्त्य सहः-
 ऽवृधं ॥ ९ ॥ ८ ॥

॥११॥ अग्निः होता पुरःऽहितः अध्वरस्य विऽचर्षणिः सः वेद
यज्ञं आनुषक् ॥१॥ सः हव्यऽवाद् अमर्त्यः उशिक् दूतः चनःऽहितः
अग्निः धिया सं चृण्वति ॥२॥ अग्निः धिया सः चेतति केतुः यज्ञस्य
पूर्यः अर्थं हि अस्य तरणिं ॥३॥ अग्निं सूनुं सनऽश्रुतं सहसः जा-
तऽवेदसं बहिं देवाः अकृण्वत ॥४॥ अदाभ्यः पुरःऽएता विशां
अग्निः मानुषीणां तूणिः रथः सदा नवः ॥५॥ १॥ संहान विश्वाः अ-
भिऽयुजः क्रतुः देवानां अमृक्तः अग्निः तु विश्ववःऽतमः ॥६॥ अभि
प्रयांसि वाहसा दाश्वान अश्रोति मर्त्यैः क्षयं पावकऽशोचिषः
॥७॥ परिविश्वानि सुऽधिता अग्नेः अश्याम मन्मऽभिः विप्रासः
जातऽवेदसः ॥८॥ अग्ने विश्वानि वार्यां वाजेषु सनिषामहे त्वे
देवासः आ ईरि ॥ ९ ॥ १० ॥

॥१२॥ इंद्राग्नी आगतं सुतं गीऽभिः नभः वरेण्यं अस्य पातं धि-
या इषिता ॥१॥ इंद्राग्नी जरितुः सचा यज्ञः जिगाति चेतनः अया
पातं इमं सुतं ॥२॥ इंद्रं अग्निं कविऽछदा यज्ञस्य जूत्या वृणे तासो-
मस्य इह तृपतां ॥३॥ तोशा वृचऽहना हुवे सऽजित्वाना अपरा-
ऽजिता इंद्राग्नी वाजऽसातमा ॥४॥ प्र वां अर्चति उक्थिनः नी-
थऽविदः जरितारः इंद्राग्नी इषः आ वृणे ॥५॥ ११॥ इंद्राग्नी नवतिं
पुरः दासऽपत्नीः अधूनुतं साकं एकेन कर्मणा ॥६॥ इंद्राग्नी अपंसः
परि उप प्र यंति धीतयः चतस्य पथ्याः अनु ॥७॥ इंद्राग्नी त्वि-
षाणि वां सधऽस्थानि प्रयांसि च युवोः अपऽतूर्यं हितं ॥८॥
इंद्राग्नी रोचना दिवः परि वाजेषु भूषयः तत् वां चेति प्र वीर्यं
॥ ९ ॥ १२ ॥ १ ॥

॥१३॥ प्र वः देवाय अग्नये बहिष्ठं अर्चं अस्मै गमंत देवेभिः आ

अ० ३. अ० १. व० १४.] ॥ २२१ ॥ [म० ३. अ० २. सू० १४.]

सः नः यजिष्ठः बर्हिः आ सद्त ॥ १ ॥ ऋतऽवा यस्य रोदसी दक्षी
सचते ऊतयः हविष्मन्तः तं ईळते तं सनिथन्तः अवसे ॥ २ ॥ सः यं-
ता विप्रः एषां सः यज्ञानां अथ हि सः अग्निं तं वः दुवस्यत दाता
यः वनिता मघं ॥ ३ ॥ सः नः शर्माणि वीतये अग्निः यच्छतु शंसतमा
यतः नः प्रुष्णवत् वसुदिवि क्षितिऽभ्यः अपऽसु आ ॥ ४ ॥ दीदऽवा-
सं अपूर्व्य वस्वीभिः अस्य धीतिऽभिः ऋक्काणः अग्निं इधते होतां रं
विश्रपतिं विशां ॥ ५ ॥ उत नः ब्रह्मन् अविषः उक्थेषु देवऽहूतमः
शं नः शोच मरुतऽवृधः अग्ने सहस्रऽसातमः ॥ ६ ॥ नु नः रास्व स-
हस्रऽवत् तोक् सवत् पुष्टिऽमत् वसुद्युमत् अग्ने सुवीर्यं वर्षिष्ठं
अनुपऽक्षितं ॥ ७ ॥ १३ ॥

॥ १४ ॥ आ होता मद्रः विदथानि अस्थात् सत्यः यज्वा कवि-
ऽतमः सः वेधाः विद्युतऽरथः सहसः पुत्रः अग्निः शोचिऽकेशः
पृथिव्यां पाजः अश्वेत ॥ १ ॥ अयामिते नमःऽउक्तिं जुषस्व ऋत-
ऽवः तुभ्यं चेतते सहस्वः विद्वान् आ वक्षि विदुषः नि सत्सि मध्ये
आ बर्हिः ऊतये यजत्र ॥ २ ॥ द्रवतां ते उषसा वाजयंती अग्ने वा-
तस्य पथ्याभिः अर्च्छ यत् सी अजंति पूर्य हविऽभिः आ वंधुरा-
ऽइव तस्थतुः दुरोणे ॥ ३ ॥ मित्रः च तुभ्यं वरुणः सहस्वः अग्ने विश्वे
मरुतः सुमं अर्चन् यत् शोचिषा सहसः पुत्र तिष्ठाः अभि क्षितीः
प्रथयेन् सूर्यः नृन् ॥ ४ ॥ वयं ते अद्य ररिम हि कामं उत्तानऽहस्ताः
नमसा उपऽसद्य यजिष्ठेन मनसा यक्षि देवान् असेधता मन्मना
विप्रः अग्ने ॥ ५ ॥ त्वत् हि पुत्र सहसः वि पूर्वीः देवस्य यन्ति ऊ-
तयः वि वाजाः त्वं देहि सहस्रिणं रयिं नः अद्रोघेण वचसा सत्यं
अग्ने ॥ ६ ॥ तुभ्यं दक्षः कविऽऋतो यानि इमा देव मर्तासः अध्वरे

अ० ३. अ० १. व० १६.] ॥ २२२ ॥ [म० ३. अ० २. सू० १६.]

अकर्म त्वं विश्वस्य सुऽरथस्य बोधि सवै तत् अग्ने अमृत स्वद इह
॥ ७ ॥ १४ ॥

॥ १५ ॥ वि पाजसा पृथुना शोशुचानः बाधस्व द्विषः रक्षसः
अमीवाः सुऽशर्मणः बृहत् शर्मणि स्यां अग्नेः अहं सुऽहवस्य प्र-
ऽनीतौ ॥ १ ॥ त्वं नः अस्याः उषसः विऽउष्टौ त्वं सूर उतऽइते बोधि
गोपाः जन्मऽइव नित्यं तनयं जुषस्व स्तोमं मे अग्ने तन्वां सुजात
॥ २ ॥ त्वं नुऽचक्षाः वृषभ अनु पूर्वीः कृष्णासु अग्ने अरुषः विभाहि
वसो नेषि च पषि च अति अहं कृधि नः राये उशिजः यविष्ठ
॥ ३ ॥ अषाळहः अग्ने वृषभः दिदीहि पुरः विश्वाः सौभंगा संऽजि-
गीवान यज्ञस्य नेता प्रथमस्य पायोः जातऽवेदः बृहत् सुऽप्र-
णीते ॥ ४ ॥ अच्छिद्रा शर्म जरितः पुरुणि देवान अच्छ दीद्यानः
सुऽमेधाः रथः न सस्त्रिः अभि वक्षि वाजं अग्ने त्वं रोदसी नः सु-
ऽमेके ॥ ५ ॥ प्र पीपय वृषभ जिवं वाजान अग्ने त्वं रोदसी नः सु-
ऽदोघे देवेभिः देव सुऽरुचा रुचानः मानः मर्तस्य दुऽमतिः परि-
स्थात् ॥ ६ ॥ इळा अग्ने पुरुऽदंसं सनिंगोः शश्वतऽतमं हवमानाय
साध स्यात् नः सूनुः तनयः विजाऽवा अग्ने सा ते सुऽमतिः भूतु
अस्मे ॥ ७ ॥ १५ ॥

॥ १६ ॥ अयं अग्निः सुऽवीर्यस्य ईशे महः सौभगस्य रायः ईशे
सुऽअप्रत्यस्य गोऽमतः ईशे वृचऽहयानां ॥ १ ॥ इमं नरः मरुतः
सश्वत वृधं यस्मिन् रायः शेऽवृधासः अभि ये संति पृतनासु दुः-
ऽध्यः विश्वाहा शचुं आऽदुभुः ॥ २ ॥ सः त्वं नः रायः शिशीहि मीढुः
अग्ने सुऽवीर्यस्य तुविऽद्युम्न वर्षिष्ठस्य प्रजाऽवतः अनमीवस्य

शुष्मिणः॥३॥ चक्रिः यः विश्वा भुवना अभि स सहिः चक्रिः देवेषु आदुवः आ देवेषु यतते आ सुऽवीर्ये आ शसे उत नृणां॥४॥ मा नः अग्ने अमंतये मा अवीरतायै रीरधः मा अगोतयि सहसः पुत्र मा निदे अप द्वेषांसि आ कृधि॥५॥ शग्धि वाजस्य सुऽभग प्रजाऽवतः अग्ने बृहतः अध्वरे सं राया भूयसा मृज मयऽभुना तुविऽद्युम्न यशस्वता॥६॥१६॥

॥१७॥ संऽइध्यमानः प्रथमा अनु धर्मे सं अक्तुऽभिः अज्यते विश्वऽवारः शोचिऽकेशः घृतऽनिर्निक् पावकः सुऽयज्ञः अग्निः यजथाय देवान्॥१॥ यथा अयजः होचं अग्ने पृथिव्याः यथा दिवः जातऽवेदः चिकित्वान एव अनेन हविषा यक्षि देवान् मनुष्वत् यज्ञं प्र तिर इमं अद्य॥२॥ चीणिं आयूषि तव जातऽवेदः तिस्रः आऽजानीः उषसः ते अग्ने ताभिः देवानां अवः यक्षि विद्वान् अथ भव यजमानाय शं योः॥३॥ अग्निं सुऽदीतिं सुऽदृशं गृणतः नमस्यामः त्वा ईड्यं जातऽवेदः त्वा दूतं अरतिं हव्यऽवाहं देवाः अकृण्वन् अमृतस्य नाभिं॥४॥ यः त्वत् होता पूर्वः अग्ने यजीयान् द्विता च सत्ता स्वधया च शंऽभुः तस्य अनु धर्मे प्र यज चिकित्वः अथ नः धाः अध्वरं देवऽवीतौ॥५॥१७॥

॥१८॥ भव नः अग्ने सुऽमनाः उपऽइती सखाऽइव सख्ये पि तराऽइव साधुः पुरुऽदुहः हि क्षितयः जनानां प्रति प्रतीचीः दह तात् अरातीः॥१॥ तपो सु अग्ने अंतरान् अमित्रान् तप शंसं अररुषः परस्य तपो वसो चिकितानः अचिन्तान् वि ते तिष्ठतां अजराः अयासः॥२॥ इध्मेन अग्ने इच्छमानः घृतेन जुहोमि हव्यं

अ० ३. अ० १. व० २०.] ॥ २२४ ॥ [म० ३. अ० २. सू० २०.]

तरसे बलाय यावत् ईशे ब्रह्मणा वंदमानः इमां धियं शतऽसेयाय
देवी ॥३॥ उत् शोचिषा सहसः पुत्र स्तुतः बृहत् वयः शशमानेषु
धेहि रेवत् अग्ने विश्वामित्रेषु शं योः मर्मृज्म ते तन्वं भूरि कृत्वं
॥४॥ कृधिरत्नं सुऽसन्नितः धनानां सः घडत् अग्ने भवसि यत् सं-
ऽइङ्घः स्तोतुः दुरोणे सुऽभगस्य रेवत् सृप्रा कस्त्रा दधिघे वपूषि
॥५॥ १८॥

॥१९॥ अग्निं होतारं प्र वृणे मियेधे गृत्सं कविं विश्वऽविदं अ-
मूरंसः नः यक्षत् देवऽतांता यजीयान् राये वाजाय वनते मघानि
॥१॥ प्र ते अग्ने हविष्मंती इयमि अच्छ सुऽद्युम्ना रातिनीं घृताचीं
प्रऽदक्षिणित् देवऽतांतिं उराणः सं रातिऽभिः वसुऽभिः यज्ञं
अश्नेत् ॥२॥ सः तेजीयसा मनसा त्वाऽकृतः उत् शिष्य सुऽअप-
त्यस्य शिष्योः अग्ने रायः नृऽतमस्य प्रऽभूतौ भूयाम ते सुऽस्तुतयः
च वस्वं ॥३॥ भूरीणि हि त्वे दधिरे अनीका अग्ने देवस्य यज्यवः
जनांसः सः आ बृह देवऽतांतिं यविष्ठ शर्धेः यत् अद्य दिव्यं यजा-
सि ॥४॥ यत् त्वा होतारं अनजन मियेधे निऽसादयंतः यजथाय
देवाः सः त्वं नः अग्ने अविता इह बोधि अधि अवांसि धेहि नः
तनूषु ॥५॥ १९॥

॥२०॥ अग्निं उषसं अश्विना दधिऽक्रां विऽउष्टिषु हवते वह्निः
उक्थैः सुऽज्योतिषः नः शृण्वंतु देवाः सऽजोषसः अध्वरं वा वशा-
नाः ॥१॥ अग्ने ची ते वाजिना ची सधऽस्या तिस्रः ते जिह्वाः ऋत-
ऽजात पूर्वीः तिस्रः ऊं ते तन्वं देवऽवाताः ताभिः नः पाहि गिरः
अग्रंऽयुच्छन् ॥२॥ अग्ने भूरीणि तव जातऽवेदः देव स्वधाऽवः

अ० ३. अ० १. व० २२.] ॥ २२५ ॥ [म० ३. अ० २. सू० २२.

अमृतस्य नाम याः च मायाः मायिनां विश्वेऽइन्वत्वे पूर्वीः सं-
 ऽदधुः पृष्टुऽबंधो० ॥३॥ अग्निः नेता भगः ऽइव क्षितीनां देवीनां
 देवः ऋतुऽपाः ऋतुऽवा सः वृत्रऽहा सनयः विश्वेऽवेदाः पर्वत
 विश्वा अति दुः ऽइता गृणतं ॥४॥ दधिऽक्रां अग्निं उषसं च देवी
 बृहस्पतिं सवितारं च देवं अश्विनां मित्रावरुणाभगं च वसूं रु-
 द्रान् आदित्यान् इह हुवे ॥ ५ ॥ २० ॥

॥२१॥ इमं नः यज्ञं अमृतेषु धेहि इमा हव्या जातऽवेदः जुषस्व
 स्तोकानां अग्ने मेदसः घृतस्य होतः प्र अशान प्रथमः निऽसद्य
 ॥१॥ घृतऽवैतः पावक ते स्तोकाः श्रोतंति मेदसः स्वऽधर्मेन दे-
 वऽवीतये श्रेष्ठं नः धेहि वार्यं ॥२॥ तुभ्यं स्तोकाः घृतऽश्रुतः अग्ने
 विप्राय संत्य ऋषिः श्रेष्ठः सं इध्यसे यज्ञस्य प्रऽअविता भव ॥३॥
 तुभ्यं श्रोतंति अधिऽगो० शचीऽवः स्तोकासः अग्ने मेदसः घृतस्य
 कविऽशस्तः बृहता भानुना आ अगाः हव्या जुषस्व मेधिर ॥४॥
 ओजिष्ठं ते मध्यतः मेदः उत्तऽभृतं प्र ते वयं ददामहे श्रोतंति ते
 वसो स्तोकाः अधि त्वचि प्रति तान् देवऽशः विहि ॥ ५ ॥ २१ ॥

॥२२॥ अयंसः अग्निः यस्मिन् सोमं इंद्रः सुतं दधे जठरे वावशा-
 नः सहस्रिणं वाजं अत्यं न सप्तिं ससु वान सनस्तूयसे जातऽवेदः
 ॥१॥ अग्ने यत् ते दिवि वर्चः पृथिव्यां यत् ओषधीषु अप्सु आ
 यजत्र येन अंतरिक्षं उरु आऽततं त्वेषः सः भानुः अर्णवः नृ-
 ऽचक्षाः ॥२॥ अग्ने दिवः अर्णं अच्छ जिगासि अच्छ देवान् ऊचिषे
 धिष्ण्याः ये याः रोचने परस्तात् सूर्यस्य याः च अवस्तात् उप-
 ऽतिष्ठते आपः ॥३॥ पुरीषासः अग्रयः प्रवणेभिः सऽजोषसः जु-

अ० ३. अ० १. व० २५.] ॥ २२६ ॥ [म० ३. अ० २. सू० २५.]

पंतां यज्ञं अद्गुहः अनमीवाः इषः महीः ॥४॥ इळां अग्ने पुरुदंसं
सनिंगोः शश्वत्तमं हवमानाय साध स्यात् नः सूनुः तनयः वि-
जाऽवा अग्ने सा ते सुदमतिः भूतु अस्मे ॥ ५ ॥ २२ ॥

॥२३॥ निःसमथितः सुधितः आ सधस्ये युवा कविः अध्व-
रस्य प्रनेता जूर्यतसु अग्निः अजरः वनेषु अत्र दधे अमृतं जा-
तवेदाः ॥१॥ अमथिष्टां भारता रेवत् अग्निं देवश्रवाः देववातः
सुदक्षं अग्ने वि पश्य बृहता अभि राया इषां नः नेता भवतात्
अनुद्यून ॥२॥ दशं क्षिपः पूर्यसी अजीजनन् सुजातं मातृषु प्रि-
यं अग्निं सुहि देववातं देवश्रवः यः जनानां असत् वशी ॥३॥
नि त्वा दधे वरै आ पृथिव्याः इळायाः पदे सुदिनस्त्वे अह्नां दृषत्-
वत्यां मानुषे आपयायां सरस्वत्यां रेवत् अग्ने दिदीहि ॥४॥ इळां
अग्ने पुरुदंसं सनिंगोः शश्वत्तमं हवमानाय साध स्यात् नः
सूनुः तनयः विजाऽवा अग्ने सा ते सुदमतिः भूतु अस्मे ॥ ५ ॥ २३ ॥

॥२४॥ अग्ने सहस्व पृतनाः अभिसमातीः अप अस्य दुस्तरः
तरन् अरातीः वर्चः धाः यज्ञवाहसे ॥१॥ अग्ने इळा सं इध्यसे वी-
ति होत्रः अमर्त्यः जुषस्व मु नः अध्वरं ॥२॥ अग्ने द्युम्नेन जागृवे
सहसः सूनो आहुत आ इदं बर्हिः सदः मम ॥३॥ अग्ने विश्वेभिः
अग्निभिः देवेभिः मह्य गिरः यज्ञेषु ये जुं चायवः ॥४॥ अग्ने दाः
दाशुषे रयिं वीरवतं परीणसं शिशीहि नः सूनुदमतः ॥ ५ ॥ २४ ॥

॥२५॥ अग्ने दिवः सूनुः असि प्रचेताः तना पृथिव्याः उत्त वि-
श्ववेदाः ऋधक् देवान इह यज चिकित्वः ॥१॥ अग्निः सनीति

अ०३. अ०१. व०२७.] ॥ २२७ ॥ [म०३. अ०२. सू०२६.

वी०यी०णि वि०द्वान स०नोति वाजं अ०मृताय भूष०न सः नः दे०वान आ
इ०ह व०ह पु०रु०क्षो०॥२॥ अ०ग्निः द्या०वा पृ०थि०वी वि०श्वऽज०न्ये० आ०भा०
ति दे०वी अ०मृते अ०मूरः क्ष०यन् वाजैः पु०रु०क्षं च०द्रः नमः०ऽभिः ॥ ३ ॥
अ०ग्ने इ०न्द्रः च० दा०शु०षः दु०रो०णे सु०तऽव०तः य०ज्ञं इ०ह उ०प या०तं अ०म०र्ध०ता
सो०मऽपे०याय दे०वा ॥४॥ अ०ग्ने अ०पां सं इ०ध्य०से दु०रो०णे नि०त्यः सू०नो
स०ह०सः जा०तऽवे०दः स०धऽस्था०नि म०ह०य०मानः ऊ०ती ॥ ५ ॥ २५ ॥

॥२६॥ वै०श्वान०रं म०न०सा अ०ग्निं नि०चा०य्य ह०वि०ष्म०तः अ०नु०ऽस०त्यं
स्वः०ऽवि०दं सु०दानं दे०वं र०षि०रं व०सु०य०वः गीः०ऽभिः र०खं कु०शिका०सः
ह०वा०म०हे ॥१॥ तं श्रु०ष्व अ०ग्निं अ०व०से ह०वा०म०हे वै०श्वान०रं मा०त०रि०श्वानं
उ०क्थ्यं बृ०ह०स्प०तिं म०नु०षः दे०वऽता०तये वि०प्रं श्रो०तारं अ०ति०थिं र०घु०
ऽस्य०दं ॥२॥ अ०श्वः न क०र्दन् ज०नि०ऽभिः सं इ०ध्य०ते वै०श्वान०रः कु०शिके०भिः
युगे०ऽयुगे० सः नः अ०ग्निः सु०वी०र्यं सु०अ०श्वं द०धातु र०त्नं अ०मृते०षु जा०
गृ०विः ॥३॥ प्र० य०न्तु वा०जाः त०वि०षी०भिः अ०ग्नयः श्रु०भे सं०मि०श्राः पृ०
ष०तीः अ०यु०क्ष०त बृ०ह०तऽउ०क्षः म०रु०तः वि०श्वऽवे०द०सः प्र०वे०प०य०न्ति प०र्व०
ता०न अ०दा०भ्याः ॥४॥ अ०ग्निऽअ०ग्नयः म०रु०तः वि०श्वऽकृ०ष्ट०यः आ त्वे०षं
उ०यं अ०वः इ०म०हे व०यं ते स्वा०नि०नः रु०द्रि०याः व०र्षे०ऽनि०र्नि०जः सि०ंहाः
न हे०षऽक०त०वः सु०दान०वः ॥५॥ २६ ॥ व्रा०तं० व्रा०तं ग०णं० ग०णं मु०श०
स्ति०ऽभिः अ०ग्नेः भा०र्मं म०रु०तां ओ०जः इ०म०हे पृ०ष०तऽअ०श्व०सः अ०न०व०
भऽरा०ध०सः ग०ता०रः य०ज्ञं वि०द०थे०षु धी०राः ॥६॥ अ०ग्निः अ०स्मि ज०न्म०नां
जा०तऽवे०दाः घृ०तं मे च०क्षुः अ०मृ०तं मे आ०स०न अ०र्कः त्रि०ऽधा०तुः र०ज०सः
वि०ऽमा०नः अ०ज०सः घ०र्मः ह०विः अ०स्मि ना०म ॥७॥ त्रि०ऽभिः प०वि०चैः
अ०पु०पो०त् हि अ०र्क०हृ०दा म०तिं ज्यो०तिः अ०नु० प्र०ऽजा०न०नं व०र्षि०ष्ठं र०त्नं
अ०कृ०त स्व०धा०भिः आ०त इ०त् द्या०वा पृ०थि०वी परि०अ०प०श्य०त् ॥८॥ श०

तऽधारं उत्सं अक्षीयमाणं विपःऽचितं पितरं वक्त्रानां मेळिम-
दैतं पित्रोः उपऽस्थे तं रोदसी पिपृतं सत्यऽवाचं ॥ ९ ॥ २७ ॥

॥ २७ ॥ प्र वः वाजाः अभिऽद्यवः हविर्षतः घृताच्या देवान
जिगाति सुम्रयुः ॥ १ ॥ ईळे अग्निं विपःऽचितं गिरा यज्ञस्य साधनं
श्रुष्टीऽवानं धितऽवानं ॥ २ ॥ अग्ने शकेम ते वयं यमं देवस्य वाजि-
नः अतिं वेषांसि तरेम ॥ ३ ॥ संऽइध्यमानः अध्वरे अग्निः पावकः
ईड्यः शोचिःऽकेशः तं ईमहे ॥ ४ ॥ पृथुऽपाजाः अमर्त्यः घृतऽनि-
र्निकुसुऽआहुतः अग्निः यज्ञस्य हव्यऽवाद् ॥ ५ ॥ २८ ॥ तं सऽबाधः य-
तऽसुचः इत्या धिया यज्ञऽवतः आ चक्रुः अग्निं ऊतये ॥ ६ ॥ होता
देवः अमर्त्यः पुरस्तात् एति मायया विदथानि प्रऽचोदयन् ॥ ७ ॥
वाजी वाजेषु धीयते अध्वरेषु प्रनीयते विप्रः यज्ञस्य साधनः ॥ ८ ॥
धिया चक्रे वरेण्यः भूतानां गर्भं आ दधे दक्षस्य पितरं तना ॥ ९ ॥
नि त्वा दधे वरेण्यं दक्षस्य इळा सहःऽकृत अग्ने सुऽदीतिं उशिजं
॥ १० ॥ २९ ॥ अग्निं यंतुरं अपऽतुरं ऋतस्य योगे वनुषः विप्राः वाजैः
सं इंधते ॥ ११ ॥ ऊर्जः नपातं अध्वरे दीदिऽवांसं उप द्यवि अग्निं ई-
ळे कविऽक्रतुं ॥ १२ ॥ ईळैन्यः नमस्यः तिरः तमांसि दर्शतः सं अग्निः
इध्यते वृषा ॥ १३ ॥ वृषोः अग्निः सं इध्यते अश्वः न देवऽवाहनः तं
हविर्षतः ईळते ॥ १४ ॥ वृषणं त्वा वयं वृषन् वृषणः सं इधीमहि
अग्ने दीद्यतं बृहत् ॥ १५ ॥ ३० ॥

॥ २८ ॥ अग्ने जुषस्व नः हविः पुरोऽकाशं जातऽवेदः प्रातःऽसावे
धियाऽवसो ॥ १ ॥ पुरोऽकाः अग्ने पचतः तुभ्यं वा घ परिऽकृतः तं
जुषस्व यविष्ठ्य ॥ २ ॥ अग्ने वीहि पुरोऽकाशं आऽहुतं तिरऽअह्व्यं

सहस्रः सूनुः असि अध्वरे हितः ॥ ३ ॥ माध्यंदिने सर्वने जातऽवेदः
पुरोऽकाशं इह कवे जुषस्व अग्ने यद्दस्य तव भागऽधेयं न प्र मि-
नंति विदथेषु धीराः ॥ ४ ॥ अग्ने तृतीये सर्वने हि कानिषः पुरोऽकाशं
सहस्रः सूनोः आऽहुतं अथ देवेषु अध्वरं विपन्यया धाः रत्नऽवतं
अमृतेषु जागृविं ॥ ५ ॥ अग्ने वृधानः आऽहुतिं पुरोऽकाशं जातऽ-
वेदः जुषस्व तिरऽअह्वयं ॥ ६ ॥ ३१ ॥

॥ २९ ॥ अस्ति इदं अधिऽमंथनं अस्ति प्रऽजननं कृतं एतां वि-
श्वपत्नीं आ भर अग्निं मंथाम पूर्वऽथा ॥ १ ॥ अरण्योः निऽहितः
जातऽवेदाः गर्भः इव सुऽधितः गर्भिणीषु दिवेऽदिव ईड्यः जा-
गृवतऽभिः हविष्मत्तऽभिः मनुष्येभिः अग्निः ॥ २ ॥ उत्तानायां अव
भर चिकित्वान सद्यः प्रऽवीता वृषणं जजान अरुषऽस्तूपः रुशत्
अस्य पाजः इळायाः पुत्रः वयुने अजनिष्ट ॥ ३ ॥ इळायाः त्वा पदे
वयं नाभा पृथिव्याः अधि जातऽवेदः नि धीमहि अग्ने हव्याय
वोळहवे ॥ ४ ॥ मंथत नरः कविं अद्वयंतं प्रऽचेतसं अमृतं सुऽप्रती-
कं यज्ञस्य केतुं प्रथमं पुरस्तात् अग्निं नरः जनयत सुऽशेव ॥ ५ ॥ ३२ ॥
यदि मंथति बाहुऽभिः वि रोचते अश्वः न वाजी अरुषः वनेषु आ
चित्रः न यामन अश्विनोः अन्निवृतः परि वृणक्ति अश्मनः तृणा
दहन ॥ ६ ॥ जातः अग्निः रोचते चेकितानः वाजी विप्रः कवि-
ऽशस्तः सुऽदानुः यं देवासः ईड्यं विश्वऽविदं हव्यऽवाहं अदधुः
अध्वरेषु ॥ ७ ॥ सीदं होतः स्वे जं लोके चिकित्वान सादयं यज्ञं सु-
ऽकृतस्य योनौ देवऽअवीः देवान हविषा यजासि अग्ने बृहत्
यजमाने वयः धाः ॥ ८ ॥ कृणोत धूमं वृषणं सखायः अस्तेधतः इत न
वाजै अश्व्यं अग्निः पृतनाषाद् सुऽवीरः येन देवासः असंहत

दस्यून ॥९॥ अयं ते योनिः ऋत्विजः यतः जातः अरोचथाः तं जा-
 नन् अग्ने आसीद् अथ नः वर्धय गिरः ॥१०॥ ३३॥ तनूऽनपात् उ-
 च्यते गर्भः आसुरः नराशंसः भवति यत् विऽजायते मातरिश्वा
 यत् अमिमीत मातरि वातस्य सर्गः अभवत् सरीमणि ॥११॥ सु-
 निऽमथा निऽमथितः सुऽनिधा निऽहितः कविः अग्ने सुऽअ-
 ध्वरा कृणु देवान् देवऽयते यज ॥१२॥ अजीजनन् अमृतं मर्त्यासः
 असेमाणं तरणिं वीळुऽजंभं दशं स्वसारः अयुवः संऽईचीः पु-
 मांसं जातं अभि सं रभन्ते ॥१३॥ प्र सप्तऽहोता सनकात् अरोचत्
 मातुः उपऽस्थे यत् अशोचत् ऊर्ध्वनिन नि मिषति सुऽरणः दि-
 वेऽदिवे यत् असुरस्य जठरात् अजायत ॥ १४ ॥ अमित्रऽयुधः
 मरुतांऽइव प्रऽयाः प्रथमऽजाः ब्रह्मणः विश्वं इत् विदुः दुम्न-
 ऽवत् ब्रह्मं कुशिकासः आ ईरिरे एकऽएकः दमे अग्निं सं ईधिरे
 ॥१५॥ यत् अद्य त्वा प्रऽयति यज्ञे अस्मिन् होतः चिकित्वः अवृ-
 णीमहि इह ध्रुवं अयाः ध्रुवं उत अशुमिष्टाः प्रऽजानन् विद्वान्
 उप याहि सोम ॥१६॥ ३४॥ १॥ २॥

॥ ३० ॥ इच्छन्ति त्वा सोम्यासः सखायः सुन्वंति सोमं दधति
 प्रयांसि तितिक्षन्ते अभिऽशस्तिं जनानां इंद्रं त्वत् आ कः च न हि
 प्रऽकेतः ॥१॥ न ते दूरे परमा चित् रजांसि आ तु प्र याहि हरिऽवः
 हरिऽभ्यां स्थिराय वृष्णे सर्वना कृता इमा युक्ताः यावाणः सं-
 ऽइधाने अग्नौ ॥२॥ इंद्रः सुऽशिप्रः मघऽवां तरुचः महाऽव्रातः
 तु विऽकूर्मिः ऋघावान् यत् उयः धाः बाधितः मर्त्येषु कृत्वा ते
 वृषभ वीर्याणि ॥३॥ त्वं हि स्म च्यवयन् अच्युतानि एकः वृचा
 चरसि जिघ्रमानः तव द्यावापृथिवी पर्वतासः अनुव्रताय नि-

मिताऽइव तस्युः॥४॥ उत अभये पुरुऽहूत श्रवःऽभिः एकः हृच्छं
 अवदः वृचऽहा सन इमे चित इंद्रोदसी अपारे यत संऽगृभ्याः
 मघऽवन काशिः इत ते॥५॥१॥ प्र सु ते इंद्र प्रऽवता हरिऽभ्यां प्र ते
 वज्रः प्रऽमृण एतु शचून जहि प्रतीचः अनूचः पराचः विश्वं सत्यं
 कृणुहि विष्टं अस्तु॥६॥ यस्यै धायुः अदधाः मर्त्याय अभक्तं चित
 भजते गेह्यं स भद्रा ते इंद्र सुऽमतिः घृताचीं सहस्रं दाना पुरुऽहू-
 त रातिः॥७॥ सहऽदानुं पुरुऽहूत क्षियंतं अहस्तं इंद्रं संपिणक्कु-
 णारं अभि वृचं वर्धमानं पियारं अपादं इंद्रं तवसा जघंथ॥८॥
 निसामनां इषिरां इंद्र भूमिं मही अपारां सदेने ससत्थं अस्तभा-
 त द्यां वृषभः अंतरिक्षं अर्षेतु आपः तया इह प्रऽसूताः॥९॥ अ-
 लातृणः वलः इंद्र व्रजः गोः पुरा हंतोः भयमानः वि आर सुऽगान
 पथः अकृणोत निःऽअजै गाः प्र आवन् वाणीः पुरुऽहूतं धमंतीः
 ॥१०॥२॥ एकः द्वे वसुंऽमतीं संऽईचीं इंद्रः आप्रौ पृथिवी उत
 द्यां उत अंतरिक्षात् अभिनः संऽईके इषः रथीः सऽयुजः शूर वा-
 जान्॥११॥ दिशः सूर्यैः न मिनाति प्रऽदिष्टाः दिवेऽदिवे हर्यश्च-
 ऽप्रसूताः सं यत आनंदं अर्ध्वनः आत इत अश्वैः विऽमोचनं कृणु-
 ते तत तु अस्य॥१२॥ दिदृक्षंते उषसः यामन् अक्तोः विवस्वत्याः
 महि चित्रं अनीकं विश्वे जानंति महिना यत् आ अगात् इंद्रस्य
 कर्म सुऽकृता पुरुणि॥१३॥ महि ज्योतिः निऽहितं वक्षणां सु आ-
 मा पक्वं चरति बिभ्रती गौः विश्वं स्वाद्यं संऽभृतं उस्त्रियायां यत्
 सी इंद्रः अदधात् भोजनाय॥१४॥ इंद्रं हृद्यं यामऽकोशः अभूवन्
 यज्ञाय शिष्टं गृणते सखिऽभ्यः दुऽमायवः दुऽएवाः मर्त्यासः
 निषंगिणः रिपवः हंत्वांसः॥१५॥३॥ सं घोषः शृण्वे अवमैः अमि-
 चैः जहि नि एषु अशनिं तपिष्ठां वृश्च ई अधस्तात् विरुज सहस्व

ज॒हि रक्षः॑ म॒घऽव॒न् र॒धय॑स्व ॥ १६ ॥ उ॒त् वृ॒ह॒ रक्षः॑ स॒हऽमू॒लं इं॒द्र वृ॒श्च
म॒ध्यं प्र॑ति अ॒यं शृ॒णी॒हि आ॒ की॒ व॒तः स॒ल॒ लू॒कं च॒ क॒थं ब्र॒ह्मऽद्वि॒षे॒त-
पु॒षि॒ हे॒तिं अ॒स्य ॥ १७ ॥ स्व॒स्तये॑ वा॒ जि॒ऽभिः च॒ प्र॒ऽने॒तः ० सं॒ य॒त॒ म॒हीः
इ॒षः आ॒ऽस॒त्सि॒ पूर्वीः॑ रा॒यः व॑न्तारः बृ॒ह॒तः स्या॒म अ॒से अ॒स्तु भ॒गः
इ॒न्द्र प्र॒जाऽवा॑न् ॥ १८ ॥ आ॒नः भ॒र॒भ॒गं इं॒द्र द्युऽम॑तं नि॒ते दे॒ण॒स्य धी॒-
म॒हि प्र॒ऽरे॒के ऊ॒र्वःऽइ॒व प॒प्र॒थे का॒मः अ॒से तं आ॒ पू॒ण व॒सुऽप॒ते
व॒सूनां॑ ॥ १९ ॥ इ॒मं का॒मं म॑न्द॒य गो॒भिः अ॒श्वैः च॑न्द्र॒व॒ता रा॒ध॒सा प॒-
प्र॒थः च॒ स्वःऽय॒वः म॒त्तिऽभिः॑ तु॒भ्यं वि॒प्राः इं॒द्रा॒य वा॒हः कु॒शि॒का॒सः
अ॒क्र॒न ॥ २० ॥ आ॒नः गो॒त्रा द॒हे॒हि गोऽप॒ते गाः॑ सं अ॒स्मभ्य॑ स॒न॒यः
य॑न्तु वा॒जाः दि॒व॒क्षाः अ॒सि वृ॒षभ॑ स॒त्यऽशु॒ष्मः अ॒स्मभ्य॑ सु म॒घ-
ऽव॒न् बो॒धि गोऽदाः॑ ॥ २१ ॥ शु॒नं हु॒वे॒म म॒घऽवा॑नं इं॒द्र अ॒स्मिन् भ॑रे
नृ॒ऽत॑मं वा॒जऽसा॑तौ शृ॒ण्वन्तं॑ उ॒यं उ॒तये॑ स॒म॒तऽसु॑ घ्नन्तं वृ॒त्राणि॑
सं॒ऽजि॒तं ध॒नानां॑ ॥ २२ ॥ ४ ॥

॥ ३१ ॥ शा॒स॒न्त॒ व॒हिः दु॒हि॒तुः न॒प्यं गा॑न् वि॒द्वान् ऋ॒त॒स्य दी॒धि-
तिं॑ स॒प॒र्य॑न् पि॒ता य॒च्च दु॒हि॒तुः से॒कं ऋ॑ज॒न् सं श॒म्ये॒न म॒न॒सा द॒-
ध॒न्वे ॥ १ ॥ न जा॒मये॑ ता॒न्वः रि॒क्थं अ॒रैक् च॒का॒र ग॒र्भं स॒नि॒तुः नि॒-
ऽधा॒नं यदि॑ मा॒तरः॑ ज॒नय॑न्त॒ व॒हिं अ॒न्यः क॑र्ता सु॒ऽकृ॒तोः अ॒न्यः
ऋ॑ध॒न् ॥ २ ॥ अ॒ग्निः ज॒ज्ञे जु॒हो॒ रेज॑मानः म॒हः पु॒त्रान् अ॒रु॒षस्य॑ प्र॒-
ऽय॒क्षे म॒हान् ग॒र्भः म॒हि आ॒ जा॒तं ए॒षां म॒ही प्र॒ऽवृ॒त्त॒ हरि॑ऽअ॒श्वस्य॑
य॒ज्ञे ॥ ३ ॥ अ॒भि जै॒त्रीः अ॒स॒च॒न्त॒ स्पृ॒धा॒नं म॒हि ज्यो॑तिः त॒म॒सः निः
अ॒जा॒न॒न् तं जा॒न॒तीः प्र॑ति॒ उ॒त् आ॒य॒न् उ॒ष॒सः प॒तिः ग॒वां अ॒भ-
व॑त् ए॒कः इं॒द्रः ॥ ४ ॥ वी॒ळौ स॒तीः अ॒भि धी॑राः अ॒तृ॒द॒न् प्रा॒चा अ॒-
हि॒न्वन् म॒न॒सा स॒प्त वि॒प्राः वि॒श्वो अ॒वि॒द॒न् प॒थ्यां ऋ॒त॒स्य प्र॒-

५ जानन् इत्ता नमसा आ विवेश ॥५॥५॥ विदत् यदि सरमा रु-
 ग्णं अद्रेः महि पाथः पूर्य सध्यक कः० अयं नयत् सुऽपदी अक्षरा-
 णां अच्छ रवं प्रथमा जानती गात् ॥६॥ अगच्छत् ऊं विप्रऽतमः
 सखिऽयन् असूदयत् सुऽकृते गर्भे अद्रिः ससानं मर्यैः युवऽभिः
 मखस्यन् अथ अभवत् अंगिराः सद्यः अर्चन् ॥७॥ सतःऽसंतः
 प्रतिऽमानं पुरःऽभूः विश्वा वेद् जनिम हंति शुष्णं प्र नः दिवः
 पदऽवीः गव्युः अर्चन् सखा सखीन् अमुंचत् निः अवद्यात् ॥८॥
 नि गव्यता मनसा सेदुः अकैः कृत्वा नासः अमृतऽत्वाय गातुं
 इदं चित् नु सदनं भूरि एषां येन मासान् असिसासन् ऋतेन
 ॥९॥ संऽपश्यमानाः अमदन् अभि स्वं पयः प्रत्नस्यरेतसः दुर्घा-
 नाः विरोदसी अतपत् घोषः एषां जाते निःऽस्थां अदधुः गोषु
 वीरान् ॥१०॥६॥ सः जातेभिः वृत्रऽहा सः इत् ऊं हव्यैः उत् उस्त्रि-
 याः असृजत् इंद्रः अकैः उरुची अस्मै घृतऽवत् भरती मधु स्वाद्यं
 दुदुहे जेन्या गौः ॥११॥ पित्रे चित् चक्रुः सदनं सं अस्मै महि त्विषि-
 ऽमत सुऽकृतः वि हि ख्यन् विऽस्कभंतः स्कभनेन जनिची आ-
 सीनाः ऊर्ध्वं रभसं वि मिन्वन् ॥१२॥ मही यदि धिषणा शिश्रथे
 धात् सद्यःऽवृधं विऽभ्वं रोदस्योः गिरः यस्मिन् अनवद्याः संऽई-
 चीः विश्वाः इंद्राय तविषीः अनुत्ताः ॥१३॥ महि आ ते सख्यं वश्मि
 शक्तीः आ वृत्रऽघ्ने निऽयुतः यंति पूर्वीः महि स्तोत्रं अवः आ अ-
 गन्मसूरेः अस्माकं सु मघऽवन् बोधि गोपाः ॥१४॥ महि क्षेचं पुरु
 चंद्रं विविद्वान् आत् इत् सखिऽभ्यः चरथं सं ऐरत् इंद्रः नृऽभिः
 अजनत् दीद्यानः साकं सूर्यं उषसं गातुं अग्निं ॥१५॥७॥ अपः चित्
 एषः विऽभ्वः दमूनाः प्र सघ्रीचीः असृजत् विश्वऽचंद्राः मध्वः पु-
 नानाः कविऽभिः पवित्रैः द्युऽभिः हिन्वन्ति अक्तुऽभिः धनुचीः

॥१६॥ अ॒नु कृ॒णो वसु॑ऽधि॒ती० जि॒हा॒ते उ॒भे सूर्य॑स्य म॒हना॑ यज॒-
 चे परि॑ यत् ते म॒हिमा॑नं वृ॒ज्ज्धै सखा॑यः इं॒द्र का॒म्याः ऋ॒जि॒ष्याः
 ॥१७॥ पतिः॑ भ॒व वृ॒चऽह॒न सूनृ॑ता॒नां गि॒रां वि॒श्वऽआ॒युः वृ॒षभः व॒-
 यऽधाः आ नः॒ ग॒हि स॒ख्येभिः शि॒वेभिः म॒हान् म॒हीभिः ऊ॒ति-
 ऽभिः स॒राय॑न ॥१८॥ तं अंगि॒रस्व॑त् नम॒सा स॒प॒र्य॒न न॒व्यं कृ॒णो मि॒-
 स॒न्य॒से पु॒राऽजां दु॒हः वि या॒हि ब॒हुलाः अ॒दे॒वीः स्वः० च नः॒ म॒घ-
 ऽव॒न सा॒तये॑धाः ॥१९॥ मि॒हः पा॒व॒काः प्र॒स॒ताः अ॒भू॒व॒न स्व॒स्ति
 नः पि॒पृ॒हि पा॒रं आ॒सां इं॒द्र त्वं र॒थि॒रः पा॒हि॒नः रि॒षः म॒क्षुऽम॒क्षु कृ॒णु-
 हि गो॑ऽजितः नः ॥२०॥ अ॒दे॒दि॒ष्ट वृ॒चऽहा गो॑ऽपतिः गाः अ॒तः कृ॒-
 णा॒न अ॒रु॒षैः धा॒मऽभिः गा॒त् प्र सूनृ॑ताः दि॒श॒मा॒नः ऋ॒ते॒न दु॒रः च
 वि॒श्वाः अ॒वृ॒णो॒त् अ॒प॒ स्वाः ॥२१॥ शु॒नं हु॒वे॒म म॒घऽवा॑नं इं॒द्र अ॒-
 सि॒न भ॑रे नृ॒ऽत॒मं वा॒जऽसा॑तौ शृ॒ण्वं॒तं उ॒यं ऊ॒तये॑ स॒म॒तऽसु॑ घ्नं॒तं
 वृ॒चा॒णि सं॒ऽजि॒तं ध॒ना॒नां ॥२२॥ ८ ॥

॥३२॥ इं॒द्र सो॒मं सो॒मऽप॒ते पि॒ब॒ इ॒मं मा॒ध्यं दि॒नं स॒व॒नं चा॒रु यत्
 ते प्र॒ऽमु॒ष्य शि॒घ्रे म॒घऽव॒न ऋ॒जी॒षि॒न वि॒ऽमु॒ष्य॒हरी॑ इ॒ह मा॒द॒य-
 स्व ॥१॥ गो॑ऽआ॒शि॒रं म॒थि॒नं इं॒द्र शु॒क्रं पि॒ब सो॒मं र॒रि॒म ते म॒दा॒य
 ब्र॒ह्मऽकृ॑ता मा॒रु॒ते॒न ग॒णे॒न स॒ऽजो॒षाः रु॒द्रैः तृ॒प॒त् आ वृ॒ष॒स्व ॥२॥
 ये ते शु॒ष्म॑ ये त॒वि॒षी अ॒व॒र्ध॒न अ॒र्च॑तः इं॒द्र म॒रु॒तः ते ओ॒जः मा॒ध्य-
 दि॒ने स॒व॒ने व॒ज्रऽह॒स्त पि॒ब रु॒द्रेभिः स॒ऽग॒णः सु॒ऽशि॒प्र ॥३॥ ते इ॒त्
 नु अ॒स्य म॒धुऽम॒त् वि॒वि॒प्रे इं॒द्रस्य॑ श॒र्धे म॒रु॒तः ये आ॒स॒न॒ येभिः वृ॒-
 च॒स्य इ॒षि॒तः वि॒वे॒द अ॒म॒र्म॒णः म॒न्य॒मा॒नस्य॑ म॒मै ॥४॥ म॒नु॒ष्व॒त् इं॒द्र
 स॒व॒नं जु॒षा॒णः पि॒ब सो॒मं श॒श्व॑ते वी॒र्या॑य सः आ वृ॒वृ॒स्व ह॒रिऽअ॒-
 श्व॒ य॒ज्ञैः स॒रा॒युऽभिः अ॒पः अ॒र्णा॑ सि॒स॒र्षि ॥५॥ ९॥ त्वं अ॒पः यत् ह॒

वृचं जघन्वान् अत्यान्ऽइव प्र असृजः सर्तवै आजौ शयानं इंद्रं
 चरता वधेन वव्रिऽवांसं परिदेवीः अदेवं ॥६॥ यजामः इत्नमंसा
 वृद्धं इंद्रं बृहंतं ऋष्वं अजरं युवानं यस्य प्रिये ममतुः यज्ञियस्य न
 रोदसी महिमानं ममाते ॥७॥ इंद्रस्य कर्म सुऽकृता पुरुणि व्रता-
 नि देवाः न मिनंति विश्वे दाधार यः पृथिवी द्या उत इमां जजानं
 सूर्यं उषसं सुऽदंसाः ॥८॥ अद्रोघ सत्यं तव तत् महिऽत्वं सद्यः यत्
 जातः अपिबः ह सोमं न द्यावः इंद्रं तवसं ते ओजः न अहान मा-
 साः शरदः वरंत ॥९॥ त्वं सद्यः अपिबः जातः इंद्रं मदाय सोमं परमे
 विऽओमन् यत् ह द्यावा पृथिवी आ अविवेशीः अथ अभवः पू-
 र्व्यः कारुऽधायाः ॥१०॥ १०॥ अहं अहिं परिऽशयानं अरिः ओ-
 जायमानं तु विऽजातं तव्यान् न ते महिऽत्वं अनुभूतं अध द्यौः
 यत् अन्यया स्फिग्वा द्या अवस्थाः ॥११॥ यज्ञः हि ते इंद्रं वर्धनः
 भूत उत प्रियः सुतऽसोमः मियेधः यज्ञेन यज्ञं अव यज्ञियः सन्
 यज्ञः ते वज्रं अहिऽहत्ये आवत् ॥१२॥ यज्ञेन इंद्रं अवसा आ चक्रे
 अर्वाक् आ एनं सुस्नाय नव्यं सेव वृत्त्यां यः स्तोमेभिः ववृधे पूर्व्येभिः
 यः मध्यमेभिः उत नूतनेभिः ॥१३॥ विवेष यत् मा धिषणां जजानं
 स्तवै पुरा पार्यात् इंद्रं अहं अंहसः यव पीपरत् यथा नः नावा-
 ऽइव यातं उभये हवते ॥१४॥ आऽपूर्णः अस्य कलशः स्वाहा से-
 क्ताऽइव कोशं सिसिचे पिबध्ये सं जुं प्रियाः आ अववृचन् मदाय
 प्रऽदक्षिणित् अभि सोमांसः इंद्रं ॥१५॥ न त्वा गभीरः पुरुऽहूत
 सिंधुः न अद्रयः परिसंतः वरंत इत्था सखिऽभ्यः इषितः यत् इंद्रं
 आ हृहं चित् अरुजः गव्यं ऊर्व ॥१६॥ शुनं हुवेम मघऽवानं इंद्रं
 अस्मिन् भेरं नृऽतमं वाजऽसातौ शृण्वंतं उयं ऊतये समतऽसुघंतं
 वृत्राणि संऽजितं धनानां ॥१७॥ ११॥

अ० ३. अ० २. व० १४.] ॥ २३६ ॥ [म० ३. अ० ३. सू० ३३.]

॥३३॥ प्र पर्वतानां उ॒श॒ती॒ उ॒प॒ऽस्था॒त् अ॒श्वे॒ऽइ॒व॒ वि॒ऽसि॒ते॒०
हा॒स॒मा॒ने॒ गा॒वा॒ऽइ॒व॒ शु॒भ्रे॒ मा॒तरां॒ रि॒हा॒णे॒ वि॒ऽपा॒द् शु॒तु॒द्री॒ प॒-
य॒सा ज॒वे॒ते॒ ॥१॥ इं॒द्र॒ऽइ॒षि॒ते॒० प्र॒ऽस॒वं॒ भि॒क्ष॒मा॒णे॒ अ॒च्छ॒ स॒मु॒द्रं
र॒थ्या॒ऽइ॒व॒ या॒थः॒ सं॒ऽआ॒रा॒णे॒० ऊ॒र्मि॒ऽभिः॒ पि॒न्व॒मा॒ने॒ अ॒न्या वां
अ॒न्यां अ॒पि ए॒ति शु॒भ्रे॒ ॥२॥ अ॒च्छ॒ सिं॒धुं मा॒तृ॒ऽत॒मां अ॒या॒सं॒ वि॒-
ऽपा॒शं उ॒र्वीं सु॒ऽभ॒गां अ॒ग॒न्म॒ व॒त्सं॒ऽइ॒व॒ मा॒तरां॒ सं॒ऽरि॒हा॒णे॒० स॒-
मा॒नं यो॒निं अ॒नु सं॒ऽच॒र॒ती॒० ॥३॥ ए॒ना व॒यं प॒य॒सा पि॒न्व॒मा॒नाः
अ॒नु यो॒निं दे॒वऽकृ॒तं च॒र॒तीः॒ न वर्त॑वे प्र॒ऽस॒वः॒ सर्ग॑ऽत॒क्तः किं॒ऽयुः
वि॒प्रः न॒द्यः जो॒ह॒वी॒ति॒ ॥४॥ रम॑ध्वं मे वच॑से सो॒म्याय॑ ऋ॒त॒ऽव॒रीः
उ॒प॒ मु॒हूर्त॑ ए॒वैः प्र॒सिं॒धुं अ॒च्छ॒ बृ॒ह॒ती म॒नी॒षा अ॒व॒स्युः अ॒हे कु॒शि॒-
क॒स्य॑ सू॒नुः ॥५॥ १२॥ इं॒द्रः अ॒स्मान॒ अ॒र॒द् त॒ वज्र॑ऽबा॒हुः अ॒प॒ अ॒ह॒न॒
वृ॒त्रं प॒रि॒ऽधिं न॒दीनां॑ दे॒वः अ॒न॒य॒त स॒वि॒ता सु॒ऽपा॒णिः तस्य॑ व॒यं
प्र॒ऽस॒वे या॒मः उ॒र्वीः ॥६॥ प्र॒ऽवा॒च्यं श॒श्व॒धा वी॒र्यं॑ त॒त् इं॒द्रस्य॑ क॒र्म
य॒त् अ॒हिं वि॒ऽवृ॒श्च॒त् वि॒ वज्र॑ण॒ प॒रि॒ऽस॒दः ज॒घा॒न आ॒य॒न् आ॒पः
अ॒य॒नं इ॒च्छ॒मा॒नाः ॥७॥ ए॒त॒त् वचः॑ ज॒रि॒तः मा॒ अ॒पि मृ॒ष्टाः आ॒ य॒त्
ते॒ घो॒षा॒न् उ॒त्त॒ऽत॒रा यु॒गा॒नि उ॒क्थे॑षु का॒रो॒ प्रति॑ नः जु॒ष॒स्व मा॒
नः नि॒कः॒ पुरु॑ष॒ऽचा न॒मः ते॒ ॥८॥ ओ॒ सु॒ स्व॒सा॒रः का॒र॒वे॒ शृ॒णो॒त्
य॒यौ वः॒ दू॒रा॒त् अ॒न॒सा रथे॑न नि॒ सु॒ न॒म॒ध्वं भ॒वं॒त् सु॒ऽपा॒राः अ॒धः॒-
ऽअ॒क्षाः सिं॒ध॒वः सो॒म्या॒भिः ॥९॥ आ॒ ते का॒रो॒ शृ॒ण॒वा॒म व॒चां॑ सि॒
य॒याथ॑ दू॒रा॒त् अ॒न॒सा रथे॑न नि॒ ते न॑सै॒ पी॒ष्या॒नाऽइ॒व यो॒षा म॒र्या॒-
य॒ऽइ॒व क॒न्या श॒श्व॒चे ते॒ ॥१०॥ १३॥ य॒त् अंग॑ त्वा॒ भ॒र॒ताः सं॒ऽत॒रे॒युः
ग॒व्य॒न् या॒मः इ॒षि॒तः इं॒द्र॒ऽजू॒तः अ॒र्षा॒त् अ॒हं प्र॒ऽस॒वः॒ सर्ग॑ऽत॒क्तः
आ॒ वः वृ॒णे सु॒ऽम॒तिं य॒ज्ञि॒या॒नां ॥११॥ अ॒ता॒रि॒षुः भ॒र॒ताः ग॒व्य॒वः
सं॒ अ॒भ॒क्त॒ वि॒प्रः सु॒ऽम॒तिं न॒दीनां॑ प्र॒ पि॒न्व॒ध्वं इ॒ष्य॑तीः सु॒ऽरा॒धाः

अ० ३. अ० २. व० १६.] ॥ २३७ ॥ [म० ३. अ० ३. सू० ३४.]

आ वक्षणाः पूणध्वं यात शीर्षं ॥१२॥ उत वः ऊर्मिः शम्याः हंतु
आपः योक्ताणि मुंचत मा अदुःकृतौ विऽएनसा अघ्नौ शूनं
आ अरतां ॥ १३ ॥ १४ ॥

॥३४॥ इंद्रः पूऽभित आ अतिरत् दासं अकैः विदत् वंसुः
दयमानः वि शर्चून् ब्रह्मऽजुतः तन्वा ववृधानः भूरिऽदाचः आ
अपृणत् रोदसी उभे ॥१॥ मखस्य ते तविषस्य प्र जूतिं इयमि
वाचं अमृताय भूषन् इंद्रं क्षितीनां असि मानुषीणां विशां दै-
वीनां उत पूर्वऽयावां ॥२॥ इंद्रः वृचं अवृणोत् शर्धेऽनीतिः प्र
मायिनौ अमिनात् वर्षेऽनीतिः अहन् विऽअसं उशधक् वनेषु
आविः धेनाः अकृणोत् रास्याणां ॥३॥ इंद्रः स्वऽसाः जनयन् अ-
हानि जिगाय उशिकऽभिः पृतनाः अभिष्टिः प्र अरोचयत् मनवे
केतुं अह्नां अविदत् ज्योतिः बृहते रणाय ॥४॥ इंद्रः तुजः बर्हेणाः
आ विवेश नृऽवत् दधानः नर्यां पुरुणि अचेतयत् धियः इमाः
जरिचे प्र इमं वर्णी अतिरत् शुक्रं आसां ॥५॥ १५॥ महः महानि पन्-
यन्ति अस्य इंद्रस्य कर्म सुऽकृता पुरुणि वृजनेन वृजिनान् संपि-
पेष मायाभिः दस्यून् अभिभूतिऽओजाः ॥६॥ युधा इंद्रः मृहा व-
रिवः चकार देवेभ्यः सतऽपतिः चर्षणिऽप्राः विवस्वतः सदनं
अस्य तानि विप्राः उक्थेभिः कवयः गृणन्ति ॥७॥ सचाऽसहं व-
रेण्यं सहऽदां ससऽवांसं स्वः अपः च देवीः ससानयः पृथिवी द्यां
उत इमां इंद्रं मदन्ति अनुधीऽरणासः ॥८॥ ससान अत्यान् उत सूर्य
सान् इंद्रः ससान पुरुऽभोजसंगां हिरण्यं उत भोगं ससान ह-
त्वी दस्यून् प्र आर्यं वर्णी आवत् ॥९॥ इंद्रः ओषधीः असनोत् अहा-
नि वनस्पतीन् असनोत् अंतरिक्षं बिभेद वलं नुनुदे विऽवाचः

अथ अभवत् दमिता अभिऽक्रतूनां ॥१०॥ शुनं हुवेम मघऽवानं
इंद्रं अस्मिन् भरे नृऽतमं वाजऽसातौ शृण्वंतं उयं ऊतये समत-
ऽसुं घंतं वृचाणि संऽजितं धनानां ॥११॥ १६ ॥

॥३५॥ तिष्ठ हरीं रथे आ युज्यमानां याहि वायुः न निऽयुतः नः
अच्छ पिबासि अंधः अभिऽसृष्टः अस्मे इंद्रं स्वाहा ररिम ते म-
दाय ॥१॥ उप अजिरा पुरुऽहूताय सप्तीं हरीं रथस्य धूऽसु आ यु-
नं जिम द्रवत् यथा संऽभृतं विश्वतः चित् उप इमं यज्ञं आ वहतः
इंद्रं ॥२॥ उपो नयस्व वृषणा तपुऽपा उत ई अव त्वं वृषभ स्व-
धाऽवः यसेतां अथा वि मुच इह शोणा दिवेऽदिवे सऽदृशीः
अद्धि धानाः ॥३॥ ब्रह्मणा ते ब्रह्मऽयुजा युनं जिम हरीं सखाया
सधऽमादे आशू स्थिरं रथं सुऽखं इंद्रं अधिऽतिष्ठन् प्रऽजानन्
विद्वान् उप याहि सोमं ॥४॥ मा ते हरीं वृषणा वीतऽपृष्ठा नि
रीरमन् यजमानासः अन्ये अतिऽआयाहि शश्वतः वयं ते अरं सु-
तेभिः कृण्वाम सोमैः ॥५॥ १७॥ तव अयं सोमः त्वं आ इहि अर्वाङ्
शश्वतऽतमं सुऽमनाः अस्य पाहि अस्मिन् यज्ञे बहिषि आ नि-
ऽसद्य दधिष्व इमं जठरे इंद्रं इंद्रं ॥६॥ स्तीर्णं ते बर्हिः सुतः इंद्रं सोमः
कृताः धानाः अत्तवे ते हरिऽभ्यां ततऽओक्से पुरुऽशकाय वृष्णे
मरुत्वते तुभ्यं राता हवींषि ॥७॥ इमं नरः पर्वताः तुभ्यं आपः सं इंद्रं
गोभिः मधुऽमंतं अक्रन् तस्य आऽगत्य सुऽमनाः क्षृष्व पाहि प्र-
ऽजानन् विद्वान् पथ्याः अनु स्वाः ॥८॥ यान् आ अभजः मरुतः इंद्रं
सोमं ये त्वां अवर्धन् अभवन् गणः ते तेभिः एतं सऽजोषाः वाव-
शानः अग्नेः पिब जिह्वा सोमं इंद्रं ॥९॥ इंद्रं पिब स्वधया चित्
सुतस्य अग्नेः वा पाहि जिह्वा यजच अध्वर्योः वा प्रऽयतं शक्र

हस्तात् होतुः वा यज्ञं हविषः जुषस्व ॥ १० ॥ शुनं हुवेम मघऽवानं
इंद्रं अस्मिन् भरेनऽतमं वाजऽसातौ शृण्वन्तं उयं ऊतये समत-
ऽसु घ्नतं वृचाणि संऽजितं धनानां ॥ ११ ॥ १८ ॥

॥ ३६ ॥ इमां ऊं सु प्रऽभृतिं सातये धाः शश्वतऽशश्वत ऊति-
ऽभिः यादमानः सुतेऽसुते ववृधे वर्धनेभिः यः कर्मऽभिः महत्-
ऽभिः सुऽश्रुतः भूत ॥ १ ॥ इंद्राय सोमाः प्रऽदिवः विद्वानाः ऋभुः
येभिः वृषऽपर्वा विऽहायाः प्रऽयस्यमानान् प्रति सुगृभाय इंद्रं
पिब वृषऽधूतस्य वृणाः ॥ २ ॥ पिब वर्धस्व तव घसुतासः इंद्र सो-
मासः प्रथमाः उत इमे यथा अपिबः पूर्यान् इंद्र सोमान् एव पा-
हि पयः अद्य नवीयान् ॥ ३ ॥ महान् अमचः वृजने विऽरणी उयं
शवः पत्यते धृषु ओजः न अहं विव्याच पृथिवी च न एनं यत् सो-
मासः हरिऽअश्वं अमंदन ॥ ४ ॥ महान् उयः ववृधे वीर्याय संऽआ-
चक्रे वृषभः काव्येन इंद्रः भगः वाजऽदाः अस्य गावः प्र जायन्ते
दक्षिणाः अस्य पूर्वीः ॥ ५ ॥ १९ ॥ प्र यत् सिधवः प्रऽसवं यथा आयन्
आपः समुद्रं रथ्याऽइव जग्मुः अतः चित् इंद्रः सदसः वरीयान् यत्
ई सोमः पृणति दुग्धः अंशुः ॥ ६ ॥ समुद्रेण सिधवः यादमानाः
इंद्राय सोमं सुऽसुतं भरतः अंशुं दुहन्ति हस्तिनः भरिचैः मध्वः पुन-
ति धारया पवित्रैः ॥ ७ ॥ हृदाऽइव कुक्षयः सोमऽधानाः सं ई
विव्याच सर्वना पुरुणि अन्ना यत् इंद्रः प्रथमा वि आशं वृचं जघ-
न्वान् अवृणीत सोमं ॥ ८ ॥ आ तु भरमाकिः एतत् परिस्थात् वि अ-
हित्वा वसुऽपतिं वसूनां इंद्रं यत् ते माहि न दत्तं अस्ति अस्मभ्यं
तत् हरिऽअश्वं प्र यंधि ॥ ९ ॥ अस्मे प्र यंधि मघऽवन ऋजीषिन्
इंद्रं रायः विश्वऽवारस्य भूरः अस्मे शतं शरदः जीवसे धाः अस्मे

वीरान् शश्वतः इन्द्र शिप्रिन् ॥ १० ॥ शुनं हुवेम मघऽवानं इन्द्रं अ-
स्मिन् भरेनृऽतमं वाजऽसातौ शृण्वतं उयं ऊतये समतऽसु घतं
वृचाणि संऽजितं धनानां ॥ ११ ॥ २० ॥

॥ ३७ ॥ वार्चऽहत्याय शर्वसे पृतनाऽसह्याय च इन्द्रं त्वा आ वते-
यामसि ॥ १ ॥ अर्वाचीनं सु ते मनः उत चक्षुः शतऽक्रतो० इन्द्रं कृ-
ण्वंतु वाघतः ॥ २ ॥ नामानि ते शतऽक्रतो० विश्वाभिः गीऽभिः
ईमहे इन्द्रं अभिमातिऽसह्ये ॥ ३ ॥ पुरुऽस्तुतस्य धामऽभिः शतेन
महयामसि इन्द्रस्य चर्षणिऽधृतः ॥ ४ ॥ इन्द्रं वृचाय हंतवे पुरुऽहृतं
उपब्रुवे भरेषु वाजऽसातये ॥ ५ ॥ २१ ॥ वाजेषु ससहिः भवत्वा ईमहे
शतऽक्रतो० इन्द्रं वृचाय हंतवे ॥ ६ ॥ द्युम्नेषु पृतनाज्ये पृत्सुतूर्षु शर्वः-
ऽसु च इन्द्रं साह्यं अभिऽमातिषु ॥ ७ ॥ शुष्मिनऽतमं नः ऊतये
द्युम्निनं पाहि जागृविं इन्द्रं सोमं शतऽक्रतो० ॥ ८ ॥ इन्द्रियाणि शत-
ऽक्रतो० या ते जनेषु पंचऽसु इन्द्रं तानि ते आ वृणे ॥ ९ ॥ अग्नं इन्द्रं
शर्वः बृहत् द्युम्नं दधिष्व दुस्तरं उत ते शुष्मं तिरामसि ॥ १० ॥ अ-
र्वाऽवतः नः आ गृहि अथो शक्र पराऽवतः ऊं लोकः यः ते अ-
द्रिऽवः इन्द्र इह ततः आ गृहि ॥ ११ ॥ २२ ॥

॥ ३८ ॥ अभि तष्टाऽइव दीधय मनीषां अत्यः न वाजी सुऽधुरः
जिहानः अभि प्रियाणि मर्मैश्च पराणि कवीन इच्छामि सं-
ऽदृशे सुऽमेधाः ॥ १ ॥ इना उत पृच्छ जनिम कवीनां मनऽधृतः
सुऽकृतः तक्षत द्या इमाः ऊं ते प्रऽन्यः वर्धमानाः मनऽवाताः
अधनु धर्मैणि ग्मन् ॥ २ ॥ नि सी इत् अच गुह्या दधानाः उत क्ष-
चाय रोदसी सं अजन् सं माचाभिः ममिरे येसु उवी अंतः मही

अ० ३. अ० २. व० २५.] ॥ २४१ ॥ [म० ३. अ० ४. सू० ३९.]

संसृजते० धायसेधुः० ॥ ३ ॥ आऽतिष्ठेत् परिं विश्वे अभूषन् श्रियः
वसानः चरति स्वऽरोचिः महत् तत् वृष्णः असुरस्य नाम आ वि-
श्वऽरूपः अमृतानि तस्थौ ॥ ४ ॥ असूत पूर्वः वृषभः ज्यायान् इमाः
अस्य शुरुधः सन्ति पूर्वीः दिवः नपाता विदथस्य धीभिः क्षत्रं रा-
जाना प्रऽदिवः दधाथे ॥ ५ ॥ २३ ॥ चीणिं राजाना विदथे पुरुणिं
परि विश्वानि भूषथः सदांसि अपश्यं अत्र मनसा जगन्वान व्रते
गंधर्वान अपि वायुऽकेशान ॥ ६ ॥ तत् इत्तनु अस्य वृषभस्य धेनोः
आ नामऽभिः ममिरे सक्म्य गोः अन्यतऽ अन्यत असुर्य वसानाः
नि मायिनः ममिरे रूपं अस्मिन् ॥ ७ ॥ तत् इत्तनु अस्य सवितुः
नकिः मे हिरण्ययी अमतिं यां अशिश्रेत् आ सुऽस्तुती रोदसी
विश्वऽइन्वे० अपिऽइव योषां जनिमानि वव्रे ॥ ८ ॥ युवं प्रत्नस्य
साधथः महः यत्तदेवी स्वस्तिः परिनः स्यात् गोपाजिह्वस्य तस्थु-
षः विऽरूपा विश्वे पश्यन्ति मायिनः कृतानि ॥ ९ ॥ शुनं हुवेम मघ-
ऽवानं इंद्रं अस्मिन् भरे नृऽतमं वाजऽसातौ शृण्वन्तं उयं ऊतये
समतऽसु घ्नन्तं वृत्राणि संऽजितं धनानां ॥ १० ॥ २४ ॥ ३ ॥

॥ ३९ ॥ इंद्रं मतिः हृदः आ वच्यमाना अच्छं पतिं स्तोमऽतष्टा
जिगाति या जागृविः विदथे शस्यमाना इंद्रं यत्ते जायते विद्धि
तस्य ॥ १ ॥ दिवः चित् आ पूर्या जायमाना वि जागृविः विदथे
शस्यमाना भद्रा वस्त्राणि अर्जुना वसाना सा इयं असे सनऽजा
पित्र्या धीः ॥ २ ॥ यमा चित् अत्र यमऽसूः असूत जिह्वायाः अयं
पतन्त आ हि अस्यात् वर्षाषि जाता मिथुना सचेते तमऽहनां
तपुषः बुधे आऽइता ॥ ३ ॥ नकिः एषां निदिता मर्त्येषु ये अस्माकं
पितरः गोषु योधाः इंद्रः एषां हंहिता माहिन्ऽवान् उत गोत्रा-

णि स॒सृजे द॑सना॒ऽवान् ॥४॥ सखा॑ ह॒ यच्च॑ सखि॒ऽभिः नव॑ऽग्वैः
 अभि॒ऽङ्गु आ सत्त्वं॑भिः गाः अनु॒ऽगमन् स॒त्यं तत् इ॒न्द्रः द॒शभिः द॒-
 श॑ऽग्वैः सूर्यै॑ वि॒वेद॑तम॒सि क्षि॒यन्त॑ ॥५॥२५॥ इ॒न्द्रः म॒धुसं॑भृतं उ॒सि-
 या॒यां प॒त॒ऽवत् वि॒वेद॑ श॒फ॒ऽवत् नमै॑ गोः गुहा॑ हितं गुह्यं गूळ॑हं
 अप॒ऽसुह॑स्ते द॒धे दक्षि॑णे दक्षिण॑ऽवान् ॥६॥ ज्योतिः॑ वृणी॒त तम॑-
 सः वि॒ऽजान॑न् आ॒रे स्या॒म दुः॒ऽइता॑त् अ॒भीकै॑ इ॒माः गिरः॑ सोम॒-
 ऽपाः सोम॑ऽवृ॒क्ष जुष॑स्व इ॒न्द्र पुरु॑ऽतम॒स्य का॒रो ॥७॥ ज्योतिः॑ य॒ज्ञाय॑
 रोद॑सी अनु॒स्यात् आ॒रे स्या॒म दुः॒ऽइत॑स्य भूरैः भूरि॑चित॒ हितु॑जतः
 मर्य॑स्य सु॒ऽपारा॑सः व॒सवः॑ ब॒र्हणा॑ऽवत् ॥८॥ श्रु॒नं हुवे॑म॒मघ॑ऽवा-
 नं इ॒न्द्रं अ॒स्मिन् भेरे॑नृ॒ऽतमं वाज॑ऽसातौ शृ॒ण्वन्तं उ॒यं ऊ॒तये॑ सम॒त-
 ऽसु॑ घ्नन्तं वृ॒चाणि॑ सं॒ऽजितं॑ ध॒नानां॑ ॥ ९ ॥ २६ ॥ २ ॥

॥४०॥ इ॒न्द्र त्वा वृष॑भं व॒यं सु॒ते सोमे॑ ह॒वा म॒हे सः प्रा॒हि म॒ध्वः अं-
 ध॑सः ॥१॥ इ॒न्द्र ऋ॒तुऽवि॒दं सु॒तं सोमै॑ ह॒र्ये पुरु॑ऽस्तु॒त पिब॑ आ वृष॒स्व
 त॒तृपिं॑ ॥२॥ इ॒न्द्र प्र॒नः धि॒त॒ऽवानं॑ य॒ज्ञं वि॒श्वेभिः॑ दे॒वेभिः॑ ति॒रः स्त-
 वा॒न वि॒श्रप॑ते ॥३॥ इ॒न्द्र सो॒माः सु॒ताः इ॒मे तव॑ प्र॒यंति॑ स॒त॒ऽप॒ते क्ष॒र्यं
 च॒न्द्रासः॑ इ॒दं वः॑ ॥४॥ द॒धिष्व॑ ज॒ठरे॑ सु॒तं सोमै॑ इ॒न्द्र वरे॑ण्यं तव ह्यु॒क्षासः॑
 इ॒दं वः॑ ॥५॥१॥ गिर्वै॑णः पा॒हि नः॒ सु॒तं म॒घोः धा॒राभिः॑ अ॒ज्यसे॑ इ॒न्द्र
 त्वाऽदा॑तं इ॒त् यशः॑ ॥६॥ अभि॑ ह्यु॒न्मनि॑ व॒निनः॑ इ॒न्द्रं स॒चन्ते॑ अ॒क्षिता॑
 पी॒त्वी सोम॑स्य व॒वृधे॑ ॥७॥ अ॒र्वाऽव॑तः नः आ ग॒हि प॒राऽव॑तः च
 वृ॒चऽह॑न् इ॒माः जुष॑स्व नः गिरः ॥८॥ यत् अ॒न्तरा॑ प॒राऽव॑तं अ॒र्वा-
 ऽव॑तं च हू॒यसे॑ इ॒न्द्र इ॒ह ततः॑ आ ग॒हि ॥ ९ ॥ २ ॥

॥४१॥ आ तु नः इ॒न्द्र म॒र्त्यक॑ह॒वानः॑ सोम॑ऽपी॒तये॑ हरि॒ऽभ्यां या-

हि अद्रिऽवः॥१॥ सत्तः होता नः ऋत्विजः तिसिरे बर्हिः आनुषक्
 अयुजन प्रातः अद्रयः॥२॥ इमा ब्रह्म ब्रह्मऽवाहः क्रियन्ते आ बर्हिः
 सीद वीहि शूर पुरोऽकाशं॥३॥ ररंधि सर्वनेषु नः एषु स्तोमेषु वृच-
 ऽहन उक्थेषु इंद्र गिर्वणः॥४॥ मतयः सोमऽपां उरुं रिहंति शर्वसः
 पतिं इंद्रं वत्सं न मातरः॥५॥३॥ सः मंदस्व हि अंधसः राधसे तन्वा
 महेन स्तोतारं निदेकरः॥६॥ वयं इंद्र त्वाऽयवः हविष्मंतः जरामहे
 उत्तवं अस्मऽयुः वसो॥७॥ मा आरे अस्मत् विमुमुचः हरिऽप्रिय
 अर्वाङ् याहि इंद्र स्वधाऽवः मत्स्व इह॥८॥ अर्वाचं त्वा सुऽखे रथे
 वहतां इंद्र केशिना घृतऽक्षूं बर्हिः आऽसदे॥९॥४॥

॥४२॥ उप नः सुतं आ गृहि सोमं इंद्र गोऽआशिरं हरिऽभ्यां यः
 ते अस्मऽयुः॥१॥ तं इंद्र मदं आ गृहि बर्हिःऽस्यां यावऽभिः सुतं कु-
 वित्तु अस्य तृष्णवः॥२॥ इंद्र इत्या गिरः मम अच्छ अगुः इषिताः
 इतः आऽवृते सोमऽपीतये॥३॥ इंद्र सोमस्य पीतये स्तोमैः इह ह-
 वामहे उक्थेभिः कुवित् आऽगमन्त॥४॥ इंद्र सोमाः सुताः इमे
 तान् दधिष्व शतऽक्रतो जठरे वाजिनोऽवसो॥५॥५॥ विद्म हि
 त्वा धनंऽजयं वाजेषु दधृषं कवे अध ते सुखं ईमहे॥६॥ इमं इंद्र
 गोऽआशिरं यवऽआशिरं च नः पिब आऽगत्य वृषऽभिः सुतं॥७॥
 तुभ्य इत् इंद्र स्वे ओक्थे सोमं चोदामि पीतये एषः ररंतु ते हृदि
 ॥८॥ त्वां सुतस्य पीतये प्रत्नं इंद्र हवामहे कुशिकासः अवस्यवः
 ॥९॥६॥

॥४३॥ आ याहि अर्वाङ् उप बंधुरेऽस्याः तव इत् अनु प्रऽदि-
 वः सोमऽपेयं प्रिया सखाया विमुच उप बर्हिः त्वा इमे हव्यऽवा-

हं हवन्ते ॥ १ ॥ आ याहि पूर्वीः अति चर्षणीः आ अर्येः आऽशिषः
 उपनः हरिऽभ्यां इमाः हित्वा मतयः स्तोमंऽतष्टाः इन्द्रं हवन्ते सख्यं
 जुषाणाः ॥ २ ॥ आ नः यज्ञं नमःऽवृधं सुऽजोषाः इन्द्रं देव हरिऽभिः
 याहितूयं अहं हित्वा मतिऽभिः जोहवीमि घृतंऽप्रयाः सधऽमादे
 मधूनां ॥ ३ ॥ आ चत्वा एता वृषणा वहान्तः हरीं सखाया सुऽधुरा
 सुऽअंगा धानाऽवन्त इन्द्रः सवनं जुषाणः सखा सख्युः शृण्वन्त
 वन्दनानि ॥ ४ ॥ कुवित् मा गोपां कर्से जनस्य कुवित् राजानं
 मघऽवन् ऋजीषिन् कुवित् मा ऋषिं पपिऽवांसं सुतस्य कु-
 वित् मे वस्वः अमृतस्य शिक्षाः ॥ ५ ॥ आ त्वा बृहन्तः हरयः युजानाः
 अर्वाक् इन्द्र सधऽमादः बृहन्तु प्र ये द्विता दिवः ऋजन्ति आताः
 सुऽसंमृष्टासः वृषभस्य मूराः ॥ ६ ॥ इन्द्रं पिव वृषंऽधूतस्य वृषाः आ
 यं ते श्येनः उशते जभारं यस्य मदे च्यवयसि प्र कृषीः यस्य मदे
 अप गोचा ववर्थ ॥ ७ ॥ शुनं हुवेम मघऽवानं इन्द्रं अस्मिन् भरे नृ-
 ऽतमं वाजंऽसातौ शृण्वन्तं उयं ऊतये समतऽसु घ्नन्तं वृचाणि सं-
 ऽजितं धनानां ॥ ८ ॥ ७ ॥

॥ ४४ ॥ अयन्ते अस्तु हर्यतः सोमः आ हरिऽभिः सुतः जुषाणः इन्द्रं
 हरिऽभिः नः आ गहि आ तिष्ठ हरितं रथं ॥ १ ॥ हर्येन उषसं अर्चयः
 सूर्यं हर्येन अरोचयः विद्वान् चिकित्वान् हरिऽअश्वं वर्धसे इन्द्रं वि-
 श्वाः अभि श्रियः ॥ २ ॥ द्यां इन्द्रः हरिऽधायसं पृथिवीं हरिऽवर्षसं
 अधारयत् हरितोः भूरिभोजनं ययोः अन्तः हरिः चरत् ॥ ३ ॥ जज्ञानः
 हरितः वृषा विश्वं आभाति रोचनं हरिऽअश्वः हरितं धत्ते आयुधं
 आ वज्रं बाह्वोः हरिः ॥ ४ ॥ इन्द्रः हर्यते अर्जुनं वज्रं शुक्रैः अभिऽवृत्तं
 अप अवृणोत् हरिऽभिः अद्रिऽभिः सुतं उत् गाः हरिऽभिः आ-
 जत ॥ ५ ॥ ८ ॥

॥४५॥ आ म॑न्द्रैः इ॒न्द्र ह॑रिऽभिः या॒हि म॒यूर॑रोमऽभिः मा त्वा॒ के
चित् न॒ यि म॑न् वि॒न पा॒शि नः॑ अति॒ धन्व॑ऽइव तान इ॒हि ॥१॥ वृ॒त्र-
ऽखा॒दः व॒लं ऽरु॒जः पु॒रां द॑र्मः अ॒पां अ॒जः स्था॒ता रथ॑स्य ह॒यौः अ-
भिऽस्व॑रे इ॒न्द्रः दृ॒ष्ट्वा चि॒त् आ॒रु॒जः ॥२॥ ग॒भी॒रान् उ॒द॒धीन॑ऽइव
ऋतु॑पु॒ष्य॒सि॒गाः ऽइव॑ प्र॒सु॒गो॒पाः यव॑सं॒धेन॑वः य॒था हृ॒दं कु॒ल्याः-
ऽइव॑ आ॒शत॑ ॥३॥ आ॒नः तु॒जै र॒यिं भ॑र॒ अंशं॑ न प्र॒तिऽजा॒न ते॒ वृ॒क्षं प॑क्कं
फ॒लं अ॒कीऽइव॑ धू॒नुहि॒ इ॒न्द्र संऽपा॑र॒णं व॑सु ॥४॥ स्व॒ऽयुः इ॒न्द्र स्व॒-
ऽराट् अ॒सि स्म॑तऽदि॒ष्टिः स्व॒यंशः॑ ऽत॒रः सः व॒वृ॒धानः॑ ओज॑सा पु-
रु॒ऽस्तु॒त भ॑वं नः सु॒श्रवः॑ ऽत॒मः ॥ ५ ॥ ९ ॥

॥४६॥ यु॒ध्मस्य॑ ते वृ॒षभ॑स्य स्व॒ऽराजः॑ उ॒यस्य॑ यू॒नः स्थ॑वि॒रस्य॑ घृ-
ष्वेः अ॒जूर्य॑तः व॒ज्रिणः॑ वी॒र्यो॑णि इ॒न्द्र श्रु॑तस्य म॒हतः॑ म॒हानि॑ ॥१॥
म॒हान् अ॒सि म॒हिष॑ वृ॒ष्णये॑भिः ध॒नऽस्पृ॑त् उ॒य स॑ह॒मानः॑ अ॒न्यान्
एकः॑ वि॒श्वस्य॑ भु॒व॒नस्य॑ रा॒जा सः॑ यो॒धय॑ च॒ क्षय॑य च॒ जना॑न् ॥२॥ प्र
मा॒त्राभिः॑ रि॒रि॒चे रो॑च॒मानः॑ प्र दे॒वेभिः॑ वि॒श्वतः॑ अ॒प्रतिऽइ॒तः प्र
म॒ज्मना॑ दि॒वः इ॒न्द्रः पृ॒थि॒व्याः प्र उ॒रोः म॒हः अ॒न्तरि॑क्षात् ऋ॒जी॒षी
॥३॥ उ॒रु॒ग॒भी॒रं ज॑नुषा॒ अभि॑ उ॒यं वि॒श्वऽव्य॑च॒सं अ॒वत॑तं म॒तीनां॑ इ॒न्द्र
सो॒मा सः॑ प्र॒ऽदि॒वि सु॒ता सः॑ स॒मुद्रं॑ न स॒वतः॑ आ वि॒शंति॑ ॥४॥ यं
सो॒मै इ॒न्द्र पृ॒थि॒वी द्या॒वा ग॑र्भे॒न मा॒ता बि॒भृतः॑ त्वा॒ऽया तं॑ ते हि॒न्वं-
ति॒ तं ऊं॑ ते मृ॒जंति॑ अ॒ध्वर्य॑वः वृ॒षभ॑ पा॒तवै ऊं॑ ॥ ५ ॥ १० ॥

॥४७॥ म॒रु॒त्वा॒न इ॒न्द्र वृ॒षभः॑ र॒णा य॑ पि॒ब सो॒मै अनु॑ऽस्व॒धं म॑दा॒य
आ सि॑च॒स्व ज॒ठरे॑ म॒ध्वः ऊ॒र्मि॒त्वं रा॒जा अ॒सि प्र॒ऽदि॒वः सु॒ताना॑ ॥१॥
स॒ऽजोषाः॑ इ॒न्द्र स॒ऽग॒णः म॒रु॒तऽभिः॑ सो॒मै पि॒ब वृ॒त्रऽहा॑ शू॒र वि॒-

अ० ३. अ० ३. व० १३.] ॥ २४६ ॥ [म० ३. अ० ४. सू० ४९.

द्वान ज॒हि श॒चून् अ॒प मृ॒धः नु॒दस्व॒ अथ॒ अ॒भयं॒ कृणु॒हि वि॒श्वतः॒ नः
॥२॥ उ॒त ऋ॒तुऽभिः ऋ॒तुऽपाः पा॒हि सोमं॑ इं॒द्र दे॒वेभिः॒ सखि॑ऽभिः
मु॒तं नः॒ यान॒ आ अ॒भजः॒ मरु॑तः॒ ये त्वा॒ अनु॒ अह॑न् वृ॒चं अ॒दधुः॒ तुभ्यं
ओ॒जः ॥३॥ ये त्वा॒ अहि॑ऽहत्ये म॒घऽवन् अ॒वर्ध॑न् ये शा॒बरे॒ हरि॑ऽवः
ये गो॑ऽइष्टौ ये त्वा॒ नूनं॒ अनु॑ऽमद॑ति वि॒प्राः पि॒ब इं॒द्र सोमं॑ स॒ऽगणः॒
मरु॑तऽभिः ॥४॥ म॒रुत॑वंतं वृ॒षभं॑ व॒वृधा॑न् अ॒कव॑ऽअरिं दि॒व्यं शा॑सं
इ॒न्द्रं वि॒श्वऽसहं॑ अ॒वसे॑ नू॒तना॑य उ॒यं स॒हऽदां॑ इ॒ह तं हु॒वेम॑ ॥५॥ ११॥

॥४६॥ स॒द्यः ह॒ जा॒तः वृ॒षभः॒ क॒नीनः॒ प्रऽभ॑र्तुं आ॒वत् अ॒धसः॒ सु॒तस्य॑ सा॒धोः पि॒ब प्र॒तिऽका॑मं यथा॒ ते र॑सं॒ आशि॑रः प्र॒थमं॑ सो॒म्य॒स्य ॥१॥ यत् जा॑यथाः तत् अ॒हः अ॒स्य का॑मे अं॒शोः पी॒यूषं॑ अ॒पिबः॒
गि॒रिऽस्थां॑ तं ते मा॒ता परि॑ योषा॒ जनि॑त्री म॒हः पि॒तुः दमे॑ आ अ॒सि॒चत् अ॒ये ॥२॥ उ॒पऽस्था॑य मा॒तरं॑ अ॒नं ऐ॒ष्ट ति॒ग्मं अ॒पश्य॑त्
अ॒भि सोमं॑ ऊ॒धः प्रऽय॑वयन् अ॒चर॑त् गृ॒त्सः अ॒न्यान् म॒हानि॑ च॒क्रे
पु॒रुधऽप्र॑तीकः ॥३॥ उ॒यः तुरा॑षाद् अ॒भिभू॑तिऽओ॒जाः यथा॑ व॒शं
त॒न्वं च॒क्रे ए॒षः त्वष्टा॑रं इं॒द्रः ज॒नुषा॑ अ॒भिऽभू॑य आऽमु॒थं सोमं॑ अ॒पि॒बत् च॒मूषु॑ ॥४॥ अ॒नं हु॒वेम॑ म॒घऽवा॑नं इं॒द्रं अ॒सिन् भरे॑ नृऽत॑मं
वा॒जऽसा॑तौ शृ॒ण्वन्तं॑ उ॒यं ऊ॒तये॑ स॒मतऽसु॑ घ्नन्तं वृ॒चाणि॑ संऽजि॒तं
ध॒नानां॑ ॥ ५ ॥ १२ ॥

॥४७॥ शंस॑ म॒हां इं॒द्रं यस्मि॑न् वि॒श्वः आ॒ कृष्ट॑यः सोम॒ऽपाः का॑मं
अ॒व्यन् यं सु॑ऽऋतुं धि॒षणे॑ वि॒श्वऽत॑ष्टं घ॒नं वृ॒चाणां॑ ज॒नय॑न् दे॒वाः
॥१॥ यं नु॑नकिः पृ॒तना॑सु स्वऽराजं द्वा॒ता तर॑ति नृऽत॑मं ह॒रिऽस्थां॑
इ॒नऽत॑मः स॒त्वऽभिः॒ यः ह॒ श्रू॒षैः पृथु॑ऽजयाः अ॒मि॒नात् आ॑रुः द॒-

अ०३. अ०३. व० १५.] ॥ २४७ ॥ [म०३. अ०४. सू० ५१.

स्योः॥२॥ सह॑वां पृ॒तऽसु॒त॒रिणिः॑ न अ॒र्वो वि॒ऽआ॒न॒शिः रो॒द॒सी॒
मे॒ह॒नाऽवा॒न॒भगः॑ न का॒रे ह॒व्यः म॒तीनां॑ पि॒ताऽइ॒व चा॒रुः सु॒हवः॑
व॒यऽधाः॥३॥ ध॒र्तो दि॒वः रज॑सः पृ॒ष्टः ऊ॒र्ध्वः रथः॑ न वा॒युः वसु॑ऽभिः
नियु॒त्वा॒न क्ष॒पां व॒स्ता ज॒नि॒ता सूर्य॑स्य वि॒भ॒क्ता भा॒गं धि॒षणा॑-
ऽइ॒व वाज॑ ॥४॥ शु॒नं हु॒वे॒म म॒घऽवा॒नं इं॒द्रं अ॒स्मिन् भ॑रे॒नृ॒त॒मं
वाज॑ऽसा॒तो अ॒ण्वं॒तं उ॒यं ऊ॒तये॑ स॒मत्ऽसु॒ घ॒तं वृ॒चाणि॑ सं॒ऽजितं॑
ध॒ना॒नां ॥ ५ ॥ १३ ॥

॥५०॥ इं॒द्रः स्वा॒हा पि॒ब॒तु य॒स्य सो॒मः आ॒ऽग॒त्य तु॒मः वृ॒षभः॑
म॒रु॒त्वा॒न आ॒ उ॒रु॒ऽव्य॒चाः पृ॒ण॒ता ए॒भिः अ॒न्नैः आ॒ अ॒स्य ह॒विः त॒-
न्वः का॒मं ऋ॒ध्याः ॥ १ ॥ आ॒ ते स॒पर्यू॑ ज॒वसे॑ यु॒न॒ज्मि॒ ययोः॑ अ॒नु
प्र॒ऽदि॒वः श्रु॒ष्टिं आ॒वः इ॒ह त्वा॒धेयुः॑ ह॒रयः॑ सु॒ऽशि॒प्र पि॒ब॒तु अ॒स्य सु॒-
ऽसु॒त॒स्य चा॒रोः ॥२॥ गो॒भिः मि॒मि॒क्षुं द॒धिरे॒ सु॒ऽपा॒रं इं॒द्रं ज्यै॒ष्ठ्या॒य
धा॒य॒से गृ॒णा॒नाः म॒दा॒नः सो॒मं प॒पि॒ऽवा॒न ऋ॒जी॒षि॒न् सं अ॒स्मभ्य॑
पु॒रु॒धा गाः इ॒ष॒ण्य ॥३॥ इ॒मं का॒मं म॒द॒य गो॒भिः अ॒श्वैः च॒न्द्र॒ऽव॒ता
रा॒ध॒सा प॒प्रथं॑ च॒ स्वऽय॒वः म॒त्तिऽभिः॑ तु॒भ्यं वि॒प्राः इं॒द्राय॑ वा॒हः
कु॒शि॒का॒सः अ॒क्र॒न् ॥४॥ शु॒नं हु॒वे॒म म॒घऽवा॒नं इं॒द्रं अ॒स्मिन् भ॑रे॒नृ॒-
ऽत॒मं वाज॑ऽसा॒तो अ॒ण्वं॒तं उ॒यं ऊ॒तये॑ स॒मत्ऽसु॒ घ॒तं वृ॒चाणि॑ सं॒-
ऽजितं॑ ध॒ना॒नां ॥ ५ ॥ १४ ॥

॥५१॥ च॒र्षे॒णिऽधृ॒तं म॒घऽवा॒नं उ॒क्थ्य॑ इं॒द्रं गि॒रः बृ॒ह॒तीः अ॒भि
अ॒नू॒ष॒त व॒वृ॒धा॒नं पु॒रु॒ऽहू॒तं सु॒वृ॒त्तिऽभिः॑ अ॒म॒र्त्य ज॑र॒मा॒णं दि॒वे-
ऽदि॒वे ॥ १ ॥ श॒तऽक्र॑तुं अ॒र्ण॒वं श॒कि॒नं न॑रं गि॒रः मे इं॒द्रं उप॑ यं॒ति
वि॒श्वतः॑ वा॒जऽस॒निं पू॒ऽभि॒द॒तू॒र्णि अ॒प्ऽतु॒रै॒धाम॑ऽसा॒चं अ॒भि-

ऽसाचै स्वःऽविदं ॥२॥ आऽकोरे वसोः जरिता पनस्यते अनेहसः
 स्तुभः इंद्रः दुवस्यति विवस्वतः सदेने आ हि पिप्रिये सचाऽसह
 अभिमातिऽहनं स्तुहि ॥३॥ नृणां ऊं त्वानृत्तमंगीऽभिः उक्थैः
 अभि प्र वीरं अर्चत सऽबाधः सं सहसे पुरुऽमायः जिहीते नमः
 अस्य प्रऽदिवः एकः ईशे ॥४॥ पूर्वीः अस्य निऽसिधः मर्त्येषु पुरु
 वसूनि पृथिवी बिभर्ति इंद्राय द्यावः ओषधीः उत आपः रयिं
 रक्षंति जीरयः वनानि ॥५॥ १५॥ तुभ्यं ब्रह्माणि गिरः इंद्र तुभ्यं सचा
 दधिरे हरिऽवः जुषस्व बोधि आपिः अवसः नूतनस्य सखे वसो
 जरितृऽभ्यः वयः धाः ॥६॥ इंद्र मरुत्वः इह पाहि सोमं यथा शर्याते
 अपिबः सुतस्य तव प्रऽनीती तव शूर शर्मन् आ विवासंति क-
 वयः सुऽयज्ञाः ॥७॥ सः वावशानः इह पाहि सोमं मरुतऽभिः इंद्र
 सखिऽभिः सुतं नः जातं यत् त्वा परिदेवाः अभूषन् महेभराय पु-
 रुऽहूत विश्वे ॥८॥ अपऽतूयै मरुतः आपिः एषः अमंदन इंद्र अनु
 दातिऽवाराः तेभिः साकं पिबतु वृचऽखादः सुतं सोमं दाशुषः
 स्वे सधऽस्थे ॥९॥ इदं हि अनु ओजसा सुतं राधानां पते पिबतु
 अस्य गिर्वणः ॥१०॥ यः ते अनु स्वधां असत सुते नि यच्छ तन्वसः
 त्वा ममन्तु सोम्य ॥११॥ प्र ते अश्रोतु कुक्ष्योः प्र इंद्र ब्रह्मणा शिरः प्र
 बाहू शूर राधसे ॥१२॥ १६॥

॥५२॥ धानाऽवतं करंभिणं अपूपऽवतं उक्थिनं इंद्र प्रातः जु-
 षस्व नः ॥१॥ पुरोऽकाशं पचत्यं जुषस्व इंद्र आ गुरुस्व च तुभ्यं ह-
 व्यानि सिंस्रते ॥२॥ पुरोऽकाशं च नः घसः जोषयासे गिरः च नः
 वधूयुऽइव योषणां ॥३॥ पुरोऽकाशं सनऽश्रुत प्रातःऽसावे जु-
 षस्व नः इंद्र क्रतुः हि ते बृहन् ॥४॥ माध्यंदिनस्य सर्वनस्य धानाः

पुरो॒ठाशं॑ इ॒न्द्र कृ॒ष्व इ॒ह चा॒रुं प्र॒ यत् स्तो॒ता ज॒रिता॒ तू॒र्णिऽअ॒र्थः
 वृ॒षऽय॒मा॒णः उ॒प गीः॑ऽभिः इ॒ष्टे ॥५॥ १७॥ तृ॒तीये॑ धा॒नाः स॒र्वने
 पुरो॒स्तुत॒ पुरो॒ठाशं॑ आ॒ऽहुतं॑ म॒म ह॒स्व नः॑ च॒भुऽम॒तं वाज॑ऽव॒तं
 त्वा क॒वे प्र॒यस्व॑तः उ॒प शि॒क्षेम॒ धी॒तिऽभिः॑ ॥६॥ पृ॒षण॑ऽव॒ते ते
 च॒कृम॒ का॒रं ह॒रिऽव॒ते ह॒रिऽअ॒श्वाय॑ धा॒नाः अ॒पुपं॑ अ॒ङ्घ्रि॒सऽग॑णः
 म॒रुत॑ऽभिः सोमं॑ पि॒ब वृ॒त्रऽहा॒श्रू वि॒द्वान् ॥७॥ प्र॒ति धा॒नाः भ॒रत॑
 तू॒यं अ॒स्मै पुरो॒ठाशं॑ वी॒रऽत॑मा॒य नृ॒णां दि॒वेऽदि॒वे स॒दृशीः॑ इ॒न्द्र
 तु॒भ्यं व॒धे॒तु त्वा सो॒मऽपे॒याय॑ धृ॒ष्णो ॥८॥ १८ ॥

॥५३॥ इ॒न्द्रा॒पर्व॑ता बृ॒हता॒ रथे॑न वा॒मीः इ॒षः आ॒ वह॑तं सु॒ऽवीराः
 वी॒तं ह॒व्यानि॑ अ॒ध्वरे॑षु दे॒वा व॒धे॒थां गीः॑ऽभिः इ॒ळया॑ म॒द॒ता ॥१॥
 तिष्ठ॑ सु॒कं म॒घऽव॒न् मा॒ परा॑ गाः सोम॑स्य नु॒त्वा सु॒ऽसुत॑स्य य॒क्षि
 पि॒तुः न पु॒त्रः सि॒चं आ॒रभे॑ ते इ॒न्द्र स्वा॑दि॒ष्टया॒ गिरा॑ श॒चीऽवः॑ ॥२॥
 शंसा॑व अ॒ध्वर्यो॑ प्र॒ति मे॒ गृणी॑हि इ॒न्द्राय॑ वा॒हः कृ॒णवा॑व जुष्टं॑ आ
 इ॒दं ब॒र्हिः यज॑मानस्य सी॒द् अथ॑ च॒भूत॑ उ॒क्थं॑ इ॒न्द्राय॑ श॒स्तं ॥३॥ जा॒-
 या इ॒त् अ॒स्तं म॒घऽव॒न् सा इ॒त् ऊं यो॒निः तत् इ॒त् त्वा यु॒क्ताः ह॒रयः॑
 वह॑न्तु य॒दा क॒दा च॒ सु॒नवा॑म सोमं॑ अ॒ग्निः त्वा दू॒तः ध॒न्वाति॑ अ॒च्छ
 ॥४॥ परा॑ या॒हि म॒घऽव॒न् आ च॒ याहि॑ इ॒न्द्र भ्रा॑तः उ॒भय॑ च॒ ते अ॒र्थं य॒-
 च॒ रथ॑स्य बृ॒हतः॑ नि॒ऽधा॒नं वि॒ऽमो॒चनं॑ वा॒जिनः॑ रा॒सभ॑स्य ॥५॥ १९॥
 अ॒पाः सोमं॑ अ॒स्तं इ॒न्द्र प्र॒याहि॑ क॒ल्या॒णीः जा॒या सु॒ऽरणं॑ गृ॒हे ते॒ यच॑
 रथ॑स्य बृ॒हतः॑ नि॒ऽधा॒नं वि॒ऽमो॒चनं॑ वा॒जिनः॑ दक्षि॒णाऽव॑त् ॥६॥
 इ॒मे भो॒जाः अंगि॑रसः वि॒रूपाः॑ दि॒वः पु॒त्रासः॑ अ॒सुर॑स्य वी॒राः वि॒-
 श्वा॒मि॒त्राय॑ द॒दतः॑ म॒घानि॑ स॒हस्र॑ऽसा॒वे प्र॒ति॒र॒न्ते आ॒युः ॥७॥ रू॒पं-

ऽरूपं मघऽवा बोभवीति मायाः कृण्वानः तन्वं परिस्वां चिः यत्
 दिवः परिमुहूर्त आ अगात् स्वैः मंचैः अनृतुऽपाः ऋतुऽवा ॥८॥
 महान् ऋषिः देवऽजाः देवऽजूतः अस्तंभ्रात् सिंधुं अण्वं नृच-
 क्षाः विश्वामित्रः यत् अवहत् सुऽदासं अप्रियायत कुशिकेभिः
 इंद्रः ॥९॥ हंसाऽइव कृणुष्य श्लोकं अद्रिऽभिः मदंतः गीऽभिः अ-
 ध्वरे सुते सचा देवेभिः विप्राः ऋषयः नृचक्षसः विपिवध्वं कु-
 शिकाः सोम्यं मधु ॥१०॥ २०॥ उपप्र इत् कुशिकाः चेतयध्वं अश्वं
 राये प्रमुंचत् सुऽदासः राजा वृचं जंघनत् प्राक् अपाक् उदक् अथ
 यजाते वरे आ पृथिव्याः ॥११॥ यः इमे रोदसी उभे अहं इंद्रं अतु-
 स्तवं विश्वामित्रस्य रक्षति ब्रह्म इंद्रं भारतं जनैः ॥१२॥ विश्वामित्राः
 अरासत् ब्रह्म इंद्राय वज्रिणे करत् इत् नः सुऽराधसः ॥१३॥ किं ते
 कृण्वंति कीकटेषु गावः न आऽशिरं दुहे न तपंति घर्म आ नः भर-
 प्रऽमगंदस्य वेदः नैचाऽशाखं मघऽवन रंधय नः ॥१४॥ सप्तर्षीः
 अमंति बाधमाना बृहत् मिमाय जमदग्निऽदत्ता आ सूर्यस्य दु-
 हिता ततान् अश्वः देवेषु अमृतं अजुर्य ॥१५॥ २१॥ सप्तर्षीः अभरत्
 तूर्य एभ्यः अधि अश्वः पांचऽजन्यासु कृष्टिषु सा पक्ष्या नव्यं आयुः
 दधाना यां मे पलस्तिऽजमदग्नयः ददुः ॥१६॥ स्थिरो गावौ भवतां
 वीळुः अक्षः मा ईषा विवर्हि मा युगं विशारि इंद्रः पातल्ये दद-
 तां शरीतोः अरिष्टऽनेमे अभि नः सचस्व ॥१७॥ बलं धेहि तनूषु
 नः बलं इंद्र अनकुतऽसु नः बलं तोकाय तनयाय जीवसे त्वं हि
 बलदाः असि ॥१८॥ अभि व्ययस्व खदिरस्य सारं ओजः धेहि स्पं-
 दने शिंशपायां अक्षं वीळो वीळित वीळयस्व मा यामात्
 अस्मात् अश्वं जीहि पः नः ॥१९॥ अयं अस्मान् वनस्पतिः मा च
 हाः मा च रिरिषत् स्वस्ति आ गृहेभ्यः आ अवऽसै आ विऽमो-

अ० ३. अ० ३. व० २५.] ॥ २५१ ॥ [म० ३. अ० ५. सू० ५४.]

चनात् ॥ २० ॥ २२ ॥ इन्द्रं ऊतिऽभिः बहुलाभिः नः अद्य यात् ॥ श्रेष्ठा-
भिः मघऽवनः पूरजिन्वयः नः द्वेष्टि अधरः सः पदीष्ट यं ऊं द्विष्मः
तं ऊं प्राणः जहातु ॥ २१ ॥ परं शुंचित्वितपति शिबलं चित्वि
वृश्चति उखा चित्वि इन्द्र येषंती प्रऽयस्ता फेनं अस्यति ॥ २२ ॥ न सा-
यंकस्य चिकित्ते जनासः लोधं नयंति पशु मन्थमानाः न अवा-
जिनं वाजिनां हासयंति न गर्दभं पुरः अश्वात् नयंति ॥ २३ ॥ इमे
इन्द्र भरतस्य पुत्राः अपऽपित्वं चिकितुः न प्रऽपित्वं हिन्वंति अश्वं
अरणं न नित्यं ज्याऽवाजं परि नयंति आजौ ॥ २४ ॥ २३ ॥ ४ ॥

॥ ५४ ॥ इमं महे विदध्याय शूषं शश्वत् कृत्वं इन्द्र्याय प्रजभुः शृ-
णोतु नः दम्येभिः अनीकैः शृणोतु अग्निः दिव्यैः अजस्रः ॥ १ ॥ महिं
महे दिवे अर्चं पृथिव्यै कामः मे इच्छन् चरति प्रऽजानन् ययोः ह
स्तो मे विदधेषु देवाः सपर्यवः मादयंते सचा आयोः ॥ २ ॥ युवोः
ऋतं रोदसी सत्यं अस्तु महे सुनः सुविताय प्रभूतं इदं दिवे नमः
अग्ने पृथिव्यै सपर्यामि प्रयसा यामि रत्नं ॥ ३ ॥ उतो हि वां पूर्याः
आऽविविद्रे ऋतं वरीं रोदसी सत्यं वाचं नरः चित्वां संऽइधे
शूरं सातौ ववदिरे पृथिवि वेविदानाः ॥ ४ ॥ कः अद्वा वेद कः इह
प्रवोचत् देवान् अर्च्छं पथ्या का सं एति ददृश्रे एषां अवमा स-
दांसि पोरेषु या गुह्येषु व्रतेषु ॥ ५ ॥ २४ ॥ कविः नृऽचक्षाः अभि सी
अचष्ट ऋतस्य योनां विऽघृते मर्दती नाना चक्राते सदनं य-
था वेः समानेन क्रतुना संऽविदाने ॥ ६ ॥ समान्या विऽयुते
दूरेऽअंते ध्रुवे पदे तस्थतुः जागरूके उत स्वसारा युवती भव-
ती आत् ऊं ब्रुवाते मिथुनानि नाम ॥ ७ ॥ विश्वा इत एते जनिम
सं विविक्तः महः देवान् विभ्रती न व्यथेते एजत ध्रुवं पत्यते विश्वं

अ० ३. अ० ३. व० २७.] ॥ २५२ ॥ [म० ३. अ० ५. सू० ५४.

एकं चरत् पतत्रि विषुणं वि जातं ॥८॥ सनां पुराणं अधि एमि
 आरात् महः पितुः जनितुः जामि तत् नः देवासः यत्र पनितारः
 एवैः उरौ पथि विऽउते तस्युः अंतः ॥९॥ इमं स्तोमं रोदसीं प्र ब्र-
 वीमि ऋदूदराः शृण्वन् अग्निऽजिह्वाः मित्रः संऽराजः वरुणः
 युवानः आदित्यासः कवयः प्रमथानाः ॥१०॥ २५॥ हिरण्यऽपाणिः
 सविता सुऽजिह्वः त्रिः आ दिवः विदथे पत्यमानः देवेषु च सवि-
 तः श्लोकं अश्वैः आत् अस्मभ्यं आ सुव सर्वऽतातिं ॥११॥ सुऽकृत
 सुऽपाणिः स्वऽवान् ऋतऽवा देवः त्वष्टा अवसे तानि नः धात्
 पूषणऽवतः ऋभवः मादयध्वं ऊर्ध्वऽयावाणः अध्वरं अतष्ट ॥१२॥
 विद्युत्ऽरथाः मरुतः ऋष्टिऽमंतः दिवः मर्योः ऋतऽजाताः अ-
 यासः सरस्वती शृण्वन् यज्ञियासः धातं रयिं सहऽवीरं तुरासः
 ॥१३॥ विष्णुं स्तोमांसः पुरुऽदस्मं अर्काः भगस्यऽइव कारिणः या-
 मनिग्मन् उरुऽक्रमः ककुहः यस्य पूर्वीः न मर्धति युवतयः जनि-
 चीः ॥१४॥ इंद्रः विश्वैः वीर्यैः पत्यमानः उभे आ प्रमौ रोदसीं महि-
 ऽत्वा पुरंऽदरः वृत्रऽहा धृष्णुऽसेनः संऽगृभ्य नः आ भर भूरि पश्वः
 ॥१५॥ २६॥ नासत्या मे पितरा बंधुऽपृच्छा सऽजात्यं अश्विनोः चारु
 नाम युवं हि स्थः रयिऽदौ नः रयीणां दात्रं रक्षेथे अकवैः अदब्धा
 ॥१६॥ महत्तत् वः कवयः चारु नाम यत् ह देवाः भवथ विश्वे इंद्रे
 सखां ऋभुऽभिः पुरुऽहूत प्रियेभिः इमां धियं सातये तक्षत् नः
 ॥१७॥ अर्येमानः अदितिः यज्ञियासः अदब्धानि वरुणस्य व्रता-
 नि युयोत नः अनपत्यानि गंतोः प्रजाऽवान् नः पशुऽमान् अस्तु
 गातुः ॥१८॥ देवानां दूतः पुरुध प्रऽसूतः अनागान नः वोचतु सर्व-
 ऽताता शृणोतु नः पृथिवी द्यौः उत आपः सूर्यः नक्षत्रैः उरु अं-
 तरिक्षं ॥१९॥ शृण्वंतु नः वृषणः पर्वतासः ध्रुवऽक्षेमासः इळया

अ० ३. अ० ३. व० २९.] ॥ २५३ ॥ [म० ३. अ० ५. सू० ५५.]

मदंतः आदित्यैः नः अदितिः ऋणोतु यच्छंतु नः मरुतः शर्म भद्रं
॥२०॥ सदा सुऽगः पितुऽमान् अस्तु पंथाः मध्वा देवाः ओषधीः सं
पिपृक्तभगः मे अग्ने सख्ये न मृध्याः उत् रायः अश्यां सदनं पुरु-
ऽद्योः ॥२१॥ स्वदस्व हव्या सं इषः दिदीहि अस्मद्यं कसं मिमीहि
अवांसि विश्वान् अग्ने पृतऽसु तान जेषि शबून अहा विश्वा सु-
ऽमनाः दीदिहि नः ॥ २२ ॥ २७ ॥

॥५५॥ उषसः पूर्वाः अधयत् विऽऊषुः महत् विजज्ञे अक्षरं पदे
गोः व्रता देवानां उप नु प्रऽभूषन् महत् देवानां असुरऽत्वं एकं
॥१॥ मोः सुनः अब जुहुरंत देवाः मा पूर्वे अग्ने पितरः पदऽज्ञाः पु-
राण्योः सन्ननोः केतुः अंतः महत् देवानां असुरऽत्वं एकं ॥२॥ वि
मे पुरुऽचा पतयन्ति कामाः शमि अच्छ दीद्ये पूर्याणि संऽइडे अ-
गौ अतंत इत् वदेम महत् देवानां असुरऽत्वं एकं ॥३॥ समानः राजा
विऽभृतः पुरुऽचा शये शयासु प्रऽयुतः वनां अनु अन्या वत्सं भर-
ति क्षेति माता महत् देवानां असुरऽत्वं एकं ॥४॥ आऽक्षित पू-
र्वांसु अपराः अनूरुत् सद्यः जातासु तरुणीषु अंतः अंतऽवतीः
सुवते अप्रऽवीताः महत् देवानां असुरऽत्वं एकं ॥५॥ २८ ॥ शयुः
परस्तात् अध नु द्विऽमाता अबंधनः चरति वत्सः एकः मिचस्य
ता वरुणस्य व्रतानि महत् देवानां असुरऽत्वं एकं ॥६॥ द्विऽमाता
होता विदथेषु संऽराट् अनु अयं चरति क्षेति बुधः प्र राण्यानि
राण्यऽवाचः भरंते महत् देवानां असुरऽत्वं एकं ॥७॥ शूरस्यऽइव
युध्यंतः अंतमस्य प्रतीचीनं दृष्टे विश्वं आऽयत् अंतः मतिः चर-
ति निऽसिधं गोः महत् देवानां असुरऽत्वं एकं ॥८॥ नि वेवेति

अ० ३. अ० ३. व० ३१.] ॥ २५४ ॥ [म० ३. अ० ५. सू० ५५.]

प॒लितः दू॒तः आ॒सु अ॒न्तः म॒हान् च॒रति॒ रोच॒नेन॑ व॒पूषि॑ वि॒भ्रत॑ अ॒भि नः॑ वि॒ च॒ष्टे म॒हत् दे॒वानां॑ अ॒सुर॒ऽत्वं ए॒कं ॥ ९॥ वि॒ष्णुः गो॒पाः प॒रमं॑ पा॒ति पा॒थः प्रि॒या धा॒मानि॑ अ॒मृता॑ द॒धानः॑ अ॒ग्निः ता वि॒श्व॒भुव॑नानि वे॒द म॒हत् दे॒वानां॑ अ॒सुर॒ऽत्वं ए॒कं ॥ १० ॥ २९ ॥ ना॒ना च॒क्राते॑ य॒म्या व॒पूषि॑तयोः अ॒न्यत् रोच॑ते कृ॒ष्णं अ॒न्यत् श्या॒वी च॒ यत् अ॒रुषी॑ च॒ स्वसा॑रौ म॒हत् दे॒वानां॑ अ॒सुर॒ऽत्वं ए॒कं ॥ ११ ॥ मा॒ता च॒ यच्च॑ दु॒हिता च॒ धेनूः॑ स॒बः ऽदु॒घे० धा॒पये॑ते सं॒ऽईची० अ॒तस्य॑ ते स॒दसि॑ ई॒ळे अ॒न्तः म॒हत् दे॒वानां॑ अ॒सुर॒ऽत्वं ए॒कं ॥ १२ ॥ अ॒न्यस्याः॑ व॒त्सं रि॒हती॑ मि॒मा॒य क॒या भु॒वा नि॑ द॒धे धे॒नुः ऊ॒धः अ॒तस्य॑ सा प॒यः सा अ॒पि॒न्वत् ई॒ळा म॒हत् दे॒वानां॑ अ॒सुर॒ऽत्वं ए॒कं ॥ १३ ॥ प॒द्या व॒स्ते पु॒रु॒रूपा॑ व॒पूषि॑ ऊ॒र्ध्वा त॒स्थौ त्रि॒ऽअ॒वि॒रे॒रिहा॑णा अ॒तस्य॑ स॒द्यं वि॒च॒रामि॑ वि॒द्वान् म॒हत् दे॒वानां॑ अ॒सुर॒ऽत्वं ए॒कं ॥ १४ ॥ प॒दे ऽई॒व० नि॒ऽहि॒ते० द॒से अ॒न्तः तयोः॑ अ॒न्यत् गु॒ह्यं आ॒विः अ॒न्यत् स॒धीची॑ना प॒थ्या सा वि॒षूची॑ म॒हत् दे॒वानां॑ अ॒सुर॒ऽत्वं ए॒कं ॥ १५ ॥ ३० ॥ आ॒ धे॒नवः॑ धु॒नय॑न्तां अ॒शि॒श्रीः स॒बः ऽदु॒घाः श॒श्याः॑ अ॒प्र॒ऽदु॒ग्धाः न॒थ्याः ऽन॒थ्याः यु॒व॒तयः॑ भ॒व॒न्तीः म॒हत् दे॒वानां॑ अ॒सुर॒ऽत्वं ए॒कं ॥ १६ ॥ यत् अ॒न्यासु॑ वृ॒षभः॑ रो॒रवी॑ति सः अ॒न्यस्मिन्॑ यू॒षे नि॑ द॒धाति॑ रे॒तः सः हि॒ क्षपा॑ऽवान॒ सः भ॒गः सः राजा॑ म॒हत् दे॒वानां॑ अ॒सुर॒ऽत्वं ए॒कं ॥ १७ ॥ वी॒रस्य॑ नु सु॒ऽअ॒श्वं ज॒नासः॑ प्र॒नु वो॒चाम॑ वि॒दुः अ॒स्य दे॒वाः षो॒ढ्वा यु॒क्ताः प॑ंच॒ऽपंच॑ आ॒ व॒ह॒न्ति॑ म॒हत् दे॒वानां॑ अ॒सुर॒ऽत्वं ए॒कं ॥ १८ ॥ दे॒वः त्व॑ष्टा स॒वि॒ता वि॒श्वऽरू॒पः पु॒षो ष॑ प्र॒जाः पु॒रु॒धा ज॒जान॑ इ॒मा च॑ वि॒श्व॒भुव॑नानि अ॒स्य म॒हत् दे॒वानां॑ अ॒सुर॒ऽत्वं ए॒कं ॥ १९ ॥ म॒ही सं॑ऐ॒रत् च॒क्षां सं॒ऽईची० उ॒भे ते॑ अ॒स्य व॑सु॒ना नि॒ऽअ॒ष्टे० शृ॒खे वी॒रः वि॑द॒मानः॑ व॑सूनि म॒हत् दे॒वानां॑ अ॒सुर॒ऽत्वं ए॒कं ॥ २० ॥ इ॒मां

च नः पृथिवी विश्वऽधायाः उप स्तेति हितऽमित्रः न राजा पुरः-
 ऽसदः शर्मऽसदः न वीराः महत् देवानां असुरऽत्वं एकं ॥२१॥ निः-
 ऽसिध्वरीः ते ओषधीः उत आपः रयिं ते इन्द्र पृथिवी बिभर्तिसखा-
 यः ते वा मऽभाजः स्याम महत् देवानां असुरऽत्वं एकं ॥२२॥३१॥३॥

॥५६॥ न ता मिनंति मायिनः न धीराः व्रता देवानां प्रथमा ध्रु-
 वाणि न रोदसी अद्गुहा वेद्याभिः न पर्वताः निऽनमेत स्थिऽवा-
 सं ॥१॥ षट्भारान् एकः अचरन् बिभर्ति ऋतं वर्षिष्ठं उप गावः
 आ अगुः तिस्रः महीः उपराः तस्युः अत्याः गुहा द्वे निऽहिते०
 दर्शि एका ॥२॥ त्रिऽपाजस्यः वृषभः विश्वऽरूपः उत त्रिऽउधा पु-
 रुध प्रजाऽवान् त्रिऽअनीकः पत्यते माहिन्ऽवान् सः रेतऽधाः
 वृषभः शश्वतीनां ॥३॥ अभीके आसां पदऽवीः अबोधि आदि-
 त्यानां अहे चारु नाम आपः चित् अस्मै अरमन्त देवीः पृथक्
 व्रजंतीः परिंसी अवृजन् ॥४॥ वी सधऽस्था सिध्वः त्रिः कवीनां
 उत त्रिऽमाता विदथेषु सं राट् ऋतऽवरीः योषणाः तिस्रः अ-
 प्याः त्रिः आ दिवः विदथे पत्यमानाः ॥५॥ त्रिः आ दिवः सविता
 वायौ दिवेऽदिवे आ सुव त्रिः नः अहं त्रिऽधातु रायः आ सुव
 वसूनि भग चातः धिषणे सातये धाः ॥६॥ त्रिः आ दिवः सविता
 सोसवीति राजाना मित्रावरुणा सुऽपाणी० आपः चित् अस्य
 रोदसी चित् उर्वी रत्नं भिक्षन्त सवितुः सवायं ॥७॥ त्रिः उतऽत-
 मा दुऽनशा रोचनानि त्रयः राजन्ति असुरस्य वीराः ऋतऽवान्
 इषिराः दुऽदभासः त्रिः आ दिवः विदथे संतु देवाः ॥८॥१॥

॥५७॥ प्र मे विविक्कान् अवित्त मनीषां धेनुं चरंती प्रऽयुतां

अगोपां सद्यः चित् या दुदुहे भूरि धासेः इन्द्रः तत् अग्निः प॒नि॒तारः
 अस्याः ॥१॥ इन्द्रः सु॒पू॒षा वृष॑णा सु॒हस्ता॑ दि॒वः न प्री॒ताः श॒श॒यं
 दुदुहे॒ विश्वे॑ यत् अस्यां रण॑यत् दे॒वाः प्र॒वः अ॒चं व॒सवः॑ सु॒म्नं अ॒श्यां
 ॥२॥ याः जा॒मयः॑ वृ॒ष्णे इ॒च्छंति॑ श॒क्तिं न॒म॒स्यंतीः॑ जा॒न॒ते ग॒र्भे अ॒-
 स्मिन् अ॒च्छं पु॒त्रं धे॒नवः॑ वा॒व॒शा॒नाः म॒हः च॒र॒न्ति बि॒भ्र॒तं व॒पूषि॑
 ॥३॥ अ॒च्छं वि॒व॒क्त्रि॒रोद॑सी सु॒मे॒के० या॒व॒णः यु॒जा॒नः अ॒ध्वरे॒म॒-
 नी॒षा इ॒मा ऊ॒ं ते म॒न॒वे भूरि॑वाराः ऊ॒र्ध्वाः भ॒वंति॑ दर्श॒ताः य॒ज॒त्राः
 ॥४॥ या ते जि॒ह्वा मधु॑ऽमती सु॒मे॒धाः अ॒ग्ने दे॒वेषु॑ उ॒च्य॒ते उ॒रु॒ची
 तया॑ इ॒ह वि॒श्वान् अ॒वसे॑ यज॒त्रान् आ॒सा॒द॒य॒घा॒यय॑ च म॒धूनि॑ ॥५॥
 या ते अ॒ग्ने प॒र्व॒तस्य॑ इ॒व धा॒रा अ॒संश्र॑न्ती पी॒पय॑त् दे॒व चि॒त्रा तां
 अ॒स॒भ्यं प्र॑म॒तिं जा॒त॒वे॒दः व॒सो रा॒स्व सु॑म॒तिं वि॒श्वे ज॒न्यां
 ॥६॥ ॥२॥

॥५८॥ धे॒नुः प्र॒त्नस्य॑ का॒म्यं दु॒हाना॑ अ॒न्तः पु॒त्रः च॒र॒न्ति दक्षि॑णा॒-
 याः आ द्यो॒त॒निं व॒ह॒ति शु॒भ्र॑ऽया॒मा उ॒षसः॑ स्तो॒मः अ॒श्वि॒नौ अ॒-
 जी॒गः ॥१॥ सु॒युक् व॒ह॒न्ति॑ प्र॒ति वां ऋ॒तेन॑ ऊ॒र्ध्वाः भ॒वंति॑ पि॒तरा॑-
 इ॒व मे॒धाः ज॒रेयां॑ अ॒स॒त् वि॒प॒णेः म॒नी॒षां यु॒वोः अ॒वः च॒कृ॒म आ
 या॒तं अ॒र्वाक् ॥२॥ सु॒युक् ऽभिः॑ अ॒श्वैः सु॒वृता॑ रथे॒न द॒सौ इ॒मं शृ॒-
 णु॒तं श्लो॒कं अ॒द्रेः किं अ॒ंग वां प्र॒ति अ॒वर्ति॑ ग॒मि॒ष्टा आ॒हुः वि॒प्रासः॑
 अ॒श्वि॒ना पु॒रा॑ऽजाः ॥३॥ आ म॒न्येयां॑ आ ग॒तं क॒त् चि॒त् ए॒वैः वि॒श्वे
 ज॒नासः॑ अ॒श्वि॒ना ह॒व॒न्ते इ॒मा हि वां गो॑ऽऽजी॒का म॒धूनि॑ प्र मि॒-
 चा॒सः न द॒दुः उ॒सः अ॒ग्ने ॥४॥ ति॒रः पु॒रु॒चि॒त् अ॒श्वि॒ना र॒जा॒सि आ॒-
 गू॒षः वां म॒घ॑ऽवा॒ना ज॒नेषु॑ आ इ॒ह या॒तं प॒थि॑ऽभिः दे॒व॑ऽया॒नैः
 द॒सौ इ॒मे वां नि॑ऽध॒यः म॒धूनां॑ ॥५॥ ३॥ पु॒रा॒णं ओ॒कः स॒ख्यं शि॒वं वां

युवोः नरा द्रविणं जहाव्या पुनः कृत्वा नाः सख्या शिवानि म-
 ध्वा मदेम सह नु समानाः ॥६॥ अश्विना वायुना युवं सुऽदक्षा
 नियुतऽभिः च सुऽजोषसा युवाना नासत्यातिरऽअर्ह्या जुषाणा
 सोमं पिबतं अस्मिधा सुऽदानू ॥७॥ अश्विना परि वां इषः पुरु-
 चीः इयुः गीऽभिः यतमानाः अमृधाः रथः ह्वां ऋतऽजाः अद्रि-
 ऽजतः परिद्यावा पृथिवी याति सद्यः ॥८॥ अश्विना मधुसुतऽतमः
 युवाकुः सोमः तं पातं आगतं दुरोणे रथः ह्वां भूरि वर्षः करिक्त
 सुतऽवतः निऽकृतं आऽगमिष्ठः ॥९॥४॥

॥५९॥ मित्रः जनान् यातयति ब्रुवाणः मित्रः दाधार पृथिवी
 उत द्यां मित्रः कृष्टीः अग्निऽमिषा अभि चष्टे मित्राय हव्यं घृत-
 ऽवत जुहोत ॥१॥ प्र सः मित्र मर्तः अस्तु प्रयस्वान् यः ते आदित्य
 शिञ्क्षति व्रतेन न हन्यते न जीयते त्वाऽऊतः न एनं अंहः अश्वोति
 अंतितः न दूरात् ॥२॥ अनमीवासः इळया मदतः मितऽज्ञवः
 वरिमन् आ पृथिव्याः आदित्यस्य व्रतं उपऽक्षियंतः वयं मित्रस्य
 सुऽमती स्याम ॥३॥ अयं मित्रः नमस्यः सुऽशेवः राजा सुऽक्षत्रः
 अजनिष्ट वेधाः तस्य वयं सुऽमती यज्ञियस्य अपि भद्रे सौमनसे
 स्याम ॥४॥ महान् आदित्यः नमसा उपऽसद्यः यातयतऽजनः
 गृणते सुऽशेवः तस्मै एतत् पत्यऽतमाय जुष्टं अग्नौ मित्राय हविः
 आ जुहोत ॥५॥५॥ मित्रस्य चर्षणिऽधृतः अश्वः देवस्य सानसिद्युस्त्रं
 चित्रश्वऽतमं ॥६॥ अभियः महिना दिवं मित्रः बभूव सुऽप्रथाः
 अभि श्वऽभिः पृथिवी ॥७॥ मित्राय पंच ये मिरे जनाः अभिष्टि-
 ऽश्वसे सः देवान् विश्वान् विभर्ति ॥८॥ मित्रः देवेषु आयुषु जना-
 य वृक्तऽबर्हिषे इषः इष्टऽव्रताः अकः ० ॥९॥६॥

॥६०॥ इहऽइह वः मनसा बंधुता नरः उशिजः जग्मुः अभिता-
 निवेदसा याभिः मायाभिः प्रतिजूतिऽवर्षसः सौधन्वनाः यज्ञियं
 भागं आनश ॥१॥ याभिः शचीभिः चमसान् अपिंशत यया धिया
 गां अरिणीत चर्मणः येन हरी मनसा निःऽअतस्त तेन देवऽत्वं
 ऋभवः सं आनश ॥२॥ इंद्रस्य सख्यं ऋभवः सं आनशुः मनोः न-
 पातः अपसः दधन्विरे सौधन्वनासः अमृतऽत्वं आ ईरिरे विष्टी
 शमीभिः सुऽकृतः सुऽकृत्यया ॥३॥ इंद्रेण याय सऽरथं सुते सचा
 अथो वशानां भवथ सह श्रिया न वः प्रतिऽमै सुऽकृतानि वा-
 घतः सौधन्वनाः ऋभवः वीर्याणि च ॥४॥ इंद्रं ऋभुऽभिः वाज-
 वतऽभिः संऽउक्षितं सुतं सोमं आ वृषस्व गभस्त्योः धिया इषितः
 मघऽवन् दाशुषः गृहे सौधन्वनेभिः सह मत्स्व नृऽभिः ॥५॥ इंद्रं
 ऋभुऽमान् वाजंऽवान् मत्स्व इह नः अस्मिन् सर्वने शच्या पुरु-
 ऽस्तुत इमानि तुभ्यं स्वसंराणि येमिरे व्रता देवानां मनुषः च धर्म-
 ऽभिः ॥६॥ इंद्रं ऋभुऽभिः वाजिऽभिः वाजयन् इह स्तोमं जरितुः
 उप याहि यज्ञियं शतं केतेभिः इषिरेभिः आयवे सहस्रऽनीथः
 अध्वरस्य होमनि ॥७॥ ७॥

॥६१॥ उषः वाजेन वाजिनि प्रऽचेताः स्तोमं जुषस्व गृणतः
 मघोनि पुराणी देवि युवतिः पुरंऽधिः अनुव्रतं चरसि विश्वऽवारे
 ॥१॥ उषः देवि अमर्त्या विभाहि चंद्रऽरथा सूनृताः ईरयंती आत्वा
 वहंतु सुऽयमांसः अश्वाः हिरण्यऽवर्णा पृथुऽपाजसः ये ॥२॥ उषः
 प्रतीची भुवनानि विश्वा ऊर्ध्वा तिष्ठसि अमृतस्य केतुः समानं
 अर्थं चरणीयमाना चक्रंऽइव नयसि आ ववृत्स्व ॥३॥ अवस्यू-
 मंऽइव चिन्वती मघोनी उषाः याति स्वसंरस्य पत्नी स्वः जनंती

अ० ३. अ० ४. व० ११.] ॥ २५९ ॥ [म० ३. अ० ५. सू० ६२.

मु॒ऽभगा॑मु॒ऽदंसाः॑ आ अ॒न्ता॑त् दि॒वः प॒प्रथे॑ आ पृथि॒व्याः॥४॥ अ॒च्छ
वः दे॒वी उ॒षसं॑ वि॒ऽभा॒ती प्र वः॑ भ॒र्ध्वं न॑म॒सा मु॒ऽवृत्तिं॑ ऊ॒र्ध्वं म॒धुधा॑
दि॒वि पाजः॑ अ॒श्वेत् प्र रो॒चना॑ रू॒चे र॒णव॑ऽसंहक्॥५॥ अ॒तऽव॒री
दि॒वः अ॒कैः अ॒बोधि॑ आ रे॒वती॑ रो॒दसी॑ चि॒त्रं अ॒स्थात् आ॒ऽयती॑
अ॒ग्ने उ॒षसं॑ वि॒ऽभा॒ती वा॒मं ए॒षि॒द्रवि॑णं भि॒क्षमा॑णः॥६॥ अ॒तस्य॑
बु॒धे उ॒षसा॑ इ॒षण्य॑न् वृ॒षा म॒ही रो॒दसी॑ आ वि॒वेश॑ म॒ही मि॒त्रस्य॑
वरु॑णस्य मा॒या च॒न्द्राऽइ॒व भा॒नुं वि द्ये॑ पु॒रु॒ऽचा ॥ ७ ॥ ८ ॥

॥६२॥ इ॒माः ऊं वा॑ भृ॒मयः॑ म॒न्यमा॑नाः यु॒वाऽव॑ते न तु॒ज्याः अ॒-
भू॒वन् क॑त्यत् इ॒न्द्रा व॑रु॒णा यशः॑ वा॒ येन॑ स्म॒ सिनं॑ भ॒रथः॑ स॒खिऽभ्यः॑
॥१॥ अ॒यं ऊं वा॑ पु॒रु॒ऽतमः॑ र॒यिऽय॑न् श॒श्वत्ऽत॑मं अ॒वसे॑ जो॒हवी॑ति
स॒ऽजोषौ॑ इ॒न्द्रा व॑रु॒णा म॒रुत॑ऽभिः दि॒वा पृथि॒व्या शृ॑णु॒तं ह॒वमे॑॥२॥
अ॒स्मे तत् इ॒न्द्रा व॑रु॒णा वसु॑ स्यात् अ॒स्मे र॒यिः म॒रुतः॑ स॒र्वेऽवीरः॑
अ॒स्मान् वरु॑न्नीः श॒रणैः॑ अ॒वन्तु॑ अ॒स्मान् हो॒त्रा भा॑र॒ती दक्षि॑णा-
भिः॥३॥ बृ॒हस्प॑ते जुषस्व नः ह॒व्यानि॑ वि॒श्वेऽदे॒व्य रा॑स्व र॒त्नानि॑
दा॒शुषे॑॥४॥ शु॒चिं अ॒कैः बृ॒हस्प॑तिं अ॒ध्वरे॑षु न॒मस्य॑त अ॒नामि॑ अ॒-
जः आ च॑के॥५॥१॥ वृ॒षभं॑ च॒र्षणी॑नां वि॒श्वेऽरु॑पं अ॒दाभ्यं॑ बृ॒हस्प॑तिं
वरे॑ण्यं॥६॥ इ॒यं ते॒ पूष॑न् आ॒घृणे॑ सु॒ऽस्तुतिः॑ दे॒व न॒यसी॑ अ॒स्माभिः॑
तु॒भ्यं श॑स्यते॥७॥ तां जुष॑स्व गि॒रं म॑म वा॒जऽय॑न्तीं अ॒व धि॒यं व॑-
धूयुः॑ऽइ॒व योष॑णां॥८॥ यः वि॒श्वा अ॒भि वि॑ऽपश्य॑ति भु॒वना॑ सं
च॒ पश्य॑ति सः नः पू॒षा अ॒विता॑ भु॒वत् ॥९॥ तत् स॒वितुः॑ वरे॑ण्यं
भ॒र्गः दे॒वस्य॑ धी॒महि॑ धि॒यः यः नः॑ प्र॒ऽचो॒दया॑त् ॥१०॥१०॥ दे॒वस्य॑
स॒वितुः॑ व॒यं वा॒जऽय॑न्तः पु॒रं॑ऽध्या भ॒गस्य॑ रा॒तिं ई॒महे॑॥११॥ दे॒वं

अ० ३. अ० ४. व० १२.] ॥ २६० ॥ [म० ४. अ० १. सू० १.

नरः सवि॒तारं॑ वि॒प्राः य॒ज्ञैः सु॒वृ॒क्तिऽभिः न॒म॒स्य॑न्ति धि॒या इ॒षि॒ताः
॥१२॥ सोमः जि॒गा॒ति॒गा॒तुऽवि॒त॒दे॒वानां॑ ए॒ति॒ निःऽकृतं॑ ऋ॒तस्य॑
योनिं॑ आऽसद॑ ॥ १३ ॥ सोमः अ॒स्मभ्यं॑ द्विऽपदे॑ चतुःऽपदे च प॒शवे॑
अ॒न॒मी॒वाः इ॒षः क॒रत॑ ॥ १४ ॥ अ॒स्माकं॑ आ॒युः वर्ध॑यन् अ॒भिऽमा॑तीः
सह॑मानः सोमः स॒धऽस्थि॑ आ अ॒सद॑त् ॥ १५ ॥ आ नः मि॒त्रा व॒रुणा
घृ॒तैः ग॒र्भूतिं॑ उ॒क्षतं॑ म॒ध्वा र॒जांसि॑ सुऽक्र॒तू ॥ १६ ॥ उ॒रुऽशं॑सा नः
मःऽवृ॒धा म॒हा दक्ष॑स्य रा॒ज॒यः द्राघि॑ष्ठाभिः शुचिऽव॒ता ॥ १७ ॥
गृ॒णाना॑ ज॒मतऽ॒ग्निना॑ यो॒नौ ऋ॒तस्य॑ सी॒दतं॑ पा॒तं सोमं॑ ऋ॒तऽ
वृ॒धा ॥ १८ ॥ ११ ॥ ५ ॥ ३ ॥

॥ इति तृतीयं मंडलं समाप्तं ॥

॥१॥ त्वां हि अ॒ग्ने स॒द॑ इ॒त स॒म॒न्य॑वः दे॒वासः दे॒वं अ॒र॒तिं निऽए॒रि
इति॑ क्र॒त्वा निऽए॒रि अ॒मर्त्यं॑ य॒जत॑ म॒र्त्येषु॑ आ दे॒वं आऽदे॒वं ज॒नत॑
प्रऽचे॑तसं वि॒श्वं आऽदे॒वं ज॒नत॑ प्रऽचे॑तसं ॥ १ ॥ सः भ्रा॒तरं॑ व॒रुणं॑ अ॒ग्ने
आ व॒वृ॒त्स्व दे॒वान् अ॒च्छं सुऽम॒ती य॒ज्ञऽव॑नसं ज्येष्ठं य॒ज्ञऽव॑नसं
ऋ॒तऽवा॑नं आ॒दित्यं॑ च॒र्षणिऽ॒धृतं॑ रा॒जानं॑ च॒र्षणिऽ॒धृतं॑ ॥ २ ॥ सखे॑
सखा॑यं अ॒भि आ व॒वृ॒त्स्व आ॒शुं न च॑क्रं रथ्याऽइ॒व र॑न्धा अ॒स्मभ्यं॑
द॒स्म र॑न्धा अ॒ग्ने मृ॒ळीकं॑ व॒रुणे॑ स॒चा वि॒दः म॒रुतऽसु॑ वि॒श्वऽभानु॑षु
तो॒काय॑ तु॒जे शु॒शु॒चान॑ शं कृ॒धि अ॒स्मभ्यं॑ द॒स्म शं कृ॒धि ॥ ३ ॥ त्वं नः॑
अ॒ग्ने व॒रुण॑स्य वि॒द्वान् दे॒वस्य॑ हे॒ळः अ॒व या॒सि॒सी॒ष्ठाः य॒जिष्ठः व॒
द्विऽत॑मः शो॒शु॒चानः॑ वि॒श्वो द्वे॒षांसि॑ प्र मु॒मुग्धि॑ अ॒स्मत् ॥ ४ ॥ सः
त्वं नः॑ अ॒ग्ने अ॒व॒मः भ॒व॒ऊती॑ नेदिष्ठः अ॒स्याः उ॒षसः॑ विऽउ॒ष्टौ अ॒व

अ०३. अ०४. व०१५.] ॥ २६१ ॥ [म०४. अ०१. सू०१.

य॒ष्ट्व नः वरु॑णं रा॒णः वी॒हि मृ॒च्छी॒कं सु॒हवः नः ए॒धि ॥ ५ ॥ १२ ॥
 अ॒स्य श्रे॒ष्ठा सु॒भग॑स्य सं॒ऽदृक् दे॒वस्य॑ चि॒चऽत॑मा म॒र्त्येषु॑ शु॒चिं
 घृ॒तं न त॒प्तं अ॒घ्न्या॒याः स्पा॒र्हा दे॒वस्य॑ म॒हना॑ऽइव धे॒नोः ॥ ६ ॥ त्रिः
 अ॒स्य ता॒ पर॒मा सं॒ति स॒त्या स्पा॒र्हा दे॒वस्य॑ ज॒नि॒मा॒नि अ॒ग्नेः अ॒न॒न्ते
 अ॒न्तः परि॑ऽवीतः आ अ॒गात् शु॒चिः शु॒क्रः अ॒र्यः रो॒रु॒चानः ॥ ७ ॥ सः
 दू॒तः वि॒श्वा इ॒त् अ॒भि व॒ष्टि स॒न्नं हो॒ता हि॒र॒ण्यऽर॒ण्यः र॒ऽसु॒जिह्वः रो॒-
 हि॒तऽअ॒श्वः व॒पु॒ष्यः वि॒भाऽवा॑ स॒दा ए॒वः पि॒तु॒म॒तीऽइ॒व सं॒स॒त् ॥ ८ ॥
 सः चे॒त॒य॒त् म॒नु॒षः य॒ज्ञऽवै॒धुः प्र तं म॒ह्या र॒श्न॒या न॒य॒ति सः
 क्षे॒ति अ॒स्य दु॒र्यो॑सु सा॒ध॒न॒ दे॒वः म॒र्त॒स्य स॒ध॒निऽत्वं आ॒प ॥ ९ ॥ सः तु
 नः अ॒ग्निः न॒य॒त् प्र॒ऽजा॒न॒न् अ॒च्छं रत्नं॑ दे॒वऽभ॑क्तं यत् अ॒स्य धि॒या
 यत् वि॒श्वे अ॒मृ॒ताः अ॒कृ॒ण्वन् द्यौः पि॒ता ज॒नि॒ता स॒त्यं उ॒क्षन् ॥ १० ॥ १३ ॥
 सः जा॒य॒त् प्र॒थ॒मः प॒स्त्या॑सु म॒हः बु॒धे रज॑सः अ॒स्य यो॒नौ
 अ॒पात् अ॒शी॒र्षा गु॒ह॒मा॒नः अ॒न्ता आ॒ऽयो॒यु॒वानः वृ॒ष॒भ॒स्य नी॒ळे
 ॥ ११ ॥ प्र श॒र्धे आ॒र्ते प्र॒थ॒मं वि॒प॒न्या ऋ॒त॒स्य यो॒ना वृ॒ष॒भ॒स्य नी॒ळे
 स्पा॒र्हः यु॒वा व॒पु॒ष्यः वि॒भाऽवा॑ स॒प्त प्रि॒यासः॑ अ॒ज॒न॒य॒न्त वृ॒ष्णे ॥ १२ ॥
 अ॒स्माकं॑ अ॒त्र पि॒तरः॑ म॒नु॒ष्याः अ॒भि प्र॑सेदुः ऋ॒तं आ॒शु॒षा॒णाः अ॒-
 श॒मऽव॒जाः सु॒दु॒घाः व॒वे अ॒न्तः उ॒त् उ॒साः आ॒ज॒न् उ॒षसः॑ हु॒वा॒नाः
 ॥ १३ ॥ ते म॒र्म॒ज॒त द॒दृ॒वांसः॑ अ॒द्रिं त॒त् ए॒षां अ॒न्ये अ॒भितः॑ वि॒वो॒-
 च॒न् प॒श्वऽयै॒चासः॑ अ॒भि का॒रं अ॒र्च॒न् वि॒द॒न्त ज्यो॒तिः च॒कृ॒प॒न्त धी॒-
 भिः ॥ १४ ॥ ते ग॒व्य॒ता म॒न॒सा दृ॒धं उ॒ब्धं गाः॑ ये॒मा॒नं परि॑ सं॒तं अ॒द्रिं
 दृ॒ह्मं न॒रः व॒च॒सा दै॒व्येन॑ व्र॒जं गो॒ऽम॒न्तं उ॒शि॒जः वि॒व्रुः ॥ १५ ॥ १४ ॥
 ते म॒न्व॒त प्र॒थ॒मं ना॒म धे॒नोः त्रिः स॒प्त मा॒तुः प॒र॒मा॒णि वि॒द॒न् त॒त्
 जा॒न॒तीः अ॒भि अ॒नू॒ष॒त वाः आ॒विः भु॒व॒त् अ॒रु॒णीः य॒श॒सा गोः
 ॥ १६ ॥ ने॒श॒त् त॒मः दु॒धितं॑ रो॒च॒न्त द्यौः॑ उ॒त् दे॒व्याः उ॒षसः॑ भा॒नुः अ॒र्ते

अ० ३. अ० ४. व० १७.] ॥ २६२ ॥ [म० ४. अ० १. सू० २.

आ सूर्यः बृहत् तिष्ठत् अजानं ऋजु मर्तेषु वृजिना च पश्यन्
॥१७॥ आत् इत् पश्चा बुबुधानाः वि अख्यन् आत् इत् रत्न धार-
यन्त द्युऽभक्तं विश्वे विश्वांसु दुर्यासु देवाः मित्रं धिये वरुण सत्यं
अस्तु ॥१८॥ अच्छ वोचेय शुशुचानं अग्निं होतारं विश्वऽभरसं
यजिष्ठं शुचि ऊधः अतृणतन गवां अंधः न पूतं परिऽसिक्तं अंशोः
॥१९॥ विश्वेषां अदितिः यज्ञियाणां विश्वेषां अतिथिः मानुषाणां
अग्निः देवानां अवः आऽवृणानः सुऽमृळीकः भवतु जातऽवेदाः
॥ २० ॥ १५ ॥

॥२॥ यः मर्त्येषु अमृतः ऋतऽवा देवः देवेषु अरतिः निऽधायि
होता यजिष्ठः महा शुच्यै हव्यैः अग्निः मनुषः ईरय्यै ॥१॥ इह त्वं
सूनो सहस्रः नः अद्य जातः जातान् उभयान् अंतः अग्ने दृतः ईयसे
युयुजानः ऋष्व ऋजुऽमुष्कान् वर्षणः शुक्रान् च ॥२॥ अत्या वृ-
धऽसू० रोहिता घृतऽसू० ऋतस्य मन्ये मनसा जविष्ठा अंतः ईयसे
अरुषा युजानः युष्मान् च देवान् विशः आ च मर्तान् ॥३॥ अर्ये-
मणं वरुणं मित्रं एषां इंद्राविष्णून् मरुतः अश्विना उत सुऽअश्वः
अग्ने सुऽरथः सुऽराधाः आ इत् ऊं वह सुऽहविषे जनाय ॥४॥ गो-
ऽमान् अग्ने अविऽमान् अश्वी यज्ञः नृवत्ऽसंखा सदै इत् अप्र-
ऽमृष्यः इळाऽवान् एषः असुर प्रजाऽवान् दीर्घः रयिः पृथुऽबुधः
सभाऽवान् ॥५॥ १६॥ यः ते इध्मं जभरत् सिस्विदानः मूधानं वा
ततपते त्वाऽया भुवः तस्य स्वऽतवान् पायुः अग्ने विश्वस्मात् सी
अघऽयतः उरुष्य ॥६॥ यः ते भरात् अन्नियते चित् अन्नं निऽशि-
षत् मद्रं अतिथिं उतऽईरत् आ देवऽयुः इनधते दुरोणे तस्मिन्
रयिः ध्रुवः अस्तु दास्वान् ॥७॥ यः त्वा दोषा यः उषसि प्रऽशं-

सांत प्रियं वा त्वा कृणवते हविष्मान् अश्वः न स्वे दमे आ हे स्या-
 ऽवान्तं अंहसः पीपरः दाश्यासं ॥८॥ यः तुभ्यं अग्ने अमृताय दाशत
 दुवः त्वे कृणवते यत् ऽसुक्नसः राया शशमानः वि योषत् न एनं
 अंहः परि वरत् अघऽयोः ॥९॥ यस्य त्वं अग्ने अध्वरं जुजोषः देवः
 मर्तस्य सुऽधितं रराणः प्रीता इत् असत् होचासा यविष्ठ असाम
 यस्य विधतः वृधासः ॥१०॥ ११॥ चित्तिं अचित्तिं चिनवत् विवि-
 हान् पृष्टाऽइव वीता वृजिना च मर्तान् राये च नः सुऽअपत्याय
 देव दितिं च रास्व अदितिं उरुष्य ॥११॥ कविं शशासुः कवयः अद-
 व्याः निऽधारयतः दुर्योसु आयोः अतः त्वं दृश्यान् अग्ने एतान् पद-
 ऽभिः पश्येः अद्भुतान् अर्यैः एवैः ॥१२॥ त्वं अग्ने वाघते सुऽप्रनीतिः
 सुतऽसोमाय विधते यविष्ठ रत्नं भर शशमानाय घृष्वे पृथु चंद्रं
 अवसे चर्षणिऽप्राः ॥१३॥ अध ह यत् वयं अग्ने त्वाऽया पदऽभिः
 हस्तेभिः च कृम तनूभिः रथं न क्रतः अपसा भुरिजोः ऋतं येमुः
 सुऽध्यः आशुषाणाः ॥१४॥ अध मातुः उषसः सप्त विप्राः जायेमहि
 प्रथमाः वेधसः नृन् दिवः पुत्राः अंगिरसः भवेम अद्रिं रुजेम ध-
 निनं शुचंतः ॥१५॥ १६॥ अध यथा नः पितरः परासः प्रत्नासः अग्ने
 ऋतं आशुषाणाः शुचिं इत् अयन् दीधितिं उक्थऽशसः क्षामं
 भिंदंतः अरुणीः अपं व्रन् ॥१६॥ सुऽकर्माणः सुऽरुचः देवऽयंतः
 अयः न देवाः जनिम धर्मेतः शुचंतः अग्निं ववृधंतः इंद्रं ऊर्वं गव्यं
 परिऽसदंतः अगमन् ॥१७॥ आ यूथाऽइव क्षुऽमतिं पश्वः अख्यत्
 देवानां यत् जनिम अंति उय मतीनां चित् उर्वशीः अकृप्रन् वृधे
 चित् अर्यैः उपरस्य आयोः ॥१८॥ अकर्म ते सुऽअपसः अभूम ऋतं
 अवसन् उषसः विभातीः अनूनं अग्निं पुरुधा सुऽचंद्रं देवस्य म-
 र्मजतः चारु चक्षुः ॥१९॥ एता ते अग्ने उचथानि वेधः अवोचाम

कवये ता जुषस्व उत शोचस्व कृणुहि वस्यसः नः महः रायः पुरु-
ऽवार प्र यंधि ॥ २० ॥ १९ ॥

॥३॥ आ वः राजानं अध्वरस्य रुद्रं होतारं सत्यऽयजं रोदस्योः
अग्निं पुरा तनयित्वाः अचिन्तात् हिरण्यऽरूपं अवसे कृणुध्वं ॥१॥
अयं योनिः चकृम यं वयं ते जायाऽइव पत्ये उशती सुऽवासाः
अर्वाचीनः परिऽवीतः नि सीद इमाः ऊं ते सुऽअपाक प्रतीचीः
॥२॥ आऽशृण्वते अहपिताय मन्म नृऽचक्षसे सुऽमृच्छीकाय वेधः
देवाय शस्तिं अमृताय शंस यावाऽइव सोता मधुऽसुत यं ईळे
॥३॥ त्वं चित नः शस्यै अग्ने अस्याः ऋतस्य बोधि ऋतऽचित सु-
ऽआधीः कदा ते उक्था सधऽमाद्यानि कदा भवन्ति सख्या गृहे
ते ॥४॥ कथा ह तत् वरुणाय त्वं अग्ने कथा दिवे गर्हसे कत नः
आगः कथा मित्राय मीऽद्भुषे पृथिव्यै ब्रवः कत अर्यम्णे कत भ-
गाय ॥५॥ २० ॥ कित धिष्ण्यासु वृधसानः अग्ने कत वाताय प्र-
ऽतवसे शुभंऽये परिऽज्मने नासत्याय क्षे ब्रवः कत अग्ने रुद्राय
नृऽग्ने ॥६॥ कथा महे पुष्टिंऽभराय पूष्णे कत रुद्राय सुऽमखाय
हविःऽदे कत विष्णवे उरुऽगायाय रेतः ब्रवः कत अग्ने शरवे वृ-
हत्यै ॥७॥ कथा शर्धाय मरुतां ऋताय कथा सूरै वृहते पृच्छ्यमानः
प्रति ब्रवः अदितये तुराय साध दिवः जातऽवेदः चिकित्वान् ॥८॥
ऋतेन ऋतं निऽयतं ईळे आगोः आमा सचा मधुऽमत पक्वं अग्ने
कृष्णा सती रुशता धासिना एषा जामर्येण पयसा पीपाय ॥९॥
ऋतेन हि स्म वृषभः चित अक्तः पुमान् अग्निः पयसा पृष्ठयेन
अस्पंदमानः अचरत् वयःऽधाः वृषा शुक्रं दुदुहे पृश्निः ऊधः
॥१०॥ २१ ॥ ऋतेन अद्रिं वि असन् भिदंतः सं अंगिरसः नवंत गो-

भिः शुनं नरः परि सदन उषसं आविः स्वः अभवत् जाते अगौ
 ॥११॥ ऋतेन देवीः अमृताः अमृक्ताः अरणीऽभिः आपः मधुमत-
 ऽभिः अग्ने वाजी न सगैषु प्रऽस्तुभानः प्र सदै इत् सवितवे दधन्युः
 ॥१२॥ मा कस्य यक्षं सदै इत् हुरः गाः मा वेशस्य प्रऽमिनतः मा
 आपेः मा भातुः अग्ने अनृजोः ऋणं वेः मा सख्युः दक्षं रिपोः भु-
 जेम ॥१३॥ रक्षं नः अग्ने तव रक्षणेभिः ररक्षाणः सुऽमख प्रीणानः
 प्रति स्फुर वि रुज वीरु अंहः जहि रक्षः महि चित ववृधानं ॥१४॥
 एभिः भव सुऽमनाः अग्ने अकैः इमान् स्पृश मन्मऽभिः शूर वा-
 जान उत ब्रह्माणि अंगिरः जुषस्व सं ते शस्तिः देवऽवाता जरेत
 ॥१५॥ एता विश्वा विदुषे तुभ्यं वेधः नीथानि अग्ने निरया वचांसि
 निऽवचना कवये काव्यानि अशंसिषं मतिऽभिः विप्रः उक्थेः
 ॥१६॥ २२॥

॥४॥ कृणुष्व पाजः प्रऽसितिं न पृथ्वी याहि राजाऽइव अमं-
 ऽवान् इभेन तृष्वी अनु प्रऽसितिं दूणानः अस्ता असि विध्यं
 रक्षसं तपिष्ठैः ॥१॥ तव भ्रमासः आशुऽया पतंति अनु स्पृश धृषता
 शोशुचानः तपूषि अग्ने जुहा पतंगान् असंऽदितः वि सृज वि-
 ष्वक् उल्काः ॥२॥ प्रति स्पशः वि सृज तूरींऽतमः भव पायुः विशः
 अस्याः अदब्धः यः नः दूरे अघऽशंसः यः अंति अग्ने माकिः ते व्य-
 थिः आ दधर्षीत ॥३॥ उत अग्ने तिष्ठ प्रति आ तनुष्व नि अमिचान्
 ओषता त तिग्मऽहेते यः नः अरातिं संऽइधान चक्रे नीचा तं
 धक्षि अतसं न शुष्कै ॥४॥ ऊर्ध्वः भव प्रति विध्य अधि अस्मत्
 आविः कृणुष्व दैत्यानि अग्ने अव स्थिरा तनुहि यातुऽजूनां जा-
 मिं अजामिं प्र मृणीहि शत्रून् ॥५॥ २३॥ सः ते जानाति सुऽमतिं

यविष्ठ यः ईवते ब्रह्मणे गातुं ऐरेत् विश्वानि अस्मै सुऽदिनानि
 रायः द्युम्नानि अर्यैः विदुरः अभिद्यौत् ॥ ६ ॥ सः इत् अग्ने अस्तु सु-
 ऽभगः सुऽदानुः यः त्वा नित्येन हविषा यः उक्थैः पिप्रीषति स्वे
 आयुषि दुरोणे विश्वा इत् अस्मै सुऽदिना सा असत् इष्टिः ॥ ७ ॥
 अर्चामिते सुऽमतिं घोषि अवाक् सं ते ववाता जरता इयंगीः
 सुऽअश्वाः त्वा सुऽरथाः मर्जयेम अस्मे क्षत्राणि धारयेः अनु द्यून्
 ॥ ८ ॥ इह त्वा भूरि आचरेत् उप त्मन् दोषाऽवस्तः दीदिऽवांसं अनु
 द्यून् क्रीकृतः त्वा सुऽमनसः सपेम अभि द्युम्ना तस्थिऽवांसं जना-
 नां ॥ ९ ॥ यः त्वा सुऽअश्वः सुऽहिरण्यः अग्ने उपऽयाति वसुऽमता
 रथेन तस्य चाता भवसि तस्य सखा यः ते आतिथ्यं आनुषक् जु-
 जोषत् ॥ १० ॥ २४ ॥ महः रुजामि बंधुता वचः ऽभिः तत् मा पितुः
 गोतमात् अनु इयाय त्वं नः अस्य वचसः चिकिद्भि होतः यविष्ठ
 सुऽऋतो दमूनाः ॥ ११ ॥ अस्वमऽजः तरणयः सुऽशेवाः अतैद्रासः
 अवृकाः अश्रमिष्ठाः ते पायवः सध्वं च निऽसद्य अग्ने तव नः पां-
 तु अमूर ॥ १२ ॥ ये पायवः मामतेयं ते अग्ने पश्यंतः अंधं दुऽइतात्
 अरक्षन् रक्षं तान सुऽकृतः विश्वऽवेदाः दिप्संतः इत् रिपवः न
 अहं देभुः ॥ १३ ॥ त्वया वयं सऽधन्यः त्वाऽऊताः तव मऽनीती अ-
 श्याम वाजान उभा शंसा सूदय सत्यऽताते अनुष्ठुया कृणुहि
 अह्याण ॥ १४ ॥ अया ते अग्ने संऽइधा विधेम प्रति स्तोमं शस्य-
 मानं गृभाय दहं अशसः रक्षसः पाहि अस्मान दूहः निदः मित्र-
 ऽमहः अवद्यात् ॥ १५ ॥ २५ ॥ ४ ॥

॥ ५ ॥ वैश्वानराय मीळुषे सऽजोषाः कथा दाशेम अगये बृहत्
 भाः अनूनेन बृहता वक्षथेन उप स्तभायत् उपऽमितन रोधः ॥ १ ॥

मा निंदत यः इमां मह्यं रातिं देवः ददौ मर्त्याय स्वधाऽवान् पा-
 काय गृत्सः अमृतः विऽचेताः वैश्वानरः नृऽतमः यद्भः अग्निः ॥ २॥
 सामं द्विऽबर्हीः महि तिग्मऽभृष्टिः सहसंऽरेताः वृषभः तुर्विष्मान्
 पदं न गोः अपंऽगूळं विविद्वान् अग्निः मह्यं प्र इत् ऊं वोचत्
 मनीषां ॥ ३॥ प्र तान् अग्निः बभसत् तिग्मऽजंभः तपिष्ठेन शोचि-
 षायः सुऽराधाः प्र येमिनंति वरुणस्य धामं प्रिया मित्रस्य चेततः
 ध्रुवाणि ॥ ४॥ अभ्रातरः न योषणः व्यंतः पतिऽरिपः न जनयः दुः-
 ऽएवाः पापासः संतः अनृताः असत्याः इदं पदं अजनत् गभीरं
 ॥ ५॥ १॥ इदं मे अये कियते पावक अमिनते गुरुभारं न मन्म बृहत्
 दधाथ धृषता गभीरं यद्भं पृष्ठं प्रयसा सप्तऽधातु ॥ ६॥ तं इत्नु एव
 समना समानं अभि क्रत्वा पुनती धीतिः अश्याः ससस्य चर्मन
 अधि चारु पृष्ठैः अये रूपः आरुपितं जवारु ॥ ७॥ प्रऽवाच्यं वचसः
 किं मे अस्य गुहा हितं उप निणिक् वदंति यत् उस्त्रियाणां अपं
 वाऽइव वन पाति प्रियं रूपः अयं पदं वेः ॥ ८॥ इदं ऊं त्यत् महि
 महां अनीकं यत् उस्त्रियां सचत पूर्य गौः ऋतस्य पदे अधि दी-
 द्धानं गुहा रघुऽस्यत् रघुऽयत् विवेद ॥ ९॥ अध ह्युतानः पिचोः स-
 चा आसा अमनुत गुह्यं चारु पृष्ठैः मातुः पदे परमे अंति सत गोः
 वृष्णः शोचिषः प्रऽयतस्य जिह्वा ॥ १०॥ २॥ ऋतं वोचे नमसा पृ-
 च्छ्यमानः तव आऽशसा जातऽवेदः यदि इदं त्वं अस्य क्षयसि यत्
 ह विश्वं दिवि यत् ऊं द्रविणं यत् पृथिव्यां ॥ ११॥ किं नः अस्य
 द्रविणं कत् ह रत्नं विनः वोचः जातऽवेदः चिकित्वा न गुहा अ-
 ध्वनः परमं यत् नः अस्य रेकु पदं न निदानाः अगन्म ॥ १२॥ का
 मर्यादा वयुनां कत् ह वामं अच्छ गमेम रघवः न वाजं कदा नः
 देवीः अमृतस्य पत्नीः सूरः वरेण तत नन् उषसः ॥ १३॥ अनिरेण

वचसा फल्ग्वेन प्रतीत्येन कृधुना अतृपासः अध ते अग्ने किं इह
वदन्ति अनायुधासः असता सचन्तां ॥१४॥ अस्य अग्ने संऽइधा-
नस्य वृष्णः वसोः अनीकं दमे आरुच रुशत् वसानः सुदृशीक-
ऽरूपः क्षितिः न राया पुरुऽवारः अद्यौत् ॥१५॥३॥

॥६॥ ऊर्ध्वः ऊं सुनः अध्वरस्य होतः अग्ने तिष्ठ देवऽतांता यजी-
यान त्वं हि विश्वं अभि असि मन्म प्र वेधसः चित्तिरसि मनीषां
॥१॥ अमूरः होता नि असादि विक्षु अग्निः मंद्रः विदधेषु प्रऽचेताः
ऊर्ध्वभानुं सविताऽइव अश्वेत् मेताऽइव धूमं स्तभायत् उप द्यां
॥२॥ यता सुऽजूर्णिः रातिनीं घृताचीं प्रऽदक्षिणित् देवऽतांतिं
उराणः उत् ऊं स्वरुः नवऽजाः न अक्रः पश्वः अनक्ति सुऽधितः
सुऽमेकः ॥३॥ स्तीर्णे बर्हिषि संऽइधाने अग्नौ ऊर्ध्वः अध्वर्युः जुजु-
षाणः अस्थात् परि अग्निः पशुऽपाः न होता त्रिऽविष्टि एति प्र-
ऽदिवः उराणः ॥४॥ परित्मना मितऽदुः एति होता अग्निः मंद्रः
मधुऽवचाः ऋतऽवा द्रवन्ति अस्य वाजिनः न शोकाः भयंते वि-
श्वा भुवना यत् अभाद् ॥५॥४॥ भद्रा ते अग्ने सुऽअनीक संऽदृक्
घोरस्य सतः विषुणस्य चारुः न यत् ते शोचिः तमसा वरंत न
ध्वस्मानः तन्विरेपः आधुः ॥६॥ न यस्य सातुः जनितोः अवारि
न मातरा पितरा नु चित् इष्टौ अध मित्रः न सुऽधितः पावकः
अग्निः दीदाय मानुषीषु विक्षु ॥७॥ द्विः यं पंच जीजनन् संऽवसा-
नाः स्वसारः अग्निं मानुषीषु विक्षु उषऽबुधं अथर्यः न दंतं शुक्रं
सुऽआसं परशुं न तिग्मं ॥८॥ तव त्वे अग्ने हरितः घृतऽस्नाः रोहि-
तासः ऋजुऽअंचः सुऽअंचः अरुपासः वृषणः ऋजुऽमुष्काः आ
देवऽतांतिं अहंत दसाः ॥९॥ ये ह त्ये ते सहमानाः अयासः तेषा-

सः अग्ने अर्चयः चरति श्येनासः न दुवसनासः अर्थं तु विऽस्वनसः
मारुतं न शर्धः ॥ १० ॥ अकारि ब्रह्म संऽइधान तुभ्यं शंसाति उक्थं
यजते विजुं धाः होतारं अग्निं मनुषः नि सेदुः नमस्यंतः उशिजः
शंसं आयोः ॥ ११ ॥ ५ ॥

॥ ७ ॥ अयं इह प्रथमः धायि धातृऽभिः होतां यजिष्ठः अध्वरेषु
इड्यः यं अप्रवानः भृगवः विऽरुरुचुः वनेषु चित्रं विऽभ्वं विशे-
ऽविशे ॥ १ ॥ अग्ने कदा ते आनुषक् भुवत देवस्य चेतनं अध हित्वा
जगृभिरे मतीसः विष्णु इड्यं ॥ २ ॥ ऋतऽवानं विऽचेतसं पश्यतः
द्यांऽइव स्तुऽभिः विश्वेषां अध्वराणां हस्कर्तारं दमेऽदमे ॥ ३ ॥
आशुं दूतं विवस्वतः विश्वाः यः चर्षणीः अभि आ जभुः केतुं आ-
यवः भृगवाणं विशेऽविशे ॥ ४ ॥ तं ई होतारं आनुषक् चिकित्वांसं
नि सेदिरेणं पावकऽशोचिषं यजिष्ठं सप्र धामंऽभिः ॥ ५ ॥ ६ ॥ तं
शश्वतीषु मातृषु वने आ वीतं अश्रितं चित्रं संतं गुहा हितं सुऽवेदं
कूचितंऽअर्थिनं ॥ ६ ॥ ससस्यं यत् विऽयुता सस्मिन् ऊधन् ऋ-
तस्य धामं न एणयत देवाः महान् अग्निः नमसा रातऽहव्यः वेः अ-
ध्वराय सदं इत् ऋतऽवा ॥ ७ ॥ वेः अध्वरस्य दूत्यानि विद्वान् उभे-
अंतः रोदसी संऽचिकित्वान् दूतः इयसे प्रऽदिवः उराणः विदुः-
ऽतरः दिवः आऽरोधनानि ॥ ८ ॥ कृष्णं ते एम रुशतः पुरः भाः चरिष्णु
अर्चिः वपुषां इत् एकं यत् अप्रऽवीता दधते ह गर्भं सद्यः चित्
जातः भवसि इत् जुं दूतः ॥ ९ ॥ सद्यः जातस्य ददृशानं ओजः यत्
अस्य वातः अनुऽवाति शोचिः वृणक्ति तिग्मां अतसेषु जिह्वां
स्थिरा चित् अन्ना दयते विजभैः ॥ १० ॥ तृषु यत् अन्ना तृषुणा व-
वक्षं तृषु दूतं कृणुते यद् अग्निः वातस्य मेळिं सचते निऽजूर्वन्
आशुं न वाजयते हिन्वे अवीं ॥ ११ ॥ ७ ॥

अ० ३. अ० ५. व० १०.] ॥ २७० ॥ [म० ४. अ० १. सू० १०.]

॥८॥ दूतं वः विश्वऽवेदसंहव्यऽवाहं अमर्त्यं यजिष्ठं ऋजुं से गि-
रा ॥१॥ सः हि वेदं वसुऽधितिं महान् आऽरोधनं दिवः सः देवान्
आ इह वक्षति ॥२॥ सः वेददेवः आऽनमं देवान् ऋतुऽयते दमे दा-
ति प्रियाणि चित् वसु ॥३॥ सः होता सः इत् ऊं दूत्यं चिकित्वान्
अंतः ईयते विद्वान् आऽरोधनं दिवः ॥४॥ ते स्याम ये अगये द-
दाशुः हव्यदातिऽभिः ये ई पुथंतः इंधते ॥५॥ ते राया ते सुऽवीर्यैः
ससऽवांसः वि शृण्वरे ये अग्रा दधिरे दुवः ॥६॥ अस्मे रायः दि-
वेऽदिवे सं चरंतु पुरुऽस्पृहः अस्मे वाजासः ईरतां ॥७॥ सः विप्रः
चर्षणीनां शर्वसा मानुषाणां अति क्षिप्राऽइव विध्यति ॥८॥८॥

॥९॥ अग्रे मृळ महान् असि यः ई आ देवऽयुं जनं इयेथ बर्हिः
आऽसदं ॥१॥ सः मानुषीषु दुऽदभः विश्नु प्रऽअवीः अमर्त्यः दूतः
विश्वेषां भुवत् ॥२॥ सः सद्यं परिनीयते होता मद्रः दिविष्टिषु उत
पोतां निसीदति ॥३॥ उत माः अग्निः अध्वरे उतो गृहऽपतिः दमे
उत ब्रह्मा निसीदति ॥४॥ वेषि हि अध्वरिऽयतां उपऽवक्ता जना-
नां हव्या च मानुषाणां ॥५॥ वेषि इत् ऊं अस्य दूत्यं यस्य जुजोषः
अध्वरं हव्यं मर्तस्य वोळ्वे ॥६॥ अस्माकं जोषि अध्वरं अस्माकं
यज्ञं अंगिरः अस्माकं शृणुधि हव ॥७॥ परि ते दुऽदभः रथः अ-
स्मान् अश्रोतु विश्वतः येन रक्षसि दाशुषः ॥८॥९॥

॥१०॥ अग्रे तं अद्य अश्वं न स्तोमैः क्रतुं न भद्रं हृदिऽस्पृशं ऋ-
ध्याम ते ओहैः ॥१॥ अध हि अग्रे क्रतोः भद्रस्य दक्षस्य साधो रथीः
ऋतस्य बृहतः बभूथ ॥२॥ एभिः नः अकैः भव नः अर्वाइस्वः न

अ० ३. अ० ५. व० १२.] ॥ २७१ ॥ [म० ४. अ० २. सू० १२.

ज्योतिः अग्नें विश्वेभिः सुऽमनाः अनीकैः ॥३॥ आभिः ते अद्य गीः-
ऽभिः गृणंतः अग्नें दाशेम प्र ते दिवः न स्तनयन्ति शुष्माः ॥४॥ तव
स्वादिष्टा अग्ने संऽदृष्टिः इदा चित् अहः इदा चित् अक्तोः श्रिये
रुक्मः न रोचते उपाके ॥५॥ घृतं न पूतं तनूः अरेपाः शुचिं हिरण्यं
तत् ते रुक्मः न रोचत स्वधाऽवः ॥६॥ कृतं चित् हि स्म सनेमि द्वे-
षः अग्ने इनोषि मतीत इत्या यजमानात् ऋतऽवः ॥७॥ शिवानः
सख्या संतु भ्रात्रा अग्ने देवेषु युष्मे सा नः नाभिः सदेने सस्मिन्
ऊधन ॥८॥ १० ॥ १॥

॥११॥ भद्रं ते अग्ने सहसिन् अनीकं उपाके आ रोचते सूर्यस्य
रुशन्त दृशे दृशे नक्तऽया चित् अरुक्षितं दृशे आ रूपे अन्नं ॥१॥
वि साहि अग्ने गृणते मनीषां खं वेपसा तु विऽजातस्तवानः वि-
श्वेभिः यत् ववनः शुक्रदेवैः तत् नः रास्व सुऽमहः भूरिमन्म ॥२॥
त्वत् अग्ने काव्या त्वत् मनीषाः त्वत् उक्था जायन्ते राध्यानि त्वत्
एति द्रविणं वीरऽपेशाः इत्याऽधिये दाशुषे मर्त्याय ॥३॥ त्वत् वा-
जी वाजंऽभरः विऽहायाः अभिष्टिऽकृत् जायते सत्यऽशुष्मः त्वत्
रयिः देवऽजुतः मयऽभुः त्वत् आशुः जूजुवान् अग्ने अवौ ॥४॥ त्वां
अग्ने प्रथमं देवऽयन्तः देवं मतीः अमृतं मंदऽजिह्वं द्वेषऽयुतं आ
विवांसंति धीभिः दमूनसं गृहऽपतिं अमूरं ॥५॥ आरे अस्मत् अ-
मतिं आरे अहः आरे विश्वा दुऽमतिं यत् निऽपासि दोषा शिवः
सहसः सूनो अग्ने यं देवः आ चित् सचसे स्वस्ति ॥६॥ ११ ॥

॥१२॥ यः त्वां अग्ने इनधते यत् सुक्त्रिः ते अन्नं कृणवत् सस्मिन्
अहनसः सुद्युम्नैः अभि अस्तु प्रऽसक्षत् तव क्रत्वा जातऽवेदः चि-

अ० ३. अ० ५. व० १४.] ॥ २७२ ॥ [म० ४. अ० २. सू० १४.]

कित्वा॥१॥ इ॒ध्मं यः ते॒ ज॒भर॑त् श॒श्र॒मा॒णः म॒हः अ॒ग्ने अ॒नीकं॑ आ
स॒प॒र्य॒न् सः इ॒धानः॑ प्र॒ति दो॒षां उ॒षसं॑ पु॒थ॒न् र॒यिं स॒च॒ते म॒न अ॒मि॒
चा॒न् ॥२॥ अ॒ग्निः ई॒शे बृ॒ह॒तः क्ष॒त्रिय॑स्य अ॒ग्निः वा॒ज॒स्य प॒र॒मस्य॑
रा॒यः द॒धा॒ति रत्नं॑ वि॒ध॒ते य॒वि॒ष्टः वि॒आ॒नु॒ष॒क॒म॒र्त्या॒य स्व॒धाऽवा॑न्
॥३॥ यत् चि॒त् हि ते॒ पु॒रु॒षऽत्रा॑ य॒वि॒ष्ट अ॒चि॒त्तिऽभिः॑ च॒कृ॒म क॒त्
चि॒त् आ॒गः कृ॒धि॒मु अ॒स्मान् अ॒दि॒तेः अ॒ना॒गा॒न् वि॒ए॒नां॑ सि॒शि॒
अ॒थः वि॒ष्वक् अ॒ग्ने ॥४॥ म॒हः चि॒त् अ॒ग्ने ए॒न॒सः अ॒भी॒कं ऊ॒र्वा॒त्
दे॒वा॒नां उ॒त् म॒र्त्या॒नां मा ते॒ स॒खा॒यः स॒द॒ इ॒त् रि॒षा॒म॒ यच्छ॑ तो॒का॒य
त॒न॒या॒य शं॑ योः ॥५॥ यथा॑ ह॒त्य॒त् व॒स॒वः गौ॒र्यै॑ चि॒त् प॒दि॒ सि॒तां अ॒
मुं॒च॒त॒ य॒ज॒त्राः ए॒वो॒ सु॒ अ॒स्मत् मुं॒च॒त॒ वि॒अ॒हं॑ प्र॒ता॒ रि॒ अ॒ग्ने प्र॒ऽत॒रं
नः॒ आ॒युः ॥६॥ १२ ॥

॥१३॥ प्र॒ति अ॒ग्निः उ॒षसां॑ अ॒यं अ॒ख्य॑त् वि॒ऽभा॒ती॒नां सु॒ऽम॒नाः
र॒त्नऽधे॑यं या॒तं अ॒श्वि॒ना सु॒ऽकृ॒तः दु॒रो॒णं उ॒त् सूर्यः॑ ज्योति॒षा दे॒वः
ए॒ति ॥१॥ ऊ॒र्ध्व॒भा॒नुं स॒वि॒ता दे॒वः अ॒श्वे॒त् दृ॒प्सं द॒वि॒ध्व॒त् गो॒ऽइ॒षः
न स॒त्वा अ॒नु॒ व्र॒तं व॒रु॒णः यं॑ति॒ मि॒त्रः य॒त् सूर्य॑ दि॒वि आ॒ऽरो॒ह॒य॑ति
॥२॥ यं सी॑ अ॒कृ॒ण्वन् त॒म॒से वि॒ऽपृ॒चे ध्रु॒वऽक्षे॑माः अ॒न॒वऽस्य॑तः
अ॒र्थं तं सूर्य॑ ह॒रि॒तः स॒प्त॒ य॒ज्ञीः स्पर्शं॑ वि॒श्वस्य॑ ज॒ग॒तः व॒ह॑न्ति ॥३॥
व॒हि॒ष्ठे॒भिः वि॒ऽह॒र॒न् या॒सि॒ तं तु॑ अ॒वऽव्य॑यन् अ॒सि॒तं दे॒व व॒सं द॒
वि॒ध्व॒तः र॒श्म॒यः सूर्य॑स्य च॒र्म॑ऽइ॒व अ॒व॒ अ॒धुः त॒मः अ॒प्ऽसु॑ अ॒न्तः
॥४॥ अ॒ना॒य॒तः अ॒नि॒ऽब॒द्धः क॒था अ॒यं न्य॑ङ् उ॒त्ता॒नः अ॒व॒ प॒द्य॑ते॒ न
क॒या या॒ति स्व॒ध॒या कः द॒दर्श॑ दि॒वः स्क्व॑भः संऽ॒ज्ञा॒तः पा॒ति ना॒कं
॥ ५ ॥ १३ ॥

॥१४॥ प्र॒ति अ॒ग्निः उ॒षसः॑ जा॒तऽवै॒दाः अ॒ख्य॑त् दे॒वः रो॒च॒मा॒नाः

अ०३. अ०५. व० १६.] ॥ २७३ ॥ [म०४. अ०२. सू० १५.]

महः॑भिः आ ना॒स॒त्या उ॒रु॒ऽगा॒या रथे॑न इ॒मं य॒ज्ञं उ॒प नः॒ या॒तं
अच्छ॑॥१॥ ऊ॒र्ध्वं के॒तुं सु॒वि॒ता दे॒वः अ॒श्वे॒त ज्यो॒तिः वि॒श्वस्मै॑ भु॒वना॒य
कृ॒ण्वन् आ अ॒प्राः द्या॒वा पृ॒थि॒वी अ॒न्तरि॑क्षं वि॒ सूर्यैः र॒श्मि॑ऽभिः
चे॒कि॒तानः॑॥२॥ आ॒ऽव॒हंती अ॒रु॒णीः ज्यो॒ति॒षा आ अ॒गा॒त् म॒ही
चि॒वा र॒श्मि॑ऽभिः चे॒कि॒ताना॑ प्र॒ऽबो॒धय॑ती सु॒वि॒ता य॑ दे॒वी उ॒षाः
ई॒य॒ते सु॒ऽयु॒जा रथे॑न॥३॥ आ॒ वां व॒हि॒ष्ठाः इ॒ह ते व॒हंतु॑ रथाः अ॒श्व॒ासः
उ॒षसः॑ वि॒ऽउ॒ष्टौ इ॒मे हि वां म॒धु॒ऽपे॒या य॑ सो॒माः अ॒स्मिन् य॒ज्ञे वृ॒
ष॒णा मा॒द॒ये॒थां॥४॥ अ॒ना॒य॒तः अ॒नि॒ऽब॒द्धः क॒था अ॒यं न्य॒ङ् उ॒त्ता॒नः
अ॒व॒ प॒द्य॒ते न॒ कया॑ या॒ति॒ स्य॒धया॑ कः द॒दर्श॑ दि॒वः स्क्व॑भः सं॒ऽऋ॒तः
पा॒ति॒ ना॒कं ॥ ५ ॥ १४ ॥

॥१५॥ अ॒ग्निः हो॒ता नः॒ अ॒ध्वरे॑ वा॒जी स॒न् परि॑ नी॒य॒ते दे॒वः दे॒वेषु॑
य॒ज्ञियः॑॥१॥ परि॒त्रि॒ऽवि॒ष्टि अ॒ध्वरं॑ या॒ति॒ अ॒ग्निः र॒थीः॑ऽइ॒व आ॒ दे॒
वेषु॑ प्र॒यः द॒ध॒त॥२॥ परि॒ वा॒ज॑ऽप॒तिः क॒विः अ॒ग्निः ह॒व्यानि॑ अ॒
क्र॒मी॒त् द॒ध॒त् रत्ना॑नि दा॒श्रुषे॑॥३॥ अ॒यं यः सं॒जये॑ पुरः दे॒वऽवा॑ते
सं॒ऽइ॒ध्य॒ते द्यु॒ऽमा॒न अ॒मि॒त्र॒ऽद॒भ॒नः॑॥४॥ अ॒स्य॒ घ॒वीरः॑ ई॒व॒तः अ॒ग्नेः
ई॒शी॒त् म॒र्त्यः ति॒ग्म॑ऽज॒भ॒स्य मी॒ऽद्भु॒षः॑॥५॥१५॥ तं अ॒र्व॑तं न सा॒न॒सिं
अ॒रु॒षं न॒ दि॒वः शि॒श्रु॑म॒र्मृ॒ज्य॒ते दि॒वे॑ऽदि॒वे॑॥६॥ बो॒ध॒त् य॒त मा॒ ह॒
रि॑ऽभ्यां कु॒मा॒रः सा॒ह॒ऽदे॒व्यः अ॒च्छं न॒ हू॒तः उ॒त् अ॒रं॑॥७॥ उ॒त् त्या
य॒ज॒ता ह॒रीं कु॒मा॒रात् सा॒ह॒ऽदे॒व्यात् प्र॒ऽय॒ता स॒द्यः आ॒ द॒दे॑॥८॥
ए॒षः वां दे॒वौ अ॒श्वि॒ना कु॒मा॒रः सा॒ह॒ऽदे॒व्यः दी॒र्घ॑ऽआ॒युः अ॒स्तु सो॒
म॒कः॑॥९॥ तं यु॒वं दे॒वौ अ॒श्वि॒ना कु॒मा॒रं सा॒ह॒ऽदे॒व्यं दी॒र्घ॑ऽआ॒युषं
कृ॒णो॒त॒न॒ ॥ १० ॥ १६ ॥

॥१६॥ आ सत्यः यातु मघऽवान् ऋजीषी द्रवतु अस्य हरयः उप
 नः तस्मै इत् अंधः सुसुम सुऽदक्षं इह अभिऽपित्वं कर्ते गृणानः ॥१॥
 अवस्य शूर अध्वनः न अति अस्मिन् नः अद्य सवने मंदध्यै शंसा-
 ति उक्थं उशनाऽइव वेधाः चिकितुषे असुर्याय मन्म ॥२॥ कविः
 न निरणं विदधानि साधन वृषा यत् सेकं विऽपि पातः अर्चात्
 दिवः इत्था जीजनत् सप्त कारुण् अह्ना चित् चक्रुः वयुना गृणतः
 ॥३॥ स्वः यत् वेदिं सुऽदृशीकं अर्कैः महि ज्योतिः रुरुचुः यत् ह
 वस्तोः अंधा तमांसि दुधिता विऽचक्षे नृऽभ्यः चकार नृऽतमः
 अभिष्टौ ॥४॥ ववक्षे इंद्रः अमितं ऋजीषी उभे आ पप्रौ रोदसी
 महिऽत्वा अतः चित् अस्य महिमा विरेचि अभि यः विश्वा भुव-
 ना बभूव ॥५॥ १७॥ विश्वानि शक्रः नयौणि विद्वान् अपः रिचि
 सखिऽभिः निऽकामैः अश्मानं चित् ये विभिदुः वचःऽभिः व्रजं
 गोऽमंतं उशिजः वि वव्रुः ॥६॥ अपः वृचं वव्रिऽवांसं परा अहन्
 प्र आवत् ते वज्रं पृथिवी सऽचेताः प्र अणींसि समुद्रियाणि ऐ-
 नोः पतिः भवं शर्वसा शूर धृष्णो ॥७॥ अपः यत् अर्दि पुरुऽहूत्
 ददः आविः भुवत् सरमा पूर्य ते सः नः नेता वाजं आ दर्षि भूरि
 गोचा रुजन् अंगिरऽभिः गृणानः ॥८॥ अच्छ कविं नृऽमनः गाः
 अभिष्टौ स्वःऽसाता मघऽवन् नाधमानं कृतिऽभिः तं इषणः द्यु-
 ऋऽहूतौ नि मायाऽवान् अब्रह्मा दस्युः अर्ते ॥९॥ आ दस्युऽघ्ना
 मनसा याहि अस्तं भुवत् ते कुत्सः सख्ये निऽकामः स्वे योनौ नि
 सदत् सऽरूपा वि वां चिकित्सत् ऋतऽचित् ह नारीं ॥१०॥ १८॥
 यासि कुत्सेन सऽरथं अवस्युः तोदः वातस्य हर्योः ईशानः ऋजा
 वाजं न गध्यं युयूषन् कविः यत् अहन् पार्याय भूषात् ॥११॥ कु-
 त्साय शुष्णं अशुषं नि बर्हीः प्रऽपित्वे अहः कुर्यं सहसा सद्यः

दस्यून प्रमृण कुत्सेन प्रमूरः चक्रं वृहतात् अभीके ॥१२॥ त्वं पिप्रु
मृगयं श्रुशुऽवासं चृजिश्चने वैदधिनाय रंधीः पंचाशत कृष्णा
नि वपः सहस्रा अत्कं न पुरः जरिमा वि दर्दः ॥१३॥ मूरः उपाके
तन्वै दधानः वि यत्ते चेति अमृतस्य वर्षः मृगः न हस्ती तविधी
उषाणः सिंहः न भीमः आयुधानि विभ्रत ॥१४॥ इंद्रं कामाः वसु-
ऽयंतः अगमन स्वःऽमीळे न सर्वने चकानाः अवस्यवः शशमा-
नासः उक्थैः ओकः न रखा मुहशीऽइव पुष्टिः ॥१५॥१६॥ तं इत् वः
इंद्रं सुऽहवै हुवेम यः ता चकार नर्या पुरुणि यः माऽवते जरिचे
गध्यं चित्त मधु वाजं भरति स्पार्हऽराधाः ॥१६॥ तिग्मा यत् अंतः
अशनिः पताति कस्मिन् चित् शूरमुहुके जनानां घोरा यत् अर्ये
संऽचृतिः भवाति अध स्नः तन्वः बोधि गोपाः ॥१७॥ भुवः अ-
विता वामऽदेवस्य धीनां भुवः सखा अवृकः वाजंऽसातौ त्वां
अनु प्रऽमतिं आ जगन्म उरुऽशंसः जरिचे विश्वध स्याः ॥१८॥ ए-
भिः नृभिः इंद्र त्वायुऽभिः त्वा मघवतऽभिः मघऽवन विश्वे आजौ
द्यावः न द्युमैः अभि संतः अर्यः क्षपः मदेम शरदः च पूर्वीः ॥१९॥
एव इत् इंद्राय वृषभाय वृष्णे ब्रह्म अकर्म भृगवः न रथं नु चित्
यथानः सख्या विऽयोधत् असंतनः उयः अविता तनूऽपाः ॥२०॥
नु स्तुतः इंद्र नु गृणानः इषं जरिचे नद्यः न पीपेः अकारि ते हरि-
ऽवः ब्रह्म नर्थं धिया स्याम रथ्यः सदाऽसाः ॥ २१ ॥ २० ॥

॥१७॥ त्वं महान इंद्र तुभ्यं ह द्याः अनु क्षत्रं मंहना मन्यत द्यौः
त्वं वृचं शवसा जघन्वान सृजः सिंधून् अहिना जयसानान ॥१॥
तव त्विषः जनिमन रेजत द्यौः रेजत भूमिः भियसा स्वस्य मन्योः
चृघायंत सुऽभ्वः पर्वतासः आर्देन् धन्वानि सरयते आपः ॥२॥ मि-

अ० ३. अ० ५. व० २३.] ॥ २७६ ॥ [म० ४. अ० २. सू० १७.

नत् गिरिं शर्वसा वज्रं इष्णन् आविऽकृण्वानः सहसानः ओजः
वधीत् वृचं वज्रेण मंदसानः सरन् आपः जर्वसा हतऽवृष्णीः ॥३॥
सुऽवीरः ते जनिता मन्यत द्यौः इंद्रस्य कर्ता स्वपःऽतमः भूत यः ई
जजान स्वयं सुऽवज्रं अनपऽच्युतं सदसः न भूमं ॥४॥ यः एकः इत्
च्यवयति प्रभूम राजा कृष्टीनां पुरुऽहूतः इंद्रः सत्यं एनं अनु विश्वे
मदंति रातिं देवस्य गृणतः मघोनः ॥५॥ २९॥ सचा सोमाः अभवन्
अस्य विश्वे सचा मदासः बृहत्तः मदिष्ठाः सचा अभवः वसुऽपतिः
वसूनां दत्ते विश्वाः अधिथाः इंद्र कृष्टीः ॥६॥ त्वं अध प्रथमं जाय-
मानः अमे विश्वाः अधिथाः इंद्र कृष्टीः त्वं प्रति प्रऽवतः आऽश-
यानं अहिं वज्रेण मघऽवन् वि वृश्चः ॥७॥ सचाऽहनं दधृषि तुमं
इंद्रं महां अपारं वृषभं सुऽवज्रं हंता यः वृचं सनिता उत वाजं दा-
ता मघानि मघऽवा सुऽराधाः ॥८॥ अयं वृतः चातयते संऽईचीः
यः आजिषु मघऽवा शृण्वे एकः अयं वाजं भरति यं सनोति अस्य
प्रियासः सख्ये स्याम ॥९॥ अयं शृण्वे अध जयन् उत घ्नन् अयं उत
प्र कृणुते युधा गाः यदा सत्यं कृणुते मन्युं इंद्रः विश्वं हृहं भयते ए-
जत् अस्मात् ॥१०॥ २२॥ सं इंद्रः गाः अजयत् सं हिरण्या सं अश्वि-
या मघऽवा यः ह पूर्वीः एभिः नृऽभिः नृऽतमः अस्य शकैः रायः
विऽभक्ता संऽभरः च वस्त्वः ॥११॥ कियत् स्वित इंद्रः अधि एति
मातुः कियत् पितुः जनितुः यः जजान यः अस्य शुष्मं मुहुकैः इ-
यति वातः न जूतः स्तनयत्ऽभिः अभैः ॥१२॥ क्षियंतं त्वं अक्षियंतं
कृणोति इयति रेणुं मघऽवा संऽओहं विऽभंजनुः अशनिमान-
ऽइव द्यौः उत स्तोतारं मघऽवा वसौ धात् ॥१३॥ अयं चक्रं इष्णत्
सूर्यस्य नि एतं शं रीरमत ससृमाणं आ कृष्णः ई जुहुराणः जिघति
त्वचः बुधे रजसः अस्य योनौ ॥१४॥ असिंक्र्यां यजमानः न होता

अ० ३. अ० ५. व० २५.] ॥ २७७ ॥ [म० ४. अ० २. सू० १८.

॥१५॥२३॥ ग॒व्यंतः इ॒ंद्रं स॒ख्याय॑ वि॒प्राः अ॒श्वऽय॑तः वृ॒षणं॑ वा॒जय॑तः
ज॒निऽय॑तः ज॒निऽदां॑ अ॒क्षितऽऊ॑तिं आ च॒यव॑यामः अ॒वते॑न को॒शं
॥१६॥ चा॒ता नः॑ बो॒धि द॑दृ॒शानः॑ आ॒पिः अ॒भिऽख्या॑ता म॒र्दिता॑
सो॒म्यानां॑ सखा॒ पिता॑ पि॒तृऽत॑मः पि॒तृणां॑ क॒र्ता ई॒ ऊं लो॒कं उ॒-
श॑ते व॒योऽधाः॑ ॥१७॥ स॒खिऽय॑तां अ॒विता॑ बो॒धि स॒खा गृ॑णानः
इ॒ंद्र स्तु॑वते व॒यः धाः व॒यं हि आ ते॑ च॒कृम॑ स॒बाधः॑ आ॒भिः श॒मी-
भिः म॒हय॑तः इ॒ंद्र ॥१८॥ स्तु॒तः इ॒ंद्रः म॒घऽवा॑ यत॒ह वृ॒त्रा भू॑रीणि एकः
अ॒प्रती॑नि हं॒ति अ॒स्य प्रि॑यः ज॒रिता॑ यस्य॒ शर्मे॑न न किं॒ देवाः वा॒-
र॑यंते न म॒र्ताः ॥१९॥ ए॒व नः॑ इ॒ंद्रः म॒घऽवा॑ वि॒ऽर॒प्शी क॑रत॒ स॒त्या
च॒र्षणिऽधृ॑त् अ॒न॒वा त्वं॑ रा॒जा ज॒नुषां॑ धेहि अ॒स्मे अ॒धि श्र॑वः मा-
हि॒नं यत् ज॒रि॒चे ॥२०॥ नु स्तु॒तः इ॒ंद्र नु॑ गृ॒णानः॑ इ॒षं ज॒रि॒चे न॒द्यः न
पी॒पेः० अ॒का॒रि॒ते ह॒रिऽवः॑ ब्र॒ह्म न॒व्यं धि॒या स्या॑म र॒थ्यः स॒दाऽसाः॑
॥ २१ ॥ २४ ॥

॥१८॥ अ॒यं प॑न्थाः अ॒नुऽवि॑त्तः पु॒रा॒णः य॑तः दे॒वाः उ॒तऽअ॒जा॑यंत
वि॒श्वे अ॑तः चि॒त् आ ज॒नि॒षी॒ष्ट प्रऽवृ॑ड्ढः मा मा॒तरं॑ अ॒मुया॑ प॒त्तवे॑
कः० ॥१॥ न अ॒हं अ॑तः निः अ॒य॒दुऽग॒हा ए॒तत् ति॒रश्च॑ता पा॒र्श्वात्
निः ग॒मा॒नि ब॒हूनि॑ मे अ॒कृ॒ता क॒र्त्वा॒नि यु॒ध्यै त्वे॒न सं त्वे॒न पृ॒च्छे ॥२॥
प॒राऽय॑ती मा॒तरं॑ अ॒नु अ॒च॒ष्ट न॑न अ॒नु गा॒नि अ॒नु नु॑ ग॒मा॒नि त्व॑ष्टुः
गृ॒हे अ॒पि ब॑त् सोमं इ॒ंद्रः श॒तऽध॒न्यं च॒म्वोः सु॑तस्य ॥३॥ किं सः अ॒-
ध॒क् कृ॒णव॑त् यं स॒हस्रं॑ मा॒सः ज॒भारं॑ श॒रदः॑ च॒ पू॒र्वीः न॒हि नु॑ अ॒स्य
प्र॒तिऽमा॑नं अ॒स्ति अ॑तः जा॒तेषु॑ उ॒त ये ज॒निऽत्वाः॑ ॥४॥ अ॒व॒द्यं-
ऽइ॒व म॒न्यमा॑ना गु॒हा अ॒कः इ॒ंद्र मा॒ता वी॒र्ये॑ण निऽ॒चृष्टं॑ अथ॒ उ॒त्
अ॒स्यात् स्व॒यं अ॒त्कं व॑सानः आ रो॒दसी॑ अ॒पृणा॑त् जा॒यमानः॑

॥५॥२५॥ एताः अर्षति अललाऽभवन्तीः ऋतवरीःऽइव संऽक्री-
 शमानाः एताः वि पृच्छ किं इदं भनन्ति कं आपः अर्द्रि परिऽधि
 रुजन्ति ॥६॥ किं जुं स्वित्र अस्मै निऽविदः भनन्त इन्द्रस्य अवद्यं
 दिधिषन्ते आपः मम एतान् पुत्रः महता वधेन वृचं जघन्वान् अ-
 सृजत् विसिंधून् ॥७॥ ममत् चनत्वा युवतिः पराऽआसं ममत् चन
 त्वा कुषवा जगारं ममत् चित् आपः शिशवे ममृज्युः ममत् चित
 इन्द्रः सहसा उत् अतिष्ठत् ॥८॥ ममत् चन ते मघऽवन् विऽअंसः
 निऽविविध्वान् अप हनू जघान् अध निऽविद्धः उत्तरः व-
 भूवान् शिरः दासस्य सं पिणक् वधेन ॥९॥ गृष्टिः समूव स्थविं
 तवागां अनाधृष्यं वृषभं तुम इन्द्रं अरीं हं वत्सं चरथाय माता
 स्वयं गातुं तन्वे इच्छमानं ॥१०॥ उत् माता महिषं अनु अवेनत्
 अमी त्वा जहति पुत्र देवाः अथ अब्रवीत् वृचं इन्द्रः हनिष्यन् सखे
 विष्णो विऽतरं वि क्रमस्व ॥११॥ कः ते मातरं विधवां अचक्रत्
 शयुं कः त्वां अजिघांसत् चरन्तं कः ते देवः अधि माडीं के आसीत्
 यत् प्र अक्षिणाः पितरं पादऽगृह्य ॥१२॥ अवर्त्या शुनः आंचाणि
 पेचेन देवेषु विविदे मडितारं अपश्यं जायां अमहीयमानां अध
 मे श्येनः मधु आ जभार ॥ १३ ॥ २६ ॥ ५ ॥

॥१९॥ एव त्वां इन्द्र वज्रिन् अत्र विश्वे देवासः सुऽहवासः ऊमाः
 महा उभे रोदसी वृद्धं ऋष्वं निः एकं इत् वृणते वृचऽहत्ये ॥१॥
 अव असृजन्त जित्रयः न देवाः भुवः संऽराट् इन्द्र सत्यऽयोनिः अ-
 हन् अहिं परिऽशयानं अर्णः प्र वर्तनीः अरदः विश्वऽधेनाः ॥२॥
 अतृणुवन्तं विऽयन्तं अबुध्यं अबुध्यमानं सुसुपानं इन्द्र सप्त प्रति
 प्रऽवतः आऽशयानं अहिं वज्रेण विरिणाः अपर्वन् ॥३॥ अक्षो-

दयत् शवसा क्षामं बुध्नं वाः न वातः तविंषीभिः इंद्रः दृष्ट्वा नि
 औभात् उशमानः ओजः अव अभिनत् ककुभः पर्वतानां ॥ ४ ॥
 अभि प्र दद्रुः जनयः न गर्भं रथाः ऽ इव प्र ययुः साकं अद्रयः अत-
 र्पयः वि ऽ सृतः उच्चः ऊर्मीनत्वं वृतान् अरिणाः इंद्र सिंधून् ॥ ५ ॥ १ ॥
 त्वं महीं अवनिं विश्व ऽ धेनां तुर्वीतये वय्याय स्मरंती अरमयः न-
 मसा एजंत अर्यैः सु ऽ तरणान् अकृणोः इंद्र सिंधून् ॥ ६ ॥ प्र अयुवः
 न भन्वः न वक्त्राः ध्वसाः अपिन्वत् युवतीः ऋत ऽ ज्ञाः धन्वानि
 अजान् अपृणक् तृषाणान् अधोक् इंद्रः स्तयैः दं ऽ सुपत्नीः ॥ ७ ॥
 पूर्वीः उषसः शरदः च गूर्ताः वृचं जघन्वान् असृजत् वि सिंधून्
 परि ऽ स्थिताः अतृणत् बद्धधानाः सीराः इंद्रः सवितवे पृथिव्या
 ॥ ८ ॥ वृषीभिः पुत्रं अयुवः अदानं नि ऽ वेशनात् हरि ऽ वः आ ज-
 भये वि अंधः अरथ्यत् अहिं आ ऽ ददानः निः भूत् उख ऽ छित् सं
 अरंत पर्व ॥ ९ ॥ प्र ते पूर्वाणि करणानि विप्र आ ऽ विद्वान् आह
 विदुषे करांसि यथा ऽ यथा वृष्ण्यानि स्व ऽ गूर्ता अपांसि राजन्
 नयौ अविवेधीः ॥ १० ॥ नु स्तुतः इंद्र नु गृणानः इषं जरिचे नद्यः न
 पीपेः ० अकारिते हरि ऽ वः ब्रह्म नव्यं धिया स्याम रथ्यः सदा ऽ साः
 ॥ ११ ॥ २ ॥

॥ २० ॥ आ नः इंद्रः दूरात् आ नः आसात् अभिष्टि ऽ कृत् अवसे
 यासत् उयः ओजिष्ठेभिः नृ ऽ पतिः वज्र ऽ बाहुः सं ऽ गे समत ऽ सुतु-
 र्वणिः पृतन्यून ॥ १ ॥ आ नः इंद्रः हरि ऽ भिः यातु अच्छं अवा चीनः
 अवसे राधसे च तिष्ठाति वज्री मघ ऽ वा वि ऽ रण्शी इमं यज्ञं अनुं
 नः वाज्र ऽ सातौ ॥ २ ॥ इमं यज्ञं त्वं अस्माकं इंद्र पुरः दधत् सनिथसि
 क्रतुं नः श्वघ्नी ऽ इव वज्जिन सनये धनानां त्वया वयं अर्यैः आजिं

जयेम॥३॥ उ॒शन॒ ऊं॒ सु॒नः॒ सु॒ऽम॒नाः॒ उ॒पा॒के॒ सोम॑स्य नु सु॒ऽसु॒तस्य॑
 स्व॒धाऽवः॒ पाः॒ इंद्र॑ प्र॒तिऽभू॒तस्य॑ म॒ध्वः॒ सं॒ अ॒ध॒सा॒ म॒म॒दः॒ पृ॒ष्ठये॑न
 ॥४॥ वि॒यः॒ र॒र॒प्ते॒ ऋ॒षिऽभिः॒ न॒वे॒भिः॒ वृ॒क्षः॒ न॒ प॒क्कः॒ सृ॒ण्यः॒ न॒ जेता॑
 म॒र्यैः॒ न॒ योषाँ॑ अ॒भि॒म॒न्य॑मानः अ॒च्छ॒ वि॒व॒क्त्रि॒ पुरु॑ऽहू॒तं इंद्र॑॥५॥३॥
 गि॒रिः॒ न॒ यः॒ स्वऽत॑वान् ऋ॒ष्वः॒ इंद्रः॒ स॒नात् ए॒व स॒ह॒से॒ जा॒तः॒ उ॒यः॒
 आऽद॑त्ता वज्रं स्थ॒वि॒रं न॒भी॒मः॒ उ॒द्गाऽइ॒व को॒शं व॑सु॒ना निऽऋ॑ष्टं
 ॥६॥ न॒यस्य॑ व॒र्ता ज॒नुषा॑ नु अ॒स्ति न॒ रा॒ध॒सः॒ आऽम॑री॒ता म॒घस्य॑
 उ॒त्त॒ऽव॒वृ॒षा॒णः॒ त॒वि॒षीऽवः॒ उ॒य॒ अ॒स्मभ्यं॑ द॒द्धि॒ पुरु॑ऽहू॒त रा॒यः॥७॥
 ई॒क्षे रा॒यः॒ क्षय॑स्य च॒र्षणी॑नां उ॒त व्र॒जं अ॒प॒ऽव॒र्ता अ॒सि॒गो॒नां शि॒-
 क्षाऽन॑रः संऽइ॒धेषु॑ प्र॒हाऽवा॑न् व॒स्वः॒ रा॒शिं अ॒भिऽने॒ता अ॒सि॒भूरि॑
 ॥८॥ क॒या त॒त् शृ॒खे श॒च्या श॒चि॒ष्ठः॒ यया॑ कृ॒णोति॑ मु॒हुं का चि॑त्
 ऋ॒ष्वः॒ पुरु॑दा॒शुषे॑ विऽच॒यिष्ठः॒ अ॒हं॒ अथ॑ द॒धाति॑ द्र॒वि॒णं ज॒रि॒त्रे
 ॥९॥ मा॒नः॒ म॒धीः॒ आ॒भ॒र॒द॒द्धि त॒त॒नः॒ प्र॒दा॒शुषे॑ दा॒त॒वे॒भूरि॑ य॒त॒ते
 न॒व्ये दे॒ष्णे श॒स्ते अ॒स्मि॒न॒ ते उ॒क्थे॑ प्र॒ ब्र॒वा॒म॒ व॒यं इंद्र॑ स्तु॒वंतः॥१०॥
 नु॒स्तु॒तः॒ इंद्र॑ नु गृ॒णानः॒ इषे॑ ज॒रि॒त्रे न॒द्यः॒ न॒ पी॒पेः॒ अ॒कारि॑ ते ह॒रि॒-
 ऽवः॒ ब्र॒ह्म॑ न॒व्यं धि॒या स्या॑म॒ रथ्यः॒ स॒दाऽसाः॥११॥ ४ ॥

॥२१॥ आ या॒तु इंद्रः॒ अव॑से उ॒प॒ नः॒ इ॒ह स्तु॒तः॒ स॒धऽमा॑त् अ॒स्तु
 शूरः॒ व॒वृ॒धा॒नः॒ त॒वि॒षीः॒ यस्य॑ पू॒वीः॒ द्यौः॒ न॒क्ष॒त्रं अ॒भिऽभू॑ति पु॒थात्
 ॥१॥ तस्य॑ इ॒त् इ॒ह स्त॒वथ॑ वृ॒ष्ण्या॑नि तु॒विऽद्यु॑स्त्रस्य॑ तु॒विऽरा॑ध॒सः॒
 नृ॒न॒ यस्य॑ ऋ॒तुः॒ वि॒द॒थ्यः॒ न॒ सं॒ऽरा॒ट् स॒ह्रा॑न् त॒रु॒चः॒ अ॒भि अ॒स्ति कृ॑-
 षीः॥२॥ आ या॒तु इंद्रः॒ दि॒वः॒ आ॒ पृ॒थि॒व्याः॒ म॒क्षु स॒मु॒द्रात् उ॒त वा॑
 पु॒री॒षात् स्वः॑ऽन॒रात् अव॑से नः॒ म॒रु॒त्वा॑न् प॒राऽव॑तः॒ वा॒ स॒द॒नात्
 ऋ॒तस्य॑॥३॥ स्थू॒रस्य॑ रा॒यः॒ बृ॒ह॒तः॒ यः ई॒शे तं ऊं॑ स्त॒वा॒म॒ वि॒द॒थेषु॑ इंद्र॑

यः वा॒युना॑ जय॒ति गोऽम॑तीषु प्र धृ॒ष्णुऽया न॑यति वस्यः अ॒च्छ
॥४॥ उप॑ यः नमः नम॑सि स्त॒भा॒यन् इ॒यति॑ वाचं ज॒नय॑न् यज॒थ्यै
च॒ञ्ज॒सानः॑ पु॒रुऽवा॑रः उ॒क्थैः आ इ॒न्द्रं कृ॑णीत॒ स॒दने॑षु होता ॥५॥५॥
धि॒षा यदि॑ धि॒षण्य॑तः स॒रण॑यान स॒दतः॑ अ॒द्रिं औ॑शि॒जस्य॑ गोहे
आ दु॒रोषाः॑ पा॒स्त्यस्य॑ होता॒ यः नः॑ म॒हान॑ सं॒स॒व॒रणेषु॑ वह्निः ॥६॥
स॒चा यत् ई॒भा॒र्व॒रस्य॑ वृ॒ष्णः॑ सि॒सं॒क्ति॒शुष्मः॑ स्तु॒वते॑ भ॒रा॒य॒गुहा॑ यत्
ई॒ औ॑शि॒जस्य॑ गोहे प्र यत् धि॒ये प्र अ॒यसे॑ म॒दा॒य॥७॥ वि॒यत् व॒रा॑-
सि प॒र्व॒तस्य॑ वृ॒खे प॒यः॑ऽभिः जि॒न्वे अ॒पां ज॒वांसि॑ वि॒दत् गौ॒रस्य॑
ग॒व॒यस्य॑ गोहे यदि॑ वा॒जा॒य सु॑ऽध्यः व॒हति॑ ॥८॥ भ॒द्रा ते॑ ह॒स्ता मु॒-
ऽकृ॒ता उ॒त पा॒णी प्र॑ऽय॒न्ता॒रा स्तु॒वते॑ राधः इ॒न्द्र का॑ ते नि॒ऽस॒न्तिः
किं॒ जुं नो॑ म॒म॒सि किं॒ न उ॒त् उ॒त् जुं॑ ह॒र्ष॒से दा॒त॒वै जुं॑ ॥९॥ ए॒व
व॒स्वः इ॒न्द्रः स॒त्यः सं॒ऽराट् ह॑न्ता वृ॒त्रं व॒रि॒वः पू॒र्वे कः॑ पु॒रुऽस्तु॑त
क्र॒त्वा नः॑ शि॒ग्धि॒रा॒यः भ॒क्षी॒यते॑ अ॒व॒सः दै॒व्यस्य॑ ॥१०॥ नु स्तु॑तः इ॒न्द्र
नु गृ॑णा॒नः इ॒षं ज॒रि॒चे न॒द्यः न पी॒पेः अ॒का॒रि॒ते ह॒रिऽवः॑ ब्र॒ह्म॒न॒र्थ
धि॒या स्या॑म॒ र॒थ्यः स॒दा॒ऽसाः ॥ ११ ॥ ६ ॥ २ ॥

॥२२॥ यत् नः इ॒न्द्रः जु॒जुषे॑ यत् च॒ व॒ष्टि॑ तत् नः म॒हान॑ क॒रति॑ शु॒ष्मी
आ चि॒त् ब्र॒ह्म॒स्तोमं॑ म॒घऽवा॑ सोमं उ॒क्था॒यः अ॒श्मानं॑ श॒वसा॑ वि॒-
भ॒न्त ए॒ति ॥१॥ वृ॒षा वृ॒षधिं॑ च॒तुः॑ऽअ॒श्रिं अ॒स्य॑न् उ॒यः वा॒हुऽभ्यां
नृ॒ऽत॒मः श॒ची॑ऽवा॒न् अ॒श्रिये॑ प॒रु॒ष्णी उ॒ष॒मा॒णः ऊ॒र्णा य॒स्याः प॒र्वी-
णि स॒ख्याय॑ वि॒थ्ये ॥१॥ यः दे॒वः दे॒वऽत॑मः जा॒य॒मानः॑ म॒हः वा॒जेभिः॑
म॒हत॑ऽभिः च॒ शु॒ष्मैः द॒धानः॑ व॒ज्रं बा॒ह्मोः उ॒श॒न्तं द्यां॑ अ॒मे॒न रे॒ज॒यत्
प्र॒भूम् ॥३॥ वि॒श्वा रो॒धांसि॑ प्र॒ऽव॒तः च॒ पू॒र्वीः द्यौः॑ ऋ॒ष्वा॒त् जनि॑-
मन् रे॒ज॒त॒ स्नाः॑ आ मा॒तरा॑ भ॒रति॑ शु॒ष्मी आ गोः॑ नृ॒ऽव॒त् परि॑-

ऽज्मन नो नुवंत वाताः ॥४॥ ता तु ते इन्द्र महतः महानि विश्वेषु
 इत्सर्वनेषु प्रऽवाच्या यत् शूर धृष्णो धृषता दधृष्वान अहिं व-
 ज्रेण शर्वसा अविवेधीः ॥५॥७॥ ता तु ते सत्या तु विऽनृम्ण विश्वा
 प्र धेनवः सिस्रते वृष्णः ऊधः अंधं ह त्वत् वृषऽमनः भियानाः प्र
 सिंधवः जर्वसा चक्रमंत ॥६॥ अत्र अहं ते हरिऽवः ताः ऊं देवीः
 अवऽभिः इन्द्र स्तवंत स्वसारः यत् सी अनु प्र मुचः बद्धधानाः दी-
 र्घा अनु प्रऽसितिं स्यंदयध्वै ॥७॥ पिपीळे अंशुः मद्यः न सिंधुः आ-
 त्वा शमीं शशमानस्य शक्तिः अस्मद्यं कं शुशुचानस्य यम्याः आ-
 शुः न रश्मिं तु विऽओजसं गोः ॥८॥ अस्मे वर्षिष्ठा कृणुहि ज्येष्ठा
 नृम्णानि सत्वा सहुरे सहांसि अस्मभ्यं वृत्रा सुऽहनानि रंधि जहि
 वधः वनुषः मर्त्यस्य ॥९॥ अस्माकं इत्सु शृणुहि त्वं इन्द्र अस्मभ्यं
 चिचान उपमाहि वाजान् अस्मभ्यं विश्वाः इषणः पुरंऽधीः अ-
 स्माकं सु मघऽवन् बोधि गोऽदाः ॥१०॥ नु स्तुतः इन्द्र नु गृणानः
 इषं जरिचे नद्यः न पीपेः अकारिते हरिऽवः ब्रह्म नय्यं धिया स्याम
 रथ्यः सदाऽसाः ॥ ११ ॥ ८ ॥

॥२३॥ कथा महं अवृधत् कस्य होतुः यज्ञं जुषाणः अभि सोमं
 ऊधः पिबन् उशानः जुषमाणः अंधः ववक्षे ऋष्वः शुचते धनाय
 ॥१॥ कः अस्य वीरः सुधऽमादं आप सं आनंश् सुमतिऽभिः कः
 अस्य कत् अस्य चित्रं चिकित्ते कत् ऊती वृधे भुवत् शशमानस्य
 यज्योः ॥२॥ कथा शृणोति हूयमानं इन्द्रः कथा शृण्वन् अवसां
 अस्य वेद काः अस्य पूर्वीः उपऽमातयः ह कथा एनं आहुः पपुंरि
 जरिचे ॥३॥ कथा सऽबाधः शशमानः अस्य नशत् अभि द्रविणं
 दीर्घानः देवः भुवत् नवेदाः मे ऋतानां नमः जगृभ्वान् अभि

अ०३. अ० ६. व० ११.] ॥ २८३ ॥ [म० ४. अ० ३. सू० २४.

यत् जुजोषत् ॥४॥ कथा कत् अस्याः उषसः विऽउष्टौ देवः मर्तस्य
सख्यं जुजोष कथा कत् अस्य सख्यं सखिऽभ्यः ये अस्मिन् कामं
सुऽयुजं ततसे ॥५॥१॥ किं आत् अमचं सख्यं सखिऽभ्यः कदा नु ते
भाचं प्र ब्रवाम श्रिये सुऽदृशः वपुः अस्य सर्गाः स्वः न चिचऽतमं
इषे आ गोः ॥६॥ दुहं जिघांसन् ध्वरसं अनिद्रां तेतिक्ते तिग्मा तु-
जसे अनीका ऋणा चित् यच्च ऋणऽयाः नः उयः दूरे अज्ञाताः
उषसः बवाधे ॥७॥ ऋतस्य हि श्रुधः संति पूर्वीः ऋतस्य धीतिः
वृजिनानि हन्ति ऋतस्य श्लोकः बधिरा ततर्द कर्णौ बुधानः शु-
चमानः आयोः ॥८॥ ऋतस्य दृष्ट्वा धरुणानि संति पुरुणि चंद्रा
वपुषे वपूषि ऋतेन दीर्घ इषणंत पृथः ऋतेन गावः ऋतं आ
विवेशुः ॥९॥ ऋतं येमानः ऋतं इत् वनोति ऋतस्य शुष्मः तु-
रऽयाः ऊं गव्युः ऋताय पृथी बहुले गर्भीरे ऋताय धेनू परमे
दुहाते ॥१०॥ नु स्तुतः इंद्र नु गृणानः इषं जरिचे नद्यः न पीपेः अ-
कारिते हरिऽवः ब्रह्म नय्यं धिया स्याम रथ्यः सदाऽसाः ॥११॥१०॥

॥२४॥ का सुऽस्तुतिः शवसः सूनुं इंद्रं अर्वाचीनं राधसे आ व-
वर्तेत् ददिः हि वीरः गृणते वसूनि सः गोऽपतिः निऽसिधा नः
जनासः ॥१॥ सः वृचऽहत्ये हव्यः सः ईड्यः सः सुऽस्तुतः इंद्रः सत्य-
ऽराधाः सः यामन आ मघऽवा मर्त्याय ब्रह्मण्यते सुस्वये वरिवः
धात् ॥२॥ तं इत् नरः विह्वयंते संऽईके रिऽरिक्कांसः तन्वः कृण्वत चां
मिथः यत् त्यागं उभयासः अगमन नरः तोकस्य तनयस्य सातौ
॥३॥ ऋतुऽयंति क्षितयः योगे उय आश्रुषाणासः मिथः अर्णो-
ऽसातौ सं यत् विशः अववृचंत युध्माः आत् इत् नेमे इंद्रयंते अ-
भीके ॥४॥ आत् इत् ह नेमे इंद्रियं यजंते आत् इत् पक्तिः पुरोऽकाशं

अ० ३. अ० ६. व० १३.] ॥ २८४ ॥ [म० ४. अ० ३. सू० २५.]

रि॒रि॒च्या॒त् आ॒त् इ॒त् सोमः॑ वि॒ प॒पृ॒च्या॒त् अ॒सुं॒स्वी॒न् आ॒त् इ॒त् जु॒-
जो॒ष वृ॒षभं॑ यज॒ध्वे ॥५॥ ११॥ कृ॒णो॒ति अ॒स्मै व॒रिवः॑ यः इ॒त्या इ॒द्राय॑
सोमं॑ उ॒श॒ते सु॒नो॒ति स॒ध्री॒ची॒नेन॑ मन॒सा अ॒वि॒ऽवे॒नन् तं॑ इ॒त् स-
खा॒यं कृ॒णु॒ते स॒मतऽसु॑ ॥ ६ ॥ यः इ॒द्राय॑ सु॒नव॑त् सोमं॑ अ॒द्य प॒चा॒त्
प॒क्तीः उ॒त् भृ॒ज्जा॒ति धा॒नाः प्र॒ति म॒ना॒योः उ॒च॒था॒नि ह॒र्ये॒न् त-
स्मि॒न् द॒ध॒त् वृ॒षणं॑ श्रु॒षमं॑ इ॒न्द्रः ॥ ७ ॥ य॒दा स॒ऽम॒र्यं वि॒ अ॒चे॒त् ऋ॒घा-
वा दी॒र्घ॒ यत् आ॒जिं अ॒भि अ॒र्य्य॒त् अ॒र्यः अ॒चि॒क्र॒दत् वृ॒षणं॑ प॒त्नीं
अ॒च्छ॒दु॒रो॒णे आ॒नि॒ऽशितं॑ सो॒म॒सु॒तऽभिः ॥ ८ ॥ भू॒य॒सा व॒स्त्रं अ॒च॒रत्
कनी॑यः अ॒वि॒ऽऋ॒तीतः॑ अ॒का॒नि॒षं पु॒नः यन् सः॑ भू॒य॒सा कनी॑यः न
अ॒रि॒रे॒ची॒त् दी॒नाः द॒क्षाः वि॒दु॒हंति॑ प्र॒वा॒णं ॥ ९ ॥ कः इ॒मं द॒शऽभिः॑
मम॑ इ॒न्द्रं क्री॒णा॒ति धे॒नुऽभिः॑ य॒दा वृ॒चा॒णि जंघ॑नत् अथ॑ ए॒नं मे॒ पु॒-
नः द॒द॒त् ॥ १० ॥ नु॒स्तु॒तः इ॒न्द्र॒नु गृ॒णानः॑ इ॒षं ज॒रि॒चे न॒द्यः न पी॒पेः अ॒-
का॒रि॒ते ह॒रि॒ऽवः॑ ब्र॒ह्म न॒व्यं धि॒या स्या॒म र॒थ्यः स॒दाऽसाः ॥ ११ ॥ १२ ॥

॥ २५ ॥ कः अ॒द्य न॒र्यः दे॒वऽका॑मः उ॒श॒न् इ॒न्द्र॒स्य स॒ख्यं जु॒जो॒ष कः॑
वा॒ म॒हे अ॒व॒से पा॒र्या॑य सं॒ऽइ॒द्वे अ॒ग्नौ सु॒तऽसो॑मः इ॒ष्टे ॥ १ ॥ कः न-
ना॒म व॒च॒सा सो॒म्या॒य म॒ना॒युः वा॒ भ॒व॒ति व॒स्त्रे उ॒स्राः कः इ॒न्द्र॒स्य
यु॒ज्यं कः स॒खि॒ऽत्वं कः भ्रा॒त्रं व॒ष्टि क॒वये॑ कः ऊ॒ती ॥ २ ॥ कः दे॒वानां॑
अ॒वः अ॒द्य वृ॒णी॒ते कः आ॒दि॒त्यान् अ॒दि॒तिं ज्यो॒तिः इ॒ष्टे कस्य॑ अ॒-
श्वि॒नौ इ॒न्द्रः अ॒ग्निः सु॒तस्य॑ अं॒शोः पि॒बंति॑ मन॒सा अ॒वि॒ऽवे॒न ॥ ३ ॥
तस्मै॑ अ॒ग्निः भा॒रतः॑ श॒र्म यंस॑त् ज्योक् प॒श्या॒त् सू॒र्यं उ॒त्तऽच॑रंतं यः
इ॒द्राय॑ सु॒नवा॑म इति॑ आ॒ह नरे॑ न॒र्या॑य नृ॒त्तमा॑य नृ॒णां ॥ ४ ॥ न तं
जि॒नंति॑ ब॒हवः॑ न द॒भ्राः उ॒रु अ॒स्मै अ॒दि॒तिः श॒र्म यंस॑त् प्रि॒यः सु॒-
ऽकृ॒त् प्रि॒यः इ॒ष्टे म॒ना॒युः प्रि॒यः सु॒प्रऽअ॒वीः प्रि॒यः अ॒स्य सो॒मी

अ०३. अ०६. व० १६.] ॥ २८५ ॥ [म० ४. अ० ३. सू० २७.

॥ ५ ॥ १३ ॥ सुप्रऽअव्यः प्राप्नुषाद् एषः वीरः सुस्वैः पक्तिं कृणुते
केवला इन्द्रः न असुस्वेः आपिः न सखा न जामिः दुःप्रऽअव्यः
अवऽहंता इत् अवाचः ॥ ६ ॥ न रेवता पणिना सख्यं इन्द्रः असु-
न्वता सुतऽपाः सं गृणीते आ अस्य वेदः खिदति हंति नमं वि
सुस्वये पक्तये केवलः भूत् ॥ ७ ॥ इन्द्रं परं अवरे मध्यमासः इन्द्रं यांतः
अवऽसितासः इन्द्रं इन्द्रं क्षियंतः उत युध्यमानाः इन्द्रं नरः वाज-
ऽयंतः हवन्ते ॥ ८ ॥ १४ ॥

॥ २६ ॥ अहं मनुः अभवं मूर्यः च अहं कक्षीवान् ऋषिः अस्मि
विप्रः अहं कुत्सं आर्जुनेयं नि ऋजे अहं कविः उशना पश्यत मा
॥ १ ॥ अहं भूमिं अदां आर्याय अहं वृष्टिं दाप्नुषे मर्त्याय अहं अपः
अनयं वावशानाः मम देवासः अनु केतं आयन ॥ २ ॥ अहं पुरः
मंदसानः वि ऐरं नव साकं नवतीः शंबरस्य शतऽतमं वेश्यं सर्व-
ऽतांता दिवःऽदासं अतिथिऽग्वं यत् आवं ॥ ३ ॥ प्र सुसः विऽभ्यः
मरुतः विः अस्तु प्र श्येनः श्येनेभ्यः आप्नुऽपत्वा अचक्रया यत्
स्वधया सुऽपणीः हव्यं भरत् मनवे देवऽजुष्टं ॥ ४ ॥ भरत् यदि विः
अतः वेविजानः पथा उरुणा मनःऽजवाः असर्जितूर्यययौ मधु-
ना सोम्येन उत अवः विविदे श्येनः अच ॥ ५ ॥ ऋजीपी श्येनः
ददमानः अंशुं पराऽवतः शकुनः मद्रं मदं सोमं भरत् दृढहाणः दे-
वऽवान् दिवः अमुष्मात् उतऽतरात् आऽदाय ॥ ६ ॥ आऽदाय
श्येनः अभरत् सोमं सहस्रं सवान् अयुतं च साकं अच पुरंऽधिः
अजहात् अरातीः मदे सोमस्य मूराः अमूरः ॥ ७ ॥ १५ ॥

॥ २७ ॥ गभैनु सन अनु एषां अवेदं अहं देवानां जनिमानि वि-

अ० ३. अ० ६. व० १८.] ॥ २८६ ॥ [म० ४. अ० ३. सू० २९.

आ शतं मा पुरः आयसीः अरक्षन् अध श्येनः जवसा निः अदीयं
॥ १॥ न घसः मां अप जोषं जभार अभि ई आस त्वक्षसा वीर्येण ई-
र्मा पुरं धिः अजहात् अरातीः उत वातान अतरत् शूश्रुवानः
॥ २॥ अव यत् श्येनः अस्वनीत् अध द्योः वि यत् यदि वा अतः ऊहुः
पुरं धिं सृजत् यत् अस्मै अव हृ क्षिपत् ज्यां कृशानुः अस्ता मन-
सा भुरण्यन् ॥ ३॥ ऋजिष्यः ई इंद्रं वतः न भुज्यं श्येनः जभार बृहतः
अधिक्षोः अंतः पतत् पतत् चि अस्य पर्णे अध यामनि प्रऽसितस्य
तत् वेः ॥ ४॥ अध श्वेतं कलशं गोभिः अक्तं आऽपिष्यान् मघऽवा
श्रुक्तं अंधः अध्वर्युऽभिः प्रऽयतं मध्वः अयं इंद्रः मदाय प्रति धत्
पिबध्ये शूरः मदाय प्रति धत् पिबध्ये ॥ ५ ॥ १६ ॥

॥ २८ ॥ त्वा युजा तव तत् सोम सख्ये इंद्रः अपः मनवे सऽसुतः
कः० अहन् अहिं अरिणात् सप्त सिधून् अप अवृणोत् अपिहि-
ताऽइव खानि ॥ १॥ त्वा युजा नि खिदत् सूर्यस्य इंद्रः चक्रं सहसा
सद्यः इंद्रो अधि क्षुना बृहता वर्तमानं महः दुहः अप विश्वऽआयु
धायि ॥ २॥ अहन् इंद्रः अदहत् अग्निः इंद्रो पुरा दस्यून मध्यं दिनात्
अभीकै दुऽगे दुरोणे क्रत्वा न यातां पुरु सहसा शवीं नि बर्हीत्
॥ ३॥ विश्वस्मात् सी अधिमान इंद्र दस्यून विशः दासीः अकृणोः
अप्रऽशस्ताः अबाधेयां अमृणतं नि शत्रून् अविंदेयां अपऽचि-
तिं वधचैः ॥ ४॥ एव सत्यं मघऽवाना युवं तत् इंद्रः च सोम ऊर्व
अश्वं गोः आ अदहेतं अपिऽहितानि अश्ना रिचिषुः क्षाः चित
तत् दाना ॥ ५ ॥ १७ ॥

॥ २९ ॥ आ नः स्तुतः उप वाजेभिः ऊती इंद्र याहि हरिऽभिः मं-

अ० ३. अ० ६. व० २१.] ॥ २८७ ॥ [म० ४. अ० ३. सू० ३०.]

द॒सा॒नः ति॒रः चि॒त् अ॒र्यैः स॒र्वना पु॒रुहि॑णि॒ आ॒ङ्गूषे॑भिः गृ॒णा॒नः स॒त्य-
 ऽरा॒धाः ॥ १ ॥ आ॒हि स्म॒ याति॑ न॒र्यैः चि॒कि॒त्वा न॒ हूय॑मानः सो॒तृ॒ऽभिः
 उप॑ य॒ज्ञं सु॒ऽअश्वैः यः अ॒भीरुः म॒न्य॑मानः सु॒स्वा॒नेभिः म॒दति॑ सं ह
 वी॒रैः ॥ २ ॥ अ॒वय॑ इ॒त् अ॒स्य क॑र्णौ वा॒ज॒य॒ध्वै जुष्टौ॑ अ॒नु प्र दि॑शं मं-
 द॒य॒ध्वै उ॒त् ऽव॒वृषा॑णः रा॒ध॒से तु वि॑ष्मान् क॒र॒त् नः इ॒न्द्रः सु॒ऽती॒र्था
 अ॒भयं॑ च ॥ ३ ॥ अ॒च्छ॒ यः गं॑ता॒ नाध॑मानं उ॒ती इ॒त्या वि॒प्रं ह॑व॒मानं
 गृ॒णंते॑ उप॑ त्मनि॒ दधा॑नः धुरि॒ आ॒शून् स॒हस्रा॑णि श॒तानि॑ व॒ज्र-
 ऽबाहुः ॥ ४ ॥ त्वा॒ऽऊ॒तासः म॒घ॒ऽव॒न् इ॒न्द्र वि॒प्राः व॒यं ते॒ स्या॒म॒ सूर॑यः
 गृ॒णंते॑ भे॒जा॒नासः॑ बृ॒हत् ऽदि॒वस्य॑ रा॒यः आ॒ऽका॒व्यस्य॑ दा॒वने॑ पु॒रु-
 ऽक्षोः ॥ ५ ॥ १८ ॥

॥ ३० ॥ नकिः इन्द्र त्वत् उतऽतरः न ज्यायान् अस्ति वृत्रऽहन
 नकिः एव यथा त्वं ॥ १ ॥ स॒चा ते॒ अ॒नु कृ॑ष्टयः वि॒श्वा च॒क्राऽइ॒व व-
 वृ॒तुः स॒चा म॒हान॑ अ॒सि श्रु॑तः ॥ २ ॥ वि॒श्वे च॒न इ॒त् अ॒ना त्वा॒ दे॒वासः
 इ॒न्द्र यु॒यु॒धुः यत् अ॒हान॑ क॒क्त्वा अ॒तिरः ॥ ३ ॥ य॒त्र उ॒त् बा॒धि॒तेभ्यः च॒क्रं
 कु॒त्सा॒य यु॒ध्यते॑ मु॒षा॒यः इ॒न्द्र सूर्यैः ॥ ४ ॥ य॒त्र दे॒वान् ऋ॒घा॒य॒तः वि॒श्वा॒न
 अ॒यु॒ध्यः ए॒कः इ॒त् त्वं इ॒न्द्र व॒नून् अ॒हन् ॥ ५ ॥ १९ ॥ य॒त्र उ॒त् म॒र्त्या॒य कं
 अ॒रि॒णाः इ॒न्द्र सूर्यैः प्र॒ आ॒वः श॒ची॒भिः ए॒तं शं ॥ ६ ॥ किं आ॒त् उ॒त् अ॒सि
 वृ॒त्रऽह॑न् म॒घ॒ऽव॒न् म॒न्यु॒मतऽत॑मः अ॒त्र अ॒हं दानु॑ आ॒ अ॒तिरः ॥ ७ ॥
 ए॒तत् घ॒ इ॒त् उ॒त् वी॒र्यं॑ इ॒न्द्र च॒कथे॑ पौ॒ंस्यै स्त्रि॒यं यत् दुः॒ऽह॒ना॒यु॒वै व-
 धीः दु॒हि॒तरं॑ दि॒वः ॥ ८ ॥ दि॒वः चि॒त् घ॒ दु॒हि॒तरं॑ म॒हान॑ म॒ही॒य॒मा॒नां
 उ॒षसं॑ इ॒न्द्र सं पि॒णक् ॥ ९ ॥ अ॒प॒ उ॒षाः अ॒न॒सः स॒र॒त् सं॒ऽपि॒ष्टात् अ॒हं
 वि॒भ्यु॒षी॑ नि यत् सी॒ शि॒श्र॒यत् वृ॒षा ॥ १० ॥ २० ॥ ए॒तत् अ॒स्याः अ॒नः
 श॒ये सु॒ऽसि॒पि॒ष्टं वि॒ऽपा॒शि आ॒स॒सारं॑ सी॒ प॒रा॒ऽव॒तः ॥ ११ ॥ उ॒त् सि॒धुं

अ०३. अ०६. व०२५.] ॥ २८८ ॥ [म०४. अ०३. सू०३१.

वि॒ऽबा॒ल्यं वि॒ऽत॒स्यानां॑ अधि॒क्षमि॑ परि॒स्थाः इ॒न्द्र मा॒यया॑ ॥१२॥
उ॒त शु॒ष्णस्य॑ धृ॒ष्णुऽया प्र॑ मृ॒क्षः अ॒भि वे॒दं न॑ पु॒रः यत् अ॒स्य सं॒ऽपि॒
णक् ॥१३॥ उ॒त दा॒सं कौ॒लिऽत॒रं बृ॒हत् प॒र्वता॑त् अ॒धि अ॒व अ॒ह्न
इ॒न्द्र शं॒वरं ॥१४॥ उ॒त दा॒सस्य॑ व॒र्चि॒नः स॒हस्रा॑णि श॒ता अ॒वधीः
अ॒धि पंच॑ प्र॒धीनऽइ॒व ॥१५॥ २१॥ उ॒त त्वं पु॒त्रं अ॒युवः॑ परा॒ऽवृ॒क्तं
श॒तऽक्र॑तुः उ॒क्थे॑षु इ॒न्द्रः आ अ॒भज॑त् ॥१६॥ उ॒त त्या तु॒र्वश॑यदूः
अ॒स्ना॒तारा॑ श॒ची॒ऽपतिः॑ इ॒न्द्रः वि॒द्वान् अ॒पा॒रय॑त् ॥१७॥ उ॒त त्या
स॒द्यः आ॒र्या॑ स॒रयोः॑ इ॒न्द्र पा॒रतः॑ अ॒र्णा॑ चि॒चर॑था अ॒वधीः ॥१८॥ अ॒नु
द्वा ज॒हिता॑ न॒यः अ॒धं श्रो॑णं च वृ॒त्रऽह॑न न तत् ते मु॒ञ्चं अ॒ष्टवे॑ ॥१९॥
श॒तं अ॒श्मन्ऽम॒यीनां॑ पु॒रां इ॒न्द्रः वि॒ आ॒स्यत् दि॒वऽदा॑साय दा॒
शु॒षे ॥२०॥ २२॥ अ॒स्वा॒पय॑त् द॒भीत॑ये स॒हस्रा॑ चिंश॒तं ह॒थैः दा॑सानां
इ॒न्द्रः मा॒यया॑ ॥२१॥ सः घ॒इत् उ॒त अ॒सि वृ॒त्रऽह॑न स॒मानः॑ इ॒न्द्र गो॒
ऽप॒तिः यः ता॑ वि॒श्वानि॑ चि॒च्युषे॑ ॥२२॥ उ॒त नूनं॑ यत् इ॒न्द्रि॒यं क॒रि॒ष्याः
इ॒न्द्र पौ॑स्यं अ॒द्य न॒किः तत् आ॑ मि॒नत् ॥२३॥ वा॒मं॒ऽवा॒मं ते॑ आ॒ऽदु॒रे
दे॒वः द॒दातु॑ अ॒र्य॒मा वा॒मं पू॒षा वा॒मं भ॒गः वा॒मं दे॒वः क॑रू॒ळती
॥ २४ ॥ २३ ॥

॥३१॥ क॒या नः॑ चि॒त्रः आ॒ भु॒वत् ऊ॒ती स॒दाऽवृ॑धः स॒खा क॒या
श॒चि॒ष्ठया॑ वृ॒ता ॥१॥ कः त्वा॒ स॒त्यः म॒दानां॑ मं॒हिष्ठः म॒त्स॒त् अ॒धंसः॑
ह॒ह्वा चि॒त् आ॒ऽरु॒जं व॒सु ॥२॥ अ॒भि सु॒नः स॒खीनां॑ अ॒वि॒ता ज॒रि॒
तृ॒णां श॒तं भ॒वा॒सि ऊ॒तिऽभिः॑ ॥३॥ अ॒भि नः॑ आ॒ व॒वृ॒स्व च॒क्रं न
वृ॒तं अ॒र्वतः॑ नि॒युतऽभिः॑ च॒र्ष॒णीनां॑ ॥४॥ प्र॒ऽव॒ता हि॑ क॒तूनां॑ आ॒ ह
प॒दाऽइ॒व ग॒च्छ॒सि अ॒भक्षि॑ सूर्यै॒ सचा॑ ॥५॥ २४॥ सं॒ यत् ते॑ इ॒न्द्र म॒न्यवः॑
सं च॒क्राणि॑ द॒धन्वि॒रे अ॒ध॒त्वे अ॒ध॒ सूर्यै॑ ॥६॥ उ॒त स्म॒ हि त्वां आ॒हुः

अ० ३. अ० ६. व० २९.] ॥ २८९ ॥ [म० ४. अ० ३. सू० ३२.

इत् मघऽवानं शुचीऽपते दातारं अविऽदीधयुं ॥ ७ ॥ उत स्म सद्यः
 इत् परि शशमानाय मुन्वते पुरु चित् मंहसे वसुं ॥ ८ ॥ नहि स्म ते
 शतं च न राधः वरं ते आऽमुरः न च्यौत्नानि करिष्यतः ॥ ९ ॥ अस्मान्
 अवंतु ते शतं अस्मान् सहस्रं ऊतयः अस्मान् विश्वाः अभिष्टयः
 ॥ १० ॥ २५ ॥ अस्मान् इह वृणीष्व सख्याय स्वस्तये महः राये दिवि-
 त्मते ॥ ११ ॥ अस्मान् अविडु विश्वहा इन्द्र राया परीणसा अस्मान्
 विश्वाभिः ऊतिऽभिः ॥ १२ ॥ अस्मभ्यं तान् अप वृधि व्रजान् अ-
 स्ताऽइव गोऽमतः नवाभिः इन्द्र ऊतिऽभिः ॥ १३ ॥ अस्माकं धृष्णु-
 ऽया रथः द्युऽमान इन्द्र अनपऽच्युतः गव्युः अश्वऽयुः ईयते ॥ १४ ॥
 अस्माकं उतऽतमं कृधि श्रवः देवेषु सूर्ये वर्षिष्ठं द्याऽइव उपरि
 ॥ १५ ॥ २६ ॥

॥ ३२ ॥ आ तु नः इन्द्र वृचऽहन् अस्माकं अर्धं आ गहि महान्
 महीभिः ऊतिऽभिः ॥ १ ॥ भूमिः चित् घ असि तूतुजिः आ चिच
 चिचिणीषु आ चिचं कृणोषि ऊतये ॥ २ ॥ दुभ्रेभिः चित् शशीयांसं
 हंसिं व्राधंतं ओजसा सखिऽभिः ये त्वे सचा ॥ ३ ॥ वयं इन्द्र त्वे सचा
 वयं त्वा अभिनो नुमः अस्मान् अस्मान् इत् उत अव ॥ ४ ॥ सः नः
 चिचाभिः अद्रिऽवः अनवद्याभिः ऊतिऽभिः अनाधृष्टाभिः आ
 गहि ॥ ५ ॥ २७ ॥ भूयामो सु त्वाऽवतः सखायः इन्द्र गोऽमतः युजः
 वाजाय घृष्वये ॥ ६ ॥ त्वं हि एकः ईशिषे इन्द्र वाजस्य गोऽमतः सः
 नः यंधि मही इषं ॥ ७ ॥ न त्वा वरं ते अन्यथा यत् दित्सि स्तुतः मघं
 स्तोतृऽभ्यः इन्द्र गिर्वेणः ॥ ८ ॥ अभि त्वा गोतमाः गिरा अनूषत प्र
 दावने इन्द्र वाजाय घृष्वये ॥ ९ ॥ प्र ते वोचाम वीर्या याः मंदसानः
 आ अरुजः पुरः दासीः अभिऽइत्य ॥ १० ॥ २८ ॥ ता ते गृणंति वेधसः

यानि च कथं पौंस्या सुतेषु इंद्र गिर्वणः ॥११॥ अर्वा वृधंत गोतमाः
 इंद्र त्वे स्तोमं वाहसः आ एषु धाः वीरऽवत यशः ॥१२॥ यत् चित्
 हि शश्वतां असि इंद्र साधारणः त्वं तं त्वा वयं हवामहे ॥१३॥ अर्वा-
 चीनः वसो भव अस्मे सु मत्स्व अंधसः सोमानां इंद्र सोमऽपाः
 ॥१४॥ अस्माकं त्वा मतीनां आ स्तोमः इंद्र यच्छतु अर्वाक् आ
 वर्तय हरिं ॥१५॥ पुरोऽठाशं च नः घसः जोषयासे गिरः च नः वधू-
 युऽइव योषणां ॥१६॥ २९॥ सहस्रं व्यतीनां युक्तानां इंद्र ईमहे शतं
 सोमस्य खार्यैः ॥१७॥ सहस्रां ते शता वयं गवां आ च्यवयामसि
 अस्मऽचा राधः एतु ते ॥१८॥ दशं ते कलशानां हिरण्यानां अधी-
 महि भूरिऽदाः असि वृचऽहन् ॥१९॥ भूरिऽदाः भूरि देहि नः मा
 दभं भूरि आ भर भूरि घ इत् इंद्र दित्सि ॥२०॥ भूरिऽदाः हि असि
 श्रुतः पुरुऽचा पूर वृचऽहन् आ नः भजस्व राधसि ॥२१॥ प्र ते बभू-
 विऽचक्ष्ण शंसामि गोऽसनः नपात् मा आभ्यां गाः अनु शि-
 श्रयः ॥२२॥ कनीनकाऽइव विद्रुधेन वे दूऽपदे अर्भके बभू यामेषु
 शोभेते ॥२३॥ अरं मे उस्मऽयास्ते अरं अनुस्मऽयास्ते बभू यामेषु
 अस्मिधा ॥ २४ ॥ ३० ॥ ६ ॥ ३ ॥

॥३३॥ प्र ऋभुऽभ्यः दूतऽइव वाचं इथे उपऽस्तिरे श्वेतरि धेनुं
 ईळे ये वातऽजूताः तरणिऽभिः एवैः परि द्यां सद्यः अपसः बभूवुः
 ॥१॥ यदा अरं अक्रन् ऋभवः पितृऽभ्यां परिऽविष्टी वेषणा दंस-
 नाभिः आत इत् देवानां उप सख्यं आयन् धीरांसः पुष्टिं अवहन्
 मनायै ॥२॥ पुनः ये चक्रुः पितरां युवानां सनां यूपाऽइव जरणा
 शयानां ते वाजः विऽभ्यां ऋभुः इंद्रऽवतः मधुऽप्सरसः नः अवंतु
 यज्ञं ॥३॥ यत् संऽवत्सं ऋभवः गां अरं स्तन् यत् संऽवत्सं ऋभवः माः

अपिंशन् यत् संऽवत्सं अभरन् भासः अस्याः ताभिः शर्माभिः
 अमृतंऽत्वं आप्नुः ॥४॥ ज्येष्ठः आह चमसा द्वा कर इति कर्नीयान्
 चीन कृण्वाम इति आह कनिष्ठः आह चतुरः कर इति त्वष्टा ऋ-
 भवः तत् पनयत् वचः वः ॥५॥१॥ सत्यं ऊचुः नरः एव हि चक्रुः अनु-
 स्वधां ऋभवः जग्मुः एतां विऽभ्राजमानान् चमसान् अहाऽइव
 अवेनत् त्वष्टा चतुरः दहश्चान् ॥६॥ द्वादश द्यून् यत् अगोह्यस्य
 आतिथ्ये रणन् ऋभवः संसंतः सुऽक्षे चां अकृण्वन् अनयंत सिंधून्
 धन्वं आ अतिष्ठन् ओषधीः निम्नं आपः ॥७॥ रथं ये चक्रुः सुऽवृत्तं
 नरेऽस्थां ये धेनुं विश्वऽजुर्वं विश्वऽरूपां ते आ तक्षंतु ऋभवः रयिं
 नः सुऽअवसः सुऽअपसः सुऽहस्ताः ॥८॥ अपः हि एषां अजुषंत दे-
 वाः अभि क्रत्वा मनसा दीध्यानाः वाजः देवानां अभवत् सुऽक-
 र्मा इंद्रस्य ऋभुक्षाः वरुणस्य विऽभ्वा ॥९॥ ये हरीं मेधया उक्था
 मदतः इंद्राय चक्रुः सुऽयुजां ये अश्वा ते रायः पोषं द्रविणानि
 अस्मे धत्त ऋभवः क्षेमऽयंतः न मिचं ॥१०॥ इदा अहः पीतिं उत
 वः मदं धुः न ऋते आतस्य सख्याय देवाः ते नूनं अस्मे ऋभवः
 वसूनि तृतीयै अस्मिन् सर्वने दधात् ॥ ११ ॥ २ ॥

॥३४॥ ऋभुः विऽभ्वा वाजः इंद्रः नः अर्च्छ इमं यज्ञं रत्नऽधेयां
 उप यात् इदा हि वः धिषणा देवी अह्ना अधात् पीतिं सं मदाः
 अगमत् वः ॥१॥ विदानासः जन्मनः वाजऽरत्नाः उत ऋतुऽभिः
 ऋभवः मादयध्वं सं वः मदाः अगमत् सं पुरऽधिः सुऽवीरां अस्मे
 रयिं आ ईरयध्वं ॥२॥ अयं वः यज्ञः ऋभवः अकारियं आ मनुष्वत्
 प्रऽदिवः दधिध्वे प्र वः अर्च्छ जुजुषाणासः अस्थुः अभूत विश्वे
 अयिया उत वाजाः ॥३॥ अभूत् ऊं वः विधते रत्नऽधेयं इदा नरः

दा॒शुषे॑ म॒न्याय॑ पि॒बन्त॑ वा॒जाः ऋ॒भ॒वः द॒दे वः॑ म॒हि तृ॒ती॒यं स॒र्व॒नं
म॒दा॒य ॥४॥ आ वा॒जाः या॒त॒ उ॒प॒ नः॑ ऋ॒भु॒क्षाः म॒हः न॒रः द्र॒वि॒णसः॑
गृ॒णा॒नाः आ वः॑ पी॒त॒यः अ॒भिऽपि॒त्वे अ॒ह्ना इ॒माः अ॒स्तं न॒व॒स्वः
ऽइ॒व ग॒म॒न् ॥५॥३॥ आ न॒पा॒तः श॒व॒सः या॒त॒न॒ उ॒प॒ इ॒मं य॒ज्ञं न॒म॒सा
हू॒य॒मा॒नाः सु॒ऽजोष॑सः सूर॒यः य॒स्य च॑ स्य म॒ध्वः पा॒त॒ र॒त्न॒ऽधाः इ॒न्द्र॒
ऽव॒न्तः ॥६॥ सु॒ऽजोषाः इ॒न्द्र॒ वरु॑णे॒न सोमं॑ सु॒ऽजोषाः पा॒हि॒ गि॒र्व॒णः
म॒रु॒त॒ऽभिः अ॒ग्ने॒ऽपा॒भिः ऋ॒तु॒ऽपा॒भिः सु॒ऽजोषाः॑ ग्राः प॒त्नी॒भिः
र॒त्न॒ऽधा॒भिः सु॒ऽजोषाः॑ ॥७॥ सु॒ऽजोष॑सः आ॒दि॒त्यैः मा॒द॒य॒ध्वं स॒
ऽजोष॑सः ऋ॒भ॒वः प॒र्व॒ते॒भिः सु॒ऽजोष॑सः दै॒व्ये॒न स॒वि॒त्रा सु॒ऽजोष॑सः
सि॒न्धु॒ऽभिः र॒त्न॒ऽधे॒भिः ॥८॥ ये अ॒श्वि॒ना ये पि॒तरा॑ ये ज॒ती धे॒नुं
त॒त॒क्षुः ऋ॒भ॒वः ये अ॒श्वा ये अंस॑चा॒ ये ऋ॒ध॒क् रो॒द॒सी॑ ये वि॒ऽभः
न॒रः सु॒ऽअ॒प॒त्यानि॑ च॒क्रुः ॥९॥ ये गो॒ऽम॒न्तं वा॒ज॒ऽव॒न्तं सु॒ऽवी॒रं र॒यिं
ध॒त्वा वसु॑ऽम॒न्तं पु॒रु॒ऽक्षुं ते अ॒ग्ने॒ऽपाः ऋ॒भ॒वः म॒न्द॒सा॒नाः अ॒से ध॒त्त
ये च॒ रा॒तिं गृ॒ण॒न्ति ॥१०॥ न अ॒प॒ अ॒भू॒त॒ न वः॑ अ॒ती॒तृषा॑म॒ अ॒निः
ऽश॒स्ताः ऋ॒भ॒वः य॒ज्ञे अ॒स्मिन् सं इ॒न्द्रे॒ण म॒द॒य॒ सं म॒रु॒त॒ऽभिः सं
रा॒ज॒ऽभिः र॒त्न॒ऽधे॒या॒य दे॒वाः ॥ ११ ॥ ४ ॥

॥३५॥ इ॒ह उ॒प॒ या॒त॒ श॒व॒सः न॒पा॒तः सौ॒ध॒न्व॒नाः ऋ॒भ॒वः मा अ॒प॒
भू॒त अ॒स्मिन् हि वः॑ स॒र्व॒ने र॒त्न॒ऽधे॒यं ग॒म॒न्तु इ॒न्द्रं अ॒नु॒वः म॒दा॒सः ॥१॥
आ अ॒ग॒न् ऋ॒भू॒णां इ॒ह र॒त्न॒ऽधे॒यं अ॒भू॒त सोम॑स्य सु॒ऽसु॒तस्य॑ पी॒तिः
सु॒ऽकृ॒त्यया॑ य॒त सु॒ऽअ॒प॒स्यया॑ च॒ ए॒कं वि॒ऽच॒क्र च॒म॒सं च॒तुः॒ऽधा
॥२॥ वि॒ अ॒कृ॒णो॒त च॒म॒सं च॒तुः॒ऽधा सं॒खे वि॒ शि॒क्ष इति॑ अ॒ब्र॒वी॒त
अ॒थ ऐ॒त वा॒जाः अ॒मृ॒त॒स्य प॑न्था॒ गृ॒ण॒ दे॒वानां॑ ऋ॒भ॒वः सु॒ऽह॒स्ताः
॥३॥ किं॒ऽम॒यः स्वि॒त् च॒म॒सः ए॒षः आ॒स॒ यं का॒व्ये॒न च॒तु॒रं वि॒ऽच॒क्र

अथ सुनुध्वं सर्वनं मदाय पात ऋभवः मधुनः सोम्यस्य ॥४॥ शच्या
 अकर्तृपितरा युवाना शच्या अकर्तृचमसं देवऽपानं शच्या हरीं
 धनुऽतरो अतष्ट इन्द्रऽवाहौ ऋभवः वाजऽरत्नाः ॥५॥५॥ यः वः सु-
 नोति अभिऽपित्वे अहौ तीव्रं वाजासः सर्वनं मदाय तस्मै रयिं
 ऋभवः सर्वऽवीरं आ तक्षत वृषणः मंदसानाः ॥६॥ प्रातः सुतं
 अपिबः हरिऽअश्व माध्यंदिनं सर्वनं केवलं ते सं ऋभुऽभिः पि-
 बस्व रत्नऽधेभिः सखीन् यान् इन्द्र चकृषे सुऽकृत्या ॥७॥ ये दे-
 वासः अभवत् सुऽकृत्या श्येनाःऽइव इत् अधिदिवि निऽसेद ते
 रत्नं धातु शवसः नपातः सौधन्वनाः अभवत् अमृतासः ॥८॥ यत्
 तृतीयं सर्वनं रत्नऽधेयं अकृणुध्वं सुऽअपस्या सुऽहस्ताः तत् ऋ-
 भवः परिऽसिक्तं वः एतत् सं मदेभिः इन्द्रियेभिः पिबध्वं ॥९॥६॥

॥३६॥ अनश्वः जातः अनभीशुः उक्थ्यः रथः त्रिऽचक्रः परि व-
 तेते रजः महत् तत् वः देव्यस्य प्रऽवाचनं द्यां ऋभवः पृथिवी यत्
 च पुष्यथ ॥१॥ रथं ये चक्रुः सुऽवृत्तं सुऽचेतसः अविऽह्रतं मनसः
 परिध्यया तान् ऊं नु अस्य सर्वनस्य पीतये आ वः वाजाः ऋभवः
 वेदया मसि ॥२॥ तत् वः वाजाः ऋभवः सुऽप्रवाचनं देवेषु विऽभ्वः
 अभवत् महिऽत्वनं जिघ्री यत् संता पितरा सनाऽजुरा पुनः यु-
 वाना चरथाय तक्षथ ॥३॥ एकं वि चक्र चमसं चतुऽवयं निः
 चर्मणः गां अरिणीत् धीतिऽभिः अथ देवेषु अमृतऽत्वं आनश
 श्रुष्टी वाजाः ऋभवः तत् वः उक्थ्य ॥४॥ ऋभुतः रयिः प्रथमश्वः-
 ऽतमः वाजऽश्रुतासः यं अजीजनन् नरः विभ्वऽतष्टः विदथेषु प्र-
 ऽवाच्यः यं देवासः अवथसः विऽचर्षणिः ॥५॥७॥ सः वाजी अर्वा
 सः ऋषिः वचस्यया सः शूरः अस्ता पृतनासु दुस्तरः सः रायः पोषं

सः सुऽवीर्यं दधे यं वाजः विऽभ्वा ऋभवः यं आविषुः ॥६॥ श्रेष्ठं वः
 पेशः अधि धायि दर्शतं स्तोमः वाजाः ऋभवः तं जुजुष्टन धीरांसः
 हि स्थ कवयः विपः ऽचितः तान् वः एना ब्रह्मणा आ वेदयामसि
 ॥७॥ यूयं अस्मभ्यं धिषणाभ्यः परिविद्वांसः विश्वानर्याणि भो-
 जनाद्युऽमंतं वाजं वृषऽशुष्मं उतऽतमं आ नः रयिं ऋभवः तक्षत
 आ वयः ॥८॥ इह प्रऽजा इह रयिं रराणाः इह श्रवः वीरऽवन्त तक्षत
 नः येन वयं चितयेम अति अन्यान् तं वाजं चित्रं ऋभवः ददनः
 ॥९॥ ८॥

॥३७॥ उप नः वाजाः अध्वरं ऋभुक्षाः देवाः यात पथिऽभिः
 देवऽयानैः यथा यज्ञं मनुषः विष्णु आसु दधिध्वे रखाः सुऽदिनेषु
 अह्ना ॥१॥ ते वः हृदे मनसे संतु यज्ञाः जुष्टासः अद्य घृतऽनिर्निजः
 गुः प्र वः सुतासः हरयन्त पूरणाः ऋत्वे दक्षाय हर्षयन्त पीताः ॥२॥ त्रि-
 ऽउदायं देवऽहितं यथा वः स्तोमः वाजाः ऋभुक्ष्णः ददे वः जुह्वे
 मनुष्वत् उपरासु विष्णु युष्मे सचा बृहत् ऽदिवेषु सोम ॥३॥ पी-
 वः ऽअश्व्याः शुचत् ऽरथाः हि भूत अयः ऽशिप्राः वाजिनः सुऽनि-
 ष्काः इंद्रस्य सूनोः शवसः नपातः अनु वः चेति अपियं मदाय
 ॥४॥ ऋभुं ऋभुक्ष्णः रयिं वाजं वाजिनऽतमं युजं इंद्रस्वन्तं हवा-
 महे सदाऽसातमं अश्विन ॥५॥ ९॥ सः इत् ऋभवः यं अवयथ यूयं
 इंद्रः च मर्त्यैः सः धीभिः अस्तु सनिता मेधऽसाता सः अर्वता ॥६॥
 विनः वाजाः ऋभुक्ष्णः पथः चितन यष्टवे अस्मभ्यं सूरयः स्तुताः
 विश्वाः आशाः तरीषणि ॥७॥ तनः वाजाः ऋभुक्ष्णः इंद्रनासत्या
 रयिं सं अश्वं चर्षणिऽभ्यः आ पुरु शस्त मघत्तये ॥८॥ १०॥

॥३८॥ उतो हि वां दावा संति पूर्वा या पूरुऽभ्यः च सदस्युः नि-

ऽतो॒शे॒स्त्रे॒च॒ऽसां॒ द॒द्युः॒ उ॒र्व॒रा॒ऽसां॒ घ॒नं॒ द॒स्यु॒ऽभ्यः॒ अ॒भि॒ऽभू॒तिं॒ उ॒यं
 ॥१॥ उ॒त वा॒जिनं॒ पुरु॒निः॒ऽसि॒ध्वा॒नं॒ द॒धि॒ऽक्रां॒ ऊं॒ द॒द्युः॒ वि॒श्व॒ऽक्-
 णिं॒ ऋ॒जि॒ष्यं॒ श्ये॒नं॒ प्रु॒षि॒त॒ऽसुं॒ आ॒शुं॒ च॒कृ॒त्यं॒ अ॒र्येः॒ नृ॒ऽप॒तिं॒ न॒ शूरं॒
 ॥२॥ यं॒सी॒ अ॒नु॒ प्र॒व॒तां॒ऽइ॒व॒ द्र॒व॒तं॒ वि॒श्वः॒ पू॒रुः॒ म॒द॒ति॒ ह॒र्ष॒मा॒णः॒ प॒द-
 ऽभिः॒ गृ॒ध्र्यं॒तं॒ मे॒ध॒ऽयुं॒ न॒ शूरं॒ र॒थ॒ऽतुरं॒ वा॒तं॒ऽइ॒व॒ ध्र॒जं॒तं॒ ॥३॥ यः॒ स्म
 आ॒ऽरु॒धा॒नः॒ ग॒ध्वा॒ स॒म॒त॒ऽसुं॒ स॒नु॒ऽत॒रः॒ च॒र॒ति॒ गो॒षु॒ ग॒च्छ॒न् आ-
 विः॒ऽऋ॒जी॒कः॒ वि॒द॒था॒ नि॒ऽचि॒क्य॒त् ति॒रः॒ अ॒र॒तिं॒ परि॒ आ॒पः॒ आ-
 योः॒ ॥४॥ उ॒त स्म॒ ए॒नं॒ व॒स्त्र॒ऽम॒थि॒न॒ ता॒युं॒ अ॒नु॒ क्रो॒शं॒ति॒ श्चि॒त॒यः॒
 भ॒रे॒षु॒नी॒चा॒ अ॒य॒मा॒नं॒ ज॒सु॒रि॒ न॒ श्ये॒नं॒ अ॒वः॒ च॒ अ॒च्छ॒ प॒शु॒ऽम॒त॒ च
 यू॒थं॒ ॥५॥ ११॥ उ॒त स्म॒ आ॒सु॒ प्र॒थ॒मः॒ स॒रि॒थ॒न् नि॒ वे॒वे॒ति॒ श्रे॒णि॒ऽभिः॒
 र॒था॒नां॒ स॒जं॒ कृ॒ण्वानः॒ ज॒न्यः॒ न॒ शु॒भ्वा॒ रे॒णुं॒ रे॒रि॒ह॒त् कि॒र॒णं॒ द॒द॒श्वान
 ॥६॥ उ॒त स्यः॒ वा॒जी॒ स॒हु॒रिः॒ ऋ॒त॒ऽवा॒ शु॒श्रू॒ष॒मा॒णः॒ त॒न्वा॒ स॒ऽम॒र्ये
 तुरं॒ य॒ती॒षु॒ तुर॒य॒न् ऋ॒जि॒ष्यः॒ अ॒धि॒ भ्रु॒वोः॒ कि॒र॒ते॒ रे॒णुं॒ ऋं॒ज॒न् ॥७॥
 उ॒त स्म॒ अ॒स्य॒ त॒न्य॒तोः॒ऽइ॒व॒ द्योः॒ ऋ॒घा॒य॒तः॒ अ॒भि॒ऽयु॒जः॒ भ॒यं॒ते॒ य॒दा
 स॒ह॒स्रं॒ अ॒भि॒सी॒ अ॒यो॒धी॒त् दुः॒ व॒तैः॒ स्म॒ भ॒व॒ति॒ भी॒मः॒ ऋं॒ज॒न् ॥८॥
 उ॒त स्म॒ अ॒स्य॒ प॒न॒यं॒ति॒ ज॒नाः॒ जू॒तिं॒ कृ॒ष्टि॒ऽप्रः॒ अ॒भि॒ऽभू॒तिं॒ आ॒शोः॒
 उ॒त ए॒नं॒ आ॒हुः॒ सं॒ऽइ॒थे॒ वि॒ऽयं॒तः॒ परा॒ द॒धि॒ऽक्राः॒ अ॒सर॒त् स॒ह॒स्रैः॒
 ॥९॥ आ॒ द॒धि॒ऽक्राः॒ श॒र्व॒सा॒ पंच॒ कृ॒ष्टीः॒ सूर्यैः॒ऽइ॒व॒ ज्यो॒ति॒षा॒ अपः॒
 त॒ता॒न॒ स॒ह॒स्र॒ऽसाः॒ श॒त॒ऽसाः॒ वा॒जी॒ अ॒र्वा॒ पृ॒ण॒क्तु॒ म॒ध्वा॒ सं॒ इ॒मा
 व॒चांसि॒ ॥ १० ॥ १२ ॥

॥३९॥ आ॒शुं॒ द॒धि॒ऽक्रां॒ तं॒ ऊं॒ नु॒ स्त॒वा॒म॒ दि॒वः॒ पृ॒थि॒व्याः॒ उ॒त
 च॒र्कि॒रा॒म॒ उ॒च्छं॒तीः॒ मां॒ उ॒ष॒सः॒ सू॒द॒यं॒तु॒ अ॒ति॒ वि॒श्वानि॒ दुः॒ऽइ॒तानि॒
 प॒र्ष॒न् ॥१॥ म॒हः॒ च॒र्क॒र्मि॒ अ॒र्व॒तः॒ ऋ॒तु॒ऽप्राः॒ द॒धि॒ऽक्रा॒व्याः॒ पुरु॒ऽवा-

अ० ३. अ० ७. व० १५.] ॥ २९६ ॥ [म० ४. अ० ४. सू० ४१.]

रस्य वृणाः यं पूरुऽभ्यः दीदिऽवांसं न अग्निं ददथुः मित्रावरुणा
ततुरि॥२॥ यः अश्वस्य दधिऽक्राव्णः अकारीत् संऽइडे अग्नौ उ-
षसः विऽउष्टौ अनागसं तं अदितिः कृणोतु सः मित्रेण वरुणेन
सऽजोषाः॥३॥ दधिऽक्राव्णः इषः ऊर्जः महः यत् अमन्महि मरु-
तां नाम भद्रं स्वस्तये वरुणं मित्रं अग्निं हवामहे इन्द्रं वज्रऽबाहुं
॥४॥ इन्द्रं इव इत् उभये विह्वयन्ते उतऽईराणाः यज्ञं उपऽप्रयन्तः
दधिऽक्रां ऊं सूदनं मर्त्याय ददथुः मित्रावरुणा नः अश्वं॥५॥ द-
धिऽक्राव्णः अकारिषं जिष्णोः अश्वस्य वाजिनः सुरभि नः मुखा
करत् प्र नः आयूषि तारिषत् ॥ ६ ॥ १३ ॥

॥४०॥ दधिऽक्राव्णः इत् ऊं नु चर्किराम विश्वाः इत् मां उषसः
सूदयन्तु अपां अग्नेः उषसः सूर्यस्य बृहस्पतेः आंगिरसस्य जिष्णोः
॥१॥ सत्वा भरिषः गोऽइषः दुवन्यऽसत् अवस्यात् इषः उषसः तुर-
ण्यऽसत् सत्यः द्रवः द्रवरः पतंगरः दधिऽक्रावा इषं ऊर्जं स्वः जनत्
॥२॥ उत स्म अस्य द्रवतः तुरण्यतः पर्णं न वेः अनु वाति प्रऽग-
र्धिनः श्येनस्यऽइव ध्रजतः अंकसं परि दधिऽक्राव्णः सह ऊर्जा
तरिचतः॥३॥ उत स्यः वाजी क्षिपणिं तुरण्यति मीवायां बद्धः अ-
पिऽकक्षे आसनिं क्रतुं दधिऽक्राः अनु संऽतवीत्वत् पथां अंकांसि
अनु आऽपनीफणत् ॥४॥ हंसः शुचिऽसत् वसुः अंतर्हिऽसत्
होता वेदिऽसत् अतिथिः दुरोणऽसत् नृऽसत् वरऽसत् ऋत-
ऽसत् व्योमऽसत् अपऽजाः गोऽजाः ऋतऽजाः अदिऽजाः ऋतं
॥ ५ ॥ १४ ॥

॥४१॥ इन्द्रा कः वां वरुणा सुखं आप स्तोमः हविष्मान् अमृतः

अ०३. अ०७. व०१७.] ॥ २९७ ॥ [म०४. अ०४. सू०४२.

नहोतायः वां हृदि क्रतुऽमान् अस्सत् उक्तः पस्पशैत इन्द्रावरुणा
नमस्वान् ॥१॥ इन्द्रा ह यः वरुणा चक्रे आपी देवौ मर्तैः सख्याय
प्रयस्वानसः हन्ति वृचा संऽइथेषु शत्रून् अवऽभिः वा महत्ऽभिः
सः प्र शृण्वे ॥२॥ इन्द्रा हरत्नं वरुणा धेष्टा इत्यानृभ्यः शशमानेभ्यः
ता यदि सखाया सख्याय सोमैः सुतेभिः सुऽप्रयसा मादयैते ॥३॥
इन्द्रा युवं वरुणा दिद्युं अस्मिन् ओजिष्ठं उया नि वधिष्टं वज्रं यः
नः दुऽएवं वृकतिः दभीतिः तस्मिन् मिमाथां अभिऽभूति ओजः
॥४॥ इन्द्रा युवं वरुणा भूतं अस्याः धियः प्रेतारा वृषभाऽइव धेनोः
सा नः दुहीयत् यवसाऽइव गत्वी सहस्रं धारा पयसा मही गौः
॥५॥ १५॥ तोके हिते तनये उर्वरां सु सूरः दृशीं के वृषणः च पौंस्ये
इन्द्रा नः अत्र वरुणा स्यातां अवऽभिः दस्मा परिऽतक्म्यायां
॥६॥ युवां इत् हि अवसे पृथ्याय परि प्रऽभूती गोऽइषः सुऽआ-
पी वृणीमहे सख्याय प्रियाय शूरा मंहिष्ठा पितराऽइव शंभू
॥७॥ ताः वां धियः अवसे वाजऽयंती आजिं न जग्मुः युवऽयूः
सुऽदानू श्रिये न गावः उप सोमं अस्थुः इन्द्रं गिरं वरुणं मे म-
नीषाः ॥८॥ इमाः इन्द्रं वरुणं मे मनीषाः अगमन् उप द्रविणं इच्छ-
मानाः उप ई अस्थुः जोष्टारऽइव वस्वः रघीऽइव अवसः भिक्षा-
माणाः ॥९॥ अश्वस्य त्मना रथ्यस्य पुष्टेः नित्यस्य रायः पतयः
स्याम ता चक्राणौ ऊतिभिः नव्यसीभिः अस्स वा रायः नि-
ऽयुतः सचन्ता ॥१०॥ आ नः बृहन्ता बृहतीभिः ऊती इन्द्रं यातं वरुण
वाजऽसातौ यत् दिद्यवः पृतनासु प्रऽक्रीकान् तस्य वां स्याम
सन्तितारः आजे ॥ ११ ॥ १६ ॥

॥४२॥ मम द्विता राष्ट्रं क्षत्रियस्य विश्वऽआयोः विश्वे अमृताः

यथा नः क्रतुं सचंते वरुणस्य देवाः राजामि कृष्टेः उपमस्य ववेः
 ॥१॥ अहं राजा वरुणः मह्यं तानि असुर्याणि प्रथमाधारयंत क्रतुं
 सचंते वरुणस्य देवाः राजामि कृष्टेः उपमस्य ववेः ॥२॥ अहं इंद्रः
 वरुणः ते महिऽत्वा उर्वी गभीरे रजसी सुऽमेकं त्वष्टाऽइव वि-
 श्वा भुवनानि विद्वान् सं ऐरयं रोदसी धारयं च ॥३॥ अहं अपः
 अपिन्वं उक्षमाणाः धारयं दिवं सदर्ने ऋतस्य ऋतेन पुत्रः अ-
 दितेः ऋतऽवा उत चिऽधातुं प्रथयत् विभूमं ॥४॥ मां नरः सुऽअ-
 श्वाः वाजयंतः मां वृताः संऽअरणे हवन्ते कृणोमि आजिमघऽवा
 अहं इंद्रः इर्यमिरेणुं अभिभूतिऽओजाः ॥५॥ १७॥ अहं ता विश्वा
 चकारं न किं मा दैव्यं सहः वरते अप्रतिऽइतं यत् मा सोमासः म-
 मर्दनं यत् उक्था उभे भयेते रजसी अपारे ॥६॥ विदुः ते विश्वा
 भुवनानि तस्य ता प्र ब्रवीषि वरुणाय वेधः त्वं वृत्राणि शृण्विषे
 जघन्वान् त्वं वृतान् अरिणाः इंद्र सिंघून ॥७॥ अस्माकं अत्र पि-
 तरः ते आसन् सप्त ऋषयः दौऽगहे बध्यमाने ते आ अयजंत च-
 सदर्स्युं अस्याः इंद्रं न वृचऽतुरं अर्धेऽदेवं ॥८॥ पुरुऽकुत्सानी हि वां
 अदाशत् हव्येभिः इंद्रावरुणा नमःऽभिः अथ राजानं च सदर्स्युं
 अस्याः वृचऽहनं ददयुः अर्धेऽदेवं ॥९॥ राया वयं ससऽवांसः मदेम
 हव्येन देवाः यवसेन गावः तां धेनुं इंद्रावरुणा युवं नः विश्वाहा
 धत्तं अनपऽस्फुरंती ॥ १० ॥ १८ ॥

॥ ४३ ॥ कः ऊं अवत् कतमः यज्ञियानां वंदारु देवः कतमः जु-
 षाते कस्य इमां देवीं अमृतैषु मेष्टां हृदि श्रेषाम सुऽस्तुतिं सुऽहव्यां
 ॥१॥ कः मृळाति कतमः आऽगमिष्टः देवानां ऊं कतमः शंऽभ-
 विष्टः रथं कं आहुः द्रवत् अश्वं आशुं यं सूर्यस्य दुहिता अवृणीत

॥२॥ म॒क्षु हि स॒गच्छ॑थः ई॒वतः॑ द्यू॒न इ॒द्रः न श॑क्तिं परि॒ऽतक्म्या॑यां
 दि॒वः आ॒ऽजा॒ता दि॒व्या मु॒ऽप॒र्णा क॒या श॒ची॒नां भ॒वथः॑ शचि॑ष्ठा
 ॥३॥ का वां भू॒त् उ॒प॒ऽमा॒तिः क॒या नः॑ आ अ॒श्वि॒ना ग॒मथः॑ हू॒य-
 मा॒ना कः वां म॒हः चि॒त्त्यज॑सः अ॒भी॒कै उ॒रुथ॑तं मा॒ध्वी द॒सा नः॑
 ऊ॒ती ॥४॥ उ॒रु वां रथः॑ परि॒न॒क्ष॒ति द्यां॑ आ यत् स॒मु॒द्रात् अ॒भि व-
 त॑ते वां म॒ध्वा मा॒ध्वी म॒धु वां प्रु॒षाय॑न यत् सी॒ वां पृ॒क्षः भु॒रज॑त
 प॒क्षाः ॥५॥ सि॒न्धुः ह॒ वां र॒सया॑ सि॒ंच॒त् अ॒श्वान् घृ॒णा व॒यः अ॒रु॒षासः॑
 परि॒ग्म॒न् तत् ऊ॒ सु॒ वां अ॒जि॒र चे॒ति या॒नं ये॒न प॒ती भ॒वथः॑ सू॒र्या-
 याः ॥६॥ इ॒ह॒ऽइ॒ह यत् वां स॒म॒ना प॒पृ॒क्षे सा॑ इ॒यं अ॒स्मे मु॒ऽम॒तिः
 वा॒ज॒ऽर॒त्ना उ॒रुथ॑तं ज॒रि॒तारै॑ यु॒वं ह॒ श्रि॒तः का॒र्मः ना॒स॒त्या यु॒व-
 दि॒क् ॥७॥ १९॥

॥४४॥ तं वां रथं वयं अद्य हुवेम पृथुऽजयं अश्विना संऽगतिं
 गोः यः सूर्या वहति वंधुरऽयुः गिर्वोहसं पुरुऽतमं वसुऽयुं ॥१॥ युवं
 श्रियं अश्विना देवतां तां दिवः नपाता वनथः शचीभिः युवोः
 वपुः अभि पृक्षः सचंते वहति यत् ककुहासः रथे वां ॥२॥ कः वां
 अद्य करते रातऽहंथः ऊतये वा सुतऽपेयाय वा अकैः ऋतस्य
 वा वनुषे पूर्याय नमः येमानः अश्विना आ ववर्तत ॥३॥ हिरण्य-
 येन पुरुऽभू रथेन इमं यज्ञं नासत्या उपयातं पिबाथः इत् मधुनः
 सोम्यस्य दधथः रत्नं विधत्ते जनाय ॥४॥ आ नः यातं दिवः अच्छ
 पृथिव्याः हिरण्ययेन मुऽवृता रथेन मा वां अन्ये नि यमन् देव-
 ऽयंतः सं यत् ददे नाभिः पूर्या वां ॥५॥ नु नः रयिं पुरुऽवीरं बृहंतं
 दसामि माथां उभयेषु अस्मे नरः यत् वां अश्विना स्तोमं आवन्
 सधऽस्तुतिं आजऽमीह्मासः अगमन् ॥६॥ इहऽइह यत् वां स॒म॒ना

अ० ३. अ० ७. व० २२.] ॥ ३०० ॥ [म० ४. अ० ५. सू० ४६.

प॒पृ॒क्षे॒सा इ॒यं अ॒स्मे सु॒ऽम॒तिः वा॒ज॒ऽर॒त्ना उ॒रु॒थतं ज॒रि॒तारं यु॒वं
हृ॒श्चि॒तः का॒मः ना॒स॒त्या यु॒व॒द्रिक् ॥ ७ ॥ २० ॥

॥ ४५ ॥ ए॒षः स्यः भा॒नुः उ॒त् इ॒य॒र्ति॒ यु॒ज्यते॑ रथः परि॒ऽज्मा दि॒वः
अ॒स्य सा॒न॒वि पृ॒क्षासः॑ अ॒स्मिन् मि॒थु॒नाः अ॒धि त्र॒यः दृ॒तिः तू॒रीयः
म॒धु॒नः वि र॒प्स॒ते ॥ १ ॥ उ॒त् वां पृ॒क्षासः॑ म॒धुऽम॒न्तः ई॒र॒ते रथाः॑ अ॒श्वा-
सः उ॒षसः॑ वि॒ऽउ॒ष्टिषु॑ अ॒प॒ऽऊ॒र्ण॒वंतः॑ तमः आ परि॒ऽवृ॒तं स्वः॑ न
श्रु॒क्रं त॒न्वंतः॑ आ रजः ॥ २ ॥ म॒ध्वः पि॒ब॒तं म॒धुऽपे॒भिः आ॒स॒ऽभिः॑ उ॒त्
प्रि॒यं म॒धु॒ने युं॒जा॒थां रथं॑ आ व॒र्ते॒नि म॒धु॒ना जि॒न्व॒थः प॒थः दृ॒तिं
व॒हे॒थे म॒धुऽम॒न्तं अ॒श्वि॒ना ॥ ३ ॥ हं॒सासः॑ ये वां म॒धुऽम॒न्तः अ॒सि॒धः
हि॒र॒ण्य॒ऽप॒र्णाः उ॒हु॒वः उ॒षः॒ऽबु॒धः उ॒द॒ऽप्रु॒तः मं॒दिनः॑ मं॒दि॒ऽनि॒-
स्पृ॒शः म॒ध्वः न म॒क्षः स॒र्व॒ना॒नि ग॒च्छ॒थः ॥ ४ ॥ सु॒ऽअ॒ध्व॒रासः॑ म॒धु-
ऽम॒न्तः अ॒ग॒यः उ॒सा ज॒र॒ते प्र॒ति व॒स्तीः अ॒श्वि॒ना य॒त् नि॒क्त॒ऽहं॒स्तः
त॒र॒णिः वि॒ऽच॒क्ष॒णः सोमं॑ सु॒सा॒व॒म॒धुऽम॒न्तं अ॒द्रि॒ऽभिः॑ ॥ ५ ॥ आ॒के-
ऽनि॒पासः॑ अ॒हं॒ऽभिः॑ द॒वि॒ध्व॒तः स्वः॑ न श्रु॒क्रं त॒न्वंतः॑ आ रजः सूरः
चि॒त् अ॒श्वान॑ यु॒यु॒जानः॑ ई॒य॒ते वि॒श्वान॑ अ॒नु स्व॒धया॑ चे॒त॒थः प॒थः
॥ ६ ॥ प्र॒ वां अ॒वो॒चं अ॒श्वि॒ना धि॒यं॒ऽधाः॑ रथः सु॒ऽअ॒श्वः अ॒जरः॑ यः
अ॒स्ति येन॑ स॒द्यः परि॑ रजा॒सि या॒थः ह॒विष्म॑न्तं त॒र॒णिं भो॒जं अ॒च्छ
॥ ७ ॥ २१ ॥ ४ ॥

॥ ४६ ॥ अ॒यं पि॒ब॒ म॒धूनां॑ सु॒तं वा॒यो दि॒वि॒ष्टिषु॑ त्वं हि पूर्वे॒ऽपाः
अ॒सि ॥ १ ॥ श॒तेन॑ नः अ॒भिष्टि॑भिः नि॒यु॒त्वा॒न इ॒न्द्र॑ऽसा॒रथिः॑ वा॒यो
सु॒तस्य॑ तृ॒प॒तं ॥ २ ॥ आ वां स॒हस्रं॑ ह॒रयः॑ इ॒न्द्र॑वायू अ॒भि प्र॒यः व॒हंतु॑
सोमं॑ पी॒तये ॥ ३ ॥ रथं॑ हि॒र॒ण्य॒ऽव॒धुरं॑ इ॒न्द्र॑वायू सु॒ऽअ॒ध्वरं॑ आ हि

स्थार्थः दिविऽस्पृशं ॥४॥ रथेन पृथुऽपाजसा दाश्वार्त्तं उपगच्छतं
इंद्रवायू इह आगतं ॥५॥ इंद्रवायू अयं सुतः तं देवेभिः सऽजोषसा
पिबतं दाशुषः गृहे ॥६॥ इह प्रऽयानं अस्तु वा इंद्रवायू विऽमो-
चनं इह वा सोमऽपीतये ॥ ७ ॥ २२ ॥

॥४७॥ वायो शुक्रः अयामिते मध्वः अयं दिविष्टिषु आया-
हि सोमऽपीतये स्पार्हः देव नियुत्वता ॥१॥ इंद्रः च वायो एषां
सोमानां पीतिं अर्हयः युवां हि यति इंद्रः निम्नं आपः न सध्यक्
॥२॥ वायो इंद्रः च शुष्मिणा सऽरथं श्वसः पती नियुत्वता नः
ऊतये आयातं सोमऽपीतये ॥३॥ याः वा संति पुरुऽस्पृहः निऽयुतः
दाशुषे नरा अस्ते ताः यज्ञऽवाहसा इंद्रवायू नि यच्छतं ॥४॥ २३ ॥

॥४८॥ विहि होचाः अवीताः विपः न रायः अर्यः वायो आ
चंद्रेण रथेन याहि सुतस्य पीतये ॥१॥ निऽयुवानः अशस्तीः नि-
युत्वान इंद्रऽसारथिः वायो आ चंद्रेण रथेन याहि सुतस्य पीतये
॥२॥ अनु कृष्णे वसुऽधिती० येमाते विश्वऽपेशसा वायो आ
चंद्रेण रथेन याहि सुतस्य पीतये ॥३॥ वहंतु त्वा मनऽयुजः युक्ता-
सः नवतिः नव वायो आ चंद्रेण रथेन याहि सुतस्य पीतये ॥४॥
वायो शतं हरीणां युवस्व पोथाणां उत वा ते सहस्रिणः रथः आ
यातु पाजसा ॥ ५ ॥ २४ ॥

॥४९॥ इदं वा आस्ये हविः प्रियं इंद्राबृहस्पती उक्थं मदः च
शस्यते ॥१॥ अयं वा परि सिच्यते सोमः इंद्राबृहस्पती चारुः
मदाय पीतये ॥२॥ आ नः इंद्राबृहस्पती गृहं इंद्रः च गच्छतं सोम-

अ०३. अ०१. व०२१.] ॥ ३०२ ॥ [म०४. अ०५. सू०५०.

ऽपासोमऽपीतये ॥३॥ अ॒स्मे इ॒न्द्रा॒बृह॒स्पती॒ र॒यिं ध॒त्तं श॒तऽग्न॒र्वनं
अ॒श्वऽव॒न्तं स॒हस्रि॒णं ॥४॥ इ॒न्द्रा॒बृह॒स्पती॒ व॒यं सु॒ते गीऽभिः ह॒वा-
म॒हे अ॒स्य सोम॑स्य पी॒तये ॥५॥ सोमं॑ इ॒न्द्रा॒बृह॒स्पती॒ पिब॑न्तं दा॒शुषः
गृ॒हे मा॒दये॑थां ततऽओ॒कसा ॥ ६ ॥ २५ ॥

॥५०॥ यः त॒स्तंभं॑ सहसा वि॒ज्मः अ॒न्तां न॒ बृह॒स्पतिः॑ त्रिऽस॒ध॒स्थः
रवे॑ण तं प्र॒त्नासः॑ ऋ॒षयः॑ दी॒ध्यानाः॑ पु॒रः वि॒प्राः द॒धिरे॒ म॒द्रऽजि॒ह्वं
॥१॥ धु॒नऽइ॒तयः॑ सु॒ऽप्र॒केतं॑ म॒दैतः॑ बृह॒स्पते॑ अ॒भिये॑ नः त॒त॒से पृ॒षतं॑
सु॒प्रं अ॒द॒ब्धं ऊ॒र्वं बृह॒स्पते॑ र॒क्षता॑त् अ॒स्य यो॒निं ॥२॥ बृह॒स्पते॑ या
प॒र॒मा प॒राऽव॑त् अ॒तः आ॒ ते ऋ॒तऽस्पृ॑शः नि से॒दुः तुभ्य॑ खा॒ताः
अ॒व॒ताः अ॒द्रिऽदु॒ग्धाः म॒ध्वः श्रो॑तंति अ॒भितः॑ विऽर॒णं ॥३॥ बृह॒-
स्पतिः॑ प्र॒थ॒मं जा॑यमानः म॒हः ज्यो॑तिषः प॒र॒मे विऽओ॒मन् स॒प्र-
ऽआ॒स्यः तु विऽजा॑तः रवे॑ण वि॒स॒प्रऽर॒श्मिः अ॒ध॒म॒त॒त॒माँ॑सि ॥४॥
सः सु॒ऽस्तु॒भां सः॑ ऋ॒क्ता ग॒णेन॑ व॒लं रु॒रोज॑ फ॒लिऽगं॑ रवे॑ण बृह॒-
स्पतिः॑ उ॒स्रि॒योः ह॒व्यऽसू॑दः क॒र्नि॒क्र॒द॒त् वाव॑शतीः उ॒त् आ॒ज॒त्
॥५॥ २६॥ ए॒व पि॒त्रे वि॒श्वऽदे॒वाय॑ वृ॒ष्णे य॒ज्ञैः वि॒धेम॑ न॒म॒सा ह॒विः-
ऽभिः॑ बृह॒स्पते॑ सु॒ऽप्र॒जाः वी॒रऽव॑न्तः व॒यं स्या॑म॒ प॒त॒यः र॒यी॒णां ॥६॥
सः इ॒त् राजा॑ प्र॒तिऽज॑न्यानि वि॒श्वां शु॒ष्मेण॑ त॒स्थौ अ॒भि वी॒र्ये॑ण
बृह॒स्पति॑यः सु॒ऽभृ॒तं वि॒भर्ति॑ व॒ल्गुऽय॑तिं व॒न्दते॑ पू॒र्वेऽभा॑जं ॥७॥ सः
इ॒त् क्षे॒ति सु॒धितः॑ ओ॒क॒सि॒स्वे त॒स्मै इ॒ठां पि॒न्वते॑ वि॒श्वऽदा॑नीं
त॒स्मै वि॒शः स्व॒यं ए॒व न॒म॒न्ते॑ यस्मि॒न् ब्र॒ह्मा रा॒ज॒नि पू॒र्वैः ए॒ति ॥८॥
अ॒प्र॒तिऽइ॒तः ज॒य॒ति सं ध॑ना॒नि प्र॒तिऽज॑न्यानि उ॒त् या सऽज॑न्या
अ॒व॒स्य॒वे यः व॒रि॒वः कृ॑णोति ब्र॒ह्मणे॑ रा॒जा तं अ॒व॒न्ति॑ दे॒वाः ॥९॥
इ॒न्द्रः च॒ सोमं॑ पि॒बन्तं॑ बृह॒स्पते॑ अ॒स्मिन् य॒ज्ञे म॑द॒साना॑ वृ॒ष्णे व॒सू०

आ वां विशंतु इंदवः सुऽआभुवः अस्मे रयिं सर्वेऽवीरं नि य-
च्छतं ॥१०॥ बृहस्पते इंद्र वर्धतं नः सचा सा वां सुऽमतिः भूतु
अस्मे अविष्टं धियः जिगृतं पुरंऽधीः जजस्तं अर्यः वनुषां अरा-
तीः ॥ ११ ॥ २७ ॥ ७ ॥

॥५१॥ इदं ऊं त्यत् पुरुऽतमं पुरस्तात् ज्योतिः तमसः वयुन-
ऽवत् अस्यात् नूनं दिवः दुहितरः विऽभातीः गातुं कृण्वन् उ-
षसः जनाय ॥१॥ अस्युः ऊं चिचाः उषसः पुरस्तात् मिताऽइव
स्वरवः अध्वरेषु वि ऊं व्रजस्य तमसः द्वारा उच्छंतीः अवन् शु-
चयः पावकाः ॥२॥ उच्छंतीः अद्य चितयंत भोजान् राधऽदेयाय
उषसः मघोनीः अचिचे अंतः पणयः ससंतु अबुध्यमानाः त-
मसः विऽमध्ये ॥३॥ कुवित्सः देवीः सनयः नवः वा यामः बभूयात्
उषसः वः अद्य येन नवऽग्वे अंगिर दशऽग्वे सप्तऽआस्ये रेवतीः
रेवत् ऊष ॥४॥ यूयं हि देवीः ऋतयुक्ऽभिः अश्वैः परिऽप्रयाथ भु-
वनानि सद्यः प्रऽबोधयंतीः उषसः ससंतं द्विऽपात् चतुऽपात्
चरथाय जीवं ॥५॥१॥ क्वस्वित आसां कतमा पुराणी यया वि-
ऽधानां विऽदधुः ऋभूणां शुभं यत् शुभाः उषसः चरंति न वि-
ज्ञायंते सऽदृशीः अजुयाः ॥६॥ ताः घताः भद्राः उषसः पुरा आसुः
अभिष्टिऽद्युक्ताः ऋतजातऽसत्याः यामुर्इजानः शशमानः उक्थैः
स्तुवन् शंसन् द्रविणं सद्यः आपं ॥७॥ ताः आ चरंति समना पुर-
स्तात् समानतः समना पप्रथानाः ऋतस्य देवीः सदसः बुधानाः
गवां न सर्गीः उषसः जरंते ॥८॥ ताः इत् नु एव समना समानीः
अमीतऽवर्णाः उषसः चरंति गूहंतीः अभ्वं असितं रुशंतऽभिः
शुक्राः तनूभिः शुचयः रुचानाः ॥९॥ रयिं दिवः दुहितरः विऽभा-

तीः प्रजाऽवैतं यच्छत अस्मासु देवीः स्योनात् आ वः प्रतिऽबु-
ध्यमानाः सुऽवीर्यस्य पतयः स्याम ॥ १० ॥ तत् वः दिवः दुहितरः
विऽभातीः उपब्रुवे उषसः यज्ञऽकेतुः वयं स्याम यशसः जनेषु तत्
द्यौः च धत्तां पृथिवी च देवी ॥ ११ ॥ २ ॥

॥ ५२ ॥ प्रति स्या सूनरीं जनीं विऽउच्छंतीं परिस्वसुः दिवः अ-
दर्शिदुहिता ॥ १ ॥ अश्वोऽइव चित्रा अरुषी माता गवां ऋतऽवरी
सखा अभूत् अश्विनोः उषाः ॥ २ ॥ उत सखा असि अश्विनोः उत
माता गवां असि उत उषः वस्वः ईशिषे ॥ ३ ॥ यवयतऽवैषसं त्वा
चिकित्वित् सूनृताऽवरि प्रति स्तोमैः अभुत्सहि ॥ ४ ॥ प्रति भद्राः
अहस्त गवां सर्गाः नरश्मयः आ उषाः अप्राः उरुजयः ॥ ५ ॥ आ-
ऽपप्रुषीं विभाऽवरि वि औवः ज्योतिषा तमः उषः अनु स्वधां
अव ॥ ६ ॥ आ द्यां तनोषि रश्मिभिः आ अंतरिक्षं उरुप्रियं उषः
शुक्लेण शोचिषा ॥ ७ ॥ ३ ॥

॥ ५३ ॥ तत् देवस्य सवितुः वार्यं महत् वृणीमहे असुरस्य प्रऽचै-
तसः छर्दिः येन दाशुषे यच्छति त्मना तत् नः महान् उत अयान्
देवः अक्तुभिः ॥ १ ॥ दिवः धर्ता भुवनस्य प्रजाऽपतिः पिशंगं द्रापिं
प्रति मुंचते कविः विऽचक्षुणः प्रथयन् आऽपृणन् उरु अजीज-
नत् सविता सुखं उक्थ्य ॥ २ ॥ आ अप्राः रजांसि दिव्यानि पार्थिवा
श्लोकै देवः कृणुते स्वायं धर्मणे प्र बाहू अस्माक् सविता सवीम-
नि निऽवेशयन् प्रऽसुवन् अक्तुभिः जगत् ॥ ३ ॥ अदाभ्यः भुवना-
नि प्रऽचाकशत् व्रतानि देवः सविता अभि रक्षते प्र अस्माक्
बाहू भुवनस्य प्रऽजाभ्यः धृतऽव्रतः महः अज्मस्य राजति ॥ ४ ॥

चिः अंतरिक्षं सविता महिऽत्वंना ची रजांसि परिऽभूः चीणि रो-
चना तिस्रः दिवः पृथिवीः तिस्रः इन्वति चिऽभिः व्रतैः अभि नः
रक्षति त्मना ॥५॥ बृहत्ऽसुम्नः प्रऽसविता निऽवेशनः जगतः स्था-
तुः उभयस्य यः वशी सः नः देवः सविता शर्म यच्छतु अस्मे क्षयाय
चिऽवरुणं अंहसः ॥६॥ आ अग्न देवः अतुऽभिः वर्धतु क्षयं दधातु
नः सविता सुऽप्रजां इषं सः नः क्षुपाभिः अहंऽभिः च जिन्वतु प्र-
जाऽवतं रयिं अस्मे सं इन्वतु ॥ ७ ॥ ४ ॥

॥५४॥ अमृत देवः सविता वंछः नु नः इदानीं अहः उपऽवाच्यः
नृऽभिः वि यः रत्ना भजति मानवेभ्यः श्रेष्ठं नः अत्र द्रविणं यथा
दधत् ॥५॥ देवेभ्यः हि प्रथमं यज्ञियेभ्यः अमृतऽत्वं सुवसि भागं उ-
त्तऽत्तमं आत् इत् दामानं सवितः वि ऊर्णुषे अनूचीना जीविता
मानुषेभ्यः ॥२॥ अचिन्ती यत् चकृम दैव्ये जने दीनैः दक्षैः प्रऽभूती
पुरुषत्वता देवेषु च सवितः मानुषेषु च त्वनः अत्र सुवतात् अना-
गसः ॥३॥ न प्रऽमिये सवितुः दैव्यस्य तत् यथा विश्वं भुवनं धा-
रयिष्यति यत् पृथिव्याः वरिमन् आ सुऽअंगुरिः वर्षान् दिवः
सुवति सत्यं अस्य तत् ॥४॥ इंद्रऽज्येष्ठान् बृहत्ऽभ्यः पर्वतेभ्यः
क्षयान् एभ्यः सुवसि पस्त्यऽवतः यथाऽयथा पतयंतः विऽयेमिरे
एव एव तस्युः सवितः सवायं ते ॥५॥ ये ते चिः अहन् सवितः
सवासः दिवेऽदिवे सौभगं आऽसुवन्ति इंद्रः द्यावापृथिवी सिंधुः
अत्तऽभिः आदित्यैः नः अदितिः शर्म यंसत् ॥ ६ ॥ ५ ॥

॥५५॥ कः वः चाता वसवः कः वरुता द्यावाभूमी अदिते चा-
सीथां नः सहीयसः वरुण मित्र मतीत् कः वः अध्वरे वरिवः धाति

देवाः ॥ १ ॥ प्र ये धामानि पूर्याणि अचीन वि यत् उच्छान वि-
 ऽयोतारः अमूराः विऽधातारः वि ते दधुः अजंसाः ऋतऽधीतयः
 रुरुचंत दस्माः ॥ २ ॥ प्र प्रस्त्यां अदितिं सिंधुं अकैः स्वस्तिं ईळे स-
 ख्याय देवी उमे यथा नः अहनी निऽपातः उषसानक्ता कर्ता
 अदब्धे ॥ ३ ॥ वि अर्यमा वरुणः चेति पंथा इषः पतिः सुवितं गातुं
 अग्निः इंद्रा विष्णू नृऽवत् जुं सु स्तवाना शर्म नः यंतं अमऽवत्
 वरुणं ॥ ४ ॥ आ पर्वतस्य मरुतां अवांसि देवस्य चातुः अविभगस्य
 पात् पतिः जन्यात् अंहसः नः मित्रः मित्रियात् उत नः उरुथेत्
 ॥ ५ ॥ ६ ॥ नु रोदसी अहिना बुध्येन स्तुवीत देवी अथेभिः इष्टैः स-
 मुद्रं न संऽचरणे सनिष्यवः घर्मेऽस्वरसः नद्यः अप व्रन ॥ ६ ॥ देवैः
 नः देवी अदितिः नि पातु देवः चाता चायतां अप्रंऽयुच्छन नहि
 मित्रस्य वरुणस्य धासिं अहीमसि प्रऽमियं सानु अग्नेः ॥ ७ ॥ अ-
 ग्निः ईशे वसव्यस्य अग्निः महः सौभगस्य तानि अस्मभ्यं रासते
 ॥ ८ ॥ उषः मघोनि आ वहसूनृते वायां पुरु अस्मभ्यं वाजिनीऽव-
 ति ॥ ९ ॥ तत् सु नः सविता भगः वरुणः मित्रः अर्यमा इंद्रः नः राध-
 सा आ गमत् ॥ १० ॥ ७ ॥

॥ ५६ ॥ मही द्यावापृथिवी इह ज्येष्ठे रुचा भवतां शुचयत्-
 ऽभिः अकैः यत् सी वरिष्ठे बृहती विऽमिन्वन रुवत् ह उक्षा
 पप्रथानेभिः एवैः ॥ १ ॥ देवी देवेभिः यजते यजत्रैः अमिनती
 तस्थतुः उक्षमाणे ऋतऽवरी अदुहा देवऽपुत्रे यज्ञस्य नेत्री
 शुचयत् ऽभिः अकैः ॥ २ ॥ सः इत् सुऽअपाः भुवनेषु आस यः इमे
 द्यावापृथिवी जजान उवीं गभीरे रजसी सुऽमेके अवंशे धीरः
 शच्यां सं ऐरत् ॥ ३ ॥ नु रोदसी बृहत् ऽभिः नः वरुणैः पत्नी वत् ऽभिः

इषयंती' सऽजोषाः उरुची' विश्वे' यजते' नि पातं धिया स्याम
 रथ्यः सदाऽसाः ॥४॥ प्र वां महि द्यवी' अभि उपऽस्तुतिं भरा महे
 शुची' उपं प्रऽशस्तये ॥५॥ पुनाने' तन्वा मिथः स्वेन दक्षेण रा-
 जयः ऊह्याथे' सनात् ऋतं ॥६॥ मही' मित्रस्य साधयः तरंती'
 पिप्रंती' ऋतं परि यज्ञं नि सेदयुः ॥ ७ ॥ ८ ॥

॥५७॥ क्षेचस्य पतिना वयं हितेनऽइव जयामसिगां अश्वं पो-
 षयित्नु आ सः नः मृठाति ईदृशे ॥१॥ क्षेचस्य पते मधुऽमंतं ऊर्मि
 धेनुऽइव पयः अस्मासु धुस्त्व मधुऽश्रुतं घृतंऽइव सुऽपूतं ऋतस्य
 नः पतयः मृठयंतु ॥२॥ मधुऽमतीः ओषधीः द्यावः आपः मधुऽमत
 नः भवतु अंतरिक्षं क्षेचस्य पतिः मधुऽमान नः अस्तु अरिषंतः
 अनु एनं चरेम ॥३॥ शुनं वाहाः शुनं नरः शुनं कृषतु लांगलं शुनं
 वरचाः बध्यंतां शुनं अष्टां उत् इंगय ॥४॥ शुनां सीरा इमां वाचं
 जुषेथां यत् द्वि चक्रयुः पयः तेन इमां उप सिंचतं ॥५॥ अर्वा-
 ची सुऽभगे भव सीते वंदामहे त्वा यथा नः सुऽभगा असंसि यथा
 नः सुऽफला असंसि ॥६॥ इंद्रः सीतां नि गृह्णातु तां पूषा अनु
 यच्छतु सानः पयस्वती दुहां उत्तरांऽउत्तरां समां ॥७॥ शुनं नः फा-
 लाः वि कृषतु भूमिं शुनं कीनाशाः अभि यंतु वाहेः शुनं पर्जन्यः
 मधुना पयऽभिः शुनां सीरा शुनं अस्मासु धत्तं ॥ ८ ॥ ९ ॥

॥५८॥ समुद्रात् ऊर्मिः मधुऽमान उत् आरत् उपं अं शुनां सं
 अमृतंऽत्वं आनद घृतस्य नाम गुह्यं यत् अस्ति जिह्वा देवानां
 अमृतस्य नाभिः ॥१॥ वयं नाम प्र ब्रवाम घृतस्य अस्मिन् यज्ञे

धा॒र॒या॒म॒न॒मः॑ऽभिः॒उ॒प॒ब्र॒ह्मा॒शृ॒ण॒व॒त् श॒स्य॒मा॒नं॑ च॒तुः॑ऽशृ॒ंगः॒अ॒-
 व॒मी॒त् गौ॒रः॑ ए॒तत् ॥२॥ च॒त्वारि॑ शृ॒ंगां च॒यः॒ अ॒स्य॒ पा॒दाः॒ द्वे शी॒र्षे॑
 स॒प्त ह॒स्ताः॑ अ॒स्य॒ चि॒धा ब॒द्धः॒ वृष॑भः॒ रो॒र॒वी॒ति म॒हः॒ दे॒वः म॒र्या॑न
 आ वि॒वेश् ॥३॥ चि॒धा हि॒तं प॒णिऽभिः॒ गुह्य॑मा॒नं ग॒र्वि दे॒वा॒सः घृ॒तं
 अ॒नु अ॒वि॒द॒न् इ॒न्द्रः॒ एकं॑ सू॒र्यैः॒ एकं॑ ज॒जान॑ वे॒नात् एकं॑ स्व॒धया॑ निः
 त॒तक्षुः॑ ॥४॥ ए॒ताः अ॒र्षेति॑ ह॒द्यात् स॒मु॒द्रात् श॒तऽव॑जाः रि॒पुणा॑ न
 अ॒वऽचक्षे॑ घृ॒तस्य॑ धा॒राः अ॒भि चा॒क॒शीमि॑ हि॒र॒ण्य॒यः वे॒त॒सः मध्ये॑
 आ॒सां ॥५॥ १०॥ स॒म्यक् स॒वंति॑ स॒रितः॑ न धे॒नाः अ॒न्तः ह॒दा म॒न॒सा
 पू॒य॒मा॒नाः ए॒ते अ॒र्षेति॑ ऊ॒र्मयः॑ घृ॒तस्य॑ मृ॒गाऽइ॒व स्नि॒प॒णोऽर्ष॑-
 मा॒णाः ॥६॥ सि॒न्धोःऽइ॒व प्र॒स्रज्ज॑ध्व॒ने शू॒घ॒ना॒सः वा॒तऽप्र॑मि॒यः
 प॒त॒य॒न्ति॒ य॒हाः घृ॒तस्य॑ धा॒राः अ॒रु॒षः न वा॒जी का॒ष्ठाः भि॒द॒न् ऊ॒-
 मिऽभिः॑ पि॒न्व॒मा॒नः ॥७॥ अ॒भि प्र॒वंत॑ स॒म॒नाऽइ॒व यो॒षाः क॒ल्या॒-
 ण्यः स्म॒य॒मा॒ना॒सः अ॒ग्निं घृ॒तस्य॑ धा॒राः संऽइ॒धः न॒स॒न्ताः जुषा॑णः
 ह॒र्येति॑ जा॒तऽवे॒दाः ॥८॥ क॒न्याःऽइ॒व व॒ह॒न्तु॑ ए॒तवै॑ ऊ॒ञ् अ॒ञ्जि अ॒ञ्जा॒-
 नाः अ॒भि चा॒क॒शीमि॑ य॒च्च सो॒मः सू॒यते॑ य॒च्च य॒ज्ञः घृ॒तस्य॑ धा॒राः
 अ॒भि त॒त् प॒वंते॑ ॥९॥ अ॒भि अ॒र्षेत् सु॒स्तु॒तिं ग॒व्यं आ॒जिं अ॒स्मासु॑
 भ॒द्रा द्र॒वि॒णानि॑ ध॒त्त इ॒मं य॒ज्ञं न॒य॒त् दे॒वता॑ नः घृ॒तस्य॑ धा॒राः मधु॑-
 ऽम॒त् प॒वंते॑ ॥१०॥ धा॒म॒न् ते वि॒श्वं भु॒व॒नं अ॒धि श्रि॒तं अ॒न्तः स॒मु॒द्रे
 ह॒दि अ॒न्तः आ॒युषि॑ अ॒पां अ॒नी॒के संऽइ॒थे यः आऽभू॑त् तं अ॒श्या॒म
 मधु॑ऽम॒न्तं ते ऊ॒र्मि ॥ ११ ॥ ११ ॥ ५ ॥ ४ ॥

॥ इति चतुर्थं मंडलं समाप्तं ॥

॥१॥ अ॒वो॒धि अ॒ग्निः सं॒ऽइ॒धा ज॒ना॒नां प्र॒ति॒धे॒नुं ऽइ॒व आ॒ऽय॒तीं
उ॒षसं॑ य॒हाः ऽइ॒व प्र॒ व॒यां उ॒त ऽजि॒हा॒नाः प्र॒भा॒नवः॑ सि॒सृ॒ते ना॒कै
अ॒च्छ ॥१॥ अ॒वो॒धि हो॒ता य॒ज॒था॒य दे॒वान् ऊ॒र्ध्वः अ॒ग्निः सु॒ऽम॒नाः
प्रा॒तः अ॒स्था॒त् सं॒ऽइ॒द्वस्य॑ रु॒शत् अ॒दर्शि॑ पा॒जः म॒हान् दे॒वः तम॑सः
निः अ॒मो॒चि ॥२॥ यत् ई॒ ग॒णस्य॑ र॒श॒नां अ॒जी॒गः शु॒चिः अ॒ंक्ते शु॒
चि॒ऽभिः गो॒भिः अ॒ग्निः आ॒त् दक्षि॑णा यु॒ज्यते॒ वा॒ज ऽय॒तीं उ॒त्ता॒
नां ऊ॒र्ध्वः अ॒ध॒य॒त् जुहू॑भिः ॥ ३ ॥ अ॒ग्निं अ॒च्छ दे॒व ऽय॒तां म॒नां सि॒
चक्षू॑षि ऽइ॒व सू॒र्यै सं च॑र॒न्ति यत् ई॒ सु॒वा॒ते उ॒षसा॑ वि॒ऽरूपे॑ श्वेतः
वा॒जी जा॒यते॒ अ॒ग्रे अ॒ह्ना ॥४॥ ज॒नि॒ष्ट हि जे॒न्यः अ॒ग्रे अ॒ह्ना हि॒तः
हि॒तेषु॑ अ॒रूषः॑ व॒नेषु॑ द॒मे ऽद॒मे स॒प्त र॒त्ना द॒धानः॑ अ॒ग्निः हो॒ता नि
स॒सा॒द् यजी॑यान् ॥५॥ अ॒ग्निः हो॒ता नि अ॒सी॒द् यजी॑यान् उ॒प॒
ऽस्ये॑ मा॒तुः सु॒रभौ॑ ऊं॒ लो॒के यु॒वा क॒विः पु॒रु॒निऽस्यः॑ ऋ॒त ऽवा॑
ध॒ता कृ॒ष्टी॒नां उ॒त मध्ये॑ इ॒द्वः ॥६॥ १२॥ प्र॒नु॒त्य वि॒प्रं अ॒ध्व॒रेषु॑ सा॒धुं
अ॒ग्निं हो॒ता रं॒ ई॒कृ॒ते न॒मः ऽभिः॑ आ॒ यः त॒तान॑ रो॒दसी॑ ऋ॒ते न॒नित्यं॑
मृ॒जंति॑ वा॒जिनं॑ घृ॒तेन॑ ॥७॥ मा॒र्जा॒ल्यः मृ॒ज्यते॒ स्वे द॒र्म॒नाः क॒वि॒
ऽप्र॒श॒स्तः अ॒ति॒थिः शि॒वः नः॑ स॒हस्रं॑ ऋ॒गः वृ॒षभः॑ त॒त ऽओ॒जाः
वि॒श्वान् अ॒ग्ने स॒हसा॑ प्र॒अ॒सि अ॒न्यान् ॥८॥ प्र॒स॒द्यः अ॒ग्ने अ॒ति॒ ए॒षि
अ॒न्यान् आ॒विः यस्मै॑ चा॒रु॒ऽत॒मः ब॒भू॒य ई॒क्रे॒न्यः व॒पु॒ष्यः वि॒भा॒ऽवा॑
प्रि॒यः वि॒शं अ॒ति॒थिः मा॒नु॒षी॒णां ॥ ९ ॥ तु॒भ्यं भ॑र॒न्ति क्षि॒तयः॑
य॒वि॒ष्ट ब॒लिं अ॒ग्ने अ॒न्ति॒तः आ॒ उ॒त दू॒रात् आ॒ भं॒दि॒ष्टस्य॑ सु॒
ऽम॒तिं चि॒क्वि॒ड्वि बृ॒हत् ते अ॒ग्ने म॒हि श॒र्म भ॑द्रं ॥१०॥ आ॒ अ॒द्य
रथं॑ भा॒नु॒ऽमः भा॒नु॒ऽम॒तं अ॒ग्रे ति॒ष्ठ य॒ज॒तेभिः॑ सं॒ऽअ॒तं वि॒द्वान्
प॒थी॒नां उ॒रु अ॒न्तरि॑क्षं आ॒ इ॒ह दे॒वान् ह॒विः ऽअ॒द्याय॑ व॒क्षि
॥११॥ अ॒वो॒चाम॑ क॒वये॑ मे॒ध्याय॑ व॒चः वं॒दा॒रु वृ॒षभा॑य वृ॒ष्णे

गविष्ठिरः नमसा स्तोमं अगौ दिविऽइव रुक्मं उरुऽब्धं च अ-
श्नेत् ॥ १२ ॥ १३ ॥

॥२॥ कुमारं माता युवतिः संऽउब्धं गुहां बिभर्ति न ददाति
पित्रे अनीकं अस्य न मिनत् जनासः पुरः पश्यन्ति निऽहितं अ-
रतौ ॥१॥ कं एतं त्वं युवते कुमारं पेष्ठी बिभर्षि महिषी जजान
पूर्वीः हि गर्भैः शरदः ववर्धे अपश्यं जातं यत् असूत माता ॥२॥
हिरण्यऽदंतं शुचिऽवर्णं आरात् क्षेचात् अपश्यं आयुधा मि-
मानं ददानः अस्मै अमृतं विपृक्तं किं मां अनिद्राः कृण्वन्
अनुक्थाः ॥३॥ क्षेचात् अपश्यं सनुतः चरंतं सुऽमत् यूथं न पुरु-
शोभमानं न ताः अगृभन् अजनिष्ट हि सः पलिक्रीः इत् युवतयः
भवन्ति ॥४॥ के मे मर्यकं वि यवंत गोभिः न येषां गोपाः अरणः
चित् आसं ये ई जगृभुः अव ते सृजंतु आ अजाति पश्वः उप नः
चिकित्वान् ॥५॥ वसां राजानं वसतिं जनानां अरातयः नि दधुः
मर्त्येषु ब्रह्माणि अचेः अव तं सृजंतु निंदितारः निन्दासः भवन्तु
॥६॥ १४॥ शुनऽशेषं चित् निऽदितं सहस्रात् यूपात् अमुंचः अ-
शमिष्ट हि सः एव अस्मत् अग्रे वि मुमुग्धि पाशान् होतः चि-
कित्वः इह तु निऽसद्य ॥७॥ हृणीयमानः अप हि मत् ऐयेः प्र मे
देवानां व्रतऽपाः उवाच इंद्रः विद्वान् अनु हि त्वा च चक्ष तेन
अहं अग्रे अनुऽशिष्टः आ अगां ॥८॥ वि ज्योतिषा बृहता भाति
अग्निः आविः विश्वानि कृणुते महिऽत्वा प्र अदेवीः मायाः सह ते
दुऽएवाः शिशीते शृगे रक्षसे विऽनिक्षे ॥९॥ उत स्वानासः दिवि
संतु अग्रेः तिग्मऽआयुधाः रक्षसे हंत वै ऊं मदं चित् अस्य प्र रु-
जन्ति भामाः न वरंते परिऽबाधः अदेवीः ॥१०॥ एतं ते स्तोमं तु-

वि॒ऽजा॒त॒ वि॒प्रः रथे॑ न धी॒रः सु॒ऽअ॒पाः अ॒त॒क्षं यदि॑ इ॒त् अ॒ग्ने प्र॒ति
 त्वं दे॒व ह॒र्याः स्वः॑ऽव॒तीः अ॒पः ए॒न ज॒येम॑ ॥११॥ तु वि॒ऽग्नी॒वः वृ॒षभः
 वृ॒ध॒नः अ॒श॒नु अ॒र्येः सं अ॒जा॒ति वे॒दः इति॑ इ॒मं अ॒ग्निं अ॒मृताः
 अ॒वो॒चन् ब॒र्हिष्म॑ते म॒न॒वे श॒र्म यंस॑त् ह॒विष्म॑ते म॒न॒वे श॒र्म यंस॑त्
 ॥ १२ ॥ १५ ॥

॥३॥ त्वं अ॒ग्ने व॒रुणः॑ जा॒यसे॑ यत् त्वं मि॒त्रः भ॒व॒सि॒ यत् सं॒ऽइ॒न्द्रः
 त्वे॒ विश्वे॑ स॒हसः॑ पु॒त्र दे॒वाः त्वं इ॒न्द्रः दा॒शुषे॑ म॒र्याय॑ ॥१॥ त्वं अ॒र्ये॒मा
 भ॒व॒सि॒ यत् क॒नीना॑ नाम॒ स्व॒धाऽव॑न् गुह्यं बि॒भर्षि॑ अ॒जंति॑ मि॒त्रं
 सु॒ऽधि॒तं न॒गोभिः॑ यत् दं॒ऽप॒ती॒ स॒ऽम॒न॒सा कृ॒णोषि॑ ॥२॥ तव॑ अ॒ग्ने
 म॒रुतः॑ म॒र्जय॑न्त रु॒द्र यत् ते॒ जनि॑म॒ चारु॑ चि॒त्रं प॒दं यत् वि॒ष्णोः उ॒-
 प॒ऽमं नि॒ऽधा॒यि ते॒न पा॒सि गुह्यं॑ नाम॒ गोना॑ ॥३॥ तव॑ अ॒ग्नि॒या सु॒-
 ऽदृ॒शः दे॒व दे॒वाः पुरु॑ द॒धानाः॑ अ॒मृतं॑ स॒प॒त॒ होता॑रं अ॒ग्निं म॒नुषः॑
 नि॒ से॒दुः द॒श॒स्य॑न्तः उ॒शि॒जः शंस॑ आ॒योः ॥४॥ न त्वत् होता॑ पूर्वेः अ॒ग्ने
 य॒जी॒यान॑ न का॒र्यैः परः॑ अ॒स्ति स्व॒धाऽवः॑ वि॒शः च॒ यस्याः॑ अ॒ति॒-
 थिः भ॒वा॒सि॒सः य॒ज्ञेन॑ व॒न॒वत् दे॒व म॒र्ता॑न् ॥५॥ व॒यं अ॒ग्ने व॒नु॒याम॑
 त्वाऽ॒ज॒ताः व॒सुऽय॒वः ह॒विषा॑ बु॒ध्य॒मानाः॑ व॒यं स॒ऽम॒र्ये वि॒दथे॑षु
 अ॒ह्ना व॒यं रा॒या स॒हसः॑ पु॒त्र म॒र्ता॑न् ॥६॥ १६॥ यः नः॑ आ॒गः अ॒भि
 ए॒नः भ॒रा॒ति अ॒धि इ॒त् अ॒घं अ॒घऽशं॑ से॒ द॒धा॒त॒ ज॒हि चि॒कित्वाः॑ अ॒-
 भि॒ऽश॒स्ति ए॒तां अ॒ग्ने यः नः॑ म॒र्चय॑ति द्॒वये॑न ॥७॥ त्वां अ॒स्याः वि॒-
 ऽउ॒षि दे॒व पूर्वे॑ दू॒तं कृ॒ण्वानाः॑ अ॒य॒ज॑न्त ह॒व्यैः सं॒ऽस्ये॑ यत् अ॒ग्ने ई॒यसे॑
 र॒यी॒णां दे॒वः म॒र्तैः व॒सुऽभिः॑ इ॒ध्य॒मानः॑ ॥८॥ अ॒व॒स्पृ॒धि पि॒तर॑ यो॒धि
 वि॒ज्ञान॑ पु॒त्रः यः ते॒ स॒हसः॑ सू॒नो ज॒हे क॒दा चि॒कित्वाः॑ अ॒भि च॒क्ष॑से
 नः॑ अ॒ग्ने क॒दा अ॒मृत॑ऽचित् या॒त॒या॒से ॥९॥ भूरि॑ नाम॒ वंद॑मानः द॒-

धाति पिता वसो यदि तत् जोषयासे कुवित देवस्य सहसा च-
 कानः सुखं अग्निः वनते ववृधानः ॥ १० ॥ त्वं अंग जरितारं यविष्ठ
 विश्वानि अग्ने दुःइता अतिं पर्षि स्तेनाः अहश्चन रिपवः जना-
 सः अज्ञातऽकेताः वृजिनाः अभूवन् ॥ ११ ॥ इमे यामांसः तद्विक्
 अभूवन् वसवे वा तत् इत् आगः अवाचि न अहं अयं अग्निः अ-
 भिऽशस्तये नः न रिषते ववृधानः परा दात् ॥ १२ ॥ १७ ॥

॥ ४ ॥ त्वां अग्ने वसुऽपतिं वसूनां अभि प्र मंदे अध्वरेषु राजन्
 त्वया वाजं वाजऽयंतः जयेम अभि स्याम पृत्सुतीः मर्त्यानां ॥ १ ॥
 हव्यऽवाद् अग्निः अजरः पिता नः विऽभुः विभाऽवा सुऽदृशीकः
 अस्मे सुऽगार्हपत्याः सं इषः दिदीहि अस्मद्यं कसं मिमीहि श्रवा-
 सि ॥ २ ॥ विशां कविं विश्वपतिं मानुषीणां शुचिं पावकं घृतऽपृष्ठं
 अग्निं नि होतारं विश्वऽविदं दधिध्वे सः देवेषु वनते वायसीणि
 ॥ ३ ॥ जुषस्व अग्ने इत्तया सऽजोषाः यतमानः रश्मिऽभिः सूर्यस्य
 जुषस्व नः संऽइधं जातऽवेदः आ च देवान हविऽअद्याय वक्षि
 ॥ ४ ॥ जुष्टः दमूनाः अतिथिः दुरोणे इमं नः यज्ञं उप याहि विद्वान्
 विश्वाः अग्ने अभिऽयुजः विऽहत्य शत्रुऽयतां आ भर भोजनानि
 ॥ ५ ॥ १८ ॥ वधेन दस्युं प्र हि चातयस्व वयः कृण्वानः तन्वे स्वायै पि-
 पर्षि यत् सहसः पुच देवान सः अग्ने पाहि नृतम वाजं अस्मान्
 ॥ ६ ॥ वयं ते अग्ने उक्थैः विधेम वयं हव्यैः पावक भद्रऽशोचे अस्मे
 रयिं विश्वऽवारं सं इन्व अस्मे विश्वानि द्रविणानि धेहि ॥ ७ ॥
 अस्माकं अग्ने अध्वर जुषस्व सहसः सूनो चिऽसधस्थ हव्यं वयं
 देवेषु सुऽकृतः स्याम शर्मणा नः चिऽवह्येन पाहि ॥ ८ ॥ विश्वानि
 नः दुऽगहा जातऽवेदः सिंधुं न नावा दुऽइता अतिं पर्षि अग्ने

अ० ३. अ० ६. व० २२.] ॥ ३१३ ॥ [म० ५. अ० १. सू० ६.]

अत्रिऽवत् नमसा गृणानः अस्माकं बोधि अविता तनूना ॥ ९॥
यः त्वा हृदा कीरिणा मन्यमानः अमर्त्यं मर्त्यः जोहवीमि जात-
ऽवेदः यशः अस्मासु धेहि प्रऽजाभिः अग्ने अमृतऽत्वं अश्यां ॥ १०॥
यस्मै त्वं सुऽकृते जातऽवेदः ऊं लोकं अग्ने कृणवः स्योनं अश्विनै-
सः पुत्रिणं वीरऽवैतं गोऽमैतं रयिं नशते स्वस्ति ॥ ११॥ १२॥

॥ ५॥ सुऽसमिद्धाय शोचिषे घृतं तीव्रं जुहोत न अग्नये जातऽवे-
दसे ॥ १॥ नराशंसः सुसूदति इमं यज्ञं अदाभ्यः कविः हि मधुऽह-
स्त्यः ॥ २॥ ईळितः अग्ने आ वह इन्द्रं चित्रं इह प्रियं सुऽस्त्रैः रथेभिः
ऊतये ॥ ३॥ ऊर्णोऽमदाः वि प्रथस्व अभि अर्काः अनूषत भवनः
शुभ्र सातये ॥ ४॥ देवीः द्वारः वि अयध्वं सुप्रऽअयनाः नः ऊतये
प्रऽप्रं यज्ञं पृणीत न ॥ ५॥ २० ॥ सुऽप्रतीके० वयःऽवृधा यज्ञी-
कृतस्य मातरा दोषा उषसं ईमहे ॥ ६॥ वार्तस्य पत्न्यं ईळिता
दैव्या होतारा मनुषः इमं नः यज्ञं आगतं ॥ ७॥ इळा सरस्वती म-
ही तिस्रः देवीः मयःऽभुवः बर्हिः सीदंतु अस्त्रिधः ॥ ८॥ शिवः त्वष्टः
इह आ गहि विऽभुः पोषे उत त्मना यज्ञेऽयज्ञे नः उत अव ॥ ९॥
यत्र वेत्थ वनस्पते देवानां गुह्या नामानि तत्र हव्यानि गमय
॥ १०॥ स्वाहा अग्नये वरुणाय स्वाहा इंद्राय मरुतऽभ्यः स्वाहा
देवेभ्यः हविः ॥ ११ ॥ २१ ॥

॥ ६॥ अग्निं तं मन्ये यः वसुः अस्तं यं यंति धेनवः अस्तं अर्वतः
आशवः अस्तं नित्यासः वाजिनः इषं स्तोतृऽभ्यः आ भर ॥ १॥ सः
अग्निः यः वसुः गृणे सं यं आऽयंति धेनवः सं अर्वतः रघुऽद्रुवः सं
सुऽजातासः सूरयः इषं स्तोतृऽभ्यः आ भर ॥ २॥ अग्निः हि वाजिनं

वि॒शे ददा॑ति वि॒श्वऽर्च॑षणिः अ॒ग्निः रा॒ये सु॒ऽआ॒भुवँ॑ सः प्री॒तः या॒-
 ति॒ वा॒र्यै इ॒षं स्तो॒तृऽभ्यः॑ आ॒भ॒॥ ३ ॥ आ॒ ते अ॒ग्ने इ॒धीम॒हि ह्यु॒ऽम॒तं
 दे॒व अ॒ज॒रं यत् ह॒ स्या॒ ते प॒नीय॑सी सं॒ऽइत् दी॒द॒यति॑ द्यवि॒ इ॒षं स्तो॒-
 तृऽभ्यः॑ आ॒भ॒॥ ४ ॥ आ॒ ते अ॒ग्ने ऋ॒चा ह॒विः शु॒क्रस्य॑ शो॒चिषः॑ प॒ते
 सु॒ऽचंद्र॑ द॒स्य वि॒श॒प॒ते ह॒व्यऽवा॒ट॒ तुभ्यँ॑ हू॒यते॑ इ॒षं स्तो॒तृऽभ्यः॑ आ॒भ॒॥
 ५ ॥ २२ ॥ प्रो॑त्ये अ॒ग्नयः॑ अ॒ग्निषु॑ वि॒श्वं पु॒ष्यंति॑ वा॒र्यै ते हि॒न्विरे॒ ते इ॒-
 न्विरे॒ ते इ॒षण्यं॑ति आ॒नु॒षक् इ॒षं स्तो॒तृऽभ्यः॑ आ॒भ॒॥ ६ ॥ तव॑त्ये
 अ॒ग्ने अ॒र्चयः॑ म॒हि ब्रा॒ध॒न्त वा॒जिनः॑ ये प॒त्वऽभिः॑ श॒फानाँ॑ ब्र॒जाभु॒-
 र॒न्त॒ गोनाँ॑ इ॒षं स्तो॒तृऽभ्यः॑ आ॒भ॒॥ ७ ॥ नवाँ॑ नः अ॒ग्ने आ॒भ॒ स्तो॒तृ॒-
 ऽभ्यः॑ सु॒ऽक्षि॒तीः इ॒षः ते स्या॒म॒ ये आ॒नृ॒चुः त्वाऽदू॒तासः॑ द॒मेऽद॒मे
 इ॒षं स्तो॒तृऽभ्यः॑ आ॒भ॒॥ ८ ॥ उ॒भे सु॒ऽचंद्र॑ स॒र्पिषः॑ द॒र्वीः श्री॒णीषे
 आ॒स॒नि उ॒तो नः॑ उ॒त् पु॒पू॒र्याः उ॒क्थेषु॑ श॒व॒सः प॒ते इ॒षं स्तो॒तृऽभ्यः॑
 आ॒भ॒॥ ९ ॥ ए॒व अ॒ग्निं अ॒ज॒र्य॒मुः गीः॑ऽभिः य॒ज्ञेभिः॑ आ॒नु॒षक् द॒ध॒त्
 अ॒स्मे सु॒ऽवी॒र्यै उ॒त् त्य॒त् आ॒शुऽअ॒श्व्यै इ॒षं स्तो॒तृऽभ्यः॑ आ॒भ॒॥
 १० ॥ २३ ॥

॥ ७ ॥ सखा॑यः सं॒ वः स॒म्य॒चै॒ इ॒षं स्तो॒मं च॒ अ॒ग्नये॑ व॒र्षि॒ष्टाय॑क्षि॒-
 ती॒नां ऊ॒र्जः म॒ग्ने स॒ह॒स्व॒ते ॥ १ ॥ कु॒चं चि॒त् यस्य॑ सं॒ऽऋ॒तौ र॒खाः नरः॑
 नृ॒ऽस॒द॒ने अ॒र्ह॒तः चि॒त् यं इ॒ध॒ते सं॒ऽज॒न॒य॒ति ज॒न्तवः॑ ॥ २ ॥ सं॒ यत्
 इ॒षः व॒नाम॑हे सं॒ ह॒व्या मा॒नु॒षाणां॑ उ॒त् ह्यु॒न्नस्य॑ श॒व॒सा ऋ॒तस्य॑
 र॒श्मिं आ॒द॒दे ॥ ३ ॥ सः स॒ कृ॒णो॒ति के॒तुं आ॒ नक्तं॑ चि॒त् दू॒रे आ॒स॒ते
 पा॒व॒कः यत् व॒न॒स्पती॑न् प्र॒ स॒ मि॒नाति॑ अ॒ज॒रः ॥ ४ ॥ अ॒व॒ स॒ यस्य॑
 वे॒ष॒णे स्वेदं॑ प॒थिषु॑ जु॒ह॒ति अ॒भि ई॒ अ॒हं स्व॑ऽजे॒न्यं भूमं॑ पृ॒ष्ठाऽइ॒व
 रु॒ह॒ः ॥ ५ ॥ २४ ॥ यं म॒र्यैः पु॒रु॒ऽस्पृ॒हं वि॒द॒त् वि॒श्वस्य॑ धा॒य॒से प्र॒ स्वा॒-

दनं पि॒त॒नां अ॒स्तऽता॒तिं चि॒त् आ॒यवे॑ ॥६॥ सः हि स्म॒धन्व॑ आ॒-
 ऽक्षि॑तं दा॒तां न दा॒ति आ प॑शुः हि॒रिऽश्म॑श्रुः शु॒चिऽदन॑ ऋ॒भुः
 अ॒नि॒भृ॒तऽत॒वि॒षिः ॥७॥ शु॒चिः स्म॒यस्मै॑ अ॒त्रिऽवत् प्र॑ स्व॒धितिः-
 ऽइ॒व री॑यते सु॒ऽसूः अ॒सूत॑ मा॒ता क्रा॒णा यत् आ॒न॒शे भ॑गौ ॥८॥ आ
 यः ते॒ स॒र्पिःऽआ॒सुते॒ अ॒ग्रे शं अ॒स्ति धा॑यसे आ ए॒षु द्यु॒म्नं उ॒त श्र॑वः
 आ चि॒त्तं म॒त्येषु॑ धाः ॥९॥ इति॑ चि॒त् म॒न्युं अ॒ग्निजः॑ त्वाऽदा॑तं आ
 प॑शुं द॒दे आ॒त् अ॒ग्रे अ॒पृ॒णतः॑ अ॒त्रिः स॒स॒ह्यात् द॑स्यु॒न् इ॒षः स॒स॒-
 ह्यात् नृ॒न् ॥ १० ॥ २५ ॥

॥८॥ त्वां अ॒ग्रे ऋ॒तऽय॑वः सं ई॒धिरे॒ प्र॒त्नं प्र॒त्नासः॑ ऊ॒तये॑ स॒हः-
 ऽकृ॒त॒ पुरु॑ऽच॒द्रं य॒ज॒तं वि॒श्व॑धा॒यसं॑ द॒मून॑सं गृह॑ऽप॒तिं वो॑र॒ण्यं ॥१॥
 त्वां अ॒ग्रे अ॒ति॒थिं पू॒र्व्यं वि॒शः शो॒चिःऽके॑शं गृह॑ऽप॒तिं नि से॒दिरे॑
 बृ॒ह॒तऽके॑तुं पुरु॑ऽरूपं ध॒नऽस्पृ॑तं सु॒ऽश॒र्मा॑णं सु॒ऽअ॒व॑सं ज॒र॒तऽवि॑षं
 ॥ २ ॥ त्वां अ॒ग्रे मा॒नु॒षीः ई॒ळ॒ते वि॒शः हो॒त्राऽवि॑दं वि॒विचिं॑
 र॒त्नऽधा॑तं मं गु॒हां संतं॑ सु॒ऽभ॒ग॒ वि॒श्व॑ऽदर्श॑तं तु वि॒ऽस्व॒न॒सै सु॒ऽय॒जं
 घृ॒तऽश्रि॑यं ॥३॥ त्वां अ॒ग्रे ध॒र्णे॒सिं वि॒श्व॑धा॒ व॒यं गीः॑ऽभिः गृ॒ण॑तः
 न॒म॒सा उ॒प॒ से॒दि॒म॒ सः नः॑ जु॒ष॒स्व॒ संऽइ॒धा॒नः अ॒ंगि॒रः दे॒वः म॒र्ते॒स्य
 य॒श॒सा सु॒दी॒तिऽभिः॑ ॥४॥ त्वं अ॒ग्रे पु॒रु॑ऽरूपः वि॒शेऽवि॒शे व॑यः
 द॒धा॒सि प्र॒त्नऽयां पु॒रु॑ऽस्तु॒त पु॒रु॒णि अ॒न्ना स॑ह॒सा वि रा॒ज॒सि
 त्वि॒षिः सा ते॒ ति॒त्वि॒षा॒ण॒स्य न आ॑ऽधृ॒षे ॥५॥ त्वां अ॒ग्रे संऽइ॒धा॒नं
 य॒वि॒ष्ट्य दे॒वाः द॒तं च॒क्रिरे॒ ह॒व्यऽवा॑ह॒नं उ॒रु॑ऽज॒य॑सं घृ॒तऽयो॑निं
 आ॑ऽहु॒तं त्वे॒षं चक्षुः॑ द॒धिरे॒ चो॒द॒य॒तऽम॑ति ॥६॥ त्वां अ॒ग्रे प्र॑ऽदि॒वः
 आ॑ऽहु॒तं घृ॒तैः सु॒न्नऽय॑वः सु॒ऽस॒मि॒धां सं ई॒धिरे॒ सः व॒वृ॒धा॒नः ओ॒ष॒-
 धी॒भिः उ॒क्षि॒तः अ॒भि ज॒या॑सि पा॒थि॒वा वि ति॑ष्ठ॒से ॥७॥ २६ ॥ ८ ॥ ३॥

॥१॥ त्वां अग्ने हविर्भूतः देवं मर्तासः ईळते मन्ये त्वा जातऽवे-
 दसं सः हव्या वक्षि आनुषक् ॥ १ ॥ अग्निः होता दास्वतः क्षयस्य
 वृक्तऽवर्हिषः सं यज्ञासः चरति यं सं वाजासः श्रवस्यवः ॥ २ ॥ उत
 स्म यं शिश्रुं यथा नवं जनिष्ट अरणीं धर्तारं मानुषीणां विशां
 अग्निं सुऽअध्वरं ॥ ३ ॥ उत स्म दुऽगृभीयसे पुत्रः न ह्यार्याणां पुरु-
 यः दग्धा असि वना अग्ने पशुः न यवसे ॥ ४ ॥ अध स्म यस्य अर्चयः
 सम्यक् संऽयंति धूमिनः यत् ई अहं चितः दिवि उप धमाताऽइव
 धर्मति शिशीते ध्मातरि यथा ॥ ५ ॥ तव अहं अग्ने ऊतिऽभिः मि-
 चस्य च प्रशस्तिऽभिः जेषऽयुतः न दुऽइता तुर्याम मर्त्यानां ॥ ६ ॥
 तं नः अग्ने अभिनरः रयिं सहस्वः आ भर सः क्षेपयत् सः पोषयत्
 भुवत् वाजस्य सातये उत एधि पृतऽसु नः वृधे ॥ ७ ॥ १ ॥

॥ १० ॥ अग्ने ओजिष्ठं आ भर द्युम्नं अस्मभ्यं अग्निऽगो० प्रनः राया
 परीणसा रत्तिं वाजाय पंथां ॥ १ ॥ त्वं नः अग्ने अद्भुतं क्रत्वा दक्षस्य
 मंहना त्वे असुर्य आ अरुहत् क्राणा मिचः न यज्ञियः ॥ २ ॥ त्वं नः
 अग्ने एषां गयं पुष्टिं च वर्धय ये स्तोमैभिः प्र सूरयः नरः मघानि
 आनशुः ॥ ३ ॥ ये अग्ने चंद्र ते गिरः श्रुभंति अश्वऽराधसः शुष्मैभिः
 शुष्मिणः नरः दिवः चित् येषां बृहत् सुऽकीर्तिः बोधति त्मना
 ॥ ४ ॥ तव त्वे अग्ने अर्चयः भ्राजंतः यंति धृष्णुऽया परिऽज्मानः न
 विऽद्युतः स्वानः रथः न वाजऽयुः ॥ ५ ॥ नु नः अग्ने ऊतये सऽबा-
 धसः च रातये अस्माकासः च सूरयः विश्वाः आशाः तरीषणि ॥ ६ ॥
 त्वं नः अग्ने अंगिरः स्तुतः स्तवानः आ भर होतः विभ्वऽसह रयिं
 स्तोतृऽभ्यः स्तवसे च नः उत एधि पृतऽसु नः वृधे ॥ ७ ॥ २ ॥

॥११॥ जनस्य गोपाः अजनिष्ट जागृविः अग्निः सुदक्षः सुवि-
 ताय नयसे घृतऽप्रतीकः बृहता दिविऽस्पृशा द्युऽमत विभाति
 भरतेभ्यः शुचिः ॥१॥ यज्ञस्य केतुं प्रथमं पुरऽहितं अग्निं नरः चि-
 ऽसधस्ये सं ईधिरे ईद्रेण देवैः सऽरथं सः बर्हिषि सीदत् नि होता
 यजथाय सुऽक्रतुः ॥२॥ असंऽमृष्टः जायसे माचोः शुचिः मंद्रः कविः
 उत् अतिष्ठः विवस्वतः घृतेन त्वा अवर्ययन् अग्ने आऽहुत धूमः ते
 केतुः अभवत् दिवि श्रितः ॥३॥ अग्निः नः यज्ञं उप वेतु साधुऽया
 अग्निं नरः वि भरते गृहेऽगृहे अग्निः दूतः अभवत् हव्यऽवाहनः
 अग्निं वृणानाः वृणते कविऽक्रतुं ॥४॥ तुभ्य इदं अग्ने मधुमतऽतमं
 वचः तुभ्य मनीषा इयं अस्तु शंहदेत्वां गिरः सिंधुऽइव अवनीः म-
 हीः आ पृणंति शवसा वर्धयति च ॥५॥ त्वां अग्ने अंगिरसः गुहा
 हितं अनु अविंदन् शिश्रियाणं वनेऽवने सः जायसे मथ्यमानः
 सहः महत् त्वां आहुः सहसः पुत्रं अंगिरः ॥६॥ ३॥

॥१२॥ प्र अग्नये बृहते यज्ञियाय ऋतस्य वृष्णे असुराय मन्त्रं
 घृतं न यज्ञे आस्ये सुऽपूतं गिरं भरे वृषभाय प्रतीची ॥१॥ ऋतं चि-
 कित्वः ऋतं इत् चिकिद्धि ऋतस्य धाराः अनु तृधि पूर्वीः न अहं
 यातुं सहसा न ह्वयेन ऋतं सपामि अरुषस्य वृष्णः ॥२॥ कया नः
 अग्ने ऋतयन् ऋतेन भुवः न वेदाः उचयस्य नयः वेद मे देवः ऋ-
 तुऽपाः ऋतूनां न अहं पतिं सनितुः अस्य रायः ॥३॥ के ते अग्ने
 रिपवे बंधनासः के पायवः सनिषत् द्युऽमतः के धासिं अग्ने अनृ-
 तस्य पांति के असंतः वचसः संति गोपाः ॥४॥ सखायः ते विष्णु-
 णाः अग्ने एते शिवासः संतः अशिवाः अभूवन् अधूर्षत स्वयं एते
 वचःऽभिः ऋजुऽयते वृजिनानि ब्रुवन्तः ॥५॥ यः ते अग्ने नमसा

अ० ४. अ० १. व० ७.] ॥ ३१८ ॥ [म० ५. अ० २. सू० १५.

यज्ञं ईदृष्टं ऋतं सः पाति अरुषस्य वृष्णः तस्य क्षयः पृथुः आ साधुः
एतु मऽसस्त्रीणस्य नहुषस्य शेषः ॥ ६ ॥ ४ ॥

॥ १३ ॥ अर्चतः त्वा हवामहे अर्चतः सं इधीमहि अग्ने अर्चतः
ऊतये ॥ १ ॥ अग्नेः स्तोमं मनामहे सिधं अद्य दिविऽस्पृशः देवस्य
द्रविणस्य वः ॥ २ ॥ अग्निः जुषत नः गिरः होता यः मानुषेषु आ सः
यक्षत दैव्यं जनं ॥ ३ ॥ त्वं अग्ने सऽप्रथाः असि जुष्टः होता वरेण्यः
त्वया यज्ञं वि तन्वते ॥ ४ ॥ त्वां अग्ने वाजऽसातमं विप्राः वर्धति सु-
ऽस्तुतं सः नः रास्व सुऽवीर्यं ॥ ५ ॥ अग्ने नेमिः अरानऽइव देवान्
त्वं परिऽभूः असि आ राधः चिचं ऋजसे ॥ ६ ॥ ५ ॥

॥ १४ ॥ अग्निं स्तोमेन बोधय संऽइधानः अमर्त्यं हव्या देवेषु नः
दधत ॥ १ ॥ तं अध्वरेषु ईळते देवं मतीः अमर्त्यं यजिष्ठं मानुषे जने
॥ २ ॥ तं हि शश्वतः ईळते सुचा देवं घृतऽश्रुता अग्निं हव्याय वो-
ळ्हे ॥ ३ ॥ अग्निः जातः अरोचत घ्नन् दस्यून ज्योतिषा तमः अ-
विदत् गाः अपः स्वः ॥ ४ ॥ अग्निं ईळेत्यं कविं घृतऽपृष्टं सपर्यत
वेतु मे शृण्वन्त हवन् ॥ ५ ॥ अग्निं घृतेन ववृधुः स्तोमेभिः विश्वऽचर्षे-
णिं सुऽआधीभिः वचस्युऽभिः ॥ ६ ॥ ६ ॥ १ ॥

॥ १५ ॥ प्रवेधसे कवये वेद्याय गिरं भरे यशसे पूर्याय घृतऽप्रसक्तः
असुरः सुऽशेवः रायः धर्ता धरुणः वस्वः अग्निः ॥ १ ॥ ऋतेन ऋतं
धरुणं धारयन्त यज्ञस्य शाके परमे विऽओमन् दिवः धर्मेन धरुणे
सेदुषः नृन् जातिः अजातान् अभिये न नक्षुः ॥ २ ॥ अंहऽयुवः तन्वः
तन्वते वि वयः महत् दुस्तरं पूर्याय सः संऽवतः नवऽजातः तुतु-

अ० ४. अ० १. व० १०.] ॥ ३१९ ॥ [म० ५. अ० २. सू० १८.]

ये॒त॒सिंहं॑ न॒ क्रुद्धं॑ अ॒भितः॑ परि॒स्थुः॑ ॥३॥ मा॒ताऽइ॒व यत् भर॑से प॒-
प्र॒थानः॑ ज॒नं॑ ज॒नं धा॑य॒से च॒क्ष॑से च॒ वयः॑ऽवयः ज॒र॑से॒ यत् द॑धानः
परि॒त्मना॑ वि॒षुऽरूपः॑ जि॒गा॒सि॑ ॥४॥ वा॒जः नु ते॒ शर्व॑सः पा॒तु अ॑तं
उ॒रुं दो॑र्धं ध॒रुणं॑ दे॒व रा॒यः प॒दं न ता॒युः गु॒हा द॑धानः म॒हः रा॒ये चि॒-
त॑र्यन् अ॒र्चिं अ॒स्पः० ॥ ५ ॥ ७ ॥

॥१६॥ बृ॒हत् व॑यः हि भा॒नवे॑ अ॒र्चं दे॒वाय॑ अ॒मये॑ यं मि॒त्रं न प्र॑-
श॒स्तिऽभिः॑ म॒र्तासः॑ द॒धिरे॑ पु॒रः ॥१॥ सः हि द्युऽभिः॑ ज॒नानां॑ हो॒ता
द॒क्षस्य॑ बा॒ह्यो वि॒ह्व्यं अ॒ग्निः आ॒नुष॑क् भ॒गः न वा॑रं च॒रु॑ण॒ति ॥२॥
अ॒स्य स्तो॑मै म॒घो नः॑ स॒ख्ये वृ॒द्धऽशो॑चिषः वि॒श्वा य॑स्मिन् तु वि॒-
ऽस्व॒नि॒सं अ॒र्ये शु॒ष्मं आ॒ऽद॒धुः ॥३॥ अ॒ध हि अ॒ग्ने ए॒षां सु॒ऽवीर्य॑स्य
म॒ह॒ना तं॑ इ॒त् य॒हं न रो॑दसी॒ परि॑ श्रवः ब॒भूव॑तुः ॥४॥ नु नः॑ आ इ॒हि
वा॒र्यं अ॒ग्ने गृ॑णानः आ भ॒र॒ये व॒यं ये च॒ सूर॑यः स्व॒स्ति धा॑महे स॒चा
उ॒त ए॒धि पृ॒तऽसु नः॑ वृ॒धे ॥ ५ ॥ ८ ॥

॥१७॥ आ य॒ज्ञैः दे॒व म॒र्यैः इ॒त्या त॒व्यांसं॑ उ॒तये॑ अ॒ग्निं कृ॑ते सु॒-
ऽअ॒ध्वरे॑ पू॒रुः ई॒ळी॒त अ॒वसे॑ ॥१॥ अ॒स्य हि स्व॑र्यशः॒ऽतरः॑ आ॒सा
वि॒ऽध॒र्म॒न म॒न्यसे॑ तं ना॒कं चि॒चऽशो॑चिषं म॒दं परः॑ म॒नीष॑या ॥२॥
अ॒स्य वै अ॒सौ जुं॑ अ॒र्चिषा॑ यः अ॒यु॒क्त तु॒जा गि॒रा दि॒वः न य॑स्य रे॒-
त॒सा बृ॒हत् शो॑च॒न्ति अ॒र्चयः॑ ॥३॥ अ॒स्य ऋ॒त्वा वि॒ऽचे॒तसः॑ द॒सस्य॑
व॒सु र॑र्ये आ अ॒ध वि॒श्वा सु॒ हव्यः॑ अ॒ग्निः वि॒ष्णु प्र॑ श॒स्यते॑ ॥४॥ नु नः॑
इ॒त् हि वा॒र्यं आ॒सा स॒च॒न्त॒ सूर॑यः ऊ॒र्जैः न॒पा॒त अ॒भिष्ट॑ये पा॒हि श॒-
ग्धि स्व॒स्तये॑ उ॒त ए॒धि पृ॒तऽसु नः॑ वृ॒धे ॥ ५ ॥ ९ ॥

॥१८॥ प्रा॒तः अ॒ग्निः पु॒रुऽप्रि॑यः वि॒शः स्त॒वे॒त अ॒तिथिः॑ वि॒श्वा-

नि यः अमर्त्यः हव्या मर्तेषु रायति ॥ १ ॥ द्वितायः मृक्तऽवाहसे
स्वस्य दक्षस्य मंहना इंदुसः धत्ते आनुषक् स्तोता चित् ते अमर्त्य
॥ २ ॥ तं वः दीर्घायुऽशोचिषं गिरा हुवे मघोनां अरिष्टः येषां रथः
विअश्वऽदा वन ईयते ॥ ३ ॥ चित्रा वा येषु दीधितिः आसन् उक्था
पांति ये स्तीर्ण बर्हिः स्वऽनरे श्रवांसि दधिरे परि ॥ ४ ॥ ये मे पं-
चाशतं ददुः अश्वानां सधऽस्तुति द्युऽमत् अग्ने महि श्रवः बृहत्
कृधि मघोनां नृऽवत् अमृत नृणां ॥ ५ ॥ १० ॥

॥ १९ ॥ अभिअवऽस्थाः प्रजायते प्रववेः वत्रिः चिकेत उपऽस्यै
मातुः वि चष्टे ॥ १ ॥ जुहुरे वि चितयंतः अनिऽमिषं नृम्णं पांति
आ दृष्ट्वां पुरं विविशुः ॥ २ ॥ आ श्वेचेयस्य जंतवः द्युऽमत् वर्धत
कृष्टयः निष्कऽयीवः बृहत्ऽउक्थः एना मध्वा न वाजऽयुः ॥ ३ ॥
प्रियं दुग्धं न काम्यं अजामि जाम्योः सचा घर्मः न वाजऽजठरः
अदब्धः शश्वतः दभः ॥ ४ ॥ क्रीळन नः रश्मे आभुवः संभस्मना वा-
युनां वेविदानः ताः अस्य सन् धृषजः न तिग्माः सुऽसंशिताः व-
ह्यः वक्षणेऽस्थाः ॥ ५ ॥ ११ ॥

॥ २० ॥ यं अग्ने वाजऽसात्तमत्वं चित् मन्यसे रयितं नः गीऽभिः
श्रवाय्यं देवऽचा पनय युजं ॥ १ ॥ ये अग्ने न ईरयति ते वृद्धाः उयस्यं
शवसः अप द्वेषः अप हूरः अन्यऽव्रतस्य सश्चिरे ॥ २ ॥ होतारं त्वा
वृणीमहे अग्ने दक्षस्य साधनं यज्ञेषु पूर्य गिरा प्रयस्वतः हवा-
महे ॥ ३ ॥ इत्या यथा ते जतये सहसाऽवन दिवेऽदिवे राये ऋ-
ताय सुऽक्रतो गोभिः स्याम सधऽमादः वीरैः स्याम सधऽमादः
॥ ४ ॥ १२ ॥

॥२१॥ म॒नु॒ष्वत् त्वा॒ नि॒धी॒म॒हि॒ म॒नु॒ष्वत् सं॒ इ॒धी॒म॒हि॒ अग्ने॑ म॒नु॒ष्वत्
अ॒ग्निर॒ दे॒वान् दे॒वऽय॑ते य॒ज्ञः ॥१॥ त्वं हि॒ मानु॑षे जने॑ अग्ने॑
सु॒ऽप्री॑तः इ॒ध्यसे॑ सु॒चः त्वा॒ य॒न्ति॒ आ॒नु॒षक् सु॒जा॑त स॒र्षिःऽआ॑सुते
॥२॥ त्वां वि॒श्वे स॒जोष॑सः दे॒वासः दू॑तं अ॒क्रत॑ स॒पर्य॑तः त्वा॒ क॒वे य॒-
ज्ञेषु॑ दे॒वं ई॒ळते॑ ॥३॥ दे॒वं वः दे॒वऽय॑ज्यया अ॒ग्निं ई॒ळी॑त म॒र्यः सं॒-
ऽइ॒डः शु॒क्र॒दी॒दि॒हि च॑त॒स्य यो॒निं आ॒ अ॒स॒दः स॒स्य यो॒निं आ॒
अ॒स॒दः ॥ ४ ॥ १३ ॥

॥२२॥ प्र वि॒श्वऽसा॒मन् अ॒त्रिऽव॑त् अ॒र्चै पा॒वक् शौ॒चिषे॑यः
अ॒ध्वरे॑षु ई॒ड्यः हो॒ता म॒द्रऽत॑मः वि॒शि ॥१॥ नि अ॒ग्निं जा॑तऽवे॒दसं
द॒धा॑त दे॒वं च॑त्वि॒जं प्र य॒ज्ञः ए॒तु आ॒नु॒षक् अ॒द्य दे॒व्य॒चःऽत॑मः
॥२॥ चि॒कि॒त्वत्ऽम॑नसं त्वा॒ दे॒वं म॒र्ता॑सः ऊ॒तये॑ वरे॒ण्यस्य॑ ते अ॒वसः
इ॒या॒ना॒सः अ॒म॒न्म॒हि ॥३॥ अग्ने॑ चि॒कि॒द्धि अ॒स्य नः इ॒दं व॒चः स॒हस्य॑
तं त्वा॒ सु॒ऽशि॒प्र दं॑प॒ते स्तो॒मैः वर्ध॑ति अ॒च॒यः गीः॑ऽभिः शु॒भंति॑
अ॒च॒यः ॥ ४ ॥ १४ ॥

॥२३॥ अग्ने॑ स॒हं॑तं आ॒ भर॒द्यु॒न्नस्य॑ प्र॒ऽसहा॑ र॒यिं वि॒श्वाः यः च॒र्षे-
णीः अ॒भि आ॑सा वा॒जेषु॑ स॒सह॑त ॥१॥ तं अ॒ग्ने पृ॒त॒नाऽस॒हं र॒यिं
स॒ह॒स्वः आ॒ भर॒ त्वं हि स॒त्यः अ॒द्भुतः॑ दा॒ता वा॒जस्य॑ गो॒ऽम॑तः ॥२॥
वि॒श्वे हि त्वा॒ स॒जोष॑सः जना॑सः वृ॒क्तऽव॑र्हिषः हो॒ता रं स॒न्नऽसु॑
प्रि॒यं ब्य॑न्ति वा॒र्या॑ पुरु॒ ॥३॥ सः हि स्म॒ वि॒श्वऽच॑र्षे॒णिः अ॒भिऽमा॑ति
स॒हः द॒धे अ॒ग्ने ए॒षु क्ष॑येषु आ॒रे॒वत॑ नः शु॒क्र॒दी॒दि॒हि द्यु॑म॒त् पा॒वक्
दी॒दि॒हि ॥ ४ ॥ १५ ॥

॥२४॥ अग्ने॑ त्वं नः अ॒न्त॑मः उ॒त चा॒ता शि॒वः भ॒व व॒रु॒थ्यः वसुः॑

अ०४. अ०१. व० १९.] ॥ ३२२ ॥ [म० ५. अ० २. सू० २६.

अग्निः वसुऽश्रवाः अच्छं नक्षि द्युमतऽतमं रयिं दाः ॥ १ ॥ २ ॥ सः नः
बोधिः शुधिः हवः उरुष्य नः अघऽयतः समस्मात्तत्तत्वा शोचिष्ठदी-
दिऽवः सुम्नाय नूनं ईमहे सखिऽभ्यः ॥ ३ ॥ ४ ॥ १६ ॥

॥ २५ ॥ अच्छं वः अग्निं अवसे देवं गासि सः नः वसुः रासंत पुत्रः
ऋषूणां ऋतऽवा पर्वति द्विषः ॥ १ ॥ सः हि सत्यः यं पूर्वै चित् देवा-
सः चित् यं ईधिरे होतारं मद्रऽजिह्वं इत् सुदीतिऽभिः विभाऽवसुं
॥ २ ॥ सः नः धीती वरिष्ठया श्रेष्ठया च सुऽमत्या अग्ने रायः दिदीहि
नः सुवृक्तिऽभिः वरेण्य ॥ ३ ॥ अग्निः देवेषु राजति अग्निः मतेषु आ-
ऽविशन् अग्निः नः हव्यऽवाहनः अग्निं धीभिः सपर्येत ॥ ४ ॥ अग्निः
तु विश्वऽतमं तु विऽब्रह्माणं उतऽतमं अतूतं अवयतऽपतिं
पुत्रं ददाति दाश्रुषे ॥ ५ ॥ १७ ॥ अग्निः ददाति सतऽपतिं ससाहं यः
युधा नृऽभिः अग्निः अत्यं रघुऽस्य दै जेतारं अपराऽजितं ॥ ६ ॥ यत्
वाहिष्ठं तत् अग्नये बृहत् अर्चं विभाऽवसो० महिषीऽइव त्वत्
रयिः त्वत् वाजाः उत ईरते ॥ ७ ॥ तव द्युऽमतं अर्चयः यावाऽइव
उच्यते बृहत् उतो ते तन्यतुः यथा स्वानः अर्तं त्मना दिवः ॥ ८ ॥
एव अग्निं वसुऽयवः सहसा नं ववदिम सः नः विश्वाः अति द्विषः
पर्वत नावाऽइव सुऽक्रतुः ॥ ९ ॥ १८ ॥

॥ २६ ॥ अग्ने पावक रोचिषां मद्रया देव जिह्वा आ देवान् व-
क्षि यक्षि च ॥ १ ॥ तं त्वा घृतऽस्रो० ईमहे चिचऽभानो० स्वऽदृशं
देवान् आ वीतये बृह ॥ २ ॥ वीतिऽहोचं त्वा कवे द्युऽमतं सं इधी-
महि अग्ने बृहंतं अध्वरे ॥ ३ ॥ अग्ने विश्वेभिः आ गृहि देवेभिः हव्य-
ऽदातये होतारं त्वा वृणीमहे ॥ ४ ॥ यजमानाय सुन्वते आ अग्ने

अ० ४. अ० १. व० २२.] ॥ ३२३ ॥ [म० ५. अ० २. सू० २८.]

सु० वीर्यं वह देवैः आ सत्सि बर्हिषि ॥ ५ ॥ १९ ॥ सं० इ० धानः सहस्र-
 ऽजित अग्रे धर्माणि पुष्यसि देवानां दूतः उक्थ्यः ॥ ६ ॥ नि अग्निं
 जात० वेदसं होत्र० वाहं यविष्ठयं दधात देवं ऋत्विजं ॥ ७ ॥ प्र यज्ञः
 एतु आनुषक् अद्य देवव्यचः ऽतमः स्तृणीत बर्हिः आ० सदे ॥ ८ ॥ आ
 इदं मरुतः अश्विना मित्रः सीदंतु वरुणः देवासः सर्वया विशा
 ॥ ९ ॥ २० ॥

॥ २७ ॥ अनस्वन्ता सत० पतिः ममहे मे गावा चेतिष्ठः असुरः
 मघोनः चैवृणः अग्रे दश० भिः सहस्रैः वैश्वानर चि० अरुणः चि-
 केत ॥ १ ॥ यः मे शता च विंशतिं च गोनां हरीं च युक्ता सु० धुरा द-
 दाति वैश्वानर सु० स्तुतः ववृधानः अग्रे यच्छं चि० अरुणाय शर्म
 ॥ २ ॥ एव ते अग्रे सु० मतिं चकानः नविष्ठाय नवमं वसदस्युः यः मे
 गिरः तुवि० जातस्य पूर्वीः युक्तेन अभि चि० अरुणः गृणाति ॥ ३ ॥
 यः मे इति प्र० वोचति अश्व० मेधाय सूरये ददत ऋचा सनि यते
 ददत मेधां ऋत० यते ॥ ४ ॥ यस्य मा परुषाः शतं उत० हर्षयति
 उक्ष्णः अश्व० मेधस्य दानाः सोमाः ऽइव चि० आशिरः ॥ ५ ॥ इंद्रा-
 ग्री शतदा विं अश्व० मेधे सु० वीर्यं क्षुचं धारयतं बृहत् दिवि मूर्यै-
 ऽइव अजरं ॥ ६ ॥ २१ ॥

॥ २८ ॥ सं० इ० अग्निः दिवि शोचिः अश्रेत प्रत्यङ् उषसं उर्वि-
 या विभाति एति प्राची विश्व० वारा नमः ऽभिः देवान ईळाना
 हविषा घृताची ॥ १ ॥ सं० इ० ध्यमानः अमृतस्य राजसि हविः कृ-
 ण्वंतं सचसे स्वस्तये विश्वे सः धत्ते द्रविणं यं इन्वसि आतिथ्यं अग्रे
 नि च धत्ते इत् पुरः ॥ २ ॥ अग्रे शर्धं महते सौभगाय तव द्युम्ना-

नि॒ उ॒तऽत॒मानि॒संतु॒ संजाऽऽप॒त्यं सु॒ऽयम॑ आ कृ॒णु॒ष्व श॒त्रुऽय॒तां
अ॒भि ति॒ष्ठ म॒हांसि॑ ॥३॥ सं॒ऽइ॒द्वस्य॑ प्र॒ऽम॒हसः॑ अ॒मे व॒दे॒तव॑ अ॒र्य
वृ॒षभः॑ ह्यु॒स्रऽवा॒न अ॒सि॒सं अ॒ध्वरे॑षु॒ इ॒ध्यसे॑ ॥४॥ सं॒ऽइ॒द्वः अ॒मे आ॒
ऽहु॒त दे॒वान॒ यक्षि॑ सु॒ऽअ॒ध्व॒रत्वं हि॒ हव्यऽवा॒ट अ॒सिं ॥५॥ आ जु॒हो॒त
तु॒व॒स्यत॑ अ॒ग्निं प्र॒ऽयति॑ अ॒ध्वरे॑ वृ॒णी॒ध्वं ह॒व्यऽवा॒हनं॑ ॥६॥ २२॥

॥२१॥ ची अ॒र्ये॒मा म॒नुषः॑ दे॒वऽता॑ता ची रो॒चना॑ दि॒व्या धा॒रय॑त
अ॒र्चैति॒ त्वा म॒रुतः॑ पू॒तऽद॑क्षाः त्वं ए॒षां ऋ॒षिः इं॒द्र अ॒सि॒धीरः॑ ॥१॥
अ॒नु॒ यत् ई॒ म॒रुतः॑ म॒ंदसा॑नं आ॒र्चैन॑ इं॒द्रं प॒पि॒ऽवांसं॑ सु॒तस्य॑ आ
अ॒दत्त॑ व॒ज्रं अ॒भि यत् अ॒हिं ह॒न् अ॒पः य॒ह्नीः अ॒मृज॑त॒ सर्त॑वै॒ जं
॥२॥ उ॒त ब्र॒ह्मा॒णः म॒रुतः॑ मे अ॒स्य इं॒द्रः सो॒मस्य॑ सु॒ऽसु॒तस्य॑ पे॒याः
तत् हि॒ हव्यं॑ म॒नुषे॒गाः अ॒वि॒दत् अ॒हन॑ अ॒हिं प॒पि॒ऽवा॒न इं॒द्रः अ॒स्य
॥३॥ आ॒त् रो॒दसी॑ वि॒ऽत॒रं वि॒स्क॒भा॒यत् सं॒ऽवि॒व्या॒नः चि॒त् भि॒
यसे॑ मृ॒गं कः० जि॒गर्ति॑ इं॒द्रः अ॒पऽज॑गृ॒राणः॑ प्र॒ति श्व॑संतं अ॒व दा॒
न॒वं ह॒न् ॥४॥ अ॒ध॒ क्र॒त्वा म॒घऽव॒न् तु॒भ्यं दे॒वाः अ॒नु वि॒श्वे अ॒दुः
सो॒मऽपे॒र्य॑ यत् सूर्ये॒स्य ह॒रि॒तः प॒त॑तीः पु॒रः स॒तीः उ॒प॒राः ए॒तं शे॒कः०
॥५॥ २३॥ न॒वं यत् अ॒स्य न॒वति॑ च भो॒गान् सा॒कं व॒ज्रेण॑ म॒घऽ
वा वि॒ऽवृ॒श्चत् अ॒र्चैति॑ इं॒द्रं म॒रुतः॑ स॒धऽस्ये॑ चै॒स्तु॒भेन॑ व॒चसा॑
बा॒धत् द्यां॑ ॥६॥ सखा॑ स॒ख्ये अ॒प॒चत् तू॒र्यं अ॒ग्निः अ॒स्य क्र॒त्वा म॒
हि॒षा ची श॒तानि॑ ची सा॒कं इं॒द्रः म॒नुषः॑ स॒रांसि॑ सु॒तं पि॒बत् वृ॒त्रऽ
ह॒त्या॒य सो॒मं ॥७॥ ची यत् श॒ता म॒हिषा॑णां अ॒धः माः॑ ची स॒रांसि॑
म॒घऽवा॑ सो॒म्या अ॒पाः का॒रं न वि॒श्वे अ॒हंत॑ दे॒वाः भ॒रं इं॒द्रा॒य यत्
अ॒हिं ज॒घान॑ ॥८॥ उ॒श॒ना॑ यत् स॒हस्यैः॑ अ॒यातं॑ गृ॒हं इं॒द्रं जू॒जुवा॑नेभिः
अ॒श्वैः व॒न्वा॒नः अ॒च स॒ऽरथं॑ य॒याथ॑ कु॒त्से॒न दे॒वैः अ॒व॒नोः ह॒ शु॒षां

अ० ४. अ० १. व० २६.] ॥ ३२५ ॥ [म० ५. अ० २. सू० ३०.]

॥९॥ प्र॒ अ॒न्यत् च॒क्रं अ॒वृहः॒ सूर्य॑स्य कु॒त्साय॑ अ॒न्यत् व॑रि॒वः या॑त॒वे
अ॒कः० अ॒नासः॑ द॒स्यून॑ अ॒मृणः॒ व॒धेन॑ नि दु॒र्यो॒णे अ॒वृण॑क् मृ॒ध-
ऽवा॑चः ॥ १० ॥ २४ ॥ स्तो॒मासः॑ त्वा॒ गौरि॑ऽवी॒तेः अ॒व॒र्धेन॑ अ॒रं॒धयः॑
वै॒द॒धि॒नाय॑ पि॒त्रु आ॒ त्वां ऋ॒जि॒श्वा स॒ख्याय॑ च॒क्रे प॑च॒न प॒क्षीः
अ॒पि॒वः सोम॑ अ॒स्य ॥ ११ ॥ न॒वऽग्वा॑सः सु॒तऽसो॑मासः इ॒ंद्रं द॑श-
ऽग्वा॑सः अ॒भि अ॒र्च॒ति अ॒कैः ग॒व्यं चि॒त् ऊ॒र्व अ॒पि॒धान॑ऽव॒तं तं
चि॒त् नरः॑ श॒श्मा॒नाः अ॒प॒ व्र॒न् ॥ १२ ॥ क॒थो नु॑ ते॒ परि॑ च॒रा॒णि वि॒-
द्वान॑ वी॒र्यो म॒घऽव॒न् या च॒क॒र्यं या चो॑ नु॒ नव्या॑ कृ॒णवः॑ श॒वि॒ष्ट प्र
इत् ऊं॑ ता॒ ते वि॒दथे॑षु ब्र॒वाम॑ ॥ १३ ॥ ए॒ता वि॒श्वा च॒कृ॑ऽवा॒न इ॒ंद्र
भूरि॑ अ॒प॒रि॑ऽइ॒तः ज॒नुषा॑ वी॒र्ये॑ण या चि॒त् नु व॒ज्जि॒न् कृ॒णवः॑ द॒धृ-
ष्वान॑ न ते॒ वर्ता॑ त॒वि॒थाः अ॒स्ति त॒स्याः ॥ १४ ॥ इ॒ंद्रं ब्र॒ह्म क्रि॒यमा॑-
णा जु॒षस्व॑ या॒ ते श॒वि॒ष्ट न॒व्याः अ॒कर्म॑ व॒स्त्राऽइ॒व भ॒द्रा सु॑ऽकृ॒ता
व॒सुऽयुः॒ रथं॑ न धी॒रः सु॑ऽअ॒पाः अ॒त॒श्च ॥ १५ ॥ २५ ॥

॥३०॥ क॒स्यः वी॒रः कः॑ अ॒प॒श्यत् इ॒ंद्रं सु॒खऽर॑थं इ॒य॒मानं॑ ह॒रिऽभ्यां
यः रा॒या व॒ज्जी सु॒तऽसो॑मं इ॒च्छन् तत् ओ॒कः गं॒ता पु॒रु॒ऽहूतः॑ ऊ॒ती
॥ १ ॥ अ॒व अ॒च॒ च॒क्षं प॒दं अ॒स्य स॒स्वः उ॒यं नि॒ऽधा॒तुः अ॒नु आ॒यं इ॒-
च्छन् अ॒पृच्छं॑ अ॒न्यान् उ॒त ते मे॑ आ॒हुः इ॒ंद्रं नरः॑ बु॒बु॒धा॒नाः अ॒शे॒म
॥ २ ॥ प्र॒नु व॒यं सु॒ते या॒ ते कृ॒ता॒नि इ॒ंद्रं ब्र॒वाम॑ या॒नि नः॑ जु॒जोषः॑ वे॒-
द॒त् अ॒वि॒द्वान् शृ॒णव॑त् च वि॒द्वान् व॒हते॑ अ॒यं म॒घऽवा॑ स॒र्वेऽसे॑नः
॥ ३ ॥ स्थि॒रं म॒नः च॒कृ॑षे जा॒तः इ॒ंद्रं वे॒षि इ॒त् एकः॑ यु॒धये॑ भू॒यसः॑ चि॒त्
अ॒श्मा॒नं चि॒त् श॒वसा॑ दि॒द्युतः॑ वि वि॒दः ग॒वां ऊ॒र्व उ॒स्रि॒याणां
॥ ४ ॥ परः॑ य॒त् त्वं प॒रमः॑ आ॒ऽज॒नि॒ष्ठाः प॒राऽव॑ति श्रु॒त्यं ना॒म वि॒भ्रत्
अ॒तः चि॒त् इ॒द्रा॒त् अ॒भ॒यं॒त दे॒वाः वि॒श्वाः अ॒पः अ॒ज॒य॒त् दा॒सऽप॑-

अ० ४. अ० १. व० २९.] ॥ ३२६ ॥ [म० ५. अ० २. सू० ३१.

त्नीः॥५॥२६॥ तुभ्यं इत् एते मरुतः सुऽ शेवाः अचैति अर्कं मुन्वति
अंधः अहिं ओहानं अपः आऽ शयानं प्र मायाभिः मायिनैः सस्रुत
इंद्रः॥६॥ वि सु मृधः जनुषा दानं इन्वन अहन गवा मघऽ वन्
संऽ चकानः अच दासस्य नमुचेः शिरः यत् अवर्तयः मनवे गातुं
इच्छन्॥७॥ युजं हि मां अकृथाः आत् इत् इंद्र शिरः दासस्य न-
मुचेः मथायन् अश्मानं चित् स्वयं वर्तमानं प्र चक्रियाऽ इव
रोदसी मरुतऽ भ्यः॥८॥ स्त्रियः हि दासः आयुधानि चक्रे किं मा
करन् अबलाः अस्य सेनाः अंतः हि अख्यत् उभे अस्य धेने अथ
उपं प्र ऐत् युधये दस्यु इंद्रः॥९॥ सं अच गावः अभितः अनवन्त
इहऽ इह वत्सैः विऽ युताः यत् आसन् सं ताः इंद्रः असृजत् अस्य
शकैः यत् ई सोमांसः सुऽ सुताः अमंदन्॥१०॥२७॥ यत् ई सोमाः
बभुऽ धूताः अमंदन् अरोरवीत् वृषभः सदर्नेषु पुंऽ दरः पपि-
ऽ वान इंद्रः अस्य पुनः गवां अददात् उस्त्रियाणां॥११॥ भद्रं इदं
रुशमाः अग्ने अक्रन् गवां चत्वारि ददतः सहस्रां ऋणं चयस्य प्र-
ऽ यता मघानि प्रति अयभीष्म नृऽ तमस्य नृणां॥१२॥ सुऽ पेशं
मा अवसृजंति अस्तं गवां सहस्रैः रुशमांसः अग्ने तीव्राः इंद्रं अ-
ममंदुः सुतांसः अक्तोः विऽ उष्टौ परिऽ तकम्यायाः॥१३॥ औच्छत्
सा राजी परिऽ तकम्या या ऋणं चये राजनि रुशमानां अत्यः न
वाजी रघुः अज्यमानः बभुः चत्वारि असन्त सहस्रां॥१४॥ चतुः-
ऽ सहस्रं गव्यस्य पश्वः प्रति अयभीष्म रुशमेषु अग्ने घर्मे चित् तप्रः
प्रऽ वृजे यः आसीत् अयस्मयः तं ऊं आदाम विप्राः॥१५॥२८॥

॥३१॥ इंद्रः रथाय प्रऽ वर्त कृणोति यं अधिऽ अस्थात् मघऽ वा

वाजऽयंतै यूथाऽइव पश्वः वि उनोति गोपाः अरिष्टः याति प्र-
थमः सिसासन ॥१॥ आ प्र द्रुव हरिऽवः मा वि वेनः पिशंगराते
अभिनः सचस्व न हित्व इन्द्र वस्यः अन्यत् अस्ति अमेनान चित्
जनिऽवतः चकर्थ ॥२॥ उत् यत् सहः सहसः आ अजनिष्ट देदिष्टे
इंद्रः इन्द्रियाणि विश्वा प्र अचोदयत् सुऽदुघाः वव्रे अंतः विज्यो-
तिषा संऽववृत्त तमः अवः ॥३॥ अनवः ते रथं अश्वाय तस्मिन्
त्वष्टा वज्रं पुरुऽहूत द्युऽमंतं ब्रह्माणः इंद्रं महयंतः अकैः अवर्धयन्
अहये हंत वै ऊं ॥४॥ वृष्णे यत् ते वृषणः अर्कं अचीन् इंद्र यावा-
णः अदितिः सऽजोषाः अनश्वासः ये पवयः अरथाः इंद्रऽइषिताः
अभि अवर्तत दस्यून् ॥५॥ २९॥ प्र ते पूर्वाणि करणानि वोचं प्र
नूतना मघऽवन् या चकर्थ शक्तिऽवः यत् विऽभराः रोदसी उभे
जयन् अपः मनवेदानुऽचिचाः ॥६॥ तत् इत् नु ते करणं दस्म विप्र
अहिं यत् मन् ओजः अचं अमिमीथाः शुष्णस्य चित् परिमायाः
अगृभ्णाः प्रऽपित्वं यन् अपं दस्यून् असेधः ॥७॥ त्वं अपः यदवे
तुर्वशाय अरमयः सुऽदुघाः पारः इंद्र उयं अयातं अवहः ह कुत्सै
संह यत् वां उशना अरंत देवाः ॥८॥ इंद्रा कुत्सा वहमाना रथेन
आ वां अत्याः अपिं कणै वहतु निः सी अतऽभ्यः धमथः निः स-
धऽस्यात् मघोनः हृदः वरथः तमांसि ॥९॥ वातस्य युक्तान सुऽयुजः
चित् अश्वान् कविः चित् एषः अजगन् अवस्युः विश्वे ते अचं
मरुतः सखायः इंद्र ब्रह्माणि तर्विधी अवर्धन ॥१०॥ ३०॥ सूरः चित्
रथं परिऽतकम्यायां पूर्वं कर्त उपरं जूजुऽवासं भरत चक्रं एतशः
सं रिणाति पुरः दधत् सनिष्यति क्रतुं नः ॥११॥ आ अयं जनाः अ-
भिऽचक्षे जगाम इंद्रः सखायं सुतऽसौमं इच्छन् वदन् यावा अव
वेदिं भ्रियाते यस्य जीरं अध्वर्यवः चरन्ति ॥१२॥ ये चाकनंत चा-

अ० ४. अ० १. व० ३३.] ॥ ३२८ ॥ [म० ५. अ० २. सू० ३२.

कनत नु ते मतीः अमृत मो ते अंहः आ अरन् ववंधि यज्यून उत
तेषु धेहि ओजः जनेषु येषु ते स्याम ॥ १३ ॥ ३१ ॥

॥३२॥ अददेः उत्सं असृजः वि खानि त्वं अर्णवान् बद्धधानान्
अरम्णाः महांतं इंद्र पर्वतं वियत् वः० सृजः वि धाराः अव दानवं
हन० ॥१॥ त्वं उत्सान् चतुऽभिः बद्धधानान् अरंहः ऊधः पर्वतस्य
वज्जिन अहिं चित उय प्रऽयुतं शयानं जघन्वान इंद्र तविषी अ-
धत्थाः ॥२॥ त्यस्य चित महतः निः मृगस्य वधः जघान तविषीभिः
इंद्रः यः एकः इत् अप्रतिः मन्यमानः आत् अस्मात् अन्यः अज-
निष्ट तथान् ॥३॥ त्यं चित एषां स्वधया मदंतं मिहः नपातं सुऽवृधं
तमः ऽगां वृषऽप्रभर्मा दानवस्य भामं वज्रेण वज्री निजघान शु-
ष्णं ॥४॥ त्यं चित अस्य क्रतुऽभिः निऽसत्तं अमर्मणः विदत् इत् अस्य
मर्म यत् ई सुऽक्षत्र प्रऽभृता मदस्य युयुत्संतं तमसि हर्म्ये धाः ॥५॥
त्यं चित इत्था क्तयं शयानं असूर्ये तमसि ववृधानं तं चित मं-
दानः वृषभः सुतस्य उच्चैः इंद्रः अपऽगूर्यं जघान ॥६॥ ॥३२॥ उत् यत्
इंद्रः महते दानवाय वधः यमिष्ट सहः अप्रतिऽइतं यत् ई वज्रस्य
प्रऽभृतौ द्दामं विश्वस्य जंतोः अधमं चकार ॥७॥ त्यं चित अर्णं
मधुऽपं शयानं असिन्वं ववं महि आदत् उयः अपादं अवं महता
वधेन नि दुर्योणे अवृणक् मृधऽवाचं ॥८॥ कः अस्य शुष्मं तविषी
वराते एकः धना भरते अप्रतिऽइतः इमे चित अस्य जयसः नु
देवी इंद्रस्य ओजसः भियसा जिहाते ॥९॥ नि अस्यै देवी स्व-
ऽधितिः जिहीते इंद्राय गातुः उशतीऽइव येमे सं यत् ओजः युवते
विश्वं आभिः अनु स्वधाऽवै क्षितयः नमंत ॥१०॥ एकं नु त्वा सत्-
ऽपतिं पांचऽजयं जातं शृणोमि यशसं जनेषु तं मे जगृभे आ-

ऽशसः न विष्टं दोषा वस्तोः हवमानासः इन्द्रं ॥ ११ ॥ एव हि त्वां ऋ-
तुऽथा यातयंतं मघा विप्रैभ्यः ददंतं ऋणोमि किं ते ब्रह्माणः गृह्णते
सखायः ये त्वाऽया निऽदधुः कामं ईद्र ॥ १२ ॥ ३३ ॥ १ ॥ २ ॥

॥ ३३ ॥ महिं महे तवसे दीध्ये नृन इन्द्राय इत्था तवसे अतथ्यान
यः अस्यै सुऽमतिं वाजऽसातौ स्तुतः जने सुऽमर्यैः चिकेत ॥ १ ॥ सः
त्वं नः इन्द्र धियसानः अकैः हरीणां वृषन् योक्तुं अश्रेः याः इत्था
मघऽवन अनं जोषं वक्षः अभि प्र अर्यैः सक्षि जनान् ॥ २ ॥ न ते ते
इन्द्र अभि अस्मत् ऋष्व अयुक्तासः अब्रह्मता यत् असन् तिष्ठ रथं
अधितं वज्रऽहस्त आ रश्मिं देव यमसे सुऽअश्वः ॥ ३ ॥ पुरु यत् ते
इन्द्र संति उक्था गवे चकथं उर्वरां सु युध्यन् तत्तस्ते मूर्याय चित्
ओकसि स्वे वृषा समतऽसु दासस्य नाम चित् ॥ ४ ॥ वयं ते ते इन्द्र
ये च नरः शर्धैः जज्ञानाः याताः च रथाः आ अस्मान जगम्यात्
अहिऽशुष्म सत्वा भगः न हव्यः प्रऽभृथेषु चारुः ॥ ५ ॥ १ ॥ पपृक्षेण्यं
इन्द्र त्वे हि ओजः नृणानि च नृतमानः अमर्तैः सः नः एनीं व-
सवानः रयिं दाः प्र अर्यैः स्तुषे तृविऽमघस्य दानं ॥ ६ ॥ एव नः
इन्द्र ऊतिऽभिः अव पाहि गृणतः शूर कारुन् उत त्वचं ददंतः
वाजऽसातौ पिप्रीहि मध्वः सुऽसुतस्य चारोः ॥ ७ ॥ उत त्वे मा
पौरुऽकुत्सस्य मूरेः च सदस्योः हिरणिनः राणाः वहंतु मा दशं
श्येतासः अस्य गैरिऽक्षितस्य क्रतुऽभिः नु सश्वे ॥ ८ ॥ उत त्वे मा
मारुतऽअश्वस्य शोणाः क्रत्वाऽमघासः विदथस्य रातौ सहस्रा
मे च्यवतानः ददानः आनूकं अर्यैः वपुषे न आर्चत ॥ ९ ॥ उत त्वे मा
धन्यस्य जुष्टाः लक्ष्मण्यस्य सुऽरुचः यतानाः मुहा रायः संऽवर-
णस्य ऋषेः व्रजं न गावः प्रऽयताः अपि गमन् ॥ १० ॥ २ ॥

॥३४॥ अजातऽशत्रुं अजरां स्वऽवती अनु स्वधा अमिता
 दस्मिंयते सुनोतन पचत ब्रह्मऽवाहसे पुरुऽस्तुताय प्रऽतरं दधा-
 तन ॥१॥ आ यः सोमेन जठरं अपिप्रत अमंदत मघऽवा मध्वः
 अंधसः यत् ई मृगाय हंतवे महाऽवधः सहस्रऽभृष्टिं उशना वधं
 यमंत ॥२॥ यः असौ ग्रसे उत वा यः ऊधनि सोमं सुनोति भवति
 ह्युऽमान अहं अपऽअप शक्रः ततनुष्टिं ऊहति तनूऽशुभं मघ-
 ऽवा यः कवऽसखः ॥३॥ यस्य अवधीत् पितरं यस्य मातरं यस्य
 शक्रः भातरं न अतः ईषते वेति इत् ऊं अस्य प्रऽयता यतंऽकरः न
 किल्बिषात् ईषते वस्वः आऽकरः ॥४॥ न पंचऽभिः दशऽभिः वष्टि
 आऽरभेन असुन्वता सचते पुथता च न जिनाति वा इत् अमुया
 हंति वा धुनिः आ देवऽयुं भजति गोऽमति व्रजे ॥५॥ ३॥ विऽत्व-
 क्षणः संऽऋतौ चक्रंऽआसजः असुन्वतः विषुणः सुन्वतः वृधः
 इंद्रः विश्वस्य दमिता विऽभीषणः यथाऽवशनं यति दासं आर्यः
 ॥६॥ सं ई पणेः अजति भोजनं मुषे वि दाऽशुषे भजति सूनरं वसुं
 दुऽगे च न ध्रियते विश्वः आ पुरुजनः यः अस्य तविधी अचुक्रुधत्
 ॥७॥ सं यत् जनौ सुऽधनौ विश्वऽशर्धसौ अवैत् इंद्रः मघऽवा गोषु
 शुभिषु युजं हि अन्यं अकृत प्रऽवेपनी उत ई गव्यं सृजते सत्व-
 ऽभिः धुनिः ॥८॥ सहस्रऽसां आग्निऽवेशिं गृणीषे शचिं अग्ने उप-
 ऽमां केतुं अर्यः तस्मै आपः संऽयतः पीपयंत तस्मिन् क्षत्रं अम-
 ऽवत् त्वेष अस्तु ॥९॥ ४॥

॥३५॥ यः ते साधिष्ठः अवसे इंद्रं क्रतुः तं आ भर असभ्यं चर्षणि-
 ऽसहं सखिं वाजेषु दुस्तरं ॥१॥ यत् इंद्र ते चतस्रः यत् शूर संति
 तिस्रः यत् वा पंच क्षितीनां अवः तत् सुनः आ भर ॥२॥ आ ते अवः

वरेण्यं वृषनऽतमस्य हूमहे वृषऽजूतिः हि जज्ञिषे आऽभूभिः इंद्र-
 तुर्वणिः॥३॥ वृषा हि असि राधसे जज्ञिषे वृष्णि ते शवः स्वऽक्षं
 ते धृषत् मनः सचाऽहं इंद्र पौंस्यं॥४॥ त्वं तं इंद्र मर्त्यं अमित्रऽयंतं
 अद्रिऽवः सर्वऽरथा शतऽक्रतो० नि याहि शवसः पते॥५॥५॥ त्वां
 इत् वृचहन्तम जनांसः वृक्तऽबर्हिषः उयं पूर्वीषु पूर्य हवते
 वाजऽसातये॥६॥ अस्माकं इंद्र दुस्तरं पुरऽयावानं आजिषु स-
 ऽयावानं धनेऽधने वाजऽयंतं अव रथं॥७॥ अस्माकं इंद्र आ इहि
 नः रथं अव पुरं द्या वयं शविष्ठ वार्यं दिवि श्वः दधीमहि दिवि
 स्तोमं मनामहे॥८॥६॥

॥३६॥ सः आ गमत् इंद्रः यः वसूनां चिकेत त दातुं दामनः रयी-
 णां धन्वऽचरः न वंसंगः तृषाणः चक्रमानः पिबतु दुग्धं अंशुं॥१॥
 आ ते हनूं हरिऽवः शूर शिप्रै रुहंत सोमः न पर्वतस्य पृष्ठे अनु
 त्वा राजन् अवतः न हिन्वन् गीऽभिः मदेम पुरुऽहूत विश्वे॥२॥
 चक्रं न वृत्तं पुरुऽहूत वेपते मनः भिया मे अमतेः इत् अद्रिऽवः
 रथात् अधि त्वा जरिता सदाऽवृध कुवित नु स्तोषत् मघऽवन्
 पुरुऽवसुः॥३॥ एषः ग्रावाऽइव जरिता ते इंद्र इयति वाचं बृहत्
 आशुषाणः प्र सव्येनं मघऽवन् यसि रायः प्र दक्षिणित हरिऽवः
 मा वि वेनः॥४॥ वृषा त्वा वृषणं वर्धतु द्यौः वृषा वृषऽभ्यां वहसे
 हरिऽभ्यांसः नः वृषा वृषऽरथः सुऽशिप्रं वृषऽक्रतो० वृषा वजिन
 भरेधाः॥५॥ यः रोहितौ वाजिनौ वाजिनीऽवान चिऽभिः शतैः
 सचमानौ अदिष्ट यूने सं अस्मै क्षितयः नमंतां श्रुतऽरथाय मरु-
 तः दुवऽया॥६॥७॥

॥३७॥ सं भानुना यतते सूर्यस्य आऽजुहानः घृतऽपृष्ठः सुऽअं-

अ०४. अ०२. व०१०.] ॥ ३३२ ॥ [म०५. अ०३. सू०३९.

चाः तस्मै अमृधाः उषसः वि उच्छान् यः इंद्राय सुनवांम इति
 आह ॥१॥ समिद्धाः अग्निः वनवत् स्तीर्णोऽबर्हिः युक्तोऽयां वा सुत-
 ऽसौमः जराते यावाणः यस्य इषिरं वदति अयं त अर्ध्वयुः हविषा
 अव सिंधु ॥२॥ वधूः इयं पतिं इच्छंती एति यः ई वहति महिषी
 इषिरां आ अस्य अवस्यात् रथः आ च घोषात् पुरु सहस्रा परि
 वर्तयति ॥३॥ न सः राजा व्यथते यस्मिन् इंद्रः तीव्रं सोमं पिबति
 गोऽसंखायं आ सत्वनैः अजति हंति वृचं क्षेति क्षितीः सुभगः
 नाम पुष्यन् ॥४॥ पुष्यात् क्षेमं अभियोगे भवति उभे वृत्तौ संय-
 ती० सं जयति प्रियः सूर्ये प्रियः अग्रा भवति यः इंद्राय सुत-
 ऽसौमः ददाशत् ॥ ५ ॥ ८ ॥

॥३८॥ उरोः ते इंद्र राधसः विऽभी रातिः शतऽक्रतो० अधनः
 विश्वऽचर्षणे द्युम्ना सुऽक्षत्र मंहय ॥१॥ यत् ई इंद्र अवाय्यं इषं
 शविष्ठ दधिषे प्रपथे दीर्घश्रुतऽतमं हिरण्यऽवर्णं दुस्तरं ॥२॥ शु-
 ष्मासः ये ते अद्रिऽवः मेहना केतऽसापः उभा देवौ अभिष्टये
 दिवः च गमः च राजथः ॥३॥ उतो नः अस्य कस्य चित् दक्षस्य तव
 वृचऽहन् अस्मभ्यं नृम्णं आ भर अस्मभ्यं नृऽमनस्यसे ॥४॥ नु ते
 आभिः अभिष्टिऽभिः तव शर्मेन शतऽक्रतो० इंद्र स्याम सुऽगो-
 पाः शूरं स्याम सुऽगोपाः ॥ ५ ॥ ९ ॥

॥३९॥ यत् इंद्र चिच मेहना अस्ति त्वाऽदातं अद्रिऽवः राधः तत्
 नः विदत् ऽवसो० उभया हस्ति आ भर ॥१॥ यत् मन्यसे वरेण्यं इंद्रं
 द्युक्षं तत् आ भर विद्यामं तस्य ते वयं अकूपारस्य दावने ॥२॥ यत्
 ते दित्सु प्रऽराध्यं मनः अस्ति श्रुतं बृहत् तेन दृष्ट्वा चित् अद्रिऽवः

आ वाजं दृषि॑ सा॒तये॑ ॥३॥ मंहि॑ष्ठं वः म॒घोना॑ राजा॒नं च॒र्षणी॑नां
इंद्र॑ उप॒ग्र॒शस्त॑ये पूर्वीभिः जुजु॑षे गिरः ॥४॥ अस्मै॑ इत् का॒र्यं वचः
उ॒क्थं इंद्रा॑य शंस्य॑ तस्मै॑ ऊं ब्रह्म॑ऽवाहसे गिरः वर्ध॑ति अ॒चयः॑ गिरः
शुभं॑ति अ॒चयः॑ ॥ ५ ॥ १० ॥

॥४०॥ आ याहि॑ अ॒दिऽभिः सु॒तं सोमं॑ सोम॒ऽप॒ते पि॒ब वृष॑न
इंद्र॑ वृष॒ऽभिः वृ॒च॒ह॒नऽत॒म ॥१॥ वृषा॑ यावा॒ वृषा॑ मदः वृषा॑ सोमः
अ॒यं सु॒तः वृष॑न इंद्र॑ वृष॒ऽभिः वृ॒च॒ह॒नऽत॒म ॥२॥ वृषा॑ त्वा वृष॑णं
हु॒वे वज्रि॑न् चि॒त्राभिः॑ ऊ॒तिऽभिः॑ वृष॑न इंद्र॑ वृष॒ऽभिः वृ॒च॒ह॒नऽत॒म
॥३॥ ऋ॒जी॒षी व॒जी वृष॑भः तुरा॒षाद् शु॒ष्मी राजा॑ वृ॒चऽहा सो॒-
म॒ऽपावा॑ यु॒क्ता हरि॑ऽभ्यां उप॒ यास॑त् अ॒र्वाङ् मा॒र्घ्य॑दिने स॒वने
म॒त्स॒त् इंद्रः॑ ॥४॥ यत् त्वा॒ सूर्य॑ स्वः॒ऽभानुः॑ तम॒सा अ॒वि॒ध्य॒त् आ॒सु॒-
रः अ॒क्षे॑च॒ऽवि॒त् यथा॑ मु॒ग्धः भु॒व॒ना॒नि अ॒दी॒ध॒युः ॥५॥ ११॥ स्वः॒-
ऽभानोः॑ अध॒ यत् इंद्र॑ मा॒याः अ॒वः दि॒वः वर्त॑मानाः अ॒वऽअ॒ह॒न्
गू॒हं सूर्यं॑ तम॒सा अप॑ऽव॒तेन॑ तुरी॒येण॑ ब्रह्म॑णा अ॒वि॒द॒त् अ॒त्रिः
॥६॥ मा मां॑ इ॒मं तव॑ संतं अ॒त्रे इ॒र॒स्या दु॒ग्धः भि॒यसा॑ नि गा॒री॒त् त्वं
मि॒त्रः अ॒सि॒ स॒त्यऽरा॑धाः तौ मा॒ इह॑ अ॒व॒तं वरु॑णः च॒ राजा॑ ॥७॥
याव॑णः ब्रह्मा॒ यु॒यु॒जानः॑ स॒पर्य॑न् की॒रिणा॑ दे॒वान् नम॑सा उ॒पऽशि॒-
क्ष॑न् अ॒त्रिः सूर्य॑स्य दि॒वि चक्षुः॑ आ अ॒धा॒त् स्वः॒ऽभानोः॑ अप॒ मा॒-
याः अ॒घुक्ष॑त् ॥८॥ यं वै सूर्यं॑ स्वः॒ऽभानुः॑ तम॒सा अ॒वि॒ध्य॒त् आ॒सु॒रः
अ॒चयः॑ तं अ॒नु अ॒वि॒द॒न् न॒हि अ॒न्ये अ॒श॑क्नुवन् ॥ ९ ॥ १२ ॥

॥४१॥ कः॒ नु वां मि॒त्रा॒ वरु॑णी॒ ऋ॒तऽय॑न् दि॒वः वा॒ महः॑ पा॒थि॒-

वस्य वा॒दे ऋ॒तस्य॑ वा॒सद॑सि चासी॑थां न॒ यज्ञ॑ऽय॒ते वा॒ प॒शुऽसः
 न वा॒जान् ॥१॥ ते न॒ मि॒त्रः वरु॑णः अ॒र्य॒मा आ॒युः इं॒द्रः ऋ॒भुक्षाः
 म॒रुतः॑ जुष॑न्त नमः॑ऽभिः वा॒ये द॑धते सु॑ऽवृ॒क्तिं स्तोमै॑ रु॒द्राय॑ मी॒हुषे
 स॑ऽजोषाः ॥२॥ आ॒वां ये॒ष्टा अ॒श्विना॒हुव॑ध्यै वा॒तस्य॑ प॒त्न्यं न॒ रथ्य॑स्य
 पु॒ष्टौ उ॒त वा॒ दि॒वः अ॒सुरा॑य म॒न्म प्र अ॑न्धा॑सिऽइ॒व य॒ज्यं वे भ॒रध्वं
 ॥३॥ प्र॒स॒क्ष॒णः दि॒व्यः क॒ण्वऽहो॒ता चि॒तः दि॒वः स॑ऽजोषाः वा॒तः अ॒-
 मिः पू॒षा भ॒गः प्र॑ऽभू॒थे वि॒श्वऽभो॒जाः आ॒जिं न ज॑ग्मुः आ॒श्वश्च॑-
 ऽत॒माः ॥४॥ प्र॒वः र॒यिं यु॒क्तऽअ॒श्वं भ॒रध्वं॑ रा॒यः एषे॑ अ॒व॒सो द॑धी॒त
 धीः सु॑ऽशे॒वः ए॒वैः औ॒शिज॑स्यं हो॒ता ये वः॑ ए॒वाः म॒रुतः॑ तु॒राणां
 ॥५॥ १३॥ प्र॒वः वा॒युं रथ॑ऽयु॒जं कृ॒णुध्वं॑ प्र॒दे॒वं वि॒प्रं प॒नि॒तं र॒श्नैः
 इ॒षु॒ध्य॒वः ऋ॒त॑ऽसा॒पः पु॒रं॑ऽधीः व॒स्वीः नः॑ अ॒त्र प॒त्नीः आ॒ धि॒येधुः०
 ॥६॥ उ॒प॒ वः एषे॑ व॒द्वेभिः॑ श्रू॒षैः प्र॒य॒ह्नी दि॒वः चि॒त॒य॒तऽभिः॑ अ॒कैः
 उ॒ष॒सा॒न॒क्ता वि॒दुषी॑ऽइ॒व० वि॒श्वे आ॒ ह॒ व॒ह॒तः म॒र्या॒य य॒ज्ञं ॥७॥
 अ॒भि॒वः अ॒र्चे॒ पो॒षाऽव॑तः नृ॒न् वा॒स्तोः प॒तिं त्व॑ष्टा॒रं र॒रा॒णः ध॒न्या
 स॑ऽजोषाः धि॒ष॒णा नमः॑ऽभिः व॒न॒स्पती॑न् ओष॑धीः रा॒यः एषे॑ ॥८॥
 तु॒जे नः॑ त॒ने प॑र्व॒ताः सं॒तु स्व॑ऽए॒त॒वः ये व॑स॒वः न वी॑राः प॒नि॒तः
 आ॒भ्यः य॒ज॒तः स॒दा नः॑ व॒धी॒त नः॑ शंस॑न् न॒र्यैः अ॒भिष्टौ॑ ॥९॥ वृ॒णाः अ॒-
 स्तो॒षि भू॒म्यस्य॑ ग॒र्भे चि॒तः न॒पा॒तं अ॒पां सु॑ऽवृ॒क्तिं गृ॒णी॒ति अ॒मिः
 ए॒तरि॑ न श्रू॒षैः शो॒चिःऽकै॑शः नि॒ रि॒णा॒ति व॒ना ॥१०॥ १४॥ क॒था
 म॒हे रु॒द्रि॒याय॑ ब्र॒वाम॑ क॒त् रा॒ये चि॒कि॒तुषे॑ भ॒गाय॑ आ॒पः ओष॑धीः
 उ॒त नः॑ अ॒व॒न्तु॒ द्यौः व॒ना गि॒रयः॑ वृ॒क्षऽकै॑शः ॥११॥ श्रू॒णोतु॑ नः॒ ऊ॒-
 र्जा प॒तिः गि॒रः सः॑ न॒भः त॒री॒यान् इ॒षिरः॑ परि॑ऽज्मा श्रू॒ख॑न्तु॒ आपः॑
 पु॒रः न श्रु॑भाः परि॑ सु॒चः ब॒बृ॒हा॒णस्य॑ अ॒द्रेः ॥१२॥ वि॒द चि॒त् नु
 म॒हां॒तः ये वः॑ ए॒वाः ब्र॒वाम॑ द॒स्मा वा॒यै द॑धा॒नाः व॒यः च॒न सु॑ऽभ्वः

आ अवयंति स्तुभा मर्तं अनुऽयतं वधऽस्त्रैः ॥ १३ ॥ आदैव्यानि पा-
 र्थिवानि जन्म अपः च अच्छ सुऽमखाय वोचं वर्धतां द्यावः गिरः
 चंद्रऽअयाः उदा वर्धतां अभिऽसांताः अर्णीः ॥ १४ ॥ पदेऽपदे मे
 जरिमा नि धायि वरुची वा शक्रा या पायुऽभिः च सिसंक्तु माता
 मही रसानः स्मत् सूरिऽभिः ऋजुऽहस्तां ऋजुऽवनिः ॥ १५ ॥ १५ ॥
 कथा दाशेम नमसा सुऽदानून् एवऽया मरुतः अच्छऽउक्ती प्र-
 ऽश्रवसः मरुतः अच्छऽउक्ती मा नः अहिः बुध्यः रिषे धात अ-
 साकै भूत् उपमातिऽवनिः ॥ १६ ॥ इति चित नु प्रऽजायै पशु-
 ऽमर्त्यै देवासः वनंते मर्त्यैः वः आ देवासः वनंते मर्त्यैः वः अत्र
 शिवां तन्वः धासिं अस्याः जरां चित मे निऽऽचृतिः जयसीत
 ॥ १७ ॥ तां वः देवाः सुऽमतिं ऊर्जयंती इषं अश्याम वसवः शसां
 गोः सानः सुऽदानुः मृळयंती देवी प्रति द्रवती सुविताय गम्याः
 ॥ १८ ॥ अभिनः इठा यूथस्य माता स्मत् नदीभिः उर्वशी वा गृ-
 णातु उर्वशी वा बृहत्ऽदिवा गृणाना अभिऽऊर्षाना प्रऽभू-
 थस्य आयोः ॥ १९ ॥ सिसंक्तु नः ऊर्ज्यस्य पुष्टेः ॥ २० ॥ १६ ॥

॥ ४२ ॥ प्रशंसतमा वरुणं दीधिती गीः मित्रं भगं अदितिं नूनं
 अश्याः पृषत्ऽयोनिः पंचऽहोता ऋणोतु अतूतऽपंथाः असुरः
 मयऽभुः ॥ १ ॥ प्रति मे स्तोमं अदितिः जगृभ्यात् सूनुं न माता हृद्यं
 सुऽशेवं ब्रह्म प्रियं देवऽहितं यत् अस्ति अहं मित्रे वरुणे यत् म-
 यऽभुः ॥ २ ॥ उत ईरय कविऽतमं कवीनां उनत्त एनं अभि मध्वा
 घृतेन सः नः वसूनि प्रऽयता हितानि चंद्राणि देवः सविता सु-
 वाति ॥ ३ ॥ सं इन्द्र नः मनसा नेषि गोभिः सं सूरिऽभिः हरिऽवः सं
 स्वस्ति सं ब्रह्मणा देवऽहितं यत् अस्ति सं देवानां सुऽमत्या य-

अ० ४. अ० २. व० १९.] ॥ ३३६ ॥ [म० ५. अ० ३. सू० ४२.

क्षियानां ॥४॥ देवः भगः सविता रायः अंशः इंद्रः वृचस्य संजितः
धनानां ऋभुक्षाः वाजः उत वा पुरं धिः अवंतु नः अमृतासः तु-
रासः ॥५॥ १७॥ मरुत्वतः अग्रति इतस्य जिष्णोः अजूर्यतः प्रब्रवाम
कृतानि न ते पूर्वै मघऽवन् न अपरासः न वीर्यं नूतनः कः च न
आप ॥६॥ उप स्तुहि प्रथमं रत्नऽधेयं बृहस्पतिं सनितारं धनानां
यः शंसते स्तुवते शंभविष्ठः पुरुऽवसुः आऽगमत् जोहुवानं ॥७॥
तव ऊतिऽभिः सचमानाः अरिष्टाः बृहस्पते मघऽवानः सुऽवी-
राः ये अश्वऽदाः उत वा संति गोऽदाः ये वस्त्रऽदाः सुऽभगाः तेषु
रायः ॥८॥ विऽसर्माणं कृणुहि वित्तं एषां ये भुंजते अपृणंतः नः उ-
क्थैः अपऽव्रतान प्रऽसवे ववृधानान ब्रह्मऽद्विषः सूर्यां त यवयस्व
॥९॥ यः ओहते रक्षसः देवऽवीतौ अचक्रेभिः तं मरुतः नि यात
यः वः शमीं शशमानस्य निंदात् तुच्छ्यान् कामान् करते सि-
स्विदानः ॥१०॥ १८॥ तं ऊं स्तुहि यः सुऽइषुः सुऽधन्वा यः विश्वस्य
क्षयति भेषजस्य यक्ष्वं महे सौमनसाय रुद्रं नमःऽभिः देवं असुरं
दुवस्य ॥११॥ दमूनसः अपसः ये सुऽहस्ताः वृष्णः पत्नीः नद्यः वि-
भ्वऽतष्टाः सरस्वती बृहत्ऽदिवा उत राका दशस्यंतीः वरिवस्यंतु
शुभ्राः ॥१२॥ प्र सु महे सुऽशरणाय मेधां गिरं भरे नव्यंसी जायमा-
नां यः आहनाः दुहितुः वक्षणां सु रूपा मिनाः अकृणोत् इदं नः
॥१३॥ प्र सुऽस्तुतिः स्तनयंतं रुवंतं इळः पतिं जरितः नूनं अश्याः
यः अचिऽमान उदनिऽमान इयति प्र विऽद्युता रोदसी उक्ष-
माणः ॥१४॥ एषः स्तोमः मारुतं शर्धः अच्छ रुद्रस्य मूनून युवन्मून
उत् अश्याः कामः राये हवते मा स्वस्ति उप स्तुहि पृषत्ऽअश्वान
अयासः ॥१५॥ प्र एषः स्तोमः पृथिवी अंतरिक्षं वनस्पतीन् ओ-
षधीः राये अश्याः देवऽदेवः सुऽहवः भूत मर्ह्यं मा नः माता पृ-

धि॒वी॒दुः॒ऽम॒तौ॒धा॒त् ॥१६॥ उ॒रौ॒ दे॒वाः अ॒नि॒ऽबा॒धे॒ स्या॒म ॥१७॥
 सं॒अ॒श्वि॒नोः अ॒व॒सा नू॒त॒ने॒न म॒यः॒ऽभु॒वा सु॒ऽप्र॒नी॒ती ग॒मे॒म आ॒नः
 र॒यिं व॒ह॒तं आ उ॒त वी॒रान् आ वि॒श्वानि॒ अ॒मृ॒ता सौ॒भ॒गानि
 ॥ १६ ॥ १९ ॥

॥४३॥ आ धे॒नवः॒ पय॑सा तू॒र्णिऽअ॒र्थाः अ॒म॒र्ध॒तीः उ॒प नः॒ य॒न्तु
 म॒ध्वा म॒हः रा॒ये बृ॒ह॒तीः स॒प्त वि॒प्रः म॒यः॒ऽभु॒वः ज॒रि॒ता जो॒ह॒वी॒ति
 ॥१॥ आ सु॒ऽस्तु॒ती न॒म॒सा वर्त॑य॒ध्वै द्या॒वा वा॒जाय॒ पृ॒थि॒वी अ॒म॒र्ध॒ते
 पि॒ता मा॒ता म॒धुऽव॒चाः सु॒ह॒स्ता भ॑रैऽभ॒रे नः॒ य॒श॒सौ अ॒वि॒ष्टां
 ॥२॥ अ॒ध्व॒ये॒व च॒कृ॒ऽवांसः॒ म॒धूनि॒ प्र वा॒यवे॑ भ॒रत॑ चा॒रु शु॒क्रं हो॒
 ता॒ऽइ॒व नः॒ प्र॒थ॒मः पा॒हि अ॒स्य॒ दे॒व म॒ध्वः र॒रि॒म ते॒ म॒दा॒य ॥३॥ द॒श
 क्षि॒पः युं॒ज॒ते बा॒हू अ॒द्रिं सो॒म॒स्य या श॒मि॒ता॒रा सु॒ह॒स्ता म॒ध्वः
 र॒सं सु॒ऽग॒भ॒स्तिः गि॒रि॒ऽस्थां च॒नि॒श्च॒दत् दु॒दु॒हे शु॒क्रं अ॒ंशुः ॥४॥
 अ॒सा॒वि॒ते जु॒जु॒षा॒णाय॑ सो॒मः क्र॒त्वे द॒क्षा॒य बृ॒ह॒ते म॒दा॒य ह॒री र॒थे
 सु॒ऽधु॒रा यो॒गे अ॒र्वाक् इ॒न्द्र प्रि॒या कृ॒णु॒हि हू॒य॒मा॒नः ॥५॥ २०॥ आ नः॒
 म॒ही अ॒र॒म॒तिं स॒ऽजो॒षाः यां दे॒वी न॒म॒सा रा॒तऽह॑व्यां म॒धोः म॒दा॒य
 बृ॒ह॒ती ऋ॒तऽज्ञां॑ आ अ॒ग्ने व॒ह प॒थि॒ऽभिः दे॒वऽयानैः॑ ॥६॥ अ॒जंतिं
 यं प्र॒थय॑तः न वि॒प्राः व॒पाऽव॑तं न अ॒ग्निना॑ त॒पतः॑ पि॒तुः न पु॒त्रः
 उ॒प॒सि प्रे॒ष्टः आ घ॒र्मे अ॒ग्निं ऋ॒तय॑न् अ॒सा॒दि ॥७॥ अ॒च्छं म॒ही बृ॒
 ह॒ती शं॒ऽत॒मा गीः॒ दूतः॑ न ग॒न्तु अ॒श्वि॒ना हु॒व॒ध्वै म॒यः॒ऽभु॒वा स॒ऽर॒था
 आ या॒तं अ॒र्वाक् ग॑न्तं नि॒ऽधि धु॒रं आ॒णिः न ना॒भि ॥८॥ प्र त॒व्य॑सः
 नमः॒ऽउ॒क्तिं तुर॑स्य अ॒हं पू॒ष्णः उ॒त वा॒योः अ॒दि॒क्षि या रा॒ध॒सा
 चो॒दि॒ता॒रा म॒तीनां॑ या वा॒ज॒स्य द्र॒वि॒णः॒ऽदौ उ॒त त्म॒न् ॥९॥ आ
 ना॒मऽभिः॑ म॒रुतः॑ व॒क्षि वि॒श्वान् आ रू॒पेभिः॑ जा॒तऽवे॒दः हु॒वा॒नः

यज्ञं गिरः ज॒रितुः सु॒ऽस्तुतिं च॒ विश्वे॑ ग॒न्त॒ म॒रुतः॒ विश्वे॑ ऊ॒ती ॥ १० ॥ २१ ॥
 आ नः दि॒वः बृ॒ह॒तः प॒र्व॒तात् आ स॒र॒स्व॒ती य॒ज॒ता ग॒न्तु य॒ज्ञं ह॒वँ
 दे॒वी जु॒जुषा॑णा घृ॒ताचीं श॒ग्मां नः॒ वाचं॑ उ॒श॒ती शृ॒णोतु ॥ ११ ॥ आ
 वे॒धसं॑ नील॒ऽपृ॒ष्ठं बृ॒ह॒तं बृ॒ह॒स्पतिं॑ स॒द॒ने सा॒द॒य॒ध्वं सा॒द॒त्त॒ऽयोनिं॑
 द॒मे आ दी॒दि॒ऽवांसं॑ हि॒र॒ण्य॒ऽव॒र्णं अ॒रु॒षं स॒पे॒म ॥ १२ ॥ आ ध॒र्णे॒सिः
 बृ॒ह॒त॒ऽदि॒वः र॒रा॒णः वि॒श्वे॒भिः ग॒न्तु ओ॒म॒ऽभिः हु॒वा॒नः याः व॒सा॒नः
 ओष॑धीः अ॒मृ॒घ्नः चि॒धा॒तु॒ऽशृ॒गः वृ॒ष॒भः व॒यः॒ऽधा ॥ १३ ॥ मा॒तुः प॒दे
 प॒र॒मे श्रु॒क्ने आ॒योः वि॒प॒न्य॒वः रा॒स्पि॒रा॒सः अ॒ग्म॒न् सु॒ऽशे॒थं न॒म॒सा
 रा॒त॒ऽह॒व्याः शि॒श्रुं मृ॒ज॒न्ति आ॒य॒वः न वा॒से ॥ १४ ॥ बृ॒ह॒त॒ व॒यः बृ॒ह॒ते
 तुभ्यं॑ अ॒ग्रे धि॒या॒ऽजु॒रं मि॒थु॒ना॒सः स॒च॒न्त॒ दे॒वः॒ऽदे॒वः सु॒ऽह॒वः भू॒तु
 म॒ह्यं मा॒नः मा॒ता पृ॒थि॒वी दुः॒ऽम॒तौ धा॒तु ॥ १५ ॥ उ॒रौ दे॒वाः अ॒नि॒
 ऽवा॒धे स्या॒म ॥ १६ ॥ सं अ॒श्वि॒नोः अ॒व॒सा नू॒त॒नेन॑ म॒यः॒ऽभु॒वा सु॒
 ऽप्र॒नी॒ती ग॒मे॒म आ नः॒ र॒यिं व॒ह॒तं आ उ॒त वी॒रान् आ वि॒श्वानि॑
 अ॒मृ॒ता सौ॒भ॒गानि ॥ १७ ॥ २२ ॥

॥ ४४ ॥ तं प्र॒त्न॒ऽथा पू॒र्व॒ऽथा वि॒श्व॒ऽथा इ॒म॒ऽथा ज्येष्ठ॑ऽतातिं ब॒
 हि॒ऽस॒द॒स्वः॒ऽवि॒दं प्र॒ती॒ची॒नं वृ॒ज॒नं दो॒ह॒से गि॒रा आ श्रुं॑ ज॒य॒न्तं अ॒नु
 या॒सु व॒र्ध॒से ॥ १ ॥ अ॒ग्रे सु॒ऽदृ॒शीः उ॒प॒र॒स्य याः स्वं वि॒ऽरो॒च॒मानः
 क॒कु॒भां अ॒चो॒द॒ते सु॒ऽगो॒पाः अ॒सि॒न॒द॒भा॒य सु॒ऽक्र॒तो॒ परः॑ मा॒या॒
 भिः अ॒ते आ॒स॒ नामं॑ ते ॥ २ ॥ अ॒त्यं ह॒विः स॒च॒ते स॒त् च धा॒तु च
 अ॒रि॒ष्ट॒गा॒तुः सः हो॒ता स॒हः॒ऽभ॒रिः प्र॒ऽस॒स्रा॒णः अ॒नु ब॒हिः वृ॒षा
 शि॒श्रुः म॒ध्ये यु॒वा अ॒जरः॑ वि॒ऽसु॒हां हि॒तः ॥ ३ ॥ प्र॒ वः ए॒ते सु॒ऽयु॒जः
 या॒म॒न इ॒ष्टये॑ नी॒चीः अ॒मु॒ष्मै य॒म्यः अ॒त॒ऽवृ॒धः सु॒य॒न्तु॒ऽभिः स॒र्व॒
 ऽश॒सैः अ॒भी॒श्रु॒ऽभिः क्रि॒विः ना॒मा॒नि प्र॒व॒णे मु॒षा॒य॒ति ॥ ४ ॥ सं॒

ऽजभूराणः तरुऽभिः सुतेऽगृभं वयाकिनं चित्तऽगंभासु सुऽस्वरुः
 धाऽवाकेषु ऋजुऽगाय शोभसे वर्धस्व पत्नीः अभि जीवः अ-
 धरे ॥ ५ ॥ २३ ॥ यादृक् एव ददृशे तादृक् उच्यते सं छायायां दुधिरे
 सिधया अपऽमु आ मही अस्मभ्यं उरुऽसां उरु जयः बृहत् सु-
 ऽवीरं अनपऽच्युतं सहः ॥ ६ ॥ वेति अयुः जनिऽवान्वै अति स्पृधः
 सऽमर्यता मनसा सूर्यः कविः घ्नं सं रक्षतं परि विश्वतः गयं अस्मा-
 कं शर्म वनवत् स्वऽवसुः ॥ ७ ॥ ज्यायां सं अस्य यतुनस्य केतुनां
 ऋषिऽस्वरं चरति यासु नाम ते यादृश्मिन् धायितं अपस्ययां
 विदत् यः ऊं स्वयं वहते सः अरं करत् ॥ ८ ॥ समुद्रं आसां अवतस्थे
 अपिमा न रिष्यति सवनं यस्मिन् आऽयता अच न हार्दि क्रव-
 णस्य रेजते यच मतिः विद्यते पृतऽबंधनी ॥ ९ ॥ सः हि क्षत्रस्य
 मनसस्य चित्तिऽभिः एवऽवदस्य यजतस्य सध्वे अवऽत्सारस्य
 स्पृण्वाम रण्वऽभिः शविष्ठं वाजं विदुषां चित् अर्धं ॥ १० ॥ २४ ॥
 श्येनः आसां अदितिः कल्यः मदः विश्वऽवारस्य यजतस्य मा-
 यिनः सं अन्यंऽअन्यं अर्थयंति एतवे विदुः विऽसानं परिऽपानं
 अंति ते ॥ ११ ॥ सदाऽपृणः यजतः वि द्विषः वधीत् बाहुऽवृक्तः
 श्रुतऽवित् तयैः वः सचा उभा सः वरां प्रति एति भाति च यत् ई-
 गणं भजते सुप्रयावऽभिः ॥ १२ ॥ सुतंऽभरः यजमानस्य सतऽपतिः
 विश्वासां ऊधः सः धियां उत्तऽअचनः भरत धेनुः रसऽवत् शिश्निये
 पयः अनुऽब्रुवाणः अधि एति न स्वपन् ॥ १३ ॥ यः जागारतं ऋचः
 कामयते यः जागारतं ऊं सामानि यंति यः जागारतं अयं सोमः
 आह तव अहं अस्मि सख्ये निऽओकाः ॥ १४ ॥ अग्निः जागारतं
 ऋचः कामयते अग्निः जागारतं ऊं सामानि यंति अग्निः जागार-
 तं अयं सोमः आह तव अहं अस्मि सख्ये निऽओकाः ॥ १५ ॥ २५ ॥ ३॥

अ० ४. अ० २. व० २७.] ॥ ३४० ॥ [म० ५. अ० ४. सू० ४५.]

॥ ४५ ॥ वि॒दाः दि॒वः वि॒ऽस्यन् अ॒द्रिं उ॒क्थैः आ॒ऽय॒त्याः उ॒षसः
अ॒र्चिनः गुः अ॒प॒ अव॒त॒ व्रजिनीः॑ उ॒त् स्वः गा॒त् वि॒ दुः मा॒नुषीः
दे॒वः आ॒वः० ॥ १ ॥ वि॒सूर्यैः अ॒म॒र्तिं न अ॒रि॒यं सा॒त् आ॒ ऊ॒र्वात् ग॒वां
मा॒ता जा॒न॒ती गा॒त् ध॒न्वंऽअ॒र्णसः॑ न॒द्यः खा॒दःऽअ॒र्णः स्यू॒णा-
ऽइ॒व सु॒ऽमि॒ता ह॒ह॒त॒ द्यौः ॥ २ ॥ अ॒स्मै उ॒क्थाय॑ प॒र्व॒तस्य॑ ग॒र्भः
म॒हीना॑ ज॒नुषे॑ पू॒र्याय॑ वि॒ प॒र्व॒तः जिही॑त सा॒ध॒त॒ द्यौः आ॒ऽवि॒-
वा॑स॒तः द॒स॒य॒न्त॒ भूमं ॥ ३ ॥ सु॒ऽउ॒क्तेभिः॑ वः व॒चःऽभिः॑ दे॒वऽजु॒ष्टैः
इ॒न्द्रा॑ नु अ॒ग्नी॑ अ॒व॒से हु॒व॒धै उ॒क्थेभिः॑ हि स्म॒ क॒व॒यः सु॒ऽय॒ज्ञाः
आ॒ऽवि॒वा॑स॒तः म॒रुतः॑ य॒ज॑न्ति ॥ ४ ॥ ए॒तो॑ नु अ॒द्य सु॒ऽध्यः भ॒वाम॑
प्र॒दु॒च्छुनाः॑ मि॒न॒वा॒म॒ वरी॑यः अ॒रे॒ द्वेषा॑सि स॒नु॒तः द॒धाम॑ अ॒याम॑
प्रा॒चः य॒ज॑मानं अ॒च्छ ॥ ५ ॥ २६ ॥ आ॒ इ॒त् धि॒यं कृ॒ण॒वाम॑ स॒खायः॑
अ॒प॒ या मा॒ता ऋ॒णु॒त व्रजं॑ गोः य॒या म॒नुः वि॒शि॒ऽशि॒प्रं जि॒गाय॑
य॒या व॒णिक॑ व॒ङ्कुः आ॒प॒ पुरी॑षं ॥ ६ ॥ अ॒नू॒नो॒त् अ॒त्र ह॒स्तऽय॑तः
अ॒द्रिः आ॒र्च॑न् येन द॒श मा॒सः न॒वऽग्वाः॑ ऋ॒तं य॒ती स॒र॒मा गाः
अ॒वि॒द॒त् वि॒श्वानि॑ स॒त्या अंगि॑राः च॒कार ॥ ७ ॥ वि॒श्वे अ॒स्याः
वि॒ऽउ॒षि माहि॑नायाः सं य॒त् गो॒भिः अंगि॑रसः न॒व॑त् उ॒त्सः आ॒-
सां॑ प॒र॒मे स॒धऽस्थे॑ ऋ॒तस्य॑ प॒था स॒र॒मा वि॒द॒त् गाः ॥ ८ ॥ आ॒ सूर्यैः
या॒तु स॒प्तऽअ॒श्वः क्षे॒त्रं य॒त् अ॒स्य उ॒र्वि॒या दी॒र्घऽया॒थे र॒घुः श्ये॒नः
प॒त॒य॒त् अ॒धः अ॒च्छ यु॒वा क॒विः दी॒द॒य॒त् गोषु॑ ग॒च्छन् ॥ ९ ॥ आ॒
सूर्यैः अ॒रु॒ह॒त् शु॒क्रं अ॒र्णैः अ॒यु॒क्त॒ य॒त् ह॒रि॒तः वी॒तऽपृ॒ष्ठाः उ॒द्गा न
ना॒व॑ अ॒न॒य॒न्त॒ धीराः॑ आ॒ऽशृ॒ण्व॒तीः आ॒पः अ॒र्वाक् अ॒ति॒ष्ठन् ॥ १० ॥
धि॒यं वः॑ अ॒प॒ऽसु द॒धिषे॑ स्वःऽसां॑ य॒या अ॒त॒र॒न् द॒श मा॒सः न॒वऽ-
ग्वाः॑ अ॒या धि॒या स्या॒म दे॒वऽगो॑पाः अ॒या धि॒या तु॒तु॒र्या॒म अ॒-
ति॑ अ॒हः ॥ ११ ॥ २७ ॥

॥४६॥ हयः न विद्वान् अयुजि स्वयं धुरितां वहामि प्रऽतरणी
 अवस्युर्वेन अस्याः वशिमि विऽमुचै न आऽवृत्तं पुनः विद्वान् पथः
 पुःऽएता ऋजुनेषति ॥१॥ अग्ने इन्द्र वरुण मित्र देवाः शर्धः प्रयंत
 मारुत उत विष्णो उभा नासत्या रुद्रः अध्याः पूषा भगः सरस्व-
 ती जुषंत ॥२॥ इंद्राग्नी मित्रावरुणा अदितिं स्वः० पृथिवी द्यां
 मरुतः पर्वतान् अपः हुवे विष्णुं पूषणं ब्रह्मणः पतिं भगं नुशंसं स-
 वितारं ऊतये ॥३॥ उत नः विष्णुः उत वातः अस्मिधः द्रविणऽदाः
 उत सोमः मयः कर्त उत ऋभवं उत राये नः अश्विना उत त्वष्टा
 उत विऽभ्वा अनु मंसते ॥४॥ उत त्यत् नः मारुतं शर्धः आ गमत्
 दिविऽक्षयं यजतं बहिः आऽसदे बृहस्पतिः शर्म पूषा उत नः
 यमत् वरुथ्यं वरुणः मित्रः अर्यमा ॥५॥ उत त्ये नः पर्वतासः सु-
 ऽशस्तयः सुऽदीतयः नद्यः चामणे भुवन् भगः विऽभक्ता शवसा
 अवसा आ गमत् उरुऽव्यचाः अदितिः श्रोतु मे हव ॥६॥ देवानां
 पत्नीः उशतीः अवंतु नः प्र अवंतु नः तुजये वाजऽसातये याः पा-
 र्थिवासः याः अपां अपि व्रते ताः नः देवीः सुहवाः शर्म यच्छत
 ॥७॥ उत माः व्यंतु देवऽपत्नीः इंद्राणी अग्रायीं अश्विनीं राट् आ
 रोदसी वरुणानी शृणोतु व्यंतु देवीः यः ऋतुः जनीनां ॥८॥ २६॥ २॥

॥४७॥ प्रऽयुजती दिवः एति ब्रुवाणा मही माता दुहितुः बो-
 धयती आऽविवासंती युवतिः मनीषा पितृऽभ्यः आ सदेने जो-
 हुवाना ॥१॥ अजिरासः तत्तऽअपः इयमानाः आतस्थिऽवांसः
 अमृतस्य नाभिं अनंतासः उरवः विश्वतः सी परि द्यावा पृथिवी
 यंति पंथाः ॥२॥ उक्षा समुद्रः अरुषः सुऽपर्णः पूर्वस्य योनिं पितुः
 आ विवेश मध्ये दिवः निऽहितः पृश्निः अश्मा वि चक्रमे रज-

सः पाति अंतौ ॥३॥ चत्वारः ई बिभ्रति स्तेमऽयंतः दशं गर्भं चरसे
 धापयंते त्रिऽधातवः परमाः अस्य गावः दिवः चरंति परि सद्यः
 अंतान् ॥४॥ इदं वपुः निऽवचनं जनासः चरंति यत् नद्यः तस्युः
 आपः द्वे यत् ई बिभ्रतः मातुः अन्ये इहऽइह जाते यस्यां सऽबंधू
 ॥५॥ वि तन्वते धियः अस्मै अपांसि वस्ता पुत्राय मातरः वयंति
 उपऽप्रक्षे वृषणः मोदमानाः दिवः पथा वध्वः यंति अच्छ ॥६॥
 तत् अस्तु मित्रावरुणा तत् अग्ने शं योः अस्मभ्यं इदं अस्तु शस्तं
 अशीमहि गाधं उत प्रतिऽस्थां नमः दिवे बृहते सदेनाय ॥७॥१॥

॥४८॥ कत ऊं प्रियाय धाम्ने मनामहे स्वऽक्षत्राय स्वऽयंशसे
 महे वयं आऽमेत्यस्य रजसः यत् अभ्रे आ अपः वृणाना विऽतनो-
 ति मायिनी ॥१॥ ताः अन्नत वयुनं वीरऽवक्षणं समान्या वृतया
 विश्वं आ रजः अपोः अपाचीः अपराः अप ईजते प्र पूर्वाभिः ति-
 रते देवऽयुः जनः ॥२॥ आ यावऽभिः अहन्येभिः अक्नुऽभिः वरिष्ठं
 वज्रं आ जिघृति मायिनि शतं वा यस्य प्रऽचरन् स्वे दमे संऽवर्त-
 यंतः वि च वर्तयन् अहां ॥३॥ तां अस्य रीतिं परशोऽइव प्रति
 अनीकं अख्यं भुजे अस्य वर्षसः सचा यदि पितु मंतं सऽइव क्षयं रत्नं
 दधाति भरऽहूतये विशे ॥४॥ सः जिह्वायां चतुऽअनीकः चतुर्जते
 चारु वसानः वरुणः यतन् अरिं न तस्य विद्म पुरुषत्वता वयं
 यतः भगः सविता दाति वार्य ॥५॥२॥

॥४९॥ देवं वः अद्य सवितारं आ ईषे भगं च रत्नं विऽभजंतं
 आयोः आ वां नरा पुरुऽभुजा ववृत्यां दिवेऽदिवे चित् अश्विना
 सखिऽयन् ॥१॥ प्रति प्रऽयानं असुरस्य विद्वान् सुऽउक्तैः देवं स-

वि॒तारं॑ दु॒व॒स्य॒ उप॑ ब्रु॒वी॒त न॑म॒सा वि॒ऽजान॑न॒ ज्येष्ठं॑ च॒रन् वि॒ऽभ-
 ज॑तं आ॒योः ॥२॥ अ॒द॒त्र॒ऽया द॒य॒ते वा॒र्या॑णि पू॒षा भ॑गः अ॒दि॒तिः
 व॒स्ते उ॒स्रः इं॒द्रः वि॒ष्णुः व॒रुणः॑ मि॒त्रः अ॒ग्निः अ॒हानि॑ भ॒द्रा ज॒न॒य॒न्त
 द॒साः ॥३॥ तत् नः॑ अ॒न॒र्वा स॒वि॒ता व॒रु॒थं तत् सि॒ध॒वः इ॒ष॒य॒न्तः
 अ॒नु॒ग्म॒न् उप॑ यत् वो॒चे अ॒ध्व॒र॒स्य॒ हो॒ता रा॒यः स्या॒म॒ प॒त॒यः वा॒ज-
 ऽर॒त्नाः ॥४॥ प्र॒ये व॑सु॒ऽभ्यः ई॒वंत॑ आ न॒मः दुः॒ ये मि॒त्रे व॒रु॒णे सू॒क्त-
 ऽवा॒चः अ॒व ए॒तु अ॒भ्वं कृ॑णु॒त व॒री॒यः दि॒वः पृ॒थि॒व्योः अ॒व॒सा
 म॒दे॒म ॥ ५ ॥ ३ ॥

॥५०॥ वि॒श्वः दे॒व॒स्य॒ ने॒तुः म॒र्तेः वु॒री॒त स॒ख्यं वि॒श्वः रा॒ये इ॒षु॒ध॒यि॒ति
 द्यु॒म्नं वृ॒णी॒त पु॒थ॒से ॥१॥ ते ते दे॒व ने॒तः ये च॑ इ॒मान् अ॒नु॒ऽश॒से ते
 रा॒या ते हि आ॒ऽपृ॒चे स॒चे म॒हि स॒च॒थ्यैः ॥२॥ अ॒तः नः॑ आ॒नृ॒न् अ॒ति-
 थो॒न अ॒तः प॒त्नीः द॒श॒स्य॒त आ॒रे वि॒श्वं प॒थे॒ऽस्थां द्वि॒षः यु॒यो॒तु यु॒-
 यु॒विः ॥३॥ य॒त्र व॒ह्निः अ॒भि॒ऽहि॒तः दु॒द्र॒वंत॑ द्रो॒ण्यः प॒शुः नृ॒ऽम॒नाः
 वी॒र॒ऽप॒स्यः अ॒णी॒ धी॒रा॒ऽइ॒व स॒नि॒ता ॥४॥ ए॒षः ते दे॒व ने॒तः रथः॑-
 प॒तिः शं॒ र॒यिः शं॒ रा॒ये शं॒ स्व॒स्त॒ये इ॒षः॒ऽस्तु॒तः म॒ना॒म॒हे दे॒व॒ऽस्तु॒तः
 म॒ना॒म॒हे ॥ ५ ॥ ४ ॥

॥५१॥ अ॒ग्ने॒ सु॒त॒स्य॒ पी॒त॒ये वि॒श्वैः ऊ॒र्मे॒भिः आ ग॒हि दे॒वे॒भिः
 ह॒व्य॒ऽदा॒त॒ये ॥१॥ अ॒त॒ऽधी॒त॒यः आ ग॒त॒ स॒त्य॒ऽध॒र्मा॒णः अ॒ध्व॒रं अ॒ग्नेः
 पि॒ब॒त जि॒ह्वा॒या ॥२॥ वि॒प्रे॒भिः वि॒प्र॒ सं॒त्य प्रा॒त॒र्या॒व॒ऽभिः आ ग॒हि
 दे॒वे॒भिः सो॒म॒ऽपी॒त॒ये ॥३॥ अ॒यं सो॒मः च॒मू॒ऽसु॒तः अ॒म॒त्रे प॒रि॒सि॒च्य॒ते
 प्रि॒यः इं॒द्रा॒य वा॒य॒वे ॥४॥ वा॒यो आ या॒हि वी॒त॒ये जु॒षा॒णः ह॒व्य-
 ऽदा॒त॒ये पि॒ब॒ सु॒त॒स्य॒ अ॒ध॒सः अ॒भि॒ प्र॒यः ॥५॥ ५॥ इं॒द्रः च॒ वा॒यो ए॒षां

सुतानां पीतिं अर्हथः तान् जुषेथां अरेपसौ अभिप्रयः ॥६॥ सुताः
 इंद्राय वायवे सोमांसः दधिऽआशिरः निम्नं नयंति सिंधवः अभि
 प्रयः ॥७॥ सऽजूः विश्वेभिः देवेभिः अश्विऽभ्यां उषसां सऽजूः आ
 याहि अग्ने अचिऽवत् सुते रण ॥८॥ सऽजूः मित्रावरुणाभ्यां
 सऽजूः सोमैर्न विष्णुना आ याहि अग्ने अचिऽवत् सुते रण ॥९॥
 सऽजूः आदित्यैः वसुऽभिः सऽजूः इंद्रेण वायुना आ याहि अग्ने
 अचिऽवत् सुते रण ॥१०॥ ६॥ स्वस्ति नः मिमीतां अश्विना भगः
 स्वस्ति देवी अदितिः अनर्वणः स्वस्ति पूषा असुरः दधातु नः स्व-
 स्ति द्यावापृथिवी सुऽचेतुना ॥११॥ स्वस्त्ये वायुं उप ब्रवामहे
 सोमं स्वस्ति भुवनस्य यः पतिः बृहस्पतिं सर्वेऽगणं स्वस्त्ये स्व-
 स्तये आदित्यासः भवंतु नः ॥१२॥ विश्वे देवाः नः अद्य स्वस्त्ये
 वैश्वानरः वसुः अग्निः स्वस्त्ये देवाः अवंतु ऋभवं स्वस्त्ये स्वस्ति
 नः रुद्रः पातु अंहसः ॥१३॥ स्वस्ति मित्रावरुणा स्वस्ति पथ्ये
 रेवति स्वस्ति नः इंद्रः च अग्निः च स्वस्ति नः अदिते कृधि ॥१४॥
 स्वस्ति पंथां अनु चरेम सूर्या चंद्रमसौऽइव पुनः ददता अघ्नता
 जानता सं गमेमहि ॥१५॥ ७॥

॥५२॥ प्रश्यावऽअश्व धृष्णुऽया अर्चं मरुतऽभिः ऋक्ऽभिः ये
 अद्रोघं अनुऽस्वधं श्वं मदंति यज्ञियाः ॥१॥ ते हि स्थिरस्यं श्वंसः
 सखायः संति धृष्णुऽया ते यामन आ धृषत्ऽविनः त्मना पांति
 शश्वतः ॥२॥ ते स्यंद्रासः न उक्ष्णः अति स्कंदंति शर्वरीः मरुतां
 अध महः दिवि क्षमा च मन्महे ॥३॥ मरुतऽसु वः दधीमहि स्तोमं
 यज्ञं च धृष्णुऽया विश्वे ये मानुषा युगा पांति मर्त्ये रिषः ॥४॥ अर्हतः
 ये सुऽदानवः नरः असांमिऽश्वसः प्र यज्ञं यज्ञियेभ्यः दिवः अर्चं

मरुतऽभ्यः॥५॥८॥ आ रुक्मैः आ युधानरः ऋष्वाः ऋष्टीः असृक्षत
 अनु एनान् अहं विद्युतः मरुतः जम्भतीऽइव भानुः अर्तन्मना
 दिवः॥६॥ ये ववृधंत पार्थिवाः ये उरौ अंतरिक्षे आवृजने वान-
 दीनां सधऽस्थे वा महः दिवः॥७॥ शर्धः मारुतं उत शंस सत्यऽश्व-
 सं ऋभ्वंसं उत स्मृते शुभे नरः प्रस्यं द्राः युजत त्मना॥८॥ उत स्मृते
 परुषाणां ऊर्णाः वसत शुंध्यवः उत पथ्या रथानां अर्द्रि भिंदंति
 ओजसा॥९॥ आऽपथयः विऽपथयः अंतऽपथा अनुऽपथाः ए-
 तेभिः मह्यं नामऽभिः यज्ञं विऽस्तारः ओहते॥१०॥१॥ अधं नरः नि
 ओहते अधं निऽयुतः ओहते अधं पारावताः इति चित्रा रूपाणि
 दश्यौ॥११॥ छंदऽस्तुभः कुम्भन्यवः उत्सं आ कीरिणः नृतुः ते मे के
 चित न तायवः ऊमाः आसन् हशि त्विषे॥१२॥ ये ऋष्वाः ऋष्टि-
 ऽविद्युतः कवयः संति वेधसः तं ऋषे मारुतं गणं नमस्य रमय
 गिरा॥१३॥ अच्छं ऋषे मारुतं गणं दाना मित्रं न योषणा दिवः
 वाधृष्णवः ओजसा स्तुताः धीभिः इषण्यत॥१४॥ नुमन्वानः एषां
 देवान् अच्छं न वक्षणा दाना सचेत सूरिऽभिः यामऽश्रुतेभिः
 अंजिऽभिः॥१५॥ प्रये मे बंधुऽएषे गा वोचंत सूरयः पृश्निं वोचंत
 मातरं अधं पितरं इष्मिणं रुद्रं वोचंत शिक्कसः॥१६॥ सप्त मे सप्त
 शकिनः एकंऽएका शता ददुः यमुनायां अधि श्रुतं उत राधः
 गयं मृजे नि राधः अश्वं मृजे॥१७॥१०॥

॥५३॥ कः वेद् जानं एषां कः वा पुरा सुक्षेपु आस मरुतां यत्
 युयुजे किलास्यः॥१॥ आ एतान् रथेषु तस्थुषः कः शुश्राव कथा
 ययुः कस्यै ससुः सुऽदासे अनु आपयः इळाभिः वृष्टयः सह॥२॥
 ते मे आहुः ये आऽययुः उप द्युऽभिः विऽभिः मदे नरः मर्याः अरे-

अ० ४. अ० ३. व० १४.] ॥ ३४६ ॥ [म० ५. अ० ४. सू० ५४.]

पसंऽइमान् पश्यन् इति स्तुहि ॥३॥ ये अंजिषु ये वाशीषु स्वऽभानवः स्रक्षु रुक्मेषु खादिषु आयाः रथेषु धन्वऽसु ॥४॥ युष्माकं स्तरथान् अनु मुदे दधे मरुतः जीरऽदानवः वृष्टी द्यावः यतीऽइव ॥५॥११॥ आ यं नरः सुऽदानवः ददाप्नुषे दिवः कोशं अचुच्यवुः वि पर्जन्यं सृजंति रोदसीः अनु धन्वना यंति वृष्टयः ॥६॥ ततृदानाः सिंधवः क्षोदसा रजः प्र सस्रुः धेनवः यथा स्यन्ताः अश्वऽइव अध्वनः विऽमोचने वि यत् वर्तते एन्यः ॥७॥ आ यात मरुतः दिवः आ अंतरिक्षात् अमात् उत मा अवस्थात पराऽवतः ॥८॥ मा वः रसा अनितभा कुभा क्रुमुः मा वः सिंधुः निरीरमत मा वः परिस्थात् सरयुः पुरीषिणी अस्मे इत् सुम्न अस्तु वः ॥९॥ तं वः शर्धं रथानां त्वेषं गणं मारुतं नव्यसीनां अनु प्र यंति वृष्टयः ॥१०॥१२॥ शर्धंऽशर्धं वः एषां व्रातंऽव्रातं गणंऽगणं मुशस्तिऽभिः अनु क्रामेमधीतिऽभिः ॥११॥ कस्मै अद्य सुऽजाताय रातऽहव्याय प्र ययुः एना यामेन मरुतः ॥१२॥ येन तोकाय तनयाय धान्यं बीजं वहध्वे अक्षितं अस्मभ्यं तत् धत्तन यत् वः ईमहे राधः विश्वऽआयुसीभगं ॥१३॥ अति इयाम निदः तिरः स्वस्तिऽभिः हित्वा अवद्यं अरांतीः वृष्टी शं योः आपः उस्मि भेषजं स्याम मरुतः सह ॥१४॥ सुऽदेवः समह असति सुऽवीरः नरः मरुतः सः मर्त्यः यं चायध्वे स्याम ते ॥१५॥ स्तुहि भोजान् स्तुवतः अस्य याम निरणं गावः नयवसे यतः पूर्वांऽइव सखीन् अनु ह्वय गिरा गृणीहि कामिनः ॥ १६ ॥ १३ ॥

॥५४॥ प्र शर्धीय मारुताय स्वऽभानवे इमां वाचं अनज पर्वतऽच्युते धर्मऽस्तुभे दिवः आ पृष्ठऽयज्वने ह्युम्नऽश्रवसे महि नृणां

अ० ४. अ० ३. व० १६.] ॥ ३४७ ॥ [म० ५. अ० ४. सू० ५४.]

अ॒र्चे॒त॒ ॥१॥ प्र॒वः म॒रुतः त॒विषाः उ॒दन्यवः व॒यः ऽवृ॒धः अ॒श्वः ऽयु॒जः
परि॒ऽजयः सं वि॒ऽद्युता॑ द॒धति॑ वा॒शति॑ चि॒तः स्व॒र॑ति आ॒पः अ॒व-
ना॑ परि॒ऽजयः ॥२॥ वि॒द्युत् ऽम॒हसः नरः अ॒श्वम॑ ऽदि॒द्यवः वा॒त-
ऽत्विषः म॒रुतः प॒र्वत॑ ऽच्युतः अ॒ब्दः ऽया चि॒त् मुहुः आ॒ह्रादु॒नि ऽवृ॒तः
स्त॒नय॑त ऽअ॒माः र॒भसाः उ॒त ऽओ॒जसः ॥३॥ वि अ॒क्तून॑ रु॒द्राः वि
अ॒हानि॑ शि॒क्कसः॑ वि अ॒न्तरि॑क्षं वि॒रजा॑सि धू॒तयः॑ वि॒यत् अ॒जान॑
अ॒जथ॑ नावः इ॒यथा॑ वि॒दुः ऽगानि॑ म॒रुतः न अ॒हं रि॒ष्यथ॑ ॥४॥ तत्
वी॒र्य॑ वः म॒रुतः म॒हिऽत्वनं॑ दी॒र्घं त॒तान॑ सू॒र्यैः न यो॒जनं॑ ए॒ताः न या-
मे॒ अगृ॑भीत ऽशोचिषः अ॒न॒श्वऽदां॑ यत् नि॒अया॑त न गि॒रिं ॥५॥ १४॥
अ॒भ्राजि॑ श॒र्धेः म॒रुतः॑ यत् अ॒र्णसं॑ मोष॒थ वृ॒क्षं क॒पना॑ ऽइव वे॒धसः॑
अ॒धं स्म॒नः अ॒रम॑तिं स॒ऽजोष॑सः चक्षुः ऽइव य॒तं अ॒नु नेष॑थ सु॒ऽगं
॥६॥ न सः जी॒यते॑ म॒रुतः॑ न ह॒न्यते॑ न स्ने॒धति॑ न व्यथ॒ते न रि॒ष्यति॑ न
अ॒स्य रा॒यः उ॒प द॒स्यंति॑ न ऊ॒तयः॑ ऋषि॑ वा॒ यं रा॒जांनं॑ वा सु॒सूद॑थ
॥७॥ नि॒युत्वंतः॑ या॒मऽजि॑तः यथा॑ नरः अ॒र्ये म॒णः न म॒रुतः क॒वंधि-
नः पि॒न्वंति॑ उत्सं॑ यत् इ॒नासः॑ अ॒स्वर॑न् वि उ॒दंति॑ पृथि॒वी म॒ध्वः
अ॒धंसा॑ ॥८॥ प्र॒वत्वंती॑ इ॒यं पृथि॒वी म॒रुतऽभ्यः॑ प्र॒वत्वंती॑ द्यौः भ॒वति॑
प्र॒यत् ऽभ्यः॑ प्र॒वत्वंती॑ प॒थ्याः अ॒न्तरि॑क्ष्याः प्र॒वत्वंतः॑ प॒र्वताः॑ जी॒र-
ऽदा॑नवः ॥९॥ यत् म॒रुतः॑ स॒ऽभर॑सः स्वः ऽन॒रः सू॒र्ये उ॒त ऽइते॑ म॒दथ॑
दि॒वः न॒रः न वः॑ अ॒श्वाः अ॒थय॑न्त अ॒हं सि॒स्रतः॑ स॒द्यः अ॒स्य अ॒ध्वनः॑
पा॒रं अ॒श्रुथ॑ ॥१०॥ १५॥ अ॒सेषु॑ वः ऋ॒ष्टयः॑ प॒त् ऽसु॒खाद॑यः व॒क्षः ऽसु
रु॒क्ताः म॒रुतः॑ रथे॒ शुभः॑ अ॒ग्निऽभ्राज॑सः वि॒ऽद्युतः॑ ग॒भस्त्योः॑ शि॒प्राः
शी॒र्षे ऽसुं॑ वि॒ऽत॒ताः हि॒र॒ण्ययीः॑ ॥११॥ तं ना॒कं अ॒र्येः अ॒गृभी॑त ऽशो-
चिषं रु॒शन् पि॒प्पलं॑ म॒रुतः॑ वि॒धूनु॑थ सं अ॒च्यन्त॑ वृ॒जना॑ अति॒वि-
ष॑न्त यत् स्व॒र॑ति घी॒र्षं वि॒ऽत॒तं ऋ॒तऽयवः॑ ॥१२॥ यु॒ष्मा ऽद॑त्तस्य

अ०४. अ०३. व०१८.] ॥ ३४८ ॥ [म०५. अ०४. सू०५५.

मरुतः विचेतसः रायः स्यामरथ्यः वयस्वतः नयः युच्छति तिथ्यः
यथा दिवः अस्मे ररत मरुतः सहस्रिणं ॥१३॥ यूयं रयिं मरुतः
स्याहेऽवीरं यूयं ऋषिं अवथ सामऽविप्रं यूयं अवीतं भरताय
वाजं यूयं धत्थ राजानं श्रुष्टिऽमंतं ॥१४॥ तत् वः यामि द्रविणं
सद्यःऽऊतयः येन स्वः न ततनाम नून अभि इदं मु मे मरुतः हर्यत
वचः यस्य तरेम तरसा शतं हिमाः ॥१५॥ १६॥

॥५५॥ प्रऽयज्यवः मरुतः आजतऽऽष्टयः बृहत् वयः दधिरे
रुक्मऽवक्षसः ईयते अश्वैः सुऽयमेभिः आशुऽभिः शुभं यातां अनु
रथाः अवृत्सत ॥१॥ स्वयं दधिध्वे तविधी यथा विद बृहत् महातः
उर्विया वि राजथ उत अंतरिक्षं ममिरे वि ओजसा शुभं यातां
अनुरथाः अवृत्सत ॥२॥ साकं जाताः सुऽभ्वः साकं उक्षिताः श्रिये
चित् आ प्रऽतरं ववृधुः नरः विऽरोकिणः सूर्यस्यऽइव रश्मयः शुभं
यातां अनुरथाः अवृत्सत ॥३॥ आऽभूषेण्यं वः मरुतः महिऽत्वनं
दिहक्षेण्यं सूर्यस्यऽइव चक्ष्णं उतो अस्मान् अमृतऽत्वे दधात न
शुभं यातां अनुरथाः अवृत्सत ॥४॥ उत ईरयथ मरुतः समुद्रतः
यूयं वृष्टिं वर्षयथ पुरीषिणः न वः दत्ताः उपं दस्यंति धेनवः शुभं
यातां अनुरथाः अवृत्सत ॥५॥ १७॥ यत् अश्वान् धूऽसु पृषतीः
अयुग्धं हिरण्ययान् प्रति अत्कान् अमुग्धं विश्वाः इत् स्पृधः
मरुतः वि अस्यथ शुभं यातां अनुरथाः अवृत्सत ॥६॥ न पर्वताः
न नद्यः वरत वः यच्च अचिध्वं मरुतः राच्छथ इत् ऊं तत् उत द्या-
वापृथिवी याथ न परि शुभं यातां अनुरथाः अवृत्सत ॥७॥ यत्
पूर्य मरुतः यत् च नूतनं यत् उद्यते वसवः यत् च शस्यते विश्वस्य
तस्य भवथ नवेदसः शुभं यातां अनुरथाः अवृत्सत ॥८॥ मृळत

अ० ४. अ० ३. व० २९.] ॥ ३४९ ॥ [म० ५. अ० ५. सू० ५७.]

नः मरुतः मा वधिष्टन अस्मभ्यं शर्मं बहुलं वि यंतन अधि स्तो-
त्रस्य सख्यस्य गातन शुभं यातां अनु रथाः अवृत्सत ॥ ९ ॥ यूयं
अस्मान नयत वस्यः अच्छ निः अंहतिऽभ्यः मरुतः गृणानाः जुष-
ध्वं नः हव्यऽदातिं यजत्राः वयं स्याम पतयः रयीणां ॥ १० ॥ १८ ॥

॥ ५६ ॥ अग्ने शर्धंत आ गृणं पिष्टं रुक्मेभिः अजिभिः विशः अद्य
मरुतां अवहूये दिवः चित रोचनात् अधि ॥ १ ॥ यथा चित मन्यसे
हृदा तत् इत् मे जग्मुः आऽशसः ये ते नेदिष्टं हवनानि आऽगमन्
तान वधे भीमऽसंहशः ॥ २ ॥ मीढुष्मंतीऽइव पृथिवी पराऽहता
मदंती एति अस्मत् आ ऋक्षः न वः मरुतः शिमीऽवान् अमः
दुध्नः गौऽइव भीमऽयुः ॥ ३ ॥ नि ये रिणंति ओजसा वृथा गावः न
दुऽधुरः अश्मानं चित स्वयं पर्वतं गिरिं प्र च्यवयंति यामऽभिः
॥ ४ ॥ उत तिष्ठ नूनं एषां स्तोमैः संऽउक्षितानां मरुतां पुरुऽतमं
अपूर्व्य गवां सर्गऽइव हूये ॥ ५ ॥ १९ ॥ युग्ध्वं हि अरुषीः रथे युग्ध्वं
रथेषु रोहितः युग्ध्वं हरीं अजिरा धुरि वोह्वे वहिष्ठा धुरि वो-
ह्वे ॥ ६ ॥ उत स्यः वाजी अरुषः तुविऽस्वनिः इह स् धायि
दर्शतः मा वः यामेषु मरुतः चिरं कुरत प्र तं रथेषु चोदत ॥ ७ ॥ रथं
नु मारुतं वयं अवस्युं आ हुवामहे आ यस्मिन् तस्थौ मुऽरणानि
बिभ्रंती सचां मरुतऽमु रोदसी ॥ ८ ॥ तं वः शर्धं रथेऽशुभं त्वेष पन-
स्युं आ हुवे यस्मिन् मुऽजाता मुऽभगा महीयते सचां मरुतऽमु
मीढुषी ॥ ९ ॥ २० ॥ ४ ॥

॥ ५७ ॥ आ रुद्रासः इंद्रऽवंतः सऽजोषसः हिरण्यऽरथाः सुवि-
तायं गंतन इयं वः अस्मत् प्रति ह्यते मतिः तृणऽजै न दिवः

अ० ४. अ० ३. व० २३.] ॥ ३५० ॥ [म० ५. अ० ५. सू० ५८.]

उत्ताः उदयवे ॥१॥ वाशीऽमंतः ऋष्टिऽमंतः मनीषिणः सुध-
नानः इषुऽमंतः निषंगिणः सुऽअश्वाः स्थ सुऽरथाः पृथ्विऽमातरः
सुऽआयुधाः मरुतः यायन शुभ ॥२॥ धनुय द्यां पर्वतान दाशुषे
वसु नि वः वना जिहते यामनः भिया कोपयथ पृथिवी पृथ्वि-
ऽमातरः शुभे यत् उयाः पृषतीः अयुग्ध्वं ॥३॥ वातऽत्विषः मरुतः
वर्षऽनिर्निजः यमाऽइव सुऽसंहशः सुऽपेशसः पिशंगऽअश्वाः
अरुणऽअश्वाः अरेपसः प्रऽत्वक्षसः महिना द्यौऽइव उरवः ॥४॥
पुरुऽद्रुसाः अंजिऽमंतः सुऽदानवः त्वेषऽसंहशः अनवभ्रऽराधसः
सुऽजातासः जनुषा रुक्मऽवक्षसः दिवः अर्काः अमृतं नाम भे-
जिरे ॥५॥ २१॥ ऋष्टयः वः मरुतः असंयोः अधि सहः ओजः बाहोः
वः बलं हितं नृणा शीर्षेऽसु आयुधारेषु वः विश्वा वः श्रीः अधि
तनूषु पिपिशे ॥६॥ गोऽमंत अश्वऽवतरथऽवत सुऽवीरं चंद्रऽवत
राधः मरुतः ददनः प्रऽशस्तिं नः कृणुत रुद्रियासः भक्षीय वः अ-
वसः दैव्यस्य ॥७॥ ह्येनरः मरुतः मृळत नः तुविऽमघासः अमृताः
ऋतऽज्ञाः सत्यऽश्रुतः कवयः युवानः बृहत्ऽगिरयः बृहत् उक्ष-
माणाः ॥८॥ २२॥

॥५८॥ तं ऊं नूनं तविषीऽमंतं एषां स्तुषे गृणं मारुतं नयसीनां
ये आशुऽअश्वाः अमऽवत् वहते उत ईशिरे अमृतस्य स्वऽराजः
॥१॥ त्वेषं गृणं तवसं खादिऽहस्तं धुनिऽव्रतं मायिनं दातिऽवारं
मयऽभुवः ये अमिताः महिऽत्वा वंदस्व विप्रतुविऽराधसः नून
॥२॥ आ वः यंतु उदऽवाहासः अद्य वृष्टिं ये विश्वे मरुतः जुनंति
अयं यः अग्निः मरुतः संऽइद्वः एतं जुषध्वं कवयः युवानः ॥३॥ यूयं
राजानं इयं जनाय विभ्वऽतष्टं जनयथ यजत्राः युष्मत् एति मु-

हि॒ऽहा बा॒हुऽजूतः युष्मत् सत्तऽअश्वः म॒रुतः सु॒ऽवीरः॥४॥ अ॒राः-
 ऽइव इत् अचरमाः अहा॑ऽइव प्रऽप्र जा॒यन्ते अक॑वाः महः॑ऽभिः
 पृ॒ष्ठैः पु॒त्राः उ॒पऽमासः रभि॑ष्ठाः स्वया॑ म॒त्या म॒रुतः सं मि॒मि॒क्षुः
 ॥५॥ यत् प्र अया॑सिष्ट पृ॒षती॑भिः अ॒श्वैः वी॒रु॒प॒वि॒ऽभिः म॒रुतः
 रथे॑भिः क्षो॒दन्ते आ॒पः रि॒णते वना॑नि अ॒व उ॒स्रियः वृ॒षभः क्र॑न्दतु
 द्यौः॥६॥ प्रथि॑ष्ट या॒मन॑ पृथि॒वी चि॒त् एषा॑भती॑ऽइव ग॒र्भं स्वं इत्
 शवः॑ धुः वा॒ता न हि अ॒श्वान् धुरि॑ आ॒ऽयु॒यु॒जे वर्ष॑ स्वेदं च॒क्रिरे॒रु-
 द्रि॒यासः॥७॥ ह॒ये नरः म॒रुतः मृ॒ळत॑ नः तु॒र्वि॒ऽमघा॑सः अ॒मृताः
 ऋ॒तऽज्ञाः सत्य॑ऽश्रुतः कव॑यः यु॒वानः बृ॒हतऽगिर॑यः बृ॒हत उ॒क्ष-
 मा॑णाः ॥ ८ ॥ २३ ॥

॥५९॥ प्र॒वः स्प॒ष्ट अ॒क्रन् सु॒वि॒ताय॑ दा॒वने॑ अ॒र्च॑ दि॒वे प्र पृथि॑व्यै
 ऋ॒तं भ॒रे उ॒क्षन्ते॑ अ॒श्वान् त॒रु॒षन्ते आ रजः॑ अ॒नु स्वं भा॒नुं अथ॑यन्ते
 अ॒र्णवैः॥१॥ अ॒मात् एषा॑ भि॒यसा॑ भू॒मिः ए॒ज॒ति नोः न पू॒र्णा क्ष-
 र॒ति व्यथि॑ः य॒ती दूरे॑ऽदृशः ये चि॒तय॑न्ते ए॒मऽभिः अ॒न्तः म॒हे वि॒दथे
 ये॒तिरे॒ नरः॥२॥ ग॒वाऽइव॑ अ॒यसे॑ ऋ॒गं उ॒त्तऽत॒मं सू॒र्यैः न चक्षुः॑
 रज॑सः वि॒ऽस॒र्जने॑ अ॒त्याऽइव॑ सु॒ऽभ्वः चा॒रवः स्थ॑न् म॒र्याऽइव॑
 अ॒यसे॑ चे॒तथ॑ न॒रः॥३॥ कः वः म॒हांति॑ म॒हता॑ उ॒त् अ॒श्वव॑त् कः
 का॒व्या म॒रुतः कः ह॒ पौ॑स्या॒ यूय॑ ह॒ भूमि॑ कि॒रणं न॒रे॒जथ॑ प्र॒यत् भ॒र॒ध्वे
 सु॒वि॒ताय॑ दा॒वने॑ ॥४॥ अ॒श्वऽइव॑ इत् अ॒रु॒षासः सऽब॑धवः ऋ-
 राऽइव॑ प्र॒ऽयु॒धः प्र उ॒त्त यु॒यु॒धुः म॒र्याऽइव॑ सु॒ऽवृ॒धः व॒वृ॒धुः नरः सू-
 र्य॑स्य चक्षुः प्र मि॒नन्ति॑ वृ॒ष्टि॒ऽभिः॥५॥ ते अ॒ज्ये॒ष्ठाः अ॒क॒नि॒ष्ठासः
 उ॒त्तऽभि॑दः अ॒म॒ध्यमा॑सः म॒हसा॑ वि व॒वृ॒धुः सु॒ऽजा॒तासः ज॒नुषा॑
 पृ॒श्नि॒ऽमा॒तरः दि॒वः म॒र्याः आ नः॑ अ॒च्छ जि॒गा॒त॒न॥६॥ वयः॑ न ये
 श्रे॒णीः प॒पुः ओ॒ज॒सा अ॒न्ता॑न् दि॒वः बृ॒हतः॑ सा॒नुनः॑ परि॑ अ॒श्वऽसः

एषां उभये यथा विदुः प्र पर्वतस्य नभनून अचुच्यवुः ॥ ७ ॥ मि-
मातु द्वीः अदितिः वीतये नः सं दानुऽचित्राः उषसः यतंतां आ
अचुच्यवुः दिव्यं कोशं एते ऋषे रुद्रस्य मरुतः गृणानाः ॥ ८ ॥ २४ ॥

॥ ६० ॥ ईळे अग्निं सुऽअवसं नमःऽभिः इह प्रऽसुतः वि चयत्
कृतं नः रथैःऽइव प्रभरे वाजयत्ऽभिः प्रऽदक्षिणित मरुतां स्तोमै
ऋध्यां ॥ १ ॥ आ ये तस्युः पृषतीषु श्रुतासु सुऽखेषु रुद्राः मरुतः
रथेषु वना चित उयाः जिहते नि वः भिया पृथिवी चित रेजते
पर्वतः चित ॥ २ ॥ पर्वतः चित महि वृद्धः बिभाय दिवः चित सानुं
रेजत स्वने वः यत् क्रीळय मरुतः ऋष्टिऽमंतः आपःऽइव सध्वं-
चः धवध्वे ॥ ३ ॥ वराःऽइव इत् रेवतासः हिरण्यैः अभि स्वधाभिः ।
तन्वंः पिपिषे श्रिये श्रेयांसः तवसः रथेषु सत्रा महांसि चक्रिरे
तनूषु ॥ ४ ॥ अज्येष्टासः अकनिष्ठासः एते सं भ्रातरः ववृधुः सौभ-
गाय युवा पिता सुऽअपाः रुद्रः एषां सुऽदुघां पृश्निः सुऽदिनां
मरुतऽभ्यः ॥ ५ ॥ यत् उतऽतमे मरुतः मध्यमे वा यत् वा अवमे
सुऽभगासः दिवि स्थ अतः नः रुद्राः उत वा नु अस्य अग्ने वि-
ज्ञात् हविषः यत् यजाम ॥ ६ ॥ अग्निः च यत् मरुतः विश्वऽवेदसः
दिवः वहध्वे उतऽतरात् अधि सुऽभिः ते मंदसानाः धुनयः रि-
शदसः वामं धत्त यजमानाय सुन्वते ॥ ७ ॥ अग्ने मरुतऽभिः शु-
भयत्ऽभिः ऋक्ऽभिः सोमं पिब मंदसानः गणश्चिऽभिः पाव-
केभिः विश्वऽइन्वेभिः आयुऽभिः वैश्वानर प्रऽदिवा केतुना स-
ऽजुः ॥ ८ ॥ २५ ॥

॥ ६१ ॥ के स्य नरः श्रेष्ठऽतमाः ये एकःऽएकः आऽयय परमस्याः

पराऽवतः ॥१॥ क्व वः अश्वः क्व अभीश्वः कथं शेक कथा यय पृष्ठे
 सदः नसोः यमः ॥२॥ जघने चोदः एषां वि सक्थानि नरः यमुः पु-
 षऽकृथे न जनयः ॥३॥ परा वीरासः इतन मर्यासः भद्रऽजानयः
 अग्निऽतपः यथा असंथ ॥४॥ सनत सा अश्वं पशुं उत गव्यं शत-
 ऽअवयं श्यावाश्वऽस्तुताय या दोः वीराय उपऽबर्बृहत् ॥५॥ २६॥
 उत त्वास्त्री शशीयसी पुंसः भवति वस्यसी अदेवऽचात अराधसः
 ॥६॥ वि या जानाति जसुरि वितृथं तं विकामिनं देवऽचा कृणुते
 मनः ॥७॥ उत घनेमः अस्तुतः पुमान् इति ब्रुवे पणिः सः वैरऽदेये
 इत्समः ॥८॥ उत मे अरपत् युवतिः ममं दुषीं प्रति श्यावाय वर्त-
 निं विरोहिता पुरुऽमीह्नाय ये मतुः विप्राय दीर्घऽयं शसे ॥९॥ यः
 मे धेनूनां शतं वैदत्तऽअश्विः यथा ददत् तरंतऽइव मंहनां
 ॥१०॥ २७॥ ये ईवहंते आशुऽभिः पिबंतः मदिंरं मधु अत्र अवांसि
 दधिरे ॥११॥ येषां श्रिया अधिरोदसी विऽभ्राजंते रथेषु आ दिवि
 रुक्मऽइव उपरि ॥१२॥ युवांसमारुतः गणः त्वेषऽरथः अनेद्यः शु-
 भंऽयावा अप्रतिऽस्कुतः ॥१३॥ कः वेद नूनं एषां यत्र मदंति धूतयः
 ऋतऽजाताः अरेपसः ॥१४॥ यूयं मर्तं विपन्यवः प्रऽनेतारः इत्था
 धिया श्रोतारः यामंऽहूतिषु ॥१५॥ २८॥ ते नः वसूनि काम्या पुरु-
 चंद्राः रिशादसः आ यज्ञियासः ववृत्तन ॥१६॥ एतं मे स्तोमं ऊर्म्ये
 दार्भ्याय परा वह गिरः देवि रथीऽइव ॥१७॥ उत मे वोचता इति
 सुतऽसो मे रथऽवीतौ न कामः अप वेति मे ॥१८॥ एषः क्षेति रथ-
 ऽवीतिः मघऽवा गोऽमतीः अनु पर्वतेषु अपऽश्रितः ॥१९॥ २९॥

॥६२॥ ऋतेन ऋतं अपिऽहितं ध्रुवं वा सूर्यस्य यत्र विऽमुचंति
 अश्वान दश शता सह तस्युः तत् एकं देवानां श्रेष्ठं वपुषां अपश्यं

॥१॥ तत् सु वां मित्रावरुणा महिऽत्वं ईर्मा तस्थुषीः अहंऽभिः दु-
दुहे विश्वाः पिन्वथः स्वसंरस्य धेनाः अनु वां एकः पविः आ ववर्त
॥२॥ अधारयतं पृथिवी उत द्यां मित्रंऽराजाना वरुणा महःऽभिः
वर्धयतं ओषधीः पिन्वतं गाः अव वृष्टिं सृजतं जीरऽदानू ॥३॥
आ वां अश्वांसः सुऽयुजः वहंतु यतऽरश्मयः उप यंतु अर्वाक् घृ-
तस्य निःऽनिक् अनु वर्तते वां उप सिंधवः प्रऽदिवि स्मरंति ॥४॥
अनु श्रुतां अमतिं वर्धत उर्वी बर्हिःऽइव यजुषा रक्षमाणा नम-
स्वता धृतऽदक्षा अधि गते मित्र आसाथे वरुण इळासु अंतः
॥५॥ ३०॥ अक्रविऽहस्ता सुऽकृते परऽपा यं चासाथे वरुणा
इळासु अंतः राजाना क्षुचं अहंणीयमाना सहस्रऽस्थूणं वि-
भूथः सह द्यौ ॥६॥ हिरण्यऽनिर्निक् अयः अस्य स्थूणा विभ्राजते
दिवि अश्वाजनीऽइव भद्रे क्षेत्रे निऽमिता तिल्विले वा सनेम
मध्वः अधिऽगर्त्यस्य ॥७॥ हिरण्यऽरूपं उषसः विऽउष्टौ अयः-
ऽस्थूणं उतऽइता सूर्यस्य आ रोहथः वरुण मित्र गते अतः चक्षा-
थे अदितिं दितिं च ॥८॥ यत् बंहिष्ठं न अतिऽविधे सुऽदानू
अच्छिद्रं शर्म भुवनस्य गोपा तेन नः मित्रावरुणौ अविष्टं सि-
सांसतः जिगीवांसः स्याम ॥ ९॥ ३१॥ ३ ॥

॥६३॥ ऋतस्य गोपी अधि तिष्ठथः रथं सत्यऽधर्माणा परमे
विऽओमनि यं अत्र मित्रावरुणा अवथः युवं तस्मै वृष्टिः मधु-
ऽमतं पिन्वते दिवः ॥१॥ संऽराजौ अस्य भुवनस्य राजथः मित्रा-
वरुणा विदथे स्वऽदृशा वृष्टिं वां राधः अमृतऽत्वं ईमहे द्यावा-
पृथिवी वि चरंति तन्यवः ॥२॥ संऽराजौ उया वृषभा दिवः पती
पृथिव्याः मित्रावरुणा त्रिऽवर्षणी चित्रेभिः अभ्रैः उप तिष्ठथः

रवं द्यां वर्षेयथः असुरस्य मायया ॥३॥ माया वां मित्रावरुणा
 दिवि श्रिता सूर्यैः ज्योतिः चरति चित्रं आयुधं तं अभ्रेण वृष्ट्या
 गूह्यः दिवि पर्जन्य द्रप्साः मधुऽमंतः ईरते ॥४॥ रथं युंजते मरुतः
 शुभे सुऽखं शूरः न मित्रावरुणा गोऽइष्टिषु रजांसि चित्रा विच-
 रंति तन्यवः दिवः संऽराजा पयसानः उक्षतं ॥५॥ वाचं सुमित्रा-
 वरुणौ इराऽवती पर्जन्यः चित्रां वदति त्विषिऽमती अभा वसत
 मरुतः सुमायया द्यां वर्षेयतं अरुणां अरेपसं ॥६॥ धर्मेणा मित्रा-
 वरुणा विपःऽचिता व्रता रक्षेथे असुरस्य मायया ऋतेन विश्वं
 भुवनं विराजयः सूर्य आ धत्थः दिवि चित्रं रथं ॥७॥१॥

॥६४॥ वरुणं वः रिशादसं ऋचा मित्रं हवामहे परि व्रजाऽइव
 बाह्वोः जगन्वांसां स्वःऽनरं ॥१॥ ता बाहवा सुऽचेतुनां प्र यंतं
 अस्मै अर्चते शेवं हि जार्यं वां विश्वा सुक्षा सुजोगुवे ॥२॥ यत् नूनं
 अश्यां गतिं मित्रस्य यायां पथा अस्य प्रियस्य शर्मेणि अहिं-
 सानस्य सश्चिरे ॥३॥ युवाभ्यां मित्रावरुणा उपऽमं धेयां ऋचा
 यत् हृक्षये मघोनां स्तोतृणां चस्पृधसे ॥४॥ आ नः मित्र सुदीति-
 ऽभिः वरुणः च सधऽस्ये आ स्वे क्षये मघोनां सखीनां च वृधसे
 ॥५॥ युवं नः येषु वरुणा क्षत्रं बृहत् च बिभृथः उरुनः वाजऽसा-
 तये कृतं राये स्वस्तये ॥६॥ उच्छंत्यां मे यजता देवऽक्षत्रे रुशत-
 ऽगवि सुतं सोमं न हस्तिऽभिः आ पदऽभिः धावतं नरा बिभ्रती
 अर्चनानसं ॥७॥२॥

॥६५॥ यः चिकेत सः सुऽक्रतुः देवऽचा सः ब्रवीतु नः वरुणः
 यस्य दर्शतः मित्रः वा वनते गिरः ॥१॥ ता हि श्रेष्ठऽवर्चसा राजाना

अ० ४. अ० ४. व० ५.] ॥ ३५६ ॥ [म० ५. अ० ५. सू० ६७.

दीर्घश्चुतऽतमा ता सतऽपती० चृतऽवृधा चृतऽवाना जनेऽजने
॥१॥ ता वां इया॒नः अ॒वसे॒ पू॒र्वौ उप॒ ब्रुवे॒ सचा॒ सुऽअश्वासः सु॒चे-
तुना॒ वाजा॒न अ॒भि प्र॒ दा॒वने॒ ॥३॥ मि॒त्रः अ॒होः चि॒त् आ॒त् उ॒रु
क्षया॒यगा॒तुं व॒नते॒ मि॒त्रस्य॑ हि प्रऽतू॒र्वतः॑ सुऽम॒तिः अ॒स्ति वि॒धतः॑
॥४॥ व॒यं मि॒त्रस्य॑ अ॒वसि॒ स्याम॑ स॒प्रथः॑ऽतमे॒ अने॒हसः॑ त्वाऽऊ॒तयः॑
स॒चा व॒रुण॑ऽशेष॑सः ॥५॥ यु॒वं मि॒त्रा इ॒मं ज॒नं य॒तथः॑ स॒ं च॒ न॒य॒थः
मा म॒घो॒नः परि॒ ख्य॒तं मो॑ अ॒स्माकं॑ ऋ॒षी॒णां गोऽपी॒थे नः॑ उ॒रु-
ष्य॒तं ॥ ६ ॥ ३ ॥

॥६६॥ आ चि॒कि॒ता न॒ सुऽक्र॒तू० दे॒वी म॒र्त॒ रि॒शाद॑सा व॒रुणा॒य
चृतऽपेश॑से द॒धी॒त प्र॒यसे॒ महे॑ ॥१॥ ता हि क्ष॒त्रं अ॒विऽहु॑तं स॒म्यक्
अ॒सु॒र्यै आ॒श॒ति॒ अ॒ध॒ व्र॒ताऽइ॒व मा॒नुषं॑ स्वः न धा॒यि॒ दर्श॑तं ॥२॥ ता
वां ए॒षे र॒थानां॑ उ॒र्वी ग॒व्य॒ति॒ ए॒षां रा॒तऽह॑व्यस्य सुऽस्तु॒तिं द॒धृक्
स्त्रो॒मैः म॒ना म॒हे ॥३॥ अ॒ध॒ हि का॒व्या यु॒वं द॒क्षस्य॑ पूऽभिः अ॒द्भुता॑
नि॒के॒तुना॒ ज॒नानां॑ चि॒के॒थे प॒तऽद॒क्षसा॑ ॥४॥ त॒त् च॒तं पृथि॒वि
बृ॒हत् अ॒वऽए॒षे ऋ॒षी॒णां ज॒य॒सानौ॑ अ॒रं पृथु॑ अ॒ति क्ष॒रं ति॒ याम॑-
ऽभिः ॥५॥ आ य॒त् वां इ॒यऽच॒क्षसा॑ मि॒त्रा व॒यं च॒ सूर॑यः व्यचि॒ष्टे
ब॒हुऽपा॒य्ये य॒ते म॒हि स्वऽरा॒ज्ये ॥ ६ ॥ ४ ॥

॥६७॥ ब॒ट इ॒त्या दे॒वा निऽकृ॑तं आदि॒त्या य॒ज॒तं बृ॒हत् व॒रुण॑
मि॒त्र अ॒र्ये॒मन् व॒र्षि॑ष्ठं क्ष॒त्रं आ॒श॒थे ॥१॥ आ य॒त् यो॒निं हि॒र॒ण्य॒यै
व॒रुण॑ मि॒त्र स॒दथः॑ ध॒र्त॒रा च॒र्षणी॒नां य॒तं सु॒म्न रि॒शाद॑सा ॥२॥
वि॒श्वे हि॒ वि॒श्वऽवे॒दसः॑ व॒रुणः॑ मि॒त्रः अ॒र्ये॒मा व्र॒ता प॒दाऽइ॒व स॒श्वि-
रे॒ पांति॑ म॒त्यै रि॒षः ॥ ३ ॥ ते हि स॒त्याः चृतऽस्मृ॑शः चृतऽवा॒नः

अ० ४. अ० ४. व० ८.]

॥ ३५७ ॥

[म० ५. अ० ५. सू० ७०.]

जनैऽजने सुऽनीयासः सुऽदानवः अंहोः चित् उरुऽचक्रयः ॥ ४ ॥
कः नु वा मित्रं अस्तुतः वरुणः वा तनूनां तत् सु वा आ ईषते म-
तिः अत्रिऽभ्यः आ ईषते मतिः ॥ ५ ॥ ५ ॥

॥ ६६ ॥ प्र वः मित्राय गा यत वरुणाय विपा गिरा महिऽक्षत्रौ
ऋतं बृहत् ॥ १ ॥ संऽराजा या घृतऽयोनी० मित्रः च उभा वरुणः
च देवा देवेषु प्रऽशस्ता ॥ २ ॥ ता नः शक्तं पार्थिवस्य महः रायः दि-
व्यस्य महिं वां क्षत्रं देवेषु ॥ ३ ॥ ऋतं ऋतेन सपता इषिं दक्षं आ-
शते अद्रुहा देवौ वर्धते ॥ ४ ॥ वृष्टिऽद्यावा रीतिऽआपा इषः
पती दानुऽमत्याः बृहन्तं गतं आशते ॥ ५ ॥ ६ ॥

॥ ६९ ॥ वी रोचना वरुणं वीन उत द्यून् वीणि मित्रं धारयथः
रजांसि ववृधानौ अमतिं क्षत्रियस्य अनुव्रतं रक्षमाणौ अजुर्य
॥ १ ॥ इरावतीः वरुणं धेनवं वां मधुऽमतं वां सिधंवः मित्रं दुहे
त्रयः तस्युः वृषभासः तिमृणां धिषणानां रेतऽधाः वि द्युऽमंतः
॥ २ ॥ प्रातः देवी अदितिं जोहवीमि मध्यं दिने उतऽइता सूर्यस्य
राये मित्रा वरुणा सर्वऽताता ईळे तोकाय तनयाय शं योः ॥ ३ ॥
या धर्तारा रजसः रोचनस्य उत आदित्या दिव्या पार्थिवस्य न
वां देवाः अमृताः आ मिनन्ति व्रतानि मित्रा वरुणा ध्रुवाणि
॥ ४ ॥ ७ ॥

॥ ७० ॥ पुरुऽउरुणा चित् हि अस्ति अवं नूनं वां वरुण मित्रं
वंसि वां सुऽमतिं ॥ १ ॥ ता वां सम्यक् अद्रुहाणा इषं अश्याम धा-
यसे वयं ते रुद्रा स्याम ॥ २ ॥ पातं नः रुद्रा पायुऽभिः उत चायेथां

अ० ४. अ० ४. व० १२.] ॥ ३५८ ॥ [म० ५. अ० ६. सू० ७३.

सुऽवाचा तुर्यामं दस्यून तनूभिः ॥३॥ मा कस्य अद्भुतऽक्रतू यक्षं
भुजेम तनूभिः मा शेषसा मा तनसा ॥ ४ ॥ ८ ॥

॥७१॥ आ नः गतं रिशादसा वरुण मित्रं बर्हिणा उप इमं चारुं
अध्वरं ॥१॥ विश्वस्य हि प्रऽचेतसा वरुण मित्रं राजथः ईशाना
पिप्यतं धियः ॥२॥ उप नः सुतं आ गतं वरुण मित्रं दाशुषः अस्य
सोमस्य पीतये ॥ ३ ॥ ९ ॥

॥७२॥ आ मित्रे वरुणे वयं गीऽभिः जुहुमः अत्रिऽवत् नि
बर्हिषि सदतं सोमऽपीतये ॥१॥ व्रतेन स्यः ध्रुवऽक्षेमा धर्मेणा
यातयतऽर्जना नि बर्हिषि सदतं सोमऽपीतये ॥२॥ मित्रः च
नः वरुणः च जुषेतां यज्ञं इष्टये नि बर्हिषि सदतां सोमऽपीतये
॥ ३ ॥ १० ॥ ५ ॥

॥७३॥ यत् अद्य स्यः पराऽवति यत् अर्वाऽवति अश्विना यत्
वा पुरु पुरुऽभुजा यत् अंतरिक्षे आ गतं ॥१॥ इह त्या पुरुऽभूतमा
पुरु दंसांसि बिभ्रता वरस्या यामि अधिऽगू० हुवे तुविऽतमा
भुजे ॥२॥ ईर्मा अन्यत् वपुषे वपुः चक्रं रथस्य येमथुः परि अन्या
नाहुषा युगा म्हा रजांसि दीयथः ॥३॥ तत् ऊं सु वा एना कृतं
विश्वं यत् वा अनु स्रवे नाना जातौ अरेपसा सं असे बंधु आ
इयथुः ॥४॥ आ यत् वा सूर्यो रथं तिष्ठत् रघुऽस्य दं सदा परि वा अ-
रुषाः वयं घृणा वरंते आऽतपः ॥५॥ ११॥ युवोः अचिः चिकेतति
नरा सुस्नेन चेतसा धर्म यत् वा अरेपसं नासत्या आत्मा भुरण्यति
॥६॥ उयः वां ककुहः ययिः श्रुत्वे यामेषु संऽतनिः यत् वा दंसऽभिः

अ०४. अ०४. व० १५.] ॥ ३५९ ॥ [म० ५. अ० ६. सू० ७५.

अश्विना अत्रिः नरा आऽववर्तति ॥७॥ मध्वः जुं सु मधुऽयुवा रु-
द्रा सिसंक्ति पिपुषी यत् समुद्रा अति पर्वथः पक्वाः पृष्ठाः भरंत वां
॥८॥ सत्यं इत् वै जुं अश्विना युवां आहुः मयःऽभुवा ता यामन
यामऽहूतमा यामन आ मृळयत्ऽतमा ॥९॥ इमा ब्रह्माणि वर्ध-
ना अश्विऽभ्यां संतु शंऽतमा या तक्षाम रथानऽइव अवोचाम
बृहत् नमः ॥ १० ॥ १२ ॥

॥७४॥ कूऽस्थः देवौ अश्विना अद्य दिवः मनावसू तत् अवथः
वृषणऽवसू अत्रिः वां आ विवा सति ॥१॥ कुहं त्या कुहं नु श्रुता
दिवि देवा नासत्या कस्मिन् आ यतथः जनैः कः वां नदीनां सचा
॥२॥ कं याथः कं ह गच्छथः कं अच्छ युं जाथे रथं कस्य ब्रह्माणि
रण्यथः वयं वां उश्मसि इष्टये ॥३॥ पौरं चित् हि उद्ऽप्रुतं पौरं
पौराय जिन्वथः यत् ई गृभीतऽतातये सिंहऽइव द्रुहः पदे ॥४॥ प्र
च्यवानात् जुजुरुषः वत्रिं अत्कन मुंचथः युवां यदि कृथः पुनः आ
कामं ऋखे वध्वः ॥५॥ १३॥ अस्ति हि वां इह स्तोता स्मसि वां सं-
ऽदृशि श्रिये नु श्रुतं मे आ गतं अवःऽभिः वाजिनीऽवसू ॥६॥
कः वां अद्य पुरुणां आ वत्रे मर्त्यानां कः विप्रः विप्रऽवाहसा कः
यज्ञैः वाजिनीऽवसू ॥७॥ आ वां रथः रथानां येष्ठः यातु अश्विना
पुरु चित् अस्मऽयुः तिरः आंगूषः मर्त्येषु आ ॥८॥ शं जुं सु वां मधु-
ऽयुवा अस्माकं अस्तु चर्कृतिः अर्वाचीना विऽचेतसा विऽभिः
श्येनाऽइव दीयतं ॥९॥ अश्विना यत् ह कर्हि चित् शुश्रुयातं इमं
हव वस्वीः जुं सु वां भुजः पृंचति सु वां पृचः ॥ १० ॥ १४ ॥

॥७५॥ प्रति प्रियऽतमं रथं वृषणं वसुऽवाहनं स्तोता वां अश्वि-

अ० ४. अ० ४. व० १७.] ॥ ३६० ॥ [म० प. अ० ६. सू० ७६.]

नौ चृषिः स्तोमेन प्रतिभूषति माध्वी० मम श्रुतं हवै ॥ १ ॥ अति-
 ऽआयातं अश्विना तिरः विश्वाः अहं सना दसा हिरण्यऽवर्तनी०
 सुऽसुम्ना सिंधुऽवाहसा माध्वी० मम श्रुतं हवै ॥ २ ॥ आ नः रत्नानि
 विभ्रतौ अश्विना गच्छतं युवं रुद्रा हिरण्यऽवर्तनी० जुषाणा वा-
 जिनीऽवसू० माध्वी० मम श्रुतं हवै ॥ ३ ॥ सुऽस्तुभः वां वृषणऽवसू०
 रथे वाणीची आऽहिता उत वां ककुहः मृगः पृक्षः कृणोति वा-
 पुषः माध्वी० मम श्रुतं हवै ॥ ४ ॥ बोधितऽमनसा रथ्या इषिरा
 हवनऽश्रुतां विऽभिः चवानं अश्विना नि याथः अद्वयाविनं
 माध्वी० मम श्रुतं हवै ॥ ५ ॥ १५ ॥ आ वां नरा मनऽयुजः अश्वसः प्रु-
 षितऽपसवः वयः वहंतु पीतये सह सुम्नेभिः अश्विना माध्वी० मम
 श्रुतं हवै ॥ ६ ॥ अश्विनौ आ इह गच्छतं नासत्या मा वि वेनतं तिरः
 चित् अर्येऽया परि वर्तिः यातं अदाभ्या माध्वी० मम श्रुतं हवै ॥ ७ ॥
 अस्मिन् यज्ञे अदाभ्या जरितारं शुभः पती अवस्युं अश्विना युवं
 गृणंतं उपभूषथः माध्वी० मम श्रुतं हवै ॥ ८ ॥ अभूत उषाः रुशंत-
 ऽपशुः आ अग्निः अधायि चृत्वियः अयोजि वां वृषणऽवसू० रथः
 दसौ अमत्येः माध्वी० मम श्रुतं हवै ॥ ९ ॥ १६ ॥

॥ ७६ ॥ आभाति अग्निः उषसा अनीकं उत विप्राणां देवऽयाः
 वाचः अस्थुः अर्वाचा नूनं रथ्या इह यातं पीपिऽवांसं अश्विना
 घर्मं अच्छ ॥ १ ॥ न संस्कृतं प्रमिमीतः गमिष्ठा अंति नूनं अश्विना
 उपऽस्तुता इह दिवा अभिऽपित्वे अवसा आऽगमिष्ठा प्रति अ-
 वर्ति दाशुषे शंसं भविष्ठा ॥ २ ॥ उत आ यातं संऽगवे प्रातः अहः म-
 ध्यं दिने उतऽइता सूर्यस्य दिवा नक्तं अवसा शंसं तमेन न इदानीं
 पीतिः अश्विना आ ततान ॥ ३ ॥ इदं हि वां प्रऽदिवि स्थानं ओकः

अ०४. अ०४. व०२०.] ॥ ३६१ ॥ [म०५. अ०६. सू० ७८.

इमे गृहाः अश्विना इदं दुरोणं आ नः दिवः बृहतः पर्वतात् आ
अतऽभ्यः यातं इषं ऊर्जं वहता ॥४॥ सं अश्विनोः अवसा नूतनेन
मयऽभुवां सुऽप्रनीती गमेम आ नः रयिं वहतं आ उत वीरान्
आ विश्वानि अमृता सौभगानि ॥ ५ ॥ १७ ॥

॥७७॥ प्रातःऽयावाना प्रथमा यजध्वं पुरा गृध्रात् अररुषः पि-
वातः प्रातः हि यज्ञं अश्विना दधाते प्र शंसन्ति कवयः पूर्वऽभाजः
॥१॥ प्रातः यजध्वं अश्विना हि नोत न सायं अस्ति देवऽयाः अजुष्टं
उत अन्यः अस्मत् यजते वि च आवः पूर्वऽपूर्वः यजमानः व-
नीयान् ॥२॥ हिरण्यऽत्वक् मधुऽवर्णः घृतऽस्रुः पृक्षः वहन आ
रथः वर्तते वा मनऽजवाः अश्विना वातऽरंहाः येन अतिऽयाथः
दुऽइतानि विश्वा ॥३॥ यः भूयिष्ठं नासत्याभ्यां विवेषं च निष्ठं पि-
त्वः ररते विऽभागे सः तोक् अस्य पीपरात् शमीभिः अनूर्ध्वऽभासः
सदं इत्तुतुर्यात् ॥४॥ सं अश्विनोः अवसा नूतनेन मयऽभुवां सु-
ऽप्रनीती गमेम आ नः रयिं वहतं आ उत वीरान् आ विश्वानि
अमृता सौभगानि ॥ ५ ॥ १८ ॥

॥७८॥ अश्विनौ आ इह गच्छतं नासत्या मा विवेनतं हंसौऽइव
पततं आ सुतान् उप ॥१॥ अश्विना हरिणौऽइव गौरोऽइव अनुं
यवसं हंसौऽइव पततं आ सुतान् उप ॥२॥ अश्विना वाजिनीऽव-
सू० जुषेयां यज्ञं इष्टये हंसौऽइव पततं आ सुतान् उप ॥३॥ अविः
यत् वां अवऽरोहन् ऋबीसं अजो हवीत् नाधमानाऽइव योषा
श्येनस्य चित् जवसा नूतनेन आ अगच्छतं अश्विना शंसतमेन
॥४॥ १९॥ वि जिहीष्व वनस्पते योनिः सूथत्याऽइव श्रुतं मे अ-

अ०४. अ०४. व०२२.] ॥ ३६२ ॥ [म०५. अ०६. सू० ७९.

श्विना हवँ सप्तऽवध्रिं च मुंचतं ॥५॥ भीताय नाधमानाय ऋषये
सप्तऽवध्रये मायाभिः अश्विना युवं वृक्षं सं च वि च अचथः ॥६॥
यथा वातः पुष्करिणीं संऽङ्गयति सर्वतः एव ते गर्भः एजतु निः-
ऽएतुं दशऽमास्यः ॥७॥ यथा वातः यथा वनं यथा समुद्रः एजति
एव त्वं दशऽमास्य सह अवं इहि जरायुणा ॥८॥ दश मासान श-
शयानः कुमारः अधि मातरि निःऽएतुं जीवः अक्षतः जीवः जी-
वत्याः अधि ॥ ९ ॥ २० ॥

॥७९॥ महेनः अद्य बोधय उषः राये दिवित्मती यथा चित नः
अबोधयः सत्यऽश्रवसि वाय्ये सुऽजाते अश्वऽसूनृते ॥१॥ या सु-
ऽनीथे शौचतऽरथे वि औच्छः दुहितः दिवः सा वि उच्छ सहीय-
सि सत्यऽश्रवसि वाय्ये सुऽजाते अश्वऽसूनृते ॥२॥ सा नः अद्य
आभरतऽवसुः वि उच्छ दुहितः दिवः यो वि औच्छः सहीयसि
सत्यऽश्रवसि वाय्ये सुऽजाते अश्वऽसूनृते ॥३॥ अभियेत्वा विभा-
ऽवरि स्तोमैः गृणंति बह्वयः मघैः मघो नि सुऽश्रियः दामनऽवतः
सुऽरातयः सुऽजाते अश्वऽसूनृते ॥४॥ यत् चित् हि ते गणाः इमे
छदयंति मघत्तये परिचित् वष्टयः दधुः ददतः राधः अह्वयं सुऽजाते
अश्वऽसूनृते ॥५॥ २१ ॥ आ एषु धाः वीरऽवत यशः उषः मघो नि
सूरिषु ये नः राधांसि अह्वया मघऽवानः अरासत सुऽजाते अश्व-
ऽसूनृते ॥६॥ तेभ्यः द्युम्नं बृहत् यशः उषः मघो नि आ वह् ये नः
राधांसि अश्व्या गव्या भजंत सूरयः सुऽजाते अश्वऽसूनृते ॥७॥ उत
नः गोऽमतीः इषः आ वह् दुहितः दिवः साकं सूर्यस्य रश्मिऽभिः
शुक्रैः शोचतऽभिः अर्चिऽभिः सुऽजाते अश्वऽसूनृते ॥८॥ वि उच्छ
दुहितः दिवः मा चिरं तनुथाः अपः न इत् त्वा स्तेनं यथा रिपुं

अ०४. अ०४. व०२४.] ॥ ३६३ ॥ [म०५. अ०६. सू०८९.

तपाति सूरः अर्चिषा सुजाते अश्वऽसूनृते ॥९॥ एतावत् वा इत्
उषः त्वं भूयः वा दातुं अर्हसि या स्तोतृऽभ्यः विभाऽवरि उच्छंतीं
न प्रऽमीयसे सुजाते अश्वऽसूनृते ॥ १० ॥ २२ ॥

॥ ८० ॥ द्युततऽयामानं बृहती च्युतेन च्युतऽवरी अरुणऽष्पुं
विभाती देवी उषसं स्वः आऽवहतीं प्रति विप्रांसः मतिऽभिः
जरते ॥१॥ एषा जनं दर्शता बोधयती सुगान पथः कृण्वती या-
ति अये बृहत्तऽरथा बृहती विश्वऽइन्वा उषाः ज्योतिः यच्छति
अये अह्ना ॥२॥ एषा गोभिः अरुणेभिः युजाना असेधंती रयिं
अप्रऽआयु चक्रे पथः रदती सुविताय देवी पुरुऽस्तुता विश्व-
ऽवारा विभाति ॥३॥ एषा विऽएनी भवति द्विऽबहोः आवि-
ऽकृण्वाना तन्वं पुरस्तात् च्युतस्य पंथां अनु एति साधु प्रजानती-
ऽइवन दिशः मिनाति ॥४॥ एषा शुभ्रान तन्वः विद्वाना ऊर्ध्वाऽइव
स्ताती दृश्येनः अस्थात् अप द्वेषः बाधमाना तमांसि उषाः दि-
वः दुहिता ज्योतिषा आ अगात् ॥५॥ एषा प्रतीची दुहिता दिवः
नून योषाऽइव भद्रा नि रिणीते अप्सः विऽऊर्ण्वती दाशुषे वा-
यीणि पुनः ज्योतिः युवतिः पूर्वऽथा अकः० ॥६॥ २३ ॥

॥ ८१ ॥ युंजते मनः उत युंजते धियः विप्राः विप्रस्य बृहत् विपः
ऽचितः विहोत्राः दुधे वयुनऽवित् एकः इत् मही देवस्य सवितुः
परिऽस्तुतिः ॥१॥ विश्वा रूपाणि प्रति मुंचते कविः प्र असावीत्
भद्रं द्विऽपदे चतुःऽपदे विनाकं अख्यत् सविता वरेण्यः अनु प्र-
ऽयानं उषसं वि राजति ॥२॥ यस्य प्रऽयानं अनु अन्ये इत् ययुः
देवाः देवस्य महिमानं ओजसा यः पार्थिवानि विऽममे सः ए-

अ०४. अ०४. व०२७.] ॥ ३६४ ॥ [म०५. अ०६. सू० ८३.

तंशः रजांसि देवः सविता महिऽत्त्वना ॥३॥ उत यासि सवितः
चीणि रोचना उत सूर्यस्य रश्मिऽभिः सं उच्यसि उत रात्री उभ-
यतः परि ईयसे उत मित्रः भवसि देव धर्मऽभिः ॥४॥ उत ईशिषे
प्रऽसवस्य त्वं एकः इत् उत पूषा भवसि देव यामऽभिः उत इदं
विश्वं भुवनं वि राजसि श्यावऽश्वः ते सवितः स्तोमं आनशे
॥ ५ ॥ २४ ॥

॥८२॥ तत् सवितुः वृणीमहे वयं देवस्य भोजनं श्रेष्ठं सर्वेऽधा-
॥मं तुरं भगस्य धीमहि ॥१॥ अस्य हि स्वयंशऽतरं सवितुः कत
चन प्रियं नमिनंति स्वऽराज्यं ॥२॥ सः हि रत्नानि दाप्नुषे सुवाति
सविता भगः तं भागं चिचं ईमहे ॥३॥ अद्य नः देव सवितः प्र-
जाऽवत् सावीः सौभगं परा दुऽस्वप्यं सुव ॥४॥ विश्वानि देव
सवितः दुऽइतानि परा सुव यत् भद्रं तत् नः आ सुव ॥५॥ २५॥ अ-
नागसः अदितये देवस्य सवितुः सवे विश्वा वामानि धीमहि
॥६॥ आ विश्वऽदेवं सतऽपतिं सुऽउक्तैः अद्य वृणीमहे सत्यऽसंव
सवितारं ॥७॥ यः इमे उभे अहनी पुरः एति अप्रं युच्छन् सु-
ऽआधीः देवः सविता ॥८॥ यः इमा विश्वा जातानि आऽश्ववयंति
द्यौकैन प्र च सुवाति सविता ॥ ९ ॥ २६ ॥

॥८३॥ अच्छं वद् तवसं गीऽभिः आभिः स्तुहि पर्जन्यं नमसा
आ विवास कनिऽदत् वृषभः जीरऽदानुः रेतः दधाति ओषधीषु
गर्भं ॥१॥ वि वृक्षान हन्ति उत हन्ति रक्षसः विश्वं विभाय भुवनं म-
हाऽवधात् उत अनागाः ईषते वृषण्यऽवतः यत् पर्जन्यः स्तनयन्
हन्ति दुऽकृतः ॥२॥ रथीऽइव कश्या अश्वान अभिऽक्षिपन् आ-

विः दूतान् कृणुते वर्थान् अहं दूरात् सिंहस्य स्तनथाः उत् ईरते
 यत् पर्जन्यः कृणुते वर्थं नभः ॥३॥ प्र वाताः वांति पतयंति वि-
 ऽद्युतः उत् ओषधीः जिहते पिन्वते स्वः० इरा विश्वस्मै भुवनाय
 जायते यत् पर्जन्यः पृथिवी रेतसा अवति ॥४॥ यस्य व्रते पृथिवी
 ननमीति यस्य व्रते शफऽवत् जर्भुरीति यस्य व्रते ओषधीः विश्व-
 ऽरूपाः सः नः पर्जन्यमहिं शर्म यच्छ ॥५॥२७॥ दिवः नः वृष्टिं मरुतः
 रीध्वं प्र पिन्वत वृष्णः अश्वस्य धाराः अर्वाङ् एतेन स्तनयित्नुना
 आ इहि अपः निऽसिंचन असुरः पिता नः ॥६॥ अभि क्रंद स्तनय
 गर्भ आ धाः उदन्ऽवता परि दीय रथेन दृतिं मु कर्षे विऽसितं
 न्यै चं समाः भवंतु उत्ऽवतः निऽपादाः ॥७॥ महान्तं कोशं उत् अच
 नि सिंच स्यं दतां कुल्याः विऽसिताः पुरस्तात् घृतेन द्यावा पृथि-
 वी वि उंधि मुऽप्रपानं भवतु अघ्यायः ॥८॥ यत् पर्जन्य कनि-
 ऋदत् स्तनयनं हंसि दुऽकृतः प्रति इदं विश्वं मोदते यत् किं च
 पृथिव्यां अधि ॥९॥ अवर्षीः वर्षे उत् ऊं सु गृभाय अकः धन्वानि
 अतिऽएत वै ऊं अजीजनः ओषधीः भोजनाय कं उत् प्रऽजाभ्यः
 अविदः मनीषां ॥ १० ॥ २८ ॥

॥८४॥ बट इत्या पर्वतानां खिद्रं विभर्षि पृथिवि प्र या भूमिं
 प्रवत्वति महा जिनोषि महिनि ॥१॥ स्तोमासः त्वा विऽचारिणि
 प्रति स्तोभंति अक्तुऽभिः प्र या वाजं न हेषंतं पेरु अस्य सि अर्जुनि
 ॥२॥ दृष्ट्वा चित या वनस्पतीन् क्षमया दर्धर्षि ओजसा यत् ते अ-
 भस्य विऽद्युतः दिवः वर्षति वृष्टयः ॥ ३ ॥ २९ ॥

॥८५॥ प्र संऽराजे बृहत् अर्च गभीरं ब्रह्म प्रियं वरुणाय श्रुताय

अ० ४. अ० ४. व० ३२.] ॥ ३६६ ॥ [म० ५. अ० ६. सू० ६६.]

वि॒यः ज॒घान॑ श॒मिता॑ऽइ॒व च॑र्मे॒ उप॑ऽस्तिरे॒ पृथि॑वी॒ सूर्या॑य ॥१॥
वने॑षु वि॒ अ॒न्तरि॑क्षं त॒तान॑ वा॒जं अ॒र्वत॑ऽसु प॒यः उ॒स्रिया॑ सु॒हृत्ऽसु
क्र॒तुं वरु॑णः अ॒प्ऽसु अ॒ग्निं दि॒वि सूर्य॑ अ॒धा॒त् सोमं॑ अ॒द्रौ ॥२॥
नी॒चीन॑ऽबा॒रं वरु॑णः क॒वधं॑ प्र स॒स॒र्ज रो॑द॒सी अ॒न्तरि॑क्षं तेन वि॒
श्व॑स्य भु॒वंन॑स्य राजा॒ यव॑न वृ॒ष्टिः वि॒ उ॒न॒त्ति भू॑मं ॥३॥ उ॒न॒त्ति भूमि॑
पृथि॑वी उ॒त ह्या॑ य॒दा दु॒ग्धं वरु॑णः व॒ष्टि आ॒त् इ॒त् सं अ॒भ्रेण॑ व॒स॒त्
प॒र्वता॑सः त॒विषी॑ऽय॒न्तः अ॒थ य॒न्त वी॒राः ॥४॥ इ॒मां ऊं सु॑ आ॒सुर॑स्य
श्रु॒तस्य॑ म॒ही मा॒यां वरु॑णस्य प्र वो॒चं माने॑नऽइ॒व त॒स्थिऽवा॒न
अ॒न्तरि॑क्षे वि॒यः म॒मे पृथि॑वी॒ सूर्ये॑ण ॥५॥ ३०॥ इ॒मां ऊं नु॑ क॒विऽत॒
मस्य॑ मा॒यां म॒ही दे॒वस्य॑ न॒किः आ॒ द॒ध॒र्ष ए॒कं यत् उ॒द्गा न॑ पृ॒णंति॑
ए॒नीः आ॑ऽसि॒चंतीः॑ अ॒वन॑यः स॒मुद्रं ॥६॥ अ॒र्य॒म्यं वरु॑ण मि॒त्रं वा॒
सखा॑यं वा स॒द इ॒त् आ॒त॒रं वा वे॒शं वा॒ नित्यं॑ वरु॑ण अ॒र॒णं वा॒ यत्
सी॒ आ॒गः च॒कृम॑ शि॒श्रथः॑ तत् ॥७॥ कि॒त् वा॒सः यत् रि॒रि॒पुः न दी॑ वि
यत् वा॒ घ स॒त्यं उ॒त यत् न वि॒द्म स॒र्वा ता॑ वि॒स्य शि॒थि॒राऽइ॒व दे॒व
अ॒ध ते॒ स्या॒म वरु॑ण प्रि॒यासः॑ ॥ ८ ॥ ३१ ॥

॥ ६६ ॥ इ॒न्द्रा॒ग्नी यं॑ अ॒वथः॑ उ॒भा वा॒जेषु॑ म॒र्त्यं दृ॒ष्ट्वा चि॒त्त॒सः प्र
भे॒द॒ति द्यु॒म्ना वा॒णीऽइ॒व चि॒त्तः ॥१॥ या पृ॒त॒ना सु॒दु॒स्तरा॑ या वा॒जेषु॑
अ॒वा॒य्या या प॑ंच च॒र्षणीः॑ अ॒भि इ॒न्द्रा॒ग्नी ता॑ ह॒वाम॒हे ॥२॥ तयोः
इ॒त् अ॒मंऽव॒त् श॒वः ति॒ग्मा दि॒द्युत् म॒घो नोः॑ प्र॒ति दु॒णा ग॒भ॒स्त्योः
ग॒वा वृ॒चऽघ्ने॑ आ ई॒षते॑ ॥३॥ ता वा॑ ए॒षे र॒थानां॑ इ॒न्द्रा॒ग्नी ह॒वाम॒हे
प॒ती तुर॑स्य रा॒धसः॑ वि॒द्वांसा॑ गि॒र्वे॒णऽत॒मा ॥४॥ ता वृ॒ध॒तौ अ॒नु
द्यु॒न् म॒र्ता य॒दे॒वौ अ॒द॒भा अ॒र्हता॑ चि॒त्त॒ पुरः॑ द॒धे अं॒शाऽइ॒व दे॒वौ

अ०४. अ०४. व० ३४.] ॥ ३६७ ॥ [म० ५. अ० ६. सू० ८७.]

अर्वते ॥५॥ ए॒व इ॒न्द्रा॒ग्नि॒ऽभ्यां अ॒र्हा॒वि ह॒व्यं शू॒र्यं घृ॒तं न घृ॒तं अ॒दि॒-
ऽभिः ता॒ सूरि॒षु अ॒वः बृ॒हत् र॒यिं गृ॒णत् ऽसु॒ं दि॒धृतं इ॒षं गृ॒णत् ऽसु॒ं
दि॒धृतं ॥ ६ ॥ ३२ ॥

॥८७॥ प्र॒वः म॒हे म॒तयः य॒न्तु वि॒ष्णवे म॒रुत्वं ते गि॒रि॒ऽजाः ए॒व॒या-
म॒रुत् प्र श॒र्धीय प्र॒ऽयं ज्यवे सु॒ऽखा॒दये त॒वसे भ॑न्दत् ऽइष्टये धु॒नि-
ऽव॒ताय श॒वसे ॥१॥ प्र॒ये जा॒ताः म॒हिना॒ ये च॒नु स्व॒यं प्र वि॒घ्ननां
ब्रु॒वते ए॒व॒याम॒रुत् क्र॒त्वा तत् वः म॒रुत् न आ॒ऽधृषे श॒वः दा॒ना
म॒हा तत् ए॒षां अ॒धृष्टा॒सः न अ॒द्रयः ॥२॥ प्र॒ये दि॒वः बृ॒हत् शू॒खिरे
गि॒रा सु॒ऽशु॒क्रां नः सु॒ऽभ्वः ए॒व॒याम॒रुत् न ये॒षां इ॒री स॒धऽस्थे ई॒ष्टे
आ अ॒ग्रयः न स्व॒ऽवि॒द्युतः प्र स्य॑न्द्रा॒सः धु॒नीनां ॥३॥ सः च॒क्रमे म॒-
ह॒तः निः उ॒रु॒ऽक्रमः स॒मान॒सात् स॒दसः ए॒व॒याम॒रुत् य॒दा अ॒यु॒क्त
त्म॒ना स्वा॒त् अ॒धि स्नु॒ऽभिः वि॒ऽस्प॒र्धसः वि॒ऽम॒हसः जि॒गाति शे॒-
ऽवृ॒धः नृ॒ऽभिः ॥४॥ स्व॒नः न वः अ॒मं॒ऽवान॒रे ज॒यत् वृ॒षा त्वे॒षः य॒यिः
त॒वि॒षः ए॒व॒याम॒रुत् ये न स॒ह॑तः अ॒ज॒तं स्व॒ऽरोचि॒षः स्थाः ऽर॑श्मा॒-
नः हि॒र॒ण्य॒याः सु॒ऽआ॒यु॒धासः इ॒ष्मिणः ॥५॥ ३३ ॥ अ॒पा॒रः वः
म॒हि॒मा वृ॒द्धऽश॒वसः त्वे॒षं श॒वः अ॒व॒न्तु ए॒व॒याम॒रुत् स्था॒ता॒रः हि
प्र॒ऽसि॒तौ सं॒ऽदृशि॒ स्थनं ते नः उ॒रु॒थ॒त् नि॒दः शु॒शु॒क्रांसः न अ॒-
ग्र॒यः ॥६॥ ते रु॒द्रा॒सः सु॒ऽम॒खाः अ॒ग्रयः यथा॒ तु वि॒ऽद्यु॒म्नाः अ॒व॒न्तु
ए॒व॒याम॒रुत् दी॒र्घं पृ॒थु प॒प्र॒ये स॒न्नं पा॒र्थि॒वं ये॒षां अ॒ज्मे॒षु आ
म॒हः श॒र्धी॒सि अ॒द्भुत॑ऽए॒नसां ॥७॥ अ॒द्वेषः नः म॒रुत् गा॒तुं आ
इ॒त॒न॒ श्रो॒तं ह॒वँ ज॒रि॒तुः ए॒व॒याम॒रुत् वि॒ष्णोः म॒हः स॒ऽम॒न्य॒वः यु॒-
यो॒त॒न॒ स्सत् र॒थ्यः न दंस॑ना अ॒प॒ द्वे॒षा॒सि स॒नुतः ॥८॥ ग॒तं नः य॒ज्ञं
य॒ज्ञि॒याः सु॒ऽश॒मिं श्रो॒तं ह॒वँ अ॒र॒क्षः ए॒व॒याम॒रुत् ज्ये॒ष्ठा॒सः न

अ०४. अ०४. व०३६.] ॥ ३६८ ॥ [म०६. अ०१. सू०१.

पर्वतासः विऽओमनि यूयंतस्य प्रऽचेतसः स्यातं दुऽधर्तवः निदः
॥ ९॥ ३४॥ ६॥ ५॥

॥ इति पंचमं मंडलं समाप्तं ॥

॥१॥ त्वं हि अग्ने प्रथमः मनोता अस्याः धियः अभवः दस्स हो-
ता त्वं सी वृषन् अकृणोः दुस्तरा तु सहः विश्वस्यै सहसे सहध्वे ॥१॥
अध होता नि असीदः यजीयान् इळः पदे इषयन् ईङ्गः सन्तं त्वा
नरः प्रथमं देवऽयंतः महः राये चितयंतः अनु गमन् ॥२॥ वृताऽइव
यंतं बहुऽभिः वसव्यैः त्वे रयिं जागृवांसः अनु गमन् रुशंतं अग्निं
दर्शतं बृहंतं वपाऽवतं विश्वहा दी दिऽवांसं ॥३॥ पदं देवस्य नमसा
व्यंतः अवस्यवः अवः आपन् अमृक्तं नामानि चित दधिरे यज्ञि-
यानि भद्रायां ते रणयंत संऽदृष्टौ ॥४॥ त्वां वर्धति स्त्रितयः पृथिव्यां
त्वां रायः उभयांसः जनानां त्वं चाता तरणे चेत्यः भूः पिता माता
सदं इत् मानुषाणां ॥५॥ ३५॥ सपर्येण्यः सः प्रियः विश्व अग्निः हो-
ता मद्रः नि ससाद यजीयान् तं त्वा वयं दमे आ दी दिऽवांसं उप
जुऽबाधः नमसा सदेम ॥६॥ तं त्वा वयं सुऽध्यः नव्यं अग्ने सुमऽयवः
ईमहे देवऽयंतः त्वं विशः अनयः दीद्यानः दिवः अग्ने बृहता रोच-
नेन ॥७॥ विशां कविं विशपतिं शश्वतीनां निऽतोशनं वृषभं चर्ष-
णीनां प्रेतिऽइषणिं इषयंत पावकं राजंतं अग्निं यजतं रयीणां
॥८॥ सः अग्ने ईजे शशमे च मर्तः यः ते आनंद संऽइधा हव्यऽदाति यः
आऽहुतिं परि वेद नमःऽभिः विश्वा इत् सः वामा दधते त्वाऽऊतः
॥९॥ अस्यै ऊं ते महि महे विधेम नमःऽभिः अग्ने संऽइधा उत
हव्यैः वेदीं सुनो सहसः गीऽभिः उक्थैः आ ते भद्रायां सुऽमतौ

यतेम ॥१०॥ आ यः तत्तथ रोदसी विभासा श्रवः ऽभिः च श्रवस्यः
 तर्चः बृहत् ऽभिः वाजैः स्थविरेभिः अस्मे रेवत् ऽभिः अग्ने वि ऽतरं
 विभाहि ॥११॥ नृ ऽवत् वसो सदै इत् धेहि अस्मे भूरि तो कायं
 तनयाय पश्वः पूर्वीः इषः बृहतीः आरे ऽअघाः अस्मे भद्रा सौ श्रव-
 सानि संतु ॥१२॥ पुरुणि अग्ने पुरुधा त्वा ऽया वसूनि राजन् वसुतां
 ते अश्यां पुरुणि हि त्वे पुरु ऽवार संति अग्ने वसु वि धते राजनि
 त्वे ॥ १३ ॥ ३६ ॥ ४ ॥

॥२॥ त्वं हि क्षैत ऽवत् यशः अग्ने मित्रः न पत्यसे त्वं वि ऽ चर्षणे
 श्रवः वसो पुष्टिं न पुष्यसि ॥१॥ त्वां हि स्म चर्षणयः यज्ञेभिः गीः-
 ऽभिः ईळते त्वां वाजी याति श्रवकः रजः ऽतूः विश्व ऽ चर्षणिः ॥२॥
 स ऽजोषः त्वा दिवः नरः यज्ञस्य केतुं इधते यत् हस्यः मानुषः जनः
 सुमन् ऽयुः जुह्वे अध्वरे ॥३॥ अर्धत् यः ते सु ऽदान वे धिया मर्तैः शश-
 मते ऊती सः बृहत् दिवः द्विषः अंहः न तरति ॥४॥ सं ऽइधा यः ते
 आ ऽहुतिं नि ऽशितिं मर्त्यैः न शत् वया ऽवैत सः पुष्यति क्षयं अग्ने
 शत ऽआयुषं ॥५॥ १॥ त्वेषः ते धूमः अण्वति दिविसन् शुक्रः आ-
 ऽततः सूरः न हि द्युता त्वं कृपा पावक रोचसे ॥६॥ अध हि विश्व
 ईड्यः असि प्रियः नः अतिथिः रणवः पुरि ऽइव जूर्यः सूनुः न च यया-
 य्यः ॥७॥ क्रत्वा हि द्रोणे अज्यसे अग्ने वाजी न कृत्यः परिज्मा ऽइव
 स्वधा गयः अत्यः न हार्यैः शिष्टुः ॥८॥ त्वं त्या चित् अच्युता अग्ने
 पशुः न यवसे धाम ह यत् ते अजर वना वृश्चंति शिक्कसः ॥९॥ वेधि
 हि अध्वरि ऽयतां अग्ने होता दमे विशां सं ऽअर्धः विशपते कृणु जु-
 षस्व हव्यं अंगिरः ॥१०॥ अच्छ नः मित्र ऽमहः देव देवान् अग्ने वी-
 चः सु ऽमतिं रोदस्योः वीहि स्वस्ति सु ऽक्षितिं दिवः नृन् द्विषः
 अहांसि दुः ऽइता तरेम ता तरेम तव अवसा तरेम ॥११॥ २॥

॥३॥ अग्ने॑ सः क्षे॒षत् च॒त॒ऽपाः च॒त॒ऽजाः उ॒रु ज्योतिः॑ न॒श॒ते
 दे॒वऽयुः ते॒ यं त्वं मि॒त्रेण॑ वरु॒णः स॒ऽजोषाः॑ दे॒व पा॒सिं त्यज॑सा म॒र्तै
 अ॒हः॥१॥ ई॒जे य॒ज्ञेभिः॑ श॒श॒मे श॒मींभिः॑ च॒त॒धत्त॑ऽवा॒राय॑ अ॒ग्नये॑ द॒-
 दा॒श ए॒व च॒न तं य॒शसा॑ अ॒जुष्टिः॑ न अ॒हः म॒र्तैः न॒श॒ते न प्र॑ऽदृष्टिः
 ॥२॥ सू॒रः न य॒स्य दृ॒शतिः॑ अ॒रे॒पाः भी॒मा यत् ए॒ति श्रु॑च॒तः ते॒ आ धीः
 हे॒षस्व॒तः श्रु॒धः न अ॒यं अ॒क्तोः कु॒त्र चि॒त् ए॒व व॒सतिः॑ व॒नेऽजाः
 ॥३॥ ति॒ग्मं चि॒त् ए॒मं म॒हिं वर्षैः॑ अ॒स्य भ॑स॒त् अ॒श्वः न य॒म॒सानः
 आ॒सा वि॒ऽजेह॑मानः प॒र॒शुः न जि॒ह्वां दृ॒विः न दृ॒व॒यति॑ दा॒रु ध॒क्षत्
 ॥४॥ सः इ॒त् अ॒स्ताऽइ॒व प्र॒ति धा॒त् अ॒सि॒ष्यन् शि॒शी॒त तेजः॑ अ॒यसः
 न धा॒रां चि॒त्रऽध्र॑जतिः अ॒रतिः॑ यः अ॒क्तोः वेः न दुऽस॒द्धा र॒घुप॒त्न-
 ऽज॒हाः॥५॥३॥ सः ई॒रेभः॑ न प्र॒ति व॒स्ते उ॒साः शो॒चिषा॑ र॒रपी॒ति
 मि॒त्रऽम॒हाः न॒क्तं यः ई॒रुषः॑ यः दि॒वा न॒न् अ॒म॒र्यः अ॒रुषः॑ यः दि॒-
 वा न॒न्॥६॥ दि॒वः न य॒स्य वि॒धत्तः॑ न वी॒नोत् वृ॒षा रू॒क्षः ओष॑धीषु
 नू॒नोत् घृ॒णा न यः ध्र॑ज॒सा प॒त्न॒ना यन् आ॑ रोद॒सी व॑सु॒ना दं सु॒-
 ऽप॒त्नी०॥७॥ धा॒यऽभिः॑ वा॒ यः यु॒ज्येभिः॑ अ॒कैः वि॒द्युत् न द॒वि॒-
 द्योत् स्वे॒भिः श्रु॒षैः श॒र्धे वा॒ यः म॒रुता॑ त॒तक्ष॑ च॒भुः न त्वे॒षः र॒भ॒-
 सा॒नः अ॒द्यौत् ॥ ८ ॥ ४ ॥

॥४॥ यथा॑ हो॒तः म॒नुषः॑ दे॒वऽता॑ता य॒ज्ञेभिः॑ सू॒नो॑ स॒हस्रः॑ य॒जा-
 सि ए॒व नः॑ अ॒द्य स॒म॒ना स॒मा॒नान् उ॒शन् अ॒ग्ने उ॒शतः॑ य॒क्षि दे॒वान्
 ॥१॥ सः नः॑ वि॒भाऽवा॑ च॒क्षणिः॑ न व॒स्तोः अ॒ग्निः व॒न्दा रू॒वेद्यः॑ च॒नः
 धा॒त् वि॒श्वऽआ॒युः यः अ॒मृतः॑ म॒र्त्येषु॑ उ॒षऽभु॑त् भूत् अ॒तिथिः॑ जा॒-
 तऽवे॒दाः॥२॥ द्या॒वः न य॒स्य प॒नय॑ति अ॒भ्वं भा॑सा॒सि व॒स्ते सू॒र्यः न
 श्रु॒क्तः वि॒ यः इ॒नोति॑ अ॒जरः॑ पा॒वकः॑ अ॒श्वस्य॑ चि॒त् शि॒श्रथ॑त् पू॒-

र्याणि॥३॥ व॒ज्रा हि॒ सूनो॑ अ॒सिं अ॒घ्नऽस॒द्वा च॒क्रे अ॒ग्निः ज॒नुषा॑
 अ॒ज्म अ॒नैः सः त्वं नः ऊ॒र्जेऽस॒ने ऊ॒र्जे धाः॑ रा॒जाऽइ॒व जेः अ॒वृ॒के शे॒-
 षि अ॒न्तः॥४॥ निऽति॒क्तियः॑ वा॒रुणं॑ अ॒नैः अ॒त्रि वा॒युः न रा॒ष्ट्री अ॒ति
 ए॒ति अ॒क्तू न तु॒र्या म॒यः ते आ॒दि॒शा अ॒रा॒तीः अ॒त्यः न हु॒तः प॒ततः
 प॒रिऽह॒त॥५॥५॥ आ॒ सूर्यः॑ न भा॒नु म॒तऽभिः अ॒कैः अ॒ग्ने त॒तं थ॒रो-
 द॒सी वि॒भा॒सा चि॒त्रः न॒य॒त प॒रि॒त मा॑सि अ॒क्तः शे॒चि॒षा प॒त्नं न
 औ॒शि॒जः न दी॒यन् ॥६॥ त्वां हि म॒न्द्रऽत॒मं अ॒र्केऽशे॒कैः व॒वृ॒महे म॒-
 हि नः श्रो॒षि अ॒ग्ने इ॒न्द्रं न त्वा॒ श॒व॒सा दे॒वता॑ वा॒युं पृ॒ण॑न्ति रा॒ध॒सा
 नृ॒ऽत॒माः ॥७॥ नु नः अ॒ग्ने अ॒वृ॒केभिः॑ स्व॒स्ति वे॒षि रा॒यः प॒थिऽभिः॑
 प॒थि अ॒हं ता॑ सूरि॒भ्यः गृ॒ण॑न्ते रा॒सि सु॒मं म॒दे॒म श॒तऽहि॒माः सु॒-
 ऽवी॒राः ॥ ८ ॥ ६ ॥

॥५॥ हु॒वे वः॑ सू॒नुं स॒ह॒सः यु॒वा॒नं अ॒द्रो॒घऽवा॒चं म॒तिऽभिः॑ य॒वि॒ष्टं
 यः इ॒न्व॒ति द्र॒वि॒णानि॑ प्र॒ऽचे॒ताः वि॒श्वऽवा॒राणि॑ पु॒रु॒ऽवा॒रः अ॒धुक्
 ॥१॥ त्वे॒ वसू॑नि पु॒रु॒ऽअ॒नी॒क॒हो॒तः दो॒षा व॒स्तोः आ ई॒रि॒रे य॒ज्ञि॒-
 या॑सः क्षा॒मंॽइ॒व वि॒श्वा भु॒व॒नानि॑ यस्मि॒न् सं सौ॒भ॒गानि॑ द॒धिरे
 पा॒व॒के ॥२॥ त्वं वि॒श्वे प्र॒ऽदि॒वः सी॒दः आ॒सु कृ॒त्वा र॒थीः अ॒भ॒वः वा॒-
 र्या॑णां अ॒तः इ॒नो॒षि वि॒ध॒ते चि॒कित्वा॑ वि॒ आ॒नु॒षक् जा॒तऽवे॒दः
 वसू॑नि॥३॥ यः नः स॒नु॒त्यः अ॒भिऽदा॑स॒त् अ॒ग्ने यः अ॒न्तरः॑ मि॒त्रऽम॒हः
 व॒नु॒था॒त् तं अ॒ज॒रेभिः॑ वृ॒षऽभिः॑ त॒व स्वैः॑ त॒पं त॒पि॒ष्ट त॒प॒सा त॒प॒-
 स्वान् ॥४॥ यः ते॒ य॒ज्ञेन॑ सं॒ऽइ॒धा यः उ॒क्थैः॑ अ॒र्केभिः॑ सू॒नो स॒ह॒सः
 द॒दा॑श॒त् सः म॒र्त्येषु॑ अ॒मृत॑ प्र॒ऽचे॒ताः रा॒या द्यु॒क्षेन॑ श्र॒व॒सा वि॒भा॒ति
 ॥५॥ सः त॒त् कृ॒धि इ॒षि॒तः तू॒यं अ॒ग्ने स्पृ॒धः वा॒ध॒स्व स॒ह॒सा स॒ह॒स्वान्
 य॒त् श॒स्य॑से द्यु॒ऽभिः॑ अ॒क्तः॑ व॒चः॑ऽभिः॑ त॒त् जु॒ष॒स्व ज॒रि॒तुः घो॒षि

मन्म॥६॥ अश्यामं तं कामं अमे तव ऊती अश्यामं रयिं रयिऽवः
सुऽवीरं अश्यामं वाजं अभि वाजयंतः अश्यामं द्युम्नं अजर अजरं
ते ॥ ७ ॥ ७ ॥

॥६॥ प्र नव्यसा सहसः सूनुं अच्छ यज्ञेन गातुं अवः इच्छमानः
वृश्चतऽवनं कृष्णऽयामं रुशंतं वीती होतारं दिव्यं जिगाति॥१॥ सः
श्वितानः तन्यतुः रोचनऽस्थाः अजरेभिः नानंदतऽभिः यविष्ठः यः
पावकः पुरुऽतमः पुरुणि पृथूनि अग्निः अनुऽयाति भवेन॥२॥
वि ते विष्वक् वातऽजूतासः अये भामासः शुचे शुचयः चरंति
तुविऽमृक्षासः दिव्याः नवऽग्वाः वना वनंति धृषता रुजंतः॥३॥
ये ते शुक्रासः शुचयः शुचिष्मः क्षां वपंति विऽसितासः अश्वाः
अधभ्रमः ते उर्विया विभाति यातयमानः अधिसानु पृथैः॥४॥
अध जिह्वा पापतीति प्र वृष्णः गोषुऽयुधः न अशनिः सृजाना
शूरस्यऽइव प्रऽसितिः क्षातिः अमेः दुऽवतुः भीमः दयते वनानि
॥५॥ आ भानुना पार्थिवानि जयांसि महः तोदस्य धृषता ततंथ
सः बाधस्व अप भया सहऽभिः स्पृधः वनुथन् वनुषः नि जूर्व
॥६॥ सः चिच्च चिच्च चितयंतं अस्मे चिच्चऽक्षच्च चिच्चऽतमं वयः-
ऽधां चंद्रं रयिं पुरुऽवीरं बृहंतं चंद्रं चंद्राभिः गृणते युवस्व॥७॥६॥

॥७॥ मूर्धानं दिवः अरतिं पृथिव्याः वैश्वानरं ऋते आ जातं
अग्निं कविं संऽराजं अतिथिं जनानां आसन आ पात्रं जनयंत
देवाः॥१॥ नाभिं यज्ञानां सदनं रयीणां महां आऽहावं अभि सं
नवंत वैश्वानरं रथ्यं अध्वराणां यज्ञस्य केतुं जनयंत देवाः॥२॥
त्वत् विप्रः जायते वाजी अमे त्वत् वीरासः अभिमातिऽसहः वै-

श्वा॒नर॒त्वं अ॒स्मासुं धे॒हि वसू॑नि रा॒ज॒न स्पृ॒हया॒य्याणि ॥३॥ त्वां
विश्वे॑ अ॒मृत॒जाय॑मानं शि॒शुं न दे॒वाः अ॒भिसं॑न॒वन्ते तव॑ क्रतुऽभिः
अ॒मृत॒ऽत्वं आ॒य॒न् वैश्वा॑नर॒यत् पि॒त्रोः अदी॑देः ॥४॥ वैश्वा॑नर॒तव॑
ता॒नि व्र॑ता॒नि म॒हानि॑ अ॒ग्ने न॒किः आ द॒ध॒र्षे यत् जाय॑मानः पि॒-
त्रोः उप॑ऽस्थे अ॒वि॒दः के॒तुं व॒युने॑षु अ॒ह्ना ॥५॥ वैश्वा॑नर॒स्य वि॑ऽमि॒-
ता॒नि चक्ष॑सा॒सानू॑नि दि॒वः अ॒मृत॑स्य के॒तुना॑ तस्य इ॒त्त॒जं वि॒श्वा
भुव॑ना अ॒धि मूर्ध॑नि व॒याः ऽइ॒व रू॒रुहुः स॒प्त वि॑ऽसु॒हः ॥६॥ वि॒यः
रजा॑सि अ॒मिमी॑त सु॒ऽक्रतुः वैश्वा॑नरः वि॒ दि॒वः रो॒चना क॒विः
परि॑यः वि॒श्वा भुव॑नानि प॒प्रथे॑ अ॒द॒व्यः गो॒पाः अ॒मृत॑स्य र॒क्षिता
॥ ७ ॥ ९ ॥

॥८॥ पृ॒क्षस्य॑ वृ॒ष्णः अ॒रुष॑स्य नु स॒हः प्र नु वो॑चं वि॒दथा॑ जा॒त-
ऽवे॒दसः वैश्वा॑न॒राय॑ म॒तिः न॒व्यसी॑ शु॒चिः सोमः॑ ऽइ॒व प॒वते॑ चा॒रुः
अ॒ग्नये॑ ॥९॥ सः जाय॑मानः प॒रमे॑ वि॑ऽओ॒मनि॑ व्र॒ता॒नि अ॒ग्निः व्र॒त-
ऽपाः अ॒र॒क्षत॑ वि॒ अ॒न्तरि॑क्षं अ॒मिमी॑त सु॒ऽक्रतुः वैश्वा॑नरः म॒हिना॑
ना॒कं अ॒स्पृश॑त् ॥१०॥ वि॒ अ॒स्त॒भ्रात् रो॑दसी॒ मित्रः॑ अ॒द्भुतः॑ अ॒न्तः-
ऽवा॒वत् अ॒कृणो॑त् ज्योति॑षा तमः वि॒ चर्म॑णी ऽइ॒व धि॑षणे॒ अ-
व॑र्त॒यत् वैश्वा॑नरः वि॒श्वं अ॒धत्त॑ वृ॒ष्णय॑ ॥११॥ अ॒पां उप॑ऽस्थे म॒हिषाः
अ॒गृभ्ण॑त् वि॒शः राजा॑नं उप॑ त॒स्युः अ॒ग्निम॑यं आ दू॒तः अ॒ग्निं अ॒भ-
र॑त् वि॒वस्व॑तः वैश्वा॑नरं मा॒तरि॑श्वा॒ परा॑ऽवतः ॥१२॥ युगे॑ऽयुगे वि॒-
द॒थ्यं गृ॑णतऽभ्यः अ॒ग्ने रयि॑ य॒शसं॑ धे॒हि न॒व्यसी॑ प॒व्या ऽइ॒व रा॒ज॒न
अ॒घऽशंसं॑ अ॒जर॑ नी॒चा नि वृ॒श्च व॒निनैन॑ तेज॒सा ॥१३॥ अ॒स्माकं॑
अ॒ग्ने म॒घव॑त् ऽसु धा॒रय॑ अ॒नामि॑ क्ष॒त्रं अ॒जरं॑ सु॒वीर्यं॑ व॒यं ज॒येम
श॒तिनै॑ सह॒स्रिणं॑ वैश्वा॑नर॒वाजं॑ अ॒ग्ने तव॑ ऊ॒तिऽभिः ॥१४॥ अ॒द॒व्ये-

अ० ४. अ० ५. व० १२.] ॥ ३७४ ॥ [म० ६. अ० १. सू० १०.

भिः तव गोपाभिः इष्टे अस्माकं पाहि त्रिऽसधस्थसूरीन रक्ष च
नः ददुषां शर्धैः अग्रे वैश्वानर प्र च तारीः स्तवानः ॥ ७ ॥ १० ॥

॥९॥ अहं च कृष्णं अहं अर्जुनं च वि वर्तेते रजसी वेद्याभिः
वैश्वानरः जायमानः न राजा अव अतिरत् ज्योतिषा अग्निः
तमांसि ॥ १ ॥ न अहं तंतुं न वि जानामि ओतुं न यं वयंति
संऽअरे अतमानाः कस्य स्वित् पुत्रः इह वक्त्रानि परः वदाति
अवरेण पित्रा ॥ २ ॥ सः इत् तंतुं सः वि जानाति ओतुं सः वक्त्रानि
ऋतुऽथा वदाति यः ई चिकेतत् अमृतस्य गोपाः अवः चरन्
परः अन्येन पश्यन् ॥ ३ ॥ अयं होता प्रथमः पश्यत इमं इदं ज्योतिः
अमृतं मर्त्येषु अयं सः जज्ञे ध्रुवः आ निऽसत्तः अमर्त्यः तन्वा वर्ध-
मानः ॥ ४ ॥ ध्रुवं ज्योतिः निऽहितं दृश्ये कं मनः जविष्टं पतयत्-
ऽसु अंतः विश्वे देवाः सऽमनसः सऽकेताः एकं ऋतुं अभि वि
यंति साधु ॥ ५ ॥ वि मे कर्णं पतयत् वि चक्षुः वि इदं ज्योतिः हृदये
आऽहितं यत् वि मे मनः चरति दूरेऽआधीः किं स्वित् वक्ष्यामि
किं ऊं नु मनिष्ये ॥ ६ ॥ विश्वे देवाः अनमस्यन् भियानाः त्वां अग्रे
तमसि तस्थिऽवांसं वैश्वानरः अवतु ऊतये नः अमर्त्यः अवतु
ऊतये नः ॥ ७ ॥ ११ ॥

॥ १० ॥ पुरः वः मंदं दिव्यं सुऽवृत्तिं प्रऽयति यज्ञे अग्निं अध्वरे द-
धिध्वं पुरः उक्थेभिः सः हिनः विभाऽवा सुऽअध्वरा कर्ति जात-
ऽवेदाः ॥ १ ॥ तं ऊं द्युऽमः पुरुऽअनीक होतः अग्रे अग्निऽभिः मनुषः
इधानः स्तोमं यं अस्मै ममताऽइव शूषं घृतं न शुचिं मतयः पवंते
॥ २ ॥ पीपायं सः अवसा मर्त्येषु यः अग्रे ये ददाशं विप्रः उक्थैः चि-

अ०४. अ०५. व०१४.] ॥ ३७५ ॥ [म०६. अ०१. सू०१२.]

त्राभिः तं ऊ॒तिऽभिः चि॒त्रऽशोचिः व्रज॒स्य सा॒ता गोऽम॑तः द॒धा-
ति॒ ॥३॥ आ॒ यः प॒मौ जा॒यमानः उ॒र्वी दू॒रेऽदृ॒शा भा॒सा कृ॒ष्णऽअ-
ध्वा अ॒ध बहु॒ चि॒त्र तमः ऊ॒र्म्यायाः ति॒रः शो॒चिषा दृ॒दृशे पा॒वकः
॥४॥ नु नः चि॒त्रं पु॒रुऽवा॒जाभिः ऊ॒ती अ॒ग्ने र॒यिं म॒घव॑न्तऽभ्यः च
धे॒हि ये रा॒धसा अ॒वसा च॒ अति॑ अ॒न्यान् सुऽवी॒र्यैभिः च॒ अ॒भि
सं॒ति जना॑न् ॥५॥ इ॒मं य॒ज्ञं च॒नः धाः अ॒ग्ने उ॒शन॒ यं ते आ॒सानः
जुहु॑ते ह॒विष्मा॑न् भ॒रतऽवा॒जेषु॑ द॒धिषे॑ सुऽवृ॒क्तिं अ॒वीः वा॒जस्य
ग॒ध्यस्य॑ सा॒तौ ॥६॥ वि॒ द्वेषा॑सि इ॒नुहि॑ व॒र्धय॑ इ॒ळां म॑दे॒म श॒त-
ऽहि॑माः सुऽवी॒राः ॥ ७ ॥ १२ ॥

॥११॥ यज॑स्व हो॒तः इ॒षितः॑ य॒जी॒यान॑ अ॒ग्ने बा॒धः म॒रुता॑न् प्र-
ऽयु॒क्ति आ॒ नः मि॒त्रावरु॑णा नास॒त्या द्यावा॑ हो॒त्राय॑ पृथि॒वी व-
वृ॒त्याः ॥१॥ त्वं हो॒ता म॑द्रऽत॒मः नः अ॒ध्रुक॑ अ॒न्तः दे॒वः वि॒दथा॑ म॒र्त्येषु॑
पा॒वक॑या जु॒ह्वी व॒हिः आ॒सा अ॒ग्ने यज॑स्व त॒न्वं तव॑स्वां ॥२॥ ध॒न्या
चि॒त्र हि॒ त्वे धि॒षणा॑ व॒ष्टिं प्र॑ दे॒वान् जन्म॑ गृण॒ते यज॑ध्वे वे॒पिष्ठः
अ॒ंगिर॑सां यत् ह॒ वि॒प्रः म॒धुछ॑न्दः भ॒नति॑ रे॒भः इ॒ष्टौ ॥३॥ अ॒दि॒द्युत॑ त
सु॒अपा॑कः वि॒ऽभावा॑ अ॒ग्ने यज॑स्व रो॒दसी॑ उ॒रुची॑ आ॒युं न य॑न-
म॒सा रा॒तऽह॑व्याः अ॒जंति॑ सुऽप्र॒यसं॑ पंच॒ जनाः॑ ॥४॥ वृ॒जे ह॒ यत्
नम॑सा व॒हिः अ॒ग्नौ अ॒यामि॑ सु॒क् घृ॒तऽव॑न्ती सुऽवृ॒क्तिः अ॒म्यक्षि॑
स॒न्न स॑द॒ने पृथि॑व्याः अ॒श्रायि॑ य॒ज्ञः सू॒र्ये न॑ च॒क्षुः ॥५॥ द॒शस्य॑ नः
पु॒रुऽअ॒नीक॑ हो॒तः दे॒वेभिः॑ अ॒ग्ने अ॒ग्निऽभिः॑ इ॒धानः॑ रा॒यः सू॒नो
स॒हसः॑ व॒वसा॑नाः अ॒ति स॒सेम॑ वृ॒जनं॑ न अ॒हः ॥ ६ ॥ १३ ॥

॥१२॥ म॒ध्ये हो॒ता दू॒रो॒णे व॒र्हिषः॑ रा॒द् अ॒ग्निः तो॒दस्य॑ रो॒दसी॑

अ० ४. अ० ५. व० १५.] ॥ ३७६ ॥ [म० ६. अ० १. सू० १३.

यज॑ध्ये अ॒यंसः स॒नूः स॒हसः ऋ॒तऽवा॑ दू॒रात् सूर्यैः न शो॒चिषा॑ त॒ता-
न ॥१॥ आ यस्मिन् त्वे॑ सु॒अपा॑के यज॑त्र यक्ष॑त् राज॒न् सर्व॑ता॒ता-
ऽइव नु द्यौः चि॒ऽस॒धस्थः त॒तरुषः॑ न ज॒हः ह॒व्या म॒घानि॑ मानु॒षा
यज॑ध्ये ॥२॥ ते जि॒ष्ठा यस्य॑ अ॒रतिः व॒नेऽरा॑त् तो॒दः अ॒र्ध्वन् न वृ॒ध-
सानः अ॒द्यौत् अ॒द्रोघः न द्र॒विता॑ चे॒तति॑ त्मन् अ॒मर्त्यः अ॒वर्चः
ओष॑धीषु ॥३॥ सः अ॒स्माके॑भिः ए॒तरि॑ न शू॒षैः अ॒ग्निः स्त॒वे द॒मे आ
जा॒तऽवे॒दाः दुऽअ॒न्नः व॒न्वन् क्र॒त्वा न अ॒र्वा उ॒सः पि॒ताऽइ॒व जा॒-
र॒यायि॑ यज्ञैः ॥४॥ अ॒ध स्म अ॒स्य प॒नय॑न्ति भा॒सः वृ॒था यत् तक्ष॑त्
अ॒नुऽया॒ति पृ॒थ्वी स॒द्यः यः स्य॑द्रः वि॒ऽसितः॑ ध॒वीयान॑ ऋ॒णः न
ता॒युः अ॒ति ध॒न्व रा॒ट् ॥५॥ सः त्वं नः अ॒र्वन् नि॒दायाः॑ वि॒श्वेभिः॑ अ॒ग्ने
अ॒ग्निऽभिः॑ इ॒धानः॑ वे॒षि रा॒यः वि॒या॒सि दु॒च्छुनाः॑ म॒देम॑ श॒तऽहि॒-
माः सु॒वीराः॑ ॥ ६ ॥ १४ ॥

॥१३॥ त्वत् वि॒श्वा सु॒भग॑ सौ॒भगा॑नि अ॒ग्ने वि॒यन्ति॑ व॒निनः॑ न
व॒याः श्रु॒ष्टी र॒यिः वाजः॑ वृ॒त्रऽतू॒र्यै दि॒वः वृ॒ष्टिः ई॒ड्यः री॒तिः अ॒पां
॥१॥ त्वं भगः॑ नः आ हि रत्नं इ॒षे परि॑ज्माऽइ॒व क्ष॒यसि॑ द॒स्मऽव॑र्चाः
अ॒ग्ने मि॒त्रः न बृ॒हत् ऋ॒तस्य॑ अ॒सि क्ष॒त्ता वा॒मस्य॑ दे॒व भूरैः॑ ॥२॥ सः
स॒तऽप॒तिः श॒र्वसा॑ ह॒न्ति वृ॒त्रं अ॒ग्ने वि॒प्रः वि॒प॒णेः भ॒र्ति वाजं॑ यं त्वं
प्रऽचे॒तः ऋ॒तऽजा॒त रा॒या स॒जोषाः॑ न॒म्रा अ॒पां हि॒नोषि॑ ॥३॥ यः
ते॒ सूनो॑ स॒हसः॑ गीः॒ऽभिः उ॒क्थैः य॒ज्ञैः म॒र्तैः निऽशि॑तिं वे॒द्या आ॒न॒द
वि॒श्वे सः॑ दे॒व प्र॒ति वा॒ अ॒रं अ॒ग्ने ध॒त्ते धा॒न्यं प॒त्यते॑ व॒स॒व्यैः ॥४॥ ता
नृ॒भ्यः आ सौ॒श्रव॑सा सु॒वीरा॑ अ॒ग्ने सूनो॑ स॒हसः॑ पु॒ष्यसे॑ धाः कृ॒-
णोषि॑ यत् श॒र्वसा॑ भूरि॒ प॒श्वः व॒यः वृ॒काय॑ अ॒रये॑ ज॒सुर॑ये ॥५॥ व॒द्म
सूनो॑ स॒हसः॑ नः वि॒हायाः॑ अ॒ग्ने तो॒कं तन॑यं वा॒जिनः॑ दाः वि॒श्वा-

अ० ४. अ० ५. व० १७.] ॥ ३७७ ॥ [म० ६. अ० १. सू० १५.]

भिः गीः ऽभिः अभि पूति अश्यां मदं शतऽहिमाः सुऽवीराः
॥ ६ ॥ १५ ॥

॥ १४ ॥ अग्रा यः मर्त्यः दुवः धियं जुजोषधीति ऽभिः भसंतनु सः
प्र पूर्यः इषं वुरीत अवसे ॥ १ ॥ अग्निः इत् हि प्रऽचेताः अग्निः वेधः-
ऽतमः ऋषिः अग्निं होतारं ईकृते यज्ञेषु मनुषः विशः ॥ २ ॥ नाना
हि अग्ने अवसे स्पर्धते रायः अर्यः तूर्वतः दस्युं आयवः व्रतैः सीक्षतः
अव्रतं ॥ ३ ॥ अग्निः अप्सां ऋतिऽसहं वीरं ददाति सतऽपतिं यस्य
व्रसंति शवसः संऽचक्षि शववः भिया ॥ ४ ॥ अग्निः हि विघ्नानां निदः
देवः मर्तं उरुयति सहऽवा यस्य अवृतः रयिः वाजेषु अवृतः ॥ ५ ॥
अच्छं नः मित्रऽमहः देव देवान् अग्ने वोचः सुऽमतिं रोदस्योः वी-
हि स्वस्तिं सुऽक्षितिं दिवः नृन् द्विषः अंहांसि दुऽइता तरेमता
तरेम तव अवसा तरेम ॥ ६ ॥ १६ ॥

॥ १५ ॥ इमं ऊं सु वः अतिथिं उषः ऽबुधं विश्वासां विशां पतिं
ऋजसे गिरा वेति इत् दिवः जनुषां कत् चित् आ शुचिः ज्योक्
चित् अत्ति गर्भैः यत् अच्युतं ॥ १ ॥ मित्रं न यं सुऽधितं भृगवः दधुः
वनस्पतौ ईक्ष्य ऊर्ध्वऽशोचिषं सः त्वं सुऽप्रीतः वीतऽहव्ये अद्भुत
प्रशस्तिऽभिः मह्यसे दिवेऽदिवे ॥ २ ॥ सः त्वं दक्षस्य अवृकः वृधः
भूः अर्यः परस्य अंतरस्य तरुषः रायः सूनोः सहसः मर्त्येषु आच्छदिः
यच्छ वीतऽहव्याय सऽप्रथः भरतऽवाजाय सऽप्रथः ॥ ३ ॥ द्युतानं
वः अतिथिं स्वः ऽनरं अग्निं होतारं मनुषः सुऽअध्वरं विप्रं न द्युक्ष-
ऽवचसं सुवृक्तिऽभिः हव्यऽवाहं अरतिं देवं ऋजसे ॥ ४ ॥ पावकया

अ० ४. अ० ५. व० २०.] ॥ ३७८ ॥ [म० ६. अ० १. सू० १५.]

यः चित्तयैत्या कृपा क्षामन् रुरुचे उषसः न भानुना तूर्वेन न या-
मन् एतशस्य नुरणे आ यः घृणे न तत्तृषाणः अजरः ॥ ५ ॥ १७ ॥ अ-
ग्निं अग्निं वः सं इधा दुवस्यत प्रियं अग्निं वः अतिथिं गृणीषणि
उप वः गीः अभिः अमृतं विवासत देवः देवेषु वनते हि वार्यं देवः
देवेषु वनते हि नः दुवः ॥ ६ ॥ सं इधं अग्निं सं इधा गिरा गृणे शुचिं
पावकं पुरः अध्वरे ध्रुवं विप्रं होतारं पुरुषं वारं अद्रुहं कविं सुमैः
ईमहे जातः वेदसं ॥ ७ ॥ त्वां दूतं अग्ने अमृतं युगे युगे हव्यं वाहं
दधिरे पायुं ईधं देवासः च मर्तासः च जागृविं विभुं विशपतिं
नमसा नि सेदरे ॥ ८ ॥ विभूषन् अग्ने उभयान् अनु व्रता दूतः
देवानां रजसीं सं ईयसे यत् ते धीतिं सुमतिं आवृणीमहे
अधं स नः चिद्वरुथः शिवः भव ॥ ९ ॥ तं सुप्रतीकं सुदृशं सु-
अचं अविद्वांसः विदुः इतरं सपेम सः यस्तु विश्वा वयुनानि
विद्वान् ग्रह्यं अग्निः अमृतेषु वोचत ॥ १० ॥ १८ ॥ तं अग्ने पासि उत
तं पिपर्षि यः ते आनदं कवये शूरधीतिं यज्ञस्य वा निशितिं वा
उत इति वा तं इत् पृणक्षि शर्वसा उत राया ॥ ११ ॥ त्वं अग्ने वनु-
ष्यतः निपाहित्वं ऊनः सहसा वन् अवद्यात् सं त्वा ध्वस्मन् वत्
अभि एतु पार्थः सं रयिः स्पृहयाय्यः सहसी ॥ १२ ॥ अग्निः होता
गृहस्पतिः सः राजा विश्वा वेदजनिमा जातः वेदाः देवानां उत
यः मर्त्यानां यजिष्ठः सः प्र यजतां ऋतः वा ॥ १३ ॥ अग्ने यत् अद्य
विशः अध्वरस्य होताः पार्वकः शोचे वेत्वं हि यज्वा ऋता यजासि
महिना वियत्भूः हव्या वह यविष्ठ या ते अद्य ॥ १४ ॥ अग्निप्रया-
सि सुधितानि हि ख्यः नि त्वा दधीत रोदसी यज्ये अव नः
मघः वन् वाजः सातौ अग्ने विश्वानि दुः इता तरेम ता तरेम तव
अवसा तरेम ॥ १५ ॥ १९ ॥ अग्ने विश्वेभिः सुअनीक देवैः ऊर्णां वतं

अ० ४. अ० ५. व० २३.] ॥ ३७९ ॥ [म० ६. अ० २. सू० १६.]

प्रथमः सीद योनिं कुलायिनं घृतऽवतं सवित्रे यज्ञं नय यजमानाय साधु ॥ १६ ॥ इमं जुं त्वं अथर्वऽवत् अग्निं मंथंति वेधसः यं अंकुऽयंतं आ अनयन् अमूरं श्याव्याभ्यः ॥ १७ ॥ जनिष्व देवऽवीतये सर्वऽताता स्वस्तये आ देवान वक्षि अमृतान् ऋतऽवृधः यज्ञं देवेषु पिस्पृशः ॥ १८ ॥ वयं जुं त्वा गृहऽपते जनानां अग्ने अकर्म संऽइधा बृहंतं अस्थूरि नः गाहंऽपत्यानि संतु तिग्मेन नः तेजसा सं शिशाधि ॥ १९ ॥ २० ॥ १ ॥

॥ १६ ॥ त्वं अग्ने यज्ञानां होता विश्वेषां हितः देवेभिः मानुषे जने ॥ १ ॥ सः नः मद्राभिः अध्वरे जिह्वाभिः यज महः आ देवान वक्षि यक्षि च ॥ २ ॥ वेत्थ हि वेधः अध्वनः पथः च देव अंजसा अग्ने यज्ञेषु सुऽऋतो ॥ ३ ॥ त्वां ईळे अधं द्विता भरतः वाजिऽभिः शुनं ईजे यज्ञेषु यज्ञियं ॥ ४ ॥ त्वं इमा वार्या पुरु दिवऽदासाय मुन्वते भरतऽवाजाय दाशुषे ॥ ५ ॥ २१ ॥ त्वं दूतः अमर्त्यः आ वह दैव्यं जनं शृण्वन् विप्रस्य सुऽस्तुतिं ॥ ६ ॥ त्वां अग्ने सुऽआध्यः मतीसः देवऽवीतये यज्ञेषु देवं ईळते ॥ ७ ॥ तव प्र यक्षि संऽदृशं उत ऋतुं सुऽदानवः विश्वे जुषंत कामिनः ॥ ८ ॥ त्वं होता मनुऽहितः वहिः आसा विदुऽतरः अग्ने यक्षि दिवः विशः ॥ ९ ॥ अग्ने आ याहि वीतये गृणानः हव्यऽदातये निहोता सत्सि बर्हिषि ॥ १० ॥ २२ ॥ तं त्वा समितऽभिः अंगिरः घृतेन वर्धयामसि बृहत् शोच यविष्ठ्य ॥ ११ ॥ सः नः पृथु अवाय्यं अच्छ देव विवाससि बृहत् अग्ने सुऽवीर्यं ॥ १२ ॥ त्वां अग्ने पुष्करात् अधि अथर्वा निः अमंथत मूर्ध्नि विश्वस्य वाघतः ॥ १३ ॥ तं जुं त्वा दध्यङ् ऋषिः पुत्रः ईधे अथर्वणः वृत्रऽहनं पुरंऽदरं ॥ १४ ॥ तं जुं त्वा पाथ्यः वृषां सं ईधे दस्युहनऽतमं धनंऽजयं रणेऽरणे

अ० ४. अ० ५. व० २८.] ॥ ३८० ॥ [म० ६. अ० २. सू० १६.]

॥१५॥२३॥ आ इहि ऊं सु ब्रवाणि ते अग्ने इत्या इतराः गिरः एभिः
वर्धासे इंदुभिः ॥१६॥ यच्च क्वच ते मनः दक्षं दधसे उतऽतरंतच सदः
कृण्वसे ॥१७॥ नहि ते पूर्तं अक्षिऽपत् भुवत् नेमानां वसो अथ
दुवः वनवसे ॥१८॥ आ अग्निः अगामि भारतः वृत्रऽहा पुरुऽचे-
तनः दिवःऽदासस्य सतऽपतिः ॥१९॥ सः हि विश्वा अति पार्थिवा
रयिं दाशत महिऽत्तना वन्वन अवातः अस्तृतः ॥२०॥२४॥ सः प्र-
त्नऽवत् नवीयसा अग्ने ह्युन्नेन संऽयता बृहत् ततं थ भानुना ॥२१॥
प्र वः सखायः अग्रये स्तोमं यज्ञं च धृष्णुऽया अर्चं गायं च वेधसे
॥२२॥ सः हि यः मानुषा युगा सीदत् होतां कविऽक्रतुः दूतः च
हव्यऽवाहनः ॥२३॥ ता राजाना शुचिऽवता आदित्यान मारुतं
गणं वसो यक्षि इह रोदसी ॥२४॥ वस्वीं ते अग्ने संऽदृष्टिः इषऽयते
मर्त्याय ऊर्जैः नपात् अमृतस्य ॥२५॥२५॥ क्रत्वा दाः अस्तु श्रेष्ठः
अद्यत्वा वन्वन सुऽरेकणाः मर्तैः आनाश सुऽवृक्तिं ॥२६॥ ते ते अग्ने
त्वाऽऊताः इषयैतः विश्वं आयुः तरतः अर्यैः अरातीः वन्वतः अर्यैः
अरातीः ॥२७॥ अग्निः तिग्मेन शोचिषा यासत् विश्वं नि अचिरं
अग्निः नः वनते रयिं ॥२८॥ सुऽवीरं रयिं आ भरजातं वेदः विऽच-
षणे जहि रक्षांसि सुऽक्रतो ॥२९॥ त्वं नः पाहि अंहसः जातं वेदः
अघऽयतः रक्ष नः ब्रह्मणः कवे ॥३०॥२६॥ यः नः अग्ने दुऽएवः आ
मर्तैः वधाय दाशति तस्मात् नः पाहि अंहसः ॥३१॥ त्वं तं देव
जिह्वा परि बाधस्व दुऽकृतं मर्तैः यः नः जिघांसति ॥३२॥
भरतऽवाजाय सऽप्रथः शर्म यच्छ संहृत्य अग्ने वरेण्यं वसु ॥३३॥
अग्निः वृचाणि जंघनत् द्रविणस्युः विपन्यया संऽइङ्गः शुक्रः आ-
ऽहुतः ॥३४॥ गर्भै मातुः पितुः पिता विऽदिद्युता नः अक्षरै सीदन्
ऋतस्य योनिं आ ॥३५॥२७॥ ब्रह्म प्रजाऽवत् आ भरजातं वेदः

विऽर्चये अग्ने यत् दीदयत् दिवि ॥३६॥ उप त्वा रण्यऽसंदृशं प्र-
यस्वन्तः सहऽकृत अग्ने समृज्महे गिरः ॥३७॥ उप छायांऽइव घृणेः
अगन्म शर्मे ते वयं अग्ने हिरण्यऽसंदृशः ॥३८॥ यः उग्रऽइव शर्य-
ऽहा तिग्मऽश्रूगः न वंसगः अग्ने पुरः स्रो जिथ ॥३९॥ आ यं हस्ते न
खादिनं शिशुं जातं न विभ्रति विशां अग्निं सुऽअध्वरं ॥४०॥ २८॥
प्र देवं देवऽवीतये भरत वसुवितऽतमं आ स्वे योनौ नि सीदतु
॥४१॥ आ जातं जातऽवेदसि प्रियं शिशीत अतिथिं स्योने आ
गृहऽपतिं ॥४२॥ अग्ने युस्तु हि ये तव अश्वसः देव साधवः अरं
वहन्ति मन्यवे ॥४३॥ अच्छ नः याहि आ वह अग्नि प्रयांसि वीतये
आ देवान् सोमऽपीतये ॥४४॥ उत् अग्ने भारत द्युऽमत अजसेण
दविद्युतत शोच विभाहि अजर ॥४५॥ २९॥ वीती यः देवं मर्तः दु-
वस्येत अग्निं ईळीत अध्वरे हविष्मान् होता रं सत्यऽयजै रोदस्योः
उत्तानऽहस्तः नमसा आ विवासेत ॥४६॥ आ ते अग्ने ऋचा हविः
हृदा तष्टं भ्रामसि ते ते भवंतु उक्षणाः ऋषभासः वशाः उत् ॥४७॥
अग्निं देवासः अग्नियं इधते वृत्रहनऽतमं येन वसूनि आऽभृता
तृष्णा रक्षांसि वाजिना ॥ ४८ ॥ ३० ॥ ५ ॥

॥१७॥ पिव सोमं अग्नि यं उग्र तर्दः ऊर्वं गव्यं महि गृणानः इंद्र
वि यः धृष्णो वधिषः वज्रऽहस्त विश्वा वृचं अमिचिया शवः-
ऽभिः ॥१८॥ सः ई पाहि यः ऋजीषी तरुचः यः शिप्रऽवान् वृषभः यः
मतीनां यः गोत्रऽभित वज्रऽभृत् यः हरिऽस्थाः सः इंद्र चिचान्
अभि तृधि वाजान् ॥२०॥ एव पाहि प्रत्नऽथा मंदंतु त्वा श्रुधि ब्रह्म
ववृधस्व उत् गीऽभिः आविः सूर्यं कृणुहि पीपिहि इषः जहि श-
त्रून् अभि गाः इंद्र तृधि ॥३॥ ते त्वा मदाः बृहत् इंद्र स्वधाऽवः इमे

पी॒ताः उ॒क्ष॒यन्त॒ द्युऽम॒तं म॒हां अ॒नू॒नं त॒व स॑ वि॒ऽभू॒तिं म॒त्स॒रासः
ज॒र्ह॒षन्त॒ प्र॒ऽस॒हं ॥४॥ येभिः सूर्य॑ उ॒षस॑ म॒द॒सा॒नः अ॒वा॒स॒यः अ॒प॒हृ॒-
ह्म॒नि॒द॒द्र॑न्त॒ म॒हां अ॒द्रि॑ प॒रि॒गाः इ॒न्द्र॒स॒न्त॑ नु॒त्थाः अ॒च्यु॒तं स॒द॒सः प॒रि॒-
स्वा॒त् ॥५॥१॥ त॒व क्र॒त्वा त॒व त॒त् द॒स॒ना॒भिः आ॒मा॒सु प॒क्कं श॒च्या नि॒-
दी॒धः० औ॒णोः दुः॒ः उ॒सि॒याभ्यः वि॒हृ॒ह्मा उ॒त् ऊ॒र्वा॒त् गाः अ॒सृ॒जः
अ॒गि॒र॒स्वा॒न् ॥६॥ प॒प्रा॒थं क्षां म॒हि द॑सः वि॒ उ॒र्वी उ॒प॒ द्यां अ॒ष्ट॒ष्वः
ब॒ह॒त इ॒न्द्र॒ स्त॒भा॒यः अ॒धा॒र॒यः रो॒द॒सी॒ दे॒वऽपु॒त्रे० प्र॒त्ने॒ मा॒तरा॑ य॒-
ह्नी॒ ऋ॒त॒स्य ॥७॥ अ॒ध॒ त्वा वि॒श्वे॑ पु॒रः इ॒न्द्र॒ दे॒वाः ए॒कं त॒व स॑ द॒धिरे॒भ॒-
रा॒य अ॒दे॒वः य॒त् अ॒भि औ॒हि॒ष्ट दे॒वा॒न् स्वः॑ऽसा॒ता वृ॒ण॒ते इ॒न्द्रं अ॒त्र
॥८॥ अ॒ध॒ द्यौः चि॒त् ते अ॒प॒ सा नु॒ व॒जा॒त् द्वि॒ता अ॒न॒म॒त् भि॒यसा॑
स्व॒स्य म॒न्योः अ॒हिं य॒त् इ॒न्द्रः अ॒भि ओ॒ह॒सा॒नं नि॒चि॒त् वि॒श्वऽआ॒युः
श॒यथे॑ ज॒घा॒न ॥९॥ अ॒ध॒ त्व॒ष्टा ते॒ म॒हः उ॒य॒ व॒ज्रं स॒ह॒संऽभृ॒ष्टिं वृ॒वृ॒त॒त्
श॒तऽअ॒श्विं निऽका॑मं अ॒रऽम॑न॒सं ये॒न न॒व॒तं अ॒हिं स॑ पि॒णक् ऋ॒-
जी॒षि॒न् ॥१०॥२॥ व॒धी॒न् यं वि॒श्वे॑ म॒रु॒तः स॒ऽजो॒षाः प॒च॒न्त॒ श॒तं
म॒हि॒षा॒न् इ॒न्द्र॒ तुभ्य॑ पू॒षा वि॒ष्णुः ची॒णि॒ सरा॑सि धा॒वन् वृ॒त्रऽह॑नं
म॒दि॒रं अ॒श्वं अ॒स्मै ॥११॥ आ॒ क्षो॒दः म॒हि वृ॑तं न॒दीना॑ प॒रिऽस्थि॑तं
अ॒सृ॒जः ऊ॒र्मि॒ अ॒पां ता॒सां अ॒नु॒ प्र॒ऽव॒तः इ॒न्द्र॒ प॒न्थां प्र॒ आ॒र्दे॒यः नी॒चीः
अ॒प॒सः स॒मु॒द्रं ॥१२॥ ए॒व ता॒ वि॒श्वो॒ च॒कृ॒ऽवा॑सं इ॒न्द्रं म॒हां उ॒यं अ॒जु॒र्यं
स॒हऽदां सु॒ऽवी॒र॒त्वा सु॒ऽआ॒यु॒धं सु॒ऽव॒ज्रं आ॒ ब्र॒ह्म॒न॒व्यं अ॒व॒से वृ॒-
त्या॒त् ॥१३॥ सः नः॑ वा॒जा॒य अ॒व॒से इ॒षे च॒ रा॒ये धे॒हि द्युऽम॒तः इ॒न्द्र॒
वि॒प्रा॒न॒भ॒र॒तऽवा॑जे नृ॒ऽव॒तः इ॒न्द्र॒ सू॒री॒न् दि॒वि च॒ स्स॒ ए॒धि पा॒र्ये॒नः
इ॒न्द्र ॥१४॥ अ॒या वा॑जं दे॒वऽहि॑तं स॒ने॒म॒दे॒म॒ श॒तऽहि॑माः सु॒ऽवी॒राः
॥ १५ ॥ ३ ॥

॥१५॥ तं ऊं स्तुहि यः अभिभूतिऽओजाः वन्वन अवातः पुरु-

ऽहूतः इंद्रः अषाढं उयं सहमानं आभिः गीऽभिः वर्धे वृषभं
 वर्षणीनां ॥ १ ॥ सः युध्मः सत्वा खजऽकृतं समतऽवा तुविऽमक्षः
 नदनुऽमान् ऋजीषी बृहतऽरेणुः च्यवनः मानुषीणां एकः कृष्टी-
 नां अभवत् सहऽवा ॥ २ ॥ त्वं ह नुत्यत् अदमयः दस्यून एकः कृष्टीः
 अवनोः आर्याय अस्ति स्वित्र नु वीर्यं तत् ते इंद्र न स्वित्र अस्ति
 तत् ऋतुऽथा वि वोचः ॥ ३ ॥ सत् इत् हि ते तुविऽजातस्य मन्ये
 सहः सहिष्ठ तुरतः तुरस्य उयं उयस्य तवसः तवीयः अरध्रस्य रध्र-
 ऽतुरः बभूव ॥ ४ ॥ तत् नः प्रत्नं सख्यं अस्तु युष्मे इत्या वदत् ऽभिः
 वलं अंगिरऽभिः हन् अच्युतऽच्युत् दस्म इषयंतं ऋणोः पुरः वि
 दुरः अस्य विश्वाः ॥ ५ ॥ ४ ॥ सः हि धीभिः हव्यः अस्ति उयः ईशान-
 ऽकृतं महति वृचऽतूयै सः तोकऽसाता तनये सः वज्री वितंत-
 साय्यः अभवत् समतऽसु ॥ ६ ॥ सः मज्मना जनिम मानुषाणां
 अमर्त्येन नाम्ना अतिं प्र सस्ते सः द्युम्नेन सः शवसा उत राया सः
 वीर्येण नृऽतमः संऽओकाः ॥ ७ ॥ सः यः न मुहे न मिथुं जनः भूत्
 सुमंतुऽनामा चुमुरिं धुनिं च वृणक् पिप्रुं शंबरं शुष्णं इंद्रः पुरां
 च्योत्नाय शयथायनु चित् ॥ ८ ॥ उतऽअवता त्वक्षसा पन्यसा च वृ-
 चऽहत्या यरथं इंद्र तिष्ठ धिष्व वज्रं हस्ते आ दक्षिणऽचा अभि प्र
 मंद पुरुऽदच मायाः ॥ ९ ॥ अग्निः न शुष्कं वनं इंद्र हेतिः रक्षः नि
 धिष्व अशनिः न भीमा गंभीरया ऋष्वया यः रुरोज अध्वनयत्
 दुऽइता दंभयत् च ॥ १० ॥ ५ ॥ आ सहस्रं पथिऽभिः इंद्र रायानुवि-
 ऽद्युम्न तुविऽवाजेभिः अर्वाक् याहि सूनो सहस्रः यस्य नु चित्
 अदेवः ईशे पुरुऽहूत योतोः ॥ ११ ॥ प्रतुविऽद्युम्नस्य स्थविरस्य घृष्ट्वैः
 दिवः ररप्णे महिमा पृथिव्याः न अस्य शत्रुः न प्रतिऽमानं अस्ति
 न प्रतिऽस्थिः पुरुऽमायस्य सह्योः ॥ १२ ॥ प्र तत् ते अद्य करणं कृतं

भूत् कुत्सै यत् आयुं अतिथिऽग्वं अस्यै पुरु सहस्रा नि शिशाः
 अभिष्ठां उत तूर्वेयाणं धृषता निनेथ ॥१३॥ अनुत्वा अहिंऽग्ने अथ
 देव देवाः मदन विश्वे कविऽतमं कवीनां करः यव वरिवः बाधि-
 ताय दिवे जनाय तन्वे गृणानः ॥१४॥ अनु द्यावा पृथिवी तत् ते
 ओजः अमर्त्याः जिहते इन्द्र देवाः कृष्व कृत्नो अकृतं यत् ते अस्ति
 उक्थं नवीयः जनयस्व यज्ञैः ॥१५॥ ६॥

॥१९॥ महान् इन्द्रः नृऽवत् आ चर्षणिऽप्राः उत द्विऽबर्हीः अ-
 मिनः सहःऽभिः अस्मद्यक् ववृधे वीर्याय उरुः पृथुः सुऽकृतः कर्तृ-
 ऽभिः भूत् ॥१॥ इन्द्र एव धिषणा सातये धात् बृहंतं ऋष्वं अजरं
 युवानं अषाहेन शवसा शूशुऽवांसं सद्यः चित् यः ववृधे असा-
 मि ॥२॥ पृथू करस्त्रा बहुला गर्भस्त्री अस्मद्यक् सं मिमीहि श्र-
 वांसि यूथाऽइव पश्वः पशुऽपाः दमूनाः अस्मान् इन्द्र अभि आ
 ववृत्स्व आजौ ॥३॥ तं वः इन्द्र चतिनं अस्य शकैः इह नूनं वाज-
 ऽयंतः हुवेम यथा चित् पूर्वे जरितारः आसुः अनेद्याः अनवद्याः
 अरिष्टाः ॥४॥ धृतऽव्रतः धनऽदाः सोमऽवृद्धः सः हि वामस्य वसुनः
 पुरुऽक्षुः सं जग्मिरे पथ्याः रायः अस्मिन् समुद्रे न सिंधवः याद-
 मानाः ॥५॥ ७॥ शविष्ठं नः आ भर शूर शवः ओजिष्ठं ओजः अभि-
 ऽभूते उयं विश्वा द्युम्ना वृष्या मातृषाणां अस्मभ्यं दाः हरिऽवः
 मादयथै ॥६॥ यः ते मदः पृतनाषाद् अमृधः इन्द्र तं नः आ भर शू-
 शुऽवांसं येन तोकस्य तनयस्य सातौ मंसीमहि जिगीवांसः
 त्वाऽऊताः ॥७॥ आ नः भर वृषणं शुष्मं इन्द्र धनऽस्पृतं शूशुऽवांसं
 सुऽदक्षं येन वंसाम पृतनासु शबून तव ऊतिऽभिः उत जामीन
 अजामीन ॥८॥ आ ते शुष्मः वृषभः एतु पश्चात् आ उत्तरात् अध-

अ० ४. अ० ६. व० १०.] ॥ ३८५ ॥ [म० ६. अ० २. सू० २०.]

रात् आ पुरस्तात् आ विश्वतः अभि सं एतु अर्वाङ् इन्द्रं द्युम्नं स्वः-
ऽवत् धेहि अस्मे ॥ १० ॥ नृऽवत् ते इन्द्रं नृऽतमाभिः ऊती वंसीमहि
वामं श्रोमतेभिः ईक्षेहि वस्वः उभयस्य राजन् धाः रत्नं महि स्थूरं
वृहतं ॥ १० ॥ मरुत्वतं वृषभं ववृधानं अकवऽअरिं दिव्यं शंसं इन्द्रं
विश्वऽसहै अवसे नूतनाय उयं सहऽदां इह तं हुवेम ॥ ११ ॥ जनं
वज्रिनं महि चित् मन्वमानं एभ्यः नृऽभ्यः रंधय येषु अस्मि अध
हि त्वा पृथिव्यां शूरऽसातौ हवामहे तनये गोषु अपऽसु ॥ १२ ॥
वयं ते एभिः पुरुऽहूत सख्यैः शत्रोऽशत्रोः उतऽतरे इत् स्याम
घ्नतः वृचाणि उभयाणि शूर राया मदेम बृहता त्वाऽऊताः
॥ १३ ॥ ८ ॥

॥ २० ॥ द्यौः न यः इन्द्रं अभिभूम् अर्यः तस्थौ रयिः शर्वसा पृतऽसु
जनानं तं नः सहस्रऽभरं उर्वराऽसां दृडि सूनोः सहस्रः वृत्रऽतुरै
॥ १ ॥ दिवः न तुभ्यं अनु इन्द्रं सचा असुर्यै देवेभिः धायि विश्वं अहिं
यत् वृत्रं अपः वव्रिऽवांसं हन् ऋजीषिन् विष्णुना सचानः ॥ २ ॥
तूर्वेन् ओजीयान् तवसः तवीयान् कृतऽब्रह्मा इन्द्रः वृद्धऽमहाः
राजा अभवत् मधुनः सोम्यस्य विश्वासां यत् पुरां दुर्लु आवत्
॥ ३ ॥ शतैः अपद्रुन् पणयः इन्द्रं अत्र दशऽओणये कवये अर्केऽसातौ
वधैः शुष्णास्य अशुषस्य मायाः पितृः न अरिरेचीत् किं च न प्र
॥ ४ ॥ महः दुहः अप विश्वऽआयु धायि वज्रस्य यत् पतने पादि
शुष्णाः उरु सः सऽरथं सारथये कः इन्द्रः कुत्साय सूर्यस्य सातौ
॥ ५ ॥ १ ॥ प्र श्येनः न मदिंरं अंशुं अस्मै शिरः दासस्य नमुचेः मथा-
यन् प्र आवत् नमीं साय्यं ससंतं पृणक् राया सं इषा सं स्वस्ति
॥ ६ ॥ विपिप्रोः अहिंऽमायस्य दृह्णाः पुरः वज्रिनं शर्वसानं ददेः ०

अ० ४. अ० ६. व० १२.] ॥ ३८६ ॥ [म० ६. अ० २. सू० २१.

मुऽदा॒मन॒ तत्त॒रे॒कणः॑ अ॒प्रऽमृ॒थं च॒जि॒श्वने॑ दा॒त्रं दा॒शुषे॑ दाः ॥ ७ ॥
 सः वे॒त॒सुं द॒शं॒ मा॒यं द॒शं॒ ओ॒णिं तू॒तुं जिं॑ इं॒द्रः स्व॒भि॒ष्टिऽसु॒प्तः आ
 तु॒यं श॒श्वत् इ॒भं द्यो॒त॒नाय॑ मा॒तुः न सी॒ उप॑ मृ॒ज इ॒य॒धै ॥ ८ ॥ सः ई
 स्पृ॒धः व॒न॒ते अ॒प्र॒तिऽइ॒तः वि॒भ्रत् व॒ज्रं वृ॒चऽह॒नै ग॒भ॒स्तौ ति॒ष्ठत्
 ह॒रीं अ॒धि अ॒स्ताऽइ॒व ग॒तै व॒चः॒ यु॒जा वृ॒ह॒तः इं॒द्रं च॒ष्ट्वं ॥ ९ ॥ स-
 ने॒म॒ ते अ॒व॒सा न॒व्यः इं॒द्र प्र॒ पू॒र्वः स्त॒वंते॒ ए॒ना य॒ज्ञैः स॒प्र य॒त् पु॒रः
 श॒र्म शार॑दीः दर्त॒ह॒न॒ दा॒सीः पु॒रुऽकु॒त्सा॒य शि॒क्ष॒न ॥ १० ॥ त्वं वृ॒धः इं॒द्र
 पू॒र्यः भूः व॒रि॒व॒स्य॒न् उ॒श॒नै का॒व्या॒य॒ परा॑ न॒वऽवा॒स्त्वं अ॒नुऽदे॒यं
 म॒हे पि॒त्रे द॒दा॒य॒ स्वं न॒पा॒तं ॥ ११ ॥ त्वं धु॒निः इं॒द्र धु॒निऽम॒तीः च॒णोः
 अ॒पः सी॒राः न स्र॑व॒तीः प्र॒ य॒त् स॒मु॒द्रं अ॒तिं शू॒र प॒र्षि पा॒र॒य॒ तु॒र्व॒शं
 य॒दुं स्व॒स्ति ॥ १२ ॥ त॒व ह॒ त्य॒त् इं॒द्र वि॒श्वं आ॒जो स॒स्तः धु॒नी॒ चु॒मु॒री
 या॒ह॒ सि॒स्व॒ प॒दी॒ द॒य॒त् इ॒त्त॒ तु॒भ्यं सो॒मे॒भिः सु॒न्व॒न् द॒भी॒तिः इ॒ध्मऽभृ॒-
 तिः प॒क्थी॑ अ॒कैः ॥ १३ ॥ १० ॥

॥ २१ ॥ इ॒माः ऊं॒ त्वा पु॒रुऽत॒म॒स्य का॒रोः ह॒व्यं वी॒र॒ ह॒व्याः ह॒वंते॒
 धि॒यः र॒थेऽस्यां॑ अ॒ज॒रं न॒वी॒यः र॒यिः विऽभू॑तिः ई॒य॒ते व॒च॒स्या ॥ १ ॥
 तं ऊं॒ स्तु॒षे इं॒द्रं यः वि॒दा॒नः गि॒र्वा॒ह॒ सं॒गीऽभिः॑ य॒ज्ञऽवृ॒द्धं य॒स्य दि॒वं
 अ॒ति म॒हा पृ॒थि॒व्याः पु॒रुऽमा॒य॒स्य रि॒रि॒त्रे म॒हि॒त्वं ॥ २ ॥ सः इ॒त्
 त॒मः अ॒व॒यु॒नं त॒त॒न्व॒त् सूर्ये॑ण व॒यु॒नऽव॒त् च॒का॒र क॒दा ते॒ म॒तीः
 अ॒मृ॒त॒स्य धा॒म इ॒य॒क्ष॒न्तः न मि॒न॒न्ति॒ स्व॒धाऽवः॑ ॥ ३ ॥ यः ता च॒का॒र
 सः कु॒ह॒ स्वि॒त् इं॒द्रः कं आ॒ ज॒नं च॒र॒ति का॒सु वि॒ष्णु॒ कः ते॒ य॒ज्ञः म॒न॒से
 शं व॒रा॒य॒ कः अ॒कैः इं॒द्र क॒त॒मः सः हो॒ता ॥ ४ ॥ इ॒दा हि॒ ते वे॒वि॒ष॒तः
 पु॒राऽजाः॑ प्र॒त्ना॒सः आ॒सुः पु॒रुऽकृ॒त स॒खा॒यः ये म॒ध्य॒मा॒सः उ॒त नू॒-
 त॒ना॒सः उ॒त अ॒व॒म॒स्य पु॒रुऽहू॒त बो॒धि ॥ ५ ॥ ११ ॥ तं पृ॒च्छ॒न्तः अ॒व॒रा॒सः

अ० ४. अ० ६. व० १३.] ॥ ३८७ ॥ [म० ६. अ० २. सू० २२.

पराणि प्रत्ना ते इन्द्र श्रुत्या अनु ये मुः अर्चामसि वीर ब्रह्मऽवाहः
यात् एव विद्म तात् त्वा महांतं ॥ ६ ॥ अभि त्वा पाजः रक्षसः वि
तस्ये महि जज्ञानं अभि तत् सु तिष्ठ तव प्रत्नेन युज्येन सख्या व-
ज्रेण धृष्णी अपतानुदस्व ॥ ७ ॥ सः तु श्रुधि इन्द्र नूतनस्य ब्रह्मण्यतः
वीर कारुऽधायः त्वं हि आपिः प्रऽदिवि पितृणां शश्वत् बभूथ सु-
ऽहवः आऽइष्टौ ॥ ८ ॥ प्र ऊतये वरुणं मित्रं इन्द्रं मरुतः कृष्व अवसे
नः अद्य प्र पूषणं विष्णुं अग्निं पुरऽधिसं वितारं ओषधीः पर्वतान्
च ॥ ९ ॥ इमे ऊं त्वा पुरुऽशाक प्रऽयज्यो जरितारः अभि अर्च-
ति अकैः श्रुधि हव आ हुवतः हुवानः न त्वाऽवान् अन्यः अमृत
त्वत् अस्ति ॥ १० ॥ नु मे आ वाचं उप याहि विद्वान् विश्वेभिः
सूनो सहसः यजचैः ये अग्निऽजिह्वाः अतऽसायः आसुः ये मनुं
चक्रुः उपरं दसाय ॥ ११ ॥ सः नः बोधि पुरऽएता सुऽगेषु उत दुः-
ऽगेषु पथिऽकृत् विदानः ये अश्रमासः उरवः वहिष्ठाः तेभि नः
इन्द्र अभि वक्षि वाजं ॥ १२ ॥ १२ ॥

॥ २२ ॥ यः एकः इत् हव्यः चर्षणीनां इन्द्रं तं गीऽभिः अभि अर्चं
आभिः यः पत्यते वृषभः वृषण्यऽवान् सत्यः सत्वा पुरुऽमायः स-
हस्वान् ॥ १ ॥ तं ऊं नः पूवै पितरः नवऽग्वाः सप्त विप्रासः अभि
वाजयंतः नक्षत्रऽदाभं तनुं रि पर्वतेऽस्थां अद्रोघऽवाचं मति-
ऽभिः शविष्ठं ॥ २ ॥ तं ईमहे इन्द्र अस्य रायः पुरुऽवीरस्य नृऽवतः
पुरुऽक्षोः यः अस्कृधोयुः अजरः स्वऽवान् तं आ भर हरिऽवः मा-
दयर्थ्यै ॥ ३ ॥ तत् नः वि वोचः यदि ते पुरा चित् जरितारः आनशुः
मुचं इन्द्र कः ते भागः किं वयः दुध्रिऽखिद्वः पुरुऽहूत पुरुऽवसो असु-
रऽघ्नः ॥ ४ ॥ तं पृच्छंती वज्रऽहस्तं रथेऽस्थां इन्द्रं वेपीं वक्त्रे यस्य नु

अ० ४. अ० ६. व० १५.] ॥ ३८८ ॥ [म० ६. अ० २. सू० २३.

गीः तुविऽयाभं तुविऽकूर्मि रभऽदां गातुं इषे नक्षते तुषं अर्च्छ
॥५॥ १३॥ अया हृत्य मायया ववृधानं मनऽजुवा स्वऽतवः पर्व-
तेन अच्युता चित् वीळिता सुऽओजः रुजः विद्वद्भा धृषता वि-
ऽरप्तिन् ॥६॥ तं वः धिया नव्यस्या शविष्ठं प्रत्नं प्रत्नऽवत् परि-
ऽतंसयधैसः नः वक्षत् अनिऽमानः सुऽवह्ना इंद्रः विश्वानि अति
दुऽगहानि ॥७॥ आ जनाय दुहणे पार्थिवानि दिव्यानि दीपयः
अंतरिक्षा तप वृषन् विश्वतः शोचिषा तान् ब्रह्मऽद्विषे शोचय
क्षां अपः च ॥८॥ भुवः जनस्य दिव्यस्य राजा पार्थिवस्य जगतः
त्विषऽसंहक् धिष्व वज्रं दक्षिणे इंद्र हस्ते विश्वाः अजुर्य दयसे वि
मायाः ॥९॥ आ संऽयतं इंद्र नः स्वस्तिं शत्रुऽतूर्याय बृहती अमृधां
यया दासानि आर्याणि वृत्रा करः वज्रिन् सुऽतुका नाहुषाणि
॥१०॥ सः नः नियुतऽभिः पुरुऽहूत वेधः विश्वऽवाराभिः आ गहि
प्रऽयज्यो न याः अदेवः वरते न देवः आ आभिः याहि तूर्य आ
मद्भद्रिक् ॥ ११ ॥ १४ ॥

॥२३॥ मुते इत्वं निऽमिष्यः इंद्र सोमे स्तोमे ब्रह्मणि शस्यमाने
उक्थे यत् वा युक्ताभ्यां मघऽवन् हरिऽभ्यां बिभ्रत् वज्रं बाह्वोः
इंद्र यासि ॥१॥ यत् वा दिवि पार्यै सुस्विं इंद्र वृत्रऽहत्ये अवसि
शूरऽसाती यत् वा दक्षस्य बिभ्युषः अबिभ्यत् अरंधयः शर्धतः
इंद्र दस्यून ॥२॥ पातां सुतं इंद्रः अस्तु सोमं प्रऽनेनीः उग्रः जरितारं
जती कर्ता वीराय सुस्वये ऊं लोकं दाता वसुस्तुवते कीरये चित्
॥३॥ गता इयंति सर्वना हरिऽभ्यां बभिः वज्रं पपिः सोमं ददिः गाः
कर्ता वीरं नयं सर्वेऽवीरं श्रोता हवं गृणतः स्तोमं वाहाः ॥४॥
अस्मै वयं यत् ववानं तत् विविष्मः इंद्राय यः नः प्रऽदिवः अपः

अ० ४. अ० ६. व० १८.] ॥ ३८९ ॥ [म० ६. अ० ३. सू० २४.

कः० सुते सोमे स्तुमसि शंसत् उक्था इन्द्राय ब्रह्म वर्धनं यथा
असत् ॥५॥१५॥ ब्रह्माणि हि चकृषे वर्धनानि तावत् ते इन्द्र मति-
ऽभिः विविष्मः सुते सोमे सुतऽपाः शंसन्तमानि रांश्चा क्रियास्व
वक्ष्णानि यज्ञैः ॥६॥ सः नः बोधि पुरोक्ता शं रराणः पिब तु सोमं
गोऽञ्जु जीकं इन्द्र आ इदं बर्हिः यजमानस्य सीद उरुं कृधि त्वा-
ऽयतः ऊं लोकं ॥७॥ सः मन्दस्व हि अनु जोषं उय प्र त्वा यज्ञासः
इमे अश्रुवंतु प्र इमे हवांसः पुरुऽहूतं अस्मे आ त्वा इयं धीः अवसे
इन्द्र यम्याः ॥८॥ तं वः सखायः सं यथा सुतेषु सोमेभिः ई पृणत भोजं
इन्द्रं कुवित तस्मै असति नः भराय न सुस्विं इन्द्रः अवसे मृधाति
॥९॥ एव इत् इन्द्रः सुते अस्ता वि सोमे भरतऽवा जेषु क्षयत् इत् म-
घोनः असत् यथा जरिचे उत सूरिः इन्द्रः रायः विश्वऽवारस्य दाता
॥ १० ॥ १६ ॥ २ ॥

॥ २४ ॥ वृषा मदः इद्रे श्लोकः उक्था सचा सोमेषु सुतऽपाः
ञ्जु जीषी अर्चयः मघऽवा नृभ्यः उक्थैः द्युक्षः राजा गिरां अ-
क्षितऽऊतिः ॥१॥ ततुरिः वीरः नर्यैः विऽचेताः श्रोता हव गृणतः
उर्विऽऊतिः वसुः शंसः नरां कारुऽधायाः वाजी स्तुतः विदथे
दाति वाजं ॥२॥ अक्षः न चक्र्योः शूर बृहन् प्र ते महा रिरिचे रोद-
स्योः वृक्षस्य नु ते पुरुऽहूत वयाः वि ऊतयः रुरुहुः इन्द्र पूर्वीः ॥३॥
शचीऽवतः ते पुरुऽशाक शाकाः गवाऽइव सुतयः संऽचरणीः
वत्सानां न तंतयः ते इन्द्र दामनऽवंतः अदामानः सुऽदामन ॥४॥
अन्यत् अद्य कर्वीरं अन्यत् ऊं श्वः असत् च सत् मुहुः आऽचक्रिः
इन्द्रः मित्रः नः अच वरुणः च पूषा अर्यैः वशस्य परिऽएता अस्ति
॥५॥१७॥ वित्त आपः न पर्वतस्य पृष्ठात् उक्थेभिः इन्द्र अनयन्तं

अ० ४. अ० ६. व० २०.] ॥ ३९० ॥ [म० ६. अ० ३. सू० २५.]

यज्ञैः तत्त्वा आभिः सुस्तुतिभिः वाजयंतः आजिं न जग्मुः गिर्वाहः
 अश्वः ॥ ६ ॥ न यं जरति शरदः न मासाः न द्यावः इंद्रं अवऽकर्षयति
 वृद्धस्य चित् वर्धतां अस्य तनूः स्तोमैभिः उक्थैः च शस्यमाना
 ॥ ७ ॥ न वीरुवै नमंते न स्थिराय न शर्धते दस्युऽजूताय स्त्वान
 अजाः इंद्रस्य गिरयः चित् चृष्वाः गंभीरे चित् भवति गाधं
 अस्मै ॥ ८ ॥ गंभीरेण नः उरुणा अमचिन प्र इषः यं धिमुतऽपावन
 वाजान् स्याः ऊं सु ऊर्ध्वः ऊती अरिषण्यन अक्तोः विऽउष्टौ
 परिऽतकम्यायां ॥ ९ ॥ सचस्व नायं अवसे अभीके इतः वा तं इंद्र
 पाहि रिषः अमा च एनं अरण्ये पाहि रिषः मदेम शतऽहिमाः
 सुऽवीराः ॥ १० ॥ १८ ॥

॥ २५ ॥ या ते ऊतिः अवमा या परमा या मध्यमा इंद्र शुष्मिन्
 अस्ति ताभिः ऊं सु वृचऽहत्ये अवीः नः एभिः च वाजैः महान नः
 उय ॥ १ ॥ आभिः स्पृधः मिथतीः अरिषण्यन अमिचस्य व्यथय
 मन्तुं इंद्र आभिः विश्वाः अभिऽयुजः विषूचीः आर्याय विशः अव
 तारीः दासीः ॥ २ ॥ इंद्रं जामयः उत ये अजामयः अर्वाचीनासः
 वनुषः युयुजे त्वं एषां विश्वरा शवांसि जहि वृष्ण्यानि कृणुहि
 पराचः ॥ ३ ॥ शूरः वा शूरं वनते शरीरैः तनूऽरुचां तरुषि यत् कृ-
 ख्वते तोके वा गोषु तनये यत् अप्सु विऽक्रंदसी उर्वरा सु ब्रवैते
 ॥ ४ ॥ नहि त्वा शूरः न तुरः न धृष्णुः न त्वा योधः मन्यमानः युयोध
 इंद्रं न किं त्वा प्रति अस्ति एषां विश्वा जातानि अभि असि तानि
 ॥ ५ ॥ १९ ॥ सः पत्यते उभयोः नृमणं अयोः यदि वेधसः संऽइषे
 हवते वृचे वा महः नृऽवति क्षये वा व्यचस्वता यदि वितंत सैते
 ॥ ६ ॥ अध स ते चर्षणयः यत् एजान् इंद्रं चाता उत भव वरुता

अ०४. अ०६. व०२३.] ॥ ३९१ ॥ [म०६. अ०३. सू०२७.

अस्माकासः ये नृऽतमासः अर्यः इंद्रं सूरयः दधिरे पुरः नः ॥७॥ अनु
ते दायिमहे इंद्रियाय सत्रा ते विश्वं अनु वृचऽहत्ये अनु क्षत्रं अनु
सहः यजत्र इंद्रं देवेभिः अनु ते नृऽसह्ये ॥८॥ एव नः स्पृधः सं अज
समतऽसु इंद्रं रंधि मिथतीः अदेवीः विद्याम वस्तोः अवसा गृ-
णतः भरतऽवाजाः उत ते इंद्रं नूनं ॥९॥ २० ॥

॥२६॥ शुधिनः इंद्रं ह्यामसि त्वा महः वाजस्य सातौ ववृषा-
णाः सं यत् विशः अयंत शूरऽसातौ उयं नः अवः पायै अहन दाः
॥१॥ त्वां वाजी हवते वाजिनेयः महः वाजस्य गध्यस्य सातौ त्वां
वृचेषु इंद्रं सतऽपतिं तरुचं त्वां चष्टे मुष्टिऽहा गोषु युध्यन् ॥२॥ त्वं
कविं चोदयः अर्कऽसातौ त्वं कुत्साय शुष्णं दाशुषे वर्के त्वं शिरः
अमर्मणः परा अहन अतिथिऽग्वायं शंस्यं करिष्यन् ॥३॥ त्वं रथं
प्रभरः योधं ऋष्वं आवः युध्यंत वृषभं दशऽद्युं त्वं तुर्यं वेतसवे सचा
अहन त्वं तुजिं गृणंतं इंद्रं तूतोः ॥४॥ त्वं तत् उक्थं इंद्रं बर्हेणा
कः ० प्र यत् शता सहस्रां शूरं दधिं अव गिरः दासं शंबरं हन प्र
आवः दिवःऽदासं चित्राभिः ऊती ॥५॥ २१ ॥ त्वं अद्वाभिः मंदसानः
सोमैः दभीतये चुमुरि इंद्रं सिस्वप् त्वं रजिं पिठीनसे दशस्यन्
षष्टिं सहस्रां शच्यां सचा अहन ॥६॥ अहं च न तत् सूरिऽभिः आ-
नश्यां तव ज्यायः इंद्रं सुम्नं ओजः त्वया यत् स्तवते सधऽवीरवीराः
त्रिऽवरुथेन नहुषा शविष्ठ ॥७॥ वयं ते अस्यां इंद्रं द्युम्नऽहूतो स-
खायः स्याम महिन प्रेष्टाः प्रातर्दनिः क्षत्रऽश्रीः अस्तु श्रेष्ठः घने
वृचाणां सनये धनानां ॥८॥ २२ ॥

॥२७॥ किं अस्य मदे किं ऊं अस्य पीतौ इंद्रः किं अस्य सख्ये

चकार॒रणाः वा॒ ये निऽसदि॑ किं॒ ते अस्य॒ पुरा॒ विवि॒द्रे किं॒ जुं नूत॑-
नासः॥१॥ सत् अस्य॒ मदे॑ सत् जुं अस्य॒ पीतौ॑ इंद्रः सत् अस्य॒ सख्ये॒
चकार॒रणाः वा॒ ये निऽसदि॑ सत् ते अस्य॒ पुरा॒ विवि॒द्रे सत् जुं नू-
तनासः॥२॥ नहि॒नु ते म॒हिमनः॑ स॒मस्य॒ न मघऽवत् मघ॑वत् ऽत्वस्य॒
वि॒द्य न राध॑सः ऽराध॑सः नूत॑नस्य इंद्र॒ न किं॑ द॒दृशे॑ इंद्रि॒यं ते ॥३॥
एत॑त् त्यत् ते इंद्रि॒यं अ॒चेति॒ येन॑ अव॒धीः वरऽशि॑खस्य शेषः व-
ज्रस्य॒ यत् ते निऽह॑तस्य शु॒ष्मात् स्व॒नात् चि॒त् इंद्र॒ पर॑मः द॒दारं
॥४॥ वधी॑त् इंद्रः वरऽशि॑खस्य शेषः अ॒भिऽआ॒वर्ति॑ने चा॒यमा॒-
नाय॑शि॒क्षन् वृ॒चीव॑तः यत् ह॒रिऽयू॒पीया॑यां ह॒न पूर्वे॑ अ॒र्धे भि॒यसा॑
अ॒परः॑ दर्ते॥५॥ २३॥ त्रिंश॑त् ऽश॒तं वर्मि॑णः इंद्र॒ साकं॑ य॒व्याऽव॑त्यां
पु॒रुऽहू॑त् अ॒वस्या॒ वृ॒चीव॑तः श॒रवे॑ प॒त्यमा॑नाः पात्रां भि॒दानाः
निऽअ॒र्थानि॑ आ॒यन् ॥६॥ यस्य॑ गा॒वौ अ॒रुषा॑ मु॒यव॑स्यू० अ॒न्तः
जुं सु॒ चर॑तः रे॒रिहा॑णा सः सं॒जया॑य तु॒र्वशं॑ परां अ॒दात् वृ॒चीव॑तः
दै॒वऽवा॑ताय शि॒क्षन् ॥७॥ इ॒यान् अ॒ग्ने र॒थिनः॑ विंश॒तिं गाः॑ व॒धू-
ऽम॑तः म॒घऽवा॑ म॒ह्यं संऽरा॑द् अ॒भिऽआ॒वर्ती॑ चा॒यमा॑नः द॒दाति॑
दुऽन॑शा इ॒यं दक्षि॑णा पा॒र्थ॒वानां॑ ॥ ८ ॥ २४ ॥

॥२५॥ आ॒गावः॑ अ॒गम॑न् उ॒त भ॒द्रं अ॒क्रन् सी॑दै॒तु गोऽस्थे॒ रण॑यंतु
अ॒स्मे प्र॒जाऽव॑तीः पु॒रुऽरू॑पाः इ॒ह स्युः॑ इंद्रा॒य पूर्वीः॑ उ॒षसः॑ दु॒हा-
नाः ॥१॥ इंद्रः॑ यज॒न्ने पृ॒णते॒ च शि॑क्ष॒ति उप॑ इत् द॒दाति॒ न स्वं
मु॒षाय॑ति भू॒यऽभू॑यः र॒यिं इत् अस्य॒ व॒र्धय॑न् अ॒भिन्ने॑ खि॒ल्ये नि
द॒धाति॑ दे॒वऽयुं॑ ॥२॥ न ताः न॒शंति॑ न द॒भाति॑ तस्करः न आ॒सां आ॒-
मि॒त्रः व्य॒थिः आ॒ द॒ध॒र्षति॑ दे॒वान् च॒ याभिः॑ यज॑न्ते द॒दाति॑ च॒ ज्योक्
इत् ताभिः॑ स॒च॒ते गोऽप॑तिः स॒ह ॥३॥ न ताः॑ अ॒र्वा रे॒णुऽक॑काटः

अ॒श्रु॒ते न सं॒स्कृ॒तऽचं॑ उ॒पं यं॑ति॒ ताः अ॒भि उ॒रुऽगा॒यं अ॒भयं॑ तस्य
ताः अ॒नु गा॒वः म॒र्त॑स्य वि च॒रंति॑ यज्व॒नः ॥ ४ ॥ गा॒वः भ॒गः गा॒वः
इ॒न्द्रः मे अ॒च्छा॒न गा॒वः सोम॑स्य प्रथ॒मस्य॑ भ॒क्षः इ॒माः याः गा॒वः सः
ज॒ना॒सः इ॒न्द्रः इ॒च्छा॒मि इ॒त ह॒दा म॒न॑सा चि॒त् इ॒न्द्रं ॥ ५ ॥ यू॒यं गा॒वः
मे॒द॒य॒थ कृ॑शं चि॒त् अ॒श्री॒रं चि॒त् कृ॑णु॒थ सु॒ऽप्र॒ती॒कं भ॒द्रं गृ॑हं कृ॒णु॒थ
भ॒द्रऽवा॒चः बृ॒ह॒त॒वः व॒यः उ॒च्य॑ते स॒भासु॑ ॥ ६ ॥ प्र॒जाऽव॑तीः सु॒ऽय॒व॒सं रि॑शंतीः शु॒द्धाः अ॒पः सु॒ऽप्र॒पा॒ने पि॒ब॑तीः मा वः स्ते॒नः ई॒श॒त॒
मा अ॒घऽश॑सः परि॒वः हे॒तिः रु॒द्रस्य॑ वृ॒ज्याः ॥ ७ ॥ उ॒पं इ॒दं उ॒पऽप॑र्चनं
आ॒मु गो॒षु उ॒पं पृ॒च्य॒तां उ॒पं ऋ॒ष॒भस्य॑ रे॒त॑सि उ॒पं इ॒न्द्र॒ तव॑ वी॒र्यै
॥ ८ ॥ २५ ॥ ६ ॥

॥ २९ ॥ इ॒न्द्रं वः न॑रः स॒ख्याय॑ से॒पुः म॒हः यं॑तः सु॒ऽम॒तये॑ च॒का॒नाः
म॒हः हि॒ दा॒ता व॒ज्रऽह॑स्तः अ॒स्ति म॒हां ऊं॑ र॒ण्वं अ॒वसे॑ य॒ज॒ध्वं ॥ १ ॥
आ य॒स्मिन् ह॑स्ते न॒र्याः मि॒मि॒क्षुः आ र॑थे हि॒रा॒ण्यये॑ र॒थेऽस्थाः॑ आ
र॒श्मयः॑ ग॒भ॑स्योः स्थू॒रयोः॑ आ अ॒र्ध्वेन॑ अ॒श्व॑सः वृ॒ष॒णः यु॒जा॒नाः
॥ २ ॥ अ॒त्रिये॑ ते पा॒दा दु॒वः आ मि॒मि॒क्षुः धृ॒ष्णुः व॒जी श॑व॒सा दक्षि॑ण॒
ऽवा॒न व॑सा॒नः अ॒र्त्कं सु॒रभि॑ दृ॒शे कं॑ स्वः न नृ॒तो इ॒षि॒रः ब॒भू॒थ ॥ ३ ॥
सः सोमः॑ आ॒मि॒क्षऽत॑मः सु॒तः भू॒त य॒स्मिन् प॒क्तिः प॒च्य॑ते सं॒ति
धा॒नाः इ॒न्द्रं न॑रः स्तु॒वंतः ब्र॒ह्मऽका॑राः उ॒क्था शं॑संतः दे॒व॒वा॒न्तऽत॑माः
॥ ४ ॥ न ते अ॑न्तः श॒व॑सः धा॒यि अ॒स्य वि॒ तु बा॒व॒धे रो॑दसी॒ म॒हि॒ऽत्वा
आ ता॑ सू॒रिः पृ॑ण॒ति तू॒तु॒जा॒नः यू॒थाऽइ॒व अ॒पऽसु॑ सं॒ऽई॒ज॑मानः
ऊ॒ती ॥ ५ ॥ ए॒व इ॒त इ॒न्द्रः सु॒ऽह॒वः ऋ॒ष्वः अ॒स्तु ऊ॒ती अ॒नू॒ती हि॒रि॒
ऽशि॒प्रः स॒त्वा ए॒व हि॒ जा॒तः अ॒स॒मा॒तिऽओ॒जाः पु॒रु॒च वृ॒चा ह॑न॒ति
नि द॑स्यु॒न् ॥ ६ ॥ १ ॥

॥३०॥ भूयः इत् ववृधे वीर्याय एकः अजुर्यः दयते वसूनि प्र रि-
 रिचे दिवः इंद्रः पृथिव्याः अर्ध इत् अस्य प्रति रोदसी उभे ॥१॥
 अध मन्ये बृहत् असुर्य अस्य यानि दाधार नकिः आ मिनाति
 दिवेऽदिवे सूर्यः दर्शतः भूत् वि सन्नानि उर्विया सुऽक्रतुः धात्
 ॥२॥ अद्य चित्तनु चित्त तत् अपः नदीनां यत् आभ्यः अरदः गातुं
 इंद्र नि पर्वताः अद्यऽसदः न सेदुः त्वया हृहानि सुऽक्रतो रजांसि
 ॥३॥ सत्यं इत् तत् न त्वाऽवान् अन्यः अस्ति इंद्र देवः न मर्त्यः ज्या-
 यान् अहन् अहिं परिऽशयानं अर्णः अव असृजः अपः अच्छ
 समुद्रं ॥४॥ त्वं अपः वि दुरः विषूचीः इंद्रं हृहं अरुजः पर्वतस्य
 राजा अभवः जगतः चर्षणीनां साकं सूर्यं जनयन् द्यां उषसं
 ॥ ५ ॥ २ ॥

॥३१॥ अभूः एकः रयिऽपते रयीणां आ हस्तयोः अधिथाः इंद्र
 कृष्टीः वि तोके अपऽसु तनये च सूरौ अवोचंत चर्षणयः विऽवा-
 चः ॥१॥ त्वत् भिया इंद्र पार्थिवानि विश्वा अच्युता चित्त च्यवयंते
 रजांसि द्यावाऽक्षामा पर्वतासः वनानि विश्वं हृहं भयते अज्मन
 आ ते ॥२॥ त्वं कुत्सेन अभि शुष्णं इंद्र अपुषं युध्य कुयवं गोऽइष्टौ
 दश प्रऽपित्वे अध सूर्यस्य मुषायः चक्रं अविवेः रपांसि ॥३॥ त्वं
 शतानि अव शंबरस्य पुरः जघंथ अप्रतीनि दस्योः अशिषः यच
 शच्या शचीऽवः दिवःऽदासाय सुन्वते सुतऽक्ने भरतऽवाजाय गृ-
 णते वसूनि ॥४॥ सः सत्यऽसत्वन महते रणाय रथं आ तिष्ठ तु वि-
 ऽनृमणीभीमं याहि प्रऽपथिन् अवसा उपमद्रिक् प्र च श्रुत अवय
 चर्षणिऽभ्यः ॥ ५ ॥ ३ ॥

॥३२॥ अपूर्व्या पुरुऽतमानि अस्मै महे वीराय तवसे तुराय

वि॒ऽर॒प्ति॒ने व॒ज्रि॒णे शं॒ऽत॒मा॒नि व॒चांसि आ॒सा स्थ॒वि॒राय॒ त॒क्षं
॥ १ ॥ सः मा॒तरां॒ सूर्ये॑ण॒ क॒वीनां॒ अवा॑सयत् रु॒जत् अ॒द्रिं गृ॒णानः
सु॒ऽआ॒धीभिः॒ ऋ॒क्ऽभिः वा॒व॒शानः॒ उ॒त् उ॒स्रि॒याणां॒ अ॒सृ॒जत्
नि॒ऽदानै॑ ॥ २ ॥ सः वह्नि॑ऽभिः॒ ऋ॒क्ऽभिः गो॒षु श॒श्वत् मि॒त॒ज्जु॑ऽभिः
पु॒रु॒ऽकृ॒त्वा जि॒गा॒य॒ पु॒रः पु॒रः॒ऽहा स॒खि॑ऽभिः स॒खि॑ऽयन् दृ॒ष्ट्वा रु॒-
रो॒ज॒ क॒वि॑ऽभिः क॒विः स॒न् ॥ ३ ॥ सः नी॒व्याभिः॒ ज॒रि॒तारै॑ अ॒च्छ॒ महः
वा॒जेभिः॒ मह॑त्ऽभिः च॒ शु॒ष्मैः पु॒रु॒ऽवी॒राभिः॒ वृ॒षभ॒ क्षि॒तीनां॒ आ
गि॒र्वे॒णः सु॒वि॒ताय॑ प्र॒याहि॑ ॥ ४ ॥ सः स॒र्गेण॒ शर्व॑सा त॒क्तः अ॒त्यैः अ॒पः
इ॒न्द्रः द॒क्षि॒णतः॒ तुरा॑षाट् इ॒त्या सृ॒जानाः॒ अ॒न॒प॒ऽवृ॒त् अर्थे॑ दि॒वे-
ऽदि॒वे वि॒वि॒षुः अ॒प्र॒ऽमृ॒थं ॥ ५ ॥ ४ ॥

॥ ३३ ॥ यः ओ॒जि॒ष्ठः इ॒न्द्र तं सु॒ नः दा॒ मदः॒ वृ॒षन् सु॒ऽअ॒भि॒ष्टिः
दा॒स्वा॒न् सौ॒व॒श्वं यः व॒न॒वत् सु॒ऽअ॒श्वः वृ॒त्रा स॒मत॑ऽसु स॒स॒ह॒त्
अ॒मि॒त्रा॒न् ॥ १ ॥ त्वां हि इ॒न्द्र अ॒व॒से वि॑ऽवा॒चः ह॒वते॑ च॒र्षे॒णयः॒ शूर-
ऽसा॒तौ त्वं वि॒प्रेभिः॒ वि प॒णीन् अ॒शायः॒ त्वाऽ॒ऊतः॒ इ॒त् स॒नि॒ता
वा॒जै अ॒वी ॥ २ ॥ त्वं ता॒न् इ॒न्द्र उ॒भया॑न् अ॒मि॒त्रा॒न् दा॒सा वृ॒त्राणि॑
आ॒र्या च॒ शूर॒व॒धीः व॒नाऽ॒इव॑ सु॒ऽधि॒तेभिः॒ अ॒त्कैः आ॒पृ॒त॑ऽसु द॒र्षि॒-
नृ॒णां नृ॒ऽत॒म ॥ ३ ॥ सः त्वं नः॒ इ॒न्द्र अ॒क॒वाभिः॒ ऊ॒ती स॒खा वि॒श्व॑ऽआ॒-
युः अ॒वि॒ता वृ॒धे भूः स्वः॑ऽसा॒ता यत् ह॒या॒म॒सि त्वा यु॒ध्य॑तः ने॒म-
ऽधि॒ता पृ॒त॑ऽसु शूर॑ ॥ ४ ॥ नूनं नः॒ इ॒न्द्र अ॒प॒राय॑ च॒ स्याः भ॒वं मृ॒ळी॒कः
उ॒त नः॒ अ॒भि॒ष्टौ इ॒त्या गृ॒णन्तः॒ म॒हि॒न॒स्य श॒र्मन् दि॒वि स्या॒म पा॒र्यै
गो॒स॒ऽत॒माः ॥ ५ ॥ ५ ॥

॥ ३४ ॥ सं च॒त्वे ज॒ग्मुः गि॒रः इ॒न्द्र पू॒र्वीः वि च॒त्त॒त् य॒न्ति वि॑ऽभ्यः

अ० ४. अ० ७. व० ८.] ॥ ३९६ ॥ [म० ६. अ० ३. सू० ३६.]

मनीषाः पुरानूनं च स्तुतयः ऋषीणां पस्पृधे इद्रे अधि उक्थऽअ-
 का ॥१॥ पुरुऽहूतः यः पुरुऽगूर्तः ऋभ्वा एकः पुरुऽप्रशस्तः अस्ति
 यज्ञैः रथः न महे शवसे युजानः अस्माभिः इन्द्रः अनुमाद्यः भूत ॥२॥
 न यं हि संति धीतयः न वाणीः इन्द्रं न क्षति इत् अभि वर्धयंतीः यदि
 स्तोतारः शतं यत् सहस्रं गृणंति गिर्वणसं शं तत् अस्मै ॥३॥ अस्मै
 एतत् दिवि अर्चाऽइव मासा मिमिक्षः इद्रे नि अयामि सोमः
 जनं न धन्वं न अभि सं यत् आपः सत्वा ववृधुः हवनानि यज्ञैः ॥४॥
 अस्मै एतत् महि आंगूषं अस्मै इन्द्राय स्तोत्रं मतिऽभिः अवाचि
 असंत यथा महति वृचऽतूयै इन्द्रः विश्वऽआयुः अविता वृधः च
 ॥ ५ ॥ ६ ॥

॥३५॥ कदा भुवन रथऽक्षयाणि ब्रह्म कदा स्तोत्रे सहस्रऽपोथं
 दाः कदा स्तोमं वासयः अस्य राया कदा धियः करसि वाजऽरत्नाः
 ॥१॥ कर्हि स्वित् तत् इन्द्र यत् नृऽभिः नृन् वीरैः वीरान् नीळयासे
 जय आजीन् चिऽधातुंगाः अधि जयासि गोषु इन्द्र द्युमं स्वःऽवत्
 धेहि अस्मे ॥२॥ कर्हि स्वित् तत् इन्द्र यत् जरित्रे विश्वऽप्सु ब्रह्म
 कृणवः शविष्ठ कदा धियः न निऽयुतः युवासे कदा गोऽमघा ह-
 वनानि गच्छाः ॥३॥ सः गोऽमघाः जरित्रे अश्वऽचंद्राः वाजऽश्र-
 वसः अधि धेहि पृक्षः पीपिहि इषः सुऽदुघां इन्द्र धेनुं भरत्ऽवाजेषु
 सुऽरुचं रुरुच्याः ॥४॥ तं आनूनं वृजनं अन्यथा चित् पूरः यत् शक्र
 विदुरः गृणीषे मा निः अरं शुक्रऽदुघस्य धेनोः आंगिरसान् ब्रह्म-
 णा विप्र जिन्व ॥ ५ ॥ ७ ॥

॥३६॥ सत्वा मदासः तव विश्वऽजं न्याः सत्वा रायः अर्धये पा-

अ० ४. अ० ७. व० १०.] ॥ ३९७ ॥ [म० ६. अ० ३. सू० ३८.]

र्थिवासः सचा वाजानां अभवः विभक्ता यत् देवेषु धारयथाः
 असुर्यै ॥ १॥ अनु प्र येजे जनः ओजः अस्य सचा दधिरे अनु वीर्याय
 स्युः सगृभे दुधये अर्वते च क्रतुं वृजंति अपि वृचः हत्यै ॥ २॥ तं स-
 धीचीः ऊतयः वृषण्यानि पौस्यानि निःसृत्युतः सश्रुः इन्द्रं समुद्रं न
 सिंधवः उक्थः शुभाः उरुः व्यचंसं गिरः आ विशंति ॥ ३॥ सः रायः
 खां उपसृज गृणानः पुरुः चंद्रस्य त्वं इंद्र वस्वः पतिः बभूव्य असमः
 जनानां एकः विश्वस्य भुवनस्य राजा ॥ ४॥ सः तु श्रुधि श्रुत्या यः
 दुवः स्युः द्यौः न भूमं अभि रायः अर्यः असं यथा नः शर्वसा च-
 कानः युगेऽयुगे वयसा चेकितानः ॥ ५ ॥ ६ ॥

॥ ३७ ॥ अवाकर्ष्य विश्वऽवारंते उय इंद्र युक्तासः हरयः वहंतु
 कीरिः चित् हित्वा हवते स्वःऽवान् ऋधीमहिं सधऽमादः ते अद्य
 ॥ १॥ प्रो द्रोणे हरयः कर्म अगमन पुनानासः ऋज्यंतः अभूवन् इंद्रः
 नः अस्य पूर्यः पपीयात् द्युक्षः मदस्य सोम्यस्य राजा ॥ २॥ आ-
 सस्राणासः शर्वसानं अच्छ इंद्रं सुऽचक्रे रथ्यासः अश्याः अभि
 श्रवंः ऋज्यंतः वहेयुः नु चित् नु वायोः अमृतं वि दस्येत् ॥ ३ ॥
 वरिष्ठः अस्य दक्षिणां इयति इंद्रः मघोनां तु विकूर्मिऽतमः यया
 वज्रिऽवः परिऽयासि अंहः मघा च धृष्णो दयसे विसूरीन ॥ ४ ॥
 इंद्रः वाजस्य स्थविरस्य दाता इंद्रः गीऽभिः वर्धतां वृद्धऽमहाः
 इंद्रः वृचं हनिष्ठः अस्तु सत्वा आ ता सूरिः पृणति तूतु जानः ॥ ५ ॥ १॥

॥ ३८ ॥ अपात इतः उत ऊं नः चिचऽतमः मही भर्षत् द्युऽमतीं
 इंद्रऽहूतिं पत्यंसी धीतिं दैव्यस्य यामन जनस्य रातिं वनते सु-
 दानुः ॥ १॥ दूरात् चित् आ वसतः अस्य कर्णौ घोषात् इंद्रस्य

अ० ४. अ० ७. व० १२.] ॥ ३९८ ॥ [म० ६. अ० ३. सू० ४०.]

तन्यति ब्रुवाणः आ इयं एनं देवऽहूतिः ववृत्यात् मद्यं क इन्द्रं इयं
 ऋच्यमाना ॥२॥ तं वः धिया परमया पुराऽजां अजरं इन्द्रं अभि
 अनूषि अकैः ब्रह्मं च गिरः दधिरे सं अस्मिन् महान च स्तोमः
 अधि वर्धत इन्द्रं ॥३॥ वर्धात यं यज्ञः उत सोमः इन्द्रं वर्धात ब्रह्म गिरः
 उक्था च मन्मं वर्धे अहं एनं उषसः यामन अक्तोः वर्धान मासाः
 शरदः द्यावः इन्द्रं ॥४॥ एव जज्ञानं सहसे असांमि ववृधानं राधसे
 च श्रुताय महं उयं अवसे विप्र नूनं आ विवासेम वृचऽतूयेषु
 ॥ ५ ॥ १० ॥

॥३९॥ मद्रस्य कवेः दिव्यस्य वहेः विप्रऽमन्मनः वचनस्य मध्वः
 अपाः नः तस्य सचनस्य देव इषः युवस्व गृणते गोऽअयाः ॥१॥
 अयं उशानः परि अद्रिं उस्ताः ऋतधीतिऽभिः ऋतऽयुक् युजानः
 रुजत् अरुणं वि वलस्य सानुं पणीन् वचःऽभिः अभि योधत्
 इन्द्रः ॥२॥ अयं द्योतयत् अद्युतः वि अक्तून दोषा वस्तोः शरदः इन्द्रः
 इन्द्र इमं केतुं अदधुः नु चित् अह्नां शुचिऽजन्मनः उषसः चकार
 ॥३॥ अयं रोचयत् अरुचं रुचानः अयं वासयत् वि ऋतेन पूर्वीः
 अयं ईयते ऋतयुक्ऽभिः अश्वैः स्वःऽविदा नाभिना चर्षणिऽप्राः
 ॥४॥ नु गृणानः गृणते प्रत्न राजन् इषः पिन्व वसुऽदेयाय पूर्वीः
 अपः ओषधीः अविषा वनानि गाः अर्वतः नृन् ऋचसे रिरिहि
 ॥ ५ ॥ ११ ॥

॥४०॥ इन्द्रं पिबतुभ्यं सुतः मदाय अवस्य हरीं वि मुच सखाया
 उत प्र गाय गृणे आ निऽसद्य अथ यज्ञाय गृणते वयः धाः ॥१॥
 अस्य पिव यस्य जज्ञानः इन्द्र मदाय ऋते अपिबः विऽरिभिन्

अ० ४. अ० ७. व० १४.] ॥ ३९९ ॥ [म० ६. अ० ३. सू० ४२.

तं ऊं ते गावः नरः आपः अद्रिः इंद्रं सं अह्यन् पीतये सं अस्मै ॥२॥
संसं द्वे अमौ सुते इंद्र सोमे आ त्वा वहंतु हरयः वहिष्ठाः त्वाऽयता
मनसा जोहवीमि इंद्र आ याहि सुविताय महे नः ॥३॥ आ याहि
शश्वत् उशता ययाथ इंद्र महा मनसा सोमऽपेयं उप ब्रह्माणि
भृण्वः इमा नः अर्थ ते यज्ञः तन्वे वयः धात ॥४॥ यत् इंद्र दिवि
पायै यत् अर्धं यत् वा स्वे सदेने यत् वा असि अतः नः यज्ञं अ-
वसे नियुत्वा न सऽजोषाः पाहि गिर्वेणः मरुतऽभिः ॥५॥ १२ ॥

॥४१॥ अहेळमानः उप याहि यज्ञं तुभ्यं पवंते इंद्रवः सुतासः
गावः न वज्रिन् स्वं ओकः अच्छ इंद्र आ गहि प्रथमः यज्ञियांनां
॥१॥ या ते काकुत सुऽकृता या वरिष्ठा यया शश्वत् पिबसि मध्वः
ऊर्मितया पाहि प्र ते अध्वर्युः अस्थात् सं ते वज्रः वर्ततां इंद्र गव्युः
॥२॥ एषः द्रुप्तः वृषभः विश्वरूपः इंद्राय वृष्णे सं अकारि सोमः एतं
पिब हरिऽवः स्थातः उग्र यस्य ईशिषे प्रऽदिवि यः ते अन्नं ॥३॥
सुतः सोमः असुतात् इंद्र वस्यान् अयं श्रेयान् चिकितुषे रणाय
एतं तितिर्वैः उप याहि यज्ञं तेन विश्वाः तविषीः आ पृणस्व ॥४॥
ह्यामसि त्वा आ इंद्र याहि अर्वाङ् अरं ते सोमः तन्वे भवाति
शतऽक्रतो मादयस्व सुतेषु प्र अस्मान अव पृतनासु प्र विष्णु
॥ ५ ॥ १३ ॥

॥४२॥ प्रति अस्मै पिपीषते विश्वानि विदुषे भर अरंऽगमाय
जग्मये अपश्चात्ऽदघ्ने नरे ॥१॥ आ ई एनं प्रतिऽएतं न सोमेभिः
सोमऽपातमं अमन्त्रेभिः अजीषिणं इंद्रं सुतेभिः इंद्रुभिः ॥२॥
यदि सुतेभिः इंद्रुभिः सोमेभिः प्रतिऽभूषथ वेद विश्वस्य मेधिरः

अ० ४. अ० ७. व० १७.] ॥ ४०० ॥ [म० ६. अ० ४. सू० ४४.

धृषत् तं ऽतं इत् आ ईषते ॥ ३ ॥ अस्मै ऽ अस्मै इत् अंधसः अध्वर्यो
प्रभर सुतं कुवित समस्य जन्यस्य शर्धतः अभि ऽ शस्तेः अव ऽ स्परत्
॥ ४ ॥ १४ ॥

॥ ४३ ॥ यस्य न्यत् शंबरं मदं दिवः ऽ दासाय रंधयः अयं सः सोमः
इंद्र ते सुतः पिब ॥ १ ॥ यस्य तीव्र ऽ सुतं मदं मध्यं अंतं च रक्षसे अयं
सः सोमः इंद्र ते सुतः पिब ॥ २ ॥ यस्य गाः अंतः अश्मनः मदं दृष्ट्वाः
अव ऽ असृजः अयं सः सोमः इंद्र ते सुतः पिब ॥ ३ ॥ यस्य मंदानः
अंधसः माघोनं दधिषे शवः अयं सः सोमः इंद्र ते सुतः पिब
॥ ४ ॥ १५ ॥ ३ ॥

॥ ४४ ॥ यः रयि ऽ वः रयिं ऽ तमः यः द्युमैः द्युम्वत् ऽ तमः सोमः सुतः
सः इंद्र ते अस्ति स्वधा ऽ पते मदः ॥ १ ॥ यः शग्मः तुवि ऽ शग्म ते रायः
दामा मतीनां सोमः सुतः सः इंद्र ते अस्ति स्वधा ऽ पते मदः ॥ २ ॥
येन वृद्धः न शवसा तुरः न स्वाभिः ऊति ऽ भिः सोमः सुतः सः इंद्र
ते अस्ति स्वधा ऽ पते मदः ॥ ३ ॥ त्वं ऊं वः अप्र ऽ हनं गृणीषे शवसः
पतिं इंद्रं विश्व ऽ सह नरं मंहिष्ठं विश्व ऽ चर्षणिं ॥ ४ ॥ यं वर्धयति इत्
गिरः पतिं तुरस्य राधसः तं इत् नु अस्य रोदसी देवी शुष्मं सप-
र्यतः ॥ ५ ॥ १६ ॥ तत् वः उक्थस्य बर्हणा इंद्राय उप ऽ स्तृणीषणिं
विपः न यस्य ऊतयः वि यत् रोहंति स ऽ क्षितः ॥ ६ ॥ अविदत् दक्षं
मिबः नवीयान पपानः देवेभ्यः वस्यः अचैत् सस ऽ वान स्तीला-
भिः धीतरीभिः उरुथा पायुः अभवत् सखि ऽ भ्यः ॥ ७ ॥ ऋतस्य
पथि वेधाः अपायि श्रिये मनांसि देवासः अक्रन दधानः
नाम महः वचः ऽ भिः वपुः दृश्ये वेन्यः वि आवः ॥ ८ ॥ द्युमत ऽ तमं

अ० ४. अ० ७. व० २०.] ॥ ४०१ ॥ [म० ६. अ० ४. सू० ४४.]

दक्षं धेहि अस्मे सेध जनानां पूर्वीः अरातीः वर्षीयः वयः कृणुहि
 शचीभिः धनस्य सातौ अस्मान् अविद्धि ॥ ९॥ इन्द्रं तुभ्यं इत मघ-
 ऽवन् अभूम वयं दाचे हरिऽवः मा वि वेनः नकिः आपिः ददृशे
 मर्त्येऽत्र किं अंग रघ्नऽचोदनं त्वा आहुः ॥ १०॥ ११॥ मा जस्वने
 वृषभनः ररीथाः मा ते रेवतः सख्ये रिषाम पूर्वीः ते इन्द्र निऽसिधः
 जनेषु जहि असुस्वीन प्र वृह अपृणतः ॥ ११॥ उत् अभाणिऽइव
 स्तनयन इयति इन्द्रः राधांसि अश्वानि गथा त्वं असि प्रऽदिवः
 कारुऽधायाः मा त्वा अदामानः आ दभन् मघोनः ॥ १२॥ अध्वर्योः
 वीर प्र महे सुतानां इन्द्राय भरः सः हि अस्य राजा यः पूर्याभिः उत्
 नूतनाभिः गीऽभिः ववृधे गृणतां ऋषीणां ॥ १३॥ अस्य मदे पुरु
 वर्षीसि विद्वान् इन्द्रः वृचाणि अप्रति जघान तं ऊं प्र होषि मधु-
 ऽमन्तं अस्मै सोमं वीराय शिप्रिणे पिबथ्यै ॥ १४॥ पातां सुतं इन्द्रः
 अस्तु सोमं हन्ता वृचं वज्रेण मन्दसानः गन्ता यज्ञं पराऽवतः चित्
 अच्छ वसुः धीनां अविता कारुऽधायाः ॥ १५॥ १६॥ इदं त्यत् पात्रं
 इन्द्रऽपानं इन्द्रस्य प्रियं अमृतं अपायि मत्सत् यथा सौमनसाय
 देवं वि अस्मत् द्वेषः युयवन् वि अंहः ॥ १६॥ एना मन्दानः जहि शूर
 शत्रून् जामिं अजामिं मघऽवन् अमित्रान् अभिऽसेनान् अभि
 आऽदेदिशानान् पराचः इन्द्र प्र मृण जहि च ॥ १७॥ आसु स्मनः
 मघऽवन् इन्द्र पृतऽसु अस्मभ्यं महि वरिवः सुऽगं कः० अपां तो-
 कस्य तनयस्य जेषे इन्द्र मूरीन कृणुहि स्म नः अर्ध ॥ १८॥ आ त्वा
 हरयः वृषणः युजानाः वृषऽरथासः वृषऽरश्मयः अत्याः अस्-
 चांचः वृषणः वज्रऽवाहः वृष्णे मदाय सुऽयुजः वहन्तु ॥ १९॥ आ ते
 वृषन् वृषणः द्रोणं अस्थुः घृतऽप्रुषः न ऊर्मयः मर्दतः इन्द्र प्र तुभ्यं
 वृषऽभिः सुतानां वृष्णे भरन्ति वृषभाय सोमं ॥ २०॥ १९॥ वृषा असि

दिवः वृषभः पृथिव्याः वृषां सिंघूनां वृषभः स्त्रियानां वृषणे ते इन्द्रः
 वृषभ पीपाय स्वादुः रसः मधुः पेयः वराय ॥ २१ ॥ अयं देवः सहसा
 जायमानः इंद्रेण युजा पणिं अस्तभायत् अयं स्वस्य पितुः आयु-
 धानि इन्द्रः अमुष्णात् अशिवस्य मायाः ॥ २२ ॥ अयं अकृणोत्
 उषसः सुऽपत्नीः अयं सूर्ये अदधात् ज्योतिः अंतः अयं त्रिऽधातुं
 दिवि रोचनेषु चितेषु विंदत् अमृतं निऽगूळं ॥ २३ ॥ अयं द्यावा-
 पृथिवी वि स्तभायत् अयं रथं अयुनक् सप्तऽरश्मिं अयं गोषुं
 शच्या पक्वं अंतः सोमः दाधार दशऽयं च उत्सं ॥ २४ ॥ २० ॥

॥ ४५ ॥ यः आ अनयत् पुराऽवतः सुऽनीती तुर्वशं यदुं इन्द्रः सः
 नः युवासखा ॥ १ ॥ अविप्रे चित् वयः दधत् अनाश्रुना चित् अर्व-
 ता इन्द्रः जेता हितं धनं ॥ २ ॥ महीः अस्य प्रऽनीतयः पूर्वीः उत
 प्रऽशस्तयः न अस्य स्त्रीयंते ऊतयः ॥ ३ ॥ सखायः ब्रह्मऽवाहसे अ-
 र्चत् प्र च गा यत् सः हि नः प्रऽमतिः मही ॥ ४ ॥ त्वं एकस्य वृचऽहन
 अविता द्वयोः असि उत इदृशे यथा वयं ॥ ५ ॥ २१ ॥ नयसि इत् ऊं
 अति द्विषः कृणोषि उक्थऽशंसिनः नृऽभिः सुऽवीरः उच्यसे ॥ ६ ॥
 ब्रह्माणं ब्रह्मऽवाहसं गीऽभिः सखायं ऋग्मियं गां न दोहसे हुवे
 ॥ ७ ॥ यस्य विश्वानि हस्तयोः ऊचुः वसूनि नि द्विता वीरस्य पृत-
 नाऽसहः ॥ ८ ॥ विदुहानि चित् अद्रिऽवः जनानां शचीऽपते वृह
 मायाः अनानत् ॥ ९ ॥ तं ऊं त्वा सत्य सोमऽपाः इन्द्र वाजानां पते
 अहूंमहि अवस्यवः ॥ १० ॥ २२ ॥ तं ऊं त्वा यः पुरा आसिथ यः वा
 नूनं हिते धने हव्यः सः श्रुधि हवै ॥ ११ ॥ धीभिः अर्वत्ऽभिः अर्वतः
 वाजान इन्द्र अवाय्यां त्वया जेष्य हितं धनं ॥ १२ ॥ अभूः ऊं वीर
 गिर्वेणः महान् इन्द्र धने हिते भरे वित्तं साय्यः ॥ १३ ॥ या ते ऊतिः

अ० ४. अ० ७. व० २६.] ॥ ४०३ ॥ [म० ६. अ० ४. सू० ४५.]

अ॒मि॒त्रऽह॒न् म॒क्षुज॑वऽत॒मा अ॒स॒न्ति त॒या नः॒ हि॒नुहि॒ रथं॑ ॥ १४ ॥
सः रथे॑न रथि॑ऽत॒मः अ॒स्माके॑न अ॒भिऽयु॒ग्व॒ना जे॒षि जि॒ष्णो॒ हितं॑
ध॒नं ॥ १५ ॥ २३ ॥ यः ए॒कः इ॒त् तं जुं॑ स्तु॒हि कृ॒ष्टी॒नां वि॒ऽच॒र्व॒णिः प॒तिः
ज॒ज्ञे वृ॒षऽऋ॒तुः ॥ १६ ॥ यः गृ॒ण॒तां इ॒त् आ॒सि॒थ आ॒पिः ऊ॒ती शि॒वः
स॒खा सः त्व॑नः इ॒न्द्र मृ॒ळ॒य ॥ १७ ॥ धि॒ष्व व॒ज्रं ग॒भ॑स्त्योः र॒क्षः ऽह॒त्या य
व॒ज्रि॒ऽवः स॒स॒ही॒ष्ठाः अ॒भि स्पृ॒धः ॥ १८ ॥ प्र॒त्नं र॒यी॒णां यु॒जं स॒खायं
की॒रि॒ऽचो॒दनं॑ ब्र॒ह्म॒वाहः॑ ऽत॒मं हु॒वे ॥ १९ ॥ सः हि वि॒श्वानि॑ पा॒र्थि॒वा
ए॒कः व॒सूनि॑ प॒त्य॒ते गि॒र्व॒णः ऽत॒मः अ॒ग्नि॒ऽगुः ॥ २० ॥ २४ ॥ सः नः नि॒
यु॒तऽभिः॑ आ॒पृ॒ण॒कामं॑ वा॒जेभिः॑ अ॒श्वि॒ऽभिः गो॒म॒तऽभिः॑ गो॒ऽप॒ते
धृ॒ष॒त् ॥ २१ ॥ त॒त् वः गा॒य॒सु॒ते स॒चा पु॒रु॒ऽहू॒ताय॑ स॒त्त्वेन॑ शं॒ य॒त् ग॒वे
न श॒कि॒ने ॥ २२ ॥ न घ॒ व॒सुः नि॒ य॒म॒ते दानं॑ वा॒ज॒स्य गो॒ऽम॒तः य॒त्
सी॒ उप॑ अ॒व॒त् गि॒रः ॥ २३ ॥ कु॒वि॒तऽसं॒स्य प्र॒हि व्र॒जं गो॒ऽम॒तं द॒स्यु॒
ऽहा ग॒म॒त॒श्च॒र्षीभिः॑ अ॒प॒नः व॒र॒त् ॥ २४ ॥ इ॒माः जुं॑ त्वा श॒न्तऽऋ॒तो॒
अ॒भि प्र॒ नो॒नु॒वुः गि॒रः इ॒न्द्र व॒त्सं न मा॒तरः॑ ॥ २५ ॥ २५ ॥ दुः॒ऽन॒शं
स॒ख्यं त॒वं गौः अ॒सि॒ वी॒र॒ ग॒थ्य॒ते अ॒श्वः अ॒श्वऽय॒ते भ॒व ॥ २६ ॥
सः म॒न्द॒स्व॒ हि अ॒ध॒सः रा॒ध॒से त॒न्वा म॒हे न स्तो॒तारं॑ नि॒दे क॒रः
॥ २७ ॥ इ॒माः जुं॑ त्वा सु॒तेऽसु॒ते न॒क्ष॒ते गि॒र्व॒णः गि॒रः व॒त्सं गा॒वः न
धे॒न॒वः ॥ २८ ॥ पु॒रु॒ऽत॒मं पु॒रु॒णां स्तो॒त॒णां वि॒ऽवा॒चि वा॒जेभिः॑
वा॒ज॒ऽय॒तां ॥ २९ ॥ अ॒स्माकं॑ इ॒न्द्र भू॒तु ते॑ स्तो॒मः वा॒हि॒ष्ठः अ॒न्त॒मः
अ॒स्मान् रा॒ये म॒हे हि॒नु ॥ ३० ॥ अ॒धि बृ॒बुः प॒णी॒नां व॒र्षि॒ष्ठे मूर्ध॑न
अ॒स्था॒त् उ॒रुः क॒क्षः न गा॑ग्यः ॥ ३१ ॥ यस्य॑ वा॒योऽइ॒व द्र॒व॒त्
भ॒द्रा रा॒तिः स॒ह॒स्रि॒णी स॒द्यः दाना॑य म॒ह॒ते ॥ ३२ ॥ त॒त् सु॒नः वि॒श्वे
अ॒र्ये आ॒ सदा॑ गृ॒ण॒न्ति का॒र॒वः बृ॒बुं स॒ह॒स्र॒ऽदा॒त॒मं सू॒रिं स॒ह॒स्र॒
ऽसा॒त॒मं ॥ ३३ ॥ २६ ॥

अ०४. अ०७. व०२९.] ॥ ४०४ ॥ [म०६. अ०४. सू०४६.

॥४६॥ त्वां इत् हि हवामहे सात्ता वाजस्य कारवः त्वां वृत्रेषु इंद्र
सतऽपतिं नरः त्वां काष्ठां सु अर्वतः ॥१॥ सः त्वं नः चित्र वज्रऽहस्त
धृष्णऽया महः स्तवानः अद्रिऽवः गां अश्वं रथ्यं इंद्र सं किर सचा
वाजं न जिग्युषे ॥२॥ यः सचाऽहा विऽचर्षणिः इंद्रं तं हूमहे वयं
सहस्रऽमुष्क तुविऽनृमण सतऽपते भव समतऽसु नः वृधे ॥३॥
बाधसे जनान् वृषभाऽइव मन्युना घृषौ मीळे ऋचीषम अ-
स्माकं बोधि अविता महाऽधने तनूषु अपऽसु सूर्ये ॥४॥ इंद्र ज्येष्ठ
नः आ भर ओजिष्ठं पपुरि श्रवः येन इमे चित्र वज्रऽहस्त रोदसी
आ उभे सुऽशिप्र प्राः ॥५॥ २७॥ त्वां उयं अवसे चर्षणिऽसहै राजन
देवेषु हूमहे विश्वां सु नः विथुरा पिबुना वसो अमित्रान सुऽस-
हान कृधि ॥६॥ यत् इंद्र नाहुषीषु आ ओजः नृमणं च कृष्टिषु यत्
वा पंच क्षितीनां द्युम्न आ भर सचा विश्वानि पौंस्या ॥७॥ यत् वा
तृक्षी मघऽवन दुह्यौ आ जने यत् पूरौ कत च वृषण्यं अस्मभ्यं तत्
रिरीहि सं नृऽसह्ये अमित्रान पृतऽसु तुर्वणे ॥८॥ इंद्र त्रिऽधातुं
शरणं त्रिऽवरुणं स्वस्तिऽमत छर्दिः यच्छ मघवतऽभ्यः च मह्यं च
यवयं दिद्यु एभ्यः ॥९॥ ये गव्यता मनसा शत्रुं आऽदुभुः अभिऽप्र-
मंति धृष्णऽया अधस् नः मघऽवन इंद्र गिर्वणः तनूऽपाः अंतमः
भव ॥१०॥ २८॥ अधस् नः वृधे भव इंद्र नायं अव युधि यत् अंतरिक्षे
पतयंति पर्णिनः दिद्यवः तिमऽमूर्धानः ॥११॥ यत्र पूरांसः तन्वः
विऽतन्वते प्रिया शर्म पितृणां अधस् यच्छ तन्वे तने च छर्दिः अ-
चित्रं यवयं द्वेषः ॥१२॥ यत् इंद्र सगै अर्वतः चोदयासे महाऽधने
असमने अध्वनि वृजिने पथि श्येनानऽइव अवस्यतः ॥१३॥ सिं-
धूनऽइव प्रवणे आपुऽया यतः यदि क्लोशं अनु स्वनि आ ये वयः
न वर्वृतति आमिषि गृभीताः बाह्वोः गवि ॥ १४ ॥ २९ ॥

॥ ४७ ॥ स्वादुः किल अयं मधुऽमान उत अयं तीव्रः किल
 अयं रसऽवान् उत अयं उत्तो नु अस्य पपिऽवांसं इंद्रं न कः
 च न सहते आऽहवेषु ॥ १ ॥ अयं स्वादुः इह मदिष्ठः आस यस्य
 इंद्रः वृत्रऽहत्ये ममादं पुरुणि यः चोत्ता शंबरस्य वि नवतिं
 नव च देह्यः हन् ॥ २ ॥ अयं मे पीतः उत इयति वाचं अयं
 मनीषां उशंती अजीगः अयं षट् उर्वीः अमिमीत धीरः न
 याभ्यः भुवनं कत् च न आरे ॥ ३ ॥ अयं सः यः वरिमाणं पृथि-
 व्याः वर्षाणं दिवः अकृणोत् अयं सः अयं पीयूषं तिसृषु
 प्रवतऽसु सोमः दाधार उरु अंतरिक्षं ॥ ४ ॥ अयं विदत् चित्र-
 ऽदृशीकं अर्यः शुक्रऽसंघनां उषसां अनीके अयं महान महता
 स्कंभनेन उत द्यां अस्तधात् वृषभः मरुत्वान् ॥ ५ ॥ ३० ॥ धृषत्
 पिव कलशे सोमं इंद्र वृत्रऽहा शूर संऽअरे वसूनां माथ्यदिने
 सर्वने आ वृषस्व रयिऽस्थानः रयिं अस्मासु धेहि ॥ ६ ॥ इंद्र प्र
 नः पुराऽताऽइव पश्य प्र नः नय प्रऽतरं वस्यः अच्छ भव सु-
 ऽपारः अतिऽपारयः नः भव सुऽनीतिः उत वामऽनीतिः ॥ ७ ॥
 उरु नः लोकं अनु नेषि विद्वान् स्वऽवत् ज्योतिः अभयं
 स्वस्ति ऋष्वा ते इंद्र स्यविरस्य बाहू उपं स्थेयाम शरणा बृ-
 हता ॥ ८ ॥ वरिष्ठे नः इंद्र वंधुरे धाः वहिष्ठयोः शतऽवन अश्व-
 योः आ इषं आ वक्षि इषां वर्षिष्ठां मा नः तारीत् मघऽवन
 रायः अर्यः ॥ ९ ॥ इंद्र मृक मर्ह्यं जीवातुं इच्छ चोदय धियं अ-
 यंसः न धारां यत् किं च अहं त्वाऽयुः इदं वदामि तत् जुषस्व
 कृधि मा देवऽवतं ॥ १० ॥ ३१ ॥ चातारं इंद्रं अवितारं इंद्रं हवेऽहवे
 सुऽहवं शूरं इंद्रं ह्वयामि शक्रं पुरुऽहूतं इंद्रं स्वस्ति नः मघऽवा
 धातु इंद्रः ॥ ११ ॥ इंद्रः सुऽचामा स्वऽवान् अवऽभिः सुऽमृक्ती-

अ०४. अ०७. व०३४.] ॥ ४०६ ॥ [म०६. अ०४. सू०४७.

कः भवतु विश्वे वेदाः बाधतां द्वेषः अभयं कृणोतु सुवीर्यस्य प-
तयः स्याम ॥१२॥ तस्य वयं सुमती यज्ञियस्य अपि भद्रे सौमनसे
स्यामसः सुचामा स्ववान इंद्रः अस्मे आरातचित् द्वेषः सनुतः
युयोतु ॥१३॥ अवत्वे इंद्र प्रवतः न ऊर्मिः गिरः ब्रह्माणि निद्युतः
धवन्ते उरुन राधः सर्वना पुरुणि अपः गाः वज्रिन युवसे सं इंदून
॥१४॥ कः ईस्तवत् कः पृणात् कः यजाते यत् उयं इत् मघवा वि-
श्वहा अवेत् पादौ इव प्रहरन् अन्यं अन्यं कृणोति पूर्वं अपरं
शचीभिः ॥१५॥ ३२॥ शृण्वे वीरः उयं उयं दमयन् अन्यं अन्यं
अतिः नेनीयमानः एधमान इदं उभयस्य राजा चोष्कूयते
विशः इंद्रः मनुष्यान् ॥१६॥ परां पूर्वेषां सख्या वृणक्ति विदततुरा-
णः अपरेभिः एति अननुभूतीः अवधून्वानः पूर्वीः इंद्रः शरदः
तर्तरीति ॥१७॥ रूपं रूपं प्रति रूपः बभूव तत् अस्य रूपं प्रति-
चक्षणाय इंद्रः मायाभिः पुरु रूपः ईयते युक्ताः हि अस्य हरयः
शता दश ॥१८॥ युजानः हरितां रथे भूरि त्वष्टा इह राजति कः वि-
श्वहा द्विषतः पक्षः आसते उत आसीनेषु सूरिषु ॥१९॥ अगब्यति
क्षेत्रं आ अगन्म देवाः उर्वी सती भूमिः अंहुराणा अभूत् बृहस्पते
प्रचिकित्स गो इष्टौ इत्या सते जरित्रे इंद्र पंथा ॥२०॥ ३३॥ दिवे-
ऽदिवे स इष्टीः अन्यं अर्धं कृणाः असेधत् अप सन्ननः जाः अहं न
दासा वृषभः वत्स इयंता उद व्रजे वचिनं शंबरं च ॥२१॥ प्रस्तोकः
इतनु राधसः ते इंद्र दश कोशयीः दश वाजिनः अदात् दिवः दा-
सात् अतिथिः गवस्य राधः शंबरं वसु प्रति अयभीष्म ॥२२॥ दश
अश्वान दश कोशान् दश वक्त्रा अधिभोजना दशो हिरण्य-
ऽपिंडान् दिवः दासात् असा निष ॥२३॥ दश रथान् प्रष्टिमतः
शतं गाः अथर्वभ्यः अश्वथः पायवे अदात् ॥२४॥ महि राधः

विश्वऽजं दधानान भरतऽवाजान साञ्जयः अभि अयष्ट
 ॥२५॥३४॥ वनस्पते वीळुऽञ्जः हि भूयाः अस्मत्सखा प्रऽत-
 रणः सुऽवीरः गोभिः संऽनङ्गः असि वीळयस्व आऽस्थाता ते
 जयतु जेतानि ॥२६॥ दिवः पृथिव्याः परि ओजः उतऽभृतं वनस्प-
 तिऽभ्यः परि आऽभृतं सहः अपां ओज्मानं परि गोभिः आ-
 ऽवृतं इंद्रस्य वज्रं हविषा रथं यज ॥ २७ ॥ इंद्रस्य वज्रः मरुतां
 अनीकं मित्रस्य गर्भः वरुणस्य नाभिः सः इमां नः हव्यऽदातिं
 जुषाणः देव रथं प्रति हव्या गृभाय ॥ २८ ॥ उप श्वासय पृथिवी
 उत द्यां पुरुऽचा ते मनुतां विऽस्थितं जगत् सः दुंदुभे सऽजूः
 इंद्रेण देवैः दूरात् दवीयः अपं सेध शबून ॥ २९ ॥ आ क्रंदय
 बलं ओजः नः आ धाः निः स्तनिहि दुऽइता बाधमानः अपं
 प्रोथ दुंदुभे दुच्छुनाः इतः इंद्रस्य मुष्टिः असि वीळयस्व ॥ ३० ॥
 आ अमूः अज प्रतिऽआवर्तय इमाः केतुऽमत दुंदुभिः वाव-
 दीति सं अश्वऽपर्णाः चरति नः नरः अस्माकं इंद्र रथिनः जयंतु
 ॥ ३१ ॥ ३५ ॥ ७ ॥

॥ ४८ ॥ यज्ञाऽयज्ञा वः अग्रये गिराऽगिरा च दक्षसे प्रऽग्रं वयं
 अमृतं जातऽवेदसं प्रियं मित्रं न शंसिषं ॥ १ ॥ ऊर्जः नपातं सः हिन
 अयं अस्सऽयुः दाशेम हव्यऽदातये भुवत् वाजेषु अविता भुवत्
 वृधः उत चाता तनूनां ॥ २ ॥ वृषा हि अग्रये अजरः महान विऽभासि
 अर्चिषा अजस्रेण शोचिषा शोशुचत् शुचे सुदीतिऽभिः सुदी-
 दिहि ॥ ३ ॥ महः देवान यजसि यक्षि आनुषक्तव क्रत्वा उत दंस-
 नां अर्वाचः सी कृणुहि अग्रये अवसे रास्व वाजा उत वंस्व ॥ ४ ॥

यं आपः अद्रयः वना गर्भे ऋतस्य पिप्रति सहसा यः मथितः
जायते नृऽभिः पृथिव्याः अधिसानं वि॥५॥१॥ आ यः पप्रौ भानु-
ना रोदसी उभे धूमेन धावते दिवि तिरः तमः दृष्टेऽर्ज्यासु आ
श्यावासु अरुषः वृषा आ श्यावाः अरुषः वृषा ॥६॥ बृहत्तऽभिः
अमे अर्चिऽभिः शुक्लेण देव शोचिषा भरतऽवाजे संऽइधानः
यविष्ठचरेवतनः शुक्रदीदिहि ह्युऽमत पावकदीदिहि ॥७॥ वि-
श्वासां गृहऽपतिः विशां असि त्वं अमे मानुषीणां शतं पूऽभिः
यविष्ठ पाहि अंहसः संऽएङ्गारं शतं हिमाः स्तोतृऽभ्यः ये च ददति
॥८॥ त्वं नः चित्रः ऊत्या वसो राधांसि चोदय अस्य रायः त्वं अमे
रथीः असि विदाः गाधं तुचे तु नः ॥९॥ पथिं तोकं तनयं पतेऽभिः
त्वं अदब्धैः अप्रयुत्वऽभिः अमे हेठ्ठांसि दैव्या युयोधिनः अदेवा-
नि ह्वरांसि च ॥१०॥२॥ आ सखायः सबऽदुघां धेनुं अजध्वं उप
नयसा वचः सृजध्वं अनपऽस्फुरां ॥११॥ या शधीय मारुताय
स्वऽभानवे श्वः अमृत्यु धुक्षत या मृळीके मरुतां तुराणां या
सुन्नैः एवऽयावरी ॥१२॥ भरतऽवाजाय श्वं धुक्षत द्विता धेनुं च
विश्वऽदोहसं इषं च विश्वऽभोजसं ॥१३॥ तं वः इंद्रं न सुऽक्रतुं वरु-
णं इव मायिनं अर्यमणं न मंद्रं सृष्टऽभोजसं विष्णुं न स्तुषे आ-
दिशे ॥१४॥ त्वेषं शर्धेः न मारुतं तु विऽस्वनिं अनर्वाणं पूषणं सं
यथा शता सं सहस्रां कारिषत चर्षणिऽभ्यः आ आविः गूह्वा वसुं
करत् सुऽवेदा नः वसुं करत् ॥१५॥ आ मा पूषन् उप द्रव शंसिषं नु
ते अपिऽकर्णे आघृणे अघाः अर्यः अरांतयः ॥१६॥३॥ मा का-
कंबीरं उत वृहः वनस्पतिं अशस्तीः वि हि नीनशः मा उत सूरः
अहः एव च न यीवाः आऽदधते वेः ॥१७॥ हतेऽइव ते अवृकं
अस्तु सख्यं अच्छिद्रस्य दधन्ऽवतः सुऽपूर्णस्य दधन्ऽवतः ॥१८॥

परः हि मर्यैः असि समः देवैः उत श्रिया अभिख्यः पूषन् पृतनासु
 नः त्वं अवन्नूनं यथा पुरा ॥ १९ ॥ वामी वामस्य धृतयः प्रऽनीतिः
 अस्तु सूनृता देवस्य वा मरुतः मर्यस्य वा ईजानस्य प्रऽयज्यवः
 ॥ २० ॥ सद्यः चित् यस्य चर्कृतिः परि द्यां देवः न एति सूर्यः त्वेषं शवः
 दधिरे नाम यज्ञियं मरुतः वृचऽहं शवः ज्येष्ठं वृचऽहं शवः ॥ २१ ॥
 सकृत् ह द्यौः अजायत सकृत् भूमिः अजायत पृथ्व्याः दुग्धं सकृत्
 पयः तत् अन्यः न अनु जायते ॥ २२ ॥ ४ ॥

॥ ४९ ॥ स्तुषे जनं सुऽव्रतं नव्यसीभिः गीऽभिः मिचावरुणा
 मुक्षऽयतां ते आ गमन्तु ते इह श्रुवन्तु सुऽक्षचासः वरुणः मिचः
 अग्निः ॥ १ ॥ विशऽविशः ईड्यं अध्वरेषु अहं प्रऽक्रतुं अरतिं युवत्योः
 दिवः शिशुं सहसः सूनुं अग्निं यज्ञस्य केतुं अरुषं यजथै ॥ २ ॥ अरु-
 षस्य दुहितरा विरूपे० स्तुऽभिः अन्या पिपिषे सूरः अन्या मि-
 थऽतुरा विरुचरती० पावके मन्मं श्रुतं नक्षतः अच्यमाने ॥ ३ ॥
 प्र वायुं अच्छ बृहती मनीषा बृहत्ऽरयिं विश्वऽवारं रथऽप्रां द्यु-
 ततऽयामा निऽयुतः पत्यमानः कविः कविं इयक्षसि प्रऽयज्यो०
 ॥ ४ ॥ सः मे वपुः हृदयत् अश्विनोः यः रथः विरुक्मान मनसा यु-
 जानः येन नरा नासत्या इषयथै वर्तिः याथः तनयाय तमने च
 ॥ ५ ॥ ५ ॥ पजन्यवाता वृषभा पृथिव्याः पुरीषाणि जिन्वतं अथानि
 सत्यऽश्रुतः कवयः यस्य गीऽभिः जगतः स्थातः जगत आ कृणुध्वं
 ॥ ६ ॥ पावीरवी कन्या चित्रऽआयुः सरस्वती वीरऽपत्नी धियं
 धात् माभिः अच्छिद्रं शरणं सऽजोषाः दुऽआधर्षं गृणते शर्मं
 यंसत् ॥ ७ ॥ पथऽपथः परिऽपतिं वचस्या कामेन कृतः अभिआ-
 नद् अर्कसः नः रासत् शुरुधः चन्द्रऽअयाः धियंऽधियं सीसधाति

प्रपूषा ॥ ८ ॥ प्रथमऽभाजं यशसं वयऽधां सुऽपाणिं देवं सुऽगभं-
 स्तिं ऋभ्वं होतां यक्षुत यजतं पस्त्यानां अग्निः त्वष्टारं सुऽहवं
 विभाऽवा ॥ ९ ॥ भुवनस्य पितरं गीऽभिः आभिः रुद्रं दिवा वर्धय
 रुद्रं अक्षौ बृहंतं ऋष्वं अजरं सुऽसुम्नं ऋधं कहुवेम कविना इषि-
 तासः ॥ १० ॥ ६ ॥ आ युवानः कवयः यज्ञियासः मरुतः गंत गृणतः
 वरस्यां अचिचं चित् हि जिन्वथ वृधंतः इत्या नक्षतः नरः अंगि-
 रस्वत ॥ ११ ॥ प्र वीराय प्र तवसे तुराय अज यूयाऽइव पशुऽरक्षिः
 अस्तं सः पिस्पृशति तन्वि श्रुतस्य स्तुऽभिः न नाकं वचनस्य वि-
 पः ॥ १२ ॥ यः रजांसि विऽममे पार्थिवानि त्रिः चित् विष्णुः मनवे
 बाधिताय तस्य ते शर्मन् उपऽदद्यमाने राया मदेम तन्वा तना
 च ॥ १३ ॥ तत् नः अहिः बुध्यः अतऽभिः अकैः तत् पर्वतः तत्
 सविता चनः धात तत् ओषधीभिः अभिरातिऽसाचः भगः पुर-
 ऽधिः जिन्वतु प्र राये ॥ १४ ॥ नु नः रयिं रथ्यं चर्षणिऽप्रां पुरुऽवीरं
 महः ऋतस्य गोपां क्षयं दात अजरं येन जनानं स्पृधः अदेवीः
 अभि च क्रमाम विशः आऽदेवीः अभि अश्रवाम ॥ १५ ॥ ७ ॥ ४ ॥

॥ ५० ॥ हुवे वः देवी अदितिं नमःऽभिः मृळीकाय वरुणं मिचं
 अग्निं अभिऽक्षदां अर्यमणं सुऽशेवं चातृन देवान सवितारं भगं
 च ॥ १ ॥ सुऽज्योतिषः सूर्य दक्षऽपितृन अनागाऽत्वे सुऽमहः वीहि
 देवान द्विऽजन्मानः ये ऋतऽसार्पः सत्याः स्वऽवतः यजताः अ-
 ग्निऽजिह्वाः ॥ २ ॥ उत द्यावापृथिवी क्षत्रं उरु बृहत रोदसी शरणं
 सुऽसुम्ने० महः करयः वरिवः यथा नः अस्मे क्षयाय धिषणे
 अनेहः ॥ ३ ॥ आ नः रुद्रस्य सूनवः नमंतां अद्य हूतासः वसवः अधृ-
 षाः यत ई अभै महति वा हितासः बाधे मरुतः अह्नाम देवान

॥४॥ मि॒म्यक्ष॑ येषु॒रो॒दसी॑ नु॒दे॒वी॒ सि॒सं॒क्ति॒ पू॒षा॒ अ॒भ्य॒र्धे॒ऽय॒ज्वा॑ श्रु॒-
 त्वा॒ ह॒वँ म॒रुतः॑ यत् ह॒ या॒य॒ भूम॑ रे॒जंते॑ अ॒ध्व॒नि प्र॒ऽविक॑त्ते ॥५॥८॥
 अ॒भि॒त्यं वी॒रं गि॒र्वे॒णसं॑ अ॒र्च॒ इन्द्रं॑ ब्र॒ह्म॒णा ज॒रितः॑ न॒वेन॑ अ॒वत् इ॒त्
 ह॒वँ उ॒पं च॒ स्त॒वानः॑ रा॒स॒त् वा॒जा॒न॒ उ॒पं म॒हः गृ॒णानः॑ ॥६॥ ओ॒-
 मानं॑ आ॒पः मा॒नु॒षीः अ॒मृ॒क्तं धा॒तं तो॒काय॑ त॒नया॑य शं॒योः यू॒यं हि
 स्थ॒भिष॑जः मा॒तृ॒ऽत॒माः वि॒श्वस्य॑ स्था॒तुः ज॒ग॒तः ज॒नि॒त्रीः ॥७॥ आ
 नः दे॒वः स॒वि॒ता चा॒य॒मा॒णः हि॒र॒ण्य॒ऽपा॒णिः य॒ज॒तः ज॒ग॒म्या॒त् यः
 द॒त्तं॒ऽवा॒न॒ उ॒ष॒सः न॒ प्र॒ती॒कं वि॒ऽऊ॒र्ण॒ते दा॒शु॒षे वा॒र्यो॒णि ॥८॥ उ॒त
 त्वं सू॒नो॒ स॒ह॒सः नः॑ अ॒द्य आ॒ दे॒वान् अ॒स्मिन् अ॒ध्व॒रे व॒वृ॒त्याः स्या॑ं
 अ॒हं ते॒ सदै॑ इ॒त् रा॒तौ त॒व स्या॑ं अ॒ग्ने अ॒व॒सा सु॒ऽवी॒रः ॥९॥ उ॒त॒ त्या
 मे॒ ह॒वँ आ॒ ज॒ग॒म्या॒तं ना॒स॒त्या॒धी॒भिः यु॒वं अंग॑ वि॒प्रा अ॒र्चि॒न॒ म॒हः
 त॒म॒सः अ॒मु॒मु॒क्तं तू॒र्व॒तं न॒रा दुः॒ऽइ॒तात् अ॒भी॒कैः ॥१०॥१॥ ते नः॑ रा॒यः
 द्यु॒ऽम॒तः वा॒ज॒ऽव॒तः दा॒ता॒रः भू॒त॒नृ॒ऽव॒तः पु॒रु॒ऽक्षोः द॒श॒स्य॒तः दि॒-
 व्याः पा॒रि॒वासः॑ गो॒ऽजा॒ताः अ॒प्याः मृ॒ळ॒तं च॒ दे॒वाः ॥११॥ ते नः॑
 रु॒द्रः सर॑स्वती स॒ऽजो॒षाः मी॒ऽहु॒ष॒तः वि॒ष्णुः मृ॒ळ॒तु वा॒युः ऋ॒भु॒-
 क्षाः वा॒जः दै॒व्यः वि॒ऽधा॒ता प॒र्जे॒न्या॒वा॒ता पि॒प्य॒तां इ॒षं नः॑ ॥१२॥
 उ॒त॒ स्यः दे॒वः स॒वि॒ता भ॒गः नः॑ अ॒पां न॒पा॒त् अ॒व॒तु॒ दानुं॑ प॒प्रिः
 त्व॒ष्टा दे॒वेभिः॑ ज॒नि॒ऽभिः स॒ऽजो॒षाः द्यौः दे॒वेभिः॑ पृ॒थि॒वी स॒मु॒द्रैः
 ॥१३॥ उ॒त॒ नः॑ अ॒हिः बु॒ध्न्यः शृ॒णो॒तु अ॒जः ए॒कं॒ऽपा॒त् पृ॒थि॒वी स॒मु॒-
 द्रः वि॒श्वे दे॒वाः ऋ॒त॒ऽवृ॒धः हु॒वा॒नाः स्तु॒ताः म॒न्वाः क॒वि॒ऽश॒स्ताः
 अ॒व॒न्तु ॥१४॥ ए॒व न॒पा॒तः म॒म॒ तस्य॑ धी॒भिः भ॒र॒त॒ऽवा॒जाः अ॒भि
 अ॒र्च॒न्ति॒ अ॒कैः॒ याः हु॒ता॒सः व॒स॒वः अ॒धृ॒ष्टाः वि॒श्वे स्तु॒ता॒सः भू॒त॒ य॒-
 ज॒त्राः ॥ १५ ॥ १० ॥

॥५१॥ उ॒त् जुं॒ त्य॒त् चक्षुः॑ म॒हि मि॒त्रयोः॑ आ॒ ए॒ति॒ प्रि॒यं व॒रु॒ण-

अ०४. अ०८. व०१३.] ॥ ४१२ ॥ [म०६. अ०५. सू०५१.]

योः अदब्धं ऋतस्य शुचिं दर्शतं अनीकं रुक्मः न दिवः उतऽइता
वि अद्यौत् ॥१॥ वेदं यः चीणि विदथानि एषां देवानां जन्म स-
नुतः आ च विप्रः ऋजु मतेषु वृजिना च पश्यन् अभि चष्टे सूरः
अर्यैः एवान् ॥२॥ स्तुषे ऊं वः महः ऋतस्य गोपान अदितिं मित्रं
वरुणं सुऽजातान् अर्यमणं भगं अदब्धऽधीतीन् अच्छ वोचे
सुऽधन्यः पावकान् ॥३॥ रिशादसः सतऽपंतीन् अदब्धान महः
राज्ञः सुऽवसनस्य दातृन् यूनः सुऽक्षत्रान् क्षयतः दिवः नून आ-
दित्यान् यामि अदितिं दुवऽयु ॥४॥ द्यौः पितः पृथिवि मातः
अध्रुक् अग्ने भ्रातः वसवः मृळते नः विश्वे आदित्याः अदिते स-
ऽजोषाः अस्मभ्यं शर्म बहुलं वि यंत ॥५॥११॥ मानः वृकाय वृक्षे
समस्मै अघऽयते रीरधत यजत्राः यूयं हि स्थ रथ्यः नः तनूनां यूयं
दक्षस्य वचसः बभूव ॥६॥ मा वः एनः अन्यऽकृतं भुजेम मा तत्
कर्म वसवः यत् चर्यध्वे विश्वस्य हि क्षयथ विश्वऽदेवाः स्वयं रिपुः
तन्वं रिरिषीष्ट ॥७॥ नमः इत् उयं नमः आ विवासे नमः दाधार
पृथिवी उत द्यां नमः देवेभ्यः नमः ईशे एषां कृतं चित् एनः नमः-
सा आ विवासे ॥८॥ ऋतस्य वः रथ्यः पूतऽदक्षान् ऋतस्य पस्त्य-
ऽसदः अदब्धान तान् आ नमःऽभिः उरुऽचक्षसः नून विश्वान्
वः आ नमे महः यजत्राः ॥९॥ ते हि श्रेष्ठऽवर्चसः ते ऊं नः तिरः वि-
श्वानि दुऽइता नयति सुऽक्षत्रासः वरुणः मित्रः अग्निः ऋतऽधी-
तयः वक्त्रराजऽसत्याः ॥१०॥१२॥ ते नः इंद्रः पृथिवी क्षामं वर्धन्
पूषा भगः अदितिः पंच जनाः सुऽशर्माणः सुऽअवसः सुऽनीथाः
भवंतु नः सुऽत्रात्रासः सुऽगोपाः ॥११॥ नु सन्नानं दिव्यं नंशि देवाः
भारतऽवाजः सुऽमतिं याति होता आसानेभिः यजमानः मि-
येधैः देवानां जन्म वसुऽयुः ववंद ॥१२॥ अप त्वं वृजिनं रिपुं स्तेनं

अ०४. अ०८. व०१६.] ॥ ४१३ ॥ [म०६. अ०५. सू०५२.

अये दुः॥ आ०८. व०१६.] ॥ ४१३ ॥ [म०६. अ०५. सू०५२.
 अये दुः॥ आ०८. व०१६.] ॥ ४१३ ॥ [म०६. अ०५. सू०५२.
 सोम नः हि कंसखिः॥ त्वनाय वा वः शुः जहि नि अचिणं पणिं वृकः
 हि सः॥ १४॥ यूयं हि स्थ सु॥ दानवः इंद्रः॥ ज्येष्ठाः अभिः॥ द्यवः कर्तै
 नः अर्ध्वन् आ सु॥ गं गोपाः अमा ॥ १५॥ अपि पंथां अगन्महि
 स्वस्तिः॥ गां अनेहसं येन विश्वाः परि द्विषः वृणक्ति विंदते वसुं
 ॥ १६ ॥ १३ ॥

॥५२॥ न तत् दिवा न पृथिव्या अनु मन्ये न यज्ञे न न उत शमी-
 भिः आभिः उज्जंतु तं सु॥ भवः पर्वतासः नि हीयतां अतिः॥ याजस्य
 यष्टा ॥ १॥ अति वा यः मरुतः मन्यते नः ब्रह्म वा यः क्रियमाणं नि-
 नित्सात् तपूषितस्मै वृजिनानि संतु ब्रह्मः॥ द्विषं अभि तं शोचतु
 द्यौः ॥ २॥ किं अंगत्वा ब्रह्मणः सोम गोपां किं अंगत्वा आहुः अ-
 भिशस्तिः॥ पां नः किं अंग नः पश्यसि निद्यमानान् ब्रह्मः॥ द्विषं
 तपुषिं हेति अस्य ॥ ३॥ अवंतु मां उषसः जायमानाः अवंतु मां
 सिंधवः पिब्वमानाः अवंतु मां पर्वतासः ध्रुवासः अवंतु मां पि-
 तरः देवः॥ हूतौ ॥ ४॥ विश्वः॥ दानीं सु॥ मनसः स्याम पश्येम नु सूर्य
 उतः॥ चरंतं तथा कर्त वसुं॥ पतिः वसूनां देवान् ओहानः अवसा
 आः॥ गमिष्ठः ॥ ५॥ १४॥ इंद्रः नेदिष्ठं अवसा आः॥ गमिष्ठः सरस्वती
 सिंधुः॥ भिः पिब्वमाना पर्जन्यः नः ओषधीभिः मयः॥ भुः अग्निः
 सु॥ शंसः सु॥ हवः पिताः॥ इव ॥ ६॥ विश्वे देवाः सः आ गतः॥ शृणुत मे
 इमं हवँ आ इदं वहिः नि सीदत ॥ ७॥ यः वः देवाः घृतः॥ स्तुना ह-
 व्येन प्रतिः॥ भूषति तं विश्वे उप गच्छथ ॥ ८॥ उप नः सूनवः गिरः
 शृण्वंतु अमृतस्य ये सु॥ मृच्छीकाः भवंतु नः ॥ ९॥ विश्वे देवाः ऋत-
 वृधः॥ ऋतुः॥ भिः हवन्ः॥ श्रुतः जुषतां युज्यं पयः ॥ १०॥ १५॥ स्तो-

अ०४. अ०८. व०१८.] ॥ ४१४ ॥ [म०६. अ०५. सू०५३.

चं इंद्रः मरुतऽगणः त्वष्टऽमान मित्रः अर्येमा इमा हव्या जुषंत नः
॥११॥ इमं नः अग्ने अश्वं रंहोतः वयुनऽशः यज चिकित्वान् दैव्यं जनं
॥१२॥ विश्वे देवाः शृणुत इमं हवै मे ये अंतरिक्षे ये उप द्यवि स्थ ये
अग्निऽजिह्वाः उत वा यजत्राः आऽसद्य अस्मिन् बर्हिषि मा-
दयध्वं ॥१३॥ विश्वे देवाः मम शृण्वंतु यज्ञियाः उभे रोदसी अपां
नपात् च मन्म मा वः वचांसि परिऽचक्ष्याणि वोचं सुम्नेषु इत्
वः अंतमाः मदेम ॥१४॥ ये के च ज्मा महिनः अहिऽमायाः दिवः
जज्ञिरे अपां सधऽस्थे ते अस्मभ्यं इषये विश्वं आयुः क्षपः उसाः
वरिवस्यंतु देवाः ॥१५॥ अग्नीं पर्जन्यौ अवतं धियं मे अस्मिन् हवै
सुऽहवा सुऽस्तुतिं नः इळां अन्यः जनयत गर्भं अन्यः प्रजाऽवतीः
इषः आ धत्त अस्मे ॥१६॥ स्त्रीणं बर्हिषि संऽइधाने अग्नी सुऽउ-
क्तेन महा नमसा आ विवासे अस्मिन् नः अद्य विदधे यजत्राः
विश्वे देवाः हविषि मादयध्वं ॥ १७ ॥ १६ ॥

॥५३॥ वयं ऊं त्वा पथः पते रथं न वाजऽसातये धिये पूषन् अ-
युज्महि ॥१॥ अभिनः नयै वसु वीरं प्रयतऽदक्षिणं वामं गृहऽपतिं
नय ॥२॥ अदित्संतं चित् आघृणे पूषन् दानाय चोदय पणेः चित्
विम्रदमनः ॥३॥ विपथः वाजऽसातये चिनुहि विमृधः जहि सा-
धतां उयनः धियः ॥४॥ परितृधि पणीनां आरया हृदया कवे अथ
ई अस्मभ्यं रंधय ॥५॥ १७॥ वि पूषन् आरया तुद पणेः इच्छ हृदि
प्रियं अथ ई अस्मभ्यं रंधय ॥६॥ आ रिख किकिरा कृणु पणीनां
हृदया कवे अथ ई अस्मभ्यं रंधय ॥७॥ यां पूषन् ब्रह्मऽचोदनी
आरां बिभर्षि आघृणे तया समस्य हृदयं आ रिख किकिरा कृणु
॥८॥ या ते अष्टा गोऽओपशा आघृणे पशुऽसाधनी तस्याः ते

अ० ४. अ० ८. व० २२.] ॥ ४१५ ॥ [म० ६. अ० ५. सू० ५६.]

सुखं ईमहे ॥ १॥ उत नः गोऽसनि धियं अश्वऽसां वाजऽसां उत नृ-
ऽवत कृणुहि वीतये ॥ १० ॥ १८ ॥

॥ ५४ ॥ सं पूषन् विदुषा नययः अंजसा अनुऽशासति यः एव
इदं इति ब्रवत ॥ १॥ सं ऊं पूष्णा गमेमहि यः गृहान अभिऽशास-
ति इमे एव इति च ब्रवत ॥ २॥ पूष्णः चक्रं न रिथति न कीशः अवं
पद्यते नो अस्य व्यथते पविः ॥ ३॥ यः असौ हविषा अविधत् न तं
पूषा अपि मृष्यते प्रथमः विंदते वसु ॥ ४॥ पूषा गाः अनु एतु नः
पूषा रक्षतु अर्वतः पूषा वाजं सनोतु नः ॥ ५॥ १९॥ पूषन् अनु प्रगाः
इहि यजमानस्य सुवतः अस्माकं सुवतां उत ॥ ६॥ मार्किः नेशत्
मार्कीं रिषत् मार्कीं सं शारिकेवटे अथ अरिष्टाभिः आ गृहि ॥ ७॥
शृण्वंतं पूषणं वयं इयं अनष्ट वेदसं ईशानं रायः ईमहे ॥ ८॥ पूषन्
तव व्रते वयं न रिथेम कदा च न स्तोतारः ते इह स्मसि ॥ ९॥ परि
पूषा परस्तात् हस्तं दधातु दक्षिणं पुनः नः नष्टं आ अजतु
॥ १० ॥ २० ॥

॥ ५५ ॥ आ इहि वां विऽमुचः नपात् आघृणे सं सचावहै रथीः
चतस्य नः भव ॥ १॥ रथिऽतमं कपदिनं ईशानं राधसः महः रायः
सखायं ईमहे ॥ २॥ रायः धारां असि आघृणे वसोः राशिः अज-
ऽअश्वधीवतः ऽधीवतः सखा ॥ ३॥ पूषणं नु अजऽअश्वं उप स्तो-
षाम वाजिनं स्वसुः यः जारः उच्यते ॥ ४॥ मातुः दिधिषुं अब्रवं
स्वसुः जारः शृणोतु नः भ्राता इन्द्रस्य सखा मम ॥ ५॥ आ अजासः
पूषणं रथे निऽशृभाः ते जनऽश्विर्यं देवं वहंतु बिभ्रतः ॥ ६॥ २१ ॥

॥ ५६ ॥ यः एनं आऽदिदेशति करं भऽअत् इति पूषणं न तेन देवः

अ०४. अ०८. व०२४.] ॥ ४१६ ॥ [म०६. अ०५. सू०५८.]

आ॒ऽदि॒शे ॥१॥ उ॒त घ॒सः र॒थिऽत॒मः स॒ख्यां स॒तऽप॒तिः यु॒जा इ॒न्द्रः
वृ॒त्राणि जि॒घ्नते ॥२॥ उ॒त अ॒दः प॒रुषे ग॒वि सूरः च॒क्रं हि॒र॒ण्य॒यं नि
ऐ॒र॒य॒त र॒थिऽत॒मः ॥३॥ य॒त अ॒द्य त्वा पु॒रुऽस्तु॒त ब्र॒वा॒म द॒स॒मं तु॒-
ऽमः त॒त् सु॒नः म॒न्म॒सा॒ध॒य ॥४॥ इ॒मं च॒नः गो॒ऽए॒षणं सा॒तये॒सी-
स॒धः ग॒णं आ॒रा॒त् पू॒ष॒न अ॒सि श्रु॒तः ॥५॥ आ॒ ते स्व॒स्ति इ॒महे
आ॒रेऽअ॒घां उ॒पऽव॒सुं अ॒द्य च॒ स॒र्वऽता॒तये श्वः च॒ स॒र्वऽता॒तये
॥ ६ ॥ २२ ॥

॥५७॥ इ॒न्द्रा॒नु पू॒ष॒णा व॒यं स॒ख्याय॑स्व॒स्तये॑ ह॒वेम॑ वा॒जऽसा॒तये
॥१॥ सो॒मं अ॒न्यः उ॒प अ॒स॒द॒त् पा॒त॒वे च॒म्वोः सु॒तं क॒र॒भं अ॒न्यः इ॒-
च्छ॒ति ॥२॥ अ॒जाः अ॒न्यस्य॑ व॒ह॒यः ह॒रीः अ॒न्यस्य॑ संऽभृ॒ता ता॒भ्यां
वृ॒त्राणि जि॒घ्नते ॥३॥ य॒त् इ॒न्द्रः अ॒न॒य॒त् र॒तिः म॒हीः अ॒पः वृ॒ष॒न-
ऽत॒मः त॒त्र पू॒षा अ॒भ॒व॒त् स॒चा ॥४॥ तां पू॒षाः सु॒ऽम॒तिं व॒यं वृ॒ष्ट॒स्य
प्र॒व॒यांऽइ॒व इ॒न्द्र॒स्य च॒ आ॒र॒भा॒महे ॥५॥ उ॒त् पू॒ष॒णं यु॒वा॒महे अ॒भी-
शू॒नऽइ॒व सा॒र॒थिः म॒ह्ये इ॒न्द्रं स्व॒स्तये ॥ ६ ॥ २३ ॥

॥५८॥ श्रु॒क्रं ते अ॒न्य॒त् य॒ज॒तं ते अ॒न्य॒त् वि॒षुऽरु॒पे० अ॒ह॒नी॒द्योः-
ऽइ॒व अ॒सि वि॒श्वोः हि मा॒याः अ॒व॒सि स्व॒धाऽवः भ॒द्रा ते पू॒ष॒न
इ॒ह रा॒तिः अ॒स्तु ॥१॥ अ॒जऽअ॒श्वः प॒शुऽपाः वा॒जऽप॒स्यः धि॒यं-
ऽजि॒न्वः भु॒व॒ने वि॒श्वे अ॒पि॒तः अ॒ष्टां पू॒षा शि॒थि॒रां उ॒तऽव॒री वृ॒ज॒त्
सं॒ऽच॒क्षा॒णः भु॒व॒ना दे॒वः इ॒य॒ते ॥२॥ याः ते पू॒ष॒न ना॒वः अ॒न्तः स॒मु॒द्रे
हि॒र॒ण्य॒यीः अ॒न्त॒रि॒क्षे च॒र॒ति ता॒भिः या॒सि दू॒त्यां सूर्य॑स्य का॒मेन॑ कृ॒त
अ॒वः इ॒च्छ॒मा॒नः ॥३॥ पू॒षा सु॒ऽब॒न्धुः दि॒वः आ॒पृ॒थि॒व्याः इ॒ळः प॒तिः
म॒घऽवा॒ द॒स॒ऽव॒र्चाः यं दे॒वा॒सः अ॒द॒दुः सूर्या॑यै का॒मेन॑ कृ॒तं त॒व॒सं
सु॒ऽअ॒चं ॥ ४ ॥ २४ ॥

अ० ४. अ० ८. व० २७.] ॥ ४१७ ॥ [म० ६. अ० ५. सू० ६०.

॥५९॥ प्रनु वोच सुतेषु वां वीर्या यानि चक्रथुः हतासः वां पि-
तरः देवऽश्ववः इंद्राग्नी जीवथः युवं ॥१॥ बट इत्या महिमा वां
इंद्राग्नी पनिष्ठः आसमानः वां जनिताभ्रातरा युवं यमौ इहेह-
ऽमातरा ॥२॥ ओकिऽवांसां सुते सचा अश्वान् सग्नीऽइव आदने
इंद्रा नु अग्नी अवंसा इह वज्रिणा वयं देवा हवामहे ॥३॥ यः
इंद्राग्नी सुतेषु वां स्तवत तेषु ऋतऽवृधा जोषऽवाकं वदतः प-
जऽहोषिणा न देवा भसथः चन ॥४॥ इंद्राग्नी कः अस्य वां देवौ
मतैः चिकेतति विषूचः अश्वान् युयुजान् इयते एकः समाने आ
रथे ॥५॥ २५ ॥ इंद्राग्नी अपात् इयं पूर्वा आ अगात् पतऽवतीभ्यः
हिवी शिरः जिह्या वावदत् चरत् विंशत् पदा नि अक्रमीत्
॥६॥ इंद्राग्नी आ हितन्वते नरः धन्वानि बाह्वोः मानः अस्मिन्
महाऽधने परा वक्तुं गोऽइष्टिषु ॥७॥ इंद्राग्नी तपति मा अघाः
अर्यैः अरातयः अप वेषांसि आ कृतं युयुतं सूर्यात् अधि ॥८॥
इंद्राग्नी युवोः अपि वसु दिव्यानि पार्थिवा आनः इह प्र यच्छतं
रयिं विश्वायुऽपोषसं ॥९॥ इंद्राग्नी उक्थऽवाहसा स्तोमेभिः ह-
वनऽश्रुता विश्वाभिः गीऽभिः आ गतं अस्य सोमस्य पीतये
॥ १० ॥ २६ ॥

॥६०॥ अथत् वृचं उत सनोति वाजं इंद्रा यः अग्नी सहृरी सप-
र्यात् इरज्यंता वसथस्य भूरैः सहऽतमा सहसा वाजऽयंता ॥१॥
ता योधिष्ट अभिगाः इंद्र नूनं अपः स्वः उषसः अग्ने ऊह्याः दिशः
स्वः उषसः इंद्र चित्राः अपः गाः अग्ने युवसे नियुत्वान् ॥२॥ आ
वृचऽहना वृचऽहभिः शुष्मैः इंद्र यातं नमऽभिः अग्ने अर्वाक् युवं
राधऽभिः अकवेभिः इंद्र अग्ने अस्मे भवतं उतऽतमेभिः ॥३॥ ता

अ० ४. अ० ८. व० ३०.] ४१८ ॥ [म० ६. अ० ५. सू० ६१.]

हुवे ययोः इदं पमे विश्वं पुरा कृतं इंद्राग्नी न मर्धतः ॥४॥ उया वि-
 ऽघनिना मृधः इंद्राग्नी हवामहे ता नः मृळातः ईदृशे ॥५॥ २७॥
 हतः वृत्राणि आर्या हतः दासानि सतऽपती० हतः विश्वा अप
 द्विषः ॥६॥ इंद्राग्नी युवा इमे अभि स्तोमाः अनूषत पिबतं शं-
 ऽभुवा सुतं ॥७॥ या वा संति पुरुऽस्पृहः निऽयुतः दाशुषे नरा
 इंद्राग्नी ताभिः आ गतं ॥८॥ ताभिः आ गच्छतं नरा उप इदं सवनं
 सुतं इंद्राग्नी सोमऽपीतये ॥९॥ तं ईळिष्वयः अर्चिषा वना वि-
 श्वा परिऽस्वजत कृष्णा कृणोति जिह्वा ॥१०॥ २८॥ यः इद्वे आ-
 ऽविवासति सुम्न इंद्रस्य मर्त्यैः द्युम्नाय सुऽतराः अपः ॥११॥ तानः
 वाजऽवतीः इषः आशून पिपृतं अर्वतः इंद्रं अग्निं च वोळ्वे
 ॥१२॥ उभा वा इंद्राग्नी आऽहुवध्यै उभा राधसः सह मादयध्यै
 उभा दातारौ इषा रयीणां उभा वाजस्य सातये हुवे वां ॥१३॥ आ
 नः गव्येभिः अश्वैः वसथैः उप गच्छतं सखायौ देवौ सख्यायं शं-
 ऽभुवा इंद्राग्नी ता हवामहे ॥१४॥ इंद्राग्नी शृणुतं हवै यजमानस्य
 सुन्वतः वीतं हव्यानि आ गतं पिबतं सोम्यं मधु ॥१५॥ २९॥

॥६१॥ इयं अददात् रभसं ऋणऽच्युतं दिवऽदासं वध्निऽअ-
 श्वाय दाशुषे या शश्वतं आऽचखाद अवसं पणिं ता ते दात्राणि
 तविषा सरस्वति ॥१॥ इयं शुष्मेभिः विसखाऽऽइव अरुजत सानुं
 गिरीणां तविषेभिः ऊर्मिऽभिः पारावतऽग्नी अवसे सुवृक्तिऽभिः
 सरस्वती आ विवासे मधीतिऽभिः ॥२॥ सरस्वति देवऽनिदः नि
 बर्हय प्रऽजां विश्वस्य बृसंयस्य मायिनः उत क्षितिऽभ्यः अवनीः
 अविंदः विषं एभ्यः अस्रवः वाजिनीऽवति ॥३॥ प्र नः देवी सर-

स्वती वाजेभिः वाजिनींऽवती धीनां अवित्री अवतु ॥४॥ यः त्वा
 देवि सरस्वति उपऽब्रूते धने हिते इन्द्रं न वृत्रऽतूर्ये ॥५॥ ३०॥ त्वं देवि
 सरस्वति अव वाजेषु वाजिनिरदं पूषाऽइव नः सन्नि ॥६॥ उत
 स्या नः सरस्वती घोरा हिरण्यऽवर्तनिः वृत्रऽघ्नी वष्टि सुऽस्तुतिं
 ॥७॥ यस्याः अनंतः अहुतः त्वेषः चरिणुः अर्णवः अमः चरति रो-
 रुवत् ॥८॥ सा नः विश्वाः अति द्विषः स्वसृः अन्याः ऋतऽवरी
 अतन् अहांऽइव सूर्यः ॥९॥ उत नः प्रिया प्रियासु सप्तऽस्वसा
 सुऽजुष्टा सरस्वती स्तोम्या भूत् ॥१०॥ ३१॥ आऽपमुषी पार्थिवानि
 उरु रजः अंतरिक्षं सरस्वती निदः पातु ॥११॥ त्रिऽसधस्या सप्त-
 ऽधातुः पंच जाता वर्धयती वाजेऽवाजे हव्या भूत् ॥१२॥ प्र या
 महिम्ना महिना आसु चेकिते द्युन्नेभिः अन्याः अपसा अपऽत-
 मा रथःऽइव बृहती विऽभवे कृता उपऽस्तुत्या चिकितुषा सर-
 स्वती ॥१३॥ सरस्वति अभि नः नेषि वस्यः मा अप स्फुरीः पयसा
 मा नः आ धक् जुषस्व नः सख्या वेश्या च मा त्वत् क्षेत्राणि
 अरणानि गन् ॥ १४ ॥ ३२ ॥ ८ ॥ ४ ॥ ५ ॥

॥६२॥ स्तुषे नरा दिवः अस्य प्रऽसंता अश्विना हुवे जरमाणः
 अकैः या सद्यः उसा विऽउषि जमः अंतान् युयूषतः परि उरु व-
 रांसि ॥१॥ ता यज्ञं आ शुचिऽभिः चक्रमाणा रथस्य भानुं रुरुचुः
 रजःऽभिः पुरु वरांसि अमिता मिमाना अपः धन्वानि अति
 याथः अजान ॥२॥ ता हृत्यत् वर्तिः यत् अरधं उया इत्या धियः
 ऊह्युः शश्वत् अश्वैः मनःऽजवेभिः इषिरेः शयधै परि व्यधिः
 दाशुषः मर्त्यस्य ॥३॥ ता नव्यसः जरमाणस्य मन्म उप भूषतः युयु-
 जानऽसंप्रीं शुभं पृक्षं इषं ऊजै वहता होता यक्षत् प्रत्नः अश्रुक्यु-

वाना ॥४॥ ता वल्गू दस्त्रा पुरुशाकं समा प्रत्ना नयसा वचसा
 आ विवासे या शंसते स्तुवते शंसभविष्ठा बभूवतुः गृणते चित्र-
 ऽराती० ॥५॥१॥ ता भुज्युं विऽभिः अतऽभ्यः समुद्रात् तुयस्य मनुं
 ऊह्युः रजःऽभिः अरेणुऽभिः योजनेभिः भुजंता पतत्रिऽभिः अ-
 र्णसः निः उपऽस्थात् ॥६॥ वि जयुषा रथ्या यातं अद्रिं श्रुतं हवै
 वृषणा वध्रिऽमत्याः दशस्यंता शयवै पिप्यथुः गां इति चवाना
 सुऽमतिं भुरणू ॥७॥ यत् रोदसी प्रऽदिवः अस्ति भूमं हेळः
 देवानां उत मर्त्येऽवा तत् आदित्याः वसवः रुद्रियासः रक्षःऽयुजै
 तपुः अघं दधात् ॥८॥ यः ई राजानौ ऋतुऽथा विऽदधत् रजसः
 मिचः वरुणः चिकेतत् गंभीराय रक्षसे हेति अस्य द्रोघाय चित्
 वचसे आनवाय ॥९॥ अंतरैः चक्रैः तनयाय वर्तिः द्युऽमता आ
 यातं नृऽवता रथेन सनुत्येन त्यजसा मर्त्यस्य वनुष्यतां अपि शी-
 र्षा ववृक्तं ॥१०॥ आ परमाभिः उत मध्यमाभिः नियुतऽभिः यातं
 अवमाभिः अर्वाक् दृहस्य चित् गोऽमतः वि व्रजस्य दुरः वर्त
 गृणते चित्रऽराती० ॥११॥ २ ॥

॥६३॥ क्व त्या वल्गू पुरुऽहूता अद्य दूतः न स्तोमः अविदत्
 नमस्वान् आ यः अर्वाक् नासत्या ववर्ते प्रेष्टा हि असंथः अस्य
 मन्मन ॥१॥ अरं मे गंतं हवनाय अस्यै गृणाना यथा पिबाथः
 अंधः परिहृत्यत् वर्तिः याथः रिषः न यत् परं न अंतरः तुतुर्यात्
 ॥२॥ अकारि वां अंधसः वरीमन अस्तारि बर्हिः सुप्रऽअयनतमं
 उत्तानऽहस्तः युवयुः ववंद आ वां नक्षतः अद्रयः आजन् ॥३॥
 ऊर्ध्वः वां अग्निः अध्वरेषु अस्थात् प्ररातिः एति जूर्णिनीं घृताचीं
 प्र होता गूर्तेऽमनाः उराणः अयुक्त यः नासत्या हवीमन ॥४॥

अधिश्चियेदुहितासूर्यस्यरथैतस्थौ पुरुऽभुजा शतऽऊतिं प्रमा-
याभिः मायिनाभूतं अत्र नरा नृतुं जनिमन यज्ञियानां ॥ ५ ॥ ३ ॥
युवं श्रीभिः दर्शताभिः आभिः शुभे पुष्टिं ऊह्युः सूर्यायाः प्र वां
वयः वपुषे अनु पप्पन्न नक्षत वाणीं सुऽस्तुता धिष्यया वां ॥ ६ ॥
आ वां वयः अश्वासः वहिष्ठाः अभि प्रयः नासत्या वहंतु प्र वां
रथः मनःऽजवाः असर्जि इषः पृक्षः इषिधः अनु पूर्वीः ॥ ७ ॥ पुरुहि
वां पुरुऽभुजा देष्णं धेनुं नः इषं पिन्वतं असक्रां स्तुतः च वां मा-
ध्वी सुऽस्तुतिः च रसाः च ये वां अनु रातिं अग्मन ॥ ८ ॥ उत मे
ऋजे पुरयस्य रघी सुऽमीळे शतं पेरुके च पक्का शांडः दात हि-
रणिनः स्मत्तऽदिष्टी न दश वशासः अभिऽसाचः ऋष्वान ॥ ९ ॥ सं
वां शता नासत्या सहस्रा अश्वाणां पुरुऽपंथाः गिरे दात भरत-
ऽवाजाय वीर नु गिरे दात हता रक्षांसि पुरुऽदंससा स्युः ॥ १० ॥
आ वां सुम्ने वरिमन सूरिऽभिः स्यां ॥ ११ ॥ ४ ॥

॥ ६४ ॥ उत ऊं श्रिये उषसः रोचमानाः अस्थुः अपां न ऊर्मयः
रुशैतः कृणोति विश्वा सुऽपथा सुऽगानि अभूत ऊं वस्वीं दक्षि-
णा मघोनीं ॥ १ ॥ भद्रा दृष्टे उर्विया वि भासि उत ते शोचिः
भानवः द्या अपप्पन्न आविः वक्षः कृणुषे शुभमाना उषः देवि रो-
चमाना महःऽभिः ॥ २ ॥ वहति सी अरुणासः रुशैतः गावः सुऽभ-
गा उर्विया प्रथानां अप ईजते शूरः अस्ताऽइव शत्रून् बाधते त-
मः अजिरः न वोळा ॥ ३ ॥ सुऽगा उत ते सुऽपथा पर्वतेषु अवाते
अपः तरसि स्वऽभानो सा नः आ वह पृथुऽयामन ऋष्वे रयिं
दिवः दुहितः इषयध्ये ॥ ४ ॥ सा आ वह या उक्षऽभिः अवाता उषः
वरं वहसि जोषं अनु त्वं दिवः दुहितः या ह देवी पूर्वऽहूती मंहना

दर्शताभूः॥५॥ उत् ते वयः चित् वसतेः अपपन्न नरः च ये पितु-
ऽभाजः विऽउद्यौ अमा सते वहसि भूरि वामं उषः देवि दाशुषे
मर्त्याय ॥ ६ ॥ ५ ॥

॥६५॥ एषा स्या नः दुहिता दिवऽजाः क्षितीः उच्छंती मानु-
षीः अजिगीः या भानुना रुशता राम्यासु अज्ञायि तिरः तमसः
चित् अक्लून ॥१॥ वि तत् ययुः अरुणयुक्ऽभिः अश्वैः चित्रं भांति
उषसः चंद्रऽरथाः अयं यज्ञस्य बृहत् नयंतीः वि ताः बाधंते तमः
ऊर्म्यायाः ॥२॥ अवं वाजं इषं ऊर्जं वहंतीः नि दाशुषे उषसः म-
र्त्याय मघोनीः वीरऽवत् पत्यमानाः अवं धात विधते रत्नं अद्य
॥३॥ इदा हि वः विधते रत्नं अस्ति इदा वीराय दाशुषे उषसः इदा
विप्राय जरते यत् उक्था नि स्म माऽवते वहथ पुरा चित् ॥४॥
इदा हि ते उषः अद्रिऽसानो गोत्रा गवां अंगिरसः गृणंति वि
अर्केण विभिदुः ब्रह्मणा च सत्या नृणां अभवत् देवऽहूतिः ॥५॥
उच्छ दिवः दुहितः प्रत्नऽवत् नः भरद्वाजऽवत् विधते मघोनि
सुऽवीर रयिं गृणते रिरीहि उरुऽगायं अधि धेहि अवं नः ॥६॥६॥

॥६६॥ वपुः नु तत् चिकितुषे चित् अस्तु समानं नाम धेनु प-
त्यमानं मतेषु अन्यत दोहसे पीपाय सकृत् शुक्रं दुदुहे पृश्निः ऊधः
॥१॥ ये अमयः न शोशुचन् इधानाः द्विः यत् त्रिः मरुतः ववृधंत
अरेणवः हिरण्ययांसः एषां साकं नृगैः पौंस्यैभिः च भूवन् ॥२॥
रुद्रस्य ये मीळुषः संति पुत्राः यान चो नु दाधृविः भरध्वै विदे हि
माता महः मही सा सा इत् पृश्निः सुऽभ्वे गर्भे आ अधात् ॥३॥
न ये ईषंते जनुषः अया नु अंतः संतः अवद्यानि पुनानाः निः

यत् दुहे शुचयः अनुजोषं अनुश्रिया तन्व उक्षमाणाः ॥४॥ मक्षुन
 येषु दोहसे चित् अयाः आनाम धृणुमारुतं दधानाः न ये स्तूनाः
 अयासः महानु चित् सुदानुः अव यासत् उयान ॥५॥ ७॥ ते इत्
 उयाः शवसा धृणुः सेनाः उभे युजंत रोदसी सुमेके० अध स्म
 एषु रोदसी स्वः शौचिः आ अमवत् सु तस्थौ न रोकः ॥६॥ अ-
 नेनः वः मरुतः यामः अस्तु अनश्वः चित् यं अजति अरथीः अन-
 वसः अनभीशुः रजः सुतूः वि रोदसी पथ्याः याति साधन ॥७॥ न
 अस्य वर्तान तरुता नु अस्ति मरुतः यं अवथ वाजः सातौ तोके
 वा गोषु तनये यं अपः सुसः व्रजं दर्ता पायै अध द्योः ॥८॥ प्र चिचं
 अर्कं गृणते तुराय मारुताय स्वः तवसे भरध्वं ये सहांसि सहसा
 सहते रेजते अग्ने पृथिवी मखेभ्यः ॥९॥ त्विषिः संतः अध्वरस्यः इव
 दिद्युत् तृषुः च्यवसः जुहः न अग्नेः अर्चचयः धुनयः न वीराः भ्रा-
 जतः जन्मानः मरुतः अधृष्टाः ॥१०॥ तं वृधंतं मारुतं भ्राजतः ऋष्टिं
 रुद्रस्य सूनुं हवसा आ विवासे दिवः शर्धाय शुचयः मनीषाः गि-
 रयः न आपः उयाः अस्पृघ्न ॥ ११ ॥ ८ ॥

॥६७॥ विश्वेषां वः सतां ज्येष्ठः तमा गीः ऽभिः मित्रावरुणा
 ववृध्वै सं या रश्माः इव यमतुः यमिष्ठा द्वा जनान् असमा बा-
 हुः ऽभिः स्वैः ॥१॥ इयं मत्वां प्र स्तृणीते मनीषा उपं प्रिया नमसा
 बर्हिः अर्च्छयंत नः मित्रावरुणौ अधृष्टं हृदिः यत्वां वरुण्यं सु-
 दानू ॥२॥ आ यातं मित्रावरुणा सुः शस्ति उपं प्रिया नमसा
 हूयमाना सं यौ अप्रः ऽस्यः अपसाः इव जनान् श्रुधिः यतः चित्
 यतथः महिः त्वा ॥३॥ अश्वान या वाजिनां पूतः बंधूः ऋता यत्
 गर्भे अदितिः भरथी प्र या महि महांतां जायमाना घोरा मतीय

अ० ५. अ० १. व० ११.] ॥ ४२४ ॥ [म० ६. अ० ६. सू० ६८.

रिपवे निदीधुः०॥४॥ विश्वे यत्वां मंहना मंदमानाः क्षत्रं देवासः
अदधुः सऽजोषाः परि यत् भूथः रोदसी चित् उर्वी संति स्पशः
अदब्धासः अमूराः॥५॥९॥ ता हि क्षत्रं धारयेथे अनु दून दहेथे
सानुं उपमात् स इव द्योः दृहः नक्षत्रः उत विश्वऽदेवः भूमिं आ
अतान द्यां धासिना आयोः॥६॥ ता विषं धेथे जठरं पृणथे आ
यत् सन्न सऽभृतयः पृणंति न मृथंते युवतयः अवाताः वि यत्
पयः विश्वऽजिन्वा भरति॥७॥ ता जिह्वा सदै आ इदं सुऽमेधाः
आ यत्वां सत्यः अरतिः ऋते भूत् तत्वां महिस्त्वं घृतऽअन्नौ
अस्तु युवं दाशुषे वि चयिष्टं अंहः॥८॥ प्र यत्वां मित्रावरुणा
स्पृधन् प्रिया धाम युवऽधिता मिनंति न ये देवासः ओहसा न
मतीः अयज्ञऽसाचः अप्यः न पुत्राः॥९॥ वि यत्वाचं कीस्तासः
भरति शंसंति केचित् निऽविदः मनानाः आतवां ब्रवाम सत्यानि
उक्थान किं देवेभिः यत्थः महिस्त्वा॥१०॥ अयोः इत्या वां छ-
दिषः अभिष्टौ युवोः मित्रावरुणौ अस्कृधोयु अनु यत् गावः
स्फुरान् ऋजिषं धृष्णुं यत् रणे वृषणं युनजन्॥११॥१०॥

॥६८॥ शुष्टी वां यज्ञः उतऽयतः सऽजोषाः मनुष्वत् वृक्तऽब-
हिषः यजथे आ यः इंद्रावरुणौ इषे अद्य महे सुम्नाय महे आऽव-
वर्तत्॥१॥ ता हि श्रेष्ठा देवऽताता तुजा शूराणां शविष्ठा ता हि
भूतं मघोनां मंहिष्ठा त्रुविऽशुष्मा ऋतेन वृत्रऽतुरा सर्वऽसेना
॥२॥ ता गृणीहि नमस्येभिः शूषेः सुम्नेभिः इंद्रावरुणा चक्राना
वज्रेण अन्यः शवसा हंति वृत्रं सिसंक्ति अन्यः वृजनेषु विप्रः॥३॥
माः च यत् नरः च ववृधंत विश्वे देवासः नरां स्वऽगूताः प्र एभ्यः
इंद्रावरुणा महिस्त्वा द्यौः च पृथिवि भूतं उर्वी॥४॥ सः इत् सु-

अ० ५. अ० १. व० १३.] ॥ ४२५ ॥ [म० ६. अ० ६. सू० ६९.

ऽदानुः स्वऽवान ऋतऽवा इन्द्रा यः वा वरुणा दाशति त्मन् इषा
सः द्विषः तरेत् दास्वान वंसत् रयिं रयिऽवतः च जनान् ॥ ५ ॥ ११ ॥
यं युवं दाशुऽअध्वराय देवा रयिं धत्थः वसुऽमन्तं पुरुऽक्षुं अस्मे सः
इन्द्रा वरुणौ अपि स्यात् प्र यः भनक्ति वनुषां अशस्तीः ॥ ६ ॥
उत नः सुऽचाचः देवऽगोपाः सूरिऽभ्यः इन्द्रा वरुणा रयिः स्यात्
येषां शुष्मः पृतनासु सहान प्र सद्यः द्युम्ना तिरते ततुरिः ॥ ७ ॥
नु नः इन्द्रा वरुणा गृणाना पृक्तं रयिं सौश्रवसाय देवा इत्या गृ-
णन्तः महिनस्य शर्धेः अपः न नावा दुऽइता तरेम ॥ ८ ॥ प्रसंऽराजै
बृहते मन्मनु प्रियं अर्चं देवाय वरुणाय सऽप्रथः अयं यः उर्वी
महिना महिऽव्रतः क्रत्वा विऽभाति अजरः न शोचिषा ॥ ९ ॥
इन्द्रा वरुणा सुतऽपौ इमं सुतं सोमं पिबतं मद्यं धृतऽव्रता युवोः
रथः अध्वरं देवऽवीतये प्रति स्वसरं उप याति पीतये ॥ १० ॥ इन्द्रा-
वरुणा मधुमतऽतमस्य वृष्णः सोमस्य वृषणा आ वृषेथा इदं वा
अंधः परिऽसिक्तं अस्मे आऽसद्य अस्मिन् बर्हिषि मादयेथां
॥ ११ ॥ १२ ॥

॥ ६९ ॥ सं वा कर्मणा सं इषा हिनो मि इन्द्रा विष्णू अपसः पारे
अस्य जुषेथा यज्ञं द्रविणं च धत्तं अरिष्टैः नः पथिऽभिः पारयता
॥ १ ॥ या विश्वासां जनिता मतीनां इन्द्रा विष्णू कलशा सोम-
ऽधाना प्रवांगिरः शस्यमानाः अवन्तु प्र स्तोमासः गीयमानासः
अकैः ॥ २ ॥ इन्द्रा विष्णू मदऽपती० मदानां आ सोमं यातं द्रविणो
दधाना सं वा अजन्तु अक्तुऽभिः मतीनां सं स्तोमासः शस्यमा-
नासः उक्थेः ॥ ३ ॥ आ वां अश्वासः अभिमातिऽसहः इन्द्रा विष्णू
सधुऽमादः वहन्तु जुषेथा विश्वा हवना मतीनां उप ब्रह्माणि शृ-

अ० ५. अ० १. व० १४.]

॥ ४२६ ॥

[म० ६. अ० ६. सू० ७०.]

णुतं गिरः मे ॥४॥ इंद्राविष्णू तत् पनयाय्यं वां सोमस्य मदे उरु
चक्रमाथे अकृणुतं अंतरिक्षं वरीयः अप्रथतं जीवसे नः रजांसि
॥५॥ इंद्राविष्णू हविषा ववृधाना अयंऽअह्वाना नमसा रात-
ऽह्व्या घृतऽआसुती० द्रविणं धत्तं असे समुद्रः स्यः कलशः सो-
मऽधानः ॥६॥ इंद्राविष्णू पिबतं मध्वः अस्य सोमस्य दत्ता जठरं
पृणेषां आ वां अंधांसि मदिराणि अगमन् उप ब्रह्माणि शृणुतं
हव मे ॥७॥ उभा जिग्यथुः न परा जयेथे न परा जिग्ये कतरः च न
एनोऽइंद्रः च विष्णो यत् अपस्पृधेषां वेधा सहस्रं वितत् ऐरये-
थां ॥ ८ ॥ १३ ॥

॥७०॥ घृतऽवती० भुवनानां अभिऽश्रिया उर्वी पृथ्वी मधु-
ऽदुधे० सुऽपेशसा द्यावापृथिवी वरुणस्य धर्मणा विऽस्कंभिते०
अजरे भूरिऽरेतसा ॥१॥ असंश्रंती भूरिऽधारे० पयस्वती घृतं दु-
हाते सुऽकृते शुचिऽव्रते० राज्ञी अस्य भुवनस्य रोदसी असे
रेतः सिंचतं यत् मनुऽहितं ॥२॥ यः वां ऋजवे क्रमणाय रोदसी
मते ददाश धिषणे सः साधति प्रप्रऽजाभिः जायते धर्मणः परि
युवोऽसिक्ता विषुऽरूपाणि सऽव्रता ॥३॥ घृतेन द्यावापृथिवी
अभिऽवृते० घृतऽश्रिया घृतऽपृचा घृतऽवृधा उर्वी पृथ्वी होतृ-
ऽव्यूहं पुरऽहिते० ते इत् विप्राः ईळते सुखं इष्टये ॥४॥ मधु नः द्या-
वापृथिवी मिमिक्षतां मधुऽश्रुतां मधुऽदुधे० मधुऽव्रते० दधाने
यज्ञं द्रविणं च देवतां महि श्रवः वाजं असे सुऽवीर्यं ॥५॥ ऊजं नः
द्यौः च पृथिवी च पिन्वतां पिता माता विश्वऽविदा सुऽदंससा
संऽरराणे० रोदसी विश्वऽशंभुवासनि वाजं रयिं असे संऽन्वतां
॥ ६ ॥ १४ ॥

अ० ५. अ० १. व० १६.] ॥ ४२७ ॥ [म० ६. अ० ६. सू० ७२.]

॥ ७१ ॥ उ॒त ऊं॑ स्यः दे॒वः स॒वि॒ता हि॒र॒ण्य॒या बा॒हू अ॒यं स॒ स॒-
व॒नाय॑ सु॒ऽऋतुः॑ घृ॒तेन॑ पा॒णी अ॒भि प्रु॒णुते॑ म॒खः यु॒वा सु॒ऽदक्षः॑
रज॑सः वि॒ऽध॒र्म॒णि ॥ १ ॥ दे॒वस्य॑ व॒यं स॒वि॒तुः स॒र्वी॒म॒नि श्रेष्ठे॑ स्या॒म
व॒सु॒नः च॒ दा॒वने॑ यः वि॒श्वस्य॑ द्वि॒ऽपदः॑ यः च॒तुः॒ऽपदः॑ नि॒ऽवे॒शने॑
प्र॒ऽस॒वे च॒ अ॒सि॒ भू॒मनः॑ ॥ २ ॥ अ॒द॒व्ये॒भिः स॒वि॒तः पा॒युऽभिः॑ त्वं शि॒-
वे॒भिः अ॒द्य परि॑ पा॒हि॒नः ग॒यं हि॒र॒ण्य॒ऽजिह्वः॑ सु॒वि॒ताय॑ न॒व्य॒से रक्ष॑
मा॒किः नः॑ अ॒घ॒ऽशंसः॑ ई॒शत॑ ॥ ३ ॥ उ॒त ऊं॑ स्यः दे॒वः स॒वि॒ता द॒मूनाः॑
हि॒र॒ण्य॒ऽपा॒णिः प्र॒ति॒ऽदोषं॑ अ॒स्थात् अ॒यः॒ऽह॒नुः य॒ज॒तः म॒न्द्र॒ऽजि॒-
ह्वः आ॒दा॒शु॒षे सु॒व॒ति भू॒रि वा॒मं ॥ ४ ॥ उ॒त ऊं॑ अ॒यान॑ उ॒प॒व॒क्ता॒-
ऽइ॒व बा॒हू हि॒र॒ण्य॒या स॒वि॒ता सु॒ऽप्र॒ती॒का दि॒वः रो॒हा॒ंसि अ॒रु॒ह॒त्
पृ॒थि॒व्याः अ॒री॒र॒म॒त् प॒त॒य॒त् क॒त् चि॒त् अ॒भ॒व॑ ॥ ५ ॥ वा॒मं अ॒द्य स॒-
वि॒तः वा॒मं ऊं॑ श्वः दि॒वे॒ऽदि॒वे वा॒मं अ॒स्म॒भ्यं सा॒वीः वा॒मस्य॑ हि
क्ष॒य॒स्य दे॒व भू॒तैः अ॒या धि॒या वा॒म॒ऽभाजः॑ स्या॒म ॥ ६ ॥ १५ ॥

॥ ७२ ॥ इं॒द्रा॒सी॒मा म॒हि॒त॒त् वां म॒हि॒ऽत्वं यु॒वं म॒हा॒नि प्र॒थ॒मा॒नि
च॒क्र॒थुः यु॒वं सू॒र्यं वि॒वि॒द॒थुः यु॒वं स्वः॑ वि॒श्वा॒ त॒मा॒ंसि अ॒ह॒तं नि॒दः
च॒ ॥ १ ॥ इं॒द्रा॒सी॒मा वा॒स॒य॒थः उ॒ष॒सं उ॒त् सू॒र्यं न॒य॒थः ज्यो॒ति॒षा सह॑
उ॒प॒द्यां स्क्व॑भ॒थुः स्क्व॑भ॒नेन॑ अ॒प्र॒थ॒तं पृ॒थि॒वी मा॒त॒रं वि॑ ॥ २ ॥ इं॒द्रा॒सी॒-
मा अ॒हिं अ॒पः प॒रि॒ऽस्थां ह॒थः वृ॒चं अ॒नु वां द्यौः अ॒म॒न्य॒त् प्र अ॒-
णी॒ंसि ऐ॒र॒य॒तं न॒दीनां॑ आ॒ स॒मु॒द्रा॒णि प॒प्र॒थुः पु॒रु॒णि ॥ ३ ॥ इं॒द्रा॒सी॒-
मा प॒क्कं आ॒मा॒सु अ॒न्तः नि॒ ग॒वां इ॒त् द॒ध॒थुः व॒क्ष॒णा॒सु ज॒गृ॒भ॒थुः
अ॒न॒पि॒ऽन॒डं आ॒सु रु॒श॒त् चि॒वा॒सु ज॒ग॒ती॒षु अ॒न्तः ॥ ४ ॥ इं॒द्रा॒सी॒मा
यु॒वं अ॒ंग॒ त॒रु॒चं अ॒प॒त्य॒ऽसा॒चं श्रु॒त्यं रा॒थे यु॒वं शु॒ष्मं न॒यै च॒र्ष॒णि॒-
ऽभ्यः॑ सं वि॒व्य॒थुः पृ॒त॒ना॒ऽस॒ह उ॒या ॥ ५ ॥ १६ ॥

॥७३॥ यः अद्रिऽभित् प्रथमऽजाः क्षृतऽवा बृहस्पतिः आंगि-
रसः हविष्मान् द्विर्हऽज्मा प्राघर्मऽसत् पिता नः आ रोदसी-
वृषभः रोरवीति ॥१॥ जनाय चित् यः ईवते ऊं लोकं बृहस्पतिः
देवऽहूतौ चकारंघ्नन् वृचाणि विपुरः दर्दरीति जयन् शत्रून् अ-
मित्रान् पृतऽसु सहन् ॥२॥ बृहस्पतिः सं अजयत् वसूनि महः
व्रजान् गोऽमन्तः देवः एषः अपः सिसासन् स्वः अप्रतिऽइतः
बृहस्पतिः हन्ति अमित्रं अकैः ॥३॥ १७॥

॥७४॥ सोमारुद्रा धारयेथां असुर्यं प्र वां इष्टयः अरं अश्रुवन्तु
दमेऽदमे सप्र रत्ना दधाना शं नः भूतं द्विऽपदे शं चतुःऽपदे ॥१॥
सोमारुद्रा वि वृहत् विषूची अमीवा या नः गयं आऽविवेशं
आरे बाधेथां निऽक्षतिं पराचैः अस्मे भद्रा सौश्रवसानि संतु
॥२॥ सोमारुद्रा युवं एतानि अस्मे विश्वा तनूषु भेषजानि धत्तं
अवस्यतं मुंचतं यत् नः अस्ति तनूषु बद्धं कृतं एनः अस्सत् ॥३॥
तिग्मऽआयुधौ तिग्मऽहेती० सुऽशेवौ सोमारुद्रौ इह सुमृळतं
नः प्र नः मुंचतं वरुणस्य पाशात् गोपायतं नः सुऽमनस्यमाना
॥ ४ ॥ १८ ॥

॥७५॥ जीमूतस्यऽइव भवति प्रतीकं यत् वर्मी याति सऽमदां
उपऽस्थे अनाविद्धया तन्वा जयत्वं सः त्वा वर्मेणः महिमा पिपतु
॥१॥ धन्वना गाः धन्वना आजिं जयेम धन्वना तीव्राः सऽमदः
जयेम धनुः शत्रोः अपऽक्वामं कृणोति धन्वना सर्वाः प्रऽदिशः ज-

येम ॥२॥ वृक्ष्यंतीऽइव इत् आ गनीगंति कर्णं प्रियं सखायं परि-
 ऽसस्वजाना योषाऽइव शिंक्ते विऽतता अधि धन्वंन् ज्या इयं
 समने पारयती ॥३॥ ते आऽचरती० समनाऽइव योषा माता-
 ऽइव पुत्रं विभृतां उपऽस्थे अपं शत्रून् विध्यतां संऽविदाने०
 आत्नीं इमे विऽस्फुरंती० अमिचान ॥४॥ बह्वीनां पिता बहुः
 अस्य पुत्रः चिश्वा कृणोति समना अवऽगत्य इषुऽधिः संकाः पृ-
 तनाः च सवोः पृष्ठे निऽनेङ्घ्रः जयति प्रऽसूतः ॥५॥ १९॥ रथे तिष्ठन्
 नयति वाजिनः पुरः यत्रऽयत्र कामयते सुऽसारथिः अभीष्टूनां
 महिमानं पनायत मनः पश्चात् अनु यच्छंति रश्मयः ॥६॥ तीव्रान्
 घोषान् कृण्वते वृषऽपाणयः अश्वाः रथेभिः सह वाजयंतः अव-
 ऽक्रामंतः प्रऽपदैः अमिचान क्षिणंति शत्रून् अनपऽव्ययंतः ॥७॥
 रथऽवाहनं हविः अस्य नाम यत्र आयुधं निऽहितं अस्य वर्म तत्र
 रथं उप शग्मं सदेम विश्वाहा वयं सुऽमनस्यमानाः ॥८॥ स्वा-
 दुऽसंसदः पितरः वयऽधाः कृच्छेऽश्रितः शक्तिऽवंतः गभीराः
 चित्रऽसेनाः इषुऽबलाः अमृधाः सतऽवीराः उरवः वातऽसहाः
 ॥९॥ ब्राह्मणासः पितरः सोम्यासः शिवे नः द्यावापृथिवी अने-
 हसा पूषा नः पातु दुऽइतात् चृतऽवृधः रक्ष माकिः नः अघ-
 ऽशंसः ईशत ॥ १०॥ २०॥ सुऽपर्ण वस्ते मृगः अस्याः दंतः गोभिः
 संऽनेङ्घ्रा पतति प्रऽसूता यत्र नरः सं च वि च द्रवति तत्र असभ्यं
 इषवः शर्म यंसन ॥ ११॥ ऋजीते परिवृद्धि नः अश्मा भवतु नः तनूः
 सोमः अधिब्रवीतु नः अदितिः शर्म यच्छतु ॥ १२॥ आ जघंति सानू
 एषां जघनान् उप जिघ्रते अश्वऽअजनि प्रऽचेतसः अश्वान्
 समतऽसु चोदय ॥ १३॥ अहिऽइव भोगैः परि एति बाहुं ज्या-
 याः हेतिं परि बाधमानः हस्तऽघ्नः विश्वा वयुनानि विद्वान् पु-

अ० ५. अ० १. व० २२.] ॥ ४३० ॥ [म० ६. अ० ६. सू० ७५.

मान् पुमांसं परि पातु विश्वतः ॥ १४ ॥ आलं ऽ अक्ता या रुहं ऽ शी-
र्णी अथो यस्याः अयः मुखं इदं पर्जन्यं ऽ रेतसे इष्ट्वै देव्यै बृहत
नमः ॥ १५ ॥ २१ ॥ अवं ऽ मृष्टा परा पत शरव्ये ब्रह्मं ऽ संशिते गच्छ
अमित्रान् प्र पद्यस्व मा अमीषां कं च न उत् शिषः ॥ १६ ॥ यत्र
बाणाः सं ऽ पतन्ति कुमाराः विशिखाः ऽ इव तत्र नः ब्रह्मणः पतिः
अदितिः शर्म यच्छतु विश्वाहा शर्म यच्छतु ॥ १७ ॥ मर्माणि ते
वर्मणा छाद्यामि सोमः त्वा राजा अमृतेन अनु वस्तां उरोः व-
रीयः वरुणः ते कृणोतु जयंतं त्वा अनु देवाः मदंतु ॥ १८ ॥ यः नः स्वः
अरणः यः च निष्ठ्यः जिघांसति देवाः तं सर्वे धूर्वतु ब्रह्मं वर्म मम
अंतरं ॥ १९ ॥ २२ ॥ ६ ॥ ६ ॥

॥ इति षष्ठं मंडलं समाप्तं ॥

॥ पदपाठः ॥

॥ ओं ॥

॥ १ ॥ अग्निं नरः दीधितिऽभिः अरण्योः हस्तऽच्युती जनयन्त
 प्रऽशस्तं दूरेऽहशं गृहऽपतिं अथर्युं ॥ १ ॥ तं अग्निं अस्ते वसवः नि
 च्छुण्वन् सुऽप्रतिचक्षं अवसे कुतः चित् दक्षाय्यः यः दमे आसं
 नित्यः ॥ २ ॥ प्रऽइङ्गः अग्ने दीदिहि पुरः नः अजस्रया सूर्म्या यविष्ठ
 त्वां शश्वतः उप यन्ति वाजाः ॥ ३ ॥ प्र ते अग्नयः अग्निऽभ्यः वरं निः
 सुऽवीरासः शोऽनुचन्तं द्युऽमन्तः यच्च नरः संऽआसन्ते सुऽजाताः
 ॥ ४ ॥ दाः नः अग्ने धिया रयिं सुऽवीरं सुऽअपत्यं सहस्य प्रऽशस्तं
 न यं यावा तरति यातुऽमावान् ॥ ५ ॥ २३ ॥ उप यं एति युवतिः
 सुऽदक्षं दोषा वस्तोः हविष्मती घृताची उप स्वा एनं अरमतिः
 वसुऽयुः ॥ ६ ॥ विश्वाः अग्ने अपं दह अरातीः येभिः तपःऽभिः
 अदहः जरुथं प्र निऽस्वरं चातयस्व अमींवां ॥ ७ ॥ आ यः ते अग्ने
 इधते अनीकं वसिष्ठ शुक्र दीदिऽवः पार्वक उतो नः एभिः स्त-
 वथैः इह स्याः ॥ ८ ॥ वि ये ते अग्ने भेजिरे अनीकं मतीः नरः पि-
 त्वासः पुरुऽचा उतो नः एभिः सुऽमनाः इह स्याः ॥ ९ ॥ इमे नरः
 वृत्रऽहत्येषु शूराः विश्वाः अदेवीः अभि संतु मायाः ये मे धियै
 पनयन्त प्रऽशस्तां ॥ १० ॥ २४ ॥ मा शूने अग्ने नि सदा म नृणां मा
 अशेषसः अवीरता परि त्वा प्रजाऽवतीषु दुर्योसु दुर्य ॥ ११ ॥ यं
 अश्वी नित्यं उपऽयाति यज्ञं प्रजाऽवन्तं सुऽअपत्यं क्षयं नः स्व-
 ५ ऽजन्मना शेषसा ववृधानं ॥ १२ ॥ पाहि नः अग्ने रक्षसः अजुष्टात्

पाहि धूर्तेः अररुषः अघऽयोः त्वा युजा पृतनाऽयून् अभि स्यां
 ॥१३॥ सः इत् अग्निः अग्नीन् अति अस्तु अन्यान् यत्र वाजी तनयः
 वीकुऽपाणिः सहस्रऽपाथाः अक्षरा संऽएति ॥१४॥ सः इत्
 अग्निः यः वनुष्यतः निऽपाति संऽएद्वारं अंहसः उरुष्यात् सु-
 ऽजातासः परि चरन्ति वीराः ॥१५॥ २५॥ अयं सः अग्निः आऽहु-
 तः पुरुऽचा यं ईशानः सं इत् इंधे हविष्मान् परि यं एति अध्वरेषु
 होता ॥१६॥ त्वे अग्ने आऽहवनानि भूरि ईशानासः आ जुहुयाम
 नित्या उभा कृण्वन्तः वहतू मियेधे ॥१७॥ इमो अग्ने वीतऽते मा-
 नि हव्या अजस्रः वक्षि देवऽताति अच्छ प्रति नः ई सुरभीणि
 व्यन्तु ॥१८॥ मा नः अग्ने अवीरते परा दाः दुऽवाससे अमृतये
 मा नः अस्यै मा नः क्षुधे मा रक्षसे ऋतऽवः मा नः दमे मा वने
 आ जुहूर्थाः ॥१९॥ नु मे ब्रह्माणि अग्ने उत् शशाधि त्वं देव मघ-
 वन्तऽभ्यः सुसूदः रातौ स्याम उभयासः आ ते यूयं पात स्वस्ति-
 ऽभिः सदा नः ॥२०॥ २६॥ त्वं अग्ने सुऽहवः रणऽसंहक सुऽदीती
 सूनो सहस्रः दिदीहि मा त्वे सचा तनये नित्ये आ धक् मा वीरः
 अस्मत् नर्यैः वि दासीत् ॥२१॥ मा नः अग्ने दुऽभृतये सचा एषु
 देवऽईद्वेषु अग्निषु प्र वोचः मा ते अस्मान् दुऽमृतयः भृमात्
 चित् देवस्य सूनो सहस्रः नशन्त ॥२२॥ सः मर्तः अग्ने सुऽअनीक
 रेवान् अमर्त्ये यः आऽजुहोति हव्यं सः देवता वसुऽवनि दधाति
 यं सूरिः अग्नीं पृच्छमानः एति ॥२३॥ महः नः अग्ने सुवितस्य
 विद्वान् रयिं सूरिऽभ्यः आ वह बृहन्तं येन वयं सहसाऽवन् मदेम
 अविऽक्षितासः आयुषा सुऽवीराः ॥२४॥ नु मे ब्रह्माणि अग्ने
 उत् शशाधि त्वं देव मघवन्तऽभ्यः सुसूदः रातौ स्याम उभयासः
 आ ते यूयं पात स्वस्ति ऽभिः सदा नः ॥२५॥ २७॥ १॥

॥ २ ॥ जुषस्वनः संऽइधं अग्ने अद्य शोचं बृहत् यजतं धूमं च-
 खन् उप स्पृश दिव्यं सानु स्तूपैः सं रश्मिऽभिः ततनः सूर्यस्य
 ॥ १ ॥ नराशंसस्य महिमानं एषां उप स्तोषाम यजतस्य यज्ञैः ये
 सुऽक्रतवः शुचयः धियंऽधाः स्वदैति देवाः उभयानि हव्या ॥ २ ॥
 ईळेन्यं वः असुरं सुऽदक्षं अंतः दूतं रोदसी सत्यऽवाचं मनुष्यत्
 अग्निं मनुना संऽइडं सं अध्वराय सदै इत् महेम ॥ ३ ॥ सपर्यवः
 भरमाणाः अभिऽञ्जु प्र वृजते नमसा बर्हिः अग्नौ आऽजुहानाः
 घृतऽपृष्ठं पृषत्ऽवत् अध्वर्यवः हविषा मर्जयध्वं ॥ ४ ॥ सुऽआध्यः
 वि दुरः देवऽयंतः अशिअयुः रथऽयुः देवऽताता पूर्वी शिषुं न
 मातरा रिहाणे सं अयुवः न समनेषु अंजन् ॥ ५ ॥ १ ॥ उत योष-
 णे दिव्ये मही नः उषसानक्ता सुदुघाऽइव धेनुः बर्हिऽसदा
 पुरुऽहूते मघोनी आ यज्ञिये सुविताय अयेतां ॥ ६ ॥ विप्रा
 यज्ञेषु मानुषेषु कारू मन्ये वां जातऽवेदसा यजध्वे ऊर्ध्व नः अ-
 ध्वरं कृतं हवेषु ता देवेषु वनथः वार्याणि ॥ ७ ॥ आ भारती भार-
 तीभिः सऽजोषाः इळा देवैः मनुष्येभिः अग्निः सरस्वती सार-
 स्वतेभिः अर्वाक् तिस्रः देवीः बर्हिः आ इदं सदंतु ॥ ८ ॥ तत् नः
 तुरीयं अध पोषथित्नु देवं त्वष्टः वि रराणः स्यस्व यतः वीरः
 कर्मण्यः सुऽदक्षः युक्तऽयावा जायते देवऽकामः ॥ ९ ॥ वनस्पते
 अव सृज उप देवान् अग्निः हविः शमिता सृदयाति सः इत् ऊं
 होता सत्यऽतरः यजाति यथा देवानां जनिमानि वेद ॥ १० ॥ आ
 याहि अग्ने संऽइधानः अर्वाङ् इंद्रेण देवैः सऽरथं तुरेभिः बर्हिः नः
 आस्तां अदितिः सुऽपुत्रा स्वाहा देवाः अमृताः मादयन्तां ॥ ११ ॥ २ ॥

॥ ३ ॥ अग्निं वः देवं अग्निऽभिः सऽजोषाः यजिष्ठं दूतं अध्वरे

कृणुध्वं यः मर्त्येषु निऽध्रुविः ऋतऽवा तपुःऽमूर्धा घृतऽअन्नः
पावकः ॥ १ ॥ प्रीयत् अश्वः न यवसे अविष्यन् यदा महः संऽव-
रणात् वि अस्थात् आत् अस्य वातः अनु वाति शोचिः अध स्म
ते व्रजनं कृष्णं अस्ति ॥ २ ॥ उत् यस्य ते नवऽजातस्य वृष्णः अग्ने
चरन्ति अजराः इधानाः अच्छ द्यां अरुषः धूमः एति सं दूतः अग्ने
ईयसे हि देवान् ॥ ३ ॥ वि यस्य ते पृथिव्यां पाजः अश्वेत् तृषु यत्
अन्ना संऽअवृक्त जैभैः सेनाऽइव सृष्टा प्रऽसितिः ते एति यवं न
दस्म जुह्वा विवेक्षि ॥ ४ ॥ तं इत् दोषा तं उषसि यविष्ठं अग्निं अन्यं
न मर्जयन्त नरः निऽशिशाः अतिथिं अस्य योनौ दीदाय शो-
चिः आऽहुतस्य वृष्णः ॥ ५ ॥ ३ ॥ सुऽसंहक् ते सुऽअनीक प्रतीकं
वि यत् रुक्मः न रोचसे उपाके दिवः न ते तन्यतुः एति शुष्मः
चिचः न सूरः प्रति चक्षि भानुं ॥ ६ ॥ यथा वः स्वाहा अग्नये दा-
शेम परि इळाभिः घृतवत्ऽभिः च हव्यैः तेभिः नः अग्ने अमितैः
महःऽभिः शतं पूःऽभिः आर्यसीभिः नि पाहि ॥ ७ ॥ याः वा ते
सन्ति दाशुषे अधृष्टाः गिरः वा याभिः नृऽवतीः उरुथाः ताभिः
नः सूतो सहस्रः नि पाहि स्मत् सूरीन् जरितृन् जातऽवेदः ॥ ८ ॥
निः यत् पूताऽइव स्वऽधितिः शुचिः गात् स्वया कृपा तन्वा रो-
चमानः आ यः माचोः उशेन्यः जनिष्ट देवऽयज्याय सुऽक्रतुः पा-
वकः ॥ ९ ॥ एता नः अग्ने सौभगा दिदीहि अपि क्रतुं सुऽचेतसं
वतेम विश्वा स्तोतुऽभ्यः गृणते च संतु यूयं पात स्वस्तिऽभिः
सदा नः ॥ १० ॥ ४ ॥

॥ ४ ॥ प्रवः शुक्राय भानवे भरध्वं हव्यं मतिं च अग्नये सुऽपूतं यः
दैवानि मानुषा जनुषि अन्तः विश्वानि विचनानि जिगाति ॥ १ ॥ सः

गृत्सः अग्निः तरुणः चित् अस्तु यतः यविष्ठः अजनिष्ट मातुः सं
 यः वना युवते शुचिऽदन् भूरि चित् अन्ना सं इत् अन्ति सद्यः ॥२॥
 अस्य देवस्य संऽसदि अनीके यं मतीसः श्येतं जगृभे नि यः गृभं
 पौरुषेयी उवोच दुऽओकं अग्निः आयवे शुशेच ॥३॥ अयं क-
 विः अकविषु प्रऽचेताः मतेषु अग्निः अमृतः नि धायि सः मा नः
 अत्र जुहुरः सहस्वः सदा ते सुऽमनसः स्याम ॥४॥ आ यः योनिं
 देवऽकृतं ससाद क्रत्वा हि अग्निः अमृतान् अतारीत् तं ओषधीः
 च वनिनः च गर्भं भूमिः च विश्वऽधाय सं बिभर्ति ॥५॥५॥ ईशे हि
 अग्निः अमृतस्य भूरः ईशे रायः सुऽवीर्यस्य दातोः मा त्वा वयं स-
 हसाऽवन् अवीराः मा अप्सवः परि सदाम मा अदुवः ॥६॥ प-
 रिऽसद्यं हि अरण्यस्य रेक्कः नित्यस्य रायः पतयः स्याम न शेषः
 अग्ने अन्यऽजातं अस्ति अचेतानस्य मा पथः वि दुष्मः ॥७॥ न हि
 यभाय अरण्यः सुऽशेवः अन्यऽउदर्यः मनसा मंत वै ऊं अध चित्
 ओकः पुनः इत् सः एति आ नः वाजी अभीषाट एतु नव्यः ॥८॥
 त्वं अग्ने वनुष्यतः नि पाहि त्वं ऊं नः सहसाऽवन् अवद्यात् सं
 त्वा ध्वस्मन्ऽवत् अभि एतु पार्थः सं रयिः स्पृहयार्थः सहस्री
 ॥९॥ एता नः अग्ने सौभगा दिदीहि अपि क्रतुं सुऽचेतं सं वतेम
 विश्वा स्तोतुऽभ्यः गृणते च संतु यूयं पात स्वस्तिऽभिः सदा नः
 ॥१०॥६॥

॥५॥ प्र अग्रये तवसे भरध्वं गिरं दिवः अरतये पृथिव्याः यः
 विश्वेषां अमृतानां उपऽस्थे वैश्वानरः ववृधे जागृवत्ऽभिः ॥१॥
 पृष्टः दिवि धायि अग्निः पृथिव्यां नेता सिंधूनां वृषभः स्त्रियानां
 सः मानुषीः अभि विशः विभाति वैश्वानरः ववृधानः वरेण ॥२॥

त्वत्भिया विशः आयन् असिक्नीः असमनाः जहतीः भोजनानि
 वैश्वानर पूरवे शोशुचानः पुरः यत् अग्ने दुरयन् अदीदेः ॥३॥ तव
 त्रिधातुं पृथिवी उत द्यौः वैश्वानर व्रतं अग्ने सचंत त्वं भासा रो-
 दसी आ ततंथ अजस्रेण शोचिषा शोशुचानः ॥४॥ त्वं अग्ने ह-
 रितः वावशानाः गिरः सचंते धुनयः घृताचीः पतिं कृधीनां रु-
 ध्यं रयीणां वैश्वानरं उषसां केतुं अह्नां ॥५॥ ७॥ त्वे असुर्यं वसवः
 नि ऋण्वन् क्रतुं हि ते मित्रं ऽमहः जुषंतं त्वं दस्यून् ओकसः अग्ने
 आजः उरु ज्योतिः जनयन् आर्याय ॥६॥ सः जायमानः परमे
 विऽओमन् वायुः न पार्थः परि पासि सद्यः त्वं भुवना जनयन्
 अभि क्रान् अपत्याय जातं ऽवेदः दृश्यन् ॥७॥ तां अग्ने अस्मे
 इषं आ ईरयस्व वैश्वानर द्युऽमतीं जातं ऽवेदः यया राधः पिन्व-
 सि विश्वं ऽवार पृथुश्रवः दाशुषे मर्त्याय ॥८॥ तं नः अग्ने मघवत्-
 ऽभ्यः पुरुऽक्षं रुयिं नि वाजं श्रुत्य युवस्व वैश्वानर महि नः शर्म
 यच्छ रुद्रेभिः अग्ने वसुं ऽभिः सुऽजोषाः ॥९॥ ८॥

॥६॥ प्र संऽराजः असुरस्य प्रऽशस्तिं पुंसः कृधीनां अनुऽमा-
 द्यस्य इंद्रस्य ऽइव प्र तवसः कृतानि वंदे दाहं वंदमानः विवक्ति
 ॥१॥ कविं केतुं धासिं भानुं अद्रेः हिन्वति शं राज्यं रोदस्योः पुरं-
 ऽदुरस्य गीः ऽभिः आ विवासे अग्नेः व्रतानि पूर्या महानि ॥२॥
 नि अक्रतून् यथिनः मृध्वाचः पृणीन् अश्रद्धान् अवृधान् अ-
 यज्ञान् प्रऽप्र तान् दस्यून् अग्निः विवाय पूर्वैः चकार अपरान्
 अयज्यून ॥३॥ यः अपाचीने तमसि मदतीः प्राचीः चकार नृ-
 ऽतमः शचीभिः तं ईशानं वस्वः अग्निं गृणीषे अनानतं दमयंतं
 पृतन्यून ॥४॥ यः देह्यः अनमयत् वधऽस्रैः यः अर्येऽपन्तीः उषसः

चकार सः निऽरुध्यं नहुषः यद्वाः अग्निः विशः चक्रे बलिऽहतः
 सहऽभिः ॥५॥ यस्य शर्मन् उप विश्वे जनासः एवैः तस्युः सुऽम-
 तिं भिक्षमाणाः वैश्वानरः वरं आ रोदस्योः आ अग्निः ससाद पि-
 चोः उपऽस्थं ॥६॥ आ देवः ददे बुध्या वसूनि वैश्वानरः उत्ऽईता
 सूर्यस्य आ समुद्रात् अवरात् आ परस्मात् आ अग्निः ददे दिवः
 आ पृथिव्याः ॥७॥९॥

॥७॥ प्र वः देवं चित् सहसानं अग्निं अश्वं न वाजिनं हिषे न-
 मःऽभिः भव नः दूतः अध्वरस्य विद्वान् त्मना देवेषु विविदे मि-
 तऽदुः ॥१॥ आ याहि अग्ने पथ्याः अनु स्वाः मद्रः देवानां सख्यं
 जुषाणः आ सानु शुष्मैः नदयन् पृथिव्याः जंभेभिः विश्वं उशधक्
 वनानि ॥२॥ प्राचीनः यज्ञः सुऽधितं हि बर्हिः प्रीणीते अग्निः
 ईळितः न होता आ मातरा विश्वऽवारि० हुवानः यतः यविष्ठ
 जज्ञिषे सुऽशेवः ॥३॥ सद्यः अध्वरे रथिरं जनंत मानुषासः वि-
 ऽचेतसः यः एषां विशां अधायि विशपतिः दुरोणे अग्निः मद्रः
 मधुऽवचाः ऋतऽवा ॥४॥ असादि वृतः वह्निः आऽजग्वान्
 अग्निः ब्रह्मा नृऽसर्दने विऽधर्ता द्यौः च यं पृथिवी ववृधाते आ
 यं होता यजति विश्वऽवारं ॥५॥ एते द्युम्नेभिः विश्वं आ अतिरंत
 मंच ये वा अरं नर्याः अतस्तन् प्र ये विशः तिरंत श्रोषमाणाः आ
 ये मे अस्य दीधयन् ऋतस्य ॥६॥ नु त्वां अग्ने ईमहे वसिष्ठाः ईशानं
 सूनो सहसः वसूनां इषं स्तोतुऽभ्यः मघवत्ऽभ्यः आनद यूयं
 पात स्वस्तिऽभिः सदा नः ॥७॥१०॥

॥८॥ इधे राजा सं अर्यः नमःऽभिः यस्य प्रतीकं आऽहुतं घृतेन

नरः हव्येभिः ईकृते सुऽबाधः आ अग्निः अग्रे उषसां अशेचि
 ॥१॥ अयं जुं स्यः सुऽमहान् अवेदि होता मद्रः मनुषः यद्वा अ-
 मिः वि भाः अकः० समृजानः पृथिव्यां कृष्णऽपविः ओषधीभिः
 ववसे ॥२॥ कयान् अग्ने वि वसः सुऽवृत्तिं कां जुं स्वधां ऋणवः
 शस्यमानः कदा भवेम पतयः सुऽदत्र रायः वन्तारः दुस्तरस्य सा-
 धोः ॥३॥ प्रऽप्र अयं अग्निः भरतस्य ऋणवे वि यत् सूर्यः न रोचते
 बृहत् भाः अभि यः पूरुं पृतनासु तस्थौ द्युतानः दैव्यः अतिथिः
 ऋशेच ॥४॥ असन् इत् त्वे आऽहवनानि भूरि भुवः विश्वेभिः
 सुऽमनाः अनीकैः स्तुतः चित् अग्ने ऋणिवे गृणानः स्वयं वर्धस्व
 तन्वं सुऽजात ॥५॥ इदं वचः शतऽसाः संऽसहस्रं उत् अग्रे ज-
 निषीष्ट द्विऽबर्हीः शं यत् स्तोतुऽभ्यः आपये भवाति द्युऽमत् अ-
 मीवऽचातनं रक्षाऽहा ॥६॥ नु त्वां अग्ने ईमहे वसिष्ठाः ईशानं
 सूनो सहस्रः वसूनां इषं स्तोतुऽभ्यः मघवत्ऽभ्यः आनृ यूयं
 पात स्वस्तिऽभिः सदानः ॥७॥ ११॥

॥१॥ अबोधि जारः उषसां उपऽस्थात् होता मद्रः कविऽतमः
 पावकः दधाति केतुं उभयस्य जंतोः हव्या देवेषु द्रविणं सुकृत्ऽसु
 ॥१॥ सः सुऽक्रतुः यः वि दुरः पृणीनां पुनानः अर्के पुरुऽभोजसं
 नः होता मद्रः विशां दमूनाः तिरः तमः दहशे राम्याणां ॥२॥ अ-
 मूरः कविः अदितिः विवस्वान् सुऽसंसत् मित्रः अतिथिः शि-
 वः नः चित्रऽभानुः उषसां भाति अग्रे अपां गर्भः प्रऽस्वः आ वि-
 वेश ॥३॥ ईक्रेत्यः वः मनुषः युगेषु समन्ऽगाः अशुचत् जात-
 ऽवेदाः सुऽसंहशा भानुना यः विऽभाति प्रति गावः संऽइधानं
 बुधत् ॥४॥ अग्ने याहि दूत्यं मा रिषण्यः देवान् अच्छं ब्रह्मऽकृतां

गुणेन सरस्वतीं मरुतः अश्विना अपः यक्षि देवान् रत्नऽधेयाय
विश्वान् ॥ ५ ॥ त्वां अग्ने संऽइधानः वसिष्ठः जरूथं हन् यक्षि राये
पुरंऽधिं पुरुऽनीथा जातऽवेदः जरस्व यूयं पात स्वस्तिऽभिः स-
दा नः ॥ ६ ॥ १२ ॥

॥ १० ॥ उषः न जारः पृथु पाजः अश्वेत् दविद्युतत् दीद्यत् शो-
शुचानः वृषा हरिः शुचिः आ भाति भासा धियः हिन्वानः उश-
तीः अजीगः ॥ १ ॥ स्वः न वस्तोः उषसां अरोचि यज्ञं तन्वानाः
उशिजः न मन्म अग्निः जन्मानि देवः आ वि विद्वान् द्रवत् दूतः
देवऽयावां वनिष्ठः ॥ २ ॥ अच्छ गिरः मतयः देवऽयंतीः अग्निं यं-
ति द्रविणं भिक्षमाणाः सुऽसंहर्षं सुऽप्रतीकं सुऽअंचं हव्यऽवाहं
अरतिं मानुषाणां ॥ ३ ॥ इदं नः अग्ने वसुऽभिः सऽजोषाः रुद्रं रु-
द्रेभिः आ वह बृहंतं आदित्येभिः अदितिं विश्वऽजन्यां बृहस्पतिं
ऋक्ऽभिः विश्वऽवारं ॥ ४ ॥ मंद्रं होतारं उशिजः यविष्ठं अग्निं
विशः ईळते अध्वरेषु सः हि क्षपाऽवान् अभवत् रयीणां अतंद्रः
दूतः यजथाय देवान् ॥ ५ ॥ १३ ॥

॥ ११ ॥ महान् असि अध्वरस्य प्रऽकेतः न ऋते तत् अमृताः
मादयंते आ विश्वेभिः सऽरथं याहि देवैः नि अग्ने होता प्रथमः
सद इह ॥ १ ॥ त्वां ईळते अजिरं दूत्याय हविष्मत् सदै इत् मानुषा-
सः यस्य देवैः आ असदः बर्हिः अग्ने अहानि अस्मै सुऽदिना भ-
वन्ति ॥ २ ॥ चिः चित् अक्तोः प्र चिकितुः वसूनि त्वे अंतः दाशुषे
मर्त्याय मनुष्यत् अग्ने इह यक्षि देवान् भव नः दूतः अभिशस्ति-
ऽपावां ॥ ३ ॥ अग्निः ईशे बृहतः अध्वरस्य अग्निः विश्वस्य हविषः

कृतस्य ऋतुं हि अस्य वसवः जुषंतं अथ देवाः दधिरे हव्यऽवाहं
॥४॥ आ अग्ने वह हविःऽअद्याय देवान् इंद्रऽज्येष्ठासः इह माद-
यन्तां इमं यज्ञं दिवि देवेषु धेहि यूयं पात स्वस्तिऽभिः सदा नः
॥५॥ १४॥

॥१२॥ अगन्म महा नमसा यविष्ठं यः दीदाय संऽइन्द्रः स्वे दु-
रोणे चित्रऽभानुं रोदसी अंतः उर्वी सुऽआहुतं विश्वतः प्रत्यंचं
॥१॥ सः महा विश्वा दुःऽइतानि सहान् अग्निः स्तवे दमे आ जा-
तऽवेदाः सः नः रक्षिषत् दुःऽइतात् अवद्यात् अस्मान् गृणतः
उत नः मघोनः ॥२॥ त्वं वरुणः उत मित्रः अग्ने त्वां वर्धति मति-
ऽभिः वसिष्ठाः त्वे वसु सुऽसनानि संतु यूयं पात स्वस्तिऽभिः
सदा नः ॥३॥ १५॥

॥१३॥ प्र अग्नये विश्वऽशुचं धियंऽधे असुरऽग्ने मन्म धीतिं
भरध्वं भरे हविः न बर्हिषि प्रीणानः वैश्वानराय यतये मतीनां
॥१॥ त्वं अग्ने शोचिषा शोशुचानः आ रोदसी अपृणाः जायमा-
नः त्वं देवान् अभिऽशंस्तेऽअमुंचः वैश्वानर जातऽवेदः महिऽत्वा
॥२॥ जातः यत् अग्ने भुवना वि अख्यः पशून् न गोपाः इर्यः परि-
ऽज्मा वैश्वानर ब्रह्मणे विंद गातुं यूयं पात स्वस्तिऽभिः सदा नः
॥३॥ १६॥

॥१४॥ संऽइधा जातऽवेदसे देवाय देवहूतिऽभिः हविःऽभिः
शुक्रऽशोचिषे नमस्विनः वयं दाशेम अग्नये ॥१॥ वयं ते अग्ने
संऽइधा विधेम वयं दाशेम सुऽस्तुती यजत्र वयं घृतेन अध्वरस्य

होतः वयं देव हविषा भद्रं शोचे ॥२॥ आ न देवेभिः उप देवऽहू-
तिं अग्ने याहि वषट्कृतिं जुषाणः तुभ्यं देवाय दार्शतः स्याम
यूयं पात स्वस्तिऽभिः सदा नः ॥३॥ १७ ॥

॥ १५ ॥ उपऽसद्याय मीळहुषे आस्ये जुहुत हविः यः नः नेदिष्ठं
आयं ॥ १ ॥ यः पंच चर्षणीः अभि निऽससाद दमेऽदमे कविः
गृहऽपतिः युवा ॥ २ ॥ सः नः वेदः अमात्यं अग्निः रक्षतु विश्वतः
उत अस्मान् पातु अंहसः ॥ ३ ॥ नवै नु स्तोमं अग्नये दिवः श्येनाय
जीजनं वस्वः कुवित् वनाति नः ॥ ४ ॥ स्याहाः यस्य श्रियः हशे
रयिः वीरऽवतः यथा अग्ने यज्ञस्य शोचतः ॥ ५ ॥ १८ ॥ सः इमां
वेतु वषट्कृतिं अग्निः जुषत नः गिरः यजिष्ठः हव्यऽवाहनः
॥ ६ ॥ नि त्वा नस्य विश्वते द्युऽमंतं देव धीमहि सुऽवीरं अग्ने
आऽहुत ॥ ७ ॥ क्षपः उमः च दीदिहि सुऽअग्नयः त्वया वयं सु-
ऽवीरः त्वं अस्मऽयुः ॥ ८ ॥ उप त्वा सातये नरः विप्रासः यंति धी-
तिऽभिः उप अक्षरा सहस्रिणी ॥ ९ ॥ अग्निः रक्षांसि सेधति शुक्र-
ऽशोचिः अमर्त्यः शुचिः पावकः ईड्याः ॥ १० ॥ १९ ॥ सः नः रा-
धांसि आ भर ईशानः सहसः यहो भगः च दातु वार्यं ॥ ११ ॥ त्वं
अग्ने वीरऽवत यशः देवः च सविता भगः दितिः च दाति वार्यं
॥ १२ ॥ अग्ने रक्ष नः अंहसः प्रति स्म देव रिषतः तपिष्ठैः अजरः
दह ॥ १३ ॥ अध मही नः आर्यसी अनाधृष्टः नृऽपीतये पूः भव
शतऽभुजिः ॥ १४ ॥ त्वं नः पाहि अंहसः दोषाऽवस्तः अघऽयतः
दिवा नक्तं अदाभ्य ॥ १५ ॥ २० ॥

॥ १६ ॥ एना वः अग्निं नमसा ऊर्जः नपातं आ हुवे प्रियं चे-

अ० ५. अ० २. व० २३.] ॥ १२ ॥ [म० ७. अ० १. सू० १७.

तिष्ठं अरतिं सुऽअध्वरं विश्वस्य दूतं अमृतं ॥ १ ॥ सः योजते अरुषा
विश्वऽभोजसा सः दुद्रवत् सुऽआहुतः सुऽब्रह्मा यज्ञः सुऽशमी
वसूनां देवं राधः जनानां ॥ २ ॥ उत् अस्य शोचिः अस्थात् आऽजु-
हानस्य मीळहुषः उत् धूमासः अरुषासः दिविऽस्पृशः सं अग्निं
इधते नरः ॥ ३ ॥ तं त्वा दूतं कृणमहे यशः ऽतमं देवान् आ वीतये वह
विश्वा सूतो सहसः मर्तुऽभोजना रास्व तत् यत् त्वा ईमहे ॥ ४ ॥
त्वं अग्ने गृहऽपतिः त्वं होता नः अध्वरे त्वं पोता विश्वऽवार प्र-
ऽचेताः यक्षि वेषि च वार्यै ॥ ५ ॥ कृधि रत्नं यजमानाय सुऽऋतो
त्वं हिरत्नऽधाः असि आ नः ऋते शिशीहि विश्वं ऋत्विजं सुऽशं-
सः यः च दक्षते ॥ ६ ॥ २१ ॥ त्वे अग्ने सुऽआहुत प्रियासः संतु सूर-
यः यन्तारः ये मघऽवानः जनानां ऊर्वान् दयंत गोनां ॥ ७ ॥ येषां
इळा घृतऽहंस्ता दुरोणे आ अपि प्राता निऽसीदति तान् चायस्व
सहस्य दुहः निदः यच्छ नः शर्म दीर्घऽश्रुत ॥ ८ ॥ सः मंद्रया च जि-
ह्या वह्निः आसा विदुः ऽतरः अग्ने रयिं मघवत् ऽभ्यः नः आ वह
हव्यऽदातिं च सूदय ॥ ९ ॥ ये राधांसि ददति अश्व्या मघा कामेन
श्रवसः महः तान् अंहसः पिपृहि पतुं ऽभिः त्वं शतं पूः ऽभिः य-
विष्ठ्य ॥ १० ॥ देवः वः द्रविणः ऽदाः पूर्णा विवष्टि आऽसि चं उत्
वा सिंचध्वं उप वा पृणध्वं आत् इत् वः देवः ओहते ॥ ११ ॥ तं हो-
तारं अध्वरस्य प्रऽचेतसं वह्निं देवाः अकृण्वत् दधाति रत्नं विधते
सुऽवीर्यं अग्निः जनाय दाश्रुषे ॥ १२ ॥ २२ ॥

॥ १७ ॥ अग्ने भवं सुऽसमिधा संऽइडः उत् वह्निः उर्विया वि
स्तृणीतां ॥ १ ॥ उत् द्वारः उशतीः वि श्रयंतां उत् देवान् उशतः आ
वह इह ॥ २ ॥ अग्ने वीहि हविषा यक्षि देवान् सुऽअध्वरा कृणुहि

जातुऽवेदः ॥३॥ सुऽअध्वरा क॒रति जा॒तुऽवे॒दाः यक्ष॑न् दे॒वान्
अ॒मृता॑न् पि॒प्रय॑त् च ॥४॥ वंस्व॑ वि॒श्वा वा॒र्याणि॑ प्रऽचेतः०
स॒त्याः भ॒वन्तु॑ आऽशिषः नः अ॒द्य ॥५॥ त्वां जुं॑ ते द॒धिरे॒ हव्य॑ऽवाहं
दे॒वासः अ॒ग्ने ऊ॒र्जः आ॒ नपा॑तं ॥६॥ ते ते दे॒वाय॑ दा॒शतः॑ स्या॒म म॒हः
नः रत्ना॑ वि द॒धः इ॒यानः॑ ॥७॥ २३ ॥ १॥

॥१८॥ त्वे॒ ह॒ यत् पि॒तरः॑ चि॒त् नः॑ इ॒न्द्र वि॒श्वा वा॒मा ज॒रितारः॑
अ॒स॒न्वन् त्वे॒ गावः॑ सुऽदु॒घाः त्वे॒ हि अ॒श्वाः त्वं व॑सु॒ देव॑ऽयत् व॒-
नि॒ष्ठः ॥१॥ रा॒जाऽइ॒व हि ज॒निऽभिः॑ क्षे॒षि ए॒व अ॒व द्युऽभिः॑ अ॒-
भि वि॒दुः क॒विः सन् पि॒शा गिरः॑ म॒घऽवन् गो॒भिः अ॒श्वैः त्वा॒-
ऽयत् शि॒शीहि॑ रा॒ये अ॒स्मान् ॥२॥ इ॒माः जुं॑ त्वा प॒स्पृधा॑नासः
अ॒व म॑न्द्राः गिरः दे॒वऽय॑तीं उ॒प॒स्युः अ॒र्वाची॑ ते प॒थ्या रा॒यः ए॒तु
स्या॒म ते सु॑ऽम॒तौ इ॒न्द्र श॑र्मन् ॥३॥ धे॒नुं न त्वा सु॑ऽय॒वसे॑ दु॒धुक्षन्॑ उ॒प॒
ब॒ह्माणि॑ स॒मृजे॑ व॒सिष्ठः॑ त्वां इ॒त् मे गो॑ऽप॒तिं वि॒श्वः आ॒ह आ॒ नः
इ॒न्द्रः सु॑ऽम॒तिं ग॑न्तु अ॒च्छ ॥४॥ अ॒र्णीसि॑ चि॒त् प॒प्रथा॑ना सु॑ऽदा॒से
इ॒न्द्रः गा॒धानि॑ अ॒कृणो॑त् सु॑ऽपा॒रा श॑र्ध॒तं शि॒म्युं उ॒चय॑स्य न॒व्यः शा॒पं
सि॒धूनां॑ अ॒कृणो॑त् अ॒शस्तीः॑ ॥५॥ २४॥ पु॒रो॒क्ठाः इ॒त् तु॒र्वशः॑ यक्षुः
आ॒सीत् रा॒ये म॒त्स्यासः॑ निऽशि॒ताः अ॒पिऽइ॒व श्रु॑ष्टिं च॒क्रुः भृ॒गवः॑
दु॒ह्यवः॑ च स॒खा स॒खाय॑ अ॒तर॑त् वि॒षूचोः॑ ॥६॥ आ प॒क्थासः॑ भ॒-
ल्गान॑सः भ॒नन्त॑ आ अ॒लि॒नासः॑ वि॒षा॒णिनः॑ शि॒वासः॑ आ यः अ॒-
न॑यत् स॒धऽमाः॑ आ॒र्यस्य॑ ग॒व्या तृ॒त्सुऽभ्यः॑ अ॒जग॑न् यु॒धा नृ॑न् ॥७॥
दुऽआ॒ध्यः अ॒दि॒तिं स्ने॒वय॑तः अ॒चेत॑सः वि ज॒गृभे॑ प॒रु॒णीं म॒हा
अ॒वि॒व्यक् पृ॒थि॒वीं प॒त्य॑मानः प॒शुः क॒विः अ॒शय॑त् चा॒र्य॑मानः
॥८॥ इ॒युः अ॒र्थं न निऽअ॒र्थं प॒रु॒णीं आ॒शुः च॒न इ॒त् अ॒भिऽपि॒त्वं

ज॒ग॒म॒सु॒ऽदा॒से॒ इ॒न्द्रः सु॒ऽतु॒कान् अ॒मि॒त्रान् अ॒र॒धय॒त् मानु॑षे व॒
 धि॒ऽवा॒चः ॥ ९॥ इ॒युः गा॒वः न य॒वसा॒त् अ॒गो॒पाः य॒था॒ऽकृ॒तं
 अ॒भि मि॒त्रं चि॒तासः पृ॒श्नि॒ऽगा॒वः पृ॒श्नि॒ऽनि॒प्रेषि॒तासः श्रु॒ष्टिं
 च॒क्रुः नि॒ऽयु॒तः र॒तयः च ॥ १० ॥ २५ ॥ ए॒कै॒ च यः विं॒शतिं च॒ अ॒व॒
 स्या॒ वैक॑र्णयोः ज॒नान् रा॒जा नि अ॒स्तः० द॒स्मः न स॒न्नन् नि शि॒
 शा॒ति ब॒र्हिः शू॒रः स॒र्गे अ॒कृ॒णो॒त् इ॒न्द्रः ए॒षां ॥ ११ ॥ अ॒र्धं श्रु॒तं क॒वषं
 वृ॒डं अ॒प्सु अ॒नु दु॒ह्यं नि वृ॒णक् व॒ज्रं॒ऽबा॒हुः वृ॒णा॒नाः अ॒व स॒
 ख्या॒य स॒ख्यं त्वा॒ऽय॒तः ये अ॒म॒दन् अ॒नु॒त्वा ॥ १२ ॥ वि स॒द्यः वि॒श्वा
 ह॒हि॒ता॒नि ए॒षां इ॒न्द्रः पु॒रः स॒ह॒सा स॒प्र द॒र्दे० वि आ॒न॒व॒स्य तृ॒त्स॒वे
 ग॒यं भा॒क् जे॒ष्म पू॒रं वि॒दथे मृ॒ध॒ऽवा॒चं ॥ १३ ॥ नि ग॒व्य॒वः अ॒न॒वः
 दु॒ह्य॒वः च ष॒ष्टिः श॒ता सु॒सु॒पुः षट् स॒ह॒स्रा ष॒ष्टिः वी॒रा॒सः अ॒धि षट्
 दु॒वः॒ऽयु॒ वि॒श्वा इ॒त् इ॒न्द्र॒स्य वी॒र्या॑ कृ॒तानि ॥ १४ ॥ इ॒न्द्रे॒ण ए॒ते तृ॒त्स॒वः
 वे॒वि॒षा॒णाः आ॒पः न सृ॒ष्टाः अ॒ध॒व॒न्त॒ नी॒चीः दुः॒ऽमि॒त्रा॒सः प्र॒क॒
 ल॒ऽवि॒त् मि॒मा॒नाः ज॒हुः वि॒श्वा॒नि भो॒ज॒ना सु॒ऽदा॒से ॥ १५ ॥ २६ ॥
 अ॒र्धं वी॒र॒स्य श्रु॒त॒ऽपां अ॒नि॒द्रं प॒रां श॒र्ध॒तं नु॒नु॒दे अ॒भि क्षां इ॒न्द्रः
 म॒न्युं म॒न्यु॒ऽम्यः मि॒मा॒य भे॒जे प॒थः वर्त॑नि प॒त्य॒मा॒नः ॥ १६ ॥ आ॒
 ध्रे॒ण चि॒त् तत् ऊं॑ ए॒कै॒ च॒का॒र सि॒ंह्यं चि॒त् पे॒त्वे॒न ज॒घा॒न अ॒व स॒
 क्तीः वे॒श्या अ॒वृ॒श्च॒त् इ॒न्द्रः प्र॒अ॒य॒च्छ॒त् वि॒श्वा भो॒ज॒ना सु॒ऽदा॒से ॥ १७ ॥
 श॒श्व॒तः हि श॒वः र॒र॒धुः ते भे॒द॒स्य चि॒त् श॒र्ध॒तः वि॒द्रं रं॒धिं म॒तीन्
 ए॒नः स्तु॒व॒तः यः कृ॒णो॒ति ति॒ग्मं तस्मि॑न् नि ज॒हि व॒ज्रं इ॒न्द्र ॥ १८ ॥
 आ॒व॒न्त इ॒न्द्रं य॒मु॒ना तृ॒त्स॒वः च प्र॒अ॒व भे॒दं स॒र्व॒ऽता॒ता मु॒षा॒य॒त् अ॒
 जा॒सः च शि॒ष्य॒वः य॒क्ष॒वः च ब॒लिं शी॒र्षा॒णि ज॒भुः अ॒श्व्या॒नि
 ॥ १९ ॥ न ते इ॒न्द्र सु॒ऽम॒त॒यः न रा॒यः सं॒ऽच॒क्षे पू॒र्वाः उ॒ष॒सः न नू॒त्नाः
 दे॒वकं चि॒त् मा॒न्य॒मा॒नं ज॒घंथ॒ अ॒व त्म॒ना बृ॒ह॒तः शं॒वरं भे॒त्

॥ २० ॥ २७ ॥ प्रये गृहात् अममदुः त्वाऽया प॒राऽश॒रः श॒तऽया॒तुः
 वसिष्ठः न ते भोजस्य सख्यं मृषंत अध सूरिऽभ्यः सुऽदिनां वि
 उच्छान् ॥ २१ ॥ द्वे नम्रुः देवऽवतः शते गोः द्वा रथा वधूऽमता
 सुऽदासः अर्हेन् अग्ने पैजऽवनस्य दानं होताऽइव सन्नं परि
 एमि रेभन् ॥ २२ ॥ चत्वारः मा पैजऽवनस्य दानाः स्मत्तऽदिष्टयः
 कृशनिनः निऽरेके चृजासः मा पृथिविऽस्थाः सुऽदासः तोकं
 तोकाय श्रवसे वहन्ति ॥ २३ ॥ यस्य श्रवः रोदसी अतः उर्वी शी-
 र्णोऽशीर्णो विऽवभाजं विऽभक्ता सप्त इत् इद्रं न स्रवतः गृणन्ति
 नि युध्यामधि अशिशत् अभीके ॥ २४ ॥ इमं नरः मरुतः सश्रुत
 अनु दिवःऽदासं न पितरं सुऽदासः अविष्टन पैजऽवनस्य केतं
 दुःऽनशं क्षत्रं अजरं दुवःऽयु ॥ २५ ॥ २६ ॥

॥ १९ ॥ यः तिग्मऽश्रृंगः वृषभः न भीमः एकः कृष्टीः च्यवयति
 प्र विश्वाः यः शश्वतः अदाशुषः गयस्य प्रऽयन्ता असि सुस्वि-
 ऽतराय वेदः ॥ १ ॥ त्वं ह त्यत् इद्रं कुत्सं आवः शुश्रूषमाणः तन्वा
 सऽमर्ये दासं यत् शुष्णं कुर्यवं नि अस्मै अरंधयः आर्जुनेयाय
 शिस्तान् ॥ २ ॥ त्वं धृष्णो धृषता वीतऽहं व्यं प्र आवः विश्वाभिः ऊ-
 तिऽभिः सुऽदासं प्र पौरुऽकुत्सि च सदस्युं आवः क्षेत्रं साता वृ-
 चऽहत्येषु पूरुं ॥ ३ ॥ त्वं नृऽभिः नृऽमनः देवऽवीतौ भूरीणि वृचा
 हरिऽअश्वं हंसि त्वं नि दस्युं चुर्मुरि धुनिं च अस्वापयः दभीतये
 सुऽहंतुं ॥ ४ ॥ तव च्यौत्नानि वज्रऽहस्त तानि न वयत् पुरः न व-
 तिं च सद्यः निऽवेशने शतऽतमा अविषेष्ठीः अहन् च वृचं नमृ-
 चिं उत अहन् ॥ ५ ॥ २९ ॥ सना ता ते इद्रं भोजनानि रातऽहं व्याय
 दाशुषे सुऽदासे वृष्णे ते हरीं वृषणा युनज्मि व्यंतुं ब्रह्माणि पुरु-

ऽशक्वाजं ॥ ६ ॥ मां ते अस्यां सहसा ऽवन् परिष्टौ अघायं भूमं
हरिऽवः पराऽदौ चायस्व नः अवृकेभिः वरुथैः तव प्रियासः सू-
रिषु स्याम ॥ ७ ॥ प्रियासः इत् ते मघऽवन् अभिष्टौ नरः मदेम
शरणे सखायः नि तुर्वशं नि यावँ शिशीहि अतिथिऽग्वायं शंस्यं
करिष्यन् ॥ ८ ॥ सद्यः चित् नु ते मघऽवन् अभिष्टौ नरः शंसन्ति
उक्थऽशासः उक्था ये ते हवेभिः वि पृणीन् अदाशन् अस्मान्
वृणीष्व युज्याय तस्मै ॥ ९ ॥ एते स्तोमाः नरां नृऽतमं तुभ्यं अस्म-
द्वचः ददतः मघानि तेषां इन्द्र वृत्रऽहत्ये शिवः भूः सखा च शूरः
अविता च नृणां ॥ १० ॥ नु इन्द्र शूर स्तवमानः ऊती ब्रह्मऽजुतः
तत्वा ववृधस्व उप नः वाजान् मिमीहि उप स्तीन् यूयं पात
स्वस्तिऽभिः सदानः ॥ ११ ॥ ३० ॥ २ ॥

॥ २० ॥ उयः जज्ञे वीर्याय स्वधाऽवान् चक्रिः अपः नर्यः यत्
करिष्यन् जग्मिः युवां नृऽसदनं अवःऽभिः चातानः इन्द्रः एनसः
महः चित् ॥ १ ॥ हंता वृत्रं इन्द्रः शूश्रुवानः प्र आवीत् नु वीरः जरि-
तारं ऊती कर्ता सुऽदासे अहं वै ऊं लोकं दाता वसुं मुहुः आ दा-
शुषे भूत् ॥ २ ॥ युध्मः अनवा खजऽकृत् समत्ऽवा शूरः सचाषाट्
जनुषा ई अषाळहः वि आसे इन्द्रः पृतनाः सुऽओजाः अध विश्वं
शत्रुऽयंतं जघान् ॥ ३ ॥ उमे चित् इन्द्र रोदसी महिऽत्वा आप्राथ
तविषीभिः तुविष्मः नि वज्रं इन्द्रः हरिऽवान् मिमिक्षन् सं अं-
धसा मर्देषु वै उवोच ॥ ४ ॥ वृषां जजान वृषणं रणाय तं ऊं चित्
नारी नर्यं समूव प्र यः सेनाऽनीः अध नृऽभ्यः अस्ति इनः सत्वा
गोऽएषणः सः धृष्णुः ॥ ५ ॥ १ ॥ नु चित् सः भेषते जनः नरेषत् मनः
यः अस्य घोरं आऽविवासात् यज्ञैः यः इन्द्रे दधते दुवांसि क्षयत् सः

राये ऋतुऽपाः ऋतेऽजाः ॥६॥ यत् इन्द्रं पूर्वंः अपराय शिक्षन् अ-
यत् ज्यायान् कनीयसः देष्णं अमृतं इत् परि आसीत् दूरं आ चित्र-
चित्रं भर रयिं नः ॥७॥ यः ते इन्द्र प्रियः जनः ददांश्च असीत् नि-
रेके अद्रिऽवः सखा ते वयं ते अस्यां सुऽमृतौ च निष्ठाः स्याम व-
रुथे अघ्नतः नृऽपीतौ ॥८॥ एषः स्तोमः अचिक्कदत् वृषा ते उत
स्तामुः मघऽवन् अक्रपिष्ट रायः कामः जरितारं ते आ अगन्त्वं
अंगं शक्र वस्वः आ शक्रः नः ॥९॥ सः नः इन्द्र त्वऽयतायै इषे धाः
त्मना च ये मघऽवानः जुनन्ति वस्वीं सु ते जरिषे अस्तु शक्तिः यूयं
पात स्वस्तिऽभिः सदा नः ॥१०॥ २॥

॥२१॥ असावि देवं गोऽं ऋजीकं अंधः नि अस्मिन् इन्द्रः ज-
नुषा ई उवो च बोधामसित्वा हरिऽअश्व यज्ञैः बोध नः स्तोमं अ-
धसः मदेषु ॥१॥ प्र यन्ति यज्ञं विपर्ययति बर्हिः सोमऽमादः विदथे
दुधऽवाचः नि ऊं भ्रियंते यशसः गृभात् आ दूरेऽउपन्दः वृषणः
नृऽसाचः ॥२॥ त्वं इन्द्र सवित्वै अपः कः परिऽस्थिताः अहिना
शूर पूर्वीः त्वत् वाक्क्रे रथ्यः न धेनाः रेजंते विश्वा कृत्रिमाणि भी-
षा ॥३॥ भीमः विवेष आयुधेभिः एषां अपांसि विश्वा नर्याणि
विद्वान् इन्द्रः पुरः जहृषाणः वि दूधोत् वि वज्रऽहस्तः महिना ज-
घान् ॥४॥ न यातवः इन्द्र जूजुवुः नः न वदना शविष्ठ वेद्याभिः सः
शर्धत् अर्यः विषुणस्य जंतोः मा शिश्रऽदेवाः अपि गुः ऋतं नः
॥५॥ ३॥ अभि क्रत्वा इन्द्र भूः अध ज्मन् न ते विव्यक् महिमानं र-
जांसि स्वेन हि वृचं शवसा जघथं न शत्रुः अतं विविदत् युधा ते
॥६॥ देवाः चित्ते असुर्याय पूर्वं अनु स्याय ममिरे सहांसि इन्द्रः
मघानि दयते विऽसह्य इन्द्रं वाजस्य जोहुवन्त सातौ ॥७॥ कीरिः

चित् हि त्वां अवसे जुहाव ईशानं इंद्र सौभगस्य भूरैः अवः बभूथ
 शतं ऽजते अस्मे अभि ऽस्य चतुः त्वा ऽवतः वरूता ॥ ८ ॥ सखायः ते
 इंद्र विश्वहं स्याम नमः ऽवृधासः महिना तरुच वन्वतु स्म ते अव-
 सा सं ऽईके अभि ऽईति अर्यः वनुषां शवांसि ॥ ९ ॥ सः नः इंद्र त्व-
 ऽयतायै इषे धाः त्मना च ये मघ ऽवानः जुनन्ति वस्वी सु ते जरित्रे
 अस्तु शक्तिः यूयं पात स्वस्ति ऽभिः सदा नः ॥ १० ॥ ४ ॥

॥ २२ ॥ पिव सोमं इंद्र मंदतु त्वा यं ते मुसाव हरि ऽअश्व अद्रिः
 सोतुः बाहु ऽभ्यां सु ऽयतः न अर्वा ॥ १ ॥ यः ते मदः युज्यः चारुः अ-
 स्ति येन वृचाणि हरि ऽअश्व हंसि सः त्वां इंद्र प्रभु ऽवसो मम चतु
 ॥ २ ॥ बोध सु मे मघ ऽवन् वाचं आ इमां यां ते वसिष्ठः अर्चति
 प्र ऽशस्ति इमा ब्रह्म सध ऽमादे जुषस्व ॥ ३ ॥ श्रुधि हवै वि ऽपि पा-
 नस्य अद्रैः बोध विप्रस्य अर्चतः मनीषां कृष्व दुवांसि अंतमा
 सचा इमा ॥ ४ ॥ न ते गिरः अपि मृषे तुरस्य न सु ऽस्तुतिं असुर्यस्य
 विद्वान् सदा ते नाम स्व ऽयशः विवक्त्र ॥ ५ ॥ ५ ॥ भूरि हिते सर्व-
 ना मानुषेषु भूरि मनीषी हवते त्वां इत् मा आरे अस्मत् मघ ऽवन्
 ज्योक् कः ० ॥ ६ ॥ तुभ्य इत् इमा सर्वना शूर विश्वा तुभ्यं ब्रह्माणि
 वर्धना कृणो मि त्वं नृ ऽभिः हव्यः विश्वधा असि ॥ ७ ॥ नु चित् नु ते
 मन्यमानस्य दस्म उत् अश्रुवन्ति महिमानं उग्र न वीर्यं इंद्र ते न
 राधः ॥ ८ ॥ ये च पूर्वे ऋषयः ये च नूनाः इंद्र ब्रह्माणि जनयंत
 विप्राः अस्मे ते संतु सख्या शिवानि यूयं पात स्वस्ति ऽभिः सदा
 नः ॥ ९ ॥ ६ ॥

॥ २३ ॥ उत् ऊं ब्रह्माणि ऐरत अवस्या इंद्र स ऽमर्ये मह्य वसिष्ठ

आ यः विश्वानि शर्वसा ततान् उपऽश्रोता मे ईवतः वचांसि ॥१॥
 अयामि घोषः इन्द्र देवऽजामिः इरज्यंत यत् पुरुधः विऽवाचि
 नहि स्वं आयुः चिकित्ते जनेषु तानि इत् अहांसि अति पर्वि अ-
 स्मान् ॥२॥ युजे रथं गोऽएषणं हरिऽभ्यां उप ब्रह्माणि जुजुषाणं
 अस्थुः वि बाधिष्टस्यः रोदसी महिऽत्वा इन्द्रः वृचाणि अप्रति ज-
 घत्वा ॥३॥ आपः चित् पिप्युः स्तर्यः न गावः न क्षन् ऋतं जरि-
 तारः ते इन्द्र याहि वायुः न निऽयुतः नः अच्छ त्वं हि धीभिः दयसे
 वि वाजान् ॥४॥ ते त्वा मदाः इन्द्र मादयंतु शुष्मिणं तुविऽराधसं
 जरिचे एकः देवऽचा दयसे हि मर्तान् अस्मिन् शूर सर्वने माद-
 यस्व ॥५॥ एव इत् इन्द्रं वृषणं वज्रऽबाहुं वसिष्ठासः अभि अर्चन्ति
 अर्कैः सः नः स्तुतः वीरऽवत् पातु गोऽमन्त यूयं पात स्वस्तिऽभिः
 सदा नः ॥६॥७॥

॥२४॥ योनिः ते इन्द्र सदेने अकारि तं आ नृऽभिः पुरुऽहूत प्र
 याहि असः यथा नः अविता वृधे च ददः वसूनि ममदः च सोमैः
 ॥१॥ गृभीतं ते मनः इन्द्र द्विऽबर्हीः सुतः सोमः परिऽसिक्ता मधूनि
 विसृष्टेऽधेना भरते सुऽवृक्तिः इयं इन्द्रं जोहुवती मनीषा ॥२॥ आ
 नः दिवः आ पृथिव्याः ऋजीषिन् इदं बर्हिः सोमऽपेयाय याहि
 वहंतु त्वा हरयः मर्द्यं च आंगूषं अच्छ तवसं मदाय ॥३॥ आ नः
 विश्वाभिः ऊतिऽभिः सऽजोषाः ब्रह्म जुषाणः हरिऽअश्व याहि
 वरीवृजत् स्थविरेभिः सुऽशिप्र अस्मे दधत् वृषणं शुष्मं इन्द्र ॥४॥
 एषः स्तोमः महे उयाय वाहे धुरिऽइव अत्यः न वाजयन् अधायि
 इन्द्र त्वा अयं अर्कः इद्रे वसूनां दिविऽइव द्यां अधिनः श्रोमन्त धाः
 ॥५॥ एव नः इन्द्र वार्यस्य पूरि प्र ते महीं सुऽमन्ति वेविदाम् इषं

अ० ५. अ० ३. व० १०.] ॥ २० ॥ [म० ७. अ० २. सू० २६.

पि॒न्व॒ म॒घ॒व॒न्त॒ऽभ्यः सु॒ऽवी॒राँ॑ यू॒यं पा॒त॒ स्व॒स्ति॒ऽभिः सदा॑ नः
॥ ६ ॥ ८ ॥

॥ २५ ॥ आ॒ ते म॒हः इ॒न्द्र ऊ॒ती उ॒ग्र स॒ऽम॒न्य॒वः यत् स॒ंऽअ॒र॑न्त॒ से॒नाः
प॒ता॒ति दि॒द्युत् न॒र्य॑स्य बा॒होः मा॒ ते म॒नः वि॒ष्ट्र्य॒क् वि॒चा॒री॒त् ॥ १ ॥ नि॒ दुः॒ऽगे इ॒न्द्र अ॒धि॒हि अ॒मि॒त्रा॒न् अ॒भि ये नः म॒र्ता॑सः
अ॒म॒न्ति अ॒रे तं शंस॑ कृ॒णु॒हि नि॒नि॒त्सोः आ॒ नः भ॒र स॒ंऽभ॒रणं॑ वसू॒नां ॥ २ ॥ श॒तं ते शि॒प्रिन् ऊ॒तयः॑ सु॒ऽदा॒से स॒हस्रं॑ शं॒साः उ॒त रा॒तिः
अ॒स्तु ज॒हि व॒धः व॒नुषः॑ म॒र्त्य॑स्य अ॒स्मे द्यु॒मं अ॒धि रत्नं॑ च॒ धे॒हि ॥ ३ ॥ त्वा॒ऽव॒न्तः हि इ॒न्द्र ऋ॒त्वे अ॒स्मि त्वा॒ऽव॒न्तः अ॒वि॒तुः शू॒र रा॒तौ
वि॒श्वा इ॒त् अ॒हानि॑ त॒वि॒षी॒ऽवः उ॒ग्र ओ॒कः कृ॒णुष्व॑ ह॒रि॒ऽवः न॑
म॒धीः ॥ ४ ॥ कु॒त्साः ए॒ते ह॒रि॒ऽअ॒श्वाय॑ शू॒षं इ॒न्द्रे स॒हः दे॒वऽज॒तं इ॒या॒नाः
स॒त्रा कृ॒धि सु॒ऽह॒नां शू॒र वृ॒त्रा व॒यं त॒रु॒त्राः स॒नु॒या॒म वा॒जं ॥ ५ ॥ ए॒व नः॑ इ॒न्द्र वा॒र्य॑स्य पू॒र्धि प्र॒ ते म॒हीं सु॒ऽम॒न्ति वे॒वि॒दा॒म इ॒षं
पि॒न्व॒ म॒घ॒व॒न्त॒ऽभ्यः सु॒ऽवी॒राँ॑ यू॒यं पा॒त॒ स्व॒स्ति॒ऽभिः सदा॑ नः
॥ ६ ॥ ९ ॥

॥ २६ ॥ न सोमः इ॒न्द्रं अ॒सु॒तः म॒मा॒द् न अ॒ब्र॒ह्मा॒णः म॒घऽवा॒नं
सु॒ता॒सः तस्मै॑ उ॒क्थं॑ ज॒नये॑ यत् जु॒जो॑षत् नृ॒ऽव॒त् न॒वी॒यः शू॒ण॒व॒न्त॒
यथा॑ नः ॥ १ ॥ उ॒क्थे॑ऽउ॒क्थे सोमः इ॒न्द्रं म॒मा॒द् नी॒थेऽनी॒थे म॒घ॒ऽवा॒नं
सु॒ता॒सः यत् ई॒ स॒ऽबा॒धः पि॒तरं॑ न पु॒त्राः स॒मा॒न॒ऽद॒क्षाः
अ॒व॒से ह॒व॑न्ते ॥ २ ॥ च॒कार॑ ता कृ॒ण॒व॒न्त॒ नूनं॑ अ॒न्या या॒नि ब्रु॒व॑न्ति
वे॒ध॒सः सु॒तेषु॑ ज॒नीःऽइ॒व प॒तिः ए॒कः स॒मा॒नः नि॒म॒मृ॒जे पु॒रः इ॒न्द्रः
सु॒स॒र्वाः ॥ ३ ॥ ए॒व तं आ॒हुः उ॒त शू॒खे इ॒न्द्रः ए॒कः वि॒ऽभ॒क्ता त॒र॒णिः

अ० ५. अ० ३. व० १२.] ॥ २१ ॥ [म० ७. अ० २. सू० २८.]

म॒घानां मि॒थः ऽत॒रः ऊ॒त्रयः यस्य॑ पू॒र्वीः अ॒स्मे भ॒द्राणि स॒श्वत॒
प्रि॒याणि ॥४॥ ए॒व वसि॑ष्ठः इ॒न्द्र ऊ॒त्रये॑ नृन् कृ॒ष्टीनां॑ वृष॒भं सु॒ते
गृ॒णाति॑ स॒हस्रि॑णः उ॒प नः॑ मा॒हि वा॒जान् यू॒य पा॒त स्व॒स्ति ऽभिः॑
सदा॑ नः ॥ ५ ॥ १० ॥

॥ २७ ॥ इ॒न्द्र नरः॑ ने॒म ऽधि॑ता ह॒वन्ते॒ यत् पा॒र्याः यु॒नज॑ते धि॒यः
ताः शू॒रः नृ॒ऽसा॑ता श॒र्वसः॑ च॒कानः॑ आ गो॒ऽम॒ति व्र॒जे भ॒ज त्वं नः॑
॥ १ ॥ यः इ॒न्द्र शु॒ष्मः म॒घ ऽव॑न्ते अ॒स्ति शि॒क्ष स॒खि ऽभ्यः॑ पु॒रु ऽहू॑त
नृ॒ऽभ्यः त्वं हि ह॒व्हा म॒घ ऽव॑न् वि॒ऽचे॒ताः अप॑ वृ॒धि परि॑ऽवृ॒त न
राधः ॥ २ ॥ इ॒न्द्रः रा॒जा जग॑तः च॒र्षणी॑नां अ॒धि क्ष॑मि विषु॒ऽरूपं॑
यत् अ॒स्ति ततः॑ द॒दाति॑ दा॒शुषे॑ वसू॒नि चो॒दत् राधः॑ उ॒प ऽस्तु॑तः
चि॒त् अ॒र्वाक् ॥ ३ ॥ नु चि॒त् नः॑ इ॒न्द्रः म॒घ ऽवा॑ स॒ऽहू॒ती दानः॑ वा॒जं
नि य॒मते॒ नः ऊ॒ती अ॒नूना॑ यस्य॑ दक्षि॒णा पी॒पाय॑ वा॒मं नृ॒ऽभ्यः॑
अ॒भि ऽवी॑ता स॒खि ऽभ्यः॑ ॥ ४ ॥ नु इ॒न्द्र रा॒ये वरि॑वः कृ॒धि नः॑ आ ते
मनः॑ व॒वृ॒त्याम॑ म॒घाय॑ गो॒ऽम॒त् अ॒श्व ऽव॑त् रथ॒ऽव॑त् व्य॑तः यू॒य
पा॒त स्व॒स्ति ऽभिः॑ सदा॑ नः ॥ ५ ॥ ११ ॥

॥ २८ ॥ ब्र॒ह्म नः॑ इ॒न्द्र उ॒प या॒हि वि॒द्वान् अ॒र्वाचः॑ ते ह॒रयः॑ संतु
यु॒क्ताः वि॒श्वे चि॒त् हि त्वा वि॒ऽहव॑न् म॒तीः अ॒स्माकं॑ इ॒त् शृ॒णुहि॑
वि॒श्वं ऽइ॒न्व ॥ १ ॥ हव॑न्ते इ॒न्द्र म॒हिमा॑ वि आ॒न॒द् ब्र॒ह्म यत् पा॑सि
श॒वसि॑न् ऋ॒ष्टी॑णां आ यत् व॒ज्रं द॒धिषे॑ ह॒स्ते उ॒य घो॒रः सन् क्र॑त्वा
ज॒नि॒ष्ठाः अ॒षा॒व्हः ॥ २ ॥ तव॑ प्र॒ऽनी॒ती इ॒न्द्र जो॒हु॒वाना॑न् सं यत्
नृन् न रो॒दसी॑ नि॒नेय॑ म॒हे क्ष॒त्राय॑ श॒र्वसे॑ हि ज॒ज्ञे अ॒तूतु॑जिं चि॒त्
तूतु॑जिः अ॒शि॒श्र॒त् ॥ ३ ॥ ए॒भिः नः॑ इ॒न्द्र अ॒हं ऽभिः॑ द॒शस्य॑ दुः॒ऽमि॒-

त्रासः हि क्षितयः पर्वते प्रति यत् चष्टे अनृतं अनेनाः अव द्विता
वरुणः मायी नः सात् ॥४॥ वोचेम इत् इदं मघऽवानं एनं महः
रायः राधसः यत् ददत् नः यः अर्चतः ब्रह्मऽकृतिं अविष्टः यूयं
पात् स्वस्तिऽभिः सदा नः ॥५॥ १२॥

॥२९॥ अयं सोमः इद्र तुभ्यं सुन्वे आ तु प्र याहि हरिऽवः तत्-
ऽओकाः पिवं तु अस्य सुऽसुतस्य चारोः ददः मघानि मघऽवन्
इयानः ॥१॥ ब्रह्मन् वीर ब्रह्मऽकृतिं जुषाणः अर्वाचीनः हरि-
ऽभिः याहि तूयं अस्मिन् ऊं सु सर्वने मादयस्व उप ब्रह्माणि
शृणवः इमा नः ॥२॥ का ते अस्ति अरंऽकृतिः सुऽउक्तेः कदा
नूनं ते मघऽवन् दाशेम विश्वाः मतीः आ तत्ने त्वाऽया अध मे
इद्र शृणवः हवा इमा ॥३॥ उतो घ ते पुरुषाः इत् आसन् येषां
पूर्वेषां अशृणोः ऋषीणां अध अहं त्वा मघऽवन् जोह्वीमि त्वं
नः इद्र असि प्रऽमतिः पिताऽइव ॥४॥ वोचेम इत् इदं मघऽवानं
एनं महः रायः राधसः यत् ददत् नः यः अर्चतः ब्रह्मऽकृतिं अ-
विष्टः यूयं पात् स्वस्तिऽभिः सदा नः ॥५॥ १३॥

॥३०॥ आ नः देव शर्वसा याहि शुष्मिन् भव वृधः इद्र रायः
अस्य महे नृगणाय नृऽपते सुऽवज्ज महि क्षत्राय पौंस्याय शूर
॥१॥ हवँते ऊं त्वा हव्यं विऽवाचि तनूषु शूराः सूर्यस्य सातौ त्वं
विश्वेषु सेन्यः जनेषु त्वं वृत्राणि रंधय सुऽहंतु ॥२॥ अहां यत् इद्र
सुऽदिना विऽउच्छान् दधः यत् केतुं उपऽमं समतऽसु नि अग्निः
सीदत् असुरः न होता हुवानः अर्च सुऽभगाय देवान् ॥३॥ वयं ते
ते इद्र ये च देव स्त वैत शूर ददतः मघानि यच्छ सूरिऽभ्यः उपऽमं

अ० ५. अ० ३. व० १७.] ॥ २३ ॥ [म० ७. अ० २. सू० ३२.

वरुथं सुऽआभुवः जरणां अश्ववन्त ॥४॥ वोचेम इत् इद्रं मघ-
ऽवानं एनं महः रायः राधसः यत् ददन् नः यः अर्चतः ब्रह्मऽकृ-
तिं अविष्टः यूयं पात स्वस्तिऽभिः सदा नः ॥५॥ १४॥

॥३१॥ प्रवः इंद्राय मादनं हरिऽअश्वाय गायत सखायः सो-
मऽपावै ॥१॥ शंस इत् उक्थं सुऽदानवे उत द्युक्षं यथा नरः चकुम-
सत्यऽराधसे ॥२॥ त्वं नः इंद्र वाजऽयुः त्वं गव्युः शतऽक्रतो० त्वं हि-
रण्यऽयुः वसो ॥३॥ वयं इंद्र त्वाऽयवः अभि प्र नो नुमः वृषन्
विद्धि तु अस्य नः वसो ॥४॥ मा नः निदे च वक्तवे अर्यः रंधीः
अराव्ये ले अपि क्रतुः मम ॥५॥ त्वं वर्म असि सऽप्रथः पुरः-
ऽयोधः च वृत्रऽहन् त्वया प्रति ब्रुवे युजा ॥६॥ १५॥ महान् उत
असि यस्य ते अनु स्वधाऽवरी० सहः मन्त्राते इंद्र रोदसी ॥७॥
तं त्वा मरुत्वती परि भुवत् वाणी सऽयावरी नक्षमाणा सह द्यु-
ऽभिः ॥८॥ ऊर्ध्वासः त्वा अनु इंद्रवः भुवन् दस्मं उप द्यवि सं ते
नमंत कृष्टयः ॥९॥ प्रवः महे महिऽवृधे भरध्वं प्रऽचेतसे प्र सुऽम-
तिं कृणुध्वं विशः पूर्वीः प्र चर चर्षणिऽप्राः ॥१०॥ उरुऽव्यचसे
महिने सुऽवृक्तिं इंद्राय ब्रह्म जनयन्त विप्राः तस्य व्रतानि न मि-
नन्ति धीराः ॥११॥ इंद्रं वाणीः अनुत्तऽमन्यु एव सत्वा राजानं
दधिरे सहध्वै हरिऽअश्वाय बर्हय सं आपीन् ॥१२॥ १६॥

॥३२॥ मो सु त्वा वाघतः च न अरे अस्मत् नि रीरमन् आ-
रात्तात् चित् सधऽमादं नः आ गहि इह वा सन् उप श्रुधि ॥१॥ इमे
हिते ब्रह्मऽकृतः सुते सचा मधौ न मक्षः आसते इंद्रं कामं जरिता-
रः वसुऽयवः रथे न पादं आ दधुः ॥२॥ रायऽकामः वज्रऽहस्तं सु-

ऽदक्षिणं पुत्रः न पितरौ हुवे ॥३॥ इमे इंद्राय सुन्विरे सोमांसः द-
 धिऽआशिरः तान् आ मदाय वज्रऽहस्त पीतये हरिऽभ्यां ग्राहि
 ओकः आ ॥४॥ अवंत् श्रुतऽकर्णः ईयते वसूनां नु चित् नः मर्धि-
 षत् गिरः सद्यः चित् यः सहस्राणि शता ददत् नकिः दित्संत आ
 मिनुत् ॥५॥ १७॥ सः वीरः अप्रतिऽस्कुतः इंद्रेण शूश्रुवे नृऽभिः यः
 ते गभीरा सर्वनानि वृत्रऽहन् सुनोति आ च धावति ॥६॥ भवं
 वरूथं मघऽवन् मघोनां यत् संऽअजांसि शर्धतः वि त्वाऽहतस्य
 वेदनं भजेमहि आ दुऽनशः भर गयं ॥७॥ सुनोत सोमऽपाव्रं
 सोमं इंद्राय वज्रिणे पचत पक्तीः अवसे कृणुध्वं इत् पृणन् इत् पृ-
 णते मयः ॥८॥ मा स्नेधत सोमिनः दक्षत महे कृणुध्वं राये आऽतु-
 जे तरणिः इत् जयति क्षेति पुष्यति न देवासः कवत्नवे ॥९॥ नकिः
 सुऽदासः रथं परि आस न रीरमत् इंद्रः यस्य अविता यस्य मरुतः
 गमत् सः गोऽमति व्रजे ॥१०॥ १८॥ गमत् वाजं वाजयन् इंद्र मर्त्यैः
 यस्य त्वं अविता भुवः अस्माकं बोधि अविता रथानां अस्माकं
 शूर नृणां ॥११॥ उत् इत् नु अस्य रिच्यते अंशः धनं न जिग्युषः
 यः इंद्रः हरिऽवान् न दभंति तं रिपः दक्षं दधाति सोमिनि ॥१२॥
 मंचं अखर्वं सुऽधितं सुऽपेशंसं दधात यज्ञियेषु आ पूर्वीः च न प्र-
 ऽसितयः तरंति तं यः इंद्रं कर्मणा भुवंत् ॥१३॥ कः तं इंद्र त्वाऽवसुं
 आ मर्त्यैः दधर्षति अद्वा इत् ते मघऽवन् पार्ये दिवि वाजी वाजं
 सिसासति ॥१४॥ मघोनः स्म वृत्रऽहत्येषु चोदय ये ददति प्रिया
 वसुं तव प्रऽनीती हरिऽअश्व सूरिऽभिः विश्वा तरेम दुऽइता
 ॥१५॥ १९॥ तव इत् इंद्र अवमं वसुं त्वं पुष्यसि मध्यमं सचा वि-
 श्वस्य परमस्य राजसि नकिः त्वा गोषु वृण्वते ॥१६॥ त्वं विश्वस्य
 धनऽदाः असि श्रुतः ये ई भवन्ति आजयः तव अयं विश्वः पुरु-

अ० ५. अ० ३. व० २२.] ॥ २५ ॥ [म० ७. अ० २. सू० ३३.

ऽहूत पार्थिवः अवस्युः नाम भिष्यते ॥ १७ ॥ यत् इन्द्र यावतः त्वं
एतावत् अहं ईशीय स्तोतारं इत् दिधिषेय रदऽवसो न पाप-
ऽत्वार्य रासीय ॥ १८ ॥ शिक्षेयं इत् महऽयते दिवेऽदिवे रायः आ
कुहचित् विदे न हित्व अन्यत् मघऽवन् नः आर्यं वस्यः अस्ति
पिता च न ॥ १९ ॥ तरणिः इत् सिसासति वाजं पुरं ऽध्या युजा आ
वः इन्द्रं पुरुऽहूतं न मे गिरा नेमिं तष्टाऽइव सुऽद्वं ॥ २० ॥ २० ॥ न
दुःऽस्तुती मर्यैः विन्दते वसु न सेधैतं रयिः न शत् सुऽशक्तिः इत्
मघऽवन् तुभ्यं माऽवते देणं यत् पार्ये दिवि ॥ २१ ॥ अभि त्वा शूर
नो नुमः अदुग्धाऽइव धेनवः ईशानं अस्य जगतः स्वः ऽहशं
ईशानं इन्द्र तस्युषः ॥ २२ ॥ न त्वाऽवान् अन्यः दिव्यः न पार्थिवः
न जातः न जनिष्यते अश्वऽयतः मघऽवन् इन्द्र वाजिनः गव्यतः
त्वा हवामहे ॥ २३ ॥ अभि सतः तत् आ भर इन्द्र ज्यायः कनीयसः
पुरुऽवसुः हि मघऽवन् सनात् असि भरेऽभरे च हव्यः ॥ २४ ॥ परा
नुदस्व मघऽवन् अमिचान् सुऽवेदा नः वसु कृधि अस्माकं बोधि
अविता महाऽधने भव वृधः सखीनां ॥ २५ ॥ इन्द्रं क्रतुं नः आ भर
पिता पुत्रेभ्यः यथा शिक्ष नः अस्मिन् पुरुऽहूत यामनि जीवाः
ज्योतिः अशीमहि ॥ २६ ॥ मा नः अज्ञाताः वृजनाः दुःऽआध्यः
मा अशिवासः अव क्रमुः त्वया वयं प्रऽवतः शश्वतीः अपः अति
शूर तरामसि ॥ २७ ॥ २९ ॥

॥ ३३ ॥ श्वित्यंचः मा दक्षिणतः ऽकपदोः धियं ऽजिन्वासः अ-
भि हि प्रऽमंदुः उत् ऽतिष्ठन् वोचे परि बर्हिषः नृन् न मे दूरात्
अवितवे वसिष्ठाः ॥ १ ॥ दूरात् इन्द्रं अनयन् आ सुतेन तिरः वैशतं
अति पातं उयं पाशं ऽद्युक्षस्य वायतस्य सोमात् सुतात् इन्द्रः अवृ-

अ० ५. अ० ३. व० २४.] ॥ २६ ॥ [म० ७. अ० २. सू० ३३.

णीत वसिष्ठान् ॥ २ ॥ एव इत् नु कं सिंधुं एभिः ततार एव इत् नु कं
 भेदं एभिः जघान एव इत् नु कं दाशऽराज्ञे सुऽदासं प्र आवत्
 इंद्रः ब्रह्मणा वः वसिष्ठाः ॥ ३ ॥ जुष्टीं नरः ब्रह्मणा वः पितॄणां
 अक्षं अव्ययं न किल रिषाय यत् शर्करीषु बृहता रवेण इंद्रे शुष्मं
 अदधात् वसिष्ठाः ॥ ४ ॥ उत् द्याऽइव इत् तृष्णऽजः नाथितासः
 अदीधयुः दाशऽराज्ञे वृतासः वसिष्ठस्य स्तुवतः इंद्रः अश्रोत् उरुं
 तृत्सुऽभ्यः अकृणोत् जं लोकं ॥ ५ ॥ २२ ॥ दंडाऽइव इत् गोऽअ-
 जनासः आसन् परिऽछिन्नाः भरताः अभकासः अभवत् च पु-
 रःऽएता वसिष्ठः आत् इत् तृत्सूनां विशः अप्रथत् ॥ ६ ॥ चयः कु-
 र्वन्ति भुवनेषु रेतः तिस्रः प्रऽजाः आर्याः ज्योतिःऽअग्राः चयः
 घर्मासः उषसं सचन्ते सर्वान् इत् तान् अनु विदुः वसिष्ठाः ॥ ७ ॥
 सूर्यस्यऽइव वक्षथः ज्योतिः एषां समुद्रस्यऽइव महिमा गभीरः
 वातस्यऽइव प्रऽजवः न अन्येन स्तोमः वसिष्ठाः अनुऽएतवे वः
 ॥ ८ ॥ ते इत् निग्यं हृदयस्य प्रऽकेतैः सहस्रऽवल्लं अभि सं चरन्ति
 यमेन ततं परिऽधिं वयंतः अप्सरसः उप सेदुः वसिष्ठाः ॥ ९ ॥ वि-
 ऽद्युतः ज्योतिः परि संऽजिहानं मित्रावरुणा यत् अपश्यतां त्वा
 तत् ते जन्म उत एकं वसिष्ठ अगस्त्यः यत् त्वा विशः आऽजभार
 ॥ १० ॥ २३ ॥ उत असि मैत्रावरुणः वसिष्ठ उर्वश्याः ब्रह्मन् मनसः
 अधि जातः द्रुप्तं स्कन्वं ब्रह्मणा दैव्येन विश्वे देवाः पुष्करे त्वा अद-
 दंत ॥ ११ ॥ सः प्रऽकेतः उभयस्य प्रऽविद्वान् सहस्रऽदानः उत
 वा सऽदानः यमेन ततं परिऽधिं वयिष्यन् अप्सरसः परि जज्ञे
 वसिष्ठः ॥ १२ ॥ सचे ह जातौ इषिता नमःऽभिः कुम्भे रेतः सिसि-
 चतुः समानं ततः ह मानः उत् इयाय मध्यात् ततः जातं ऋषिं
 आहुः वसिष्ठं ॥ १३ ॥ उक्थऽभृतं सामऽभृतं बिभर्ति यावाणं बि-

अ० ५. अ० ३. व० २७.] ॥ २७ ॥ [म० ७. अ० ३. सू० ३४.]

भ्रत॑ प्र॒ व॒दा॒ति॒ अ॒ग्ने॒ उ॒प॒ ए॒नं॒ आ॒ध्वं॒ सु॒ऽम॒न॒स्य॒मा॒नाः॒ आ॒ वः॒
ग॒च्छा॒ति॒ प्र॒ऽतृ॒दः॒ वसि॑ष्ठः ॥ १४ ॥ २४ ॥ २ ॥

॥ ३४ ॥ प्र॒ शु॒क्रा॒ ए॒तु॒ दे॒वी॒ म॒नी॒षा॒ अ॒स्मत्॒ सु॒ऽत॒ष्टः॒ रथः॒ न
वा॒जी ॥ १ ॥ वि॒दुः॒ पृ॒थि॒व्याः॒ दि॒वः॒ ज॒नि॒चं॒ शृ॒ण्वं॒ति॒ आपः॒ अध॑ स्र-
रंतीः ॥ २ ॥ आपः॒ चि॒त् अ॒स्मै॒ पि॒न्व॑त् पृथ्वीः वृ॒त्रेषु॑ शू॒राः॒ मंस॑न्ते
उ॒याः ॥ ३ ॥ आ॒ धूः॒ऽसु॒ अ॒स्मै॒ द॒धा॒त अ॒श्वान् इ॒न्द्रः॒ न व॒ज्री॒ हिर॑ण्य-
ऽबा॒हुः ॥ ४ ॥ अ॒भि प्र॒ स्था॒त् अ॒हं॒ऽइ॒व य॒ज्ञं या॒तां॒ऽइ॒व प॒त्न॑न्
त॒मना॑ हि॒नो॒त् ॥ ५ ॥ त॒मना॑ स॒मत्॒ऽसु॒ हि॒नो॒त् य॒ज्ञं द॒धा॒त के॒तुं ज-
ना॑य वी॒रं ॥ ६ ॥ उ॒त् अ॒स्य॒ शृ॒ष्मा॒त् भा॒नुः॒ न आ॒र्त॑ वि॒भर्ति॑ भा॒रं
पृ॒थि॒वी न भू॑म ॥ ७ ॥ ह॒यामि॑ दे॒वान् अ॒या॒तुः॒ अ॒ग्ने सा॒धन् ऋ॒-
ते॒न धि॒यं द॒धामि॑ ॥ ८ ॥ अ॒भि वः॒ दे॒वीं धि॒यं द॒धि॒ध्वं प्र॒ वः॒ दे॒वऽचा॒
वा॒चं कृ॑णु॒ध्वं ॥ ९ ॥ आ॒ च॒ष्टे आ॒सां पा॒थः॒ न॒दीनां॑ वरु॒णः॒ उ॒यः स-
ह॑स्रं॒ऽच॒क्षाः ॥ १० ॥ २५ ॥ रा॒जा रा॒ष्ट्रा॒नां पेशः॑ न॒दीनां॑ अ॒नु॒त्तं
अ॒स्मै स्र॑चं वि॒श्वऽआ॒यु ॥ ११ ॥ अ॒वि॒ष्टो अ॒स्मान् वि॒श्वो॒सु वि॒श्वु
अ॒द्युं कृ॑णो॒त् शंसं॑ नि॒नि॒त्सोः ॥ १२ ॥ वि॒ ए॒तु दि॒द्युत् द्वि॒षां अ॒शे॒वा
यु॒यो॒त् वि॒ष्वक् र॒पः त॒नूनां॑ ॥ १३ ॥ अ॒वी॒त् नः॒ अ॒ग्निः॒ ह॒व्यऽअ॒त्
नमः॑ऽभिः प्रे॒ष्ठः अ॒स्मै अ॒धा॒यि॒ स्तोमः॑ ॥ १४ ॥ स॒ऽजूः॒ दे॒वेभिः॑ अ-
पां॑ न॒पा॒तं सखा॑यं कृ॒ध्वं शि॒वः नः॒ अ॒स्तु ॥ १५ ॥ अ॒प्ऽजां उ॒क्थैः॑
अ॒हिं गृ॑णी॒षे बु॒ध्ने न॒दीनां॑ रजः॒ऽसु सी॒दन् ॥ १६ ॥ मा नः॒ अ॒हिः
बु॒ध्नः रि॒षे धा॒त् मा य॒ज्ञः अ॒स्य सि॒धत् ऋ॒तऽयोः॑ ॥ १७ ॥ उ॒त् नः॒
ए॒षु नृ॑षु श्रवः॒ धुः प्र॒ रा॒ये य॑न्तु श॒र्धतः॑ अ॒र्यः ॥ १८ ॥ त॒प॑न्ति श॒चुं स्वः॑
न भू॑म॒ महा॑ऽसे॒नासः॑ अ॒मेभिः॑ ए॒षां ॥ १९ ॥ आ॒ यत् नः॒ प॒त्नीः
ग॒म॑न्ति अ॒च्छ त्व॒ष्टा सु॒ऽपा॒णिः द॒धा॒तु वी॒रान् ॥ २० ॥ २६ ॥ प्र॒ति नः॒

अ० ५. अ० ३. व० २९.] ॥ २८ ॥ [म० ७. अ० ३. सू० ३५.

स्तीमं त्वष्टा जुषेत स्यात् अस्मे अरमतिः वसुऽयुः ॥ २१ ॥ ता
नः रासन् रातिऽसाचः वसूनि आ रोदसी वरुणानी शृणोतु
वरुचीभिः सुऽशरणः नः अस्तु त्वष्टा सुऽदचः वि दधातु रायः
॥ २२ ॥ तत् नः रायः पर्वताः तत् नः आपः तत् रातिऽसाचः ओ-
षधीः उत द्यौः वनस्पतिऽभिः पृथिवी सऽजोषाः उभे रोदसी
परि पासतः नः ॥ २३ ॥ अनु तत् उर्वी रोदसी जिहातां अनु
द्युक्षः वरुणः इंद्रऽसखा अनु विश्वे मरुतः ये सहासः रायः स्याम
धरुणं धियधै ॥ २४ ॥ तत् नः इंद्रः वरुणः मित्रः अग्निः आपः ओ-
षधीः वनिनः जुषन्त शर्मन् स्याम मरुतां उपऽस्थे यूयं पात स्व-
स्तिऽभिः सदा नः ॥ २५ ॥ २७ ॥

॥ ३५ ॥ शं नः इंद्राग्नी भवतां अवऽभिः शं नः इंद्रावरुणा
रातऽहव्या शं इंद्रासीमा सुविताय शं योः शं नः इंद्रापूषणा वा-
जऽसातौ ॥ १ ॥ शं नः भगः शं ऊं नः शंसः अस्तु शं नः पुरंऽधिः
शं ऊं संतु रायः शं नः सत्यस्य सुऽयमस्य शंसः शं नः अर्यमा पु-
रुऽजातः अस्तु ॥ २ ॥ शं नः धाता शं ऊं धर्ता नः अस्तु शं नः उ-
रुची भवतु स्वधाभिः शं रोदसी बृहती शं नः अद्रिः शं नः दे-
वानां सुऽहवानि संतु ॥ ३ ॥ शं नः अग्निः ज्योतिऽअनीकः अस्तु
शं नः मित्रावरुणौ अश्विनां शं शं नः सुऽकृतां सुऽकृतानि संतु
शं नः इषिरः अभि वातु वातः ॥ ४ ॥ शं नः द्यावापृथिवी पूर्व-
ऽहूतौ शं अंतरिक्षं हश्ये नः अस्तु शं नः ओषधीः वनिनः भवन्तु
शं नः रजसः पतिः अस्तु जिष्णुः ॥ ५ ॥ २८ ॥ शं नः इंद्रः वसुऽभिः
देवः अस्तु शं आदित्येभिः वरुणः सुऽशंसः शं नः रुद्रः रुद्रेभिः ज-
लाषः शं नः त्वष्टा माभिः इह शृणोतु ॥ ६ ॥ शं नः सोमः भवतु

ब्रह्मं शं नः शं नः यावाणः शं जुं संतु यज्ञाः शं नः स्वरूपां मितयः
 भवन्तु शं नः प्रऽस्वः शं जुं अस्तु वेदिः ॥ ७ ॥ शं नः सूर्यः उरुऽच-
 क्षाः उत एतु शं नः चतस्रः प्रऽदिशः भवन्तु शं नः पर्वताः ध्रुवयः
 भवन्तु शं नः सिंधवः शं जुं संतु आपः ॥ ८ ॥ शं नः अदितिः भवन्तु
 व्रतेभिः शं नः भवन्तु मरुतः सुऽअर्काः शं नः विष्णुः शं जुं पूषा
 नः अस्तु शं नः भवित्रं शं जुं अस्तु वायुः ॥ ९ ॥ शं नः देवः सविता
 चायमाणः शं नः भवन्तु उषसः विऽभातीः शं नः पर्जन्यः भवन्तु
 प्रऽजाभ्यः शं नः श्वेत्स्य पतिः अस्तु शं नः भुः ॥ १० ॥ २९ ॥ शं नः
 देवाः विश्वऽदेवाः भवन्तु शं सरस्वती सह धीभिः अस्तु शं अभि-
 ऽसाचः शं जुं रातिऽसाचः शं नः दिव्याः पार्थिवाः शं नः अप्याः
 ॥ ११ ॥ शं नः सत्यस्य पतयः भवन्तु शं नः अर्वतः शं जुं संतु गावः
 शं नः ऋभर्वः सुऽकृतः सुऽहस्ताः शं नः भवन्तु पितरः हवेषु ॥ १२ ॥
 शं नः अजः एकऽपात् देवः अस्तु शं नः अहिः बुध्याः शं समुद्रः
 शं नः अपां नपात् पेरुः अस्तु शं नः पृश्निः भवन्तु देवऽगोपाः
 ॥ १३ ॥ आदित्याः रुद्राः वसवः जुषन्त इदं ब्रह्म क्रियमाणं नवीयः
 ऋण्वन्तु नः दिव्याः पार्थिवासः गोऽजाताः उत ये यज्ञियासः
 ॥ १४ ॥ ये देवानां यज्ञियाः यज्ञियानां मनोः यजत्राः अमृताः
 ऋतुऽज्ञाः ते नः रासन्तां उरुऽगायं अद्य यूयं पात स्वस्तिऽभिः
 सदा नः ॥ १५ ॥ ३० ॥ ३ ॥

॥ ३६ ॥ प्र ब्रह्म एतु सदानात् ऋतस्य वि रश्मिऽभिः ससृजे
 सूर्यः गाः वि सानुना पृथिवी सस्रे उर्वी पृथु प्रतीकं अधि आ
 ईधे अग्निः ॥ १ ॥ इमां वा मित्रावरुणा सुऽवृत्तिं इधं न कृण्वे अ-
 सुरा नवीयः इनः वा अन्यः पदऽवीः अदभ्यः जनं च मित्रः यत-

तिब्रुवाणः ॥२॥ आ वातस्य ध्रजतः रंते इत्याः अपीपयंत धेनवः
 नसूदाः महः दिवः सदेने जायमानः अचिक्कदत् वृषभः सस्मिन्
 ऊर्ध्वन् ॥३॥ गिरा यः एता युनजत् हरी ते इंद्र प्रिया सुऽरया शूर
 धायू प्र यः मन्युं रिरिक्षतः मिनाति आ सुऽक्तुं अर्यमणं ववृ-
 त्यां ॥४॥ यजते अस्य सख्यं वयः च नमस्विनः स्वे ऋतस्य धामन्
 वि पृक्षः बाबधे नृऽभिः स्तवानः इदं नमः रुद्राय प्रेष्टं ॥५॥ १॥
 आ यत् साकं यशसः वावशानाः सरस्वती सप्रथी सिंधुऽमाता
 याः सुस्वयंत सुऽदुघाः सुऽधाराः अभि स्वेन पयसा पीयानाः
 ॥६॥ उत ते नः मरुतः मंदसानाः धियं तोकं च वाजिनः अवंतु
 मा नः परिख्यत् अक्षरा चरंती अवीवृधन् युज्यं ते रयिं नः ॥७॥
 प्र वः महीं अरमतिं कृणुध्वं प्र पूषणं विद्वथं न वीरं भगं धियः
 अविता रं नः अस्याः सातौ वाजं रातिऽसाचं पुरंऽधिं ॥८॥
 अच्छ अयं वः मरुतः श्लोकः एतु अच्छ विष्णुं निसिक्तऽपां अवः-
 ऽभिः उत प्रऽजायै गृणते वयः धुः यूयं पात स्वस्तिऽभिः सदा
 नः ॥९॥ २॥

॥ ३१ ॥ आ वः वाहिष्ठः वहतु स्तवधै रथः वाजाः ऋभुक्ष्णः
 अमृक्तः अभि चिऽपृष्ठैः सर्वनेषु सोमैः मदे सुऽशिप्राः महऽभिः
 पूणध्वं ॥१॥ यूयं ह रत्नं मघवन्तऽसु धातय स्वःऽदृशः ऋभुक्ष्णः
 अमृक्तं सं यज्ञेषु स्वधाऽवन्तः पिबध्वं वि नः राधांसि मतिऽभिः
 दयध्वं ॥२॥ उवोचिथ हि मघऽवन् देणं महः अभस्य वसुनः वि-
 ऽभागे उभा ते पूर्णा वसुना गर्भस्ती न सूनृता नि यमते वसव्या
 ॥३॥ त्वं इंद्र स्वऽयशाः ऋभुक्षाः वाजः न साधुः अस्तं एषि ऋक्ता
 वयं नु ते दाश्वांसः स्याम ब्रह्म कृण्वन्तः हरिऽवः वसिष्ठाः ॥४॥

स॒नि॒ता अ॒सि॒ प्र॒व॒तः दा॒शु॒षे चि॒त् याभिः॑ वि॒वेषः॑ ह॒रि॒ऽअ॒श्व
 धी॒भिः व॒व॒न्म नु॒ते यु॒ज्याभिः॑ ऊ॒ती क॒दा नः॑ इ॒न्द्र रा॒यः आ द॒श॒स्येः
 ॥ ५ ॥ ३ ॥ वा॒स॒य॒सि॒ऽइ॒व वे॒ध॒सः त्वं नः॑ क॒दा नः॑ इ॒न्द्र व॒च॒सः बु॒-
 बो॒धः अ॒स्तौ ता॒त्या धि॒या र॒यिं सु॒ऽवी॒रं पृ॒क्षः नः॑ अ॒र्वा नि उ॒ही॒त
 वा॒जी ॥ ६ ॥ अ॒भि यं दे॒वी निः॑ऽऽ॒तिः चि॒त् ई॒शे न॒क्ष॑न्ते इ॒न्द्र श॒र॒दः
 सु॒ऽपृ॒क्षः उप॑ चि॒ऽब॒न्धुः ज॒र॒त्ऽअ॒ष्टिं ए॒ति अ॒स्व॑ऽवे॒शं यं कृ॒ण॒व॑न्त
 म॒र्ताः ॥ ७ ॥ आ नः॑ रा॒धा॑सि स॒वि॒तः स्त॒व॒धै आ रा॒यः यं॒तु प॒र्व-
 त॒स्य रा॒तौ स॒दा नः॑ दि॒व्यः पा॒युः सि॒स॒क्तु यू॒यं पा॒त स्व॒स्ति॑ऽभिः
 स॒दा नः॑ ॥ ८ ॥ ४ ॥

॥ ३८ ॥ उ॒त् ऊं॑ स्यः दे॒वः स॒वि॒ता य॒या॒म हि॒र॒ण्य॒यीं अ॒म॒तिं यां॑
 अ॒शि॒श्रे॒त् नूनं॑ भ॒गः ह॒व्यः मा॒नु॒षेभिः॑ वि॒ यः र॒त्ना पु॒रु॑ऽव॒सुः
 द॒धा॒ति ॥ १ ॥ उ॒त् ऊं॑ ति॒ष्ठ स॒वि॒तः श्रु॒धि अ॒स्य हि॒र॒ण्य॑ऽपा॒णे
 प्र॒ऽभृ॒तौ ऋ॒त॒स्य वि॒उ॒र्वी पृ॒थ्वीं अ॒म॒तिं सृ॒जा॒नः आ नृ॑ऽभ्यः म॒र्त-
 ऽभो॒ज॒नं सु॒वा॒नः ॥ २ ॥ अ॒पि स्तु॒तः स॒वि॒ता दे॒वः अ॒स्तु यं आ चि॒त्
 वि॒श्वे॒ व॒स॒वः गृ॒ण॑न्ति सः नः॑ स्तो॒मा॒न् न॒म॒स्यः च॒नः धा॒त् वि॒श्वे॒भिः
 पा॒तु पा॒यु॑ऽभिः नि॒ सू॒रीन् ॥ ३ ॥ अ॒भि यं दे॒वी अ॒दि॒तिः गृ॒णा॒ति
 स॒वं दे॒व॒स्य स॒वि॒तुः जु॒षा॒णा अ॒भि सं॒ऽरा॒जः व॒रु॒णः गृ॒ण॑न्ति अ॒भि
 मि॒त्रा॒सः अ॒र्य॒मा स॒ऽजो॒षाः ॥ ४ ॥ अ॒भि ये मि॒थ्यः व॒नु॒षः स॒प॑न्ते
 रा॒तिं दि॒वः रा॒ति॑ऽसा॒चः पृ॒थि॒व्याः अ॒हिः बु॒ध्न्यः उ॒त नः॑ शृ॒णो॒तु
 व॒रु॒ची ए॒क॒धे॒नु॑ऽभिः नि॒ पा॒तु ॥ ५ ॥ अ॒नु॒ त॒त् नः॑ जाः प॒तिः म॒ंसी॒ष्ट
 र॒त्नं दे॒व॒स्य स॒वि॒तुः इ॒या॒नः भ॒गं उ॒यः अ॒व॒से जो॒ह॒वी॒ति भ॒गं अ॒-
 नु॒यः अ॒र्ध॒ या॒ति र॒त्नं ॥ ६ ॥ शं॒नः भ॒वं॒तु वा॒जिनः॑ ह॒वेषु॑ दे॒व॒ऽता॒ता
 मि॒त॒ऽद्र॒वः सु॒ऽअ॒र्काः जं॒भ॒य॑न्तः अ॒हिं वृ॒कै॒र॒क्षा॑सि स॒नै॒मि अ॒स्मत्

युयवन् अमीवाः ॥ ७ ॥ वाजेऽवाजे अवत वाजिनः नः धनेषु
विप्राः अमृताः ऋतुऽज्ञाः अस्य मध्वः पिबत मादयध्वं तृप्ताः
यात पथिऽभिः देवऽयानैः ॥ ८ ॥ ५ ॥

॥ ३९ ॥ ऊर्ध्वः अग्निः सुऽमतिं वस्वः अश्रेत् प्रतीची जूणिः देव-
ऽतातिं एति भेजाते अद्री रथ्याऽइव पंथां ऋतं होता नः इषि-
तः यजाति ॥ १ ॥ प्र ववृजे सुऽप्रयाः बर्हिः एषां आ विशपतीऽइव
बीरिरे इयाते विशां अक्तोऽउषसः पूर्वऽहूतौ वायुः पूषा स्वस्तये
नियुत्वान् ॥ २ ॥ जमयाः अत्र वसवः रंत देवाः उरौ अंतरिक्षे मर्ज-
यंत शुभ्राः अर्वाक् पथः उरुऽजयः कृणुध्वं श्रोतं दूतस्य जग्मुषः
नः अस्य ॥ ३ ॥ ते हि यज्ञेषु यज्ञियांसः ऊमाः सधऽस्थं विश्वे अभि
संति देवाः तान् अध्वरे उशतः यक्षि अग्ने शुष्टी भगं नासत्या पुरै-
ऽधि ॥ ४ ॥ आ अग्ने गिरः दिवः आ पृथिव्याः मित्रं वह वरुणं इंद्रं
अग्निं आ अर्यमणं अदितिं विष्णुं एषां सरस्वती मरुतः मादय-
तां ॥ ५ ॥ ररे हव्यं मतिऽभिः यज्ञियांनां नक्षत् कामं मर्त्यानां अ-
सिन्वन् धातं रयिं अविऽदस्यं सदाऽसां सक्षीमहि युज्येभिः नु
देवैः ॥ ६ ॥ नु रोदसी अभिऽस्तुते वसिष्ठैः ऋतुऽवानः वरुणः
मित्रः अग्निः यच्छतु चंद्राऽउपऽमं नः अर्कं यूयं पात स्वस्तिऽभिः
सदा नः ॥ ७ ॥ ६ ॥

॥ ४० ॥ ओ शुष्टिः विद्व्यां सं एतु प्रति स्तोमं दधीमहि तुरा-
णां यत् अद्य देवः सविता सुवाति स्याम अस्य रत्निनः विऽभागे
॥ १ ॥ मित्रः तत् नः वरुणः रोदसी च द्युऽभक्तं इंद्रः अर्यमा ददातु
दिदेष्टु देवी अदितिः रेक्णः वायुः च यत् निऽयुवैते भगः च

॥२॥ सः इत् उयः अस्तु मरुतः सः शुष्मी यं मर्त्यं पृषत् ऽअश्वः
 अवाय उत ई अग्निः सरस्वती जुनंति न तस्य रायः परि ऽएता
 अस्ति ॥३॥ अयं हि नेता वरुणः ऋतस्य मित्रः राजानः अर्यमा
 अपः धुः सुहवा देवी अदितिः अनर्वा ते नः अंहः अति पर्षन्
 अरिष्टान् ॥४॥ अस्य देवस्य मीळहुषः वयाः विष्णोः एषस्य प्र-
 ऽभृथे हविः ऽभिः विदे हि रुद्रः रुद्रियं महि ऽत्वं यासिष्टं वर्तिः अ-
 श्विनौ इरा ऽवत् ॥५॥ मा अत्र पृषन् आ ऽघृणे इरस्यः वरुची
 यत् राति ऽसाचः च रासन् मयः ऽभुवः नः अर्वतः नि पांतु वृष्टिं
 परि ऽज्मा वातः ददातु ॥६॥ नु रोदसीः अभि ऽस्तुते० वसिष्ठैः
 ऋत ऽवानः वरुणः मित्रः अग्निः यच्छंतु चंद्राः उप ऽमनः अर्के
 यूयं पात स्वस्ति ऽभिः सदा नः ॥७॥७॥

॥४१॥ प्रातः अग्निं प्रातः इंद्रं हवामहे प्रातः मित्रावरुणा प्रा-
 तः अश्विना प्रातः भगं पूषणं ब्रह्मणः पतिं प्रातः सोमं उत रुद्रं
 हुवेम ॥१॥ प्रातः ऽजितं भगं उयं हुवेम वयं पुत्रं अदितेः यः वि-
 ऽधृता आध्रः चित् यं मन्यमानः तुरः चित् राजा चित् यं भगं भ-
 स्ति इति आह ॥२॥ भगं प्र ऽनेतः० भगं सत्यं ऽराधः भगं इमां धियं
 उत् अत्र ददत् नः भगं प्र नः जनय गोभिः अश्वैः भगं प्र नृ ऽभिः
 नृ ऽवंतः स्याम ॥३॥ उत इदानीं भगं ऽवंतः स्याम उत प्र ऽपित्वे
 उत मध्ये अहां उत उत ऽइता मघ ऽवन् सूर्यस्य वयं देवानां सु-
 ऽमतौ स्याम ॥४॥ भगः एव भगं ऽवान् अस्तु देवाः तेन वयं भग-
 ऽवंतः स्याम तं त्वा भग सर्वः इत् जोहवीति सः नः भग पुरः ऽएता
 भव इह ॥५॥ सं अध्वराय उषसः नमंत दधिक्तावा ऽइव शुचये
 पदाय अर्वाचीनं वसु ऽविदं भगं नः रथं ऽइव अश्वः वाजिनः

अ० ५. अ० ४. व० १०.] ॥ ३४ ॥ [म० ७. अ० ३. सू० ४३.

आ व॒हंतु ॥६॥ अ॒श्व॑ऽव॒तीः गो॑ऽम॒तीः नः॒ उ॒षसः॑ वी॒र॑ऽव॒तीः
सद॑ उ॒च्छ॑न्तु भ॒द्राः घृ॑तं दु॒हानाः॑ वि॒श्वतः॑ प्रऽपी॒ताः यू॒यं पा॒त स्व॒-
स्ति॑ऽभिः सदा॑ नः ॥७॥८॥

॥४२॥ प्र ब्र॒ह्माणः॑ अंगि॒रसः॑ न॒क्ष॑न्त प्र क्र॒दनुः॑ न॒भ॒न्य॑स्य वे॒तु प्र
धे॒नवः॑ उ॒दऽमु॑तः न॒वंत॑ यु॒ज्यातां॑ अ॒द्रीं अ॒ध्व॒रस्य॑ पे॒शः ॥१॥ सु॒-
ऽगः ते॒ अ॒ग्ने स॒नऽवि॑त्तः अ॒ध्वा युं॑स्व सु॒ते ह॒रितः॑ रो॒हितः॑ च॒ ये वा
स॒न्नं अ॒रु॒षाः वी॒र॑ऽवा॒हः हु॒वे दे॒वानां॑ ज॒नि॒मानि॑ स॒त्तः ॥२॥ सं
जं॑ वः य॒ज्ञं म॒हय॑न् नमः॑ऽभिः प्र॒होता॑ म॒द्रः रि॒रि॒चे उ॒पा॒के यज॑-
स्व सु॒पु॒रुऽअ॒नी॒क॒दे॒वान् आ य॒ज्ञियां॑ अ॒रम॑तिं व॒वृ॒त्याः ॥३॥ य॒-
दा वी॒रस्य॑ रे॒वतः॑ दु॒रो॒णे स्यो॒नऽशीः॑ अ॒ति॒थिः आ॒ऽचि॑के॒तत् सु॒-
ऽप्री॑तः अ॒ग्निः सु॒ऽधि॑तः द॒मै आ सः॑ वि॒शे दा॑ति वा॒र्ये इ॒र्य॒त्ये ॥४॥
इ॒मं नः॑ अ॒ग्ने अ॒ध्व॒रं जु॒षस्व॑ म॒रुत् सु॒ इ॒द्रे य॒शसं॑ कृ॒धि नः॑ आ न॒क्ता
ब॒र्हिः स॒द॒तां उ॒षसा॑ उ॒शंता॑ मि॒त्रा व॒रुणा॑ य॒ज इ॒ह ॥५॥ ए॒व अ॒ग्निं
स॒हस्यं॑ व॒सि॒ष्ठः रा॒यऽका॑मः वि॒श्वऽप्स्य॑स्य स्तौ॒त् इषं॑ र॒यिं प॒प्र॒-
थ॒त् वा॒जं अ॒स्मे यू॒यं पा॒त स्व॒स्ति॑ऽभिः सदा॑ नः ॥६॥९॥

॥४३॥ प्र वः॑ य॒ज्ञेषु॑ दे॒वऽय॑न्तः अ॒र्चन् द्या॒वा नमः॑ऽभिः पृथि॒-
वीं इ॒ष॒ध्वे येषां॑ ब्र॒ह्माणि॑ अस॒मानि॑ वि॒प्राः वि॒ष्वक् वि॒ऽय॑न्ति व॒-
नि॒नः न शा॒खाः ॥१॥ प्र य॒ज्ञः ए॒तु हे॒त्वः न स॒मिः उ॒त् य॒च्छ॒ध्वं स॒-
ऽम॑नसः घृ॒ताचीः॑ स्तृ॒णीत॑ ब॒र्हिः अ॒ध्व॒राय॑ सा॒धु ऊ॒र्ध्वा शे॒ची॒षि
दे॒वऽयू॑नि अ॒स्युः ॥२॥ आ पु॒त्रासः॑ न मा॒तरं॑ वि॒ऽभृ॒त्राः सा॒नौ
दे॒वासः॑ ब॒र्हिषः॑ स॒द॒तु आ वि॒श्वाचीं॑ वि॒द॒थ्यां अ॒न॒क्तु॑ अ॒ग्ने मा नः॑
दे॒वऽता॑ता मृ॒धः कः॑ ॥३॥ ते सी॒ष॒प॒न्त जोषं॑ आ य॒ज॒त्राः ऋ॒तस्य॑

धाराः सुऽदुर्घाः दुर्हानाः ज्येष्ठं वः अद्य महः आ वसूनां आ गंतुं
सऽमनसः यतिं स्थ ॥ ४ ॥ एव नः अग्रे विशु आ दशस्य त्वया वयं
सहसाऽवन् आस्क्राः राया युजा सधऽमादः अरिष्टाः यूयं पात
स्वस्तिऽभिः सदा नः ॥ ५ ॥ १० ॥

॥ ४४ ॥ दधिऽक्रां वः प्रथमं अश्विना उषसं अग्निं संऽईहं भगं
ऊतये हुवे इन्द्रं विष्णुं पूषणं ब्रह्मणः पतिं आदित्यान् द्यावापृथि-
वी अपः स्वः ॥ १ ॥ दधिऽक्रां ऊं नमसा बोधयंतः उत्ऽईरा-
णाः यज्ञं उपऽप्रयंतः इळां देवीं बर्हिषि सादयंतः अश्विना वि-
प्रां सुऽहवा हुवेम ॥ २ ॥ दधिऽक्रावाणं बुबुधानः अग्निं उप बुवे
उषसं सूर्ये गां ब्रध्नं मंश्चतोः वरुणस्य बभूवते विश्वा अस्मत् दुऽइ-
ता यवयंतु ॥ ३ ॥ दधिऽक्रावा प्रथमः वाजी अर्वा अर्ये रथानां
भवति प्रऽजानन् संऽविदानः उषसा सूर्येण आदित्येभिः वसु-
ऽभिः अंगिरःऽभिः ॥ ४ ॥ आ नः दधिऽक्राः पथ्यां अनक्तु ऋतस्य
पंथां अनुऽएतवै ऊं शृणोतु नः दैव्यं शर्धेः अग्निः शृणोतु विश्वे
महिषाः अमूराः ॥ ५ ॥ ११ ॥

॥ ४५ ॥ आ देवः यातु सविता सुऽरत्नः अंतरिक्षऽप्राः वहमा-
नः अश्वैः हस्ते दधानः नर्यां पुरुणि निऽवेश्यन् च प्रऽसुवन्
चभूम ॥ १ ॥ उत् अस्य बाहू शिथिरा बृहतां हिरण्यया दिवः अं-
तान् अनष्टां नूनं सः अस्य महिमा पनिष्ट सूरः चित् अस्मै अनु
दात् अपस्यां ॥ २ ॥ सः घ नः देवः सविता सहऽवा आ साविषत्
वसुऽपतिः वसूनि विऽश्रयमाणः अमतिं उरूचीं मर्तुऽभोजनं
अधरासते नः ॥ ३ ॥ इमाः गिरः सवितारं सुऽजिह्वं पूर्णऽगं भस्तिं

अ० ५, अ० ४, व० १५.] ॥ ३६ ॥ [म० ७, अ० ३, सू० ४८.

ई॒ळते॒ सु॒ऽपा॒णिं चि॒वं व॒यः बृ॒हत् अ॒स्मे द॒धा॒तु यू॒यं पा॒त स्व॒स्ति॒-
ऽभिः सदा॒ नः ॥ ४ ॥ १२ ॥

॥ ४६ ॥ इ॒माः रु॒द्राय॑ स्थि॒रऽ ध॑न्वने गि॒रः क्षि॒प्रऽ ई॒षवे॑ दे॒वाय॑
स्व॒धाऽवै॑ अ॒षा॒ळ्हाय॑ सह॒मानाय॑ वे॒धसे॑ ति॒ग्मऽआ॑यु॒धाय॑ भ॒रत॑
शृ॒णोतु॑ नः ॥ १ ॥ सः हि क्ष॒येण॑ क्ष॒म्यस्य॑ जन्म॒नः सां॒ऽरा॒ज्येन॑ दि॒-
व्यस्य॑ चे॒तति॑ अ॒वन् अ॒वैतीः॑ उ॒प॒नः दु॒रः च॒र अ॒न॒मी॒वः रु॒द्र जा॑सु॒
नः भ॒व ॥ २ ॥ या ते॒ दि॒द्युत् अ॒वऽसृ॑ष्टा दि॒वः परि॑ क्ष॒मया॑ च॒रति॑ परि॒
सा वृ॒ण॒क्तु नः॑ सह॒स्रं ते॒ सु॒ऽअ॒पि॒वा॒त भे॒ष॒जा मा नः॑ तो॒केषु॑ त॒न॒-
येषु॑ रि॒रिषः॑ ॥ ३ ॥ मा नः॑ व॒धीः रु॒द्र मा॑ प॒रा दाः॑ मा ते॒ भूम॑ प्र॒ऽसि॒-
तौ ही॒ळित॑स्य॒ आ नः॑ भ॒ज ब॒हिषि॑ जी॒वऽश॑से यू॒यं पा॒त स्व॒स्ति॒-
ऽभिः सदा॒ नः ॥ ४ ॥ १३ ॥

॥ ४७ ॥ आ॒पः यं वः॑ प्र॒थमं॑ दे॒वऽय॑तः इं॒द्रऽपा॑नं॒ ऊ॒र्मि अ॒कृ॒-
णव॑त ई॒ळः तं वः॑ व॒यं शुचि॑ अ॒रि॒प्रं अ॒द्य घृ॒तऽप्रु॑षं मधु॒ऽम॑तं व॒नेम॑
॥ १ ॥ तं ऊ॒र्मि आ॒पः मधु॑मत्॒ऽत॑मं वः॒ अपा॑ न॒पात् अ॒व॒तु आ॒शु॒-
ऽहे॒मा यस्मि॑न् इं॒द्रः वसु॑ऽभिः मा॒दया॑ते तं अ॒श्या॑म॒ दे॒वऽय॑तः वः॒
अ॒द्य ॥ २ ॥ श॒तऽप॑वि॒चाः स्व॒धया॑ म॒द॑तीः दे॒वीः दे॒वानां॑ अ॒पि यं॑-
ति पा॒थः ताः इं॒द्रस्य॑ न मि॒न॑न्ति व॒तानि॑ सि॒न्धुऽभ्यः॑ ह॒व्यं घृ॒तऽव॑त्
जु॒होत॑ ॥ ३ ॥ याः सू॒र्यैः र॒श्मिऽभिः॑ आ॒ऽत॒तान॑ या॒भ्यः इं॒द्रः अ॒र॒दत्
गा॒तुं ऊ॒र्मि ते॒ सि॒न्धवः॑ व॒रि॒वः धा॒त॒न नः॑ यू॒यं पा॒त स्व॒स्ति॒ऽभिः स॒-
दा॒ नः ॥ ४ ॥ १४ ॥

॥ ४८ ॥ ऋ॒भु॒क्ष॒णः वा॒जाः मा॒दय॑ध्वं अ॒स्मे न॒रः म॒घऽवा॑नः

अ० ५. अ० ४. व० १७.] ॥ ३७ ॥ [म० ७. अ० ३. सू० ५०.

सुतस्य आ वः अर्वाचः कर्तवः न यातां विऽभ्वः रथं नयं वर्तयन्तु
॥१॥ ऋभुः ऋभुऽभिः अभि वः स्याम विऽभ्वः विभुऽभिः शर्वसा
शर्वांसि वाजः अस्मान् अवतु वाजऽसातौ इंद्रेण युजा तरुषेम
वृचं ॥२॥ ते चित् हि पूर्वीः अभि संति शासा विश्वान् अर्यः उप-
रऽताति वचन् इंद्रः विऽभ्वा ऋभुक्षाः वाजः अर्यः शर्चोः मिथ-
त्या कृण्वन् वि नृम्णं ॥३॥ नु देवासः वरिवः कर्तन नः भूत नः
विश्वे अवसे सऽजोषाः सं अस्मे इषं वसवः ददीरन् यूयं पात
स्वस्तिऽभिः सदा नः ॥४॥ १५॥

॥४९॥ समुद्रऽज्येष्ठाः सलिलस्य मध्यात् पुनानाः यन्ति अ-
निऽविशमानाः इंद्रः याः वजी वृषभः रराद ताः आपः देवीः इह
मां अवन्तु ॥१॥ याः आपः दिव्याः उत वा स्रवन्ति खनिचिमाः उत
वा याः स्वयंऽजाः समुद्रऽअर्थाः याः शुचयः पावकाः ताः आपः
देवीः इह मां अवन्तु ॥२॥ यासां राजा वरुणः याति मध्ये सत्या-
नृते अवऽपश्यन् जनानां मधुश्रुतः शुचयः याः पावकाः ताः
आपः देवीः इह मां अवन्तु ॥३॥ यासु राजा वरुणः यासु सोमः
विश्वे देवाः यासु ऊर्जं मदन्ति वैश्वानरः यासु अग्निः प्रऽविष्टः
ताः आपः देवीः इह मां अवन्तु ॥४॥ १६॥

॥५०॥ आ मां मित्रावरुणा इह रक्षतं कुलाययत् विऽश्वयत्
मानः आ गन् अजकाऽवं दुःऽदृशीकंतिरः दधे मा मां पद्येन र-
पसा विदत् त्सरुः ॥१॥ यत् विऽजामन् परुषि वंदनं भुवत् अ-
ष्टीवन्तौ परि कुल्फौ च देहत् अग्निः तत् शोचन् अप बाधतां इतः
मा मां पद्येन रपसा विदत् त्सरुः ॥२॥ यत् शल्मलौ भवति यत्

न॒दीषु॑ यत् ओष॑धीभ्यः परि जा॒यते॑ वि॒षं वि॒श्वे दे॒वाः निः॒इतः॑ तत्
सु॒वंतु॑ मा मां प॒द्येन॑ रप॒सा वि॒दत् त्स॑रुः ॥ ३ ॥ याः प्र॒ऽवतः॑ नि॒-
ऽवतः॑ उ॒त्ऽवतः॑ उ॒दन्ऽवतीः॑ अ॒नु॒द॒काः च॒ याः ताः अ॒स्मभ्य॑ प॒-
य॒सा पि॒न्व॒मानाः॑ शि॒वाः दे॒वीः अ॒शि॒प॒दाः भ॒वंतु॑ सर्वाः न॒द्यः अ॒-
शि॒मि॒दाः भ॒वंतु॑ ॥ ४ ॥ १७ ॥

॥ ५१ ॥ आ॒दि॒त्यानां॑ अ॒वसा॑ नू॒तनेन॑ स॒क्षीम॑हि श॒र्मेणा॑ शं॒-
ऽत॒मेन॑ अ॒ना॒गाः ऽत्वे अ॒दि॒ति ऽत्वे तुरा॑सः इ॒मं य॒ज्ञं द॒धतु॑ ओष॑-
मा॒णाः ॥ १ ॥ आ॒दि॒त्यासः॑ अ॒दि॒तिः मा॒द॒य॒तां मि॒त्रः अ॒र्य॒मा व॑रुणः
रजि॑ष्ठाः अ॒स्माकं॑ संतु॑ भु॒र्वन॑स्य गो॒पाः पि॒बंतु॑ सोमं॑ अ॒वसे॑ नः
अ॒द्य ॥ २ ॥ आ॒दि॒त्याः वि॒श्वे म॑रुतः च वि॒श्वे दे॒वाः च वि॒श्वे ऋ॒-
भ॒वः च वि॒श्वे इं॒द्रः अ॒ग्निः अ॒श्विना॑ तु॒स्तुवा॑नाः यू॒यं पा॑त॒ स्व॒स्ति॒-
ऽभिः॑ सदा॑ नः ॥ ३ ॥ १८ ॥

॥ ५२ ॥ आ॒दि॒त्यासः॑ अ॒दि॒तयः॑ स्या॒म पूः दे॒व ऽचा॑ व॒सवः॑ म॒र्त्य-
ऽचा॑ स॒नेम॑ मि॒त्राव॑रुणा स॒नेतः॑ भ॒वेम॑ द्या॒वापृ॑थि॒वी भ॑वंतः
॥ १ ॥ मि॒त्रः त॑त् नः व॒रुणः॑ म॒मह॑न्त श॒र्मे तो॑का॒य त॑न॒याय॑ गो॒पाः
मा वः॑ भु॒जेम॑ अ॒न्यऽजा॑तं ए॒नः मा त॑त् क॒र्म व॒सवः॑ यत् च॒र्यधे॑
॥ २ ॥ तुर॑ण्य॒वः अ॒ंगिर॑सः न॒क्ष॑न्त॒ रत्नं॑ दे॒वस्य॑ स॒वितुः॑ इ॒या॒नाः
पि॒ता च॒ तत् नः॑ म॒हान् य॑ज॒त्रः वि॒श्वे दे॒वाः सऽम॑नसः जुष॑न्त
॥ ३ ॥ १९ ॥

॥ ५३ ॥ प्र द्या॒वा य॒ज्ञैः पृ॑थि॒वी नमः॑ ऽभिः स॒ऽबाधः॑ ई॒ळे बृ॒-
ह॒ती य॑ज॒त्रे ते चि॒त् हि पू॒र्वे क॒वयः॑ गृ॒णन्तः॑ पु॒रः म॒ही द॒धिरे॑

अ० ५. अ० ४. व० २२.] ॥ ३९ ॥ [म० ७. अ० ३. सू० ५५.

देवऽपुत्रे० ॥ १॥ प्रपूर्वेऽजे० पितरां नर्थसीभिः गीःऽभिः कृणुध्वं
सर्दने ऋतस्य आ नः द्यावापृथिवी दैव्येन जनेन यातं महि वां
वरुथं ॥ २॥ उतो हि वां रत्नऽधेयानि संति पुरुणि द्यावापृ-
थिवी सुऽदार्से अस्मे धत्तं यत् असत् अस्कृधोयु यूयं पात स्व-
स्तिऽभिः सदा नः ॥ ३॥ २० ॥

॥ ५४ ॥ वास्तोः पते प्रति जानीहि अस्मान् सुऽआवेशः अ-
नमीवः भव नः यत् त्वा ईमहे प्रति तत् नः जुषस्व शं नः भव
द्विऽपदे शं चतुःऽपदे ॥ १॥ वास्तोः पते प्रऽतरणः नः एधि गय-
ऽस्फानः गोभिः अश्वेभिः इंदो अजरासः ते सख्ये स्याम पिता-
ऽइव पुत्रान् प्रति नः जुषस्व ॥ २॥ वास्तोः पते शग्मया संऽसदा
ते सक्षीमहि रण्वया गातुऽमत्या पाहि क्षेमे उत योगे वरं नः
यूयं पात स्वस्तिऽभिः सदा नः ॥ ३॥ २१ ॥

॥ ५५ ॥ अमीवऽहा वास्तोः पते विश्वा रूपाणि आऽविशन्
सखा सुऽशेवः एधि नः ॥ १॥ यत् अर्जुन सारमेय दतः पिशंग
यच्छसे विऽइव भ्राजते ऋष्टयः उप स्रक्तेषु बप्सतः नि सु स्वप
॥ २॥ स्तेनं राय सारमेय तस्करं वा पुनःऽसर स्तोतृन् इंद्रस्य राय-
सि किं अस्मान् दुच्छुनऽयसे नि सु स्वप ॥ ३॥ त्वं सूकरस्य दर्दहि
तव दर्दतुं सूकरः स्तोतृन् इंद्रस्य रायसि किं अस्मान् दुच्छुनऽयसे
नि सु स्वप ॥ ४॥ सस्तु माता सस्तु पिता सस्तु श्वा सस्तु विशपतिः
ससंतु सर्वे ज्ञातयः सस्तु अयं अभितः जनः ॥ ५॥ यः आस्ते यः च
चरति यः च पश्यति नः जनः तेषां सं हन्मः अक्षाणि यथा इदं
हर्म्यं तथा ॥ ६॥ सहस्रऽश्रृंगः वृषभः यः समुद्रात् उत्ऽआचरत्

अ० ५. अ० ४. व० २४.] ॥ ४० ॥ [म० ७. अ० ४. सू० ५६.

तेन सहस्येन वयं नि जनान् स्वापयामसि ॥ ७ ॥ प्रोष्टेऽश्याः
वह्येऽश्याः नारीः याः तल्पेऽशीवरीः स्त्रियः याः पुण्येऽगंधाः
ताः सर्वाः स्वापयामसि ॥ ८ ॥ २२ ॥ ३ ॥

॥ ५६ ॥ के ई विऽअक्ताः नरः सऽनीळाः रुद्रस्य मर्याः अर्ध
सुऽअश्वाः ॥ १ ॥ नकिः हि एषां जनुंषि वेद ते अंग विद्रे मिथः
जनिचै ॥ २ ॥ अभि स्वऽपूभिः मिथः वपंत वार्तऽस्वनसः श्येनाः
अस्पृधन् ॥ ३ ॥ एतानि धीरः निण्या चिकेत पृश्निः यत् ऊधः मही
जभारं ॥ ४ ॥ सा विद् सुऽवीरा मरुत्ऽभिः अस्तु सनात् सहती
पुथ्यती नृम्णं ॥ ५ ॥ यामं येष्टाः शुभा शोभिष्टाः श्रिया संऽमिष्टाः
ओजऽभिः उयाः ॥ ६ ॥ उयं वः ओजः स्थिरा शवांसि अर्ध मरुत्-
ऽभिः गुणः तुविष्मान् ॥ ७ ॥ शुभ्रः वः शुष्मः क्रुध्मी मनांसि
धुनिः मुनिः इव शर्धस्य धृष्णोः ॥ ८ ॥ सनेमि अस्मत् युयोत दिद्युं
मा वः दुःऽमृतिः इह प्रणक् नः ॥ ९ ॥ प्रिया वः नाम हुवे तुराणां
आ यत् तृपत् मरुतः वावशानाः ॥ १० ॥ २३ ॥ सुऽआयुधासः
इष्मिणः सुऽनिष्काः उत स्वयं तन्वः शुभमानाः ॥ ११ ॥ शुचीं
वः हव्या मरुतः शुचीनां शुचिं हिनोमि अध्वरं शुचिऽभ्यः ऋ-
तेन सत्यं ऋतऽसापः आयन् शुचिऽजन्मानः शुचयः पावकाः
॥ १२ ॥ असेषु आ मरुतः खादयः वः वक्षऽसु रुक्माः उपऽशिश्नि-
याणाः वि विऽद्युतः न वृष्टिऽभिः रुचानाः अनु स्वधां आयुधैः
यच्छमानाः ॥ १३ ॥ प्रबुध्या वः ईरते महीसि प्र नामानि प्रऽय-
ज्यवः तिरध्वं सहस्रियं दस्यं भागं एतं गृहऽमेधीयं मरुतः जुषध्वं
॥ १४ ॥ यदि स्तुतस्य मरुतः अधिऽइथ इत्या विप्रस्य वाजिनः
हवीमन् मशु रायः सुऽवीर्यस्य दात नु चित् यं अन्यः आऽदर्भत्

अरावा ॥ १५ ॥ २४ ॥ अत्यासः न ये मरुतः सुऽअंचः यक्षुऽहशः न
 शुभयंत मयीः ते हर्म्येऽस्थाः शिशवः न शुभाः वत्सासः न प्रऽत्री-
 ळिनः पयऽधाः ॥ १६ ॥ दशस्यंतः नः मरुतः मृळंतु वरिवस्यंतः
 रोदसी सुऽमेके अरे गोऽहा नृऽहा वधः वः अस्तु सुक्षेभिः अ-
 स्मे वसवः नमध्वं ॥ १७ ॥ आ वः होता जोहवीति सत्तः सचाचीं
 रातिं मरुतः गृणानः यः ईवतः वृषणः अस्ति गोपाः सः अर्द्ध-
 यावी हवते वः उक्थैः ॥ १८ ॥ इमे तुरं मरुतः रमयंति इमे सहः
 सहसः आ नमंति इमे शंसं वनुष्यतः नि पांति गुरु द्वेषः अरुषे
 दधंति ॥ १९ ॥ इमे रधं चित् मरुतः जुनंति भूमिं चित् यथा वसवः
 जुषंत अपं बाधध्वं वृषणः तमांसि धत्त विश्वं तनयं तोकं अस्मे
 ॥ २० ॥ २५ ॥ मा वः दाचात् मरुतः निः अराम मा पश्चात् दध्म-
 रथ्यः विऽभागे आ नः स्याहं भजतन वसथ्ये यत् ई सुऽजातं वृ-
 षणः वः अस्ति ॥ २१ ॥ सं यत् हनंत मन्युऽभिः जनांसः शूराः य-
 ह्नीषु ओषधीषु विश्वे अध स्म नः मरुतः रुद्रियासः चातारः भूत
 पृतनासु अर्यः ॥ २२ ॥ भूरि चक्र मरुतः पित्र्याणि उक्थानि या
 वः शस्यंते पुरा चित् मरुतऽभिः उग्रः पृतनासु साळ्हा मरुत-
 ऽभिः इत् सनिता वाजं अवी ॥ २३ ॥ अस्मे वीरः मरुतः शुष्मी
 अस्तु जनानां यः असुरः विऽधर्ता अपः येन सुऽक्षितये तरेम
 अध स्वं ओकः अभि वः स्याम ॥ २४ ॥ तत् नः इंद्रः वरुणः मित्रः
 अग्निः आपः ओषधीः वनिनः जुषंत शर्मन् स्याम मरुता उप-
 ऽस्थे यूयं पात स्वस्तिऽभिः सदा नः ॥ २५ ॥ २६ ॥

॥ ५७ ॥ मध्वः वः नाम मारुतं यजत्राः प्र यज्ञेषु शर्वसा मदंति
 ये रेजयंति रोदसी चित् उवीं पिबंति उत्सं यत् अयासुः उयाः

अ० ५. अ० ४. व० २८.] ॥ ४२ ॥ [म० ७. अ० ४. सू० ५८.

॥ १ ॥ निऽचेतारः हि मरुतः गृणंतं प्रऽनेतारः यजमानस्य मन्त्रं
अस्माकं अद्य विदथेषु बर्हिः आ वीतये सद्गत् पिप्रियाणाः ॥ २ ॥
न एतावत् अन्ये मरुतः यथा इमे भाजंते रुक्मैः आयुधैः तनूभिः
आ रोदसी विश्वऽपिशः पिशानाः समानं अंजि अंजते शुभे कं
॥ ३ ॥ ऋधक् सा वः मरुतः दिद्युत् अस्तु यत् वः आर्गः पुरुषता
कराम मा वः तस्यां अपि भूम यजत्राः अस्मे वः अस्तु सुऽमतिः
चनिष्ठा ॥ ४ ॥ कृते चित् अत्र मरुतः रणंत अनवद्यासः शुचयः
पावकाः प्र नः अवत् सुमतिऽभिः यजत्राः प्र वाजैभिः तिरत्
पुथसे नः ॥ ५ ॥ उत स्तुतासः मरुतः व्यंतु विश्वेभिः नामऽभिः नरः
हवींषि ददात नः अमृतस्य प्रऽजयै जिगृत् रायः सूनृता मघा-
नि ॥ ६ ॥ आ स्तुतासः मरुतः विश्वे ऊती अच्छ सूरिन् सर्वऽताता
जिगात् येनः त्मना शतिनः वर्धयंति यूयं पात स्वस्तिऽभिः सदा
नः ॥ ७ ॥ २७ ॥

॥ ५८ ॥ प्र साकंऽउर्ध्वं अर्चत गणाय यः दैव्यस्य धाम्नः तुवि-
ष्मान् उत क्षोदंति रोदसी महिऽत्वा नक्षंते नाकं निऽऽर्चतेः
अवशात् ॥ १ ॥ जनूः चित् वः मरुतः त्वेथेण भीमासः तुविऽम-
न्यवः अयासः प्र ये महःऽभिः ओजसा उत संति विश्वः वः यामन्
भयते स्वःऽदृक् ॥ २ ॥ बृहत् वयः मघवत्ऽभ्यः दधात् जुजोषन् इत्
मरुतः सुऽस्तुतिं नः गतः न अध्वा वि तिराति जंतुं प्र नः स्पाह्वा-
भिः ऊतिऽभिः तिरेत् ॥ ३ ॥ युष्माऽऊतः विप्रः मरुतः शतस्वी
युष्माऽऊतः अर्वा सहुरिः सहस्री युष्माऽऊतः संऽराट् उत हंति
वृचं प्र तत् वः अस्तु धृतयः देणं ॥ ४ ॥ तान् आ रुद्रस्य मीळहुषः
विवासे कुवित् न संति मरुतः पुनः नः यत् सस्वती जिहीळिरे

अ० ५. अ० ४. व० ३०.] ॥ ४३ ॥ [म० ७. अ० ४. सू० ५९.

यत् आविः अव तत् एनः इमहे तुराणां ॥५॥ प्र सा वाचि सु-
ऽस्तुतिः मघोनां इदं सुऽउक्तं मरुतः जुषंत आरात् चित् द्वेषः
वृषणः युयोत् यूयं पात स्वस्तिऽभिः सदा नः ॥६॥ २८॥

॥५९॥ यं चायध्वे इदंऽइदं देवासः यं च नयथ तस्मै अग्ने वरुण
मित्रं अर्यमन् मरुतः शर्म यच्छत ॥१॥ युष्माकं देवाः अवसा अ-
हनि प्रिये ईजानः तरति द्विषः प्र सः क्षयं तिरते वि महीः इषः
यः वः वराय दाशति ॥२॥ नहि वः चरमं च न वसिष्ठः परिऽमं-
सते अस्माकं अद्य मरुतः सुते सचा विश्वे पिबन् कामिनः ॥३॥
नहि वः ऊतिः पृतनासु मर्धति यस्मै अराध्वं नरः अभि वः आ
अवर्त्त सुऽमतिः नवीयसी तूयं यात पिपीषवः ॥४॥ ओ सु घृ-
ष्टिऽराधसः यातनं अंधांसि पीतये इमा वः हव्या मरुतः ररे हि कं
मो सु अन्यच गंतन ॥५॥ आ च नः बर्हिः सदत अवित च नः
स्यार्हाणि दातवे वसु अस्त्रेधंतः मरुतः सोम्ये मघौ स्वाहा इह
मादयाध्वै ॥६॥ २९॥ सस्वः चित् हि तन्वः शुभमानाः आहंसासः
नीलऽपृष्ठाः अपप्रन् विश्वं शर्धः अभितः मा नि सेद नरः न र-
खाः सर्वने मदतः ॥७॥ यः नः मरुतः अभि दुऽदृणायुः तिरः
चित्तानि वसवः जिघांसति दुहः पाशान् प्रति सः मुचीष्ट तपि-
ष्टेन हन्मना हंतन तं ॥८॥ सांऽतपनाः इदं हविः मरुतः तत् जु-
जुष्टन युष्माकं ऊती रिशदसः ॥९॥ गृहऽमेधासः आ गत मरुतः
मा अपभूतन युष्माकं ऊती सुऽदानवः ॥१०॥ इहऽइह वः स्व-
ऽतवसः कवयः सूर्येऽन्वचः यज्ञं मरुतः आ वृणे ॥११॥ अंबकं य-
जामहे सुगंधिं पुष्टिवर्धनं उर्वारुकमिव बंधनान्मृत्योर्मुक्षीय
मामृतात् ॥१२॥ ३०॥ ४॥

॥ ६० ॥ यत् अद्य सूर्यं ब्रुवः अनागाः उत्तयन् मित्राय वरु-
णाय सत्यं वयं देवऽवा अदिते स्याम तव प्रियासः अर्यमन् गृ-
णतः ॥ १ ॥ एषः स्यः मित्रावरुणा नृचक्षाः उभे उत् एति सूर्यः
अभिज्मन् विश्वस्य स्थातुः जगतः च गोपाः ऋजु मर्तेषु वृजिना
च पश्यन् ॥ २ ॥ अयुक्त सप्त हरितः सधऽस्थात् याः ई वहेति सूर्यं
धृताचीः धामानि मित्रावरुणा युवाकुः सं यः यूथाऽईव जनि-
मानि चष्टे ॥ ३ ॥ उत् वां पृक्षासः मधुऽमंतः अस्युः आ सूर्यः अरु-
हत् शुक्रं अर्णः यस्मै आदित्याः अध्वनः रदति मित्रः अर्यमा व-
रुणः सुऽजोषाः ॥ ४ ॥ इमे चेतारः अनृतस्य भूरैः मित्रः अर्यमा
वरुणः हि संति इमे ऋतस्य ववृधुः दुरोणे शग्मासः पुत्राः अदितेः
अदब्धाः ॥ ५ ॥ इमे मित्रः वरुणः दुऽदभासः अचेतसं चित् चित्-
यन्ति दक्षैः अपि ऋतुं सुऽचेतसं वतंतः तिरः चित् अंहः सुऽपथा
नयन्ति ॥ ६ ॥ १ ॥ इमे दिवः अनिऽमिषा पृथिव्याः चिकित्वांसः अ-
चेतसं नयन्ति प्रऽवाजे चित् नद्यः गाधं अस्ति पारं नः अस्य वि-
ष्पितस्य पर्वन् ॥ ७ ॥ यत् गोपावत् अदितिः शर्म भद्रं मित्रः
यच्छति वरुणः सुऽदासे तस्मिन् आ तोकं तनयं दधानाः
मा कर्म देवऽहेळनं तुरासः ॥ ८ ॥ अवं वेदिं होवाभिः यजेत
रिपः काः चित् वरुणऽधृतः सः परि द्वेषऽभिः अर्यमा वृणक्तु
उरु सुऽदासे वृषणौ ऊं लोकं ॥ ९ ॥ सस्वः चित् हि संऽऋतिः
त्वेषी एषां अपीच्येन सहसा सहेति युष्मत् भिया वृषणः रेज-
मानाः दक्षस्य चित् महिना मृळत नः ॥ १० ॥ यः ब्रह्मणे
सुऽमतिं आऽयजाति वाजस्य सातौ परमस्य रायः सीक्षत
मन्युं मघऽवानः अर्यः उरु क्षयाय चक्रिरे सुऽधातुं ॥ ११ ॥
इयं देवा पुरऽहितिः युवऽभ्यां यज्ञेषु मित्रावरुणौ अकारि

विश्वानि दुः॒ऽगा पि॒पृतं॑ ति॒रः नः॒ यूयं पा॒त स्व॒स्ति॒ऽभिः सदा॑
नः ॥ १२ ॥ २ ॥

॥ ६१ ॥ उ॒त् वां च॒क्षुः व॒रुणा॑ सु॒ऽप्रती॑कं दे॒वयोः ए॒ति सूर्यः॑ त॒-
त॒न्वान् अ॒भियः॑ विश्वा॒ भुव॑नानि च॒ष्टे सः म॒न्युं म॒र्त्येषु॑ आ चि॒केत॑
॥ १ ॥ प्र वां सः मि॒त्राव॑रु॒णौ ऋ॒त॒ऽवा वि॒प्रः म॒न्मानि॑ दी॒र्घे॒ऽश्रुत्
इ॒य॒र्ति॒ यस्य॑ ब्र॒ह्माणि॑ सु॒ऽऋतू॑ अवा॒यः आ यत् क्र॒त्वा न श॑रदः
पृ॒णैथे॑ ॥ २ ॥ प्र उ॒रोः मि॒त्राव॑रु॒णा पृथि॑व्याः प्र दि॒वः ऋ॒ष्यात् वृ॒-
ह॒तः सु॒ऽदानू॑ स्प॒शः दु॒धाथे॑ ओष॒धीषु॑ वि॒ष्णु ऋ॒ध॒क् य॒तः अ॒नि॒-
ऽमिषं॑ रक्ष॒माणा॑ ॥ ३ ॥ शंस॑ मि॒त्रस्य॑ व॒रुण॑स्य धाम॑ शु॒षमः रोद॑-
सी॑ ब॒द्धे म॒हि॒ऽत्वा अ॒यन् मा॑साः अ॒यज्व॑नां अ॒वीराः प्र य॒ज्ञ-
ऽम॒न्मा वृ॒ज॒नै॒तिरा॑ते ॥ ४ ॥ अ॒मूरा॑ विश्वा॒ वृष॑णौ इ॒माः वां न या॑सु
चि॒त्रं द॒द॒शे न य॒क्षं दु॒हः स॒च॒न्ते अ॒नृता॑ ज॒नानां॑ न वां नि॒रयानि॑
अ॒चिते॑ अ॒भूवन् ॥ ५ ॥ सं॒जं वां य॒ज्ञं म॒ह्यं नमः॑ ऽभिः हु॒वे वां मि॒-
त्राव॑रु॒णा स॒ऽबाधः॑ प्र वां म॒न्मानि॑ ऋ॒चसे॑ न॒वानि॑ कृ॒तानि॑ ब्र॒ह्म
जु॒जुष॑न् इ॒मानि॑ ॥ ६ ॥ इ॒यं दे॒वा पु॒रः ऽहि॑तिः यु॒व॒ऽभ्यां य॒ज्ञेषु॑ मि॒-
त्राव॑रु॒णौ अ॒कारि॑ विश्वा॒नि दुः॒ऽगा पि॒पृतं॑ ति॒रः नः॒ यूयं पा॒त
स्व॒स्ति॒ऽभिः सदा॑ नः ॥ ७ ॥ ३ ॥

॥ ६२ ॥ उ॒त् सूर्यः॑ वृ॒हत् अ॒ची॒षि अ॒श्रेत् पुरु॑ विश्वा॒ जनि॑म
मा॒नु॒षाणां॑ स॒मः दि॒वा द॒द॒शे रोच॑मानः क्र॒त्वा कृ॒तः सु॒ऽकृतः॑ क॒र्तृ-
ऽभिः॑ भू॒त् ॥ १ ॥ सः सूर्य॑ प्र॒ति पु॒रः नः॒ उ॒त् गाः ए॒भिः स्तोमे॑भिः
ए॒त॒शेभिः॑ ए॒वैः प्र नः॒ मि॒त्राय॑ व॒रुणाय॑ वो॒चः अ॒ना॒गसः॑ अ॒र्य॒म्यो
अ॒म॒ये च ॥ २ ॥ वि नः॒ स॒हस्रं॑ शु॒रुधः॑ र॒दंतु॑ ऋ॒त॒ऽवानः॑ व॒रुणः॑ मि॒त्रः

अग्निः यच्छतु चंद्राः उपऽमं नः अर्के आ नः कामं पूपुरंतु स्तवा-
नाः ॥३॥ द्यावाभूमी अदिते चासीथां नः ये वां जजुः सुऽजनि-
मानः ऋषे मा हेळे भूम वरुणस्य वायोः मा मित्रस्य प्रियऽत-
मस्य नृणां ॥४॥ प्र बाहवा सिसृतं जीवसे नः आ नः गव्यूतिं उ-
क्षतं घृतेन आ नः जने अवयतं युवानां श्रुतं मे मित्रावरुणा हवा
इमा ॥५॥ नु मित्रः वरुणः अर्यमा नः त्मने तोकाय वरिवः दधंतु
सुऽगानः विश्वा सुऽपथानि संतु यूयं पात स्वस्तिऽभिः सदा
नः ॥६॥४॥

॥६३॥ उत् ऊं एति सुऽभगः विश्वऽचक्षाः साधारणः सूर्यः
मानुषाणां चक्षुः मित्रस्य वरुणस्य देवः चर्मऽइव यः संऽअवि-
व्यक्तमांसि ॥१॥ उत् ऊं एति प्रऽसविता जनानां महान् केतुः
अर्णवः सूर्यस्य समानं चक्रं परिऽआविवृत्सन् यत् एतशः वहति
धूऽसु युक्तः ॥२॥ विऽभ्राजमानः उषसां उपऽस्थात् रेभिः उत्
एति अनुऽमद्यमानः एषः मे देवः सविता चच्छंद यः समानं न
प्रऽमिनोति धाम ॥३॥ दिवः रुक्मः उरुऽचक्षाः उत् एति दूरे-
ऽअर्थः तरणिः भ्राजमानः नूनं जनाः सूर्येण प्रऽसूताः अयन्
अर्थानि कृण्वन् अपांसि ॥४॥ यत्र चक्रुः अमृताः गातुं अस्मै
श्येनः न दीयन् अनु एति पार्थः प्रति वां सूरै उत्ऽइते विधेम
नमःऽभिः मित्रावरुणा उत् हव्यैः ॥५॥ नु मित्रः वरुणः अर्यमा
नः त्मने तोकाय वरिवः दधंतु सुऽगानः विश्वा सुऽपथानि संतु
यूयं पात स्वस्तिऽभिः सदा नः ॥६॥५॥

॥६४॥ दिवि क्षयंता रजसः पृथिव्यां प्रवां घृतस्य निऽनिजः

ददीरन् हव्यं नः मित्रः अर्यमा सुऽजातः राजा सुऽक्षत्रः वरुणः
 जुषत ॥ १ ॥ आ राजाना महः ऋतस्य गोपा सिंधुऽपती० क्षत्रिया
 यातं अर्वाक् इळां नः मित्रावरुणा उत वृष्टिं अव दिवः इन्वतं
 जीरऽदानू० ॥ २ ॥ मित्रः तत् नः वरुणः देवः अर्यः प्र साधिष्ठेभिः
 पथिऽभिः नयंतु ब्रवत् यथा नः आत् अरिः सुऽदासे इषा मदेम
 सह देवऽगोपाः ॥ ३ ॥ यः वां गतं मनसा तक्षत् एतं ऊर्ध्वा धीतिं
 कृण्वत् धारयत् च उक्षेयां मित्रावरुणा घृतेन ता राजाना सु-
 ऽक्षितीः तर्पयेथां ॥ ४ ॥ एषः स्तोमः वरुण मित्र तुभ्यं सोमः शुक्रः
 न वायवे अयामि अविष्टं धियः जिगृतं पुरंऽधीः यूयं पात स्व-
 स्तिऽभिः सदा नः ॥ ५ ॥ ६ ॥

॥ ६५ ॥ प्रति वां सुरे उतऽइते सुऽउक्तैः मित्रं हुवे वरुणं पूत-
 ऽदक्षं ययोः असुर्यं अक्षितं ज्येष्ठं विश्वस्य यामन् आऽचिता जि-
 गल्नु ॥ १ ॥ ता हि देवानां असुरा तौ अर्यो ता नः क्षितीः करतं
 ऊर्जयंतीः अश्याम मित्रावरुणा वयं वां द्यावा च यत्र पीपयन्
 अहा च ॥ २ ॥ ता भूरिऽपाशौ अनृतस्य सेतू दुऽअत्येतू० रिपवे
 मर्त्याय ऋतस्य मित्रावरुणा पथा वां अपः न नावा दुऽइता
 तरेम ॥ ३ ॥ आ नः मित्रावरुणा हव्यऽजुष्टिं घृतैः गर्भूतिं उक्षतं
 इळाभिः प्रति वां अत्र वरं आ जनाय पृणीतं उन्नः दिव्यस्य चा-
 रीः ॥ ४ ॥ एषः स्तोमः वरुण मित्र तुभ्यं सोमः शुक्रः न वायवे
 अयामि अविष्टं धियः जिगृतं पुरंऽधीः यूयं पात स्वस्तिऽभिः
 सदा नः ॥ ५ ॥ ७ ॥

॥ ६६ ॥ प्र मित्रयोः वरुणयोः स्तोमः नः एतु शूयः नमस्वान

तुविऽजातयोः ॥ १ ॥ या धारयंत देवाः सुऽदक्षा दक्षऽपितरा
 असुर्याय प्रऽमहसा ॥ २ ॥ तान् स्तिऽपा तनूऽपा वरुण जरितृ-
 णां मित्रं साधयंत धियः ॥ ३ ॥ यत् अद्य सूरै उतऽइते अनागाः
 मित्रः अर्यमा सुवातिं सुविता भगः ॥ ४ ॥ सुप्रऽअवीः अस्तु सः
 क्षयः प्रनुयामन् सुऽदानवः ये नः अंहः अतिऽपिप्रति ॥ ५ ॥ ५ ॥
 उत स्वऽराजः अदितिः अदेवस्य व्रतस्य ये महः राजानः ईशते
 ॥ ६ ॥ प्रति वां सूरै उतऽइते मित्रं गृणीषे वरुणं अर्यमणं रिशादसं
 ॥ ७ ॥ राया हिरण्यऽया मतिः इयं अवृकायं शर्वसे इयं विप्रामे-
 धऽसातये ॥ ८ ॥ ते स्याम देव वरुण ते मित्र सूरिऽभिः सह इषं
 स्वः० च धीमहि ॥ ९ ॥ बहवः सूरैऽचक्षसः अग्निऽजिह्वाः ऋत-
 ऽवृधः चीणिं ये येमुः विदधानि धीतिऽभिः विश्वानि परिभूति-
 ऽभिः ॥ १० ॥ १० ॥ वि ये दधुः शरदं मासं आत् अहः यज्ञं अक्तुं च आत्
 ऋचं अनाप्यं वरुणः मित्रः अर्यमा क्षत्रं राजानः आशत ॥ ११ ॥
 तत् वः अद्य मनामहे सुऽउक्तैः सूरै उतऽइते यत् ओहेते वरुणः
 मित्रः अर्यमा यूयं ऋतस्य रथ्यः ॥ १२ ॥ ऋतऽवानः ऋतऽजाताः
 ऋतऽवृधः घोरासः अनृतऽद्विषः तेषां वः सुम्ने सुच्छदिऽतमे
 नरः स्याम ये च सूरयः ॥ १३ ॥ उत ऊं त्यत् दर्शतं वपुः दिवः एति
 प्रतिऽहरे यत् ईं आपुः वहति देवः एतशः विश्वस्मै चक्षसे अरं
 ॥ १४ ॥ शीर्ष्णऽशीर्ष्णः जगतः तस्थुषः पतिं समया विश्वं आ
 रजः सप्त स्वसारः सुविताय सूर्यं वहति हरितः रथे ॥ १५ ॥ १० ॥
 तत् चक्षुः देवऽहितं शुक्रं उतऽचरत् पश्येम शरदः शतं जीवेम
 शरदः शतं ॥ १६ ॥ काव्येभिः अदाभ्या आ यातं वरुण द्युऽमत
 मित्रः च सोमऽपीतये ॥ १७ ॥ दिवः धामऽभिः वरुण मित्रः
 च आ यातं अदुहा पिबतं सोमं आऽतुजी० ॥ १८ ॥ आ यातं

अ० ५. अ० ५. व० १३.] ॥ ४९ ॥ [म० ७. अ० ४. सू० ६७.

मिवावरुणा जुषाणी आऽहुतिं नरा पातं सोमं ऋतुऽवृधा
॥ १९॥ ११॥

॥ ६७ ॥ प्रति वां रथं नृऽपती० जरथ्यै हविष्मता मनसा य-
ज्ञियेन यः वां दूतः न धिषायौ अजीगः अच्छं सूनुः न पितरा
विवक्ति ॥ १ ॥ अशौचि अग्निः संऽइधानः अस्मे उपौ अहश्च न
तमसः चित् अन्ताः अचेति केतुः उषसः पुरस्तात् श्रिये दिवः दु-
हितुः जायमानः ॥ २ ॥ अभि वां नूनं अश्विना सुऽहोता स्तोमैः
सिसृक्ति नासत्या विवक्कान् पूर्वीभिः यातं पथ्याभिः अर्वाक्
स्वऽविदा वसुऽमता रथेन ॥ ३ ॥ अवोः वां नूनं अश्विना युवाकुः
हुवे यत् वां सुते माध्वी वसुऽयुः आ वां वहंतु स्य विरासः अश्वः
पिवाथः अस्मे सुऽसुता मधूनि ॥ ४ ॥ प्राचीं ऊं देवा अश्विना
धियं मे अमृधां सातये कृतं वसुऽयुं विश्वाः अविष्टं वाजे आ पुरं-
ऽधीः तानुः शक्तं शचीऽपती० शचीभिः ॥ ५ ॥ १२ ॥ अविष्टं धीषु
अश्विना नः आसु प्रजाऽवत् रेतः अहयं नः अस्तु आ वां तोके
तनये तूतुजानाः सुऽरत्नासः देवऽवीतिं गमेम ॥ ६ ॥ एषः स्यः
वां पूर्वगत्वाऽइव सख्ये निऽधिः हितः माध्वी रातः अस्मे अ-
हेळता मनसा आ यातं अर्वाक् अश्वन्ता हव्यं मानुषीषु विष्टु ॥ ७ ॥
एकस्मिन् योगे भुरणा समाने परि वां सप्र सवतः रथः गात् न
वायंति सुऽभ्वः देवऽयुक्ताः ये वां धूऽसु तरणयः वहंति ॥ ८ ॥
असश्चता मघवत्ऽभ्यः हि भूतं ये राया मघऽदेयं जुनन्ति प्र ये
बंधुं सूनृताभिः तिरन्ते गथा पृचन्तः अश्व्या मघानि ॥ ९ ॥ नु मे
हव आ ऋणुतं युवाना यासिष्टं वर्तिः अश्विनी इराऽवत् धत्तं र-
त्नानि जरतं च सूरीन् यूयं पात स्वस्तिऽभिः सदा नः ॥ १० ॥ १३ ॥

॥६८॥ आ शुभ्रा यातं अश्विना सुऽअश्वी गिरः दस्त्रा जुजुषा-
णा युवाकोः हव्यानि च प्रतिऽभृता वीतं नः ॥ १ ॥ प्र वां अंधांसि
मद्यानि अस्थुः अरं गंतं हविषः वीतये मे तिरः अर्यः हवनानि ..
श्रुतं नः ॥ २ ॥ प्र वां रथः मनःऽजवाः इयति तिरः रजांसि अश्वि-
ना शतऽऊतिः अस्मभ्यं सूर्यावसू इयानः ॥ ३ ॥ अयं ह यत् वां
देवऽयाः ऊं अद्रिः ऊर्ध्वः विवक्ति सोमऽसुत युवऽभ्यां आ वल्गू
विप्रः ववृतीत हव्यैः ॥ ४ ॥ चित्रं ह यत् वां भोजनं नु अस्ति नि अ-
चये महिषंतं युयोतं यः वां ओमानं दधते प्रियः सन् ॥ ५ ॥ १४ ॥
उत त्यत् वां जुरते अश्विना भूत च्यवानाय प्रतीत्यं हविःऽदे अर्धि
यत् वर्षः इतःऽऊति धत्थः ॥ ६ ॥ उत त्यं भुज्यं अश्विना सखायः
मध्ये जहुः दुःऽएवासः समुद्रे निः ईं पर्षत् अरावा यः युवाकुः ॥ ७ ॥
वृकाय चित् जसमानाय शक्तं उत श्रुतं शयवे हूयमाना यौ अ-
घ्यां अपिन्वतं अपः न स्तर्ये चित् शक्ती अश्विना शचीभिः ॥ ८ ॥
एषः स्यः कारुः जरते सुऽउक्तेः अये बुधानः उषसां सुऽमन्मा
इषा तं वर्धत् अघ्या पर्यःऽभिः यूयं पात स्वस्तिऽभिः सदा नः
॥ ९ ॥ १५ ॥

॥६९॥ आ वां रथः रोदसी बद्धधानः हिरण्ययः वृषऽभिः
यातु अश्वैः घृतऽवर्तनिः पविऽभिः रुचानः इषां वोळ्हा नृऽप-
तिः वाजिनीऽवान् ॥ १ ॥ सः पप्रथानः अभि प्रंच भूम चिऽव-
धुरः मनसा आ यातु युक्तः विशः येन गच्छथः देवऽयंतीः कुत्र
चित् यामं अश्विना दधाना ॥ २ ॥ सुऽअश्वी यशसा आ यातं अ-
वाक् दस्त्रा निऽधि मधुऽमंतं पिबाथः वि वां रथः वर्धा याद-
मानः अंतान् दिवः बाधते वर्तनिऽभ्यां ॥ ३ ॥ युवोः श्रियं परि

योषां अवृणीत सूरः दुहिता परिऽतकम्यायां यत् देवऽयंतं अव-
 वथः शचीभिः परि ग्रंसं ओमनां वां वयः गात् ॥ ४ ॥ यः ह स्यः
 वां रथिरा वस्ते उस्ताः रथः युजानः परिऽयाति वर्तिः तेन नः शं
 योः उषसः विऽउष्टौ नि अश्विना वहतं यज्ञे अस्मिन् ॥ ५ ॥ नरा
 गौराऽइव विऽद्युतं तृषाणा अस्माकं अद्य सर्वना उप यातं पुरु-
 ऽचा हि वां मतिभिः हवते मा वां अन्ये नि यमन् देवऽयंतः ॥ ६ ॥
 युवं भुज्युं अवऽविडं समुदे उत् ऊह्युः अर्णसः अस्मिधानैः पत-
 चिऽभिः अश्वमैः अव्यथिऽभिः दंसनाभिः अश्विना पारयता
 ॥ ७ ॥ नु मे हव आ शृणुतं युवाना यासिष्टं वर्तिः अश्विनौ इरा-
 ऽवत् धत्तं रत्नानि जरतं च सूरीन् यूयं पात स्वस्तिऽभिः सदा
 नः ॥ ८ ॥ १६ ॥

॥ ७० ॥ आ विश्वऽवारा अश्विना गतं नः प्र तत् स्थानं अवा-
 चि वां पृथिव्यां अश्वः न वाजी शुनऽपृष्ठः अस्थात् आ यत्
 सेदथुः ध्रुवसे न योनिं ॥ १ ॥ सिसंक्ति सा वां सुऽमतिः चनिष्ठा
 अतापि घर्मेः मनुषः दुरोणे यः वां समुद्रान् सरितः पिपति एत-
 ऽग्वा चित् न सुऽयुजा युजानः ॥ २ ॥ यानि स्थानानि अश्विना
 द्वाये दिवः यद्भीषु ओषधीषु विष्णु नि पर्वतस्य मूर्धनि सदाता
 इषं जनाय दाशुषे वहता ॥ ३ ॥ चनिष्टं देवौ ओषधीषु अपऽसु
 यत् योग्याः अश्ववैथे ऋषीणां पुरुणि रत्ना दधतौ नि अस्मे
 अनु पूर्वाणि चख्युः युगानि ॥ ४ ॥ शुश्रुऽवांसा चित् अश्विना
 पुरुणि अभि ब्रह्माणि चक्षाथे ऋषीणां प्रति प्र यातं वरं आ
 जनाय अस्मे वां अस्तु सुऽमतिः चनिष्ठा ॥ ५ ॥ यः वां यज्ञः ना-
 सत्या हविष्मान् कृतऽब्रह्मा सऽमर्यैः भवति उप प्र यातं वरं आ

अ० ५. अ० ५. व० १९.] ॥ ५२ ॥ [म० ७. अ० ५. सू० ७२.

वसिष्ठं इमा ब्रह्माणि ऋच्यन्ते युवऽभ्यां ॥ ६ ॥ इयं मनीषा इयं
अश्विना गीः इमां सुऽवृत्तिं वृषणा जुषेयां इमा ब्रह्माणि युव-
ऽयूनि अगमन् यूयं पात स्वस्तिऽभिः सदा नः ॥ ७ ॥ १७ ॥ ४ ॥

॥ ७१ ॥ अप स्वसुः उषसः नक् जिहीते रिणक्ति कृष्णीः अरु-
षाय पंथां अश्वऽमघा गोऽमघा वां हुवेम दिवा नक्तं शरं अ-
स्मत् युयोतं ॥ १ ॥ उपऽआयातं दाशुषे मर्त्याय रथेन वामं अ-
श्विना वहता युयुतं अस्मत् अनिरां अमीवां दिवा नक्तं माध्वी-
चासीथां नः ॥ २ ॥ आ वां रथं अवमस्यां विऽउष्टौ सुम्नऽयवः
वृषणः वर्तयंतु स्यूमऽगभस्तिं ऋतयुक्ऽभिः अश्वैः आ अश्विना
वसुऽमंतं वहेथां ॥ ३ ॥ यः वां रथः नृऽपती० अस्ति वोऽह्ना चि-
ऽबन्धुरः वसुऽमान् उस्त्रऽयामा आ नः एना नासत्या उप यातं
अभि यत् वां विश्वऽप्स्यः जिगाति ॥ ४ ॥ युवं चवानं जरसः
अमुमुक्तं नि पेदवे ऊह्युः आशुं अश्वं निः अंहसः तमसः स्पतं
अचिं नि जाहुषं शिथिरे धातं अंतः ॥ ५ ॥ इयं मनीषा इयं अश्वि-
ना गीः इमां सुऽवृत्तिं वृषणा जुषेयां इमा ब्रह्माणि युवऽयूनि
अगमन् यूयं पात स्वस्तिऽभिः सदा नः ॥ ६ ॥ १८ ॥

॥ ७२ ॥ आ गोऽमंता नासत्या रथेन अश्वऽवता पुरुऽचंद्रेण
यातं अभि वां विश्वाः निऽयुतः सचन्ते स्पाहैयां श्रिया तन्वा शु-
भाना ॥ १ ॥ आ नः देवेभिः उप यातं अर्वाक्सऽजोषसा नास-
त्या रथेन युवोः हि नः सख्या पित्र्याणि समानः बन्धुः उत तस्य
विहं ॥ २ ॥ उत जं स्तोमासः अश्विनोः अबुधन् जामि ब्रह्माणि
उषसः च देवीः आऽविवासन् रोदसी धिष्ये इमे अच्छ विप्रः

अ० ५. अ० ५. व० २९.] ॥ ५३ ॥ [म० ७. अ० ५. सू० ७४.

नासत्या विवृक्तिः ॥ ३ ॥ वि च इत् उच्छंति अश्विनौ उषसः प्र वां
ब्रह्माणि कारवः भरंते ऊर्ध्वं भानुं सविता देवः अश्वेत् बृहत् अ-
ग्रयः संऽइधा जरंते ॥ ४ ॥ आ पश्चातात् नासत्या आ पुरस्तात् आ
अश्विना यातं अधरात् उदक्तात् आ विश्वतः पांचऽज्येन राया
यूयं पात स्वस्तिऽभिः सदा नः ॥ ५ ॥ १९ ॥

॥ ७३ ॥ अतारिष्म तमसः पारं अस्य प्रति स्तोमै देवऽयंतः
दधानाः पुरुऽदंसा पुरुऽतमा पुराऽजा अमर्त्या हवते अश्विना
गीः ॥ १ ॥ नि ऊं प्रियः मनुषः सादि होता नासत्या यः यजते
वंदते च अग्नीतं मध्वः अश्विनौ उपाके आ वां वोचे विदयेषु
प्रयस्वान् ॥ २ ॥ अहेम यज्ञं पथां उराणाः इमां सुऽवृक्तिं वृषणा
जुषेयां शुष्टीवाऽइव प्रऽइषितः वां अबोधि प्रति स्तोमैः जर-
माणः वसिष्ठः ॥ ३ ॥ उप त्या वही गमतः विशं नः रक्षऽहना
संऽभृता वीकुऽपाणी० सं अंधांसि अगमत मत्सराणि मा नः
मर्धिष्टं आ गतं शिवेन ॥ ४ ॥ आ पश्चातात् नासत्या आ पुरस्तात्
आ अश्विना यातं अधरात् उदक्तात् आ विश्वतः पांचऽज्येन
राया यूयं पात स्वस्तिऽभिः सदा नः ॥ ५ ॥ २० ॥

॥ ७४ ॥ इमाः ऊं वां दिविष्टयः उसा हवते अश्विना अग्रं वां
अहे अवसे शचीऽवसू० विशंऽविशं हि गच्छथः ॥ १ ॥ युवं चित्रं
तदुयुः भोजनं नरा चोदेषां सूनृताऽवते अर्वाकरथं सऽमनसा
नि यच्छतं पिबतं सोम्यं मधु ॥ २ ॥ आ यातं उप भूषतं मध्वः पि-
बतं अश्विना दुग्धं पर्यः वृषणा जेन्यावसू मा नः मर्धिष्टं आ गतं
॥ ३ ॥ अश्यासः ये वां उप दाशुषः गृहं युवां दीयंति विभ्रतः मक्षु-

अ० ५. अ० ५. व० २२.] ॥ ५४ ॥ [म० ७. अ० ५. सू० ७५.

युऽभिः नरा हयेभिः अश्विना आ देवा यातं अस्मऽयू० ॥४॥ अध
ह यंतः अश्विना पृक्षः सचंत सूरयः ता यंसतः मघवत्ऽभ्यः ध्रुव
यशः हृदिः अस्मभ्यं नासत्या ॥५॥ प्र ये ययुः अवृकासः रथाः-
ऽइव नृऽपातारः जनानां उत स्वेन शर्वसा शूश्रुवुः नरः उत
क्षियन्ति सुऽक्षितिं ॥६॥ २१ ॥

॥७५॥ वि उषाः आवः दिविऽजाः ऋतेन आविऽकृण्वाना
महिमानं आ अगात् अप दुहः तमः आवः अजुष्टं अंगिरऽतमा
पथ्याः अजीगुः ॥१॥ महे नः अद्य सुविताय बोधि उषः महे सौ-
भगाय प्र यंधि चिचं रयिं यशसं धेहि अस्मे देवि मर्तेषु मानुषि
श्रवस्युं ॥२॥ एते त्ये भानवः दर्शतायाः चित्राः उषसः अमृतासः
आ अगुः जनयंतः दैव्यानि व्रतानि आऽपृणंतः अंतरिक्षा वि
अस्युः ॥३॥ एषा स्या युजाना पराकात् पंच क्षितीः परिसद्यः
जिगाति अभिऽपश्यंती वयुना जनानां दिवः दुहिता भुवनस्य
पत्नी ॥४॥ वाजिनीऽवती सूर्यस्य योषा चित्रऽमघा रायः ईशे
वसूनां ऋषिऽस्तुता जरयंती मघोनी उषाः उच्छति वह्निऽभिः
गृण्वाना ॥५॥ प्रति द्युतानां अरुषासः अश्याः चित्राः अहश्च न
उषसं वहंतः याति शुभ्रा विश्वऽपिशा रथेन दधाति रत्नं विधत्ते
जनाय ॥६॥ सत्या सत्येभिः महती महत्ऽभिः देवी देवेभिः यजता
यजचैः रुजत् दहन्ति ददत् उस्त्रियाणां प्रति गावः उषसं वा-
वशंत ॥७॥ नु नः गोऽमत् वीरऽवत् धेहि रत्नं उषः अश्वऽवत्
पुरुऽभोजः अस्मे मा नः बर्हिः पुरुषता निदे कः यूयं पात स्व-
स्तिऽभिः सदा नः ॥८॥ २२ ॥

॥७६॥ उत् ऊं ज्योतिः अमृतं विश्वऽर्जन्यं विश्वानरः सवि-
ता देवः अश्वेत् क्रत्वा देवानां अजनिष्ट चक्षुः आविः अकः भुवनं
विश्वं उषाः ॥१॥ प्र मे पंथाः देवऽयानाः अहश्चान् अमर्धतः वसु-
ऽभिः इष्कृतासः अभूत् ऊं केतुः उषसः पुरस्तात् प्रतीची आ अ-
गात् अधि हर्म्येभ्यः ॥२॥ तानि इत् अहानि बहुलानि आसन्
या प्राचीनै उत्ऽइता सूर्यस्य यतः परि जारः ऽइव आऽचरंती
उषः दृष्टे न पुनः यतीऽइव ॥३॥ ते इत् देवानां सधऽमादः आ-
सन् ऋतऽवानः कवयः पूर्यासः गूळहं ज्योतिः पितरः अनु
अविदन् सत्यऽमं चाः अजनयन् उषसं ॥४॥ समाने ऊर्वे अधि
संऽगतासः सं जानते न यतंते मिथः ते ते देवानां न मिनन्ति व्र-
तानि अमर्धतः वसुऽभिः यादमानाः ॥५॥ प्र तित्वा स्तोमैः ईळते
वसिष्ठाः उषः ऽबुधः सुऽभगे तुस्तुऽवांसः गवां नेची वाजऽपत्नी
नः उच्छ उषः सुऽजाते प्रथमा जरस्व ॥६॥ एषा नेची राधसः
सूनृतांनां उषाः उच्छंती रिभ्यते वसिष्ठैः दीर्घऽश्रुतं रयिं अस्मे
दधाना यूयं पात स्वस्तिऽभिः सदा नः ॥७॥ २३॥

॥७७॥ उपो रुरुचे युवतिः न योषा विश्वं जीवं प्रऽसुवन्ती
चरायि अभूत् अग्निः संऽइधे मानुषाणां अकः ज्योतिः बाधमा-
ना तमांसि ॥१॥ विश्वं प्रतीची सऽप्रथाः उत् अस्थात् रुशत् वा-
सः विभ्रती शुक्रं अश्वेत् हिरण्यऽवर्णा सुहशीकऽसंहक् गवां
माता नेची अह्नां अरोचि ॥२॥ देवानां चक्षुः सुऽभगा वहती
श्वेतं नयंती सुऽहशीकं अश्वं उषाः अदर्शि रश्मिऽभिः विऽअक्ता
चिचऽमघा विश्वं अनु प्रऽभूता ॥३॥ अंतिऽवामा दूरे अमिचं
उच्छ उर्वी गव्यूतिं अभयं कृधि नः यवयं द्वेषः आ भर वसूनि चो-

अ० ५. अ० ५. व० २६.] ॥ ५६ ॥ [म० ७. अ० ५. सू० ७९.

दयं राधः गृणते मघोनि ॥४॥ अस्मे श्रेष्ठेभिः भानुऽभिः विभा-
हि उषः देवि प्रऽतिरंती नः आयुः इषं च नः दधती विश्वऽवारे
गोऽमत् अश्वऽवत् रथऽवत् च राधः ॥५॥ यां त्वा दिवः दुहितः
वर्धयति उषः सुऽजाते मतिऽभिः वसिष्ठाः सा अस्मासु धाः रयिं
ऋषं बृहन्तं यूयं पात स्वस्तिऽभिः सदा नः ॥६॥ २४॥

॥ ७८ ॥ प्रति केतवः प्रथमाः अहश्च न ऊर्ध्वाः अस्याः अंजयः
वि श्रयते उषः अर्वाचा बृहता रथेन ज्योतिष्मता वामं अस्मभ्यं
वक्षि ॥१॥ प्रति सीं अग्निः जरते संऽइडः प्रति विप्रासः मति-
ऽभिः गृणन्तः उषाः याति ज्योतिषा बाधमाना विश्वा तमांसि
दुऽइता अप देवी ॥२॥ एताः ऊं त्याः प्रति अहश्च न पुरस्तात्
ज्योतिः यच्छंतीः उषसः विऽभातीः अजीजनन् सूर्यं यज्ञं अग्निं
अपाचीनं तमः अगात् अजुष्टं ॥३॥ अचेति दिवः दुहिता मघो-
नी विश्वे पश्यन्ति उषसं विऽभातीं आ अस्यात् रथं स्वधया युज्य-
मानं आ यं अश्वासः सुऽयुजः वहति ॥४॥ प्रति त्वा अद्य सुऽम-
नसः बुधन्त अस्माकासः मघऽवानः वयं च तिल्विलायध्वं उषसः
विऽभातीः यूयं पात स्वस्तिऽभिः सदा नः ॥५॥ २५ ॥

॥ ७९ ॥ वि उषाः आवः पथ्या जनानां पंच क्षितीः मानुषीः
बोधयती सुसंहक्ऽभिः उषऽभिः भानुं अश्वेत् वि सूर्यः रोदसी
चक्षसा आवः ० ॥१॥ वि अंजते दिवः अंतेषु अक्तून् विशः न यु-
क्ताः उषसः यतते सं ते गावः तमः आ वर्तयन्ति ज्योतिः यच्छन्ति
सविताऽइव बाहू ॥२॥ अभूत् उषाः इंद्रऽतमा मघोनी अजी-
जनत् सुविताय श्रवांसि वि दिवः देवी दुहिता दधाति अग्नि-

रऽतमा सुऽकृते वसूनि ॥३॥ तावत् उषः राधः अस्मभ्यं रास्व
यावत् स्तोतृभ्यः अरदः गृणाना यां त्वा जज्ञुः वृषभस्य रवेण वि
हृहस्य दुरः अद्रैः और्णोः ॥४॥ देवऽदेवं राधसे चोदयंती अ-
स्मद्यक् सूनृताः ईरयंती विऽउच्छंती नः सूनये धियः धाः यूयं
पात स्वस्तिऽभिः सदा नः ॥५॥ २६॥

॥ ८० ॥ प्रति स्तोमेभिः उषसं वसिष्ठाः गीऽभिः विप्रासः
प्रथमाः अबुधन् विऽवर्तयंती रजसी संऽअंते० आविऽकृण्व-
तीं भुवनानि विश्वा ॥१॥ एषा स्या नय्यं आयुः दधाना गृहीतमः
ज्योतिषा उषाः अबोधि अये एति युवतिः अहयाणा प्र अचि-
कितत् सूर्यं यज्ञं अग्निं ॥२॥ अश्वऽवतीः गोऽमतीः नः उषसः
वीरऽवतीः सदै उच्छंतु भद्राः घृतं दुहानाः विश्वतः प्रऽपीताः
यूयं पात स्वस्तिऽभिः सदा नः ॥३॥ २७॥ ५॥

॥ ८१ ॥ प्रति जुं अदर्शि आऽयती उच्छंती दुहिता दिवः अ-
पो महि व्ययति चक्षसे तमः ज्योतिः कृणोति सूनरी ॥१॥ उत्
उस्रियाः सृजते सूर्यः सचा उत्ऽयत् नक्षत्रं अर्चिऽवत् तव इत्
उषः विऽउषि सूर्यस्य च सं भक्तेन गमेमहि ॥२॥ प्रति त्वा
दुहितः दिवः उषः जीराः अभुस्महि या वहंसि पुरु स्याहं
वनन्ऽवति रत्नं न दाशुषे मयः ॥३॥ उच्छंती या कृणोषि
मंहना महि प्रऽख्ये देवि स्वः हशे तस्याः ते रत्नऽभाजः ईमहे
वयं स्याम मातुः न सूनवः ॥४॥ तत् चित्रं राधः आ भर उषः
यत् दीर्घश्रुत्ऽतमं यत् ते दिवः दुहितः मर्तऽभोजनं तत् रास्व
भुनजामहे ॥५॥ अरवः सूरिऽभ्यः अमृतं वसुऽत्वनं वाजान् अ-

स्मभ्यं गोऽमृतः चोदयित्री मघोनः सूनृताऽवती उषाः उच्छ्रित
अपं सिधः ॥ ६ ॥ १ ॥

॥ ८२ ॥ इंद्रावरुणा युवं अध्वराय नः विशे जनाय महि शर्म
यच्छतं दीर्घऽप्रयज्यं अति यः वनुष्यति वयं जयेम पृतनासु दुः-
ऽध्यः ॥ १ ॥ संऽराट् अन्यः स्वऽराट् अन्यः उच्यते वां महांतौ इंद्रा-
वरुणा महाऽवसू विष्टे देवासः परमे विऽओमनि सं वां ओ-
जः वृषणा सं बलं दधुः ॥ २ ॥ अनुअपां खानि अतृतं ओजसा आ
सूर्य एरयतं दिवि प्रऽभुं इंद्रावरुणा मदे अस्य मायिनः अपिन्वतं
अपितः पिन्वतं धियः ॥ ३ ॥ युवां इत् युत्ऽसु पृतनासु वह्नयः यु-
वां क्षेमस्य प्रऽसवे मितऽज्ञवः ईशाना वस्वः उभयस्य कारवः
इंद्रावरुणा सुऽहवा हवामहे ॥ ४ ॥ इंद्रावरुणा यत् इमानि चक्रयुः
विश्वा जातानि भुवनस्य मज्मना क्षेमेण मित्रः वरुणं दुवस्यति
मरुत्ऽभिः उग्रः शुभं अन्यः ईयते ॥ ५ ॥ २ ॥ महे शुल्काय वरुणस्य नु
त्विषे ओजः मिमाते ध्रुवं अस्य यत् स्वं अजामिं अन्यः अथयंतं
आ अतिरत् दभेभिः अन्यः प्र वृणोति भूर्यसः ॥ ६ ॥ न तं अंहः न
दुऽइतानि मर्त्ये इंद्रावरुणा न तपः कुतः च न यस्य देवा गच्छथः
वीथः अध्वरं न तं मर्तस्य नशते परिऽहृतिः ॥ ७ ॥ अर्वाक् नरा
दैत्येन अवसा आ गतं शृणुतं हवै यदि मे जुजोषथः युवोः हि स-
ख्यं उत वा यत् आप्यं माडीकं इंद्रावरुणा नि यच्छतं ॥ ८ ॥ अ-
स्माकं इंद्रावरुणा भरेऽभरे पुरःऽयोधा भवतं कृष्टिऽओजसा यत्
वां हवैते उभये अध स्पृधि नरः तोकस्य तनयस्य सातिषु ॥ ९ ॥
अस्मे इंद्रः वरुणः मित्रः अर्यमा शुभं यच्छतु महि शर्म सऽप्रथः
अवधं ज्योतिः अदितेः ऋतऽवृधः देवस्य श्लोकं सवितुः मना-
महे ॥ १० ॥ ३ ॥

॥ ८३ ॥ युवां नरा पश्यमानासः आर्यं प्राचा गव्यंतः पृथुऽप-
 श्वः ययुः दासा च वृचा हतं आर्याणि च सुऽदासं इंद्रावरुणा अ-
 वसा अवतं ॥ १ ॥ यत्र नरः संऽअर्यंते कृतऽध्वजः यस्मिन् आजा
 भवति किं च न प्रियं यत्र भयंते भुवना स्वःऽदृशः तत्र नः इंद्रा-
 वरुणा अधि वोचतं ॥ २ ॥ संभूम्याः अंताः ध्वसिराः अहस्त इंद्रा-
 वरुणा दिवि घोषः आ अरुहत् अस्युः जनानां उप मां अरातयः
 अर्वाक् अवसा हवन्ऽश्रुता आ गतं ॥ ३ ॥ इंद्रावरुणा वधनाभिः
 अप्रति भेदं वन्वतां प्र सुऽदासं आवतं ब्रह्माणि एषां शृणुतं ह-
 वीमनि सत्या तृत्सूनां अभवत् पुरःऽहितिः ॥ ४ ॥ इंद्रावरुणौ अ-
 भि आ तपंति मा अघानि अर्यः वनुषां अरातयः युवं हि वस्वः
 उभयस्य राजयः अध स्म नः अवतं पार्ये दिवि ॥ ५ ॥ ४ ॥ युवां हवन्ते
 उभयासः आजिषु इंद्रं च वस्वः वरुणं च सातये यत्र राजऽभिः
 दृशभिः निऽबाधितं प्र सुऽदासं आवतं तृत्सुऽभिः सह ॥ ६ ॥
 दश राजानः संऽइताः अयज्यवः सुऽदासं इंद्रावरुणा न युयुधुः
 सत्या नृणां अन्नऽसदा उपऽस्तुतिः देवाः एषां अभवन् देवऽहू-
 तिषु ॥ ७ ॥ दाशऽराज्ञे परिऽयत्ताय विश्वतः सुऽदासं इंद्रावरुणौ
 अशिस्तं श्वित्यंचः यत्र नमसा कपदिनः धिया धीऽवतः अस-
 पंत तृत्सवः ॥ ८ ॥ वृचाणि अन्यः संऽइथेषु जिघ्रते व्रतानि अन्यः
 अभिरक्षते सदा हवामहे वां वृषणा सुवृक्तिभिः अस्मे इंद्राव-
 रुणा शर्म यच्छतं ॥ ९ ॥ अस्मे इंद्रः वरुणः मित्रः अर्यमा द्युमं य-
 च्छंतु महि शर्म सुऽप्रथः अवधं ज्योतिः अदितेः ऋतुऽवृधः देवस्य
 शोकं सवितुः मनामहे ॥ १० ॥ ५ ॥

॥ ८४ ॥ आ वां राजानौ अध्वरे ववृत्तां हव्येभिः इंद्रावरुणा

अ० ५. अ० ६. व० ८.] ॥ ६० ॥ [म० ७. अ० ५. सू० ८६.

नमःऽभिः प्र वां घृताचीं बाह्वीः दधाना परि त्मना विषुऽरूपा
जिगाति ॥ १ ॥ युवोः राष्ट्रं बृहत् इन्वति द्यौः यौ सेतुऽभिः अ-
रज्जुऽभिः सिनीथः परि नः हेळः वरुणस्य वृज्याः उरु नः इंद्रः
कृणवत् ऊं लोकं ॥ २ ॥ कृतं नः यज्ञं विदयेषु चारुं कृतं ब्रह्माणि
सूरिषु प्रऽशस्ता उपौ रयिः देवऽजूतः नः एतु प्र नः स्याहा-
भिः ऊतिऽभिः तिरेतं ॥ ३ ॥ अस्मे इंद्रावरुणा विश्वऽवारं रयिं
धत्तं वसुऽमंतं पुरुऽक्षुं प्र यः आदित्यः अनृता मिनाति अमिता
शूरः दयते वसूनि ॥ ४ ॥ इयं इंद्रं वरुणं अष्ट मे गीः प्र आवत् तोके
तनये तूतुजाना सुऽरत्नासः देवऽवीतिं गमेम यूयं पात स्व-
स्तिऽभिः सदा नः ॥ ५ ॥ ६ ॥

॥ ८५ ॥ पुनीषे वां अरक्षसं मनीषां सीमं इंद्राय वरुणाय जु-
ह्वत् घृतऽप्रतीकां उषसं न देवीं ता नः यामन् उरुथतां अभीके
॥ १ ॥ स्पर्धते वै ऊं देवऽहूये अच येषु ध्वजेषु दिद्यवः पतंति युवं
तान् इंद्रावरुणौ अमित्रान् हतं पराचः शर्वी विषूचः ॥ २ ॥ आ-
पः चित् हि स्वऽयशसः सदःऽसु देवीः इंद्रं वरुणं देवतां धुः कृ-
ष्टीः अन्यः धारयति प्रऽविक्ताः वृत्राणि अन्यः अप्रतीनि हंति
॥ ३ ॥ सः सुऽक्रतुः चतुऽचित् अस्तु होता यः आदित्या शर्वसा
वां नमस्वान् आऽववर्तेत् अवसे वां हविष्मान् असत् इत् सः
सुविताय प्रयस्वान् ॥ ४ ॥ इयं इंद्रं वरुणं अष्ट मे गीः प्र आवत्
तोके तनये तूतुजाना सुऽरत्नासः देवऽवीतिं गमेम यूयं पात
स्वस्तिऽभिः सदा नः ॥ ५ ॥ ७ ॥

॥ ८६ ॥ धीरां तु अस्य महिना जनुषि वि यः तस्मै रोदसी

चित् उर्वी प्र नाकं ऋषं नुनुदे बृहंतं द्विता नक्षत्रं प्रप्रथत् च भूमं
 ॥१॥ उत स्वया तन्वा सं वदे तत् कदा नु अंतः वरुणे भुवानि किं
 मे ह्यथ अहणानः जुषेत कदा मृळीकं सुऽमनाः अभि ख्यं ॥२॥
 पृच्छे तत् एनः वरुण दिहसु उपो एमि चिकितुषः विऽपृच्छं स-
 मानं इत् मे कवयः चित् आहुः अयं ह तुभ्यं वरुणः हृणीते ॥३॥
 किं आगः आस वरुण ज्येष्ठं यत् स्तोतारं जिघांससि सखायं प्र
 तत् मे वोचः दुऽदभ स्वधाऽवः अव त्वा अनेनाः नमसा तुरः
 इयां ॥४॥ अव दुग्धानि पित्र्या सृज नः अव या वयं चकृम तनू-
 भिः अव राजन् पशुऽतृपं न तायुं सृज वत्सं न दासः वसिष्ठं ॥५॥
 न सः स्वः दक्षः वरुण धृतिः सासुरा मन्युः विऽभीदकः अचिन्तिः
 अस्ति ज्यायान् कनीयसः उपऽअरे स्वप्नः च न इत् अनृतस्य प्र-
 ऽयोता ॥६॥ अरं दासः न मीळहुषे कराणि अहं देवाय भूर्णये
 अनागाः अचेतयत् अचितः देवः अर्यः गृत्सं राये कविऽतरः जु-
 नाति ॥७॥ अयं सु तुभ्यं वरुण स्वधाऽवः हृदि स्तोमः उपऽअत्रतः
 चित् अस्तु शं नः क्षेमै शं ऊं योगे नः अस्तु यूयं पात स्वस्ति ऽभिः
 सदा नः ॥८॥८॥

॥८७॥ रदत् पथः वरुणः सूर्याय प्र अर्णोसि समुद्रिया नदीनां
 सर्गः न सृष्टः अवतीः ऋतऽयन् चकार महीः अवनीः अहंऽभ्यः
 ॥१॥ आत्मा ते वार्तः रजः आ नवीनोत् पशुः न भूर्णिः यवसे स-
 सऽवान् अंतः मही बृहती रोदसी इमे विश्वा ते धाम वरुण
 प्रियाणि ॥२॥ परि स्पशः वरुणस्य स्मत् ऽइष्टाः उभे पश्यन्ति रो-
 दसी सुऽमेकं ऋतऽवानः कवयः यज्ञऽधीराः प्रऽचेतसः ये
 इषयंत मन्म ॥३॥ उवाच मे वरुणः मेधिराय चिः सप्त नाम अघ्या

अ० ५. अ० ६. व० १०.] ॥ ६२ ॥ [म० ७. अ० ५. सू० ८८.]

विभर्ति विद्वान् पदस्य गुह्या न वोचत् युगाय विप्रः उपराय
 शिक्षन् ॥४॥ तिस्रः द्यावः निऽहिताः अंतः अस्मिन् तिस्रः भू-
 मीः उपराः षट्ऽविधानाः गृत्सः राजा वरुणः चक्रे एतं दिवि
 प्रऽईखं हिरण्यं शुभे कं ॥५॥ अव सिंधुं वरुणः द्यौःऽइव स्यात्
 द्रुप्तः न श्वेतः मृगः तुविष्मान् गंभीरऽशंसः रजसः विऽमानः
 सुपारऽक्षत्रः सतः अस्य राजा ॥६॥ यः मृळयाति चक्रुषे चित्
 आगः वयं स्याम वरुणे अनागाः अनु व्रतानि अदितेः ऋधंतः
 यूयं पात स्वस्तिऽभिः सदा नः ॥७॥९॥

॥८८॥ प्र शुंधुव वरुणाय प्रेष्ठां मतिं वसिष्ठ मीळहुषे भरस्व
 यः ई अर्वाचं करते यजत्रं सहस्रऽमघं वृषणं बृहतं ॥१॥ अथ नु
 अस्य संऽहशं जगन्वान् अग्नेः अनीकं वरुणस्य मंसि स्वः यत्
 अशमन् अधिऽपाः ऊं अंधः अभि मा वपुः दृश्ये निनीयात्
 ॥२॥ आ यत् रुहाव वरुणः च नाव प्र यत् समुद्रं ईरयाव मध्यं
 अधि यत् अपां स्तुऽभिः चराव प्र प्रऽईखे ईखयावहे शुभे कं ॥३॥
 वसिष्ठं वरुणः नावि आ अधात् ऋषिं चकार सुऽअपाः महः-
 ऽभिः स्तोतारं विप्रः सुदिनऽत्वे अह्नां यात् नु द्यावः ततनन् यात्
 उषसः ॥४॥ क्व त्वानि नौ सख्या बभूवुः सचावहे यत् अवृकं पुरा
 चित् बृहतं मानं वरुण स्वधाऽवः सहस्रऽद्वारं जगम गृहं ते ॥५॥
 यः आपिः नित्यः वरुण प्रियः सन् त्वां आगांसि कृणवत् सखा
 ते मा ते एनस्वतः यक्षिन् भुजेम यंधि स्म विप्रः स्तुवते वरुणं
 ॥६॥ ध्रुवासु त्वा आमु क्षितिषु क्षियंतः वि अस्मत् पाशं वरुणः
 मुमोचत् अवः वन्वानाः अदितेः उपऽस्थात् यूयं पात स्वस्ति-
 ऽभिः सदा नः ॥७॥१०॥

॥८९॥ मी' सु वरुण मृतऽमयं गृहं राजन् अहं गमं मृळ
 सुऽक्षत्र मृळय ॥१॥ यत् एमि प्रस्फुरन्ऽइव हतिः न ध्मातः
 अद्रिऽवः मृळ सुऽक्षत्र मृळय ॥२॥ ऋत्वं समह दीनता प्र-
 तिऽईपं जगम शुचे मृळ सुऽक्षत्र मृळय ॥३॥ अपां मध्ये त-
 स्थिऽवांसं तृणां अविदत् जरितारं मृळ सुऽक्षत्र मृळय ॥४॥
 यत् किं च इदं वरुण दैव्ये जने अभिऽद्रोहं मनुष्याः चरामसि अ-
 चिन्ही यत् तव धर्मं युयोपिम मा नः तस्मात् एनसः देव रिऽरिषः
 ॥५॥११॥५॥

॥९०॥ प्र वीरऽया शुचयः दद्रे वां अध्वर्युऽभिः मधुऽमंतः
 सुतासः वह वायो निऽयुतः याहि अर्च्छ पिब सुतस्य अंधसः
 मदाय ॥१॥ ईशानाय प्रऽहुतिं यः ते आनद् शुचिं सोमं शुचि-
 ऽपाः तुभ्यं वायो कृणोषि तं मर्त्येषु प्रऽशस्तं जातऽजातः जायते
 वाजी अस्य ॥२॥ राये नु यं जज्ञतुः रोदसी इमे राये देवी धिषणा
 धाति देवं अध वायुं निऽयुतः सश्चत स्वाः उत श्वेतं वसुऽधितिं
 निऽरेके ॥३॥ उच्छन् उषसः सुऽदिनाः अरिप्राः उरु ज्योतिः
 विविदुः दीध्यानाः गव्यं चित् ऊर्वं उशिजः वि वव्रुः तेषां अनु
 प्रऽदिवः ससुः आपः ॥४॥ ते सत्येन मनसा दीध्यानाः स्वेन यु-
 क्तासः क्रतुना वहन्ति इंद्रवायू वीरऽवाहं रथं वां ईशानयोः अ-
 भि पृक्षः सचन्ते ॥५॥ ईशानासः ये दधन्ते स्वः नः गोभिः अश्वेभिः
 वसुऽभिः हिरण्यैः इंद्रवायू सूरयः विश्वं आयुः अर्वतऽभिः
 वीरिः पृतनासु ससुः ॥६॥ अर्वतः न अवसः भिक्षमाणाः इंद्र-
 वायू सुस्तुतिऽभिः वसिष्ठाः वाजऽयंतः सु अवसे हुवेम यूयं
 पात स्वस्तिऽभिः सदा नः ॥७॥१२॥

अ० ५. अ० ६. व० १४.] ॥ ६४ ॥ [म० ७. अ० ६. सू० ९२.

॥९१॥ कुवित् अंग नर्मसा ये वृधासः पुरा देवाः अनवद्यासः
 आसन्ते वायवे मन्वे बाधिताय अवासयन् उषसं सूर्येण ॥१॥
 उशंता दूता न दभाय गोपा मासः च पाथः शरदः च पूर्वीः इंद्र-
 वायू सुस्तुतिः वां इयांना माडीकं इंटे सुवितं च नय्यं ॥२॥ पी-
 वः ऽअन्नान् रयिऽवृधः सुऽमेधाः श्वेतः सिसृक्त्ति निऽयुतां अभि-
 ऽश्रीः ते वायवे सऽमनसः वि तस्युः विश्वा इत् नरः सुऽअप-
 त्यानि चक्रुः ॥३॥ यावत् तरः तन्वः यावत् ओजः यावत् नरः
 चक्षसा दीधानाः शुचिं सोमं शुचिऽपा पातं अस्मे इंद्रवायू
 सदेतं बर्हिः आ इदं ॥४॥ निऽयुवाना निऽयुतः स्पार्हऽवीराः
 इंद्रवायू सऽरथं यातं अर्वाक् इदं हि वां प्रऽभृतं मध्वः अग्रं अध
 प्रीणाना वि मुमुक्तं अस्मे ॥५॥ याः वां शतं निऽयुतः याः सहस्रं
 इंद्रवायू विश्वऽवाराः सचंते आ आभिः यातं सुऽविदचाभिः
 अर्वाक् पातं नरा प्रतिऽभृतस्य मध्वः ॥६॥ अर्वतः न अर्वसः
 भिक्षमाणाः इंद्रवायू सुस्तुतिऽभिः वसिष्ठाः वाजऽयंतः सु अ-
 वसे हुवेम यूयं पात स्वस्तिऽभिः सदा नः ॥७॥ १३॥

॥९२॥ आ वायो भूष शुचिऽपाः उप नः सहस्रं ते निऽयुतः
 विश्वऽवार उपो ते अंधः मद्यं अयामि यस्य देव दधिषे पूर्वऽपेयं
 ॥१॥ प्रसोता जीरः अध्वरेषु अस्थात् सोमं इंद्राय वायवे पिबध्ये
 प्र यत् वां मध्वः अग्रियं भरति अध्वर्यवः देवऽयंतः शचीभिः
 ॥२॥ प्र याभिः यासि दाश्वांसं अच्छ निऽयुतऽभिः वायो इष्टये
 दुरोणे निनः रयिं सुऽभोजसं युवस्व नि वीरं गव्यं अश्वं च राधः
 ॥३॥ ये वायवे इंद्रऽमादनासः आऽदेवासः निऽतोशनासः अर्यः
 घंतः वृचाणि सूरिऽभिः स्याम ससह्रांसः युधा नृऽभिः अमि-

चान् ॥४॥ आ नः नि॒युत॑ऽभिः श॒तिनी॑भिः अध्व॑रं सह॒स्रिणी॑भिः
उप॑ याहि॒ यज्ञं॑ वा॒यो अ॒स्मिन् स॑र्वने मा॒द्य॒स्व॒ यूयं॑ पा॒त स्व॒स्ति॒
ऽभिः सदा॑ नः ॥५॥ १४॥

॥ ९३ ॥ शुचिं॑ नु स्तोमं॑ नव॑ऽजातं अ॒द्य इ॒न्द्रा॒ग्नी वृ॒चऽह॒ना
जुषे॑थां उ॒भा हि वां सु॑ऽहवा जोह॑वीमि ता वाजं॑ स॒द्यः उ॒श॒ते धे॑ष्टा
॥ १ ॥ ता सा॒न॒सी श॒वसा॒ना हि॒भूतं॑ सा॒कं॑ऽवृथा श॒वसा॑ श्रू॒णु॑ऽवां-
सा क्ष॑यंतौ रा॒यः यव॑सस्य भू॒रैः पृ॒क्तं वा॒जस्य॑ स्थवि॒रस्य॑ घृ॒ष्टैः ॥ २ ॥
उपो॑ ह॒यत् वि॒दथै॑ वा॒जिनः॑ गुः धी॒भिः वि॒प्राः प्रऽम॑तिं इ॒च्छमा॑-
नाः अ॒वैतः॑ न का॒ष्टां नक्ष॑माणाः इ॒न्द्रा॒ग्नी जो॑हुवतः नरः॑ ते ॥ ३ ॥
गीः॑ऽभिः वि॒प्रः प्रऽम॑तिं इ॒च्छमा॑नः ई॒ष्टे र॒यिं य॒शसं॑ पू॒र्वऽभाजं॑
इ॒न्द्रा॒ग्नी वृ॒चऽह॒ना सु॑ऽव॒जा प्र॑ नः नथे॑भिः ति॒रतं॑ दे॒ष्टैः ॥ ४ ॥
सं यत् म॒ही मि॒थ॒ती स्पर्ध॑माने॑ त॒नूऽरु॒चा श्रू॑र॑ऽसाता य॒तैते॑
अदे॑वऽयुं वि॒दथे॑ दे॒व॒युऽभिः स॒चा ह॒तं सो॒मऽसु॒ता जने॑न ॥ ५ ॥ १५ ॥
इ॒मां जुं सु॑ सोमं॑ऽसुतिं उप॑ नः आ इ॒न्द्रा॒ग्नी सौ॒म॒न॒साय॑ या॒तं नु
चित् हि प॒रि॒ऽम॒न्नाथे॑ अ॒स्मान् आ वां श॒श्वत्॑ऽभिः व॒वृ॒ती॒य
व॒जिः ॥ ६ ॥ सः अ॒ग्ने ए॒ना नम॑सा संऽइ॒डः अ॒च्छ मि॒त्रं वरु॑णं इ॒दं
वो॒चे यत् सी॑ आ॒गः च॒कृम॑ तत् सु मृ॒ळ तत् अ॒र्य॑मा अ॒दितिः
शि॒श्र॒यंतु॑ ॥ ७ ॥ ए॒ताः अ॒ग्ने आ॒श्रु॒षाणा॑सः इ॒ष्टी यु॒वोः स॒चा अ॒-
भि अ॒श्याम॑ वा॒जान् मा इ॒दं नः॑ वि॒ष्णुः म॒रुतः॑ प॒रि ख्यन्॑ यू॒यं
पा॒त स्व॒स्ति॒ऽभिः सदा॑ नः ॥ ८ ॥ १६ ॥

॥ ९४ ॥ इ॒यं वां अ॒स्य मन्म॑नः इ॒न्द्रा॒ग्नी पू॒र्यऽस्तु॑तिः अ॒भात्
वृ॒ष्टिऽइ॒व अ॒ज॒नि ॥ १ ॥ श्रू॒णुतं॑ ज॒रितुः॑ ह॒व इ॒न्द्रा॒ग्नी व॒नतं॑ गिरः॑

अ० ५. अ० ६. व० १९.] ॥ ६६ ॥ [म० ७. अ० ६. सू० ९५.]

इ॒शा॒ना पि॒प्यत॑ धि॒यः॥२॥ मा पा॒पऽत्वा॒य नः॒ नरा॒ इ॒न्द्रा॒ग्नी॑ मा
अ॒भिऽश॑स्त॒ये मा नः॒ री॒र॒धत॑ न॒दि॒दे॥३॥ इ॒द्रे अ॒ग्रा न॑मः बृ॒हत् सु॒-
ऽवृ॒क्ति आ इ॒र॒या॒म॒हे धि॒या धे॒नाः अ॒व॒स्य॒वः॥४॥ ता हि श॒श्वतः॑
ई॒ळते॑ इ॒त्या वि॒प्रासः॑ ऊ॒तये॑ स॒ऽबा॒धः वाज॑ऽसा॒तये॥५॥ ता वां
गीः॒ऽभिः वि॒प॒न्य॒वः प्र॒य॒स्व॒तः ह॒वा॒म॒हे मे॒धऽसा॑ता स॒नि॒ष्य॒वः
॥६॥ १७॥ इ॒न्द्रा॒ग्नी॑ अ॒व॒सा आ ग॑त॒ अ॒स्मभ्य॑ च॒र्ष॒णिऽस॒हा मा नः॑
दुः॒ऽश॑सः इ॒शत॑॥७॥ मा क॒स्य नः॑ अ॒र॒रुषः॑ धू॒तिः प्र न॑क् म॒र्य॑स्य
इ॒न्द्रा॒ग्नी॑ श॒र्म॒य॒च्छत॑॥८॥ गोऽम॑त् हि॒र॒ण्यऽव॑त् व॒सु यत् वां अ॒-
श्वऽव॑त् ई॒म॒हे इ॒न्द्रा॒ग्नी॑ तत् व॒ने॒म॒हि॥९॥ यत् सो॒मे आ सु॑ते नरः
इ॒न्द्रा॒ग्नी॑ अ॒जो॒ह॒वुः स॒न्नि॒ऽव॒ता स॒प॒र्य॒वः॥१०॥ उ॒क्थे॒भिः वृ॒त्र-
ह॒न्ऽत॑मा या म॒न्दा॒ना चि॒त् आ गि॒रा आं॒गूषैः॑ आ॒ऽवि॒वा॒सतः॑
॥११॥ तौ इ॒त् दुः॒ऽश॑सं म॒र्यं दुः॒वि॒द्वांसं॑ र॒क्ष॒स्वि॒नं आ॒ऽभो॒गं
ह॒न्म॑ना ह॒तं उ॒द्ऽधिं॑ ह॒न्म॑ना ह॒तं॥१२॥ १८॥

॥९५॥ प्र क्षो॒द॒सा धा॒य॒सा स॒से ए॒षा सर॑स्वती ध॒रुणं॑ आ॒य॒सी
पूः प्र॒ऽबा॒र्ब॒धाना॑ र॒थ्याऽइ॒व या॑ति वि॒श्वाः अ॒पः म॒हि॒ना सि॑न्धुः
अ॒न्याः॥१॥ ए॒का अ॒चे॒त॒त् सर॑स्वती न॒दीनां॑ शु॒चिः य॒ती गि॒रि॒-
ऽभ्यः॑ आ स॒मु॒द्रात् रा॒यः चे॒त॑ती भुव॒नस्य॑ भू॒रः घृ॒तं प॒यः दु॒दुहे॑ ना॒-
हु॒षाय॑॥२॥ सः व॒वृ॒धे न॒र्यः योष॑णासु वृ॒षा शि॒शुः वृ॒षभः॑ य॒ज्ञि॒-
या॑सु सः ब॒जि॒नं म॒घ॒व॒त्ऽभ्यः॑ द॒धा॒ति वि सा॑तये॒ तन्व॑ म॒मृ॒जी॒त
॥३॥ उ॒त स्या॑ नः सर॑स्वती जुषा॒णा उप॑ अ॒व॒त् सु॒ऽभगा॑ य॒ज्ञे अ॒-
स्मिन् मित॑ज्ञुऽभिः न॒म॒स्यैः इ॒या॒ना रा॒या यु॒जा चि॒त् उ॒त्ऽतरा॑
स॒खिऽभ्यः॥४॥ इ॒मा जु॒ह्वा॒नाः यु॒ष्मत् आ न॑मः॒ऽभिः प्र॑ति स्तो॒मं
सर॑स्वति जुष॒स्व त॒व श॑र्म॒न् प्रि॒यऽत॑मे द॒धानाः॑ उप॑ स्ये॒याम्

अ० ५. अ० ६. व० २९.] ॥ ६७ ॥ [म० ७. अ० ६. सू० ९७.]

शरणं न वृक्षं ॥ ५ ॥ अयं जुं ते सरस्वति वसिष्ठः द्वारौ ज्ञातस्य सु-
ऽभगे वि आवः० वर्ध शुभे स्तुवते रासि वाजान् यूयं पात स्व-
स्तिऽभिः सदा नुः ॥ ६ ॥ १९ ॥

॥ ९६ ॥ बृहत् जुं गायिषे वचः असुर्या नदीनां सरस्वतीं इत्
मह्य सुवृक्तिऽभिः स्तोमैः वसिष्ठ रोदसी ॥ १ ॥ उभे यतते महि-
ना शुभे अंधसी अधिऽक्षियंति पूरवः सा नुः बोधि अविची
मस्तऽसखा चोद राधः मघोनी ॥ २ ॥ भद्रं इत् भद्रा कृणवत्
सरस्वती अकवऽअरी चेतति वाजिनीऽवती गृणाना जम-
दग्निऽवत् स्तुवाना च वसिष्ठऽवत् ॥ ३ ॥ जनिऽयंतः नु अयवः
पुत्रिऽयंतः सुऽदानवः सरस्वतं हवामहे ॥ ४ ॥ ये ते सरस्वः ऊर्म-
यः मधुऽमंतः घृतऽश्रुतः तेभिः नु अविता भव ॥ ५ ॥ पीपि-
ऽवांसं सरस्वतः स्तनं यः विश्वऽदर्शतः भक्षीमहि प्रऽजां इपं
॥ ६ ॥ २० ॥

॥ ९७ ॥ यज्ञे दिवः नृऽसदेने पृथिव्याः नरः यच देवऽयवः
मदैति इंद्राय यच सर्वानानि सुत्वे गर्भत् मदाय प्रथमं वयः च
॥ १ ॥ आ दैव्या वृणीमहे अवांसि बृहस्पतिः नु महे आ सखायः
यथा भवेम मीळहुषे अनागाः यः नु दाता पराऽवतः पिता-
ऽइव ॥ २ ॥ तं जुं ज्येष्ठं नमसा हविःऽभिः सुऽशेवं ब्रह्मणः पतिं
गृणीषे इंद्रं श्लोकः महि दैव्यः सिसक्तु यः ब्रह्मणः देवऽकृतस्य रा-
जा ॥ ३ ॥ सः आ नु योनिं सत्तु प्रेष्ठः बृहस्पतिः विश्वऽवारः यः
अस्ति कामः रायः सुऽवीर्यस्य तं दात पर्षत् नु अति सश्रुतः
अरिष्टान् ॥ ४ ॥ तं आ नु अर्के अमृताय जुष्टं इमे धासुः अमृता-

अ० ५. अ० ६. व० २३.] ॥ ६८ ॥ [म० ७. अ० ६. सू० ९८.

सः पुराऽजाः शुचिऽक्रंदं यजतं पस्त्यानां बृहस्पतिं अनृवाणं
हुवेम ॥ ५ ॥ २१ ॥ तं शग्मासः अरुषासः अश्वाः बृहस्पतिं सहऽवा-
हः वहन्ति सहः चित् यस्य नीळऽवत् सधऽस्थं नभः न रूपं अ-
रुषं वसानाः ॥ ६ ॥ सः हि शुचिः शतऽपंचः सः शृंध्युः हिरण्य-
ऽवाशीः इषिरः स्वऽसाः बृहस्पतिः सः सुऽआवेशः ऋष्वः पुरु-
सखिऽभ्यः आऽसृतिं करिष्ठः ॥ ७ ॥ देवी देवस्य रोदसी जनिची
बृहस्पतिं ववृधतुः महिऽत्वा दक्षाय्याय दक्षत सखायः करत् ब्र-
ह्मणे सुऽतरा सुऽगाधा ॥ ८ ॥ इयं वां ब्रह्मणः पते सुऽवृत्तिः ब्रह्म
इंद्राय वज्रिणे अकारि अविष्टं धियः जिगृतं पुरंऽधीः जजस्तं
अर्यः वनुषां अरातीः ॥ ९ ॥ बृहस्पते युवं इंद्रः च वस्वः दिव्यस्य
ईशाये उत पार्थिवस्य धत्तं रयिं स्तुवते कीरये चित् यूयं पात
स्वस्तिऽभिः सदा नः ॥ १० ॥ २२ ॥

॥ ९८ ॥ अर्धर्यवः अरुणं दुग्धं अंशुं जुहीत न वृषभाय क्षिती-
नां गौरात् वेदीयान् अवऽपानं इंद्रः विश्वाहा इत् याति सुत-
ऽसौमं इच्छन् ॥ १ ॥ यत् दधिषे प्रऽदिवि चारु अन्नं दिवेऽदिवे
पीति इत् अस्य वक्षि उत हृदा उत मनसा जुषाणः उशन् इंद्र प्र-
ऽस्थितान् पाहि सोमान् ॥ २ ॥ जज्ञानः सोमं सहसे पपाथ प्र ते
माता महिमानं उवाच आ इंद्र प्रप्रथ उरु अंतरिक्षं युधा देवेभ्यः
वरिवः चकर्थ ॥ ३ ॥ यत् योधयाः महतः मर्त्यमानान् साक्षाम
तान् बाहुऽभिः शशदानान् यत्वा नृऽभिः वृतः इंद्र अभिऽयु-
ध्याः तं त्वया आजिं सौश्रवसं जयेम ॥ ४ ॥ प्र इंद्रस्य वोचं प्रथमा
कृतानि प्र नूतना मघऽवा या चकार यदा इत् अदेवीः असहिष्ट
मायाः अथ अभवत् केवलः सोमः अस्य ॥ ५ ॥ तव इदं विश्वं अ-

अ० ५. अ० ६. व० २५.] ॥ ६९ ॥ [म० ७. अ० ६. सू० १००.]

भित्तः पश्यं यत् पश्यसि चक्षसा सूर्यस्य गवाँ असि गोऽपतिः
एकः इन्द्रमक्षीमहि ते प्रऽयतस्य वस्वः ॥ ६ ॥ बृहस्पते युवं इन्द्रः च
वस्वः दिव्यस्य ईशाये उत पार्थिवस्य धत्तं रयिं स्तुवते कीरये
चित् यूयं पात स्वस्तिऽभिः सदा नः ॥ ७ ॥ २३ ॥

॥ ९९ ॥ परः मात्रया तत्त्वा वृधान न ते महिऽत्वं अनु अश्रुवन्ति
उभे ते विष्णु रजसी पृथिव्याः विष्णो देवत्वं परमस्य वित्से ॥ १ ॥
न ते विष्णो जायमानः न जातः देव महिः परं अतं आप उत
अस्तन्नाः नाकं ऋषं बृहत्तं दाधर्थं प्राचीं ककुभं पृथिव्याः ॥ २ ॥
इराऽवती० धेनुऽमती० हि भूतं सुऽयवसिनी० मनुषे दशस्या
वि अस्तन्नाः रोदसी विष्णो एते दाधर्थं पृथिवीं अभितः म-
यूखैः ॥ ३ ॥ उरुं यज्ञाय चक्रयुः ऊं लोकं जनयता सूर्ये उषसं अग्निं
दासस्य चित् वृषऽशिप्रस्य मायाः जघ्नयुः नरा पृतनाज्येषु ॥ ४ ॥
इन्द्राविष्णू हंहिताः शंबरस्य नवं पुरः नवतिं च अथिष्टं शतं
वर्चिनः सहस्रं च साकं हथः अप्रति असुरस्य वीरान् ॥ ५ ॥
इयं मनीषा बृहती बृहता उरुऽक्रमा तवसा वर्धयती ररे
वां स्तोमं विदथेषु विष्णो पिन्वतं इषः वृजनेषु इन्द्र ॥ ६ ॥ वर्षट्
ते विष्णो आसः आ कृणोमि तत् मे जुषस्व शिपिऽविष्ट हव्यं
वर्धेतु त्वा सुऽस्तुतयः गिरः मे यूयं पात स्वस्तिऽभिः सदा नः
॥ ७ ॥ २४ ॥

॥ १०० ॥ नु मर्तैः द्यते सन्निधन् यः विष्णवे उरुऽगायाय दा-
शत् प्र यः सचाचा मनसा यजति एतावतं नयं आऽविवासात्
॥ १ ॥ त्वं विष्णो सुऽमतिं विश्वऽजन्यां अप्रऽयुतां एवऽयावः

अ० ५. अ० ७. व० १.] ॥ ७० ॥ [म० ७. अ० ६. सू० १०१.]

म॒तिं दा॒ः प॒र्चैः यथा॑ नः सु॒वि॒तस्य॑ भू॒रैः अ॒श्व॑ऽवतः पु॒रु॑ऽच॒न्द्रस्य॑
रा॒यः ॥२॥ चिः दे॒वः पृथि॑वीं ए॒षः ए॒तां वि च॑क्र॒मे श॒त॑ऽअ॒र्चसं
म॒हि॑ऽत्वा प्र॒विष्णुः॑ अ॒स्तु त॒वसं॑ त॒वी॒यान् त्वे॒षं हि अ॒स्य स्थ॑वि॒-
रस्य॑ नाम॒ ॥३॥ वि च॑क्र॒मे पृथि॑वीं ए॒षः ए॒तां क्षे॒त्राय॑ विष्णुः म॒-
नु॒षे द॒शस्य॑न् ध्रु॒वासं॑ अ॒स्य की॒रयः॑ ज॒नासः॑ उ॒रु॑ऽक्षि॒तिं सु॑ऽज॒-
नि॒मा च॑का॒र ॥४॥ प्र॒त॒त॒ते अ॒द्य शि॒पि॑ऽवि॒ष्ट॒ नाम॑ अ॒र्यैः शं॒सामि॑
व॒युना॑नि वि॒द्वान् तं त्वा॑ गृ॒णामि॑ त॒वसं॑ अ॒त॒थ्यान् क्ष॑य॒तं अ॒स्य
रज॑सः प॒रा॒के ॥५॥ किं॒ इ॒त॒ते वि॒ष्णो॑ परि॑ऽचक्ष्यं भू॒त प्र॑ यत् व॒व॒क्षे
शि॒पि॑ऽवि॒ष्टः अ॒स्मि मा॒ वर्षैः॑ अ॒स्मत् अ॒पं गू॒हः ए॒तत् यत् अ॒न्य-
ऽरूपः॑ सं॒ऽइ॒थे ब॒भूय॑ ॥६॥ व॒षट् ते॒ वि॒ष्णो॑ आ॒सः आ॒ कृ॒णोमि॑
त॒त॒मे जु॒षस्व॑ शि॒पि॑ऽवि॒ष्ट ह॒व्यं व॒र्ध॒तु त्वा॑ सु॒ऽस्तु॒तयः॑ गि॒रः मे॒ यूयं॑
पा॒त॒ स्व॒स्ति॑ऽभिः सदा॑ नः ॥ ७ ॥ २५ ॥ ६ ॥

॥ १०१ ॥ ति॒स्रः वाचः॑ प्र॒ व॒द् ज्योतिः॑ऽअ॒ग्याः याः ए॒तत् दु॒हे
म॒धु॑ऽदो॒षं ऊ॒धः सः व॒त्सं कृ॒ण्वन् गर्भे॑ ओष॒धीनां॑ स॒द्यः जा॒तः वृ॒-
ष॒भः रो॒र॒वीति॑ ॥१॥ यः व॒र्धनः॑ ओष॒धीनां॑ यः अ॒पां यः वि॒श्वस्य॑
ज॒गतः॑ दे॒वः ई॒शे सः चि॑ऽधातुं श॒रणं श॒र्म॑ य॒स॒त् चि॑ऽवर्तुं ज्योतिः
सु॒ऽअ॒भि॒ष्टि अ॒स्मे ॥२॥ स्त॒रीः ऊं त्व॑त् भ॒वति॑ सू॒ते ऊं त्व॑त् यथा॒-
ऽव॒शं त॒न्वं च॑क्रे ए॒षः पि॒तुः प॒र्यः प्र॒ति गृ॒ह्णाति॑ मा॒ता तेन॑ पि॒ता
व॒र्ध॒ते तेन॑ पु॒त्रः ॥३॥ यस्मि॑न् वि॒श्वानि॑ भु॒व॒नानि॑ त॒स्थुः ति॒स्रः
द्या॒वः च॒धा स॒सुः आ॒पः च॒र्यः को॒शासः॑ उ॒प॒ऽसे॒च॒नासः॑ म॒ध्वः
ओ॒त॒न्ति अ॒भितः॑ वि॒ऽर॒ण्यं ॥४॥ इ॒दं व॒चः प॒र्जन्या॑य स्व॒ऽरा॒जे ह॒दः
अ॒स्तु अ॒न्तरं॑ तत् जु॒जोष॑त् म॒यः ऽभु॒वः वृ॒ष्टयः॑ सं॒तु अ॒स्मे सु॑ऽपि॒-
प्प॒लाः ओष॑धीः दे॒वऽगो॑पाः ॥५॥ सः रे॒तः ऽधाः॑ वृ॒षभः॑ श॒श्व-

तीनां तस्मिन् आत्मा जगतः तस्थुषः च तत् मा ऋतं पातु शत-
ऽशरदाय यूयं पात स्वस्ति ऽभिः सदा नः ॥ ६ ॥ १ ॥

॥ १०२ ॥ पर्जन्याय प्र गायत दिवः पुत्राय मीळहुषे सः नः य-
वसं इच्छतु ॥ १ ॥ यः गर्भे ओषधीनां गवां कृणोति अर्वतां पर्ज-
न्यः पुरुषीणां ॥ २ ॥ तस्मै इत् आस्ये हविः जुहोत मधुमतऽतमं
इळां नः संऽयतं करत ॥ ३ ॥ २ ॥

॥ १०३ ॥ संवत्सरं शश्यानाः ब्राह्मणाः व्रतऽचारिणः वाचं
पर्जन्यऽजिन्वितां प्र मंडूकाः अवादिषुः ॥ १ ॥ दिव्याः आपः अभि
यत् एनं आयन् हतिं न शुष्कं सरसी शयानं गवां अहं न मायुः
वत्सिनीनां मंडूकानां वयुः अचं सं एति ॥ २ ॥ यत् ई एनान् उशतः
अभि अवर्षति तृषाऽवतः प्रावृषि आऽगतायां अखलीकृत्यं
पितरं न पुत्रः अन्यः अन्यं उप वदंत एति ॥ ३ ॥ अन्यः अन्यं अनु
गृह्णाति एनोः अपां प्रऽसर्गे यत् अमंदिषातां मंडूकः यत् अभि-
ऽवृष्टः कनिस्कन् पृश्निः संऽपृक्ते हरितेन वाचं ॥ ४ ॥ यत् एषां अ-
न्यः अन्यस्य वाचं शाक्तस्यऽइव वदति शिक्षमाणः सर्वं तत् एषां
समृधाऽइव पर्वं यत् सुऽवाचं वदथन अधि अपऽसु ॥ ५ ॥ ३ ॥
गोऽमायुः एकः अजऽमायुः एकः पृश्निः एकः हरितः एकः एषां
समानं नाम बिभ्रतः विऽरूपाः पुरुऽत्रा वाचं पिपिषुः वदंतः
॥ ६ ॥ ब्राह्मणासः अतिऽरात्रे न सोमै सरः न पूर्णे अभितः वदंतः
संवत्सरस्य तत् अहः परि स्थ यत् मंडूकाः प्रावृषीणां बभूव ॥ ७ ॥
ब्राह्मणासः सोमिनः वाचं अक्रत ब्रह्म कुण्वंतः परिवत्सरीणां
अध्यैवः घर्मिणः सिस्विदानीः आविः भवन्ति गुह्याः न के

चित् ॥ ८ ॥ देवऽहिंति जुगुपुः द्वादशस्य चतुं नरः न प्रमिनन्ति
एते संवत्सरे प्रावृषि आऽगतायां तप्ताः घर्माः अश्रुवते वि
ऽसर्गं ॥ ९ ॥ गोऽमायुः अदात् अजऽमायुः अदात् पृश्निः अदात्
हरितः नः वसूनि गवां मंडूकाः ददतः शतानि सहस्रऽसावे प्र
तिरन्ते आयुः ॥ १० ॥ ४ ॥

॥ १०४ ॥ इंद्रासोमा तपंतं रक्षः उज्जतं नि अर्पयतं वृषणा त-
मः ऽवृधः परा शृणीतं अचितः नि ओषतं हतं नुदेथां नि शिशीतं
अचिणः ॥ १ ॥ इंद्रासोमा सं अघऽशंसं अभि अर्घं तपुः ययस्तु चरुः
अमिवान् ऽइव ब्रह्म ऽद्विषे क्रव्य ऽअदे घोर ऽचक्षसे द्वेषः धत्तं अ-
नवायं किमीदिने ॥ २ ॥ इंद्रासोमा दुः ऽकृतः वज्रे अंतः अनारं-
भणे तमसि प्र विध्यतं यथा न अतः पुनः एकः च न उत ऽअयत्
तत् वां अस्तु सहसे मन्युऽमत् शवः ॥ ३ ॥ इंद्रासोमा वर्तयतं दिवः
वधं सं पृथिव्याः अघऽशंसाय तर्हेण उत तक्षतं स्वयं पर्वतेभ्यः
येन रक्षः ववृधानं नि ऽजूर्वथः ॥ ४ ॥ इंद्रासोमा वर्तयतं दिवः परि
अमिऽतप्तेभिः युवं अशमहन्मऽभिः तपुः ऽवधेभिः अजरेभिः अ-
चिणः नि पर्शने विध्यतं यंतु नि ऽस्वरं ॥ ५ ॥ ५ ॥ इंद्रासोमा परि
वां भूतु विध्यतः इयं मतिः कक्ष्या अश्वाऽइव वाजिनां यां वां हो-
चां परिऽहिनीमि मेधया इमा ब्रह्माणि नृपतीऽइव० जिवन्तं
॥ ६ ॥ प्रति स्मरेथां तुजयतऽभिः एवैः हतं दुहः रक्षसः भंगुरऽवतः
इंद्रासोमा दुः ऽकृते मासुऽगं भूतयः नः कदा चित् अभिऽदासति
दुहा ॥ ७ ॥ यः मा पाकेन मनसा चरंतं अभिऽचष्टे अनृतेभिः व-
चः ऽभिः आपः ऽइव काशिना संऽगृभीताः असन् अस्तु असंतः
इंद्र वक्ता ॥ ८ ॥ ये पाकऽशंसं विऽहरन्ते एवैः ये वा भद्रं दूषयन्ति

स्वधाभिः अहये वा तान् प्रऽददातु सोमः आ वा दधातु निः-
 ऽऋतेः उपऽस्थे ॥ ९॥ यः नः रसें दिप्सति पितृः अग्ने यः अश्वानां यः गवां यः तनूनां रिपुः स्तेनः स्तेयऽकृत् दभं एतु नि सः
 हीयतां तन्वा तना च ॥ १० ॥ ६ ॥ परः सः अस्तु तन्वा तना च तिस्रः
 पृथिवीः अधः अस्तु विश्वाः प्रति शुष्यतु यशः अस्य देवाः यः नः
 दिवा दिप्सति यः च नक्तं ॥ ११ ॥ सुऽविज्ञानं चिकितुषे जनाय
 सत् च असत् च वचसी पस्पृधाते तयोः यत् सत्यं यत् रत् ऋजी-
 यः तत् इत् सोमः अवति हन्ति असत् ॥ १२ ॥ न वै ऊं सोमः वृ-
 जिनं हिनोति न क्षत्रियं मिथुया धारयंतं हन्ति रक्षः हन्ति असत्
 वदंतं उभौ इंद्रस्य प्रऽसितौ श्याते ॥ १३ ॥ यदि वा अहं अनृत-
 ऽदेवः आसं मोघं वा देवान् अपिऽऊहे अग्ने किं अस्मभ्यं जात-
 ऽवेदः हृणीषे द्रोघऽवाचः ते निःऽऋथं सचंतां ॥ १४ ॥ अद्य मु-
 रीय यदि यातुऽधानः अस्मि यदि वा आयुः तत्तपं पुरुषस्य अधः
 सः वीरैः दशभिः वि यूयाः यः मा मोघं यातुऽधान इति आहं
 ॥ १५ ॥ ७ ॥ यः मा अयातुं यातुऽधान इति आहं यः वा रक्षाः शु-
 चिः अस्मि इति आहं इंद्रः तंहंतु महता वधेन विश्वस्य जंतोः अ-
 धमः पदीष्ट ॥ १६ ॥ प्र या जिगाति खर्गलाऽइव नक्तं अपं दुहा
 तन्वं गूहमाना वव्रान् अनंतान् अव सा पदीष्ट यावाणः भंतु
 रक्षसः उपचैः ॥ १७ ॥ वि तिष्ठध्वं मरुतः विक्षु इच्छतं गृभायतं
 रक्षसः संपिनष्टन वयः ये भूत्वी पतयंति नक्तऽभिः ये वा रिपः
 दधिरे देवे अध्वरे ॥ १८ ॥ प्र वर्तय दिवः अश्मानं इंद्र सोमऽशितं
 मघऽवन् संशिशाधि प्राक्तात् अपाक्तात् अधरात् उदक्तात् अ-
 भि जहि रक्षसः पर्वतेन ॥ १९ ॥ एते ऊं त्ये पतयंति श्वऽयातवः
 इंद्रं दिप्सति दिप्सवः अदाभ्यं शिशीति शक्रः पिशुनेभ्यः वधं नूनं

सृजत् अशनिं यातुमत्ऽभ्यः ॥ २० ॥ ८ ॥ इंद्रः यातूनां अभवत् प-
राऽशरः हविःऽमयीनां अभि आऽविवासतां अभि इत् ऊं श-
क्रः परशुः यथा वनं पाचाऽइव भिन्दन् सतः एति रक्षसः ॥ २१ ॥
उलूकऽयातुं शुश्रूलूकऽयातुं जहि श्वऽयातुं उत कीकऽयातुं सु-
पर्णऽयातुं उत गृध्रऽयातुं हृषदाऽइव प्र मृण रक्षः इंद्र ॥ २२ ॥ मा-
नः रक्षः अभि नर् यातुऽमावतां अप उच्छतु मिथुना या कि-
मीदिना पृथिवी नः पार्थिवात् पातु अंहसः अंतरिक्षं दिव्यात्
पातु अस्मान् ॥ २३ ॥ इंद्र जहि पुमांसं यातुऽधानं उत स्त्रियं मा-
यया शशदानां विऽयीवासः मूरऽदेवाः ऋदंतु मा ते हश्न सूर्यं
उत्ऽचरंत ॥ २४ ॥ प्रति चक्ष्व वि चक्ष्व इंद्रः च सोम जागृतं रक्षः-
ऽभ्यः वधं अस्यतं अशनिं यातुमत्ऽभ्यः ॥ २५ ॥ ९ ॥ ६ ॥ ७ ॥

॥ इति सप्तमं मंडलं समाप्तं ॥

॥ १ ॥ मा चित् अन्यत् वि शंसत सखायः मा रिषण्यत इंद्र इत्
स्तोत वृषणं सचा सुते मुहुः उक्था च शंसत ॥ १ ॥ अवऽक्रक्षिणं
वृषभं यथा अजुरंगां न चर्षणिऽसहं विऽव्वेषणं संऽवनना उभ-
यऽकरं मंहिष्ठं उभयाविनं ॥ २ ॥ यत् चित् हित्वा जनाः इमे नाना
हवन्ते उतये अस्माकं ब्रह्म इदं इंद्र भूतु ते अहा विश्वा च वर्धनं
॥ ३ ॥ वि तर्तूर्यते मघऽवन् विपःऽचितः अर्यः विपः जनानां
उप क्रमस्व पुरुऽरूपं आ भर वाजं नेदिष्ठं उतये ॥ ४ ॥ महे च न
त्वां अद्रिऽवः परा शुल्काय देयां न सहस्राय न अयुताय वज्रि-
ऽवः न शताय शतऽमघ ॥ ५ ॥ १० ॥ वस्यान् इंद्र असि मे पितुः उत
भ्रातुः अभुजतः माता च मे हृदयथः समा वसो वसुऽत्वनाय रा-

ध॑से॥६॥ क॑ इ॒य॒य॒ क॑ इत् अ॒सि॒ पुरु॑ऽचा चि॒त् हि ते॒ मनः॑ अ॒ल॒वि
यु॒ध्म॒ ख॒ज॑ऽकृ॒त् पुरं॑ऽद॒र॒ प्र गा॒य॒त्राः अ॒गा॒सि॒षुः ॥७॥ प्र अ॒स्मै गा॒-
य॒त्रं अ॒र्च॑त् व॒वातुः॑ यः पुरं॑ऽद॒रः याभिः॑ का॒ख॒स्य॑ उ॒प॒ ब॒र्हिः आ॒-
ऽस॒दै या॑स॒त् व॒ज्री॒ भि॒नत् पुरः॑ ॥८॥ ये॒ते सं॑ति॒ द॒श॑ऽग्वि॒नः श॒ति॒-
नः॑ ये॒स॒ह॒स्रि॒णः अ॒श्वा॑सः ये॒ते वृ॑ष॒णः र॒घु॑ऽदु॒वः तेभिः॑ नः॒ तू॒यं आ
ग॒हि ॥९॥ आ तु अ॒द्य स॒वःऽदु॒घाँ हु॒वे गा॒य॒त्र॑ऽवे॒पसं॑ इ॒न्द्रं धे॑नुं सु॒-
ऽदु॒घाँ अ॒न्याँ इ॒षं उ॒रु॑ऽधा॒रां अ॒रं॑ऽकृ॒तं ॥१०॥ ११॥ यत् तु॒दत् सूरः॑
ए॒तं शं॑ व॒ंकूः वा॒तस्य॑ प॒र्णि॒ना ब॒ह॒त् कु॒त्सं॑ अ॒र्जु॒ने॒यं श॒त॑ऽऋ॒तुः त॒स॒-
र॒त् ग॒न्ध॒र्वं अ॒स्तु॑त् ॥११॥ यः ऋ॒ते चि॒त् अ॒भि॑ऽऋ॒षः पु॒रा ज॒त्रु॒-
ऽभ्यः॑ आ॒ऽतृ॒दः सं॒धा॒ता सं॒धिं म॒घ॑ऽवा॒ पुरु॑ऽव॒सुः इ॒ष्क॑र्ता
वि॒ऽह॒तं पु॒नः ॥१२॥ मा भू॒म॒ नि॒ष्ट्याःऽइ॒व इ॒न्द्र॒ त्वत् अ॒र॒णाःऽइ॒व
व॒ना॒नि न प्र॑ऽज॒हि॒ता॒नि अ॒द्रि॑ऽवः दुरो॒षा॑सः अ॒म॒न्म॒हि ॥१३॥
अ॒म॒न्म॒हि इ॒त् अ॒ना॒श॒वः अ॒नु॒या॑सः च॒ वृ॒त्र॑ऽह॒न् स॒कृ॒त् सु॒ते म॒ह॒-
ता॒ शूर॒रा॒ध॒सा अ॒नु॒ स्तोमं॑ मु॒दी॒म॒हि ॥१४॥ य॒दि स्तोमं॑ म॒म अ॒व॒त्
अ॒स्माकं॑ इ॒न्द्रं इ॒न्द्र॒वः ति॒रः प॒वि॒त्रं स॒सृ॑ऽवांसः आ॒श॒वः म॒दै॒तु तु॒ग्य॒-
ऽवृ॒धः ॥१५॥ १२॥ आ तु अ॒द्य स॒धऽ स्तु॑तिं व॒वातुः॑ स॒ख्युः आ ग॒हि
उ॒प॑ऽस्तु॒तिः म॒घो॒नाँ प्र॒ त्वा अ॒व॒तु॒ अ॒र्ध॑ते॒ व॒श्मि॒ सु॑ऽस्तु॒तिं ॥१६॥
सो॒त॒ हि सोमं॑ अ॒द्रि॑ऽभिः आ॒ ई॒ ए॒नं अ॒प॑ऽसु॒ धा॒व॒त् ग॒त्या व॒स्ता॒-
ऽइ॒व वा॑स॒य॑न्तः इ॒त् न॒रः निः॑ धु॒क्षन्॑ व॒क्ष॒णा॒भ्यः ॥१७॥ अ॒र्ध॒ ज॒मः
अ॒र्ध॒ वा॒ दि॒वः बृ॒ह॒तः रो॒च॒ना॒त् अ॒धि॒ अ॒या वर्ध॑स्व॒ त॒न्वा गि॒रा
म॒म आ॒ जा॒ता सु॑ऽऋ॒तो॒ पृ॒ण ॥१८॥ इ॒न्द्रा॒य सु॒ म॒दि॒न्ऽत॑मं सोमं॑
सो॒त॒ वरे॑ण्यं श॒क्रः ए॒नं पी॒प॒य॒त् वि॒श्व॒या धि॒या हि॒न्वा॒नं न वा॒ज॒-
ऽयुं ॥१९॥ मा॒ त्वा सोम॑स्य ग॒ल्द॒या स॒दा या॑च॒न् अ॒हं गि॒रा भू॒णिं
मृ॒गं न॑ स॒र्व॒नेषु॑ चु॒क्रु॒धं कः॑ ई॒शा॒नं न या॑चि॒षत् ॥२०॥ १३॥ म॒दे॒न

इषितं मदं उग्रं उग्रेण शर्वसा विश्वेषां तरुतारं मदऽच्युतं मदे हि
 स्म ददाति नः ॥ २१ ॥ शेवरि वार्यो पुरु देवः मर्तीय दाशुषे सः सु-
 न्वते च स्तुवते च रासते विश्वऽगूर्तः अरिऽस्तुतः ॥ २२ ॥ आ इन्द्र
 याहि मत्स्व चित्रेण देव राधसा सरः न प्राप्ति उदरं सपीतिऽभिः
 आ सोमेभिः उरु स्फिरं ॥ २३ ॥ आ त्वा सहस्रं आ शतं युक्ताः रथे
 हिरण्यये ब्रह्मऽयुजः हरयः इन्द्र केशिनः वहंतु सोमऽपीतये ॥ २४ ॥
 आ त्वा रथे हिरण्यये हरी मयूरऽशेषा शितिऽपृष्ठा वहतां मध्वः
 अंधसः विवक्ष्णस्य पीतये ॥ २५ ॥ १४ ॥ पिब तु अस्य गिर्वणः सु-
 तस्य पूर्वपाः ऽइव परिऽकृतस्य रसिनः इयं आऽसुतिः चारुः म-
 दाय पत्यते ॥ २६ ॥ यः एकः अस्ति दंसना महान् उग्रः अभि व्रतैः
 गर्मत् सः शिप्री न सः योषत् आ गर्मत् हवै न परि वर्जति ॥ २७ ॥
 त्वं पुरं चरिष्वत् वधैः शुष्णस्य सं पिणक् त्वं भाः अनु चरः अध
 दिता यत् इन्द्र हव्यः भुवः ॥ २८ ॥ मम त्वा सूरं उतऽइते मम मध्य-
 दिने दिवः मम प्रऽपित्वे अपिऽशर्वरे वसो आ स्तोमासः अवृ-
 त्तत् ॥ २९ ॥ स्तुहि स्तुहि इत् एते घ ते मंहिष्ठासः मघोनां निन्दित-
 ऽअश्वः प्रऽपथी परमऽज्याः मघस्य मेध्यऽअतिथे ॥ ३० ॥ १५ ॥
 आ यत् अश्वान् वनन्ऽवतः अङ्घ्र्या अहं रथे रुहं उत वामस्य
 वसुनः चिकेतति यः अस्ति याद्वः पशुः ॥ ३१ ॥ यः ऋजा मह्यं
 ममहे सह त्वचा हिरण्यया एषः विश्वानि अभि अस्तु सौभगा
 आऽसंगस्य स्वन्तऽरथः ॥ ३२ ॥ अध प्रायोगिः अति दासत् अ-
 न्यान् आऽसंगः अग्ने दशऽभिः सहस्रैः अध उक्ष्णः दश मह्यं
 रुशतः नृठाऽइव सरसः निः अतिष्ठन् ॥ ३३ ॥ अनु अस्य स्थूरं
 दहशे पुरस्तात् अनस्य ऊरुः अवऽरंबमाणः शश्वती नारी अ-
 भिऽचक्ष्य आह सुऽभद्रं अर्यं भोजनं विभर्षि ॥ ३४ ॥ १६ ॥

॥२॥ इदं वसो सुतं अंधः पिब सुऽपूर्णं उदरं अनाभयिन् र-
 रिमते ॥१॥ नृभिः धूतः सुतः अश्वैः अश्व्यः वारैः परिऽपूतः अ-
 श्वः न निक्तः नदीषु ॥२॥ तंते यवै यथा गोभिः स्वादुं अकर्म श्री-
 णंतः इंद्रं त्वा अस्मिन् सधऽमादे ॥३॥ इंद्रः इत् सोमऽपाः एकः
 इंद्रः सुतऽपाः विश्वऽआयुः अंतः देवान् मर्त्यान् च ॥४॥ न यं
 शुक्रः न दुऽआशीः न तृप्राः उरुऽव्यचंसं अपऽस्पृखते सुऽहादे
 ॥५॥ १७॥ गोभिः यत् ई अन्ये अस्मत् मृगं न घ्राः मृगयंते अभि-
 ऽत्सरंति धेनुऽभिः ॥६॥ चयः इंद्रस्य सोमाः सुतासः संतु देवस्य
 स्वे क्षयं सुतऽपाव्रः ॥७॥ चयः कोशासः श्रोतंति तिस्रः चम्बः
 सुऽपूर्णाः समाने अधिभार्मेन् ॥८॥ शुचिः असि पुरुनिऽस्थाः
 क्षीरैः मध्यतः आऽशीर्तः दध्ना मंदिष्ठः शूरस्य ॥९॥ इमे ते इंद्र
 सोमाः तीव्राः अस्मे सुतासः शुक्राः आऽशिरै याचंते ॥१०॥ १८॥
 तान् आऽशिरै पुरोऽकाशं इंद्र इमं सोमं श्रीणीहि रेवंतं हि त्वा
 शृणोमि ॥११॥ हत्ऽसु पीतासः युध्यंते दुऽमदासः न सुरायां
 ऊधः न नृप्राः जरंते ॥१२॥ रेवान् इत् रेवतः स्तोता स्यात् त्वा-
 ऽवंतः मघोनः प्र इत् ऊं हरिऽवः श्रुतस्य ॥१३॥ उक्थं च न श-
 स्यमानं अगोः अरिः आ चिकेत न गायचं गीयमानं ॥१४॥ मा
 नः इंद्र पीयत्नवे मा शर्धंते परा दाः शिखं शचीऽवः शचीभिः
 ॥१५॥ १९॥ वयं ऊं त्वा तदितऽअर्थाः इंद्र त्वाऽयंतः सखायः क-
 खाः उक्थेभिः जरंते ॥१६॥ न घ ई अन्यत् आ पपन वजिन् अ-
 पसः न विष्टौ तव इत् ऊं स्तोमं चिकेत ॥१७॥ इच्छंति देवाः सु-
 न्वंतं न स्वप्राय स्पृहयंति यंति प्रऽमादे अतंद्राः ॥१८॥ ओ सु प्र
 याहि वार्जेभिः मा हृणीथाः अभि अस्मान् महान्ऽइव युवऽजा-
 निः ॥१९॥ मो सु अद्य दुऽहनावान् सायं कर्त्त आरे अस्मत् अ-

श्रीरः ऽइव जामाता ॥ २० ॥ २० ॥ विद्म हि अस्य वीरस्य भूरि ऽदा-
 वरीं सु ऽमतिं चिषु जातस्य मनांसि ॥ २१ ॥ आ तु सिंच कर्षं ऽमंतं
 न घ विद्म श्वसानात् यशः ऽतरं शतं ऽऊतेः ॥ २२ ॥ ज्येष्ठेन सोतः
 इंद्राय सोमं वीराय शक्राय भरं पिबन् नयीय ॥ २३ ॥ यः वेदिष्ठः
 अव्यथिषु अश्वं ऽवंतं जरितृ ऽभ्यः वाजं स्तोतृ ऽभ्यः गो ऽमंतं ॥ २४ ॥
 पन्यं ऽपन्यं इत् सोतारः आ धावत् मद्याय सोमं वीराय शूराय
 ॥ २५ ॥ २१ ॥ पाता वृचं ऽहा सुतं आ घ गमत् न आरे अस्मत् नि-
 यमते शतं ऽऊतिः ॥ २६ ॥ आ इह हरीं ब्रह्म ऽयुजां शग्मा वक्षतः
 सखायं गीः ऽभिः श्रुतं गिर्वैणसं ॥ २७ ॥ स्वादवः सोमाः आ याहि
 श्रीताः सोमाः आ याहि शिप्रिन् ऋषिं ऽवः शचीं ऽवः न अयं
 अच्छं सधं ऽमादं ॥ २८ ॥ स्तुतः च याः त्वा वर्धन्ति महे राधसे नृमणाय
 इंद्रं कारिणं वृधन्तः ॥ २९ ॥ गिरः च याः ते गिर्वाहः उक्था च तुभ्यं
 तानि सचा दधिरे शवांसि ॥ ३० ॥ २२ ॥ एव इत् एषः तुवि ऽकूर्मिः
 वाजान् एकः वज्रं ऽहस्तः सनात् अमृक्तः द्यते ॥ ३१ ॥ हंता वृचं
 दक्षिणेन इंद्रः पुरु पुरु ऽहूतः महान् महीभिः शचीभिः ॥ ३२ ॥ य-
 स्मिन् विश्वाः चर्षणयः उत च्यौत्ना जयांसि च अनु घ इत् मंदी
 मघोनः ॥ ३३ ॥ एषः एतानि चकार इंद्रः विश्वा यः अतिं श्रुत्वे
 वाजं ऽदावा मघोनां ॥ ३४ ॥ प्र ऽभर्ता रथं गव्यं तं अपाकात् चित्
 यं अर्वति इनः वसु सः हि वोळ्हा ॥ ३५ ॥ २३ ॥ सनिता विप्रः
 अर्वत् ऽभिः हंता वृचं नृ ऽभिः शूरः सत्यः अविता विधन्तं ॥ ३६ ॥
 यजध्व एनं प्रियं ऽमेधाः इंद्रं सचाचा मनसा यः भूत् सोमैः सत्य-
 ऽमद्वा ॥ ३७ ॥ गाथं ऽश्रवसं सत् ऽपतिं श्रवः ऽकामं पुरु ऽत्मानं
 कर्षांसः गात वाजिनं ॥ ३८ ॥ यः ऋते चित् गाः पदेभ्यः दात् सखा
 नृ ऽभ्यः शचीं ऽवान् ये अस्मिन् कामं अश्रियन् ॥ ३९ ॥ इत्या

अ० ५. अ० ७. व० २७.] ॥ ७९ ॥ [म० ८. अ० १. सू० ३.

धीऽवतं अद्रिऽवः काखं मेध्यऽअतिथिं मेषः भूतः अभि यन्
अयः ॥४०॥ शिखं विऽभिंदो० अस्मै चत्वारि अयुता ददत् अष्ट
परः सहस्रा ॥४१॥ उत सु त्ये पयःऽवृधा माकी रणस्य नस्या
जनिऽत्वनाय ममहे ॥४२॥ २४॥

॥३॥ पिब सुतस्य रसिनः मत्स्वं नः इंद्र गोऽमंतः आपि नः
बोधि सधऽमाद्यः वृधे अस्मान् अवंतु ते धियः ॥१॥ भूयाम ते
सुऽमतौ वाजिनः वयं मा नः स्तः अभिऽमांतये अस्मान् चि-
चाभिः अवतात् अभिष्टिऽभिः आ नः सुक्षेपु यमय ॥२॥ इमाः ऊं
त्वा पुरुऽवसो० गिरः वर्धंतु याः मम पावकऽवर्णाः शुचयः वि-
पःऽचितः अभि स्तोमैः अनूषत ॥३॥ अयं सहस्रं ऋषिऽभिः
सहःऽकृतः समुद्रऽइव पप्रथे सत्यः सः अस्य महिमा गृणे शवः
यज्ञेषु विप्रऽराज्ये ॥४॥ इंद्र इत् देवऽतांतये इंद्रं प्रऽयति अध्वरे इंद्रं
संऽइके वनिनः हवामहे इंद्रं धनस्य सांतये ॥५॥ २५॥ इंद्रः महां
रोदसी पप्रथत् शवः इंद्रः सूर्ये अरोचयत् इंद्रे ह विश्वा भुवनानि
येमिरे इंद्रे सुवानासः इंद्रवः ॥६॥ अभित्वा पूर्वेऽपीतये इंद्रं स्तो-
मैभिः आयवः संऽइचीनासः ऋभवः सं अस्वरन् रुद्राः गृणंत
पूर्थ ॥७॥ अस्य इत् इंद्रः ववृधे वृषाय शवः मदे सुतस्य विष्णवि
अद्य तं अस्य महिमानं आयवः अनु स्तुवंति पूर्वेऽथा ॥८॥ तत्
त्वा यामि सुऽवीर्यं तत् ब्रह्म पूर्वेऽचित्तये येन यतिऽभ्यः भृगवे
धने हिते येन प्रस्तरं आविष्य ॥९॥ येन समुद्रं असृजः मही अपः
तत् इंद्र वृष्णि ते शवः सद्यः सः अस्य महिमा न संऽनशे यं क्षोणीः
अनुऽचक्रदे ॥१०॥ २६॥ शग्धि नः इंद्र यत्वा रयिं यामि सुऽवीर्यं
शग्धि वाजाय प्रथमं सिसासते शग्धि स्तोमाय पूर्व्य ॥११॥ शग्धि

अ० ५. अ० ७. व० ३०.] ॥ ८० ॥ [म० ८. अ० १. सू० ४.

नः अस्य यत् ह पौरं आविष्य धियः इन्द्रं सिसांसतः शुग्धि यथा रु-
 शमं श्यावकं कृपे इन्द्रं प्र आवः स्वःऽनरं ॥ १२ ॥ कत् नव्यः अत-
 सीनां तुरः गृणीत मर्त्यैः न हि नु अस्य महिमानं इन्द्रियं स्वः गृ-
 णंतः आनृषुः ॥ १३ ॥ कत् ऊं स्तुवंतः ऋतऽयंत देवता ऋषिः
 कः विप्रः ओहते कदा हवै मघऽवन् इन्द्रं सुन्वतः कत् ऊं स्तुवतः
 आगमः ॥ १४ ॥ उत् ऊं त्वे मधुमत्ऽतमाः गिरः स्तोमांसः ईरते
 सचाऽजितः धनऽसाः अक्षितऽऊतयः वाजऽयंतः रथाःऽइव
 ॥ १५ ॥ २७ ॥ कखाःऽइव भृगवः सूर्याःऽइव विश्वं इत् धीतं आनृ-
 षुः इन्द्रं स्तोमेभिः महयंतः आयवः प्रियऽमेधासः अस्वरन् ॥ १६ ॥
 युस्व हि वृचहन्ऽतम हरीं इन्द्रं पराऽवतः अर्वाचीनः मघऽवन्
 सोमऽपीतये उयः ऋषेभिः आ गृहि ॥ १७ ॥ इमे हि ते कारवः
 वावृषुः धिया विप्रांसः मेघऽसांतये सः त्वं नः मघऽवन् इन्द्रं गिर्व-
 णः वेनः न ऋणुधि हवै ॥ १८ ॥ निः इन्द्रं बृहतीभ्यः वृचं धनुऽभ्यः
 अस्फुरः निः अर्बुदस्य मृगयस्य मायिनः निः पर्वतस्य गाः आ-
 जः ॥ १९ ॥ निः अग्रयः रुरुचुः निः ऊं सूर्यैः निः सोमः इन्द्रियः रसः
 निः अंतरिक्षात् अधमः महां अहिं कृषे तत् इन्द्रं पौंस्यं ॥ २० ॥ २८ ॥
 यं मे दुः इन्द्रः मरुतः पाकऽस्थामा कौरयाणः विश्वेषां त्मना शो-
 भिष्ठं उपऽइव दिवि धावमानं ॥ २१ ॥ रोहितं मे पाकऽस्थामा
 सुऽधुरै कक्ष्यऽप्रां अदात् रायः विऽबोधनं ॥ २२ ॥ यस्मै अन्ये दश
 प्रति धुरै वहति वह्नयः अस्तं वयः न तुम्यं ॥ २३ ॥ आत्मा पितुः
 तनूः वासः ओजःऽदाः अभिऽअंजनं तुरीयं इत् रोहितस्य पा-
 कऽस्थामानं भोजं दातारं अब्रवं ॥ २४ ॥ २९ ॥

॥ ४ ॥ यत् इन्द्रं प्राक् अपाक् उदक् न्यक् वा हूयसे नृऽभिः सिमं

पुरुनृसूतः असि आनवे असि प्रऽशर्धं तुर्वशे ॥१॥ यत् वा रुमे
 रुशमे श्यावके कृपे इंद्र मादयसे सचा कण्वांसः त्वा ब्रह्मऽभिः
 स्तोमऽवाहसः इंद्र आ यच्छंति आ गृहि ॥२॥ यथा गौरः अपा
 कृतं तृथन् एति अव इरिणं आऽपित्वे नः प्रऽपित्वे तूर्यं आ गृहि
 कर्णेषु सु सचा पिब ॥३॥ मंदंतु त्वा मघऽवन् इंद्र इंदवः राधः ऽदे-
 याय सुन्वते आऽमुष्य सोमं अपिबः चमू सुतं ज्येष्ठं तत् दधिषे
 सहः ॥४॥ प्र चक्रे सहसां सहः बभञ्ज मन्युं ओजसा विश्वे ते इंद्र
 पृतनाऽयवः यहो नि वृक्षाः ऽइव येमिरे ॥५॥ ३०॥ सहस्रेण ऽइव
 सचते यविऽयुधा यः ते आनन्द उपऽस्तुतिं पुत्रं प्रावर्गे कृणुते सु-
 ऽवीर्यं दाप्नोति नमऽउक्तिऽभिः ॥६॥ मा भेम मा अमिष्य उयस्यं
 सख्ये तव महत् ते वृष्णः अभिऽचक्ष्यं कृतं पश्येम तुर्वशं यदु ॥७॥
 सव्यां अनु स्फिग्यं ववसे वृषा न दानः अस्य रोषति मध्वा संऽपृ-
 क्ताः सारधेण धेनवः तूर्यं आ इहि द्रव पिब ॥८॥ अश्वी रथी सु-
 ऽरूपः इत गोऽमान् इत् इंद्र ते सखाश्चा चऽभाजा वयसा सचते
 सदा चंद्रः याति सभां उप ॥९॥ ऋश्यः न तृथन् अवऽपानं आ
 गृहि पिब सोमं वशान् अनु निऽमेघमानः मघऽवन् दिवेऽदिवे
 ओजिष्ठं दधिषे सहः ॥१०॥ ३१॥ अध्वर्यो द्रवय त्वं सोमं इंद्रः पि-
 पासति उप नूनं युयुजे वृषणा हरीं आ च जगाम वृत्रऽहा ॥११॥
 स्वयं चित् सः मन्यते दाप्नुरिः जनः यत्र सोमस्य तृपसि इद्रं ते
 अन्नं युज्यं संऽउक्षितं तस्य आ इहि प्र द्रव पिब ॥१२॥ रथेऽस्थाय
 अध्वर्यवः सोमं इंद्राय सोतन अधि ब्रध्नस्य अद्रयः वि चक्षते सु-
 न्वतः दाप्नुऽअध्वरं ॥१३॥ उप ब्रध्नं ववाता वृषणा हरीं इंद्र अप-
 ऽसु वक्षतः अर्वाचं त्वा सप्तयः अध्वरऽश्रियः वहंतु सर्वना इत्
 उप ॥१४॥ प्र पूषणं वृणीमहे युज्याय पुरुऽवसुं सः शक्र शिष्टा

पुरुऽहूत॒ नः धि॒या तु॒र्जे रा॒ये वि॒ऽमो॒च॒न॒ ॥१५॥ ३२॥ सं॒नः शि॒शी॒हि
 भुरि॒जौऽइ॒व क्षु॒रं रा॒स्वं रा॒यः वि॒ऽमो॒च॒न॒ त्वे॑ तत् नः सु॒ऽवे॒दै
 उ॒स्त्रि॒यं व॒सु यं त्वं हि॒नोषि॑ म॒त्यं ॥१६॥ वे॒मि॒त्वा पू॒षन् ऋ॒जसे॑ वे॒मि
 स्तो॒त॒वे आ॒घृ॒णे न॑ तस्य वे॒मि अ॒र॒णं हि॑ तत् व॒सो॑ स्तु॒षे प॒जाय॑
 सा॒न्ने ॥१७॥ प॒रा गा॒वः य॒वसं॑ क॒त् चि॒त् आ॒घृ॒णे नि॒त्यं रे॒कणः
 अ॒म॒त्यं अ॒स्माकं॑ पू॒षन् अ॒वि॒ता शि॒वः भ॒व मं॑हि॒ष्टः वा॒ज॒ऽसा॒तये॑
 ॥१८॥ स्थू॒रं रा॒धः श॒त॒ऽअ॒श्वं कु॒रु॒गस्य॑ दि॒वि॒ष्टि॒षु रा॒ज्ञः त्वे॒षस्य॑ सु॒-
 ऽभ॒गस्य॑ रा॒तिषु॑ तु॒र्वशेषु॑ अ॒म॒न्म॒हि ॥१९॥ धी॒भिः सा॒तानि॑ का॒-
 ख॒स्यं वा॒जिनः॑ प्रि॒य॒ऽमे॒धैः अ॒भि॒द्यु॒ऽभिः ष॒ष्टिं स॒हस्रा॑ अ॒नु॒ निः-
 ऽम॒जां अ॒जे निः॑ यू॒थानि॑ ग॒वां ऋ॒षिः ॥२०॥ वृ॒क्षाः चि॒त् मे
 अ॒भि॒ऽपि॒त्वे अ॒र॒रणुः॑ गां भ॒जंत॑ मे॒हना॑ अ॒श्वं भ॒जंत॑ मे॒हना॑
 ॥२१॥ ३३॥ ७॥

॥५॥ दू॒रात् इ॒ह॒ऽइ॒व यत् स॒ती अ॒रु॒ण॒ऽसुः अ॒शि॒श्वि॒तत् वि
 भा॒नुं वि॒श्वधा॑ अ॒त॒न॒त् ॥१॥ नृ॒ऽव॒त् द॒स्रा म॒नः॑ ऽयु॒जा रथे॑न पृथु॒-
 ऽपा॒जसा॑ स॒चेथे॑ अ॒श्वि॒ना उ॒षसं॑ ॥२॥ यु॒वाभ्यां॑ वा॒जि॒नी॒ऽव॒सू०
 प्र॒ति स्तो॒माः अ॒ह॒क्ष॒त॒ वाचं॑ दू॒तः यथा॑ ओ॒हि॒षे ॥३॥ पु॒रु॒ऽप्रि॒या
 नः उ॒तये॑ पु॒रु॒ऽमं॒द्रा पु॒रु॒ऽव॒सू० स्तु॒षे क॒खासः॑ अ॒श्वि॒ना ॥४॥ मं॒-
 हि॒ष्टा वा॒ज॒ऽसा॒त॒मा इ॒षय॑ता शु॒भः प॒ती॑ गं॒ता॒रा दा॒शुषः॑ गृ॒हं
 ॥५॥ १॥ ता सु॒ऽदे॒वाय॑ दा॒शुषे॑ सु॒ऽमे॒धां अ॒वि॒ऽता॒रिणीं॑ घृ॒तैः
 ग॒व्यूतिं॑ उ॒क्षतं॑ ॥६॥ आ॒नः स्तो॒मं उ॒प॒द्र॒वत् तूयं॑ श्ये॒नेभिः॑ आ॒शु॒-
 ऽभिः॑ या॒तं अ॒श्वेभिः॑ अ॒श्वि॒ना ॥७॥ येभिः॑ ति॒स्रः प॒रा॒ऽव॒तः दि॒वः
 वि॒श्वानि॑ रो॒चना॑ चीन् अ॒क्षून् प॒रि॒ऽदी॒यथः॑ ॥८॥ उ॒त नः॑ गो॒-
 ऽम॒तीः इ॒षः उ॒त सा॒तीः अ॒हः॑ ऽवि॒दा वि॒ प॒थः सा॒तये॑ सि॒तं ॥९॥

आ नः गोऽमृतं अश्विना सुऽवीरं सुऽरथं रयिं वोळ्हं अश्वऽवतीः
 इषः ॥ १० ॥ २ ॥ ववृधाना शुभः पती दत्ता हिरण्यऽवर्तनी० पि-
 बतं सोम्यं मधु ॥ ११ ॥ अस्मभ्यं वाजिनीऽवसू० मघवत्ऽभ्यः च
 सऽप्रथः छर्दिः यतं अदाभ्यं ॥ १२ ॥ नि सु ब्रह्म जनानां या अविष्टं
 तूयं आ गतं मो० सु अन्यान् उप अरतं ॥ १३ ॥ अस्य पिबतं अ-
 श्विना युवं मदस्य चारुणः मध्वः रातस्य धिष्ण्या ॥ १४ ॥ अस्मे
 आ वहतं रयिं शतऽवतं सहस्रिणं पुरुऽस्युं विश्वऽधायसं ॥ १५ ॥ ३ ॥
 पुरुऽचा चित् हि वां नरा विऽह्वयंते मनीषिणः वाघत्ऽभिः अ-
 श्विना आ गतं ॥ १६ ॥ जनांसः वृक्तऽबर्हिषः हविष्मंतः अरंऽकृतः
 युवां हवन्ते अश्विना ॥ १७ ॥ अस्माकं अद्य वां अयं स्तोमः वा-
 हिष्ठः अंतमः युवाभ्यां भूतु अश्विना ॥ १८ ॥ यः ह वां मधुनः दत्तिः
 आऽहितः रथऽचर्षणे ततः पिबतं अश्विना ॥ १९ ॥ तेन नः वा-
 जिनीऽवसू० पश्वे तोकायं शं गवे वहतं पीवरीः इषः ॥ २० ॥ ४ ॥
 उत नः दिव्याः इषः उत सिधून् अहःऽविदा अपं दाराऽइव व-
 र्षथः ॥ २१ ॥ कदा वां तौग्यः विधत् समुद्रे जहितः नरा यत् वां
 रथः विऽभिः पतात् ॥ २२ ॥ युवं कखाय नासत्या अपिऽरिप्ताय
 हर्म्यं शश्वत् ऊतीः दशस्यथः ॥ २३ ॥ ताभिः आ यातं ऊतिऽभिः
 नर्यसीभिः सुशस्तिऽभिः यत् वां वृषणऽवसू० हुवे ॥ २४ ॥ यथा
 चित् कर्षं आवतं प्रियऽमेधं उपऽस्तुतं अत्रिं शिंजारं अश्विना
 ॥ २५ ॥ ५ ॥ यथा उत कृत्वे धने अंशुं गोषु अगस्त्यं यथा वाजेषु
 सोभरिं ॥ २६ ॥ एतावत् वां वृषणऽवसू० अतः वा भूयः अश्विना
 गृणंतः सुसं ईमहे ॥ २७ ॥ रथं हिरण्यऽवधुरं हिरण्यऽअभीशुं अ-
 श्विना आ हि स्याथः दिविऽस्पृशं ॥ २८ ॥ हिरण्ययीं वां रभिः ईषा
 अक्षः हिरण्ययः उभा चक्रा हिरण्यया ॥ २९ ॥ तेन नः वाजिनी-

ऽवसू पराऽवतः चित् आ गतं उप इमां सुऽस्तुतिं मम ॥३०॥ ६॥
 आ वहेये पराकात् पूर्वीः अश्रन्ती अश्विना इषः दासीः अमर्त्या
 ॥३१॥ आ नः द्युमैः आ श्रवःऽभिः आ राया यातं अश्विना पुरु-
 ऽचंद्रा नासत्या ॥३२॥ आ इह वां प्रुषितऽस्संवः वयः वहतु प-
 णिनः अच्छ सुऽअध्वरं जनं ॥३३॥ रथं वां अनुऽगायसं यः इषा
 वर्तते सह न चक्रं अभि बाधते ॥३४॥ हिरण्ययेन रथेन द्रवत्पा-
 णिऽभिः अश्वैः धीऽजवना नासत्या ॥३५॥ ७॥ युवं मृगं जागृ-
 ऽवांसं स्वदथः वा वृषणऽवसू० ता नः पृक्तं इषा रयिं ॥३६॥
 ता मे अश्विना सनीनां विद्यातं नवानां यथा चित् चैद्यः कशुः
 शतं उष्ट्रानां ददत् सहस्रा दश गोनां ॥३७॥ यः मे हिरण्यऽसंहशः
 दश राज्ञः अमंहत अधःऽपदाः इत् चैद्यस्य कृष्टयः चर्मऽम्नाः अ-
 भितः जनाः ॥३८॥ माकिः एना पथा गात् येन इमे यंति चेदयः
 अन्यः न इत् सूरिः ओहते भूरिदावत्ऽतरः जनः ॥३९॥ ८॥ १॥

॥ ६॥ महान् इंद्रः यः ओजसा पर्जन्यः वृष्टिमान्ऽइव स्तोमैः
 वृत्सस्य ववृधे ॥ १ ॥ प्रऽजां ऋतस्य पिप्रतः प्र यत् भरंत वह्नयः
 विप्राः ऋतस्य वाहसा ॥ २ ॥ कणाः इंद्रं यत् अक्रत स्तोमैः यज्ञस्य
 साधनं जामि ब्रुवते आयुधं ॥ ३ ॥ सं अस्य मन्यवे विशः विश्वाः न-
 मंत कृष्टयः समुद्रायऽइव सिंधवः ॥ ४ ॥ ओजः तत् अस्य तित्विषे
 उभे यत् संऽअवर्तयत् इंद्रः चर्मऽइव रोदसी ॥ ५ ॥ १॥ विचित् वृ-
 चस्य दोधतः वज्रेण शतऽपर्वणा शिरः बिभेद् वृष्णिनां ॥ ६ ॥ इ-
 माः अभि प्र नोनुमः विपां अयेषु धीतयः अग्नेः शोचिः न दिद्युतः
 ॥ ७ ॥ गुहा सतीः उप त्मना प्र यत् शोचंत धीतयः कणाः ऋतस्य
 धारया ॥ ८ ॥ प्र तं इंद्र न शीमहि रयिं गोऽमंतं अश्विनं प्र ब्रह्म पूर्व-

ऽचिन्तये ॥ ९॥ अहं इत् हि पितुः परि मेधां ऋतस्य जयमं अहं
 सूर्यः ऽइव अजनि ॥ १०॥ १०॥ अहं प्रत्नेन मन्मता गिरः शुभामि
 कख ऽवत् येन इंद्रः शुष्मं इत् दधे ॥ ११॥ ये त्वा इंद्र न तुस्तुवुः ऋ-
 षयः ये च तुस्तुवुः मम इत् वर्धस्व सु ऽस्तुतः ॥ १२॥ यत् अस्य म-
 न्युः अध्वनीत् वि वृचं पर्व ऽशः रुजन् अपः समुद्रं ऐरयत् ॥ १३॥
 नि शुणे इंद्र धर्णसिं वज्रं जघंथ दस्यवि वृषा हि उग्र शृण्विषे
 ॥ १४॥ न द्यावः इंद्रं ओजसा न अंतरिक्षाणि वज्रिणं न विव्यचंत
 भूमयः ॥ १५॥ ११॥ यः ते इंद्र महीः अपः स्तभु ऽयमानः आ अश-
 यत् नि तं पद्यासु शिञ्चथः ॥ १६॥ यः इमे रोदसी मही सं ऽईची०
 सं ऽअजयभीत् तमः ऽभिः इंद्र तं गुहः ॥ १७॥ ये इंद्र यतयः त्वा भृ-
 गवः ये च तुस्तुवुः मम इत् उग्र श्रुधि हव ॥ १८॥ इमाः ते इंद्र पृथ्वयः
 घृतं दुहते आ ऽशिरं एनां ऋतस्य पिपुषीः ॥ १९॥ याः इंद्र प्र ऽस्वः
 त्वा आसा गर्भं अचक्रिन् परि धर्मं ऽइव सूर्य ॥ २०॥ १२॥ त्वां इत्
 शवसः पते कखाः उक्थेन ववृधुः त्वां सुतासः इंद्रवः ॥ २१॥ तव
 इत् इंद्र प्र ऽनीतिषु उत प्र ऽशस्तिः अद्रि ऽवः यज्ञः वितंतसाय्यः
 ॥ २२॥ आ नः इंद्र महीं इषं पुरं न दुषि गो ऽमतीं उत प्र ऽजां सु-
 ऽवीर्य ॥ २३॥ उत त्यत् आ शु ऽअश्वं यत् इंद्र नाहुषीषु आ अये
 विष्णु प्र ऽदीदयत् ॥ २४॥ अभि व्रजं न तन्निषे सूरः उपाक ऽचक्षसं
 यत् इंद्र मृकयासि नः ॥ २५॥ १३॥ यत् अंग तविषी ऽयसे इंद्र प्र-
 ऽराजसि क्षितीः महान् अपारः ओजसा ॥ २६॥ तं त्वा हविष्म-
 तीः विशः उप ब्रुवते जतये उरु ऽजयसं इंद्रु ऽभिः ॥ २७॥ उप-
 ऽहरे गिरीणां सं ऽगथे च नदीनां धिया विप्रः अजायत ॥ २८॥
 अतः समुद्रं उत ऽवतः चिकित्वान् अव पश्यति यतः विपानः
 एजति ॥ २९॥ आत् इत् प्रत्नस्य रेतसः ज्योतिः पश्यंति वासरं परः

अ० ५. अ० ८. व० १८.] ॥ ८६ ॥ [म० ८. अ० २. सू० ७.

यत् इध्यते दिवा ॥ ३० ॥ १४ ॥ कखासः इन्द्र ते मतिं विश्वे वर्धति पौ-
 स्यं उतो शविष्ठ वृषाय ॥ ३१ ॥ इमां मे इन्द्र सुस्तुतिं जुषस्व प्र सु मां
 अव उत प्र वर्धय मतिं ॥ ३२ ॥ उत ब्रह्मण्या वयं तुभ्यं प्र वृद्ध व-
 जिऽवः विप्राः अतस्म जीवसे ॥ ३३ ॥ अभि कखाः अनूषत आ-
 पः न प्र वता यतीः इन्द्र वनन् वती मतिः ॥ ३४ ॥ इन्द्र उक्थानि
 ववृधुः समुद्रं इव सिंधवः अनुत्तमन्युं अजरं ॥ ३५ ॥ १५ ॥ आ नः
 याहि पराऽवतः हरिऽभ्यां हर्यताभ्यां इमं इन्द्र सुतं पिब ॥ ३६ ॥
 त्वां इत् वृत्रहन्तम जनासः वृक्तवर्हिषः हवते वाजऽसातये
 ॥ ३७ ॥ अनु त्वा रोदसी उभे चक्रं न वर्ति एतं शं अनु सुवानासः
 इन्द्रवः ॥ ३८ ॥ मंदस्व सु स्वऽनरे उत इन्द्र शर्यणाऽवति मत्स्व
 विवस्वतः मती ॥ ३९ ॥ ववृधानः उप द्यवि वृषा वजी अरोरवीत्
 वृत्रहा सोमऽपातमः ॥ ४० ॥ १६ ॥ ऋषिः हि पूर्वऽजाः असिं
 एकः ईशानः ओजसा इन्द्र चोष्कूयसे वसु ॥ ४१ ॥ अस्माकं त्वा सु-
 तान् उप वीतऽपृष्ठाः अभि प्रयः शतं वहंतु हरयः ॥ ४२ ॥ इमां
 सु पूर्या धियं मधोः घृतस्य पिप्पुषीं कखाः उक्थेन ववृधुः ॥ ४३ ॥
 इन्द्र इत् विमहीनां मेधे वृणीत मर्त्यः इन्द्र सनिथुः ऊतये ॥ ४४ ॥
 अवाँ च त्वा पुरुऽस्तुत प्रियमेधऽस्तुता हरी सोमऽपेया य वस्ततः
 ॥ ४५ ॥ शतं अहं तिरिदिरे सहस्रं पशौ आ ददे राधांसि याद्वानां
 ॥ ४६ ॥ त्रीणि शतानि अवाँतां सहस्रां दश गोनां ददुः पजायसा-
 म्ने ॥ ४७ ॥ उत आनद्र ककुहः दिवं उष्ट्रान् चतुऽयुजः ददत् अवं-
 सा याद्वं जनं ॥ ४८ ॥ १७ ॥

॥ ७ ॥ प्र यत् वः चिऽस्तुभै इषं मरुतः विप्रः अक्षरत् वि पर्वतेषु
 राजथ ॥ १ ॥ यत् अंग त विषीऽयवः यामं शुभ्राः अचिध्वं नि पर्व-

ताः अहासत ॥ २ ॥ उत् ईरयंत वायुऽभिः वाश्रासः पृश्निऽमातरः
धुक्षंत पिपुषी इषं ॥ ३ ॥ वपंति मरुतः मिहं प्र वेपयंति पर्वतान्
यत् यामं यांति वायुऽभिः ॥ ४ ॥ नि यत् यामाय वः गिरिः नि
सिंधवः विऽधर्मणे महे शुष्माय येमिरे ॥ ५ ॥ १८ ॥ युष्मान् ऊं
नक्तं ऊतये युष्मान् दिवा हवामहे युष्मान् प्रऽयति अध्वरे ॥ ६ ॥
उत् ऊं ते अरुणऽसंवः चिचाः यामेभिः ईरते वाश्राः अधि
क्षुना दिवः ॥ ७ ॥ सृजंति रश्मिं ओजसा पंथां सूर्याय यातवे ते
भानुऽभिः वि तस्थिरे ॥ ८ ॥ इमां मे मरुतः गिरं इमं स्तोमं ऋभु-
क्ष्णः इमं मे वनत हव ॥ ९ ॥ चीणिं सरांसि पृश्नयः दुदुहे वज्रिणे
मधु उत्सं कवंधं उद्विणं ॥ १० ॥ १९ ॥ मरुतः यत् ह वः दिवः सुम्न-
ऽयंतः हवामहे आ तु नः उप गंत न ॥ ११ ॥ यूयं हि स्थ सुऽदानवः
रुद्राः ऋभुक्ष्णः दमे उत् प्रऽचेतसः मदे ॥ १२ ॥ आ नः रयिं मद्-
ऽच्युतं पुरुऽसुं विश्वऽधायसं इयंत मरुतः दिवः ॥ १३ ॥ अधिऽइव
यत् गिरीणां यामं शुभाः अचिध्वं सुवानैः मंदध्वे इंदुऽभिः ॥ १४ ॥
एतावतः चित् एषां सुखं भिक्षेत मर्त्यैः अदाभ्यस्य मन्मऽभिः
॥ १५ ॥ २० ॥ ये द्रप्साऽऽइव रोदसी धमंति अनु वृष्टिऽभिः उत्सं
दुहंतः अक्षितं ॥ १६ ॥ उत् ऊं स्वानेभिः ईरते उत् रथैः उत् ऊं वा-
युऽभिः उत् स्तोमैः पृश्निऽमातरः ॥ १७ ॥ येन आव तुर्वशं यदुं
येन कण्वं धनुऽस्पृतं राये सु तस्य धीमहि ॥ १८ ॥ इमाः ऊं वः सु-
ऽदानवः घृतं न पिपुषीः इषः वर्धान् काण्वस्य मन्मऽभिः ॥ १९ ॥
क्व नूनं सुऽदानवः मदथ वृक्तऽवर्हिषः ब्रह्मा कः वः सपर्यति
॥ २० ॥ २१ ॥ नहि स्म यत् ह वः पुरा स्तोमेभिः वृक्तऽवर्हिषः शर्धान्
ऋतस्य जिन्वथ ॥ २१ ॥ सं ऊं ते महतीः अपः सं क्षोणीं सं ऊं
सूर्यं सं वज्रं पर्वऽशः दधुः ॥ २२ ॥ वि वृत्रं पर्वऽशः ययुः वि पर्व-

तान् अराजिनः चक्राणाः वृष्णि पौंस्यं ॥ २३ ॥ अनु चित्तस्य यु-
 ध्यंतः शुष्मं आवन् उत क्रतुं अनु इदं वृत्तं तूयं ॥ २४ ॥ विद्युत् ह-
 स्ताः अभिऽद्यवः शिप्राः शीर्षन् हिरण्ययीः शुभ्राः वि अंजत
 श्रिये ॥ २५ ॥ २२ ॥ उशना यत् पुराऽवतः उक्षणः रंघ्रं अयातन द्यौः
 न चक्रदत् भिया ॥ २६ ॥ आ नः मुखस्य दावने अश्वैः हिरण्यपा-
 णिऽभिः देवासः उप गंतन् ॥ २७ ॥ यत् एषां पृषतीः रथे प्रष्टिः
 वहति रोहितः यांति शुभ्राः रिणन् अपः ॥ २८ ॥ सुऽसोमे शर्य-
 णाऽवति आर्जीके पस्त्यऽवति ययुः निऽचक्रया नरः ॥ २९ ॥
 कदा गच्छाथ मरुतः इत्या विप्रं हवमानं माडीं किभिः नार्धमानं
 ॥ ३० ॥ २३ ॥ कत् ह नूनं कथऽप्रियः यत् इदं अजहातन कः वः सु-
 खिऽत्वे ओहते ॥ ३१ ॥ सहो सु नः वज्रऽहस्तैः कखासः अग्निं म-
 रुतऽभिः स्तुषे हिरण्यऽवाशीभिः ॥ ३२ ॥ ओ सु वृष्णः प्रऽयज्यून
 आ नर्थसे सुविताय ववृत्यां चित्रऽवाजान् ॥ ३३ ॥ गिरयः चित्
 नि जिहते पर्शनासः मन्यमानाः पर्वताः चित् नि येमिरे ॥ ३४ ॥
 आ अक्षणऽयावानः वहन्ति अंतरिक्षेण पततः धातारः स्तुवते
 वयः ॥ ३५ ॥ अग्निः हि जनि पूर्यः छंदः न सूरः अर्चिषां ते भानु-
 ऽभिः वि तस्थिरे ॥ ३६ ॥ २४ ॥

॥ ८ ॥ आ नः विश्वाभिः ऊतिऽभिः अश्विना गच्छंतं युवं दसा
 हिरण्यऽवर्तनी० पिबंतं सोम्यं मधु ॥ १ ॥ आ नूनं यातं अश्विना
 रथेन सूर्येऽत्वा भुजीं हिरण्यऽपेशसा कवीं गंभीरऽचेतसा
 ॥ २ ॥ आ यातं नहुषः परि आ अंतरिक्षात् सुवृक्तिऽभिः पिबाथः
 अश्विना मधु कखानां सर्वने सुतं ॥ ३ ॥ आ नः यातं दिवः परि
 आ अंतरिक्षात् अधऽप्रिया पुत्रः कखस्य वां इह सुसाव सोम्यं

मधु॥४॥ आ नः यातं उपऽश्रुति अश्विना सोमऽपीतये स्वाहा
 स्तोमस्य वर्धना प्र कवी' धीतिऽभिः नरा॥५॥२५॥ यत् चित् हि
 वां पुरा ऋषयः जुहूरे अवंसे नरा आ यातं अश्विना आ गतं उप
 इमां सुऽस्तुतिं मम॥६॥ दिवः चित् रोचनात् अधि आ नः गतं
 स्वऽविदा धीभिः वत्सऽप्रचेतसा स्तोमेभिः हवनऽश्रुता॥७॥
 किं अन्ये परि आसते अस्मत् स्तोमेभिः अश्विना पुत्रः कर्षस्य वां
 ऋषिः गीऽभिः वत्सः अवीवृधत्॥८॥ आ वां विप्रः इह अवंसे
 अहत् स्तोमेभिः अश्विना अरिप्रा वृचहन्ऽतमा तानः भूतं म-
 यऽभुवा॥९॥ आ यत् वां योषणा रथं अतिष्ठत् वाजिनीऽवसू०
 विश्वानि अश्विना युवं प्र धीतानि अगच्छतं॥१०॥२६॥ अतः
 सहस्रऽनिर्निजा रथेन आ यातं अश्विना वत्सः वां मधुऽमत व-
 चः अशंसीत् काव्यः कविः॥११॥ पुरुऽमद्रा पुरुऽवसू० मनोतरा
 रयीणां स्तोमं मे अश्विनौ इमं अभि वही' अनूषातां॥१२॥ आ
 नः विश्वानि अश्विना धत्तं राधांसि अहया कृतं नः ऋत्विजऽवतः
 मा नः रीरधतं निदे॥१३॥ यत् नासत्या पराऽवति यत् वा स्थः
 अधि अंबरे अतः सहस्रऽनिर्निजा रथेन आ यातं अश्विना॥१४॥
 यः वां नासत्यौ ऋषिः गीऽभिः वत्सः अवीवृधत् तस्मै सहस्र-
 ऽनिर्निजं इषं धत्तं घृतऽश्रुतं॥१५॥२७॥ प्र अस्मै ऊर्जं घृतऽश्रुतं
 अश्विना यच्छतं युवं यः वां सुस्नाय तुस्तवं वसुऽयात् दानुनः
 पती॥१६॥ आ नः गतं रिशादसा इमं स्तोमं पुरुऽभुजा कृतं नः
 सुऽश्रियः नरा इमा दातं अभिष्टये॥१७॥ आ वां विश्वाभिः ऊ-
 तिऽभिः प्रियऽमेधाः अहूषत राजंती अध्वराणां अश्विना याम-
 ऽहूतिषु॥१८॥ आ नः गतं मयऽभुवा अश्विना शंऽभुवा युवं यः
 वां विपन्यू' धीतिऽभिः गीऽभिः वत्सः अवीवृधत्॥१९॥ याभिः

अ० ५. अ० ८. व० ३१.] ॥ ९० ॥ [म० ८. अ० २. सू० ९.

कखं मेधंऽअतिथिं याभिः वशं दशंऽव्रजं याभिः गोऽशंयं आवतं
ताभिः नः अवतं नरा ॥ २० ॥ २८ ॥ याभिः नरा चसदस्युं आवतं
कृष्ये धने ताभिः सु अस्मान् अश्विना प्र अवतं वाजंऽसातये
॥ २१ ॥ प्र वां स्तोमाः सुऽवृक्तयः गिरः वर्धतु अश्विना पुरुऽचा
वृचहन्ऽतमा तान् भूतं पुरुऽस्पृहा ॥ २२ ॥ चीणिं पदानि अश्वि-
नोः आविः संति गुहो परः कवी ऋतस्य पत्न्यऽभिः अवाक् जी-
वेभ्यः परि ॥ २३ ॥ २९ ॥

॥ ९ ॥ आ नूनं अश्विना युवं वत्सस्य गतं अवसे प्र अस्मै य-
च्छतं अवृकं पृथु छर्दिः युयुतं याः अरातयः ॥ १ ॥ यत् अंतरिक्षे
यत् दिवि यत् पंच मानुषान् अनु नृमणं तत् धत्तं अश्विना ॥ २ ॥
ये वां दंसांसि अश्विना विप्रांसः परिऽममृशुः एव इत् काखस्य
बोधतं ॥ ३ ॥ अयं वां घर्मः अश्विना स्तोमेन परि सिच्यते अयं
सोमः मधुऽमान् वाजिनीऽवसू० येन वृचं चिकेतथः ॥ ४ ॥ यत्
अप्ऽसु यत् वनस्पतौ यत् ओषधीषु पुरुऽदंससा कृतं तेन मा
अविष्टं अश्विना ॥ ५ ॥ ३० ॥ यत् नासत्या भुरण्यथः यत् वा देवा
भिषज्यथः अयं वां वत्सः मतिऽभिः न विंधते हविष्मंतं हि ग-
च्छथः ॥ ६ ॥ आ नूनं अश्विनोः ऋषिः स्तोमं चिकेत वामया आ
सोमं मधुमत्ऽतमं घर्मं सिचात् अथर्वणि ॥ ७ ॥ आ नूनं रघु-
ऽवर्तनिं रथं तिष्ठाथः अश्विना आ वां स्तोमाः इमे मर्म नभः न
चुच्यवीरत ॥ ८ ॥ यत् अद्य वां नासत्या उक्थैः आऽचुच्युवीमहि
यत् वा वाणीभिः अश्विना एव इत् काखस्य बोधतं ॥ ९ ॥ यत्
वां कक्षीवान् उत यत् विऽअश्वः ऋषिः यत् वां दीर्घऽतमाः
जुहाव पृथी यत् वां वैन्यः सदेनेषु एव इत् अतः अश्विना चेत-

अ० ५. अ० ८. व० ३४.] ॥ ९१ ॥ [म० ८. अ० २. सू० १०.]

येथां ॥ १० ॥ ३१ ॥ यातं छदिः ऽपौ उत नः परः ऽपा भूतं जगतं ऽपौ
उत नः तनू ऽपा वर्तिः तोकाय तनयाय यातं ॥ ११ ॥ यत् इद्रेण स-
ऽरथं याथः अश्विना यत् वा वायुना भवथः सं ऽओकसा यत्
आदित्येभिः ऋभु ऽभिः स ऽजोषसा यत् वा विष्णोः वि ऽक्रमणेषु
तिष्ठथः ॥ १२ ॥ यत् अद्य अश्विनौ अहं हुवेयं वाजं ऽसातये यत्
पृत् ऽसु तुर्वणे सहः तत् श्रेष्ठं अश्विनोः अवं ॥ १३ ॥ आ नूनं यातं
अश्विना इमा हव्यानि वां हिता इमे सोमांसः अधि तुर्वशे यदौ
इमे कर्णेषु वां अथ ॥ १४ ॥ यत् नासत्या परा के अर्वा के अस्ति भेष-
जं तेन नूनं वि ऽमदाय प्र ऽचेतसा छदिः वत्साय यच्छतं ॥ १५ ॥ ३२ ॥
अभुत्सि ऊं प्र देव्या साकं वा चा अहं अश्विनोः वि आवः देवि आ
मतिं वि रातिं मर्त्येभ्यः ॥ १६ ॥ प्र बोधय उषः अश्विना प्र देवि
सूनृते महि प्र यज्ञं ऽहोतः आनुषक् प्र मदाय अवं बृहत् ॥ १७ ॥
यत् उषः यासि भानुना सं सूर्येण रोचसे आ ह अयं अश्विनोः
रथः वर्तिः याति नृ ऽपाय्यं ॥ १८ ॥ यत् आ ऽपीतासः अंशवं गावं
न दुहे ऊधं ऽभिः यत् वा वाणीः अनूषत प्र देव ऽयंतः अश्विना
॥ १९ ॥ प्र द्युम्नाय प्र शर्वसे प्र नृ ऽसह्याय शर्मणे प्र दक्षाय प्र ऽचे-
तसां ॥ २० ॥ यत् नूनं धीभिः अश्विना पितुः योना नि ऽसीदथः
यत् वा सुमेभिः उक्थ्या ॥ २१ ॥ ३३ ॥

॥ १० ॥ यत् स्थः दीर्घं ऽप्रसन्ननि यत् वा अदः रोचने दिवः यत्
वा समुद्रे अधि आ ऽकृते गृहे अतः आ यातं अश्विना ॥ १ ॥ यत् वा
यज्ञं मनवे सं ऽमिमिष्यथुः एव इत् काण्वस्य बोधतं बृहस्पतिं
विश्वान् देवान् अहं हुवे इन्द्रा विष्णू अश्विनौ आप्नु ऽहेषसा ॥ २ ॥
त्या नु अश्विना हुवे सु ऽदंससा गृभे कृता ययोः अस्ति प्र नः सख्यं

देवेषु अधि आयं ॥३॥ ययोः अधि प्र यज्ञाः असूरे संति सूरयः ता
 यज्ञस्य अध्वरस्य प्रचेतसा स्वधाभिः या पिबतः सोम्यं मधु
 ॥४॥ यत् अद्य अश्विनौ अपाक् यत् प्राक् स्थः वाजिनीऽवसू०
 यत् दुह्यवि अनवि तुर्वशे यदौ हुवे वा अथ मा आगतं ॥५॥ यत्
 अंतरिक्षे पतथः पुरुऽभुजा यत् वा इमे रोदसी अनु यत् वा स्व-
 धाभिः अधिऽतिष्ठथः रथं अतः आयातं अश्विना ॥६॥ ३४॥

॥११॥ त्वं अग्ने व्रतऽपाः असि देवः आ मर्त्येषु आ त्वं यज्ञेषु
 ईड्यः ॥१॥ त्वं असि प्रऽशस्यः विदथेषु सहन्त्य अग्ने रथीः अध्व-
 राणां ॥२॥ सः त्वं अस्मत् अप द्विषः युयोधि जातऽवेदः अदेवीः
 अग्ने अरातीः ॥३॥ अंति चित्संतं अहं यज्ञं मर्तस्य रिपोः न उप
 वेषि जातऽवेदः ॥४॥ मर्ताः अमर्त्यस्य ते भूरि नाम मनामहे वि-
 प्रासः जातऽवेदसः ॥५॥ ३५॥ विप्रं विप्रासः अवसे देवं मर्तासः
 ऊतये अग्निं गीऽभिः हवामहे ॥६॥ आ ते वत्सः मनः यमत् पर-
 मात् चित्सधऽस्थात् अग्ने त्वांऽकामया गिरा ॥७॥ पुरुऽचा हि
 सऽहङ् असि विशः विश्वाः अनु प्रऽभुः समत्ऽसु त्वा हवामहे
 ॥८॥ समत्ऽसु अग्निं अवसे वाजऽयंतः हवामहे वाजेषु चित्र-
 राधसं ॥९॥ प्रत्नः हि कं ईड्यः अध्वरेषु सनात् च होता नयः च
 सत्ति स्वां च अग्ने त्वं पिप्रयस्व अस्मभ्यं च सौभगं आ यजस्व
 ॥१०॥ ३६॥ ८॥ ५॥

॥१२॥ यः इंद्र सोमऽपातमः मदः शविष्ठ चेतति येन हंसि
 नि अचिणं तं ईमहे ॥१॥ येन दशऽग्वं अग्निऽगुं वेपयंतं स्वऽनरं
 येन समुद्रं आविथ तं ईमहे ॥२॥ येन सिंधुं महीः अपः रथान्ऽइव

प्रऽचोदयः पंथां ऋतस्य यातवे तं इमहे ॥३॥ इमं स्तोमं अभिष्टये
घृतं न पूतं अद्रिऽवः येन नु सद्यः ओजसा ववक्षिथ ॥४॥ इमं जु-
षस्व गिर्वणः समुद्रऽइव पिन्वते इन्द्र विश्वाभिः ऊतिऽभिः वव-
क्षिथ ॥५॥१॥ यः नः देवः पराऽवतः सखिऽत्वनाय ममहे दिवः
न वृष्टिं प्रथयन् ववक्षिथ ॥६॥ ववक्षुः अस्य केतवः उत वज्रः
गर्भस्त्योः यत् सूर्यः न रोदसी अवर्धयत् ॥७॥ यदि प्रऽवृद्ध सत्-
ऽपते सहस्रं महिषान् अघः आत् इतते इन्द्रियं महिं प्र ववृधे ॥८॥
इन्द्रः सूर्यस्य रश्मिऽभिः नि अर्शसानं ओषति अग्निः वनाऽइव
ससहिः प्र ववृधे ॥९॥ इयंते ऋत्वियऽवती धीतिः एति नवीयसी
सपर्येती पुरुऽप्रिया मिमीते इत् ॥१०॥२॥ गर्भः यज्ञस्य देवऽयुः
ऋतुं पुनीते आनुषक् स्तोमैः इन्द्रस्य ववृधे मिमीते इत् ॥११॥ स-
निः मित्रस्य पप्रथे इन्द्रः सोमस्य पीतये प्राचीं वाशीऽइव सुन्वते
मिमीते इत् ॥१२॥ यं विप्राः उक्थऽवाहसः अभिऽप्रमन्दुः आ-
यवः घृतं न पिप्ये आसनि ऋतस्य यत् ॥१३॥ उत स्वऽराजे अ-
दितिः स्तोमं इन्द्राय जीजनत् पुरुऽप्रशस्तं ऊतये ऋतस्य यत्
॥१४॥ अभि वह्नयः ऊतये अनूषत प्रऽशस्तये न देव विऽव्रता
हरीं ऋतस्य यत् ॥१५॥३॥ यत् सोमं इन्द्र विष्णवि यत् वा घञिते
आग्ने यत् वा मरुतऽसु मंदसे सं इन्द्रुऽभिः ॥१६॥ यत् वा शक्र प-
राऽवति समुद्रे अधि मंदसे अस्माकं इत् सुते रण सं इन्द्रुऽभिः
॥१७॥ यत् वा असि सुन्वतः वृधः यजमानस्य सत्ऽपते उक्थे वा
यस्य रणयसि सं इन्द्रुऽभिः ॥१८॥ देवऽदेवं वः अवसे इन्द्रुऽइन्द्रं गृ-
णीषणिं अघं यज्ञाय तुर्वणे वि आननुः ॥१९॥ यज्ञेभिः यज्ञऽवा-
हसं सोमेभिः सोमऽपातमं होत्राभिः इन्द्रं ववृधुः वि आननुः
॥२०॥४॥ महीः अस्य प्रऽनीतयः पूर्वीः उत प्रऽशस्तयः विश्वा

अ० ६, अ० १, व० ७.] . ॥ ९४ ॥ [म० ८, अ० ३, सू० १३]

वसूनि दाशुषे वि आनशुः ॥ २१ ॥ इंद्रं वृत्राय हंतवे देवासः द-
धिरे पुरः इंद्रं वाणीः अनूषत सं ओजसे ॥ २२ ॥ महान्तं महिना
वयं स्तोमेभिः हवनऽश्रुतं अर्केः अभि प्र नोनुमः सं ओजसे
॥ २३ ॥ न यं विविक्तः रोदसी न अंतरिक्षाणि वज्रिणं अमात्
इत् अस्य तित्विषे सं ओजसः ॥ २४ ॥ यत् इंद्रं पृतनाज्ये देवाः ता
दधिरे पुरः आत् इत् ते हर्यता हरीं ववक्षतुः ॥ २५ ॥ ५ ॥ यदा वृचं
नदीऽवृतं शवसा वज्रिन् अवधीः आत् इत् ते हर्यता हरीं वव-
क्षतुः ॥ २६ ॥ यदा ते विष्णुः ओजसा चोणिं पदा विऽचक्रमे आत्
इत् ते हर्यता हरीं ववक्षतुः ॥ २७ ॥ यदा ते हर्यता हरीं ववृधाते
दिवेऽदिवे आत् इत् ते विश्वा भुवनानि येमिरे ॥ २८ ॥ यदा ते
मारुतीः विशः तुभ्यं इंद्रं निऽयेमिरे आत् इत् ते विश्वा भुवनानि
येमिरे ॥ २९ ॥ यदा सूर्यं अमुं दिवि शुक्रं ज्योतिः आधारयः आत्
इत् ते विश्वा भुवनानि येमिरे ॥ ३० ॥ इमां ते इंद्रं सुऽस्तुतिं विप्रः
इयति धीतिऽभिः जामिं पदाऽइव पिप्रतीं प्र अध्वरे ॥ ३१ ॥ यत्
अस्य धामनि प्रिये संऽईचीनासः अस्वरन् नाभा यज्ञस्य दोहना
प्र अध्वरे ॥ ३२ ॥ सुऽवीर्यं सुऽअश्वं सुऽगव्यं इंद्रं दद्धि नः होता-
ऽइव पूर्वऽचित्तये प्र अध्वरे ॥ ३३ ॥ ६ ॥ २ ॥

॥ १३ ॥ इंद्रः सुतेषु सोमेषु ऋतुं पुनीते उक्थ्यं विदे वृधस्य द-
क्षसः महान् हि सः ॥ १ ॥ सः प्रथमे विऽओमनि देवानां सदेने
वृधः सुऽपारः सुश्रवःऽतमः सं अप्सुऽजित् ॥ २ ॥ तं अहे वाज-
ऽसातये इंद्रं भराय शुष्मिणं भव नः सुम्ने अंतमः सखा वृधे ॥ ३ ॥
इयं ते इंद्रं गिर्वणः रातिः क्षरति सुन्वतः मंदानः अस्य बहिषः वि
राजसि ॥ ४ ॥ नूनं तत् इंद्रं दद्धि नः यत् त्वा सुन्वतः ईमहे रयिं नः

चिचं आभरस्वऽविदै॥५॥७॥ स्तोता यत्ते विऽचर्षणिः अति-
 ऽप्रश्रयत् गिरः वयाऽइव अनु रोहते जुषन्तं यत्॥६॥ प्रत्नऽवत्
 जनय गिरः शृणुधि जरितुः हवै मदेऽमदे ववक्षिथ सुऽकृत्त्वे
 ॥७॥ क्रीकृति अस्य सूनृताः आपः न प्रऽवता यतीः अया धिया
 यः उच्यते पतिः दिवः॥८॥ उतो पतिः यः उच्यते कृषीनां एकः
 इत् वशी नमऽवृधैः अवस्युऽभिः सुते रण॥९॥ स्तुहि श्रुतं विपः-
 ऽचितं हरीं यस्य प्रऽसक्षिणा गंतारा दाशुषः गृहं नमस्विनः
 ॥१०॥८॥ तूतुजानः महेऽमते अश्वेभिः प्रुषितप्सुऽभिः आ याहि
 यज्ञं आशुऽभिः शं इत् हि ते॥११॥ इंद्रं शविष्ठ सत्तऽपते रयिं गृ-
 णत्तऽसु धारय श्रवः सूरिऽभ्यः अमृतं वसुऽत्वनं॥१२॥ हवै त्वा
 सूरै उतऽइते हवै मध्यंदिने दिवः जुषाणः इंद्रं सप्तिऽभिः नः आ
 गृहि॥१३॥ आ तु गृहि प्र तुद्रव मत्स्व सुतस्य गोऽमतः तंतुं तनुषु
 पूर्य्य यथा विदे॥१४॥ यत् शक्र असि पराऽवति यत् अर्वाऽवति
 वृचऽहन् यत् वा समुद्रे अंधसः अविता इत् असि॥१५॥९॥ इंद्रं
 वर्धेतु नः गिरः इंद्रं सुतासः इंद्रवः इंद्रं हविष्मतीः विशः अरा-
 णिषुः॥१६॥ तं इत् विप्राः अवस्यवः प्रवत्तंतीभिः ऊतिऽभिः इंद्रं
 क्षोणीः अवर्धयन् वयाऽइव॥१७॥ त्रिऽकंदुकेषु चेतनं देवासः
 यज्ञं अन्नत तं इत् वर्धेतु नः गिरः सदाऽवृधं॥१८॥ स्तोता यत्ते
 अनुऽव्रतः उक्थानि ऋतुऽथा दधे शुचिः पावकः उच्यते सः अ-
 ङ्गतः॥१९॥ तत् इत् रुद्रस्य चेतति यज्ञं प्रत्नेषु धामऽसु मनः यच
 वितत् दधुः विऽचेतसः॥२०॥१०॥ यदि मे सख्यं आऽवरः इमस्य
 पाहि अंधसः येन विश्वाः अति द्विषः अतारिम॥२१॥ कदा ते इंद्र
 गिर्वणः स्तोता भवाति शंसतमः कदा नः गव्ये अश्वे वसौ दधुः
 ॥२२॥ उत ते सुऽस्तुता हरीं वृषणा वहतः रथं अजुर्यस्य मदिन-

अ० ६. अ० १. व० १५.] ॥ ९६ ॥ [म० ८. अ० ३. सू० १४.

ऽतमं यं ईमहे ॥२३॥ तं ईमहे पुरुऽस्तुतं यद्दं प्रत्नाभिः ऊतिऽभिः
नि बर्हिषि प्रिये सद्त् अध द्विता ॥२४॥ वर्धस्व सु पुरुऽस्तुत
ऋषिऽस्तुताभिः ऊतिऽभिः धुक्षस्व पिप्पुषी इषं अव च नः
॥२५॥ ११॥ इंद्रं त्वं अविता इत् असि इत्या स्तुवतः अदिऽवः
ऋतात् इयमि ते धियं मनःऽयुजं ॥२६॥ इह त्या सधऽमाद्या यु-
जानः सोमऽपीतये हरीं इंद्रं प्रतत्ऽवसू० अभि स्वर ॥२७॥ अ-
भि स्वरंतु ये तव रुद्रासः सस्रत श्रियं उतो मरुत्वती विशः अ-
भि प्रयः ॥२८॥ इमाः अस्य प्रऽतूर्तयः पदं जुषंत यत् दिवि नाभा
यज्ञस्य संदधुः यथा विदे ॥२९॥ अयं दीर्घाय चक्षसे प्राचि प्रऽयति
अध्वरे मिमीति यज्ञं आनुषक् विऽचक्ष्य ॥३०॥ १२॥ वृषा अयं इंद्र
ते रथः उतो ते वृषणा हरीं वृषा त्वं शतऽक्रतो० वृषा हवः ॥३१॥
वृषा यावा वृषा मदः वृषा सोमः अयं सुतः वृषा यज्ञः यं इत्वसि
वृषा हवः ॥३२॥ वृषा त्वा वृषणं हुवे वज्रिन् चित्राभिः ऊतिऽभिः
ववंथ हि प्रतिऽस्तुतिं वृषा हवः ॥३३॥ १३॥

॥ १४ ॥ यत् इंद्र अहं यथा त्वं ईशीय वस्वः एकः इत् स्तोता मे
गोऽसखा स्यात् ॥ १ ॥ शिक्षेयं अस्मै दिक्षेयं शचीऽपते मनीषिणे
यत् अहं गोऽपतिः स्यां ॥ २ ॥ धेनुः ते इंद्र सूनृता यजमानाय सु-
न्वते गां अश्वं पिप्पुषी दुहे ॥ ३ ॥ न ते वर्ता अस्ति राधसः इंद्र देवः
न मर्त्यः यत् दिक्षसि स्तुतः मघं ॥ ४ ॥ यज्ञः इंद्रं अवर्धयत् यत् भूमिं
वि अवर्तयत् चक्राणः ओपशं दिवि ॥ ५ ॥ १४ ॥ ववृधानस्य ते वयं
विश्वा धनानि जिग्युषः ऊतिं इंद्र आ वृणीमहे ॥ ६ ॥ वि अंतरिक्षं
अतिरत् मदे सोमस्य रोचना इंद्रः यत् अभिनत् वलं ॥ ७ ॥ उत्
गाः आजत् अंगिरःऽभ्यः आविः कृण्वन् गुहा सतीः अर्वाचं नु-

अ० ६. अ० १. व० १९.] ॥ ९७ ॥ [म० ८. अ० ३. सू० १५.

नुदे वलं ॥ ८ ॥ इंद्रेण रोचना दिवः हव्हानि हंहितानि च स्थि-
राणि न पराऽनुदे ॥ ९ ॥ अपां ऊमिः मर्दन्ऽइव स्तोमः इंद्रं अ-
जिरऽयते विते मदाः अराजिषुः ॥ १० ॥ १५ ॥ त्वं हि स्तोमऽवर्धनः
इंद्रं असि उक्थ्यऽवर्धनः स्तोतृणां उत भद्रऽकृत् ॥ ११ ॥ इंद्रं इत्
केशिना हरीं सोमऽपेयाय वक्षतः उप यज्ञं सुऽराधसं ॥ १२ ॥
अपां फेनेन नमुचेः शिरः इंद्रं उत अवर्तयः विश्वाः यत् अजयः
सृधः ॥ १३ ॥ मायाभिः उतऽसिसृप्ततः इंद्रं द्यां आऽरुरुक्षतः अव
दसून् अधूनुथाः ॥ १४ ॥ असुन्वां इंद्रं संऽसदं विषूचीं वि अना-
शयः सोमऽपाः उतऽतरः भवन् ॥ १५ ॥ १६ ॥

॥ १५ ॥ तं ऊं अभि प्र गायत पुरुऽहूतं पुरुऽस्तुतं इंद्रं गीऽभिः
तविषं आ विवासत ॥ १ ॥ यस्य द्विऽबर्हसः बृहत् सहः दाधार रो-
दसी गिरीन् अजान् अपः स्वः वृषऽत्वना ॥ २ ॥ सः राजसि पु-
रुऽस्तुत एकः वृचाणि जिघ्रसे इंद्रं जैत्रा अवस्या च यंतवे ॥ ३ ॥
तं ते मर्दं गृणीमसि वृषणं पृतऽसु ससहिं ऊं लोकऽकृत्नुं अद्रि-
ऽवः हरिऽश्रियं ॥ ४ ॥ येन ज्योतींषि आयवे मनवे च विवेदिष
मंदानः अस्य बर्हिषः वि राजसि ॥ ५ ॥ १७ ॥ तत् अद्य चित् ते उ-
क्थिनः अनु स्तुवंति पूर्वऽथा वृषऽपत्नीः अपः जय दिवेऽदिवे
॥ ६ ॥ तव त्यत् इंद्रियं बृहत् तव शुष्मं उत क्रतुं वज्रं शिशाति धि-
षणा वरेण्यं ॥ ७ ॥ तव द्यौः इंद्रं पौंस्यं पृथिवी वर्धति अवः त्वां
आपः पर्वतासः च हिन्विरे ॥ ८ ॥ त्वां विष्णुः बृहन् क्षयः मित्रः
गृणाति वरुणः त्वां शर्धः मदति अनु मारुतं ॥ ९ ॥ त्वं वृषा जनानां
मंहिष्ठः इंद्रं जज्ञिषे सचा विश्वा सुऽअपत्यानि दधिषे ॥ १० ॥ १८ ॥
सचा त्वं पुरुऽस्तुत एकः वृचाणि तोशसे न अन्यः इंद्रात् करणं

अ० ६. अ० १. व० २२.] ॥ ९८ ॥ [म० ८. अ० ३. सू० १७.

भूयः इन्वति ॥ ११ ॥ यत् इन्द्र मन्मऽशः त्वा नाना हवन्ते ऊतये अ-
स्माकैभिः नृऽभिः अच स्वः जय ॥ १२ ॥ अरं क्षयाय नः महे विश्वा
रूपाणि आऽविशन् इन्द्रं जैत्राय हर्षय शचीऽपतिं ॥ १३ ॥ १९ ॥

॥ १६ ॥ प्र संऽराजं चर्षणीनां इन्द्रं स्तोत नयं गीऽभिः नरं
नृऽसहं मंहिष्ठं ॥ १ ॥ यस्मिन् उक्थानि रण्यंति विश्वानि च अ-
वस्या अपां अवः न समुद्रे ॥ २ ॥ तं सुऽस्तुत्या आ विवासे ज्येष्ठ-
ऽराजं भेरं कृत्नुं महः वाजिनं सनिऽभ्यः ॥ ३ ॥ यस्य अनूनाः ग-
भीराः मदाः उरवः तरुचाः हर्षुऽमंतः शूरऽसातौ ॥ ४ ॥ तं इत्
धनेषु हितेषु अधिऽवाकायं हवन्ते येषां इन्द्रः ते जयन्ति ॥ ५ ॥ तं
इत् च्यौत्नैः आर्यंति तं कृतेभिः चर्षणयः एषः इन्द्रः वरिवऽकृत्
॥ ६ ॥ २० ॥ इन्द्रः ब्रह्मा इन्द्रः ऋषिः इन्द्रः पुरुऽपुरुऽहूतः महान् मही-
भिः शचीभिः ॥ ७ ॥ सः स्तोम्यः सः हव्यः सत्यः सत्वा तुविऽकूर्मिः
एकः चित्सन् अभिऽभूतिः ॥ ८ ॥ तं अर्केभिः तं सामंऽभिः तं
गायत्रैः चर्षणयः इन्द्रं वर्धन्ति क्षितयः ॥ ९ ॥ प्रऽनेतारं वस्यः अर्च्छ
कर्तारं ज्योतिः समत्ऽसु ससह्रांसं युधा अमित्रान् ॥ १० ॥ सः नः
पप्रिः पारयाति स्वस्ति नावा पुरुऽहूतः इन्द्रः विश्वाः अति द्विषः
॥ ११ ॥ सः त्वं नृः इन्द्रं वाजेभिः दशस्य च गातुऽय च अर्च्छ च नः
सुखं नेषि ॥ १२ ॥ २१ ॥

॥ १७ ॥ आ याहि सुसुम हिते इन्द्र सोमं पिब इमं आ इदं बर्हिः
सदः मम ॥ १ ॥ आ त्वा ब्रह्मऽयुजा हरी वहतां इन्द्र केशिना उप
ब्रह्माणि नः शृणु ॥ २ ॥ ब्रह्माणः त्वा वयं युजा सोमऽपां इन्द्र सो-
मिनः सुतऽवतः हवामहे ॥ ३ ॥ आ नः याहि सुतऽवतः अस्माकं

अ० ६. अ० १. व० २६.] ॥ ९९ ॥ [म० ८. अ० ३. सू० १८.

सुऽस्तुतीः उप पिब सु शिप्रिन् अंधसः ॥ ४ ॥ आ ते सिंचामि कु-
 स्योः अनु गात्रा विधावतु गृभाय जिह्या मधु ॥ ५ ॥ २२ ॥ स्वादुः
 ते अस्तु संऽसुदे मधुऽमान् तन्वे तव सोमः शं अस्तु ते हृदे ॥ ६ ॥
 अयं जं त्वा विऽचर्षणे जनीः इव अभि संऽवृतः प्र सोमः इंद्र
 सर्पतु ॥ ७ ॥ तुविऽपीवः वपाऽउदरः सुऽबाहुः अंधसः मदे इंद्रः
 वृचाणि जिघ्रते ॥ ८ ॥ इंद्रं प्र इहि पुरः त्वं विश्वस्य ईशानः ओजसा
 वृचाणि वृचऽहन् जहि ॥ ९ ॥ दीर्घः ते अस्तु अंकुशः येन वसु प्र-
 ऽयच्छसि यजमानाय सुन्वते ॥ १० ॥ २३ ॥ अयं ते इंद्र सोमः नि-
 ऽपूतः अधि बर्हिषि आ इहि ई अस्य द्रव पिब ॥ ११ ॥ शचिऽगो०
 शचिऽपूजन अयं रणाय ते सुतः आखंडल प्र हूयसे ॥ १२ ॥ यः ते
 शृंगऽवृषः नपात् प्रऽनपात् कुंडऽपाय्यः नि अस्मिन् दधे आ
 मनः ॥ १३ ॥ वास्तोः पते ध्रुवा स्थूणा असंच सोम्यानां दृप्तः भेत्ता
 पुरां शश्वतीनां इंद्रः मुनीनां सखा ॥ १४ ॥ पृदाकुऽसानुः यजतः
 गोऽएषणः एकः सन् अभि भूयसः भूणिं अश्वं नयत तुजा पुरः
 गृभा इंद्रं सोमस्य पीतये ॥ १५ ॥ २४ ॥

॥ १८ ॥ इदं ह नूनं एषां सुसं भिष्येत मर्त्यैः आदित्यानां अपूर्व्यं
 सवीमनि ॥ १ ॥ अनर्वाणः हि एषां पंथाः आदित्यानां अदब्धाः
 संति पायवः सुगेऽवृधः ॥ २ ॥ तत्सु नः सविता भगः वरुणः मि-
 चः अर्यमा शर्म यच्छंतु संऽप्रथः यत् ईमहे ॥ ३ ॥ देवेभिः देवि अ-
 दिते अरिष्ट भर्मेन् आ गृहि स्मत् सूरिऽभिः पुरुऽप्रिये सुशर्म-
 ऽभिः ॥ ४ ॥ ते हि पुत्रासः अदितेः विदुः द्वेषांसि योतवे अंहोः चित्
 उरुऽचक्रयः अनेहसः ॥ ५ ॥ २५ ॥ अदितिः नः दिवा पशुं अदि-
 तिः नक्तं अद्वयाः अदितिः पातु अंहसः सदाऽवृधा ॥ ६ ॥ उत स्या

अ० ६. अ० १. व० २९.] ॥ १०० ॥ [म० ८. अ० ३. सू० १९.

नः दिवा मतिः अदितिः ऊत्या आ गमत् सा शंऽताति मयः कर्त्तु
अपं सिधः ॥ ७ ॥ उत त्या दैव्या भिषजा शं नः कर्त्तुः अश्विना यु-
युयाता इतः रपः अपं सिधः ॥ ८ ॥ शं अग्निः अग्निऽभिः कर्त्तु शं
नः तपत्तु सूर्यः शं वातः वातु अरपाः अपं सिधः ॥ ९ ॥ अपं अमी-
वां अपं सिधं अपं सेधत्तुऽमतिं आदित्यासः युयोतं नः अंह-
सः ॥ १० ॥ २६ ॥ युयोतं शरं अस्मत् आ आदित्यासः उत अमतिं
अधक् द्वेषः कृणुत विश्वऽवेदसः ॥ ११ ॥ तत् सु नः शर्म यच्छत
आदित्याः यत् सुमोचति एनं स्वतं चित् एनसः सुऽदानवः ॥ १२ ॥
यः नः कः चित् रिरिक्षति रक्षःऽत्वेन मर्त्यः स्वैः सः एवैः रिरि-
षीष्ट युः जनः ॥ १३ ॥ सं इत्तं अघं अश्ववत्तुऽशंसं मर्त्यं रिपुं यः
अस्मऽचा दुऽहनावान् उपं द्वयुः ॥ १४ ॥ पाकऽचा स्थिन देवाः
हृत्ऽसु जानीथ मर्त्यं उपं द्वयुं च अद्वयुं च वसवः ॥ १५ ॥ २७ ॥ आ
शर्म पर्वतानां आ उत अपां वृणीमहे द्यावाक्षामा आरे अस्मत्
रपः कृतं ॥ १६ ॥ ते नः भद्रेण शर्मणा युष्माकं नावा वसवः अति
विश्वानि दुऽइता पिपर्तन् ॥ १७ ॥ तु चे तनाय तत् सु नः द्राघीयः
आयुः जीवसे आदित्यासः सुऽमहसः कृणोत न ॥ १८ ॥ यज्ञः हीळः
वः अंतरः आदित्याः अस्ति मृळत युष्मे इत् वः अपि स्मसि स-
ऽजात्ये ॥ १९ ॥ बृहत् वरूथं मरुतां देवं चातारं अश्विना मिचं ई-
महे वरूणं स्वस्त्ये ॥ २० ॥ अनेहः मिच अर्यमन् नृऽवत् वरूण
शंस्यं चिऽवरूथं मरुतः यंत नः छदिः ॥ २१ ॥ ये चित् हि मृत्यु-
ऽबंधवः आदित्याः मनवः स्मसि प्र सु नः आयुः जीवसे तिरेत न
॥ २२ ॥ २८ ॥

॥ १९ ॥ तं गूर्धय स्वःऽनरं देवासः देवं अरतिं दधन्विरे देवऽचा

अ० ६. अ० १. व० ३२.] ॥ १०१ ॥ [म० ८. अ० ३. सू० १९.]

हव्यं आ ऊहिरे ॥ १ ॥ विभूतऽरातिं विप्र चित्रऽशोचिषं अग्निं
 ईळिष्ठं यंतुरं अस्य मेधस्य सोम्यस्य सोभरे प्र ईं अध्वराय पूष्यं
 ॥ २ ॥ यजिष्ठं त्वा ववृमहे देवं देवऽचा होतारं अमर्त्यं अस्य यज्ञस्य
 सुऽक्रतुं ॥ ३ ॥ ऊर्जः नपातं सुऽभगं सुऽदीदिति अग्निं श्रेष्ठं शो-
 चिषंसः नः मित्रस्य वरुणस्य सः अपां आ सुमं यक्षते दिवि ॥ ४ ॥
 यः संऽइधा यः आऽहुती यः वेदेन द्दाशं मर्तः अग्नये यः नमसा
 सुऽअध्वरः ॥ ५ ॥ २९ ॥ तस्य इत् अर्वैतः रंहयंते आशवः तस्य द्युम्नि-
 ऽतमं यशः न तं अंहः देवऽकृतं कृतः च न न मर्त्यऽकृतं नशत्
 ॥ ६ ॥ सुऽअग्नयः वः अग्निऽभिः स्यामं सूनोः सहसः ऊर्जा पते
 सुऽवीरः त्वं अस्मद्युः ॥ ७ ॥ प्रऽशंसमानः अतिथिः न मित्रियः
 अग्निः रथः न वेद्यः त्वे स्तेमासः अपि संति साधवः त्वं राजा रयी-
 णां ॥ ८ ॥ सः अद्वा दाशुऽअध्वरः अग्ने मर्तः सुऽभग सः प्रऽशंस्यः
 सः धीभिः अस्तु सनिता ॥ ९ ॥ यस्य त्वं ऊर्ध्वः अध्वराय तिष्ठसि
 क्षयत्ऽवीरः सः साधते सः अर्वैतऽभिः सनिता स विपन्युऽभिः
 सः श्रूरः सनिता कृतं ॥ १० ॥ ३० ॥ यस्य अग्निः वपुः गृहे स्तोमं
 चनः दधीत विश्वऽवार्यः हव्या वा वेर्विषत् विषः ॥ ११ ॥ विप्रस्य
 वा स्तुवतः सहसः यहो मक्षुऽतमस्य रातिषु अवऽदेवं उपरि-
 ऽमर्त्यं कृधि वसो विविदुषः वचः ॥ १२ ॥ यः अग्निं हव्यदाति-
 ऽभिः नमऽभिः वा सुऽदक्षं आऽविवासति गिरा वा अजिर-
 ऽशोचिषं ॥ १३ ॥ संऽइधा यः निऽशिती दाशत् अदिति धामऽभिः
 अस्य मर्त्यः विश्वा इत् सः धीभिः सुऽभगः जनान् अति द्युम्नैः
 उन्नऽइव तारिषत् ॥ १४ ॥ तत् अग्ने द्युम्नं आभर यत् ससहत् सदेने
 कंचित् अत्रिणं मन्युं जनस्य दुऽध्यः ॥ १५ ॥ ३१ ॥ येन चष्टे वरुणः
 मित्रः अर्यमा येन नासत्या भगः वयं तत् ते शवसा गातुवित्-

अ० ६. अ० १. व० ३५.] ॥ १०२ ॥ [म० ८. अ० ३. सू० १९.

ऽतमाः इंद्रत्वाऽजताः विधेमहि ॥ १६ ॥ ते घ इत् अग्ने सुऽआध्यः
ये त्वा विप्र निऽदधिरे नृऽचक्षसं विप्रांसः देव सुऽक्रतुं ॥ १७ ॥
ते इत् वेदिं सुऽभगते आऽहुतिं ते सोतुं चक्रिरे दिविते इत् वाजै-
भिः जिग्युः महत् धनं ये त्वे कामं निऽएरिरे ॥ १८ ॥ भद्रः नः अ-
ग्निः आऽहुतः भद्रा रातिः सुऽभग भद्रः अध्वरः भद्राः उत प्रऽश-
स्तयः ॥ १९ ॥ भद्रं मनः कृणुष्व वृत्रऽतूर्यं येन समतऽसुं सहस्रं अव-
स्थिरा तनुहि भूरि शर्धतां वनेमते अभिष्टिऽभिः ॥ २० ॥ ३२ ॥ ईळे
गिरा मनुःऽहितं यं देवाः दूतं अरतिं निऽएरिरे यजिष्ठं हव्य-
ऽवाहनं ॥ २१ ॥ तिग्मऽजं भाय तरुणाय राजते प्रयः गायसि अ-
ग्रये यः पिंशते सूनृताभिः सुऽवीर्यं अग्निः घृतेभिः आऽहुतः
॥ २२ ॥ यदि घृतेभिः आऽहुतः वाशीं अग्निः भरते उत च अव च
असुरःऽइव निःऽनिजं ॥ २३ ॥ यः हव्यानि ऐरयत मनुःऽहितः
देवः आसा सुऽगंधिना विवासते वार्याणि सुऽअध्वरः होता
देवः अमर्त्यः ॥ २४ ॥ यत् अग्ने मर्त्यः त्वं स्यां अहं मित्रऽमहः अ-
मर्त्यः सहस्रः सूनो आऽहुत ॥ २५ ॥ ३३ ॥ न त्वा रासीय अभिऽश-
स्तये वसो न पापऽत्वाय संत्य न मे स्तोता अमतिऽवा न दुः-
ऽहितः स्यात् अग्ने न पापया ॥ २६ ॥ पितुः न पुत्रः सुऽभृतः दुरोणे
आदेवान् एतु प्र नः हविः ॥ २७ ॥ तव अहं अग्ने ऊतिऽभिः नेदि-
ष्टाभिः सचेय जोषं आ वसो सदा देवस्य मर्त्यः ॥ २८ ॥ तव क्रत्वा
सनेयं तव रातिऽभिः अग्ने तव प्रशस्तिऽभिः त्वां इत् आहुः प्रऽम-
तिं वसो मम अग्ने हर्षस्व दातवे ॥ २९ ॥ प्र सः अग्ने तव ऊति-
ऽभिः सुऽवीराभिः तिरते वाजभर्मऽभिः यस्य त्वं सख्यं आऽवरः
॥ ३० ॥ ३४ ॥ तव द्रुप्तः नीलऽवान् वाशः ऋत्वियः इंधान सि-
णो आ ददे त्वं महीनां उषसां असि प्रियः क्षपः वस्तुषु राजसि

अ० ६. अ० १. व० ३७.] ॥ १०३ ॥ [म० ८. अ० ३. सू० २०.]

॥ ३१ ॥ तं आ अगन्म सोभरयः सहस्रमुष्कं सुअभिष्टिं अवसे
संराजं चासदस्यवं ॥ ३२ ॥ यस्य ते अग्ने अन्ये अग्नयः उपस्थितः
व्याऽइव विपः न द्युम्ना नि युवे जनानां तव क्षत्राणि वर्धयन्
॥ ३३ ॥ यं आदित्यासः अदुहः पारं नयथ मर्त्यं मघोनां विश्वेषां
सुदानवः ॥ ३४ ॥ यूयं राजानः कंचित् चर्षणिऽसहः क्षयंतं मा-
नुषान् अनु वयं ते वः वरुण मित्रं अर्यमन् स्याम इत् क्षृतस्य
रथ्यः ॥ ३५ ॥ अदात् मे पौरुऽकुत्स्यः पंचाशतं चसदस्युः वधूनां
महिष्ठः अर्यः सत्पतिः ॥ ३६ ॥ उत्त मे प्रिययोः वयियोः सु-
वास्वाः अधि तुग्वनि तिसृणां सप्रतीनां श्यावः प्रनेता भुवत्
वसुः दियानां पतिः ॥ ३७ ॥ ३५ ॥

॥ २० ॥ आ गतं मा रिषयत् प्रस्थावानः मा अपं स्यात् स-
मन्यवः स्थिरा चित् नमयिष्णवः ॥ १ ॥ वीळुपविऽभिः मरुतः
क्षुभुक्ष्णः आ रुद्रासः सुदीतिऽभिः इषा नुः अद्य आ गतं पुरु-
ऽस्पृहः यज्ञं आ सोभरीऽयवः ॥ २ ॥ विद्म हि रुद्रियाणां शुभं उयं
मरुतां शिमीऽवतां विष्णोः एषस्य मीळहुषां ॥ ३ ॥ वि द्वीपानि
पापतन्तिष्ठत् दुच्छुना उभे युजन्तं रोदसीं प्रधन्वानि ऐरत् शु-
भऽखादयः यत् एजथ स्वऽभानवः ॥ ४ ॥ अच्युता चित् वः अज्मन्
आ नानदति पर्वतासः वनस्पतिः भूमिः यामैषु रेजते ॥ ५ ॥ ३६ ॥
अमाय वः मरुतः यातवे द्यौः जिहीति उत्तं तं रा बृहत् यत्र नरः
देदिशते तनूषु आ त्वक्षांसि बाहुऽओजसः ॥ ६ ॥ स्वधां अनु अर्यं
नरः महि त्वेषाः अमऽवन्तः वृषऽप्सवः वह्ने अहंतऽप्सवः ॥ ७ ॥
गोभिः वाणः अज्यते सोभरीणां रथे कोशे हिरण्यये गोऽबंधवः
सुजातासः इषे भुजे महांतः नः स्परसे नु ॥ ८ ॥ प्रति वः वृषत्-

अ० ६. अ० १. व० ४०.] ॥ १०४ ॥ [म० ८. अ० ३. सू० २०.

ऽअञ्जयः वृष्णे शधीय मारुताय भरध्वं हव्या वृषऽप्रयात्रे ॥१॥
वृषणश्चेन मरुतः वृषऽप्सु ना रथेन वृषऽनाभिना आ श्येनासः
न पक्षिणः वृथा नरः हव्या नः वीतये गत ॥ १० ॥ ३७ ॥ समानं
अञ्जि एषां विभ्राजन्ते रुक्मासः अधि बाहुषु दविद्युतति ऋष्टयः
॥ ११ ॥ ते उयासः वृषणः उग्रऽबाहवः नकिः तनूषु येतिरे स्थिरा
धन्वानि आयुधा रथेषु वः अनीकेषु अधि श्रियः ॥ १२ ॥ येषां अर्णः
न सऽप्रथः नाम त्वेषं शश्वतां एकं इत् भुजे वयः न पित्र्यं सहः
॥ १३ ॥ तान् वंदस्व मरुतः तान् उप स्तुहि तेषां हि धुनीनां अरा-
णां न चरमः तत् एषां दाना महा तत् एषां ॥ १४ ॥ सुऽभगः सः
वः ऊतिषु आसं पूर्वां सु मरुतः विऽउष्टिषु यः वा नूनं उत असन्ति
॥ १५ ॥ ३८ ॥ यस्य वा यूयं प्रति वाजिनः नरः आ हव्या वीतये गथ
अभि सः दुष्मैः उत वाजसातिऽभिः सुम्ना वः धूतयः नृशत् ॥ १६ ॥
यथा रुद्रस्य सूनवः दिवः वशन्ति असुरस्य वेधसः युवानः तथा
इत् असत् ॥ १७ ॥ ये च अर्हेति मरुतः सुऽदानवः स्मत् मीळुषः
चरन्ति ये अतः चित् आ नः उप वस्यसा हृदा युवानः आ ववृध्वं
॥ १८ ॥ यूनः ऊं सु नविष्ठया वृष्णः पावकान् अभि सोभरे गिरा
गाय गाः ऽइव चकृषत् ॥ १९ ॥ सहाः ये सन्ति मुष्टिहा ऽइव हव्यः
विश्वांसु पृतऽसु होतृषु वृष्णः चंद्रान् न सुश्रवः ऽतमान् गिरा
वंदस्व मरुतः अहं ॥ २० ॥ ३९ ॥ गावः चित् घ सऽमन्यवः सऽजा-
त्येन मरुतः सऽबधवः रिहते ककुभः मिथः ॥ २१ ॥ मर्तः चित् वः
नृतवः रुक्मऽवक्षसः उप भ्रातृऽत्वं आ अयति अधि नः गात् म-
रुतः सदा हि वः आपिऽत्वं अस्ति निऽध्रुवि ॥ २२ ॥ मरुतः मा-
रुतस्य नः आ भेषजस्य वहत सुऽदानवः यूयं सखायः सभ्रयः
॥ २३ ॥ याभिः सिंधुं अवथ याभिः तूर्वथ याभिः दुश्स्थयं त्रिविं

अ० ६. अ० २. व० ३.] ॥ १०५ ॥ [म० ८. अ० ४. सू० २१.

मयः नः भूत ऊतिऽभिः मयःऽभुवः शिवाभिः असचऽद्विषः
॥ २४ ॥ यत् सिंधौ यत् असिक्वां यत् समुद्रेषु मरुतः सुऽबर्हिषः
यत् पर्वतेषु भेषजं ॥ २५ ॥ विश्वं पश्यंतः बिभृथ तनूषु आ तेन
नः अधि वोचत क्षमा रपः मरुतः आतुरस्य नः इष्कर्त विऽहृतं
पुनः ॥ २६ ॥ ४० ॥ १ ॥ ३ ॥

॥ २१ ॥ वयं ऊं त्वां अपूर्य स्थूरं न कत् चित् भरंतः अवस्यवः
वाजे चित्रं हवामहे ॥ १ ॥ उप त्वा कर्मन् ऊतये सः नः युवा उग्रः
चक्राम यः धृषत् त्वां इत् हि अविता रं ववृमहे सखायः इंद्र सा न-
सिं ॥ २ ॥ आ याहि इमे इंद्रवः अश्वऽपते गोऽपते उर्वराऽपते
सोमं सोमऽपते पिब ॥ ३ ॥ वयं हि त्वा बंधुऽमतं अबंधवः वि-
प्रासः इंद्र येमिम या ते धामानि वृषभ तेभिः आ गृहि विश्वेभिः
सोमऽपीतये ॥ ४ ॥ सीदंतः ते वयः यथा गोऽश्रीते मधौ मदिरे
विवक्षणे अभि त्वां इंद्र नोनुमः ॥ ५ ॥ १ ॥ अच्छ च त्वा एना नमसा
वदामसि किं मुहुः चित् वि दीधयः संति कामासः हरिऽवः ददिः
त्वं स्मः वयं संति नः धियः ॥ ६ ॥ नूत्नाः इत् इंद्र ते वयं ऊती अभूम
नहि नु ते अद्रिऽवः विद्म पुरा परीणसः ॥ ७ ॥ विद्म सखिऽत्वं उत
शूर भोज्यं आ ते ता वजिन् ईमहे उतो समस्मिन् आ शिशिहि
नः वसो वाजे सुऽशिप्र गोऽमति ॥ ८ ॥ यः नः इदं इदं पुरा प्र
वस्यः आऽनिनाय तं ऊं वः स्तुषे सखायः इंद्र ऊतये ॥ ९ ॥ हरि-
ऽअश्व सत्ऽपतिं चर्षणिऽसहं सः हि स्म यः अमंदत आ तु नः
सः वयति गव्यं अश्वं स्तोतुऽभ्यः मघऽवा शतं ॥ १० ॥ २ ॥ त्वया ह
स्वित् युजा वयं प्रति अस्तं वृषभ ब्रुवीमहि संऽस्थे जनस्य गो-
ऽमतः ॥ ११ ॥ जयेम कारे पुरुऽहृत कारिणः अभि तिष्ठेम दुऽध्यः

नृ॒ऽभिः वृ॒चं ह॒न्याम॑ शू॒श्रू॒याम॑ च॒ अ॒वैः इ॒न्द्र प्र॒ नः धि॒र्यः॥ १२॥ अ॒-
 भ्रा॒तृ॒व्यः अ॒ना त्वं अ॒ना पिः इ॒न्द्र ज॒नुषा॑ स॒नात् अ॒सि यु॒धा इत् आ॒-
 पि॒ऽत्वं इ॒च्छ॒से॥ १३॥ न॒किः रे॒वंतं॑ स॒ख्याय॑ वि॒न्द॒से पी॒यति॑ ते॒ सुरा॒-
 श्वः य॒दा कृ॒णोषि॑ न॒दनुं॑ सं ऊ॒ह॒सि आ॒त् इत् पि॒ताऽइ॒व हू॒य॒से॥ १४॥
 मा ते॒ अ॒माऽजु॑रः य॒था मू॒रासः॑ इ॒न्द्र स॒ख्ये त्वाऽव॑तः नि स॒दाम॑
 स॒चा सु॒ते॥ १५॥ ३॥ मा ते॒ गोऽद॒व निः अ॒राम॑ रा॒धसः॑ इ॒न्द्र मा ते॒
 गृ॒हाम॑हि ह॒व्हा चि॒त् अ॒र्यः प्र॑ मृ॒श अ॒भि आ॒ भर॑ न ते दा॒मानः॑
 आऽद॒भै॥ १६॥ इ॒न्द्रः वा॒ घ इत् इ॒यत् म॒घं सर॑स्वती वा सु॒ऽभगा॑
 द॒दिः वसु॑ त्वं वा चि॒त्र दा॒शुषे॑॥ १७॥ चि॒त्रः इत् राजा॑ राज॒काः इत्
 अ॒न्यके॑ य॒के सर॑स्वतीं अ॒नु प॒र्जन्यः॑ऽइव त॒तन॑त् हि वृ॒ष्ट्या स॒हस्रं॑
 अ॒युता॑ द॒दत्॥ १८॥ ४॥

॥ २२॥ ओ॒ त्य अ॒ह्ने आ॒ रथं॑ अ॒द्य दं॒सिष्ठं॑ ऊ॒तये॑ यं अ॒श्विना॒ सु॒-
 ऽह॒वा रु॒द्रऽव॑र्त॒नी० आ॒ सूर्या॑यै त॒स्थयुः॥ १॥ पू॒र्वेऽआ॒युषं॑ सु॒ऽहव॑
 पु॒रुऽस्यू॑हं भु॒ज्युं वा॒जेषु॑ पू॒र्य स॒च॒नाऽव॑तं सु॒म॒तिऽभिः॑ सो॒भरे॑ वि॒-
 ऽवेष॑सं अ॒नेह॑सं॥ २॥ इ॒ह त्या॑ पु॒रुऽभू॑त॒मा दे॒वा नमः॑ऽभिः अ॒श्विना॑
 अ॒र्वाची॑ना सु॒ अव॑से क॒राम॑हे ग॒तां रा॒ दा॒शुषः॑ गृ॒हं॥ ३॥ यु॒वोः र॒-
 थ॑स्य परि च॒क्र ई॒यते॑ ई॒र्मा अ॒न्यत् वां इ॒षय॑ति अ॒स्मान् अ॒च्छ
 सु॒ऽम॒तिः वां शु॒भः प॒ती आ॒ धे॒नुःऽइ॒व धा॒वतु॑॥ ४॥ रथः॑ यः वां
 चि॒ऽवंधु॑रः हि॒रण्य॑ऽअ॒भीशुः॑ अ॒श्विना॒ परि॑ द्यावा॒पृथि॒वी भूष॑-
 ति श्रु॒तः तेन॑ ना॒सत्या॑ आ॒ गतं॑॥ ५॥ ५॥ द॒शस्य॑तां म॒नवे॑ पू॒र्य दि॒वि
 यव॑ वृ॒क्रेण॑ क॒र्षथः॑ ता वां अ॒द्य सु॒म॒तिऽभिः॑ शु॒भः प॒ती अ॒श्विना॑
 प्र॒ स्तुवी॑महि॥ ६॥ उप॑ नः वा॒ जिनी॑ऽव॒सू० या॒तं ऋ॒तस्य॑ प॒थि॒-
 ऽभिः॑ येभिः तृ॒क्षिं वृ॒षणा॑ चा॒सद॑स्य॒वं म॑हे क्ष॒त्राय॑ जि॒न्वथः॑॥ ७॥

अयं वा अद्रिऽभिः सुतः सोमः नरा वृषणऽवसू० आ यातं सोम-
 ऽपीतये पिबतं दाशुषः गृहे ॥८॥ आ हि रुहतं अश्विना रथे कोशे
 हिरण्यये वृषणऽवसू० युंजाथा पीवरीः इषः ॥९॥ याभिः पक्थं
 अवथः याभिः अधिऽगुं याभिः बभुं विऽजौषसं ताभिः नः मक्षु
 तूयं अश्विना आ गतं भिषज्यतं यत् आतुरं ॥१०॥६॥ यत् अधि-
 ऽगावः अधिऽगू० इदा चित् अहः अश्विना हवामहे वयं गीः-
 ऽभिः विपन्यवः ॥११॥ ताभिः आ यातं वृषणा उप मे हवै विश्व-
 ऽसुं विश्वऽवार्ये इषा मंहिष्ठा पुरुऽभूतमा नरा याभिः क्रिविं
 ववृधुः ताभिः आ गतं ॥१२॥ तौ इदा चित् अहानां तौ अश्विना
 वंदमानः उप ब्रुवे तौ ऊं नमः ऽभिः ईमहे ॥१३॥ तौ इत् दोषा
 तौ उषसि शुभः पती' ता यामन् रुद्रऽवर्तनी० मा नः मर्ताय
 रिपवै वाजिनीऽवसू० परः रुद्रौ अति ख्यतं ॥१४॥ आ सुगम्याय
 सुगम्यं प्रातः' रथेन अश्विना वा सक्षणी' हुवे पिताऽइव सोमरी
 ॥१५॥७॥ मनःऽजवसा वृषणा मदऽच्युता मक्षुऽगमाभिः ऊ-
 तिऽभिः आराज्ञात् चित् भूतं अस्मे' अवसे पूर्वीभिः पुरुऽभोजसा
 ॥१६॥ आ नः अश्वऽवत् अश्विना वर्तिः यासिष्टं मधुऽपातमा
 नरा गोऽमत् दसा हिरण्यऽवत् ॥१७॥ सुऽप्रावर्गं सुऽवीर्यं सुष्टु
 वार्यं अनाधृष्टं रक्षस्विना अस्मिन् आ वां आऽयाने वाजिनी-
 ऽवसू० विश्वा वामानि धीमहि ॥१८॥८॥

॥२३॥ ईळिष्व हि प्रतीर्यं यजस्व जातऽवेदसं चरिष्णुऽधूमं
 अगृभीतऽशोचिषं ॥१॥ दामानं विश्वऽचर्षणे अग्निं विश्वऽमनः
 गिरा उत स्तुषे विऽस्पर्धसः रथानां ॥२॥ येषां आऽबाधः ऋ-
 ग्मियः इषः पृक्षः च निऽयमे उपऽविदा वह्निः विंदते वसु ॥३॥

अ० ६. अ० २. व० १३.] ॥ १०८ ॥ [म० ८. अ० ४. सू० २३.

उत् अस्य शोचिः अस्यात् दीदियुषः वि अजरं तपुः ऽजंभस्य सु-
 ऽद्युतः गणऽश्रियः ॥४॥ उत् ऊं तिष्ठ सुऽअध्वर स्तवानः देव्या कृ-
 पा अभिऽख्या भासा बृहता शुशुक्निः ॥५॥ १॥ अग्ने याहि सुश-
 स्तिऽभिः हव्या जुहानः आनुषक् यथा दूतः बभूय हव्यऽवाहनः
 ॥६॥ अग्निं वः पूर्य हुवे होतारं चर्षणीनां तं अया वाचा गृणे तं
 ऊं वः स्तुषे ॥७॥ यज्ञेभिः अद्भुतऽक्रतुं यं कृपा सूदयते इत् मित्रं न
 जने सुऽधितं ऋतऽवनि ॥८॥ ऋतऽवानं ऋतऽयवः यज्ञस्य सा-
 धनं गिरा उपो एनं जुजुषुः नमसः पदे ॥९॥ अच्छनः अंगिरः-
 ऽतमं यज्ञासः यंतु संऽयतः होता यः अस्ति विष्णु आ यशऽतमः
 ॥१०॥ १०॥ अग्ने तव त्वे अजर इंधानासः बृहत् भाः अश्वाः ऽइव
 वृषणः तविषीऽयवः ॥११॥ स त्वं नः ऊर्जा पते रयिं रास्व सु-
 ऽवीर्यं प्र अव नः तोके तनये समत्ऽसु आ ॥१२॥ यत् वै ऊं वि-
 शपतिः शितः सुऽप्रीतः मनुषः विशि विश्वा इत् अग्निः प्रति
 रक्षांसि सेधति ॥१३॥ श्रुष्टी अग्ने नवस्य मे स्तोमस्य वीर विशपते
 नि मायिनः तपुषा रक्षसः दह ॥१४॥ न तस्य मायया च न रिपुः
 ईशीत् मर्त्यः यः अग्नये ददाश हव्यदातिऽभिः ॥१५॥ ११॥ वि-
 ऽअश्वः त्वा वसुऽविदं उक्षायुः अप्रीणात् ऋषिः महः राये त
 ऊं त्वा सं इधीमहि ॥१६॥ उशना काव्यः त्वा नि होतारं असादयत्
 आऽयजिं त्वा मनवे जातऽवेदसं ॥१७॥ विश्वे हि त्वा सऽजोषसः
 देवासः दूतं अक्रत श्रुष्टी देव प्रथमः यज्ञियः भुवः ॥१८॥ इमं घ
 वीरः अमृतं दूतं कृण्वीत् मर्त्यः पावकं कृष्णऽवर्तनिं विऽहायसं
 ॥१९॥ तं हुवेम यत् ऽसुचः सुऽभासं शुक्रऽशोचिषं विशां अग्निं
 अजरं प्रत्न ईक्ष्म ॥२०॥ १२॥ यः अस्मै हव्यदातिऽभिः आऽहुतिं
 मर्तः अविधत् भूरि पोषं सः धत्ते वीरऽवत् यशः ॥२१॥ प्रथमं

अ० ६. अ० २. व० १६.] ॥ १०९ ॥ [म० ८. अ० ४. सू० २४.

जा॒तऽवे॒दसं॑ अ॒ग्निं य॒ज्ञेषु॑ पू॒र्व्यं प्र॒ति सु॒क् ए॒ति न॑म॒सा ह॒विष्म॑ती
॥२२॥ आ॒भिः वि॒धेम॑ अ॒ग्नये॑ ज्येष्ठा॒भिः व्य॒श्वऽव॑त् म॒हिष्ठा॑भिः
म॒तिऽभिः॑ श्रु॒क्ऽशो॑चिषे॥२३॥ नू॒नं अ॒र्च॒ विऽहा॑यसे स्तो॒मेभिः॑
स्थू॒र॒यूपऽव॑त् ऋ॒षे वै॒यश्च॑ द॒म्या॑य अ॒ग्नये॑॥२४॥ अ॒तिथिं॑ मा॒नु॒षाणां॑
सू॒नुं व॒न॒स्पती॑नां वि॒प्राः अ॒ग्निं अ॒वसे॑ प्र॒त्न ई॒ळते॑॥२५॥१३॥
म॒हः वि॒श्वान् अ॒भि स॑तः अ॒भि ह॒व्यानि॑ मा॒नु॒षा अ॒ग्ने नि स॑त्ति
न॒म॒सा अ॒धि ब॑र्हिषि॥२६॥ वंस्व॑ नः वा॒र्या पुरु॑ वंस्व रा॒यः पुरु॑-
ऽस्पृहः॑ सु॒वीर्य॑स्य प्र॒जाऽव॑तः यश॑स्वतः॥२७॥ त्वं व॒रो सु॒सावै॑
अ॒ग्ने ज॒नाय॑ चो॒दय॑ सदा व॒सो रा॒तिं य॒विष्ट॑ श॒श्वते॑॥२८॥ त्वं हि
सु॒प्र॒तूः अ॒सि त्वं नः॑ गोऽम॒तीः इषः॑ म॒हः रा॒यः सा॒तिं अ॒ग्ने अप॑
वृ॒धि॥२९॥ अ॒ग्ने त्वं य॒शाः अ॒सि आ मि॒त्रावरु॑णा व॒ह ऋ॒तऽवा॑-
ना सं॒राजा॑ पू॒तऽदक्ष॑सा॥३०॥१४॥

॥ २४ ॥ सखा॑यः आ शि॒षाम॒हि ब्र॒ह्म इ॒न्द्राय॑ व॒ज्रिणे॑ स्तु॒षे ऊं सु॑
वः नृऽत॑माय धृ॒ष्णवे॑ ॥१॥ शव॑सा हि अ॒सि श्रु॑तः वृ॒त्रऽह॒त्येन॑
वृ॒त्रऽहा म॒घैः म॒घो नः॑ अ॒ति शूर॑ दा॒शसि॑ ॥२॥ सः नः॑ स्त॒वानः॑ आ
भ॒र र॒यिं चि॒त्रश्र॑वःऽत॒मं नि॒रेके॑ चि॒त् यः ह॒रिऽवः॑ वसुः द॒दिः
॥३॥ आ नि॒रेकं॑ उ॒त प्रि॒यं इ॒न्द्र द॑र्षि ज॒नानां॑ धृष॒ता धृ॒ष्णो स्त॒व-
मा॒नः आ भ॒र ॥४॥ न ते स॒व्यं न दक्षि॑णं ह॒स्तं व॑र॒न्ते आऽमु॑रः न
प॒रिऽवा॑धः ह॒रिऽवः॑ गोऽइ॒ष्टिषु॑ ॥५॥१५॥ आ त्वा गो॒भिःऽइव॑
व्र॒जं गीः॑ऽभिः ऋ॒णो मि॒ अ॒द्रिऽवः॑ आ स्म॒ कामं॑ ज॒रितुः॑ आ म॒नः
पृ॒ण ॥६॥ वि॒श्वानि॑ वि॒श्वऽम॑नसः धि॒या नः॑ वृ॒त्रह॑न्ऽत॒म उ॒यं
प्र॒ऽने॒तः अ॒धि सु॒वसो॑ ग॒हि ॥७॥ व॒यं ते अ॒स्य वृ॒त्रऽह॑न् वि॒द्याम॑
शूर॑ न॒र्थसः॑ व॒सोः स्पा॒र्हस्य॑ पुरु॒ऽहूत॑ रा॒धसः॑ ॥८॥ इ॒न्द्र यथा॑ हि अ-

अ० ६. अ० २. व० २०.] ॥ ११० ॥ [म० ८. अ० ४. सू० २४.

स्ति ते अपरिऽइतं नृतो शवः अमृक्ता रातिः पुरुऽहूत दाशुषे
॥९॥ आ वृषस्व महाऽमह महे नृऽतम राधसे दृळ्हः चित् दृह्य
मघऽवन् मघत्तये ॥ १० ॥ १६ ॥ नु अन्यत्र चित् अद्रिऽवः त्वत् नः
जग्मुः आऽशसः मघऽवन् शग्धि तव तत् नः ऊतिऽभिः ॥ ११ ॥
नहि अंग नृतो त्वत् अन्यं विदामि राधसे राये द्युम्नाय शवसे च
गिर्वणः ॥ १२ ॥ आ इन्द्रं इन्द्राय सिंचत पिबति सोम्यं मधु प्र राध-
सा चोदयाते महिऽत्वना ॥ १३ ॥ उपो हरीणां पतिं दक्षं पृंचतं
अब्रवं नूनं श्रुधि स्तुवतः अश्वस्य ॥ १४ ॥ नहि अंग पुरा च न जज्ञे
वीरऽतरः त्वत् नकिः राया न एवऽथा न भंदना ॥ १५ ॥ १७ ॥ आ
इत् जुं मध्वः मदिनऽतरं सिंच वा अध्वर्यो अधसः एव हि
वीरः स्तवते सदाऽवृधः ॥ १६ ॥ इन्द्रं स्थातः हरीणां नकिः ते पूर्य-
ऽस्तुतिं उत् आनंश शवसा न भंदना ॥ १७ ॥ तं वः वाजानां पतिं
अहूमहि अश्वस्यवः अप्रायुऽभिः यज्ञेभिः ववृधेन्यं ॥ १८ ॥ एतो
नु इन्द्रं स्तवाम सखायः स्तोम्यं नरं कृष्टीः यः विश्वाः अभि अस्ति
एकः इत् ॥ १९ ॥ अगोऽरुधाय गोऽइषे द्युम्नाय दस्यं वचः घृतात्
स्वादीयः मधुनः च वोचत ॥ २० ॥ १८ ॥ यस्य अमितानि वीर्या
न राधः परिऽएतवे ज्योतिः न विश्वं अभि अस्ति दक्षिणा ॥ २१ ॥
स्तुहि इन्द्रं व्यश्वऽवत् अनूर्मि वाजिनं यमं अर्यः गर्यं मंहमानं वि
दाशुषे ॥ २२ ॥ एव नूनं उप स्तुहि वैयश्व दशमं नवं सुऽविद्वांसं
चर्कृत्यं चरणीनां ॥ २३ ॥ वेत्य हि निऽऽर्चतीनां वज्रऽहस्त परि-
ऽवृजं अहऽऽहः श्रुधुः परिपदाऽइव ॥ २४ ॥ तत् इन्द्रं अवः आ
भर येन दंसिष्ठ कृत्वेन द्विता कुत्साय शिश्रथः नि चोदय ॥ २५ ॥ १९ ॥
तं जुं त्वा नूनं इमहे नय्यं दंसिष्ठ सन्यसे सः त्वं नः विश्वाः अभि-
ऽमांतीः सस्रणिः ॥ २६ ॥ यः ऋक्षात् अंहसः मुचत् यः वा आर्यात्

सप्त सिंधुषु वधः दासस्य तुविऽनृम्ण नीनृमः ॥ २७ ॥ यथा वरो
 सुऽसान्नै सनिऽभ्यः आ अवहः रयिं विऽअश्वेभ्यः सुऽभगे वा-
 जिनीऽवति ॥ २८ ॥ आ नार्यस्य दक्षिणा विऽअश्वान् एतु सो-
 मिनः स्थूरं च राधः शतऽवत् सहस्रऽवत् ॥ २९ ॥ यत् त्वा पृच्छात्
 ईजानः कुहया कुहयाऽकृते एषः अपऽश्रितः वलः गोऽमती
 अव तिष्ठति ॥ ३० ॥ २० ॥

॥ २५ ॥ ता वां विश्वस्य गोपा देवादेवेषु यज्ञिया ऋतऽवाना
 यजसे पूतऽदक्षसा ॥ १ ॥ मित्रा तना न रथ्या वरुणः यः च सु-
 ऽक्रतुः सनात् सुऽजाता तनया धृतऽव्रता ॥ २ ॥ ता माता विश्व-
 ऽवेदसा असुर्यीय प्रऽमहसा मही जजान् अदितिः ऋतऽवरी
 ॥ ३ ॥ महान्ता मित्रावरुणा संऽराजा देवौ असुरा ऋतऽवानौ
 ऋतं आ घोषतः बृहत् ॥ ४ ॥ नपाता शवसः महः सूनू दक्षस्य
 सुऽक्रतूँ सुप्रऽदानूँ इषः वास्तु अधि क्षितः ॥ ५ ॥ २१ ॥ सं या
 दानूनि येमथुः दिव्याः पार्थिवीः इषः नभस्वतीः आ वां चरन्तु
 बृहयः ॥ ६ ॥ अधि या बृहत् दिवः अभि यूथाऽइव पश्यतः ऋ-
 तऽवाना संऽराजा नमसे हिता ॥ ७ ॥ ऋतऽवाना निसेदतुः सां-
 ऽराज्याय सुऽक्रतूँ धृतऽव्रता क्षत्रिया क्षत्रं आशतुः ॥ ८ ॥ अक्षणः
 चित् गातुवित् संतरा अनुल्बणो न चक्षसा नि चित् मिषन्ता नि-
 ऽक्षिरा नि चिक्वतुः ॥ ९ ॥ उत नः देवी अदितिः उरुथता नास-
 त्या उरुथन्तु मरुतः वृद्धऽशवसः ॥ १० ॥ २२ ॥ ते नः नावं उरुथन्तु
 दिवा नक्तं सुऽदानवः अरिथन्तः नि पायुऽभिः सचेमहि ॥ ११ ॥
 अघ्नते विष्णवे वयं अरिथन्तः सुऽदानवे श्रुधि स्वऽयावन् सिंधो
 पूर्वऽचित्तये ॥ १२ ॥ तत् वार्यं वृणीमहे वरिष्ठं गोपयत्य मित्रः

अ० ६. अ० २. व० २७.] ॥ ११२ ॥ [म० ८. अ० ४. सू० २६.

यत् पांति वरुणः यत् अर्यमा ॥ १३ ॥ उत नः सिंधुः अपां तत् मरुतः तत् अश्विना इंद्रः विष्णुः मीढांसः सऽजोषसः ॥ १४ ॥ ते हि स्म वनुषः नरः अभिऽमांति कयस्य चित् तिग्मं न क्षोदः प्रतिऽमंति भूर्णयः ॥ १५ ॥ २३ ॥ अयं एकः इत्या पुरु उरु चष्टे वि वि-
श्रपतिः तस्य व्रतानि अनु वः चरामसि ॥ १६ ॥ अनु पूर्वाणि ओक्ता सांऽराज्यस्य सश्विम मिचस्य व्रता वरुणस्य दीर्घऽश्रुत् ॥ १७ ॥ परि यः रश्मिना दिवः अंतान् ममे पृथिव्याः उभे आ पमौ रोदसी महिऽत्वा ॥ १८ ॥ उत ऊं स्यः शरणे दिवः ज्योतिः अयंस्त सूर्यः अग्निः न शुक्रः संऽइधानः आऽहुतः ॥ १९ ॥ वचः दीर्घऽप्रसन्ननि ईशे वाजस्य गोऽमतः ईशे हि पितृः अविषस्य दावने ॥ २० ॥ २४ ॥ तत् सूर्ये रोदसी उभे दोषा वस्तौः उप ब्रुवे भोजेषु अस्मान् अभि उत चर सदा ॥ २१ ॥ ऋजं उष्ट्रगयायने रजतं हरयाणे रथं युक्तं असनाम् सुऽसामनि ॥ २२ ॥ ता मे अ-
ध्वानां हरीणां निऽतोशना उतो नुकृत्वा नां नृऽवाहसा ॥ २३ ॥ स्मत्ऽअभीशू कशाऽवंता विप्रा नविष्टया मती महः वाजिनौ अर्वता सचा असनं ॥ २४ ॥ २५ ॥

॥ २६ ॥ युवोः ऊं सुरथं हुवे सधऽस्तुत्याय सूरिषु अतूर्तऽदक्षा वृषणा वृषणऽवसू ॥ १ ॥ युवं वरो सुऽसाम्ने महे तने नास्त्या अवऽभिः याथः वृषणा वृषणऽवसू ॥ २ ॥ ता वां अद्य हवामहे हव्येभिः वाजिनीऽवसू पूर्वीः इषः इषयंतौ अति क्षपः ॥ ३ ॥ आ वां वाहिष्ठः अश्विना रथः यातु श्रुतः नरा उप स्तोमान् तुर-
स्य दर्शयः श्रिये ॥ ४ ॥ जुहुराणा चित् अश्विना आ मन्येथां वृषण-
ऽवसू युवं हि रुद्रा पर्षथः अति द्विषः ॥ ५ ॥ २६ ॥ दसा हि विश्वे

अ० ६. अ० २. व० ३०.] ॥ ११३ ॥ [म० ८. अ० ४. सू० २६.]

आनुषक् मक्षुऽभिः परिऽदीयथः धियंऽजिन्वा मधुऽवर्णा शुभः
 पती ॥ ६ ॥ उप नः यातं अश्विना राया विश्वऽपुषा सह मघऽवा-
 ना सुऽवीरौ अनपऽच्युता ॥ ७ ॥ आ मे अस्य प्रतीव्यं इंद्रनासत्या
 गतं देवा देवेभिः अद्य सचनःऽतमा ॥ ८ ॥ वयं हि वां हवामहे उ-
 क्षण्यंतः व्यश्वऽवत्सुमतिऽभिः उप विप्रौ इह आगतं ॥ ९ ॥ अ-
 श्विना सु ऋषे स्तुहि कुवित् ते श्रवतः हव नेदीयसः कूळयातः
 पणीन् उत ॥ १० ॥ २७ ॥ वयश्वस्यं श्रुतं नरा उतो मे अस्य वे-
 दथः सऽजोषसा वरुणः मित्रः अर्यमा ॥ ११ ॥ युवाऽदत्तस्य धि-
 षाया युवाऽनीतस्य सूरिऽभिः अहःऽअहः वृषणा मह्यं शिस्तं
 ॥ १२ ॥ यः वां यज्ञेभिः आऽवृतः अधिऽवक्ता वधूःऽइव सपर्ये-
 ता शुभे चक्राते अश्विना ॥ १३ ॥ यः वां उरुव्यचःऽतमं चि-
 केतति नृऽपाय्यं वर्तिः अश्विना परि यातं अस्मऽयू ॥ १४ ॥
 अस्मभ्यं सु वृषणऽदसू यातं वर्तिः नृऽपाय्यं विषुदुहाऽइव
 यज्ञं ऊह्युः गिरा ॥ १५ ॥ २८ ॥ वाहिष्ठः वां हवानां स्तोमः दूतः
 हुवत् नरा युवाभ्यां भूतु अश्विना ॥ १६ ॥ यत् अदः दिवः अणवे
 इषः वा मदथः गृहे श्रुतं इत् मे अमर्त्या ॥ १७ ॥ उत स्या श्वेतऽया-
 वरी वाहिष्ठा वां नदीनां सिंधुः हिरण्यऽवर्तनिः ॥ १८ ॥ स्मत्
 एतया सुऽकीर्त्या अश्विना श्वेतया धिया वह्नेये शुभऽयावाना
 ॥ १९ ॥ युस्व हि त्वं रथऽसहा युवस्व पोषा वसो आत् नः वायो
 मधु पिव अस्माकं सर्वना आ गहि ॥ २० ॥ २९ ॥ तव वायो
 ऋतःऽपते त्वष्टुः जामातः अद्भुत अवांसि आ वृणीमहे ॥ २१ ॥
 त्वष्टुः जामातरं वयं ईशानं रायः इमहे सुतऽवतः वायुं ह्युम्ना
 जनांसः ॥ २२ ॥ वायो याहि शिव आ दिवः वहस्व सु सुऽअश्व्यं
 वहस्व महः पृथुऽपक्षसा रथे ॥ २३ ॥ त्वां हि सुप्तरःऽतमं नृ-

ऽसदनेषु हूमहे यावाणं न अश्वऽपृष्ठं मंहना ॥२४॥ सः त्वं नः
देव मनसा वायो मदानः अग्नियः कृधि वाजान् अपः धियः
॥२५॥ ३० ॥

॥२९॥ अग्निः उक्थे पुरऽहितः यावाणः बर्हिः अध्वरे ऋचा
यामि मरुतः ब्रह्मणः पतिं देवान् अवं वरेण्यं ॥१॥ आ पशुं गा-
सि पृथिवीं वनस्पतीन् उषसा नक्तं ओषधीः विश्वे च नः वसवः
विश्वऽवेदसः धीनां भूत प्रऽअवितारः ॥२॥ प्र सु नः एतु अध्वरः
अग्रा देवेषु पूर्यः आदित्येषु प्र वरुणे धृतऽव्रते मरुत्ऽसु विश्व-
ऽभानुषु ॥३॥ विश्वे हि स्म मनवे विश्वऽवेदसः भुवन् वृधेरिशा-
दसः अरिष्टेभिः पायुऽभिः विश्वऽवेदसः यंतं नः अवृक्तं छदिः
॥४॥ आ नः अद्य सऽमनसः गंतं विश्वे सऽजोषसः ऋचा गिरा
मरुतः देवि अदिते सदने पस्त्ये महि ॥५॥ ३१ ॥ अभि प्रिया मरुतः
या वः अश्व्या हव्या मित्र प्रऽयायनं आ बर्हिः इंद्रः वरुणः तुराः
नरः आदित्यासः सदंतु नः ॥६॥ वयं वः वृक्तऽबर्हिषः हितऽप्र-
यसः आनुषक् सुतऽसौमासः वरुण हवामहे मनुष्वत् इवऽअ-
ग्नयः ॥७॥ आ प्र यात मरुतः विष्णो अश्विना पूषन् माकीनया
धिया इंद्रः आ यातु प्रथमः सन्निषुऽभिः वृषा यः वृत्रऽहा गृणे
॥८॥ वि नः देवासः अदुहः अच्छिद्रं शर्म यच्छत न यत् दूरात् वस-
वः नु चित् अंतितः वरुणं आऽदधर्षति ॥९॥ अस्ति हि वः स-
ऽजात्यं रिशादसः देवासः अस्ति आर्यं प्र नः पूर्वस्मै सुविताय
वोचत मक्षु सुन्नाय नर्थसे ॥१०॥ ३२ ॥ इदा हि वः उपऽस्तुतिं इदा
वामस्य भक्तये उप वः विश्वऽवेदसः नमस्युः आ असृक्षि अन्या-
ऽइव ॥११॥ उत् ऊं स्यः वः सविता सुऽप्रनीतयः अस्थात् ऊर्ध्वः

अ० ६. अ० २. व० ३५.] ॥ ११५ ॥ [म० ८. अ० ४. सू० २८.

वे०ण्यः नि द्विऽपादः चतुऽपादः अर्थिनः अविश्रन् पतयि-
 णवः॥१२॥ देवंऽदेवं वः अवसे देवंऽदेवं अभिष्टये देवंऽदेवं हु-
 वेम वाजऽसातये गृणंतः देव्या धिया॥१३॥ देवासः हि स्म मनवे
 सऽमन्यवः विश्वे साकं सऽरातयः ते नः अद्य ते अपरं तु चे तु नः
 भवतु वरिवऽविदः॥१४॥ प्र वः शंसा मि अदुहः संस्ये उपंऽस्तु-
 तीनां न तं धूर्तिः वरुण मित्र मर्त्ये यः वः धामऽभ्यः अविधत्
 ॥१५॥ प्र सः क्षयं तिरते वि महीः इषः यः वः वराय दाशति प्र
 प्रऽजाभिः जायते धर्मेणः परि अरिष्टः सर्वैः एधते॥१६॥३३॥ ऋते
 सः विंदते युधः सुऽगेभिः याति अध्वनः अर्यमा मित्रः वरुणः स-
 ऽरातयः यं चायते सऽजोषसः॥१७॥ अजे चित् अस्मै कृणुथ नि-
 ऽअंचनं दुऽगे चित् आ सुऽसरणं एषा चित् अस्मात् अशनिः
 परः नु सा अस्नेधंती वि नश्यतु॥१८॥ यत् अद्य सूर्ये उत्ऽयति
 प्रियऽक्षचाः ऋतं दध यत् निऽमुचिं प्रऽबुधि विश्वऽवेदसः यत्
 वा मध्यंदिने दिवः॥१९॥ यत् वा अभिऽपित्वे असुराः ऋतं यते
 हृदिः येम वि दाशुषे वयं तत् वः वसवः विश्वऽवेदसः उपं स्थे-
 याम मध्ये आ॥२०॥ यत् अद्य सूर्ये उत्ऽइते यत् मध्यंदिने आ-
 ऽतुचिं वा मं धत्थ मनवे विश्वऽवेदसः जुहानाय प्रऽचेतसे॥२१॥
 वयं तत् वः संऽराजः आ वृणीमहे पुत्रः न बहुऽपाय्यं अश्याम
 तत् आदित्याः जुहंतः हविः येन वस्यः अनशामहे॥२२॥३४॥

॥२८॥ ये चिंशति त्रयः परः देवासः बर्हिः आ असदन् विदन्
 अहं द्विता असनन्॥१॥ वरुणः मित्रः अर्यमा स्मद्रातिऽसाचः
 अग्रयः पत्नीऽवंतः वषट्ऽकृताः॥२॥ ते नः गोपाः अपाच्याः ते
 उदक्ते इत्या न्यक् पुरस्तात् सर्वैया विशा॥३॥ यथा वशंति देवाः

अ० ६. अ० २. व० ३८.] ॥ ११६ ॥ [म० ८. अ० ५. सू० ३१.

तथा इत् असत् तत् एषां नकिः आ मिनत् अरावा च न मर्यः
॥४॥ सप्रानां सप्र चृष्टयः सप्र द्युम्नानि एषां सप्रो अधि श्रियः
धिरे ॥५॥ ३५ ॥

॥२९॥ वभ्रुः एकः विषुणः सूनरः युवा अंजि अंक्ते हिरण्ययं
॥१॥ योनिं एकः आ ससाद् द्योतेनः अंतः देवेषु मेधिरः ॥२॥ वा-
शी एकः बिभर्ति हस्ते आयसी अंतः देवेषु निऽधुविः ॥३॥ वज्रं
एकः बिभर्ति हस्ते आऽहितं तेन वृत्राणि जिघ्रते ॥४॥ तिग्मं एकः
बिभर्ति हस्ते आयुधं श्रुचिः उग्रः जलाघऽभेषजः ॥५॥ पथः एकः
पीपाय तस्करः यथा एषः वेद निऽधीनां ॥६॥ चीणि एकः उरु-
ऽगायः वि चक्रमे यच्च देवासः मदंति ॥७॥ विऽभिः द्वा चरतः
एकया सह प्र प्रवासाऽइव वसतः ॥८॥ सदः द्वा चक्राते उपऽमा
दिवि संऽराजा सर्पिःऽआसुती० ॥९॥ अर्चतः एकं महि सामं
मन्वत तेन सूर्यं अरोचयन् ॥१०॥ ३६ ॥

॥३०॥ नहि वः अस्ति अर्भकः देवासः न कुमारकः विश्वे स-
तःऽमहांतः इत् ॥१॥ इति स्तुतासः असथ रिशादसः ये स्थ त्रयः
च त्रिंशत् च मनोः देवाः यज्ञियासः ॥२॥ ते नः चाध्वं ते अवत ते
ऊं नः अधि वोचत मा नः पथः पित्र्यात् मानवात् अधि दूरं
नैष्ट पराऽवतः ॥३॥ ये देवासः इह स्थन् विश्वे वैश्वानराः उत
अस्मभ्यं शर्मं सऽप्रथः गवे अश्वाय यच्छत ॥४॥ ३७ ॥ ४ ॥

॥३१॥ यः यजाति यजति इत् सुनवत् च पचाति च ब्रह्मा इत्

अ० ६. अ० २. व० ४०.] ॥ १११ ॥ [म० ८. अ० ५. सू० ३१.]

इंद्रस्य चाकनत् ॥ १ ॥ पुरोक्ताशं यः अस्मै सोमं ररते आऽशिरं
पातं इतं शक्रः अंहसः ॥ २ ॥ तस्य द्युऽमान् असत् रथः देवऽजूतः
सः शूश्रुवत् विश्वा वन्वन् अमिचिया ॥ ३ ॥ अस्य प्रजाऽवती गृहे
असश्चंती दिवेऽदिवे इळा धेनुऽमती दुहे ॥ ४ ॥ या दंऽपती०
सऽमनसा सुनुतः आ च धावतः देवासः नित्यया आऽशिरा
॥ ५ ॥ ३८ ॥ प्रति प्राशय्यान् इतः सम्यंचा बर्हिः आशते न ता
वाजेषु वायतः ॥ ६ ॥ न देवानां अपि हुतः सुऽमतिं न जुघुक्षतः
अवः बृहत् विवासतः ॥ ७ ॥ पुचिणां तां कुमारिणां विश्वं आयुः
विअश्नुतः उभा हिरण्यऽपेशसा ॥ ८ ॥ वीतिऽहोत्रा कृतत् सर्वसू०
दशस्यंतां अमृताय कं सं ऊधः रोमशं हुतः देवेषु कृणुतः दुवः
॥ ९ ॥ आ शर्मं पर्वतानां वृणीमहे नदीनां आ विष्णोः सचाऽभुवः
॥ १० ॥ ३९ ॥ आ एतु पूषा रयिः भगः स्वस्ति सर्वऽधातमः उरुः
अधा स्वस्तये ॥ ११ ॥ अरमतिः अनर्वणः विश्वः देवस्य मनसा
आदित्यानां अनेहः इत् ॥ १२ ॥ यथा नः मित्रः अर्यमा वरुणः संति
गोपाः सुऽगाः अतस्य पंथाः ॥ १३ ॥ अग्निं वः पूर्ये गिरा देवं ईळे
वसूनां सपर्येतः पुरुऽप्रियं मित्रं न क्षेचऽसाधसं ॥ १४ ॥ मक्षुदेव-
ऽवतः रथः शूरः वा पृतऽसु कासु चित् देवानां यः इत् मनः यज-
मानः इयक्षति अभि इत् अयज्वनः भुवत् ॥ १५ ॥ न यजमान रि-
षसि न सुन्वान् न देवऽयो० देवानां यः इत् मनः यजमानः इय-
क्षति अभि इत् अयज्वनः भुवत् ॥ १६ ॥ न किः तं कर्मणा न शत्
न प्र योषत् न योषति देवानां यः इत् मनः यजमानः इयक्षति
अभि इत् अयज्वनः भुवत् ॥ १७ ॥ असत् अचं सुऽवीर्यं उत त्यत्
आशुऽअश्व्यं देवानां यः इत् मनः यजमानः इयक्षति अभि इत्
अयज्वनः भुवत् ॥ १८ ॥ ४० ॥ २ ॥

॥३२॥ प्रकृतानि ऋजीषिणः कणाः इंद्रस्य गार्थया मर्दे सो-
मस्य वोचत ॥१॥ यः सृविंदं अनर्शनिं पिप्रुं दासं अहीशुव वधीत्
उयः रिणन् अपः ॥२॥ नि अर्बुदस्य विष्टपं वर्षाणं बृहतः तिर
कृषे तत् इंद्र पौंस्यं ॥३॥ प्रति श्रुताय वः धृषत् तूष्णीं न गिरेः
अधि हुवे सुऽशिप्रं ऊतये ॥४॥ सः गोः अश्वस्य वि व्रजं मंदानः
सोम्येभ्यः पुरं न शूर दर्षसि ॥५॥ १॥ यदि मे ररणः सुते उक्थे वा
दधसे चनः आरात् उप स्वधा आ गहि ॥६॥ वयं घ ते अपि स्मसि
स्तोतारः इंद्र गिर्वणः त्वं नः जिन्व सोमऽपाः ॥७॥ उत नः पितुं
आभर संऽरराणः अविऽक्षितं मघऽवन्भूरि ते वसु ॥८॥ उत नः
गोऽमतः कृधि हिरण्यऽवतः अश्विनः इळाभिः सं रभेमहि ॥९॥
बृवत्ऽउक्थं हवामहे सृप्रऽकरसं ऊतये साधु कृण्वंतं अवसे
॥१०॥ २॥ यः संऽस्ये चित् शतऽक्रतुः आत् ई कृणोति वृचऽहा
जरितुऽभ्यः पुरुऽवसुः ॥११॥ सः नः शक्रः चित् आ शक्र दान-
ऽवान् अंतरऽआभरः इंद्रः विश्वाभिः ऊतिऽभिः ॥१२॥ यः रायः
अवनिः महान् सुऽपारः सुन्वतः सखा तं इंद्रं अभि गायत ॥१३॥
आऽयंतारं महि स्थिरं पृतनासु श्रवःऽजितं भूरैः ईशानं ओजसा
॥१४॥ नकिं अस्य शचीनां निऽयंता सूनृतानां नकिं वक्ता न
दात् इति ॥१५॥ ३॥ न नूनं ब्रह्मणां ऋणं प्राशूनां अस्ति सुन्वतां न
सोमः अप्रता पपे ॥१६॥ पन्ये इत् उप गायत पन्ये उक्थानि शंसत्
ब्रह्म कृणोत् पन्ये इत् ॥१७॥ पन्यः आ दर्दिरत् शता सहस्रा वाजी
अवृतः इंद्रः यः यज्वनः वृधः ॥१८॥ वि सु चर स्वधाः अनु कृष्टी-
नां अनु आऽहुवः इंद्रं पिबं सुतानां ॥१९॥ पिबं स्वऽधैनवानां
उत यः तुम्ये सचा उत अयं इंद्र यः तव ॥२०॥ ४॥ अति इहि मन्यु-
ऽसाविनं सुसुऽवांसं उपऽअरणे इमं रातं सुतं पिब ॥२१॥ इहि

अ० ६. अ० ३. व० ८.] ॥ ११९ ॥ [म० ८. अ० ५. सू० ३३.]

तिस्रः पराऽवतः इहि पंच जनान् अति धेनाः इन्द्र अवऽचाकशत्
 ॥ २२ ॥ सूर्यः रश्मिं यथा सृज आत्वा यच्छंतु मे गिरः निखं आपः
 न सध्र्यक् ॥ २३ ॥ अध्वर्यो आ तु हि सिंच सोमं वीराय शिप्रिणे
 भर सुतस्य पीतये ॥ २४ ॥ यः उन्नः फलिऽगं भिनत् न्यक् सिंधून्
 अवऽअसृजत् यः गोषु पक्कं धारयत् ॥ २५ ॥ ५ ॥ अहन् वृचं ऋची-
 षमः और्णऽवाभं अहीशुर्व हिमेन अविध्यत् अर्बुदं ॥ २६ ॥ प्र वः
 उग्राय निऽतुरे अषाढहाय प्रऽसक्षिणे देवत्तं ब्रह्म गायत ॥ २७ ॥
 यः विश्वानि अभि व्रता सोमस्य मदे अंधसः इन्द्रः देवेषु चेतति
 ॥ २८ ॥ इह त्या सधऽमाद्या हरीं हिरण्यऽकेश्या वोढ्हां अभि
 प्रयः हितं ॥ २९ ॥ अर्वाचं त्वा पुरुऽस्तुत प्रियमेधऽस्तुता हरी सो-
 मऽपेयाय वक्षतः ॥ ३० ॥ ६ ॥

॥ ३३ ॥ वयं घत्वा सुतऽवतः आपः न वृक्तऽबर्हिषः पवित्रस्य
 प्रऽस्रवणेषु वृचऽहन् परि स्तोतारः आसते ॥ १ ॥ स्वरंति त्वा सुते
 नरः वसो निरेके उक्थिनः कदा सुतं तृषाणः ओकः आ गमः
 इन्द्र स्वन्दीऽइव वंसगः ॥ २ ॥ कर्णेभिः धृष्णो आ धृषत् वाजं दधि
 सहस्रिणं पिशंगऽरूपं मघऽवन् विऽचर्षणे मक्षु गोऽमंतं इमहे
 ॥ ३ ॥ पाहि गाय अंधसः मदे इन्द्राय मेध्यऽअतिथे यः संऽमिष्टः
 हयोः यः सुते सचा वजी रथः हिरण्ययः ॥ ४ ॥ यः सुऽसव्यः सु-
 ऽदक्षिणः इनः यः सुऽऋतुः गृणे यः आऽकरः सहस्रा यः शत-
 ऽमघः इन्द्रः यः पूऽभित् आरितः ॥ ५ ॥ ७ ॥ यः धृषितः यः अवृतः
 यः अस्ति श्मश्रुषु श्रितः विभूतऽद्युम्नः च्यवनः पुरुऽस्तुतः क्रत्वा
 गौऽइव शाकिनः ॥ ६ ॥ कः ई वेद् सुते सचा पिबंतं कत् वयः दधे
 अयं यः पुरः विऽभिनत्ति ओजसा मदानः शिप्री अंधसः ॥ ७ ॥

अ० ६, अ० ३, व० ११.] ॥ १२० ॥ [म० ८, अ० ५, सू० ३४.

दा॒ना मृ॒गः न वा॒र॒णः पु॒रु॒ऽत्रा च॒र॒थं द॒धे न॒किः त्वा॒नि य॒म॒त् आ
सु॒ते ग॒मः म॒हान् च॒र॒सि ओ॒ज॒सा ॥ ८ ॥ यः उ॒ग्रः स॒न् अ॒ग्निं ऽस्तु॒तः
स्थि॒रः र॒णाय॑ संस्कृ॒तः य॒दि स्तो॒तुः म॒घऽवा॑ ऋ॒णव॑त् ह॒वँ न इ॒न्द्रः
योष॑ति॒ आ ग॒म॒त् ॥ ९ ॥ स॒त्यं इ॒त्या वृ॒षा इ॒त् अ॒सि वृ॒षऽजू॒तिः नः
अ॒वृ॒तः वृ॒षा हि उ॒ग्र ऋ॒षिषे॑ प॒राऽव॑ति वृ॒षो अ॒र्वाऽव॑ति श्रु॒तः
॥ १० ॥ ८ ॥ वृ॒ष॒णः ते अ॒भी॒श॒वः वृ॒षा क॒शा हि॒र॒ण्ययी॑ वृ॒षा रथः
म॒घऽव॑न् वृ॒ष॒णा ह॒री वृ॒षा त्वं श॒त॒ऽक्र॒तो ॥ ११ ॥ वृ॒षा सो॒ता सु॒-
नो॒तु ते॒ वृ॒ष॒न् ऋ॒जी॒पि॒न् आ भ॒र वृ॒षा द॒ध॒न्वे वृ॒ष॒णं न॒दीषु॑ आ
तुभ्य॑ स्था॒तः ह॒री॒णां ॥ १२ ॥ आ इ॒न्द्र या॒हि पी॒तये॑ म॒धुं श॒वि॒ष्ठ सो॒म्यं
न अ॒यं अ॒च्छ म॒घऽवा॑ ऋ॒णव॑त् गि॒रः ब्र॒ह्म उ॒क्था च॒ सुऽक्र॒तुः
॥ १३ ॥ व॒हँतु॒ त्वा र॒थेऽस्थां॑ आ ह॒रयः॑ र॒थऽयु॒जः ति॒रः चि॒त् अ॒र्ये
स॒र्व॒ना॒नि वृ॒चऽह॑न् अ॒न्येषां॑ या श॒त॒ऽक्र॒तो ॥ १४ ॥ अ॒स्माकं॑ अ॒द्य
अ॒न्त॒मं स्तो॒मं धि॒ष्ण॒ महा॒ऽम॒ह॒ अ॒स्माकं॑ ते स॒र्व॒ना सं॒तु शं॑ त॒मा
मदा॑य द्यु॒क्ष सो॒मऽपाः॑ ॥ १५ ॥ ९ ॥ न॒हि सः॑ त॒वं नो॑ म॒म शा॒स्त्रे
अ॒न्यस्य॑ र॒ण्यति॑ यः अ॒स्मान् वी॒रः आ अ॒न॒य॒त् ॥ १६ ॥ इ॒न्द्रः चि॒त्
घ त॒त् अ॒ब्र॒वी॒त् स्त्रि॒याः अ॒शा॒स्यं म॒नः उ॒तो अ॒हं क्र॑तुं र॒घुं ॥ १७ ॥
स॒प्ती चि॒त् घ म॒दऽच्यु॑ता मि॒थु॒ना व॒ह॒तः रथं॑ ए॒व इ॒त् धूः वृ॒णाः
उ॒त्त॒ऽत॒रा ॥ १८ ॥ अ॒धः प॒श्य॒स्व मा उ॒परि॑ सं॒ऽत॒रां पा॒द॒कौ ह॒र मा
ते क॒शऽभ॒कौ ह॒श॒न् स्त्री हि ब्र॒ह्मा ब॒भू॒र्वि॒थ ॥ १९ ॥ १० ॥

॥ ३४ ॥ आ इ॒न्द्र या॒हि ह॒रि॒ऽभिः उ॒प क॑ण्वस्य सु॒ऽस्तु॒तिं दि॒वः
अ॒मु॒ष्यं शा॑स॒तः दि॒वं य॒य दि॒वाऽव॑सो ॥ १ ॥ आ त्वा॒ या॒वा व॑द॒न्
इ॒ह सो॒मी घो॑षे॒ण य॒च्छ॒तु दि॒वः अ॒मु॒ष्यं शा॑स॒तः दि॒वं य॒य दि॒वा॒-
ऽव॑सो ॥ २ ॥ अ॒त्र वि॒ ने॒मिः ए॒षां उ॒रां न धू॑नु॒ते वृ॒कः दि॒वः अ॒-

अ० ६. अ० ३. व० १३.] ॥ १२१ ॥ [म० ८. अ० ५. सू० ३४.]

मुथं शासतः दिवं यय दिवाऽवसो० ॥३॥ आ त्वा कखाः इह अवसे हवते वाजऽसातये दिवः अमुथं शासतः दिवं यय दिवाऽवसो० ॥४॥ दधामिते सुतानां वृष्णे न पूर्वऽपाय्यं दिवः अमुथं शासतः दिवं यय दिवाऽवसो० ॥५॥ ११॥ स्मत्ऽपुरंधिः नः आ गहि विश्वतःऽधीः नः ऊतये दिवः अमुथं शासतः दिवं यय दिवाऽवसो० ॥६॥ आ नः याहि महेऽमते सहस्रऽऊते शतऽमघ दिवः अमुथं शासतः दिवं यय दिवाऽवसो० ॥७॥ आ त्वा होता मनुःऽहितः देवऽचा वस्रत् ईडाः दिवः अमुथं शासतः दिवं यय दिवाऽवसो० ॥८॥ आ त्वा मत्ऽच्युता हरी श्येनं पक्षाऽइव वस्रतः दिवः अमुथं शासतः दिवं यय दिवाऽवसो० ॥९॥ आ याहि अर्यः आ परि स्वाहा सोमस्य पीतये दिवः अमुथं शासतः दिवं यय दिवाऽवसो० ॥१०॥ १२॥ आ नः याहि उपऽश्रुति उक्थेषु रणय इह दिवः अमुथं शासतः दिवं यय दिवाऽवसो० ॥११॥ सऽरूपैः आ सु नः गहि संऽभृतैः संभृतऽअश्वः दिवः अमुथं शासतः दिवं यय दिवाऽवसो० ॥१२॥ आ याहि पर्वतेभ्यः समुद्रस्य अधि विष्टपः दिवः अमुथं शासतः दिवं यय दिवाऽवसो० ॥१३॥ आ नः गव्यानि अश्व्या सहस्रा शूर दहेहि दिवः अमुथं शासतः दिवं यय दिवाऽवसो० ॥१४॥ आ नः सहस्रऽशः भर अयुतानि शतानि च दिवः अमुथं शासतः दिवं यय दिवाऽवसो० ॥१५॥ आ यत् इंद्रः च दद्वहे सहस्रं वसुऽरोचिषः ओजिष्ठं अश्व्यं पशुं ॥१६॥ ये ऋजाः वार्तऽरंहसः अरुषासः रघुऽस्यदः भ्राजते सूर्याऽइव ॥१७॥ पारावतस्य रातिषु द्रवत् चक्रेषु आशुषु तिष्ठ वनस्य मध्ये आ ॥१८॥ १३॥

॥ ३५ ॥ अग्निना इंद्रेण वरुणेन विष्णुना आदित्यैः रुद्रैः वसु-
 ऽभिः सचाऽभुवा सऽजोषसौ उषसा सूर्येण च सोमं पिबतं अ-
 श्विना ॥ १ ॥ विश्वाभिः धीभिः भुवनेन वाजिना दिवा पृथिव्या
 अद्रिऽभिः सचाऽभुवा सऽजोषसौ उषसा सूर्येण च सोमं पिबतं
 अश्विना ॥ २ ॥ विश्वैः देवैः त्रिऽभिः एकादशैः इह अतऽभिः मरु-
 तऽभिः भृगुऽभिः सचाऽभुवा सऽजोषसौ उषसा सूर्येण च सोमं
 पिबतं अश्विना ॥ ३ ॥ जुषेथां यज्ञं बोधतं हवस्य मे विश्वा इह देवौ
 सर्वना अवं गच्छतं सऽजोषसौ उषसा सूर्येण च आ इषं नः वो-
 ऽहं अश्विना ॥ ४ ॥ स्तोमं जुषेथां युवशाऽइव कन्यनां विश्वा इह
 देवौ सर्वना अवं गच्छतं सऽजोषसौ उषसा सूर्येण च आ इषं
 नः वोऽहं अश्विना ॥ ५ ॥ गिरः जुषेथां अध्वरं जुषेथां विश्वा इह
 देवौ सर्वना अवं गच्छतं सऽजोषसौ उषसा सूर्येण च आ इषं
 नः वोऽहं अश्विना ॥ ६ ॥ १४ ॥ हारिद्रवाऽइव पतथः वना इत् उपं
 सोमं सुतं महिषाऽइव अवं गच्छथः सऽजोषसौ उषसा सूर्येण
 च त्रिः वर्तिः यातं अश्विना ॥ ७ ॥ हंसौऽइव पतथः अध्वगौऽइव
 सोमं सुतं महिषाऽइव अवं गच्छथः सऽजोषसौ उषसा सूर्येण
 च त्रिः वर्तिः यातं अश्विना ॥ ८ ॥ श्येनौऽइव पतथः हव्यऽदातये
 सोमं सुतं महिषाऽइव अवं गच्छथः सऽजोषसौ उषसा सूर्येण च
 त्रिः वर्तिः यातं अश्विना ॥ ९ ॥ पिबतं च तृष्णुतं च आ च गच्छतं
 प्रऽजां च धत्तं द्रविणं च धत्तं सऽजोषसौ उषसा सूर्येण च ऊर्जं नः
 धत्तं अश्विना ॥ १० ॥ जयतं च प्रस्तुतं च प्र च अवतं प्रऽजां च धत्तं
 द्रविणं च धत्तं सऽजोषसौ उषसा सूर्येण च ऊर्जं नः धत्तं अश्विना
 ॥ ११ ॥ हुतं च शबून् यततं च मिचिणः प्रऽजां च धत्तं द्रविणं च
 धत्तं सऽजोषसौ उषसा सूर्येण च ऊर्जं नः धत्तं अश्विना ॥ १२ ॥ १५ ॥

मित्रावरुणऽवन्तौ उत धर्मऽवन्ता मरुत्वन्ता जरितुः गच्छथः हवँ
सऽजोषसौ उषसा सूर्येण च आदित्यैः यातं अश्विना ॥ १३ ॥ अं-
गिरस्वन्तौ उत विष्णुऽवन्ता मरुत्वन्ता जरितुः गच्छथः हवँ सऽजो-
षसौ उषसा सूर्येण च आदित्यैः यातं अश्विना ॥ १४ ॥ ऋभुऽमन्ता
वृषणा वाजऽवन्ता मरुत्वन्ता जरितुः गच्छथः हवँ सऽजोषसौ
उषसा सूर्येण च आदित्यैः यातं अश्विना ॥ १५ ॥ ब्रह्म जिवन्तं उत
जिवन्तं धियः हतं रक्षांसि सेधतं अमीवाः सऽजोषसौ उषसा
सूर्येण च सोमं सुन्वतः अश्विना ॥ १६ ॥ क्षत्रं जिवन्तं उत जिवन्तं
नृन् हतं रक्षांसि सेधतं अमीवाः सऽजोषसौ उषसा सूर्येण च
सोमं सुन्वतः अश्विना ॥ १७ ॥ धेनूः जिवन्तं उत जिवन्तं विशः
हतं रक्षांसि सेधतं अमीवाः सऽजोषसौ उषसा सूर्येण च सोमं
सुन्वतः अश्विना ॥ १८ ॥ १६ ॥ अर्चैः ऽइव ऋणुतं पूर्यऽस्तुतिं श्या-
वऽअश्वस्य सुन्वतः मद्ऽच्युता सऽजोषसौ उषसा सूर्येण च अ-
श्विना तिरः ऽअह्यं ॥ १९ ॥ सर्गान्ऽइव सृजतं सुऽस्तुतीः उप
श्यावऽअश्वस्य सुन्वतः मद्ऽच्युता सऽजोषसौ उषसा सूर्येण च
अश्विना तिरः ऽअह्यं ॥ २० ॥ रश्मीन्ऽइव यच्छतं अध्वरान् उप
श्यावऽअश्वस्य सुन्वतः मद्ऽच्युता सऽजोषसौ उषसा सूर्येण च
अश्विना तिरः ऽअह्यं ॥ २१ ॥ अर्वाक् रथं नि यच्छतं पिबतं सो-
म्यं मधु आ यातं अश्विना आ गतं अवस्युः वां अहं हुवे धत्तं र-
त्नानि दाशुषे ॥ २२ ॥ नमः ऽवाके प्रऽस्थिते अध्वरे नरा विवक्षा-
णस्य पीतये आ यातं अश्विना आ गतं अवस्युः वां अहं हुवे धत्तं
रत्नानि दाशुषे ॥ २३ ॥ स्वाहाऽकृतस्य तृपतं सुतस्य देवौ अंधसः
आ यातं अश्विना आ गतं अवस्युः वां अहं हुवे धत्तं रत्नानि दा-
शुषे ॥ २४ ॥ १७ ॥

अ० ६, अ० ३, व० १९.] ॥ १२४ ॥ [म० ८, अ० ५, सू० ३७.

॥ ३६ ॥ अविता असि सुन्वतः वृक्षऽर्बहिषः पिब सोमं मदाय
 कं शतऽक्रतो० यं ते भागं अधारयन् विश्वाः सेहानः पृतनाः उरु
 जयः सं अप्सुऽजित् मरुत्वान् इंद्र सत्ऽपते ॥ १ ॥ प्र अव स्तोतारं
 मघऽवन् अव त्वां पिब सोमं मदाय कं शतऽक्रतो० यं ते भागं
 अधारयन् विश्वाः सेहानः पृतनाः उरु जयः सं अप्सुऽजित् मरु-
 त्वान् इंद्र सत्ऽपते ॥ २ ॥ ऊर्जा देवान् अवसि ओजसा त्वां पिब
 सोमं मदाय कं शतऽक्रतो० यं ते भागं अधारयन् विश्वाः सेहानः
 पृतनाः उरु जयः सं अप्सुऽजित् मरुत्वान् इंद्र सत्ऽपते ॥ ३ ॥ ज-
 निता दिवः जनिता पृथिव्याः पिब सोमं मदाय कं शतऽक्रतो०
 यं ते भागं अधारयन् विश्वाः सेहानः पृतनाः उरु जयः सं अप्सु-
 ऽजित् मरुत्वान् इंद्र सत्ऽपते ॥ ४ ॥ जनिता अश्वानां जनिता ग-
 वां असि पिब सोमं मदाय कं शतऽक्रतो० यं ते भागं अधारयन्
 विश्वाः सेहानः पृतनाः उरु जयः सं अप्सुऽजित् मरुत्वान् इंद्र
 सत्ऽपते ॥ ५ ॥ अचीणां स्तोमं अद्रिऽवः महः कृधि पिब सोमं
 मदाय कं शतऽक्रतो० यं ते भागं अधारयन् विश्वाः सेहानः पृ-
 तनाः उरु जयः सं अप्सुऽजित् मरुत्वान् इंद्र सत्ऽपते ॥ ६ ॥ श्या-
 वऽअश्वस्य सुन्वतः तथा ऋणु यथा अर्णुणीः अत्रेः कर्माणि कृ-
 ण्वतः प्र चसदस्युं आविष्य त्वं एकः इत् नृऽसह्ये इंद्र ब्रह्माणि व-
 र्धयन् ॥ ७ ॥ १८ ॥

॥ ३७ ॥ प्र इदं ब्रह्म वृत्रऽतूर्येषु आविष्य प्र सुन्वतः शचीऽपते
 इंद्र विश्वाभिः ऊतिऽभिः माध्यंदिनस्य सर्वनस्य वृत्रऽहन् अनेद्य
 पिब सोमस्य वज्रिऽवः ॥ १ ॥ सेहानः उय पृतनाः अभि दुहः शची-
 ऽपते इंद्र विश्वाभिः ऊतिऽभिः माध्यंदिनस्य सर्वनस्य वृत्रऽहन्

अ० ६, अ० ३, व० २९.] ॥ १२५ ॥ [म० ६, अ० ५, सू० ३८.]

अनेद्यपिब सोमस्य वज्रिऽवः॥२॥ एकऽराट् अस्य भुवनस्य रा-
जसि शचीऽपते इन्द्रं विश्वाभिः ऊतिऽभिः माध्यंदिनस्य सर्वनस्य
वृचऽहन् अनेद्यपिब सोमस्य वज्रिऽवः॥३॥ सऽस्थावाना यव-
यसि त्वं एकः इत् शचीऽपते इन्द्रं विश्वाभिः ऊतिऽभिः माध्यंदि-
नस्य सर्वनस्य वृचऽहन् अनेद्यपिब सोमस्य वज्रिऽवः॥४॥
क्षेमस्य च प्रऽयुजः च त्वं ईशिषे शचीऽपते इन्द्रं विश्वाभिः ऊति-
ऽभिः माध्यंदिनस्य सर्वनस्य वृचऽहन् अनेद्यपिब सोमस्य व-
ज्रिऽवः॥५॥ क्षत्राय त्वं अवसिन त्वं आविथ शचीऽपते इन्द्रं वि-
श्वाभिः ऊतिऽभिः माध्यंदिनस्य सर्वनस्य वृचऽहन् अनेद्यपिब
सोमस्य वज्रिऽवः॥६॥ श्यावऽश्वस्य रेभतः तथा ऋणु यथा
अर्णुः अभैः कर्मणि कृतः प्र च सदस्युं आविथ त्वं एकः इत्
नृऽसह्ये इन्द्रं क्षत्राणि वर्धयन्॥७॥१९॥

॥३८॥ यज्ञस्य हि स्थः ऋत्विजा सखी वाजेषु कर्मसु इंद्राग्नी-
तस्य बोधतं ॥१॥ तोशासा रथस्यावाना वृत्रहना अपराजि-
ता इंद्राग्नी तस्य बोधतं ॥२॥ इदं वां मदिरं मधु अधुक्षन् अदि-
ग्भिः नरः इंद्राग्नी तस्य बोधतं ॥३॥ जुषेथां यज्ञं इष्टये सुतं सोमं
सधस्तुतीं इंद्राग्नी आ गतं नरा ॥४॥ इमा जुषेथां सर्वना येभिः
हव्यानि ऊहयुः इंद्राग्नी आ गतं नरा ॥५॥ इमां गायत्र्यवर्तनिं
जुषेथां सुस्तुतिं मम इंद्राग्नी आ गतं नरा ॥६॥ २०॥ प्रातर्याव-
ग्भिः आ गतं देवेभिः जेन्यावसू इंद्राग्नी सोमं ऽपीतये ॥७॥ श्या-
वः अश्वस्य सुन्वतः अचीणां शृणुतं हव इंद्राग्नी सोमं ऽपीतये
॥८॥ एव वां अहे ऊतये यथा अहुवंत मेधिराः इंद्राग्नी सोम-

अ० ६. अ० ३. व० २३.] ॥ १२६ ॥ [म० ८. अ० ५. सू० ३९.

ऽपीतये ॥ ९ ॥ आ अहं सरस्वतीऽवतोः इंद्राग्न्योः अवः वृणे
याभ्यां गायचं ऋच्यते ॥ १० ॥ २१ ॥

॥ ३९ ॥ अग्निं अस्तोषि ऋग्मियं अग्निं ईळा यजथ्यै अग्निः
देवान् अनक्तु नः उभे हि विदथ्ये कविः अंतः चरति दूत्यं नभंतां
अन्यके समे ॥ १ ॥ नि अग्ने नव्यसा वचः तनूषु शंसै एषां नि अरा-
तीः ररावणां विश्वाः अर्यैः अरातीः इतः युच्छंतु आऽमुरः नभंतां
अन्यके समे ॥ २ ॥ अग्ने मन्मानि तुभ्यं कं घृतं न जुहे आसनि सः
देवेषु प्रचिकिद्धित्वं हि असि पूर्यः शिवः दूतः विवस्वतः नभंतां
अन्यके समे ॥ ३ ॥ तत् ऽतंत् अग्निः वयः दधे यथाऽयथा कृपयति
ऊर्जाऽआहुतिः वसूनां शं च योः च मयः दधे विश्वस्यै देवऽहूत्यै
नभंतां अन्यके समे ॥ ४ ॥ सः चिकेत सहीयसा अग्निः चित्रेण कर्म-
णा सः होता शश्वतीनां दक्षिणाभिः अभिऽवृतः इनोति च प्र-
तीथ्यं नभंतां अन्यके समे ॥ ५ ॥ २२ ॥ अग्निः जाता देवानां अग्निः
वेद् मर्तीनां अपीथ्यं अग्निः सः द्रविणः ऽदाः अग्निः द्वारा वि-
ऊर्णते सुऽआहुतः नवीयसा नभंतां अन्यके समे ॥ ६ ॥ अग्निः दे-
वेषु संऽवसुः सः विष्णु यज्ञियासु आ सः मुदा काव्या पुरु विश्वं
भूमऽइव पुष्यति देवः देवेषु यज्ञियः नभंतां अन्यके समे ॥ ७ ॥ यः
अग्निः सप्तऽमानुषः श्रितः विश्वेषु सिंधुषु तं आ अगन्म चिऽप-
स्यं मधातुः दस्युहन् ऽतमं अग्निं यज्ञेषु पूर्यं नभंतां अन्यके समे
॥ ८ ॥ अग्निः चीणि चिऽधातूनि आ क्षेति विदथा कविः सः चीन्
एकादशान् इह यक्षत् च पिप्रयत् च नः विप्रः दूतः परिऽकृतः
नभंतां अन्यके समे ॥ ९ ॥ त्वं नः अग्ने आयुषु त्वं देवेषु पूर्यं वस्वः

अ० ६. अ० ३. व० २५.] ॥ १२७ ॥ [म० ८. अ० ५. सू० ४०.]

एकः इरज्यसि त्वां आपः परिऽसृतः परि यंति स्वऽसेतवः
नभंतां अन्यके समे ॥ १० ॥ २३ ॥

॥ ४० ॥ इंद्राग्नी युवं सु नः सहैता दासयः रयिं येन दृळ्हा स-
मत्ऽसु आ वीक्रु चित् सहिषीमहि अग्निः वनाऽइव वार्ते इत्
नभंतां अन्यके समे ॥ १ ॥ नहि वां ववयामहे अर्थ इदं इत् यजामहे
शविष्ठं नृणां नरं सः नः कदा चित् अर्वता गमत् आ वाजऽसा-
तये गमत् आ मेधऽसातये नभंतां अन्यके समे ॥ २ ॥ ता हि मध्यं
भराणां इंद्राग्नी अधिऽक्षितः तौ ऊं कविऽत्वना कवी पृच्छ्य-
माना सखिऽयते सं धीतं अश्रुतं नरा नभंतां अन्यके समे ॥ ३ ॥
अभि अर्च नभाकऽवत् इंद्राग्नी यजसा गिरा ययोः विश्वं इदं
जगत् इयं द्यौः पृथिवी मही उपऽस्थे बिभृतः वसु नभंतां अन्यके
समे ॥ ४ ॥ प्र ब्रह्माणि नभाकऽवत् इंद्राग्निऽभ्यां इरज्यत या सप्त-
ऽबुधं अर्णवं जिह्वऽवारं अपऽऊर्णुतः इदं ईशानः ओजसा
नभंतां अन्यके समे ॥ ५ ॥ अपि वृश्च पुराणऽवत् व्रतर्तेऽइव गु-
ष्पितं ओजः दासस्य दंभय वयं तत् अस्य संऽभृतं वसु इंद्रेण वि-
भजेमहि नभंतां अन्यके समे ॥ ६ ॥ २४ ॥ यत् इंद्राग्नी जनाः इमे
विऽह्वयंते तना गिरा अस्माकैभिः नृऽभिः वयं सप्तहाम पृतन्यतः
वनुयाम वनुष्यतः नभंतां अन्यके समे ॥ ७ ॥ या नु श्वेती अवः दि-
वः उतऽचरातः उप द्युऽभिः इंद्राग्न्योः अनु व्रतं उहानाः यंति
सिंधवः यान् सीं बंधात् अमुं चतां नभंतां अन्यके समे ॥ ८ ॥ पूर्वीः
ते इंद्र उपऽमातयः पूर्वीः उत प्रऽशस्तयः सूनों हिवस्य हरि-
ऽवः वस्वः वीरस्य आऽपृचः याः नु साधंत नः धियः नभंतां
अन्यके समे ॥ ९ ॥ तं शिशीत् सुवृक्तिऽभिः त्वेषं सत्वानं ऋग्मियं

अ० ६. अ० ३. व० २७.] ॥ १२८ ॥ [म० ८. अ० ५. सू० ४१.

उतो' नु चित् यः ओजसा शुष्णस्य आंडानि भेदति जेषत् स्वः-
ऽवतीः अपः नभतां अन्यके समे ॥ १० ॥ तं शिशीत सुऽअध्वरं सत्यं
सत्त्वानं कृत्वियं उतो' नु चित् यः ओहते आंडा शुष्णस्य भेदति
अजैः स्वःऽवतीः अपः नभतां अन्यके समे ॥ ११ ॥ एव इंद्रा-
मिऽभ्यां पितृऽवत् नवीयः मंधातृऽवत् अगिरस्वत् अवाचि
चिऽधातुना शर्मणा पातं अस्मान् वयं स्याम पतयः रयीणां
॥ १२ ॥ २५ ॥

॥ ४१ ॥ अस्मै ऊं' सु प्रऽभूतये वरुणाय मरुत्ऽभ्यः अचं वि-
दुऽतरेभ्यः यः धीता मानुषाणां पश्वः गाःऽइव रक्षति नभतां
अन्यके समे ॥ १ ॥ तं ऊं' सु समना गिरा पितृणां च मन्मऽभिः
नाभाकस्य प्रशस्तिऽभिः यः सिंधूनां उप उतऽअये सप्तऽस्वसा
सः मध्यमः नभतां अन्यके समे ॥ २ ॥ सः क्षपः परिसस्वजे नि उस्त्रः
मायया दधे सः विश्वं परिदर्शतः तस्य वेनीः अनुव्रतं उषः तिस्रः
अवर्धयन् नभतां अन्यके समे ॥ ३ ॥ यः ककुभः निऽधारयः पृथि-
व्यां अधिदर्शतः सः माता पूर्व्यं पदं तत् वरुणस्य सस्यैः सः हि गो-
पाःऽइव इर्यैः नभतां अन्यके समे ॥ ४ ॥ यः धर्ता भुवनानां यः उ-
स्त्राणां अपीच्या वेद नामानि गुह्या सः कविः काव्या पुरु रूपं
द्यौःऽइव पुष्यति नभतां अन्यके समे ॥ ५ ॥ २६ ॥ यस्मिन् विश्वानि
काव्या चक्रे नाभिःऽइव श्रिता चितं जूती सपर्यत व्रजे गावः न
संऽयुजे युजे अश्वान् अयुक्षत नभतां अन्यके समे ॥ ६ ॥ यः आसु
अत्कः आऽशये विश्वा जातानि एषां परि धामानि मर्मशत् व-
रुणस्य पुरः गये विश्वे देवाः अनुव्रतं नभतां अन्यके समे ॥ ७ ॥
सः समुद्रः अपीच्यः तुरः द्यांऽइव रोहति नि यत् आसु यजुः दधे

अ० ६. अ० ३. व० २९.] ॥ १२९ ॥ [म० ८. अ० ६. सू० ४३.]

सः मायाः अर्चिना पदा अस्तृणात् नाकं आ अरुहत् नभतां अन्यके समे ॥ ८ ॥ यस्य श्वेता विऽचक्षणा तिस्रः भूमीः अधिऽक्षितः विऽउत्तराणि पप्रतुः वरुणस्य ध्रुवं सदैः सः सप्तानां इरज्यति नभतां अन्यके समे ॥ ९ ॥ यः श्वेतान् अधिऽनिर्निजः चक्रे कृष्णान् अनुव्रता सः धामं पूर्य्य ममे यः स्कन्धेन विरोदसी अजः न द्यां अधारयत् नभतां अन्यके समे ॥ १० ॥ २७ ॥

॥ ४२ ॥ अस्तभात् द्यां असुरः विश्वऽवेदाः अमिमीत वरि-
माणं पृथिव्याः आ असीदत् विश्वा भुवनानि संऽराट् विश्वा इत-
तानि वरुणस्य व्रतानि ॥ १ ॥ एव वंदस्व वरुणं बृहंतं नमस्य धीरं
अमृतस्य गोपां सः नः शर्मन् विऽवरुणं वि यंसत् पातं नः द्यावा-
पृथिवी उपऽस्थे ॥ २ ॥ इमां धियं शिक्षमाणस्य देव क्रतुं दक्षं व-
रुणं संशिशधि यथा अति विश्वा दुऽइता तरेम सुऽतमीणं अ-
धि नावै रुहेम ॥ ३ ॥ आ वां यावाणः अश्विना धीभिः विप्राः अ-
चुच्यवुः नासत्या सोमऽपीतये नभतां अन्यके समे ॥ ४ ॥ यथा वां
अग्निः अश्विना गीऽभिः विप्रः अजो हवीत् नासत्या सोमऽपी-
तये नभतां अन्यके समे ॥ ५ ॥ एव वां अहे ऊतये यथा अहुवंत
मेधिराः नासत्या सोमऽपीतये नभतां अन्यके समे ॥ ६ ॥ २८ ॥ ५ ॥

॥ ४३ ॥ इमे विप्रस्य वेधसः अग्नेः अस्तृतऽयज्वनः गिरः स्तो-
मांसः इरते ॥ १ ॥ अस्मै ते प्रतिऽहर्यते जातऽवेदः विऽचर्षणे अग्ने
जनामि सुऽस्तुतिं ॥ २ ॥ आरोकाऽइव घ इत् अहं तिग्माः अग्ने
तव त्विषः दत्तऽभिः वनानि बप्सति ॥ ३ ॥ हरयः धूमऽकेतवः वा-

अ० ६, अ० ३, व० ३३.] ॥ १३० ॥ [म० ८, अ० ६, सू० ४३.

तंऽजूताः उप द्यवि यतंते वृथक् अग्रयः ॥४॥ एते ते वृथक् अग्रयः
इद्वासः सं अहस्त उषसांऽइव केतवः ॥५॥ २९॥ कृष्ण रजांसि
पत्सुतः प्रऽयाने जातऽवेदसः अग्निः यत् रोधति क्षमि ॥६॥ धा-
सिं कृत्वा नः ओषधीः बप्सत् अग्निः न वायति पुनः यन् तरुणीः
अपि ॥७॥ जिह्वाभिः अहं ननमत् अर्चिषा जंजणाऽभवंन् अ-
ग्निः वनेषु रोचते ॥८॥ अप्सु अग्ने सधिः तव सः ओषधीः अनु-
रुध्यसे गर्भे सन् जायसे पुनः ॥९॥ उत् अग्ने तव तत् घृतात् अर्चिः
रोचते आऽहुतं निंसानं जुह्वः मुखे ॥१०॥ ३०॥ उक्षऽअन्नाय व-
शाऽअन्नाय सोमऽपृष्टाय वेधसे स्तोमैः विधेम अग्रये ॥११॥
उत त्वा नमसा वयं होतः वरेण्यऽक्रतो० अग्ने समित्ऽभिः ईमहे
॥१२॥ उत त्वा भृगुऽवत् शुचे मनुष्यत् अग्ने आऽहुत अंगिरस्वत्
हवामहे ॥१३॥ त्वं हि अग्ने अग्निना विप्रः विप्रेण सन्सता सखा
सख्या संऽइध्यसे ॥१४॥ सः त्वं विप्राय दाशुषे रयिं देहि सहस्रिणं
अग्ने वीरऽवतीं इष ॥१५॥ ३१॥ अग्ने भातः सहऽकृत रोहितऽअ-
श्व शुचिऽवत् इमं स्तोमं जुषस्व मे ॥१६॥ उत त्वा अग्ने मम स्तुतः
वाश्राय प्रतिऽहर्हते गोऽस्थं गावःऽइव आशत ॥१७॥ तुभ्यं ताः
अंगिरःऽतम विश्वाः सुऽक्षितयः पृथक् अग्ने कामाय येमिरे
॥१८॥ अग्निं धीभिः मनीषिणः मेधिरासः विपःऽचितः अन्न-
ऽसद्याय हिन्विरे ॥१९॥ तं त्वां अज्मेषु वाजिनं तन्वानाः अग्ने
अध्वरं वह्निं होतारं ईळते ॥२०॥ ३२॥ पुरुऽचा हि सऽदह अंसि
विशः विश्वाः अनु प्रऽभुः समत्ऽसु त्वा हवामहे ॥२१॥ तं ईळिष्व
यः आऽहुतः अग्निः विऽभाजते घृतेः इमं नः शृण्वत् हव ॥२२॥
तं त्वा वयं हवामहे शृण्वतं जातऽवेदसं अग्ने घ्नतं अप द्विषः ॥२३॥
विशां राजानं अहुतं अधिऽअक्षं धर्मेणा इमं अग्निं ईळे सः ऊं

अ० ६. अ० ३. व० ३७.] ॥ १३१ ॥ [म० ६. अ० ६. सू० ४४.

अवत् ॥ २४ ॥ अग्निं विश्वायुऽवेपसं मर्यं न वाजिनं हितं सप्रिं न
वाजयामसि ॥ २५ ॥ ३३ ॥ मन् मृधाणि अप द्विषः दहन् रक्षांसि
विश्वहा अग्ने तिग्मेन दीदिहि ॥ २६ ॥ यं त्वा जनांसः इधते मनुष्यत्
अंगिरः ऽतम अग्ने सः बोधि मे वचः ॥ २७ ॥ यत् अग्ने दिवि ऽजाः
असिं अप्सु ऽजाः वा सहः ऽकृतं तं त्वा गीः ऽभिः हवामहे ॥ २८ ॥
तुभ्यं घ इत्ते जनाः इमे विश्वाः सु ऽक्षितयः पृथक् धासिं हिन्वन्ति
अर्त्तवे ॥ २९ ॥ ते घ इत् अग्ने सु ऽआर्ध्यः अहा विश्वा नृ ऽचक्षांसः
तरंतः स्याम दुः ऽगहा ॥ ३० ॥ ३४ ॥ अग्निं मंद्रं पुरु ऽप्रियं शीरं पा-
वक ऽशोचिषं हत ऽभिः मंद्रेभिः ईमहे ॥ ३१ ॥ सः त्वं अग्ने विभा-
ऽवसुः सृजन् सूर्यः न रश्मि ऽभिः शर्धन् तमांसि जिघ्रसे ॥ ३२ ॥
तत् ते सहस्वः ईमहे दाचं यत् न उप ऽदस्यति त्वत् अग्ने वार्यं वसुं
॥ ३३ ॥ ३५ ॥

॥ ४४ ॥ सं ऽइधा अग्निं दुवस्यत घृतैः बोधयत अतिथिं आ
अस्मिन् हव्या जुहोतन ॥ १ ॥ अग्ने स्तोमं जुषस्व मे वर्धस्व अ-
नेन मन्मना प्रति सु ऽउक्तानि हर्य नः ॥ २ ॥ अग्निं दूतं पुरः दधे ह-
व्य ऽवाहं उप ब्रुवे देवान् आ सादयात् इह ॥ ३ ॥ उत् ते बृहंतः अ-
र्चयः सं ऽइधानस्य दीदि ऽवः अग्ने शुक्रासः ईरते ॥ ४ ॥ उप त्वा
जुहः मम घृताचीः यंतु हर्यत अग्ने हव्या जुषस्व नः ॥ ५ ॥ ३६ ॥
मंद्रं होतारं ऋत्विजं चिच ऽभानुं विभा ऽवसुं अग्निं ईळे सः ऊं
अवत् ॥ ६ ॥ प्रत्नं होतारं ईड्यं जुष्टं अग्निं कवि ऽक्रतुं अध्वराणां
अभि ऽश्रियं ॥ ७ ॥ जुषाणः अंगिरः ऽतम इमा हव्यानि आनुषक्
अग्ने यज्ञं नय ऋतु ऽथा ॥ ८ ॥ सं ऽइधानः ऊं संत्य शुक्र ऽशोचे इह
आ वह चिकित्वान् दैव्यं जनं ॥ ९ ॥ विप्रं होतारं अदुहं धूम ऽकेतुं

अ० ६. अ० ३. व० ४१.] ॥ १३२ ॥ [म० ८. अ० ६. सू० ४४.

विभाऽवसुं यज्ञानां केतुं ईमहे ॥ १० ॥ ३७ ॥ अग्ने नि पाहि नः त्वं
 प्रति स्म देव रिषतः भिंधि द्वेषः सहऽकृत ॥ ११ ॥ अग्निः प्रत्नेन
 मन्मना शुभानः तन्वं स्वां कविः विप्रैरेण ववृधे ॥ १२ ॥ ऊर्जः न-
 पातं आहुवे अग्निं पावकऽशौचिषं अस्मिन् यज्ञे सुऽअध्वरे ॥ १३ ॥
 सः नः मित्रऽमहः त्वं अग्ने शुक्लेण शौचिषा देवैः आसत्सि बर्हि-
 षि ॥ १४ ॥ यः अग्निं तन्वं दमे देवं मर्तः सपर्यति तस्मै इत् दीदयत्
 वसुं ॥ १५ ॥ ३८ ॥ अग्निः मूर्धा दिवः ककुत् पतिः पृथिव्याः अयं अ-
 पां रेतोसि जिन्वति ॥ १६ ॥ उत अग्ने शुचयः तव शुक्राः भ्राजंतः
 ईरते तव ज्योतीषि अर्चयः ॥ १७ ॥ ईशिषे वार्यस्य हि दात्रस्य अग्ने
 स्वऽपतिः स्तोता स्यां तव शर्मणि ॥ १८ ॥ त्वां अग्ने मनीषिणः
 त्वां हिन्वति चित्तिऽभिः त्वां वर्धतु नः गिरः ॥ १९ ॥ अदब्धस्य स्व-
 धाऽवतः दूतस्य रेभतः सदा अग्नेः सख्यं वृणीमहे ॥ २० ॥ ३९ ॥
 अग्निः शुचिव्रतऽतमः शुचिः विप्रः शुचिः कविः शुचिः रोचते
 आऽहुतः ॥ २१ ॥ उत त्वा धीतयः मम गिरः वर्धतु विश्वहा अग्ने
 सख्यस्य बोधि नः ॥ २२ ॥ यत् अग्ने स्यां अहं त्वं त्वं वा घ स्याः अहं
 स्युः ते सत्याः इह आऽशिषः ॥ २३ ॥ वसुः वसुऽपतिः हि कं अ-
 सि अग्ने विभाऽवसुः स्याम ते सुऽमृतौ अपि ॥ २४ ॥ अग्ने धृत-
 ऽव्रताय ते समुद्रायऽइव सिंधवः गिरः वाऽआसः ईरते ॥ २५ ॥ ४० ॥
 युवानं विशपतिं कविं विश्वऽअदं पुरुऽवेपसं अग्निं शुभामि म-
 न्मऽभिः ॥ २६ ॥ यज्ञानां रथ्ये वयं तिग्मऽजभाय वीळ्वे स्तोमैः
 इषेम अग्नये ॥ २७ ॥ अयं अग्ने त्वे अपि जरिता भूतु संत्य तस्मै पा-
 वक मृळय ॥ २८ ॥ धीरः हि असि अद्भ्यऽसत् विप्रः न जागृविः
 सदा अग्ने दीदयसि द्यवि ॥ २९ ॥ पुरा अग्ने दुऽइतेभ्यः पुरा मृधेभ्यः
 कवे प्र नः आयुः वसो तिर ॥ ३० ॥ ४१ ॥

॥४५॥ आ घ ये अमिं इंधते स्तृणन्ति बर्हिः आनुषक् येषां इंद्रः
युवा सखा ॥१॥ बृहन् इत् इध्मः एषां भूरि शस्तं पृथुः स्वरुः येषां
इंद्रः युवा सखा ॥२॥ अयुद्धः इत् युधा वृत्तं शूरः आ अजति सत्व-
ऽभिः येषां इंद्रः युवा सखा ॥३॥ आ बुदं वृचऽहा ददे जातः पृच्छत्
वि मातरं के उयाः केह शृण्विरे ॥४॥ प्रति त्वा शवसी वदत् गिरौ
अप्सः न योधिषत् यः ते शत्रुऽत्वं आऽचके ॥५॥ ४२॥ उत त्वं मघ-
ऽवन् शृणु यः ते वष्टि ववक्षि तत् यत् वीळयासि वीळु तत् ॥६॥
यत् आजि याति आजिऽकृत् इंद्रः स्वश्वऽयुः उप रथिऽतमः र-
थिनां ॥७॥ वि सु विश्वाः अभिऽयुजः वज्रिन् विष्वक् यथा बृह भ-
व नः सुश्रवःऽतमः ॥८॥ अस्माकं सु रथं पुरः इंद्रः कृणोतु सातये न
यं धूर्वेति धूर्तयः ॥९॥ वृज्याम ते परि द्विषः अरंते शक्रदा वने ग-
मेम इत् इंद्र गोऽमतः ॥१०॥ ४३॥ शनैः चित् यंतः अद्रिऽवः अ-
श्वऽवतः शतऽग्विनः विवक्षाणाः अनेहसः ॥११॥ ऊर्ध्वा हि ते
दिवेऽदिवे सहस्रा सूनृतां शता जरितुऽभ्यः विऽमहंते ॥१२॥ विद्म
हि त्वा धनंऽजयं इंद्रं दृळ्हा चित् आऽरुजं आऽदारिणं यथा गयं
॥१३॥ ककुहं चित् त्वा कवे मंदंतु धृष्णो इंद्रवः आ त्वा पणिं यत्
ईमहे ॥१४॥ यः ते रेवान् अदाशुरिः प्रऽममर्षं मघक्षये तस्य नः
वेदः आभर ॥१५॥ ४४॥ इमे ऊं त्वा वि चक्षते सखायः इंद्र सोमिनः
पुष्टऽवैतः यथा पशुं ॥१६॥ उत त्वा अबधिरं वयं श्रुतऽकर्णे संतं
ऊतये दूरात् इह हवामहे ॥१७॥ यत् शुश्रुयाः इमं हवंदुऽमर्षं च-
क्रियाः उत भवैः आपिः नः अंतमः ॥१८॥ यत् चित् हि ते अपि
व्यथिः जगन्वांसः अमन्महि गोऽदाः इत् इंद्र बोधि नः ॥१९॥ आ
त्वा रंभं न जिघ्रयः ररभम शवसः पते उश्मसि त्वा सधऽस्थे आ
॥२०॥ ४५॥ स्तोत्रं इंद्राय गायत पुरुऽनृमणाय सर्वने नकिः यं वृ-

अ० ६, अ० ३, व० ४९.] ॥ १३४ ॥ [म० ८, अ० ६, सू० ४५,

खन्ते युधि ॥ २१ ॥ अभित्वा वृषभ सुते सुतं सृजामि पीतयेतं पवि
अश्रुहि मदं ॥ २२ ॥ मा त्वा मूराः अविष्यवः मा उपऽहस्वानः
आ दुभन् मा कीं ब्रह्मऽद्विषः वनः ॥ २३ ॥ इह त्वा गोऽपरीणसा
महे मंदंतु राधसे सरः गौरः यथा पिब ॥ २४ ॥ या वृत्रऽहा परा-
ऽवति सना नवा च चुच्युवे ता संसत्ऽसु प्र वोचत ॥ २५ ॥ ४६ ॥
अपिबत् कटुवः सुतं इंद्रः सहस्रऽबाह्वे अत्र अदेदिष्ट पौंस्यं ॥ २६ ॥
सत्यं तत् तुर्वशे यदौ विदानः अहवाय्यं वि आनर् तुर्वणे शमि
॥ २७ ॥ तरणिं वः जनानां चरं वाजस्य गोऽमतः समानं ऊं प्र
शंसिषं ॥ २८ ॥ अभुक्ष्णं न वर्तवे उक्थेषु तुग्यऽवृधं इंद्रं सोमे स-
चा सुते ॥ २९ ॥ यः कृतं इत् वि योन्यं चिऽशोकाय गिरिं पृथुं गो-
भ्यः गातुं निऽएतवे ॥ ३० ॥ ४७ ॥ यत् दधिषे मनस्यसि मंदानः
प्र इत् इयक्षसि मा तत् कः इंद्र मृळय ॥ ३१ ॥ दुभं चित् हि त्वाऽवतः
कृतं श्रुत्वे अधि क्षमि जिगातु इंद्र ते मनः ॥ ३२ ॥ तव इत् ऊं ताः
सुऽकीर्तयः असन् उत प्रऽशस्तयः यत् इंद्र मृळयासि नः ॥ ३३ ॥
मा नः एकस्मिन् आगसि मा द्वयोः उत त्रिषु वधीः मा शूर
भूरिषु ॥ ३४ ॥ बिभय हि त्वाऽवतः उयात् अभिऽप्रभंगिनः दु-
स्मात् अहं ऋतिऽसहः ॥ ३५ ॥ ४८ ॥ मा सख्युः शूनं आ विदे मा
पुत्रस्य प्रभुऽवसो आऽवृत्तं भूतु ते मनः ॥ ३६ ॥ कः नु मर्याः
अमिधितः सखा सखायं अब्रवीत् जहा कः अस्मत् ईषते ॥ ३७ ॥
एवारे वृषभ सुते असिन्वन् भूरि आवयः श्वघ्नीऽइव निऽवता
चरन् ॥ ३८ ॥ आ ते एता वचऽयुजा हरीं गृभ्णे सुमतऽरथा यत्
इं ब्रह्मभ्यः इत् ददः ॥ ३९ ॥ भिंधि विश्वाः अप द्विषः परि बाधः
जहि मृधः वसुं स्पार्हे तत् आ भर ॥ ४० ॥ यत् वीळौ इंद्र यत्
स्थिरे यत् पर्शने पराऽभृतं वसुं स्पार्हे तत् आ भर ॥ ४१ ॥ यस्य ते

अ० ६. अ० ४. व० ३.] ॥ १३५ ॥ [म० ८. अ० ६. सू० ४६.]

विश्वऽमानुषः भूरेः दत्तस्य वेदति वसुं स्याहं तत् आ भर ॥ ४२ ॥
॥ ४९ ॥ ३ ॥

॥ ४६ ॥ त्वाऽवतः पुरुऽवसो वयं इंद्र प्रऽनेतः स्मसिं स्थातः
हरीणां ॥ १ ॥ त्वां हि सत्यं अद्रिऽवः विद्म दातारं इषां विद्म दातारं
रयीणां ॥ २ ॥ आ यस्य ते महिमानं शतंऽऊते शतंऽक्रतो गीः-
ऽभिः गृणंति कारवः ॥ ३ ॥ सुऽनीथः घसः मर्त्यः यं मरुतः यं अर्य-
मा मित्रः पांति अदुहः ॥ ४ ॥ दधानः गोऽमत् अश्वऽवत् सुऽवीर्यं
आदित्यऽजूतः एधते सदा राया पुरुऽस्पृहा ॥ ५ ॥ १ ॥ तं इंद्र दानं
ईमहे शवसानं अभीर्व ईशानं रायः ईमहे ॥ ६ ॥ तस्मिन् हि संति
ऊतयः विश्वाः अभीरवः सचा तं आ वहंतु सप्रयः पुरुऽवसुं म-
दाय हरयः सुतं ॥ ७ ॥ यः ते मदः वरेण्यः यः इंद्र वृत्रहन्ऽतमः यः
आऽददिः स्वः नृऽभिः यः पृतनासु दुस्तरः ॥ ८ ॥ यः दुस्तरः वि-
श्वऽवार अवाय्यः वाजेषु अस्ति तरुता सः नः शविष्ठ सर्वना आ
वसो गहि गमेम गोऽमति व्रजे ॥ ९ ॥ गथो सुनः यथा पुरा अ-
श्वऽया उत रथऽया वरिवस्य महाऽमह ॥ १० ॥ २ ॥ नहि ते शूर
राधसः अतं विं दामि सचा दशस्य नः मघऽवन् नु चित् अद्रिऽवः
धियः वाजेभिः आविष्य ॥ ११ ॥ यः ऋष्वः अवयत्ऽसखा विश्वा
इत् सः वेद् जनिम पुरुऽस्तुतः तं विश्वे मानुषा युगा इंद्र हवन्ते
तविषं यत्ऽसुचः ॥ १२ ॥ सः नः वाजेषु अविता पुरुऽवसुः पुरः-
ऽस्थाता मघऽवा वृत्रऽहा भुवत् ॥ १३ ॥ अभि वः वीरं अंधसः मर्देषु
गाय गिरा महा विऽचेतसं इंद्र नाम श्रुत्यं शकिनं वचः यथा
॥ १४ ॥ ददिः रेक्णः तन्वे ददिः वसु ददिः वाजेषु पुरुऽहूत वाजिनं

अ० ६. अ० ४. व० ६.] ॥ १३६ ॥ [म० ८. अ० ६. सू० ४६.]

नूनं अथ ॥ १५ ॥ ३ ॥ विश्वेषां इरज्यंतं वसूनां ससह्रांसं चित् अस्य
वर्षसः कृत्स्नः नूनं अति अथ ॥ १६ ॥ महः सु वः अरं इषे स्त-
वामहे मीऋहुषे अरं ऽगमाय जग्मये यज्ञेभिः गीः ऽभिः विश्व-
ऽमनुषां मरुतां इयक्षुस्ति गायैत्वा नमसा गिरा ॥ १७ ॥ ये पातयन्ते
अज्मऽभिः गिरीणां सुऽभिः एषां यज्ञं महिऽस्वनीनां सुस्रं तु-
विऽस्वनीनां प्र अध्वरे ॥ १८ ॥ प्रऽभंगं दुःऽमतीनां इंद्रं शविष्ठ आ-
भर रयिं अस्मभ्यं युज्यं चोदयत् ऽमते ज्येष्ठं चोदयत् ऽमते ॥ १९ ॥
सन्तितः सुऽसन्तितः उग्रं चित्रं चेतिष्ठ सूनृत प्रऽसहा संऽराट्
सहुरिं सहंतं भुजुं वाजेषु पूर्व्यं ॥ २० ॥ ४ ॥ आ सः एतु यः ईवत् आ-
अदेवः पूर्तं आऽददे यथा चित् वशः अश्व्यः पृथुऽश्ववसि कानीते
अस्याः विऽउषिं आऽददे ॥ २१ ॥ षष्टिं सहस्रां अश्व्यस्य अयुतां
असनं उष्ट्रानां विंशतिं शता दशं श्यावीनां शता दशं त्रिऽअरु-
षीणां दशं गवां सहस्रा ॥ २२ ॥ दशं श्यावाः ऋधत् ऽरयः वीत-
ऽवारासः आशवः मथाः नेमिं नि ववृतुः ॥ २३ ॥ दानासः पृ-
थुऽश्ववसः कानीतस्य सुऽराधसः रथं हिरण्ययं ददत् महिष्ठः
सूरिः अभूत् वर्षिष्ठं अकृत श्ववः ॥ २४ ॥ आ नः वायो महे तने
याहि मखाय पाजसे वयं हि ते चक्रुम भूरि दावने सद्यः चित्
महि दावने ॥ २५ ॥ ५ ॥ यः अश्वेभिः वहते वस्ते उस्त्राः त्रिः सप्त
सप्ततीनां एभिः सोमेभिः सोमसुत् ऽभिः सोमऽपाः दानाय
शुक्रपूतऽपाः ॥ २६ ॥ यः मे इमं चित् ऊं त्मना अमंदत् चित्रं
दावने अरुहे अक्षे नहुषे सुऽकृत्वा नि सुकृत् ऽतराय सुऽक्रतुः
॥ २७ ॥ उच्ये वपुषि यः स्वऽराट् उत वायो घृतऽस्ताः अश्वऽइ-
षितं रजः ऽइषितं शुनाऽइषितं प्र अज्म तत् इदं नु तत् ॥ २८ ॥ अध
प्रियं इषिराय षष्टिं सहस्रा असनं अश्वानां इत् न वृणा ॥ २९ ॥

गावः न यूथं उप यंति वध्रयः उप मा आ यंति वध्रयः ॥३०॥ अध
यत् चारथे गणे शतं उष्टान् अचिक्कदत् अध श्वित्नेषु विंशतिं
शता ॥३१॥ शतं दासे बल्बूथे विप्रः तरुक्षे आ ददेते ते वायो इमे
जनाः मदति इन्द्रो गोपाः मदति देवो गोपाः ॥३२॥ अध स्या यो-
षणा मही प्रतीची वशं अश्वं अधि रुक्मा वि नीयते ॥३३॥ ६॥

॥४७॥ महि वः महतां अवः वरुण मित्रं दाशुषे यं आदित्याः
अभि दुहः रक्षथ न ई अधं न शत् अनेहसः वः ऊतयः सु ऊतयः
वः ऊतयः ॥ १ ॥ विद देवाः अधानां आदित्यासः अपः आकृतिं
पक्षा वयः यथा उपरि वि अस्मे शर्म यच्छत अनेहसः वः ऊतयः
सु ऊतयः वः ऊतयः ॥ २ ॥ वि अस्मे अधि शर्म तत् पक्षा वयः
न यतन विश्वानि विश्व वेदसः वरूथ्या मनामहे अनेहसः वः
ऊतयः सु ऊतयः वः ऊतयः ॥ ३ ॥ यस्मै अरासत क्षयं जीवातुं च
प्रचेतसः मनोः विश्वस्य घ इत् इमे आदित्याः रायः ईशते अने-
हसः वः ऊतयः सु ऊतयः वः ऊतयः ॥ ४ ॥ परि नः वृणजन् अधा
दुःगानि रथ्यः यथा स्याम इत् इन्द्रस्य शर्मेणि आदित्यानां उत
अवसि अनेहसः वः ऊतयः सु ऊतयः वः ऊतयः ॥ ५ ॥ ७ ॥ परि-
ऽहृता इत् अना जनः युष्माऽदत्तस्य वायति देवाः अदभं आश
वः यं आदित्याः अहेतन अनेहसः वः ऊतयः सु ऊतयः वः ऊ-
तयः ॥ ६ ॥ न तं तिग्मं च न त्यजः न द्रासत् अभि तं गुरु यस्मै ऊं
शर्म सऽप्रथः आदित्यासः अराध्वं अनेहसः वः ऊतयः सु ऊतयः
वः ऊतयः ॥ ७ ॥ युष्मे देवाः अपि स्मसि युध्यतः ऽइव वर्म सु
यूयं महः नः एनसः यूयं अभीत् उरुथत् अनेहसः वः ऊतयः सु-
ऽऊतयः वः ऊतयः ॥ ८ ॥ अदितिः नः उरुथत् अदितिः शर्म य-

अ० ६. अ० ४. व० ११.] ॥ १३८ ॥ [म० ८. अ० ६. सू० ४८.

च्छतु माता मित्रस्य रेवतः अर्यम्णः वरुणस्य च अनेहसः वः
 ऊतयः सुऽऊतयः वः ऊतयः ॥ ११ ॥ यत् देवाः शर्म शरणं यत् भद्रं
 यत् अनातुरं चिऽधातुं यत् वरुथ्यं तत् अस्मासु वि यतन अने-
 हसः वः ऊतयः सुऽऊतयः वः ऊतयः ॥ १० ॥ ८॥ आदित्याः अव हि
 ख्यत अधि कूलात् इव स्पर्शः सुऽतीर्थं अवैतः यथा अनु नः ने-
 षथ सुऽगं अनेहसः वः ऊतयः सुऽऊतयः वः ऊतयः ॥ ११ ॥ न इह
 भद्रं रक्षस्विने न अवऽयै न उपऽयै उत गर्वे च भद्रं धेनवे वीराय
 च अवस्यते अनेहसः वः ऊतयः सुऽऊतयः वः ऊतयः ॥ १२ ॥ यत्
 आविः यत् अपीच्यं देवासः अस्ति दुऽकृतं चिते तत् विश्वं आशे
 आरे अस्मत् दधातुन अनेहसः वः ऊतयः सुऽऊतयः वः ऊतयः
 ॥ १३ ॥ यत् च गोषु दुऽस्वथ्यं यत् च अस्मे दुहितः दिवः चिताय तत्
 विभाऽवरि आशाय परा वह अनेहसः वः ऊतयः सुऽऊतयः वः
 ऊतयः ॥ १४ ॥ निष्कं वा घ कृण्वते स्रजं वा दुहितः दिवः चिते दुः-
 ऽस्वथ्यं सर्वं आशे परि द्यसि अनेहसः वः ऊतयः सुऽऊतयः वः
 ऊतयः ॥ १५ ॥ १॥ तत् अन्वाय तत् अपसे तं भागं उपऽसे दुषे चि-
 ताय च द्विताय च उषः दुऽस्वथ्यं वह अनेहसः वः ऊतयः सुऽऊ-
 तयः वः ऊतयः ॥ १६ ॥ यथा कलां यथा शफं यथा ऋणं सं नया-
 मसि एव दुऽस्वथ्यं सर्वं आशे सं नयामसि अनेहसः वः ऊतयः
 सुऽऊतयः वः ऊतयः ॥ १७ ॥ अजैषम अद्य असनाम च अभूम अ-
 नागसः वयं उषः यस्मात् दुऽस्वथात् अभैषम अप तत् उच्छतु
 अनेहसः वः ऊतयः सुऽऊतयः वः ऊतयः ॥ १८ ॥ १० ॥

॥ ४८ ॥ स्वादोः अभक्षि वयसः सुऽमेधाः सुऽआध्यः वरिवो-
 वितऽतरस्य विश्वे यं देवाः उत मर्त्यासः मधु ब्रुवन्तः अभि सं-

ऽचरति ॥१॥ अंतः च प्र अगाः अदितिः भवासि अवऽयाता हर-
सः दैवस्य इंदो इंदस्य सख्यं जुषाणः श्रौष्टीऽइव धुरं अनु राये
जुधाः ॥२॥ अपामसोमं अमृताः अभूम अगन्म ज्योतिः अवि-
दाम देवान् किं नूनं अस्मान् कृणवत् अरातिः किं जुं धूर्तिः अ-
मृतं मर्यस्य ॥३॥ शं नः भव हृदे आ पीतः इंदो पिताऽइव सोम
सूनवे सुऽशेवः सखाऽइव सख्ये उरुऽशंस धीरः प्र नः आयुः जी-
वसे सोम तारीः ॥४॥ इमे मा पीताः यशसः उरुष्यवः रथं न गा-
वः सं अनाह पर्वेऽसु ते मा रक्षंतु विऽस्रसः चरिचात् उत मा सा-
मात् यवयंतु इंदवः ॥५॥ ११॥ अग्निं न मा मथितं सं दिदीपः प्र
चक्षय कृणुहि वस्यसः नः अर्थ हि ते मदे आ सोम मन्ये रेवान्-
ऽइव प्र चर पुष्टिं अच्छ ॥६॥ इषिरेण ते मनसा सुतस्य भक्षीमहि
पित्र्यस्यऽइव रायः सोम राजन् प्र नः आयूषि तारीः अहानि-
ऽइव सूर्यः वासराणि ॥७॥ सोम राजन् मृकय नः स्वस्ति तव
स्मसि व्रत्याः तस्य विद्धि अलर्ति दक्षः उत मन्युः इंदो मा नः
अर्यः अनुऽकामं परा दाः ॥८॥ त्वं हि नः तन्वः सोम गोपाः गा-
वैऽगावे निऽससत्य नृऽचक्षाः यत् ते वयं प्रऽमिनाम व्रतानि
सः नः मृक सुऽसखा देव वस्यः ॥९॥ जुदूदेरेण सख्या सचेय यः
मा न रिथेत् हरिऽअश्व पीतः अयं यः सोमः नि अधायि अस्मे
तस्मै इंदं प्रऽतिरं एमि आयुः ॥१०॥ १२॥ अपत्याः अस्थुः अनि-
राः अमीवाः निः अचसन् तमिषीचीः अभैषुः आ सोमः अ-
स्मान् अरुहत् विऽहायाः अगन्म यच्च प्रऽतिरंते आयुः ॥११॥ यः
नः इंदुः पितरः हतऽसु पीतः अमर्त्यः मर्त्यान् आऽविवेश तस्मै
सोमाय हविषा विधेम मृळीके अस्य सुऽमत्तौ स्याम ॥१२॥ त्वं
सोम पितुऽभिः संऽविदानः अनु द्यावापृथिवी आ ततंथ तस्मै

अ० ६. अ० ४. व० १५.] ॥ १४० ॥ [म० ८. अ० ६. सू० ४९.

ते इंदो॑ ह॒विषा॑ वि॒धेम॒ व॒यं स्याम॒ पत॑यः र॒यीणां॑ ॥ १३ ॥ चा॒तारः
दे॒वाः अ॒धि वो॒चत॒ नः मा नः॒ निऽद्रा॑ ई॒शत॒ मा उ॒त ज॒ल्पिः व॒यं
सोम॑स्य वि॒श्वह॑ प्रि॒यासः॑ सु॒वीरा॑सः वि॒दथ॑ आ व॒देम॑ ॥ १४ ॥ त्वं
नः सोम॑ वि॒श्वतः॑ व॒यः ऽधाः॑ त्वं स्वः॑ ऽवित् आ वि॒श नृ॑ ऽचक्षाः त्वं
नः इंदो॑ ऋ॒ति ऽभिः॑ स॒ऽजोषाः॑ पा॒हि प॒श्चाता॑त् उ॒त वा पु॒रस्ता॑त्
॥ १५ ॥ १३ ॥ ६ ॥

॥ अथ वालखिल्यं ॥

॥ ४९ ॥ अ॒भि प्र॒वः सु॒ऽराध॑सं इ॒ंद्रं अ॒र्च॒ यथा॑ वि॒दे यः ज॒रितृ॒
ऽभ्यः॑ म॒घ ऽवा॑ पुरु॒ऽवसुः॑ स॒हस्रे॑ण ऽइव शि॒क्षति॑ ॥ १ ॥ श॒तानी॑
का ऽइव प्र॒जिगा॑ति धृ॒ष्णु ऽया ह॑न्ति वृ॒चाणि॑ दा॒प्नुषे॑ गिरेः ऽइव प्र
र॒साः अ॒स्य पि॒न्विरे॑ द॒चाणि॑ पुरु॒ऽभोज॑सः ॥ २ ॥ आ॒त्वा सु॒तासः॑
इ॒दं वः॑ म॒दाः ये इ॒ंद्र गि॒र्व॒णः आ॒पः नु व॒ज्रिन् अ॒नु ओ॒क्थं सरः॑ पृ॒
ण॑न्ति शूर॒ राध॑से ॥ ३ ॥ अ॒ने॒हसं॑ प्र॒ऽतर॑णं वि॒वक्ष॑णं म॒ध्यः स्वादि॑ष्टं
ई॒ पिब॑ आ॒ यथा॑ म॒ंदसा॑नः कि॒रासि॑ नः प्र॒क्षुद्रा॑ ऽइव त्मना॑ धृषत्
॥ ४ ॥ आ॒ नः स्तोमं॑ उ॒प द्र॒वत् हि॒या नः॑ अ॒श्वः न सोतृ॑ ऽभिः यं ते
स्व॒धा ऽवन् स्व॒दय॑न्ति धे॒नवः॑ इ॒ंद्र क॒र्षेषु॑ रा॒तयः॑ ॥ ५ ॥ १४ ॥ उ॒यं
न वी॒रं न॑म॒सा उ॒प से॒दिम॑ वि॒भूतिं॑ अ॒क्षित॑ ऽवसुं उ॒द्री ऽइव व॒
ज्रिन् अ॒वतः॑ न सि॒चते॑ क्षर॑न्ति इ॒ंद्र धी॑तयः ॥ ६ ॥ यत् ह॒ नूनं॑ यत्
वा य॒ज्ञे यत् वा पृ॒थि॒व्या अ॒धि अ॒तः नः॒ यज्ञं॑ आ॒प्नु ऽभिः म॒हे॒
ऽमते॑ उ॒यः उ॒येभिः॑ आ॒गहि॑ ॥ ७ ॥ अ॒जि॒रासः॑ ह॒रयः॑ ये ते आ॒शवः॑
वा॒ताः ऽइव प्र॒ऽस॒क्षिणः॑ येभिः अ॒पत्यं॑ म॒नुषः॑ प॒रि ऽई॒यसे॑ येभिः
वि॒श्वं स्वः॑ ह॒शे ॥ ८ ॥ ए॒ताव॑तः ते ई॒महे॑ इ॒ंद्र सु॒म॒स्य गो॑ ऽम॒तः य॒
था प्र॑ आ॒वः म॒घ ऽवन् मे॒ध्यं ऽअ॒तिथिं॑ यथा॑ नी॒पं ऽअ॒तिथिं॑

अ० ६. अ० ४. व० १८.] ॥ १४१ ॥ [म० ८. अ० ६. सू० ५१.

धने ॥ ९ ॥ यथा कर्णे मघऽवन् चसदस्यवि यथा पक्थे दश-
ऽवजे यथा गोऽशये असनोः ऋजिश्चनि इंद्र गोऽमत् हिरण्य-
ऽवत् ॥ १० ॥ १५ ॥

॥ ५० ॥ प्रसु श्रुतं सुऽराधसं अर्चं शक्रं अभिष्टये यः सुन्वते स्तु-
वते काम्यं वसु सहस्रेणऽइव मंहते ॥ १ ॥ शतऽअनीकाः हेतयः
अस्य दुस्तराः इंद्रस्य संऽइषः महीः गिरिः न भुज्मा मघवत्ऽसु
पिन्वते यत् ई सुताः अमँदिषुः ॥ २ ॥ यत् ई सुतासः इंदवः अभि
प्रियं अमँदिषुः आपः न धायि संवनं मे आ वसो दुघाःऽइव उप
दाशुषे ॥ ३ ॥ अनेहसं वः हवमानं ऊतये मध्वः क्षरंति धीतयः आ
त्वा वसो हवमानासः इंदवः उप स्तोत्रेषु दधिर ॥ ४ ॥ आ नः सोमै
सुऽअध्वरे इयानः अत्यः न तोशते यंते स्वदाऽवन् स्वदंति गूर्तयः
पारे छंदयसे हव ॥ ५ ॥ १६ ॥ प्र वीरं उयं विविचिं धनऽस्पृतं वि-
ऽभूतिं राधसः महः उद्रीऽइव वज्रिन् अवतः वसुऽत्वना सदा
पीपेथ दाशुषे ॥ ६ ॥ यत् ह नूनं पराऽवति यत् वा पृथिव्यां दिवि
युजानः इंद्र हरिऽभिः महेऽमते ऋषः ऋषेभिः आ गृहि ॥ ७ ॥
रथिरासः हरयः ये ते अस्मिधः ओजः वातस्य पिप्रति येभिः नि
दस्युं मनुषः निऽघोषयः येभिः स्वः परिऽईयसे ॥ ८ ॥ एतावतः
ते वसो विद्यामं प्रूर नथ्यसः यथा प्रऽआवः एतं शं कृत्ये धने य-
था वशं दशऽवजे ॥ ९ ॥ यथा कर्णे मघऽवन् मेधे अध्वरे दीर्घ-
ऽनीथे दमूनसि यथा गोऽशये असिसासः अद्रिऽवः मयि गोचं
हरिऽश्रियं ॥ १० ॥ १७ ॥

॥ ५१ ॥ यथा मनौ सांऽवरणौ सोमं इंद्र अपिबः सुतं नीप-

अ० ६. अ० ४. व० २०.] ॥ १४२ ॥ [म० ८. अ० ६. सू० ५२.

ऽअतिथौ म॒घऽवन् मेध्यऽअतिथौ पुष्टिऽगौ शुष्टिऽगौ सचा ॥१॥
 पा॒र्ष॒द्वा॒णः प्र॒स्क॒णं सं अ॒सा॒द्यत् श॒यानं जि॒त्रिं उ॒द्धितं स॒हस्रा॒णि
 अ॒सि॒सा॒सत् ग॒वां ऋ॒षिः त्वाऽ॒कृतः द॒स्य॒वे वृ॒कः ॥२॥ यः उ॒क्थे॒
 भिः न वि॒धत्ते चि॒कित् यः ऋ॒षिऽचो॒दनः इं॒द्रं तं अ॒च्छ॒ व॒द न॒व्य॒स्या
 म॒ती अ॒वि॒धत्तं न भो॒ज॒से ॥३॥ यस्मै अ॒र्कं स॒प्रऽशी॒र्षाणं आ॒नु॒चुः
 चि॒ऽधा॒तुं उ॒त्त॒ऽत॒मे प॒दे सः तु इ॒मा वि॒श्वा भु॒व॒ना॒नि चि॒क्र॒दत् आ॒त्
 इ॒त् ज॒नि॒ष्ट पौ॒ंस्यं ॥४॥ यः नः दा॒ता व॒सूनां इं॒द्रं तं हू॒म॒हे व॒यं वि॒द्म
 हि अ॒स्य सु॒ऽम॒तिं न वी॒यसीं ग॒मेम गोऽम॒ति व्र॒जे ॥५॥ १८॥ यस्मै
 त्वं व॒सो दा॒नाय॒ शि॒क्ष॒सि सः रा॒यः पोषं अ॒श्रु॒ते तं त्वा व॒यं म॒घऽ
 व॒न् इं॒द्र गि॒र्व॒णः सु॒तऽव॑तः ह॒वाम॒हे ॥६॥ क॒दा च॒न स्त॒रीः अ॒सि
 न इं॒द्र स॒श्व॒सि दा॒श्रुषे॑ उ॒पऽउ॒प इ॒त् नु म॒घऽव॒न् भू॒यः इ॒त् नु ते दा॒
 नं दे॒वस्य॑ पृ॒च्य॒ते ॥७॥ प्र॒यः न॒न॒क्षे अ॒भि ओ॒ज॒सा क्ति॒विं व॒धैः शु॒
 णां निऽघोष॑यन् य॒दा इ॒त् अ॒स्त॑भीत् प्र॒थ॒यन् अ॒मूं दि॒वं आ॒त् इ॒त्
 ज॒नि॒ष्ट पा॒र्थि॒वः ॥८॥ यस्य॑ अ॒यं वि॒श्वः आ॒र्यैः दा॒सः शे॒व॒धिऽपाः
 अ॒रिः ति॒रः चि॒त् अ॒र्ये रु॒श॒मे प॒वी॒र॒वि तु॒भ्य इ॒त् सः अ॒ज्य॒ते र॒यिः
 ॥९॥ तु॒र॒ण्य॒वः म॒धुऽम॑तं घृ॒तऽश्रु॑तं वि॒प्रा॒सः अ॒र्कं आ॒नु॒चुः अ॒
 स्मे र॒यिः प॒प्र॒थे वृ॒ष्ण्यं श॒वः अ॒स्मे सु॒वा॒ना॒सः इं॒द्रवः ॥१०॥ १९॥

॥५२॥ यथा म॒नौ वि॒व॒स्व॒ति सो॒मं श॒क्र॒अ॒पि॒वः सु॒तं यथा चि॒ते
 छंदः इं॒द्र जु॒जोष॑सि आ॒यौ मा॒द्य॒से स॒चा ॥१॥ पृ॒ष॒धे मे॒ध्ये मा॒तरि॒
 श्व॒नि इं॒द्र सु॒वा॒ने अ॒म॑द॒थाः यथा सो॒मं द॒शऽशि॒प्रे द॒शऽओ॒ण्ये सू॒
 मं॒ऽर॒श॒मौ ऋ॒जू॒न॒सि ॥२॥ यः उ॒क्थ॒या के॒व॒ला द॒धे यः सो॒मं धृ॒षि॒ता
 अ॒पि॒व॒त् यस्मै॑ वि॒ष्णुः ची॒णिं प॒दा विऽच॒क्रमे॑ उ॒प मि॒त्र॒स्य॑ ध॒र्म॒
 ऽभिः ॥३॥ यस्य॑ त्वं इं॒द्र स्तो॒मेषु॑ चा॒कनः॑ वा॒जं वा॒जिन् श॒तऽक्र॒तो०

अ० ६. अ० ४. व० २३.] ॥ १४३ ॥ [म० ८. अ० ६. सू० ५३.]

तं त्वा वयं सुदुर्घाऽइव गोऽदुर्हः जुहूमसि अवस्यवः ॥४॥ यः नः
दाता सः नः पिता महान् उयः ईशानऽकृत् अयामन् उयः मघ-
ऽवा पुरुऽवसुः गोः अश्वस्य प्र दातु नः ॥५॥ २०॥ यस्मै त्वं वसो
दानाय मंहसे सः रायः पोषं इन्वति वसुऽयवः वसुऽपतिं शत-
ऽक्रतुं स्तोमैः इंद्रं हवामहे ॥६॥ कदा च न प्र युच्छसि उभे नि पा-
सि जन्मनी तुरीय अदित्य हवनं ते इन्द्रियं आ तस्थौ अमृतं दिवि
॥७॥ यस्मै त्वं मघऽवन् इंद्रं गिर्वेणः शिष्यो शिष्यसि दा शुषे अ-
स्माकं गिरः उत सुऽस्तुतिं वसो कण्वऽवत् शृणुधि हव ॥८॥ अ-
स्तावि मन्म पूर्य्य ब्रह्म इंद्राय वोचत पूवीः ऋतस्य बृहतीः अनू-
षत स्तोतुः मेधाः असृक्षत ॥९॥ सं इंद्रः रायः बृहतीः अधूनुत सं
क्षोणी सं जं सूर्यं सं शुक्रासः शुचयः संगोऽआशिरः सोमाः इंद्रं
अमंदिषुः ॥१०॥ २१॥

॥५३॥ उपऽमं त्वा मघोनां ज्येष्ठं च वृषभाणां पूभिर्तऽतमं
मघऽवन् इंद्रं गोऽविदै ईशानं रायः ईमहे ॥१॥ यः आयुं कुत्सं अ-
तिथिऽग्वं अर्देयः ववृधानः दिवेऽदिवे तं त्वा वयं हरिऽअश्वं श-
तऽक्रतुं वाजऽयंतः हवामहे ॥२॥ आ नः विश्वेषां रसं मध्वः सिं-
चंतु अर्द्रयः ये पराऽवति सुन्विरे जनेषु आ ये अर्वाऽवति इंद्रवः
॥३॥ विश्वा द्वेषांसि जहि च अवं च आ कृधि विश्वे सन्वतु आ वसु
शीष्टेषु चित्ते मदिरासः अंशवः यच्च सोमस्य तृपसि ॥४॥ २२॥
इंद्रं नेदीयः आ इत् इहि मितऽमेधाभिः ऊतिऽभिः आ शंसतम
शंसतमाभिः अभिष्टिऽभिः आ सुऽआपे स्वापिऽभिः ॥५॥ आ-
जिऽतुरं सतऽपतिं विश्वऽचर्षणिं कृधि प्रऽजासु आऽभगं प्र सु
तिर शचीभिः ये ते उक्थिनः क्रतुं पुनते आनुषक् ॥६॥ यः ते सा-

[अ० ६. अ० ४. व० २६.] ॥ १४४ ॥ [म० ८. अ० ६. सू० ५५.]

धिष्ठः अवसे ते स्याम भरेषु ते वयं होत्राभिः उत देवभूतिभिः
ससऽवांसः मनामहे ॥ ७ ॥ अहं हिते हरिऽवः ब्रह्म वाजऽयुः आ-
जिं यामि सदा ऊतिभिः त्वां इत् एव तं अमै सं अश्वऽयुः गव्युः
अग्रे मथीनां ॥ ८ ॥ २३ ॥

॥ ५४ ॥ एतत् ते इंद्र वीर्यं गीऽभिः गृणन्ति कारवः ते स्तोभंतः
ऊर्जे आवन् घृतऽश्रुतं पौरासः नक्षन् धीतिभिः ॥ १ ॥ नक्षन्ति
इंद्रं अवसे सुऽकृत्यया येषां सुतेषु मंदसे यथा संऽवर्ते अमदः यथा
कृशे एव अस्मे इंद्र मत्स्व ॥ २ ॥ आ नः विश्वे सऽजोषसः देवा-
सः गंतं न उप नः वसवः रुद्राः अवसे नः आ गमन् शृण्वंतु म-
रुतः हव ॥ ३ ॥ पूषा विष्णुः हवनं मे सरस्वती अवंतु सप्त सिंधवः
आपः वातः पर्वतासः वनस्पतिः शृणोतु पृथिवी हव ॥ ४ ॥ २४ ॥
यत् इंद्र राधः अस्ति ते माघोनं मघवत्ऽतम तेन नः बोधि सध-
ऽमाद्यः वृधे भगः दानाय वृत्रऽहन् ॥ ५ ॥ आजिऽपते नृऽपते त्वं
इत् हि नः वाजे आ वसि सुऽक्रतो० वीती होत्राभिः उत देववी-
तिभिः ससऽवांसः विश्वखिरे ॥ ६ ॥ संति हि अर्ये आऽशिषः इंद्रे
आयुः जनानां अस्मान् नक्षस्व मघऽवन् उप अवसे धुक्षस्व
पिपुषीं इषं ॥ ७ ॥ वयं ते इंद्र स्तोमेभिः विधेम त्वं अस्माकं श-
तऽक्रतो० महि स्यूरं शशयं राधः अहयं प्रस्फलाय नि तोशय
॥ ८ ॥ २५ ॥

॥ ५५ ॥ भूरि इत् इंद्रस्य वीर्यं वि अख्यं अभि आ अयति राधः
ते दस्यवे वृक ॥ १ ॥ शतं श्वेतासः उक्षणाः दिवि तारः न रोचते म-
हा दिवं न तस्तभुः ॥ २ ॥ शतं वेणून् शतं शुनः शतं चर्माणि मू-

अ० ६. अ० ४. व० २९.] ॥ १४५ ॥ [म० ८. अ० ६. सू० ५८.]

तानि शतं मे बल्वजऽस्तुकाः अरुषीणां चतुऽशतं ॥३॥ सुदे-
वाः स्य काखायनाः वयऽवयः विचरन्तः अश्वासः न चक्रमत
॥४॥ आत् इत् साप्स्य चकिरन् न अनूनस्य महि श्रवः श्यावीः
अतिऽध्वसन् पथः चक्षुषा च न संऽनशे ॥५॥ २६॥

॥५६॥ प्रतिते दस्यवे वृक राधः अदर्शि अहयं द्यौः न प्रथिना
शवः ॥१॥ दशं मह्यं पीतऽक्रतः सहस्रा दस्यवे वृकः नित्यात् रायः
अमंहत ॥२॥ शतं मे गर्दभानां शतं ऊर्णाऽवतीनां शतं दासान्
अति स्रजः ॥३॥ तचो' अपि प्र अनीयत् पूतऽक्रतायै विऽअ-
क्ता अश्वाणां इत् न यूथ्या ॥४॥ अचेति अग्निः चिकितुः हव्य-
ऽवाद सः सुमतऽरथः अग्निः शुक्लेण शोचिषा बृहत् सूरः अरो-
चत् दिवि सूर्यः अरोचत् ॥५॥ २७॥

॥५७॥ युवं देवा क्रतुना पूर्व्येण युक्ता रथेन तविषं यजत्रा आ
अगच्छतं नासत्या शचीभिः इदं तृतीयं सर्वनं पिबाथ ॥१॥ युवां
देवाः त्रयः एकादशसः सत्याः सत्यस्य दहशे पुरस्तात् अस्माकं
यज्ञं सर्वनं जुषाणा पातं सोमं अश्विना दीदिऽअग्नी ॥२॥
पनाय्यं तत् अश्विना कृतं वां वृषभः दिवः रजसः पृथिव्याः
सहस्रं शंसाः उत ये गोऽइष्टी सर्वान् इत् तान् उप यात पि-
बथ्यै ॥३॥ अयं वां भागः निऽहितः यजत्रा इमाः गिरः नास-
त्या उप यातं पिबतं सोमं मधुऽमंतं अस्मे' प्र दाश्यांसं अवतं
शचीभिः ॥४॥ २८॥

॥५८॥ यं चतुर्विजः बहुधा कल्पयंतः सऽचेतसः यज्ञं इमं वह-

अ० ६. अ० ४. व० ३२.] ॥ १४६ ॥ [म० ८. अ० ७. सू० ६०.]

ति यः अनुचानः ब्राह्मणः युक्तः आसीत् का स्वित् तत्र यजमान-
नस्य संऽवित् ॥ १ ॥ एकः एव अग्निः बहुधा संऽईद्वः एकः सूर्यः
विश्वं अनु प्रऽभूतः एका एव उषाः सर्वं इदं वि भाति एकं वै इदं
वि बभूव सर्वं ॥ २ ॥ ज्योतिष्मन्तं केतुऽमन्तं चिऽचक्रं सुऽखं रथं सु-
ऽसदं भूरिऽवारं चिचऽमघा यस्य योगे अधिऽज्ज्ञे तं वां हुवे अ-
ति रिक्तं पिबध्वे ॥ ३ ॥ २९ ॥

॥ ५९ ॥ इमानि वां भागऽधेयानि सिंसते इंद्रावरुणा प्र महे
सुतेषु वां यज्ञेऽयज्ञे ह सर्वना भुरण्यथः यत् सुन्वते यजमानाय
शिष्यथः ॥ १ ॥ निऽसिध्वरीः ओषधीः आपः आस्तां इंद्रावरुणा
महिमानं आशत या सिंसतुः रजसः पारे अध्वनः ययोः शत्रुः न-
किः अदेवः ओहते ॥ २ ॥ सत्यं तत् इंद्रावरुणा कृशस्य वां मध्वः ऊर्मिं
दुहते सप्त वाणीः ताभिः दाश्यांसं अवतं शुभः पती यः वां अदब्धः
अभि पाति चित्तिऽभिः ॥ ३ ॥ घृतऽप्रुषः सौम्याः जीरऽदानवः
सप्त स्वसारः सदाने ऋतस्य याः ह वां इंद्रावरुणा घृतऽश्रुतः ता-
भिः धत्तं यजमानाय शिष्यतं ॥ ४ ॥ ३० ॥ अवौ चाम महते सौभगाय
सत्यं त्वेषाभ्यां महिमानं इंद्रियं अस्मान् सु इंद्रावरुणा घृतऽश्रुतः
चिऽभिः साप्तेभिः अवतं शुभः पती ॥ ५ ॥ इंद्रावरुणा यत् ऋषि-
ऽभ्यः मनीषां वाचः मतिं श्रुतं अदत्तं अग्रे यानि स्थानानि अ-
सृजन्त धीराः यज्ञं तन्वानाः तपसा अभि अपश्यं ॥ ६ ॥ इंद्रावरुणा
सौमनसं अहं प्र रायः पोषं यजमानेषु धत्तं प्रऽजां पुष्टिं भूतिं अ-
स्मासु धत्तं दीर्घायुऽत्वायं प्र तिरतं नः आयुः ॥ ७ ॥ ३१ ॥

॥ इति वाल्खिल्यं समाप्तं ॥

॥ ६० ॥ अग्रे आ याहि अग्निऽभिः होतारं त्वा वृणीमहे आ त्वां

अनक्तु प्रऽयता हविष्मती यजिष्ठं बर्हिः आऽसदे ॥ १ ॥ अच्छ हि
 त्वा सहसः सूनो अंगिरः सुचः चरति अध्वरे ऊर्जः नपातं घृत-
 ऽकेशं ईमहे अग्निं यज्ञेषु पूर्य ॥ २ ॥ अग्ने कविः वेधाः असि होता
 पावक यक्ष्यः मद्रः यजिष्ठः अध्वरेषु ईडाः विप्रेभिः श्रुक् मन्म-
 ऽभिः ॥ ३ ॥ अद्रोघं आ वह उशतः यविष्ठ्य देवान् अजस्र वीतये
 अभि प्रयांसि सुऽधिता आ वसो गहि मंदस्व धीतिऽभिः हितः
 ॥ ४ ॥ त्वं इत् सऽप्रथाः असि अग्ने चातः ऋतः कविः त्वां विप्रांसः
 संऽइधान दीदिऽवः आ विवासंति वेधसः ॥ ५ ॥ ३२ ॥ शोचं शो-
 चिष्ठ दीदिहि विशे मयः रास्व स्तोत्रे महान् असि देवानां शर्मन्
 मम संतु सूरयः श्चुऽसहः सुऽअग्रयः ॥ ६ ॥ यथा चित् वृद्धं अतसं
 अग्ने संऽजूर्वसि क्षमि एव दह मिचऽमहः यः अस्मऽधुक् दुऽम-
 न्मा कः च वेनति ॥ ७ ॥ मा नः मर्तीय रिपवे रक्षस्विने मा अघ-
 ऽशंसाय रीरधः असेधत्ऽभिः तरणिऽभिः यविष्ठ्य शिवेभिः पा-
 हि पायुऽभिः ॥ ८ ॥ पाहि नः अग्ने एकया पाहि उत द्वितीयया पा-
 हि गीऽभिः तिसृऽभिः ऊर्जा पते पाहि चतसृऽभिः वसो ॥ ९ ॥
 पाहि विश्वस्मात् रक्षसः अराव्यः प्र स्म वाजेषु नः अव त्वां इत्
 हि नेदिष्ठ देवऽतातये आपि नक्षामहे वृधे ॥ १० ॥ ३३ ॥ आ नः अग्ने
 वयःऽवृधं रयिं पावक शंस्यं रास्व च नः उपऽमाते पुरुऽस्पृहं सु-
 ऽनीती स्वयंशऽतरं ॥ ११ ॥ येन वंसां पृतनासु शर्धतः तरतः
 अर्यः आऽदिशः सः त्वं नः वर्ध प्रयसा शचीऽवसो जिन्व
 धियः वसुऽविदः ॥ १२ ॥ शिशानः वृषभः यथा अग्निः शृगे द-
 विध्वत् तिग्माः अस्य हनवः न प्रतिऽधृषे सुऽजंभः सहसः यहुः
 ॥ १३ ॥ नहि ते अग्ने वृषभ प्रतिऽधृषे जंभासः यत् विऽतिष्ठसे सः
 त्वं नः होतः सुऽहुतं हविः कृधि वंस्व नः वार्या पुरु ॥ १४ ॥ शेषे

अ० ६. अ० ४. व० ३७.] ॥ १४८ ॥ [म० ८. अ० ७. सू० ६१.

वनेषु माचोः संत्वा मर्तीसः इंधते अतंद्रः हव्या वहसि हविः ऽकृतः
 आत् इत् देवेषु राजसि ॥ १५ ॥ ३४ ॥ सप्त होतारः तं इत् ईळते त्वा
 अग्ने सु ऽत्यजं अहयं भिनत्ति अद्रिं तपसा वि शेचिषा प्र अग्ने
 तिष्ठ जनान् अति ॥ १६ ॥ अग्निं ऽअग्निं वः अग्निं ऽगुं हुवेम वृक्त-
 ऽवर्हिषः अग्निं हित ऽप्रयसः शश्वतीषु आ होतारं चर्षणीनां ॥ १७ ॥
 केतेन शर्मेन् सचते सु ऽसामनि अग्ने तुभ्यं चिकित्वा इषण्यया
 नः पुरु ऽरूपं आभर वाजं नेदिष्ठं ऊतये ॥ १८ ॥ अग्ने जरितः वि-
 शपतिः तेपानः देव रक्षसः अप्रोषि ऽवान् गृह ऽपतिः महान्
 असि दिवः पायुः दुरोण ऽयुः ॥ १९ ॥ मा नः रक्षः आ वेशीत् आ-
 घृणि ऽवसो० मा यातुः यातु ऽमावतां परः ऽगव्यूति अनिरां अप
 क्षुधं अग्ने सेध रक्षस्विनः ॥ २० ॥ ३५ ॥

॥ ६१ ॥ उभयं शृण्वन् च नः इंद्रः अर्वाक् इंद्रं वचः सचाच्या
 मघ ऽवा सोम ऽपीतये धिया शविष्ठः आ गमत् ॥ १ ॥ तं हि स्व-
 ऽराजं वृषभं तं ओजसे धिषणे निः ऽततक्षतुः उत उप ऽमानां
 प्रथमः नि सीदसि सोम ऽकामं हिते मनः ॥ २ ॥ आ वृषस्व पुरु-
 ऽवसो० सुतस्य इंद्र अंधसः विद्म हि त्वा हरि ऽवः पृत् ऽसु ससहिं
 अधृष्टं चित् दधृष्टणिं ॥ ३ ॥ अप्रामि ऽसत्य मघ ऽवन् तथा इत् अ-
 सत् इंद्रं क्रत्वा यथा वशः सनेम वाजं तव शिप्रिन् अवसा मक्षु
 चित् यंतः अद्रि ऽवः ॥ ४ ॥ शग्धि ऊं सु शची ऽपते इंद्र विश्वाभिः
 ऊति ऽभिः भगं न हि त्वा यशसं वसु ऽविदं अनु शूर चरामसि
 ॥ ५ ॥ ३६ ॥ प्रौरः अश्वस्य पुरु ऽकृत् गवां असि उत्सः देव हिरण्ययः
 नकिः हि दानं परि ऽमधिषत् त्वे यत् ऽयत् यामि तत् आभर ॥ ६ ॥
 त्वं हि आ इहि चेरवे विदाः भगं वसुत्तये उत व वृषस्व मघ ऽवन्

अ० ६. अ० ४. व० ४०.] ॥ १४९ ॥ [म० ८. अ० ७. सू० ६२.]

गोऽइष्टये उत इन्द्रं अश्वंऽइष्टये ॥ ७ ॥ त्वं पुरु सहस्राणि शतानि च
यूथा दानाय मंहसे आ पुरंऽदरं चकृम विप्रंऽवचसः इन्द्रं गायंतः
अवसे ॥ ८ ॥ अविप्रः वा यत् अविधत् विप्रः वा इन्द्र ते वचः सः प्र
ममंदत् त्वाऽया शतऽक्रतो० प्राचाऽमन्यो० अहंऽसन ॥ ९ ॥ उग्र-
ऽबाहुः मृशऽकृत्वा पुरंऽदरः यदि मे शृण्वन्त हव वसुऽयवः वसु-
ऽपतिं शतऽक्रतुं स्तोमैः इन्द्रं हवामहे ॥ १० ॥ ३७ ॥ न पापासः म-
नामहे न अरायासः न जळहवः यत् इत् नु इन्द्रं वृषणं सचा सुते
सखायं कृण्वामहे ॥ ११ ॥ उग्रं युयुज्म पृतनासु ससहिं चृणऽका-
तिं अदाभ्यं वेदं भूमं चित् सनिता रथिऽतमः वाजिनं यं इत् ऊं
नश्नत् ॥ १२ ॥ यतः इन्द्रं भयामहे ततः नः अभयं कृधि मघऽवन् श-
ग्धि तव तत् नः ऊतिऽभिः वि द्विषः वि मृधः जहि ॥ १३ ॥ त्वं हि
राधःऽपते राधसः महः क्षयस्य असि विधत् तत्वा वयं मघऽवन्
इन्द्रं गिर्वणः सुतऽवतः हवामहे ॥ १४ ॥ इन्द्रः स्पष्ट उत वृचऽहा प-
रःऽपाः नः वरेण्यः सः नः रक्षिषत् चरमंसः मध्यमंसः पश्चात्
पातु नः पुरः ॥ १५ ॥ ३८ ॥ त्वं नः पश्चात् अधरात् उत्तरात् पुरः इन्द्रं
नि पाहि विश्वतः आरे अस्मत् कृणुहि दैव्यं भयं आरे हेतीः अदे-
वीः ॥ १६ ॥ अद्यऽअद्य श्वऽश्वः इन्द्रं चास्व परे च नः विश्वा च नः
जरितृन् सतऽपते अहा दिवा नक्तं च रक्षिषः ॥ १७ ॥ प्रऽभंगी
शूरः मघऽवा तुविऽमघः संऽमिधः वीर्याय कं उभा ते बाहूः
वृषणा शतऽक्रतो० नि या वज्रं मिमिक्षतुः ॥ १८ ॥ ३९ ॥

॥ ६२ ॥ प्रो० अस्मै उपऽस्तुतिं भरत यत् जुजोषति उक्थैः इन्द्र-
स्य माहि नं वयः वर्धेति सोमिनः भद्राः इन्द्रस्य रातयः ॥ १ ॥ अयु-
जः असमः नृऽभिः एकः कृष्टीः अयास्यः पूर्वीः अतिं प्र ववृधे

अ० ६, अ० ४, व० ४२.] ॥ १५० ॥ [म० ८, अ० ७, सू० ६३.

विश्वा जातानि ओजसा भद्राः इंद्रस्य रातयः ॥ २ ॥ अहिनेन चित्
अर्वता जीरऽदानुः सिसासति प्रऽवाच्यं इंद्र तत् तव वीर्याणि
करिष्यतः भद्राः इंद्रस्य रातयः ॥ ३ ॥ आ याहि कृण्वाम ते इंद्र ब्र-
ह्माणि वर्धना येभिः शविष्ठ चाकनः भद्रं इह श्रवस्यते भद्राः इंद्र-
स्य रातयः ॥ ४ ॥ धृषतः चित् धृषत् मनः कृणोषि इंद्र यत् त्वं तीव्रैः
सोमैः सपर्यतः नमःऽभिः प्रतिऽभूषतः भद्राः इंद्रस्य रातयः ॥ ५ ॥
अव चष्टे अचीषमः अवतान्ऽइव मानुषः जुष्टी दक्षस्य सोमि-
नः सखायं कृणुते युजं भद्राः इंद्रस्य रातयः ॥ ६ ॥ ४० ॥ विश्वे ते इंद्र
वीर्यं देवाः अनु क्रतुं ददुः भुवः विश्वस्य गोऽपतिः पुरुऽस्तुत भ-
द्राः इंद्रस्य रातयः ॥ ७ ॥ गृणे तत् इंद्र ते शवः उपऽमं देवऽतातये
यत् हंसि वृचं ओजसा शचीऽपते भद्राः इंद्रस्य रातयः ॥ ८ ॥ सम-
नाऽइव वपुष्यतः कृणवत् मानुषा युगा विदे तत् इंद्रः चेतनं अध-
श्रुतः भद्राः इंद्रस्य रातयः ॥ ९ ॥ उत् जातं इंद्र ते शवः उत् त्वां उत्
तव क्रतुं भूरिऽगो भूरि ववृधुः मघऽवन् तव शर्मणि भद्राः इं-
द्रस्य रातयः ॥ १० ॥ अहं च त्वं च वृत्रऽहन् सं युज्याव सनिऽभ्यः
आ अरातिऽवा चित् अद्रिऽवः अनु नौ शूर मंसते भद्राः इंद्रस्य
रातयः ॥ ११ ॥ सत्यं इत् वै ऊं तं वयं इंद्रं स्तवाम न अनृतं म-
हान् असुन्वतः वधः भूरि ज्योतीषि सुन्वतः भद्राः इंद्रस्य रातयः
॥ १२ ॥ ४१ ॥

॥ ६३ ॥ सः पूर्यः महानां वेनः क्रतुऽभिः आनजे यस्य द्वारा
मनुः पिता देवेषु धियः आनजे ॥ १ ॥ दिवः मानं न उत्सदन् सो-
मंऽपृष्टासः अद्रयः उक्था ब्रह्म च शंस्या ॥ २ ॥ सः विद्वान् अंगि-
रःऽभ्यः इंद्रः गाः अवृणोत् अप स्तुषे तत् अस्य पौंस्यं ॥ ३ ॥ सः प्र-

अ० ६. अ० ४. व० ४५.] ॥ १५१ ॥ [म० ८. अ० ७. सू० ६४.]

तन्ऽथा कविऽवृधः इंद्रः वाकस्य वक्षणिः शिवः अर्केस्य होमनि
 अस्मऽचा गंतु अवसे ॥४॥ आत् ऊं नु ते अनु क्रतुं स्वाहा वरस्य
 यज्यवः श्वा च अर्काः अनूषत इंद्र गोचस्य दावने ॥५॥ इंद्रं विश्वा-
 नि वीर्या कृतानि कर्त्तानि च यं अर्काः अध्वरं विदुः ॥६॥ ४२॥ यत्
 पांचजन्यया विशा इंद्रं घोषाः असृक्षत अस्तृणात् बर्हणा विपः
 अर्यः मानस्य सः क्षयः ॥७॥ इयं ऊं ते अनुऽस्तुतिः चकृषे तानि
 पौंस्या प्र आवः चक्रस्य वर्तनि ॥८॥ अस्य वृष्णः विऽओदने उरु
 क्रमिष्ट जीवसे यवै न पश्वः आ ददे ॥९॥ तत् दधानाः अवस्यवः
 युष्माभिः दक्षऽपितरः स्याम मरुत्वतः वृधे ॥१०॥ बट् ऋत्विषा य
 धाक्षे ऋक्ऽभिः शूर नो नुमः जेषाम इंद्र तया युजा ॥११॥ अस्मे
 रुद्राः मेहना पर्वतासः वृचऽहत्ये भरऽहूतौ सऽजोषाः यः शंसते
 स्तुवते धारि पज्जः इंद्रऽज्येष्टाः अस्मान् अवंतु देवाः ॥१२॥ ४३॥

॥६४॥ उत् त्वा मंदंतु स्तोमाः कृणुष्व राधः अद्रिऽवः अव ब्र-
 ह्मऽद्विषः जहि ॥१॥ पदा पणीन् अराधसः नि बाधस्व महान्
 असि नहि त्वा कः च न प्रति ॥२॥ त्वं ईशिषे सुतानां इंद्र त्वं असु-
 तानां त्वं राजा जनानां ॥३॥ आ इहि प्र इहि क्षयः दिवि आऽघो-
 षन् चर्षणीनां आ उभे पृणासि रोदसी ॥४॥ त्वं चित् पर्वतं गि-
 रि शतऽवतं सहस्रिणं वि स्तोतुऽभ्यः रुरोजिथ ॥५॥ वयं ऊं त्वा
 दिवा सुते वयं नक्तं हवामहे अस्माकं कामं आ पृण ॥६॥ ४४॥ क
 स्यः वृषभः युवा तु विऽयीवः अनानतः ब्रह्मा कः तं सपर्यति ॥७॥
 कस्य स्वित् सवनं वृषा जुजुष्वान् अव गच्छति इंद्रं कः ऊं स्वित्
 आ चके ॥८॥ कं ते दानाः असृक्षत वृचऽहनं कं मुऽवीर्या उक्थे कः
 ऊं स्वित् अंतमः ॥९॥ अयं ते मानुषे जने सोमः पूरुषं सृयते तस्य

अ० ६. अ० ४. व० ४८.] ॥ १५२ ॥ [म० ८. अ० ७. सू० ६६.]

आ इहि प्रद्व पिब ॥१०॥ अयं ते शर्यणाऽवति सुऽसोमायां अधि
प्रियः आर्जीकीये मदिन्ऽतमः ॥११॥ तं अद्य राधसे महे चारं
मदाय घृष्टये आ इहि इं इंद्र द्रव पिब ॥१२॥ ४५ ॥

॥६५॥ यत् इंद्र प्राक् अपाक् उदक् न्यक् वा हूयसे नृऽभिः आ
याहि तूयं आशुऽभिः ॥१॥ यत् वा प्रऽस्रवणे दिवः मादयासे स्वः-
ऽनरे यत् वा समुद्रे अंधसः ॥२॥ आ त्वा गीऽभिः महां उरु हुवे
गांऽइव भोजसे इंद्र सोमस्य पीतये ॥३॥ आ ते इंद्र महिमानं हर-
यः देव ते महः रथे वहंतु बिभ्रतः ॥४॥ इंद्र गृणीषे जुं स्तुषे महान्
उयः ईशानऽकृत् आ इहि नः सुतं पिब ॥५॥ सुतऽवतः त्वा वयं
प्रयस्वतः हवामहे इंद्र नः बर्हिः आऽसदे ॥६॥ ४६ ॥ यत् चित् हि
शश्वतां असि इंद्र साधारणः त्वं तं त्वा वयं हवामहे ॥७॥ इंद्र ते सो-
म्यं मधु अधुस्नन् अद्रिऽभिः नरः जुषाणः इंद्र तत् पिब ॥८॥ वि-
श्वान् अर्यः विपऽचितः अति ख्यः तूयं आ गृहि अस्मे धेहि अ-
वः बृहत् ॥९॥ दाता मे पृषतीनां राजा हिरण्यऽवीनां मा देवाः
मघऽवारिषत् ॥१०॥ सहस्रे पृषतीनां अधि चंद्रं बृहत् पृथु शुक्रं
हिरण्यं आ ददे ॥११॥ नपातः दुऽगहस्य मे सहस्रेण सुऽराधसः
अवः देवेषु अक्रत ॥१२॥ ४७ ॥

॥६६॥ तरऽभिः वः विदत्ऽवसुं इंद्रं सऽबाधः ऊतये बृहत्
गायंतः सुतऽसोमे अध्वरे हुवे भरं न कारिणं ॥१॥ न यं दुधाः वरंते
न स्थिराः मुरः मदे सुऽशिप्रं अंधसः यः आऽहत्यं शशमानाय सु-
न्वते दाता जरिचे उक्थ्यं ॥२॥ यः शुक्रः मृक्षः अश्व्यः यः वा कीजः
हिरण्ययः सः ऊर्वस्य रेजयति अपऽवृतिं इंद्रः गर्भस्य वृत्रऽहा

अ० ६, अ० ४, व० ५१.] ॥ १५३ ॥ [म० ८, अ० ७, सू० ६७.]

॥३॥ निऽखातं चित् यः पुरुऽसंभृतं वसु उत इत् वपति दाशुषे
वज्री सुऽशिप्रः हरिऽअश्वः इत् करत् इन्द्रः ऋत्वा यथा वशत् ॥४॥
यत् ववथं पुरुऽस्तुत पुरा चित् शूर नृणां वयं तत्ते इन्द्र संभराम-
सि यज्ञं उक्थं तुरं वचः ॥५॥ ४८॥ सचा सोमेषु पुरुऽहूत वज्रिऽवः
मदाय द्युक्ष सोमऽपाः त्वं इत् हि ब्रह्मऽकृते काम्यं वसु देष्टः सुन्वते
भुवः ॥६॥ वयं एनं इदा ह्यः अपीपेम इह वज्रिणं तस्मै ऊं अद्य
समना सुतं भर आ नूनं भूषत श्रुते ॥७॥ वृकः चित् अस्य वारणः
उराऽमथिः आ वयुनेषु भूषति सः इमं नः स्तोमं जुजुषाणः आ
गहि इन्द्रं प्रचिचया धिया ॥८॥ कत् ऊं नु अस्य अकृतं इन्द्रस्य अस्ति
पौंस्यं केनो नु कं श्रीमतेन न शुश्रुवे जनुषः परि वृचऽहा ॥९॥
कत् ऊं महीः अधृष्टाः अस्य तविषीः कत् ऊं वृचऽघ्नः अस्तृतं
इन्द्रः विश्वान् बेकऽनारान् अहःऽदृशः उत ऋत्वा पणीन् अभि
॥१०॥ ४९॥ वयं घ ते अपूर्व्या इन्द्रं ब्रह्माणि वृचऽहन पुरुऽतमांसः
पुरुऽहूत वज्रिऽवः भृतिं न प्रभरामसि ॥११॥ पूर्वीः चित् हि ते
तुविऽकूर्मिन आऽशंसः हवते इन्द्र ऊतयः तिरः चित् अर्थः सर्वना
आवसो गहि शविष्ठ श्रुधि मे हव ॥१२॥ वयं घ ते ते इत् ऊं इन्द्र
विप्राः अपि स्मसि नहि त्वत् अन्यः पुरुऽहूत कः च न मघऽवन्
अस्ति मर्दिता ॥१३॥ त्वं नः अस्याः अमते उत क्षुधः अभिऽशस्तेः
अव स्पृधि त्वं नः ऊती तव चिचया धिया शिष्टं शचिष्ठ गातु-
ऽवित् ॥१४॥ सोमः इत् वः सुतः अस्तु कलयः मा बिभीत न अप
इत् एषः ध्वस्मा अयति स्वयं घ एषः अप अयति ॥१५॥ ५०॥

॥६७॥ त्यान् नु क्षत्रियान् अवः आदित्यान् याचिषामहे सु-
ऽमृळीकान् अभिष्टये ॥१॥ मित्रः नः अति अंहतिं वरुणः पर्वत्

अ० ६. अ० ४. व० ५४.] ॥ १५४ ॥ [म० ८. अ० ७. सू० ६७.

अ॒र्य॒मा आ॒दि॒त्यासः॑ यथा॑ वि॒दुः॥२॥ तेषां॑ हि चि॒त्रं उ॒क्थ्यं व॒रु॒थं
अ॒स्ति दा॒श्रुषे॑ आ॒दि॒त्यानां॑ अ॒रं ऽकृ॒ते॥३॥ म॒हि वः म॒हतां॑ अ॒वः
व॒रु॒ण मि॒त्रं अ॒र्ये॑ ऽम॒न् अ॒वांसि॑ आ वृ॒णीम॒हे॥४॥ जी॒वान् नः॑
अ॒भि धे॒त॒न् आ॒दि॒त्यासः॑ पु॒रा ह॒यात् क॒त् ह॒ स्थ ह॒वन् ऽश्रु॒तः॥५॥
॥५१॥ यत् वः आ॒ताय॑ सु॒न्वते॑ व॒रु॒थं अ॒स्ति यत् छ॒दिः तेन॑ नः अ॒-
धि वो॒चत॒ ॥६॥ अ॒स्ति दे॒वाः अ॒होः उ॒रु अ॒स्ति र॒त्नं अ॒ना॒गसः॑
आ॒दि॒त्याः अ॒द्भुत॑ ऽए॒नसः॑ ॥७॥ मा नः से॒तुः सि॒सेत् अ॒यं म॒हे वृ॒-
ण॒क्तु नः॑ परि॑ इ॒ंद्रः इ॒त् हि श्रु॒तः व॒शी ॥८॥ मा नः मृ॒चा रि॒पू॒णां
वृ॒जि॒नानां॑ अ॒वि॒ष्य॒वः दे॒वाः अ॒भि प्र॑ मृ॒क्षत॒ ॥९॥ उ॒त त्वां अ॒दि॒ते
म॒हि अ॒हं दे॒वि उ॒पं ब्रु॒वे सु॑ ऽमृ॒ळी॒कां अ॒भिष्ट॑ये ॥१०॥ ५२॥ प॒षिं
दी॒ने ग॒भी॒रे आ॒ उ॒यं ऽपु॒त्रे जि॒घांस॑तः मा॒किः तो॒कस्य॑ नः रि॒षत्
॥११॥ अ॒नेहः॑ नः उ॒रु॑ ऽव॒जे उ॒रु॒चि वि॒ प्र ऽस॑र्त॒वे कृ॒धि तो॒काय॑
जी॒वसे॑ ॥१२॥ ये मूर्धा॑नः श्लि॒ती॒नां अ॒र्द॒धासः॑ स्व ऽयं श॒सः व्र॒ता
र॒क्ष॑न्ति अ॒दु॒हः ॥१३॥ ते नः आ॒स्रः वृ॒का॒णां आ॒दि॒त्यासः॑ मु॒मोच॑न्त
स्तेनं॑ ब॒ह्वं ऽइ॒व अ॒दि॒ते ॥१४॥ अपो॑ सु नः इ॒यं श॒रुः आ॒दि॒त्याः अप॑
दुः ऽम॒तिः अ॒स्मत् ए॒तु अ॒ज॑मु॒षी ॥१५॥ ५३॥ श॒श्व॑त् हि वः सु॒दा॒-
न॒वः आ॒दि॒त्याः ऊ॒ति ऽभिः॑ व॒यं पु॒रा नू॒नं बु॒भु॒ज्महे॑ ॥१६॥ श॒श्व॑न्तं
हि प्र॒ ऽचे॒त॒सः प्र॒ति ऽय॑न्तं चि॒त् ए॒नसः॑ दे॒वाः कृ॒णु॒थ जी॒वसे॑ ॥१७॥
तत् सु नः न॒व्यं स॒न्यसे॑ आ॒दि॒त्याः यत् मु॒मोच॑न्ति ब॒न्धात् ब॒ह्वं ऽइ॒व
अ॒दि॒ते ॥१८॥ न अ॒स्माकं॑ अ॒स्ति तत् तरः॑ आ॒दि॒त्यासः॑ अ॒ति ऽस्क॑र्दे
यू॒यं अ॒स्मभ्य॑ मृ॒ळत॒ ॥१९॥ मा नः हे॒तिः वि॒वस्व॑तः आ॒दि॒त्याः
कृ॒चि॒मा श॒रुः पु॒रा नु॑ ज॒रसः॑ व॒धीत् ॥२०॥ वि सु॒ द्वेषः॑ वि अ॒-
ह॒तिं आ॒दि॒त्यासः॑ वि सं॒ ऽहि॑तं वि॒ष्वक् वि॒ बृ॒हत् र॒पः ॥२१॥
॥ ५४ ॥ ४ ॥

॥६८॥ आ त्वा रथं यथा ऊतये सुन्नाय वर्तयामसि तुविऽकूर्मि
 ऋतिऽसहै इन्द्र शविष्ठ सत्ऽपते ॥१॥ तुविऽश्रुष्म तुविऽऋतो
 शचीऽवः विश्वया मते आ पप्राथ महिऽत्वना ॥२॥ यस्य ते म-
 हिना महः परि ज्मायंतं इयतुः हस्ता वज्रं हिरण्ययं ॥३॥ विश्वा-
 नरस्य वः पतिं अनानतस्य शवसः एवैः च चर्षणीनां ऊती हुवे
 रथानां ॥४॥ अभिष्टये सदाऽवृधं स्वःऽमीळहेषु यं नरः नाना ह-
 वंते ऊतये ॥५॥१॥ परःऽमाचं ऋचीषमं इन्द्र उयं सुऽराधसं ईशानं
 चित् वसूनां ॥६॥ तंऽतं इत् राधसे महे इन्द्र चोदामि पीतये यः
 पूर्था अनुऽस्तुतिं ईशे कृष्टीनां नृतुः ॥७॥ न यस्य ते श्वसान स-
 ख्यं आनंशं मर्त्यैः न किं शवांसि ते न शत ॥८॥ त्वाऽऊतासः त्वा
 युजा अपऽसु सूर्ये महत् धनं जयेम पृत्ऽसु वज्रिऽवः ॥९॥ तं त्वा
 यज्ञेभिः ईमहे तं गीऽभिः गिर्वणऽतम इन्द्र यथा चित् आविथ
 वाजेषु पुरुऽमाय्य ॥१०॥२॥ यस्य ते स्वादु सख्यं स्वाद्वी प्रऽनीतिः
 अद्रिऽवः यज्ञः वितंतसाय्यः ॥११॥ उरु नः तन्वे तने उरु क्षयाय
 नः कृधि उरु नः यंधि जीवसे ॥१२॥ उरु नृऽभ्यः उरु गवे उरु र-
 थाय पंथा देवऽवीतिं मनामहे ॥१३॥ उप मा षट् द्वाऽद्वा नरः
 सोमस्य हर्षा तिष्ठति स्वादुऽरातयः ॥१४॥ ऋजौ इन्द्रोते आ ददे
 हरीं ऋक्षस्य सूनवि आश्वऽमेधस्य रोहिता ॥१५॥३॥ सुऽर-
 थान् आतिथिऽग्वे सुऽअभीपून् आर्क्षे आश्वऽमेधे सुऽपेशसः
 ॥१६॥ षट् अश्वान् आतिथिऽग्वे इन्द्रोते वधूऽमतः सचा पूत-
 ऽऋतौ सनं ॥१७॥ आ एषु चेतत् वृषणऽवती अंतः ऋजेषु अ-
 रूषी सुऽअभीपुः कशऽवती ॥१८॥ न युष्मे वाजऽबंधवः नि-
 नित्सुः च न मर्त्यैः अवद्यं अधि दीधरत् ॥१९॥४॥

॥ ६९ ॥ प्रऽप्र वः चिऽस्तुभं इषं मंदत् वीराय इंदवे धिया वः
मेधऽसांतये पुरंऽध्या आ विवासति ॥ १ ॥ नदं वः ओदतीनां नदं
यoyुवतीनां पतिं वः अघ्यानां धेनूनां इषुध्यसि ॥ २ ॥ ताः अस्य
सूदंऽदोहसः सोमं श्रीणति पृथ्वयः जन्मन् देवानां विशः त्रिषु
आ रोचने दिवः ॥ ३ ॥ अभि प्र गोऽपतिं गिरा इंद्रं अर्चं यथा विदे
सूनुं सत्यस्य सत्ऽपतिं ॥ ४ ॥ आ हरयः समृजिरे अरुषीः अधि
बहिषि यत्र अभि संऽनवामहे ॥ ५ ॥ ५ ॥ इंद्राय गावः आऽशिरं
दुदुहे वज्रिणे मधु यत् सीं उपऽहूरे विदत् ॥ ६ ॥ उत् यत् ब्रध्नस्य
विष्टपं गृहं इंद्रः च गन्वहि मध्वः पीत्वा सचेवहि त्रिः सप्त सख्युः
पदे ॥ ७ ॥ अर्चत प्र अर्चत प्रियंऽमेधासः अर्चत अर्चत पुत्रकाः
उत् पुरं मधुष्णु अर्चत ॥ ८ ॥ अव स्वराति गर्गैरः गोधा परिसनि-
स्वनत् पिंगा परि चनिस्कदत् इंद्राय ब्रह्म उत्ऽयतं ॥ ९ ॥ आ यत्
पतति अन्यः सुऽदुर्घाः अनपऽस्फुरः अपऽस्फुरं गृभायत् सोमं
इंद्राय पातवे ॥ १० ॥ ६ ॥ अपात् इंद्रः अपात् अग्निः विश्वे देवाः
अमत्सत वरुणः इत् इह क्षयत् तं आपः अभि अनूषत् वत्सं सं-
शिष्वरीऽइव ॥ ११ ॥ सुऽदेवः असि वरुण यस्य ते सप्त सिधवः
अनुऽक्षरंति काकुदं सूर्यं सुषिरांऽइव ॥ १२ ॥ यः व्यतीन् अफा-
णयत् सुऽयुक्तान् उप दाश्रुषे तक्कः नेता तत् इत् वपुः उपऽमा
यः अमुच्यत ॥ १३ ॥ अति इत् ऊं शक्रः ओहते इंद्रः विश्वाः अति
द्विषः भिनत् कनीनः ओदनं पच्यमानं परः गिरा ॥ १४ ॥ अर्भकः
न कुमारकः अधि तिष्ठत् नवं रथं सः पक्षत् महिषं मृगं पिचे
माचे विभुऽक्रतुं ॥ १५ ॥ आ तु सुऽशिप्र दंऽपते रथं तिष्ठ हिरण्ययं
अध द्युक्षं सचेवहि सहस्रं पादं अरुषं स्वस्तिऽगां अनेहसं ॥ १६ ॥
तं घ इ इत्था नमस्विनः उप स्वऽराजं आसते अर्थे चित् अस्य

अ० ६. अ० ५. व० १०.] ॥ १५७ ॥ [म० ८. अ० ८. सू० ७०.]

सुधितं यत् एतवे आऽवर्तयति दावने ॥ १७ ॥ अनु प्रत्नस्य ओ-
कसः प्रियऽमेधासः एषां पूर्वा अनु प्रऽयति वृक्तऽबर्हिषः हि-
तऽप्रयसः आशत ॥ १८ ॥ ७ ॥ ७ ॥

॥ ७० ॥ यः राजा चर्षणीनां याता रथेभिः अग्निऽगुः विश्वासां
तरुता पृतनानां ज्येष्ठः यः वृचऽहा गृणे ॥ १ ॥ इंद्रं तं शुभं पुरुऽह-
न्मन् अवसे यस्य द्विता विऽधर्तरि हस्ताय वज्रः प्रति धायि दर्श-
तः महः दिवे न सूर्यः ॥ २ ॥ न किं तं कर्मणा न शत यः चकार स-
दाऽवृधं इंद्रं न यज्ञैः विश्वऽगूर्तिं ऋभ्वसं अधृष्टं धृष्णऽओजसं ॥ ३ ॥
अषाढं उयं पृतनासु ससहिं यस्मिन् मही उरुऽजयः संधेन-
वः जायमाने अनोनवुः द्यावः क्षामः अनोनवुः ॥ ४ ॥ यत् द्यावः
इंद्रं ते शतं शतं भूमीः उत स्युः न त्वा वज्रिन् सहस्रं सूर्याः अनु न
जातं अष्ट रोदसी ॥ ५ ॥ ८ ॥ आ पप्राथ महिना वृषण्या वृषन् वि-
श्वा श्विष्ट श्वसा अस्मान् अव मघऽवन् गोऽमति व्रजे वज्रिन्
चित्राभिः ऊतिऽभिः ॥ ६ ॥ न सीं अदेवः आपत् इषं दीर्घऽआयो०
मर्त्यैः एतऽग्वा चित् यः एतशा युयोजते हरी इंद्रः युयोजते ॥ ७ ॥
तं वः महः महार्यं इंद्रं दानाय सक्षणिं यः गाधेषु यः आऽअरणेषु
हव्यः वाजेषु अस्ति हव्यः ॥ ८ ॥ उत ऊं सु नः वसो महे मृशस्व शूर
राधसे उत ऊं सु मही मघऽवन् मघत्तये उत इंद्र अवसे महे ॥ ९ ॥
त्वं नः इंद्र ऋतऽयुः त्वाऽनिदः नि तृपसि मध्ये वसिष्ठ तु विऽनृम्णा
ऊर्वीः नि दासं शिञ्जथः हव्यैः ॥ १० ॥ १० ॥ अन्यऽवतं अमानुषं अ-
यज्वानं अदेवऽयुं अव स्वः सखा दुधुवीत पर्वतः सुऽघ्नाय दस्युं
पर्वतः ॥ ११ ॥ त्वं नः इंद्र आसां हस्ते श्विष्ट दावने धानानां न सं
गृभाय अस्मऽयुः द्विः सं गृभाय अस्मऽयुः ॥ १२ ॥ सखायः ऋतुं इ-

अ० ६. अ० ५. व० १३.] ॥ १५८ ॥ [म० ८. अ० ८. सू० ७१.

च्छत कथा राधाम शरस्य उपऽस्तुतिं भोजः सूरिः यः अहंयः
॥१३॥ भूरिऽभिः समह चृषिऽभिः बर्हिष्मत्ऽभिः स्तविष्यसे
यत् इत्थं एकंऽएकं इत् शरं वत्सान् पराऽददः ॥१४॥ कर्णंऽगृह्य
मघऽवां शौरिऽदेव्यः वत्सं नः चिऽभ्यः आ अनयत् अजां सूरिः
न धातवे ॥ १५ ॥ १० ॥

॥७१॥ त्वं नः अग्ने महःऽभिः पाहि विश्वस्याः अरातिः उत द्वि-
षः मर्त्यस्य ॥१॥ नहि मन्युः पौरुषेयः ईशे हि वः प्रियऽजात् त्वं
इत् असि क्षपाऽवान् ॥२॥ सः नः विश्वेभिः देवेभिः ऊर्जैः नपात्
भद्रंऽशोचे रयिं देहि विश्वऽवारं ॥३॥ न तं अग्ने अरातयः मर्ते यु-
वंत रायः यं चार्यसे दास्यांसं ॥४॥ यं त्वं विप्र मेघऽसातौ अग्ने हि-
नोषि धनाय सः तव ऊती गोषु गन्ता ॥५॥ ११ ॥ त्वं रयिं पुरुऽवीरं
अग्ने दाशुषे मर्तीय प्र नः नय वस्यः अच्छ ॥६॥ उरुष्य नः मा परा
दाः अघऽयते जातऽवेदः दुःऽआध्ये मर्तीय ॥७॥ अग्ने माकिः ते
देवस्य रातिं अदेवः युयोत् त्वं ईशिषे वसूनां ॥८॥ सः नः वस्वः
उप मासि ऊर्जैः नपात् माहिनस्य सखे वसो जरितुऽभ्यः ॥९॥
अच्छ नः शौरिऽशोचिषं गिरं यंतु दर्शत अच्छ यज्ञासं नमसा पु-
रुऽवसुं पुरुऽप्रशस्तं ऊतये ॥१०॥ १२ ॥ अग्निं सूनुं सहसः जातऽवे-
दसं दानाय वार्याणां द्विता यः भूत् अमृतः मर्त्येषु आ होता मं-
द्रऽतमः विशि ॥११॥ अग्निं वः देवऽयज्यया अग्निं प्रऽयति अध्वरे
अग्निं धीषु प्रथमं अग्निं अर्वेति अग्निं क्षैचाय साधसे ॥१२॥ अग्निः
इषां सख्ये ददातु नः ईशे यः वार्याणां अग्निं तोकेतनये शश्वत् ई-
महे वसुं संतं तनूऽपां ॥१३॥ अग्निं ईक्षिष्व अवसे गाथाभिः शी-
रऽशोचिषं अग्निं राये पुरुऽमीळ्ह श्रुतं नरः अग्निं सुऽदीतये

अ० ६, अ० ५, व० ११.] ॥ १५९ ॥ [म० ८, अ० ८, सू० १२.

हृदिः॥१४॥ अग्निं द्वेषः योतवैनः गृणीमसि अग्निं शं योः च दातवै
विश्वामु विश्वु अविताऽइव हव्यः भुवत् वस्तुः ऋषूणां॥१५॥१३॥

॥१२॥ हविः कृणुध्वं आ गमत् अध्वर्युः वनते पुनः विद्वान्
अस्य प्रऽशासनं ॥१॥ नि तिग्मं अभि अंशुं सीदत् होता मनौ
अधि जुषाणः अस्य सख्यं ॥२॥ अंतः इच्छति तं जने रुद्रं परः म-
नीषया गृभ्णंति जिह्वायां ससं ॥३॥ जामि अतीतपे धनुः वयः-
ऽधाः अरुहत् वनं हृषदं जिह्वायां आ अवधीत् ॥४॥ चरन् वत्सः
रुशन् इह निऽदातारं न विंदते वेति स्तोतवे अंब्यं ॥५॥१४॥ उतो
नु अस्य यत् महत् अश्वऽवत् योजनं बृहत् दामा रथस्य दहंशे ॥६॥
दुहंति सप्त एकां उपं द्वा पंच सृजतः तीर्थे सिंधोः अधि स्वरे ॥७॥
आ दशऽभिः विवस्वतः इंद्रः कोशं अचुच्यवीत् खेदया त्रिऽवृतां
दिवः ॥८॥ परि त्रिऽधातुः अध्वरं जूणिः एति नवीयसी मध्वा हो-
तारः अंजते ॥९॥ सिंचंति नमसा अवतं उच्चाऽचक्रं परिऽज्मानं
नीचीनऽवारं अक्षितं ॥१०॥१५॥ अभिऽआरं इत् अद्रयः नि-
ऽसिक्तं पुष्करे मधु अवतस्य विऽसर्जने ॥११॥ गावः उपं अवत
अवतं मही यज्ञस्य रप्सुदा उभा कर्णी हिरण्यया ॥१२॥ आ सुते
सिंचत अयं रोदस्योः अभिऽअयं रसा दधीत् वृषभं ॥१३॥ ते
जानत स्वं ओक्थं सं वत्सासः न मातुऽभिः मिथः न संत जामि-
ऽभिः ॥१४॥ उपं स्रक्तेषु वप्संतः कृण्वते धरुणं दिवि इंद्रं अग्रा न-
मः स्वः ॥१५॥१६॥ अधुक्षत् पिपुषी इषं जज्ञं सप्तऽपदीं अरिः
सूर्यस्य सप्त रश्मिऽभिः ॥१६॥ सोमस्य मित्रावरुणा उतऽइता
सूरं आ ददे तत् आतुरस्य भेषजं ॥१७॥ उतो नु अस्य यत् पदं ह-
यंतस्य निऽधान्यं परि द्यां जिह्वायां अतनत् ॥१८॥१७॥

अ० ६. अ० ५. व० २९.] ॥ १६० ॥ [म० ८. अ० ८. सू० ७४.

॥ ७३ ॥ उत् ईराथां ऋतुऽयते युंजाथां अश्विना रथं अंति सत्
भूतु वां अवं ॥ १ ॥ निऽमिषः चित् जवीयसा रथेन आ यातं अ-
श्विना अंति सत् भूतु वां अवं ॥ २ ॥ उप स्तृणीतं अत्रये हिमेन घ-
र्मे अश्विना अंति सत् भूतु वां अवं ॥ ३ ॥ कुहं स्थः कुहं जग्मयुः कुहं
श्येनाऽइव पेत्तयुः अंति सत् भूतु वां अवं ॥ ४ ॥ यत् अद्य कर्हि
कर्हि चित् शुश्रुयातं इमं हवं अंति सत् भूतु वां अवं ॥ ५ ॥ १८ ॥
अश्विना यामऽहूतमा नेदिष्ठं यामि आप्यं अंति सत् भूतु वां अवं
॥ ६ ॥ अवैतं अत्रये गृहं कृणुतं युवं अश्विना अंति सत् भूतु वां अ-
वं ॥ ७ ॥ वरेथे अग्निं आऽतपः वदते वल्गु अत्रये अंति सत् भूतु
वां अवं ॥ ८ ॥ प्र सप्तऽवधिः आऽशसा धारां अग्नेः अशायत अं-
ति सत् भूतु वां अवं ॥ ९ ॥ इह आ गतं वृषणऽवसूं ऋणुतं मे इमं
हवं अंति सत् भूतु वां अवं ॥ १० ॥ १९ ॥ किं इदं वां पुराणऽवत् ज-
रतोऽइव शस्यते अंति सत् भूतु वां अवं ॥ ११ ॥ समानं वां स-
ऽजात्यं समानः बंधुः अश्विना अंति सत् भूतु वां अवं ॥ १२ ॥ यः
वां रजांसि अश्विना रथः विऽयाति रोदसी अंति सत् भूतु वां
अवं ॥ १३ ॥ आ नः गव्येभिः अश्वैः सहस्रैः उप गच्छतं अंति सत्
भूतु वां अवं ॥ १४ ॥ मा नः गव्येभिः अश्वैः सहस्रेभिः अति ख्यतं
अंति सत् भूतु वां अवं ॥ १५ ॥ अरुणऽप्सुः उषाः अभूत् अकः
ज्योतिः ऋतुऽवरी अंति सत् भूतु वां अवं ॥ १६ ॥ अश्विना सु
विऽचाकशत् वृक्षं परं शुमान्ऽइव अंति सत् भूतु वां अवं ॥ १७ ॥
पुरं न धृणो आ रुज कृणया बाधितः विशा अंति सत् भूतु वां
अवं ॥ १८ ॥ २० ॥

॥ ७४ ॥ विशऽविशः वः अतिथिं वाजऽयंतः पुरुऽप्रियं अ-

अ० ६. अ० ५. व० २४.] ॥ १६१ ॥ [म० ८. अ० ८. सू० ७५.]

मिं वः दुर्ध्वं वचः स्तुषे शूषस्य मन्मऽभिः ॥१॥ यं जनांसः हवि-
ष्मन्तः मिचं न सूर्यिः ऽआसुतिं प्रऽशंसन्ति प्रशस्तिऽभिः ॥२॥ प-
न्यांसं जातऽवेदसं यः देवऽताति उत्तऽयता हव्यानि ऐरयत् द्वि-
॥३॥ आ अगन्म वृचहन्तमं ज्येष्ठं अग्निं आनवं यस्य श्रुतवीं
वृहन् आर्क्षः अनीकै एधते ॥४॥ अमृतं जातऽवेदसं तिरः तमां-
सि दर्शतं घृतऽआहवनं ईड्यं ॥५॥ २१॥ सऽबाधः यं जनाः इमे
अग्निं हव्येभिः ईकृते जुहानासः यतऽसुचः ॥६॥ इयं ते नव्यसी
मतिः अग्ने अधायि अस्मत् आ मद्रं सुऽजात सुऽक्रतो० अमूर
दस्म अतिथे ॥७॥ सा ते अग्ने शंसतामा च निष्ठाभवतु प्रिया तया
वर्धस्व सुऽस्तुतः ॥८॥ सा द्युमैः द्युमिनीं बृहत् उपऽउप श्रवसि
श्रवः दधीत वृचऽतूर्यं ॥९॥ अश्वं इत् गां रथऽप्रां त्वेषं इंद्रं न सत्-
ऽपतिं यस्य श्रवांसि तूर्वेथ पन्यं ऽपन्यं च कृष्टयः ॥१०॥ २२॥ यं त्वा
गोपवनः गिरा च निष्ठत् अग्ने अंगिरः सः पावक श्रुधि हवं ॥११॥
यं त्वा जनांसः ईकृते सऽबाधः वाजऽसातये सः बोधि वृचऽतूर्यं
॥१२॥ अहं हुवानः आर्क्षे श्रुतवीं णि मद्रऽच्युति शर्धासिऽइव स्तु-
काऽविनां मृक्षा शीर्षा चतुर्णां ॥१३॥ मां चत्वारः आशवः शवि-
ष्ठस्य द्रविन्नवः सुऽरथांसः अभि प्रयः वक्षन् वयः न तुग्यं ॥१४॥
सत्यं इत् त्वा महेऽनदि परुणि अवदेदिशं न ई आपः अश्वऽदा-
तरः शविष्ठात् अस्ति मर्यः ॥१५॥ २३॥

॥७५॥ युष्ट्व हि देवऽहूतमान् अश्वान् अग्ने रथीऽइव नि हो-
ता पूर्यः सद्रः ॥१॥ उत नः देव देवान् अर्च्छ वोचः विदुऽतरः
श्रत् विश्वा वार्या कृधि ॥२॥ त्वं ह यत् यविष्ठ्य सहसः सूनो आ-
ऽहुत् ऋतऽवा यज्ञियः भुवः ॥३॥ अयं अग्निः सहस्रिणः वाजस्य

अ० ६. अ० ५. व० २८.] ॥ १६२ ॥ [म० ८. अ० ८. सू० ७६.

श॒तिनः पतिः मूर्धा क॒विः र॒यीणां ॥ ४ ॥ तं ने॒मिं ऋ॒भवं य॒था आ
न॒मस्व॒ सह॑तिऽभिः नेदी॒यः य॒ज्ञं अ॒गिरः ॥ ५ ॥ २४ ॥ तस्मै नूनं अ॒-
भिऽद्य॒वे वा॒चा विऽरू॒प॒ नित्य॑या वृ॒ष्णे चो॒दस्व॒ सुऽस्तुतिं ॥ ६ ॥ कं
जं स्वि॒त् अ॒स्य से॒नया अ॒ग्नेः अ॒पाकऽचक्ष॑सः प॒णिं गो॒षु स्तरा॑-
महे ॥ ७ ॥ मा नः दे॒वानां॑ वि॒शः प्र॒ज्ञातीः ऽइ॒व उ॒स्राः कृ॒शं न हा॒सुः
अ॒घ्नाः ॥ ८ ॥ मा नः स॒मस्य॒ दुऽऽथः परि॒ऽद्वेष॑सः अ॒ह॒तिः ऊ॒र्मिः
न ना॒वं आ व॒धीत् ॥ ९ ॥ नमः ते अ॒ग्ने ओज॑से गृ॒णंति॑ दे॒व कृ॒ष्टयः
अ॒मैः अ॒मिचं॑ अ॒र्दय॑ ॥ १० ॥ २५ ॥ कु॒वित् सु॒नः गोऽइ॒ष्टये अ॒ग्ने सं-
ऽवे॒षिषः॑ र॒यिं उरु॑ऽकृ॒त् उरु॒ नः कृ॒धि ॥ ११ ॥ मा नः अ॒स्मिन् म॒-
हा॒ऽधने॒ परा॑ व॒क् भ्रा॒तृभृ॒त् यथा॑ सं॒ऽवर्गे॑ सं॒ रयि॑ज॒य ॥ १२ ॥ अ॒न्यं
अ॒स्मत् भि॒यै इ॒यं अ॒ग्ने सि॑सं॒क्तु दु॒च्छुना॑ व॒र्ध नः॒ अम॑ऽवत् श॒वः
॥ १३ ॥ यस्य॑ अ॒जुष॑त् न॒मस्वि॒नः श॒मी अ॒दुःऽम॒खस्य॑ वा तं घ॒ इत्
अ॒ग्निः वृ॒धा अ॒वति॑ ॥ १४ ॥ पर॑स्याः अ॒धि सं॒ऽवतः॑ अ॒वरान्॑ अ॒भि
आ॒तर॒ यच॑ अ॒हं अ॒स्मि तान्॑ अ॒व ॥ १५ ॥ वि॒द्म हि ते॒ पुरा॑ व॒यं अ॒ग्ने
पि॒तुः यथा॑ अ॒वसः॑ अ॒ध ते॒ सु॒खं इ॒महे ॥ १६ ॥ २६ ॥

॥ ७६ ॥ इ॒मं नु मा॒यिनै॑ हु॒वे इ॒ंद्रं ई॒शानं॑ ओज॑सा म॒रुत्व॑तं न वृ॒-
ज॑से ॥ १ ॥ अ॒यं इ॒ंद्रः म॒रुत् ऽस॑खा वि वृ॒चस्य॑ अ॒भि॒न॒त् शि॒रः व॒ज्रेण॑
श॒तऽप॒र्वणा॑ ॥ २ ॥ व॒वृ॒धा नः॑ म॒रुत् ऽस॑खा इ॒ंद्रः वि वृ॒चं ऐ॒रय॑त् सू॒-
ज॒न् स॒मुद्रि॑याः अ॒पः ॥ ३ ॥ अ॒यं ह॒ येन॑ वै इ॒ंद्रं स्वः॑ म॒रुत्व॑ता जि॒तं
इ॒ंद्रेण॑ सोम॑ऽपी॒तये॑ ॥ ४ ॥ म॒रुत्व॑तं ऋ॒जीषि॑णं ओज॑स्व॒तं विऽर॒-
प्ति॒नं इ॒ंद्रं गीः॑ ऽभिः ह॒वामहे॑ ॥ ५ ॥ इ॒ंद्रं प्र॒त्नेन॑ म॒न्म॒ना म॒रुत्व॑तं ह॒-
वा॒महे॑ अ॒स्य सोम॑स्य पी॒तये॑ ॥ ६ ॥ २७ ॥ म॒रुत्वान्॑ इ॒ंद्र मी॒ढुः पि॒ब
सोम॑ श॒तऽऋ॒तो॒ अ॒स्मिन् य॒ज्ञे पुरु॑ऽस्तुत् ॥ ७ ॥ तुभ्य॑ इ॒त् इ॒ंद्र म॒-

अ० ६. अ० ५. व० ३९.] ॥ १६३ ॥ [म० ८. अ० ८. सू० ७८.]

रुन्ते सुताः सोमांसः अद्रिऽवः हृदा हूयन्ते उक्थिनः ॥ ८ ॥ पिब
इत् इद्रं मरुत्संखा सुतं सोमं दिविष्टिषु वज्रं शिशानः ओजसा
॥ ९ ॥ उत्तिष्ठन् ओजसा सह पीत्वा शिमे' अवेपयः सोमं इद्रं
चमू' सुतं ॥ १० ॥ अनु त्वा रोदसी' उभे' ऋक्षमाणं अकृपेतां इद्रं
यत् दस्युऽहा अभवः ॥ ११ ॥ वाचं अष्टाऽपदीं अहं नवऽसक्तिं
चतुऽस्पृशं इद्रात् परितन्वं ममे ॥ १२ ॥ २८ ॥

॥ १११ ॥ जज्ञानः नु शतऽक्रतुः वि पृच्छत् इति मातरं के उयाः
के ह शृण्विरे ॥ १ ॥ आत् ई शवसी अब्रवीत् और्णऽवाभं अही शुर्वं
ते पुत्र संतु निःऽतुरः ॥ २ ॥ सं इत् तान् वृचऽहा अखिदत् खे अ-
रान्ऽइव खेदया प्रऽवृद्धः दस्युऽहा अभवत् ॥ ३ ॥ एकया प्रति-
ऽधा अपिबत् साकं सरांसि चिंशतं इद्रंः सोमस्य काणुका ॥ ४ ॥
अभिगंधर्वं अतृणत् अबुधेषु रजःऽसु आ इद्रंः ब्रह्मऽभ्यः इत् वृधे
॥ ५ ॥ २९ ॥ निः अविध्यत् गिरिऽभ्यः आ धारयत् पक्वं ओदनं इद्रंः
बुंदं सुऽआततं ॥ ६ ॥ शतऽब्रध्नः इषुः तव सहस्रऽपर्णः एकः इत्
यं इद्रं चकृषे युजै ॥ ७ ॥ तेन स्तोतुऽभ्यः आ भर नृऽभ्यः नारिऽभ्यः
अत्तवे सद्यः जातः चतुऽस्थिर ॥ ८ ॥ एता च्यौत्नानि ते कृता व-
षिष्ठानि परीणसा हृदा वीक्रु आधारयः ॥ ९ ॥ विश्वा इत् ता विष्णुः
आ अभरत् उरुऽक्रमः त्वाऽइषितः शतं महिषान् क्षीरऽपाकं
ओदनं वराहं इद्रंः एमुषं ॥ १० ॥ तुविऽक्षं ते सुऽकृतं सुऽमयं धनुः
साधुः बुंदः हिरण्ययः उभा ते बाहू रण्या सुऽसैस्कृता चतुऽपे
चित् चतुऽवृधा ॥ ११ ॥ ३० ॥

॥ १८ ॥ पुरोऽकाशं नः अंधसः इद्रं सहस्रं आ भर शता च शूर

अ० ६. अ० ५. व० ३४.] ॥ १६४ ॥ [म० ८. अ० ८. सू० ७९.

गोनां ॥ १ ॥ आ नः भर विऽअंजनं गां अश्वं अभिऽअंजनं सचा
मना हिरण्यया ॥ २ ॥ उत नः कर्णंऽशोभना पुच्छणि धृष्णो आ
भर त्वं हि शृण्विषे वसो ॥ ३ ॥ नकीं वृधीकः इंद्र ते न सुऽसाः न
सुऽदाः उत न अन्यः त्वत् शूर वाघतः ॥ ४ ॥ नकीं इंद्रः निऽकर्तवे
न शक्रः परिऽशक्तवे विश्वं शृणोति पश्यति ॥ ५ ॥ ३१ ॥ सः मन्युं
मन्यानां अदब्धः नि चिकीषते पुरा निदः चिकीषते ॥ ६ ॥ ऋत्वं
इत् पूर्णं उदरं तुरस्य अस्ति विधतः वृत्रऽघ्नः सोमऽपावः ॥ ७ ॥ त्वं
वसूनि संऽगता विश्वा च सोम सौभगा सुऽदातु अपरिऽहृता ॥ ८ ॥
त्वां इत् यवऽयुः मर्म कामः गव्युः हिरण्यऽयुः त्वां अश्वऽयुः आ
ईषते ॥ ९ ॥ तव इत् इंद्र अहं आऽशसा हस्ते दावं च न आ ददे दिन-
स्य वा मघऽवन् संऽभृतस्य वा पूधिं यवस्य काशिना ॥ १० ॥ ३२ ॥

॥ ७९ ॥ अयं कृत्नुः अगृभीतः विश्वऽजित् उतऽभित् इत् सोमः
ऋषिः विप्रः काव्येन ॥ १ ॥ अभि ऊर्णोति यत् नमं भिषक्ति विश्वं
यत् तुरं प्र ई अंधः ख्यत् निः श्रोणः भूत् ॥ २ ॥ त्वं सोम तनूकृत्ऽभ्यः
द्वेषऽभ्यः अन्यऽकृतेभ्यः उरु यन्ता असि वरूथं ॥ ३ ॥ त्वं चिती तव
दक्षैः दिवः आ पृथिव्याः ऋजीषिन् यावीः अघस्य चित् द्वेषः
॥ ४ ॥ अर्थिनः यन्ति च इत् अर्थं गच्छान् इत् ददुषः रातिं ववृज्युः
तृथतः कामै ॥ ५ ॥ ३३ ॥ विदत् यत् पूर्व्यं नष्टं उत ई ऋत्ऽयुं ईरयत्
प्र ई आयुः तारीत् अतीर्णं ॥ ६ ॥ सुऽशेवः नः मृच्छयाकुः अहम-
ऽक्रतुः अवातः भव नः सोम शंहदे ॥ ७ ॥ मा नः सोम सं वीविजः
मा वि बीभिषथाः राजन् मा नः हादिं त्विषा वधीः ॥ ८ ॥ अव यत्
स्वे सधऽस्थे देवानां दुऽमृतीः ईक्षे राजन् अप द्विषः सेध मीढुः
अप सिधः सेध ॥ ९ ॥ ३४ ॥

॥ ८० ॥ नहि अन्यं बळा अकरं मडितारं शतऽऋतो० त्वं नः
 इंद्र मृळय ॥ १ ॥ यः नः शश्वत् पुरा आविथ्य अमृधः वाजऽसातये
 सः त्वं नः इंद्र मृळय ॥ २ ॥ किं अंग रघऽचोदनः सुन्वानस्य अविता
 इत् असि कुवित् सु इंद्र नः शकः ॥ ३ ॥ इंद्र प्र नः रथं अव पश्चात्
 चित् संतं अद्रिऽवः पुरस्तात् एनं मे कृधि ॥ ४ ॥ हंतो नु किं आ-
 ससे प्रथमं नः रथं कृधि उपऽमं वाजऽयु अवः ॥ ५ ॥ ३५ ॥ अव नः
 वाजऽयु रथं सुऽकरं ते किं इत् परि अस्मान् सुजिग्युषः कृधि ॥ ६ ॥
 इंद्र दह्यस्व पूः असि भद्रा ते एति निऽकृतं इयं धीः ऋत्विज्यऽवती
 ॥ ७ ॥ मा सीं अवद्ये आभाक् उर्वी काष्ठा हितं धनं अपऽआवृक्ताः
 अरत्नयः ॥ ८ ॥ तुरीयं नाम यज्ञियं यदा करः तत् उश्मसि आत्
 इत् पतिः नः ओहसे ॥ ९ ॥ अवीवृधत् वः अमृताः अमदीत् एक-
 ऽद्युः देवाः उत याः च देवीः तस्मै ऊं राधः कृणुत् प्रऽशस्तं प्रातः
 मक्षु धियाऽवसुः जगम्यात् ॥ १० ॥ ३६ ॥ ८ ॥

॥ ८१ ॥ आ तु नः इंद्र क्षुऽमंतं चित्रं याभं संगृभाय महाऽहस्ती
 दक्षिणेन ॥ १ ॥ विद्म हि त्वा तुविऽकूर्मिं तुविऽदेष्णं तुविऽमघं
 तुविऽमाचं अवऽभिः ॥ २ ॥ नहि त्वा शूर देवाः न मर्तासः दि-
 त्संत भीमं न गां वारयते ॥ ३ ॥ आ इत् ऊं नु इंद्र स्तवाम ईशानं
 वस्वः स्वऽराजं न राधसा मर्धिषत् नः ॥ ४ ॥ प्र स्तोषत् उप गा-
 सिषत् अवत्सामं गीयमानं अभि राधसा जुगुरत् ॥ ५ ॥ ३७ ॥ आ
 नः भर दक्षिणेन अभि सथेन प्र मृश इंद्र मा नः वसोः निः भाक्
 ॥ ६ ॥ उप क्रमस्व आ भर धृषता धृष्णो जनानां अदाशूऽतरस्य
 वेदः ॥ ७ ॥ इंद्र यः ऊं नु ते अस्ति वाजः विप्रेभिः सन्निवः अस्मा-

अ० ६. अ० ६. व० ४.] ॥ १६६ ॥ [म० ८. अ० ९. सू० ८३.

भिः सुतं सनुहि ॥ ८ ॥ सद्यः ऽजुवः ते वाजाः अस्मभ्यं विश्वऽचंद्राः
वशैः च मक्षु जरंते ॥ ९ ॥ ३८ ॥ ५ ॥

॥ ८२ ॥ आ प्र द्रव पराऽवतः अर्वाऽवतः च वृचऽहन् मध्वः
प्रति प्रऽभर्मणि ॥ १ ॥ तीव्राः सोमांसः आ गृहि सुतांसः मादयि-
ष्णावः पिबं दधृक्यथा ओचिषे ॥ २ ॥ इषा मंदस्व आत् ऊं ते अरं
वराय मन्यवे भुवन्ते इन्द्रं शं हृदे ॥ ३ ॥ आ तु अश्वो आ गृहि नि
उक्थानि च हूयसे उपऽमे रोचने दिवः ॥ ४ ॥ तुभ्यं अयं अद्रिऽभिः
सुतः गोभिः श्रीतः मदायकं प्र सोमः इन्द्रं हूयते ॥ ५ ॥ १ ॥ इन्द्रं श्रुधि
सुमे हवँ अस्मे सुतस्य गोऽमतः वि पीतिं तृप्तिं अश्नुहि ॥ ६ ॥ यः
इन्द्रं च मसेषु आ सोमः च मूषु ते सुतः पिबं इत् अस्य त्वं ईशिषे
॥ ७ ॥ यः अपऽसु चंद्रमाः ऽइव सोमः च मूषु ददृशे पिबं इत् अस्य
त्वं ईशिषे ॥ ८ ॥ यं ते श्येनः पदा आ अभरत् तिरः रजांसि अस्पृतं
पिबं इत् अस्य त्वं ईशिषे ॥ ९ ॥ २ ॥

॥ ८३ ॥ देवानां इत् अवः महत् तत् आ वृणीमहे वयं वृणां
अस्मभ्यं ऊतये ॥ १ ॥ ते नः संतु युजः सदा वरुणः मित्रः अर्यमा
वृधासः च प्रऽचेतसः ॥ २ ॥ अति नः विष्पिता पुरु नौभिः अपः
न पर्षथ यूयं ऋतस्य रथ्यः ॥ ३ ॥ वामं नः अस्तु अर्यमन् वामं व-
रुणं शंस्यं वामं हि आऽवृणीमहे ॥ ४ ॥ वामस्य हि प्रऽचेतसः ई-
शानासः रिशदसः न ई आदित्याः अघस्य यत् ॥ ५ ॥ ३ ॥ वयं इत्
वः सुऽदानवः क्षियंतः यांतः अध्वन् आ देवाः वृधाय हूमहे ॥ ६ ॥
अधि नः इन्द्र एषां विष्णो सऽजात्यानां इत् मरुतः अश्विना ॥ ७ ॥
प्र भ्रातृत्वं सुऽदानवः अध द्विता समान्या मातुः गर्भे भ्रा-

महे॥८॥ यूयं हि स्य सु०दानवः इन्द्र०ज्येष्ठाः अभि०द्यवः अधचित्
वः उत ब्रुवे॥९॥४॥

॥८४॥ प्रेष्टवः अतिथिं स्तुषे मित्रं० इव प्रियं अग्निं रथं न वेद्यं
॥१॥ कविं० इव प्र०चेतसं यं देवासः अध द्विता नि मर्त्येषु आ-
०दधुः॥२॥ त्वं यविष्ठ दा०शुषः नृन् पाहि शृणुधि गिरः रक्ष तो०कं
उत त्मना॥३॥ कया ते अग्ने अंगिरः ऊर्जैः न०पात् उप०स्तुतिं व-
राय देव मन्यवे॥४॥ दार्शेम कस्य मनसा यज्ञस्य सहस्रः य हो० कत्
जं वोचे इदं नमः॥५॥५॥ अध त्वं हि नः करः विश्वाः अस्मभ्यं
सु०क्षितीः वाज०द्रविणसः गिरः॥६॥ कस्य नूनं परीणसः धियः
जिन्व०सि दं०पते गो०साता यस्य ते गिरः॥७॥ तं म०र्जेयंत सु०क्रतुं
पुरः०यावानं आजिषु स्वेषु क्षयेषु वाजिनं॥८॥ क्षेति क्षेमेभिः
साधु०भिः नकिः यं घ्नंति हंति यः अग्ने सु०वीरः एधते॥९॥६॥

॥८५॥ आ मे हवँ ना०सत्या अश्विना गच्छतं युवं मध्वः सोमस्य
पीतये॥१॥ इमं मे स्तोमं अश्विना इमं मे शृणुतं हवँ मध्वः सोम-
स्य पीतये॥२॥ अयं वां कृष्णः अश्विना हवते वाजिनी०वसू० म-
ध्वः सोमस्य पीतये॥३॥ शृणुतं जरितुः हवँ कृष्णस्य स्तुवतः न०रा
मध्वः सोमस्य पीतये॥४॥ हृदिः यंतं अदाभ्यं विप्राय स्तुवते न०-
रा मध्वः सोमस्य पीतये॥५॥७॥ गच्छतं दा०शुषः गृहं इत्या स्तु-
वतः अश्विना मध्वः सोमस्य पीतये॥६॥ युंजाथा रासंभं रथे वी-
कु०अंगे वृष०ण०वसू० मध्वः सोमस्य पीतये॥७॥ चि०वंधुरेण
चि०वृता रथेन आ यातं अश्विना मध्वः सोमस्य पीतये॥८॥ नु

अ० ६. अ० ६. व० १०.] ॥ १६८ ॥ [म० ८. अ० ९. सू० ८७.

मे गिरः नासत्या अश्विना प्र अवतं युवं मध्वः सोमस्य पीतये
॥ ९॥ ८॥

॥ ८६ ॥ उभा हि दस्त्रा भिषजा मयः ऽभुवा उभा दक्षस्य वज्रसः
बभूवयुः ता वां विश्वकः हवते तनूऽकृथे मा नः वि यौष्टं सख्या मु-
मोचतं ॥ १ ॥ कथा नूनं वां विऽमनाः उप स्तवत् युवं धियं ददधुः
वस्यः ऽइष्टये ता वां विश्वकः हवते तनूऽकृथे मा नः वि यौष्टं स-
ख्या मुमोचतं ॥ २ ॥ युवं हि स्म पुरुऽभुजा इमं एधतुं विष्णा ध्वे द-
दधुः वस्यः ऽइष्टये ता वां विश्वकः हवते तनूऽकृथे मा नः वि यौष्टं
सख्या मुमोचतं ॥ ३ ॥ उत त्यं वीरं धनऽसां ऋजीषिणं दूरे चित्
संतं अवसे हवामहे यस्य स्वादिष्टा सुऽमतिः पितुः यथा मा नः
वि यौष्टं सख्या मुमोचतं ॥ ४ ॥ ऋतेन देवः सविता शंऽआयते
ऋतस्य ऋगं उर्विया वि पप्रथे ऋतं ससाह महि चित् पृतन्यतः
मा नः वि यौष्टं सख्या मुमोचतं ॥ ५ ॥ ९ ॥

॥ ८७ ॥ द्युम्नी वां स्तोमः अश्विना क्रिविः न सेके आ गतं
मध्वः सुतस्य सः दिवि प्रियः नरा पातं गौरौ ऽइव इरिणे ॥ १ ॥
पिबतं घर्मे मधुऽमंतं अश्विना आ बर्हिः सीदतं नरा ता मं-
दसाना मनुषः दुरोणे आ नि पातं वेदसा वयः ॥ २ ॥ आ वां
विश्वाभिः ऊतिऽभिः प्रियऽमेधाः अहूषत ता वर्तिः यातं उप
वृक्तऽबर्हिषः जुष्टं यज्ञं दिविष्टिषु ॥ ३ ॥ पिबतं सोमं मधुऽमंतं
अश्विना आ बर्हिः सीदतं सुऽमत् ता ववृधानौ उप सुऽस्तुतिं
दिवः गतं गौरौ ऽइव इरिणं ॥ ४ ॥ आ नूनं यातं अश्विना अश्वेभिः
पुषितप्सुऽभिः दस्त्रा हिरण्यऽवर्तनी० शुभः पती पातं सोमं

अ० ६. अ० ६. व० १२.] ॥ १६९ ॥ [म० ८. अ० ९. सू० ८९.

चतुःस्रवृधा ॥ ५ ॥ वयं हि वां हवामहे विपन्यवः विप्रांसः वाज-
ऽसातये ता वल्गू दस्रा पुरुऽदंससा धिया अश्विना श्रुष्टी आ
गतं ॥ ६ ॥ १० ॥

॥ ८८ ॥ तं वः दस्मं चतिऽसहं वसोः मंदानं अंधसः अभि वत्सं
न स्वसरेषु धेनवः इंद्रं गीः ऽभिः न वामहे ॥ १ ॥ द्युक्षं सुऽदानुं त-
विषीभिः आऽवृतं गिरिं न पुरुऽभोजसं क्षुमंतं वाजं शतिनं स-
हस्रिणं मक्षु गोऽमंतं इमहे ॥ २ ॥ न त्वा बृहंतः अद्रयः वरंते इंद्र
वीळवः यत् दित्ससि स्तुवते माऽवते वसु नकिः तत् आ मिना-
ति ते ॥ ३ ॥ योडा असि क्रत्वा शर्वसा उत दंसना विश्वा जाता अभि
मज्जना आ त्वा अयं अर्कः ऊतये ववर्तति यं गोतमाः अजीज-
नन् ॥ ४ ॥ प्र हि रिरिक्षे ओजसा दिवः अंतैभ्यः परि न त्वा विव्याच
रजः इंद्र पार्थिवं अनु स्वधां ववक्षिथ ॥ ५ ॥ नकिः परिष्टिः मघ-
ऽवन् मघस्य ते यत् दाशुषे दशस्यसि अस्माकं बोधि उचयस्य
चोदिता मंहिष्ठः वाजऽसातये ॥ ६ ॥ ११ ॥

॥ ८९ ॥ बृहत् इंद्राय गायत मरुतः वृचहं ऽतमं येन ज्योतिः
अजनयन् चतुऽवृधः देवं देवाय जागृवि ॥ १ ॥ अप अधमत् अ-
भिऽशस्तीः अशस्तिऽहा अथ इंद्रः द्युम्नी आ अभवत् देवाः ते इंद्र
सख्याय येमिरे बृहत् ऽभानो मरुत् ऽगण ॥ २ ॥ प्र वः इंद्राय बृहते
मरुतः ब्रह्म अर्चत वृचं हनति वृचऽहा शतऽक्रतुः वज्रेण शत-
ऽपर्वणा ॥ ३ ॥ अभि प्र भर धृषता धृषत् ऽमनः अवः चित्ते अ-
सत् बृहत् अर्षेतु आपः जवसा वि मातरः हनः वृचं जय स्वः ॥
४ ॥ यत् जायथाः अपूर्य मघऽवन् वृचऽहत्याय तत् पृथिवी

अ० ६. अ० ६. व० १४.] ॥ १७० ॥ [म० ८. अ० ९. सू० ९१.

अप्रथयः तत् अस्तभाः उत द्यां ॥५॥ तत् ते यज्ञः अजायत तत्
अर्कः उत हस्कृतिः तत् विश्वं अभिऽभूः असि यत् जातं यत् च
जन्तवः ॥६॥ आमासु पक्कं ऐरयः आसूर्यं रोहयः दिवि घर्मेन सामन्
तपत् सुवृक्तिऽभिः जुष्टं गिर्वणसे बृहत् ॥७॥ १२॥

॥९०॥ आ नः विश्वासु हव्यः इंद्रः समतऽसु भूषतु उप ब्रह्माणि
सर्वनानि वृचऽहा परमऽज्याः ऋचीषमः ॥१॥ त्वं दाता प्रथमः
राधसां असि असि सत्यः ईशानऽकृत तुविऽद्युम्नस्य युज्या आ वृ-
णीमहे पुचस्य शवसः महः ॥२॥ ब्रह्म ते इंद्र गिर्वणः क्रियंते अ-
नतिहृता इमा जुषस्व हरिऽअश्व योजना इंद्र या ते अमन्महि
॥३॥ त्वं हि सत्यः मघऽवन् अनानतः वृचा भूरि निऽऋजसे सः
त्वं शविष्ठ वज्रऽहस्त दाप्नुषे अर्वाचं रयिं आ कृधि ॥४॥ त्वं इंद्र य-
शाः असि ऋजीषी शवसः पते त्वं वृचाणि हंसि अप्रतीनि एकः
इत् अनुत्ता चर्षणिऽधृता ॥५॥ तं ऊं त्वा नूनं असुर प्रऽचेतसं
राधः भागंऽइव ईमहे महीऽइव कृत्तिः शरणा ते इंद्र प्र ते सुम्ना
नः अश्रवन् ॥६॥ १३॥

॥९१॥ कन्या वाः अवऽयती सोमं अपि सुता अविदत् अस्तं
भरंती अब्रवीत् इंद्राय सुनवै त्वा शक्राय सुनवै त्वा ॥१॥ असौ यः
एषि वीरकः गृहंऽगृहं विऽचाकशत् इमं जभंऽसुतं पिब धाना-
ऽवैतं करंभिणं अपूपऽवैतं उक्थिनं ॥२॥ आ च न त्वा चिकित्सा-
मः अधि च न त्वा न इमसि शनैःऽइव शनकैःऽइव इंद्राय इंद्रो
परि स्रव ॥३॥ कुवित् शकत् कुवित् करत् कुवित् नः वस्यसः करत्
कुवित् पतिऽद्विषः यतीः इंद्रेण संऽगमांमहे ॥४॥ इमानि त्रीणि

अ० ६. अ० ६. व० १८.] ॥ १७१ ॥ [म० ८. अ० ९. सू० ९२.

विष्टपां तानि इन्द्र वि रोहय शिरः ततस्य उर्वरां आत् इदं मे उप
उदरे ॥५॥ असौ च या नः उर्वरा आत् इमां तन्वं मम अथो ततस्य
यत् शिरः सर्वा ता रोमशा कृधि ॥६॥ खे रथस्य खे अनसः खे युगस्य
शतऽक्रतो० अपालां इन्द्र चिः पूत्वी अकृणोः सूर्येऽत्वचं ॥७॥ १४॥

॥ ९२ ॥ पातं आ वः अंधसः इन्द्रं अभि प्र गायत विश्वऽसहं श-
तऽक्रतुं महिष्ठं चर्षणीनां ॥१॥ पुरुऽहूतं पुरुऽस्तुतं गाथान्यं सन-
ऽश्रुतं इन्द्रः इति ब्रवीत न ॥२॥ इन्द्रः इत् नः महानां दाता वाजानां
नृतुः महान् अभिऽद्भु आ यमत् ॥३॥ अपात् ऊं शिप्री अंधसः
सुऽदक्षस्य प्रऽहोषिणः इंदोः इन्द्रः यवऽआशिरः ॥४॥ तं ऊं अभि
प्र अर्चत इन्द्रं सोमस्य पीतये तत् इत् हि अस्य वर्धनं ॥५॥ १५॥
अस्य पीत्वा मदानां देवः देवस्य ओजसा विश्वा अभिभुवना भु-
वत् ॥६॥ त्वं ऊं वः सत्राऽसहं विश्वा सु गीर्षु आऽयतं आ च्यवयसि
ऊतये ॥७॥ युध्मं संतं अनर्वाणं सोमऽपां अनपऽच्युतं नरं अ-
वार्यऽक्रतुं ॥८॥ शिष्य नः इन्द्र रायः आ पुरु विद्वान् ऋचीषम
अव नः पार्ये धने ॥९॥ अतः चित् इन्द्र नः उप आ याहि शत-
ऽवाजया इषा सहस्रं वाजया ॥१०॥ १६॥ अयाम धीऽवतः धियः
अर्वत्ऽभिः शक्र गोऽदरे जयेम पृत्ऽसु वज्रिऽवः ॥११॥ वयं ऊं
त्वा शतऽक्रतो० गावः न यवसेषु आ उक्थेषु रणयामसि ॥१२॥
विश्वा हि मर्त्येऽत्वना अनुऽकामा शतऽक्रतो० अगन्म वज्रिन्
आऽशसः ॥१३॥ त्वे सु पुत्र श्वसः अवृचन् कामऽकातयः न त्वां
इन्द्र अति रिच्यते ॥१४॥ सः नः वृषन् सनिष्ठया सं घोरया द्रवि-
त्वा धिया अविडि पुरंऽध्या ॥१५॥ १७॥ यः ते नूनं शतऽक्रतो०
इन्द्रं द्युम्निऽतमः मदेः तेन नूनं मदे मदेः ॥१६॥ यः ते चित्रश्च-

अ० ६. अ० ६. व० २१.] ॥ १७२ ॥ [म० ८. अ० ९. सू० ९३.

वऽतमः यः इंद्रं वृचहन्ऽतमः यः अोजऽदातमः मदः ॥ १७ ॥ विद्म
 हि यः ते अद्रिऽवः त्वाऽदत्तः सत्य सोमऽपाः विश्वा सु दस्म कृष्टिषु
 ॥ १८ ॥ इंद्राय मर्दने सुतं परि स्तोभंतु नः गिरः अकै अर्चेतु कारवः
 ॥ १९ ॥ यस्मिन् विश्वाः अधि श्रियः रणंति सप्त संऽसदः इंद्रं सुते
 हवामहे ॥ २० ॥ १८ ॥ चिऽकंदुकेषु चेतनं देवासः यज्ञं अलत तं इत्
 वर्धंतु नः गिरः ॥ २१ ॥ आ त्वा विशंतु इंद्रवः समुद्रंऽइव सिंधवः
 न त्वा इंद्र अति रिच्यते ॥ २२ ॥ विव्यकथं महिना वृषन् भक्षं सो-
 मस्य जागृवे यः इंद्रं जठरेषु ते ॥ २३ ॥ अरं ते इंद्रं कुक्ष्ये सोमः भवतु
 वृचऽहन् अरं धामऽभ्यः इंद्रवः ॥ २४ ॥ अरं अश्वाय गायति श्रुत-
 ऽकक्षः अरं गवे अरं इंद्रस्य धाम्ने ॥ २५ ॥ अरं हि स्म सुतेषु नः सो-
 मेषु इंद्रं भूषसि अरं ते शक्र दावने ॥ २६ ॥ १९ ॥ पराकात्ता चित्
 अद्रिऽवः त्वां नक्षंत नः गिरः अरं गमाम ते वयं ॥ २७ ॥ एव हि
 असि वीरऽयुः एव शूरः उत स्थिरः एव ते राध्यं मनः ॥ २८ ॥ एव
 रातिः तुविऽमघ विश्वेभिः धायि धातुऽभिः अध चित् इंद्रं मे सचा
 ॥ २९ ॥ मो सु ब्रह्माऽइव तंद्रयुः भुवः वाजानां पते मास्व सुतस्य
 गोऽमतः ॥ ३० ॥ मा नः इंद्रं अभि आऽदिशः सूरः अक्षुषु आयमन्
 त्वा युजा वनेम तत् ॥ ३१ ॥ त्वया इत् इंद्रं युजा वयं प्रति ब्रुवीमहि
 स्पृधः त्वं अस्माकं तव स्मसि ॥ ३२ ॥ त्वां इत् हि त्वाऽयवः अनु-
 ऽनोनुवतः चरान् सखायः इंद्रं कारवः ॥ ३३ ॥ २० ॥

॥ ९३ ॥ उत घ इत् अभि श्रुतऽमघं वृषभं नयंऽअपसं अस्तारं
 एषि सूर्य ॥ १ ॥ नव यः नवति पुरः बिभेद बाहुऽओजसा अहिं च
 वृचऽहा अवधीत् ॥ २ ॥ सः नः इंद्रः शिवः सखा अश्वऽवत् गोऽमतं
 यवऽमतं उरुधाराऽइव दोहते ॥ ३ ॥ यत् अद्य कत् च वृचऽहन्

उत्त० अगाः अभि सूर्ये सर्वे तत् इन्द्र ते वशे ॥४॥ यत् वा प्र० वृद्ध
सत्त० पते न मरै इति मन्यसे उत्तो० तत् सत्यं इत् तव ॥५॥ २१॥ ये
सोमासः परा० वति ये अर्वा० वति सुन्विरे सर्वान् तान् इन्द्र ग-
च्छसि ॥६॥ तं इन्द्रं वाज्यामसि महे वृत्राय हंत वे सः वृषा वृषभः
भुवत् ॥७॥ इन्द्रः सः दामने कृतः ओर्जिष्ठः सः मदे हितः द्युक्षी द्यो-
की सः सोम्यः ॥८॥ गिरा वज्रः न संभृतः स० बलः अनप० च्युतः
व० व० क्षे च० षः अस्तुतः ॥९॥ दुः० गे चित् नः सु० गं कृधि गृणानः
इन्द्र गिर्वणः त्वं च मघ० वन् वशः ॥१०॥ २२॥ यस्य ते नु चित् आ-
० दिशं न मिनन्ति स्व० राज्यं न देवः न अधि० गुः जनः ॥११॥ अध
ते अप्रति० स्कुत० देवी० शुष्मं सपर्यतः उभे सु० शिप्र रोदसी ॥१२॥
त्वं एतत् अधारयः कृष्णासु रोहिणीषु च परुणीषु रुशन्त पर्यः
॥१३॥ वि यत् अहेः अध त्विषः विश्वे देवासः अक्रमुः विदत् मृ-
गस्य तान् अमः ॥१४॥ आत् ऊं मे नि० वरः भुवत् वृच० हा अदिष्ट
पौंस्यं अजात० शत्रुः अस्तुतः ॥१५॥ २३॥ श्रुतं वः वृच० हन्त० तमं
प्र शर्धं चर्षणीनां आ शुषे राधसे महे ॥१६॥ अया धिया च गव्य-
० या पुरु० नामन् पुरु० स्तुत यत् सोमे० सोमे आ अभवः ॥१७॥
बो० धित० म० नाः इत् अस्तु नः वृच० हा भूरि० आसुतिः शृणोतु श-
क्रः आ० शिषं ॥१८॥ कया त्वं नः ऊत्या अभि प्र मंदसे वृषन् कया
स्तोत० भ्यः आ भर ॥१९॥ कस्य वृषा सुते सचा नियुत्वान् वृषभः
रणत् वृच० हा सोम० पीतये ॥२०॥ २४॥ अभि सु नः त्वं रयिं मंद-
सानः सहस्रिणं प्र० यन्ता बोधि दा शुषे ॥२१॥ पत्नी० वन्तः सुताः
इमे उशन्तः यन्ति वीतये अपां जग्मिः नि० चुं पुणः ॥२२॥ इष्टाः हो-
चाः असृक्षत इन्द्रं वृधासः अध्वरे अच्छ अ० व० भृथं ओजसा ॥२३॥
इह त्या स० ध० माद्या हरी० हिरण्य० केश्या वो० ष्हां अभि प्रयः

अ० ६. अ० ६. व० २९.] ॥ १७४ ॥ [म० ८. अ० १०. सू० ९४.

हितं ॥ २४ ॥ तुभ्यं सोमाः सुताः इमे स्त्रीर्णं बर्हिः विभाऽवसो०
 स्तोतृभ्यः इंद्रं आ वह ॥ २५ ॥ २५ ॥ आ ते दक्षं वि रोचना दधत् र-
 त्ना वि दाशुषे स्तोतृभ्यः इंद्रं अर्चत ॥ २६ ॥ आ ते दधामि इंद्रियं
 उक्था विश्वा शतऽक्रतो० स्तोतृभ्यः इंद्रं मृळय ॥ २७ ॥ भद्रं भद्रं
 नः आ भर इषं अर्जं शतऽक्रतो० यत् इंद्रं मृळयासि नः ॥ २८ ॥ सः
 नः विश्वानि आ भर सुवितानि शतऽक्रतो० यत् इंद्रं मृळयासि
 नः ॥ २९ ॥ त्वां इत् वृत्रहन्ऽतम सुतऽवतः हवामहे यत् इंद्रं मृळ-
 यासि नः ॥ ३० ॥ २६ ॥ उप नः हरिऽभिः सुतं याहि मदानां पते उप
 नः हरिऽभिः सुतं ॥ ३१ ॥ द्विता यः वृत्रहन्ऽतमः विदे इंद्रः शत-
 क्रतुः उप नः हरिऽभिः सुतं ॥ ३२ ॥ त्वं हि वृत्रहन् एषां पाता
 सोमानां असि उप नः हरिऽभिः सुतं ॥ ३३ ॥ इंद्रः इषे ददातु नः
 ऋभुक्ष्णं ऋभुं रयिं वाजी ददातु वाजिनं ॥ ३४ ॥ २७ ॥ ९ ॥

॥ ९४ ॥ गौः धयति मरुतां अवस्युः माता मघोनां युक्ता वह्निः
 रथानां ॥ १ ॥ यस्याः देवाः उपऽस्थे व्रता विश्वे धारयन्ते सूर्यामासा
 दृशे कं ॥ २ ॥ तत् सु नः विश्वे अर्येः आ सदा गृणन्ति कारवः मरुतः
 सोमंऽपीतये ॥ ३ ॥ अस्ति सोमः अयं सुतः पिबन्ति अस्य मरुतः
 उत स्वऽराजः अश्विना ॥ ४ ॥ पिबन्ति मित्रः अर्यमा तना पूतस्य
 वरुणः त्रिऽसधस्यस्य जाऽवतः ॥ ५ ॥ उतो नु अस्य जोषं आ इंद्रः
 सुतस्य गोऽमतः प्रातः होताऽइव मत्सति ॥ ६ ॥ २८ ॥ कत् अत्विषन्त
 सूरयः तिरः आपःऽइव सिधः अर्षन्ति पूतऽदक्षसः ॥ ७ ॥ कत् वः
 अद्य महानां देवानां अवः वृणे त्मना च दुस्मऽवर्चसां ॥ ८ ॥ आ
 ये विश्वा पार्थिवानि पप्रथन् रोचना दिवः मरुतः सोमंऽपीतये
 ॥ ९ ॥ त्वान्नु पूतऽदक्षसः दिवः वः मरुतः हुवे अस्य सोमस्य पी-

अ० ६. अ० ६. व० ३२.] ॥ १७५ ॥ [म० ८. अ० १०. सू० ९६.

तये ॥ १० ॥ त्वान् नु ये वि रोदसी तस्तुभुः मरुतः हुवे अस्य सो-
मस्य पीतये ॥ ११ ॥ त्वं नु मरुतं गणं गिरिऽस्थां वृषणं हुवे अस्य
सोमस्य पीतये ॥ १२ ॥ २९ ॥

॥ ९५ ॥ आ त्वा गिरः रथीऽइव अस्युः सुतेषु गिर्वणः अभि
त्वा सं अनूषत इंद्र वत्सं न मातरः ॥ १ ॥ आ त्वा शुक्राः अचुच्यवुः
सुतासः इंद्र गिर्वणः पिब तु अस्य अंधसः इंद्र विश्वासु ते हितं ॥ २ ॥
पिब सोमं मदाय कं इंद्र श्येनऽआभृतं सुतं त्वं हि शश्वतीनां पतिः
राजा विशां असि ॥ ३ ॥ शुधि हवै तिरश्चाः इंद्र यः त्वा सपर्येति
सुऽवीर्यस्य गोऽमतः रायः पूरिं महान् असि ॥ ४ ॥ इंद्र यः ते न-
वीयसीं गिरं मद्रां अजीजनत् चिकित्वित्ऽमनसं धियं प्रत्नां
चतस्य पिपुषीं ॥ ५ ॥ ३० ॥ तं ऊं स्तवाम यं गिरः इंद्र उक्थानि
ववृधुः पुरुणि अस्य पौंस्यां सिसासंतः वनामहे ॥ ६ ॥ एतो
नु इंद्र स्तवाम शुद्धं शुद्धेन साम्ना शुद्धैः उक्थैः ववृध्वांसं शुद्धः
आशीऽवान् ममत्तु ॥ ७ ॥ इंद्र शुद्धः नः आ गहि शुद्धः शुद्धाभिः
ऊतिऽभिः शुद्धः रयिं नि धारय शुद्धः ममद्भिः सोम्यः ॥ ८ ॥ इंद्र शु-
द्धः हिनः रयिं शुद्धः रत्नानि दाशुषे शुद्धः वृचाणि जिघ्रसे शुद्धः
वाजं सिसाससि ॥ ९ ॥ ३१ ॥

॥ ९६ ॥ अस्मै उषसः आ अतिरंतं यामं इद्राय नक्तं ऊर्म्याः सु-
ऽवाचः अस्मै आपः मातरः सप्त तस्युः नृऽभ्यः तराय सिंधवः सु-
ऽपाराः ॥ १ ॥ अतिऽविद्धा विथुरेण चित् अस्त्रा चिः सप्त सानुं
संऽहिता गिरीणां न तत् देवः न मर्त्यैः तुतुर्यात् यानि प्रऽवृद्धः
वृषभः चकार ॥ २ ॥ इंद्रस्य वज्रः आयसः निऽमिष्टः इंद्रस्य बाह्वोः

अ० ६, अ० ६, व० ३४.] ॥ १७६ ॥ [म० ८, अ० १०, सू० ९६,

भूयिष्ठं ओजः शीर्षन् इन्द्रस्य क्रतवः निरेके आसन् आ ईषन् श्रुत्यै
उपाके ॥३॥ मन्येत्वा यज्ञियं यज्ञियानां मन्येत्वा च्यवनं अच्युता-
नां मन्येत्वा सत्त्वनां इन्द्रं केतुं मन्येत्वा वृषभं चर्षणीनां ॥४॥ आ यत्
वज्रं बाह्वोः इन्द्र धत्से मदऽच्युतं अहये हन्तवै ऊं प्र पर्वताः अन-
वन्तं प्र गावः प्र ब्रह्माणः अभिऽनक्षतः इन्द्रं ॥५॥ ३२॥ तं ऊं स्तवाम
यः इमा जजान विश्वा जातानि अवराणि अस्मात् इन्द्रेण मित्रं
दिधिषेम गीऽभिः उपो नमऽभिः वृषभं विशेम ॥६॥ वृषस्य
त्वा श्वसयात् ईषमाणाः विश्वे देवाः अजहुः ये सखायः मरुत-
ऽभिः इन्द्र सख्यं ते अस्तु अथ इमाः विश्वाः पृतनाः जयासि ॥७॥
चिः षष्टिः त्वा मरुतः ववृधानाः उस्माऽइव राशयः यज्ञियासः
उप त्वा आ इमः कृधि नः भागऽधेयं शुष्मं ते एना हविषा विधेम
॥८॥ तिग्मं आयुधं मरुतां अनीकं कः ते इन्द्र प्रति वज्रं दधर्ष अ-
नायुधासः असुराः अदेवाः चक्रेण तान् अप वप ऋजीषिन्
॥९॥ महे उपाय तवसे सुऽवृक्तिं प्र ईरय शिवऽतमाय पश्वः गि-
र्वीहसे गिरः इन्द्राय पूर्वीः धेहित्वे कुवित् अंग वेदत् ॥१०॥ ३३॥
उक्थऽवाहसे विऽभ्वे मनीषां दुणा न पारं ईरय नदीनां नि स्पृश
धिया तन्वि श्रुतस्य जुष्टऽतरस्य कुवित् अंग वेदत् ॥११॥ तत् वि-
विद्धि यत् ते इन्द्रः जुजोषत् स्तुहि सुऽस्तुतिं नमसा आ विवास उप
भूष जरितः मा रुवणयः अवय वाचं कुवित् अंग वेदत् ॥१२॥ अव
दृप्सः अंशुऽमतीं अतिष्ठत् इयानः कृष्णः दशऽभिः सहस्रैः आ-
वन्तं तं इन्द्रः शच्या धर्मतं अप स्नेहिती नृऽमनाः अधत् ॥१३॥ दृ-
प्सं अपश्यं विषुणे चरन्तं उपऽहूरे नद्यः अंशुऽमत्याः नभः न कृ-
ष्णं अवतस्थिऽवांसं इषामि वः वृषणः युध्यन्त आजौ ॥१४॥ अध
दृप्सः अंशुऽमत्याः उपऽस्ये अधारयत् तन्वं तित्विषाणः विशः

अ० ६. अ० ६. व० ३७.] ॥ १७७ ॥ [म० ८. अ० १०. सू० ९७.]

अदेवीः अभि आऽचरंतीः बृहस्पतिना युजा इंद्रः ससहे ॥ १५ ॥ ३४ ॥
 त्वं ह त्यत् सप्तऽभ्यः जायमानः अशत्रुऽभ्यः अभवः शत्रुः इंद्र गूळहे
 द्यावापृथिवी अनु अविंदः विभुमतऽभ्यः भुवनेभ्यः रणं धाः
 ॥ १६ ॥ त्वं ह त्यत् अप्रतिऽमानं ओजः वज्रेण वज्रिन् धृषितः ज-
 घंथ त्वं ऋणास्य अव अतिरः वर्धत्रैः त्वं गाः इंद्र शच्या इत् अविंदः
 ॥ १७ ॥ त्वं ह त्यत् वृषभ चर्षणीनां घनः वृचाणां तविषः बभूथ त्वं
 सिंधून् असृजः तस्तभानान् त्वं अपः अजयः दासऽपत्नीः ॥ १८ ॥
 सः सुऽक्रतुः रणिता यः सुतेषु अनुत्तऽमन्युः यः अहाऽइवरेवान्
 यः एकः इत् नरि अपांसि कर्ता सः वृचऽहा प्रति इत् अन्यं आहुः
 ॥ १९ ॥ सः वृचऽहा इंद्रः चर्षणिऽधृत् तं सुऽस्तुत्या हव्यं हुवेम सः
 प्रऽअविता मघऽवा नः अधिऽवक्ता सः वाजस्य अवस्यस्य दा-
 ता ॥ २० ॥ सः वृचऽहा इंद्रः क्षुभुक्षाः सद्यः जज्ञानः हव्यः बभूव
 कृषन् अपांसि नयीं पुरुणि सोमः न पीतः हव्यः सखिऽभ्यः
 ॥ २१ ॥ ३५ ॥

॥ १७ ॥ याः इंद्र भुजः आ अभरः स्वःऽवान् असुरेभ्यः स्तोतारै
 इत् मघऽवन् अस्य वर्धय ये च त्वे वृक्तऽबर्हिषः ॥ १ ॥ यं इंद्र दधिषे
 त्वं अश्वं गां भागं अब्ययं यजमाने मुन्वति दक्षिणाऽवति तस्मिन्
 तं धेहि मा पणौ ॥ २ ॥ यः इंद्र सस्ति अव्रतः अनुऽस्वापं अदेवऽयुः
 स्वैः सः एवैः सुमुरत् पीथं रयिं सनुतः धेहि तं ततः ॥ ३ ॥ यत् शक्र
 असि पराऽवति यत् अर्वाऽवति वृचऽहन् अतः त्वा गीऽभिः
 द्युऽगत इंद्र केशिऽभिः सुतऽवान् आ विवासति ॥ ४ ॥ यत् वा अ-
 सि रोचने दिवः समुद्रस्य अधि विष्टपि यत् पार्थिवे सदर्ने वृच-
 हन्ऽतम् यत् अंतरिक्षे आ गहि ॥ ५ ॥ ३६ ॥ सः नः सोमेषु सोम-

ऽपाः सुतेषु श्वसः पते मादयस्व राधसा सूनृताऽवता इंद्र राया
 परीणसा ॥ ६ ॥ मा नः इंद्र परा वृणक् भव नः सघऽमाद्यः त्व नः
 ऊती त्व इत् नः आप्य मा नः इंद्र परा वृणक् ॥ ७ ॥ अस्मे इंद्र सचा
 सुते नि सद् पीतये मधु कृधि जरिचे मघऽवन् अवः महत् अस्मे
 इंद्र सचा सुते ॥ ८ ॥ न त्वा देवासः आशत न मर्त्यासः अद्रिऽवः वि-
 श्वा जातानि श्वसा अभिऽभूः असि न त्वा देवासः आशत ॥ ९ ॥
 विश्वाः पृतनाः अभिऽभूतरं नरं सऽजूः ततऽष्टुः इंद्रं जजनुः च रा-
 जसे क्रत्वा वरिष्ठं वरं आऽमुरि उत उग्रं ओजिष्ठं तवसं तरस्विनं
 ॥ १० ॥ ३७ ॥ सं इंरेभासः अस्वरन् इंद्रं सोमस्य पीतये स्वः ऽपतिं
 यत् इं वृधे धृतऽवतः हि ओजसा सं ऊतिऽभिः ॥ ११ ॥ नेमिं नमं-
 ति चक्षसा मेषं विप्राः अभिऽस्वरां सुऽदीतयः वः अदुहः अपि
 कर्णे तरस्विनः सं ऋक्ऽभिः ॥ १२ ॥ तं इंद्रं जोह्वीमि मघऽवानं
 उग्रं सचा दधानं अप्रतिऽस्कृतं शवांसि मंहिष्ठः गीः ऽभिः आ च
 यज्ञियः वर्तत राये नः विश्वा सुऽपथा कृणोतु वजी ॥ १३ ॥ त्वं
 पुरः इंद्र चिकित् एनाः वि ओजसा शविष्ठ शक्र नाशयध्वं त्वत्
 विश्वानि भुवनानि वज्रिन् द्यावा रेजेते पृथिवी च भीषा ॥ १४ ॥
 तत् मा ऋतं इंद्र शूर चित्र पातु अपः न वज्रिन्दुऽऽइता अति प-
 र्षि भूरि कदा नः इंद्र रायः आ दशस्ये विश्वऽस्त्यस्य स्पृहयाय्यस्य
 राजन् ॥ १५ ॥ ३८ ॥ ६ ॥

॥ ९८ ॥ इंद्राय सामं गायत विप्राय बृहते बृहत् धर्मऽकृते वि-
 पः ऽचिते पनस्य वै ॥ १ ॥ त्वं इंद्र अभिऽभूः असि त्वं सूर्यं अरोचयः
 विश्वऽकर्मा विश्वऽदेवः महान् असि ॥ २ ॥ विऽभ्राजन् ज्योति-
 षा स्वः अगच्छः रोचनं दिवः देवाः ते इंद्र सख्याय येमिरे ॥ ३ ॥

आ इन्द्र नः गन्धिप्रियः सचाऽजित् अगोह्यः गिरिः न विश्वतः पृथुः
 पतिः दिवः ॥ ४ ॥ अभि हि सत्य सोमऽपाः उभे बभूव रोदसी
 इन्द्र असि सुन्वतः वृधः पतिः दिवः ॥ ५ ॥ त्वं हि शश्वतीनां इन्द्र दत्ता
 पुरा असि हन्ता दस्योः मनोः वृधः पतिः दिवः ॥ ६ ॥ १ ॥ अध हि
 इन्द्र गिर्वणः उप त्वा कामान् महः ससृज्महे उदाऽइव यन्तः उद-
 ऽभिः ॥ ७ ॥ वाः न त्वा यय्याभिः वर्धन्ति शूर ब्रह्माणि ववृध्वांसं
 चित् अदिऽवः दिवेऽदिवे ॥ ८ ॥ युजन्ति हरी इषिरस्य गार्धया उ-
 रौ रथे उरुऽयुगे इन्द्रऽवाहा वचःऽयुजा ॥ ९ ॥ त्वं नः इन्द्र आ भर
 ओजः नृम्यं शतऽक्रतो विऽचर्षणे आ वीरं पृतनाऽसह ॥ १० ॥
 त्वं हि नः पिता वसो त्वं माता शतऽक्रतो बभूविथ अध ते सुस्रं
 ईमहे ॥ ११ ॥ त्वां शुष्मिन् पुरुऽहूत वाजऽयन्तं उप ब्रुवे शतऽक्र-
 तो सः नः रास्व सुऽवीर्ये ॥ १२ ॥ २ ॥

॥ १९ ॥ त्वां इदा ह्यः नरः अपीष्यन् वज्रिन् भूर्णयः सः इन्द्र स्तो-
 मऽवाहसां इह श्रुधि उप स्वसरं आ गहि ॥ १ ॥ मन्स्व सुऽशिप्र
 हरिऽवः तत् ईमहे त्वे आ भूषन्ति वेधसः तव श्रवांसि उपऽमानि
 उक्थ्या सुतेषु इन्द्र गिर्वणः ॥ २ ॥ आर्यन्तःऽइव सूर्ये विश्वा इत् इन्द्र-
 स्य भक्षत वसूनि जाते जनमाने ओजसा प्रति भागं न दीधिम्
 ॥ ३ ॥ अनर्शेऽरातिं वसुऽदां उप स्तुहि भद्राः इन्द्रस्य रातयः सः अ-
 स्य कामं विधतः न रोषति मनः दानाय चोदयन् ॥ ४ ॥ त्वं इन्द्र प्र-
 ऽनूर्तिषु अभि विश्वाः असि स्पृधः अशस्तिऽहा जनिता विश्वऽतूः
 असि त्वं तूर्य तरुणतः ॥ ५ ॥ अनु ते शुष्मं तुरयन्तं इयतुः क्षोणी
 शिष्नु न मातरा विश्वाः ते स्पृधः अथ यन्तं मन्यवे वृचं यत् इन्द्र तूर्वे-
 सि ॥ ६ ॥ इतः ऊती वः अजरं प्रऽहेतारं अप्रऽहितं आप्नु जेतारं

हेतारं रथिऽतमं अतूतं तुग्यऽवृधं ॥ ७ ॥ इष्कर्तारं अग्निऽकृतं
सहऽकृतं शतंऽकृतिं शतऽकृतं समानं इंद्रं अवसे हवामहे व-
सवानं वसुऽजुवं ॥ ८ ॥ ३ ॥

॥ १०० ॥ अयं ते एमि तन्वा पुरस्तात् विश्वे देवाः अभि मा यंति
पश्चात् यदा मह्यं दीधरः भागं इंद्र आत् इत् मया कृण्वः वीर्याणि
॥ १ ॥ दधामि ते मधुनः भक्षं अग्रे हितः ते भागः सुतः अस्तु सोमः
असः च त्वं दक्षिणतः सखा मे अध वृत्राणि जघनावभूरि ॥ २ ॥
प्रसु स्तोमं भरत् वाजऽयंतः इंद्राय सत्यं यदि सत्यं अस्ति न इंद्रः
अस्ति इति नेमः ऊं त्वः आह कः ईं ददर्श कं अभि स्त्वाम् ॥ ३ ॥
अयं अस्मि जरितः पश्य मा इह विश्वा जातानि अभि अस्मि
महा ऋतस्य मा प्रऽदिशः वर्धयंति आऽददिरः भुवना ददरीमि
॥ ४ ॥ आ यत् मा वेनाः अरुहन् ऋतस्य एकं आसीनं हर्यतस्य
पृष्ठे मनः चित् मे हृदे आ प्रति अवोचत् अचिंक्रदन् शिशुऽमंतः
सखायः ॥ ५ ॥ विश्वा इत् ता ते सर्वनेषु प्रऽवाच्या या च कथं मघ-
ऽवन् इंद्र सुन्वते पारावतं यत् पुरुऽसंभृतं वसु अपऽअवृणोः श-
रभाय ऋषिऽबंधवे ॥ ६ ॥ ४ ॥ प्र नूनं धावत् पृथक् न इह यः वः
अवावरीत् नि सीं वृत्रस्य मर्मेणि वज्रं इंद्रः अपीपतत् ॥ ७ ॥ म-
नःऽजवाः अयमानः आयसीं अतरत् पुरं दिवै सुऽपर्णः गत्वायं
सोमं वज्रिणै आ अभरत् ॥ ८ ॥ समुद्रे अंतः शयते उद्भा वज्रः अ-
भिऽवृतः भरति अस्मै संऽयतः पुरःऽप्रसवणाः बलिं ॥ ९ ॥ यत्
वाक् वदंती अविऽचेतनानि राष्ट्री देवानां निऽससादं मद्रा च-
तंस्रः ऊर्जं दुदुहे पयांसि क्व स्वित् अस्याः परं जगाम् ॥ १० ॥ दे-
वीं वाचं अजनयंत देवाः तां विश्वऽरूपाः पशवः वदंति सा नः

मंद्रा इषं ऊर्जं दुहाना धेनुः वाक् अस्मान् उप सुऽस्तुता आ एतु
॥११॥ सखे विष्णो विऽतरं वि क्रमस्व द्यौः देहि लोकं वज्राय
विऽस्कभे हनाव वृचं रिणचाव सिंधून् इंद्रस्य यंतु प्रऽसवे वि-
ऽसृष्टाः ॥१२॥ ५॥

॥१०१॥ ऋधक् इत्या सः मर्त्यैः शशमे देवऽतांतये यः नूनं
मित्रावरुणौ अभिष्टये आऽचक्रे हव्यऽदांतये ॥१॥ वर्षिष्ठऽक्षत्रौ
उरुऽचक्षसा नरा राजाना दीर्घश्रुतऽतमा ता बाहुता न दंसना
रथयंतः साकं सूर्यस्य रश्मिऽभिः ॥२॥ प्र यः वा मित्रावरुणा
अजिरः दूतः अद्रवत् अयःऽशीर्षा मदेऽरघुः ॥३॥ न यः संऽपृच्छे
न पुनः हवीतवे न संऽवादाय रमते तस्मात् नः अद्य संऽचृतेः
उरुयंत बाहुऽभ्यां नः उरुयंत ॥४॥ प्र मित्राय प्र अर्यम्णे सचथ्यं
चृतऽवसो वरुथ्यं वरुणे छंद्यं वचः स्तोत्रं राजऽसु गायत ॥५॥
॥६॥ ते हिन्विरे अरुणं जेन्यं वसु एकं पुत्रं तिसृणां ते धामानि अ-
मृताः मर्त्यानां अदेव्याः अभि चक्षते ॥६॥ आ मे वचांसि उत्-
ऽयता द्युमतऽतमानि कर्त्वा उभा यातं नासत्या सऽजोषसा प्रति
हव्यानि वीतये ॥७॥ रातिं यत् वां अरक्षसं हवामहे युवाभ्यां वा-
जिनीऽवसू० प्राचीं होचां प्रऽतिरंतौ इतं नरा गृणाना जमत-
ऽअग्निना ॥८॥ आ नः यज्ञं दिविऽस्पृशं वायो याहि सुमन्मऽभिः
अंतः पवित्रं उपरि श्रीणानः अयं शुक्रः अयामि ते ॥९॥ वेति
अध्वर्युः पथिऽभिः रजिष्ठैः प्रति हव्यानि वीतये अध नियुत्वः उ-
भयस्य नः पिब शुचिं सोमं गोऽआशिरं ॥१०॥ ७॥ बट् महान्
असि सूर्य बट् आदित्य महान् असि महः ते सतः महिमा पन-
स्यते अद्वा देव महान् असि ॥११॥ बट् सूर्य अर्वसा महान् असि

अ० ६. अ० ७. व० ११.] ॥ १८२ ॥ [म० ८. अ० १०. सू० १०२.

स॒त्रा दे॒व म॒हान् अ॒सि म॒हा दे॒वानां अ॒सुर्यैः पुरः॑ऽहि॒तः वि॒ऽभु
ज्योतिः॑ अ॒दाभ्यं ॥ १२ ॥ इ॒यं या नी॒ची अ॒र्किणी॑ रू॒पा रोहि॑ण्या
कृ॒ता चि॒त्राऽइ॒व प्र॒ति अ॒दर्शि॑ आ॒ऽयती॑ अ॒न्तः द॒शऽसु॑ बा॒हुषु॑
॥ १३ ॥ प्र॒ऽजाः ह॒ तिस्रः॑ अ॒ति॒ऽआयं॑ इ॒युः नि अ॒न्याः अ॒र्के अ॒भितः॑
वि॒वि॒श्रे बृ॒हत् ह॒ तस्यौ॑ भु॒वनेषु॑ अ॒न्तः प॒र्वमा॒नः ह॒रितः॑ आ वि॒
वे॒श ॥ १४ ॥ मा॒ता रु॒द्राणां॑ दु॒हिता व॒सूनां॑ स्व॒सा आ॒दित्या॑नां अ॒
मृ॒तस्य॑ नाभिः प्र नु वो॒चं चि॒कितुषे॑ जना॒य मा गां॑ अ॒नागां॑ अ॒
दि॒तिं वृ॒धिष्ट ॥ १५ ॥ व॒चः॑ऽवि॒दैवा॒चं उ॒त्ऽई॒रयंतीं॑ वि॒श्वाभिः॑ धी॒
भिः उ॒प॒ऽतिष्ठ॑मानां दे॒वी दे॒वेभ्यः॑ परि॒ आ॒ऽइ॒युषीं॑ गां आ मा
अ॒वृ॒क्त म॒र्त्यैः द॒भ्रऽचे॒ताः ॥ १६ ॥ ८ ॥

॥ १०२ ॥ त्वं अ॒ग्ने बृ॒हत् व॒यः द॒धासि॑ दे॒व दा॒शुषे॑ क॒विः गृ॒ह॒
ऽप॒तिः यु॒वा ॥ १ ॥ सः नः॑ ई॒ळान॒या स॒ह दे॒वान् अ॒ग्ने दु॒वस्यु॒वा चि॒
कित् वि॒ऽभानो॑ आ व॒ह ॥ २ ॥ त्वया॑ ह॒ स्वि॒त् यु॒जा व॒यं चो॒दि॒ष्टेन॑
य॒वि॒ष्ट्य अ॒भि स्मः॑ वा॒जऽसा॒तये ॥ ३ ॥ अ॒र्वाभृ॑गु॒ऽवत् शु॒चिं अ॒म्र॒
वा॒नऽवत् आ॒हुवे॑ अ॒ग्निं स॒मुद्र॑ऽवा॒ससं ॥ ४ ॥ हु॒वे वा॒तऽस्व॒नं क॒विं
प॒र्जन्य॑ऽक्र॒द्यं स॒हः अ॒ग्निं स॒मुद्र॑ऽवा॒ससं ॥ ५ ॥ १ ॥ आ स॒वं स॒वितुः॑ य॒
था भ॒गस्य॑ऽइ॒व भु॒जिं हु॒वे अ॒ग्निं स॒मुद्र॑ऽवा॒ससं ॥ ६ ॥ अ॒ग्निं वः॑ वृ॒
ध॒न्तं अ॒ध्व॒राणां॑ पु॒रु॒ऽतमं॑ अ॒र्च्य न॒म्रे स॒ह॒स्वते ॥ ७ ॥ अ॒यं यथा॑ नः॑
आ॒ऽभु॒वत् त्वष्टा॑ रू॒पाऽइ॒व त॒क्ष्या अ॒स्य क्र॒त्वा यश॑स्वतः ॥ ८ ॥ अ॒यं
वि॒श्वाः अ॒भि अ॒यः अ॒ग्निः दे॒वेषु॑ प॒त्यते॑ आ वा॒जैः उ॒प नः॑ ग॒मत्
॥ ९ ॥ वि॒श्वेषां॑ इ॒ह स्तु॒हि हो॒तॄणां॑ य॒शःऽत॒मं अ॒ग्निं य॒ज्ञेषु॑ पू॒र्व्य ॥ १० ॥
॥ १० ॥ शी॒रं पा॒वक॑ऽशोचिषं ज्येष्ठः यः द॒र्मेषु॑ आ दी॒दाय॑ दी॒र्घ॒
श्रु॒तऽत॒मः ॥ ११ ॥ तं अ॒र्वितं॑ न सा॒न॒सिं गृ॒णीहि॑ वि॒प्र शु॒ष्मिणं॑

अ० ६. अ० ७. व० १४.] ॥ १८३ ॥ [म० ८. अ० १०. सू० १०३.]

मिचं न यातयत् ऽजं ॥ १२ ॥ उप त्वा जामयः गिरः देदिशतीः
हविः ऽकृतः वायोः अनीके अस्थिरन् ॥ १३ ॥ यस्य चिः ऽधातुं अ-
वृतं बहिः तस्थौ असं ऽदिनं आपः चित् नि दध पदं ॥ १४ ॥ पदं
देवस्य मीळहुषः अनाधृष्टाभिः ऊतिः ऽभिः भद्रा सूर्यः ऽइव उप-
ऽहक् ॥ १५ ॥ ११ ॥ अग्ने घृतस्य धीतिः ऽभिः ते पानः देव शोचिषा
आ देवान् वक्षि यक्षि च ॥ १६ ॥ तं त्वा अजनं त मातरं कविं दे-
वासः अंगिरः हव्यः ऽवाहं अमर्त्यं ॥ १७ ॥ प्र ऽचेतसं त्वा कवे अग्ने
दूतं वरेण्यं हव्यः ऽवाहं नि सेदिरे ॥ १८ ॥ नहि मे अस्ति अघ्ना न
स्वः ऽधितिः वर्नन् ऽवति अथ एता हक् भरामि ते ॥ १९ ॥ यत् अग्ने
कानि कानि चित् आ ते दारुणि दध्मसि ता जुषस्व यविष्य
॥ २० ॥ यत् अग्निं उप ऽजिह्विका यत् वम्रः अतिः ऽसर्पति सर्वं तत्
अस्तु ते घृतं ॥ २१ ॥ अग्निं इधानः मनसा धियं सचेत मर्त्यः अग्निं
इधे विवस्वः ऽभिः ॥ २२ ॥ १२ ॥

॥ १०३ ॥ अदर्शि गातुवित् ऽतमः यस्मिन् व्रतानि आऽदधुः
उपो सु जातं आयैस्य वर्धनं अग्निं नृक्षंत नः गिरः ॥ १ ॥ प्र दैवः-
ऽदासः अग्निः देवान् अच्छ न मज्मना अनु मातरं पृथिवीं वि
ववृते तस्थौ नाकस्य सानवि ॥ २ ॥ यस्मात् रेजंत कृष्टयः चकृत्या-
नि कृण्वतः सहस्रऽसां मेधसांतौ ऽइव त्मना अग्निं धीभिः सपर्यत
॥ ३ ॥ प्र यं राये निनीषसि मर्तः यः ते वसो दाशत सः वीरं धत्ते
अग्ने उक्थ्यऽशंसिनं त्मना सहस्रऽपोषिणं ॥ ४ ॥ सः हळहे चित्
अभि तृणन्ति वाजं अर्वता सः धत्ते अक्षिति अर्वः त्वे देवऽचा
सदा पुरुऽवसो विश्वा वामानि धीमहि ॥ ५ ॥ १३ ॥ यः विश्वा द-
यते वसु होता मंद्रः जनानां मधोः न पात्रा प्रथमानि अस्मै प्र

अ० ६. अ० ७. व० १७.] ॥ १८४ ॥ [म० ९. अ० १. सू० १.

स्तोमाः यन्ति अग्नये ॥ ६ ॥ अथ न गीः ऽभिः रथ्यं सुऽदानवः म-
 र्मज्यन्ते देवऽयवः उभे तोके तनये दस्म विशपते पर्वि राधः म-
 घोना ॥ ७ ॥ प्र मंहिष्ठाय गायत ऋतऽवै बृहते शुक्रऽशोत्रिषे
 उपऽस्तुतासः अग्नये ॥ ८ ॥ आ वंसते मघऽवा वीरऽवन्त यशः सं-
 ऽइष्टः द्युम्नी आऽहुतः कुवित् नः अस्य सुऽमतिः नवीयसी अच्छ
 वाजेभिः आऽगमन्त ॥ ९ ॥ प्रेष्टं जुं प्रियाणां स्तुहि आऽसाव अ-
 तिथिं अग्निं रथानां यमं ॥ १० ॥ १४ ॥ उत्ऽइता यः निऽदिता वे-
 दिता वसु आ यज्ञियः वर्तन्ति दुस्तराः यस्य प्रवणे न ऊर्मयः
 धिया वाजं सिसासतः ॥ ११ ॥ मानः हृणीतां अतिथिः वसुः अ-
 ग्निः पुरुऽप्रशस्तः एषः यः सुऽहोता सुऽअध्वरः ॥ १२ ॥ मो ते रि-
 षन् ये अच्छोक्तिऽभिः वसो अग्ने केभिः चित् एवैः कीरिः चित्
 हि त्वां ईद्रे दूत्याय रातऽहव्यः सुऽअध्वरः ॥ १३ ॥ आ अग्ने याहि
 मरुत्ऽसखा रुद्रेभिः सोमऽपीतये सोमर्याः उप सुऽस्तुतिं माद-
 यस्व स्वः ऽनरे ॥ १४ ॥ १५ ॥ १० ॥ ८ ॥

॥ इत्यष्टमं मंडलं समाप्तं ॥

॥ १ ॥ स्वादिष्ठया मदिष्ठया पवस्व सोम धारया इंद्राय पा-
 तवे सुतः ॥ १ ॥ रक्षः ऽहा विश्वऽवर्षणिः अभि योनिं अयः ऽहतं
 दुणा सधऽस्य आ असदत् ॥ २ ॥ वरिवः ऽधातमः भव मंहिष्ठः वृ-
 चहन् ऽतमः पर्वि राधः मघोना ॥ ३ ॥ अभि अर्षे महानां देवानां
 वीतिं अंधसा अभि वाजं उत् अरवः ॥ ४ ॥ त्वां अच्छ चरामसि तत्
 इत् अथं दिवेऽदिवे इंदो ते नः आऽशसः ॥ ५ ॥ १६ ॥ पुनाति ते
 परिऽसुतं सोमं सूर्यस्य दुहिता वारेण शश्वता तना ॥ ६ ॥ तं ई अ-

खीः सऽमर्ये आ गृभ्णन्ति योषणः दश स्वसारः पार्ये दिवि ॥७॥
 तं ई ह्रिन्वन्ति अयुवः धमन्ति बाकुरं हतिं चिऽधातुं वारुणं मधु
 ॥८॥ अभि इमं अघ्नाः उत श्रीणन्ति धेनवः शिशुं सोमं इंद्राय
 पातवे ॥९॥ अस्य इत् इद्रः मर्देषु आ विश्वा वृत्राणि जिघ्रते शूरः
 मघा च मंहते ॥१०॥ ११॥

॥२॥ पवस्व देवऽवीः अति पवित्रं सोमं रक्षा इद्रं इंद्रो वृषा
 आ विश ॥१॥ आ वच्यस्व महि प्सरः वृषा इंद्रो द्युम्नवन्तऽतमः
 आ योनिं धर्णसिः सद्रः ॥२॥ अधुक्षत प्रियं मधु धारा सुतस्य वे-
 धसः अपः वसिष्ठ सुऽऋतुः ॥३॥ महान्तं त्वा महीः अनु आपः अ-
 र्षन्ति सिंधवः यत् गोभिः वासयिष्यसे ॥४॥ समुद्रः अपऽसु ममृजे
 विष्टंभः धरुणः दिवः सोमः पवित्रं अस्मऽयुः ॥५॥ १८॥ अचि-
 ऋदत् वृषा हरिः महान् मित्रः न दर्शतः सं सूर्येण रोचते ॥६॥
 गिरः ते इंद्रो ओजसा मर्मृज्यन्ते अपस्युवः याभिः मदाय शुभसे
 ॥७॥ तं त्वा मदाय घृष्टये ऊं लोकऽकृत्नुं इमहे तव प्रऽशस्तयः
 महीः ॥८॥ अस्मभ्यं इंद्रो इंद्रऽयुः मध्वः पवस्व धारया पर्जन्यः
 वृष्टिमान्ऽइव ॥९॥ गोऽसाः इंद्रो नृऽसाः असि अश्वऽसाः वा-
 जऽसाः उत आत्मा यज्ञस्य पूर्यः ॥१०॥ १९॥

॥३॥ एषः देवः अमर्त्यः पर्णवीऽइव दीयति अभि द्रोणानि
 आऽसदै ॥१॥ एषः देवः विपा कृतः अति ह्वरांसि धावति पव-
 मानः अदाभ्यः ॥२॥ एषः देवः विपन्युऽभिः पवमानः ऋतयु-
 ऽभिः हरिः वाजाय मृज्यते ॥३॥ एषः विश्वानि वार्यो शूरः यन्-
 ऽइव सत्वंऽभिः पवमानः सिसासति ॥४॥ एषः देवः रथर्यति प-

अ० ६. अ० ७. व० २४.] ॥ १८६ ॥ [म० ९. अ० १. सू० ५.

व०मानः द०श०स्य०ति० आ०विः कृ०णो०ति० व०ग्व०नुं ॥५॥२०॥ ए०षः वि०प्रैः
अ०भिऽस्तु०तः अ०पः दे०वः वि०गा०ह०ते द०ध०त् र०त्ना०नि दा०श्रु०षे ॥६॥ ए०षः
दि०वै वि०धा०व०ति० ति०रः र०जा०सि धा०र०या प०र्व०मानः क०र्नि०क्र०द०त् ॥७॥
ए०षः दि०वै वि० आ० अ०स०र०त् ति०रः र०जा०सि अ०स्पृ०तः प०र्व०मानः सु०
ऽअ०ध्व०रः ॥८॥ ए०षः प्र०त्ने०न ज०न्म०ना दे०वः दे०वे०भ्यः सु०तः ह०रिः प०वि०त्रै
अ०र्षे०ति ॥९॥ ए०षः ऊं० स्यः पु०रु०ऽव०तः ज०ज्ञा०नः ज०न०य०न् इ०षः धा०र०
या प०व०ते सु०तः ॥१०॥२१॥

॥४॥ स०नं च० सो०म० जे०षि च० प०र्व०मान० म०हिं अ०र्च०नः व०स्य०
सः कृ०धि ॥१॥ स०नं ज्यो०तिः स०नं स्वः वि०श्वा च० सो०म० सौ०भ०गा अ०र्च०
नः व०स्य०सः कृ०धि ॥२॥ स०नं द०क्षं उ०त क्र०तुं अ०र्प० सो०म० मृ०धः ज०हि अ०र्च०
नः व०स्य०सः कृ०धि ॥३॥ प०वि०तारः पु०नी०त०न० सो०मं इ०न्द्रा०य पा०त०वे अ०र्च०
नः व०स्य०सः कृ०धि ॥४॥ त्वं सूर्य०नः आ०भ०ज० त०व क्र०त्वा त०व ऊ०तिऽभिः
अ०र्च० नः व०स्य०सः कृ०धि ॥५॥२२॥ त०व क्र०त्वा त०व ऊ०तिऽभिः ज्यो०क्
प०श्ये०म० सूर्य० अ०र्च० नः व०स्य०सः कृ०धि ॥६॥ अ०भि अ०र्षे सु०ऽआ०यु०ध
सो०मं द्विऽव०र्हे०सं र०यिं अ०र्च० नः व०स्य०सः कृ०धि ॥७॥ अ०भि अ०र्षे अ०
न०प०ऽच्यु०तः र०यिं स०म०त् सु० स०स०हिः अ०र्च० नः व०स्य०सः कृ०धि ॥८॥
त्वां य०ज्ञैः अ०वी०वृ०ध०न् प०र्व०मान० वि०ध०र्म०णि अ०र्च० नः व०स्य०सः कृ०धि
॥९॥ र०यिं नः चि०त्रं अ०श्वि०नं इ०न्द्रो० वि०श्वऽआ०युं आ०भ०र० अ०र्च० नः
व०स्य०सः कृ०धि ॥१०॥२३॥

॥५॥ सं०ऽइ०न्द्रः वि०श्व०तः प०तिः प०र्व०मानः वि० रा०ज०ति० प्री०ण०न्
वृ०षा क०र्नि०क्र०द०त् ॥१॥ त०नू०ऽन०पा०त् प०र्व०मानः शृ०गे० शि०शानः अ०र्षे-

अ० ६, अ० ७, व० २७.] ॥ १८७ ॥ [म० ९, अ० १, सू० ६]

ति अंतरिक्षेण रारंजत् ॥ २ ॥ ईळेन्यः पर्वमानः रयिः वि राज-
ति ह्युमान् मधोः धाराभिः ओजसा ॥ ३ ॥ बर्हिः प्राचीनं ओ-
जसा पर्वमानः स्तृणन् हरिः देवेषु देवः इयते ॥ ४ ॥ उत् आतैः
जिहते बृहत् द्वारः देवीः हिरण्ययीः पर्वमानेन सुऽस्तुताः ॥ ५ ॥
॥ २४ ॥ सुऽशिल्पे० बृहती मही पर्वमानः वृषण्यति नक्तोषसा
न दर्शते ॥ ६ ॥ उभा देवानृचक्षसा होतारा दैव्या हुवे पर्वमानः
इंद्रः वृषा ॥ ७ ॥ भारती पर्वमानस्य सरस्वती इळा मही इमं नः
यज्ञं आ गमन् तिस्रः देवीः सुऽपेशसः ॥ ८ ॥ त्वशरं अयऽजां गो-
पां पुरऽयावानं आ हुवे इंद्रः इंद्रः वृषा हरिः पर्वमानः प्रजाऽप-
तिः ॥ ९ ॥ वनस्पतिं पर्वमान मर्धा सं अग्निं धारया सहस्रं व-
ल्गं हरितं भ्राजमानं हिरण्ययं ॥ १० ॥ विश्वे देवाः स्वाहाऽकृतिं
पर्वमानस्य आ गत वायुः बृहस्पतिः सूर्यः अग्निः इंद्रः सऽजो-
षसः ॥ ११ ॥ २५ ॥

॥ ६ ॥ मंद्रया सोम धारया वृषा पर्वस्व देवऽयुः अर्थः वारेषु
अस्मऽयुः ॥ १ ॥ अभित्यं मर्द्यं मर्दं इंद्रो इंद्रः इति क्षर अभि वाजि-
नः अर्वितः ॥ २ ॥ अभित्यं पूर्यं मर्दं सुवानः अर्ष पवित्रे आ अभि
वाजं उत श्रवः ॥ ३ ॥ अनु द्रप्सासः इंद्रवः आपः न प्रऽवता असरन्
पुनानाः इंद्रं आशत ॥ ४ ॥ यं अत्यं इव वाजिनं मृजंति योषणः
दर्श वने क्रीकृतं अतिऽअविं ॥ ५ ॥ २६ ॥ तं गोभिः वृषणं रसं म-
दाय देवऽवीतये सुतं भराय सं सृज ॥ ६ ॥ देवः देवाय धारया इंद्राय
पर्वते सुतः पर्यः यत् अस्य पीपयत् ॥ ७ ॥ आत्मा यज्ञस्य रंहा सु-
स्वानः पर्वते सुतः प्रत्नं नि पाति काव्यं ॥ ८ ॥ एव पुनानः इंद्रऽयुः
मर्दं मर्दिष्ठ वीतये गुहा चित् दधिषे गिरः ॥ ९ ॥ २७ ॥

अ० ६. अ० ७. व० ३१.] ॥ १८८ ॥ [म० ९. अ० १. सू० ८.

॥७॥ असृगं इंद्रवः पथा धर्मेन् ऋतस्य सुऽश्रियः विद्वानाः अ-
स्य योजनं ॥१॥ प्र धारा मध्वः अग्रियः महीः अपः विगाहते हविः
हविष्षु वंद्यः ॥२॥ प्र युजः वाचः अग्रियः वृषा अव चक्रदत् वने
सद्य अभिसृत्य अध्वरः ॥३॥ परि यत् काव्या कविः नृमणा वसा-
नः अर्षति स्वः वाजी सिसासति ॥४॥ पर्वमानः अभि स्पृधः
विशः राजाऽइव सीदति यत् ईं ऋण्वन्ति वेधसः ॥५॥ २८॥ अयः
वारं परि प्रियः हरिः वनेषु सीदति रेभः वनुष्यते मती ॥६॥ सः
वायुं इंद्रं अश्विना साकं मदेन गच्छति रणं यः अस्य धर्मऽभिः
॥७॥ आ मिचावरुणा भगं मध्वः पवन्ते ऊर्मयः विद्वानाः अस्य
शक्रऽभिः ॥८॥ अस्मभ्यं रोदसी रयिं मध्वः वार्जस्य सातये अवः
वसूनि सं जितं ॥९॥ २९॥

॥८॥ एते सोमाः अभि प्रिय इंद्रस्य कामे अक्षरन् वर्धतः अ-
स्य वीर्यं ॥१॥ पुना नासः चमूऽसदः गच्छंतः वायुं अश्विना ते नः
धांतु सुऽवीर्यं ॥२॥ इंद्रस्य सोम राधसे पुनानः हादिं चोदय ऋ-
तस्य योनिं आऽसदं ॥३॥ मृजन्ति त्वा दश क्षिपः हिन्वन्ति सप्त धी-
तयः अनु विप्राः अमादिषुः ॥४॥ देवेभ्यः त्वा मदाय कं सृजानं
अति मेधः सं गोभिः वासयामसि ॥५॥ ३०॥ पुनानः कलशेषु आ
वस्त्राणि अरुषः हरिः परि गव्यानि अव्यत ॥६॥ मघोनः आ प-
वस्व नः जहि विश्वाः अप द्विषः इंद्रो सखायं आ विश ॥७॥ वृष्टिं
दिवः परि स्रव द्युमं पृथिव्याः अधि सहः नः सोम पृत्ऽसु धाः
॥८॥ नृऽचक्षसं त्वा वयं इंद्रऽपीतं स्वः विदं भक्षीमहि प्रऽजां
इषं ॥९॥ ३१॥

॥९॥ परि प्रिया दिवः कविः वयांसि नृक्षोः हितः सुवानः
याति कविऽक्रतुः ॥१॥ प्रऽप्र क्षयाय पन्यसे जनाय जुष्टः अदुहे
वीती अर्ष चनिष्ठया ॥२॥ सः सूनुः मातरां शुचिः जातः जाते
अरोचयत् महान् मही चतुऽवृधा ॥३॥ सः सप्त धीतिऽभिः हितः
नद्यः अजिन्वत् अदुहे याः एकं अक्षि ववृधुः ॥४॥ ताः अभि संतं
अस्तुतं महे युवानं आ दधुः इंदुं इंदु तव व्रते ॥५॥ ३२॥ अभि वह्निः
अमर्त्यः सप्त पश्यति वावहिः क्रिविः देवीः अतर्पयत् ॥६॥ अव
कल्पेषु नः पुमः तमांसि सोम योध्या तानि पुनान जघनः ॥७॥
नु नर्थसे नवीयसे सुऽउक्ताय साधय पथः प्रत्नऽवत् रोचय रुचः
॥८॥ पवमान महि श्रवः गां अश्वं रासि वीरऽवत् सन मेधां सन
स्वः ॥९॥ ३३॥

॥१०॥ प्र स्वानासः रथाःऽइव अर्वतः न अवस्यवः सोमासः
राये अक्रमुः ॥१॥ हिन्वानासः रथाःऽइव दधन्विरे गर्भस्त्योः भ-
रासः कारिणांऽइव ॥२॥ राजानः न प्रशस्तिऽभिः सोमासः गो-
भिः अंजते यज्ञः न सप्त धातुऽभिः ॥३॥ परि सुवानासः इंदवः म-
दाय बर्हणा गिरा सुताः अर्षेति धारया ॥४॥ आपानासः विव-
स्वतः जनतः उषसः भगं सूरः अखं वि तन्वते ॥५॥ ३४॥ अप
वारा मतीनां प्रत्नाः अखंति कारवः वृष्णः हरसे आयवः ॥६॥
संऽईचीनासः आसते होतारः सप्तऽजामयः पदं एकस्य पिप्रतः
॥७॥ नाभा नाभि नः आ ददे चक्षुः चित् सूर्ये सचा कवेः अपत्यं
आ दुहे ॥८॥ अभि प्रिया दिवः पदं अध्वर्युऽभिः गुहा हितं सूरः
पश्यति चक्षसा ॥९॥ ३५॥

अ०६. अ०७. व०३९.] ॥ १९० ॥ [म०९. अ०१. सू०१२.]

॥११॥ उप॑ अ॒स्मै गा॒यत॑ न॒रः प॒र्वमा॒नाय॑ इ॒ंदेवे॑ अ॒भि दे॒वान्
इय॑स्यते ॥१॥ अ॒भि ते म॒धुना॑ प॒यः अ॒र्ध॒र्वाणः॑ अ॒शि॒श्रुः दे॒वं दे॒
वाय॑देवऽयु ॥२॥ सः नः प॒व॒स्व शं ग॒र्वे शं ज॒नाय॑ शं अ॒र्वते॑ शं रा॒
ज॒न् ओष॑धीभ्यः ॥३॥ व॒भ्रवे॑ नु स्वऽत॒वसे॑ अ॒रुणा॑य दि॒विऽस्पृ॒शे
सोमा॑य गा॒थं अ॒र्चत॑ ॥४॥ ह॒स्तऽच्यु॑तेभिः अ॒द्रिऽभिः॑ सु॒तं सोम॑
पु॒नीत॑न॒ मधौ॑ आ धा॒वत॑ म॒धु ॥५॥ ३६॥ नम॑सा इत् उप॑ सी॒दत॑
द॒धा इत् अ॒भि श्री॒णीत॑न॒ इदं॑ इ॒द्रे द॒धात॑न ॥६॥ अ॒मि॒त्रऽहा वि॒
ऽर्च॑षणिः प॒र्वस्व॑ सोम॒ शं ग॒र्वे दे॒वेभ्यः॑ अ॒नुका॑मऽकृत् ॥७॥ इ॒न्द्राय॑
सोम॑ पा॒तवे॑ मदा॒य परि॑ सि॒च्यसे॑ म॒नःऽचित्॑ म॒नसः॑ प॒तिः ॥८॥
प॒र्वमा॒न सु॒ऽवीर्य॑ र॒यिं सोम॑ रि॒रीहि॑ नः इ॒दो इ॒द्रेण॑ नः यु॒जा
॥९॥ ३७॥

॥१२॥ सोमाः अ॒सृय॑ इ॒ंदेवः॑ सु॒ताः ऋ॒तस्य॑ स॒दने॑ इ॒न्द्राय॑ म॒धु-
मत्॑ऽतमाः ॥१॥ अ॒भि वि॒प्राः अ॒नूष॑त॒ गावः॑ व॒त्सं न मा॒तरः॑ इ॒द्रे
सोम॑स्य पी॒तये॑ ॥२॥ म॒दऽच्यु॑त् क्षे॒ति स॒दने॑ सि॒धोः ऊ॒र्मा वि॒पः-
ऽचित्॑ सोमः गौ॒री अ॒धि श्रि॑तः ॥३॥ दि॒वः नाभा॑ वि॒ऽचक्ष॑णः
अ॒थ्यः वा॒रे म॒हीय॑ते सोमः यः सु॒ऽऋतुः॑ क॒विः ॥४॥ यः सोमः क॒-
ल॒शेषु॑ आ अ॒न्तः प॒वित्रे॑ आऽहि॒तः तं इ॒दुः परि॑ स॒स्वजे॑ ॥५॥ ३८॥
प्र वा॒चं इ॒दुः इ॒ष्यति॑ स॒मुद्र॑स्य अ॒धि वि॒ष्टपि॑ जि॒वन् को॒शं म॒धु-
ऽश्नु॑तं ॥६॥ नि॒त्यऽस्तो॒त्रः वन॑स्प॒तिः धी॒नां अ॒न्तः स॒वःऽदु॒घः
हि॒न्वा॒नः मानु॑षा यु॒गा ॥७॥ अ॒भि प्रि॒या दि॒वः प॒दा सोमः॑ हि॒-
न्वा॒नः अ॒र्षति॑ वि॒प्रस्य॑ धा॒रया॑ क॒विः ॥८॥ आ प॒र्वमा॒न धा॒रय॑
र॒यिं स॒हस्र॑ऽव॒र्चसं॑ अ॒स्मे इ॒दो सु॒ऽआभु॑व ॥९॥ ३९॥ ७॥

॥१३॥ सोमः पुनानः अर्षति सहस्रऽधारः अतिऽअविः वा-
 योः इंद्रस्य निःऽकृतं ॥१॥ पर्वमानं अवस्यवः विप्रं अभि प्र गा-
 यत् सुस्वानं देवऽवीतये ॥२॥ पर्वते वाजऽसातये सोमाः सहस्र-
 ऽपाजसः गृणानाः देवऽवीतये ॥३॥ उत नः वाजऽसातये पर्वस्व
 बृहतीः इषः द्युऽमत इंदो सुऽवीर्यं ॥४॥ ते नः सहस्रिणं रयिं प-
 र्वतां आसुऽवीर्यं सुवानाः देवासः इंदवः ॥५॥१॥ अत्याः हिया-
 नाः न हेतुऽभिः असृयं वाजऽसातये वि वारं अथ्यं आशवः ॥६॥
 वाआः अर्षति इंदवः अभि वत्सं न धेनवः दधन्विरे गर्भस्त्योः
 ॥७॥ जुष्टः इंद्राय मत्सरः पर्वमान कनिक्कदत् विश्वाः अप द्विषः
 जहि ॥८॥ अपऽघ्नंतः अराव्णः पर्वमानाः स्वःऽहशः योनौ जृ-
 तस्य सीदत् ॥९॥२॥

॥१४॥ परि प्र असि स्यदत् कविः सिंधोः ऊर्मौ अधि श्रितः
 कारं बिभ्रत् पुरुऽस्मृहं ॥१॥ गिरा यदि सऽबंधवः पंच व्राताः
 अपस्यवः परिऽकृण्वंति धर्णसिं ॥२॥ आत् अस्य शुष्मिणः रसे
 विश्वे देवाः अमत्सत् यदि गोभिः वसायते ॥३॥ निऽरिणानः वि
 धावति जहत् शर्याणि तान्वा अचं सं जिघ्रते युजा ॥४॥ न प्रीभिः
 यः विवस्वतः शुभ्रः न ममृजे युवा गाः कृण्वानः न निऽनिजं
 ॥५॥३॥ अति श्रिती तिरश्चता गव्या जिगाति अण्व्या वयुं इयति
 यं विदे ॥६॥ अभि क्षिपः सं अगमत् मर्जयतीः इषः पतिं पृष्ठा गृ-
 भ्णत् वाजिनः ॥७॥ परि दिव्यानि मर्मेशत् विश्वानि सोम पार्थि-
 वा वसूनि याहि अस्मऽयुः ॥८॥४॥

॥१५॥ एषः धिया याति अण्व्या पूरः रथेभिः आशुऽभिः

अ० ६. अ० ८. व० ७.] ॥ १९२ ॥ [म० ९. अ० १. सू० १७.]

गच्छन् इंद्रस्य निःऽकृतं ॥ १ ॥ एषः पुरु धियाऽयते बृहते देवऽता-
तये यच्च अमृतांसः आसते ॥ २ ॥ एषः हितः वि नीयते अंतः शु-
भऽवता पथा यदि तुजंति भूर्णयः ॥ ३ ॥ एषः शृंगाणि दोधुवत्
शिशीति यूथ्यः वृषा नृम्णा दधानः ओजसा ॥ ४ ॥ एषः रुक्मिऽभिः
ईयते वाजी शुभ्रेभिः अंशुऽभिः पतिः सिंधूनां भवन् ॥ ५ ॥ एषः
वसूनि पिच्छना परुषा ययिऽवान् अति अव शदिषु गच्छति
॥ ६ ॥ एतं मृजंति मर्ज्य उप द्रोणेषु आयवः प्रऽचक्राणं महीः इषः
॥ ७ ॥ एतं ऊं त्यं दश क्षिपः मृजंति सप्त धीतयः सुऽआयुधं मदिन्-
ऽतमं ॥ ८ ॥ ५ ॥

॥ १६ ॥ प्र ते सोतारः ओण्योः रसं मदाय घृष्टये सर्गः न तत्ति
एतं शः ॥ १ ॥ ऋत्वा दक्षस्य रुथ्यं अपः वसानं अंधसा गोऽसां अ-
खेषु सश्चिम ॥ २ ॥ अनं प्र अपऽसु दुस्तरं सोमं पवित्रे आ सृज पु-
नीहि इंद्राय पातवे ॥ ३ ॥ प्र पुनानस्य चेतसा सोमः पवित्रे अर्ष-
ति ऋत्वा सधऽस्थं आ असदत् ॥ ४ ॥ प्र त्वा नमःऽभिः इंद्रवः इंद्र
सोमाः असृक्षत महे भराय कारिणः ॥ ५ ॥ पुनानः रूपे अव्यये
विश्वाः अर्षेन् अभि श्रियः शूरः न गोषु तिष्ठति ॥ ६ ॥ दिवः न
सानुं पिपुषी धारा सुतस्य वेधसः वृथा पवित्रे अर्षेति ॥ ७ ॥ त्वं
सोम विपःऽचितं तना पुनानः आयुषु अव्यः वारं वि धावसि
॥ ८ ॥ ६ ॥

॥ १७ ॥ प्र निम्नेनऽइव सिंधवः घ्नंतः वृत्राणि भूर्णयः सोमाः
असृयं आशवः ॥ १ ॥ अभि सुवानांसः इंद्रवः वृष्टयः पृथिवीऽइव
इंद्रं सोमांसः अक्षरन् ॥ २ ॥ अतिऽऊर्भिः मत्सरः मदः सोमः प-

वित्रे अर्षति विऽघ्नन् रक्षांसि देवऽयुः ॥३॥ आ कलशेषु धावति
पवित्रे परि सिच्यते उक्थैः यज्ञेषु वर्धते ॥४॥ अति ची सोम रो-
चना रोहन् न भ्राजसे दिवँ इण्णन् सूर्ये न चोदयः ॥५॥ अभि वि-
प्राः अनुषत् मूर्धन् यज्ञस्य कारवः दधानाः चक्षसि प्रियं ॥६॥ तं
ऊं त्वा वाजिनं नरः धीभिः विप्राः अवस्यवः मृजंति देवऽतातये
॥७॥ मधोः धाराँ अनु क्षर तीव्रः सधऽस्यँ आ असदः चारुः च-
ताय पीतये ॥८॥७॥

॥ १८ ॥ परि सुवानः गिरिऽस्थाः पवित्रे सोमः अक्षाः मर्देषु
सर्वऽधाः असि ॥१॥ त्वं विप्रः त्वं कविः मधु प्रजातं अंधसः मर्देषु
सर्वऽधाः असि ॥२॥ तव विश्वे सऽजोषसः देवासः पीतिं आशत
मर्देषु सर्वऽधाः असि ॥३॥ आ यः विश्वानि वार्या वसूनि हस्तयोः
दधे मर्देषु सर्वऽधाः असि ॥४॥ यः इमे रोदसी मही सं मातरा-
ऽइव दोहते मर्देषु सर्वऽधाः असि ॥५॥ परि यः रोदसी उभे सद्यः
वाजेभिः अर्षति मर्देषु सर्वऽधाः असि ॥६॥ सः शुष्मी कलशेषु
आ पुनानः अचिऽक्रदत् मर्देषु सर्वऽधाः असि ॥७॥८॥

॥ १९ ॥ यत् सोम चिचं उक्थ्यं दिव्यं पार्थिवं वसु तत् नः पुना-
नः आभर ॥१॥ युवं हि स्थः स्वऽपती० इंद्रः च सोम गोऽपती०
ईशाना पिप्यतं धियः ॥२॥ वृषा पुनानः आयुषु स्तनयन् अधि
बर्हिषि हरिः सन् योनिं आ असदत् ॥३॥ अवावशंत धीतयः वृ-
षभस्य अधिरेतसि सूनोः वत्सस्य मातरः ॥४॥ कुवित् वृषण्य-
तीभ्यः पुनानः गर्भे आऽदधत् याः शुक्रं दुहते पयः ॥५॥ उप शिष्ठा
अपऽतस्थुषः भियसँ आ धेहि शत्रुषु पर्वमान विदाः रयिं ॥६॥

अ० ६, अ० ८, व० १२.] ॥ १९४ ॥ [म० ९, अ० १, सू० २२,

नि शचोः सोम वृष्यं नि शुष्मं नि वयः तिर दूरे वा सतः अंति
वा ॥ ७ ॥ ९ ॥

॥ २० ॥ प्र कविः देवऽवीतये अय्यः वारिभिः अर्षति सहान्
विश्वः अभि स्पृधः ॥ १ ॥ सः हि स्म जरितुऽभ्यः आ वाजं गोऽमैतं
इत्वंति पवमानः सहस्रिणं ॥ २ ॥ परि विश्वानि चेतसा मृशसे प-
वसे मती सः नः सोम श्रवः विदुः ॥ ३ ॥ अभि अर्ष बृहत् यशः म-
घवत्ऽभ्यः ध्रुवं रयिं इषं स्तोतुऽभ्यः आ भर ॥ ४ ॥ त्वं राजाऽइव
सुऽव्रतः गिरः सोम आ विवेशिथ पुनानः वह्ने अद्भुत ॥ ५ ॥ सः
वह्निः अपऽसु दुस्तरः मृज्यमानः गभस्त्योः सोमः चमूषु सीदति
॥ ६ ॥ क्रीकृः मखः न मंहयुः पवित्रं सोम गच्छसि दधत् स्तोत्रे
सुऽवीर्यं ॥ ७ ॥ १० ॥

॥ २१ ॥ एते धावन्ति इंदवः सोमाः इंद्राय घृष्ययः मत्सरासः स्वः-
ऽविदः ॥ १ ॥ प्रऽवृण्वन्तः अभिऽयुजः सुस्वये वरिवऽविदः स्वयं
स्तोत्रे वयऽकृतः ॥ २ ॥ वृथा क्रीकृतः इंदवः सधऽस्य अभि एकं
इत् सिंधोः ऊर्मा वि अक्षरन् ॥ ३ ॥ एते विश्वानि वार्या पवमा-
नासः आशत हिताः न सप्रयः रथे ॥ ४ ॥ आ अस्मिन् पिशंगं इं-
दवः दधात वेनं आऽदिशे यः अस्मभ्यं अरावा ॥ ५ ॥ ऋभुः न र-
थ्यं नवं दधात केतं आऽदिशे शुक्राः पवध्वं अणसा ॥ ६ ॥ एते
ऊं त्ये अवीवशन् काष्ठां वाजिनः अक्रत सतः प्र असाविषुः म-
ति ॥ ७ ॥ ११ ॥

॥ २२ ॥ एते सोमासः आशवः रथाःऽइव प्र वाजिनः सर्गीः

अ० ६, अ० ८, व० १४.] ॥ १९५ ॥ [म० ९, अ० १, सू० २४.

मृष्टाः अहेषत ॥ १ ॥ एते वाताः ऽइव उरवः पर्जन्यस्य ऽइव वृष्टयः
अग्नेः ऽइव भूमाः वृथा ॥ २ ॥ एते पूताः विपः ऽचितः सोमांसः
दधि ऽआशिरः विपा वि आन शुः धियः ॥ ३ ॥ एते मृष्टाः अमर्त्याः
ससृवांसः न शश्रमुः इयंस्तः पथः रजः ॥ ४ ॥ एते पृष्ठानि रोद-
सोः वि ऽप्रयंतः वि आन शुः उत इदं उत ऽतमं रजः ॥ ५ ॥ तंतुं त-
न्वानं उत ऽतमं अनु प्र ऽवतः आशत उत इदं उत माय्यं ॥ ६ ॥ त्वं
सोम परि ऽभ्यः आ वसु गव्यानि धारयः ततं तंतुं अचि क्रदः
॥ ७ ॥ १२ ॥

॥ २३ ॥ सोमाः असृगं आशवः मधोः मदस्य धारया अभि
विश्वानि काव्या ॥ १ ॥ अनु प्रत्नासः आयवः पदं नवीयः अक्रमुः
रुचे जनंत सूर्यं ॥ २ ॥ आ पवमान नः भर अर्यः अदा शुषः गयं कृ-
धि प्रजा ऽवतीः इषः ॥ ३ ॥ अभि सोमांसः आयवः पवते मद्यं
मदं अभि कोशं मधु ऽश्रुतं ॥ ४ ॥ सोमः अर्षति धर्णेसिः दधानः
इंद्रियं रसं सु ऽवीरः अभिशस्ति ऽपाः ॥ ५ ॥ इंद्राय सोम पवसे देवे-
भ्यः सध ऽमाद्यः इंदो वाजं सिसाससि ॥ ६ ॥ अस्य पीत्वा मदानां
इंद्रः वृक्षाणि अप्रति जघान जघनत् च नु ॥ ७ ॥ १३ ॥

॥ २४ ॥ प्रसोमांसः अधन्विषुः पवमानासः इंद्रवः श्रीणानाः
अप्सु मृजत ॥ १ ॥ अभि गावः अधन्विषुः आपः न प्र ऽवता
यतीः पुनानाः इंद्र आशत ॥ २ ॥ प्र पवमान धन्वसि सोम इंद्राय
पातवे नृ ऽभिः यतः वि नीयसे ॥ ३ ॥ त्वं सोम नृ ऽमार्दनः पवस्व
चर्षणि ऽसहे सत्तिः यः अनु ऽमाद्यः ॥ ४ ॥ इंदो यत् अद्रि ऽभिः
सुतः पवित्रं परि ऽधारवसि अरं इंद्रस्य धाम्ने ॥ ५ ॥ पवस्व वृत्रहन्-

अ० ६. अ० ८. व० ११.] ॥ १९६ ॥ [म० ९. अ० २. सू० २१.

ऽतम उक्थेभिः अनुऽमाद्यः शुचिः पावकः अद्भुतः ॥ ६ ॥ शुचिः
पावकः उच्यते सोमः सुतस्य मध्वः देवऽअवीः अघशंसऽहा
॥ ७ ॥ १४ ॥ १ ॥

॥ २५ ॥ पवस्व दक्षऽसाधनः देवेभ्यः पीतये हरे मरुत्ऽभ्यः
वायवे मदः ॥ १ ॥ पवमान धिया हितः अभि योनिं कर्त्तुं दत्त
धर्मेणा वायुं आ विश् ॥ २ ॥ सं देवैः शोभते वृषा कविः योनौ अ-
धि प्रियः वृचऽहा देवऽवीतमः ॥ ३ ॥ विश्वा रूपाणि आऽविशन्
पुनानः याति हर्यतः यच्च अमृतांसः आसते ॥ ४ ॥ अरुषः जनयन्
गिरः सोमः पवते आयुषक् इन्द्रं गच्छन् कविऽक्रतुः ॥ ५ ॥ आ
पवस्व मदिन्ऽतम पवित्रं धारया कवे अर्कस्य योनिं आऽसदं
॥ ६ ॥ १५ ॥

॥ २६ ॥ तं अमृक्षन् वाजिनं उपऽस्थे अदितेः अधि विप्रांसः
अख्या धिया ॥ १ ॥ तं गावः अभि अनूषन् सहस्रऽधारं अक्षितं
इन्द्रं धर्तारं आ दिवः ॥ २ ॥ तं वेधां मेधया अह्यन् पवमानं अधि
द्यविधर्णसिं भूरिऽधायसं ॥ ३ ॥ तं अह्यन् भुरिजोः धिया संऽव-
सानं विवस्वतः पतिं वाचः अदाभ्यं ॥ ४ ॥ तं सानौ अधि जामयः
हरिं हिन्वन्ति अद्रिऽभिः हर्यतं भूरिऽचक्षसं ॥ ५ ॥ तं त्वा हिन्वन्ति
वेधसः पवमान गिराऽवृधं इन्दो इन्द्राय मत्सरं ॥ ६ ॥ १६ ॥

॥ २७ ॥ एषः कविः अभिऽस्तुतः पवित्रं अधि तोशते पुनानः
मन् अप स्निधः ॥ १ ॥ एषः इन्द्राय वायवे स्वऽजित् परि सिच्यते
पवित्रं दक्षऽसाधनः ॥ २ ॥ एषः नृऽभिः वि नीयते दिवः मूर्धा

अ० ६. अ० ८. व० २०.] ॥ १९७ ॥ [म० ९. अ० २. सू० ३०.

वृषा सुतः सोमः वनेषु विश्वऽवित् ॥ ३ ॥ एषः गव्युः अचिक्कदत्
पर्वमानः हिरण्यऽयुः इंदुः सचाऽजित् अस्तृतः ॥ ४ ॥ एषः सू-
र्येण हासते पर्वमानः अधि द्यवि पवित्रे मत्सरः मदः ॥ ५ ॥ एषः
शुष्मी असिस्त्यदत् अंतरिक्षे वृषा हरिः पुनानः इंदुः इंद्र आ
॥ ६ ॥ १७ ॥

॥ २८ ॥ एषः वाजी हितः नृऽभिः विश्वऽवित् मनसः पतिः
अय्यः वारं वि धावति ॥ १ ॥ एषः पवित्रे अक्षरत् सोमः देवेभ्यः
सुतः विश्वा धामानि आऽविशन् ॥ २ ॥ एषः देवः शुभायते अधि
योनौ अमर्त्यः वृचऽहा देवऽवीतमः ॥ ३ ॥ एषः वृषा कनिक्कदत्
दशऽभिः जामिऽभिः यतः अभि द्रोणानि धावति ॥ ४ ॥ एषः
सूर्ये अरोचयत् पर्वमानः विऽचर्षणिः विश्वा धामानि विश्व-
ऽवित् ॥ ५ ॥ एषः शुष्मी अदाभ्यः सोमः पुनानः अर्षति देव-
ऽअवीः अघशंसऽहा ॥ ६ ॥ १८ ॥

॥ २९ ॥ प्र अस्य धाराः अक्षरन् वृणाः सुतस्य ओजसा देवान्
अनु प्रऽभूषतः ॥ १ ॥ सप्ति मृजंति वेधसः गृणंतः कारवः गिरा
ज्योतिः जज्ञान उक्थ्य ॥ २ ॥ सुऽसहा सोम तानि ते पुनानाय प्र-
भुऽवसो वर्ध समुद्रं उक्थ्य ॥ ३ ॥ विश्वा वसूनि संऽजयन् पवस्व
सोम धारया इनु वैषांसि सध्र्यक् ॥ ४ ॥ रक्ष सु नः अररुषः स्वनात्
समस्य कस्य चित् नितः यत्र मुमुच्यहे ॥ ५ ॥ आ इंदो पार्थिवं रयिं
दित्यं पवस्व धारया ह्युऽमंतं शुष्म आ भर ॥ ६ ॥ १९ ॥

॥ ३० ॥ प्र धाराः अस्य शुष्मिणः वृथा पवित्रे अक्षरन् पुनानः

अ० ६. अ० ८. व० २२.] ॥ १९८ ॥ [म० ९. अ० २. सू० ३२.]

वाचं इष्यति ॥ १ ॥ इंदुः हिया नः सोतुऽभिः मृज्यमानः कनिक्रदत्
इयति वसुं इन्द्रियं ॥ २ ॥ आ नः शुष्मं नृऽसह्यं वीरऽवतं पुरुऽस्पृहं
पवस्व सोम धारया ॥ ३ ॥ प्र सोमः अति धारया पवमानः अ-
सि स्यदत् अभि द्रोणानि आऽसदं ॥ ४ ॥ अपऽसु त्वा मधुमत्ऽतमं
हरिं हिन्वति अद्रिऽभिः इंदो इन्द्राय पीतये ॥ ५ ॥ सुनोत मधुमत्-
ऽतमं सोमं इन्द्राय वज्रिणे चारुं शर्धाय मत्सरं ॥ ६ ॥ २० ॥

॥ ३१ ॥ प्र सोमासः सुऽआध्यः पवमानासः अक्रमुः रयिं कृ-
ण्वति चेतनं ॥ १ ॥ दिवः पृथिव्याः अधि भवं इंदो द्युम्नऽवर्धनः
भव वाजानां पतिः ॥ २ ॥ तुभ्यं वाताः अभिऽप्रियः तुभ्यं अर्षति
सिंधवः सोमं वर्धति ते महः ॥ ३ ॥ आ प्यायस्व सं एतु ते विश्वतः
सोम वृष्यं भवं वाजस्य संऽगथे ॥ ४ ॥ तुभ्यं गावः घृतं पर्यः ब-
भ्रो दुदुहे अक्षितं वर्षिष्ठे अधि सानवि ॥ ५ ॥ सुऽआयुधस्य ते सतः
भुवनस्य पते वयं इंदो सखिऽत्वं उश्मसि ॥ ६ ॥ २१ ॥

॥ ३२ ॥ प्र सोमासः मद्ऽच्युतः श्रवसे नः मधोनः सुताः वि-
दथे अक्रमुः ॥ १ ॥ आत् ई चितस्य योषणः हरिं हिन्वति अद्रिऽभिः
इंदु इन्द्राय पीतये ॥ २ ॥ आत् ई हंसः यथा गणं विश्वस्य अवीवशत्
मतिं अत्यः न गोभिः अज्यते ॥ ३ ॥ उभे सोम अवऽचाकशत् मृगः
न तक्तः अर्षसि सीदन् ऋतस्य योनिं आ ॥ ४ ॥ अभि गावः अ-
नूषत योषा जारंऽइव प्रियं अगन् आजिं यथा हितं ॥ ५ ॥ अस्मे
धेहि द्युऽमत् यशः मघवन्ऽभ्यः च मह्यं च सनि मेधां उत श्रवः
॥ ६ ॥ २२ ॥

अ० ६. अ० ८. व० २५.] ॥ १९९ ॥ [म० ९. अ० २. सू० ३५.]

॥३३॥ प्रसोमांसः विपः ऽचितः अपां न यन्ति ऊर्मयः वना-
नि महिषाः ऽईव ॥१॥ अभि द्रोणानि बभ्रवः शुक्राः ऋतस्य
धारया वाजं गोऽमैतं अक्षरन् ॥२॥ सुताः इंद्राय वायवे वरुणाय
मरुतऽभ्यः सोमाः अर्षेति विष्णवे ॥३॥ तिस्रः वाचः उत् ईरते
गावः मिमन्ति धेनवः हरिः एति कर्निकदत् ॥४॥ अभि ब्रह्मीः
अनूषत् यहीः ऋतस्य मातरः मर्मृज्यन्ते दिवः शिष्णु ॥५॥ रायः
समुद्रान् चतुरः अस्मभ्यं सोम विश्वतः आ पवस्व सहस्रिणः ॥६॥
॥२३॥

॥३४॥ प्र सुवानः धारया तना इंदुः हिव्वानः अर्षेति रुजत्
हृव्हा वि ओजसा ॥१॥ सुतः इंद्राय वायवे वरुणाय मरुतऽभ्यः
सोमः अर्षेति विष्णवे ॥२॥ वृषाणं वृषऽभिः यत् सुन्वन्ति सोमं
अद्रिऽभिः दुहन्ति शक्रना पयः ॥३॥ भुवत् चितस्य मर्ज्यः भुवत्
इंद्राय मत्सरः सं रूपैः अज्यते हरिः ॥४॥ अभि ई ऋतस्य विष्टपं
दुहते पृश्निऽमातरः चारु प्रियऽतमं हविः ॥५॥ सं एनं अहताः
इमाः गिरः अर्षेति सऽसुतः धेनूः वाश्रः अवीवशत् ॥६॥ ॥२४॥

॥३५॥ आनः पवस्व धारया पवमानरयिं पृथुं यया ज्योतिः
विदासि नः ॥१॥ इंदो समुद्रं ऽईखय पवस्व विश्वं ऽएजय रायः
धर्तानः ओजसा ॥२॥ त्वया वीरेण वीरऽवः अभि स्याम पृतन्यतः
क्षर नः अभि वार्ये ॥३॥ प्र वाजं इंदुः इष्टति सिसासन् वाजऽसाः
ऋषिः व्रता विदानः आयुधा ॥४॥ तं गीऽभिः वाचं ऽईखय पु-
नानं वासयामसि सोमं जनस्य गोऽपतिं ॥५॥ विश्वः यस्य व्रते
जनः दाधार धर्मेणः पतेः पुनानस्य प्रभुऽवसोः ॥६॥ ॥२५॥

॥ ३६ ॥ असर्जि रथ्यः यथा पवित्रे चम्बोः सुतः कार्ष्मन् वा-
जी नि अक्रमीत् ॥ १ ॥ सः वह्निः सोम जग्गुविः पवस्व देवऽवीः
अति अभि कोशं मधुऽश्रुतं ॥ २ ॥ सः नः ज्योतींषि पूर्य पवमान
वि रोचय क्रत्वे दक्षाय नः हिनु ॥ ३ ॥ शुभमानः ज्ञतयुऽभिः मृ-
ज्यमानः गर्भस्थोः पवते वारं अव्यये ॥ ४ ॥ सः विश्वा दाशुषे वसु
सोमः दिव्यानि पार्थिवा पवतां आ अंतरिस्थ्या ॥ ५ ॥ आ दिवः पृष्ठं
अश्वऽयुः गव्यऽयुः सोम रोहसि वीरऽयुः शवसः पते ॥ ६ ॥ २६ ॥

॥ ३७ ॥ सः सुतः पीतये वृषा सोमः पवित्रे अर्षति विऽघ्नन्
रक्षांसि देवऽयुः ॥ १ ॥ सः पवित्रे विऽचक्षुणः हरिः अर्षति धर्ण-
सिः अभि योनिं कर्निक्रदत् ॥ २ ॥ सः वाजी रोचना दिवः पव-
मानः वि धावति रक्षऽहा वारं अव्यये ॥ ३ ॥ सः चितस्य अधि
सानवि पवमानः अरोचयत् जामिऽभिः सूर्ये सह ॥ ४ ॥ सः वृत्र-
ऽहा वृषा सुतः वरिवऽवित् अदाभ्यः सोमः वाजंऽइव असरत्
॥ ५ ॥ सः देवः कविना इषितः अभि द्रोणानि धावति इंदुः इंद्राय
मंहना ॥ ६ ॥ २७ ॥

॥ ३८ ॥ एषः ऊं स्यः वृषा रथ्यः अव्यः वारंभिः अर्षति गच्छन्
वाजं सहस्रिणं ॥ १ ॥ एतं चितस्य योषणः हरिं हिन्वति अद्रिऽभिः
इंदुं इंद्राय पीतये ॥ २ ॥ एतं त्वं हरितः दशं मर्मज्यते अपस्युवः या-
भिः मदाय शुभते ॥ ३ ॥ एषः स्यः मानुषीषु आ श्येनः न विक्षु
सीदति गच्छन् जारः न योषितं ॥ ४ ॥ एषः स्यः मद्यः रसः अव
चष्टे दिवः शिषुः यः इंदुः वारं आ अविशत् ॥ ५ ॥ एषः स्यः पीतये
सुतः हरिः अर्षति धर्णसिः क्रंदन् योनिं अभि प्रियं ॥ ६ ॥ २८ ॥

अ० ६, अ० ८, व० ३१.] ॥ २०१ ॥ [म० ९, अ० २, सू० ४१.]

॥ ३९ ॥ आशुः अर्षं बृहत् ऽमते परि प्रियेण धाम्ना यज्ञं देवाः
इति ब्रुवन् ॥ १ ॥ परि ऽकृण्वन् अग्निः ऽकृतं जनाय यातयन् इषः
वृष्टिं दिवः परि स्रव ॥ २ ॥ सुतः एति पवित्रे आ त्विषिं दधानः
ओजसा वि ऽचक्षाणः वि ऽरोचयन् ॥ ३ ॥ अयं सः यः दिवः परि
रघु ऽयामा पवित्रे आ सिंधोः ऊर्मा वि अक्षरत् ॥ ४ ॥ आ ऽवि-
वासन् परा ऽवतः अथो अर्वा ऽवतः सुतः इंद्राय सिच्यते मधु
॥ ५ ॥ सं ऽईचीनाः अनूषत हरिं हिन्वन्ति अद्रि ऽभिः योनौ ऋ-
तस्य सीदत ॥ ६ ॥ २९ ॥

॥ ४० ॥ पुनानः अक्रमीत् अभि विश्वाः मृधः वि ऽचर्षणिः शु-
भन्ति विप्रं धीति ऽभिः ॥ १ ॥ आ योनिं अरुणः रुहत् गमत् इंद्रं वृषा
सुतः ध्रुवे सदसि सीदति ॥ २ ॥ नु नः रयिं महं इंद्रो अस्मभ्यं सोम
विश्वतः आ पवस्व सहस्रिणीं ॥ ३ ॥ विश्वा सोम पवमान द्युम्नानि
इंद्रो आ भर विदाः सहस्रिणीः इषः ॥ ४ ॥ सः नः पुनानः आ भर
रयिं स्तोत्रे सु ऽवीर्यं जरितुः वर्धय गिरः ॥ ५ ॥ पुनानः इंद्रो आ
भर सोमं द्वि ऽबर्हसं रयिं वर्षन् इंद्रो नः उक्थ्य ॥ ६ ॥ ३० ॥

॥ ४१ ॥ प्र ये गावः न भूर्यैः तेषाः अयासः अक्रमुः घन्तः कु-
ष्णां अप त्वच ॥ १ ॥ सुवितस्य मनामहे अति सेतुं दुः ऽआथ्यं स-
ह्रांसः दस्युं अव्रतं ॥ २ ॥ शृण्वे वृष्टेः ऽइव स्वनः पवमानस्य शु-
ष्मिणः चरन्ति वि ऽद्युतः दिवि ॥ ३ ॥ आ पवस्व मही इषं गो ऽमत्
इंद्रो हिरण्यं ऽवत् अश्वं ऽवत् वाजं ऽवत् सुतः ॥ ४ ॥ सः पवस्व
वि ऽचर्षणे आ मही रोदसीं पृण उषाः सूर्यः न रश्मि ऽभिः ॥ ५ ॥

परि नः शर्मऽयन्त्या धारया सोम विश्वतः सर रसाऽइव विष्टपै
॥ ६ ॥ ३१ ॥

॥ ४२ ॥ जनयन् रोचना दिवः जनयन् अपऽसु सूर्यं वसानः
गाः अपः हरिः ॥ १ ॥ एषः प्रत्नेन मन्मना देवः देवेभ्यः परि धा-
रया पवते सुतः ॥ २ ॥ ववृधानाय तूर्वेये पवते वाजऽसातये सो-
माः सहस्रऽपाजसः ॥ ३ ॥ दुहानः प्रत्नं इत् पयः पवित्रे परि सि-
च्यते क्रंदन् देवान् अजीजनत् ॥ ४ ॥ अभि विश्वानि वार्या अभि
देवान् ऋतऽवृधः सोमः पुनानः अर्षति ॥ ५ ॥ गोऽर्मत् नः सोम
वीरऽवत् अश्वऽवत् वाजऽवत् सुतः पवस्व बृहतीः इषः ॥ ६ ॥ ३२ ॥

॥ ४३ ॥ यः अत्यःऽइव मृज्यते गोभिः मदाय हर्यतः तं गीःऽभिः
वासयामसि ॥ १ ॥ तं नः विश्वाः अवस्युवः गिरः श्रुभन्ति पूर्वऽथा
इदं इद्राय पीतये ॥ २ ॥ पुनानः याति हर्यतः सोमः गीःऽभिः परि-
ऽकृतः विप्रस्य मेध्यऽअतिथेः ॥ ३ ॥ पवमान विदाः रयिं अस्मभ्यं
सोम सुऽश्रियं इदो सहस्रऽवर्चसं ॥ ४ ॥ इदुः अत्यः न वाजऽसुत्
कनिःक्रति पवित्रे आ यत् अक्षाः अति देवऽयुः ॥ ५ ॥ पवस्व वा-
जऽसातये विप्रस्य गृणतः वृधे सोम रास्व सुऽवीर्यं ॥ ६ ॥ ३३ ॥ ८ ॥ ६ ॥

॥ ४४ ॥ प्र नः इदो महे तने ऊर्मि न बिभ्रत् अर्षसि अभि दे-
वान् अयास्यः ॥ १ ॥ मती जुष्टः धिया हितः सोमः हिन्वे परा-
ऽवति विप्रस्य धारया कविः ॥ २ ॥ अयं देवेषु जागृविः सुतः एति
पवित्रे आ सोमः याति विऽवर्षणिः ॥ ३ ॥ सः नः पवस्व वा-

अ० ७. अ० १. व० ४.] ॥ २०३ ॥ [म० ९. अ० २. सू० ४७.

ज॒ऽयुः च॒क्राणः चारु॑ अध्व॒रं ब॒र्हिष्मान् आ वि॒वास॒ति ॥४॥ सः
नः भ॒गाय वा॒यवे विप्र॑ऽवीरः स॒दाऽवृ॒धः सोमः दे॒वेषु॑ आ य॒मत्
॥५॥ सः नः अ॒द्य वसु॑त्तये क्र॒तुऽवित् गा॒तुवित्ऽत॑मः वाजं जे॒षि
अ॒वः बृ॒हत् ॥६॥ १॥

॥४५॥ सः प॒वस्व॒ मदा॑य कं नृऽचक्षाः दे॒वऽवी॑तये इ॒ंदो॑ इ॒न्द्राय
पी॒तये॑ ॥१॥ सः नः अ॒र्षे अ॒भि दू॒त्यं त्वं इ॒न्द्राय तो॒शसे॑ दे॒वान् सखि॑-
ऽभ्यः आ वरं ॥२॥ उ॒त त्वां अ॒रुणं व॒यं गो॒भिः अ॒ज्मः म॒दाय कं
वि नः रा॒ये दु॒रः वृ॒धि ॥३॥ अ॒ति जं प॒विचं॑ अ॒क्रमी॑त् वा॒जी धुरं
न या॒मनि॑ इ॒दुः दे॒वेषु॑ प॒त्यते॑ ॥४॥ सं ई॑ सखा॒यः अ॒स्वर॑न् वने
क्री॒कृतं॑ अ॒तिऽअ॒विं इ॒दुं ना॒वाः अ॒नूष॑त् ॥५॥ तया॑ प॒वस्व॒ धार॑या
यया पी॒तः वि॒ऽचक्ष॑से इ॒ंदो॑ स्तो॒त्रे सु॒ऽवीर्ये॑ ॥६॥ २॥

॥४६॥ असृ॒गन् दे॒वऽवी॑तये अ॒त्यासः॑ कृ॒त्याःऽइ॒व क्षर॑तः
प॒र्वत॑ऽवृ॒धः ॥१॥ परि॑ऽकृ॒तासः॑ इ॒दवः॑ योषाऽइ॒व पित्र्य॑ऽवती
वा॒युं सो॒माः असृ॑क्षत् ॥२॥ ए॒ते सो॒मासः॑ इ॒दवः॑ प्र॒यस्व॑न्तः च॒मू
सु॒ताः इ॒दं व॒र्धेति॑ क॒र्मऽभिः॑ ॥३॥ आ धा॒वन् सु॒ऽह॒स्यः शु॒क्रा गृ॒-
भ्णी॑त् म॒थिना॑ गो॒भिः श्री॒णी॑त् म॒त्सरं॑ ॥४॥ सः प॒वस्व॒ धनं॑ऽज॒य
प्र॒ऽयंता रा॒धसः॑ म॒हः अ॒स्मभ्यं॑ सो॒म गा॒तुऽवित् ॥५॥ ए॒तं मृ॒जं-
ति॑ म॒ज्यं प॒व॒मानं॑ द॒श क्षि॑पः इ॒न्द्राय॑ म॒त्सरं॑ म॒दं ॥६॥ ३॥

॥४७॥ अ॒या सो॒मः सु॒ऽकृ॒त्यया॑ म॒हः चि॒त् अ॒भि अ॒वर्ध॑त् मं॒-
दानः॑ उ॒त् वृ॒षऽय॑ते ॥१॥ कृ॒तानि॑ इ॒त् अस्य॑ क॒र्त्वा चे॒तंते॑ द॒स्युऽतर्ह॑-

अ० ७. अ० १. व० ७.] ॥ २०४ ॥ [म० ९. अ० २. सू० ५०.

णा ऋणा च धृष्णुः चयते ॥ २ ॥ आत् सोमः इन्द्रियः रसः वज्रः स-
हस्रसाः भुवत् उक्थं यत् अस्य जायते ॥ ३ ॥ स्वयं कविः वि-
धर्तरि विप्राय रत्नं इच्छति यदि मर्मेज्यते धियः ॥ ४ ॥ सिसासतुः
रयीणां वाजेषु अर्वातां इव भरेषु जिग्युषां असि ॥ ५ ॥ ४ ॥

॥ ४८ ॥ तं त्वा नृम्णानि बिभ्रतं सधऽस्येषु महः दिवः चारुं
सुऽकृत्यया ईमहे ॥ १ ॥ संवृक्तऽधृष्णं उक्थ्यं महाऽमहिषतं मदं
शतं पुरः रुरुक्षणिं ॥ २ ॥ अतः त्वा रयिं अभि राजानं सुऽक्रतो०
दिवः सुऽपर्णः अव्ययिः भरत् ॥ ३ ॥ विश्वस्मै इत् स्वः दृशे सा-
धारणं रुजऽतुरं गोपां ऋतस्य विः भरत् ॥ ४ ॥ अध हिन्वा-
नः इन्द्रियं ज्यायः महिऽत्वं आनशे अभिष्टिऽकृत् विऽचर्षणिः
॥ ५ ॥ ५ ॥

॥ ४९ ॥ पवस्व वृष्टिं आसु नः अपां ऊर्मि दिवः परि अयक्ष्माः
बृहतीः इषः ॥ १ ॥ तया पवस्व धारया यया गावः इह आऽगमन्
जन्यासः उप नः गृहं ॥ २ ॥ घृतं पवस्व धारया यज्ञेषु देवऽवीतमः
अस्मभ्यं वृष्टिं आ पव ॥ ३ ॥ सः नः ऊर्जे वि अव्ययं पवित्रं धाव
धारया देवासः शृण्वन् हि कं ॥ ४ ॥ पवमानः असि स्यदत् रक्षा-
सि अपऽजघनत् प्रत्नऽवत् रोचयन् रुचः ॥ ५ ॥ ६ ॥

॥ ५० ॥ उत् ते शुष्मासः ईरते सिंधोः ऊर्मैऽइव स्वनः वा-
णस्य चोदय पविं ॥ १ ॥ प्रऽसवे ते उत् ईरते तिस्रः वाचः मख-
स्युवः यत् अव्ये एषि सानवि ॥ २ ॥ अव्यः वारं परि प्रियं हरिं
हिन्वति अद्रिऽभिः पवमानं मधुऽश्रुतं ॥ ३ ॥ आ पवस्व मदिन्-

अ० ७. अ० १. व० १०.] ॥ २०५ ॥ [म० ९. अ० २. सू० ५३.]

ऽतम पवित्रं धारया कवे अर्कस्य योनिं आऽसदं ॥४॥ सः पव-
स्व मदिन्ऽतम गोभिः अजानः अक्तुऽभिः इंदो इंद्राय पीतये
॥ ५॥ ७ ॥

॥ ५१ ॥ अध्वर्यो अद्रिऽभिः सुतं सोमं पवित्रं आ सृज पुनीहि
इंद्राय पातवे ॥ १ ॥ दिवः पीयूषं उत्ऽतमं सोमं इंद्राय वज्रिणे
सुनीतं मधुमतऽतमं ॥ २ ॥ तव त्वे इंदो अधसः देवाः मधोः वि
अश्रते पवमानस्य मरुतः ॥ ३ ॥ त्वं हि सोम वर्धयन् सुतः मदाय
भूर्णये वृषन् स्तोतारं ऊतये ॥ ४ ॥ अभि अर्षे विऽचक्षुण पवित्रं
धारया सुतः अभि वाजं उत् अरवः ॥ ५ ॥ ८ ॥

॥ ५२ ॥ परि द्युक्षः सनत्ऽरयिः भरत् वाजं नः अधसा सुवानः
अर्षे पवित्रं आ ॥ १ ॥ तव प्रत्नेभिः अध्वऽभिः अव्यः वारं परि
प्रियः सहस्रं ऽधारः यात् तना ॥ २ ॥ चरुः न यः तं ईख्य इंदो न
दानं ईख्य वधैः वधऽस्त्रो ईख्य ॥ ३ ॥ नि शुष्मं इंदो एषां पुरु-
ऽहूत जनानां यः अस्मान् आऽदिदेशति ॥ ४ ॥ शतं नः इंदो ऊ-
तिऽभिः सहस्रं वा शुचीनां पवस्व मंहयत्ऽरयिः ॥ ५ ॥ ९ ॥

॥ ५३ ॥ उत्ते शुष्मासः अस्युः रक्षः भिंदंतः अद्रिऽवः नुदस्व
याः परिऽस्पृधः ॥ १ ॥ अया निऽजग्निः ओजसा रथऽसंगे धने
हिते स्तवै अविभ्युषा हृदा ॥ २ ॥ अस्य व्रतानि न आऽधृषे पव-
मानस्य दुऽध्या रुज यः त्वा पृतन्यति ॥ ३ ॥ तं हिन्वति मद्ऽच्युतं
हरिं नदीषु वाजिनं इंदु इंद्राय मत्सरं ॥ ४ ॥ १० ॥

अ० ७. अ० १. व० १४.] ॥ २०६ ॥ [म० ९. अ० २. सू० ५७.

॥ ५४ ॥ अस्य प्रत्नां अनु द्युतं शुक्रं दुदुहे अहंयः पर्यः सहस्र-
ऽसां ऋषिं ॥ १ ॥ अयं सूर्यः ऽइव उप ऽदृक् अयं सरांसि धावति
सप्त प्र ऽवतः आ दिवं ॥ २ ॥ अयं विश्वानि तिष्ठति पुनानः भुव-
ना उपरि सोमः देवः न सूर्यः ॥ ३ ॥ परि नः देव ऽवीतये वाजान्
अर्षसि गो ऽमंतः पुनानः इंदो इंद्र ऽयुः ॥ ४ ॥ ११ ॥

॥ ५५ ॥ यवै ऽयवं नः अंधसा पुष्टं ऽपुष्टं परि स्रव सोम विश्वा
च सौभगा ॥ १ ॥ इंदो यथा तव स्तवः यथा ते जातं अंधसः नि
बर्हिषि प्रिये सदः ॥ २ ॥ उत नः गो ऽवित् अश्व ऽवित् पवस्व सोम
अंधसा मधु ऽतमेभिः अहं ऽभिः ॥ ३ ॥ यः जिनाति न जीयते
हंति शत्रुं अभि ऽइत्य सः पवस्व सहस्र ऽजित् ॥ ४ ॥ १२ ॥

॥ ५६ ॥ परि सोमः ऋतं बृहत् आशुः पवित्रे अर्षति वि ऽमन्
रक्षांसि देव ऽयुः ॥ १ ॥ यत् सोमः वाजं अर्षति शतं धाराः अप-
स्युवः इंद्रस्य सख्यं आ ऽविशन् ॥ २ ॥ अभि त्वा योषणः दशं जारं
न कन्या अनूषत मृज्यसे सोम सातये ॥ ३ ॥ त्वं इंद्राय विष्णवे स्वा-
दुः इंदो परि स्रव नृन् स्तोतृन् पाहि अहंसः ॥ ४ ॥ १३ ॥

॥ ५७ ॥ प्र ते धाराः असश्चतः दिवः न यंति वृष्टयः अच्छं वाजं
सहस्रिणं ॥ १ ॥ अभि प्रियाणि काव्या विश्वा चक्षाणः अर्षति हरिः
तुं जानः आयुधा ॥ २ ॥ सः मर्मृजानः आयु ऽभिः इभः राजा ऽइव
सु ऽवतः श्येनः न वंसु सीदति ॥ ३ ॥ सः नः विश्वा दिवः वंसु उत्तो
पृथिव्याः अधि पुनानः इंदो आ भर ॥ ४ ॥ १४ ॥

अ० ७. अ० १. व० १८.] ॥ २०७ ॥ [म० ९. अ० ३. सू० ६१.]

॥५८॥ तरत् सः मंदी धावति धारा सुतस्य अंधसः तरत् सः
मंदी धावति ॥१॥ उसा वेद वसूनां मर्तस्य देवी अवसः तरत् सः
मंदी धावति ॥२॥ ध्वस्रयोः पुरुऽसंत्योः आसहस्राणि दद्महे तरत्
सः मंदी धावति ॥३॥ आ ययोः त्रिंशतं तना सहस्राणि च दद्महे
तरत् सः मंदी धावति ॥४॥ १५॥

॥५९॥ पवस्व गोऽजित् अश्वऽजित् विश्वऽजित् सोम राण्य-
ऽजित् प्रजाऽवत् रत्नं आ भर ॥१॥ पवस्व अत् ऽभ्यः अदाभ्यः
पवस्व ओषधीभ्यः पवस्व धिषणाभ्यः ॥२॥ त्वं सोम पवमानः
विश्वानि दुःऽइता तर कविः सीद नि बर्हिषि ॥३॥ पवमान स्वः
विदः जायमानः अभवः महान् इंदो विश्वान् अभि इत् असि
॥४॥ १६॥

॥६०॥ प्र गायत्रेण गायत पवमानं विऽचर्षेणिं इंदुं सहस्र-
ऽचक्षसं ॥१॥ तं त्वा सहस्रं ऽचक्षसं अथो सहस्रं ऽभर्णसं अति
वारं अपाविषुः ॥२॥ अति वारान् पवमानः असि स्यदत् कल-
शान् अभि धावति इंद्रस्य हार्दि आ ऽविशन् ॥३॥ इंद्रस्य सोम
रार्धसे शं पवस्व विऽचर्षणे प्रजाऽवत् रेतः आ भर ॥४॥ १७॥ २॥

॥६१॥ अया वीती परि स्रव यः ते इंदो मर्देषु आ अवऽअहन्
नवतीः नव ॥१॥ पुरः सद्यः इत्या ऽधिये दिवः ऽदासाय शंबरं
अध त्वं तुर्वशं यदुं ॥२॥ परि नः अश्वं अश्वऽवित् गोऽमत् इंदो
हिरण्यऽवत् क्षरं सहस्रिणीः इषः ॥३॥ पवमानस्य ते वयं पवित्रं

अ० ७, अ० १, व० २२.] ॥ २०८ ॥ [म० ९, अ० ३, सू० ६१.

अभिऽउदंतः सखिऽत्वं आ वृणीमहे ॥४॥ ये ते पवित्रं ऊर्मयः अ-
भिऽक्षरंति धारयातेभिः नः सोम मृक्य ॥५॥ १६॥ सः नः पुनानः
आ भर रयिं वीरऽवतीं इषं ईशानः सोम विश्वतः ॥६॥ एतं ऊं
त्यं दश क्षिपः मृजंति सिंधुऽमातरं सं आदित्येभिः अख्यत ॥७॥
सं इंद्रेण उत वायुना सुतः एति पवित्रं आसं सूर्यस्य रश्मिऽभिः
॥८॥ सः नः भगाय वायवे पूष्णे पवस्व मधुऽमान् चारुः मित्रे
वरुणे च ॥९॥ उच्चा ते जातं अंधसः दिवि सत् भूमिः आ ददे उयं
शर्म महि अरवः ॥१०॥ ११॥ एना विश्वानि अर्यः आ ह्युमानि
मानुषाणां सिसासंतः वनामहे ॥११॥ सः नः इंद्राय यज्यवे व-
रुणाय मरुतऽभ्यः वरिवऽवित् परि स्रव ॥१२॥ उपो सु जातं
अप्ऽतुरं गोभिः भंगं परिऽकृतं इंदुं देवाः अयासिषुः ॥१३॥ तं
इत् वर्धतु नः गिरः वत्सं संशिश्वरीऽइव यः इंद्रस्य हृदंऽसनिः
॥१४॥ अर्षे नः सोम शंगवे धुक्षस्व पिप्युषीं इषं वर्धं समुद्रं उक्थ्यं
॥१५॥ २०॥ पर्वमानः अजीजनत् दिवः चित्रं न तन्यतुं ज्योतिः
वैश्वानरं बृहत् ॥१६॥ पर्वमानस्य ते रसः मदः राजन् अदुच्छुनः
वि वारं अथ्यं अर्षति ॥१७॥ पर्वमान रसः तव दक्षः वि राजति
द्युऽमान् ज्योतिः विश्वं स्वः दृशे ॥१८॥ यः ते मदः वरेण्यः तेन प-
वस्व अंधसा देवऽअवीः अघशंसऽहा ॥१९॥ जग्निः वृचं अमि-
त्रियं सस्त्रिः वाजं दिवेऽदिवे गोऽसाः ऊं अश्वऽसाः असि ॥२०॥
॥२१॥ संऽमिष्टः अरुषः भव सुऽउपस्थाभिः न धेनुऽभिः सीदन्
श्येनः न योनिं आ ॥२१॥ सः पवस्व यः आविथ इंद्रं वृचाय हंतवे
वद्विऽवांसं महीः अपः ॥२२॥ सुऽवीरासः वयं धना जयेम सोम
मीदुः पुनानः वर्ध नः गिरः ॥२३॥ त्वाऽऊतासः तव अरवसा
स्याम वन्तः आऽमुरः सोम व्रतेषु जागृहि ॥२४॥ अपऽघ्नन् प-

अ० ७. अ० १. व० २६.] ॥ २०९ ॥ [म० ९. अ० ३. सू० ६२.

वते मृधः अप सोमः अरावणः गच्छन् इंद्रस्य निःऽकृतं ॥ २५ ॥
 ॥ २२ ॥ महः नः रायः आभर पवमान जहि मृधः रास्व इंद्रो वी-
 रऽवत् यशः ॥ २६ ॥ न त्वा शतं च न हुतः राधः दिस्संतं आ मिन्न
 यत् पुना नः मखस्यसे ॥ २७ ॥ पवस्व इंद्रो वृषा सुतः कृधि नः
 यशसः जने विश्वाः अप द्विषः जहि ॥ २८ ॥ अस्य ते सख्ये वयं तव
 इंद्रो द्युम्ने उतऽतमे ससह्यार्म पृतन्यतः ॥ २९ ॥ या ते भीमानि आ-
 युधा तिग्मानि संति धूर्वणे रक्ष समस्य नः निदः ॥ ३० ॥ २३ ॥

॥ ६२ ॥ एते असृयं इंद्रवः तिरः पविच आशवः विश्वानि अ-
 भि सौभगा ॥ १ ॥ विऽघ्नंतः दुऽइता पुरु सुऽगा तो काय वाजिनः
 तना कृण्वंतः अर्वते ॥ २ ॥ कृण्वंतः वरिवः गवे अभि अर्षेति सु-
 ऽस्तुतिं इळां अस्मभ्यं संऽयतं ॥ ३ ॥ असावि अंशुः मदाय अप-
 ऽसु दक्षः गिरिऽस्थाः श्येनः न योनिं आ असदत् ॥ ४ ॥ शुभ्रं अंधः
 देवऽवातं अपऽसु धूतः नृऽभिः सुतः स्वदंति गावः पयःऽभिः
 ॥ ५ ॥ २४ ॥ आत् ईं अश्वं न हेतारः अशूशुभन् अमृताय मध्वः रसं
 सधऽमादे ॥ ६ ॥ याः ते धाराः मधुऽश्रुतः असृयं इंद्रो उतये ता-
 भिः पविच आ असदः ॥ ७ ॥ सः अर्षे इंद्राय पीतये तिरः रोमाणि
 अव्यया सीदन् योना वनेषु आ ॥ ८ ॥ त्वं इंद्रो परि स्रव स्वादिष्ठः
 अंगिरऽभ्यः वरिवऽवित् घृतं पयः ॥ ९ ॥ अयं विऽचर्षणिः
 हितः पवमानः सः चेतति हिन्यानः आथं बृहत् ॥ १० ॥ २५ ॥ एषः
 वृषा वृषऽवतः पवमानः अशस्तिऽहा करत् वसूनि दाशुषे ॥ ११ ॥
 आ पवस्व सहस्रिणं रयिं गोऽमैतं अश्विनं पुरुऽचंद्रं पुरुऽस्पृहं
 ॥ १२ ॥ एषः स्यः परि सिच्यते मर्मज्यमानः आयुऽभिः उरुऽगायः
 कविऽक्रतुः ॥ १३ ॥ सहस्रंऽजतिः शतऽमघः विऽमानः रजसः

अ० ७. अ० १. व० ३०.] ॥ २१० ॥ [म० ९. अ० ३. सू० ६३.]

क॒विः इं॒द्राय॑ प॒व॒ते॒ म॒दः ॥ १४ ॥ गि॒रा जा॒तः इ॒ह स्तु॒तः इं॒दुः इं॒द्राय॑
धी॒य॒ते॒ विः यो॒ना व॒स॒तौऽइ॒व ॥ १५ ॥ २६ ॥ प॒र्व॒मा॒नः सु॒तः नृ॒ऽभिः
सो॒मः वा॒जैऽइ॒व अ॒स॒रत् च॒मू॒षु श॒क्म॒ना आ॒ऽस॒दं ॥ १६ ॥ तं चि॒-
ऽपृ॒ष्ठे चि॒ऽव॒ंधुरे॑ रथे॑ युं॒जं॒ति या॒त॒वे ऋ॒षी॒णां स॒प्र धी॒तिऽभिः
॥ १७ ॥ तं सो॒ता॒रः ध॒न॒ऽस्प॒तं आ॒शुं वा॒जाय॑ या॒त॒वे ह॒रिं हि॒नो॒त
वा॒जिनं॑ ॥ १८ ॥ आ॒ऽवि॒श॒न् क॒ल॒शं सु॒तः वि॒श्वाः अ॒र्ष॒न् अ॒भि श्रि॒-
यः शू॒रः न गो॒षु ति॒ष्ठ॒ति ॥ १९ ॥ आ ते इं॒द्रो म॒दाय॑ कं प॒यः दु॒हंति॑
आ॒य॒वः दे॒वाः दे॒वेभ्यः॑ म॒धु ॥ २० ॥ २७ ॥ आ नः॑ सो॒मं प॒वित्रं॑ आ
सृ॒ज॒त म॒धु॒मत्ऽत॒मं दे॒वेभ्यः॑ दे॒व॒श्रु॒तऽत॒मं ॥ २१ ॥ ए॒ते सो॒माः अ॒-
सृ॒क्ष॒त गृ॒णा॒नाः अ॒व॒से म॒हे म॒दिन्ऽत॒मस्य॑ धा॒र॒या ॥ २२ ॥ अ॒भि
ग॒व्यानि॑ वी॒त॒ये नृ॒म्णा पु॒ना॒नः अ॒र्ष॒सि स॒न॒त्ऽवा॒जः प॒रि स॒व
॥ २३ ॥ उ॒त नः॑ गो॒ऽम॒तीः इ॒षः वि॒श्वाः अ॒र्ष॒ प॒रिऽस्तु॒भः गृ॒णा॒नः
ज॒म॒त्ऽअ॒ग्नि॒ना ॥ २४ ॥ प॒र्व॒स्व वा॒चः अ॒ग्नियः॑ सो॒मं चि॒त्रा॒भिः
ऊ॒तिऽभिः॑ अ॒भि वि॒श्वा॒नि का॒र्या ॥ २५ ॥ २६ ॥ त्वं स॒मु॒द्रि॒याः अ॒पः
अ॒ग्नियः॑ वा॒चः इ॒रय॑न् प॒र्व॒स्व वि॒श्वंऽए॒ज॒य ॥ २६ ॥ तु॒भ्य इ॒मा भु॒व॒-
ना क॒वे म॒हि॒म्ने सो॒म त॒स्थि॒रे तु॒भ्य अ॒र्ष॒ति॒ सि॒ध॒वः ॥ २७ ॥ प्र॒ते दि॒-
वः न वृ॒ष्टयः॑ धा॒राः यं॒ति अ॒स॒श्च॒तः अ॒भि श्रु॒क्नां उ॒पऽस्ति॒रं ॥ २८ ॥
इं॒द्राय॑ इं॒दुं पु॒नी॒त॒न उ॒यं द॒क्षा॒य सा॒ध॒नं ई॒शानं॑ वी॒तिऽरा॒ध॒सं ॥ २९ ॥
प॒र्व॒मा॒नः ऋ॒तः क॒विः सो॒मः प॒वित्रं॑ आ अ॒स॒दत् द॒ध॒त् स्तो॒त्रे सु॒-
ऽवी॒र्यं ॥ ३० ॥ २९ ॥

॥ ६३ ॥ आ प॒र्व॒स्व स॒ह॒स्रि॒णं र॒यिं सो॒म सु॒ऽवी॒र्यं अ॒स्मे अ॒वा॒-
सि धा॒र॒य ॥ १ ॥ इ॒षं ऊ॒र्जं च॒ पि॒न्व॒से इं॒द्राय॑ म॒त्सरि॑न्ऽत॒मः च॒मू॒षु
आ नि सी॒द॒सि ॥ २ ॥ सु॒तः इं॒द्राय॑ वि॒ष्णा॒वे सो॒मः क॒ल॒शं अ॒क्ष॒रत्

अ० ७. अ० १. व० ३४.] ॥ २११ ॥ [म० ९. अ० ३. सू० ६३.

मधुऽमान् अस्तु वायवे ॥ ३ ॥ एते असुर्यं आश्वः अति हरांसि
वभ्रवः सोमाः ऋतस्य धारया ॥ ४ ॥ इंद्रं वर्धतः अप्सतुरः कृण्वतः
विश्वं आयं अपऽघ्नतः अरावणः ॥ ५ ॥ ३० ॥ सुताः अनुस्वं आरजः
अभि अर्षेति वभ्रवः इंद्रं गच्छतः इंद्रवः ॥ ६ ॥ अया पवस्व धार-
या यया सूर्यं अरोचयः हिन्वानः मानुषीः अपः ॥ ७ ॥ अयुक्त सूरः
एतं पवमानः मनो अधि अंतरिक्षेण यातवे ॥ ८ ॥ उत त्याः
हरितः दश सूरः अयुक्त यातवे इंद्रुः इंद्रः इति ब्रुवन् ॥ ९ ॥ परि
इतः वायवे सुतं गिरः इंद्राय मत्सरं अभ्यः वारेषु सिंचत ॥ १० ॥
॥ ३१ ॥ पवमान विदाः रयिं अस्मभ्यं सोम दुस्तरं यः दुऽनशः
वनुषता ॥ ११ ॥ अभि अर्षे सहस्रिणं रयिं गोऽमैतं अश्विनं अभि
वाजं उत श्रवः ॥ १२ ॥ सोमः देवः न सूर्यः अद्रिऽभिः पवते सुतः
दधानः कलशे रसं ॥ १३ ॥ एते धामानि आर्या श्रुक्ताः ऋतस्य
धारया वाजं गोऽमैतं अक्षरन् ॥ १४ ॥ सुताः इंद्राय वज्रिणं सो-
मांसः दधिऽआशिरः पवित्रं अति अक्षरन् ॥ १५ ॥ ३२ ॥ प्र सोम
मधुमतऽतमः राये अर्षे पवित्रं आ मदः यः देवऽवीतमः ॥ १६ ॥
तं ईं मृजंति आयवः हरिं नदीषु वाजिनं इंद्रुं इंद्राय मत्सरं ॥ १७ ॥
आ पवस्व हिरण्यऽवत् अश्वऽवत् सोम वीरऽवत् वाजं गोऽमैतं
आ भर ॥ १८ ॥ परि वाजं न वाजऽयुं अभ्यः वारेषु सिंचत इंद्राय
मधुमतऽतमं ॥ १९ ॥ कविं मृजंति मर्ज्यं धीभिः विप्राः अवस्यवः
वृषा कनिक्कत् अर्षेति ॥ २० ॥ ३३ ॥ वृषणं धीभिः अप्सतुरं सोमं
ऋतस्य धारया मती विप्राः सं अस्वरन् ॥ २१ ॥ पवस्व देव आ-
युषक् इंद्रं गच्छतु ते मदः वायुं आ रोह धर्मणा ॥ २२ ॥ पवमान नि
तोशसे रयिं सोम श्रवाय्यं प्रियः समुद्रं आ विश ॥ २३ ॥ अपऽघ्नन्
पवसे मृधः ऋतुऽवित् सोम मत्सरः नुदस्व अदेवऽयुं जनं ॥ २४ ॥

अ०७. अ०१. व० ३८.] ॥ २१२ ॥ [म०९. अ०३. सू० ६४.

पर्वमानाः असृक्षत सोमाः शुक्रासः इंदवः अभि विश्वानि का-
व्या ॥ २५ ॥ ३४ ॥ पर्वमानासः आश्वः शुभ्राः असृगं इंदवः मंतः
विश्वाः अप द्विषः ॥ २६ ॥ पर्वमानाः दिवः परि अंतरिक्षात् अ-
सृक्षत पृथिव्याः अधि सानवि ॥ २७ ॥ पुनानः सोम धारया इंदो
विश्वाः अप सिधः जहिरक्षांसि सुऽक्रतो ॥ २८ ॥ अपऽघ्नन् सोम
रक्षसः अभि अर्षे कनिऽक्रदत् ह्युऽमंतं शुष्मं उत्ऽतमं ॥ २९ ॥ अ-
स्मे वसूनि धारय सोम दिव्यानि पार्थिवा इंदो विश्वानि वार्य
॥ ३० ॥ ३५ ॥

॥ ६४ ॥ वृषा सोम ह्युऽमान् असि वृषा देव वृषऽव्रतः वृषा
धर्माणि दधिषे ॥ १ ॥ वृणाः ते वृष्यं शवः वृषा वनं वृषा मदः
सत्यं वृषन् वृषा इत् असि ॥ २ ॥ अश्वः न चक्रदः वृषा सं गाः इंदो
सं अर्वतः वि नः राये दुरः वृधि ॥ ३ ॥ असृक्षत प्र वाजिनः गव्या
सोमासः अश्वऽया शुक्रासः वीरऽया आश्वः ॥ ४ ॥ शुभ्रमाणाः
ऋतयुऽभिः मृज्यमानाः गभस्त्योः पवते वारं अव्यये ॥ ५ ॥ ३६ ॥
ते विश्वा दाशुषे वसु सोमाः दिव्यानि पार्थिवा पवतां आ अंत-
रिक्षा ॥ ६ ॥ पर्वमानस्य विश्वऽवित् प्र ते सर्गाः असृक्षत सूर्य-
स्यऽइव न रश्मयः ॥ ७ ॥ केतुं कृण्वन् दिवः परि विश्वा रूपा अभि
अर्षसि समुद्रः सोम पिन्वसे ॥ ८ ॥ हिनवानः वाचं इष्यसि पर्वमान
विऽधर्मणि अक्रान् देवः न सूर्यः ॥ ९ ॥ इंदुः पविष्ट चेतनः प्रियः
कवीनां मती सृजत् अश्वं रथीऽइव ॥ १० ॥ ३७ ॥ ऊर्मिः यः ते प-
वित्रे आ देवऽअवीः परिऽअक्षरत् सीदन् ऋतस्य योनिं आ
॥ ११ ॥ सः नः अर्षे पवित्रे आ मदः यः देवऽवीतमः इंदो इद्राय
पीतये ॥ १२ ॥ इषे पवस्व धारया मृज्यमानः मनीषिऽभिः इंदो

रुचा अभि गाः इहि ॥ १३ ॥ पुनानः वरिवः कृधि ऊर्जं जनाय
 गिर्वणः हेरे सृजानः आऽशिरं ॥ १४ ॥ पुनानः देवऽवीतये इन्द्रस्य
 याहि निःऽकृतं द्युतानः वाजिऽभिः यतः ॥ १५ ॥ ३८ ॥ प्र हिन्वा-
 नासः इंदेवः अच्छं समुद्रं आशवः धिया जूताः असृक्षत ॥ १६ ॥
 मर्मजानासः आयवः वृथा समुद्रं इंदेवः अगमन् ऋतस्य योनिं
 आ ॥ १७ ॥ परि नः याहि अस्मऽयुः विश्वा वसूनि ओजसा पाहि
 नः शर्म वीरऽवत् ॥ १८ ॥ मिमाति वह्निः एतंशः पदं युजानः
 ऋक्ऽभिः प्र यत् समुद्रे आऽहितः ॥ १९ ॥ आ यत् योनिं हिरण्ययं
 आशुः ऋतस्य सीदति जहाति अप्रऽचेतसः ॥ २० ॥ ३९ ॥ अभि
 वेनाः अनूषत इयक्षंति प्रऽचेतसः मज्जंति अविऽचेतसः ॥ २१ ॥
 इन्द्राय इंदो मरुत्वते पवस्व मधुमत्ऽतमः ऋतस्य योनिं आ-
 ऽसदं ॥ २२ ॥ तं त्वा विप्राः वचःऽविदः परिकृण्वंति वेधसः सं त्वा
 मृजंति आयवः ॥ २३ ॥ रसं ते मिचः अर्यमा पिबंति वरुणः कवे
 पवमानस्य मरुतः ॥ २४ ॥ त्वं सोम विपःऽचितं पुनानः वाचं इ-
 षसि इंदो सहस्रऽभरणसं ॥ २५ ॥ ४० ॥ उतो सहस्रऽभरणसं वाचं
 सोम मखस्युवं पुनानः इंदो आ भर ॥ २६ ॥ पुनानः इंदो एषां
 पुरुऽहूत जनानां प्रियः समुद्रं आ विश ॥ २७ ॥ दर्विद्युतया रुचा
 परिऽस्त्रीभृत्या कृपा सोमाः शुक्राः गोऽआशिरः ॥ २८ ॥ हिन्वा-
 नः हेतुऽभिः यतः आ वाजं वाजी अक्रमीत् सीदंतः वनुषः यथा
 ॥ २९ ॥ ऋधक् सोम स्वस्तये संऽजग्मानः दिवः कविः पवस्व
 सूर्यः हृशे ॥ ३० ॥ ४१ ॥ १ ॥

• ॥ ६५ ॥ हिन्वंति सूरं उक्षयः स्वसारः जामयः पतिं महां इंदुं
 महीयुवः ॥ १ ॥ पवमान रुचाऽरुचा देवः देवेभ्यः परि विश्वा

वसूनि आ विश ॥२॥ आ पवमान सुऽस्तुतिं वृष्टिं देवेभ्यः दुवः
 इषे पवस्व संऽयतै ॥३॥ वृषा हि असिं भानुना द्युऽमंतं त्वा ह्वा-
 महे पवमान सुऽआर्ध्यः ॥४॥ आ पवस्व सुऽवीर्यं मंदमानः सु-
 ऽआयुध इहो सु इंदो आ गहि ॥५॥ १॥ यत् अतऽभिः परिऽसि-
 च्यसे मृज्यमानः गर्भस्त्योः दुर्णा सधऽस्यं अश्रुषे ॥६॥ प्र सोमाय
 व्यश्चऽवत् पवमानाय गायत महे सहस्रं चक्षसे ॥७॥ यस्य वरुं
 मधुऽश्रुतं हरिं हिन्वन्ति अद्रिऽभिः इंदुं इंद्राय पीतये ॥८॥ तस्य ते
 वाजिनः वयं विश्वा धनानि जिग्युषः सखिऽत्वं आ वृणीमहे ॥९॥
 वृषा पवस्व धारया मरुत्वन्ते च मत्सरः विश्वा दधानः ओजसा
 ॥१०॥ २॥ तं त्वा धर्तारं ओण्योः पवमान स्वः ऽदृशं हिन्वे वाजेषु
 वाजिनं ॥११॥ अया चित्तः विषा अनया हरिः पवस्व धारया
 युजं वाजेषु चोदय ॥१२॥ आ नः इंदो महीं इषं पवस्व विश्वऽदर्श-
 तः अस्मभ्यं सोम गातुऽवित् ॥१३॥ आ कलशाः अनूषत इंदो
 धाराभिः ओजसा आ इंद्रस्य पीतये विश ॥१४॥ यस्य ते मद्यं रसं
 तीव्रं दुहन्ति अद्रिऽभिः सः पवस्व अभिमातिऽहा ॥१५॥ ३॥ राजा
 मेधाभिः इयते पवमानः मनौ अधि अंतरिक्षेण यातवे ॥१६॥
 आ नः इंदो शतऽग्विनं गवां पोषं सुऽअश्व्यं वहं भर्गंति ऊतये
 ॥१७॥ आ नः सोम सहः जुवः रूपं न वर्चसे भर सुस्वानः देव-
 ऽवीतये ॥१८॥ अर्षं सोम द्युमत् ऽतमः अभि द्रोणान्ति रोरुवत्
 सीदन् श्येनः न योनिं आ ॥१९॥ अप्ताः इंद्राय वायवे वरुणाय
 मरुतऽभ्यः सोमः अर्षति विष्णवे ॥२०॥ ४॥ इषं तोकाय नः दधत्
 अस्मभ्यं सोम विश्वतः आ पवस्व सहस्रिणं ॥२१॥ ये सोमासः प-
 राऽवति ये अर्वाऽवति सुन्विरे ये वा अदः शर्यणाऽवति ॥२२॥ ये
 आजीकिषु कृत्वऽसु ये मध्ये पस्त्यानां ये वा जनेषु पंचऽसु ॥२३॥

अ० ७, अ० २, व० ९.] ॥ २१५ ॥ [म० ९, अ० ३, सू० ६६.]

ते नः वृष्टिं दिवः परि पर्वतां आ सुऽवीर्यं सुवानाः देवासः इंदवः
॥ २४ ॥ पर्वते हर्यतः हरिः गृणानः जमतऽअग्निना हिन्वानः गोः
अधित्वचि ॥ २५ ॥ ५॥ प्र शुक्रासः वयः ऽजुवः हिन्वानासः न सप्रयः
श्रीणानाः अपऽसु मृजत ॥ २६ ॥ तं त्वा सुतेषु आऽभुवः हिन्विरे
देवऽतातये सः पवस्व अनया रुचा ॥ २७ ॥ आ ते दक्षं मयः ऽभुवं
वह्निं अद्य वृणीमहे पातं आ पुरुऽस्पृहं ॥ २८ ॥ आ मद्रं आ वरेण्यं
आ विप्रं आ मनीषिणं पातं आ पुरुऽस्पृहं ॥ २९ ॥ आ रयिं आ
सुऽचेतुनं आ सुऽक्रतो० तनूषु आ पातं आ पुरुऽस्पृहं ॥ ३० ॥ ६॥

॥ ६६ ॥ पवस्व विश्वऽचर्षणे अभि विश्वानि काव्या सखा स-
खिऽभ्यः ईडाः ॥ १ ॥ ताभ्यां विश्वस्य राजसि ये पवमान धामनी
प्रतीची सोम तस्थतुः ॥ २ ॥ परि धामानि यानि ते त्वं सोम असि
विश्वतः पवमान ऋतुऽभिः कवे ॥ ३ ॥ पवस्व जनयन् इषः अभि
विश्वानि वार्या सखा सखिऽभ्यः ऊतये ॥ ४ ॥ तव शुक्रासः अर्चयः
दिवः पृष्ठे वितन्वते पवित्रं सोम धामऽभिः ॥ ५ ॥ ७ ॥ तव इमे सप्र
सिंधवः प्रऽशिषं सोम सिस्रते तुभ्यं धावन्ति धेनवः ॥ ६ ॥ प्र सोम
याहि धारया सुतः इंद्राय मत्सरः दधानः अक्षिति श्रवः ॥ ७ ॥ सं
ऊं त्वा धीभिः अस्वरन् हिन्वतीः सप्र जामयः विप्रं आजा वि-
वस्वतः ॥ ८ ॥ मृजन्ति त्वा सं अग्रुवः अय्ये जीरौ अधि स्वनिरेभः
यत् अज्यसे वर्ने ॥ ९ ॥ पवमानस्य ते कवे वाजिन् सर्गाः असृक्षत
अर्वतः न अवस्यवः ॥ १० ॥ ८ ॥ अच्छ कोशं मधुऽश्रुतं असृगं वारं
अव्यये अवावशंत धीतयः ॥ ११ ॥ अच्छ स मुद्रं इंदवः अस्तं गावः
न धेनवः अगमन् ऋतस्य योनिं आ ॥ १२ ॥ प्र नः इंदो महे रणे

अ० ७. अ० २. व० १२.] ॥ २१६ ॥ [म० ९. अ० ३. सू० ६६.

आपः अर्षेति सिंधवः यत् गोभिः वासयिष्यसे ॥ १३ ॥ अस्य ते
सख्ये वयं इयंस्तः त्वाऽऽर्जतयः इंदो सखिऽत्वं उश्मसि ॥ १४ ॥
आ पवस्व गोऽइष्टये महे सोम नृऽचक्षसे आ इंद्रस्य जठरे विश
॥ १५ ॥ १॥ महान् असि सोम ज्येष्ठः उग्राणां इंदो ओजिष्ठः युधा
सन् शश्वत् जिगेथ ॥ १६ ॥ यः उग्रेभ्यः चित् ओजीयान् शूरभ्यः
चित् शूरऽतरः भूरिऽदाभ्यः चित् मंहीयान् ॥ १७ ॥ त्वं सोम सूरः
आ इषः तोकस्य साता तनूनां वृणीमहे सख्याय वृणीमहे यु-
ज्याय ॥ १८ ॥ अग्ने आयूषि पवसे आ सुव ऊर्जे इषं च नः आरे
बाधस्व दुच्छुनां ॥ १९ ॥ अग्निः ऋषिः पवमानः पांचऽजन्यः
पुरऽहितः तं ईमहे महाऽग्यं ॥ २० ॥ १० ॥ अग्ने पवस्व सु-
ऽअपाः अस्मे वचैः सुऽवीर्यं दधत् रयिं मयि पोषं ॥ २१ ॥
पवमानः अति सिंधः अभि अर्षेति सुऽस्तुतिं सूरः न विश्व-
ऽदर्शतः ॥ २२ ॥ सः मर्मृजानः आयुऽभिः प्रयस्वान् प्रयसे हि-
तः इंदुः अत्यः विऽचक्ष्णः ॥ २३ ॥ पवमानः ऋतं बृहत् शुक्रं
ज्योतिः अजीजनत् कृष्णा तमांसि जंघनत् ॥ २४ ॥ पवमानस्य
जंघतः हरेः चंद्राः असृक्षत् जीराः अजिरऽशोचिषः ॥ २५ ॥ ११ ॥
पवमानः रुथिऽतमः शुभ्रेभिः शुभ्रशऽतमः हरिऽचंद्रः म-
रुत्ऽगणः ॥ २६ ॥ पवमानः वि अश्ववत् रश्मिऽभिः वाज-
ऽसातमः दधत् स्तोत्रे सुऽवीर्यं ॥ २७ ॥ प्र सुवानः इंदुः अक्षाः
पवित्रं अति अय्ययं पुनानः इंदुः इंद्रं आ ॥ २८ ॥ एषः सोमः अधि
त्वचि गवां क्रीळति अद्रिऽभिः इंद्रं मदीय जोहुवत् ॥ २९ ॥ यस्य
ते द्युम्नऽवत् पर्यः पवमान आऽभृतं दिवः तेन नः मृळ जीवसे
॥ ३० ॥ १२ ॥

॥ ६७ ॥ त्वं सोम असि धारयुः मंद्रः अोजिष्ठः अध्वरे पवस्व
मंहयत् ऽरयिः ॥ १ ॥ त्वं सुतः नृऽमार्दनः दधन्वान् मत्सरिन्-
ऽतमः इंद्राय सूरिः अंधसा ॥ २ ॥ त्वं सुस्वानः अद्रिऽभिः अभि
अर्षे कनिक्कदत् द्युऽमंतं शुष्मं उत्तमं ॥ ३ ॥ इंद्रुः हिन्वानः
अर्षेति तिरः वाराणि अव्यया हरिः वाजं अचिक्कदत् ॥ ४ ॥
इंदो वि अर्ष्यं अर्षेति वि श्रवांसि वि सौभगा वि वाजान् सोम
गोऽमंतः ॥ ५ ॥ १३ ॥ आ नः इंद्रो शतऽग्विनं रयिं गोऽमंतं
अश्विनं भरं सोम सहस्रिणं ॥ ६ ॥ पवमानासः इंद्रवः तिरः
पविचं आशवः इंद्रं यामेभिः आशत ॥ ७ ॥ ककुहः सोम्यः रसः
इंद्रुः इंद्राय पूर्यः आयुः पवते आयवे ॥ ८ ॥ हिन्वति सूरं उ-
स्यः पवमानं मधुऽश्रुतं अभि गिरा सं अस्वरन् ॥ ९ ॥ अवि-
ता नः अजऽअश्वः पूषा यामनिऽयामनि आ भक्षत् कन्यासु
नः ॥ १० ॥ १४ ॥ अयं सोमः कपर्दिनं घृतं न पवते मधु आ भ-
क्षत् कन्यासु नः ॥ ११ ॥ अयं ते आघृणे सुतः घृतं न पवते शुचिं
आ भक्षत् कन्यासु नः ॥ १२ ॥ वाचः जंतुः कवीनां पवस्व सोम
धारया देवेषु रत्नऽधाः असि ॥ १३ ॥ आ कलशेषु धावति श्ये-
नः वर्मं वि गाहते अभि द्रोणां कनिक्कदत् ॥ १४ ॥ परि प्र सोम
ते रसः असर्जि कलशे सुतः श्येनः न तक्तः अर्षेति ॥ १५ ॥
॥ १५ ॥ पवस्व सोम मंदयन् इंद्राय मधुमत् ऽतमः ॥ १६ ॥ अ-
सृग्यन् देवऽवीतये वाजऽयंतः रथाऽऽइव ॥ १७ ॥ ते सुतासः
मदिन् ऽतमाः शुक्राः वायुं असृक्षत् ॥ १८ ॥ यावणां तुक्षः
अभिऽस्तुतः पविचं सोम गच्छसि दधत् स्तोत्रे सुऽवीर्यं ॥ १९ ॥

अ० ७. अ० २. व० १९.] ॥ २१८ ॥ [म० ९. अ० ४. सू० ६८.

एषः तुन्नः अभिऽस्तुतः पवित्रं अति गाहते रक्षःऽहा वारं अ-
व्ययं ॥ २० ॥ १६ ॥ यत् अति यत् च दूरकेभ्यं विंदति मां इह पर्व-
मान वि तत् जहि ॥ २१ ॥ पर्वमानः सः अद्य नः पवित्रेण वि-
चर्षणिः यः पोता सः पुनातु नः ॥ २२ ॥ यत् ते पवित्रं अर्चिषि
अग्ने विऽतंतं अंतः आ ब्रह्म तेन पुनीहि नः ॥ २३ ॥ यत् ते पवित्रं
अर्चिऽवत् अग्ने तेन पुनीहि नः ब्रह्मऽसवैः पुनीहि नः ॥ २४ ॥ उ-
भाभ्यां देव सवितः पवित्रेण सवेन च मां पुनीहि विश्वतः ॥ २५ ॥
॥ १७ ॥ चिऽभिः त्वं देव सवितः वर्षिष्ठैः सोम धामऽभिः अग्ने दक्षैः
पुनीहि नः ॥ २६ ॥ पुनंतु मां देवऽजनाः पुनंतु वसंवः धिया विश्वे
देवाः पुनीत मा जातऽवेदः पुनीहि मा ॥ २७ ॥ प्र ष्यायस्व प्र स्यं-
दस्व सोम विश्वेभिः अंशुऽभिः देवेभ्यः उत्ऽतमं हविः ॥ २८ ॥ उप
प्रियं पनिप्रतं युवानं आहुतिऽवृधं अगन्म बिभ्रतः नमः ॥ २९ ॥
अलाय्यस्य परशुः ननाश तं आ पवस्व देव सोम आखुं चित्
एव देव सोम ॥ ३० ॥ यः पावमानीः अधिऽएति ऋषिऽभिः सं-
ऽभृतं रसं सर्वं सः पूतं अश्नाति स्वदितं मातरिश्चना ॥ ३१ ॥ पा-
वमानीः यः अधिऽएति ऋषिऽभिः संऽभृतं रसं तस्मै सरस्वती
दुहे क्षीरं सर्पिः मधु उदकं ॥ ३२ ॥ १८ ॥ ३ ॥

॥ ६८ ॥ प्र देवं अच्छं मधुऽमंतः इंदवः असिंस्यदंत गावः आ
न धेनवः बर्हिऽसदः वचनाऽवंतः ऊधऽभिः परिऽसुतं उमियाः
निऽनिजं धिरे ॥ १ ॥ सः रोहवत् अभि पूर्वाः अचिऽक्रदत् उप-
ऽआरुहः अथयन् स्वादते हरिः तिरः पवित्रं परिऽयन् उरु जयः
नि शयीणि दधते देवः आ वरं ॥ २ ॥ वि यः ममे यम्या संऽयती०
मदः साक्ऽवृधा पयसा पिबत् अक्षिता मही अपारे रजसी

अ० ७, अ० २, व० २१.] ॥ २१९ ॥ [म० ९, अ० ४, सू० ६९.

विऽवेविदत् अभिऽव्रजन् अक्षितं पाजः आ ददे ॥ ३ ॥ सः मातरा
विऽचरन् वाजयेन् अपः प्र मेधिरः स्वधया पिब्वते पदं अंशुः
यवेन पिपिशे यतः नृऽभिः सं जामिऽभिः नसते रक्षते शिरः
॥ ४ ॥ सं दक्षेण मनसा जायते कविः ऋतस्य गर्भः निऽहितः यमा
परः यूना ह संता प्रथमं वि जज्ञतुः गुहा हितं जनिम नेमं उत्-
ऽयतं ॥ ५ ॥ १९ ॥ मंद्रस्य रूपं विविदुः मनीषिणः श्येनः यत् अंधः
अभरत् पराऽवतः तं मर्जेयन् सुऽवृधं नदीषु आ उशतं अंशुं परि-
ऽयतं ऋग्मियं ॥ ६ ॥ त्वां मृजंति दश योषणः सुतं सोमं ऋषिऽभिः
मतिऽभिः धीतिऽभिः हितं अव्यः वारेभिः उत देवहूतिऽभिः नृ-
ऽभिः यतः वाजं आ दर्षि सातये ॥ ७ ॥ परिऽप्रयतं वय्यं सुऽसंसदं
सोमं मनीषाः अभि अनूषत स्तुभः यः धारया मधुऽमान् ऊर्मि-
णा दिवः इयति वाचं रयिषाट् अमर्त्यः ॥ ८ ॥ अयं दिवः इयति
विश्वं आ रजः सोमः पुनानः कलशेषु सीदति अतऽभिः गोभिः
मृज्यते अद्रिऽभिः सुतः पुनानः इंदुः वरिवः विदत् प्रियं ॥ ९ ॥ एव
नः सोम परिऽसिच्यमानः वयः दधत् चिचऽतमं पवस्व अद्भे
द्यावापृथिवी हुवेम देवाः धत्त रयिं अस्मे सुऽवीरं ॥ १० ॥ २० ॥

॥ ६९ ॥ इषुः न धन्वन् प्रति धीयते मतिः वत्सः न मातुः उप
सर्जि ऊधनि उरुधाराऽइव दुहे अये आऽयती अस्य व्रतेषु अपि
सोमः इष्यते ॥ १ ॥ उपो मतिः पृच्यते सिच्यते मधु मंद्रऽअजनी
चोदते अतः आसनि पवमानः संऽतनिः प्रघ्नतांऽइव मधुऽमान्
द्रुप्सः परि वारं अर्षति ॥ २ ॥ अव्ये वधूऽयुः पवते परि त्वचि अथीते
नृप्रीः अदितेः ऋतं यते हरिः अक्रान् यजतः संऽयतः मदः नृम्णा
शिर्शानः महिषः न शोभते ॥ ३ ॥ उक्षा मिमाति प्रति यति धेनवः

अ० १. अ० २. व० २३.] ॥ २२० ॥ [म० ९. अ० ४. सू० १०.

देवस्य देवीः उप यंति निःकृतं अति अक्रमीत् अर्जुनं वारं अ-
व्ययं अत्कं न निक्तं परि सोमः अव्यत ॥ ४ ॥ अमृक्तेन रुशता वा-
संसा हरिः अमर्त्यः निःऽनिजानः परि व्यत दिवः पृष्ठं बर्हेणा
निःऽनिजे कृत उपऽस्तरणं चम्बोः नभस्मय ॥ ५ ॥ २१ ॥ सूर्यस्य-
ऽइव रश्मयः द्रवयित्वः मत्सरासः प्रऽसुपः साकं ईरते तंतुं ततं
परि सर्गासः आशवः न इंद्रात् ऋते पवते धाम किं चन ॥ ६ ॥
सिंधोःऽइव प्रवणे निम्ने आशवः वृषऽच्युताः मदासः गातुं आ-
शत शंनः निऽवेशे द्विऽपदे चतुऽपदे अस्मे वाजाः सोम तिष्ठंतु
कृष्टयः ॥ ७ ॥ आ नः पवस्व वसुऽमत् हिरण्यऽवत् अश्वऽवत् गो-
ऽमत् यवऽमत् सुऽवीर्यं यूयं हि सोम पितरः मम स्थनं दिवः
मूर्धानः प्रऽस्थिताः वयःऽकृतः ॥ ८ ॥ एते सोमाः पवमानासः
इंद्र रथाःऽइव प्र ययुः सातिं अच्छ सुताः पवित्रं अति यंति अव्यं
हिन्वी वृत्रि हरितः वृष्टिं अच्छ ॥ ९ ॥ इंद्रो इंद्राय बृहते पवस्व सु-
ऽमृक्कीकः अनवद्यः रिशादाः भरं चंद्राणि गृणते वसूनि देवैः
द्यावापृथिवी प्र अवतं नः ॥ १० ॥ २२ ॥

॥ १० ॥ चिः अस्मै सप्त धेनवः दुदुहे सत्यां आऽशिरं पूर्वे वि-
ऽओमनि चत्वारि अन्या भुवनानि निःऽनिजे चारुणि चक्रे यत्
ऋतैः अवर्धत ॥ १ ॥ सः भिक्षामाणः अमृतस्य चारुणः उभे द्यावा
कार्थेन वि श्रथ्ये तेजिष्ठाः अपः मंहना परि व्यत यदि देवस्य
श्रवसा सदः विदुः ॥ २ ॥ ते अस्य संतु केतवः अमृत्यवः अदाभ्यासः
जनुषी उभे अनु येभिः नृमणा च देव्या च पुनते आत् इत् रा-
जानं मननाः अगृह्णत ॥ ३ ॥ सः मृत्यमानः दशऽभिः सुकर्म-
ऽभिः प्र मध्यमासु मातृषु प्रऽमे सचा व्रतानि पानः अमृतस्य

अ० ७. अ० २. व० २५.] ॥ २२१ ॥ [म० ९. अ० ४. सू० ७१.]

चारुणः उभे नृऽचक्षाः अनु पश्यते विशौ ॥४॥ सः मर्मज्ञानः
इन्द्रियाय धायसे आ उभे अंतः रोदसी हर्षते हितः वृषा शुष्मेण
बाधते वि दुःऽमतीः आऽदेदिशानः शर्यहाऽइव शुरुधः ॥५॥
॥२३॥ सः मातरां न दहशानः उस्त्रियः नानंदत् एति मरुतांऽइव
स्वनः जानन् ऋतं प्रथमं यत् स्वःऽनरं प्रऽशस्तये कं अ्वृणीत
सुऽक्रतुः ॥६॥ रुवति भीमः वृषभः तविष्या अंगे शिशानः
हरिणी विऽचक्षुणः आ योनिं सोमः सुऽकृतं नि सीदति ग-
व्ययी त्वक् भवति निऽनिक् अव्ययी ॥७॥ शुचिः पुनानः तन्व
अरे पसं अथे हरिः नि अधा विष्ट सानं वि जुष्टः मित्राय वरुणाय
वायवे चिऽधातुं मधु क्रियते सुकर्मैऽभिः ॥८॥ पवस्व सोम देव-
ऽवीतये वृषा इंद्रस्य हार्दिं सोमऽधानं आ विश पुरा नः बाधात्
दुःऽइता अति पारय क्षेचऽवित् हि दिशः आह विऽपृच्छते ॥९॥
हितः न सप्तिः अभि वाजं अर्षे इंद्रस्य इंदो जठरं आ पवस्व ना-
वा न सिंधुं अति पर्षि विद्वान् शूरः न युध्यन् अव नः निदः
स्पः ० ॥१०॥ २४॥

॥७१॥ आ दक्षिणा सृज्यते शुष्मी आऽसदं वेति दुहः रक्षसः
पाति जागृविः हरिः ओपशं कृणुते नभः पयः उपऽस्तिरे चम्बोः
ब्रह्म निऽनिजं ॥१॥ प्र कृष्टिहाऽइव शूषः एति रोरुवत् असुयं
वर्णं नि रिणीते अस्य तं जहाति वत्रिं पितुः एति निऽकृतं उप-
ऽप्रुतं कृणुते निऽनिजं तना ॥२॥ अद्रिऽभिः सुतः पवते गभ-
स्त्योः वृषऽयते नभसा वेपते मती सः मोदते नसते साधते गिरा
ने निक्ते अपऽसु यजते परोमणि ॥३॥ परि द्युक्षं सहसः पर्वतऽवृधं
मध्वः सिंचति हर्म्यस्य सक्षणिं आ यस्मिन् गावः सुहुतऽअदः

अ० ७. अ० २. व० २७.] ॥ २२२ ॥ [म० ९. अ० ४. सू० ७२.

ऊ॒धनि मूर्ध॑न् श्री॒णन्ति अ॒ग्रि॒यं वरी॑मऽभिः ॥४॥ सं ई॒ रथं॑ न
भुरि॒जोः अ॒हेष॑त द॒श स्व॑सारः अ॒दि॒तेः उ॒पऽस्ये॑ आ जि॒गात् उ॒प
ज॒यति॑ गोः अ॒पी॒च्यं प॒दं यत् अ॒स्य म॒तु॒थाः अ॒जी॒जन॑न् ॥५॥ २५ ॥
श्ये॒नः न यो॒निं स॒दनं॑ धि॒या कृ॒तं हि॒र॒ण्य॒यं आऽस॒दं दे॒वः आ ई॒ष-
ति॑ आ ई॒ रि॒णन्ति॑ ब॒र्हिषि॑ प्रि॒यं गि॒रा अ॒श्वः न दे॒वान् अपि॑ ए॒ति
य॒ज्ञि॒यः ॥६॥ परा॑ विऽअ॒क्तः अ॒रु॒षः दि॒वः क॒विः वृ॒षा त्रि॒पृ॒ष्ठः
अ॒न॒वि॒ष्ट॒ गाः अ॒भि स॒हस्र॑ऽनीतिः यतिः प॒राऽय॑तिः रे॒भः न पू॒-
र्वीः उ॒षसः॑ वि रा॒जति॑ ॥७॥ त्वे॒षं रू॒पं कृ॒णुते॑ वर्णैः अ॒स्य सः॑ यच्च
अ॒श॒यत् संऽच्चा॑ता से॒धति॑ सि॒धः अ॒प्साः या॒ति स्व॒धया॑ दै॒व्यं ज॒नं
सं सु॒ऽस्तु॒ती न॑सते सं गोऽअ॒यया॑ ॥८॥ उ॒क्षाऽइ॒व यू॒था परि॑ऽयन्
अ॒रा॒वीत् अ॒धि॒ त्वि॒षीः अ॒धित॑ सू॒र्यस्य॑ दि॒व्यः सु॒ऽप॒र्णः अ॒व च॒क्षत॑
क्षां सोमः॑ परि॑ क्रतु॒ना प॒श्यते॑ जाः ॥९॥ २६ ॥

॥७२॥ हरि॑ मृ॒जन्ति॑ अ॒रु॒षः न यु॒ज्यते॑ सं धे॒नुऽभिः॑ क॒लशे॑ सोमः
अ॒ज्यते॑ उ॒त् वाचं॑ ई॒रय॑ति हि॒न्वते॑ म॒ती पु॒रुऽस्तु॒तस्य॑ कति॑ चि॒त्
परि॑ऽप्रि॒यः ॥१॥ सा॒कं व॒दन्ति॑ ब॒हवः॑ म॒नी॒षिणः॑ इं॒द्रस्य॑ सोमं ज॒-
ठेरे॑ यत् आऽदु॒हुः यदि॑ मृ॒जन्ति॑ सु॒ऽग॒भस्त॑यः नरः सऽनी॒काभिः॑
द॒शऽभिः॑ का॒म्यं म॒धु ॥२॥ अ॒र॒ममा॑णः अ॒ति ए॒ति गाः अ॒भि सू॒र्य-
स्य प्रि॒यं दु॒हितुः ति॒रः र॒वं अ॒नु अ॒स्मै जोषं॑ अ॒भर॑त् वि॒नंऽगृ॑सः सं
इ॒यीभिः॑ स्व॒सृऽभिः॑ क्षे॒ति ज॒मिऽभिः॑ ॥३॥ नृ॒ऽधू॒तः अ॒द्रिऽसु॑तः
ब॒र्हिषि॑ प्रि॒यः प॒तिः ग॒वां प्र॒ऽदि॒वः इं॒द्रः च॒ृत्वि॒यः पु॒रं धि॑ऽवा॒न्
म॒नु॒षः य॒ज्ञऽसा॑धनः शु॒चिः धि॒या प॒वते॑ सोमः इं॒द्र ते॑ ॥४॥ नृ॒बा॒-
हुऽभ्यां॑ चो॒दितः॑ धा॒रया॑ सु॒तः अ॒नुऽस्व॒धं प॒वते॑ सोमः इं॒द्र ते॑ आ
अ॒प्राः क्र॒तून् सं अ॒जैः अ॒ध्वरे॑ म॒तीः वेः न दु॒ऽसत् च॒म्बोः आ अ॒-

अ० ७. अ० २. व० ३०.] ॥ २२३ ॥ [म० ९. अ० ४. सू० ७३.

सदत् हरिः॥५॥२७॥ अंशुं दुहंति स्तनयंतं अक्षितं कविं कवयः
अपसः मनीषिणः सं ई गावः मतयः यंति संऽयतः ऋतस्य यो-
नां सदनं पुनःऽभुवः॥६॥ नाभां पृथिव्याः धरुणः महः दिवः
अपां ऊर्मौ सिंधुषु अंतः उक्षितः इंद्रस्य वज्रः वृषभः विभुऽवसुः
सोमः हृदे पवते चारु मत्सरः॥७॥ सः तु पवस्व परि पार्थिवं रजः
स्तोत्रे शिक्षन् आऽधून्वते च सुऽक्रतो० मा नः निः भाक् वसुनः
सदनऽस्पृशः रयिं पिशंगं बहुलं वसीमहि॥८॥ आ तु नः इंद्रो
शतऽदातु अश्वं सहस्रं ददातु पशुऽमत् हिरण्यं वत् उप मास्व
बृहतीः रेवतीः इषः अधि स्तोत्रस्य पवमान नः गहि॥९॥२८॥

॥ ७३ ॥ स्रक्ते द्रुप्तस्य धर्मतः सं अस्वरन् ऋतस्य योनां सं अ-
रंत नाभयः चीन् सः मूर्धः असुरः चक्रे आऽरभे सत्यस्य नावः
सुऽकृतं अपीपरन्॥१॥ सम्यक् सम्यंचः महिषाः अहेषत सिंधोः
ऊर्मौ अधि वेनाः अवीविपन् मघोः धाराभिः जनयंतः अर्के इत्
प्रियां इंद्रस्य तन्वं अवीवृधन्॥२॥ पवित्रं वंतः परि वाचं आ-
सते पिता एषां प्रत्नः अभि रक्षति व्रतं महः समुद्रं वरुणः तिरः
दधे धीराः इत् शेकुः धरुणेषु आऽरभे॥३॥ सहस्रं धारे अवते सं
अस्वरन् दिवः नाके मधुऽजिह्वाः असृशतः अस्य स्पर्शः न नि
मिषंति भूर्णयः पदेऽपदे पाशिनः संति सेतवः॥४॥ पितुः मातुः
अधि आ ये संऽअस्वरन् ऋचा शोचंतः संऽदहतः अव्रतान् इंद्र-
ऽद्विष्टां अप धमंति मायया त्वचं असिंक्नी भूमनः दिवः परि॥५॥
॥२९॥ प्रत्नात् मानात् अधि आ ये संऽअस्वरन् श्लोकं यंचासः
रभसस्य मंतवः अप अनक्षासः बधिराः अहासत ऋतस्य पंथां
न तरंति दुःऽकृतः॥६॥ सहस्रं धारे विऽतंते पवित्रे आ वाचं पु-

अ० ७, अ० २, व० ३२.] ॥ २२४ ॥ [म० ९, अ० ४, सू० ७४.

नन्ति कवयः मनीषिणः रुद्रासः एषां इधिरासः अदुहः स्पर्शः सु-
 ऽअंचः सुऽहंशः नृऽचक्षसः ॥ ७ ॥ ऋतस्य गोपाः न दभाय सु-
 ऽऽक्रतुः वीसः पवित्रा हृदि अंतः आ दधे विद्वान्सः विश्वा भुव-
 ना अभि पश्यति अव अजुष्टान् विध्यति कर्ते अम्रतान् ॥ ८ ॥
 ऋतस्य तंतुः विऽतंतः पवित्रे आ जिह्वायाः अये वरुणस्य मा-
 यया धीराः चित् तत् संऽइनक्षंतः आशत अत्र कर्ते अव पदाति
 अम्रऽभुः ॥ ९ ॥ ३० ॥

॥ ७४ ॥ शिष्टुः न जातः अव चक्रदत् वने स्वः यत् वाजी अरुषः
 सिषासति दिवः रेतसा सचते पयः ऽवृधातं इमहे सुऽमती शर्मस-
 ऽप्रथः ॥ १ ॥ दिवः यः स्कंभः धरुणः सुऽआततः आऽपूर्णः अंशुः
 परिऽएति विश्वतः सः इमे मही रोदसी यक्षत् आऽवृता सं-
 ऽईचीने० दाधार सं इषः कविः ॥ २ ॥ महि सरः सुऽकृतं सोम्यं मधु
 उर्वी गव्यूतिः अदितेः ऋतं यते ईशे यः वृष्टे इतः उंसियः वृषा
 अपां नेता यः इतः ऽऊतिः ऋग्मियः ॥ ३ ॥ आत्मन्ऽवत् नभः
 दुह्यते घृतं पयः ऋतस्य नाभिः अमृतं वि जायते संऽईचीनाः सु-
 ऽदानवः प्रीणन्ति तं नरः हितं अव मेहन्ति पेरवः ॥ ४ ॥ अरावीत्
 अंशुः सचमानः ऊर्मिणा देवऽअव्यं मनुषे पिन्वति त्वचं दधाति
 गर्भे अदितेः उपऽस्थे आ येन तोकं च तनयं च धामहे ॥ ५ ॥ ३१ ॥ सु-
 हसंऽधारे अव ताः असश्चतः तृतीये संतु रजसि प्रजाऽवतीः च-
 तंस्रः नाभः निऽहिताः अव दिवः हविः भरन्ति अमृतं घृतऽश्नुतः
 ॥ ६ ॥ श्वेतं रूपं कृणुते यत् सिषासति सोमः मीढ्वान् असुरः वेदभू-
 मनः धिया शमी सचते सः ई अभि प्रऽवत् दिवः कबंधं अव दुषेत्
 उद्रिणं ॥ ७ ॥ अथ श्वेतं कलशं गोभिः अक्तं कार्ष्मन् आ वाजी अक्र-

मी॒त॒स॒स॒ऽवा॒न आ॒हि॒न्वि॒रे॒म॒न॒सा॒दे॒व॒ऽय॒न्तः॒क॒क्षी॒व॒न्ते॒श॒त॒ऽहि॒-
मा॒य गो॒नां ॥ ६ ॥ अ॒त॒ऽभिः॒सो॒म प॒पृ॒चा॒न॒स्य॒ ते॒ र॒सः॒ अ॒व्यः॒ वा॒रं
वि॒ प॒व॒मा॒न॒ धा॒व॒ति॒ सः॒ मृ॒ज्य॒मा॒नः॒ क॒वि॒ऽभिः॒ म॒दि॒न॒ऽत॒म॒
स्व॒द॒स्व इ॒न्द्रा॒य प॒व॒मा॒न॒ पी॒तये॒ ॥ ९ ॥ ३२ ॥

॥ ७५ ॥ अ॒भि प्रि॒याणि॒ प॒व॒ते॒ च॒नः॒ऽहि॒तः॒ ना॒मा॒नि॒ य॒हः॒ अ॒धि
येषु॒ वर्ध॑ते आ सूर्य॑स्य बृ॒हतः॒ बृ॒ह॒न॒ अ॒धि रथं॑ वि॒ष्व॒चं अ॒रु॒ह॒त
वि॒ऽच॒क्ष॒णः ॥ १ ॥ अ॒त॒स्य॒ जि॒ह्वा प॒व॒ते॒ म॒धु प्रि॒यं व॒क्ता प॒तिः
धि॒यः अ॒स्याः अ॒दा॒भ्यः द॒धा॒ति पु॒त्रः पि॒त्रोः अ॒पी॒च्य॒ ना॒म॒ तृ॒ती॒यं
अ॒धि रो॒च॒ने दि॒वः ॥ २ ॥ अ॒व॒ द्यु॒ता॒नः क॒ल॒शा॒न॒ अ॒चि॒क्र॒द॒त
नृ॒ऽभिः॒ ये॒मा॒नः॒ को॒शे आ॒ हि॒र॒ण्य॒ये अ॒भि ई॒ अ॒त॒स्य॒ दो॒ह॒नाः अ॒नू॒-
ष॒त॒ अ॒धि त्रि॒ऽपृ॒ष्ठः उ॒ष॒सः॒ वि॒ रा॒ज॒ति ॥ ३ ॥ अ॒द्रि॒ऽभिः॒ सु॒तः म॒ति॒-
ऽभिः॒ च॒नः॒ऽहि॒तः प्र॒ऽरो॒च॒य॒न् रो॒द॒सी॒ मा॒त॒रां शु॒चिः॒ रो॒मा॒णि
अ॒व्या॒स॒म॒या वि॒धा॒व॒ति॒ म॒धोः॒ धा॒रा पि॒न्व॒मा॒ना दि॒वे॒ऽदि॒वे ॥ ४ ॥
परि॑ सो॒म प्र॒ध॒न्व॒ स्व॒स्त॒ये नृ॒ऽभिः॒ पु॒ना॒नः अ॒भि वा॒स॒य आ॒ऽशि॒रं
ये॒ते म॒दाः आ॒ऽह॒न॒सः॒ वि॒ऽहा॒य॒सः॒ ते॒भिः॒ इ॒न्द्रं चो॒द॒य॒ दा॒त॒वे म॒धं
॥ ५ ॥ ३३ ॥ २ ॥

॥ ७६ ॥ ध॒र्ता दि॒वः प॒व॒ते॒ कृ॒त॒व्यः॒ र॒सः द॒क्षः॒ दे॒वा॒नां अ॒नु॒ऽमा॒द्यः
नृ॒ऽभिः॒ हरिः॑ सृ॒जा॒नः अ॒त्यः॒ न स॒त्त्वं॒ऽभिः॒ वृ॒था पा॒जांसि॑ कृ॒णु॒ते
न॒दी॒षु आ ॥ १ ॥ शू॒रः न॒ धृ॒त्ते आ॒यु॒धा ग॒भ॒स्त्योः॒ स्वः॒० सि॒सा॒स॒न
र॒थि॒रः गो॒ऽइ॒ष्टिषु॑ इ॒न्द्र॒स्य॒ शु॒ष्मं ई॒र॒य॒न् अ॒प॒स्यु॒ऽभिः॒ इ॒न्द्रं॒ हि॒न्वा॒नः
अ॒ज्य॒ते म॒नी॒षि॒ऽभिः ॥ २ ॥ इ॒न्द्र॒स्य॒ सो॒म प॒व॒मा॒नः॒ ऊ॒र्मि॒णा त॒वि॒-
थ॒मा॒णः ज॒ठ॒रेषु॑ आ॒ वि॒श॒ प्र॒नः॒ पि॒न्व॒ वि॒ऽद्यु॒त॒ अ॒भ्रा॒ऽइ॒व रो॒द॒सी॒

धिया न वाजान् उप मासि शश्वतः ॥३॥ विश्वस्य राजा पवते
स्वःऽदृशः क्षुतस्य धीतिं क्षुषिषाद् अवीवशत् यः सूर्यस्य असि-
रेण मृज्यते पिता मतीनां असंमष्टऽकाव्यः ॥४॥ वृषाऽइव यूथा
परि कोशं अर्षेति अपां उपऽस्थे वृषभः कनिक्कदत् सः इंद्राय
पवसे मत्सरिन्ऽतमः यथा जेषाम संऽइथे त्वाऽऊतयः ॥५॥१॥

॥७७॥ एषः प्रकोशे मधुऽमान् अचिक्कदत् इंद्रस्य वज्रः वपुषः
वपुऽतरः अभि ई क्षुतस्य सुऽदुघाः घृतऽश्रुतः वाश्राः अर्षेति
पयसाऽइव धेनवः ॥१॥ सः पूर्यः पवते यं दिवः परिश्येनः मथा-
यत् इषितः तिरः रजः सः मध्वः आ युवते वेविजानः इत् कृशानोः
अस्तुः मनसा अहं बिभ्युषा ॥२॥ ते नः पूर्वासः उपरासः इंद्रवः
महे वाजाय धन्वंतु गोऽमते ईक्षेण्यासः अह्यः न चारवः ब्रह्म-
ऽब्रह्म ये जुजुषुः हविःऽहविः ॥३॥ अयं नः विद्वान वनवत् वनु-
ष्यतः इंद्रः सचाचा मनसा पुरुऽस्तुतः इनस्य यः सदेने गर्भे आऽदधे
गवां उरुज्जं अभि अर्षेति व्रजं ॥४॥ चक्रिः दिवः पवते कृत्यः रसः
महान् अदब्धः वरुणः हुरुक् यते असाविमिचः वृजनैषु यज्ञियः
अत्यः न यूथे वृषऽयुः कनिक्कदत् ॥५॥ २ ॥

॥७८॥ प्र राजा वाचं जनयन् असिस्त्यदत् अपः वसानः अभि
गाः इयक्षति गृह्णाति रिप्रं अविः अस्य तान्वा शुद्धः देवानां
उप याति निऽकृतं ॥१॥ इंद्राय सोमं परि सिच्यसे नृऽभिः नृ-
ऽचक्षाः ऊर्मिः कविः अज्यसे वने पूर्वीः हि ते सुतयः संति यातवे
सहस्रं अश्वः हरयः चमूऽसदः ॥२॥ समुद्रियाः अप्सरसः मनीषिणं
आसीनाः अंतः अभि सोमं अक्षरन् ताः ई हिन्वन्ति हर्म्यस्य सक्ष-

णि याचते सुम्न पवमानं अक्षितं ॥३॥ गोऽजित नः सोमः रथ-
 ऽजित हिरण्यऽजित स्वऽजित अपऽजित पवते सहस्रऽजित यं
 देवासः चक्रिरे पीतये मदं स्वादिष्टं द्रुप्तं अरुणं मयऽभुव ॥४॥
 एतानि सोम पवमानः अस्मऽयुः सत्यानि कृण्वन् द्रविणानि
 अर्षसि जहि शत्रुं अंतिके दूके च यः उर्वी गव्यूतिं अभयं च
 नः कृधि ॥५॥ ३ ॥

॥७९॥ अचोदसः नः धन्वन्तु इंदवः प्र सुवानासः बृहत्तऽदिवेषु
 हरयः वि च नशन नः इषः अरातयः अर्यः नशन्त सनिषन्त नः धियः
 ॥१॥ प्र नः धन्वन्तु इंदवः मदऽच्युतः धना वा येभिः अवैतः जुनी-
 मसि तिरः मर्तस्य कस्य चित् परिऽहृतिं वयं धनानि विश्वधा
 भरेमहि ॥२॥ उत स्वस्याः अरात्याः अरिः हि सः उत अन्यस्याः अ-
 रात्याः वृकः हि सः धन्वन न तृणां सं अरीत तान् अभिसोम जहि
 पवमान दुऽआध्यः ॥३॥ दिवि ते नाभा परमः यः आऽददे पृथि-
 व्याः ते रुरुहुः सान वि क्षिपः अद्रयः त्वा बप्सति गोः अधि त्वचि
 अपऽसु त्वा हसैः दुद्रुहुः मनीषिणः ॥४॥ एव ते इंदो सुऽभ्वं सुऽपे-
 शंसं रसं तुजंति प्रथमाः अभिऽश्रियः निदं निदं पवमान नि
 तारिषः आविः ते शुष्मः भवतु प्रियः मदः ॥५॥ ४ ॥

॥८०॥ सोमस्य धारा पवते नृऽचक्षसः ऋतेन देवान हवते
 दिवः परि बृहस्पतेः रवयेन वि दिद्युते समुद्रासः न सव्नानि वि-
 व्यचुः ॥१॥ यं त्वा वाजिन अघ्याः अभि अनूषत अयऽहतं योनिं
 आ रोहसि द्युऽमान मघोना आयुः प्रऽतिरन् महि श्रवः इन्द्राय
 सोम पवसे वृषा मदः ॥२॥ आ इन्द्रस्य कुक्षा पवते मदिनऽतमः

ऊर्जं वसानः श्रवसे सुऽमंगलः प्रत्यङ् सः विश्वा भुवना अभि
 पप्रथे क्रीठन् हरिः अत्यः स्यन्दते वृषा ॥३॥ तं त्वा देवेभ्यः मधुमत-
 ऽतमं नरः सहस्रऽधारं दुहते दश क्षिपः नृऽभिः सोम प्रऽच्युतः
 पावऽभिः सुतः विश्वान् देवान् आ पवस्व सहस्रऽजित् ॥४॥ तं
 त्वा हस्तिनः मधुऽमन्तं अद्रिऽभिः दुहन्ति अपऽसु वृषभं दश क्षिपः
 इंद्र सोम मादयन् दैव्यं जनं सिंधोः ऽइव ऊर्मिः पवमानः अर्षसि
 ॥ ५ ॥ ५ ॥

॥ ८१ ॥ प्र सोमस्य पवमानस्य ऊर्मयः इंद्रस्य यन्ति जठरं सुऽपे-
 शंसः दधायत् ई उतऽनीताः यशसा गवां दानाय शूरं उतऽअमं-
 दिषुः सुताः ॥ १ ॥ अच्छ हि सोमः कलशान् असिं स्यदत् अत्यः न
 वोद्धा रघुऽवर्तनिः वृषा अथ देवानां उभयस्य जन्मनः विद्वान्
 अन्नोति अमुतः इतः च यत् ॥ २ ॥ आ नः सोम पवमानः किर वसुं
 इंद्रो भवं मघऽवा राधसः महः शिष्टं वयऽधः वसवे सु चेतुनां
 मानः गर्यं आरे अस्मत् परां सिचः ॥ ३ ॥ आ नः पूषा पवमानः सु-
 ऽरातयः मित्रः गच्छन्तु वरुणः सऽजोषसः बृहस्पतिः मरुतः वायुः
 अश्विनां त्वष्टा सविता सुऽयमा सरस्वती ॥ ४ ॥ उभे द्यावा पृथि-
 वी विश्वं ऽइन्वे अर्यमा देवः अदितिः विऽधाता भगः नृऽशंसः
 उरु अंतरिक्षं विश्वे देवाः पवमानं जुषन्त ॥ ५ ॥ ६ ॥

॥ ८२ ॥ असावि सोमः अरुषः वृषा हरिः राजा ऽइव दुस्सः अभि
 गाः अचिक्कदत् पुनानः वारं परि एति अव्ययं श्येनः न योनिं घृ-
 तऽवन्तं आऽसदं ॥ १ ॥ कविः वेधस्या परि एषि माहिनं अत्यः न
 मृष्टः अभि वाजं अर्षसि अपऽसेधन् दुऽइता सोम मूळय घृतं

वसानः परियासि निःऽनिजं ॥ २ ॥ पर्जन्यः पिता महिषस्य परिणः
 नाभा पृथिव्याः गिरिषु क्षयं दधे स्वसारः आपः अभिगाः उत अ-
 सरन् संयावऽभिः नसते वीते अध्वरे ॥ ३ ॥ जायाऽइव पत्यौ अधि
 शेवं मंहसे पजायाः गर्भे शृणुहि ब्रवीमि ते अंतः वाणीषु प्रचर
 सुजीवसे अनिन्द्यः वृजनै सोमजा गृहि ॥ ४ ॥ यथा पूर्वैभ्यः शतऽसाः
 अमृधः सहस्रऽसाः परिऽअयाः वाजं इंदो एव पवस्व सुविताय
 नव्यसे तव व्रतं अनु आपः सचंते ॥ ५ ॥ ७ ॥

॥ ८३ ॥ पवित्रं ते विऽतंतं ब्रह्मणः पते प्रऽभुः गात्राणि परि एषि
 विश्वतः अतं प्रऽतनूः न तत् आमः अश्रुते शृतासः इत् वहंतः तत्
 सं आशत ॥ १ ॥ तपोः पवित्रं विऽतंतं दिवः पदेशो चैतः अस्य तंत-
 वः वि अस्थिरन् अवति अस्य पवितारं आशवः दिवः पृष्ठं अधि
 तिष्ठंति चेतसा ॥ २ ॥ अरुरुचत् उषसः पृश्निः अयियः उक्षा बि-
 भर्ति भुवनानि वाजऽयुः मायाऽविनः ममिरे अस्य मायया नृ-
 ऽचक्षसः पितरः गर्भे आ दधुः ॥ ३ ॥ गंधर्वः इत्या पदं अस्य रक्षति
 पाति देवानां जनिमानि अद्भुतः गृह्णाति रिपुं निऽधया निधा-
 ऽपतिः सुकृत्ऽतमाः मधुनः भक्षं आशत ॥ ४ ॥ हविः हविष्मः महि
 सन्न दैव्यं नभः वसानः परियासि अध्वरं राजा पवित्रं रथः वाजं
 आ अरुहः सहस्रं भृष्टिः जयसि श्रवः बृहत् ॥ ५ ॥ ८ ॥

॥ ८४ ॥ पवस्व देवऽमादनः विऽवर्षणिः अप्साः इन्द्राय वरु-
 णाय वायवे कृधि नः अद्य वरिवः स्वस्तिऽमत उरुऽक्षितौ गृ-
 णीहि दैव्यं जनं ॥ १ ॥ आ यः तस्थौ भुवनानि अमर्त्यः विश्वानि
 सोमः परितानि अर्षति कृण्वन् संऽचृतं विऽचृतं अभिष्टये इंदुः

सि॒स॒क्ति॒ उ॒ष॒सै॒ न॒ सूर्यैः ॥ २ ॥ आ॒ यः गो॒भिः सृ॒ज्यते॑ ओ॒ष॒धीषु॑ आ
दे॒वानां॑ सु॒क्ते इ॒षय॑न् उ॒प॒ऽव॒सुः आ वि॒ऽद्युता॑ प॒व॒ते धा॒रया॑ सुतः
इ॒न्द्रं सोमः॑ मा॒दय॑न् दै॒व्यं ज॒नं ॥ ३ ॥ ए॒षः स्यः सोमः॑ प॒व॒ते स॒हस्र॑
ऽजि॒त् हि॒न्वा॒नः वाचं॑ इ॒षिरां॑ उ॒षः॒ऽबुधं॑ इ॒न्दुः स॒मु॒द्रं उ॒त् इ॒यति॑
वा॒युऽभिः॑ आ इ॒न्द्रस्य॑ हा॒दि क॒ल॒शेषु॑ सी॒दति॑ ॥ ४ ॥ अ॒भि॒त्यं गा॒वः
प॒यसा॑ प॒यः॒ऽवृधं॑ सोमं॑ श्री॒ण॒न्ति म॒तिऽभिः॑ स्वः॒ऽवि॒दं ध॒नं॒ऽज॒यः
प॒व॒ते कृ॒त्स्नः रसः॑ वि॒प्रः क॒विः का॒व्येन॑ स्वः॒ऽच॒नाः ॥ ५ ॥ ९ ॥

॥ ८५ ॥ इ॒न्द्राय॑ सोम॒मु॒ऽसुतः॑ परि॒स्र॒व॒ अप॑ अमी॒वा भ॒वतु॑ रक्ष॒-
सा स॒ह मा॒ ते र॒सस्य॑ म॒त्स॒त्त॒ द॒या॒वि॒नः द्र॒वि॒णस्व॑न्तः इ॒ह संतु॑ इ॒न्द्रवः॑
॥ १ ॥ अ॒स्मान॑ स॒ऽम॒र्ये प॒व॒मान॑ चो॒दय॑ द॒शः दे॒वानां॑ अ॒सि॒हि प्रि॒यः
म॒दः ज॒हि श॒त्रून् अ॒भि आ भ॑न्द॒नाऽय॑तः पि॒ब इ॒न्द्र सोमं॑ अ॒व नः॑
मृ॒धः ज॒हि ॥ २ ॥ अ॒द॒व्यः इ॒न्द्रो प॒व॒से म॒दि॒नऽत॑मः आ॒त्मा इ॒न्द्रस्य॑
भ॒व॒सि धा॒सिः उ॒त्त॑ऽत॒मः अ॒भि स्व॑र॒न्ति ब॒हवः॑ म॒नीषि॑णः रा॒जा॒नं
अ॒स्य भु॒व॒नस्य॑ नि॒स॒ते ॥ ३ ॥ स॒हस्रं॑ऽनी॒थः श॒त॑ऽधा॒रः अ॒द्भु॒तः इ॒न्द्राय॑
इ॒न्दुः प॒व॒ते का॒म्यं म॒धु ज॒यन् क्षे॒त्रं अ॒भि अ॒र्षे ज॒यन् अपः॑ उ॒रु नः॑
गा॒तुं कृ॒णु सो॒म मी॒ढुः ॥ ४ ॥ क॒नि॒क्र॒द॒त् क॒ल॒शे गो॒भिः अ॒ज्य॑से वि
अ॒व्ययं॑ स॒मया॑ वा॒रं अ॒र्षे॒सि म॒र्म॒ज्य॑मा॒नः अ॒त्यः न सा॒न॒सिः इ॒न्द्रस्य॑
सो॒म ज॒ठरे॑ सं अ॒क्षरः॑ ॥ ५ ॥ स्वा॒दुः प॒व॒स्व दि॒व्याय॑ जन्म॒ने स्वा॒दुः
इ॒न्द्राय॑ सु॒हवी॑तुऽना॒म्ने स्वा॒दुः मि॒त्राय॑ वरु॒णाय॑ वा॒यवे॑ बृ॒हस्प॑तये
म॒धुऽमा॑न अ॒दा॒भ्यः ॥ ६ ॥ १० ॥ अ॒त्यं मृ॒ज॒न्ति क॒ल॒शे द॒शं क्षि॑पः प्र
वि॒प्रा॒णां म॒तयः॑ वाचं॑ इ॒रते॑ प॒व॒मानाः॑ अ॒भि अ॒र्ष॒न्ति सु॒ऽस्तु॒तिं
आ इ॒न्द्रं वि॒श॒न्ति म॒दि॒रा॒सः इ॒न्द्रवः॑ ॥ ७ ॥ प॒व॒मानः॑ अ॒भि अ॒र्षे
सु॒ऽवी॒र्यं उ॒र्वी ग॒व्यू॒तिं म॒हि श॒र्म स॒ऽप्र॒थः मा॒किः नः॑ अ॒स्य परि॑-

ऽसूतिः ईशत इंदो जयेम त्वया धनं ऽ धनं ॥ ८ ॥ अधि द्यां अस्थात्
 वृषभः विऽ चक्षुः अरुरुचत् वि दिवः रोचना कविः राजा प-
 विचं अति एति रोवत् दिवः पीयूषं दुहते नृऽ चक्षसः ॥ ९ ॥ दिवः
 नाके मधुऽ जिह्वाः असश्चतः वेनाः दुहन्ति उक्षुः गिरिऽ स्थां अ-
 पऽ सु द्रुपं ववृधानं समुद्रे आ सिंधोः ऊर्मा मधुऽ मंतं पविचं
 आ ॥ १० ॥ नाके सुऽ पूर्णं उपपन्निऽ वासं गिरः वेनानां अकृपंत
 पूर्वीः शिशुरिहन्ति मतयः पन्निप्रतं हिरण्ययं शकुनं क्षामणि स्थां
 ॥ ११ ॥ ऊर्ध्वः गंधर्वः अधि नाके अस्थात् विश्वा रूपा प्रतिऽ चक्षा-
 णः अस्य भानुः शुक्रेण शोचिषा विश्वौत् प्र अरुरुचत् रोदसी
 मातरां शुचिः ॥ १२ ॥ ११ ॥ ४ ॥

॥ ८६ ॥ प्र ते आश्वः पवमान धीऽ जवः मदाः अर्षति रघुजाः-
 ऽ इव त्मना दिव्याः सुऽ पूर्णाः मधुऽ मंतः इंदवः मदिनऽ तमासः
 परि कोशं आसते ॥ १ ॥ प्र ते मदासः मदिरासः आश्वः असृक्षत
 रथ्यासः यथा पृथक् धेनुः न वत्सं पयसा अभि वज्रिणं इंद्रं इंदवः
 मधुऽ मंतः ऊर्मयः ॥ २ ॥ अत्यः न हियानः अभि वाजं अर्ष स्वऽ वित्
 कोशं दिवः अद्रिऽ मातरं वृषां पविचं अधि सानौ अव्यये सोमः
 पुनानः इंद्रियाय धायसे ॥ ३ ॥ प्र ते आश्विनीः पवमान धीऽ जवः
 दिव्याः असृयन् पयसा धरीमणि प्र अंतः ऋषयः स्याविरीः असृ-
 क्षत येत्वा मृजन्ति ऋषिऽ सान वेधसः ॥ ४ ॥ विश्वा धामानि विश्व-
 ऽ चक्षुः ऋभ्वसः प्रऽ भोः ते सतः परि यन्ति केतवः विऽ आनशिः
 पवसे सोम धर्मेऽ भिः पतिः विश्वस्य भुवनस्य राजसि ॥ ५ ॥ १२ ॥
 उभयतः पवमानस्य रश्मयः ध्रुवस्य सतः परि यन्ति केतवः यदि
 पविचं अधि मृज्यते हरिः सत्ता नि योनां कलशेषु सीदति ॥ ६ ॥

यज्ञस्य केतुः पवते सुऽअध्वरः सोमः देवानां उपयाति निऽकृतं
 सहस्रं धारः परि कोशं अर्षति वृषा पवित्रं अति एति रोहवत्
 ॥७॥ राजा समुद्रं नद्यः विगाहते अपां ऊर्मिं सचते सिंधुषु श्रितः
 अधि अस्थात् सानुं पवमानः अव्ययं नाभां पृथिव्याः धरुणः
 महः दिवः ॥८॥ दिवः न सानुं स्तनयन् अचिक्रदत् द्यौः च यस्य
 पृथिवी च धर्मं ऽभिः इंद्रस्य सख्यं पवते विऽवेविदत् सोमः पुना-
 नः कलशेषु सीदति ॥९॥ ज्योतिः यज्ञस्य पवते मधुम्रियं पिता दे-
 वानां जनिता विभुऽवसुः दधाति रत्नं स्वधयोः अपीच्यं मदिन-
 ऽतमः मत्सरः इंद्रियः रसः ॥१०॥ १३॥ अभिऽक्रंदन् कलशं वाजी
 अर्षति पतिः दिवः शतं धारः विऽचक्षुणः हरिः मित्रस्य सद्नेषु
 सीदति मर्मजानः अविऽभिः सिंधुऽभिः वृषा ॥११॥ अये सिंधूनां
 पवमानः अर्षति अये वाचः अप्रियः गोषु गच्छति अये वाजस्य
 भजते महाऽधनं सुऽआयुधः सोतृऽभिः पूयते वृषा ॥१२॥ अयं
 मतऽवान् शकुनः यथा हितः अव्ये ससार पवमानः ऊर्मिणा तव
 क्रत्वा रोदसी अंतरा कवे शुचिः धिया पवते सोमः इंद्र ते ॥१३॥
 द्रापिं वसानः यजतः दिविऽस्पृशं अंतरिक्षऽप्राः भुवनेषु अपैतः
 स्वः जज्ञानः नभसा अभिऽअक्रमीत् प्रत्नं अस्य पितरं आ विवा-
 सति ॥१४॥ सः अस्य विशे महिं शर्म यच्छति यः अस्य धामं प्रथमं
 विऽआनशे प्रदं यत् अस्य परमे विऽओमनि अतः विश्वाः अभि
 सं याति संऽयतः ॥१५॥ १४॥ प्रो अयासीत् इंद्रुः इंद्रस्य निऽकृतं
 सखा सख्युः न प्रमिनाति संऽगिरं मर्यैः ऽइव युवतिऽभिः सं अर्ष-
 ति सोमः कलशे शतं यास्मा पथा ॥१६॥ प्र वः धियः मंदऽयुवः
 विपत्युवः पनस्युवः संऽवसनेषु अक्रमुः सोमं मनीषाः अभि अ-
 नूषत स्तुभः अभि धेनवः पर्यसा ई अशिश्नयुः ॥१७॥ आ नः सोम

सुऽयतं पिप्युषीं इषं इंदो पवस्व पवमानः अस्त्रिधं या नः दोहते
 चिः अहं न असंश्रुषी सुऽमत् वाजं सुऽवत् मधुऽमत् सुऽवीर्यं ॥ १८ ॥
 वृषा मतीनां पवते विऽचक्षणः सोमः अहः प्रऽतरीता उषसः
 दिवः क्राणा सिंधूनां कलशान् अवीवशत् इंद्रस्य हादिं आऽवि-
 शन् मनीषिऽभिः ॥ १९ ॥ मनीषिऽभिः पवते पूर्यः कविः नृऽभिः
 यतः परि कोशान् अचिऽक्रदत् चितस्य नामं जनयन् मधु क्षरत्
 इंद्रस्य वायोः सख्याय कर्तवे ॥ २० ॥ १५ ॥ अयं पुनानः उषसः वि-
 रोचयत् अयं सिंधुऽभ्यः अभवत् ऊं लोकऽकृत् अयं चिः सप्त दु-
 दुहानः आऽशिरं सोमः हृदे पवते चारु मत्सरः ॥ २१ ॥ पवस्व सोम
 दिव्येषु धामऽसु सृजानः इंदो कलशे पवित्रे आ सीदन् इंद्रस्य
 जठरे कनिऽक्रदत् नृऽभिः यतः सूर्य आ अरोहयः दिवि ॥ २२ ॥ अद्रि-
 ऽभिः सुतः पवसे पवित्रे आ इंदो इंद्रस्य जठरेषु आऽविशन् त्वं
 नृऽचक्षाः अभवः विऽचक्षण सोम गोत्रं अंगिरऽभ्यः अवृणोः
 अप ॥ २३ ॥ त्वां सोम पवमानं सुऽआर्ध्यः अनु विप्रासः अमदन्
 अवस्यवः त्वां सुऽपर्णः आ अभरत् दिवः परि इंदो विश्वाभिः
 मतिऽभिः परिऽकृतं ॥ २४ ॥ अद्ये पुनानं परि वारं ऊर्मिणा हरिं
 नवंते अभि सप्त धेनवः अपां उपऽस्थे अधि आयवः कविं ऋतस्य
 योनां महिषाः अहेषत् ॥ २५ ॥ १६ ॥ इंदुः पुनानः अति गाहते मृधः
 विश्वानि कृण्वन् सुऽपथानि यज्यवे गाः कृण्वानः निऽनिजं
 हर्यतः कविः अत्यः न क्रीळन् परि वारं अर्षति ॥ २६ ॥ असश्नतः
 शतऽधाराः अभिऽश्रियः हरिं नवंते अव ताः उदनुवः क्षिपः मृ-
 जंति परि गोभिः आऽवृतं तृतीये पृष्ठे अधि रोचने दिवः ॥ २७ ॥
 तव इमाः प्रऽजाः दिव्यस्थिरतसः त्वं विश्वस्य भुवनस्य राजसि अथ
 इदं विश्वं पवमान ते वशे त्वं इंदो प्रथमः धामऽधाः असि ॥ २८ ॥

त्वं समुद्रः असि विश्वऽवित् कवे तव इमाः पंच प्रऽदिशः विऽध-
 र्मणि त्वं द्यां च पृथिवी च अतिं जभ्रिषे तव ज्योतींषि पवमान
 सूर्यः ॥ २९ ॥ त्वं पवित्रे रजसः विऽधर्मणि देवेभ्यः सोम पवमान
 पूयसे त्वां उशिजः प्रथमाः अगृभ्णत तुभ्य इमा विश्वा भुवनानि
 येमिरे ॥ ३० ॥ १७ ॥ प्ररेभः एति अतिं वारं अव्ययं वृषा वनेषु अव
 चक्रदत् हरिः संधीतयः वावशानाः अनुषत शिर्षु रिहंति मतयः
 पनिप्रत ॥ ३१ ॥ सः सूर्यस्य रश्मिऽभिः परि व्यत तंतुं तन्वानः चि-
 ऽवृतं यथा विदेनयन् ऋतस्य प्रऽशिषः नवीं यसीः पतिः जनीनां
 उपयाति निऽकृतं ॥ ३२ ॥ राजा सिंधूनां पवते पतिः दिवः ऋतस्य
 याति पथिऽभिः कनिऽदत्त सहस्रं ऽधारः परि सिच्यते हरिः पुना-
 नः वाचं जनयन् उपऽवसुः ॥ ३३ ॥ पवमान महि अर्णैः विधावसि
 सूरः न चिचः अव्ययानि पव्यया गर्भस्तिऽपूतः नृऽभिः अद्रि-
 ऽभिः सुतः महे वाजाय धन्याय धन्वसि ॥ ३४ ॥ इषं ऊर्जं पवमान
 अभि अर्षेसि श्येनः न वंसु कलशेषु सीदसि इंद्राय मघां मघाः मदः
 सुतः दिवः विष्टंभः उपऽमः विऽचक्ष्णः ॥ ३५ ॥ १८ ॥ सप्त स्वसारः
 अभि मातरः शिर्षु नवं जज्ञानं जेन्यं विपः ऽचितं अपां गंधर्व
 दिव्यं नृऽचक्षसं सोमं विश्वस्य भुवनस्य राजसे ॥ ३६ ॥ ईशानः इमा
 भुवनानि वि ईयसे युजानः इंद्रो हरितः सुऽपण्यः ताः ते क्षरंतु
 मधुऽमत घृतं पयः तव व्रते सोम तिष्ठंतु कृष्टयः ॥ ३७ ॥ त्वं नृऽचक्षाः
 असि सोम विश्वतः पवमान वृषभ ता वि धावसि सः नः पवस्व
 वसुऽमत हिरण्यऽवत् वयं स्याम भुवनेषु जीवसे ॥ ३८ ॥ गोऽवित्
 पवस्व वसुऽवित् हिरण्यऽवित् रेतः ऽधाः इंद्रो भुवनेषु अपिंतः
 त्वं सुऽवीरः असि सोम विश्वऽवित् तं त्वा विप्राः उप गिरा इमे
 आसते ॥ ३९ ॥ उत्तमध्वः ऊर्मिः वननाः अति स्थिपत अपः वसा-

नः म॒हिषः वि॒गा॒हते॒ राजा॑ प॒वित्रं॑ ऽरथः वाजं॑ आ अ॒रु॒हत् स॒ह-
सं॑ ऽभृष्टिः ज॒यति॑ श्रवः बृ॒हत् ॥ ४० ॥ १९ ॥ सः भ॒न्दनाः॑ उ॒त् इ॒यति॑
प्र॒जाऽव॑तीः वि॒श्वऽआ॒युः वि॒श्वाः सु॒भराः॑ अ॒हः ऽदि॒वि ब्र॒ह्म प्र॒-
जाऽव॑त् र॒यिं अ॒श्वऽप॒स्यं पी॒तः इ॒न्दो॑ इ॒न्द्रं अ॒स्मभ्य॑ या॒चता॑त् ॥ ४१ ॥
सः अ॒ये अ॒ह्ना॑ ह॒रिः ह॒र्यतः॑ म॒दः प्र॒चेत॑सा चेत॒यते॑ अ॒नु द्यु॑ ऽभिः द्वा
जना॑ या॒तय॑न् अ॒न्तः इ॒यते॑ न॒राशं॑सं च दै॒व्यं च ध॑र्त॒रि ॥ ४२ ॥ अ॒जते॑
वि अ॒जते॑ सं अ॒जते॑ ऋतुं॑ रि॒हन्ति॑ मधु॒ना अ॒भि अ॒जते॑ सि॒न्धोः उ॒त्-
ऽश्वा॑से प॒तय॑न्तं उ॒क्ष्णं॑ हि॒रण्य॑ ऽपा॒वाः प॒शुं आ॒सु गृ॒भ्णते॑ ॥ ४३ ॥
वि॒पः ऽचि॑ते प॒वमा॑नाय गा॒यत॑ म॒ही न धा॑रा अ॒ति अ॒धः अ॒र्षेति॑
अ॒हिः न जू॑र्णा अ॒ति स॒र्पेति॑ त्वचं॑ अ॒त्यः न क्री॑ळन् अ॒सर॑त् वृषां
ह॒रिः ॥ ४४ ॥ अ॒ये ऽगः॑ राजा॑ अ॒थः त॒विष्य॑ते वि॒मानः॑ अ॒ह्ना॑ भुव॒-
नेषु॑ अ॒र्पितः॑ ह॒रिः घृ॒तऽक्षुः॑ सु॒दृशी॑ कः अ॒र्णवः॑ ज्यो॒तिः ऽर॑थः प॒वते॑
रा॒ये ओ॒क्चः॑ ॥ ४५ ॥ २० ॥ अ॒स॒र्जि स्त॑भः दि॒वः उ॒त् ऽय॑तः म॒दः परि॑
चि॒ऽधातुः॑ भुव॒नानि॑ अ॒र्षेति॑ अ॒शुं रि॒हन्ति॑ म॒तयः॑ प॒नि॒घ्नतं॑ गि॒रा
यदि॑ नि॒ऽनिजं॑ ऋ॒ग्मि॒णः य॒युः ॥ ४६ ॥ प्र॒ते धा॑राः अ॒ति अ॒खानि॑
मे॒थः पु॒ना॒नस्य॑ सं ऽय॑तः य॒न्ति र॑ह्यः य॒त गो॑भिः इ॒न्दो॑ च॒म्बोः सं-
ऽअ॒ज्यसे॑ आ सु॒वानः॑ सो॒म क॒लशेषु॑ सी॒दसि॑ ॥ ४७ ॥ प॒वस्व॑ सो॒म
ऋतु॑ ऽवि॒तनः॑ उ॒क्थ्यः॑ अ॒व्यः वा॒रे परि॑धाव॒मधु॑ प्रि॒यं ज॒हि वि॒श्वान्
र॒क्षसः॑ इ॒न्दो॑ अ॒चि॒णः बृ॒हत् व॒देम॑ वि॒दथे॑ सु॒वीराः॑ ॥ ४८ ॥ २१ ॥

॥ ८७ ॥ प्र॒तु द॒व॒ परि॑कोशं नि॒सीद॑ नृ॒ऽभिः पु॒ना॒नः अ॒भि वा॒जं
अ॒र्षे अ॒श्वं न त्वा॑ वा॒जिनं॑ म॒र्जय॑न्तः अ॒च्छ ब॒र्हिः र॒शना॑भिः न॒यन्ति॑
॥ १ ॥ सु॒ऽआ॒युधः॑ प॒वते॑ दे॒वः इ॒न्दुः अ॒शस्ति॑ ऽहा वृ॒जने॑ र॒क्षमा॑णः पि॒-
ता दे॒वानां॑ ज॒निता॑ सु॒दक्षः॑ वि॒ष्टंभः॑ दि॒वः ध॒रुणः॑ पृ॒थि॒व्याः ॥ २ ॥

अ० ७. अ० ३. व० २४.] ॥ २३६ ॥ [म० ९. अ० ५. सू० ८८.]

ऋषिः विप्रः पुरःऽएता जनानां ऋभुः धीरः उशना कार्थेन सः
चित्तिविवेदनिऽहितं यत् आसां अपीच्यं गुह्यं नाम गोनां ॥३॥
एषः स्यः ते मधुऽमान इन्द्र सोमः वृषा वृष्णे परि पवित्रे अक्षाः
सहस्रऽसाः शतऽसाः भूरिऽदावा शश्वतऽतमं बर्हिः आ वाजी
अस्थात् ॥४॥ एते सोमाः अभिगव्या सहस्रा महे वाजाय अमृ-
ताय श्रवांसि पवित्रेभिः पवमानाः असृयन् अवस्यवः न पृत-
नाजः अत्याः ॥५॥ २२॥ परिहि स्म पुरुऽहूतः जनानां विश्वा असंरत
भोजना पूयमानः अथ आ भर श्येनऽभृत प्रयांसि रयिं तुं जानः
अभि वाजं अर्षे ॥६॥ एषः सुवानः परि सोमः पवित्रे सर्गैः न सृष्टः
अद्धावत् अर्वा तिग्मे शिशानः महिषः न शृंगैः गाः गव्यन्
अभि शूरैः न सत्वा ॥७॥ एषा आ ययौ परमात् अंतः अद्रेः कूऽचित्
सतीः ऊर्वे गाः विवेद दिवः न विऽद्युत् स्तनयती अभैः सोमस्य ते
पवते इन्द्र धारा ॥८॥ उत स्म राशिं परि यासि गोनां इद्रेण सोम
सऽरथं पुनानः पूर्वीः इषः बृहतीः जीरऽदानो शिखं शचीऽवः
तव ताः उपऽस्तुत् ॥ ९ ॥ २३ ॥

॥८८॥ अयं सोमः इन्द्र तुभ्यं सुन्वे तुभ्यं पवते त्वं अस्य पाहित्वं ह
यं च कृषे त्वं वृषे इन्द्रं मदाय युज्याय सोमं ॥९॥ सः ईरथः न भुरिषाद्
अयो जि महः पुरुणि सातये वसूनि आत् ई विश्वा नहुषाणि
जाता स्वःऽसाता वने ऊर्ध्वा नवंत ॥२॥ वायुः न यः नियुत्वा न
इष्टया मा नासत्याऽइव हवे आ शंऽभविष्टः विश्वऽवारः द्रवि-
णो दाऽइव त्मन् पूषाऽइव धीऽजवनः असि सोम ॥३॥ इन्द्रः न यः
महा कर्माणि चक्रिः हंता वृचाणां असि सोम पूऽभित् पैद्वः न
हित्वं अहिऽनास्त्रां हंता विश्वस्य असि सोम दस्योः ॥४॥ अग्निः न

अ० ७. अ० ३. व० २५.] ॥ २३७ ॥ [म० ९. अ० ५. सू० ८९.]

यः वने आसृज्यमानः वृथा पाजाँसि कृणुते नदीषु जनः न युधाः
महतः उपचिद् इयति सोमः पवमानः ऊर्मि ॥ ५ ॥ एते सोमाः
अति वाराणि अद्या दिव्याः न कोशासः अभऽवर्षाः वृथा समुद्रं
सिंधवः न नीचीः सुतासः अभि कलशान् असृयन् ॥ ६ ॥ शुष्मी
शर्धः न मारुतं पवस्व अनभिऽशस्ता दिव्या यथा विद् आपः न
मक्षुसुऽमतिः भवनः सहस्रऽअप्साः पृतनाषाटनयज्ञः ॥ ७ ॥ राज्ञः
नु ते वरुणस्य व्रतानि बृहत् गभीरं तव सोम धाम शुचिः त्वं असि
प्रियः न मित्रः दक्षाय्यः अर्यमाऽइव असि सोम ॥ ८ ॥ २४ ॥

॥ ८९ ॥ प्रोऽस्यः वह्निः पथ्याभिः अस्यान् दिवः न वृष्टिः पवमा-
नः अक्षाः सहस्रऽधारः असदत नि असे मातुः उपऽस्थे वने आ
च सोमः ॥ १ ॥ राजा सिंधूनां अवसिष्ट वासः अतस्य नावं आ अ-
रुहत् रजिष्ठां अपऽसु द्रप्सः ववृधे श्येनऽजूतः दुहे ई पिता दुहे
ई पितुः जां ॥ २ ॥ सिंहं नसंत मध्वः अयासं हरिं अरुषं दिवः अस्य
पतिं शूरः युतऽसु प्रथमः पृच्छते गाः अस्य चक्षसा परि पाति
उक्षा ॥ ३ ॥ मधुऽपृष्ठं घोरं अयासं अश्वं रथं युजंति उरुऽचक्रे
क्षुष्वं स्वसारः ई जामयः मर्जयंति सऽनाभयः वाजिनं ऊर्जयंति
॥ ४ ॥ चतस्रः ई घृतऽदुहः सचंते समाने अंतः धरुणे निऽसंज्ञाः
ताः ई अर्षति नमसा पुनानाः ताः ई विश्वतः परि संति पूर्वीः
॥ ५ ॥ विष्टंभः दिवः धरुणः पृथिव्याः विश्वाः उत क्षितयः हस्तै
अस्य असंत ते उत्सः गृणते नियुत्वान् मध्वः अंशुः पवते इन्द्रि-
याय ॥ ६ ॥ वन्वन् अवातः अभि देवऽवीतिं इंद्राय सोम वृ-
चऽहा पवस्व शग्धि महः पुरुऽचंद्रस्य रायः मुऽवीर्यस्य पतयः
स्याम ॥ ७ ॥ २५ ॥

॥ ९० ॥ प्र हिन्वा॒नः ज॒नि॒ता रोद॑स्योः रथः न वाजं स॒नि॒-
 ष्यन् अ॒यासी॑त् इ॒न्द्रं गच्छ॑न् आ॒यु॒धा सं॒ऽशि॒शानः॑ वि॒श्वो वसु॑हस्त-
 योः आ॒ऽद॒धानः॑ ॥ १ ॥ अ॒भि चि॑ऽपृ॒ष्ठं वृ॒षणं॑ व॒यः ऽधां आ॑गूषाणां
 अ॒वाव॑शन्त॒ वाणीः॑ वना॒ वसा॑नः वरु॒णः न सि॑धून् वि र॒त्नऽधाः॑
 द॒यते॑ वा॒र्याणि॑ ॥ २ ॥ श्रू॒ऽयामः॑ सर्वे॒ऽवीरः॑ सहा॒वान् जेता॑ प॒वस्व॑
 स॒नि॒ता धना॑नि ति॒ग्मऽआ॑युधः क्षिप्र॒ऽधन्वा॑ स॒मतऽसु॑ अ॒षा॒हः
 स॒हान॑ प॒त॒नासु॑ श॒चून् ॥ ३ ॥ उ॒रु॒ऽग॒भ्यूतिः॑ अ॒भ॒यानि॑ कृ॒ण्वन् सं॒-
 ऽई॒चीने॑ आ प॒वस्व॑ पु॒रं॒ऽधी॑ अ॒पः सि॑सा॒सन॒ उ॒षसः॑ स्तः गाः सं
 चि॒क्र॒दः म॒हः अ॒स्मभ्य॑ वा॒जान् ॥ ४ ॥ म॒त्सि सो॒म वरु॑णं म॒त्सि मि॒त्रं
 म॒त्सि इ॒न्द्रं इ॒न्द्रो प॒व॒मान॒ विष्णुं॑ म॒त्सि श॒र्धः मा॒रुतं॑ म॒त्सि दे॒वान्
 म॒त्सि म॒हां इ॒न्द्रं इ॒न्द्रो म॒दाय॑ ॥ ५ ॥ ए॒व राजा॑ऽइ॒व क्र॑तु॒ऽमान॑ अ॒मेन॑
 वि॒श्वो घनि॑घ्नत॒ दुः॒ऽइ॒ता प॒वस्व॑ इ॒न्द्रो मु॒ऽउ॒क्ताय॑ व॒च॒से वयः॑ धाः
 यूयं पा॒त स्व॒स्ति॒ऽभिः सदा॑ नः ॥ ६ ॥ २६ ॥ ३ ॥

॥ ९१ ॥ अस॑र्जि व॒क्त्रा रथ्ये॑ यथा॒ आ॒जौ धि॒या म॒नोता॑ प्रथ॒मः
 म॒नी॒षी द॒श स्व॑सारः अ॒धि सा॒नौ अ॒व्ये अ॒जति॑ ब॒ह्वि स॒दनानि॑
 अ॒च्छ ॥ १ ॥ वी॒ती ज॒नस्य॑ दि॒व्यस्य॑ क॒व्यैः अ॒धि सु॒वानः॑ न॒हुष्ये॑भिः
 इ॒न्दुः प्र यः नृ॒ऽभिः अ॒मृतः॑ म॒त्येभिः॑ म॒र्म॒जानः॑ अ॒र्वि॒ऽभिः गो॒ऽभिः
 अ॒त॒ऽभिः ॥ २ ॥ वृ॒षा वृ॒ष्णे रो॒रुवत् अ॒श्रुः अ॒सौ प॒व॒मानः॑ रु॒शन् ई॒र्तं
 प॒यः गोः स॒हस्रं॑ ऋ॒क्षा प॒थि॒ऽभिः व॒चः॒ऽवित् अ॒ध्व॒स्म॒ऽभिः सू॒रः
 अ॒खं वि॒याति॑ ॥ ३ ॥ रु॒ज दृ॒ह्वा चि॒त् र॒क्षसः॑ सदा॑सि पु॒नानः॑ इ॒न्द्रो
 ऊ॒र्णुहि॑ वि वा॒जान् वृ॒श्च उ॒परि॑ष्टात् तु॒जता॑ व॒धेन॑ ये अ॒न्ति दू॒रात्
 उ॒प॒ऽना॒य ए॒षां ॥ ४ ॥ सः प्र॒त्नऽवत् न॒व्यसे॑ वि॒श्वऽवा॒र मु॒ऽउ॒क्ताय॑
 प॒थः कृ॒णुहि॑ प्रा॒चः ये दुः॒ऽसहा॑सः व॒नुषा॑ वृ॒हन्तः॑ ता॒न् ते अ॒श्या॑म

पुरुऽकृत पुरुऽक्षो॥५॥ ए॒व पु॒ना॒नः अ॒पः स्वं॒ गाः अ॒स्मभ्य॑ तो॒का
त॒न॒या॒नि भूरि॑ शं॒नः क्षे॒चं उ॒रु॒ज्योती॑षि सो॒म॒ज्योक्॒नः सूर्य॑ ह॒शये॑
रि॒रीहि॑ ॥ ६ ॥ १ ॥

॥९२॥ परि॒सु॒वा॒नः ह॒रिः अ॒ंशुः प॒वित्रे॑ रथः न स॒र्जि॑ स॒नये॑ हि॒या॒नः
आ॒प॒त॒ क्षो॒कं इ॒न्द्रि॒यं पू॒यमा॑नः प्र॒ति दे॒वान् अ॒जुष॑त प्र॒यः ऽभिः
॥१॥ अ॒च्छ नृ॒ऽचक्षाः॑ अ॒सर॑त् प॒वित्रे॑ ना॒म द॒धानः क॒विः अ॒स्य
यो॒नौ सी॒दन् होता॑ ऽइ॒व स॒दने॑ च॒मूषु॑ उ॒प ई॒ अ॒ग्मन् ऋ॒षयः स॒प्र
वि॒प्राः ॥२॥ प्र सु॒ऽमे॒धाः गा॒तुऽवि॒त् वि॒श्वऽदे॒वः सो॒मः पु॒ना॒नः
स॒दः ए॒ति नित्यं॑ भु॒वत् वि॒श्वेषु॑ का॒व्येषु॑ रं॒ता अ॒नु॒जना॑न् य॒तते॑ पंच
धी॒रः ॥३॥ त॒व॒त्ये सो॒म प॒व॒मा॒न नि॒र॒ण्ये वि॒श्वे दे॒वाः च॒यः ए॒काद्
शा॒सः द॒श स्व॒धाभिः॑ अ॒धिसा॑नौ अ॒व्ये मृ॒जंति॑ त्वा॒न॒द्यः स॒प्र य॒द्हीः
॥४॥ त॒त् नु स॒त्यं प॒व॒मा॒नस्य॑ अ॒स्तु यच्च॑ वि॒श्वे का॒रवः स॒ऽन॒संत
ज्यो॒तिः यत् अ॒हं अ॒कृ॒णोत् ऊं॑ लो॒कं प्र आ॒वत् म॒नुं द॒स्य॒वे कः
अ॒भी॒कं ॥५॥ परि॒स॒न्नऽइ॒व प॒शुऽम॑न्ति होता॑ रा॒जा न स॒त्यः स॒ऽइ॒
तीः इ॒या॒नः सो॒मः पु॒ना॒नः क॒ल॒शा॒न अ॒या॒सीत् सी॒दत् मृ॒गः न
म॒हि॒षः व॒नेषु॑ ॥ ६ ॥ २ ॥

॥९३॥ सा॒कं ऽ उ॒क्षः म॒र्ज॒यंत॑ स्व॒सारः द॒श॒धी॒रस्य॑ धी॒तयः॑ ध॒नु॒चीः
ह॒रिः परि॑ अ॒द्र॒वत् जाः सूर्य॑स्य द्रो॒णं न॒न॒क्षे अ॒त्यः न वा॒जी ॥१॥ सं
मा॒तृ॒ऽभिः न शि॒शुः वा॒व॒शा॒नः वृ॒षा द॒ध॒न्वे पु॒रुऽवा॒रः अ॒त॒ऽभिः
म॒र्यैः न योषा॑ अ॒भि निः ऽकृ॑तं य॒न् सं ग॒च्छ॒ते क॒ल॒शे उ॒स्रि॒याभिः
॥२॥ उ॒त प्र पि॒ष्ये ऊ॒धः अ॒घ्ना॒याः इ॒दुः धा॒राभिः स॒च॒ते सु॒ऽमे॒धाः
मूर्ध॑ना॒नं गा॒वः प॒यसा॑ च॒मूषु॑ अ॒भि श्री॑ण॒न्ति व॒सु॒ऽभिः न नि॒क्षैः

॥३॥ सः नः देवेभिः पवमानरद्वंदो रयिं अश्विनं वा वशानः रयि-
 रायतां उशती पुरं धिः अस्मद्यक् आ दावने वसूनां ॥४॥ नु नः
 रयिं उप मास्व नृवंतं पुनानः वातार्थं विश्वः चंद्रं प्र वंदितुः
 इंदो तारि आयुः प्रातः मधु धियाऽवसुः जगम्यात् ॥५॥ ३॥

॥९४॥ अधि यत् अस्मिन् वाजिनिऽइव शुभः स्पर्धते धियः सूर्ये
 न विशः अपः वृणानः पवते कविऽयन् व्रजं न पशुऽवर्धनाय
 मन्म ॥१॥ हिता विऽऊर्षन् अमृतस्य धाम स्वऽविदे भुवनानि
 प्रथं त धियः पिन्वानाः स्वसरे न गावः ऋतऽयंतीः अभि वा वशे
 इंदु ॥२॥ परि यत् कविः काव्या भरते शूरः न रथः भुवनानि विश्वा
 देवेषु यशः मतीय भूषन् दक्षाय रायः पुरुऽभूषु नथः ॥३॥ श्रिये
 जातः श्रिये आ निः इयाय श्रियं वयः जरितुऽभ्यः दधाति श्रियं
 वसानाः अमृतऽत्वं आयन् भवति सत्या संऽइथा मितऽद्रौ ॥४॥
 इषं ऊर्जं अभि अर्षे अर्षं गां उरु ज्योतिः कृणुहि मत्सि देवान्
 विश्वानि हि सुऽसहा तानि तुभ्यं पवमान बाधसे सोम शबून्
 ॥५॥ ४॥

॥९५॥ कनिं कंति हरिः आ सृज्यमानः सीदन् वनस्य जठरे पु-
 नानः नृभिः यतः कृणुते निऽनिजं गाः अतः मतीः जनयत्
 स्वधाभिः ॥१॥ हरिः सृजानः पथ्यां ऋतस्य इयंति वाचं अरिता-
 ऽइव नावं देवः देवानां गुह्यानि नाम आविः कृणोति बर्हिषि
 प्रऽवाचे ॥२॥ अपांऽइव इत् ऊर्मयः तर्तुराणाः प्र मनीषाः ईरते
 सोमं अच्छ नमस्यंतीः उप च यंति संच आ च विशंति उशतीः
 उशंती ॥३॥ तं मर्मज्ञानं महिषं न सानौ अंशुं दुहंति उक्ष्णं गि-

रिऽस्थां तं वावशानं मतयः सचन्ते चितः बिभर्ति वरुणं समुद्रे
॥४॥ इथन् वाचं उपवक्ताऽइव होतुः पुनानः इंदो वि स्य मनीषां
इंद्रः च यत् क्षयथः सौभगाय सुऽवीर्यस्य पतयः स्याम ॥५॥५॥

॥९६॥ प्रसेनाऽनीः शूरः अये रथानां गव्यन् एति हर्षते अस्य
सेना भद्रान कृण्वन् इंद्रऽह्वान सखिऽभ्यः आ सोमः वस्त्रा रभ-
सानि दत्ते ॥१॥ सं अस्य हरि हरयः मृजन्ति अश्वऽह्वयैः अग्निऽशितं
नमःऽभिः आ तिष्ठति रथं इंद्रस्य सखा विद्वान् एन सुऽमतिं या-
ति अच्छ ॥२॥ सः नः देव देवऽतांते पवस्व महे सोम पारसे इंद्र-
ऽपानः कृण्वन् अपः वर्षयन् द्यां उत इमां उरोः आ नः वरिऽस्य
पुनानः ॥३॥ अजीतये अहतये पवस्व स्वस्तये सर्वऽतांते बृहते
तत् उशन्ति विश्वे इमे सखायः तत् अहं वशिम पवमान सोम ॥४॥
सोमः पवते जनिता मतीनां जनिता दिवः जनिता पृथिव्याः
जनिता अग्नेः जनिता सूर्यस्य जनिता इंद्रस्य जनिता उत विष्णोः
॥५॥६॥ ब्रह्मा देवानां पदऽवीः कवीनां ऋषिः विप्राणां महिषः
मृगाणां श्येनः गृध्राणां स्वऽधितिः वनानां सोमः पवित्रं अति
एति रेभन् ॥६॥ प्र अवी विपत् वाचः ऊर्मि न सिंधुः गिरः सोमः
पवमानः मनीषाः अंतः पश्यन् वृजनां इमा अवराणि आ तिष्ठ-
ति वृषभः गोषु जानन् ॥७॥ सः मत्सरः पृतऽसु वन्वन् अवातः सह-
संरेताः अभि वाजं अर्षे इंद्राय इंद्रो पवमानः मनीषी अंशोः
ऊर्मि ईरय गाः इषण्यन् ॥८॥ परि प्रियः कलशे देवऽवातः इंद्राय
सोमः रण्यः मदाय सहस्रऽधारः शतऽवाजः इंद्रुः वाजी न सप्तिः
समना जिगाति ॥९॥ सः पूर्यः वसुऽवित जायमानः मृजानः अप-
ऽसु दुदुहानः अद्रौ अभिशस्तिऽपाः भुवनस्य राजा विदत् गातुं

अ० ७. अ० ४. व० १०.] ॥ २४२ ॥ [म० ९. अ० ५. सू० ९६.]

ब्रह्मणे पूयमानः ॥ १० ॥ ७ ॥ त्वया हि नः पितरः सोमपूर्वे कर्माणि
चक्रुः पवमानधीराः वन्वन अवातः परिऽधीन अप ऊर्णु वीरे-
भिः अश्वैः मघऽवाभवन् ॥ ११ ॥ यथा अप वथाः मनवे वयऽधाः
अमित्रऽहा वरिवऽवित हविष्मान एव पवस्व द्रविणं दधानः
इद्रे सं तिष्ठ जनय आयुधानि ॥ १२ ॥ पवस्व सोम मधुऽमान ऋत-
ऽवा अपः वसानः अधि सानौ अव्ये अव द्रोणानि घृतऽवति
सीदु मदिनऽतमः मत्सरः इंद्रऽपानः ॥ १३ ॥ वृष्टिं दिवः शतऽधारः
पवस्व सहस्रऽसाः वाजऽयुः देवऽवीती सं सिधुऽभिः कलशे वा-
वशानः सं उस्त्रियाभिः प्रऽतिरन् नः आयुः ॥ १४ ॥ एषः स्यः सोमः
मतिऽभिः पुनानः अत्यः न वाजी तरति इत् अरांतीः पयः न दुग्धं
अदितेः इषिर उरुऽइव गातुः सुऽयमः न वोढ्हा ॥ १५ ॥ ८ ॥ सुऽआ-
युधः सोतृऽभिः पूयमानः अभि अर्षे गुह्यं चारु नाम अभि वाजं
सन्निःऽइव अवस्या अभि वायुं अभि गाः देव सोम ॥ १६ ॥ शिशुं
जज्ञानं हर्यतं मृजंति शुभंति वह्निं मरुतः गणेन कविः गीऽभिः
काव्येन कविः सन् सोमः पवित्रं अति एति रेभन् ॥ १७ ॥ ऋषि-
ऽमनाः यः ऋषिऽकृत् स्वऽसाः सहस्रऽनीथः पदऽवीः कवीनां
तृतीयं धाम महिषः सिसासन् सोमः विऽराजं अनु राजति स्तुप्
॥ १८ ॥ चमूऽसत् श्येनः शकुनः विऽभृत्वा गोऽविंदुः द्रुप्सः आयु-
धानि बिभ्रत् अपां ऊर्मि सचमानः समुद्रं तुरीयं धाम महिषः
विवक्ति ॥ १९ ॥ मर्यैः न शुभ्रः तन्वं मृजानः अत्यः न सृत्वा सनये
धनानां वृषाऽइव यूथा परि कोशं अर्षेन कनिऽक्रदत् चम्बोः आ
विवेश ॥ २० ॥ ९ ॥ पवस्व इंद्रो पवमानः महऽभिः कनिऽक्रदत् परि
वाराणि अर्षे क्रीळन् चम्बोः आ विश पूयमानः इंद्रं ते रसः म-
दिरः ममन्तु ॥ २१ ॥ प्र अस्य धाराः बृहतीः असृयन् अक्तः गोभिः

अ० ७. अ० ४. व० १२.] ॥ २४३ ॥ [म० ९. अ० ६. सू० ९७.

कलशान् आ विवेश सामं कृण्वन् सामन्यः विपऽचित् क्रं-
दन् एति अभि सख्युः न जामिं ॥ २२ ॥ अपऽघ्नन् एषि पवमान
शबून् प्रियां न जारः अभिऽगीतः इंदुः सीदन् वनेषु शकुनः
न पत्वा सोमः पुनानः कलशेषु सत्ता ॥ २३ ॥ आ ते रुचः प-
वमानस्य सोम योषाऽइव यन्ति सुऽदुघाः सुऽधाराः हरिः
आऽनीतः पुरुऽवारः अपऽसु अचिक्कदत् कलशे देवऽयूनां
॥ २४ ॥ १० ॥ ५ ॥

॥ ९७ ॥ अस्य प्रेषा हेमना पूयमानः देवः देवेभिः सं अपृक्त
रसं सुतः पविचं परि एति रेभन् मिताऽइव सद्यं पशुऽमन्ति
होता ॥ १ ॥ भद्रा वक्ता समन्या वसानः महान् कविः निऽव-
चनानि शंसन् आ वच्यस्व चम्बोः पूयमानः विऽचक्षुणः
जागृविः देवऽवीतौ ॥ २ ॥ सं जुं प्रियः मृज्यते सानौ अथे य-
शऽतरः यशसां क्षैतः अस्मे अभि स्वर धन्वं पूयमानः यूयं
पात स्वस्तिभिः सदा नः ॥ ३ ॥ प्र गायत अभि अर्चाम देवान
सोमं हिनोत महते धनाय स्वादुः पवाते अति वारं अथ्यं आ
सीदाति कलशं देवऽयुः नः ॥ ४ ॥ इंदुः देवानां उप सख्यं आ-
ऽयन् सहस्रऽधारः पवते मदाय नृऽभिः स्तवानः अनु धामं
पूर्वं अगन् इंद्रं महते सौभगाय ॥ ५ ॥ ११ ॥ स्तोत्रे राये हरिः अर्षे
पुनानः इंद्रं मदः गच्छतु ते भराय देवैः याहि सऽरथं राधः
अच्छ यूयं पात स्वस्तिभिः सदा नः ॥ ६ ॥ प्र काव्यं उशनाऽइव
ब्रुवाणः देवः देवानां जनिम विवक्ति महिऽव्रतः शुचिऽवंधुः
पावकः पदा वराहः अभि एति रेभन् ॥ ७ ॥ प्र हंसासः तृपलं
मन्युं अच्छ अमात अस्तं वृषऽगणाः अयासुः आंगूथं पव-

अ० ७. अ० ४. व० १४.] ॥ २४४ ॥ - [म० ९. अ० ६. सू० ९७.

मानं सखायः दुःसमर्षं साकं प्र वदन्ति वाणं ॥ ८ ॥ सः रंहते उरु-
 ऽगायस्य जूतिं वृथां क्रीळंतं मिमते न गावः परीणसं कृणुते
 तिग्मऽश्रृंगः दिवा हरिः ददंशे नक्तं ऋजः ॥ ९ ॥ इंदुः वाजी पवते
 गोऽन्योधाः इद्रे सोमः सहः इन्वन मदाय हन्ति रक्षः बाधते परि
 अरांतीः वरिवः कृण्वन् वृजनस्य राजा ॥ १० ॥ १२ ॥ अध धारया
 मध्वा पृचानः तिरः रोम पवते अद्रिऽदुग्धः इंदुः इंद्रस्य सख्यं जु-
 षाणः देवः देवस्य मत्सरः मदाय ॥ ११ ॥ अभि प्रियाणि पवते
 पुनानः देवः देवान स्वेन रसेन पृचन् इंदुः धर्माणि ऋतुऽथा
 वसानः दशक्षिपः अभ्यत सानौ अभ्ये ॥ १२ ॥ वृषा शोणः अभिऽक-
 निक्कदत् गाः नदयन् एति पृथिवी उत द्यां इंद्रस्यऽइव वसुः आ
 श्रुत्वे आजौ प्रऽचेतयन् अर्षति वाचं आ इमां ॥ १३ ॥ रसाय्यः पय-
 सा पिन्वमानः इरयन् एषि मधुऽमंतं अंशुं पवमानः संऽतनिं
 एषि कृण्वन् इद्राय सोम परिऽसिच्यमानः ॥ १४ ॥ एव पवस्व
 मदिरः मदाय उद्ऽयाभस्य नमयन् वधऽलैः परि वशी भरमाणः
 रुशंतं गयुः नः अर्षे परि सोम सिक्तः ॥ १५ ॥ १३ ॥ जुष्टी नः इंदो-
 सुऽपथां सुऽगानि उरौ पवस्व वरिवांसि कृण्वन् घनाऽइव वि-
 ष्वक् दुःऽइतानि विऽघ्नन् अधि स्तुना धन्व सानौ अभ्ये ॥ १६ ॥
 वृष्टिं नः अर्षे दिव्यां जिगत्नुं इळाऽवती शंऽगयीं जीरऽदानुं
 स्तुकाऽइव वीता धन्व विऽचिन्वन बंधून् इमान् अवरान् इ-
 वायून् ॥ १७ ॥ यंथिनं वि स्य यथितं पुनानः ऋजुं च गातुं वृजिनं
 च सोम अत्यः न क्रदः हरिः आ सृजानः मर्यैः देव धन्व पस्त्यऽवान्
 ॥ १८ ॥ जुष्टः मदाय देवऽताते इंदो परि स्तुना धन्व सानौ अभ्ये स-
 हस्रऽधारः सुरभिः अदब्धः परि स्रव वाजंऽसातौ नृऽसह्ये ॥ १९ ॥
 अरश्मानः ये अरथाः अयुक्ताः अत्यासः न समृजानासः आजौ

अ०७. अ०४. व०१७.] ॥ २४५ ॥ [म०९. अ०६. सू०९७.]

एते शुक्रासः धन्वंति सोमाः देवासः तान उप यात पिबन्धै
 ॥२०॥१४॥ एव नः इंदो अभि देवऽवीतिं परि स्रव नभः अर्णः च-
 मूषु सोमः अस्मभ्यं काम्यं बृहंतं रयिं ददातु वीरऽवतं उयं ॥२१॥
 तक्षत् यदि मनसः वेनतः वाक् ज्येष्ठस्य वा धर्मणि क्षोः अनीके
 आत् ई आयन वरं आ वावशानाः जुष्टं पतिं कलशे गावः इंदुं
 ॥२२॥ प्रदानुऽदः दिव्यः दानुऽपिन्वः ऋतं ऋताय पवते सुऽमेधाः
 धर्मा भुवत् वृजन्त्यस्य राजा प्र रश्मिऽभिः दशऽभिः भारि भूमं
 ॥२३॥ पवित्रेभिः पवमानः नऽचक्षाः राजा देवानां उत मर्त्यानां
 द्विता भुवत् रयिऽपतिः रयीणां ऋतं भरत् सुऽभृतं चारु इंदुः
 ॥२४॥ अवीनऽइव श्रवसे सातिं अच्छ इंद्रस्य वायोः अभि वीतिं
 अर्षे सः नः सहस्रा बृहतीः इषः दाः भव सोम द्रविणऽवित पु-
 नानः ॥२५॥१५॥ देवऽअव्यः नः परिऽसिच्यमानाः क्षयं सुऽवीरं
 धन्वंतु सोमाः आऽयज्यवः सुऽमतिं विश्वऽवाराः होतारः न दि-
 विऽयजः मंदऽतमाः ॥२६॥ एव देव देवऽताते पवस्व महे सोम
 प्सरसे देवऽपानः महः चित् हि स्मसि हिताः सऽमर्ये कृधि सु-
 ऽस्थाने रोदसी पुनानः ॥२७॥ अश्वः न क्रतुः वृषऽभिः युजानः
 सिंहः न भीमः मनसः जवीयान् अर्वाचीनैः पथिऽभिः येरजिष्ठाः
 आ पवस्व सोम न सं नः इंदो ॥२८॥ शतं धाराः देवऽजाताः असृ-
 यन् सहस्र एनाः कवयः मृजंति इंदो सनिचं दिवः आ पवस्व पुरः-
 ऽएता असि महतः धनस्य ॥२९॥ दिवः न सर्गाः असमृयं अहो रा-
 जा न मित्रं प्र मिनाति धीरः पितुः न पुत्रः क्रतुऽभिः यतानः आ
 पवस्व विशे अस्ये अजीतिं ॥३०॥१६॥ प्र ते धाराः मधुऽमतीः अ-
 सृयन् वारान यत् पूतः अतिऽएषि अयान पवमान पवसे धाम
 गोनां जज्ञानः सूर्य अपिन्वः अकैः ॥३१॥ कनिऽक्रदत् अनु पंथां

अ० ७. अ० ४. व० १९.] ॥ २४६ ॥ [म० ९. अ० ६. सू० ९७.]

ऋतस्य शुक्रः विभासि अमृतस्य धामं सः इंद्राय पवसे मत्सर-
 ऽवान् हिन्वानः वाचं मतिऽभिः कवीनां ॥३२॥ दिव्यः सुऽपर्णः
 अव चक्षि सोम पिन्वन धाराः कर्मणा देवऽवीतौ आ इंद्रो विश
 कलशं सोमऽधानं क्रंदन इहि सूर्यस्य उप रश्मिं ॥३३॥ तिस्रः वा-
 चः ईरयति प्र वह्निः ऋतस्य धीतिं ब्रह्मणः मनीषां गावः यंति
 गोऽपतिं पृच्छमानाः सोमं यंति मतयः वावशानाः ॥३४॥ सोमं
 गावः धेनवः वावशानाः सोमं विप्राः मतिऽभिः पृच्छमानाः
 सोमः सुतः पूयते अज्यमानः सोमे अर्काः त्रिऽस्तुभः सं नवंते
 ॥३५॥ १७॥ एव नः सोम परिऽसिच्यमानः आ पवस्व पूयमानः
 स्वस्ति इंद्र आ विश बृहता रवेण वर्धय वाचं जनय पुरंऽधि ॥३६॥
 आ जागृविः विप्रः ऋता मतीनां सोमः पुनानः असदत् चमूषु
 सपति यं मिथुनासः निऽकांमाः अध्वर्यवः रथिरासः सुऽहस्ताः
 ॥३७॥ सः पुनानः उप सूरं न धाता आ उभे अप्राः रोदसी विसः
 आवः० प्रिया चित् यस्य प्रियसासः ऊती सः तु धनं कारिणे न प्र
 यंसत् ॥३८॥ सः वर्धिता वर्धनः पूयमानः सोमः मीढ्वान् अभिनः
 ज्योतिषा आवीत् येन नः पूर्वं पितरः पदऽज्ञाः स्वऽविदः अभि
 गाः अद्रि उण्णन् ॥३९॥ अक्रान् समुद्रः प्रथमे विऽधर्मेन जनयन्
 प्रऽजाः भुवनस्य राजा वृषा पवित्रे अधिसानौ अथे बृहत् सोमः
 ववृधे सुवानः इंद्रः ॥४०॥ १८॥ महत्तत् सोमः महिषः चकार अपां
 यत् गर्भैः अवृणीत देवान् अदधात् इंद्रं पवमानः ओजः अज-
 नयत् सूर्यं ज्योतिः इंद्रः ॥४१॥ मत्सि वायुं इष्टये राधसे च मत्सि
 मित्रावरुणा पूयमानः मत्सि शर्धः मारुतं मत्सि देवान् मत्सि
 द्यावापृथिवी देव सोम ॥४२॥ ऋजुः पवस्व वृजिनस्य हंता अप
 अमीवां बाधमानः मृधः च अभिऽश्रीणन् पर्यः पर्यसा अभि

अ० ७. अ० ४. व० २१.] ॥ २४७ ॥ [म० ९. अ० ६. सू० ९७.]

गोनां इंद्रस्य त्वं तव वयं सखायः ॥ ४३ ॥ मध्वः सूर्यं पवस्व वस्वः
उत्सं वीरं च नः आ पवस्व भगं च स्वदस्व इंद्राय पवमानः इंद्रो
रयिं च नः आ पवस्व समुद्रात् ॥ ४४ ॥ सोमः सुतः धारया अत्यः न
हिता सिंधुः न निम्नं अभि वाजी अक्षाः आ योनिं वन्यं असदत्
पुनानः सं इंदुः गोभिः असरत् सं अतऽभिः ॥ ४५ ॥ १९ ॥ एषः स्यः ते
पवते इंद्र सोमः च मूषु धीरः उशते तव स्वान स्वः चक्षाः रथिरः
सत्यऽश्रुषः कामः न यः देवऽयतां असर्जि ॥ ४६ ॥ एषः प्रत्नेन व-
यसा पुनानः तिरः वर्षीसि दुहितुः दधानः वसानः शर्मं चिऽवरुथं
अपऽसु होताऽइव याति समनेषु रेभेन ॥ ४७ ॥ नु नः त्वं रथिरः देव
सोम परि स्रव चम्बोः पूयमानः अपऽसु स्वादिष्ठः मधुऽमान
ऋतऽवा देवः न यः सविता सत्यऽमन्मा ॥ ४८ ॥ अभि वायुं वीती
अर्षे गृणानः अभि मित्रावरुणा पूयमानः अभि नरं धीऽजवनं
रथेऽस्थां अभि इंद्रं वृषणं वज्रं बाहुं ॥ ४९ ॥ अभि वस्त्रा मुऽवस-
नानि अर्षे अभि धेनूः मुऽदुघाः पूयमानः अभि चंद्रा भर्तृवे नः
हिरण्मया अभि अश्वान रथिनः देव सोम ॥ ५० ॥ २० ॥ अभि नः अर्षे
दिव्या वसूनि अभि विश्वा पार्थिवा पूयमानः अभि येन द्रविणं
अश्ववाम अभि अर्षेयं जमदग्निऽवतनः ॥ ५१ ॥ अया पवा पवस्व
एना वसूनि मांश्चत्वे इंद्रो सरसि प्र धन्व ब्रध्नः चित् अच वातः न
जुतः पुरुऽमेधः चित् तक्वे नरं दात् ॥ ५२ ॥ उत नः एना पवया प-
वस्व अधि श्रुते श्वाय्यस्य तीर्थे षष्टिं सहस्रां नैगुतः वसूनि वृक्षं
न पक्वं धूनवत् रणाय ॥ ५३ ॥ महि इमे अस्य वृषनाम श्रूषे मांश्चत्वे
वा पृशने वा वधचे अस्वापयत् निऽगुतः स्नेहयत् च अप अभि-
चान् अप अभि चितः अच इतः ॥ ५४ ॥ सं ची पवित्रां विऽततानि
एषि अनु एकं धावसि पूयमानः असि भगः असि दाचस्य दा-

अ० ७. अ० ४. व० २४.] ॥ २४८ ॥ [म० ९. अ० ६. सू० ९८.]

ता असिं मघऽवा मघवन्तऽभ्यः इंदो ॥ ५५ ॥ २१ ॥ एषः विश्वऽवित
पवते मनीषी सोमः विश्वस्य भुवनस्य राजा द्रुप्तान् ईरयन् वि-
दथेषु इंदुः वि वारं अयं समया अतिं याति ॥ ५६ ॥ इंदुं रिहन्ति
महिषाः अदब्धाः पदे रेभन्ति कवयः न गृध्राः हिन्वंति धीराः दश-
ऽभिः क्षिपाभिः सं अजते रूपं अपां रसेन ॥ ५७ ॥ त्वया वयं पव-
मानेन सोम भरे कृतं वि चिनुयाम शश्वत् तत् नः मित्रः वरुणः
ममहन्तां अदितिः सिंधुः पृथिवी उत द्यौः ॥ ५८ ॥ २२ ॥

॥ ९८ ॥ अभि नः वाजऽसातमं रयिं अर्षे पुरुऽस्पृहं इंदो सहस्र-
ऽभरणं तु विऽद्युम्नं विभ्वऽसहं ॥ १ ॥ परि स्यः सुवानः अव्ययं रथे न
वर्म अव्यत इंदुः अभि दुणां हितः हियानः धाराभिः अक्षाः ॥ २ ॥
परि स्यः सुवानः अक्षाः इंदुः अव्ये मदऽच्युतः धारा यः ऊर्ध्वः अ-
ध्वरे भ्राजान एति गव्यऽयुः ॥ ३ ॥ सः हि त्वं देव शश्वते वसु मतीय
दाप्नुषे इंदो सहस्रिणं रयिं शतऽआत्मानं विवाससि ॥ ४ ॥ वयं ते
अस्य वृत्रऽहन् वसो वस्वः पुरुऽस्पृहः नि नेदिष्ठऽतमाः इषः
स्यामं सुस्रस्यं अघ्निऽगो ॥ ५ ॥ द्विः यं पंच स्वऽयं शंसं स्वसारः अ-
द्रिऽसंहतं प्रियं इंद्रस्य काम्यं प्रऽस्त्रापयन्ति ऊर्मिणं ॥ ६ ॥ २३ ॥ परि
त्यं हर्यतं हरिं बभ्रुं पुनन्ति वारेण यः देवान् विश्वान् इत् परि मदेन
सह गच्छति ॥ ७ ॥ अस्य वः हि अवसा पातं दक्षऽसाधनं यः सूरिषु
अवः बृहत् दधे स्वः न हर्यतः ॥ ८ ॥ सः वां यज्ञेषु मानवी इंदुः जनिष्ट
रोदसी देवः देवी गिरिऽस्थाः असेधन्तं तु विऽस्वनि ॥ ९ ॥ इन्द्राय
सोम पातवे वृत्रऽघ्ने परि सिच्यसे नरे च दक्षिणाऽवते देवाय स-
दनऽसदे ॥ १० ॥ ते प्रत्नासः विऽउष्टिषु सोमाः पवित्रे अक्षरन्
अपऽप्रोथतः सनुतः हुरऽचितः प्रातः तान् अप्रऽचेतसः ॥ ११ ॥

अ० ७. अ० ४. व० २८.] ॥ २४९ ॥ [म० ९. अ० ६. सू० १००.

तं सखायः पुरऽरुचं यूयं वयं च सूरयः अश्याम वाजऽगंधं सनेमं
वाजऽपस्त्यं ॥ १२ ॥ २४ ॥

॥ ९९ ॥ आ ह॒र्येताय॑ धृ॒ष्णवे॑ ध॒नुः त॒न्व॑न्ति पौ॒स्त्यं शु॒क्रां व॒यंति॑
अ॒मु॒राय॑ निऽनिजं वि॒पां अ॒ग्रे म॒हीयु॑वः ॥ १ ॥ अ॒ध स्त॒पा परि॑
ऽकृतः वाजा॑न अ॒भि प्र गा॒हते॑ यदि वि॒वस्व॑तः धि॒यः हरि॑रि॒ह्निन्व॑
ति या॒तवे॑ ॥ २ ॥ तं अ॒स्य म॒र्जया॑म॒सि म॒दः यः इं॒द्रोऽपा॑त॒मः यं गा॑वः
आ॒सऽभिः द॒धुः पु॒रा नू॑नं च सूर॒यः ॥ ३ ॥ तं गा॑थ॒या पु॒रा॒ण्या पु॒ना॒नं
अ॒भि अ॒नूष॑त उ॒तो कृ॑प॒त धी॑त॒यः दे॒वाना॑ नाम बिभ्र॒तीः ॥ ४ ॥ तं
उ॒क्षमा॑णं अ॒थ्यये॑ वारे पु॒न॒ति ध॒र्णे सि॑दू॒तं न पूर्वे॑ऽचि॒त्तये॑ आ शा॒
स॒ते म॒नीषि॑णः ॥ ५ ॥ २५ ॥ सः पु॒ना॒नः म॒दिन॑ऽत॒मः सोमः॑ च॒मूषु॑सी॒
द॒ति प॒शौ न॑रेतः आ॒ऽद॒धत् प॒तिः व॒च॒स्य॑ते धि॒यः ॥ ६ ॥ सः मृ॒ज्य॑ते
मु॒कर्म॑ऽभिः दे॒वः दे॒वेभ्यः॑ सु॒तः वि॒दे यत् आ॒सु सं॑द॒दिः म॒हीः अ॒पः
वि॒गा॒हते॑ ॥ ७ ॥ सु॒तः इं॒द्रो प॒वित्रे॑ आ नृ॒ऽभिः य॒तः वि॒नी॒यसे॑ इं॒द्राय॑
म॒त्सरि॑न्ऽत॒मः च॒मूषु॑ आ नि सी॒द॒सि ॥ ८ ॥ २६ ॥

॥ १०० ॥ अ॒भि न॒व॑न्ते अ॒दुहः॑ प्रि॒यं इं॒द्रस्य॑ का॒म्यं व॒त्सं न पूर्वे॑ आ॒
यु॒नि जा॑तं रि॒ह॑न्ति मा॒तरः॑ ॥ १ ॥ पु॒ना॒नः इं॒द्रो आ॒भर॑ सोमं द्विऽब॒र्हसं॑
र॒यिं त्वं व॑सू॒नि पु॒ष्य॒सि वि॒श्वानि॑ दा॒शुषः॑ गृ॒हे ॥ २ ॥ त्वं धि॒यं म॒नः
ऽयु॒जं सृ॒ज वृ॒ष्टिं न त॑न्यतुः त्वं व॑सू॒नि पा॒थि॒वा दि॒व्या च सोम॑
पु॒ष्य॒सि ॥ ३ ॥ परि॑ते जि॒ग्युषः॑ यथा धा॒रा सु॒तस्य॑ धा॒वति॑ रं॒हमा॑णा
वि॒अ॒थ्यये॑ वारं वा॒जीऽइ॒वसा॑न॒सिः ॥ ४ ॥ ऋ॒त्वे द॒क्षा॒यनः॑ क॒वे प॒व॒
स्व सोम॑ धा॒रया॑ इं॒द्राय॑ पा॒तवे॑ सु॒तः मि॒त्राय॑ वरु॒णाय॑ च ॥ ५ ॥ २७ ॥
प॒व॒स्व वा॒जऽसा॑त॒मः प॒वित्रे॑ धा॒रया॑ सु॒तः इं॒द्राय॑ सोम॑ वि॒ष्णवे॑

दे॒वेभ्यः मधु॑मतऽतमः ॥ ६ ॥ त्वां रि॒हन्ति॑ मा॒तरः॑ ह॒रिं प॒वित्रे॑ अ॒द्रुहः॑
वत्सं॑ जा॒तं न धे॑नवः प॒र्वमा॑न वि॒धर्म॑णि ॥ ७ ॥ प॒र्वमा॑न म॒हि श्रवः॑
चि॒त्रेभिः॑ या॒सि र॒श्मिऽभिः॑ श॒र्धेन॑ तमा॒सि जि॒घ्रसे॑ वि॒श्वानि॑ दा॒-
श्रुषः॑ गृ॒हे ॥ ८ ॥ त्वं द्यां च॑ म॒हिऽव॒त पृथि॑वी च॒ अति॑ ज॒भिषे॑ प्र॒ति
द्रा॒पिं अ॒मुंच॒थाः प॒र्वमा॑न म॒हिऽत्व॒ना ॥ ९ ॥ २८ ॥ ४ ॥

॥ १०१ ॥ पुरऽजि॒ती वः॒ अंध॑सः सु॒ताय॑ मा॒दयि॒त्नवे॑ अप॒श्चानं॑
अ॒धि॒ष्ट॒न सखा॑यः दी॒र्घेऽजि॒ह्वी ॥ १ ॥ यः धा॒रया॑ पा॒वक॑या परि॒-
ऽप्र॒स्यंद॑ते सु॒तः इंदुः॑ अ॒श्वः न कृ॑न्व्यः ॥ २ ॥ तं दुरो॑षं अ॒भि नरः॑ सोमं
वि॒श्वाच्या॑ धि॒या यज्ञं॑ हि॒न्वन्ति॑ अ॒द्रिऽभिः॑ ॥ ३ ॥ सु॒तासः॑ मधु॑मत॒-
ऽतमाः॑ सोमाः इ॒द्राय॑ मं॒दिनः॑ प॒वित्रे॑ व॒तः अ॒क्षर॑न् दे॒वान् ग॒-
च्छ॑न्तु वः म॒दाः ॥ ४ ॥ इंदुः॑ इ॒द्राय॑ प॒वते॑ इति॑ दे॒वासः॑ अ॒ब्रुव॑न् वा॒चः
प॒तिः म॒खस्य॑ते वि॒श्वस्य॑ ई॒शानः॑ ओज॑सा ॥ ५ ॥ १ ॥ स॒हस्र॑ऽधा॒रः
प॒वते॑ स॒मुद्रः॑ वा॒चंऽई॒खयः॑ सोमः प॒तिः र॒यीणां॑ सखा॑ इ॒ंद्रस्य॑ दि॒वे-
ऽदि॒वे ॥ ६ ॥ अ॒यं पू॒षा र॒यिः भगः॑ सोमः पु॒ना॒नः अ॒र्षेति॑ प॒तिः वि॒-
श्वस्य॑ भू॒मनः॑ वि॒अख्य॑त् रो॒दसी॑ उ॒भे ॥ ७ ॥ सं जुं॑ प्रि॒याः अ॒नूष॑त
गा॒वं म॒दाय॑ घृ॒ष्वयः॑ सोमा॑सः कृ॒ण्वते॑ प॒थः प॒र्वमा॑नासः इ॒ंद्रवः॑
॥ ८ ॥ यः ओजि॑ष्ठः तं आ॒भर॑ प॒र्वमा॑न अ॒वाय्यं॑ यः पंच॑ च॒र्षणीः॑ अ॒भि
र॒यिं येन॑ वना॒महै॑ ॥ ९ ॥ सोमाः॑ प॒वते॑ इ॒ंद्रवः॑ अ॒स्मभ्यं॑ गा॒तुवि॒-
त्तऽत॑माः मि॒त्राः सु॒वा॒नाः अ॒रे॒पसः॑ सु॒ऽआ॒ध्यः स्वः॑ वि॒दः ॥ १० ॥ २ ॥
सु॒ऽस्वा॒नासः॑ वि॒ अ॒द्रिऽभिः॑ चि॒ता॒नाः गोः॑ अ॒धि त्व॒चि इषं॑
अ॒स्मभ्यं॑ अ॒भितः॑ सं अ॒स्वर॑न् व॒सुऽवि॒दः ॥ ११ ॥ ए॒ते पू॒ताः वि॒पः-
ऽचि॒तः सोमा॑सः दधि॑ऽआ॒शिरः॑ सू॒र्यासः॑ न द॒र्श॒तासः॑ जि॒गत्न॑वः
ध्रु॒वाः घृ॒ते ॥ १२ ॥ प्र सु॒न्वा॒नस्य॑ अंध॑सः म॒र्तः न वृ॑त् तत् व॒चः अप॑

अ० ७. अ० ५. व० ६.]

॥ २५१ ॥

[म० ९. अ० ६. सू० १०३.]

अनैः अराधसं हत मुखं न भृगवः ॥ १३ ॥ आ जामिः अत्के अव्यत
भुजेन पुत्रः ओण्योः सरत् जारः न योषणां वरः न योनिं आऽसदं
॥ १४ ॥ सः वीरः दक्षऽसाधनः वि यः तस्तंभं रोदसी हरिः पवित्रे
अव्यत वेधाः न योनिं आऽसदं ॥ १५ ॥ अव्यः वारोभिः पवते सोमः
गव्ये अधित्वचिकनिः क्रदत् वृषा हरिः इंद्रस्य अभि एति निऽकृतं
॥ १६ ॥ ३ ॥

॥ १०२ ॥ क्राणा शिशुः महीनां हिन्वन् ऋतस्य दीधितिं
विश्वा परि प्रिया भुवत् अध द्विता ॥ १ ॥ उप चितस्य पाथ्योः
अभक्त यत् गुहा पदं यज्ञस्य सप्त धामऽभिः अध प्रियं ॥ २ ॥
चीणि चितस्य धारया पृष्ठेषु आ ईरय रयिं मिमीति अस्य यो-
जना वि सुऽक्रतुः ॥ ३ ॥ जज्ञानं सप्त मातरः वेधां अशासत्
श्रिये अयं ध्रुवः रयीणां चिकेत यत् ॥ ४ ॥ अस्य व्रते सऽजो-
षसः विश्वे देवासः अदुहः स्पर्हाः भवन्ति रंतयः जुषन्तं यत्
॥ ५ ॥ ४ ॥ यं ई गभं ऋतऽवृधः दृशे चारुं अजीजनन् कविं मं-
हिष्ठं अध्वरे पुरुऽस्पृहं ॥ ६ ॥ संऽईचीने० अभि त्मना यद्ही-
ऋतस्य मातरां तन्वानाः यज्ञं आनुषक् यत् अंजते ॥ ७ ॥ क्रत्वा
शुक्त्रेभिः अक्षऽभिः ऋणोः अपं व्रजं दिवः हिन्वन् ऋतस्य
दीधितिं प्र अध्वरे ॥ ८ ॥ ५ ॥

॥ १०३ ॥ प्र पुनानाय वेधसे सोमाय वचः उत्तयंतं भृतिं न
भर मतिऽभिः जुजोषते ॥ १ ॥ परि वाराणि अव्यया गोभिः अं-
जानः अर्षति ची सधऽस्या पुनानः कृणुते हरिः ॥ २ ॥ परि कोशं
मधुऽश्नुतं अव्यये वारे अर्षति अभि वाणीः ऋषीणां सप्त

नूषत ॥३॥ परि नेता मतीनां विश्वदेवः अदाभ्यः सोमः पु-
नानः चम्बोः विशत् हरिः ॥४॥ परि दैवीः अनु स्वधाः इंद्रेण
याहि सऽरथं पुनानः वाघत् वाघत्ऽभिः अमर्त्यः ॥५॥ परि
सन्निः न वाजऽयुः देवः देवेभ्यः सुतः विऽआनशिः पवमानः
वि धावति ॥ ६ ॥ ६ ॥ ६ ॥

॥१०४॥ सखायः आ नि सीदत् पुनानाय प्र गायत् शिशुं
न यज्ञैः परि भूषत् श्रिये ॥१॥ सं ई वत्सं न मातृऽभिः सृजत्
गयऽसाधनं देवऽअर्थं मदं अभि द्विऽश्वसं ॥२॥ पुनातं दक्ष-
ऽसाधनं यथा शर्धाय वीतये यथा मित्राय वरुणाय शऽतमः
॥३॥ अस्मभ्यं त्वा वसुऽविदं अभि वाणीः अनूषत् गोभिः ते
वरीं अभि वासयामसि ॥४॥ सः नः मदानां पते इंद्रो देव-
ऽप्सरः असि सखाऽइव सख्ये गातुवितऽतमः भव ॥५॥ सनेमि
कृधि अस्मत् आ रक्षसं कंचित् अत्रिणं अप अदेवं ह्ययं अंहः
युयोधि नः ॥ ६ ॥ ७ ॥

॥१०५॥ तं वः सखायः मदाय पुनानं अभि गायत् शिशुं न यज्ञैः
स्वदयंत गूर्तिऽभिः ॥१॥ सं वत्सऽइव मातृऽभिः इंद्रुः हिन्वानः
अज्यते देवऽअवीः मदः मतिऽभिः परिऽकृतः ॥२॥ अयं दक्षाय
साधनः अयं शर्धाय वीतये अयं देवेभ्यः मधुमतऽतमः सुतः ॥३॥
गोऽमतं नः इंद्रो अश्वऽवत् सुतः सुऽदक्ष धन्व शुचिं ते वरीं अधि
गोषु दीधरं ॥४॥ सः नः हरीणां पते इंद्रो देवऽप्सरऽतमः सखाऽइव
सख्ये नर्यः रुचे भव ॥५॥ सनेमि त्वं अस्मत् आ अदेवं कंचित्
अत्रिणं सहान इंद्रो परि बाधः अप ह्ययं ॥ ६ ॥ ८ ॥

अ० ७. अ० ५. व० १२.] ॥ २५३ ॥ [म० ९. अ० ७. सू० १०७.]

॥ १०६ ॥ इन्द्रं अर्च्छ सुताः इमे वृषणं यंतु हरयः श्रुष्टी जातासः
इंद्रवः स्वऽविदः ॥ १ ॥ अयं भराय सानसिः इंद्राय पवते सुतः
सोमः जैत्रस्य चेतति यथा विदे ॥ २ ॥ अस्य इत् इंद्रः मर्देषु आ
याभं गृणीत सानसिं वज्रं च वृषणं भरत् सं अप्सुऽजित ॥ ३ ॥
प्र धन्वं सोम जागृविः इंद्राय इंद्रो परि स्रव द्युऽमंतं शुष्मं आ
भर स्वऽविदं ॥ ४ ॥ इंद्राय वृषणं मर्दं पवस्व विश्वऽदर्शतः
सहस्रं यामा पथिऽकृत् विऽचक्षणः ॥ ५ ॥ १ ॥ अस्मभ्यं गातु-
वितऽतमः देवेभ्यः मधुमतऽतमः सहस्रं याहि पथिऽभिः क-
निक्कदत् ॥ ६ ॥ पवस्व देवऽवीतये इंद्रो धाराभिः ओजसा आ
कलशं मधुऽमान सोम नः सदः ॥ ७ ॥ तव द्रुप्साः उदऽमुतः इंद्रं
मदाय ववृधुः त्वां देवासः अमृताय कं पपुः ॥ ८ ॥ आ नः सुतासः
इंद्रवः पुनानाः धावत रयिं वृष्टिऽद्यावः रीतिऽआपः स्वऽविदः
॥ ९ ॥ सोमः पुनानः ऊर्मिणां अव्यः वारं वि धावति अये वाचः
पवमानः कनिक्कदत् ॥ १० ॥ १० ॥ धीभिः हिन्वन्ति वाजिनं वने
क्रीळंतं अतिऽअविं अभि चिऽपृष्ठं मतयः सं अस्वरन् ॥ ११ ॥
असर्जि कलशान् अभि मीळ्हे सभिः न वाजऽयुः पुनानः वाचं
जनयन् असिऽस्यदत् ॥ १२ ॥ पवते हर्यतः हरिः अतिं ह्वरांसि रंघ्या
अभिऽअर्धेन स्तोतृभ्यः वीरऽवत् यशः ॥ १३ ॥ अया पवस्व
देवऽयुः मधोः धाराः असृक्षत रेभन् पवित्रं परि एषि विश्वतः
॥ १४ ॥ ११ ॥

॥ १०७ ॥ परि इतः सिंचत सुतं सोमः यः उत्तऽतमं हविः
दध्न्वान् यः नर्यः अप्सु अंतः आ मुसाव सोमं अद्रिऽभिः ॥ १ ॥
नूनं पुनानः अविऽभिः परि स्रव अदव्यः सुरभिऽतरः सुते

अ० ७. अ० ५. व० १५.] ॥ २५४ ॥ [म० ९. अ० ७. सू० १०७.]

चित्त्वा अप्सु मदाम् अंधसा श्रीणंतः गोभिः उत्ततरं ॥ २ ॥
परि सुवानः चक्षसे देवमादनः क्रतुः इंदुः विचक्ष्णः ॥ ३ ॥ पु-
नानः सोम धारया अपः वसानः अर्षसि आ रत्नधाः योनिं
ऋतस्य सीदसि उत्सः देव हिरण्ययः ॥ ४ ॥ दुहानः ऊधः दिव्यं मधुं
प्रियं प्रत्नं सधस्य आ असदत् आऽपृच्छय धरुणं वाजी अर्षति
नृभिः धूतः विचक्ष्णः ॥ ५ ॥ १२ ॥ पुनानः सोम जागृविः अयः
वारं परिप्रियः त्वं विप्रः अभवः अंगिरऽतमः मध्वा यज्ञं मिमिक्ष
नः ॥ ६ ॥ सोमः मीढ्वान पवते गातुवित्तमः ऋषिः विप्रः वि-
चक्ष्णः त्वं कविः अभवः देववीतमः आ सूर्य रोहयः दिवि ॥ ७ ॥
सोमः ऊं सुवानः सोतृभिः अधि स्नुभिः अवीनां अश्वयाऽइव
हरिता याति धारया मद्रया याति धारया ॥ ८ ॥ अनूपे गोमान
गोभिः अक्षाः सोमः दुग्धाभिः अक्षाः समुद्रं न संस्वरणानि
अगमन् मदी मदाय तोशते ॥ ९ ॥ आ सोम सुवानः अद्रिभिः तिरः
वाराणि अव्यया जनः न पुरि चम्बोः विशत् हरिः सदः वनेषु
दधिषे ॥ १० ॥ १३ ॥ सः ममृजे तिरः अखानि मेथः मीळे सप्तिः न
वाजऽयुः अनुऽमाद्यः पवमानः मनीषिभिः सोमः विप्रेभिः
ऋक्भिः ॥ ११ ॥ प्रसोम देववीतये सिंधुः न पिप्ये अरुणं सा अंशोः
पयसा मदिरः न जागृविः अच्छ कोशं मधुऽश्रुतं ॥ १२ ॥ आ हर्यतः
अर्जुने अत्के अव्यत प्रियः सूनुः न मर्ज्यैः तं ई हिन्वन्ति अपसः यथा
रथं नदीषु आ गभस्त्योः ॥ १३ ॥ अभि सोमांसः आयवं पवते मद्यं
मदं समुद्रस्य अधि विष्टपि मनीषिणः मत्सरांसः स्वऽविदः
॥ १४ ॥ तरत् समुद्रं पवमानः ऊर्मिणा राजा देवः ऋतं बृहत् अर्षत्
मित्रस्य वरुणस्य धर्मेणा प्र हिन्वानः ऋतं बृहत् ॥ १५ ॥ १४ ॥ नृ-
भिः येमानः हर्यतः विचक्ष्णः राजा देवः समुद्रियः ॥ १६ ॥

अ० ७. अ० ५. व० १७.] ॥ २५५ ॥ [म० ९. अ० ७. सू० १०८.]

इंद्राय पवते मदः सोमः मरुत्वते सुतः सहस्रधारः अति
अथ अर्षति तं ई मृजंति आयवः ॥ १७ ॥ पुनानः चमू जनयन्
मतिं कविः सोमः देवेषु रण्यति अपः वसानः परि गोभिः
उतऽतरः सीदन् वनेषु अव्यत ॥ १८ ॥ तव अहं सोम रण
सख्ये इंदो दिवेऽदिवे पुरुणि बभ्रो नि चरंति मां अव परि-
ऽधीन अति तान इहि ॥ १९ ॥ उत अहं नक्तं उत सोम ते
दिवा सख्याय बभ्रो ऊधनि घृणा तपंतं अति सूर्य परः
शकुनाऽइव पप्रिम ॥ २० ॥ १५ ॥ मृज्यमानः सुऽहस्त्य समुद्रे
वाचं इन्वसि रयिं पिशंगं बहुलं पुरुऽस्पृहं पवमान अभि
अर्षसि ॥ २१ ॥ मृजानः वारं पवमानः अव्यये वृषा अव चक्रदः
वने देवानां सोम पवमान निऽकृतं गोभिः अंजानः अर्षसि
॥ २२ ॥ पवस्व वाजऽसातये अभि विश्वानि काव्या त्वं समुद्रं
प्रथमः वि धारयः देवेभ्यः सोम मत्सरः ॥ २३ ॥ सः तु पवस्व
परि पार्थिवं रजः दिव्या च सोम धर्मऽभिः त्वां विप्रांसः मति-
ऽभिः विऽचक्षुण शुभ्रं हिन्वंति धीतिऽभिः ॥ २४ ॥ पवमानाः
असृष्टत पवित्रं अति धारया मरुत्वतः मत्सराः इन्द्रियाः हयाः
मेधां अभि प्रयांसि च ॥ २५ ॥ अपः वसानः परि कोशं अर्षति
इंदुः हियानः सोतुऽभिः जनयन् ज्योतिः मंदनाः अवीवशत्
गाः कृण्वानः न निऽनिजं ॥ २६ ॥ १६ ॥

॥ १०८ ॥ पवस्व मधुमतऽतमः इंद्राय सोम क्रतुवितऽतमः
मदः महि द्युक्षऽतमः मदः ॥ १ ॥ यस्य ते पीत्वा वृषभः वृषऽयते
अस्य पीता स्वऽविदः सः सुऽप्रकेतः अभि अक्रमीत् इषः अच्छ
वाजं न एतशः ॥ २ ॥ त्वं हि अंग दैव्या पवमान जनिमानि द्यु-

अ० ७. अ० ५. व० २०.] ॥ २५६ ॥ [म० ९. अ० ७. सू० १०९.

मत्तऽतमः अमृतऽन्वायं घोषयः ॥३॥ येन नवऽग्वः दध्यङ् अपऽऊ-
 र्णुते येन विप्रांसः आपिरे देवानां मुन्ने अमृतस्य चारुणः येन श्र-
 वांसि आनशुः ॥४॥ एषः स्यः धारया सुतः अव्यः वारेभिः पवते
 मदिनऽतमः क्रीळन् ऊर्मिः अपांऽइव ॥५॥१७॥ यः उस्त्रियाः अ-
 थाः अंतः अश्मनः निः गाः अकृतत् ओजसा अभि व्रजं तन्निषे
 गव्यं अश्वं वर्मीऽइव धृष्णो आ रुज ॥६॥ आ सोत परि सिंचत
 अश्वं न स्तोमं अपऽतुरै रजःऽतुरै वनऽच्छ्रं उदऽप्रुतं ॥७॥ सहस्र-
 ऽधारं वृषभं पयःऽवृधं प्रियं देवाय जन्मने ऋतेन यः ऋतऽजातः
 विऽववृधे राजा देवः ऋतं बृहत् ॥८॥ अभि ह्युमं बृहत् यशः इषः
 पते दिदीहि देव देवऽयुः वि कोशं मध्यमं युव ॥९॥ आ वच्यस्व
 सुऽदक्ष चम्वोः सुतः विशां वह्निः न विस्पतिः वृष्टिं दिवः
 पवस्व रीतिं अपां जिन्व गोऽइष्टये धियः ॥१०॥१८॥ एतं ऊं त्यं
 मदऽच्युतं सहस्रंऽधारं वृषभं दिवः दुहुः विश्वा वसूनि बिभ्रतं
 ॥११॥ वृषा वि जज्ञे जनयन् अमर्त्यः प्रऽतपन् ज्योतिषा तमः सः
 सुऽस्तुतः कविऽभिः निऽनिजं दधे चिऽधातुं अस्य दंससा ॥१२॥
 सः सुन्वे यः वसूनां यः रायां आऽनेता यः इळानां सोमः यः सु-
 ऽक्षितीनां ॥१३॥ यस्य नः इंद्रः पिवात् यस्य मरुतः यस्य वा
 अयेमणा भगः आ येन मित्रावरुणा करामहे आ इंद्रं अवसेमहे
 ॥१४॥ इंद्राय सोम पातवे नृऽभिः यतः सुऽआयुधः मदिनऽतमः
 पवस्व मधुमतऽतमः ॥१५॥ इंद्रस्य हार्दिं सोमऽधानं आ विश
 समुद्रंऽइव सिंधवः जुष्टः मित्राय वरुणाय वायवे दिवः वि-
 ष्ठभः उत्तऽतमः ॥१६॥१९॥

॥१०९॥ परि प्रधन्व इंद्राय सोम स्वादुः मित्राय पूष्णे भगाय

अ० ७. अ० ५. व० २२.] ॥ २५७ ॥ [म० ९. अ० ७. सू० ११०.

॥१॥ इंदुः ते सोम सुतस्य पेयाः क्रत्वे दक्षाय विश्वे च देवाः ॥२॥ एव
अमृताय महे क्षयाय सः शुक्रः अर्षे दिव्यः पीयूषः ॥३॥ पवस्व
सोम महान समुद्रः पिता देवानां विश्वा अभि धाम ॥४॥ शुक्रः
पवस्व देवेभ्यः सोम दिवे पृथिव्यै शं च प्रऽजायै ॥५॥ दिवः धर्ता
असि शुक्रः पीयूषः सत्ये विऽधर्मेन वाजी पवस्व ॥६॥ पवस्व
सोम ह्युम्नी सुऽधारः महां अवोनां अनु पूर्यः ॥७॥ नृऽभिः येमानः
जज्ञानः पूतः क्षरत् विश्वानि मद्रः स्वऽवित ॥८॥ इंदुः पुनानः प्र-
ऽजा उराणः करत् विश्वानि द्रविणानिनः ॥९॥ पवस्व सोम क्रत्वे
दक्षाय अश्वः न निक्तः वाजी धनाय ॥१०॥ २०॥ तं ते सोतारः रसं
मदाय पुनंति सोमं महे ह्युम्नाय ॥११॥ शिशुं जज्ञानं हरिं मृजंति
पवित्रं सोमं देवेभ्यः इंदुं ॥१२॥ इंदुः पविष्ट चारुः मदाय अपां उप-
ऽस्थे कविः भगाय ॥१३॥ बिभर्ति चारु इंद्रस्य नाम येन विश्वानि
वृचा जघान ॥१४॥ पिबंति अस्य विश्वे देवासः गोभिः श्रीतस्य
नृऽभिः सुतस्य ॥१५॥ प्र सुवानः अक्षाः सहस्रऽधारः तिरः पवित्रं
वि वारं अर्थं ॥१६॥ सः वाजी अक्षाः सहस्रऽरेताः अतऽभिः मृ-
जानः गोभिः श्रीणानः ॥१७॥ प्र सोम याहि इंद्रस्य कुक्षानृऽभिः
येमानः अद्रिऽभिः सुतः ॥१८॥ असर्जि वाजी तिरः पवित्रं इंद्राय
सोमः सहस्रऽधारः ॥१९॥ अंजंति एनं मध्वः रसेन इंद्राय वृष्णे इंदुं
मदाय ॥२०॥ देवेभ्यः त्वा वृथा पाजसे अपः वसानं हरिं मृजंति
॥२१॥ इंदुः इंद्राय तोशते नि तोशते श्रीणन् उग्रः रिणन् अपः
॥ २२ ॥ २१ ॥

॥११०॥ परिं जुं सु प्र धन्व वाजं सातये परिवृचाणि सक्षणिः
द्विषः तरध्वै ऋणऽयाः नः इयसे ॥१॥ अनु हि त्वा सुतं सोम मदाम-

अ० ७. अ० ५. व० २४.] ॥ २५८ ॥ [म० ९. अ० ७. सू० १११.

सिमहेसमयेऽराज्येवाजानअभिपवमानप्रगाहसे॥२॥ अजी-
जनः हि पवमानसूर्ये विऽधारे शक्नना पर्यः गोऽजीरया रंह-
माणः पुरेऽध्या॥३॥ अजीजनः अमृतमर्त्येषु आ ऋतस्य धर्मेन
अमृतस्य चारुणः सदा असुरः वाजं अर्च्छसनिस्तदत्॥४॥ अभि-
ऽअभि हि श्रवसा ततर्दिथ उत्सं न कंचित् जनऽपानं अक्षितं
शर्याभिः नभरमाणः गर्भस्त्योः॥५॥ आत् ईके चित् पश्यमानासः
आर्यं वसुऽरुचः दिव्याः अभि अनूषत वारं न देवः सविता वि
ऊर्णुते॥६॥२२॥ त्वे सोमप्रथमाः वृक्षऽवर्हिषः महेवाजायश्रवसे
धियं दधुः सः त्वं नः वीरवीर्याय चोदय॥७॥ दिवः पीयूषं पूर्य यत्
उक्थ्यं महः गाहात् दिवः आ निः अधुक्षत इन्द्रं अभि जायमानं
सं अस्वरन॥८॥ अध यत् इमे पवमान रोदसी इमा च विश्वा
भुवना अभि मज्मना यूथे न निऽस्थाः वृषभः वि तिष्ठसे॥९॥
सोमः पुनानः अथये वारं शिशुः न क्रीळन् पवमानः अक्षाः
सहस्रऽधारः शतऽवाजः इंदुः॥१०॥ एषः पुनानः मधुऽमानः ऋत-
ऽवा इन्द्राय इंदुः पवते स्वादुः ऊर्मिः वाजऽसनिः वरिवऽवित
वयऽधाः॥११॥ सः पवस्व सहमानः पृतन्यून सेधन रक्षांसि अप
दुऽगहानि सुऽआयुधः ससहान सोम शत्रून् ॥ १२ ॥ २३ ॥

॥१११॥ अया रुचा हरिण्या पुनानः विश्वा वेषांसितरतिस्व-
युग्वऽभिः सूरः न स्वयुग्वऽभिः धारा सुतस्य रोचते पुनानः अरुषः
हरिः विश्वा यत् रूपा परिऽयाति ऋक्ऽभिः सप्तऽआस्येभिः ऋ-
क्ऽभिः॥१॥ त्वं त्यत् पणीनां विदुः वसुंसमातृऽभिः मर्जयसि स्वे
आ दमे ऋतस्य धीतिऽभिः दमे पराऽवतः न सामं तत् यत्र रणंति
धीतयः त्रिधातुऽभिः अरुषीभिः वयः दधे रोचमानः वयः दधे॥२॥

अ० ७. अ० ५. व० २७.] ॥ २५९ ॥ [म० ९. अ० ७. सू० ११३.]

पूर्वा अ० प्र० दि० याति चेकितत् सं रश्मिऽभिः यतते दर्शतः
 रथः दैव्यः दर्शतः रथः अग्मन् उक्थानि पौंस्या इन्द्रं जैत्राय हर्ष-
 यन् वज्रः च यत् भवथः अनपऽच्युता समतऽमु अनपऽच्युता
 ॥ ३ ॥ २४ ॥

॥ ११२ ॥ नानानं वै ऊं नः धियः वि व्रतानि जनानां तक्षा रिष्टं
 रुतं भिषक् ब्रह्मा सुन्वंतं इच्छति इन्द्राय इन्द्रो परि स्रव ॥ १ ॥ जरती-
 भिः ओषधीभिः पर्णेभिः शकुनानां कार्मणः अश्वमऽभिः द्युऽभिः
 हिरण्यऽवन्तं इच्छति इन्द्राय इन्द्रो परि स्रव ॥ २ ॥ कारुः अहं ततः
 भिषक् उपलऽप्रक्षिणी नना नानाऽधियः वसुऽयवः अनुगाः-
 ऽइव तस्थिम इन्द्राय इन्द्रो परि स्रव ॥ ३ ॥ अश्वः वोह्वा सुऽखं रथं
 हसनां उपऽमंचिणः शेषः रोमणऽवन्तौ भेदौ वाः इत् मंडूकः इ-
 च्छति इन्द्राय इन्द्रो परि स्रव ॥ ४ ॥ २५ ॥

॥ ११३ ॥ शर्यणाऽवन्ति सोमं इन्द्रः पिबतु वृचऽहा बलं दधानः
 आत्मनि करिष्यन् वीर्यं महत् इन्द्राय इन्द्रो परि स्रव ॥ १ ॥ आपवस्व
 दिशां पते आर्जीकात् सोम मीढुः ऋतऽवाकेन सत्येन अद्भ्या
 तपसा सुतः इन्द्राय इन्द्रो परि स्रव ॥ २ ॥ पर्जन्यऽवृद्धं महिषं तं सू-
 र्यस्य दुहिता आ अभरत् तं गंधर्वाः प्रति अगृभ्णन् तं सोमै रसं आ
 अद्धुः इन्द्राय इन्द्रो परि स्रव ॥ ३ ॥ ऋतं वदन् ऋतऽद्युम्न सत्यं वदन्
 सत्यऽकर्मन् अद्वां वदन् सोम राजन् धावा सोम परिऽकृतः इ-
 द्राय इन्द्रो परि स्रव ॥ ४ ॥ सत्यंऽउयस्य बृहतः सं स्रवंति संऽस्रवाः
 सं यन्ति रसिनः रसाः पुनानः ब्रह्मणा हरे इन्द्राय इन्द्रो परि स्रव
 ॥ ५ ॥ २६ ॥ यच्च ब्रह्मा पवमानं छंदस्यां वाचं वदन् यावणां सोमे

अ० ७. अ० ५. व० २८.] ॥ २६० ॥ [म० ९. अ० ७. सू० ११४.

महीयते सोमेन आऽनंदं जनयन् इंद्राय इंद्रो परि स्रव ॥ ६ ॥ यच्च
ज्योतिः अजस्रं यस्मिन् लोके स्वः हितं तस्मिन् मां धेहि पवमान
अमृतं लोके अक्षिते इंद्राय इंद्रो परि स्रव ॥ ७ ॥ यच्च राजा वैव-
स्वतः यच्च अवऽरोधनं दिवः यच्च अमूः यद्गतीः आपः तच्च मां
अमृतं कृधि इंद्राय इंद्रो परि स्रव ॥ ८ ॥ यच्च अनुऽकामं चरणं
चिऽनाके चिऽदिवे दिवः लोकाः यच्च ज्योतिष्मन्तः तच्च मां अमृतं
कृधि इंद्राय इंद्रो परि स्रव ॥ ९ ॥ यच्च कामाः निऽकामाः च यच्च
ब्रध्नस्य विष्टपं स्वधा च यच्च तृप्तिः च तच्च मां अमृतं कृधि इंद्राय
इंद्रो परि स्रव ॥ १० ॥ यच्च आऽनंदाः च मोदाः च मुदः प्रऽमुदः
आसन्ते कामस्य यच्च आप्नाः कामाः तच्च मां अमृतं कृधि इंद्राय
इंद्रो परि स्रव ॥ ११ ॥ २७ ॥

॥ ११४ ॥ यः इंद्रोः पवमानस्य अनु धामानि अक्रमीत् तं आहुः
सुऽप्रजाः इति यः ते सोम अविधत् मनः इंद्राय इंद्रो परि स्रव ॥ १ ॥
ऋषे मन्त्रऽकृतां स्तोमैः कश्यप उतऽवर्धयन् गिरः सोमै नमस्य
राजानं यः जज्ञे वीरुधां पतिः इंद्राय इंद्रो परि स्रव ॥ २ ॥ सप्र दिशः
नानाऽसूर्याः सप्र होतारः ऋत्विजः देवाः आदित्याः ये सप्र तेभिः
सोम अभि रक्षन् इंद्राय इंद्रो परि स्रव ॥ ३ ॥ यत् ते राजन् शृतं ह-
विः तेन सोम अभि रक्षन् अरातिऽवा मा नः तारीत् सो च नः
किं च न आममत् इंद्राय इंद्रो परि स्रव ॥ ४ ॥ २८ ॥ ७ ॥ ९ ॥

॥ इति नवमं मंडलं समाप्तं ॥

अ० ७. अ० ५. व० ३०.] ॥ २६१ ॥ [म० १०. अ० १. सू० २.

॥१॥ अग्ने बृहन् उषसा ऊर्ध्वः अस्यात् निःऽजगन्वान तमसः
ज्योतिषा आ अगात् अग्निः भानुना रुशता मुऽअंगः आ जातः
विश्वं सन्नानि अप्राः ॥१॥ सः जातः गर्भैः असि रोदस्योः अग्ने
चारुः विऽभृतः ओषधीषु चित्रः शिशुः परि तमांसि अकून प्र
मातृऽभ्यः अधिकनिःकृत गाः ॥२॥ विष्णुः इत्था परमं अस्य वि-
द्वान् जातः बृहन् अभि पाति तृतीयं आसा यत् अस्य पयः अकृत
स्वं सऽचेतसः अभि अर्चति अत्र ॥३॥ अतः ऊं त्वा पितुऽभृतः
जनित्रीः अन्नऽवृधं प्रति चरति अन्नैः ताः ई प्रति एषि पुनः अन्य-
ऽरूपाः असित्वं विष्णु मानुषीषु होता ॥४॥ होतारं चित्रऽरथं अ-
ध्वरस्य यज्ञस्यऽयज्ञस्य केतुं रुशतं प्रतिऽअर्धि देवस्यऽदेवस्य मूहा
श्रिया तु अग्निं अतिथिं जनानां ॥५॥ सः तु वस्त्राणि अध पेशना-
नि वसानः अग्निः नाभां पृथिव्याः अरुषः जातः पदे इळायाः
पुरऽहितः राजन् यक्षि इह देवान् ॥६॥ आ हि द्यावापृथिवी
अग्ने उभे सदा पुत्रः न मातरा ततंथ प्र याहि अच्छ उशतः यविष्ठ
अथ आ वह सहस्य इह देवान् ॥ ७ ॥ २९ ॥

॥२॥ पिप्रीहि देवान् उशतः यविष्ठ विद्वान् अतून अतुऽपते
यज इह येदैव्याः अत्विजः तेभिः अग्ने त्वं होतृणां असि आऽयजि-
ष्ठः ॥१॥ वेधि होत्रं उत पोत्रं जनानां मंधाता असि द्रविणःऽदाः
अतुऽवा स्वाहा वयं कृण्वाम हवींषि देवः देवान् यजतु अग्निः
अर्हन् ॥२॥ आ देवानां अपि पंथां अगन्म यत् शक्रवाम तत् अन्तुं
प्रऽवोऽहुं अग्निः विद्वान्सः यजात् सः इत् ऊं होता सः अध्वरान्
सः अतून कल्पयाति ॥३॥ यत् वः वयं प्रऽमिनाम व्रतानि विदु-
षा देवाः अविदुऽतरासः अग्निः तत् विश्वं आपृणाति विद्वान् ये-

अ० ७. अ० ५. व० ३१.] ॥ २६२ ॥ [म० १०. अ० १. सू० ३.

भिः देवान् ऋतुऽभिः कल्पयाति ॥४॥ यत् पाकऽत्रा मनसा
दीनऽदक्षाः न यज्ञस्य मन्वते मर्त्यासः अग्निः तत् होता ऋतु-
ऽवित् विऽजानन् यजिष्ठः देवान् ऋतुऽशः यजाति ॥५॥ विश्वेषां
हि अध्वराणां अनीकं चित्रं केतुं जनिता त्वा जजान सः आ
यजस्व नृऽवतीः अनु द्याः स्यार्हाः इषः क्षुऽमतीः विश्वऽजन्त्याः
॥६॥ यं त्वा द्यावापृथिवी यं त्वा आपः त्वष्टा यं त्वा सुऽजनिमा
जजान पंथां अनु प्रऽविद्वान् पितृऽयानं द्युऽमत अग्ने सं-
ऽद्धानः वि भाहि ॥७॥३०॥

॥३॥ इनः राजन् अरतिः संऽइङ्घः रौद्रः दक्षाय सुसुऽमान् अ-
दर्शि चिकित् विभाति भासा बृहता असिंक्नी एति रुशंती अप-
ऽअर्जन ॥१॥ कृष्णां यत् एनीं अभिवर्षसा भूत जनयन् योषां बृहतः
पितुः जां ऊर्ध्व भानुं सूर्यस्य स्तभायन् दिवः वसुऽभिः अरतिः वि
भाति ॥२॥ भद्रः भद्रया सचमानः आ अगात् स्वसारं जारः अभि
एति पश्चात् सुऽप्रकेतैः द्युऽभिः अग्निः विऽतिष्ठन् रुशंतऽभिः वरुणैः
अभि रामं अस्थात् ॥३॥ अस्य यामासः बृहतः न वसून् इंधानाः
अग्नेः सख्युः शिवस्य ईड्यस्य वृष्णः बृहतः सुऽआसः भामासः या-
मन् अक्तवः चिकिचे ॥४॥ स्वनाः न यस्य भामासः पर्वन्ते रोचमा-
नस्य बृहतः सुऽदिवः ज्येष्ठेभिः यः तेजिष्ठैः ऋक्कुमतऽभिः वर्धे-
ष्ठेभिः भानुऽभिः नक्षति द्यां ॥५॥ अस्य शुष्मासः दहृशानऽपवेः
जेहमानस्य स्वनयन् नियुतऽभिः प्रत्नेभिः यः रुशंतऽभिः देव-
ऽतमः विरेभंतऽभिः अरतिः भाति विऽभ्वा ॥६॥ सः आ वक्षि महि-
नः आ च सत्सि दिवऽपृथिव्योः अरतिः युवत्योः अग्निः सुऽतुकः
सुऽतुकेभिः अश्वैः रभस्वतऽभिः रभस्वान् आ इह गुम्याः ॥७॥३१॥

अ० ७. अ० ५. व० ३३.] ॥ २६३ ॥ [म० १०. अ० १. सू० ५.]

॥४॥ प्र ते यक्षि प्र ते इयमि मन्मभुवः यथा वंद्यः न हवेषु ध-
न्वनऽइव प्रऽपा असि त्वं अग्ने इयक्षवे पूरवे प्रत्न राजन ॥१॥ यं
त्वा जनांसः अभि संऽ चरंति गावः उष्णऽइव व्रजं यविष्ठ दूतः दे-
वानां असि मर्त्यानां अंतः महान् चरसि रोचनेन ॥२॥ शिशुं न
त्वा जेयं वर्धयती माता बिभर्ति सचनस्यमाना धनोः अधि प्र-
ऽवता यासि हर्येन जिगीषसे पशुऽइव अवऽसृष्टः ॥३॥ मूराः
अमूरन वयं चिकित्स्वः महिऽत्वं अग्ने त्वं अंग वित्से शये वत्रिः चर-
ति जिह्वा अदन रेखिते युवतिं विशपतिः सन् ॥४॥ कूऽचित्
जायते सनयासु नव्यः वने तस्थौ पलितः धूमऽकेतुः अस्त्राता
आपः वृषभः न प्र वेति सऽचेतसः यं प्रऽनयंत मर्ताः ॥५॥ तनूत्य-
जाऽइव तस्करा वनगू रशनाभिः दशऽभिः अभि अधीतां इयं ते
अग्ने नव्यसी मनीषा युष्ट्व रथं न शुचयंतऽभिः अंगैः ॥६॥ ब्रह्म च
ते जातऽवेदः नमः च इयं च गीः सदै इत् वर्धनी भूत् रक्ष नः अग्ने
तनयानि तोका रक्ष उत नः तन्वः अप्रऽयुच्छन् ॥७॥ ३२॥

॥५॥ एकः समुद्रः धरुणः रयीणां अस्मत् हृदः भूरिऽजन्मा वि-
चष्टे सिसंक्ति ऊधः निरायोः उपऽस्थे उत्सस्य मध्ये निऽहितं
पदं वेः ॥१॥ समानं नीळं वृषणः वसानाः सं जग्मिरे महिषाः
अर्वेतीभिः ऋतस्य पदं कवयः नि पांति गुहां नामानि दधिरे
पराणि ॥२॥ ऋतऽयिनीं मायिनीं सं दधाते मित्वा शिशुं
जज्ञतुः वर्धयती विश्वस्य नाभिं चरतः ध्रुवस्य कवेः चित्तं तंतुं
मनसा विऽयंतः ॥३॥ ऋतस्य हि वर्तेनयः सुऽजातं इषः वाजाय
प्रऽदिवः सचंते अधीवासं रोदसी ववसाने घृतैः अन्नैः ववृ-
धाते मधूनां ॥४॥ सप्त स्वसृः अरुषीः वावशानः विद्वान् मध्वः

उत्तजभारहशेकंअंतःयेमेअंतरिक्षेपुराऽजाःइच्छन्वविअवि-
दत्तपूषणस्य॥५॥सप्तमर्यादाःकवयःततस्तुःतासांएकांइतअ-
भिअंहुःगात्आयोःहस्कंभःउपऽमस्यनीळेपथांविऽसर्गे
धरुणेषुतस्थौ॥६॥असत्तचसत्तचपरमेविऽओमनदक्षस्य
जन्मनअदितेःउपऽस्येअग्निःहनःप्रथमऽजाःऋतस्यपूर्वै
आयुनिवृषभःचधेनुः॥७॥३३॥५॥

॥६॥अयंसःयस्यशर्मनअवःऽभिःअग्नेःएधतेजरिताअभिष्टौ
ज्येष्ठेभिःयःभानुऽभिःऋषूणांपरिऽएतिपरिऽवीतःविभाऽवा
॥१॥यःभानुऽभिःविभाऽवाविऽभातिअग्निःदेवेभिःऋतऽवा
अजस्रःआयःविवायसख्यासखिऽभ्यःअपरिऽहृतःअत्यःन
सप्तिः॥२॥ईशेयःविश्वस्याःदेवऽवीतःईशेविश्वऽआयुःउषसः
विऽउष्टौआयस्मिन्मनाहवीषिअग्नौअरिष्टऽरथःस्कंभाति
श्रूषैः॥३॥श्रूषेभिःवृधःजुषाणःअकैःदेवानअच्छरघुपत्वाजि-
गातिमंद्रःहोतासःजुहायजिष्ठःसंसमिधःअग्निःआजिघति
देवान॥४॥तंउसांइंद्रंनरेजमानंअग्निंगीःऽभिःनमःऽभिःआ
कृणुध्वंआयंविप्रासःमतिऽभिःगृणंतिजातऽवेदसंजुहंसहा-
नां॥५॥संयस्मिन्विश्वावसूनिजग्मुःवाजेनअश्वःसप्तिऽवतः
एवैःअस्मेजतीःइंद्रवातऽतमाःअर्वाचीनाःअग्नेआकृणुष्व
॥६॥अधहिअग्नेमहानिऽसद्यसद्यःजज्ञानःहव्यःबभूथतंतेदे-
वासःअनुकेतंआयुनअधअवर्धतप्रथमासःजमाः॥७॥१॥

॥७॥स्वस्तिनःदिवःअग्नेपृथिव्याःविश्वऽआयुःधेहि यज-
थायदेवसचैमहितवदस्प्रऽकेतैःउरुष्यनःउरुऽभिःदेवशंसैः

अ० ७. अ० ६. व० ४.] ॥ २६५ ॥ [म० १०. अ० १. सू० ८.]

॥१॥ इ॒माः अ॒ग्ने म॒तयः तु॒भ्यं जा॒ताः गो॒भिः अ॒श्वैः अ॒भि गृ॒णन्ति रा॒धः
य॒दा ते म॒र्तैः अ॒नुभो॒गं आ॒न॒द॒ वसो॑ द॒धानः म॒तिऽभिः सु॒ऽजा॒त
॥२॥ अ॒ग्निं म॒न्ये पि॒तरं॑ अ॒ग्निं आ॒पिं अ॒ग्निं भ्रा॒तरं स॒दं इ॒त् सखा॑यं
अ॒ग्नेः अ॒नीकं॑ बृ॒ह॒तः स॒प॒र्य॒ दि॒वि श्रु॒क्नं य॒ज॒तं सू॒र्यस्य॑ ॥३॥ सि॒न्ध्याः
अ॒ग्ने धि॒यः अ॒स्मे स॒नु॒चीः यं चा॒य॒से द॒मे आ॒ नित्यं॑ हो॒ता ऋ॒त॒-
ऽवा॒ सः रो॒हि॒तऽअ॒श्वः पु॒रु॒ऽसुः द्यु॒ऽभिः अ॒स्मै अ॒हं॑ऽभिः वा॒मं
अ॒स्तु ॥४॥ द्यु॒ऽभिः हि॒तं मि॒त्रं॑ऽइ॒व प्र॒ऽयो॒गं प्र॒त्नं ऋ॒त्विजं॑ अ॒-
ध्व॒रस्य॑ जा॒रं बा॒हुऽभ्यां॑ अ॒ग्निं आ॒यवः॑ अ॒ज॒न॒न्त॒ वि॒श्वु हो॒तारं॑ नि
अ॒सा॒द॒य॒न्त ॥५॥ स्व॒यं य॒ज॒स्व दि॒वि दे॒व दे॒वान् किं॑ ते पा॒कः कृ॒ण॒-
व॒त् अ॒प्र॒ऽचे॒ताः यथा॑ अ॒य॒जः ऋ॒तु॒ऽभिः दे॒व दे॒वान् ए॒व य॒ज॒स्व
त॒न्वं सु॒ऽजा॒त ॥६॥ भ॒वं नः॑ अ॒ग्ने अ॒वि॒ता उ॒त गो॒पाः भ॒वं व॒यः-
ऽकृ॒त उ॒त नः॑ व॒यः॑ऽधाः रा॒स्व च॒ नः सु॒ऽम॒हः ह॒व्यऽदा॑तिं चा॒स्व
उ॒त नः॑ त॒न्वंः अ॒प्र॒ऽयु॒च्छन् ॥ ७ ॥ २ ॥

॥८॥ प्र॒के॒तुना॑ बृ॒ह॒ता या॒ति अ॒ग्निः आ॒रो॒द॒सी वृ॒षभः॑ रो॒र॒वी॒ति
दि॒वः चि॒त् अ॒न्ता॑न् उ॒प॒ऽमा॒न् उ॒त आ॒न॒द॒ अ॒पां उ॒प॒ऽस्थे॑ म॒हिषः॑
व॒व॒र्ध ॥९॥ मु॒मो॒द॒ग॒र्भैः वृ॒षभः॑ क॒कु॒तऽमा॑न् अ॒से॒मा व॒त्सः शि॒मो॒-
ऽवा॒न् अ॒रा॒वी॒त् सः दे॒वऽता॑ति उ॒तऽय॑ता॒नि कृ॒ण्वन् स्वेषु॑ क्ष॒येषु॑
प्र॒थ॒मः जि॒गा॒ति ॥१०॥ आ॒ यः मू॒र्धा॒नं पि॒त्रोः अ॒र॒ब्ध नि॒ अ॒ध्वरे॑ द॒धिरे॑
सू॒रः अ॒र्णैः अ॒स्य॑ प॒त्न॒न् अ॒रु॒षीः अ॒श्वऽबु॒ध्नाः ऋ॒त॒स्य॑ यो॒नौ त॒न्वंः
जु॒ष॒न्त ॥११॥ उ॒षः॑ऽउ॒षः हि॒ व॒सो अ॒यं ए॒षि॒त्वं य॒मयोः॑ अ॒भ॒वः वि॒-
भा॒ऽवा॒ ऋ॒ता॒य॒ स॒प्र॒द॒धिषे॑ प॒दानि॑ ज॒न॒य॒न् मि॒त्रं त॒न्वे स्वा॒र्यै ॥१२॥
भु॒वः च॒क्षुः॑ म॒हः ऋ॒त॒स्य॑ गो॒पाः भु॒वः व॒रु॒णः य॒त् ऋ॒ता॒य॒ वे॒षि भु॒वः
अ॒पां न॒पा॒त् जा॒तऽवे॒दः भु॒वः दू॒तः य॒स्य॑ ह॒व्यं जु॒जो॑षः ॥१५॥ ३॥ भु॒वः

अ० ७. अ० ६. व० ६.] ॥ २६६ ॥ [म० १०. अ० १. सू० १०.]

यज्ञस्य रजसः च नेता यत्र नियुतऽभिः सचसे शिवाभिः दिवि मू-
 र्धानं दधिषे स्वःऽसां जिह्वां अमे चकृषे हव्यऽवाहं ॥ ६ ॥ अस्य
 चितः क्रतुना वव्रे अंतः इच्छन् धीतिं पितुः एवैः परस्य सचस्य-
 मानः पित्रोः उपऽस्थे जामि ब्रुवाणः आयुधानि वेति ॥ ७ ॥ सः
 पित्र्याणि आयुधानि विद्वान् इंद्रऽइषितः आप्यः अभिअयुध्यत्
 त्रिऽशीर्षाणं सप्तऽरश्मिं जघन्वान् त्वाष्ट्रस्य चित् निःससृजे त्रि-
 तः गाः ॥ ८ ॥ भूरि इत् इंद्रः उत्तऽइनक्षंतं ओजः अवं अभिनत् सत-
 ऽपतिः मन्यमानं त्वाष्ट्रस्य चित् विश्वऽरूपस्य गोनां आऽचक्रा-
 णः वीणिं शीर्षा परां वर्क् ॥ ९ ॥ ४ ॥

॥ १॥ आपः हि स्थ मयऽभुवः ताः नः ऊर्जे दधातु न महे रणा य
 चक्षसे ॥ १ ॥ यः वः शिवऽतमः रसः तस्य भाजयत् इह नः उशतीः-
 ऽइव मातरः ॥ २ ॥ तस्मै अरं गमाम वः यस्य क्षयाय जिन्वथ आपः
 जनयथ च नः ॥ ३ ॥ शं नः देवीः अभिष्टये आपः भवंतु पीतये शं योः
 अभि स्रवंतु नः ॥ ४ ॥ ईशानाः वायीणां क्षयंतीः चर्षणीनां अपः
 याचामि भेषजं ॥ ५ ॥ अपऽसु मे सोमः अब्रवीत् अंतः विश्वानि
 भेषजा अभिं च विश्वऽशंभुवं ॥ ६ ॥ आपः पृणीत भेषजं वरुणं तन्वे
 मम ज्योक् च सूर्यं दृशे ॥ ७ ॥ इदं आपः प्र वहत यत् किं च दुऽइतं
 मयि यत् वा अहं अभिऽदुद्रोहं यत् वा शेषे उत्त अनृतं ॥ ८ ॥ आपः
 अद्य अनु अचारिषं रसेन सं अगस्महि पर्यस्वान् अमे आ गृहि
 तं मा सं सृज वर्चसो ॥ ९ ॥ ५ ॥

॥ १० ॥ ओ चित् सखायं सख्या ववृत्यां तिरः पुरु चित् अर्णवं
 जघन्वान् पितुः नपांत आ दधीत वेधाः अधि क्षमि प्रऽतरं दी-

ध्यानः॥१॥ न ते सखा सख्यं वष्टि एतत् सऽलक्ष्मा यत् विषुऽरूपा
 भवाति महः पुत्रासः असुरस्य वीराः दिवः धर्तारः उर्विया परि
 ख्यन् ॥२॥ उशंति घ ते अमृतासः एतत् एकस्य चित् त्यजसं
 मर्त्यस्य नि ते मनः मनसि धायि अस्मे जन्युः पतिः तन्वं आ
 विविश्याः॥३॥ न यत् पुरा चकृम कत् ह नूनं ऋता वदतः अनृतं
 रपेम गंधर्वः अपऽसु अथा च योषा सा नः नाभिः परमं जामि
 तत् नौ॥४॥ गर्भे नु नौ जनिता दंऽपती० कः देवः त्वष्टा सविता
 विश्वऽरूपः न किः अस्य प्रमिनंति व्रतानि वेद नौ अस्य पृथिवी
 उत द्यौः॥५॥ ६॥ कः अस्य वेद प्रथमस्य अहः कः ईददर्श कः इह प्र
 वोचत् बृहत् मित्रस्य वरुणस्य धाम कत् ऊं ब्रवः आहनः वीच्या
 नून॥६॥ यमस्य मा यम्यं कामः आ अग्न सप्ताने योनौ सह-
 ऽशेय्या य जायाऽइव पत्ये तन्वं रिरिच्यां विचित् बृहव रथ्याऽइव
 चक्रा॥७॥ न तिष्ठंति न निमिषंति एते देवानां स्पर्शः इह ये चरंति
 अन्येन मत् आहनः याहि तूयं तेन वि बृह रथ्याऽइव चक्रा॥८॥
 रात्रीभिः अस्मि अहं भिः दशस्येत् सूर्यस्य चक्षुः मुहुः उत मिमी-
 यात् दिवा पृथिव्या मिथुना सऽबधू० यमीः यमस्य बिभृयात्
 अजामि॥९॥ आ घ ता गच्छान् उतऽतरा युगानि यच्च जामयः
 कृणवन् अजामि उप बर्बृहि वृषभाय बाहुं अन्यं इच्छस्व सु-
 ऽभगे पतिं मत्॥१०॥ १॥ किं भ्राता असत् यत् अनायं भवाति किं
 ऊं स्वसा यत् निऽऽतिः निऽगच्छात् कामऽमृता बहु एतत्
 रपामि तन्वा मे तन्वं संपिपृग्धि॥११॥ न वै ऊं ते तन्वा तन्वं सं
 पपृच्यां पापं आहुः यः स्वसारं निऽगच्छात् अन्येन मत् प्रऽमुदः
 कल्पयस्व न ते भ्राता सुऽभगे वष्टि एतत्॥१२॥ बतः बत असि
 यमन एव ते मनः हृदयं च अविदाम अन्या किलंत्वां कष्ट्याऽइव

अ० ७. अ० ६. व० १०.] ॥ २६८ ॥ [म० १०. अ० १. सू० ११.]

युक्तं परिस्वजाते लिबुजाऽइव वृक्षं ॥१३॥ अन्यं जुं सु त्वं यमि
अन्यः जुं त्वां परिस्वजाते लिबुजाऽइव वृक्षं तस्य वा त्वं मनः
इच्छ सः वा तव अथ कृणुष्व संऽविदं सुऽभद्रां ॥१४॥ ८॥

॥११॥ वृषा वृष्णे दुदुहे दोहसा दिवः पर्यासि यद्दुः अदितेः अ-
दाभ्यः विश्वं सः वेद वरुणः यथा धिया सः यज्ञियः यजतु यज्ञि-
यान् ऋतून् ॥१॥ रपत् गंधर्वीः अथा च योषणा नदस्य नादे परि
पातु मे मनः इष्टस्य मध्ये अदितिः नि धातु नः भ्राता नः ज्येष्ठः
प्रथमः वि वोचति ॥२॥ सो चित्तनु भद्रा क्षुऽमती यशस्वती उ-
षाः उवास मनवे स्वःऽवती यत् ई उशतं उशतां अनु क्रतुं अग्निं
होतारं विदथाय जीजनन ॥३॥ अध त्वं द्रुप्सं विऽभ्वं विऽचक्षुणं
विः आ अभरत् इषितः श्येनः अध्वरे यदि विशः वृणते द्रुप्सं
आयीः अग्निं होतारं अध धीः अजायत ॥४॥ सदा असि रत्नः
यवसाऽइव पुष्यते होत्राभिः अग्ने मनुषः सुऽअध्वरः विप्रस्य वा
यत् शशमानः उक्थ्यं वाजं ससऽवान् उपऽयासि भूरिऽभिः
॥५॥ ९॥ उत् ईरय पितरां जारः आ भगं इयक्षति हर्यतः हृत्तः इष्य-
ति विवक्ति वह्निः सुऽअपस्यते मखः तविष्यते असुरः वेपते मती
॥६॥ यः ते अग्ने सुऽमतिं मर्तैः अक्षत् सहसः सूनो अति सः प्र
शृण्वे इषं दधानः वहमानः अश्वैः आ सः द्युऽमान् अमऽवान्
भूषति द्यून् ॥७॥ यत् अग्ने एषा संऽइतिः भवाति देवी देवेषु य-
जता यजत्र रत्ना च यत् विऽभजासि स्वधाऽवः भागं नः अत्र
वसुऽमंतं वीतात् ॥८॥ श्रुधि नः अग्ने सदाने सधऽस्ये युक्त्व रथं
अमृतस्य द्रवितुं आ नः वह रोदसी देवऽपुत्रे० मार्किः देवानां
अप भूः इह स्याः ॥ ९ ॥ १० ॥

अ० ७. अ० ६. व० १३.] ॥ २६९ ॥ [म० १०. अ० १. सू० १३.]

॥१२॥ द्यावाहृक्षामा प्रथमे ऋतेन अभिऽआवे भवतः सत्य-
ऽवाचा देवः यत् मर्ता न यजथा य कृण्वन् सीदन् होता प्रत्यङ्स्व
अमुं यन् ॥१॥ देवः देवान् परिऽभूः ऋतेन वह नः हव्यं प्रथमः चि-
कित्वान् धूमऽकैतुः संऽइधा भाऽऽज्जीकः मन्द्रः होता नित्यः
वाचा यजीयान् ॥२॥ स्वावृक् देवस्य अमृतं यदि गोः अतः जा-
तासः धारयन्ते उर्वी विश्वे देवाः अनु तत् ते यजुः गुः दुहे यत्
एनी दिव्यं घृतं वाः ॥३॥ अर्चोमि वां वर्धय अपः घृतऽसू०
द्यावाभूमी शृणुतं रोदसी मे अहा यत् द्यावः अमुऽनीतिं अयन्
मध्वानः अत्र पितरां शिशीतां ॥४॥ किं स्वि त नः राजा जगृहे कत्
अस्य अति व्रतं चकृम कः वि वेद मिचः चित् हि स्म जुहुराणः
देवान् श्लोकः न यातां अपि वाजः अस्ति ॥५॥ ११॥ दुऽमंतु अत्र
अमृतस्य नाम सऽलक्ष्मा यत् विषुऽरूपा भवाति यमस्य यः
मनवन्ते सुऽमंतु अग्रे तं ऋष्व पाहि अप्रऽयुच्छन् ॥६॥ यस्मिन्
देवाः विदथे मादयन्ते विवस्वतः सदर्ने धारयन्ते सूर्ये ज्योतिः अ-
दधुः मासि अक्नून् परि द्योतनिं चरतः अजंसा ॥७॥ यस्मिन्
देवाः मन्मनि संऽचरन्ति अपीच्ये न वयं अस्य विद्म मिचः नः
अत्र अदितिः अनागान् सविता देवः वरुणाय वोचत् ॥८॥
श्रुधिनः अग्रे सदर्ने सधऽस्ये युस्व रथं अमृतस्य द्रवितुं आ नः
वह रोदसी देवऽपुत्रे० माकिः देवानां अपभूः इह स्याः ॥९॥ १२॥

॥१३॥ युजे वां ब्रह्म पूर्य नमऽभिः वि श्लोकः एतु पथ्याऽइवे
सूरेः शृण्वन्तु विश्वे अमृतस्य पुत्राः आ ये धामानि दिव्यानि तस्युः
॥१॥ यमेऽइव० यतमाने यत् ऐतं प्र वां भरन् मानुषाः देवऽयतः
आ सीदन्तं स्वं ऊं लोकं विदाने सुऽआसस्ये० भवन्तं इंदवे नः

अ० ७. अ० ६. व० १५.] ॥ २७० ॥ [म० १०. अ० १. सू० १४.]

॥ २ ॥ पंच पदानि रूपः अनु अरोहं चतुःऽपदी अनु एमि
व्रतेन अक्षरेण प्रति मिमे एतां चतस्य नाभौ अधि सं
पुनामि ॥ ३ ॥ देवेभ्यः कं अवृणीत मृत्युं प्रऽजायै कं अमृतं
न अवृणीत बृहस्पतिं यज्ञं अकृण्वत ऋषिं प्रियां यमः तन्व
प्र अरिचीत ॥ ४ ॥ सप्त क्षरंति शिशवे मरुत्वते पित्रे पुत्रासः
अपि अवीवतन् चतुतं उभे इत् अस्य उभयस्य राजतः उभे
यतेते उभयस्य पुथतः ॥ ५ ॥ १३ ॥

॥ १४ ॥ परेयिऽवांसं प्रऽवतः महीः अनु बहुभ्यः पंथां अनु-
ऽपस्पशानं वैवस्वतं संऽगमनं जनानां यमं राजानं हविषा दु-
वस्य ॥ १ ॥ यमः नः गातुं प्रथमः विवेदन एषा गच्छतिः अपऽभर्तवै
कुं यचनः पूर्वै पितरः पराऽईयुः एना जज्ञानाः पथ्याः अनु स्वाः
॥ २ ॥ मातली कथ्येः यमः अंगिरऽभिः बृहस्पतिः ऋक्ऽभिः ववृ-
धानः यान च देवाः ववृधुः ये च देवान स्वाहा अन्ये स्वधया अन्ये
मदंति ॥ ३ ॥ इमं यमं प्रऽस्तरं आ हि सीदं अंगिरऽभिः पितृऽभिः
संऽविदानः आत्वा मंचाः कविऽशस्ताः वहंतु एना राजन् हविषा
मादयस्व ॥ ४ ॥ अंगिरऽभिः आ गहि यज्ञियैभिः यमं वैरूपैः इह
मादयस्व विवस्वतं हुवे यः पिता ते अस्मिन् यज्ञे बर्हिषि आ
निऽसद्य ॥ ५ ॥ १४ ॥ अंगिरसः नः पितरः नवऽग्वाः अथर्वाणः भृ-
गवः सोम्यासः तेषां वयं सुऽमतौ यज्ञियानां अपि भदे सौमनसे
स्याम ॥ ६ ॥ प्र इहि प्र इहि पथिऽभिः पूर्यैभिः यचनः पूर्वै पितरः प-
राऽईयुः उभा राजाना स्वधया मदंता यमं पश्यासि वरुणं च देवं
॥ ७ ॥ सं गच्छस्व पितृऽभिः सं यमेन इष्टापूर्तेन परमे विऽओमन
हित्वाय अवद्यं पुनः अस्तं आ इहि सं गच्छस्व तन्वां सुऽवर्चाः

अ० ७. अ० ६. व० १७.] ॥ २७१ ॥ [म० १०. अ० १. सू० १५.

॥८॥ अप॑ इ॒त वि॒ इ॒त वि॒ च स॒र्प॒त अ॒तः अ॒स्मै ए॒तं पि॒तरः॑ लो॒कं
अ॒क्र॒न् अ॒हः॑ऽभिः अ॒तः॑ऽभिः अ॒क्तुऽभिः॑ वि॒ऽअ॒क्तं य॒मः द॒दा॒ति
अ॒व॒ऽसा॒नं अ॒स्मै ॥९॥ अ॒ति द्र॒व सा॒र॒मे॒यौ श्वा॒नौ च॒तुः॑ऽअ॒क्षौ
श॒ब॒लौ सा॒धुना॑ प॒था अ॒थ पि॒तृ॒न् सु॒ऽवि॒द॒वा॒न् उ॒प इ॒हि य॒मे॒न
ये स॒ध॒ऽमा॒दं म॒द॑ति ॥१०॥ १५॥ यौ ते श्वा॒नौ य॒म र॒क्षि॒तारौ च॒-
तुः॑ऽअ॒क्षौ प॒थि॒ऽर॒क्षी० नृ॒ऽच॒क्ष॒सौ ता॒भ्या ए॒नं प॒रि दे॒हि रा॒ज॒न्
स्व॒स्ति च अ॒स्मै अ॒न॒मी॒वं च॒धेहि॑ ॥११॥ उ॒रु॒ऽन॒सौ अ॒सु॒ऽतृ॒पौ उ॒-
दु॒व॒लौ य॒मस्य॑ दू॒तौ च॒र॒तः ज॒ना॒न् अ॒नु॒तौ अ॒स॒भ्यं दृ॒श॒ये सूर्या॑य
पु॒नः दा॒तां अ॒सुं अ॒द्य इ॒ह भ॒द्रं ॥१२॥ य॒माय॑ सोमं सु॒नु॒त य॒माय॑ जु॒-
हु॒त ह॒विः य॒मं ह॒ यज्ञः॑ ग॒च्छ॒ति अ॒ग्नि॒ऽदू॒तः अ॒र॒ऽकृ॒तः ॥१३॥ य॒माय॑
घृ॒त॒ऽव॒त् ह॒विः जु॒हो॒तं प्र च॒ ति॒ष्ठ॒त सः नः॑ दे॒वेषु॑ आ य॒मत् दी॒र्घं
आयुः॑ प्र जी॒वसे॑ ॥१४॥ य॒माय॑ मधु॒मत्ऽत॒मं रा॒ज्ञे ह॒व्यं जु॒हो॒त॒न् इ॒दं
नमः॑ ऋ॒षि॒ऽभ्यः पू॒र्व॒ऽजे॒भ्यः पू॒र्वे॒भ्यः प॒थि॒कृ॒त॒ऽभ्यः ॥१५॥ चि॒ऽक॒-
दु॒के॒भिः प॒त॒ति ष॒ट् उ॒र्वीः ए॒कं इ॒त बृ॒ह॒त् चि॒ऽस्तु॒ प॒गा॒य॒त्री छं॒दा॑सि
स॒र्वी ता॒ यमे॑ आ॒हि॒ता ॥ १६ ॥ १६ ॥

॥१५॥ उ॒त् ई॒रा॒तां अ॒व॒रे उ॒त् प॒रा॑सः उ॒त् म॒ध्य॒माः पि॒तरः॑ सो॒-
म्या॑सः अ॒सुं ये ई॒युः अ॒वृ॒काः ऋ॒त॒ऽज्ञाः॑ ते नः॑ अ॒व॒न्तु॑ पि॒तरः॑ ह॒वेषु॑
॥१॥ इ॒दं पि॒तृ॒ऽभ्यः॑ नमः॑ अ॒स्तु अ॒द्य ये पू॒र्वी॑सः ये उ॒प॒रा॑सः ई॒युः ये
पा॒थि॒वे र॒ज॑सि आ नि॒ऽस॒त्ताः॑ ये वा नू॒नं सु॒ऽवृ॒ज॒ना॑सु वि॒क्षु ॥२॥
आ अ॒हं पि॒तृ॒न् सु॒ऽवि॒द॒वा॒न् अ॒वि॒त्सि॒ नपा॑तं च वि॒ऽक्र॒म॒णं च॒
वि॒ष्णोः ब॒र्हि॒ऽस॒दः॑ ये स्व॒धया॑ सु॒तस्य॑ भ॒ज॑त पि॒त्वः ते इ॒ह आ॒गं॒-
मि॒ष्टाः ॥३॥ ब॒र्हि॒ऽस॒दः॑ पि॒तरः॑ ऊ॒ती अ॒र्वाक् इ॒मा वः॑ ह॒व्या च॒कृ॒म
जुष॑ध्वं ते आ ग॒त अ॒व॒सा शं॑तमे॒न अ॒थ नः॑ शं॒ योः अ॒र॒पः द॒धा॒त

अ० ७. अ० ६. व० २०.] ॥ २७२ ॥ [म० १०. अ० १. सू० १६.

॥४॥ उप० हूताः पि० तरः सो० म्यासः ब० हि० ष्येषु नि० ऽधिषु प्रि० षेषु ते आ
ग० म० तु ते इ० ह शु० व० तु अधि० ब्रु० व० तु ते अ० व० तु अ० स्मान् ॥ ५ ॥ १७ ॥ आ-
० अ० च्यं जानुं दक्षि० णतः नि० ऽसद्यं इ० मं य० ज्ञं अ० भि गृ० णी० त वि० श्वे० मा
हिं० सि० ष्ट पि० तरः के० न चि० त नः य० त वः आ० गः पु० रु० षतां करा० म ॥ ६ ॥
आ० सी० नासः अ० रु० णी० ना उप० ऽस्थे र० यिं ध० त्त दा० णु० षे म० त्प० र्या० य पु० त्र० षेभ्यः
पि० तरः तस्य० व० स्वं प्र० य० च्छ० त ते इ० ह ऊ० र्जं द० धा० त् ॥ ७ ॥ ये नः पू० र्वे
पि० तरः सो० म्यासः अनु० ऽऊ० हिरे सो० म० ऽपी० थं व० सि० ष्टाः तेभिः य० मः
सं० ऽरा० णः ह० वी० षि उ० शन उ० शत० ऽभिः प्र० ति० ऽका० मं अ० त्तु ॥ ८ ॥ ये त-
तृ० षुः दे० व० ऽचा जे० ह० मा० नाः हो० चा० ऽवि० दः स्तो० म० ऽत० षा० सः अ० कैः आ
अ० मे या० हि सु० ऽवि० द० चै० भिः अ० र्वा० इ० स० त्यैः क० थैः पि० तृ० ऽभिः घ० र्म० स० त-
० ऽभिः ॥ ९ ॥ ये स० त्यासः ह० विः ० अ० दः ह० विः ० पाः ई० द्रे० ण दे० वैः स० ऽर० थं
द० धा० नाः आ अ० मे या० हि स० ह० स० दे० व० ऽवं० दैः प० रैः पू० र्वैः पि० तृ० ऽभिः घ० र्म०
स० त० ऽभिः ॥ १० ॥ १८ ॥ अ० मि० ऽस्वा० त्ताः पि० तरः आ इ० ह ग० च्छ० त स० दः-
० स० दः स० द० त सु० ऽप्र० नी० त० यः अ० त्त ह० वी० षि प्र० ऽय० तानि ब० हि० षि अ० थं
र० यिं स० र्वे० ऽवी० रं द० धा० त० न ॥ ११ ॥ त्वं अ० मे ई० ऋ० तः जा० त० ऽवे० दः अ० वा० द्
ह० व्या० नि सु० र० भी० णि कृ० त्वी प्र० अ० दाः पि० तृ० ऽभ्यः स्व० ध० या ते अ० क्ष० न
अ० क्षि त्वं दे० व प्र० ऽय० ता ह० वी० षि ॥ १२ ॥ ये च इ० ह पि० तरः ये च न इ० ह
या० न च वि० द्य या० न ऊं च न प्र० ऽवि० द्य त्वं वे० त्थ य० ति ते जा० त० ऽवे० दः
स्व० धा० भिः य० ज्ञं सु० ऽकृ० तं जु० ष० स्व ॥ १३ ॥ ये अ० मि० ऽद० ग्धाः ये अ० न० मि०
० द० ग्धाः म० ध्ये दि० वः स्व० ध० या मा० द० य० ते तेभिः स्व० ऽरा० द् अ० मु० ऽनी० ति
ए० तां य० था० ऽव० शं त० त्वं क० ल्प० य० स्व ॥ १४ ॥ १९ ॥

॥ १६ ॥ मा ए० नं अ० मे वि द० हः मा अ० भि शो० चः मा अ० स्य त्व० चै० चि-
क्षि० पः मा शरी० रं य० दा णृ० तं कृ० णवः जा० त० ऽवे० दः अ० थं ई० ए० नं प्र० हि० णु-

अ० ७. अ० ६. व० २२.] ॥ २७३ ॥ [म० १०. अ० १. सू० १६.]

तात् पितृभ्यः ॥१॥ श्रुतं यदा करसि जातवेदः अथ ई एनं
परि दत्तात् पितृभ्यः यदा गच्छाति असुनीति एतां अथ
देवानां वशनीः भवति ॥२॥ सूर्यं चक्षुः गच्छतु वातं आत्मा द्यां
च गच्छ पृथिवी च धर्मणा अपः वा गच्छ यदि तत्र ते हितं ओष-
धीषु प्रति तिष्ठ शरीरैः ॥३॥ अजः भागः तपसा तं तपस्व तं ते
शोचिः तपतु तं ते अर्चिः याः ते शिवाः तन्वः जातवेदः ता-
भिः वह एनं सुकृतां जं लोकं ॥४॥ अवसृज पुनः अग्ने पितृभ्यः
यः ते आहुतः चरति स्वधाभिः आयुः वसानः उप वेतु शेषः
सं गच्छतां तन्वा जातवेदः ॥५॥ २० ॥ यत् ते कृष्णः शकुनः आ-
हुतोद पिपीलः सर्पः उत वा श्वापदः अग्निः तत् विश्वेभ्यः अत
अगदं कृणोतु सोमः च यः ब्राह्मणान् आदिविवेश ॥६॥ अग्नेः वर्म
परि गोभिः व्ययस्व सं प्र ऊर्णेष्व पीवसा मेदसा च न इत् त्वा
धृष्णुः हरसा जहषाणः दधृक् विधक्ष्यन् परिऽअंखयाति ॥७॥
इमं अग्ने चमसं मा वि जिह्वरः प्रियः देवानां उत सोम्यानां
एषः यः चर्मसः देवपानः तस्मिन् देवाः अमृताः मादयन्ते ॥८॥
ऋग्यजुर् अग्निं प्र हिणोमि दूरं यमराज्ञः गच्छतु रिप्रवाहः
इह एव अयं इतरः जातवेदाः देवेभ्यः हव्यं वहतु प्रजानन् ॥९॥
यः अग्निः ऋग्यजुर् प्रदिविवेश वः गृहं इमं पश्यन् इतरं जात-
वेदसं तं हरामि पितृयज्ञाय देवं सः घर्म इन्वात् परमे सध-
स्ये ॥१०॥ २१ ॥ यः अग्निः ऋग्यजुर्वाहनः पितृन् यक्षत अतवेदः
प्र इत् जं हव्यानि वोचति देवेभ्यः च पितृभ्यः आ ॥११॥ उशंतः
त्वा नि धीमहि उशंतः सं इधीमहि उशन उशतः आ वह पितृन्
हविषे अक्षवे ॥१२॥ यत्वं अग्ने संददहः तं जं निः वापय पुनः
क्रियां वु अत्र रोहतु पाकदूर्वा विद्वल्लक्षणा ॥१३॥ शीतिके

अ० ७. अ० ६. व० २४.] ॥ २७४ ॥ [म० १०. अ० २. सू० १७.

शीतिकाऽवति ह्लादिके ह्लादिकाऽवति मंडूक्या सुसंगमः इमं
सु अग्निं हर्षय ॥ १४ ॥ २२ ॥ १ ॥

॥ १७ ॥ त्वष्टा दुहित्रे बहंतु कृणोति इति इदं विश्वं भुवनं सं ए-
ति यमस्य माता परिऽउह्यमाना महः जाया विवस्वतः ननाश
॥ १ ॥ अपं अगूहन् अमृतां मर्त्येभ्यः कृत्वी सऽवर्णा अददुः वि-
वस्वते उत अश्विनौ अभरत यत् तत् आसीत् अजहात् कुं द्वा
मिथुना सरण्यूः ॥ २ ॥ पूषा त्वा इतः च्यवयतु प्र विद्वान् अ-
नष्टऽपशुः भुवनस्य गोपाः सः त्वा एतेभ्यः परि ददत् पितृऽभ्यः
अग्निः देवेभ्यः सुऽविदचियेभ्यः ॥ ३ ॥ आयुः विश्वऽआयुः परि
पासति त्वा पूषा त्वा पातु प्रऽपथे पुरस्तात् यच्च आसते सु-
ऽकृतः यच्च ते ययुः तच्च त्वा देवः सविता दधातु ॥ ४ ॥ पूषा
इमाः आशाः अनु वेद सर्वाः सः अस्मान् अभयऽतमेन नेषत्
स्वस्तिऽदाः आघृणिः सर्वऽवीरः अप्रऽयुच्छन् पुरः एतु प्र-
ऽजानन् ॥ ५ ॥ २३ ॥ प्रऽपथे पथां अजनिष्ट पूषा प्रऽपथे दिवः
प्रऽपथे पृथिव्याः उभे अभि प्रियऽतमे० सधऽस्थे० आ च
परां च चरति प्रऽजानन् ॥ ६ ॥ सरस्वती देवऽयंतः हवन्ते सर-
स्वती अध्वरे तायमाने सरस्वती सुऽकृतः अह्वयन्त सरस्वती
दाशुषे वार्यं दात ॥ ७ ॥ सरस्वति या सऽरथं ययाय स्वधाभिः
देवि पितृऽभिः मदती आऽसद्य अस्मिन् बर्हिषि मादयस्व
अनमीवाः इषः आ धेहि असे ॥ ८ ॥ सरस्वती यां पितरः ह-
वन्ते दक्षिणा यज्ञं अभिऽनक्षमाणाः सहस्रऽअर्घ इळः अत्र
भागं रायः पोषं यजमानेषु धेहि ॥ ९ ॥ आपः अस्मान् मातरः
शुधयन्तु घृतेन नः घृतऽप्यं पुनन्तु विश्वं हि रिप्रं प्रऽवर्हति

अ० ७. अ० ६. व० २७.] ॥ २७५ ॥ [म० १०. अ० २. सू० १८.]

देवीः उत इत् आभ्यः शुचिः आ पूतः एमि ॥ १० ॥ २४ ॥ द्रप्सः च स्कंद
प्रथमान अनु दून इमं च योनिं अनु यः च पूर्वः समानं योनिं
अनु संऽचरंतं द्रप्सं जुहोमि अनु सप्त होवाः ॥ ११ ॥ यः ते द्रप्सः
स्कंदति यः ते अंशुः बाहुऽच्युतः धिषणायाः उपऽस्थात् अध्वर्योः
वा परि वा यः पविचात् तं ते जुहोमि मनसा वर्षदऽकृतं ॥ १२ ॥
यः ते द्रप्सः स्कन्नः यः ते अंशुः अवः च यः परः सुचा अयं देवः
बृहस्पतिः सं तं सिंचतु राधसे ॥ १३ ॥ पयस्वतीः ओषधयः
पयस्वत् मामकं वचः अपां पयस्वत् इत् पयः तेन मा सह
शृणुत ॥ १४ ॥ २५ ॥

॥ १५ ॥ परं मृत्योः अनु परा इहि पंथां यः ते स्वः इतरः देवऽया-
नात् चक्षुष्मते शृण्वते ते ब्रवीमि मा नः प्रऽजां रिरिषः मा उत
वीरान् ॥ १ ॥ मृत्योः पदं योपयंतः यत् ऐतं द्राघीयः आयुः प्रऽतरं
दधानाः आऽप्यायमानाः प्रऽजया धनेन शुद्धाः पूताः भवत य-
ज्ञियासः ॥ २ ॥ इमे जीवाः विमृतैः आ अववृचन अभूत भद्रा देव-
ऽहूतिः नः अद्य प्रांचः अगाम नृतये हसाय द्राघीयः आयुः प्रऽतरं
दधानाः ॥ ३ ॥ इमं जीवेभ्यः परिऽधिं दधामि मा एषां नु गात् अ-
परः अर्थं एतं शतं जीवंतु शरदः पुरुचीः अंतः मृत्युं दधतां पर्वतेन
॥ ४ ॥ यथा अहानि अनुऽपूर्व भवन्ति यथा ऋतवः ऋतुऽभिः यन्ति
साधु यथा न पूर्व अपरः जहाति एव धातः आयूषि कल्पय एषां
॥ ५ ॥ २६ ॥ आ रोहत् आयुः जरसं वृणानाः अनुऽपूर्व यतमानाः
यति स्थ इह त्वष्टा मुऽजनिमा सुऽजोषाः दीर्घ आयुः कर्ति जीवसे
वः ॥ ६ ॥ इमाः नारीः अविधवाः सुऽपत्नीः आऽअंजनेन सर्पिषां
संविशन्तु अनश्रवः अनमीवाः सुऽरत्नाः आ रोहन्तु जनयः योनिं

अ० ७. अ० ७. व० १.] ॥ २७६ ॥ [म० १०. अ० २. सू० १०.

अये ॥ ७ ॥ उ॒त् इ॒ध्वं ना॒रि अ॒भि जी॒वऽलो॒कं ग॒तऽअ॒सुं ए॒तं उ॒प
शे॒षे आ॒ इ॒हि ह॒स्तऽया॒भस्य॑ दि॒धिषोः॑ त॒व इ॒दं प॒त्युः ज॒निऽत॒व अ॒भि
सं॒व॒भूय ॥ ८ ॥ ध॒नुः ह॒स्तात् आ॒ऽद॒दानः॑ मृ॒तस्य॑ अ॒स्मे स्त्र॒वाय॑ व॒
च॒से व॒लाय॑ अ॒त्र ए॒व त्वं इ॒ह व॒यं सु॒ऽवीराः॑ वि॒श्वः स्फु॒र्धः अ॒भि
ऽमा॒तीः ज॒येम ॥ ९ ॥ उ॒प स॒र्प मा॒तरं॑ भू॒मिं ए॒तां उ॒रुऽव्य॑च॒सं पृथि॒
वी सु॒ऽशेवा॑ ऊ॒र्णोऽम॒दाः यु॒वतिः॑ दक्षि॒णाऽव॒ते ए॒षा त्वा पा॒तु
निऽऽ॒च॒तेः उ॒पऽस्था॑त् ॥ १० ॥ २७ ॥ उ॒त् श्वं॑ च॒स्व पृथि॒वि मा नि
बा॒ध॒थाः सु॒ऽउ॒पाय॑ना अ॒स्मै भ॒व सु॒ऽउ॒प॒वं॒चना॑ मा॒ता पु॒त्रं यथा॑
सि॒चा अ॒भि ए॒नं भू॒मे ऊ॒र्णो॒हि ॥ ११ ॥ उ॒त् श्वं॑ च॒माना॑ पृथि॒वी सु
ति॒ष्ठतु॑ स॒हस्रं॑ मि॒तः उ॒प हि अ॒यं तां॑ ते गृ॒हासः॑ घृ॒तऽश्रु॑तः भ॒वंतु
वि॒श्वाहा॑ अ॒स्मै श॒रणाः॑ सं॒तु अ॒त्र ॥ १२ ॥ उ॒त् ते स्त॒भ्रा मि॒ पृथि॒वी
त्वत् परि॑ इ॒मं लो॒गं नि॒ऽद॒धत् मो॑ अ॒हं रि॒षं ए॒तां स्यू॒णां पि॒तरः॑
धा॒रय॑न्तु ते अ॒त्र य॒मः स॒दना॑ ते मि॒नो॒तु ॥ १३ ॥ प्र॒ती॒ची नै॒मां अ॒हं नि
इ॒ष्वाः प॒र्णोऽइ॒व आ॒ दधुः॑ प्र॒ती॒चीं ज॒य॒भ॒वा च॑ अ॒श्व र॒श्नया॑ यथा
॥ १४ ॥ २८ ॥ ६ ॥

॥ १९ ॥ नि॒ वर्ते॒ध्वं मा॒ अनु॑ गा॒त अ॒स्मान् सि॒स॒क्त रे॒वतीः॑ अ॒ग्नी॒
षो॒मा पु॒नऽव॒सू॒ अ॒स्मे धा॒रय॑न्तं र॒यिं ॥ १ ॥ पु॒नः ए॒नाः नि॒ वर्ते॒य
पु॒नः ए॒नाः नि॒ आ कुरु॑ इ॒द्रः ए॒नाः नि॒ यच्छ॑तु अ॒ग्निः ए॒नाः उ॒प
ऽअ॒ज॒तु ॥ २ ॥ पु॒नः ए॒ताः नि॒ वर्ते॒तां अ॒स्मिन् पु॒ष्यं॒तु गो॒ऽप॒तौ इ॒ह
ए॒व अ॒ग्ने नि॒ धार॑य इ॒ह ति॒ष्ठतु॑ या र॒यिः ॥ ३ ॥ यत् नि॒ऽयानं॑ नि॒
ऽअ॒यनं॑ सं॒ज्ञानं॑ यत् प॒राऽअ॒यनं॑ आ॒ऽव॒र्तेन॑ नि॒ऽव॒र्तेन॑ यः गो॒पाः
अ॒पि तं हु॒वे ॥ ४ ॥ यः उ॒त् आ॒न॒ट् वि॒ऽअ॒यनं॑ यः उ॒त् आ॒न॒ट्
प॒राऽअ॒यनं॑ आ॒ऽव॒र्तेन॑ नि॒ऽव॒र्तेन॑ अ॒पि गो॒पाः नि॒ वर्ते॒तां ॥ ५ ॥

आ निऽवर्ते नि वर्तय पुनः नः इन्द्र गाः देहि जीवाभिः भुनजा-
महे ॥ ६ ॥ परि वः विश्वतः दधे ऊर्जा घृतेन पयसा ये देवाः के
च यज्ञियाः ते रय्या सं सृजंतु नः ॥ ७ ॥ आ निऽवर्तेन वर्तय नि
निऽवर्तेन वर्तय भूम्याः चतस्रः प्रऽदिशः ताभ्यः एनाः नि वर्तय
॥ ८ ॥ १ ॥

॥ २० ॥ भद्रं नः अपि वातय मनः ॥ १ ॥ अग्निं ईळे भुजां यविष्ठं
शासा मिचंदुऽधरीतुं यस्य धर्मेन स्वः एनीः सपर्यति मातुः ऊधः
॥ २ ॥ यं आसा कृपऽनीळं भासाऽकैतुं वर्धयति भाजते श्रेणिऽदन-
॥ ३ ॥ अर्यः विशां गातुः एति प्र यत् आनंद दिवः अंतान कविः
अभ्रं दीद्यानः ॥ ४ ॥ जुषत् हव्या मानुषस्य ऊर्ध्वः तस्थौ ऋभ्वा यज्ञे
मिन्वन सद्यः पुरः एति ॥ ५ ॥ सः हि क्षेमः हविः यज्ञः श्रुष्टी इत् अस्य
गातुः एति अग्निं देवाः वाशीऽमंतं ॥ ६ ॥ २ ॥ यज्ञऽसहं दुवः इषे अ-
ग्निं पूर्वस्य शेवस्य अद्रेः मूनुं आयुं आहुः ॥ ७ ॥ नरः ये के च अस्मत्
आ विश्वा इत् ते वामे आ स्युः अग्निं हविषा वर्धतः ॥ ८ ॥ कृष्णः
श्वेतः अरुषः यामः अस्य ब्रधः ऋजः उत शोणः यशस्वान हिरण्य-
ऽरूपं जनिता जजान ॥ ९ ॥ एव ते अग्ने विऽमदः मनीषां ऊर्जः
नपात् अमृतेभिः सऽजोषाः गिरः आ वक्षत् सुऽमतीः इयानः
इषं ऊर्जं सुऽक्षितिं विश्वं आ अभाः ॥ १० ॥ ३ ॥

॥ २१ ॥ आ अग्निं न स्ववृक्तिऽभिः होतारं त्वा वृणीमहे यज्ञाय
स्तीर्णऽबर्हिषे विवः मदे शीरं पावकऽशोचिषं विवक्षसे ॥ १ ॥ त्वां
ऊं ते सुऽआभुवः शुभंति अश्वऽराधसः वेति त्वां उपऽसेचनी वि-
वः मदे ऋजीतिः अग्ने आऽहुतिः विवक्षसे ॥ २ ॥ त्वे धर्माणां आ-

अ० ७. अ० ७. व० ७.] ॥ २७८ ॥ [म० १०. अ० २. सू० २२.]

स॒ते जु॒हूभिः सि॒च॒तीऽइ॒व कृ॒ष्णा रू॒पाणि॑ अ॒र्जुना॑ वि॒वः म॒दे वि॒-
 श्वाः अ॒धि श्रि॒यः धि॒षे वि॒वक्ष॑से ॥३॥ यं अ॒ग्ने म॒न्यसे॑ र॒यिं सह॑सा-
 ऽवन् अ॒म॒त्यं तं आ नः॑ वाज॑ऽसातये वि॒वः म॒दे य॒ज्ञेषु॑ चि॒त्रं आ
 भर॑ वि॒वक्ष॑से ॥४॥ अ॒ग्निः जा॒तः अ॒थर्व॑णा वि॒दत् वि॒श्वानि॑ का॒व्या
 भुव॑न्त दू॒तः वि॒वस्व॑न्तः वि॒वः म॒दे प्रि॒यः य॒मस्य॑ का॒म्यः वि॒वक्ष॑से
 ॥५॥४॥ त्वां य॒ज्ञेषु॑ ई॒ळते॑ अ॒ग्ने प्र॑ऽयति॒ अ॒ध्वरे॑त्वं व॒सूनि॑ का॒म्या वि॒-
 वः म॒दे वि॒श्वो द॒धासि॑ दा॒शुषे॑ वि॒वक्ष॑से ॥६॥ त्वां य॒ज्ञेषु॑ ऋ॒त्विजै॑
 चारु॑ अ॒ग्ने नि॒सेदि॑रे घृ॒तऽप्र॑तीकं म॒नुषः॑ वि॒वः म॒दे श्रु॒क्रं चेति॑ष्टं
 अ॒क्षऽभिः॑ वि॒वक्ष॑से ॥७॥ अ॒ग्ने श्रु॒क्तेण॑ शो॒चिषा॑ उ॒रु प्र॑थ॒यसे॑ बृ॒हत
 अ॒भिऽक्र॑दन् वृष॑ऽय॒से वि॒वः म॒दे गर्भं॑ द॒धासि॑ जा॒मिषु॑ वि॒वक्ष॑से
 ॥ ८ ॥ ५ ॥

॥२२॥ कु॒हं श्रु॒तः इं॒द्रः क॒स्मिन् अ॒द्य ज॒ने मि॒त्रः न श्रू॒यते॑ ऋ॒षी-
 णां वा॒ यः क्ष॒ये गु॒हां वा च॒कृषे॑ गि॒रा ॥१॥ इ॒ह श्रु॒तः इं॒द्रः अ॒स्मे अ॒द्य
 स्त॒वे व॒ज्री ऋ॒चीष॑मः मि॒त्रः न यः॑ ज॒नेषु॑ आ य॒शः च॒क्रे अ॒सामि॑
 आ ॥२॥ म॒हः यः प॒तिः श॒वसः॑ अ॒सामि॑ आ म॒हः नृ॒णस्य॑ तू॒तुजिः॑
 भ॒र्ता व॒ज्रस्य॑ धृ॒ष्णोः पि॒ता पु॒त्रं ऽइ॒व प्रि॒यं ॥३॥ यु॒जा॒नः अ॒श्वो वा॒-
 त॒स्य धु॒नी दे॒वः दे॒वस्य॑ व॒ज्रिऽवः॑ स्यंतां प॒था वि॒रुक्ता॑ता मृ॒जा॒नः
 स्तो॒षि अ॒ध्वनः॑ ॥४॥ त्वं त्या चि॒त् वा॒तस्य॑ अ॒श्वो आ अ॒गाः ऋ॒जा
 त्मना॑ वह॒ध्वे ययोः॑ दे॒वः न म॒र्यः यं॒ता न॒किः वि॒दाय्यः॑ ॥५॥६॥ अ॒ध
 ग॒मंता॑ उ॒शना॑ पृ॒च्छते॑ वा॒कतऽअ॒र्थानः॑ आ गृ॒हं आ ज॒ग्मथुः॑ प॒रा-
 का॒त् दि॒वः च॒ ग॒मः च॒ म॒र्य ॥६॥ आ नः॑ इं॒द्र पृ॒क्षसे॑ अ॒स्माकं॑ ब्र॒ह्म
 उ॒तऽय॑तं तत् त्वा॒ या॒चा म॒हे अ॒वः श्रु॒णो यत् ह॒न् अ॒मानु॑षं ॥७॥
 अ॒क॒र्मा द॒स्युः अ॒भि नः॑ अ॒मंतुः॑ अ॒न्यऽव॑न्तः अ॒मानु॑षः त्वं त॒स्य अ॒-

मि॒त्रऽह॒न् व॒धः दा॒सस्य॑ द॒ंभ॒य ॥ ८ ॥ त्वं नः इ॒न्द्र शू॒र शू॒रैः उ॒त त्वा-
 ऽऽज॑तासः ब॒र्हणा॑ पु॒रुऽचा॑ ते वि॒पू॒र्तयः॑ न॒वैत॑ क्षो॒णयः॑ यथा ॥ ९ ॥
 त्वं तान॑ वृ॒त्रऽह॒त्ये चो॒दयः॑ नृ॒न् का॒पी॒णे शू॒र व॒ज्रिऽवः॑ गु॒हा यदि॑
 क॒वीनां॑ वि॒शान॑क्ष॒त्रऽश॑वसां ॥ १० ॥ ७ ॥ म॒क्षु ता ते इ॒न्द्र दा॒नऽअ-
 भ॑सः आ॒क्षा॒णे शू॒र व॒ज्रिऽवः॑ यत् ह॒ ऋ॒णा॒स्य द॒ंभ॒यः जा॒तं वि॒श्वं
 स॒याव॑ऽभिः ॥ ११ ॥ मा अ॒कु॒र्ध्वक् इ॒न्द्र शू॒र व॒स्वीः अ॒से भू॒वन्
 अ॒भिष्ट॑यः व॒यंऽव॒यं ते आ॒सां सु॒प्ते स्या॒म व॒ज्रिऽवः॑ ॥ १२ ॥ अ॒से
 ता ते इ॒न्द्र सं॒तु स॒त्या अ॒हिं॒संतीः उ॒पऽस्पृ॑शः वि॒द्याम॑ या॒सां भुजः॑
 धे॒नूनां॑ न व॒ज्रिऽवः॑ ॥ १३ ॥ अ॒ह॒स्ता यत् अ॒पदी॑ व॒र्धत॑ क्षाः श॒ची-
 भिः वे॒द्यानां॑ ऋ॒णां परि॑ प्र॒द॒क्षि॒णित॑ वि॒श्वऽआ॒यवे॑ नि शि॒श्रथः॑
 ॥ १४ ॥ पि॒बऽपि॒ब इ॒त् इ॒न्द्र शू॒र सोम॑ मा रि॒षण्यः॑ व॒स॒वान॑ व॒सुः
 स॒न् उ॒त चा॒यस्व॑ गृ॒णतः॑ म॒घो नः॑ म॒हः च॒ रा॒यः रे॒वतः॑ कृ॒धि नः॑
 ॥ १५ ॥ ८ ॥

॥ २३ ॥ यजा॑महे इ॒न्द्र व॒ज्रऽद॒क्षि॒णं ह॒रीणां॑ र॒थ्यं वि॒ऽव्र॑तानां प्र
 श॒मश्च॑ दो॒धुवत्॑ ऊ॒र्ध्व॒ऽथा भू॒त् वि॒ से॒नाभिः॑ द॒य॒मानः॑ वि॒ राध॑सा
 ॥ १ ॥ ह॒री॑ नु अ॒स्य या॒ वने॑ वि॒दे व॒सु इ॒न्द्रः म॒घैः म॒घऽवा॑ वृ॒त्रऽहा॑ भु-
 व॒त् ऋ॒भुः वाजः॑ ऋ॒भुक्षाः॑ प॒त्यते॑ श॒वः अ॒व॒क्ष्णौ॑ मि॒ दा॒सस्य॑ ना॒म
 चि॒त् ॥ २ ॥ य॒दा व॒ज्रं हि॒र॒ण्यं इ॒त् अथ॑ र॒थ्यं ह॒री॑ यं अ॒स्य व॒ह॒तः वि॒
 सूरि॑ऽभिः आ॒ तिष्ठ॑ति म॒घऽवा॑ स॒नऽश्रु॑तः इ॒न्द्रः वाज॑स्य दी॒र्घऽअ-
 व॑सः प॒तिः ॥ ३ ॥ सो॑ चि॒त् नु वृ॒ष्टिः यू॒थ्या स्वा॑ स॒चा इ॒न्द्रः श॒मश्चू॒णि
 ह॒रि॒ता अ॒भि प्रु॒णुते॑ अ॒व वे॒ति सु॒ऽक्षय॑ सु॒ते म॒धु उ॒त् इ॒त् धू॒नोति॑
 वा॒तः यथा॑ व॒नं ॥ ४ ॥ यः वा॒चा वि॒ वाचः॑ मृ॒घऽवा॑चः पु॒रु॒स॒ह॒सा
 अ॒शि॒वा ज॒घान॑ त॒तऽत॑ इ॒त् अ॒स्य प्री॑त्यै गृ॒णीम॑सि पि॒ताऽइ॒व

अ० ७. अ० ७. व० ११.] ॥ २८० ॥ [म० १०. अ० २. सू० २५.

यः तविधी ववृधे शवः ॥ ५ ॥ स्तोमं ते इंद्र विऽमदाः
अजीजनन् अपूर्व्य पुरुऽतमं सुऽदानवे विद्म हि अस्य भो-
जनं इनस्य यत् आ पशुं न गोपाः करा महे ॥ ६ ॥ मार्किः नः
एना सख्या वि यौषुः तव च इंद्र विऽमदस्य च ऋषेः विद्म हि
ते प्रऽमतिं देव जामिऽवत् असे ते संतु सख्या शिवानि
॥ ७ ॥ ९ ॥

॥ २४ ॥ इंद्र सोमं इमं पिब मधुऽमंतं चमू सुतं असे रयिं नि
धारय विवः मदे सहस्रिणं पुरुऽवसो विवक्षसे ॥ १ ॥ त्वां यज्ञेभिः
उक्थैः उप ह्वयेभिः इमहे शचीऽपते शचीनां वि वः मदे श्रेष्ठं नः
धेहि वार्यं विवक्षसे ॥ २ ॥ यः पतिः वार्याणां असि रधस्य चोदिता
इंद्र स्तोतृणां अविता वि वः मदे द्विषः नः पाहि अंहसः विवक्षसे
॥ ३ ॥ युवं शक्रा मायाऽविना संऽईची निः अमंथतं विऽमदेनं
यत् ईळिता नासत्या निऽअमंथतं ॥ ४ ॥ विश्वे देवाः अकृपंत सं-
ऽईच्योः निऽपतंत्योः नासंत्यौ अब्रुवन् देवाः पुनः आ वहतात्
इति ॥ ५ ॥ मधुऽमत मे पुराऽअयनं मधुऽमत पुनः आऽअयनं ता
नः देवा देवतया युवं मधुऽमतः कृतं ॥ ६ ॥ १० ॥

॥ २५ ॥ भद्रं नः अपि वातय मनः दक्षं उत क्रतुं अध ते सख्ये अं-
धसः वि वः मदे रणं गावः न यवसे विवक्षसे ॥ १ ॥ हृदिऽस्पृशः ते
आसते विश्वेषु सोम धामऽसु अध कामाः इमे मम वि वः मदे वि
तिष्ठंते वसुऽयवः विवक्षसे ॥ २ ॥ उत व्रतानि सोम ते प्र अहं मि-
नामि पाक्या अध पिताऽइव सूनवे वि वः मदे मृळ नः अभि-
चित् वधात् विवक्षसे ॥ ३ ॥ सं जुं प्र यंति धीतयः सर्गासः अब्र-

अ० ७. अ० ७. व० १४.] ॥ २८१ ॥ [म० १०. अ० २. सू० २६.]

तानऽइव ऋतुं नः सोम जीवसे वि वः मदे धारय च मसानऽइव
विवक्षसे ॥४॥ तव ते सोम शक्तिऽभिः निऽकां मासः वि ऋषिरे
गृत्सस्य धीराः तवसः वि वः मदे व्रजं गोऽमंतं अश्विनं विवक्षसे
॥५॥ ११॥ पशुं नः सोम रक्षसि पुरुऽचा विऽस्थितं जगत् सऽआकृ-
णोषि जीवसे वि वः मदे विश्वां सऽपश्यन् भुवना विवक्षसे ॥६॥
त्वं नः सोम विश्वतः गोपाः अदाभ्यः भव सेध राजन् अप सिधः
वि वः मदे मानः दुऽशंसः ईशत विवक्षसे ॥७॥ त्वं नः सोम सुऽऋतुः
वयऽधेयाय जागृहि स्ते च वितऽतरः मनुषः वि वः मदे दुहः नः
षाहि अंहसः विवक्षसे ॥८॥ त्वं नः वृचहनऽतम इंद्रस्य इंदो शिवः
सखा यत् सी हवते सऽइथे वि वः मदे युध्यमानाः तोक्सातो
विवक्षसे ॥९॥ अयं घसः तुरः मदः इंद्रस्य वर्धत प्रियः अयं कक्षी-
वतः महः वि वः मदे मतिं विप्रस्य वर्धयत् विवक्षसे ॥१०॥ अयं
विप्राय दाशुषे वाजान इयति गोऽमंतः अयं सप्तऽभ्यः आ वरं
वि वः मदे प्र अंधं ओणं च तारिषत् विवक्षसे ॥ ११ ॥ १२ ॥

॥२६॥ प्र हि अच्छ मनीषाः स्यार्हाः यंति निऽयुतः प्र दसा नि-
युतऽरथः पूषा अविष्टु माहिनः ॥१॥ यस्य त्यत् महिऽत्वं वाताप्यं
अयं जनः विप्रः आ वंसत् धीतिऽभिः चिकेत सुऽस्तुतीनां ॥२॥
सः वेद सुऽस्तुतीनां इंदुः न पूषा वृषा अभि पुरः प्रुषायति व्रजं नः
आ प्रुषायति ॥३॥ मंसी महिं त्वा वयं अस्माकं देव पूषन् मतीनां
च साधनं विप्राणां च आऽधवं ॥४॥ प्रतिऽअधिः यज्ञानां अश्व-
ऽहयः रथानां ऋषिः सः यः मनुऽहितः विप्रस्य यवयत् सखः
॥५॥ १३॥ आऽधीषमाणायाः पतिः शुचायाः च शुचस्य च वासः-
ऽवायः अवीनां आ वासांसि मर्मृजत् ॥६॥ इनः वाजानां प-

अ० ७. अ० ७. व० १६.] ॥ २८२ ॥ [म० १०. अ० २. सू० २७.

तिः इ॒नः पु॒ष्टी॒नां स॒खा प्र॒श्म॒श्रु ह॒र्य॒तः दू॒धो॒त् वि॒वृ॒था यः अ॒दाभ्यः
॥ ७ ॥ आ॒ ते रथ॑स्य पू॒ष॒न अ॒जाः धुरै॑ व॒वृत्युः वि॒श्वस्य॑ अ॒र्थिनः॑ स॒खा
स॒नः ऽजाः॑ अ॒नप॑ऽच्युतः ॥ ८ ॥ अ॒स्माकं॑ ऊ॒र्जा रथै॑ पू॒षा अ॒विष्टु
माहि॑नः भुव॑न् वा॒जा॒नां वृ॒धः इ॒मं नः॑ शृ॒णु॒वत् ह॒वँ ॥ ९ ॥ १४ ॥

॥ २७ ॥ अस॑न्त॒ सु॒ मे ज॒रितः॑ सः अ॒भिऽ वे॒गः यत् सु॒न्व॒ते यज॑मा॒
नाय॑ शि॒क्षं अ॒ना॒शीऽ दां अ॒हं अ॒स्मि प्र॑ऽहं॒ ता स॒त्यऽ धृ॒तं वृ॒जिन॑
ऽय॑तं आ॒भुं ॥ १ ॥ यदि॑ इ॒त् अ॒हं यु॒धये॑ सं॒ऽन॒या॒नि अ॒दे॒वऽ यू॒न त॒न्वा
शृ॒णु॒जाना॑न् अ॒मा ते॒ तुमै॑ वृ॒षभं॑ प॒चानि॑ ती॒व्रं सु॒तं पंच॑ऽद॒शं नि
सि॒चं ॥ २ ॥ न अ॒हं तं वे॒द यः इति॑ ब्रवी॑ति अ॒दे॒वऽ यू॒न सं॒ऽअ॒रणे
ज॒घ॒न्वा॒न् यदा॑ अ॒वऽ अ॒ख्य॑न्त॒ सं॒ऽअ॒रणं॑ ऋ॒धा॒वत् आ॒त् इ॒त् ह॒ मे
वृ॒षभा॑ प्र॒ब्रु॒वन्ति॑ ॥ ३ ॥ यत् अ॒ज्ञा॒तिषु॑ वृ॒जने॑षु आ॒सं वि॒श्वे स॒तः म॒घ॒
ऽवा॒नः मे॒ आ॒स॒न जि॒नामि॑ वा॒ इ॒त् क्षे॒मे आ॑ स॒तं आ॒भुं प्र॑तं क्षि॒णां
प॒र्व॒ते पा॒द्ऽ गृ॒ह्यं ॥ ४ ॥ न वै ऊं॑ मां वृ॒जने॑ वा॒रय॑न्ते॒ न प॒र्व॒तासः॑ यत्
अ॒हं म॒नस्ये॑ म॒म स्व॒नात् कृ॒धुऽ क॒र्णैः भ॒या॒ते ए॒व इ॒त् अ॒नु द्यू॒न कि॒
र॒णः सं॒ ए॒जा॒त् ॥ ५ ॥ १५ ॥ दर्श॑न् नु अ॒त्र शृ॒तऽ पा॒न् अ॒नि॒द्रा॒न् बा॒हु॒
ऽक्ष॑दः श॒रवे॑ प॒त्य॒मा॒ना॒न् घृ॒षु वा॒ ये नि॒नि॒दुः स॒खायं॑ अ॒धि ऊं॑ नु
ए॒षु प॒वयः॑ व॒वृत्युः॑ ॥ ६ ॥ अ॒भूः ऊं॑ औ॒क्षीः वि॒ ऊं॑ आ॒युः आ॒न॒द्
द॒र्ष॑त् नु पू॒र्वैः अ॒परः॑ नु द॒र्ष॑त् द्वे॒ प॒वस्ते॑ प॒रि॒तं न॒भूतः॑ यः अ॒स्य पा॑रे
रज॑सः वि॒वेष॑ ॥ ७ ॥ गा॒वः यवै॑ प्र॒ऽयु॒ताः अ॒र्यैः अ॒क्षु॒न् ताः अ॒प॒श्यं
स॒हऽ गो॑पाः च॒रंतीः॑ ह॒वाः इ॒त् अ॒र्यैः अ॒भितः॑ सं आ॒य॒न् किर्य॑त्
आ॒सु स्व॑ऽप॒तिः छं॒द॒या॒ते ॥ ८ ॥ सं यत् व॒यं य॒वस॑ऽ अ॒दः ज॒ना॒नां
अ॒हं य॒वऽ अ॒दः उ॒रु॒ऽ अ॒जै अ॒न्तः अ॒त्र यु॒क्तः अ॒वऽ सा॒ता॒रै इ॒च्छा॒त्
अथो॑ अ॒यु॒क्तं यु॒न॒ज॒त् व॒व॒न्वा॒न् ॥ ९ ॥ अ॒त्र इ॒त् ऊं॑ मे॒ मंस॑से

अ० ७. अ० ७. व० १९.] ॥ २८३ ॥ [म० १०. अ० २. सू० २७.]

सत्यं उक्तं द्विऽपात् च यत् चतुःऽपात् संऽसृजानि स्त्रीभिः यः अत्र
वृषणं पृतन्यात् अयुद्धः अस्य वि भजानि वेदः ॥१०॥ १६॥ यस्य
अनक्षा दुहिता जातु आसं कः तां विद्वान् अभि मन्याते अंधां
कतरः मेनिं प्रति तं मुचाते यः ई वहाति यः ई वा वरेऽयात् ॥११॥
कियती योषां मर्यते वधूऽयोः परिऽप्रीता पत्यसा वार्येण भद्रा
वधूः भवति यत् सुऽपेशाः स्वयं सा मित्रं वनुते जने चित् ॥१२॥
पत्नः जगार प्रत्यं च अत्ति शीर्ष्णा शिरः प्रति दधौ वरुण्य आसीनः
ऊर्ध्वा उपसि क्षिणाति न्यङ् उत्तानां अनु एति भूमिं ॥१३॥ बृहन्
अच्छायः अपलाशः अवां तस्थी माता विऽसितः अत्ति गर्भः
अन्यस्याः वत्सं रिहती मिमाय कयां भुवा नि दधे धेनुः ऊधः ॥१४॥
सप्त वीरासः अधरात् उत् आयन् अष्ट उत्तराक्षात् सं अजगि मरन्
ते नव पश्चात् तस्थि विऽमंतः आयन् दश प्राक् सानु वि तिरंति
अन्नः ॥१५॥ १७॥ दशानां एकं कपिलं समानं तं हिन्वंति क्रतवे
पायीय गर्भं माता सुऽधितं वक्षणां सु अवेनंतं तुषयती बिभर्ति
॥१६॥ पीवानं मेघं अपचंत वीराः निऽउन्नाः अक्षाः अनु दीवे
आसन् द्वा धनुं बृहती अपऽसु अंतः पवित्रं वता चरतः पुनंता
॥१७॥ वि क्रोशनासः विष्वं च आयन् पचाति नेमः नहि पक्षत
अर्धः अयं मे देवः सविता तत् आह दुऽअन्नः इत् वनवत् सर्पिः-
ऽअन्नः ॥१८॥ अपश्यं यामं वहमानं आरात् अचक्रयां स्वधयां
वर्तमानं सिसक्ति अर्यः प्र युगा जनानां सद्यः शिश्ना प्रऽमिना नः
नवीयान् ॥१९॥ एतौ मे गावौ प्रऽमरस्य युक्तौ मो सु प्र सेधीः
मुहुः इत् ममं धि आपः चित् अस्य वि नशंति अर्थं सूरः च मर्कः
उपरः बभूवान् ॥२०॥ १८॥ अयं यः वज्रः पुरुधा विऽवृत्तः अवः सू-
र्यस्य बृहत् पुरीषात् अवः इत् एना परः अन्यत् अस्ति तत् अव्य-

अ० ७. अ० ७. व० २१.] ॥ २८४ ॥ [म० १०. अ० २. सू० २८.

धीज॒रिमा॒णः त॒र॒न्ति॥२१॥ वृ॒क्षेऽवृ॒क्षे निऽय॒ता मी॒म॒य॒त॒गौः त॒तः
व॒यः प्र॒प॒ता॒न पु॒रुष॑ऽअ॒दः अथ॑ इ॒दं वि॒श्वं भु॒वं न॑ भ॒या॒ते इ॒न्द्राय॑
सु॒न्वत् ऋ॒षये॑ च॒ शि॒क्षन्त॑॥२२॥ दे॒वानां॑ मा॒ने प्र॒थ॒माः अ॒ति॒ष्ठन्
कृ॒त॒चा॒त् ए॒षां उ॒प॒राः उ॒त आ॒य॒न् त्र॒यः त॒प॒न्ति॑ पृ॒थि॒वी अ॒नू॒पाः
द्वा बृ॒बू॒कं व॒ह॒तः पु॒री॒षं॥२३॥ सा॒ ते जी॒वा॒तुः उ॒त त॒स्य वि॒द्धि॒मा
स्स ए॒ता॒दृक् अ॒प॒ गू॒हः स॒ऽम॒र्ये आ॒विः स्वः० कृ॒णु॒ते गू॒ह॑ते बु॒संसः
पा॒दुः अ॒स्य निःऽनि॒जः न॒ मु॒च्य॒ते ॥ २४ ॥ १९ ॥

॥२८॥ वि॒श्वः हि अ॒न्यः अ॒रिः आऽज॒गाम॑ म॒म इ॒त् अ॒हं श्व॑श्रुः
न आ॒ ज॒गाम॑ ज॒क्षी॒यात् धा॒नाः उ॒त सो॒मं प॒पी॒यात् सुऽआ॑शितः
पुनः॑ अ॒स्तं ज॒गा॒यात्॥१॥ सः रो॒रु॒वत् वृ॒षभः॑ ति॒ग्मऽशृ॑गः व॒र्षे॒न
त॒स्थौ व॒रि॒मन् आ॑ पृ॒थि॒व्याः वि॒श्वेषु॑ ए॒नं वृ॒जने॑षु पा॒मि॒ यः मे॒ कु॒
क्षी॑ सु॒तऽसो॑मः पू॒णा॒न्ति॥२॥ अ॒द्रि॒णा ते॒ मं॒दिनः॑ इ॒न्द्र तू॒या॒न्
सु॒न्व॑न्ति सो॒मा॒न् पि॒ब॒सि॒त्वं ए॒षां प॒च॑न्ति ते॒ वृ॒षभा॑न् अ॒त्सि॑ ते॒षां
पृ॒क्षे॒ण॒ यत् म॒घऽव॒न् हू॒य॒मा॒नः॥३॥ इ॒दं सु॒ मे ज॒रि॒तः आ॑ चि॒कि॒द्धि
प्र॒तिऽइ॒पं शा॒पं न॒द्यः व॒ह॑न्ति लो॒पा॒शः सि॒ंहं प्र॒त्य॑ च॒ अ॒त्साः क्रो॒ष्टा
व॒रा॒हं निः अ॒त॒क्त॒ क॒क्षा॒त्॥४॥ क॒था ते॒ ए॒तत् अ॒हं आ॑ चि॒के॒तं गृ॒
त्स॒स्य पा॒कः त॒व॒सं म॒नी॒षां त्वं नः॑ वि॒द्वान् ऋ॒तुऽथा॑ वि॒ वो॒चः
यं अ॒र्ध॑ते म॒घऽव॒न् स्ने॒म्या धूः॥५॥ ए॒व हि॒ मां त॒व॒सं व॒र्ध॑य॒ति दि॒वः
चि॒त् मे॒ वृ॒ह॒तः उ॒तऽत॒रा धूः पु॒रु॒स॒ह॒स्त्रा नि॒शि॒श॒मि॒सा॒कं अ॒श॒त्रुं
हि॒ मा ज॒नि॒ता ज॒जान॑॥६॥२०॥ ए॒व हि॒ मां त॒व॒सं ज॒जुः उ॒यं क॒र्मे॒न॒
ऽक॒र्मे॒न॒ वृ॒ष॒णं इ॒न्द्र दे॒वाः व॒र्धीं वृ॒चं व॒ज्रे॑ण म॒न्द॒सानः॑ अ॒प॒ ब्र॒जं
म॒हि॒ना दा॒शु॒षे वं॑॥७॥ दे॒वा॒सः आ॒य॒न् पर॑शू॒न अ॒वि॒भ्रन् व॒ना वृ॒
श्व॑न्तः अ॒भि वि॒द्ऽभिः आ॒य॒न् नि॒ सुऽद्वै॑ द॒ध॒तः व॒क्ष॒णा॒सु य॒त्र कृ॒

अ० ७. अ० ७. व० २३.] ॥ २८५ ॥ [म० १०. अ० २. सू० २९.

पीटं अनु तत् दहंति ॥८॥ शशः क्षुरं प्रत्यं च जगार अद्रिं लोकेन वि
अभेदं आरात् बृहंतं चित् अहते रंधयानि वयत् वत्सः वृषभं शू-
श्रुवानः ॥९॥ सुऽपणः इत्या नखं आ सिसाय अवऽरुद्धः परिऽपदं
न सिंहः निऽरुद्धः चित् महिषः तर्थाऽवान् गोधा तस्मै अयथं
कर्षत् एतत् ॥१०॥ तेभ्यः गोधा अयथं कर्षत् एतत् ये ब्रह्मणः प्रति-
ऽपीयंति अन्नैः सिमः उद्गणः अवऽसृष्टान् अदंति स्वयं बलानि
तन्वः शृणानाः ॥११॥ एते शमीभिः सुऽशमी अभूवन् ये हिन्विरे
तन्वः सोमे उक्थैः नृऽवत् वदन् उपनः माहि वाजान् दिविश्रवः
दधिषे नाम वीरः ॥ १२ ॥ २१ ॥

॥२१॥ वनेन वा यः नि अधायि चाकन शुचिः वां स्तोमः भुर-
णौ अजीगः यस्य इत् इंद्रः पुरुऽदिनेषु होता नृणां नर्यः नृऽतमः
क्षपाऽवान् ॥१॥ प्र ते अस्याः उषसः प्र अपरस्याः नृतौ स्याम
नृऽतमस्य नृणां अनुचिऽशोकः शतं आ अवहत् नृन् कुत्सेन रथः
यः असंत ससऽवान् ॥२॥ कः ते मदः इंद्र रत्यः भूतदुरः गिरः अभि
उयः वि धाव कत् वाहः अर्वाक् उप मा मनीषा आ त्वा शक्या
उपऽमं राधः अन्नैः ॥३॥ कत् ऊं द्युस् इंद्र त्वाऽवतः नृन् कया धिया
करसे कत् नः आ अगन् मित्रः न सत्यः उरुऽगाय भृत्यै अन्नै स-
मस्य यत् असन् मनीषाः ॥४॥ प्र ईरय मूरः अर्थेन पारं ये अस्य
कामं जनिधाः इव गमन् गिरः च ये ते तुविऽजात् पूर्वीः नरः इंद्र
प्रतिऽशिखंति अन्नैः ॥५॥ २२॥ मात्रे नु ते सुऽमिते० इंद्र पूर्वीः द्यौः
मज्मना पृथिवी काथेन वराय ते घृतऽवतः सुतासः स्वाज्ञान
भवन्तु पीतये मधूनि ॥६॥ आ मध्वः अस्मै असिचन अमवं इंद्राय
पूर्ण सः हि सत्यऽराधाः सः ववृधे वरिमन् आ पृथिव्याः अभि

अ० ७. अ० ७. व० २५.] ॥ २८६ ॥ [म० १०. अ० ३. सू० ३०.]

क्रत्वा नर्यैः पौंस्यैः च ॥ ७ ॥ वि आनद इन्द्रः पृतनाः सुऽओजाः आ
अस्मै यतं ते सख्याय पूर्वीः आ स्म रथं न पृतनासु तिष्ठ यं भद्रया
सुऽमत्या चोदयासे ॥ ८ ॥ २३ ॥ २ ॥

॥ ३० ॥ प्रदेवऽचा ब्रह्मणे गातुः एतु अपः अच्छ मनसः न प्रऽयु-
क्ति मही मित्रस्य वरुणस्य धासिं पृथुऽजयसे रीरध सुऽवृत्तिं ॥ १ ॥
अध्वर्यवः हविर्षातः हि भूत अच्छ अपः इत उशतीः उशतः अव
याः चष्टे अरुणः सुऽपर्णः तं आ अस्यध्वं ऊर्मि अद्य सुऽहस्ताः ॥ २ ॥
अध्वर्यवः अपः इत समुद्रं अपां नपातं हविषा यजध्वंसः वः ददत्
ऊर्मि अद्य सुऽपूतं तस्मै सोमं मधुऽमंतं सुनोत ॥ ३ ॥ यः अनिधमः
दीदयत् अपऽसु अंतः यं विप्रासः ईळते अध्वरेषु अपां नपात्
मधुऽमतीः अपः दाः याभिः इन्द्रः ववृधे वीर्याय ॥ ४ ॥ याभिः सोमः
मोदते हर्षते च कल्याणीभिः युवतिऽभिः न मर्यैः ताः अध्वर्यो
अपः अच्छ परा इहि यत् आऽसिंचाः ओषधीभिः पुनीतात्
॥ ५ ॥ २४ ॥ एव इत् यूने युवतयः नमंत यत् ई उशन् उशतीः एति
अच्छ सं जानते मनसा सं चिकित्ते अध्वर्यवः धिषणा आपः च
देवीः ॥ ६ ॥ यः वः वृताभ्यः अकृणीत् ऊं लोकं यः वः मह्याः अभि-
ऽशस्तेः अमुचत् तस्मै इन्द्राय मधुऽमंतं ऊर्मि देवऽमादनं प्र हि-
णोत न आपः ॥ ७ ॥ प्र अस्मै हिनोत् मधुऽमंतं ऊर्मि गर्भैः यः वः
सिंधवः मध्वः उत्सः घृतऽपृष्ठ ईड्य अध्वरेषु आपः रेवतीः शृणुत
हव मे ॥ ८ ॥ तं सिंधवः मत्सरं इन्द्रऽपानं ऊर्मि प्रहेत यः उभे इयति
मदऽच्युतं औशनं नभऽजां परि चित्तंतु विऽचरंत उत्सं ॥ ९ ॥
आऽववृत्ततीः अध नु द्विऽधाराः गोषुऽयुधः न निऽयवं चरंतीः
शृषे जनित्रीः भुवनस्य पत्नीः अपः वंदस्व सऽवृधः सऽयोनीः

अ० ७. अ० ७. व० २८.] ॥ २८७ ॥ [म० १०. अ० ३. सू० ३१.]

॥१०॥२५॥ हि॒नोत॑नः अ॒ध्व॒र॒दे॒वऽय॒ज्या हि॒नोत॑ ब्रह्म॒स॒नये॑ ध॒नानां॑
 ऋ॒तस्य॑ यो॒गे वि॒स्य॒ध्वं ऊ॒धः श्रु॒ष्टीऽव॒रीः भू॒त॒न अ॒स्मभ्य॑ आ॒पः
 ॥११॥ आ॒पः रे॒वतीः॑ क्ष॒यं य॒हि व॒स्वः क्र॒तुं च॒ भ॒द्रं बि॒भृथ॑ अ॒मृतं॑ च॒
 रा॒यः च॒ स्थ सु॒ऽअ॒प॒त्यस्य॑ प॒त्नीः सर॑स्वती तत् गृ॒णते॑ व॒यः धा॒तु
 ॥१२॥ प्र॒ति य॒त् आ॒पः अ॒दृशं॑ आ॒ऽय॒तीः घृ॒तं प॒र्या॑सि बि॒भ्र॒तीः मधू॑-
 नि अ॒ध्व॒र्युऽभिः॑ म॒नसा॑ सं॒ऽवि॒दा॒नाः इं॒द्राय॑ सोमं सु॒ऽसु॒तं भ॑र॒तीः
 ॥१३॥ आ इ॒माः अ॒ग॒म॒न् रे॒वतीः॑ जी॒वऽध॒न्याः अ॒ध्व॒र्य॒वः सा॒द॒य॒त
 स॒खा॒यः नि ब॒हिषि॑ ध॒त्त॒न सो॒म्या॒सः अ॒पां न॒म्रां सं॒ऽवि॒दा॒नासः॑
 ए॒नाः ॥१४॥ आ अ॒ग॒म॒न् आ॒पः उ॒श॒तीः ब॒र्हिः आ इ॒दं नि अ॒ध्व॒रे
 अ॒स॒द॒न् दे॒वऽय॒न्तीः॑ अ॒ध्व॒र्य॒वः सु॒नु॒त इं॒द्राय॑ सोमं अ॒भू॒त् ऊं वः॑
 सु॒ऽश॒का दे॒वऽय॒ज्या ॥ १५ ॥ २६ ॥

॥३१॥ आ॒नः दे॒वानां॑ उ॒प वे॒तु शंसः॑ वि॒श्वेभिः॑ तुरैः अ॒व॒से य॒ज॒त्रः
 तेभिः॑ व॒यं सु॒ऽस॒खा॒यः भ॒वे॒म तर॑तः वि॒श्वा दुः॒ऽइ॒ता स्या॒म ॥१॥
 परि॑चि॒त् म॒तैः द्र॒वि॒णं म॒म॒न्या॒त् ऋ॒तस्य॑ प॒थान॑ म॒मसा॑ आ वि॒वा-
 से॒त् उ॒त स्वे॒न क्र॒तुना॑ सं व॒दे॒त् श्रे॒यांसं॑ द॒क्षं म॒नसा॑ ज॒गृ॒भ्या॒त् ॥२॥
 अधा॑यि॒धीतिः॑ अ॒सं॒सृ॒यं अं॒शाः ती॒र्थेन॑ द॒सं उ॒प य॑न्ति ऊ॒माः अ॒भि
 आ॒न॒श्म सु॒वि॒तस्य॑ शू॒षं न॒वे॒दसः॑ अ॒मृ॒ता॒नां अ॒भू॒म ॥३॥ नि॒त्यः
 चा॒क॒न्या॒त् स्वऽप॑तिः द॒मू॒नाः य॒स्मै ऊं दे॒वः स॒वि॒ता ज॒जान॑ भ॒गः
 वा॒गोभिः॑ अ॒र्य॒मा ई॒अ॒न॒ज्या॒त् सः अ॒स्मै चा॒रुः छ॒द॒य॒त् उ॒त स्या॒त्
 ॥४॥ इ॒यं सा॒भू॒याः उ॒षसां॑ऽइ॒व क्षाः॑ य॒त् ह॒ सु॒ऽम॒न्तः श॒र्वसा॑ सं॒ऽआ॒-
 य॒न् अ॒स्य स्तु॑तिं ज॒रि॒तुः भि॒क्ष्मा॒णाः आ॒नः श॒ग्मा॑सः उ॒प य॑न्तु
 वा॒जाः ॥५॥२७॥ अ॒स्य इ॒त् ए॒षा सु॒ऽम॒तिः प॒प्र॒था॒ना अ॒भ॒व॒त् पू॒-
 र्था॒भू॒म॒ना गौः॑ अ॒स्य स॒ऽनी॒ळाः अ॒मु॒र॒स्य यो॒नौ स॒मा॒ने आ॒भ॒रणे॑

अ० ७. अ० ७. व० ३०.] ॥ २८८ ॥ [म० १०. अ० ३. सू० ३२.]

विभ्रमाणाः॥६॥ किंस्वित्वनैकः ऊँ सः वृक्षः आस यतः द्यावा-
पृथिवी निःऽततस्तुः संऽतस्थाने० अजरे इतःऽऊती० अहानि
पूर्वीः उषसः जरत ॥७॥ न एतावत् एना परः अन्यत् अस्ति उक्षा
सः द्यावापृथिवी विभर्ति त्वचं पवित्रं कृणुत स्वधाऽवान यत्
ईसूर्येन हरितः वहति ॥८॥ स्तेगः न क्षां अति एति पृथ्वी मिहैन
वातः विहवाति भूम मित्रः यत्र वरुणः अज्यमानः अग्निः वनेन
विअसृष्ट शोकै ॥९॥ स्तरीः यत्सूत सद्यः अज्यमाना व्यथिः अव्य-
थीः कृणुत स्वऽगोपा पुत्रः यत्पूर्वः पित्रोः जनिष्ट शम्यां गौः
जगार यत् ह पृच्छान् ॥१०॥ उत कर्णं नृऽसदः पुत्रं आहुः उत
श्यावः धनं आ अदत्त वाजी प्र कृणाय रुशत् अपिन्वत् ऊधः
ऋतं अच नकिः असै अपीपेत् ॥ ११ ॥ २८ ॥

॥३२॥ प्रसुग्मंता धियसानस्य सक्षणि वरेभिः वरान् अभि सु
प्रऽसीदतः अस्माकं इंद्रः उभयं जुजोषति यत् सोम्यस्य अंधसः
बुबोधति ॥१॥ वि इंद्र यासि दिव्यानि रोचना वि पार्थिवानि
रजसा पुरुऽस्तुत ये त्वा वहति मुहुः अध्वरान् उपते सु वन्वन्तु व-
ग्वनान् अराधसः ॥२॥ तत् इत् मे छंत्सत् वपुषः वपुऽतरं पुत्रः
यत् जानै पित्रोः अधिऽइयति जाया पतिं वहति वसुनां सुऽमत
पुंसः इत् भद्रः वहतुः परिऽकृतः ॥३॥ तत् इत् सधऽस्य अभि चारु
दीधयगावः यत् शासनं वहतुं न धेनवः माता यत् मंतुः यूथस्य
पूर्व्या अभि वाणस्य सप्रऽधातुः इत् जनः ॥४॥ प्र वः अच्छ रिचि
देवऽयुः पदं एकः रुद्रेभिः याति तुर्वणिः जरा वा येषु अमृतेषु दा-
वने परि वः ऊमेभ्यः सिंचत मधु ॥५॥ २९॥ निऽधीयमानं अप-
ऽगूळं अपऽसु प्र मे देवानां व्रतऽपाः उवाच इंद्रः विद्वान् अनु

हि॒त्वा च॒क्ष॑ तेन॒ अ॒हं अ॒ग्ने अ॒नु॒ऽशिष्टः॑ आ अ॒गां ॥६॥ अ॒क्षे च॒
 ऽवि॒त् क्षे च॒ ऽवि॒दं हि अ॒प्रा॒ट् सः प्र ए॒ति क्षे च॒ ऽवि॒दा अ॒नु॒ऽशिष्टः॑
 ए॒तत् वै भ॒द्रं अ॒नु॒ऽशा॒स॒नस्य॑ उ॒त स्तु॒तिं वि॒द॒ति अ॒ज॒सी॒ना ॥७॥
 अ॒द्य इ॒त् ऊं प्र आ॒नी॒त् अ॒म॒म॒न् इ॒मा अ॒हा अ॒पि॒ऽवृ॒तः अ॒ध॒य॒त्
 मा॒तुः ऊ॒धः आ ई॒ ए॒नं आ॒प॒ ज॒रि॒मा यु॒वा॒नं अ॒हे॒ळ॒न् व॒सुः सु॒ऽम॒
 नाः ब॒भू॒व ॥८॥ ए॒ता॒नि भ॒द्रा क॒ल॒शं क॒रि॒या॒म॒ कुरु॑ऽश्रव॒ण द॒द॒तः
 म॒घा॒नि द॒ानः इ॒त् वः म॒घऽवा॒नः सः अ॒स्तु अ॒यं च॒ सोमः॑ ह॒दि यं
 वि॒भ॒र्मि ॥ ९ ॥ ३० ॥ ७ ॥

॥३३॥ प्र॒मा॒ यु॒यु॒ज्जे प्र॒ऽयु॒जः ज॒ना॒नां व॒हा॒मि॒स्स पू॒ष॒णं अ॒न्त॒रे॒ण
 वि॒श्वे दे॒वासः॑ अ॒ध॒मां अ॒र॒क्ष॒न् दुः॒ऽशा॒सुः आ अ॒गा॒त् इ॒ति॑ घोषः
 आ॒सी॒त् ॥१॥ सं॒मा॒ त॒प॒न्ति॑ अ॒भि॒तः स॒प॒त्नीः ऽइ॒व प॒श॑वः नि॒बा॒
 ध॒ते अ॒म॒तिः न॒म॒ता ज॒सुः वेः न वे॒वी॒य॒ते म॒तिः ॥२॥ मू॒षः न शि॒श्रा
 वि अ॒द॒न्ति॑ मा॒ आ॒ऽथ्यः स्तो॒ता॒रं ते श॒त॒ऽक्र॒तो॒ स॒कृ॒त॒सु नः म॒घ॒
 ऽव॒न् इ॒न्द्र मृ॒ळ॒य॒ अ॒ध॒पि॒ता ऽइ॒व नः॑ भ॒व ॥३॥ कुरु॑ऽश्रव॒णं अ॒वृ॒णि
 रा॒जा॒नं चा॒स॒दस्य॑ वं मं॒हि॒ष्ठं वा॒घ॒तां अ॒षिः ॥४॥ य॒स्य मा॒ ह॒रि॒तः
 रथे॑ ति॒ष्ठः व॒ह॒ति सा॒धु॒ऽया स्त॒वै स॒ह॒स्रं ऽद॒क्षि॒णे ॥५॥ १॥ य॒स्य प्र॒
 ऽस्वा॒द॒सः गि॒रः उ॒प॒म॒ऽश्र॒व॒सः पि॒तुः क्षे च॒ न र॒खं ऊ॒चु॒षे ॥६॥ अ॒धि
 पु॒त्र उ॒प॒म॒ऽश्र॒वः न॒पा॒त् मि॒त्रं अ॒ति॒थेः इ॒हि पि॒तुः ते अ॒स्मि वं॒दि॒
 ता ॥७॥ य॒त् ई॒शी॒य अ॒मृ॒ता॒नां उ॒त वा॒ म॒र्या॒नां जी॒वेत् इ॒त् म॒घ॒
 ऽवा॒म॒म ॥८॥ न॒दे॒वा॒नां अ॒ति॒व्र॒तं श॒त॒ऽआ॒त्मा च॒ न जी॒व॒ति॒ तथा
 यु॒जा वि॒ व॒वृ॒ते ॥ ९ ॥ २ ॥

॥३४॥ प्रा॒वे॒पाः मा॒ बृ॒ह॒तः मा॒द॒य॒न्ति॑ प्र॒वा॒ते ऽजाः॑ इ॒रि॒णे व॒वृ॒-

तानाः सोमस्यऽइव मौजऽवतस्य भक्षः विऽभीदंकः जागृविः
 मर्ह्यं अच्छान् ॥१॥ न मा मिमेथ न जिहीठे एषा शिवा सखि-
 ऽभ्यः उत मर्ह्यं आसीत् अक्षस्य अहं एकऽपरस्य हेतोः अनुऽवतां
 अप जायां अरोधं ॥२॥ द्वेष्टि श्वश्रूः अप जाया रुण्डि न नाथितः
 विंदते मर्दितारं अश्वस्यऽइव जरतः वस्यस्य न अहं विंदामि कि-
 तवस्य भोगं ॥३॥ अन्ये जायां परि मृशंति अस्य यस्य अगृधत
 वेदने वाजी अक्षः पिता माता भ्रातरः एनं आहुः न जानीमः न-
 यत बद्ध एतं ॥४॥ यत् आऽदीध्ये न द्विषाणि एभिः परायतऽभ्यः
 अव हीये सखिभ्यः निऽउन्नाः च बभ्रवः वाचं अकृत एमि इत्
 एषां निऽकृतं जारिणीऽइव ॥५॥३॥ सभां एति कितवः पृच्छ-
 मानः जेषामि इति तन्वा शूश्रुजानः अक्षासः अस्य वि तिरंति
 कामं प्रतिऽदीवै दधतः आ कृतानि ॥६॥ अक्षासः इत् अंकुशिनः
 निऽतोदिनः निऽकृत्वा नः तपनाः तापयिष्णवः कुमारऽदेष्णाः
 जयतः पुनऽहनः मध्वा संऽपृक्ताः कितवस्य बर्हेणां ॥७॥ त्रिऽपं-
 चाशः क्रीळति व्रातः एषां देवऽइव सविता सत्यऽधर्मा उयस्य
 चित् मन्यवे न नमंते राजा चित् एभ्यः नमः इत् कृणोति ॥८॥
 नीचा वर्तते उपरि स्फुरंति अहस्तासः हस्तऽवंतं सहंते दिव्याः
 अंगाराः इरिणे निऽउन्नाः शीताः संतः हृदयं निः दहंति ॥९॥ जाया
 तप्यते कितवस्य हीना माता पुत्रस्य चरतः कं स्वित् ऋणऽवा
 विभ्यत धनं इच्छमानः अन्येषां अस्तं उपनक्त एति ॥१०॥४॥ स्त्रियं
 हृष्टाय कितवं तताप अन्येषां जायां मुऽकृतं च योनिं पूर्वाह्णे
 अश्वान युयुजे हि बभूव सः अग्नेः अतै वृषलः पपाद ॥११॥ यः वः
 सेनाऽनीः महतः गुणस्य राजा व्रातस्य प्रथमः बभूव तस्मै कृणो-
 मि न धना रुणध्मि दशं अहं प्राचीः तत् ऋतं वदामि ॥१२॥ अक्षैः

मा दीव्यः कृषिं इत् कृषस्व विन्ने रमस्व बहु मन्यमानः तत्र गावः
 कितव तत्र जाया तत् मे वि चष्टे सविता अयं अर्यः ॥ १३ ॥ मित्रं
 कृणुध्वं खलु मृळत नः मा नः घोरिणं चरत अभि घृणु नि वः नु
 मन्युः विशतां अरातिः अन्यः बभूणां प्रऽसितौ नु अस्तु ॥ १४ ॥ ५ ॥

॥ ३५ ॥ अबुध्रं ऊं त्ये इन्द्रऽवन्तः अग्रयः ज्योतिः भरतः उषसः
 विऽउष्टिषु मही द्यावापृथिवी चेततां अपः अद्य देवानां अवः
 आवृणीमहे ॥ १ ॥ दिवः पृथिव्योः अवः आवृणीमहे मातृन सिंधून
 पर्वतान शर्यणाऽवन्तः अनागाऽत्वं सूर्यं उषसं ईमहे भद्रं सोमः
 सुवानः अद्य कृणोतु नः ॥ २ ॥ द्यावा नः अद्य पृथिवी अनागसः
 मही चायेतां सुविताय मातरा उषाः उच्छंतीं अप बाधतां अघं
 स्वस्ति अग्निं संऽइधानं ईमहे ॥ ३ ॥ इयं नः उस्मा प्रथमा सुऽदेव्यं
 रेवत सनिऽभ्यः रेवतीं वि उच्छतु आरे मन्युं दुऽविदत्रस्य धीमहि
 स्वस्ति अग्निं संऽइधानं ईमहे ॥ ४ ॥ प्र याः सिस्रन्ते सूर्यस्य रश्मि-
 ऽभिः ज्योतिः भरतीः उषसः विऽउष्टिषु भद्राः नः अद्य अवसे वि
 उच्छत स्वस्ति अग्निं संऽइधानं ईमहे ॥ ५ ॥ ६ ॥ अनमीवाः उषसः
 आ चरंतु नः उत अग्रयः जिहतां ज्योतिषा बृहत् अयुक्षातां अ-
 श्विना तूतुं जि रथं स्वस्ति अग्निं संऽइधानं ईमहे ॥ ६ ॥ श्रेष्ठं नः अद्य
 सवितः वरेण्यं भागं आ सुवसः हि रत्नऽधाः असि रायः जनित्री
 धिषणा उप ब्रुवे स्वस्ति अग्निं संऽइधानं ईमहे ॥ ७ ॥ पिपर्तु मा
 तत् ऋतस्य प्रऽवाचनं देवानां यत् मनुष्याः अमन्महि विश्वाः
 इत् उस्माः स्पट् उत एति सूर्यः स्वस्ति अग्निं संऽइधानं ईमहे
 ॥ ८ ॥ अश्वेषः अद्य वहिषः स्तरीमणि यावणां योगे मन्मनः साधे
 ईमहे आदित्यानां शर्मणि स्थाः भुरण्यसि स्वस्ति अग्निं संऽइ-

अ० ७. अ० ८. व० १०.] ॥ २९२ ॥ [म० १०. अ० ३. सू० ३६.]

धानं ईमहे ॥ ९॥ आ नः बर्हिः सधऽमादे बृहत् दिवि देवान इच्छे
सादय सप्त होतृन् इन्द्रं मित्रं वरुणं सातये भगं स्वस्ति अग्निं
संऽइधानं ईमहे ॥ १०॥ ७॥ ते आदित्याः आ गत सर्वतातये वृधे नः
यज्ञं अवत सऽजोषसः बृहस्पतिं पूषणं अश्विना भगं स्वस्ति
अग्निं संऽइधानं ईमहे ॥ ११॥ तत् नः देवाः यच्छत सुऽप्रवाचनं
हृदिः आदित्याः सुऽभरं नृऽपाय्यं पश्वे तोकाय तनयाय जीवसे
स्वस्ति अग्निं संऽइधानं ईमहे ॥ १२॥ विश्वे अद्य मरुतः विश्वे ऊती
विश्वे भवन्तु अग्नयः संऽइक्षाः विश्वे नः देवाः अवसा आ गमन्तु
विश्वं अस्तु द्रविणं वाजः अस्मे ॥ १३॥ यं देवासः अवथ वाज-
ऽसाती यंचायध्वे यं पिपृथ अति अंहः यः वः गोऽपीथे नभ्यस्य
वेदं ते स्याम देवऽवीतये तुरासः ॥ १४॥ ८॥

॥ ३६॥ उषसानक्ता बृहती सुऽपेशसा द्यावाक्षामा वरुणः
मित्रः अर्यमा इन्द्रं हुवे मरुतः पर्वतान अपः आदित्यान् द्यावापृ-
थिवी अपः स्वः ॥ १॥ द्यौः च नः पृथिवी च प्रऽचेतसा ऋतऽव-
री० रक्षतां अंहसः रिषः मा दुऽविदवा निऽऽतिः नः ईशत तत्
देवानां अवः अद्य वृणीमहे ॥ २॥ विश्वस्मात् नः अदितिः पातु
अंहसः माता मित्रस्य वरुणस्य रेवतः स्वऽवत् ज्योतिः अवृकं
नशीमहि तत् देवानां अवः अद्य वृणीमहे ॥ ३॥ यावा वदनं अपं
रक्षांसि सेधतु दुऽस्वप्यं निऽऽतिं विश्वं अचिरां आदित्यं शर्म
मरुतां अशीमहि तत् देवानां अवः अद्य वृणीमहे ॥ ४॥ आ इन्द्रः
बर्हिः सीदतु पिन्वतां इळा बृहस्पतिः सामंऽभिः ऋक्ः अर्चतु
सुऽप्रकेतं जीवसे मन्मधीमहि तत् देवानां अवः अद्य वृणीमहे
॥ ५॥ ९॥ दिविऽस्पृशं यज्ञं अस्माकं अश्विना जीरऽअध्वरं कृणुतं

अ० ७. अ० ८. व० १२.] ॥ २९३ ॥ [म० १०. अ० ३. सू० ३७.]

मु॒खं इ॒ष्टये प्रा॒चीनं॑ऽर॒श्मिं आ॑ऽहु॒तं घृ॒तेन॑ त॒त् दे॒वानां॑ अ॒वः अ॒द्य
वृ॒णीम॑हे ॥६॥ उप॒हृये सु॑ऽह॒र्वं मा॒रुतं॑ ग॒णं पा॒वकं॑ ऋ॒ष्वं स॒ख्याय॑
शं॑ऽभु॒र्वं रा॒यः पो॒षं सौ॒श्रव॑सा॒य धी॒महि॑ त॒त् दे॒वानां॑ अ॒वः अ॒द्य
वृ॒णीम॑हे ॥७॥ अ॒पां पे॒रु जी॒वऽध॑न्यं भ॒राम॑हे दे॒वऽअ॒थ्यं सु॑ऽह॒र्वं
अ॒ध्वर॑ऽश्चि॒यं सु॑ऽर॒श्मिं सोमं॑ इ॒न्द्रि॒यं य॒मीम॑हि त॒त् दे॒वानां॑ अ॒वः
अ॒द्य वृ॒णीम॑हे ॥८॥ स॒नेमं॑ त॒त् सु॑ऽस॒निता॑ स॒नित्वं॑ऽभिः व॒यं जी॒-
वाः जी॒वऽपु॒त्राः अ॒नाग॑सः ब्र॒ह्मऽद्वि॒षः वि॒ष्वक् ए॒नः भे॒रत॑ त॒त्
दे॒वानां॑ अ॒वः अ॒द्य वृ॒णीम॑हे ॥९॥ ये स्य॑ म॒नोः य॒ज्ञियाः॑ ते ऋ॒णो-
त॒न यत् वः॑ दे॒वाः ई॒महे॑ त॒त् द॒दात॑न॒ जैत्रं॑ ऋ॒यि॒मत् वी॒रऽव॑त्
य॒शः त॒त् दे॒वानां॑ अ॒वः अ॒द्य वृ॒णीम॑हे ॥१०॥ १०॥ म॒हत् अ॒द्य म॒हतां॑
आ वृ॒णीम॑हे अ॒वः दे॒वानां॑ बृ॒हतां॑ अ॒न॒र्व॒णा यथा॑ व॒सु वी॒रऽजा॑तं
न॒शाम॑हे त॒त् दे॒वानां॑ अ॒वः अ॒द्य वृ॒णीम॑हे ॥११॥ म॒हः अ॒ग्नेः सं॑ऽइ॒-
धा॒नस्य॑ श॒र्मणि॑ अ॒नागाः॑ मि॒त्रे व॒रु॒णे स्व॒स्तये॑ श्रे॒ष्ठे स्या॑म॒ स॒वितुः॑
स॒वीम॑नि त॒त् दे॒वानां॑ अ॒वः अ॒द्य वृ॒णीम॑हे ॥१२॥ ये स॒वितुः॑ स॒त्य-
ऽस॒वस्य॑ वि॒श्वे मि॒त्रस्य॑ व॒त्ते व॒रु॒णस्य॑ दे॒वाः ते सौ॒भ॒गं वी॒रऽव॑त्
गो॑ऽम॒त् अ॒घ्नः द॒धात॑न द्र॒वि॒णं चि॒त्रं अ॒स्ये ॥१३॥ स॒वि॒ता प॒श्चा-
ता॑त् स॒वि॒ता पु॒रस्ता॑त् स॒वि॒ता उ॒त्तरा॑त्तात् स॒वि॒ता अ॒धरा॑त्तात्
स॒वि॒ता नः॑ सु॒वत् सर्व॑ऽता॒तिं स॒वि॒ता नः॑ रा॒स्तां दी॒र्घ आ॒युः
॥ १४ ॥ ११ ॥

॥३७॥ नमः मि॒त्रस्य॑ व॒रु॒णस्य॑ च॒क्ष॒से म॒हः दे॒वाय॑ त॒त् ऋ॒तं
स॒प॒र्य॑त॒ दूरे॑ऽदृ॒शे दे॒वऽजा॑ता॒य के॒तवे॑ दि॒वः पु॒त्राय॑ सू॒र्याय॑ शंस॒त
॥१॥ सा मा॑ स॒त्यऽउ॒क्तिः परि॑ पा॒तु वि॒श्वतः॑ द्या॒वा च॑ य॒त्र त॑त॒नन॑
अ॒हानि॑ च॒ विश्वं॑ अ॒न्यत् नि॒ वि॒श॒ते यत् ए॒जति॑ वि॒श्वाहा॑ आपः

अ० ७. अ० ८. व० १४.] ॥ २९४ ॥ [म० १०. अ० ३. सू० ३८.]

विश्वाहा उत् एति सूर्यः ॥ २ ॥ न ते अदेवः प्रऽदिवः नि वासते यत्
 एतशेभिः पतैरः रथर्यसि प्राचीनं अन्यत् अनु वर्तते रजः उत् अ-
 न्येन ज्योतिषा यासि सूर्य ॥ ३ ॥ येन सूर्य ज्योतिषा बाधसे तमः
 जगत् च विश्वं उत्ऽइयर्षि भानुना तेन अस्सत् विश्वा अनिरां
 अनाहुति अप अमीवां अप दुऽस्वप्यं सुव ॥ ४ ॥ विश्वस्य हि प्र-
 ऽइषितः रक्षसि व्रतं अहेळयन् उत्ऽचरसि स्वधाः अनु यत् अद्य
 त्वा सूर्य उपऽब्रवांमहे तं नः देवाः अनु मंसीरत् क्रतुं ॥ ५ ॥ तं नः
 द्यावापृथिवी तत् नः आपः इंद्रः शृण्वंतु मरुतः हव वचः मा शूने
 भूम सूर्यस्य संऽदृशि भद्रं जीवतः जराणां अशीमहि ॥ ६ ॥ १२ ॥ वि-
 श्वाहा त्वा सुऽमनसः सुऽचक्षसः प्रजाऽवतः अनमीवाः अना-
 गसः उत्ऽयंत त्वा मिचऽमहः दिवेऽदिवे ज्योक् जीवाः प्रति
 पश्येम सूर्य ॥ ७ ॥ महि ज्योतिः विभ्रतं त्वा विऽचक्षुण भास्वतं
 चक्षुषेऽचक्षुषे मयः आऽरोहंत बृहतः पाजसः परि वयं जीवाः
 प्रति पश्येम सूर्य ॥ ८ ॥ यस्य ते विश्वा भुवनानि केतुना प्र च ईरते
 नि च विशते अक्षुऽभिः अनागाऽत्वेन हरिऽकेश सूर्य अहोऽअ-
 ह्ना नः वस्यसाऽवस्यसा उत् इहि ॥ ९ ॥ शं नः भव चक्षसा शं नः
 अह्ना शं भानुना शं हिमा शं घृणेन यथा शं अध्वन् शं असत् दु-
 रोणे तत् सूर्य द्रविणं धेहि चिचं ॥ १० ॥ अस्माकं देवाः उभयाय
 जन्मने शर्म यच्छत् द्विऽपदे चतुऽपदे अदत् पिबत् ऊर्जयमानं
 आशितं तत् अस्मे शं योः अरपः दधातन ॥ ११ ॥ यत् वः देवाः च-
 कृम जिह्वा गुरु मनसः वा प्रऽयुती देवऽहेळनं अरावा यः नः
 अभि दुच्छुनऽयते तस्मिन् तत् एनः वसवः नि धेतन ॥ १२ ॥ १३ ॥

॥ ३८ ॥ अस्मिन् नः इंद्र पृत्सुतौ यशस्वति शिमीऽवति क्रंदसि

अ० ७. अ० ८. व० १६.] ॥ २९५ ॥ [म० १०. अ० ३. सू० ३९.]

प्रअवसातये यत्र गोऽसाता धृषितेषु खादिषु विष्वक् पतति
दिद्यवः नृऽसह्ये ॥ १ ॥ सः नः सुऽमंतं सद्ने वि ऊर्णुहि गोऽअर्णसं
रयिं इंद्र अवाय्यं स्याम ते जयतः शक्रमेदिनः यथा वयं उश्मसि
तत् वसो कृधि ॥ २ ॥ यः नः दासः आर्यः वा पुरुऽस्तुत अदेवः इंद्र
युधये चिकेतति अस्माभिः ते सुऽसहाः संतु शत्रवः त्वया वयं तान
वनुयाम संऽगमे ॥ ३ ॥ यः दभेभिः हव्यः यः च भूरिऽभिः यः अभीकै
वरिवऽवित् नृऽसह्ये तं विऽखादे सत्ति अद्य श्रुतं नरं अवाचं
इंद्रं अवसे करामहे ॥ ४ ॥ स्वऽवृजं हित्वा अहं इंद्र शुश्रव अननुऽदं
वृषभ रधऽचोदनं प्रमुंचस्व परि कुत्सात इह आ गहि किं ऊं त्वा-
ऽवान् मुष्कयोः बद्धः आसते ॥ ५ ॥ १४ ॥

॥ ३९ ॥ यः वां परिऽज्मा सुऽवृत् अश्विना रथः दोषां उषसः ह-
व्यः हविष्मता शश्वतऽतमासः तं ऊं वां इंद्र वयं पितुः न नाम
सुऽहव हवामहे ॥ १ ॥ चोदयतं सूनृताः पिन्वंतं धियः उत् पुरऽधीः
इरयतं तत् उश्मसि यशसं भागं कृणुतं नः अश्विना सोमं न चारुं
मघवतऽसु नः कृतं ॥ २ ॥ अमाऽजुरः चित् भवथः युवं भगः अना-
शोः चित् अवितारा अपमस्य चित् अंधस्य चित् नासत्या कृ-
शस्य चित् युवां इत् आहुः भिषजा रुतस्य चित् ॥ ३ ॥ युवं च्यवानं
सनयं यथा रथं पुनः युवानं चरथाय तक्षयुः निः तौग्यं ऊहयुः
अतऽभ्यः परि विश्वा इत् ता वां सर्वनेषु प्रऽवाच्या ॥ ४ ॥ पुराणा
वां वीर्यो प्रब्रव जने अथो ह आसथुः भिषजा मयऽभुवा ता वां
नु नथौ अवसे करामहे अयं नासत्या श्रत् अरिः यथा दधत्
॥ ५ ॥ १५ ॥ इयं वां अहे शृणुतं मे अश्विना पुत्रायऽइव पितरां मह्यं
शिष्यं अनापिः अज्ञाः असजात्या अमतिः पुरा तस्याः अ-

अ० ७. अ० ८. व० १८.] ॥ २९६ ॥ [म० १०. अ० ३. सू० ४०.]

भिऽशस्तेऽव स्पृतं ॥ ६ ॥ युवं रथेन विऽमदायं शुंध्युवं नि ऊह्युः
 पुरुऽमित्रस्य योषणां युवं हवं वध्निऽमत्याः अगच्छतं युवं सुसु-
 तं चक्रयुः पुरऽधये ॥ ७ ॥ युवं विप्रस्य जराणां उपऽईयुषः पुनः
 कलेऽकृणुतं युवं वयः युवं वंदनं ऋश्यऽदात् उत् ऊपयुः युवं
 सद्यः विशपला एतवे कृष्यः ॥ ८ ॥ युवं हरेभं वृषणा गुहा हितं उत् ऐ-
 रयतं ममृऽवांसं अश्विना युवं ऋबीसं उत् तप्रं अचये ओमन-
 ऽवंतं चक्रयुः सप्रऽवधये ॥ ९ ॥ युवं श्वेतं पेदवे अश्विना अश्वनव-
 ऽभिः वाजैः नवती च वाजिनं चकृत्य ददयुः द्रवयतऽसंभगं न
 नृऽभ्यः हव्यं मयऽभुव ॥ १० ॥ १६ ॥ न तं राजानौ अदिते कुतः च न न
 अंहः अश्वोति दुऽइतं न किः भयं यं अश्विना सुहवा रुद्रऽवर्तनी०
 पुरऽरथं कृणुथः पत्न्या सह ॥ ११ ॥ आ तेन यातं मनसः जवीयसा
 रथं यं वां ऋभवः चक्रुः अश्विना यस्य योगे दुहिता जायते दिवः
 उभे अहनी सुऽदिने० विवस्वतः ॥ १२ ॥ ता वर्तिः यातं जयुषां
 वि पर्वतं अपिन्वतं शयवे धेनुं अश्विना वृकस्य चित् वर्तिकां
 अंतः आस्यात् युवं शचीभिः यसितां अमुंचतं ॥ १३ ॥ एतं वां
 स्तोमं अश्विनौ अकर्म अतक्षाम भृगवः न रथं नि अमृक्षाम यो-
 षणां न मर्ये नित्यं न सूनुं तनयं दधानाः ॥ १४ ॥ १७ ॥

॥ ४० ॥ रथं यातं कुहं कः ह वां नरा प्रति ह्युऽमंतं सुविताय भूष-
 ति प्रातःऽयावानं विऽभ्वं विशेऽविशे वस्तोऽवस्तोः वहमानं
 धिया शमि ॥ १ ॥ कुहं स्वित्र दोषा कुहं वस्तोः अश्विना कुहं अभि-
 ऽपित्वं करतः कुहं ऊषतुः कः वां शयुऽचा विधवाऽइव देव रम्यं
 न योषां कृणुते सधऽस्ये आ ॥ २ ॥ प्रातः जरेथे जराणाऽइव कापया
 वस्तोऽवस्तोः यजता गच्छथः गृहं कस्य ध्वसा भवथः कस्य वा

नरा राजपुत्राऽइव सर्वना अब गच्छथः ॥३॥ युवां मृगाऽइव
 वारणा मृगण्यवः दोषा वस्तोः हविषा नि ह्रयामहे युवं होत्रां
 ऋतुऽथा जुहते नरा इषं जनाय वहथः शुभः पती ॥४॥ युवां ह
 घोषा परिअश्विना यती राज्ञः ऊचे दुहिता पृच्छे वां नराभूतं मे
 अहं उतभूतं अक्तवे अश्वऽवते रथिने शक्तं अर्वते ॥५॥ १६॥ युवं
 कवी स्यः परिअश्विना रथं विशः नकुत्सः जरितुः नशायथः युवोः
 ह मक्षा परिअश्विना मधु आसा भरत निऽकृतं न योषणा ॥६॥
 युवं ह भुज्यं युवं अश्विना वशं युवं शिंजारं उशनां उप आरथुः यु-
 वोः ररावा परिसख्यं आसते युवोः अहं अवसा मुन्नं आ चके ॥७॥
 युवं ह कृशं युवं अश्विना शयुं युवं विधंतं विधवां उरुष्यथः युवं
 सनिऽभ्यः स्तनयंतं अश्विना अपव्रजं ऊर्णुथः सप्तऽआस्यं ॥८॥ ज-
 निष्टयोषा पतयत् कनीनकः वि च अरुहन् वीरुधः दंसनाः अनु
 आ अस्मैरीयंते निवनाऽइव सिंधवः अस्मै अहे भवति तत् पति-
 ऽत्वनं ॥९॥ जीवं रुदंति विमयंते अध्वरे दीर्घा अनु प्रऽसितिं दीधि-
 युः नरः वामं पितृऽभ्यः ये इदं संऽएरिरे मयः पतिऽभ्यः जनयः परि-
 ऽस्वजे ॥१०॥ ११॥ न तस्य विद्य तत् ऊं सुप्र वोचत् युवां ह यत् युव-
 त्याः क्षेतिं योनिषु प्रियऽउसियस्य वृषभस्य रेतिनः गृहं गमेम
 अश्विना तत् उश्मसि ॥११॥ आ वां अगन् सुऽमतिः वाजिनी-
 ऽवसूनि अश्विना हतऽसु कामाः अयंसत् अभूतं गोपा मिथुना
 शुभः पती प्रियाः अर्येष्णः दुर्यान् अशीमहि ॥१२॥ तामंदसाना
 मनुषः दुरोणे आ धत्तं रयिं सहऽवीरं वचस्यवे कृतं तीर्थं सुऽप्र-
 पानं शुभः पती स्थाणुं पथेऽस्थां अपदुऽमतिं हतं ॥१३॥ क्वस्वित्
 अद्य कतमासु अश्विना विद्युदसा मादयेते शुभः पती कः ईनि
 येमे कतमस्य जग्मतुः विप्रस्य वा यजमानस्य वा गृहं ॥१४॥ २०॥

॥४१॥ स॒मा॒नं॒ ऊं॒ त्वं॒ पु॒रु॒ऽहू॒तं॒ उ॒क्थ्यं॒ रथं॒ त्रि॒ऽच॒क्रं॒ स॒र्व॒ना॒ ग॒नि॒-
ग॒मतं॒ परि॒ऽज्मा॒नं॒ वि॒द॒थ्यं॒ सु॒वृ॒त्तिऽभिः॒ व॒यं॒ वि॒ऽउ॒ष्टौ॒ उ॒ष॒सः॒ ह॒-
वा॒म॒हे ॥१॥ प्रा॒तः॒ऽयु॒जं॒ ना॒स॒त्या॒ अ॒धि॒ ति॒ष्ठ॒थः॒ प्रा॒तः॒ऽया॒वा॒नं॒
म॒धुऽवा॒ह॒नं॒ रथं॒ वि॒शः॒ येन॒ ग॒च्छ॒थः॒ य॒ज्व॒रीः॒ न॒रा॒ की॒रेः॒ चि॒त॒ य॒ज्ञं॒
हो॒तुं॒ऽम॒न्तं॒ अ॒श्वि॒ना ॥२॥ अ॒ध्व॒र्यु॒ वा॒ म॒धुऽपा॒णिं॒ सु॒ऽह॒स्यं॒ अ॒ग्नि॒धं॒
वा॒ धृ॒तऽद॒क्षं॒ द॒मू॒न॒सं॒ वि॒प्र॒स्य॒ वा॒ य॒त् स॒र्व॒ना॒नि॒ ग॒च्छ॒थः॒ अ॒तः॒ आ॒
या॒तं॒ म॒धुऽपे॒यं॒ अ॒श्वि॒ना ॥ ३ ॥ २१ ॥

॥४२॥ अ॒स्ताऽइ॒व॒ सु॒प्र॒ऽत॒रं॒ ला॒यं॒ अ॒स्य॒न॒ भू॒ष॒नऽइ॒व॒ प्र॒भ॒र॒
स्तो॒मं॒ अ॒स्मै॒ वा॒चा॒ वि॒प्राः॒ त॒र॒त॒ वा॒चं॒ अ॒र्यः॒ नि॒र॒म॒य॒ ज॒रि॒तः॒ सो॒मै॒
इ॒न्द्रं ॥१॥ दो॒हे॒न॒ गां॒ उ॒प॒ शि॒ष्णु॒ स॒खा॒यं॒ प्र॒ बो॒ध॒य॒ ज॒रि॒तः॒ जा॒रं॒ इ॒न्द्रं॒
को॒शं॒ न॒ पू॒र्णं॒ व॒सु॒ना॒निऽऋ॒ष्टं॒ आ॒ च्य॒व॒य॒ म॒घऽदे॒या॒य॒ शू॒रं ॥२॥ किं॒
अ॒ंग॒त्वा॒ म॒घऽव॒न॒भो॒जं॒ आ॒हुः॒ शि॒शी॒हि॒ मा॒ शि॒श॒यं॒ त्वा॒ शृ॒णो॒मि॒
अ॒प्र॒स्व॒ती॒ म॒म॒ धीः॒ अ॒स्तु॒ श॒क्र॒ व॒सुऽवि॒दं॒ भ॒गं॒ इ॒न्द्र॒ आ॒भ॒र॒नः ॥३॥
त्वां॒ ज॒नाः॒ म॒म॒ऽस॒त्ये॒षु॒ इ॒न्द्र॒ सं॒ऽत॒स्था॒नाः॒ वि॒ ह्व॒यं॒ ते॒ सं॒ऽई॒के॒ अ॒चं॒
यु॒जं॒ कृ॒णु॒ते॒ यः॒ ह॒वि॒ष्मा॒न॒ न॒ अ॒मु॒न्व॒ता॒ स॒ख्यं॒ व॒ष्टि॒ शू॒रः ॥४॥ ध॒नं॒
न॒ स्य॒द्रं॒ ब॒हु॒लं॒ यः॒ अ॒स्मै॒ ती॒व्रा॒न॒ सो॒मा॒न॒ आ॒ऽमु॒नो॒ति॒ प्र॒य॒स्वा॒न॒
त॒स्मै॒ श॒चू॒न॒ सु॒ऽतु॒का॒न॒ प्रा॒तः॒ अ॒हः॒ नि॒ सु॒ऽअ॒ष्टा॒न॒ यु॒व॒ति॒ हं॒ति॒ वृ॒चं॒
॥५॥ २२॥ य॒स्मि॒न॒ व॒यं॒ द॒धि॒म॒ शंसं॒ इ॒द्रे॒ यः॒ शि॒श्रा॒यं॒ म॒घऽवा॒ का॒र्म॒
अ॒स्मे॒ आ॒रा॒त् चि॒त् स॒न॒ भ॒य॒तां॒ अ॒स्य॒ श॒त्रुः॒ नि॒ अ॒स्मै॒ द्यु॒म्ना॒ ज॒न्यां॒
न॒म॒न्तां ॥६॥ आ॒रा॒त् श॒त्रुं॒ अ॒प॒ बा॒ध॒स्व॒ दूरं॒ उ॒यः॒ यः॒ श॒न॒वः॒ पु॒रु॒ऽहू॒त॒
ते॒न॒ अ॒स्मे॒ धे॒हि॒ य॒वऽम॒त् गो॒ऽम॒न्तं॒ इ॒न्द्र॒ कृ॒धि॒ धि॒यं॒ ज॒रि॒चे॒ वा॒ज॒-
ऽर॒त्नां ॥७॥ प्र॒यं॒ अ॒न्तः॒ वृ॒षऽस॒वा॒सः॒ अ॒ग्म॒न॒ ती॒व्राः॒ सो॒माः॒ ब॒हु॒ल॒-
ऽअ॒ता॒सः॒ इ॒न्द्रं॒ न॒ अ॒हं॒ दा॒मा॒नं॒ म॒घऽवा॒ नि॒यं॒ स॒त् नि॒मु॒न्व॒ते॒ व॒ह॒ति॒

अ० ७. अ० ८. व० २५.] ॥ २९९ ॥ [म० १०. अ० ४. सू० ४३.]

भूरि वामं ॥ ६ ॥ उत प्रऽहा अतिऽदीव्यं जयाति कृतं यत् अघ्नी
विऽचिनोति काले यः देवऽकामः न धना रुणद्धि सं इत् तं राया
मृजति स्वधाऽवान् ॥ १० ॥ गोभिः तरेम अमतिं दुऽएवा यवेन क्षुधं
पुरुऽहूत विश्वा वयं राजऽभिः प्रथमाः धनानि असाकेन वृज-
नेन जयेम ॥ १० ॥ बृहस्पतिः नः परि पातु पश्चात् उत उतऽतर-
स्मात् अधरात् अघऽयोः इंद्रः पुरस्तात् उत मध्यतः नः सखा
सखिऽभ्यः वरिवः कृणोतु ॥ ११ ॥ २३ ॥ ३ ॥

॥ ४३ ॥ अच्छ मे इंद्रं मतयः स्वऽविदः सघीचीः विश्वाः उशतीः
अनूषत परि स्वजंते जनयः यथा पतिं मयं न श्रुधुं मघऽवानं
ऊतये ॥ १ ॥ न घ त्वद्रिक् अप वेति मे मनः त्वे इत् कामं पुरुऽहूत
शिष्य राजाऽइव दुस्स नि सदः अधि बर्हिषि अस्मिन् सुसोमै
अवऽपानं अस्तु ते ॥ २ ॥ विष्णुऽवृत् इंद्रः अमतेः उत क्षुधः सः इत्
रायः मघऽवा वस्वः ईशते तस्य इत् इमे प्रवणे सप्त सिधवः वयः
वर्धति वृषभस्य शुष्मिणः ॥ ३ ॥ वयः न वृक्षं सुऽपलाशं आ असदन
सोमासः इंद्रं मदिनः चमूऽसदः प्र एषां अनीकं शवसाद विद्युतत्
विदत् स्वः मनवे ज्योतिः आर्यं ॥ ४ ॥ कृतं न अघ्नी वि चिनोति
देवने संऽवर्गं यत् मघऽवा सूर्यं जयत् न तत् ते अन्यः अनु वीर्यं
शक्तं न पुराणः मघऽवन न उत नूतनः ॥ ५ ॥ २४ ॥ विशंऽविशं मघ-
ऽवा परि अशायत् जनानां धेनाः अवऽचाकशत् वृषा यस्य अहं
शक्रः सर्वनेषु राण्यति सः तीव्रिः सोमैः सहते पृतन्यतः ॥ ६ ॥ आपः
न सिंधुं अभियत् संऽअक्षरन् सोमासः इंद्रं कुल्याऽइव हृदं वर्ध-
ति विप्राः महः अस्य सदने यवं न वृष्टिः दिव्येन दानुना ॥ ७ ॥ वृषा
न क्रुद्धः पतयत् राजऽसु आ यः अर्यऽपत्नीः अकृणोत् इमाः अपः

अ० ७. अ० ८. व० २७.] ॥ ३०० ॥ [म० १०. अ० ४. सू० ४४.

सः सुन्वते मघऽवा जीरऽदानवे अविंदत् ज्योतिः मनवे हविषंते
॥८॥ उत जायतां परशुः ज्योतिषा सह भूयाः ऋतस्य सुऽदुघा पु-
राणऽवत् विरोचतां अरुषः भानुना शुचिः स्वः न शुक्रं शुशु-
चीत् सतऽपतिः ॥९॥ गोभिः तरेम अमतिं दुऽएवा यवेन क्षुधं
पुरुऽहूत विश्वा वयं राजऽभिः प्रथमाः धनानि अस्माकेन वृज-
नैन जयेम ॥१०॥ बृहस्पतिः नः परिपातु पश्चात् उत उतऽतरस्मात्
अधरात् अधऽयोः इंद्रः पुरस्तात् उत मध्यतः नः सखा सखिऽभ्यः
वरिवः कृणोतु ॥ ११ ॥ २५ ॥

॥४४॥ आ यातु इंद्रः स्वऽपतिः मदाय यः धर्मेणा तूतु जानः तु-
विषमान प्रऽत्वक्षाणः अति विश्वा सहांसि अपारेणं महता वृ-
षयेन ॥१॥ सुऽस्थामारथः सुऽयमा हरीं ते मिम्यक्षं वज्रः नृऽपते
गभंस्ती शीर्भं राजन् सुऽपथा आ याहि अर्वाङ् वधीम ते पपुषः
वृष्यानि ॥२॥ आ इंद्रऽवाहः नृऽपतिं वज्रऽबाहुं उयं उयासः
तविषासः एनं प्रऽत्वक्षसं वृषभं सत्यऽशुभं आ ई अस्सऽवा
सधऽमादः वहंतु ॥३॥ एव पतिं द्रोणऽसाचं सऽचेतसं ऊर्जः स्कंभं
धरुणे आ वृषऽयसे ओजः कृष्व सं गृभाय त्वे अपि असं यथा
केऽनिपानां इनः वृधे ॥४॥ गमन् अस्मे वसूनि आ हि शंसिषं सु-
ऽआशिषं भरं आ याहि सोमिनः त्वं ईशिषे सः अस्मिन् आ सस्ति
बहिषि अनाधृथा तव पात्राणि धर्मेणा ॥५॥ २६ ॥ पृथक् प्र आ-
यन् प्रथमाः देवऽहूतयः अकृण्वत अवस्यानि दुस्तरा न ये शेकुः
यज्ञियां नावं आऽरुहं ईर्मा एव ते नि अविशंत केपयः ॥६॥ एव
एव अपाक् अपरे संतु दुऽध्यः अश्वाः येषां दुऽयुजः आऽयुयुजे
तथा ये प्राक् उपरे संति दावने पुरुणि यच वयुनानि भोजना

अ० ७. अ० ८. व० २९.] ॥ ३०१ ॥ [म० १०. अ० ४. सू० ४५.]

॥७॥ गिरीन् अजान् रेजमानान् अधारयत् द्यौः क्रंदत् अंतरि-
क्षाणि कोपयत् संऽईचीने० धिषणे० वि स्कभायति वृष्णः पीत्वा
मदे० उक्थानि शंसति ॥८॥ इमं बिभर्मि सुऽकृतं ते अंकुशं येन आ-
ऽरुजासि मघऽवन् शफऽआरुजः अस्मिन् सु ते सर्वने अस्तु
ओक्थं सुते इष्टौ मघऽवन् बोधि आऽभगः ॥९॥ गोभिः तरेम अ-
मतिं दुऽएवां यवेन क्षुधं पुरुऽहूत विश्वां वयं राजऽभिः प्रथमाः
धनानि अस्माकेन वृजनेन जयेम ॥१०॥ बृहस्पतिः नः परि पातु
पश्चात् उत उतऽतरस्मात् अधरात् अघऽयोः इंद्रः पुरस्तात् उत
मध्यतः नः सखां सखिऽभ्यः वरिवः कृणोतु ॥ ११ ॥ २७ ॥

॥४५॥ दिवः परि प्रथमं जज्ञे अग्निः अस्मत् द्वितीयं परि जात-
ऽवेदाः तृतीयं अपऽसु नृऽमनाः अजस्रं इंधानः एनं जरते सु-
ऽआधीः ॥१॥ विद्यते अग्ने वेधा च याणि विद्यते धामं विऽभृता
पुरुऽचा विद्यते नाम परमं गुहा यत् विद्यते उत्सं यतः आऽज-
गथं ॥२॥ समुद्रे त्वा नृऽमनाः अपऽसु अंतः नृऽचक्षाः ईधे दिवः
अग्ने ऊर्ध्वं तृतीयं त्वा रजसि तस्थिऽवांसं अपां उपऽस्थे महि-
षाः अवर्धन ॥३॥ अक्रंदत् अग्निः स्तनयन्ऽइव द्यौः क्षामं रेरिहत
वीरुधः संऽअजन् सद्यः जज्ञानः वि हि ई इडः अख्यत् आ रोदसी
भानुना भाति अंतः ॥४॥ श्रीणां उतऽआरः धरुणः रयीणां मनी-
षाणां प्रऽअर्पणः सोमऽगोपाः वसुः सूनुः सहस्रः अपऽसुराजा वि
भाति अग्ने उषसां इंधानः ॥५॥ विश्वस्य केतुः भुवनस्य गर्भः आ रो-
दसी अपृणात् जायमानः वीरुं चित् अद्रिं अभिनत् पराऽयन्
जनाः यत् अग्निं अयजंत पंच ॥६॥ २८ ॥ उशिक पावकः अरतिः
सुऽमेधाः मर्तेषु अग्निः अमृतः नि धायि इयति धूमं अरुषं भरि-

अ० ७. अ० ८. व० २९.] ॥ ३०२ ॥ [म० १०. अ० ४. सू० ४५.

भ॒त्त॒ उ॒त् श्रु॒क्ते॒ण॒ शो॒चि॒षा॒ द्यां॒ इ॒न॒क्ष॒न॒ ॥ ७ ॥ ह॒श॒नः॒ रु॒क्मः॒ उ॒र्वि॒या
वि॒ अ॒द्यौ॒त् दुः॒ऽम॒र्षे॒ आ॒युः॒ श्रि॒ये रु॒चा॒नः॒ अ॒ग्निः॒ अ॒मृ॒तः॒ अ॒भ॒व॒त्
व॒यः॒ऽभिः॒ य॒त् ए॒नं॒ द्यौः॒ ज॒न॒य॒त् सु॒ऽरे॒ताः॒ ॥ ८ ॥ यः॒ ते॒ अ॒द्य॒ कृ॒ण॒व॒त्
भ॒द्र॒ऽशो॒चे॒ अ॒पू॒षं॒ दे॒व॒ घृ॒त॒ऽव॒तं॒ अ॒ग्ने॒ प्र॒ तं॒ न॒ य॒ प्र॒ऽत॒रं॒ व॒स्यः॒ अ॒र्च्छ
अ॒भि॒सु॒हं॒ दे॒व॒ऽभ॒क्तं॒ य॒ वि॒ष्ट॒ ॥ ९ ॥ आ॒ तं॒ भ॒ज॒ सौ॒ अ॒व॒से॒षु॒ अ॒ग्ने॒ उ॒क्थे॒
ऽउ॒क्थे॒ आ॒ भ॒ज॒ श॒स्य॒मा॒ने॒ प्रि॒यः॒ सूर्ये॒ प्रि॒यः॒ अ॒मा॒ भ॒वा॒ति॒ उ॒त्
जा॒ते॒न॒ भि॒न॒द॒त् उ॒त् ज॒नि॒ऽत्वे॒ ॥ १० ॥ त्वां॒ अ॒ग्ने॒ य॒ज॒मा॒नाः॒ अ॒नु
द्यु॒न् वि॒श्व॒ा व॒सुं॒ द॒धि॒रे॒ वा॒र्यो॒णि॒ त्व॒या स॒ह द्र॒वि॒णं॒ इ॒च्छ॒मा॒नाः
व्र॒जं॒ गो॒ऽम॒तं॒ उ॒शि॒जं॒ वि॒ व॒व्रुः॒ ॥ ११ ॥ अ॒स्ता॒ वि॒ अ॒ग्निः॒ न॒रां॒ सु॒ऽशे॒वः
वै॒श्व॒ान॒रः॒ ऋ॒षि॒ऽभिः॒ सो॒म॒ऽगो॒पाः॒ अ॒हे॒षे॒ द्या॒वा॒ पृ॒थि॒वी॒ हु॒वे॒म
दे॒वाः॒ ध॒त्त॒ र॒यिं॒ अ॒स्मे॒ सु॒ऽवी॒रं॒ ॥ १२ ॥ २९ ॥ ८ ॥ ७ ॥

॥४६॥ प्र होता जातः महान् नभः ऽवित् नृऽसद्वा सीदत् अप-
पां उपऽस्थे दधिः यः धायि सः ते वयांसि यन्ता वसूनि विधत्ते
तनूऽपाः ॥१॥ इमं विधन्तः अपां सधऽस्थे पशुं न नष्टं पदैः अनु-
गमन् गुहां चतैर्तं उशिजः नमः ऽभिः इच्छन्तः धीराः भृगवः अ-
विन्दन् ॥२॥ इमं चितः भूरि अविन्दत् इच्छन् वैभुऽवसः मूर्धनि
अघ्नायाः सः शेऽवृधः जातः आ हर्म्येषु नाभिः युवा भवति रो-
चनस्य ॥३॥ मद्रं होतारं उशिजः नमः ऽभिः प्राञ्चै यज्ञं नेतारं अ-
ध्वराणां विशां अकृण्वन् अरतिं पावकं हव्यऽवाहं दधत्तः मानु-
षेषु ॥४॥ प्र भूः जयैतं महां विपः ऽधा मूराः अमूरं पुरां दर्माणं
नयैतः गर्भं वनां धियं धुः हिरिऽश्मश्रुं न अवीणं धनऽअर्चै
॥५॥१॥ नि पस्त्यासु चितः स्तभुऽयन् परिऽवीतः योनौ सीदत्
अन्तः अतः संऽगृभ्य विशां दर्मूनाः विऽधर्मणा अयंचैः इयते
नृन् ॥६॥ अस्य अजरासः दमां अरिचाः अर्चन्तऽधूमासः अग्रयः
पावकाः श्वितीचयः श्वाचासः भुरण्यवः वनऽसदः वायवः न
सोमाः ॥७॥ प्र जिह्वया भरते वेपः अग्निः प्र वयुनानि चेतसा
पृथिव्याः तं आयवः शुचयैतं पावकं मद्रं होतारं दधिरे यजिष्ठं
॥८॥ द्यावा यं अग्निं पृथिवीं जनिष्ठां आपः त्वष्टा भृगवः यंसहः-
ऽभिः ईळेन्यं प्रथमं मातरिश्वा देवाः ततस्तुः मनवे यजत्रं ॥९॥
यं त्वा देवाः दधिरे हव्यऽवाहं पुरुऽस्पृहः मानुषासः यजत्रं सः
यामन् अग्रे स्तुवते वयः धाः प्र देवऽयन् यज्ञसः सं हि पूर्वीः
॥१०॥२॥

॥४७॥ जगृभ्म ते दक्षिणं इंद्र हस्तं वसुऽयवः वसुऽपते वसू-
नां विद्म हि त्वा गोऽपतिं शूर गोनां अस्मभ्यं चित्रं वृषणं रयिं

दाः ॥१॥ सुऽआयुधं सुऽअवसं सुऽनीयं चतुऽसमुद्रं धरुणं रयी-
 णां चर्कृत्यं शंस्यं भूरिऽवारं अस्मभ्यं चित्रं वृषणं रयिं दाः ॥२॥
 सुऽब्रह्माणं देवऽवतं बृहंतं उरुं गभीरं पृथुऽबुधं इंद्रं श्रुतऽऋषिं
 उग्रं अभिमातिऽसहं अस्मभ्यं चित्रं वृषणं रयिं दाः ॥३॥ सनत्-
 ऽवाजं विप्रऽवीरं तरुचं धनऽस्पृतं शूशुऽवांसं सुऽदक्षं दस्युऽहनं
 पूऽभिदं इंद्रं सत्यं अस्मभ्यं चित्रं वृषणं रयिं दाः ॥४॥ अश्वऽवतं
 रथिनं वीरऽवतं सहस्रिणं शतिनं वाजं इंद्रं भद्रऽवातं विप्रऽवीरं
 स्वऽसां अस्मभ्यं चित्रं वृषणं रयिं दाः ॥५॥३॥ प्रसप्तऽगुं ऋत-
 ऽधीतिं सुऽमेधां बृहस्पतिं मतिः अच्छं जिगाति यः आंगिरसः
 नमसा उपऽसद्यः अस्मभ्यं चित्रं वृषणं रयिं दाः ॥६॥ वनीवानः
 मम दूतासः इंद्रं स्तोमाः चरन्ति सुऽमतीः इयानाः हृदिऽस्पृशः
 मनसा वच्यमानाः अस्मभ्यं चित्रं वृषणं रयिं दाः ॥७॥ यत् त्वा
 यामि दद्धि तत् नः इंद्रं बृहंतं क्षयं असमं जनानां अभि तत् द्या-
 वापृथिवी गृणीतां अस्मभ्यं चित्रं वृषणं रयिं दाः ॥८॥४॥

॥४८॥ अहं भुवं वसुनः पूर्यः पतिः अहं धनानि सं जयामि
 शश्वतः मां हवन्ते पितरं न जंतवः अहं दाश्रुषे विभजामि भोजनं
 ॥१॥ अहं इंद्रः रोधः वक्षः अथर्वणः चिताय गाः अजनयं अहेः
 अधि अहं दस्युऽभ्यः परि नृम्णं आ ददे गोत्रा शिष्यन् दधीचे मा-
 तरिष्यने ॥२॥ मह्यं त्वष्टा वज्रं अतस्तत् आयसं मयि देवासः अ-
 वृजन् अपि क्रतुं मम अनीकं सूर्यस्यऽइव दुस्तरं मां आययति
 कृतेन कर्त्वेन च ॥३॥ अहं एतं गव्ययं अश्वयं पशुं पुरीषिणं साय-
 केन हिरण्ययं पुरु सहस्रा नि शिशामि दाश्रुषे यत् मा सोमासः
 उक्थिनः अमंदिषुः ॥४॥ अहं इंद्रः न परा जिग्ये इत् धनं न

अ० ८. अ० १. व० ७.] ॥ ३०५ ॥ [म० १०. अ० ४. सू० ४९.

मृत्यवे अव तस्ये कदा च न सोम इत् मा सुन्वतः याचत वसु न
मे पूरवः सख्ये रिषायन ॥५॥५॥ अहं एतान् शार्धसतः द्वाऽद्वा
इंद्र ये वज्रं युधये अकृण्वत आऽह्वयमानान् अव हन्मना अहं
हृहा वदन् अनमस्युः नमस्विनः ॥६॥ अभि इदं एकं एकः
अस्मि निष्पाद अभि द्वा किं ऊं चयः कर्ति खले न पर्वान् प्रति
हन्मि भूरि किं मा निंदति शर्ववः अनिद्राः ॥७॥ अहं गुंगुऽभ्यः
अतिथिऽग्वं इष्करं इषं न वृचऽतुरं विक्षु धारयं यत् पर्णयऽमे
उत वा कर्जऽहे प्र अहं महे वृचऽहत्ये अशुश्रवि ॥८॥ प्र मे नमी
सायः इषे भुजे भूत् गवां एषे सख्या कृणुत द्विता दिद्यु यत् अस्य
संऽइथेषु महयं आत् इत् एनं शंस्यं उक्थ्यं करं ॥९॥ प्र नेमस्मिन्
ददृशे सोमः अंतः गोपाः नेमं आविः अस्था कृणोति सः ति-
ग्मऽशृगं वृषमं युयुत्सन् दुहः तस्थौ बहुले बद्धः अंतः ॥१०॥
आदित्यानां वसूनां रुद्रियाणां देवः देवानां न मिनामि धाम ते
मा भद्राय शर्वसे ततःक्षुः अपराऽजितं अस्तुतं अषां ॥११॥६॥

॥४९॥ अहं दां गृणते पूर्वं वसु अहं ब्रह्म कृणवं मह्यं वर्धनं
अहं भुवं यजमानस्य चोदिता अयज्जनः साक्षि विश्वस्मिन् भरे
॥१॥ मां धुः इंद्रं नाम देवता दिवः च गमः च अपां च जंतवः अहं
हरीं वृषणा विऽव्रता रघू अहं वज्रं शर्वसे धृष्णु आ ददे ॥२॥
अहं अत्कं कवये शिश्रयं हथैः अहं कुत्सं आवं आभिः ऊतिऽभिः
अहं शुष्णस्य श्रथिता वधः यमं न यः ररे आर्यं नाम दस्यवे ॥३॥
अहं पिताऽइव वेतसून् अभिष्टये तुयं कुत्साय स्मत्ऽइमं च रंधयं
अहं भुवं यजमानस्य राजनि प्र यत् भरे तुजये न प्रिया आऽधृषे
॥४॥ अहं रंधयं मृगयं श्रुतवणे यत् मा अजिहीत वयुना च न आ-

अ० ८. अ० १. व० ९.] ॥ ३०६ ॥ [म० १०. अ० ४. सू० ५०.

नुषक् अहं वे शं नम्रं आयवे अकरं अहं सव्याय पट्गृभिं अरंधयं
॥ ५॥ ७॥ अहं सः यः नवऽवास्त्वं बृहत् ऽरथं सं वृचाऽइव दासं वृ-
चऽहा अरुजं यत् वर्धयंतं प्रथयंतं आनुषक् दूरे पारे रजसः रोच-
ना अकरं ॥ ६॥ अहं सूर्यस्य परि यामि आशुऽभिः प्र एतशेभिः
वहमानः ओजसा यत् मा सावः मनुषः आह निऽनिजं ऋधक्
कृषे दासं कृत्वं हयैः ॥ ७॥ अहं सप्तऽहा नहुषः नहुऽतरः प्र अ-
श्वयं शवसा तुर्वशं यदुं अहं नि अन्यं सहसा सहः करं नव व्रा-
धतः नवतिं च वक्ष्यं ॥ ८॥ अहं सप्त स्रवतः धारयं वृषां द्रवित्वः
पृथिव्यां सीराः अधि अहं अणीसि वि तिरामि सुऽक्रतुः युधा
विदं मनवे गातुं इष्टये ॥ ९॥ अहं तत् आसु धारयं यत् आसु न
देवः च न त्वष्टा अधारयत् रुशत् स्पाहं गवां ऊधऽसु वक्षणासु
आ मधोः मधु श्वाच्यं सोमं आऽशिरं ॥ १०॥ एव देवान् इंद्रः विव्ये
नृन् प्र च्यौत्नेन मघऽवा सत्यऽराधाः विश्वा इत् ता ते हरिऽवः
शचीऽवः अभि तुरासः स्वऽयशः गृणंति ॥ ११॥ ८॥

॥ ५०॥ प्र वः महे मंदमानाय अंधसः अचं विश्वानराय वि-
श्वऽभुवे इंद्रस्य यस्य सुऽमखं सहः महि श्रवः नृगणं च रोदसी
सपर्यतः ॥ १॥ सः चित् नु सख्या नयैः इनः स्तुतः चर्कृत्यः इंद्रः
माऽवते नरे विश्वासु धूऽसु वाजऽकृत्येषु सत् ऽपते वृचे वा अप-
ऽसु अभि शूर मंदसे ॥ २॥ के ते नरः इंद्र ये ते इषे ये ते सुमं सऽधन्यं
इयंक्षान् के ते वाजाय असुर्याय हिन्विरे के अपऽसु स्वासु उर्व-
रासु पौंस्ये ॥ ३॥ भुवः त्वं इंद्र ब्रह्मणा महान् भुवः विश्वेषु सर्वनेषु
यज्ञियः भुवः नृन् च्यौत्नः विश्वस्मिन् भरे ज्येष्ठः च मंत्रः विश्व-
ऽचर्षणे ॥ ४॥ अवं नु कं ज्यायान् यज्ञऽवनसः महीं ते ओमात्रां

अ० ८, अ० १, व० ११.] ॥ ३०७ ॥ [म० १०, अ० ४, सू० ५१.]

कृष्टयः विदुः असः नु कं अजरः वर्धाः च विश्वा इत् एता सर्वना
तूतुमा कृषे ॥५॥ एता विश्वा सर्वना तूतुमा कृषे स्वयं सूनो स-
हसः यानि दधिषे वराय ते पाचं धर्मणे तना यज्ञः मंचः ब्रह्म उत-
ऽयतं वचः ॥६॥ ये ते विप्र ब्रह्मऽकृतः सुते सचा वसूनां च वसुनः
च दावने प्र ते सुमस्य मनसा पथा भुवन् मदे सुतस्य सोम्यस्य
अंधसः ॥७॥९॥

॥५१॥ महत् तत् उल्बं स्यविरं तत् आसीत् येन आऽविष्टितः
प्रऽविवेशिथ अपः विश्वाः अपश्यत् बहुधा ते अग्ने जातऽवेदः
तन्वः देवः एकः ॥१॥ कः मा ददर्श कतमः सः देवः यः मे तन्वः ब-
हुधा परिऽअपश्यत् कं अहं मिचावरुणा क्षियंति अग्नेः विश्वाः
संऽइधः देवऽयानीः ॥२॥ ऐच्छाम त्वा बहुधा जातऽवेदः प्रऽविष्टं
अग्ने अपऽसु ओषधीषु तं त्वा यमः अचिकेत् चित्रऽभानो
दशऽअंतरुष्यात् अतिऽरोचमानं ॥३॥ होचात् अहं वरुण
विभ्यत् आयं न इत् एव मा युनजन् अच देवाः तस्य मे तन्वः
बहुधा निऽविष्टाः एतं अर्थं न चिकेत् अहं अग्निः ॥४॥ आ इहि
मनुः देवऽयुः यज्ञऽकामः अरंऽकृत्यं तमसि शेषि अग्ने सुऽगान्
पथः कृणुहि देवऽयानान् वहं हव्यानि सुऽमनस्यमानः ॥५॥१०॥
अग्नेः पूर्वे भ्रातरः अर्थं एतं रथीऽइव अध्वानं अनु आ अवरीवुः
तस्मात् भिया वरुण दूरं आयं गौरः न क्षेमोः अविजे ज्यायाः ॥६॥
कुर्मः ते आयुः अजरं यत् अग्ने यथा युक्तः जातऽवेदः न रिष्याः
अथ वहसि सुऽमनस्यमानः भागं देवेभ्यः हविषः सुऽजात ॥७॥
प्रऽयाजान् मे अनुऽयाजान् च केवलान् ऊर्जस्वंतं हविषः दत्त
भागं घृतं च अपां पुरुषं च ओषधीनां अग्नेः च दीर्घं आयुः अस्तु

अ० ८. अ० १. व० १३.] ॥ ३०८ ॥ [म० १०. अ० ४. सू० ५३.

देवाः ॥ ८ ॥ तव प्र॒ऽयाजाः अनु॒ऽयाजाः च के॒वले ऊ॒र्जस्व॑तः ह॒-
विषः संतु॒ भागाः तव॑ अ॒ग्ने य॒ज्ञः अ॒यं अ॒स्तु सर्वः॑ तुभ्यं न॒मतां प्र॒-
ऽदिशः॑ चत॒स्रः ॥ ९ ॥ ११ ॥

॥ ५२ ॥ विश्वे दे॒वाः शा॒स्तन॑ मा॒ यथा॑ इ॒ह होता॑ वृ॒तः म॒नवै॑ यत्
नि॒ऽसद्य॑ प्र॒मे ब्रू॒त भा॒गऽधेयं॑ यथा॒ वः येन॑ प॒था ह॒व्यं आ॒ वः वहा॑-
नि ॥ १ ॥ अ॒हं होता॑ नि अ॒सीदं॑ यजी॒यान् विश्वे॑ दे॒वाः म॒रुतः॑ मा॒
जुन॑न्ति अ॒हःऽअ॒हः अ॒श्विना॒ आ॒ध्वर्य॑वं वां ब्र॒ह्मा सं॒ऽइत् भ॒वति॑ सा
आ॒ऽहुतिः॑ वां ॥ २ ॥ अ॒यं यः होता॑ किः ऊं सः य॒मस्य॑ कं अपि
ऊ॒हे यत् सं॒ऽअंज॑न्ति दे॒वाः अ॒हःऽअ॒हः जा॒यते॑ मा॒सिऽमा॑सि अथ
दे॒वाः द॒धिरे॑ ह॒व्यऽवा॒हं ॥ ३ ॥ मां दे॒वाः द॒धिरे॑ ह॒व्यऽवा॒हं अप॑-
ऽम्लु॒क्तं बहु॑ कृच्छ्रा चर॑न्तं अ॒ग्निः वि॒द्वान् य॒ज्ञं नः॑ क॒ल्पया॑ति पंच॒-
ऽयामं॑ चि॒ऽवृत्तं॑ स॒प्रऽत॑त्तुं ॥ ४ ॥ आ॒ वः य॒क्षि अ॒मृत॑ऽत्वं सु॒ऽवीरं॑
यथा॒ वः दे॒वाः वरि॑वः करा॒णि आ॒ बा॒होः व॒ज्रं इं॒द्रस्य॑ धे॒यां अथ॑
इ॒माः वि॒श्वाः पु॒तनाः॑ ज॒याति॑ ॥ ५ ॥ वी॒णि श॒ता वी॑ सह॒स्राणि॑ अ॒-
ग्निं चि॑शत् च दे॒वाः नव॑ च अ॒सप॑र्यन् औ॒क्षन् घृ॑तैः अ॒स्तृण॑न्
व॒हिः अ॒स्मै आ॒त् इत् होता॑रं नि अ॒साद॑यन्त ॥ ६ ॥ १२ ॥

॥ ५३ ॥ यं ऐ॒च्छाम॑ मन॒सा सः अ॒यं आ॒ अगा॑त् य॒ज्ञस्य॑ वि॒द्वान्
प॒रुषः॑ चि॒क्त्वान्सः॑ नः य॒क्षत् दे॒वऽता॑ता यजी॒यान् नि हि॑सस्तत्
अ॒न्तरः॑ पू॒र्वः अ॒स्मत् ॥ १ ॥ अ॒राधि॑ होता॒ निऽसदा॑ यजी॒यान् अ॒भि
प्रया॑सि सु॒ऽधिता॑नि हि ख्यत् य॒जाम॑है य॒ज्ञिया॑न् ह॒न्त दे॒वान् ई॒-
ळा॑महै ई॒ड्यान् आ॒ज्येन॑ ॥ २ ॥ सा॒ध्वी अ॒कः दे॒वऽवी॑तिं नः अ॒द्य य॒-
ज्ञस्य॑ जि॒ह्वां अ॒वि॒दाम॑ गु॒ह्यां सः आ॒युः आ॒ अगा॑त् सु॒रभिः॑ व॒सानः॑

भद्रां अक् देवऽहूतिं नः अद्य ॥३॥ तत् अद्य वाचः प्रथमं मसीय
येन असुरान् अभिदेवाः अस्मां ऊर्जऽअदः उत यज्ञियासः पंच
जनाः मर्म होत्रं जुषध्वं ॥४॥ पंच जनाः मर्म होत्रं जुषतां गोऽजा-
ताः उत ये यज्ञियासः पृथिवी नः पार्थिवात् पातु अंहसः अंत-
रिक्षं दिव्यात् पातु अस्मान् ॥५॥ १३॥ तंतुं तन्वन् रजसः भानुं
अनु इहि ज्योतिष्मतः पथः रक्ष धिया कृतान् अनुल्बणं वयत्
जोगुवां अपः मनुः भव जनय देव्यं जनै ॥६॥ अक्षऽनहः नह्यतन
उत सोम्याः इष्कृणुध्वं रशनाः आ उत पिंशत अष्टाऽवंधुरं वहत
अभितः रथं येन देवासः अनयन् अभि प्रियं ॥७॥ अश्मन्ऽवती
रीयते सं रभध्वं उत तिष्ठत प्र तरत सखायः अत्र जहाम ये असन्
अशेवाः शिवान् वयं उत तरेम अभि वाजान् ॥८॥ त्वष्टा मायाः
वेत् अपसां अपऽतमः विभ्रत् पात्रां देवऽपानानि शंऽतमा
शिशीति नूनं परं सुऽआयसं येन वृश्वात् एतंशः ब्रह्मणः पतिः
॥९॥ सतः नूनं कवयः सं शिशीत् वाशीभिः याभिः अमृताय त-
क्षथ विद्वांसः पदा गुह्यानि कर्तन् येन देवासः अमृतऽत्वं आनशुः
॥१०॥ गर्भे योषां अदधुः वत्सं आसनि अपीच्येन मनसा उत जि-
ह्वायां सः विश्वाहां सुऽमनाः योग्याः अभि सिसासनिः वनते
कारः इत् जितिं ॥११॥ १४॥

॥५४॥ तां सुते कीर्तिं मघऽवन् महिऽत्वा यत् त्वा भीते रोद-
सी अहयेतां प्र आवः देवान् आ अतिरः दासं ओजः प्रऽजायै
त्वस्यै यत् अशिक्षः इंद्र ॥१॥ यत् अचरः तन्वा ववृधानः बलानि
इंद्र प्रऽब्रुवाणः जनेषु माया इत्सा ते यानि युद्धानि आहुः न अद्य
शत्रुं ननु पुरा विविस्ते ॥२॥ के ऊं नु ते महिमनः समस्य अस्मत्

अ० ८. अ० १. व० ११.] ॥ ३१० ॥ [म० १०. अ० ४. सू० ५५.

पूर्वे ऋषयः अंतं आपुः यत् मातरं च पितरं च साकं अजनयथाः
तत्त्वं स्वायाः ॥३॥ चत्वारि ते असुर्याणि नाम अदाभ्यानि महि-
षस्य संति त्वं अंग तानि विश्वानि वित्से येभिः कर्माणि मघऽवन्
च कथं ॥४॥ त्वं विश्वा दधिषे केवलानि यानि आविः या च गुहा
वसूनि कामं इत् मे मघऽवन् मा वि तारीः त्वं आऽज्ञाता त्वं इंद्र
असि दाता ॥५॥ यः अदधात् ज्योतिषि ज्योतिः अंतः यः असृ-
जत् मधुना सं मधूनि अध प्रियं शूषं इंद्राय मन्म ब्रह्मऽकृतः बृह-
त् ऽउक्थात् अवाचिं ॥६॥ १५॥

॥५५॥ दूरे तत् नाम गुह्यं पराचैः यत् त्वा भीते अह्येतां व-
यः ऽधै उत अस्तभ्नाः पृथिवीं द्यां अभीके भ्रातुः पुत्रान् मघऽवन्
ति त्विषाणः ॥१॥ महत् तत् नाम गुह्यं पुरुऽस्पृक् येन भूतं जनयः
येन भव्यं प्रत्नं जातं ज्योतिः यत् अस्य प्रियं प्रियाः सं अविशंत
पंच ॥२॥ आ रोदसी अपृणात् आ उत मध्यं पंच देवान् ऋतुऽशः
सप्रऽसप्र चतुः ऽचिंशता पुरुधा वि चष्टे सऽरूपेण ज्योतिषा वि-
ऽव्रतेन ॥३॥ यत् उषः औच्छः प्रथमा विऽभानां अजनयः येन
पुष्टस्य पुष्टं यत् ते जामिऽत्वं अवरं परस्याः महत् महत्याः असु-
रऽत्वं एकं ॥४॥ विऽधुं दद्राणं समने बहूनां युवानं संतं पलितः
जगार देवस्य पश्य काव्यं महिऽत्वा अद्य ममारं सः ह्यः सं आन
॥५॥ १६॥ शाकना शाकः अरुणः सुऽपर्णः आ यः महः शूरः स-
नात् अनीळः यत् चिकेत सत्यं इत् तत् न मोघं वसु स्याह उत
जेता उत दाता ॥६॥ आ एभिः ददे वृषण्या पौंस्यानि येभिः औ-
क्षत् वृचऽहत्याय वजी ये कर्मणः क्रियमाणस्य महा ऋते ऽकर्म
उत् ऽअजायंत देवाः ॥७॥ युजा कर्माणि जनयन् विश्वऽओजाः

अ० ८, अ० १, व० १९.] ॥ ३११ ॥ [म० १०, अ० ४, सू० ५७,

अशस्तिऽहा विश्वऽमनाः तुराषाट् पीत्वी सोमस्य दिवः आ वृ-
धानः शूरः निः युधा अधमत् दस्यून् ॥ ८ ॥ १७ ॥

॥ ५६ ॥ इदं ते एकं परः ऊं ते एकं तृतीयेन ज्योतिषा सं विश्व-
स्व संऽवेशने तन्वः चारुः एधि प्रियः देवानां परमे जनित्रे ॥ १ ॥
तनूः ते वाजिन् तन्वं नयती वामं अस्मभ्यं धातुं शर्मं तुभ्यं अहृतः
महः धरुणाय देवान् दिविऽइव ज्योतिः स्वं आ मिमीयाः ॥ २ ॥
वाजी असि वाजिनेन सुऽवेनीः सुवितः स्तोमं सुवितः दिवं गाः
सुवितः धर्मं प्रथमा अनु सत्या सुवितः देवान् सुवितः अनु पत्नं
॥ ३ ॥ महिम्नः एषां पितरः च न ईशिरे देवाः देवेषु अदधुः अपि
क्रतुं सं अविथ्य चुः उत यानि अतिषुः आ एषां तनूषु नि विवि-
श्रुः पुनः ॥ ४ ॥ सहः ऽभिः विश्वं परि चक्रमुः रजः पूर्वा धामानि
अमिता मिमानाः तनूषु विश्वा भुवना नि येमिरे प्र असारयन्त
पुरुध प्रऽजाः अनु ॥ ५ ॥ द्विधा सूनवं असुरं स्वः ऽविदं आ अ-
स्थापयन्त तृतीयेन कर्मणा स्वां प्रऽजां पितरः पित्र्यं सहः आ
अवरेषु अदधुः तंतुं आऽतंतं ॥ ६ ॥ नावा न क्षोदः प्रऽदिशः पृ-
थिव्याः स्वस्ति ऽभिः अति दुःऽगानि विश्वा स्वां प्रऽजां बृहत-
ऽउक्थः महिऽत्वा आ अवरेषु अदधात् आ परेषु ॥ ७ ॥ १८ ॥

॥ ५७ ॥ मा प्र गाम पथः वयं मा यज्ञात् इन्द्र सोमिनः मा अं-
तः स्थुः नः अरातयः ॥ १ ॥ यः यज्ञस्य प्रऽसाधनः तंतुः देवेषु आ-
ऽतंतः तं आऽहुतं न शीमहि ॥ २ ॥ मनः नु आ हुवामहे नाराशंसेनं
सोमेन पितृणां च मन्मऽभिः ॥ ३ ॥ आ ते एतु मनः पुनः क्रत्वे
दक्षाय जीवसे ज्योक् च सूर्ये हशे ॥ ४ ॥ पुनः नः पितरः मनः द-

अ० ८. अ० १. व० २२.] ॥ ३१२ ॥ [म० १०. अ० ४. सू० ५९.

दातु दैव्यः जनः जीवं व्रातं सचेमहि ॥ ५ ॥ वयं सोम व्रते तव मनः
तनूषु बिभ्रतः प्रजाऽवतः सचेमहि ॥ ६ ॥ १९ ॥

॥ ५८ ॥ यत्ते यमं वैवस्वतं मनः जगाम दूरकं तत्ते आ वर्त-
यामसि इह क्षयाय जीवसे ॥ १ ॥ यत्ते दिवं यत् पृथिवीं मनः ज-
गाम दूरकं तत्ते आ वर्तयामसि इह क्षयाय जीवसे ॥ २ ॥ यत्ते
भूमिं चतुःऽभृष्टिं मनः जगाम दूरकं तत्ते आ वर्तयामसि इह
क्षयाय जीवसे ॥ ३ ॥ यत्ते चतस्रः प्रऽदिशः मनः जगाम दूरकं
तत्ते आ वर्तयामसि इह क्षयाय जीवसे ॥ ४ ॥ यत्ते समुद्रं अर्णवं
मनः जगाम दूरकं तत्ते आ वर्तयामसि इह क्षयाय जीवसे ॥ ५ ॥
यत्ते मरीचीः प्रऽवतः मनः जगाम दूरकं तत्ते आ वर्तयामसि
इह क्षयाय जीवसे ॥ ६ ॥ २० ॥ यत्ते अपः यत् ओषधीः मनः ज-
गाम दूरकं तत्ते आ वर्तयामसि इह क्षयाय जीवसे ॥ ७ ॥ यत्ते
सूर्यं यत् उषसं मनः जगाम दूरकं तत्ते आ वर्तयामसि इह क्ष-
याय जीवसे ॥ ८ ॥ यत्ते पर्वतान् बृहत्तः मनः जगाम दूरकं तत्
ते आ वर्तयामसि इह क्षयाय जीवसे ॥ ९ ॥ यत्ते विश्वं इदं जगत्
मनः जगाम दूरकं तत्ते आ वर्तयामसि इह क्षयाय जीवसे ॥ १० ॥
यत्ते पराः पराऽवतः मनः जगाम दूरकं तत्ते आ वर्तयामसि
इह क्षयाय जीवसे ॥ ११ ॥ यत्ते भूतं च भव्यं च मनः जगाम दूरकं
तत्ते आ वर्तयामसि इह क्षयाय जीवसे ॥ १२ ॥ २१ ॥

॥ ५९ ॥ प्र तारि आयुः प्रऽतरं नवीयः स्थाताराऽइव क्रतुऽम-
ता रथस्य अध च्यवानः उत्तवीति अर्थं पराऽतरं सु निःऽञ्ज-

अ० ८. अ० १. व० २४.] ॥ ३१३ ॥ [म० १०. अ० ४. सू० ६०.]

तिः जिहीतां ॥ १॥ सामन् नु राये निधिऽमत् नु अन्नं करामहे सु
 पुरुष श्रवांसि ता नः विश्वानि जरिता ममक्षु पराऽतरं सु निः-
 ऽच्छतिः जिहीतां ॥ २॥ अभि सु अयेः पौंस्यैः भवेम द्यौः न भूमिं
 गिरयः न अज्जान् ता नः विश्वानि जरिता चिकेत पराऽतरं सु
 निःऽच्छतिः जिहीतां ॥ ३॥ मो' सु नः सोम मृत्यवे परा दाः प-
 श्येम नु सूर्यं उत्तऽचरंतं द्युऽभिः हितः जरिमा सु नः अस्तु परा-
 ऽतरं सु निःऽच्छतिः जिहीतां ॥ ४॥ असुऽनीते मनः अस्मासु धा-
 रय जीवातं वे सु प्रतिर नः आयुः ररं धि नः सूर्यस्य संऽदृशि घृतेन
 त्वं तन्वं वर्धयस्व ॥ ५॥ २२॥ असुऽनीते पुनः अस्मासु चक्षुः पुनः
 प्राणं इह नः धेहि भोगं ज्योक् पश्येम सूर्यं उत्तऽचरंतं अनुऽमते
 मृळय नः स्वस्ति ॥ ६॥ पुनः नः असुं पृथिवी ददातु पुनः द्यौः देवी
 पुनः अंतरिक्षं पुनः नः सोमः तन्वं ददातु पुनः पूषा पथ्या या
 स्वस्तिः ॥ ७॥ शं रोदसी सुऽबंधवे यद्ही ऋतस्य मातरा भरतां
 अप यत् रपः द्यौः पृथिवि क्षमा रपः मो' सु ते किं च न आममत्
 ॥ ८॥ अव द्वके अव चिका दिवः चरन्ति भेषजा क्षमा चरिष्णु ए-
 ककं भरतां अप यत् रपः द्यौः पृथिवि क्षमा रपः मो' सु ते किं
 च न आममत् ॥ ९॥ सं इंद्र ईरय गां अनडाहं यः आ अवहत् उ-
 शीनराण्याः अनः भरतां अप यत् रपः द्यौः पृथिवि क्षमा रपः
 मो' सु ते किं च न आममत् ॥ १०॥ २३॥

॥ ६०॥ आ जनै त्वेषऽसंहं माहीनानां उपऽस्तुतं अगन्म बि-
 भ्रतः नमः ॥ १॥ असमातिं निऽतोशनं त्वेषं निऽययिनं रथं भजे-
 ऽरथस्य सत्ऽपतिं ॥ २॥ यः जनान् महिषान्ऽइव अतिऽतस्थौ
 पवीरवान् उत अपवीरवान् युधा ॥ ३॥ यस्य इक्ष्वाकुः उप व्रते

अ० ८. अ० १. व० २६.] ॥ ३१४ ॥ [म० १०. अ० ५. सू० ६१.

रेवान् मरायी एधते दिविऽइव पंच कृष्टयः ॥४॥ इन्द्रं क्षत्रा असमा-
 तिषु रथेऽप्रोष्ठेषु धारय दिविऽइव सूर्ये हृशे ॥५॥ अगस्त्यस्य नत-
 ऽभ्यः सप्ती युनक्षि रोहिता पणीन् नि अक्रमीः अभि विश्वान्
 राजन् अराधसः ॥६॥ २४॥ अयं माता अयं पिता अयं जीवातुः
 आ अगमत् इदं तव प्रऽसर्पणं सुऽबन्धो० आ इहि निः इहि ॥७॥ य-
 था युगं वरत्रया न ह्यंति धरुणाय कं एव दाधार ते मनः जीवातवे
 न मृत्यवे अथो अरिष्टऽतातये ॥८॥ यथा इयं पृथिवी मही दाधार
 इमान् वनस्पतीन् एव दाधार ते मनः जीवातवे न मृत्यवे अथो
 अरिष्टऽतातये ॥९॥ यमात् अहं वैवस्वतात् सुऽबन्धोः मनः आ
 अभरं जीवातवे न मृत्यवे अथो अरिष्टऽतातये ॥१०॥ न्यक्वातः
 अव वाति न्यक्तपति सूर्यः नीचीनं अघ्ना दुहे न्यक्भवतु ते रपः
 ॥११॥ अयं मे हस्तः भर्गऽवान् अयं मे भर्गवत्ऽतरः अयं मे वि-
 श्वऽभेषजः अयं शिवऽअभिमर्शनः ॥ १२॥ २५॥ ४॥

॥६१॥ इदं इत्या रौद्रं गूर्तंऽवचां ब्रह्म क्रत्वा शच्या अंतः आ-
 जौ क्राणा यत् अस्य पितरा मंहनेऽस्थाः पर्वत् पक्थे अहन् आ
 सप्त होतृन् ॥१॥ सः इत् दानाय दभ्याय वन्वन् चवानः सूरैः अ-
 मिमीत वेदिं तूर्वेयाणः गूर्तं वचःऽतमः क्षोदः नरेतः इतःऽऊति
 सिंचत् ॥२॥ मनः न येषु हवनेषु तिग्मं विपः शच्या वनुषः द्रव-
 ता आ यः शर्याभिः तुविऽनृम्णः अस्य अश्रीणीत आऽदिशं ग-
 भस्तौ ॥३॥ कृष्णा यत् गोषु अरुणीषु सीदन् दिवः नपाता अश्वि-
 ना हुवे वां वीतं मे यज्ञं आ गतं मे अन्नं ववन्वांसा न इषं अस्मृ-
 तऽधू० ॥४॥ प्रथिष्ट यस्य वीरऽकर्म इष्णात् अनुऽस्थितं नु नयः
 अप औहत् पुनः तत् आ वृहति यत् कनायाः दुहितुः आ अनु-

अ० ८. अ० १. व० २९.] ॥ ३१५ ॥ [म० १०. अ० ५. सू० ६१.]

ऽभृतं अनर्वा ॥ ५ ॥ २६ ॥ मध्या यत् कर्त्तुं अभवत् अभीकैकामैकृ-
 खाने पितरि युवत्यां मना न क्रेतः जहत्तुः विऽयन्ता सानौ नि-
 ऽसिक्तं सुऽकृतस्य योनौ ॥ ६ ॥ पिता यत् स्वां दुहितरं अधिऽस्कन्
 क्ष्मया रेतः संऽजग्मानः नि सिंचत् सुऽआर्ध्यः अजन् यन् ब्रह्म
 देवाः वास्तोः पतिं व्रतऽपां निः अतस्त्रान् ॥ ७ ॥ सः ईं वृषा न फेनं
 अस्यत् आजौ स्मत् आ परा ऐत् अपं दुभ्रऽचेताः सरत् पदा न
 दक्षिणा पराऽवृक्न ताः नु मे पृश्न्यः जगृभ्रे ॥ ८ ॥ मक्षु न वह्निः
 प्रऽजायाः उपष्टिः अग्निं न नम्रः उपं सीदत् ऊधः सनिता इध्मं
 सनिता उत वाजै सः धर्ता जज्ञे सहसा यविऽयुत् ॥ ९ ॥ मक्षु कना-
 याः सख्यं न वऽग्वाः ऋतं वदतः ऋतऽयुक्तिं अग्मन् द्विऽबर्हसः
 ये उपं गोपं आ अंगुः अदक्षिणासः अच्युता दुधुक्षन् ॥ १० ॥ २७ ॥
 मक्षु कनायाः सख्यं न वीयः राधः न रेतः ऋतं इत् तुरायन् शुचिं
 यत् ते रेक्काः आ अयजन्त सबः ऽदुघायाः पर्यः उस्त्रियायाः ॥ ११ ॥
 पश्चा यत् पश्चा विऽयुता बुधन्त इति ब्रवीति वक्तरि रराणः वसोः
 वसुऽत्वा कारवः अनेहा विश्वं विवेष्टि द्रविणं उपं क्षु ॥ १२ ॥ तत्
 इत् नु अस्य परिऽसञ्चानः अग्मन् पुरु सदैतः नासदैतं बिभित्सन्
 वि शुष्णस्य संऽयथितं अनर्वा विदत् पुरुऽप्रजातस्य गुहां यत्
 ॥ १३ ॥ भर्गैः ह नाम उत यस्य देवाः स्वः न ये चिऽसधस्ये निऽसेदुः
 अग्निः ह नाम उत जातऽवेदाः शुधि नः होतः ऋतस्य होता अ-
 ध्रुक् ॥ १४ ॥ उत त्या मे रौद्रौ अर्चिऽमन्ता नासत्यौ इन्द्र गूर्तये य-
 जथ्यै मनुष्यत वृक्तऽबर्हिषे रराणा मन्दूः हितऽप्रयसा विष्णु यज्यूः
 ॥ १५ ॥ २८ ॥ अयं स्तुतः राजा वंदि वेधाः अपः च विप्रः तरति
 स्वऽसेतुः सः कक्षीवन्त रेजयत् सः अग्निं नेमिं न चक्रं अर्वतः र-
 घुऽदु ॥ १६ ॥ सः द्विऽबन्धुः वैतरणः यष्टा सबः ऽधुं धेनुं अस्वै दुह-

ध्ये सं यत् मित्रावरुणा वृजे उक्थैः ज्येष्ठेभिः अर्यमणं वरुथैः
 ॥१७॥ तत् सुबन्धुः सूरिः दिवि ते धियं ऽधाः नाभानेदिष्ठः रपति
 प्रवेनन्सानः नाभिः परमा अस्य वा घ अहं तत् पश्चा कतिथः
 चित् आस ॥१८॥ इयं मे नाभिः इह मे सध ऽस्थं इमे मे देवाः अयं
 अस्मि सर्वैः द्वि ऽजाः अहं प्रथम ऽजाः ऋतस्य इदं धेनुः अदुहत्
 जायमाना ॥१९॥ अथ आसु मन्द्रः अरतिः विभा ऽवा अव स्यति
 द्वि ऽवर्तनिः वनेषाट ऊर्ध्वा यत् श्रेणिः न शिष्टुः दन् मक्षु स्थिरं
 शे ऽवृधं सूत माता ॥२०॥ २१॥ अथ गावः उप ऽमातिं कनायाः
 अनु श्रान्तस्य कस्य चित् परा इयुः श्रुधि त्वं मु ऽदविणः नः त्वं याट
 आश्व ऽघ्नस्य ववृधे सूनृताभिः ॥२१॥ अथ त्वं इन्द्र विद्धि अस्मान्
 महः राये नृ ऽपते वज्र ऽबाहुः रक्ष च नः मघीनः पाहि सूरिन्
 अनेहसः ते हरि ऽवः अभिष्टौ ॥२२॥ अथ यत् राजाना गो ऽइष्टौ
 सरत् सरण्युः कारवे जरण्युः विप्रः प्रेष्ठः सः हि एषां बभूव परां
 च वक्षत् उत पर्षत् एनान् ॥२३॥ अथ नु अस्य जेन्यस्य पुष्टौ वृथा
 रेभैतः इमहे तत् ऊं नु सरण्युः अस्य सूनुः अश्वः विप्रः च असि
 अवसः च सातौ ॥२४॥ युवोः यदि सख्याय अस्मे शर्धाय स्तोमं
 जुजुषे नमस्वान् विश्वं यस्मिन् आ गिरः सं ऽईचीः पूर्वी ऽइव
 गातुः दाशत् सूनृतायै ॥२५॥ सः गृणानः अत् ऽभिः देव ऽवान्
 इति सु ऽबन्धुः नमसा सु ऽउक्तैः वर्धत् उक्थैः वचः ऽभिः आ हि
 नूनं वि अध्वा एति पर्यसः उस्त्रियायाः ॥२६॥ ते ऊं सु नः महः
 यज्चाः भूत देवासः ऊतये स ऽजीषाः ये वाजान् अनयत वि
 ऽयतः ये स्थ नि ऽचेतारः अमूराः ॥२७॥ ३०॥ १॥

॥ ६२ ॥ ये यज्ञेन दक्षिणया सं ऽअक्ताः इन्द्रस्य सख्यं अमृत ऽत्वं

आन॒श तेभ्यः भ॒द्रं अंगिर॑सः वः अस्तु॒ प्रति गृ॒भ्णीत॒ मान॒वं सु॒मे॒ध॒सः ॥१॥ ये उ॒त् आ॒र्जन् पि॒तरः गो॒ऽमयं॑ वसु॒ ऋ॒तेन॑ अभि॒दन्
परि॒वत्सरे॑ व॒लं दी॒र्घायु॑ऽत्वं अंगिर॑सः वः अस्तु॒ प्रति गृ॒भ्णीत॒ मा॒न॒वं सु॒मे॒ध॒सः ॥२॥ ये ऋ॒तेन॑ सू॒र्यं आ अ॒रोह॑यन् दि॒वि अ॒प्रथ॑यन्
पृ॒थि॒वीं मा॒तरं॑ वि सु॒प्रजाः॑ऽत्वं अंगिर॑सः वः अस्तु॒ प्रति गृ॒भ्णीत॒ मा॒न॒वं सु॒मे॒ध॒सः ॥३॥ अ॒यं नाभा॑ व॒दति॒ वल्गु॑ वः गृ॒हे दे॒वऽपु॒त्राः
ऋ॒षयः॑ तत् शृ॒णोत॑न् सु॒ब्रह्म॑ण्यं अंगिर॑सः वः अस्तु॒ प्रति गृ॒भ्णीत॒ मा॒न॒वं सु॒मे॒ध॒सः ॥४॥ वि॒ऽरूपा॑सः इ॒त् ऋ॒षयः॑ ते इ॒त्
गंभी॒रऽव॑पसः ते अंगिर॑सः सू॒नवः॑ ते अ॒ग्नेः परि॑ ज॒ज्ञिरे ॥५॥ १॥ ये अ॒ग्नेः परि॑ ज॒ज्ञिरे वि॒ऽरूपा॑सः दि॒वः परि॑ न॒वऽग्वः॑ नु द॒शऽग्वः॑
अंगिरः॑ऽतमः स॒चा दे॒वेषु॑ म॒हते ॥६॥ इं॒द्रेण॑ यु॒जानिः॑ सृ॒जन्त॑ वा॒घ॒तः व्र॒जं गो॒ऽमैतं॑ अ॒श्विनं॑ स॒हस्रं॑ मे॒ दद॑तः अ॒ष्टऽक॑र्ण्यः अ॒वः दे॒वेषु॑
अ॒क्रत॑ ॥७॥ प्र नू॒नं जा॒यतां॑ अ॒यं मनुः॑ तो॒क्मऽइ॒व रो॒ह॒तु यः॑ स॒हस्रं॑ श॒तऽअ॒श्वं स॒द्यः दा॒नाय॑ म॒हते ॥८॥ न तं॑ अ॒घ्नोति॑ कः च॒न
दि॒वऽइ॒व सा॒नु आ॒ऽरभं॑ सा॒वर्ण्य॑स्य दक्षि॒णा वि सि॑न्धुःऽइ॒व प॒प्रथे ॥९॥ उ॒त् दा॒सा परि॑ऽवि॒षे स्म॑त्ऽदि॒ष्टी० गो॒ऽप॒रीण॑सा यदुः
तु॒र्वः च॒ म॒म॒हे ॥१०॥ स॒हस्र॑ऽदाः या॒मऽनीः॑ मा रि॒षत् म॑नुः सू॒र्येण॑
अ॒स्य य॑त॒माना ए॒तु दक्षि॑णा सा॒वर्णेः दे॒वाः प्र ति॑र॒तु आ॒युः य॒स्मिन् अ॒श्रान्ताः॑ अ॒सना॑म वा॒जं ॥११॥ २॥

॥६३॥ प॒राऽव॑तः ये दि॒धिष॑न्ते आ॒र्यं म॑नु॒ऽप्री॒तासः॑ ज॒निम॑
वि॒वस्व॑तः य॒यातेः॑ ये न॒हुष्य॑स्य ब॒र्हिषि॑ दे॒वाः आ॑स॒न्ते ते अ॒धि ब्रु॒व॑न्तु नः ॥१॥ वि॒श्वा हि वः॑ न॒म॒स्यानि॑ व॒द्या नामा॑नि दे॒वाः उ॒त्
य॒ज्ञिया॑नि वः ये स्थ जा॒ताः अ॒दितेः॑ अ॒त्ऽभ्यः॑ परि॑ ये पृ॒थि॒व्याः ते

मे इह श्रुतं हवँ ॥२॥ येभ्यः माता मधुऽमत् पिबन्ते पयः पीयूषं
 द्यौः अदितिः अद्रिऽबर्हाः उक्थऽपुष्मान् वृषऽभरान् सुऽअ-
 भ्रसः तान् आदित्यान् अनु मद् स्वस्तये ॥३॥ नृऽचक्षसः अनि-
 ऽमिषंतः अर्हेणा बृहत् देवासः अमृतऽत्वं आनऽपुः ज्योतिः ऽर-
 थाः अहिऽमायाः अनागसः दिवः वर्षाणं वसन्ते स्वस्तये ॥४॥
 संऽराजः ये सुऽवृधः यज्ञं आऽययुः अपरिऽहृताः दधिरे दिवि
 क्षयं तान् आ विवास नमसा सुवृक्तिऽभिः महः आदित्यान् अ-
 दितिं स्वस्तये ॥५॥३॥ कः वः स्तोमं राधति यं जुजोषथ विश्वे दे-
 वासः मनुषः यति स्थनं कः वः अध्वरं तु विऽजाताः अरं करत् यः
 नः पर्षत् अति अंहः स्वस्तये ॥६॥ येभ्यः होवां प्रथमां आऽयेजे
 मनुः समिद्धऽअग्निः मनसा सप्त होतुं ऽभिः ते आदित्याः अभयं
 शर्म यच्छत् सुऽगा नः कर्तं सुऽपथा स्वस्तये ॥७॥ ये ईशिरि भुव-
 नस्य प्रऽचेतसः विश्वस्य स्थातुः जगतः च मंतवः ते नः कृतात्
 अकृतात् एनसः परि अद्य देवासः पिपृत स्वस्तये ॥८॥ भरेषु इंद्रं
 सुऽहवँ हवामहे अंहः ऽमुचै सुऽकृतं दैव्यं जनं अग्निं मित्रं वरुणं
 सातये भगँ द्यावापृथिवी मरुतः स्वस्तये ॥९॥ सुऽचामाणं पृ-
 थिवीं द्यां अनेहसं सुऽशर्माणं अदितिं सुऽप्रनीतिं दैवीं नावँ सु-
 ऽअरिचां अनागसं असंवन्तीं आ रुहेम स्वस्तये ॥१०॥४॥ विश्वे
 यजचाः अधि वोचत् जतये चायध्वं नः दुऽएवायाः अभिऽहुतः
 सत्यया वः देवऽहूत्या हुवेम शृण्वतः देवाः अवसे स्वस्तये ॥११॥
 अप अमीवां अप विश्वां अनाहुतिं अप अरातिं दुऽविदवां
 अघऽयतः आरे देवाः वेषः अस्मत् युयोतन उरु नः शर्म यच्छत्
 स्वस्तये ॥१२॥ अरिष्टः सः मर्तः विश्वः एधते प्र प्रऽजाभिः जायते
 धर्मेणः परि यं आदित्यासः नयथ सुनीतिऽभिः अति विश्वानि

अ० ८. अ० २. व० ७.] ॥ ३१९ ॥ [म० १०. अ० ५. सू० ६४.]

दुः॒ऽइ॒ता स्व॒स्तये॑ ॥१३॥ यं दे॒वा॒सः अ॒वथ॑ वा॒जऽसा॒तौ यं शूर॑-
 ऽसा॒ता म॒रुतः॑ हि॒ते ध॒ने प्रा॒तः॒ऽया वा॒नं रथं॑ इ॒न्द्र सा॒न॒सिं अ॒रि॒थं तं
 आ रु॒हेम॑ स्व॒स्तये॑ ॥१४॥ स्व॒स्ति नः॑ प॒थ्या॒सु ध॒न्व॑ऽसु स्व॒स्ति अ॒प-
 ऽसु वृ॒जने॑ स्वः॒ऽवति॑ स्व॒स्ति नः॑ पु॒त्रऽकृ॒षेष्ु॑ यो॒निषु॑ स्व॒स्ति रा॒ये
 म॒रुतः॑ द॒धात॑न ॥१५॥ स्व॒स्तिः इ॒त् हि प्र॑ऽप॒थे श्रे॒ष्ठा रे॒कण॑ स्व॒ती
 अ॒भि या वा॒मं ए॒ति सा॒नः अ॒मा सो॑ अ॒र॒णे नि पा॒तु सु॒ऽआ॒वे॒शा
 भ॒वतु॑ दे॒वऽगो॑पा ॥१६॥ ए॒व प्र॒तेः सू॒नुः अ॒वी॒वृ॒धत् वः॑ वि॒श्वे आ॒-
 दि॒त्याः अ॒दि॒ते म॒नी॒षी ई॒शा॒ना॒सः नरः॑ अ॒मर्त्ये॑न अ॒स्ता वि॒ जनः॑
 दि॒व्यः ग॒येन॑ ॥१७॥ ५॥

॥६४॥ क॒था दे॒वानां॑ क॒त॒मस्य॑ या॒मनि॑ सु॒ऽम॒तु॒ नाम॑ शृ॒ण्वतां॑
 म॒ना॒म॒हे कः॑ मृ॒ठा॒ति क॒त॒मः नः॑ म॒यः क॒र॒त् क॒त॒मः ज॒ती अ॒भि
 आ व॒वर्ते॑ति ॥१॥ ऋ॒तुऽय॒तिं ऋ॒त॒वः ह॒तऽसु॑ धी॒तयः॑ वे॒नंति॑ वे॒-
 नाः प॒तय॑ति आ दि॒शः न म॒डि॒ता वि॒द्यते॑ अ॒न्यः ए॒भ्यः दे॒वेषु॑ मे
 अ॒धि का॒माः अ॒यंस॑त ॥२॥ न॒रा॒शंसं॑ वा॒ पू॒षणं॑ अ॒गो॒ह्यं अ॒ग्निं दे॒व-
 ऽइ॒डं अ॒भि अ॒र्च॒से गि॒रा सू॒र्या॒मा॒सा च॒द्रम॑सा य॒मं दि॒वि चि॒तं
 वा॒तं उ॒षसं॑ अ॒क्तुं अ॒श्वि॒ना ॥३॥ क॒था क॒विः तु॒विऽर॒वा॒न् क॒या
 गि॒रा बृ॒ह॒स्पतिः॑ व॒वृ॒धते॑ सु॒वृ॒क्तिऽभिः॑ अ॒जः ए॒कऽपा॒त् सु॒ऽह॒वे-
 भिः ऋ॒क्ऽभिः अ॒हिः शृ॒णो॒तु बु॒ध्याः ह॒वी॒मनि॑ ॥४॥ द॒क्षस्य॑ वा॒
 अ॒दि॒ते ज॒न्मनि॑ व्र॒ते रा॒जा॒ना मि॒चाव॑रु॒णा आ वि॒वा॒स॒सि अ॒तू-
 र्ते॑ऽप॒थाः पु॒रु॒ऽरथः॑ अ॒र्य॒मा स॒प्रऽहो॒ता वि॒षुऽरू॒पेषु॑ ज॒न्मऽसु॑
 ॥५॥ ६॥ ते नः॑ अ॒र्व॒तः ह॒व॒न्ऽश्रु॒तः ह॒वं वि॒श्वे शृ॒ण्वन्तु॑ वा॒जिनः॑
 मि॒तऽद्र॑वः स॒ह॒स्रऽसाः॑ मे॒धसा॑तौ ऽइ॒व त्म॒ना म॒हः ये ध॒नं संऽइ॒-
 षेष्ु॑ ज॒भिरे॑ ॥६॥ प्र॒वः वा॒युं रथ॑ऽयु॒जं पु॒रं॑ऽधि॒ स्तोमैः॑ कृ॒णु॒ध्वं स-

अ० ८. अ० २. व० ८.] ॥ ३२० ॥ [म० १०. अ० ५. सू० ६४.

ख्यायं पूषणं ते हि देवस्य सवितुः सवीमनि क्रतुं सचंते सऽचितः
सऽचेतसः ॥ ७ ॥ बिः सप्त सप्ताः नद्यः महीः अपः वनस्पतीन्
पर्वतान् अग्निं जतये कृशानुं अस्तृन् तिथं सधस्ये आरुद्रं रुद्रेषु
रुद्रियं हवामहे ॥ ८ ॥ सरस्वती सरयुः सिंधुः ऊर्मिऽभिः महः महीः
अवसा आ यंतु वक्षणीः देवीः आपः मातरः सृदयित्वं घृतवत्
प्रयः मधुऽमत् नः अर्चेत् ॥ ९ ॥ उत माता बृहत् सदिवा ऋणोतु नः
त्वष्टा देवेभिः जनिऽभिः पिता वचः ऋभुक्षाः वाजः रथः पतिः
भगः रत्नः शंसः शशमानस्य पातु नः ॥ १० ॥ ७ ॥ रत्नः संऽदृष्टौ
पितृमान् सऽव क्षयः भद्रा रुद्राणां मरुतां उपऽस्तुतिः गोभिः
स्याम यशसः जनेषु आ सदा देवासः इळया सचेमहि ॥ ११ ॥ यां
मे धियं मरुतः इन्द्र देवाः अददात् वरुण मित्र यूयं तां पीपयत् प-
यसाऽइव धेनुं कुवित् गिरः अधि रथे वहाथ ॥ १२ ॥ कुवित् अंग
प्रति यथा चित् अस्य नः सऽजात्यस्य मरुतः बुबोधथ नाभा यच
प्रथमं संऽनसामहे तच जामिऽत्वं अदितिः दधातु नः ॥ १३ ॥ ते
हि द्यावापृथिवी मातरा मही देवी देवान् जन्मना यज्ञिये इ-
तः उभे बिभृतः उभयं भरीमऽभिः पुरुरेतांसि पितृऽभिः च सिं-
चतः ॥ १४ ॥ विसा होचा विश्वं अश्नोति वार्यं बृहस्पतिः अरमतिः
पनीयसी यावा यच मधुऽसुत् उच्यते बृहत् अवीवशंत मति-
ऽभिः मनीषिणः ॥ १५ ॥ एव कविः तुविऽरवान् ऋतऽज्ञाः द्र-
विणस्युः द्रविणसः चकानः उक्थेभिः अच मतिऽभिः च विप्रः
अपीपयत् गयः दिव्यानि जन्म ॥ १६ ॥ एव स्रतेः सूनुः अवीवृधत्
वः विश्वे आदित्याः अदिते मनीषी ईशानासः नरः अमर्त्येन अ-
स्तावि जनः दिव्यः गयेन ॥ १७ ॥ ८ ॥

॥६५॥ अग्निः इंद्रः वरुणः मित्रः अर्यमा वायुः पूषा सरस्वती
सऽजोषसः आदित्याः विष्णुः मरुतः स्वः बृहत् सोमः रुद्रः अ-
दितिः ब्रह्मणः पतिः ॥१॥ इंद्राग्नीं वृत्रहृत्येषु सत्पती० मिथः
हिन्वाना तन्वांसंऽओकसा अंतरिक्षं महिं आप्प्रुः ओजसा सो-
मः घृतऽग्नीः महिमानैर्इरयन् ॥२॥ तेषां हि मह्ना महतां अनव-
णां स्तोमान् इर्यमिं ऋतऽज्ञाः ऋतऽवृधां ये अप्सवं अर्णवं चि-
त्रऽराधसः ते नः रासतां महये सुऽमित्राः ॥३॥ स्वऽनरं अंत-
रिक्षाणि रोचना द्यावाभूमीं पृथिवीं स्कंभुः ओजसा पृक्षाऽइव
महयंतः सुऽरातयः देवाः स्तवन्ते मनुषाय सूरयः ॥४॥ मित्राय
शिखं वरुणाय दाशुषेया संऽराजा मनसा न प्रऽयुच्छंतः ययोः
धर्मधर्मेणा रोचते बृहत् ययोः उभे रोदसीं नाधसीं वृतां ॥५॥
॥६॥ यागौ वर्तन्ति परिऽएति निऽकृतं पयः दुहाना व्रतऽनीः
अवारतः सा प्रऽब्रुवाणा वरुणाय दाशुषेदेवेभ्यः दाशत् हविषा
विवस्वन्ते ॥६॥ दिवक्षसः अग्निऽजिह्वाः ऋतऽवृधः ऋतस्य यो-
निं विऽमृशंतः आसते द्यां स्कंभिवी अपः आ चक्रुः ओजसा यज्ञं
जनिन्वी तन्वि नि ममृजुः ॥७॥ परिऽक्षितां पितरां पूर्वऽजाव-
री० ऋतस्य योनां क्षयतः संऽओकसा द्यावापृथिवीं वरुणाय
सऽव्रते० घृतऽवत् पयः महिषाय पिन्वतः ॥८॥ पर्जन्यावाता वृ-
षभा पुरीषिणा इंद्रवायू वरुणः मित्रः अर्यमा देवान् आदि-
त्यान् अदितिं हवामहे ये पार्थिवासः दिव्यासः अप्सु ये ॥९॥
त्वष्टारं वायुं ऋभवः यः ओहते दैव्या हीतारौ उषसं स्वस्तये बृह-
स्पतिं वृत्रऽखादं सुऽमेधसं इंद्रियं सोमं धनऽसाः ऊं ईमहे ॥१०॥
॥१०॥ ब्रह्म गां अश्वं जनयंतः ओषधीः वनस्पतीन् पृथिवीं पर्व-
तान् अपः सूर्यं दिवि रोहयंतः सुऽदानवः आर्या व्रता विऽसृ-

अ० ८. अ० २. व० १३.] ॥ ३२२ ॥ [म० १०. अ० ५. सू० ६६.

जंतः अधि क्षमि ॥ ११ ॥ भुज्युं अंहसः पिपृथः निः अश्विना श्यावं
पुचं वध्निऽमत्याः अजिन्वतं कमऽद्युवं विऽमदाय ऊहयुः युवं
विष्णां ष्वं विश्वकाय अवं सृजयः ॥ १२ ॥ पावीरवी तन्यतुः एक-
ऽपात् अजः दिवः धर्ता सिंधुः आपः समुद्रियः विश्वे देवासः ऋ-
णवन् वचांसि मे सरस्वती सह धीभिः पुरंऽध्या ॥ १३ ॥ विश्वे दे-
वाः सह धीभिः पुरंऽध्या मनोः यजत्राः अमृताः ऋतऽज्ञाः रा-
तिऽसाचः अभिऽसाचः स्वःऽविदः स्वः गिरः ब्रह्म सुऽउक्तं जु-
षेरत ॥ १४ ॥ देवान् वसिष्ठः अमृतान् ववंदे ये विश्वा भुवना अ-
भि प्रऽतस्थुः ते नः रासंतां उरुऽगायं अद्य यूयं पात स्वस्तिऽभिः
सदा नः ॥ १५ ॥ ११ ॥

॥ ६६ ॥ देवान् हुवे बृहत्ऽश्रवसः स्वस्तये ज्योतिःऽकृतः अ-
ध्वरस्य प्रऽचेतसः ये ववृधुः प्रऽतरं विश्वऽवेदसः इंद्रऽज्येष्ठासः
अमृताः ऋतऽवृधः ॥ १ ॥ इंद्रऽप्रसूताः वरुणऽप्रशिष्टाः ये सूर्यस्य
ज्योतिषः भागं आनभुः मरुत्ऽगणे वृजने मन्मधीमहि माघोने
यज्ञं जनयंत सूरयः ॥ २ ॥ इंद्रः वसुऽभिः परि पातु नः गयं आदि-
त्यैः नः अदितिः शर्म यच्छतु रुद्रः रुद्रेभिः देवः मृळयाति नः तष्टा
नः ग्राभिः सुविताय जिन्वतु ॥ ३ ॥ अदितिः द्यावापृथिवी ऋतं
महत् इंद्राविष्णू मरुतः स्वः बृहत् देवान् आदित्यान् अवंसेह-
वामहे वसून् रुद्रान् सवितारं सुऽदंसं ॥ ४ ॥ सरस्वान् धीभिः
वरुणः धृतऽव्रतः पूषा विष्णुः महिमा वायुः अश्विना ब्रह्मऽकृतः
अमृताः विश्वऽवेदसः शर्म नः यंसन् चिऽवरूथं अंहसः ॥ ५ ॥
॥ १२ ॥ वृषा यज्ञः वृषणः संतु यज्ञियाः वृषणः देवाः वृषणः हविः-
ऽकृतः वृषणा द्यावापृथिवी ऋतऽवरी० वृषा पर्जन्यः वृषणः

अ० ८, अ० २, व० १५.] ॥ ३२३ ॥ [म० १०, अ० ५, सू० ६७.

वृषऽस्तुमः ॥ ६ ॥ अग्नीषोमा वृषणा वाजऽसातये पुरुऽप्रशस्ता
वृषणौ उप ब्रुवे यौ ईजिरे वृषणः देवऽयज्यया ता नः शर्म चि-
ऽवरूथं वि यंसतः ॥ ७ ॥ धृतऽव्रताः स्रुचियाः यज्ञनिऽकृतः बृ-
हत्ऽदिवाः अध्वराणां अभिऽश्रियः अग्निऽहोतारः ऋतऽसापः
अदुहः अपः असृजन् अनु वृचऽनूयै ॥ ८ ॥ द्यावापृथिवी जनयन्
अभि व्रता आपः ओषधीः वनिनानि यज्ञिया अंतरिक्षं स्वः आ
पमुः ऊतये वशं देवासः तन्वि नि ममृजुः ॥ ९ ॥ धर्तारः दिवः ऋ-
भवः सुऽहस्ताः वातापर्जन्या महिषस्य तन्यतोः आपः ओषधीः
प्र तिरंतु नः गिरः भगः रातिः वाजिनः यंतु मे हवँ ॥ १० ॥ १३ ॥
समुद्रः सिंधुः रजः अंतरिक्षं अजः एकऽपात् तनयित्नुः अर्णवः
अहिः बुध्नः ऋणवत् वचांसि मे विश्वे देवासः उत सूरयः मम
॥ ११ ॥ स्याम वः मनवः देवऽवीतये प्रांचं नः यज्ञं प्र नयत् साधु-
ऽया आदित्याः रुद्राः वसवः सुऽदानवः इमा ब्रह्म शस्यमानानि
जिन्वत ॥ १२ ॥ दैव्या होतारा प्रथमा पुरःऽहिता ऋतस्य पंथां अ-
नु एमि साधुऽया श्लेचस्य पतिं प्रतिऽवेशं ईमहे विश्वान् देवान्
अमृतान् अप्रऽयुच्छतः ॥ १३ ॥ वसिष्ठासः पितृऽवत् वाचं अक्रत
देवान् ईळानाः ऋषिऽवत् स्वस्तये प्रीताऽइव ज्ञातयः कामं
आऽइत्य अस्मे देवासः अव धूनुत वसु ॥ १४ ॥ देवान् वसिष्ठः
अमृतान् ववंदे ये विश्वा भुवना अभि प्रऽतस्थुः ते नः रासंतां उ-
रुऽगायं अद्य यूयं पात स्वस्तिऽभिः सदानः ॥ १५ ॥ १४ ॥

॥ ६७ ॥ इमां धियं सप्तऽशीष्णीं पिता नः ऋतऽप्रजातां बृहतीं
अविंदत् तुरीयं स्वित् जनयत् विश्वऽजन्यः अयास्यः उक्थं इंद्राय
शंसन् ॥ १ ॥ ऋतं शंसंतः ऋजु दीध्यानाः दिवः पुचासः असुरस्य

अ० ८. अ० २. व० १६.] ॥ ३२४ ॥ [म० १०. अ० ५. सू० ६७.

वीराः विप्रं पदं अंगिरसः दधानाः यज्ञस्य धामं प्रथमं मनन्त ॥ २ ॥
हंसैः ऽइव सखिऽभिः वावदत् ऽभिः अश्मन् ऽमयानि नहना
विऽअस्यन् बृहस्पतिः अभिऽकनिऽकदत् गाः उत प्र अस्तौत् उत
च विद्वान् अगायत् ॥ ३ ॥ अवः द्वाभ्यां परः एकया गाः गुहा ति-
ष्ठतीः अनृतस्य सेतौ बृहस्पतिः तमसि ज्योतिः इच्छन् उत उसाः
आ अकः वि हि तिस्रः आवः ० ॥ ४ ॥ विऽभिद्यं पुरं शयथा ई अ-
पाचीनिः चीणि साकं उदऽधेः अकृतत् बृहस्पतिः उषसं सूर्यं गां
अर्के विवेद स्तनयन् ऽइव द्यौः ॥ ५ ॥ इंद्रः वलं रक्षितारं दुधानां
करेण ऽइव वि चक्रे रवेण स्वेदां जिऽभिः आऽशिरं इच्छमा-
नः अरोदयत् पणिं आ गाः अमुणात् ॥ ६ ॥ १५ ॥ सः ई सत्येभिः
सखिऽभिः शुचत् ऽभिः गोऽधायसं वि धनऽसैः अर्दः ० ब्रह्मणः
पतिः वृषऽभिः वराहैः घर्मेऽस्वेदेभिः द्रविणं वि आनत् ॥ ७ ॥
ते सत्येन मनसा गोऽपतिं गाः इयानासः इषणयन्त धीभिः बृह-
स्पतिः मिथः ऽअवद्यपेभिः उत उस्त्रियाः असृजत् स्वयुक् ऽभिः
॥ ८ ॥ तं वर्धयन्तः मतिऽभिः शिवाभिः सिंहं ऽइव नानदत् सध-
ऽस्ये बृहस्पतिं वृषणं शूरऽसातौ भरेऽभरे अनु मदेम जिणुं ॥ ९ ॥
यदा वाजं असनत् विश्वऽरूपं आ द्यां अरुक्षत् उतऽतराणि सद्यं
बृहस्पतिं वृषणं वर्धयन्तः नाना संतः बिभ्रतः ज्योतिः आसा
॥ १० ॥ सत्यां आऽशिषं कृणुत वयः ऽधै कीरिं चित् हि अवय स्वे-
भिः एवैः पश्चा मृधः अपं भवन्तु विश्वाः तत् रोदसी शृणुत विश्वं-
ऽइवे ० ॥ ११ ॥ इंद्रः मूहा महतः अर्णवस्य वि मूर्धानं अभिनत्
अर्बुदस्य अहन् अहिं अरिणात् सप्त सिंधून् देवैः द्या वा पृथिवी
प्र अवतन् नः ॥ १२ ॥ १६ ॥

अ० ८, अ० २, व० १८.] ॥ ३२५ ॥ [म० १०, अ० ५, सू० ६८.

॥ ६८ ॥ उदऽपुतः न वयः रक्षमाणाः वावदतः अभ्रियस्य-
 ऽइव घोषाः गिरिऽभ्रजः न ऊर्मयः मदतः बृहस्पतिं अभि अर्काः
 अनावन् ॥ १ ॥ सं गोभिः आंगिरसः नक्षमाणाः भगऽइव इत्
 अर्यमणं निनाय जने मित्रः न दंऽपती० अनक्ति बृहस्पते वाजय
 आपूनऽइव आजौ ॥ २ ॥ साधुऽअर्याः अतिथिनीः इधिराः स्या-
 हाः सुऽवर्णाः अनवद्यऽरूपाः बृहस्पतिः पर्वतेभ्यः विऽतूर्य निः
 गाः ऊपे यवैऽइव स्थिविऽभ्यः ॥ ३ ॥ आऽपुषायन् मधुना ऋत-
 स्य योनिं अवऽक्षिपन् अर्कः उल्कांऽइव द्यौः बृहस्पतिः उद्धरन्
 अश्मनः गाः भूम्याः उद्गाऽइव वि त्वचं विभेद ॥ ४ ॥ अप ज्योति-
 षा तमः अंतरिक्षात् उद्गः शीपालंऽइव वातः आजत् बृहस्पतिः
 अनुऽमृश्य वलस्य अभ्रंऽइव वातः आ चक्रे आ गाः ॥ ५ ॥ यदा
 वलस्य पीर्यतः जसुं भेत् बृहस्पतिः अग्नितपऽभिः अर्कैः दत्ऽभिः
 न जिह्वा परिऽविष्टं आदत् आविः निऽधीन् अकृणोत् उस्त्रिया-
 णां ॥ ६ ॥ १७ ॥ बृहस्पतिः अमत् हित्यत् आसां नाम स्वरीणां स-
 दने गुहा यत् आंडाऽइव भिक्षा शकुनस्य गर्भे उत् उस्त्रियाः पर्व-
 तस्य त्मना आजत् ॥ ७ ॥ अश्ना अपिऽनङ्गं मधु परि अपश्यत् म-
 त्स्य न दीने उदनि क्षियंतं निः तत् जभार चमसं न वृक्षात् बृह-
 स्पतिः विऽरवेण विऽकृत्य ॥ ८ ॥ सः उषां अविन्दत् सः स्वः० सः
 अग्निं सः अर्केण वि बवाधे तमांसि बृहस्पतिः गोऽवपुषः वलस्य
 निः मज्जानं न पर्वणः जभार ॥ ९ ॥ हिमाऽइव पर्णा मुषिता वना-
 नि बृहस्पतिना अकृपयत् वलः गाः अननुऽकृत्य अपुनः चकार
 यात् सूर्यामासा मिथः उत्ऽचरातः ॥ १० ॥ अभि श्यावं न कृश-
 नेभिः अश्वं नक्षत्रेभिः पितरः द्यां अपिंशन् रात्र्यां तमः अदधुः
 ज्योतिः अहन् बृहस्पतिः भिनत् अद्रिं विदत् गाः ॥ ११ ॥ इदं अ-

अ० ८. अ० २. व० २०.] ॥ ३२६ ॥ [म० १०. अ० ६. सू० ६९

कर्म नमः अभियाय यः पूर्वीः अनु आऽनोनवीति बृहस्पतिः
सः हि गोभिः सः अश्वैः सः वीरेभिः सः नृभिः नः वयः धात्
॥ १२ ॥ १८ ॥ ५ ॥

॥ ६९ ॥ भद्राः अग्नेः वह्निऽअश्वस्य संऽहर्षः वामी प्रऽनीतिः
सुऽरणाः उपऽइतयः यत् ई सुऽमिचाः विशः अग्ने इधते घृतेन
आऽहुतः जरते दविद्युतत् ॥ १ ॥ घृतं अग्नेः वह्निऽअश्वस्य वर्धनं
घृतं अन्नं घृतं ऊं अस्य मेदनं घृतेन आऽहुतः उर्विया वि पप्रथे
सूर्यः ऽइव रोचते सर्पिः ऽआसुतिः ॥ २ ॥ यत् ते मनुः यत् अनीकं
सुऽमिचः संऽईधे अग्ने तत् इदं नवीयः सः रेवत् शोच सः गिरः
जुषस्व सः वाजं दर्षि सः इह श्रवः धाः ॥ ३ ॥ यं त्वा पूर्व ईळितः
वह्निऽअश्वः संऽईधे अग्ने सः इदं जुषस्व सः नः स्तिऽपाः उत भव
त नूऽपाः दाचं रक्षस्व यत् इदं ते अस्मे ॥ ४ ॥ भवं द्युम्नी वाग्नि-
ऽअश्व उत गोपाः मा त्वा तारीत् अभिऽमातिः जनानां शूरः-
ऽइव धृष्णुः च्यवनः सुऽमिचः प्र नु वोचं वाग्निऽअश्वस्य नाम
॥ ५ ॥ सं अज्या पर्वत्या वसूनि दासा वृत्राणि आर्या जिगेथ शूरः-
ऽइव धृष्णुः च्यवनः जनानां त्वं अग्ने पृतनाऽयून् अभिऽस्याः ॥ ६ ॥
॥ १९ ॥ दीर्घऽतंतुः बृहत् ऽउक्षा अयं अग्निः सहस्रऽस्तरिः शत-
ऽनीथः ऋभवा द्युऽमान् द्युमतऽसु नृभिः मृज्यमानः सुऽमित्रेषु
दीदयः देवयत् ऽसु ॥ ७ ॥ त्वे धेनुः सुऽदुघा जातऽवेदः असश्वता-
ऽइव समना सवः ऽधुक् त्वं नृभिः दक्षिणावत् ऽभिः अग्ने सुऽमि-
त्रेभिः इध्यसे देवयत् ऽभिः ॥ ८ ॥ देवाः चित्ते अमृताः जातऽवेदः
महिमानं वाग्निऽअश्व प्र वोचन् यत् संऽपृच्छं मानुषीः विशः
आयन् त्वं नृभिः अजयः त्वाऽवृधेभिः ॥ ९ ॥ पिताऽइव पुत्रं अ-

अ०८, अ०२, व०२२.] ॥ ३२७ ॥ [म०१०, अ०६, सू०७०,

बिभः उपऽस्ये त्वां अग्ने वद्विऽअश्वः सपर्यन् जुषाणः अस्य सं-
 ऽइधं यविष्ठ उत पूर्वान् अवनोः वार्धतः चित् ॥१०॥ शश्वत् अ-
 मिः वद्विऽअश्वस्य शबून् नृऽभिः जिगाय सुतसोमवत्ऽभिः स-
 मनं चित् अदहः चित्रऽभानो० अर्वा वार्धतं अभिनत् वृधः चित्
 ॥११॥ अयं अग्निः वद्विऽअश्वस्य वृचऽहा सनकात् प्रऽइड्डः न-
 मसा उपऽवाक्यः सः नः अजामीन् उत वा विऽजामीन् अभि
 तिष्ठ शर्धतः वाद्विऽअश्व ॥१२॥२०॥

॥७०॥ इमां मे अग्ने संऽइधं जुषस्व इळः पदे प्रतिहृत्य घृता-
 चीं वर्षन् पृथिव्याः सुदिनऽत्वे अह्नां ऊर्ध्वः भव सुऽक्रतो० देव-
 ऽयज्या ॥१॥ आ देवानां अयऽयावा इह यातु नराशंसः विश्व-
 ऽरूपेभिः अश्वैः ऋतस्य पथा नमसा मियेधः देवेभ्यः देवऽतमः
 सुसूदत् ॥२॥ शश्वत्ऽतमं ईळते दूत्याय हविष्मंतः मनुष्यासः अ-
 मिं वहिष्ठैः अश्वैः सुऽवृता रथेन आ देवान् वस्ति नि सद् इह हीता
 ॥३॥ वि प्रयतां देवऽजुष्टं तिरश्चा दीर्घं द्राघ्मा सुरभि भूतु अस्मे
 अहेळता मनसा देव बहिः इद्रं ज्येष्ठान् उशतः यस्ति देवान् ॥४॥
 दिवः वा सानु स्पृशत वरीयः पृथिव्या वा मात्रया विश्रयध्वं उ-
 शतीः द्वारः महिना महत्ऽभिः देवं रथं रथऽयुः धारयध्वं ॥५॥२१॥
 देवी दिवः दुहितरा सुऽशिल्पे० उषसानक्ता सदतां नि योनौ आ
 वां देवासः उशती उशतः उरौ सीदंतु सुऽभगे० उपऽस्ये ॥६॥ ऊ-
 र्ध्वः यावा बृहत् अग्निः संऽइड्डः प्रिया धामानि अदिने उपऽस्ये
 पुरःऽहितौ ऋत्विजा यज्ञे अस्मिन् विदुःऽतरा द्रविणं आ यजेथां
 ॥७॥ तिस्रः देवीः बहिः इद्रं वरीयः आ सीदत् चकृम वः स्योनं
 मनुष्यत् यज्ञं सुऽधिता हवीषि इळा देवी घृतऽपदी जुषत ॥८॥

अ० ८. अ० २. व० २४.] ॥ ३२८ ॥ [म० १०. अ० ६. सू० ७१.

देवत्वष्टः यत् ह चारुऽत्वं आनदं यत् अंगिरसां अभवः सचाऽभूः
सः देवानां पार्थः उपं प्र विद्वान् उशन् यस्मि द्रविणःऽदः सुऽर-
त्नः ॥९॥ वनस्पते रश्नया निऽयूय देवानां पार्थः उपं वस्मि वि-
द्वान् स्वदाति देवः कृण्वन् हवींषि अवतां द्यावापृथिवी हवमे
॥१०॥ आ अग्ने वह वरुणं इष्टये नः इन्द्रं दिवः मरुतः अंतरिक्षात्
सीदन्तु बर्हिः विश्वे आ यजत्राः स्वाहा देवाः अमृताः मादयन्तां
॥११॥ २२॥

॥७१॥ बृहस्पते प्रथमं वाचः अयं यत् प्र ऐरत नामऽधेयं द-
धानाः यत् एषां श्रेष्ठं यत् अरिप्रं आसीत् प्रेणा तत् एषां निऽहितं
गुहां आविः ॥१॥ सक्तुंऽइव तितउता पुनन्तः यत्र धीराः मनसा
वाचं अक्रत अत्र सखायः सख्यानि जानते भद्रा एषां लक्ष्मीः
निऽहिता अधि वाचि ॥२॥ यज्ञेन वाचः पदऽवीर्यं आयन् तां
अनु अविन्दन् ऋषिषु प्रऽविष्टां तां आऽभृत्य वि अदधुः पुरुऽत्रा
तां सप्त रेभाः अभि सं नवन्ते ॥३॥ उत त्वः पश्यन् न ददर्श वाचं
उत त्वः शृण्वन् न शृणोति एनां उतो त्वस्मै तन्वं विसृजे जाया-
ऽइव पत्ये उशती सुऽवासाः ॥४॥ उत त्वं सख्ये स्थिरऽपीतं आहुः
न एनं हिन्वन्ति अपि वाजिनेषु अधेन्वा चरन्ति मायया एषः वा-
चं शृश्रुऽवान् अफलां अपुष्पां ॥५॥ २३॥ यः तित्याज सचिऽविदं
सखायं न तस्य वाचि अपि भागः अस्ति यत् ईं शृणोति अलकं
शृणोति न हि प्रऽवेदं सुऽकृतस्य पंथां ॥६॥ अक्ष्णऽवन्तः कर्णे-
ऽवन्तः सखायः मनःऽज्वेषु असमाः बभूवुः आदघ्नासः उपऽक-
क्षासः ऊं त्वे हृदाऽइव स्नात्वा ऊं त्वे दह्ये ॥७॥ हृदा तष्टेषु मनसः
ज्वेषु यत् ब्राह्मणाः संऽयजन्ते सखायः अत्र अहं त्वं वि जहुः वे-

द्याभिः ओहऽब्रह्माणः वि चरन्ति ऊं त्वे ॥ ८ ॥ इमे ये न अर्वाक् न
परः चरन्ति न ब्राह्मणासः न सुतेऽकरासः ते एते वाचं अभिऽपद्य
पापया सिरीः तंच तन्वते अप्रऽजज्ञयः ॥ ९ ॥ सर्वे नन्दन्ति यशसा
आऽगतेन सभाऽसहेन सख्या सखायः किल्बिषऽस्पृत् पितुऽस-
निः हि एषां अरं हितः भवति वाजिनाय ॥ १० ॥ ऋचां त्वः पोषं
आस्ते पुपुष्णान् गायचं त्वः गायति शक्करीषु ब्रह्मा त्वः वर्दति जा-
तऽविद्यां यज्ञस्य माचं वि मिमीते ऊं त्वः ॥ ११ ॥ २४ ॥ २ ॥

॥ ७२ ॥ देवानां नु वयं जानां प्र वोचाम विपन्यया उक्थेषु
शस्यमानेषु यः पश्यात् उत्तरे युगे ॥ १ ॥ ब्रह्मणः पतिः एता सं
कर्मारःऽइव अधमत देवानां पूर्ये युगे असतः सत् अजायत ॥ २ ॥
देवानां युगे प्रथमे असतः सत् अजायत तत् आशाः अनु अजा-
यन्त तत् उत्तानऽपदः परि ॥ ३ ॥ भूः जज्ञे उत्तानऽपदः भुवः आशाः
अजायन्त अदितेः दक्षः अजायत दक्षात् ऊं अदितिः परि ॥ ४ ॥
अदितिः हि अजनिष्ट दक्षं यादुहिता तव तां देवाः अनु अजायन्त
भद्राः अमृतऽबंधवः ॥ ५ ॥ १ ॥ यत् देवाः अदः सलिले सुऽसंख्याः
अतिष्ठत अत्र वः नृत्यन्तांऽइव तीव्रः रेणुः अप आयत ॥ ६ ॥ यत्
देवाः यतयः यथा भुवनानि अपिन्वत अत्र समुद्रे आ गूळ्हं आ
सूर्यं अजभर्तन् ॥ ७ ॥ अष्टौ पुत्रासः अदितेः ये जाताः तन्वः परि
देवान् उप प्र एत् सप्तऽभिः परा मातीडं आस्यत् ॥ ८ ॥ सप्तऽभिः
पुत्रैः अदितिः उप प्र एत् पूर्ये युगं प्रऽजायै मृत्यवे त्वत् पुनः
मातीडं आ अभरत् ॥ ९ ॥ २ ॥

॥ ७३ ॥ जनिष्ठाः उग्रः सहसे तुराय मद्रः ओजिष्ठः बहुलऽअ-

भिमानः अवर्धन् इन्द्रं मरुतः चित् अत्र माता यत् वीरं दधन्त
 धनिष्ठा ॥१॥ दुहः निऽसत्ता पृश्नी चित् एवैः पुरु शसेन ववृधुः
 ते इन्द्रं अभिवृताऽइव ता महाऽपदेन ध्वातात् प्रऽपित्वात् उत
 अरन्त गर्भाः ॥२॥ ऋषा ते पादा प्र यत् जिगासि अवर्धन् वाजाः
 उत ये चित् अत्र त्वं इन्द्र सात्लावृकान् सहस्रं आसन् दधिषे अ-
 श्विना आ ववृत्याः ॥३॥ समना तूर्णिः उप यासि यज्ञं आ नासत्या
 सख्याय वस्त्रि वसाव्यां इन्द्र धारयः सहस्रा अश्विना शूर ददतुः
 मघानि ॥४॥ मंदमानः ऋतात् अधि प्रऽजयि सखिऽभिः इन्द्रः
 इषिरेभिः अर्थे आ आभिः हि मायाः उप दस्युं आ अगात् मिहः
 प्र तस्माः अवपत् तमांसि ॥५॥३॥ सऽनामाना चित् ध्वसयः नि
 अस्मै अव अहन् इन्द्रः उषसः यथा अनः ऋष्यैः अगच्छः सखि-
 ऽभिः निऽकामैः साकं प्रतिऽस्था हृद्या जघंथ ॥६॥ त्वं जघंथ न-
 मुचिं मुखस्युं दासं कृण्वानः ऋषये विऽमायं त्वं चकर्थ मनवे
 स्योनान् पथः देवऽचा अंजसाऽइव यानान् ॥७॥ त्वं एतानि प-
 रिषे वि नाम ईशानः इन्द्र दधिषे गभस्तौ अनु त्वा देवाः शवसा
 मदन्ति उपरिऽबुधान् वनिनः चकर्थ ॥८॥ चक्रं यत् अस्य अप-
 ऽसु आ निऽसत्तं उतो तत् अस्मै मधु इत् चच्छद्यात् पृथिव्यां
 अतिऽसितं यत् ऊधः पयः गोषु अदधाः ओषधीषु ॥९॥ अश्वान्
 इयाय इति यत् वदन्ति ओजसः जातं उत मन्ये एनं मन्योः इयाय
 हर्म्येषु तस्यौ यतः प्रऽजज्ञे इन्द्रः अस्य वेद ॥१०॥ वयः सुऽपर्णाः
 उप सेदुः इन्द्रं प्रियऽमेधाः ऋषयः नाधमानाः अप ध्वातं ऊर्णुहि
 पूरि चक्षुः मुमुग्धि अस्मान् निधयाऽइव ब्रह्मान् ॥११॥४॥

॥७४॥ वसूनां वा चर्कृषे इयस्न धिया वा यज्ञैः वा रोदस्योः

अवेतः वा ये रयिऽमंतः सातौ वनुं वा ये सुऽश्रुणं सुऽश्रुतः धुः०
 ॥१॥ हवः एषां अमुरः नक्षत द्यां अवस्यता मनसा निंसत द्यां
 चक्षाणाः यत्र सुविताय देवाः द्यौः न वारिभिः कृण्वंत स्वैः ॥२॥
 इयं एषां अमृतानां गीः सर्वऽताता ये कृपणंत रत्नं धियं च यज्ञं
 च सार्धतः ते नः धांतु वसव्यं अस्मि ॥३॥ आ तत् ते इंद्र आयवः
 पनंत अभि ये ऊर्वं गोऽमंतं तितृत्सान् सकृत्ऽस्वं ये पुरुऽपुत्रां
 महीं सहस्रऽधारां बृहतीं दुधुक्षन् ॥४॥ शचीऽवः इंद्रं अवसे कृ-
 णुध्वं अनानतं दमयंतं पृतन्यन् ऋभुक्षणं मघऽवानं सुऽवृक्तिं
 भर्ता यः वज्रं नयं पुरुऽक्षुः ॥५॥ यत् ववानं पुरुऽतमं पुराषाट्
 आ वृचऽहा इंद्रः नामानि अप्राः अचेति प्रऽसहः पतिः तुवि-
 ष्मान् यत् ई उश्मसि कर्तवे करत् तत् ॥६॥५॥

॥७५॥ प्र सु वः आपः महिमानं उत्तमं कारुः वोचाति स-
 दने विवस्वतः प्र सप्तऽसप्त चेधा हि चक्रमुः प्र सृत्वंरीणां अति
 सिंधुः ओजसा ॥१॥ प्र ते अरदत् वरुणः यातवे पथः सिंधो यत्
 वाजान् अभि अद्रवः त्वं भूम्याः अधि प्रऽवता यासि सानुना यत्
 एषां अयं जगतां इरज्यसि ॥२॥ दिवि स्वनः यतते भूम्या उपरि
 अनंतं शुष्मं उत् इयति भानुना अभ्रात्ऽइव प्र स्तनयति वृष्टयः
 सिंधुः यत् एति वृषभः न रोरुवत् ॥३॥ अभित्वा सिंधो शिशुं इत्
 न मातरः वाश्वाः अर्षेति पर्यसाऽइव धेनवः राजाऽइव युधा न-
 यसि त्वं इत् सिचौ यत् आसां अयं प्रऽवता इनक्षसि ॥४॥ इमं मे
 गंगे यमुने सरस्वति श्रुतुद्रि स्तोमं सचत परुष्णि आ असिक्वा
 मरुत्ऽवृधे वितस्तया आजीकीये शृणुहि आ सुऽसोमया ॥५॥६॥
 तृष्टऽअमया प्रथमं यातवे सऽजूः सुऽसर्वा रसया श्वेत्या त्या त्वं

सिंधो कुभया गोऽमतीं क्रुमुं मेहत्वा सुऽरथं याभिः ईयसे ॥६॥
 अजीती एनी रुशती महिऽत्वा परि जयांसि भरते रजांसि अ-
 द्वा सिंधुः अपसां अपःऽतमा अश्वा न चिवा वपुषीऽइव दर्श-
 ता ॥७॥ सुऽअश्वा सिंधुः सुऽरथा सुऽवासाः हिरण्ययी सुऽकृता
 वाजिनीऽवती ऊर्णाऽवती युवतिः सीलमाऽवती उत अधि-
 वस्ते सुऽभगा मधुऽवृधं ॥८॥ सुऽखं रथं युयुजे सिंधुः अश्विनं तेन
 वाजं सनिषत् अस्मिन् आजौ महान् हि अस्य महिमा पन-
 स्यते अदब्धस्य स्वऽयशसः विऽरप्तिनः ॥९॥७॥

॥७६॥ आ वः अजसे ऊर्जा विऽउष्टिषु इद्रं मरुतः रोदसी
 अनक्तन उभे यथा नः अहनी सचाऽभुवा सदःऽसदः वरिव-
 स्यातः उत्ऽभिदा ॥१॥ तत् ऊं श्रेष्ठं सर्वनं सुनोतन अत्यः न ह-
 स्तऽयतः अद्रिः सोतरि विदत् हि अर्यः अभिऽभूति पौंस्यं महः
 राये चित् तरुते यत् अर्वतः ॥२॥ तत् इत् हि अस्य सर्वनं विवेः
 अपः यथा पुरा मनवे गातुं अश्रेत् गोऽअर्णसि त्वाष्ट्रे अश्वऽनि-
 निर्जि प्र ई अश्वरेषु अश्वरान् अशिश्नयुः ॥३॥ अप हत् रक्षसः
 भंगुरऽवतः स्तुभायत निःऽचृतिं सेधत अमतिं आ नः रयिंस-
 वैऽवीरं सुनोतन देवऽअथ्यं भरत द्यौकं अद्रयः ॥४॥ दिवः चित्
 आ वः अमवत्ऽतरेभ्यः विऽभवना चित् आश्वपःऽतरेभ्यः वायोः
 चित् आ सोमरभःऽतरेभ्यः अग्नेः चित् अर्चं पितुकृत्ऽतरेभ्यः
 ॥५॥८॥ भुरंतु नः यशसः सोतु अंधसः यावाणः वाचा दिविता
 दिवित्मता नरः यच्च दुहते काम्यं मधु आऽघोषयंतः अभितः मि-
 थःऽतुरः ॥६॥ सुवन्ति सोमं रथिरासः अद्रयः निः अस्य रसं
 गोऽइषः दुहन्ति ते दुहन्ति ऊधः उपऽसेचनाय कं नरः हव्या न

अ० ८. अ० ३. व० १२.] ॥ ३३३ ॥ [म० १०. अ० ६. सू० ७८.]

म॒र्जय॑न्ते अ॒सऽभिः॥७॥ ए॒ते न॒रः सु॒ऽअ॒प॒सः अ॒भू॒त॒न॒ ये इ॒न्द्रा॒य सु॒-
नु॒य सोम॑ अ॒द्रयः॒ वा॒मं॒ऽवा॒मं वः॒ दि॒व्याय॑ धा॒मै वसु॑ऽवसु वः पा॒-
र्थि॒वाय॑ सु॒न्वते॑ ॥८॥ ९॥

॥७७॥ अ॒भऽप्रुषः॑ न वा॒चा प्रुष॑ वसु॑ ह॒विष्म॑न्तः न य॒ज्ञाः वि॒-
ऽजा॒नुषः॑ सु॒ऽमा॒रुतं॑ न ब्र॒ह्मा॒णं अ॒र्हसे॑ ग॒णं अ॒स्तोषि॑ ए॒षां न शो॒-
भ॒से॥१॥ अ॒त्रि॒ये म॒र्यासः॑ अ॒ंजीन् अ॒कृ॒ण्वत॑ सु॒ऽमा॒रुतं॑ न पू॒र्वीः अ॒-
ति॑ क्ष॒पः दि॒वः पु॒त्रासः॑ ए॒ताः न ये॒तिरे॑ आ॒दि॒त्यासः॑ ते अ॒क्राः न
व॒वृ॒धुः॥२॥ प्र॒ये दि॒वः पृथि॑व्याः न ब॒र्हणा॑ त्मना॒ रि॒रि॒चे अ॒भ्रात्
न सूर्यः॑ पा॒ज॒स्व॒न्तः न वी॒राः प॒न॒स्य॒वः रि॒शाद॑सः न म॒र्याः अ॒-
भिऽद्य॑वः॥३॥ यु॒ष्माकं॑ बु॒धे अ॒पां न या॒मनि॑ वि॒धुर्ये॑ति न म॒ही
अ॒थ॒र्येति॑ वि॒श्वऽसुः॑ य॒ज्ञः अ॒र्वाक् अ॒यं सु॒वः प्र॒य॒स्व॒न्तः न स॒चाचः॑
आ ग॒त॥४॥ यू॒यं धूः॑ऽसु प्र॒ऽयु॒जः न र॒श्मिऽभिः॑ ज्योति॑ष्म॒न्तः न
भा॒सा वि॒ऽउ॒ष्टिषु॑ श्ये॒नासः॑ न स्व॒ऽय॒शसः॑ रि॒शाद॑सः प्र॒वासः॑ न
प्र॒ऽसि॒तासः॑ प॒रिऽप्रुषः॑ ॥५॥ १०॥ प्र॒यत् व॒ह॒ध्वे म॒रुतः॑ प॒रा॒कात्
यू॒यं म॒हः सं॒ऽव॒र॒णस्य॑ व॒स्वः वि॒दा॒नासः॑ व॒स॒वः रा॒ध्वस्य॑ आ॒रात्
चि॒त् द्वे॒षः स॒नुतः॑ यु॒योत॑ ॥६॥ यः उ॒त् ऽ॒चृ॒चिं य॒ज्ञे अ॒ध्वरे॑ऽस्थाः
म॒रुत॑ऽभ्यः न मा॒नुषः॑ द॒दा॒शेत् रे॒वत् सः व॒यः द॒धते॑ सु॒ऽवीर॑ सः
दे॒वानां॑ अ॒पि गो॑ऽपी॒थे अ॒स्तु ॥७॥ ते हि य॒ज्ञेषु॑ य॒ज्ञिया॑सः ऊ॒माः
आ॒दि॒त्येन॑ ना॒म्ना शं॑भ॒विष्ठाः॑ ते नः अ॒व॒न्तु र॒थऽतूः॑ म॒नीषां॑ म॒हः
च॒ या॒मन् अ॒ध्वरे॑ च॒कानाः॑ ॥८॥ ११॥

॥७८॥ वि॒प्रासः॑ न म॒न्म॑ऽभिः सु॒ऽआ॒र्ध्वः दे॒वऽअ॒र्ध्वः न य॒ज्ञेः
सु॒ऽअ॒प्र॒सः रा॒जा॒नः न चि॒त्राः सु॒ऽसं॒दृशः॑ क्षि॒ती॒नां न म॒र्याः अ॒-

अ० ८. अ० ३. व० १४.] ॥ ३३४ ॥ [म० १०. अ० ६. सू० ७९.

रेपसः ॥ १ ॥ अग्निः न ये भ्राजसा रुक्मऽवक्षसः वातासः न स्व-
 ऽयुजः सद्यः ऽर्जतयः प्रऽज्ञातारः न ज्येष्ठाः सुऽनीतयः सुऽशर्माणः
 न सोमाः ऋतं यते ॥ २ ॥ वातासः न ये धुनयः जिगल्नवः अग्नीनां
 न जिह्वाः विऽरोकिणः वर्मणऽवन्तः न योधाः शिमीऽवन्तः पि-
 तृणां न शंसाः सुऽरातयः ॥ ३ ॥ रथानां न ये अराः सऽनाभयः
 जिगीवांसः न शूराः अभिऽद्यवः वरेऽयवः न मर्याः घृतऽप्रुषः
 अभिऽस्वर्तारः अर्के न सुऽस्तुभः ॥ ४ ॥ अश्वासः न ये ज्येष्ठासः
 आशवः दिधिषवः न रथ्यः सुऽदानवः आपः न निक्षैः उदऽभिः
 जिगल्नवः विश्वऽरूपाः अंगिरसः न सामऽभिः ॥ ५ ॥ १२ ॥ या-
 वाणः न सूरयः सिंधुऽमातरः आऽददिरासः अद्रयः न विश्वहा
 शिऽशूलाः न क्रीळयः सुऽमातरः महाऽग्रामः न यामन् उत ति-
 षा ॥ ६ ॥ उषसां न केतवः अध्वरऽश्रियः शुभंऽयवः न अंजिऽभिः
 वि अश्वितन् सिंधवः न ययियः भ्राजन्तऽऋष्टयः पराऽवतः न
 योजनानि ममिरे ॥ ७ ॥ सुऽभागान् न देवाः कृणुत सुऽरत्नान्
 अस्मान् स्तोतृन् मरुतः ववृधानाः अधि स्तोत्रस्य सख्यस्य गातृ
 सनात् हि वः रत्नऽधेयानि संति ॥ ८ ॥ १३ ॥

॥ ७९ ॥ अपश्यं अस्य महतः महिऽत्वं अमर्त्यस्य मर्त्यासु विक्षु
 नाना हनू विऽभृते० सं भरेते असिन्वती वप्संती भूरि अत्तः
 ॥ १ ॥ गुहा शिरः निऽहितं ऋधक् अक्षी असिन्वन् अत्ति जिह्वा
 वनानि अचाणि अस्मै पट्ऽभिः सं भरति उत्तानऽहस्ताः नमसा
 अधि विक्षु ॥ २ ॥ प्र मातुः प्रऽतरं गुह्यं इच्छन् कुमारः न वीरुधः
 सर्पत् उर्वीः ससं न पक्वं अविदत् शुचंतं रिरिह्वांसं रिपः उपऽस्थे
 अंतः ॥ ३ ॥ तत् वां ऋतं रोदसी प्र ब्रवीमि जायमानः मातरा

अ० ८, अ० ३, व० १५.] ॥ ३३५ ॥ [म० १०, अ० ६, सू० ८०.]

गर्भः अत्रि न अहं देवस्य मर्त्यः चिकेत अग्निः अंग विऽचेताः सः
प्रऽचेताः ॥४॥ यः अस्मै अन्नं तृषु आऽदधाति अंज्यैः घृतैः जु-
होति पुष्यति तस्मै सहस्रं अक्षऽभिः वि चक्षे अग्ने विश्वतः प्रत्यङ्
असि त्वं ॥५॥ किं देवेषु त्यजः एनः चकर्थ अग्ने पृच्छामि नु त्वां अ-
विद्वान् अक्रीळन् क्रीळन् हरिः अन्नं वे अदन् वि पर्वऽशः च-
कर्त गांऽइव असिः ॥६॥ विषूचः अश्वान् युयुजे वनेऽजाः ऋजी-
तिऽभिः रुशनाभिः गृभीतान् चक्षदे मिचः वसुऽभिः सुऽजातः
सं आनुधे पर्वऽभिः ववृधानः ॥७॥ १४॥

॥८०॥ अग्निः सप्तिं वाजंऽभरं ददाति अग्निः वीरं श्रुत्य कर्म-
निऽस्थां अग्निः रोदसी वि चरत् संऽअंजन् अग्निः नारीं वीर-
ऽकुक्षिं पुरंऽधि ॥१॥ अग्नेः अन्नसः संऽइत् अस्तु भद्रा अग्निः मही
रोदसी आ विवेश अग्निः एकं चोदयत् समत्ऽसु अग्निः वृचाणि
दयते पुरुणि ॥२॥ अग्निः ह त्यं जरतः कर्णे आव अग्निः अत्ऽभ्यः
निः अदहत् जरूथं अग्निः अचिं घर्मे उरूथत् अंतः अग्निः नुऽमेधं
प्रऽजया असृजत् सं ॥३॥ अग्निः दात् द्रविणं वीरऽपेशाः अग्निः
ऋषिं यः सहस्रा सनोति अग्निः दिवि ह्व्यं आ ततान् अग्नेः धा-
मानि विऽभृता पुरुऽवा ॥४॥ अग्निं उक्थैः ऋषयः वि ह्वयंते
अग्निं नरः यामनि बाधितासः अग्निं वयः अंतरिक्षे पतंतः अ-
ग्निः सहस्रा परि याति गोनां ॥५॥ अग्निं विशः ईळते मानुषीः
याः अग्निं मनुषः नहुषः वि जाताः अग्निः गांधर्वी पथ्यां ऋतस्य
अग्नेः गव्यूतिः घृते आ निऽसत्ता ॥६॥ अग्नये ब्रह्म ऋभवः ततस्तुः
अग्निं मह्यं अवोचाम सुऽवृक्तिं अग्ने प्र अव जरितारं यविष्ठ
अग्ने महिं द्रविणं आ यजस्व ॥७॥ १५॥

अ०८. अ०३. व० १७.] ॥ ३३६ ॥ [म० १०. अ० ६. सू० ८२.

॥ ८१ ॥ यः इ॒मा वि॒श्वो भुव॑नानि जुह॑न् ऋषिः होता नि
असी॑दत् पि॒तां नः॒ सः आ॒ऽशिषो॑ द्रवि॑णं इच्छ॑मानः प्र॒थम॑-
ऽह॒त् अव॑रान् आ वि॒वेश् ॥ १ ॥ किं स्वि॒त् आ॒सीत् अ॒धिऽस्या॑नं
आ॒ऽरंभ॑णं क॒तम॑त् स्वि॒त् कथा॑ आ॒सीत् यतः॑ भूमिं ज॒नय॑न् वि-
श्व॑ऽकर्मा वि द्यां औ॒र्णोत् म॒हिना॑ वि॒श्वऽच॑क्षाः ॥ २ ॥ वि॒श्वतः॑-
ऽचक्षुः॒ उ॒त वि॒श्वतः॑ऽमुखः वि॒श्वतः॑ऽबाहुः उ॒त वि॒श्वतः॑ऽपात्
सं बा॒हुऽभ्यां ध॑र्म॒तिसं प॑त॒त्रैः द्या॒वाभू॑मीं ज॒नय॑न् दे॒वः एकः॑ ॥ ३ ॥
किं स्वि॒त् वनं॑ कः ऊं॒ सं वृ॑क्षः आ॒स॒ यतः॑ द्या॒वापृ॑थि॒वी निः-
त॒तक्षुः॑ म॒नीषि॑णः म॒नसा॑ पृ॒च्छत॑ इत् ऊं॒ तत् यत् अ॒धिऽअ॒तिष्ठ॑त्
भुव॑नानि धा॒रय॑न् ॥ ४ ॥ या ते धा॒मानि॑ प॒रमा॑णि या अ॒व॒मा
या म॒ध्य॒मा वि॒श्वऽक॑र्मन् उ॒त इ॒मा शि॒क्षं सखि॑ऽभ्यः ह॒विषि॑ स्व-
धा॒ऽवः स्व॑यं य॒जस्व॑ त॒न्व वृ॑धानः ॥ ५ ॥ वि॒श्वऽक॑र्मन् ह॒विषा॑ वृ॒-
धा॒नः स्व॑यं य॒जस्व॑ पृथि॒वी उ॒त द्यां॑ मु॒ह्यंतु॑ अ॒न्ये अ॒भितः॑ ज॒नासः॑
इ॒ह अ॒स्माकं॑ म॒घऽवा॑ सूरिः अ॒स्तु ॥ ६ ॥ वा॒चः प॒तिं वि॒श्वऽक॑र्मा॒णं
ऊ॒तये॑ म॒नःऽजु॑वं वा॒जे अ॒द्य हु॒वेम॑ सः नः वि॒श्वानि॑ ह॒व॒नानि॑
जोष॑त् वि॒श्वऽशं॑भूः अ॒वसे॑ सा॒धुऽक॑र्मा ॥ ७ ॥ १६ ॥

॥ ८२ ॥ चक्षु॑षः पि॒ता म॒नसा॑ हि धी॒रः घृ॒तं ए॒ने अ॒ज॒न॒त् न॒म-
मा॒ने य॒दा इत् अ॒न्ताः अ॒द॒ह॒न्त॑ पूर्वे आ॒त् इत् द्या॒वापृ॑थि॒वी अ॒-
प्र॒थेतां॑ ॥ १ ॥ वि॒श्वऽक॑र्मा वि॒ऽम॒नाः आ॒त् वि॒ऽहा॒याः धा॒ता वि॒-
ऽधा॒ता प॒र॒मा उ॒त संऽह॑क्तेषां इ॒ष्टानि॑ सं इ॒षा म॒द॒न्ति॑ यत्र स॒प्र-
ऽऽ॒षीन् प॒रः एकं॑ आ॒हुः ॥ २ ॥ यः नः पि॒ता ज॒नि॒ता यः वि॒ऽधा॒-
ता धा॒मानि॑ वेद॑ भुव॑नानि वि॒श्वो यः दे॒वानां॑ ना॒मऽधाः॑ एकः
ए॒व तं संऽप्र॑मं भुव॑ना य॒न्ति अ॒न्या ॥ ३ ॥ ते आ अ॒य॒जन्त॑ द्रवि॑णं सं

अ० ८. अ० ३. व० १८.] ॥ ३३७ ॥ [म० १०. अ० ६. सू० ८३.

अस्मै ऋषयः पूर्वे जरितारः न भूना असूर्ते सूर्ते रजसि निऽसत्ते
ये भूतानि संऽअकृण्वन् इमानि ॥४॥ परः दिवा परः एना पृथि-
व्या परः देवेभिः असुरैः यत् अस्तिकं स्वित् गर्भं प्रथमं दध्रे आपः
यच्च देवाः संऽअपश्यन्त विश्वे ॥५॥ तं इत् गर्भं प्रथमं दध्रे आपः
यच्च देवाः संऽअगच्छन्त विश्वे अजस्य नाभौ अधि एकं अपितं
यस्मिन् विश्वानि भुवनानि तस्थुः ॥६॥ न तं विदाथ यः इमा
जजानं अन्यत् युष्माकं अंतरं बभूव नीहारेण प्रावृताः जल्पा च
असुऽतृपः उक्थऽशसः चरन्ति ॥७॥ १७॥

॥८३॥ यः ते मन्यो अविधत् वज्र सायक सहः ओजः पुष्यति
विश्वं आनुषक् स ह्याम दासं आर्यं त्वया युजा सहः ऽकृतेन सहसा
सहस्वता ॥१॥ मन्युः इंद्रः मन्युः एव आस देवः मन्युः होता वरुणः
जातऽवेदाः मन्युं विशः ईळते मानुषीः याः पाहि नः मन्यो त-
पसा सऽजोषाः ॥२॥ अभि इहि मन्यो तवसः तवीयान् तपसा
युजा विजहि शन्नं अमिचऽहा वृचऽहा दस्युऽहा च विश्वा व-
सूनि आ भर त्वं नः ॥३॥ त्वं हि मन्यो अभिभूतिऽओजाः स्वयं-
ऽभूः भामः अभिमातिऽसहः विश्वऽचर्षणिः सहुरिः सहावान्
अस्मासु ओजः पृतनासु धेहि ॥४॥ अभागः सन् अपं पराऽइतः
अस्मि तव क्रत्वा तविषस्य प्रऽचेतः० तं त्वा मन्यो अक्रतुः जि-
हीळ अहं स्वा तनूः बलऽदेयाय मा आ इहि ॥५॥ अयं ते अस्मि
उप मा आ इहि अर्वाङ् प्रतीचीनः सहुरे विश्वऽधायः मन्यो व-
ज्रिन् अभि मां आ ववृस्व हनाव दस्यून् उत बोधि आपेः ॥६॥
अभि प्र इहि दक्षिणतः भव मे अध वृचाणि जंघना वभूरि जुहो-
मिते धरुणं मध्वः अयं उभौ उपऽअंशु प्रथमा पिबाव ॥७॥ १८॥

॥ ८४ ॥ त्वया मन्योः सऽरथं आऽरुजंतः हर्षमाणासः धृषिताः
मरुत्वः तिग्मऽईषवः आयुधा संऽशिशानाः अभि प्रयंतु नरः अ-
ग्निऽरूपाः ॥ १ ॥ अग्निःऽइव मन्योः त्विषितः सहस्व सेनाऽनीः नः
सहुरे हूतः एधि हत्वाय शत्रून् विभजस्व वेदः औजः मिमानः वि-
मृधः नुदस्व ॥ २ ॥ सहस्व मन्योः अभिऽमातिं अस्मे रुजन् मृणन्
प्रऽमृणन् प्र इहि शत्रून् उयं ते पाजः ननु आरुध्रे वशी वशं न-
यसे एकऽजत्वं ॥ ३ ॥ एकः बहूनां असि मन्योः ईकृतः विशंऽविशं
युधये सं शिशाधि अकृत्तऽरुक् त्वया युजा वयं द्युऽमंतं घोषं वि-
ऽजयाय कृणुमहे ॥ ४ ॥ विजेषऽकृत् इंद्रऽइव अनवऽब्रवः अ-
स्माकं मन्योः अधिऽपाः भव इह प्रियं ते नाम सहुरे गृणीमसि
विद्य तं उत्सं यतः आऽबभूथ ॥ ५ ॥ आऽभूत्या सहऽजाः वज्र-
सायक सहः बिभर्षि अभिऽभूते उतऽतरं क्रत्वा नः मन्योः सह मे-
दी एधि महाऽधनस्य पुरुऽहूत संऽसृजि ॥ ६ ॥ संऽसृष्टं धनं उभयं
संऽआकृतं अस्मभ्यं दत्तां वरुणः च मन्युः भियं दधानाः हृदयेषु
शत्रवः पराऽजितासः अपं नि लयंतां ॥ ७ ॥ १९ ॥ ६ ॥

॥ ८५ ॥ सत्येन उन्नमिता भूमिः सूर्येण उन्नमिता द्यौः ऋतेन
आदित्याः तिष्ठन्ति दिवि सोमः अधि श्रितः ॥ १ ॥ सोमेन आदि-
त्याः बलिनः सोमेन पृथिवी मही अथो नक्षत्राणां एषां उप-
ऽस्थे सोमः आऽहितः ॥ २ ॥ सोमं मन्यते पपिऽवान् यत् संऽपि-
षन्ति ओषधिं सोमं यं ब्रह्माणः विदुः न तस्य अश्नाति कः च न
॥ ३ ॥ आच्छत् विधानैः गुपितः बार्हतैः सोम रक्षितः याव्वा

अ० ८. अ० ३. व० २३.] ॥ ३३९ ॥ [म० १०. अ० ७. सू० ८५.

इत् शृण्वन् तिष्ठसि न ते अश्नाति पार्थिवः ॥४॥ यत् त्वा देव प्र-
 ऽपिबैति ततः आ प्यायसे पुनः वायुः सोमस्य रक्षिता समानां
 मासः आऽकृतिः ॥५॥२०॥ रेभी आसीत् अनुऽदेयी नाराशंसी
 निऽओचनी सूर्यायाः भद्रं इत् वासः गार्थया एति परिऽकृतं ॥६॥
 चित्तिः आऽउपऽवर्हणं चक्षुः आऽअभिऽअञ्जनं द्यौः भूमिः को-
 शः आसीत् यत् अयात् सूर्या पतिं ॥७॥ स्तोमाः आसन् प्रतिऽध-
 यः कुरीरं छंदः ओपशः सूर्यायाः अश्विना वरा अग्निः आसीत्
 पुरऽगवः ॥८॥ सोमः वधूऽयुः अभवत् अश्विना आस्तां उभा
 वरा सूर्या यत् पत्ये शंसंती मनसा सविता अददात् ॥९॥ मनः
 अस्याः अनः आसीत् द्यौः आसीत् उत छदिः शुक्रौ अनङ्गाहौ
 आस्तां यत् अयात् सूर्या गृहं ॥१०॥२१॥ ऋक्ऽसामाभ्यां अभि-
 ऽहितौ गावौ ते सामनौ इतः श्रोत्रं ते चक्रे आस्तां दिवि पंथाः
 चराचरः ॥११॥ शुचीं ते चक्रे यान्याः विऽआनः अक्षः आऽहतः
 अनः मनस्सयं सूर्या आ अरोहत् प्रऽयती पतिं ॥१२॥ सूर्यायाः
 वहतुः प्र अगात् सविता यं अवऽअसृजत् अघासु हन्यंते गावः
 अर्जुन्योः परि उह्यते ॥१३॥ यत् अश्विना पृच्छमानौ अयातं चि-
 ऽचक्रेण वहतुं सूर्यायाः विश्वे देवाः अनु तत् वां अजानन् पुचः
 पितरौ अवृणीत पूषा ॥१४॥ यत् अयातं शुभः पती वरेऽयं सूर्या
 उप क्व एकं चक्रं वां आसीत् क्व देष्टाय तस्य शुः ॥१५॥२२॥ द्वे ते
 चक्रे सूर्ये ब्रह्माणः ऋतुऽथा विदुः अथ एकं चक्रं यत् गुहा तत्
 अद्वातयः इत् विदुः ॥१६॥ सूर्यायै देवेभ्यः मित्राय वरुणाय च ये
 भूतस्य प्रऽचेतसः इदं तेभ्यः अकरं नमः ॥१७॥ पूर्वऽअपरं चरतः
 मायया एतौ शिष्टौ क्रीळंतौ परि यातः अध्वरं विश्वानि अन्यः
 भुवना अभिऽचष्टे ऋतून् अन्यः विऽदधत् जायते पुनः ॥१८॥

अ० ८. अ० ३. व० २६.] ॥ ३४० ॥ [म० १०. अ० ७. सू० ८५.

नवःऽनवः भवति जायमानः अहां केतुः उषसां एति अयं भागं
देवेभ्यः विदधाति आऽयन् प्रचंद्रमाः तिरते दीर्घं आयुः ॥ १९ ॥ सु-
ऽकिंशुकं शल्मलिं विश्वऽरूपं हिरण्यऽवर्णं सुऽवृतं सुऽचक्रं आ-
रोह सूर्ये अमृतस्य लोकं स्योनं पत्ये वहतुं कृणुष्व ॥ २० ॥ २३ ॥ उत्-
ईर्ष्व अतः पतिऽवती हि एषा विश्वऽवसुं नमसा गीऽभिः ईळे
अन्यां इच्छ पितुऽसदं विऽअक्तां सः ते भागः जनुषा तस्य विद्धि
॥ २१ ॥ उत् ईर्ष्व अतः विश्वऽवसो० नमसा ईळामहे त्वा अन्यां
इच्छ प्रऽफर्थ्यं सं जायां पत्या सृज ॥ २२ ॥ अनृक्षराः ऋजवः संतु
पंथाः येभिः सखायः यंति नः वरेऽयं सं अर्यमा सं भगः नः नि-
नीयात् सं जाः पत्यं सुऽयमं अस्तु देवाः ॥ २३ ॥ प्र त्वा मुंचामि व-
रुणस्य पाशात् येन त्वा अवभात् सविता सुऽशेवः ऋतस्य योनौ
सुऽकृतस्य लोके अरिष्टां त्वा सह पत्या दधामि ॥ २४ ॥ प्र इतः मुं-
चामि न अमुतः सुऽबद्धां अमुतः करं यथा इयं इंद्र मीढुः सुऽपुत्रा
सुऽभगा असंति ॥ २५ ॥ २४ ॥ पूषा त्वा इतः नयतु हस्तऽगृह्यं अ-
श्विना त्वा प्र वहतां रथेन गृहान् गच्छ गृहऽपत्नी यथा असः व-
शिनीं त्वं विदथ्यं आ वदासि ॥ २६ ॥ इह प्रियं प्रऽजयाते सं ऋध्य-
तां अस्मिन् गृहे गार्हऽपत्याय जागृहि एना पत्या तन्वं सं सृजस्व
अध जिघ्रीं विदथ्यं आ वदाथः ॥ २७ ॥ नीलऽलोहितं भवति कृ-
त्या आसक्तिः वि अज्यते एधते अस्याः ज्ञातयः पतिः बंधेषु व-
ध्यते ॥ २८ ॥ परा देहि शामुल्यं ब्रह्मऽभ्यः वि भज वसु कृत्या एषा
पत्ऽवती भूत्वा आ जाया विशते पतिं ॥ २९ ॥ अश्रीरा तनूः भ-
वति रुशती पापया अमुया पतिः यत् बध्वः बासंसा स्वं अंगं अ-
भिऽधित्सते ॥ ३० ॥ २५ ॥ ये बध्वः चंद्रं वहतुं यक्ष्माः यंति जनात्
अनु पुनः तान् यज्ञियाः देवाः नयंतु यतः आऽगताः ॥ ३१ ॥ मा

अ० ८. अ० ३. व० २८.] ॥ ३४१ ॥ [म० १०. अ० ७. सू० ८५.

विदन् परिऽपंथिनः ये आऽसीदन्ति दंऽपती० सुऽगेभिः दुऽगं
अति इतां अपं द्रान्तु अरातयः ॥३२॥ सुऽमंगलीः इयं वधूः इ-
मां संऽएतं पश्यत सौभाग्यं अस्यै दत्वाय अथ अस्तं वि परा इ-
तन् ॥३३॥ तृष्टं एतत् कटुकं एतत् अपाष्टऽवत् विषऽवत् न एतत्
अन्नं वे सूर्या यः ब्रह्मा विद्यात्सः इत् वाधूऽयं अर्हति ॥३४॥ आ-
ऽशसनं विऽशसनं अथो अधिऽविकर्तनं सूर्यायाः पश्य रूपा-
णि तानि ब्रह्मा तु श्रुधति ॥३५॥ २६॥ गृणामि ते सौभगऽत्वाय
हस्तं मया पत्या जरत्ऽअष्टिः यथा असः भगः अर्यमा सविता
पुरंऽधिः मह्यं त्वा अदुः गार्हंऽपत्याय देवाः ॥३६॥ तां पूषन्
शिवऽतमां आ ईरयस्व यस्यां बीजं मनुष्याः वपन्ति या नः ऊरू-
उशती विऽअयाते यस्यां उशतः प्रऽहराम शेपं ॥३७॥ तुभ्यं अर्ये
परि अवहन् सूर्या वहतुना सह पुनः पतिऽभ्यः जायां दाः अग्ने
प्रऽजया सह ॥३८॥ पुनः पत्नीं अग्निः अदात् आयुषा सह वचसा
दीर्घऽआयुः अस्याः यः पतिः जीवाति शरदः शतं ॥३९॥ सोमः प्र-
थमः विविदे गंधर्वः विविदे उत्तरः तृतीयः अग्निः ते पतिः तु-
रीयः ते मनुष्यऽजाः ॥४०॥ २७॥ सोमः ददत् गंधर्वाय गंधर्वः ददत्
अमर्ये रयिं च पुत्रान् च अदात् अग्निः मह्यं अथो इमां ॥४१॥ इह
एव स्तं मा वि योष्टं विश्वं आयुः वि अश्रुतं त्रीळंतौ पुत्रैः नमृ-
ऽभिः मोदमानौ स्वे गृहे ॥४२॥ आ नः प्रऽजां जनयतु प्रजाऽप-
तिः आऽजरसाय सं अनक्तु अर्यमा अदुऽमंगलीः पतिऽलोकं
आ विशं शं नः भव द्विऽपदे शं चतुऽपदे ॥४३॥ अघोरऽचक्षुः
अपतिऽघ्नी एधि शिवा पशुऽभ्यः सुऽमनाः सुऽवचाः वीरऽसूः
देवऽकामा स्योना शं नः भव द्विऽपदे शं चतुऽपदे ॥४४॥ इमां
त्वं इंद्र मीढुः सुऽपुत्रां सुऽभगां कृणु दशं अस्यां पुत्रान् आ

अ० ८. अ० ४. व० २.] ॥ ३४२ ॥ [म० १०. अ० ७. सू० ८६.

धेहि पतिं एकादशं कृधि ॥४५॥ संऽराज्ञीं श्वशुरे भव संऽराज्ञीं
श्वश्र्वां भव ननांदरि संऽराज्ञीं भव संऽराज्ञीं अधि देवृषु ॥४६॥
सं अजंतु विश्वे देवाः सं आपः हृदयानि नौ सं मातरिश्वा सं
धाता सं ऊं देष्टीं दधातु नौ ॥४७॥ २८॥३॥

॥ ८६ ॥ वि हि सोतोः असृक्षत न इदं देवं अमंसत् यत्र अम-
दत् वृषाकपिः अर्यः पुष्टेषु मत्सखा विश्वस्मात् इद्रः उत्तरः
॥ १ ॥ परा हि इद्र धावसि वृषाकपेः अति व्यधिः नो अहं प्र वि-
दसि अन्यत्र सोमं पीतये विश्वस्मात् इद्रः उत्तरः ॥ २ ॥ किं अयं
त्वां वृषाकपिः चकार हरितः मृगः यस्मै इरस्यसि इत् ऊं नु अर्यः
वा पुष्टिं मत् वसु विश्वस्मात् इद्रः उत्तरः ॥ ३ ॥ यं इमं त्वं वृषा-
कपिं प्रियं इद्र अभिरक्षसि श्वा नु अस्य जंभिषत् अपि कर्णे व-
राह्युः विश्वस्मात् इद्रः उत्तरः ॥ ४ ॥ प्रिया तष्टानि मे कपिः
विऽअक्ता वि अद्रूदुषत् शिरः नु अस्य राविषं न सुऽगं दुःकृते
भुवं विश्वस्मात् इद्रः उत्तरः ॥ ५ ॥ १ ॥ न मत् स्त्री सुभसत् उत्-
रा न सुयाशुऽतरा भुवत् न मत् प्रतिऽच्यवीयसी न सक्थि उत्-
ऽयमीयसी विश्वस्मात् इद्रः उत्तरः ॥ ६ ॥ उवे अंब सुलाभिके
यथाऽइव अंग भविष्यति भसत् मे अंब सक्थि मे शिरः मे वि-
ऽइव हृष्यति विश्वस्मात् इद्रः उत्तरः ॥ ७ ॥ किं सुऽबाहो० सु-
ऽअंगुरे पृथुऽस्तो० पृथुऽजघने किं शूरऽपत्नि नः त्वं अभि अ-
मीषि वृषाकपिं विश्वस्मात् इद्रः उत्तरः ॥ ८ ॥ अवीराऽइव
मां अयं शरारुः अभि मन्यते उत अहं अस्मि वीरिणी इद्रऽपत्नी
मरुत्सखा विश्वस्मात् इद्रः उत्तरः ॥ ९ ॥ संऽहोत्रं स्म पुरा ना-
रीं समनं वा अव गच्छति वेधाः ऋतस्य वीरिणी इद्रऽपत्नी म-

हीयते विश्वस्मात् इंद्रः उत्त०तरः ॥ १० ॥ २॥ इंद्राणीं आसु नारिषु
 सु०भगां अहं अश्वं न हि अस्याः अपरं च न जरसा मरते पतिः
 विश्वस्मात् इंद्रः उत्त०तरः ॥ ११ ॥ न अहं इंद्राणि ररण सख्युः वृ-
 षाकपेः चृते यस्य इदं अयं हविः प्रियं देवेषु गच्छति विश्वस्मात्
 इंद्रः उत्त०तरः ॥ १२ ॥ वृषाकपायि रेवति सु०पुत्रे आत् ऊं सु-
 ०स्तुषे घसत् ते इंद्रः उ०क्षणः प्रियं काचित् ०कारं हविः विश्वस्मात्
 इंद्रः उत्त०तरः ॥ १३ ॥ उ०क्षणः हि मे पंच०दश साकं पचंति विंशतिं
 उत् अहं अग्नि पीवः इत् उ०भा कुक्षीं पृणंति मे विश्वस्मात् इंद्रः
 उत्त०तरः ॥ १४ ॥ वृषभः न तिग्म०शृंगः अंतः यूथेषु रोरुवत् मंथः
 ते इंद्र शं हृदे यंते सुनोति भा०वयुः विश्वस्मात् इंद्रः उत्त०तरः ॥ १५ ॥
 ॥ ३ ॥ न सः ईशे यस्य रं बंते अंतरा स०क्थ्या कपृत् सः इत् ईशे यस्य
 रोमशं नि०सेदुषः वि०जृंभते विश्वस्मात् इंद्रः उत्त०तरः ॥ १६ ॥ न
 सः ईशे यस्य रोमशं नि०सेदुषः वि०जृंभते सः इत् ईशे यस्य रं बंते
 अंतरा स०क्थ्या कपृत् विश्वस्मात् इंद्रः उत्त०तरः ॥ १७ ॥ अयं इंद्र
 वृषाकपिः परं स्वतं हतं विदत् असिं सूनां न वै चरुं आत् एधस्य
 अनः आ०चितं विश्वस्मात् इंद्रः उत्त०तरः ॥ १८ ॥ अयं एमि वि-
 ०चाकशत् वि०चिन्वन् दासं आर्यं पिबामि पा०क०सुत्वनः अभि
 धीरं अ०चा०कशं विश्वस्मात् इंद्रः उत्त०तरः ॥ १९ ॥ धन्वं च यत् कृतं च
 च कति स्विता वि योजना नेदीयसः वृषाकपे अस्तं आ इहि
 गृहान् उप विश्वस्मात् इंद्रः उत्त०तरः ॥ २० ॥ पुनः आ इहि वृ-
 षाकपे सुविता कल्पयावहै यः एषः स्व०प्र०न०शनः अस्तं एषि प-
 था पुनः विश्वस्मात् इंद्रः उत्त०तरः ॥ २१ ॥ यत् उदं चः वृषाकपे
 गृहं इंद्र अजगंतन कं स्यः पु०ल्व०घः मृगः कं अगन् जन०योपनः
 विश्वस्मात् इंद्रः उत्त०तरः ॥ २२ ॥ प०र्षुः ह नाम मा०न०वी साकं स-

सूत्रं विंशतिं भद्रं भलं त्यस्यै अभूत् यस्याः उदरं आमयत् विश्व-
स्मात् इन्द्रः उतऽन्तरः ॥ २३ ॥ ४ ॥

॥ ८७ ॥ रक्षःऽहनै वाजिनै आ जिघर्मि मित्रं प्रथिष्ठं उप या-
मि शर्मि शिशानः अग्निः क्रतुऽभिः संऽइन्द्रः सः नः दिवा सः रिषः
पातु नक्तं ॥ १ ॥ अयःऽदंष्ट्रः अर्चिषा यातुऽधानान् उप स्पृश जा-
तऽवेदः संऽइन्द्रः आ जिह्या मूरऽदेवान् रभस्व क्रव्यऽअदः वृ-
क्षी अपि धत्स्व आसन् ॥ २ ॥ उभा उभयाविन् उप धेहि दंष्ट्रा
हिंस्रः शिशानः अवरं परं च उत अन्तरिक्षे परि याहि राजन्
जभैः सं धेहि अभि यातुऽधानान् ॥ ३ ॥ यज्ञैः इषूः संऽनममानः
अग्ने वाचा शल्यान् अशनिऽभिः दिहानः ताभिः विध्य हृदये
यातुऽधानान् प्रतीचः बाहून् प्रति भङ्गि एषां ॥ ४ ॥ अग्ने त्वचं
यातुऽधानस्य भिंधि हिंसा अशनिः हरसा हंतु एनं प्र पर्वणि
जातऽवेदः शृणीहि क्रव्यऽअतः क्रविष्णुः विचिनोतु वृक्कणं ॥ ५ ॥
॥ ५ ॥ यच्च इदानीं पश्यसि जातऽवेदः तिष्ठतं अग्ने उत वा चरतं यत्
वा अन्तरिक्षे पयिऽभिः पतंतं तं अस्ता विध्य शर्वी शिशानः ॥ ६ ॥
उत आऽलेब्धं स्पृणुहि जातऽवेदः आऽलेभानात् ऋष्टिऽभिः या-
तुऽधानात् अग्ने पूर्वः नि जहि शोशुचानः आमऽअदः क्षिंकाः
तं अदंतु एनीः ॥ ७ ॥ इह प्र ब्रूहि यतमः सः अग्ने यः यातुऽधानः
यः इदं कृणोति तं आ रभस्व संऽइधा यविष्ठ नृऽचक्षसः चक्षुषे
रंधय एनं ॥ ८ ॥ तीक्ष्णेन अग्ने चक्षुषा रक्ष यज्ञं प्रांचं वसुऽभ्यः प्र
नय प्रऽचेतः ० हिंस्र रक्षांसि अभि शोशुचानं मा त्वा दुभन् यातु-
ऽधानाः नृऽचक्षः ॥ ९ ॥ नृऽचक्षाः रक्षः परि पश्य विष्णु तस्य
चीणिं प्रति शृणीहि अयां तस्य अग्ने पृथीः हरसा शृणीहि वेधा

मूलं यातुऽधानस्य वृश्च ॥ १०॥ ६॥ त्रिः यातुऽधानः प्रऽसितिं ते
एतु कृतं यः अग्ने अनृतेन हन्ति तं अर्चिषा स्फूर्जयन् जातऽवेदः
संऽअक्षं एनं गृणते नि वृद्धि ॥ ११॥ तत् अग्ने चक्षुः प्रति धेहि रेभे
शफऽआरुजं येन पश्यसि यातुऽधानं अथर्वऽवत् ज्योतिषा दै-
व्येन सत्यं धूर्वेतं अचितं नि ओष ॥ १२॥ यत् अग्ने अद्य मिथुना
शपातः यत् वाचः तृष्टं जनयंत रेभाः मन्योः मनसः शरव्या जा-
यन्ते या तया विध्य हृदये यातुऽधानान् ॥ १३॥ परां शृणीहि तप-
सा यातुऽधानान् परां अग्ने रक्षः हरसा शृणीहि परां अर्चिषा
मूरऽदेवान् शृणीहि परां असुऽतृपः अभि शोशुचानः ॥ १४॥ प-
रां अद्य देवाः वृजिनं शृणुतु प्रत्यक् एनं शपथाः यंतु तृष्टाः वाचा-
ऽस्तेन शरवः कृच्छंतु मर्मेन् विश्वस्य एतु प्रऽसितिं यातुऽधानः
॥ १५॥ ७॥ यः पौरुषेयेण ऋविषा संऽअंक्ते यः अश्वेन पशुना या-
तुऽधानः यः अग्न्यायाः भरति क्षीरं अग्ने तेषां शीर्षाणि हरसा
अपि वृश्च ॥ १६॥ संवत्सरीणं पयः उस्मियायाः तस्य मा अशीत्
यातुऽधानः नृऽचक्षः पीयूषं अग्ने यतमः तितृप्सात् तं प्रत्यंचं अ-
र्चिषा विध्य मर्मेन् ॥ १७॥ विषं गवां यातुऽधानाः पिबंतु आ वृ-
श्चंतां अदितये दुःऽएवाः परा एनान् देवः सविता ददातु परां
भागं ओषधीनां जयंतां ॥ १८॥ सनात् अग्ने मृणसि यातुऽधानान्
न त्वारक्षांसि पृतनासु जिग्युः अनु दह सहऽमूरान् ऋव्यऽअदः
मा ते हेत्याः मुक्षत दैव्यायाः ॥ १९॥ त्वं नः अग्ने अधरात् उदक्तात्
त्वं पश्चात् उत रक्ष पुरस्तात् प्रति ते ते अजरांसः तपिष्ठाः अघ-
ऽशंसं शोशुचतः दहंतु ॥ २०॥ ८॥ पश्चात् पुरस्तात् अधरात् उद-
क्तात् कविः कार्थेन परि पाहि राजन् सखे सखायं अजरः जरि-
म्णे अग्ने मर्तान् अमर्त्यः त्वं नः ॥ २१॥ परि त्वा अग्ने पुरं वयं विप्रं

अ० ८. अ० ४. व० ११.] ॥ ३४६ ॥ [म० १०. अ० ७. सू० ८८.

सहस्य धीमहि धृषत् ऽवर्णं दिवे ऽदिवे हंतारं भंगुर ऽवतां ॥ २२ ॥
विषेण भंगुर ऽवतः प्रति स्म रक्षसः दह अग्ने तिग्मेन शोचिषा
तपुः ऽअग्राभिः ऋष्टि ऽभिः ॥ २३ ॥ प्रति अग्ने मिथुना दह यातु-
ऽधाना किमीदिना सं त्वा शिशामि जागृहि अदब्धं विप्र मन्म-
ऽभिः ॥ २४ ॥ प्रति अग्ने हरसा हरः शृणीहि विश्वतः प्रति यातु-
ऽधानस्य रक्षसः बलं वि रुज वीर्यं ॥ २५ ॥ ९ ॥

॥ ८८ ॥ हविः पातं अजरं स्वः ऽविदि दिवि ऽस्पृशि आ ऽहुतं
जुष्टं अग्नौ तस्य भर्मेणे भुवनाय देवाः धर्मेणे कं स्वधया पप्रथन्त
॥ १ ॥ गीर्णे भुवनं तमसा अप ऽगूळ्हं आविः स्वः अभवत् जाते
अग्नौ तस्य देवाः पृथिवी द्यौः उत आपः अरणयन् ओषधीः स-
ख्ये अस्य ॥ २ ॥ देवेभिः नु इषितः यज्ञियेभिः अग्निं स्तोषाणि अ-
जरं बृहन्तं यः भानुना पृथिवीं द्यां उत इमां आ ऽततानं रोदसी
अंतरिक्षं ॥ ३ ॥ यः होता आसीत् प्रथमः देव ऽजुष्टः यं सं ऽआजन्
आज्येन वृणानाः सः पतचि इत्वरं स्थाः जगत् यत् श्वाचं अग्निः
अकृणोत् जात ऽवेदाः ॥ ४ ॥ यत् जात ऽवेदः भुवनस्य मूर्धन् अ-
तिष्ठः अग्ने सह रोचनेन तं त्वा अहेम मति ऽभिः गीः ऽभिः उक्थैः
सः यज्ञियः अभवः रोदसि ऽप्राः ॥ ५ ॥ १० ॥ मूर्धा भुवः भवति नक्तं
अग्निः ततः सूर्यः जायते प्रातः उत ऽयन् मायां जं तु यज्ञियानां
एतां अपः यत् तूष्णिः चरति प्र ऽजानन् ॥ ६ ॥ हशेन्यः यः महिना
सं ऽइङ्घः अरोचत दिवि ऽयोनिः विभा ऽवा तस्मिन् अग्नौ सूक्त-
ऽवाकेन देवाः हविः विश्वे आ अजुह्वुः तनू ऽपाः ॥ ७ ॥ सूक्त ऽवाकं
प्रथमं आत् इत् अग्निं आत् इत् हविः अजनयन्त देवाः सः एषां
यज्ञः अभवत् तनू ऽपाः तं द्यौः वेद तं पृथिवी तं आपः ॥ ८ ॥ यं दे-

अ० ८. अ० ४. व० १३.] . ॥ ३४७ ॥ [म० १०. अ० ७. सू० ८८.]

वासः अजनयन्त अग्निं यस्मिन् आ अजुहवुः भुवनानि विश्वा
सः अर्चिषा पृथिवीं द्यां उत इमां ऋजुऽयमानः अतपत् महि-
ऽत्वा ॥ ११ ॥ स्तोमेन हि दिवि देवासः अग्निं अजीजनन् शक्तिऽभिः
रोदसिऽप्रां तं ऊं अकृण्वन् चेधा भुवे कं सः ओषधीः पचति वि-
श्वऽरूपाः ॥ १० ॥ ११ ॥ यदा इत् एनं अदधुः यज्ञियासः दिवि देवाः
सूर्यं आदितेयं यदा चरिणू मिथुनौ अभूतां आत् इत् प्र अपश्यन्
भुवनानि विश्वा ॥ ११ ॥ विश्वस्मै अग्निं भुवनाय देवाः वैश्वानरं
केतुं अह्नां अकृण्वन् आ यः ततानं उषसः विऽभातीः अपो ऊ-
र्णोति तमः अर्चिषा यन् ॥ १२ ॥ वैश्वानरं कवयः यज्ञियासः अ-
ग्निं देवाः अजनयन् अजुर्ये नक्षत्रं प्रत्नं अमिनत् चरिणु यक्षस्य
अधिऽअक्षं तविषं बृहन् ॥ १३ ॥ वैश्वानरं विश्वहा दीदिऽवांसं
मंचैः अग्निं कविं अर्च्छ वदामः यः महिम्ना परिऽबभूव उर्वी उत
अवस्तात् उत देवः परस्तात् ॥ १४ ॥ हे सुती अमृण्वं पितृणां
अहं देवानां उत मर्त्यानां ताभ्यां इदं विश्वं एजत् स एति यत् अं-
तरा पितरं मातरं च ॥ १५ ॥ १२ ॥ हे संऽईचीं विभृतः चरन्तं शीर्ष-
तः जातं मनसा विऽमृष्टं सः प्रत्यङ् विश्वा भुवनानि तस्थौ अ-
प्रऽयुच्छन् तरणिः भार्जमानः ॥ १६ ॥ यत्र वदेते अवरः परः च
यज्ञऽन्योः कतरः नो वि वेद आ शेकुः इत् सधऽमादं सखायः न-
क्षत्रं यज्ञं कः इदं वि वोचत् ॥ १७ ॥ कति अग्रयः कति सूर्यासः कति
उषसः कति ऊं स्वित् आपः न उपऽस्पिजं वः पितरः वदामि
पृच्छामि वः कवयः विद्मन् कं ॥ १८ ॥ यावत्ऽमात्रं उषसः न प्र-
तीकं सुऽपर्यः वसते मातरिश्च तावत् दधाति उप यज्ञं आऽयन्
ब्राह्मणः होतुः अवरः निऽसीदन् ॥ १९ ॥ १३ ॥

॥ ८९ ॥ इन्द्रं स्तव नृऽतमं यस्य महा विऽबवाधे रोचना वि
 ज्मः अंतान् आ यः पप्रौ चर्षणिऽधृत् वरःऽभिः प्र सिंधुऽभ्यः रि-
 रिचानः महिऽत्वा ॥ १ ॥ सः सूर्यः परि उरु वरांसि आ इन्द्रः ववृ-
 त्यात् रथ्याऽइव चक्रा अतिष्ठंत अपस्यं न सर्गं कृष्णा तमांसि
 त्विषा जघान ॥ २ ॥ समा नं अस्मै अनपऽवृत् अर्चं क्षमया दिवः
 असमं ब्रह्म नयं वि यः पृष्ठाऽइव जनिमानि अर्यः इन्द्रः चिकायं
 न सखायं ईषे ॥ ३ ॥ इन्द्राय गिरः अनिशितऽसर्गाः अपः प्र ईरयं
 सगरस्य बुधात् यः अक्षेणऽइव चक्रिया शचीभिः विष्वक्तस्तं
 पृथिवीं उत द्यां ॥ ४ ॥ आपातऽमन्युः तृपलऽप्रभर्मा धुनिः शि-
 मीऽवान् शरुऽमान् ऋजीषी सोमः विश्वानि अतसा वनानि
 न अर्वाक् इन्द्रं प्रतिऽमानानि देभुः ॥ ५ ॥ १४ ॥ न यस्य द्यावापृथि-
 वी न धन्व न अंतरिक्षं न अद्रयः सोमः अक्षाः यत् अस्य मन्युः
 अधिऽनीयमानः शृणोति वीक्रु रुजति स्थिराणि ॥ ६ ॥ जघानं
 वृचं स्वऽधितिः वनाऽइव रुरोज पुरः अरदत् न सिंधून् विभेदं
 गिरिं नवै इत् न कुंभं आ गाः इन्द्रः अकृणुत् स्वयुक्ऽभिः ॥ ७ ॥ त्वं
 ह त्यत् ऋणऽयाः इन्द्र धीरः असिः न पर्व वृजिना शृणोति प्र ये
 मिचस्य वरुणस्य धाम युजं न जनाः मिनंति मिचं ॥ ८ ॥ प्र ये
 मिचं प्र अर्यमणं दुऽएवाः प्र संऽगिरः प्र वरुणं मिनंति नि अ-
 मिचेषु वधं इन्द्र तुमं वृषन् वृषाणं अरुषं शिशीहि ॥ ९ ॥ इन्द्रः दिवः
 इन्द्रः ईशे पृथिव्याः इन्द्रः अपां इन्द्रः इत् पर्वतानां इन्द्रः वृधां इन्द्रः इत्
 मेधिराणां इन्द्रः क्षेमे योगे हव्यः इन्द्रः ॥ १० ॥ १५ ॥ प्र अक्तुऽभ्यः इन्द्रः
 प्र वृधः अहऽभ्यः प्र अंतरिक्षात् प्र समुद्रस्य धासेः प्र वातस्य प्र-
 थसः प्र ज्मः अंतात् प्र सिंधुऽभ्यः रिरिचे प्र क्षितिऽभ्यः ॥ ११ ॥
 प्र शोऽनुचत्याः उषसः न केतुः असिन्वा ते वर्ततां इन्द्र हेतिः अश्मा-

अ० ८. अ० ४. व० १८.] ॥ ३४९ ॥ [म० १०. अ० ७. सू० ९०.]

ऽइव विध्य दिवः आसृजानः तपिष्ठेन हेषसा द्रोघऽमिचान् ॥१२॥
 अनु अह मासाः अनु इत् वनानि अनु ओषधीः अनु पर्वतासः
 अनु इन्द्रं रोदसीं वावशाने अनु आपः अजिहत् जायमानं
 ॥१३॥ कर्हि स्वित् सा ते इन्द्र चेत्या असत् अघस्य यत् भिनदः रक्षः
 आऽईषत् मिचऽक्रुवः यत् शसने न गावः पृथिव्याः आऽपृक्
 अमुया शयते ॥१४॥ शत्रुऽयंतः अभि ये नः तत्स्रे महि व्राधंतः
 ओगणासः इन्द्र अधेन अमिचाः तमसा सचंतां सुऽज्योतिषः अ-
 क्तवः तान् अभि स्युः ॥१५॥ पुरुणि हित्वा सर्वना जनानां ब्र-
 ह्माणि मंदन् गृणतां ऋषीणां इमां आऽघोषन् अवसा सऽहूतिं
 तिरः विश्वान् अर्चतः याहि अर्वाङ् ॥१६॥ एव ते वयं इन्द्र भुञ्ज-
 तीनां विद्याम सुऽमतीनां नवानां विद्याम वस्तोः अवसा गृ-
 णंतः विश्वामिचाः उत ते इन्द्र नूनं ॥१७॥ श्रुनं हुवेम मघऽवानं
 इन्द्रं अस्मिन् भरे नृऽतमं वाजऽसातौ शृण्वंतं उयं ऊतये समत्ऽसु
 मंतं वृचाणि संऽजितं धनानां ॥१८॥ १६॥

॥९०॥ सहस्रऽशीर्षा पुरुषः सहस्रऽअक्षः सहस्रऽपात् सः भू-
 मिं विश्वतः वृत्वा अति अतिष्ठत् दशऽअंगुलं ॥१॥ पुरुषः एव इदं
 सर्वं यत् भूतं यत् च भव्यं उत अमृतऽत्वस्य ईशानः यत् अन्नेन अ-
 तिऽरोहति ॥२॥ एतावान् अस्य महिमा अतः ज्यायान् च पुरुषः
 पादः अस्य विश्वा भूतानि चिऽपात् अस्य अमृतं दिवि ॥३॥ चि-
 ऽपात् ऊर्ध्वः उत ऐत् पुरुषः पादः अस्य इह अभवत् पुनः ततः
 विष्टङ् वि अक्रामत् साशना नशने अभि ॥४॥ तस्मात् विऽराट्
 अजायत विऽराजः अधि पुरुषः स जातः अति अरिच्यत् पश्चात्
 भूमिं अथो पुरः ॥५॥ १७॥ यत् पुरुषेण हविषा देवाः यज्ञं अतन्वत

अ० ८. अ० ४. व० २०.] ॥ ३५० ॥ [म० १०. अ० ८. सू० ९१.

वसंतः अस्य आसीत् आज्यं ग्रीष्मः इध्मः शरत् हविः ॥ ६ ॥ तं यज्ञं
बर्हिषि प्र अस्मिन् पुरुषं जातं अयतः तेन देवाः अयजंत साध्याः
चृषयः च ये ॥ ७ ॥ तस्मात् यज्ञात् सर्वं ऽहुतः सं ऽभृतं पृषत् ऽआज्यं
पशून् तान् च क्रेवायव्यान् आरण्यान् ग्राम्याः च ये ॥ ८ ॥ तस्मात्
यज्ञात् सर्वं ऽहुतः चृचः सामानि जज्ञिरे छंदांसि जज्ञिरे तस्मात्
यजुः तस्मात् अजायत ॥ ९ ॥ तस्मात् अश्वः अजायत ये के च उ-
भयादतः गावः ह जज्ञिरे तस्मात् तस्मात् जाताः अजावयः ॥ १० ॥
॥ १८ ॥ यत् पुरुषं वि अदधुः कतिधा वि अकल्पयन् मुखं किं अस्य
कौ बाहू कौ ऊरू पादौ उच्येते ॥ ११ ॥ ब्राह्मणः अस्य मुखं आ-
सीत् बाहू राजन्यः कृतः ऊरू तत् अस्य यत् वैश्यः पत् ऽभ्यां शूद्रः
अजायत ॥ १२ ॥ चंद्रमाः मनसः जातः चक्षोः सूर्यः अजायत मु-
खात् इन्द्रः च अग्निः च प्राणात् वायुः अजायत ॥ १३ ॥ नाभ्याः आ-
सीत् अंतरिक्षं शीर्ष्णः द्यौः सं अवर्तत पत् ऽभ्यां भूमिः दिशः ओ-
चात् तथा लोकान् अकल्पयन् ॥ १४ ॥ सप्त अस्य आसन् परि-
ऽधयः चिः सप्त सं ऽइधः कृताः देवाः यत् यज्ञं तन्वानाः अबध्नन्
पुरुषं पशुं ॥ १५ ॥ यज्ञेन यज्ञं अयजंत देवाः तानि धर्माणि प्रथ-
मानि आसन् ते ह नाकं महिमानः सचंत यच्च पूर्वं साध्याः संति
देवाः ॥ १६ ॥ १९ ॥ ७ ॥

॥ ९१ ॥ सं जागृवत् ऽभिः जरमाणः इध्यते दमे दमूनाः इषयन्
इळः पदे विश्वस्य हीता हविषः वरेण्यः वि ऽभुः विभा ऽवा सु-
ऽसखा सखि ऽयते ॥ १ ॥ सः दर्शत ऽश्रीः अतिथिः गृहे ऽगृहे वने-
ऽवने शिश्रिये तक्कवीः ऽइव जनं ऽजनं जन्यः न अति मन्यते वि-
शः आ स्तेति विश्वः विश ऽविशं ॥ २ ॥ सु ऽदक्षः दक्षैः क्रतुना अ-

अ० ८. अ० ४. व० २२.] ॥ ३५१ ॥ [म० १०. अ० ८. सू० ९९.]

सि सुऽक्रतुः अग्ने कविः कार्येन असि विश्वऽवित् वसुः वसूनां
क्षयसि त्वं एकः इत् द्यावा च यानि पृथिवी च पृथतः ॥ ३ ॥ प्र-
ऽजानन् अग्ने तव योनिं ऋत्वियं इळायाः पदे घृतऽवतं आ अ-
सदः आ ते चिकिचे उषसांऽइव एतयः अरेपसः सूर्यस्यऽइव र-
श्मयः ॥ ४ ॥ तव अयः वर्धस्यऽइव विऽद्युतः चित्राः चिकिचे उ-
षसां न केतवः यत् ओषधीः अभिऽसृष्टः वनानि च परि स्वयं
चिनुषे अन्नं आस्ये ॥ ५ ॥ २० ॥ तं ओषधीः दधिरे गर्भं ऋत्वियं तं
आपः अग्निं जनयन्त मातरः तं इत् समानं वनिनः च वीरुधः
अंतऽवती च सुवते च विश्वहा ॥ ६ ॥ वातऽउपधूतः इषितः व-
शान् अनु तृषु यत् अन्ना वेविषत् विऽतिष्ठसे आ ते यतन्ते रथ्यः
यथा पृथक् शर्धासि अग्ने अजराणि धक्षतः ॥ ७ ॥ मेधाऽकारं वि-
दथस्य प्रऽसाधनं अग्निं होतारं परिऽभूतमं मतिं तं इत् अभे ह-
विषि आ समानं इत् तं इत् महे वृणते न अन्यं त्वत् ॥ ८ ॥ त्वां इत्
अच वृणते त्वाऽयवः होतारं अग्ने विदथेषु वेधसः यत् देवऽयन्तः
दधति प्रयांसि ते हविष्यतः मनवः वृक्तऽवर्हिषः ॥ ९ ॥ तव अग्ने
होचं तव पोचं ऋत्वियं तव नेष्ट्रं त्वं अग्नित् ऋतऽयतः तव प्र-
ऽशास्त्रं त्वं अध्वरिऽयसि ब्रह्मा च असि गृहऽपतिः च नः दमे
॥ १० ॥ २१ ॥ यः तुभ्यं अग्ने अमृताय मर्त्यैः संऽइधा दार्शत् उत वा
हविःऽकृति तस्य होता भवसि यासि दूत्यं उप ब्रूषे यजसि अ-
ध्वरिऽयसि ॥ ११ ॥ इमाः अस्मै मतयः वाचः अस्मत् आ ऋचः
गिरः सुऽस्तुतयः सं अगमत् वसुऽयवः वसवे जातऽवेदसे वृद्धासु
चित् वर्धनः यासु चाकनत् ॥ १२ ॥ इमां प्रत्नाय सुऽस्तुतिं नवी-
यसी वोचेयं अस्मै उशते शृणोतु नः भूयाः अंतरा हृदि अस्य नि-
ऽस्पृशे जायाऽइव पत्ये उशती सुऽवासाः ॥ १३ ॥ यस्मिन् अश्वासः

अ० ८. अ० ४. व० २४.] ॥ ३५२ ॥ [म० १०. अ० ८. सू० ९२.

च॒व॒भा॒सः उ॒क्ष॒णः व॒शाः मे॒षाः अ॒व॒ऽसृ॒ष्टा॒सः आ॒ऽहु॒ताः की॒-
ला॒ल॒ऽपे सोम॑ऽपृ॒ष्टाय वे॒धसे॑ ह॒दा म॒तिं ज॒नये॑ चा॒रुं अ॒ग्नये॑ ॥ १४ ॥
अ॒हा॒वि अ॒ग्ने ह॒विः आ॒स्ये॑ ते सु॒चिऽइ॒व घृ॒तं च॒म्बिऽइ॒व सो॒-
मः वा॒जऽस॒निं र॒यिं अ॒स्मे सु॒ऽवी॒रं प्र॒ऽश॒स्तं धे॒हि य॒शसं॑ बृ॒हन्तं॑
॥ १५ ॥ २२ ॥

॥ ९२ ॥ य॒ज्ञस्य॑ वः र॒थ्यं वि॒श॒पतिं॑ वि॒शं हो॒तारं॑ अ॒क्तोः अ॒ति॒-
थिं वि॒भाऽव॑सुं शोच॑न् शु॒ष्का॒सु ह॒रिणी॑षु ज॒र्भुर॑त् वृ॒षा के॒तुः य॒-
ज॒तः द्यां अ॒शाय॑त् ॥ १ ॥ इ॒मं अ॒जऽऽपां॑ उ॒भये॑ अ॒कृण्व॑त् ध॒र्माणं॑
अ॒ग्निं वि॒द॒र्यस्य॑ सा॒धनं॑ अ॒क्तुं न य॒हं उ॒षसः॑ पु॒रऽऽहि॑तं त॒नूऽऽ-
न॒पातं॑ अ॒रुष॑स्य नि॒स॒ते ॥ २ ॥ ब॒ट् अ॒स्य नी॒या वि प॒णेः च म॒न्महे॑
व॒याः अ॒स्य प्र॒ऽहु॒ताः आ॒सुः अ॒त्तवे॑ य॒दा घो॒रा॒सः अ॒मृत॑ऽत्वं आ॒-
श॒त आ॒त् इत् जन॑स्य दै॒व्यस्य॑ च॒र्कि॒रन् ॥ ३ ॥ ऋ॒तस्य॑ हि प्र॒ऽसि॒तिः
द्यौः उ॒रु व्य॑चः न॒मः म॒ही अ॒र॒म॒तिः प॒नीय॑सी इ॒न्द्रः मि॒त्रः व॒रुणः॑
सं चि॒क्कि॒चिरे॑ अ॒थो भ॒गः स॒वि॒ता पू॒तऽद॑क्षसः ॥ ४ ॥ प्र रु॒द्रेण॑ य॒-
यि॒ना य॑न्ति सि॒धवः॑ ति॒रः म॒ही अ॒र॒म॒तिं द॒ध॒न्विरे॑ येभिः प॒रिऽज्ज॑मा
प॒रिऽय॑न् उ॒रु ज॒यः वि रो॑रुवत् ज॒ठरे॑ वि॒श्वं उ॒क्षते॑ ॥ ५ ॥ २३ ॥ क्रा॒-
णाः रु॒द्राः म॒रुतः॑ वि॒श्वऽकृ॑ष्टयः दि॒वः श्ये॒ना॒सः अ॒सुर॑स्य नी॒ळयः॑
तेभिः च॒ष्टे व॒रुणः॑ मि॒त्रः अ॒र्य॑मा इ॒न्द्रः दे॒वेभिः॑ अ॒र्व॒शेभिः॑ अ॒र्व॒शः
॥ ६ ॥ इ॒न्द्रे भु॒जं श॒श॒मा॒ना॒सः आ॒श॒त॒ सूरः॑ द॒शी के॑ वृ॒षणः॑ च पौ॒ंस्ये
प्र॒ये नु॑ अ॒स्य अ॒र्ह॒णा त॒त॒क्षिरे॑ यु॒जं व॒ज्रं नृ॑ऽस॒द॒नेषु॑ का॒रवः॑ ॥ ७ ॥
सूरः॑ चि॒त् आ॒ ह॒रितः॑ अ॒स्य री॒र॒म॒त् इ॒न्द्रा॒त् आ कः॑ चि॒त् भ॒यते॑ त॒-
वी॒यसः॑ भी॒मस्य॑ वृ॒ष्णः ज॒ठरा॑त् अ॒भिऽश्व॑सः दि॒वेऽदि॒वे स॒हुरिः॑
स्त॒न् अ॒वा॒धितः॑ ॥ ८ ॥ स्तो॒मं वः॑ अ॒द्य रु॒द्राय॑ शि॒क्क॒से स्त्र॒यत् वी॒राय॑

अ० ८. अ० ४. व० २६.] ॥ ३५३ ॥ [म० १०. अ० ८. सू० ९३.

नमसा दिदिष्टन येभिः शिवः स्वऽवान् एवयावऽभिः दिवः सि-
सक्ति स्वऽयंशः निकामऽभिः ॥ ९॥ ते हि प्रऽजायाः अभरंत वि
श्रवः बृहस्पतिः वृषभः सोमऽजामयः यज्ञैः अथर्वा प्रथमः वि
धारयत् देवाः दक्षैः भृगवः सं चिकिचिरे ॥ १० ॥ २४ ॥ ते हि द्यावा-
पृथिवी भूरिऽरेतसा नराशंसः चतुःऽअंगः यमः अदितिः देवः
त्वष्टा द्रविणःऽदाः ऋभुक्षणः प्र रोदसी मरुतः विष्णुः अहिरे
॥ ११ ॥ उत स्यः नः उशिजां उर्विया कविः अहिः शृणोतु बुध्नः
हवीमनि सूर्यामासा विऽचरता दिविऽक्षिता धिया शमीनहु-
षी अस्य बोधतं ॥ १२ ॥ प्र नः पूषा चरथं विश्वऽदेव्यः अपां नपात्
अवतु वायुः इष्टये आत्मानं वस्यः अभि वातं अर्चत तत् अश्वि-
ना सुऽहवा यामनि श्रुतं ॥ १३ ॥ विशां आसां अभयानां अधि-
ऽक्षितं गीःऽभिः ऊं स्वऽयंशसं गृणीमसि ग्राभिः विश्वाभिः अ-
दितिं अनर्वणं अक्तोः युवानं नृऽमनाः अध पतिं ॥ १४ ॥ रेभन्
अच जनुषा पूर्वेः अंगिराः यावाणः ऊर्ध्वाः अभि चक्षुः अध्वरं
येभिः विऽहायाः अभवत् विऽचक्षणः पाथः सुऽमेकं स्वऽधितिः
वनन्ऽवति ॥ १५ ॥ २५ ॥

॥ ९३ ॥ महि द्यावापृथिवी भूतं उर्वी नारी यज्ञी न रोदसी
सदैनः तेभिः नः पातं सहासः एभिः नः पातं शूषणि ॥ १ ॥ यज्ञे-
ऽयज्ञे सः मर्यः देवान् सपर्यति यः सुमैः दीर्घश्रुतऽतमः आ-
ऽविवासाति एनान् ॥ २ ॥ विश्वेषां इरज्यवः देवानां वाः महः
विश्वे हि विश्वऽमहसः विश्वे यज्ञेषु यज्ञियाः ॥ ३ ॥ ते घ राजानः
अमृतस्य मंद्राः अर्यमा मित्रः वरुणः परिऽज्मा कर्त रुद्रः नृणां
स्तुतः मरुतः पूषणः भगः ॥ ४ ॥ उत नः नक्तं अपां वृषणऽवसू०

अ० ८. अ० ४. व० २९.] ॥ ३५४ ॥ [म० १०. अ० ८. सू० ९४.]

सूर्यामासा सदनाय सऽधन्या सचा यत् सादि एषां अहिः बुधेषु
बुधः ॥५॥ २६॥ उत नः देवौ अश्विना शुभः पती धामऽभि मि-
त्रावरुणौ उरुथतां महः सः रायः आ ईषते अति धन्वऽइव दुः-
इता ॥६॥ उत नः रुद्रा चित् मृळतां अश्विना विश्वे देवासः रथः
पतिः भगः ऋभुः वाजः ऋभुक्षुणः परिऽज्मा विश्वऽवेदसः ॥७॥
ऋभुः ऋभुक्षाः ऋभुः विधतः मदः आ ते हरी जूजुवानस्य वा-
जिना दुस्तरं यस्य सामं चित् ऋधक् यज्ञः न मानुषः ॥८॥ कृधि
नः अहयः देव सवितः सः च स्तुषे मघोनां सहो नः इंद्रः वह्नि-
ऽभिः नि एषां चर्षणीनां चक्रं रश्मिं न योयुवे ॥९॥ आ एषु द्या-
वापृथिवी धातं महत् अस्मे वीरिषु विश्वऽचर्षणि श्रवः पृक्षं
वाजस्य सातये पृक्षं राया उत तुर्वणे ॥१०॥ २७॥ एतं शंसं इंद्र अ-
स्मऽयुः त्वं कूऽचित् संतं सहसाऽवन् अभिष्टये सदा पाहि अभि-
ष्टये मेदतां वेदतां वसो ॥११॥ एतं मे स्तोमं तना न सूर्यं द्युतत्-
ऽयामानं ववृधंत नृणां संऽवननं न अश्वं तष्टाऽइव अनपऽच्युतं
॥१२॥ ववर्तं येषां राया युक्ता एषां हिरण्ययी नेमऽधिता न पौं-
स्या वृथाऽइव विष्टऽअंता ॥१३॥ प्र तत् दुऽशीमे पृथवाने वेने
प्र रामे वोचं असुरे मघवत्ऽसु ये युक्ताय पंचं शता अस्मऽयु प-
था विऽआवि एषां ॥१४॥ अधि इत् नु अच सप्रति च सप्र च सद्यः
दिदिष्ट तान्वः सद्यः दिदिष्ट पार्थ्यः सद्यः दिदिष्ट मायवः ॥१५॥ २८॥

॥९४॥ प्र एते वदंतु प्र वयं वदाम यावऽभ्यः वाचं वदत वदत-
ऽभ्यः यत् अद्रयः पर्वताः साकं आश्वः श्योकं घोषं भरथ इंद्राय
सोमिनः ॥१॥ एते वदन्ति शतऽवत् सहस्रऽवत् अभि क्रंदन्ति ह-
रितेभिः आसऽभिः विष्टी यावाणः सुऽकृतः सुऽकृत्या होतुः

चित् पूर्वे हविः ऽअद्य आशत ॥२॥ एते वदन्ति अविदन् अना मधु
नि जंखयन्ते अधि पक्वे आमिषि वृक्षस्य शाखां अरुणस्य वपसतः
ते सूर्भवाः वृषभाः प्र ईं अराविषुः ॥३॥ बृहत् वदन्ति मदिरेण मं-
दिना इद्रं क्रोशन्तः अविदन् अना मधु सं ऽरभ्य धीराः स्वसृ ऽभिः
अनर्तिषुः आ ऽघोषयन्तः पृथिवीं उपच्छि ऽभिः ॥४॥ सु ऽपणाः
वाचं अक्रत उप द्यवि आ ऽखरे कृष्णाः इषिराः अनर्तिषुः न्यक्
नि यन्ति उपरस्य निः ऽकृतं पुरुरेतः दधिरे सूर्य ऽश्वितः ॥५॥ २९॥
उयाः ऽइव प्र ऽवहन्तः सं ऽआयमुः साकं युक्ताः वृषणः बिभ्रन्तः
धुरः यत् श्वसन्तः जयसानाः अराविषुः श्रुखे एषां प्रोथथः अर्व-
तां ऽइव ॥६॥ दशावनि ऽभ्यः दश ऽकस्येभ्यः दश ऽयोक्तेभ्यः दश-
ऽयोजनेभ्यः दशाभीशु ऽभ्यः अर्चन्त अजरेभ्यः दश धुरः दश युक्ताः
वहन्त ऽभ्यः ॥७॥ ते अद्रयः दश ऽयन्त्रासः आशवः तेषां आ ऽधानं
परि एति हर्यन्ते ते जं सुतस्य सोम्यस्य अंधसः अंशोः पीयूषं प्रथ-
मस्य भेजिरे ॥८॥ ते सोम ऽअदः हरी इद्रस्य निंसते अंशुं दुहन्तः
अधि आसते गवि तेभिः दुग्धं पपि ऽवान् सोम्यं मधु इद्रः वर्धते
प्रथते वृष ऽयते ॥९॥ वृषा वः अंशुः न किल रिषाथन इक्का ऽवंतः
सदं इत् स्थन् आशिताः रैवत्या ऽइव महसा चारवः स्थन् यस्य
यावाणः अजुषध्वं अध्वरं ॥१०॥ ३०॥ तृदिलाः अतृदिलासः अ-
द्रयः अश्रमणाः अश्रुथिताः अमृत्यवः अनातुराः अजराः स्थ-
अमविष्णवः सु ऽपीवसः अतृषिताः अतृष्ण ऽजः ॥११॥ ध्रुवाः एव
वः पितरः युगे ऽयुगे क्षेम ऽकामासः सदसः न युंजते अजुर्यासः
हरि ऽसाचः हरिद्रवः आ द्यां रवेण पृथिवीं अशुश्रुवुः ॥१२॥ तत्
इत् वदन्ति अद्रयः वि ऽमोचने यामन् अजः पाः ऽइव घ इत् उ-
पच्छि ऽभिः वपन्तः बीजं ऽइव धान्य ऽकृतः पृचन्ति सोमं न मिनन्ति

वसंतः ॥ १३ ॥ सुते अध्वरे अधिवाचं अक्रत आ क्रीळयः न मा-
तरं तुदंतः वि सु मुंच सुसुऽवुषः मनीषां वि वर्ततां अद्रयः चा-
यमानाः ॥ १४ ॥ ३१ ॥ ४ ॥

॥ ९५ ॥ ह्ये जाये मनसा तिष्ठ घोरे वचांसि मिश्रा कृणवावहै
नु न नौ मंचाः अनुदितासः एते मयः करन् परऽतरे च न अहन्
॥ १ ॥ किं एता वाचा कृणव तव अहं प्र अक्रमिषं उषसां अग्रिया-
ऽइव पुरुरवः पुनः अस्तं परा इहि दुऽआपना वातः ऽइव अहं
अस्मि ॥ २ ॥ इषुः न श्रिये इषुऽधेः असना गोऽसाः शतऽसाः न
रंहिः अवीरै क्रतौ वि दविद्युतत् न उरां न मायुं चितयंत धुनयः
॥ ३ ॥ सा वसुं दधती श्वशुराय वयः उषः यदि वष्टि अंतिऽगृहात्
अस्तं न नक्षे यस्मिन् चाकन् दिवा नक्तं अथिता वैतसेन ॥ ४ ॥
त्रिः स्म मा अहः अथयः वैतसेन उत स्म मे अव्यत्यै पृणासि पुरु-
रवः अनु ते केतं आयं राजा मे वीर तन्वः तत् आसीः ॥ ५ ॥ १ ॥
या सुऽजृणिः श्रेणिः सुम्नेऽआपिः हृदेऽचक्षुः न ग्रंथिनीं चरण्युः
ताः अजयः अरुणयः न ससुः श्रिये गावः न धेनवः अनवन्त
॥ ६ ॥ सं अस्मिन् जायमाने आसत माः उत ई अवर्धन् नद्यः
स्वऽगूर्ताः महे यत् त्वा पुरुरवः रणाय अवर्धयन् दस्युऽहत्याय
देवाः ॥ ७ ॥ सचा यत् आसु जहतीषु अत्कं अमानुषीषु मानुषः नि-
ऽसेवै अप स्म मत् तरसंती न भुज्युः ताः अचसन् रथऽस्पृशः न
अश्वाः ॥ ८ ॥ यत् आसु मर्तैः अमृतासु निऽस्पृक् सं क्षोणीभिः क्र-
तुऽभिः न पृक्ते ताः आतयः न तन्वः शुभत स्वाः अश्वासः न क्री-
ळयः दंशानाः ॥ ९ ॥ विऽद्युत् न या पतंती दविद्योत् भरंती मे
अथा काम्यानि जनिष्टो अपः नयैः सुऽजातः प्र उर्वशीं तिरत्

अ० ८. अ० ५. व० ५.] ॥ ३५७ ॥ [म० १०. अ० ८. सू० ९६.]

दीर्घे आयुः ॥ १० ॥ २ ॥ जज्ञिषे इत्या गोऽपीथ्याय हि द्धायं तत्
 पुरुवरः मे ओजः अशासं त्वा विदुषी सस्मिन् अहन् न मे आ
 अमृणोः किं अभुक् वदासि ॥ ११ ॥ कदा सूनुः पितरं जातः इच्छात्
 चक्रन् न अश्रु वर्तयत् विजानन् कः दंऽपती० सऽमनसा वि
 यूयोत् अध यत् अग्निः श्वशुरेषु दीदयत् ॥ १२ ॥ प्रति ब्रवाणि वर्त-
 यते अश्रु चक्रन् न क्रदत् आऽध्ये शिवायै प्र तत् ते हिनव यत् ते
 अस्मे परा इहि अस्तं नहि मूर मा आपः ॥ १३ ॥ सुऽदेवः अद्य प्र-
 ऽपतेत् अनावृत् पराऽवतं परमां गंत वै ऊं अध शयीत निऽऽर्चु-
 तेऽपऽस्थे अध एनं वृकाः रभसासः अद्युः ॥ १४ ॥ पुरुवरः मा मृ-
 थाः मा प्र पन्नः मा त्वा वृकासः अशिवासः ऊं क्षन् न वै स्त्रैणानि
 सख्यानि संति साला वृकाणां हृदयानि एता ॥ १५ ॥ ३ ॥ यत् वि-
 ऽरूपा अचरं मर्त्येषु अवसं रात्रीः शरदः चतस्रः घृतस्य स्तोत्रं
 सकृत् अहः आश्नां तात् एव इदं तत्पाणा चरामि ॥ १६ ॥ अंत-
 रिक्षऽप्रां रजसः विऽमानीं उप शिष्णामि उर्वशीं वसिष्ठः उप
 त्वा रातिः सुऽकृतस्य तिष्ठात् नि वर्तस्व हृदयं तप्यते मे ॥ १७ ॥
 इति त्वा देवाः इमे आहुः ऐळ यथा ई एतत् भवसि मृत्युऽबंधुः
 प्रऽजा ते देवान् हविषा यजाति स्वऽगे ऊं त्वं अपि मादयासे
 ॥ १८ ॥ ४ ॥

॥ ९६ ॥ प्र ते महे विदथे शंसिषं हरीं प्र ते वन्वे वनुषः हर्यंत मदं
 घृतं न यः हरिऽभिः चारुं सेचते आ त्वा विशंतु हरिऽवर्षसं गिरः
 ॥ १ ॥ हरिं हि योनिं अभि ये संऽअस्वरन् हिनवंतः हरीं दिव्यं
 यथा सदः आ यं पृणंति हरिऽभिः न धेनवः इंद्राय शूषं हरि-
 ऽवंतं अर्चत ॥ २ ॥ सः अस्य वज्रः हरितः यः आयसः हरिः नि-

अ० ८, अ० ५, व० ७.] ॥ ३५८ ॥ [म० १०, अ० ८, सू० ९६,

ऽकामः हरिः आ गभस्त्योः द्युम्नी सुऽशिप्रः हरिमन्युऽसायकः
इंद्रे नि रूपा हरिता मिमिक्षिरे ॥३॥ दिवि न केतुः अधि धायि
हर्यतः विष्य चत् वज्रः हरितः न रत्ना तुदत् अहिं हरिऽशिप्रः यः
आयसः सहस्रऽशोकाः अभवत् हरिऽभरः ॥४॥ त्वंऽत्वं अहर्यथाः
उपऽस्तुतः पूर्वैभिः इंद्र हरिऽकेश यज्वऽभिः त्वं हर्यसि तव विश्वं
उक्थ्यं असांमि राधः हरिऽजात हर्यतं ॥५॥५॥ ता वज्रिणं मंदिनं
स्तोम्यं मदे इंद्रं रथे वहतः हर्यता हरीं पुरुणि अस्मै सर्वनानि
हर्यते इंद्राय सोमाः हरयः दुधन्विरे ॥६॥ अरं कामाय हरयः दु-
धन्विरे स्थिराय हिन्वन् हरयः हरीं तुरा अर्वत्ऽभिः यः हरि-
ऽभिः जोषं ईयते सः अस्य कामं हरिऽवंतं आनशे ॥७॥ हरि-
ऽश्मशारुः हरिऽकेशः आयसः तुरऽपेये यः हरिऽपाः अवर्धत
अर्वत्ऽभिः यः हरिऽभिः वाजिनीऽवसुः अति विश्वा दुऽइता
पारिषत् हरीं ॥८॥ सुवाऽइव यस्य हरिणीं विऽपेततुः शिप्रं
वाजाय हरिणीं दविध्वतः प्र यत् कृते चमसे मर्मजत् हरीं पीत्वा
मदस्य हर्यतस्य अंधसः ॥९॥ उत स्म सद्यं हर्यतस्य पस्त्योः अत्यः
न वाजं हरिऽवान् अचिक्कदत् मही चित् हि धिषणा अहर्यत्
ओजसा बृहत् वयः दुधिषे हर्यतः चित् आ ॥१०॥६॥ आ रोदसीं
हर्यमाणः महिऽत्वा नथ्यंऽनव्यं हर्यसि मन्मनु प्रियं प्र पस्त्यं अ-
सुर हर्यतं गोः आविः कृधि हरये सूर्याय ॥११॥ आत्वा हर्यतं प्र-
ऽयुजः जनानां रथे वहंतु हरिऽशिप्रं इंद्र पिब यथा प्रतिऽभृतस्य
मध्वः हर्यन् यज्ञं सधुऽमादे दशऽओणिं ॥१२॥ अपाः पूर्वेषां हरि-
ऽवः सुतानां अथो इंद्रं सर्वनं केवलं ते ममद्वि सोमं मधुऽमंतं
इंद्र सचा वृषन् जठरे आ वृषस्व ॥१३॥७॥

अ० ८. अ० ५. व० ११.] ॥ ३५९ ॥ [म० १०. अ० ८. सू० ९७.]

॥९७॥ याः ओषधीः पूर्वाः जाताः देवेभ्यः त्रिऽयुगं पुरा मनै
 नु बभूवुः अहं शतं धामानि सप्त च ॥ १॥ शतं वः अंब धामानि
 सहस्रं उत वः रुहः अर्धं शतं ऽक्रत्वः यूयं इमं मे अगदं कृत ॥ २॥ ओ-
 षधीः प्रति मोद्ध्वं पुष्पं ऽवतीः प्रऽसूवरीः अश्वः ऽइव सऽजि-
 त्वरीः वीरुधः पारयिष्णवः ॥ ३॥ ओषधीः इति मातरः तत् वः दे-
 वीः उपं ब्रुवे सनेयं अश्वं गां वासः आत्मानं तव पुरुष ॥ ४॥ अ-
 श्वत्ये वः निऽसदनं पर्ये वः वसतिः कृता गोऽभाजः इत् किल
 असथ यत् सनवथ पुरुषं ॥ ५॥ ६॥ यच्च ओषधीः संऽअग्मत रा-
 जानः समितौ ऽइव विप्रः सः उच्यते भिषक् रक्षः ऽहा अमीव-
 ऽचातनः ॥ ६॥ अश्वऽवतीं सोमऽवतीं ऊर्जयतीं उतऽओजसं आ
 अविस्मि सर्वाः ओषधीः अस्मै अरिष्टं तातये ॥ ७॥ उत शुष्माः
 ओषधीनां गावः गोस्थात् ऽइव ईरते धनं सनिथंतीनां आत्मानं
 तव पुरुष ॥ ८॥ इष्कृतिः नाम वः माता अथो यूयं स्थ निऽकृ-
 तीः सीराः पतचिणीः स्थन यत् आमयति निः कृथ ॥ ९॥ अति
 विश्वाः परिऽस्थाः स्तेनऽइव व्रजं अक्रमुः ओषधीः प्र अचुच्यवुः
 यत् किं च तन्वः रपः ॥ १०॥ १॥ यत् इमाः वाजयन् अहं ओष-
 धीः हस्ते आऽदधे आत्मा यक्ष्मस्य नश्यति पुरा जीवऽगृभः यथा
 ॥ ११॥ यस्य ओषधीः प्रऽसर्पथ अंगं ऽअंगं परुऽपरुः ततः यक्ष्मं
 वि बाधध्वे उयः मध्यमशीऽइव ॥ १२॥ साकं यक्ष्मं प्र पत चाषेण
 किकिदीविना साकं वातस्य धाज्या साकं नश्य निऽहाकया
 ॥ १३॥ अन्या वः अन्या अवतु अन्या अन्यस्याः उपं अवत ताः
 सर्वाः संऽविदानाः इदं मे प्र अवत वचः ॥ १४॥ याः फलिनीः
 याः अफलाः अपुष्पाः याः च पुष्पिणीः बृहस्पतिऽप्रसूताः ताः
 नः मुंचंतु अहंसः ॥ १५॥ १०॥ मुंचंतु मा शपथ्यात् अथो वरुण्यात्

अ० ८. अ० ५. व० १२.] ॥ ३६० ॥ [म० १०. अ० ८. सू० ९८.

उ॒त अ॒थो॑ य॒मस्य॑ प॒ङ्गी॑शात् स॒र्वस्मात् दे॒वऽकि॒ल्वि॒षात् ॥ १६ ॥
 अ॒वऽप॒त॑तीः अ॒व॒दन् दि॒वः ओष॑धयः परि॒ यं जी॒वं अ॒श्व॒वा॒म॒है
 न सः रि॒ष्या॒ति पु॒रुषः ॥ १७ ॥ याः ओष॑धीः सोम॑ऽराज्ञीः ब॒ह्वीः
 श॒तऽवि॒चक्ष॑णाः तासां॑ त्वं अ॒सि उ॒त्ऽत॒मा अ॒रं का॒मा॒य शं ह॒दे
 ॥ १८ ॥ याः ओष॑धीः सोम॑ऽराज्ञीः वि॒ऽस्थि॒ताः पृ॒थि॒वीं अ॒नु॒बृ॒
 ह॒स्पति॑ऽप्रसू॒ताः अ॒स्यै सं द॒त्त वी॒र्यं ॥ १९ ॥ मा वः रि॒षत् ख॒नि॒ता
 यस्मै॑ च अ॒हं ख॒ना॒मि वः द्वि॑ऽपत् च॒तुःऽपत् अ॒स्माकै॑ स॒र्वे अ॒स्तु
 अ॒ना॒तुरं ॥ २० ॥ याः च इ॒दं उ॒पऽश्रु॑ण्वन्ति याः च दूरं॑ प॒राऽग॒ताः
 स॒र्वाः संऽग॒त्य वी॒रुधः॑ अ॒स्यै सं द॒त्त वी॒र्यं ॥ २१ ॥ ओष॑धयः सं व॒दन्ते
 सोमे॑न स॒ह रा॒ज्ञा यस्मै॑ कृ॒णोति॑ ब्रा॒ह्मणः॑ तं रा॒जन् पा॒रया॑म॒सि
 ॥ २२ ॥ त्वं उ॒त्ऽत॒मा अ॒सि ओष॑धे तव॑ वृ॒क्षाः उ॒प॑स्तयः उ॒प॑स्तिः
 अ॒स्तु सः अ॒स्माकै॑ यः अ॒स्मान् अ॒भिऽदा॑सन्ति ॥ २३ ॥ ११ ॥

॥ ९८ ॥ बृह॑स्पते प्र॒ति मे॒ दे॒वता॑ इ॒हि मि॒त्रः वा॒ यत् व॒रुणः॑ वा
 अ॒सि पू॒षा आ॒दि॒त्यैः वा॒ यत् व॒सुऽभिः॑ म॒रु॒त्वान् सः प॒र्जन्यं॑ शं॒त॒-
 न॒वे वृ॒षय॑ ॥ १ ॥ आ दे॒वः दू॒तः अ॒जि॒रः चि॒कि॒त्वान् त्वत् दे॒वऽआ॒पे
 अ॒भि मां अ॒गच्छ॑त् प्र॒ती॒ची॒नः प्र॒ति मां आ॒ व॒वृ॒त्स्व द॒धामि॑ ते
 द्युऽम॒तीं वाचं॑ आ॒सन् ॥ २ ॥ अ॒स्मे धे॒हि द्युऽम॒तीं वाचं॑ आ॒सन्
 बृह॑स्पते अ॒न॒मी॒वां इ॒षि॒रां यया॑ वृ॒ष्टिं शं॒त॒न॒वे व॒ना॒व दि॒वः द्र॒-
 प्ताः मधु॑ऽमान् आ॒ वि॒वेश ॥ ३ ॥ आ नः॑ द्र॒प्ताः मधु॑ऽम॒न्तः वि॒शन्तु॑
 इ॒दं दे॒हि अ॒धिऽर॑ण्यं स॒हस्रं॑ नि॒सीद॑ हो॒चं ऋ॒तुऽथा॒ य॒ज॒स्व दे॒वान्
 दे॒वऽआ॒पे ह॒विषा॑ स॒पर्य॑ ॥ ४ ॥ आ॒र्हिषे॑णः हो॒चं ऋ॒षिः नि॒सीद॑न्
 दे॒वऽआ॒पिः दे॒वऽसु॑म॒तिं चि॒कि॒त्वान् सः उ॒त्ऽत॒र॒स्मात् अ॒धरं॑ स॒-
 मु॒द्रं अ॒पः दि॒व्याः अ॒सृ॒जत् व॒र्षाः अ॒भि ॥ ५ ॥ अ॒स्मिन् स॒मु॒द्रे अ॒धि

अ० ८, अ० ५, व० १४.] ॥ ३६१ ॥ [म० १०, अ० ८, सू० ९९.

उत्त०तरस्मिन् आपः देवेभिः निऽवृताः अतिष्ठन् ताः अद्रवन्
 आर्हिषेणेन सृष्टाः देवऽआपिना प्रऽइषिताः मृक्षिणीषु ॥६॥
 ॥१२॥ यत् देवऽआपिः शं०त०नवे पुरऽहितः हो०त्राय वृतः कृप-
 यन् अदीधेत् देवऽश्रुतं वृष्टिऽवनिं रराणः बृहस्पतिः वाचं अ-
 स्मै अयच्छत् ॥७॥ यन्त्वा देवऽआपिः श्रुश्रुचानः अग्ने आर्हिषेणः
 मनुष्यः संऽइधे विश्वेभिः देवैः अनुऽमद्यमानः प्र पर्जन्यं ईरय वृ-
 ष्तिऽमंतं ॥८॥ त्वां पूर्वे ऋषयः गीऽभिः आयन् त्वां अध्वरेषु पुरु-
 ऽहूत विश्वे सहस्राणि अधिऽरथानि अस्मे आ नः यज्ञं रोहित-
 ऽअश्व उप याहि ॥९॥ एतानि अग्ने नवतिः नवत्वे आऽहुतानि
 अधिऽरथा सहस्रा तेभिः वर्धस्व तन्वः शूर पूर्वीः दिवः नः वृष्टिं
 इषितः रिरीहि ॥१०॥ एतानि अग्ने नवतिं सहस्रां सं प्र यच्छ वृष्णे
 इंद्राय भागं विद्वान् पथः ऋतुऽशः देवऽयानान् अपि औत्मानं
 दिवि देवेषु धेहि ॥११॥ अग्ने बार्धस्व वि मृधः वि दुऽगहा अपं
 अमीवां अपं रक्षांसि सेध अस्मात् समुद्रात् बृहत् दिवः नः अ-
 पां भूमानं उप नः सृज इह ॥१२॥१३॥

॥९९॥ कं नः चित्रं इषयसि चिकित्वान् पृथुऽग्मानं वाश्रं
 ववृधधै कत् तस्य दातुं शर्वसः विऽउष्टौ तक्षात् वज्रं वृत्रऽतुरं
 अपिन्वत् ॥१॥ सः हि द्युता विऽद्युता वेति सामं पृथुं योनिं असु-
 र०त्वा आससाद् सः स०नीळेभिः प्रऽसहानः अस्य भ्रातुः न ऋते
 सप्रथस्य मायाः ॥२॥ सः वाजं याता अपदुऽपदा यन्स्वऽसा-
 ता परि सद्त् सनिथन् अन०र्वा यत् शतऽदुरस्य वेदः घ्नन् शिश्र-
 ऽदेवान् अभि वर्षसा भूत् ॥३॥ सः य०ह्यः अवनीः गोषु अर्वा आ
 जुहोति प्रऽधन्यासु ससिः अपादः यत्र युज्यासः अरथाः द्रोणि-

अ० ८. अ० ५. व० १६.] ॥ ३६२ ॥ [म० १०. अ० ९. सू० १००.

ऽअश्वासः ईरते घृतं वाः०॥४॥ सः रुद्रेभिः अशस्तऽवारः ऋभ्वा
 हित्वी गयं आरेऽअवद्यः आ अगात् वमस्य मन्ये मिथुना विऽव-
 व्री० अन्नं अभिऽइत्यं अरोदयत् मुषायन् ॥५॥ सः इत् दासं तु वि-
 ऽरवं पतिः दन् षट्ऽअसं चिऽशीर्षाणं दमन्यत् अस्य चितः नु
 ओजसा वृधानः विपा वराहं अयःऽअग्रया हन् ०॥६॥१४॥ सः
 दूहणे मनुषे ऊर्ध्वसानः आ साविषत् अशसानाय शरं सः नृ-
 ऽतमः नहुषः अस्मत् सुऽजातः पुरः अभिनत् अहं न दस्युऽहये
 ॥७॥ सः अभियः न यवसे उदन्यन् क्षयाय गातुं विदत् नः अस्मे
 उप यत् सीदत् इदं शरीरैः श्येनः अयःऽअपाष्टिः हन्ति दस्युन्
 ॥८॥ सः बाधतः शवसानेभिः अस्य कुत्साय शुष्णं कृपणं परा अ-
 दात् अयं कविं अनयत् शस्यमानं अत्कं यः अस्य सनिता उत नृ-
 णां ॥९॥ अयं दशस्यन् नर्येभिः अस्य दस्मः देवेभिः वरुणः न मा-
 यी अयं कनीनः ऋतुऽपाः अवेदि अमिमीत अरुं यः चतुः-
 ऽपात् ॥१०॥ अस्य स्तोमेभिः औशिजः ऋजिश्वा व्रजं द्रयत् वृ-
 षभेण पिप्रोः सुत्वा यत् यजतः दीदयत् गीः पुरः इयानः अभि
 वर्षसा भूत् ॥११॥ एव महः असुर वक्ष्णाय वमकः षट्ऽभिः उप
 सर्पत् इदं सः इयानः करति स्वस्तिं अस्मै इषं ऊर्जं सुऽक्षितिं
 विश्वं आ अभाः ० ॥१२॥१५॥८॥

॥१००॥ इदं दृश्यं मघऽवन् त्वाऽवत् इत् भुजे इह स्तुतः सुत-
 ऽपाः बोधि नः वृधे देवेभिः नः सविता प्र अवत् शुतं आ सर्व-
 ऽतातिं अदितिं वृणीमहे ॥१॥ भराय सुभरत् भागं ऋत्वियं प्र वा-
 यवे शुचिऽपे क्रंदत् इष्टये गौरस्य यः पयसः पीतिं आनशे आ
 सर्वऽतातिं अदितिं वृणीमहे ॥२॥ आ नः देवः सविता साविषत्

अ० ८. अ० ५. व० १८.] ॥ ३६३ ॥ [म० १०. अ० ९. सू० १०१.

वयः ऋजुऽयते यजमानाय सुन्वते यथा देवान् प्रतिऽभूषेम पा-
कऽवत् आ सर्वऽतातिं अदितिं वृणीमहे ॥३॥ इंद्रः अस्मे सुऽम-
नाः अस्तु विश्वहा राजा सोमः सुवितस्य अधि एतु नः यथाऽय-
था मित्रऽधितानि संऽदधुः आ सर्वऽतातिं अदितिं वृणीमहे
॥४॥ इंद्रः उक्थेन शर्वसा परुः दधे बृहस्पते प्रऽतरीता असि आ-
युषः यज्ञः मनुः प्रऽमतिः नः पिता हि कं आ सर्वऽतातिं अदितिं
वृणीमहे ॥५॥ इंद्रस्य नु सुऽकृत दैव्यं सहः अग्निः गृहे जरिता मे-
धिरः कविः यज्ञः च भूत् विदथे चारुः अंतमः आ सर्वऽतातिं अ-
दितिं वृणीमहे ॥६॥ १६॥ न वः गुहा चकृम भूरि दुऽकृतं न आ-
विऽत्यं वसवः देवऽहेळनं माकिः नः देवाः अनृतस्य वर्षसः आ
सर्वऽतातिं अदितिं वृणीमहे ॥७॥ अप अमीवां सविता सावि-
षत् न्यक् वरीयः इत् अप सेधंतु अद्रयः यावा यच मधुऽसुत् उ-
च्यते बृहत् आ सर्वऽतातिं अदितिं वृणीमहे ॥८॥ ऊर्ध्वः यावा
वसवः अस्तु सोतरि विश्वा द्वेषांसि सनुतः युयोत सः नः देवः स-
विता पायुः ईज्यः आ सर्वऽतातिं अदितिं वृणीमहे ॥९॥ ऊर्जे गा-
वः यवसे पीवः अन्नं चतस्य याः सदर्ने कोर्षे अङ्घ्रे तनूः एव
तन्वः अस्तु भेषजं आ सर्वऽतातिं अदितिं वृणीमहे ॥१०॥ ऋतु-
ऽप्रावा जरिता शश्वतां अवः इंद्रः इत् भद्रा प्रऽमतिः सुतऽवतां
पूर्णं ऊधः दिव्यं यस्य सिक्तये आ सर्वऽतातिं अदितिं वृणीमहे
॥११॥ चित्रः ते भानुः ऋतुऽप्राः अभिष्टिः संति स्पृधः जरणि-
ऽप्राः अधृष्टा रजिष्ठया रज्या पश्वः आ गोः तूतूर्षति परि अयं दु-
वस्युः ॥१२॥ १७॥

॥१०१॥ उत् बुध्यध्वं सऽमनसः सखायः सं अग्निं इध्वं बहवः
सऽनीळाः दधिऽक्रां अग्निं उषसं च देवीं इंद्रऽवतः अवसे नि

अ०८. अ०५. व०२०.] ॥ ३६४ ॥ [म०१०. अ०९. सू०१०२.]

हृये वः ॥१॥ मन्द्रा कृणुध्वं धियः आ तनुध्वं नावं अरिचऽपरणी
 कृणुध्वं इष्कृणुध्वं आयुधा अरं कृणुध्वं प्रांचं यज्ञं प्र नयत सखायः
 ॥२॥ युनक्त सीरा वि युगा तनुध्वं कृते योनौ वपत इह बीजं गिरा
 च श्रुष्टिः सऽभराः असंत नः नेदीयः इत् सृण्यः पक्वं आ इयात्
 ॥३॥ सीरा युंजति कवयः युगा वि तन्वते पृथक् धीराः देवेषु सुस्र-
 ऽया ॥४॥ निः आऽहावान् कृणोत न सं वरचाः दधात न सिंचा-
 महे अवतं उद्विणं वयं सुऽसेकं अनुपऽक्षितं ॥५॥ इष्कृतऽआहावं
 अवतं सुऽवरचं सुऽसेचनं उद्विणं सिंचे अक्षितं ॥६॥ १८॥ प्री-
 णीत अश्वान् हितं जयाथ स्वस्तिऽवाहं रथं इत् कृणुध्वं द्रोण-
 ऽआहावं अवतं अश्मऽचक्रं असंचऽकोशं सिंचत नृऽपानं ॥७॥
 व्रजं कृणुध्वं सः हि वः नृऽपानः वमं सीव्यध्वं बहुला पृथूनि पुरः
 कृणुध्वं आयसीः अधृष्टाः मा वः सुस्रोत् चमसः हंहत तं ॥८॥ आ
 वः धियं यज्ञियां वर्ते ऊतये देवाः देवीं यजतां यज्ञियां इह सानः
 दुहीयत् यवसाऽइव गत्वी सहस्रऽधारा पयसा महीगौः ॥९॥ आ
 तु सिंच हरि ईं द्रोः उपऽस्थे वाशीभिः तक्षत अश्मन्ऽमयीभिः
 परि स्वजध्वं दश कक्ष्याभिः उभे धुरौ प्रति वह्निं युनक्त ॥१०॥
 उभे धुरौ वह्निः आऽपिच्छमानः अंतः योनौऽइव चरति द्विऽजा-
 निः वनस्पतिं वने आ अस्थापयध्वं नि सु दधिध्वं अखनंतः उत्सं
 ॥११॥ कपृत् नरः कपृथं उत् दधात न चोदयत खुदत वाजऽसा-
 तये निष्टिग्यः पुत्रं आ च्यवय ऊतये इद्रं सऽबाधः इह सोमऽपी-
 तये ॥१२॥ १९॥

॥१०२॥ प्र ते रथं मिथुऽकृतं इंद्रः अवतु धृणुऽया अस्मिन्
 आजौ पुरुऽहूत अवार्थे धनऽभक्षेषु नः अव ॥१॥ उत् स्म वातः

अ० ८. अ० ५. व० २२.] ॥ ३६५ ॥ [म० १०. अ० ९. सू० १०३.

व॒हति॑ वा॒सः अ॒स्याः अ॒धिऽरथं॑ यत् अ॒जयत्॑ स॒हस्रं॑ र॒थीः अ॒भूत्
मु॒ह॒लानी॑ गोऽइ॒ष्टौ भेरे॑ कृतं वि अ॒चेत् इन्द्र॑ऽसेना ॥२॥ अ॒न्तः यच्छ
जिघाँस॑तः व॒ज्रं इन्द्र॑ अ॒भिऽदास॑तः दा॒सस्य॑ वा म॒घऽवन् आ॒र्यस्य॑
वा स॒नुतः य॒वय॑ व॒धं ॥३॥ उ॒न्नः हृदं॑ अ॒पि॒वत् जह्म॑षाणः कूटं स्म
तृ॒हत् अ॒भिऽमा॒तिं ए॒ति प्र॑ मु॒ष्कऽभारः॑ अ॒वः इच्छ॑मानः अ॒जि॒रं
बा॒हू अ॒भ॒रत् सि॒सा॒सन् ॥४॥ नि अ॒क्रंद॑यन् उ॒पऽयंतः॑ ए॒नं अ॒-
मे॒हयन्॑ वृ॒षभं॑ म॒ध्ये आ॒जेः तेन॑ सू॒भर्वं॑ श॒तऽवत्॑ स॒हस्रं॑ ग॒वां मु॒ह॒-
लः प्रऽध॑ने जि॒गा॒य ॥५॥ क॒र्कदे॑वे वृ॒षभः॑ यु॒क्तः आ॒सीत् अ॒वा॒व॒-
चीत् सार॑थिः अ॒स्य के॒शी दु॒धेः यु॒क्तस्य॑ द्र॒वतः॑ स॒ह अ॒नसा॑ च॒च्छं-
ति॑ स्म॒ निऽप॑दः मु॒ह॒लानी॑ ॥६॥ २०॥ उ॒त् प्रऽधि॑ उ॒त् अ॒हन् अ॒स्य
वि॒द्वान् उ॒प अ॒यु॒क् वंस॑गं अ॒ब्र शि॒क्षन् इन्द्रः॑ उ॒त् आ॒वत् प॒तिं अ॒-
घ्नी॒नां अ॒र॑हत प॒द्याभिः॑ क॒कुत्ऽमा॒न् ॥७॥ श्रु॒नं अ॒ष्टाऽवी अ॒च॒-
र॒त् क॒प॒दी व॒र॒चायां॑ दा॒रु आ॒ऽन॒ह्य॑मानः नृ॒म्णा॒नि कृ॒ण्वन् व॒हवे॑
ज॒नाय॑ गाः प॒स्प॒शानः॑ त॒वि॒षीः अ॒ध॒त्त ॥८॥ इ॒मं तं प॒श्य वृ॒षभस्य॑
यु॒जं का॒ष्टायाः॑ म॒ध्ये दु॒ःघ॒नं श॒यानं॑ येन॑ जि॒गा॒य श॒तऽवत्॑ स॒हस्रं॑
ग॒वां मु॒ह॒लः पृ॒त॒नाज्यै॑षु ॥९॥ आ॒रे अ॒घा कः॑ नु इ॒त्या द॒दर्श॑ यं युं-
जं॒ति तं ऊं॑ आ॒ स्था॒प॒यं॒ति न॑ अ॒स्मै तृ॒णं न॑ उ॒त्कं॑ आ॒ भ॒रं॒ति उ॒त्-
ऽत॑रः धु॒रः व॒हति॑ प्रऽदेदि॒शत् ॥१०॥ प॒रि॒वृ॒क्ताऽइ॒व प॒तिऽवि॒द्यै
आ॒न॒ट् पी॒षा॒ना कू॒र्च॒क्रेण॑ऽइ॒व सि॒चन् ए॒षऽए॒षा चि॒त् र॒थ्या
ज॒येम॑ सु॒ऽमंग॑लं सि॒नऽवत्॑ अ॒स्तु सा॒तं ॥११॥ तं वि॒श्वस्य॑ ज॒गतः॑
च॒क्षुः इन्द्र॑ अ॒सि च॒क्षुषः॑ वृ॒षा यत् आ॒जिं वृ॒षणा॑ सि॒सा॒सि चो॒द॒-
यन्॑ व॒ध्रि॒णा यु॒जा ॥१२॥ २१॥

॥१०३॥ आ॒शुः शि॒शानः॑ वृ॒षभः॑ न भी॒मः घ॒ना॒घ॒नः क्षो॒भि॒णः

अ० ८. अ० ५. व० २३.] ॥ ३६६ ॥ [म० १०. अ० ९. सू० १०३.]

च॒र्व॒णी॒नां॒ सं॒ऽक्र॒ंद॒नः॒ अ॒नि॒ऽमि॒षः॒ ए॒क॒ऽवी॒रः॒ श॒तं॒ से॒नाः॒ अ॒ज॒-
य॒त् सा॒कं॒ इं॒द्रः॒ ॥१॥ सं॒ऽक्र॒ंद॒ने॒न अ॒नि॒ऽमि॒षे॒ण जि॒ष्णु॒नां॒ यु॒त्ऽका॒-
रे॒ण दुः॒ऽच्य॒व॒ने॒न धृ॒ष्णु॒नां॒ तत् इं॒द्रे॒ण ज॒य॒त् तत् स॒ह॒ध्वं॒ यु॒धः॒ न॒रः॒
इ॒षु॒ऽह॒स्ते॒न वृ॒ष्णा ॥२॥ सः॒ इ॒षु॒ऽह॒स्तेः॒ सः॒ नि॒षं॒गि॒ऽभिः॒ व॒शी सं॒-
ऽस्र॒ष्टा सः॒ यु॒धः॒ इं॒द्रः॒ ग॒णे॒न सं॒सृ॒ष्ट॒ऽजि॒त् सो॒म॒ऽपाः॒ बा॒हु॒ऽश॒र्धी
उ॒य॒ऽध॒न्वा प्र॒ति॒ऽहि॒ता॒भिः॒ अ॒स्ता ॥३॥ बृ॒ह॒स्प॒ते॒ परि॒ दी॒य॒ रथे॒न
र॒क्षुः॒ऽहा अ॒मि॒चा॒न् अ॒प॒ऽवा॒ध॒मा॒नः॒ प्र॒ऽभं॒ज॒न् से॒नाः॒ प्र॒ऽमृ॒णः॒
यु॒धा ज॒य॒न् अ॒स्मा॒कं ए॒धि अ॒वि॒ता रथो॒नां ॥४॥ ब॒ल॒ऽवि॒ज्ञा॒यः
स्थ॒वि॒रः॒ प्र॒ऽवी॒रः॒ स॒ह॒स्वा॒न् वा॒जी स॒ह॒मा॒नः॒ उ॒ग्रः॒ अ॒भि॒ऽवी॒रः॒
अ॒भि॒ऽसं॒त्वा स॒हः॒ऽजा जै॒च इं॒द्र रथे॒ आ ति॒ष्ठ गो॒ऽवि॒त् ॥५॥ गो॒च॒-
ऽभि॒दै॒ गो॒ऽवि॒दै॒ व॒ज्रं॒ऽबा॒हुं ज॒य॒तं अ॒ज्मं॒ प्र॒ऽमृ॒णं॒तं ओ॒ज॒सा इ॒मं
स॒ऽजा॒ताः॒ अ॒नु॒ वी॒र॒य॒ध्वं॒ इं॒द्रं स॒खा॒यः॒ अ॒नु॒ सं र॒भ॒ध्वं ॥६॥ २२॥ अ॒-
भि गो॒चा॒णि स॒ह॒सा गा॒ह॒मा॒नः॒ अ॒द॒यः॒ वी॒रः॒ श॒त॒ऽम॒न्युः॒ इं॒द्रः॒ दुः॒-
ऽच्य॒व॒नः॒ पृ॒त॒ना॒षा॒ट् अ॒यु॒धः॒ अ॒स्मा॒कं से॒नाः॒ अ॒व॒तु प्र यु॒त्ऽसु
॥७॥ इं॒द्रः॒ आ॒सां ने॒ता बृ॒ह॒स्प॒तिः॒ दक्षि॒णा य॒ज्ञः॒ पु॒रः॒ ए॒तु सो॒मः॒
दे॒व॒ऽसे॒ना॒नां॒ अ॒भि॒ऽभं॒ज॒ती॒नां॒ ज॒य॒ती॒नां॒ म॒रु॒तः॒ यं॒तु अ॒यं ॥८॥
इं॒द्रस्य॒ वृ॒ष्णः॒ व॒रु॒णस्य॒ रा॒ज्ञः॒ आ॒दि॒त्या॒नां॒ म॒रु॒तां॒ श॒र्धः॒ उ॒ग्रं म॒हा॒-
ऽम॒न॒सां॒ भु॒व॒न॒ऽच्य॒वा॒नां॒ घो॒षः॒ दे॒वा॒नां॒ ज॒य॒तां॒ उ॒त् अ॒स्था॒त् ॥९॥
उ॒त् ह॒र्ष॒य म॒घ॒ऽव॒न् आ॒यु॒धा॒नि उ॒त् स॒त्वं॒नां॒ मा॒म॒का॒नां॒ म॒नां॒ सि
उ॒त् वृ॒च॒ऽह॒न् वा॒जि॒नां॒ वा॒जि॒ना॒नि उ॒त् रथो॒नां॒ ज॒य॒तां॒ यं॒तु घो॒-
षाः॒ ॥१०॥ अ॒स्मा॒कं इं॒द्रः॒ सं॒ऽच्यु॒तेषु॒ ध्व॒जेषु॒ अ॒स्मा॒कं याः॒ इ॒षवः॒ ताः॒
ज॒य॒न्तु॒ अ॒स्मा॒कं वी॒राः॒ उ॒त्ऽत॒रे॒भ॒वं॒तु॒ अ॒स्मा॒न् उं दे॒वाः॒ अ॒व॒त ह॒-
वेषु॒ ॥११॥ अ॒मी॒षां॒ चि॒त्तं॒ प्र॒ति॒ऽलो॒भ॒य॒ती॒ गृ॒हा॒ण अं॒गा॒नि अ॒ध्वे प॒-
रा इ॒हि अ॒भि प्र इ॒हि निः॒ द॒ह॒ इ॒त्ऽसु॒ शो॒कैः॒ अ॒धे॒न अ॒मि॒चाः॒ तम॒सा

अ० ८. अ० ५. व० २५.] ॥ ३६७ ॥ [म० १०. अ० ९. सू० १०४.

सचंतां ॥ १२ ॥ प्र इत् जयत नरः इंद्रः वः शर्म यच्छतु उयाः वः
संतु बाहवः अनाधृष्याः यथा असंथ ॥ १३ ॥ २३ ॥

॥ १०४ ॥ असावि सोमः पुरुऽहूत तुभ्यं हरिऽभ्यां यज्ञं उप याहि
तूयं तुभ्यं गिरः विप्रऽवीराः इयाऽनाः दधन्विरे इंद्र पिब सुतस्य ॥ १ ॥
अप्ऽसु धूतस्य हरिऽवः पिब इह नृऽभिः सुतस्य जठरं पृणस्व
मिमिक्षुः यं अद्रयः इंद्र तुभ्यं तेभिः वर्धस्व मद उक्थऽवाहः ॥ २ ॥
प्र उयां पीति वृष्णे इयमि सत्यां प्रऽयै सुतस्य हरिऽअश्व तुभ्यं इंद्र
धेनाभिः इह मादयस्व धीभिः विश्वाभिः शच्या गृणानः ॥ ३ ॥ ऊ-
ती शचीऽवः तव वीर्येण वयः दधानाः उशिजः कृतऽज्ञाः प्रजा-
ऽवत् इंद्र मनुषः दुरोणे तस्युः गृणंतः सधऽमाद्यासः ॥ ४ ॥ प्रनी-
तिऽभिः ते हरिऽअश्व सुऽस्तोः सुऽसुन्नस्य पुरुऽरुचः जनासः
मंहिष्ठां ऊतिं विऽतिरं दधानाः स्तोतारः इंद्र तव सूनृताभिः
॥ ५ ॥ २४ ॥ उप ब्रह्माणि हरिऽवः हरिऽभ्यां सोमस्य याहि पीतये
सुतस्य इंद्र त्वा यज्ञः क्षममाणं आनद दाश्वान् असि अध्वरस्य
प्रऽकेतः ॥ ६ ॥ सहस्रऽवाजं अभिमातिऽसहं सुतेऽरणं मघऽवानं
सुऽवृक्तिं उप भूषति गिरः अप्रतिऽइतं इंद्रं नमस्याः जरितुः पनंत
॥ ७ ॥ सप्त आपः देवीः सुऽरणाः अमृक्ताः याभिः सिंधुं अतरः इंद्र
पूऽभित् नवतिं स्तोत्याः नव च स्रवतीः देवेभ्यः गातुं मनुषे च
विंदः ॥ ८ ॥ अपः महीः अभिऽशस्तेः अमुंचः अजागः आसु अधि
देवः एकः इंद्र याः त्वं वृचऽतूयं चकथ ताभिः विश्वऽआयुः त्वं
पुपुष्याः ॥ ९ ॥ वीरेण्यः क्रतुः इंद्रः सुऽशस्तिः उत अपि धेना पुरु-
ऽहूत इंद्रे आदयत् वृचं अकुणोत् ऊं लोकं ससहे शक्रः पृतनाः
अभिष्टिः ॥ १० ॥ शुनं हुवेम मघऽवानं इंद्रं अस्मिन् भरे नृऽतमं

अ० ८. अ० ६. व० १.] ॥ ३६८ ॥ [म० १०. अ० ९. सू० १०६.

वाजऽसातौ मृखंतं उग्रं ऊतये समत्सु मंतं वृचाणि संजितं
धनानां ॥ ११ ॥ २५ ॥

॥ १०५ ॥ कदा वसोः स्तोत्रं हर्यते आ अव श्मशा रुधत् वाः
दीर्घं सुतं वाताप्याय ॥ १ ॥ हरीं यस्य सुयुजा विव्रता वेः
अर्वता अनुशेषा उभा रजी न केशिना पतिः दन् ॥ २ ॥ अप योः
इंद्रः पापजे आ मतैः न शश्मणः विभीवान् शुभे यत् युयुजे
तविषीऽवान् ॥ ३ ॥ सचा आयोः इंद्रः चर्कषे आ उपानसः सप-
र्यन् नदयोः विव्रतयोः मूरः इंद्रः ॥ ४ ॥ अधि यः तस्थौ केशवता
व्यचस्वता न पुष्ट्यै वनोति शिप्राभ्यां शिप्रिणीऽवान् ॥ ५ ॥ २६ ॥
प्र अस्तौत् ऋष्वऽओजाः ऋषेभिः ततश्च मूरः शवसा ऋभुः न
क्रतुऽभिः मातरिष्व ॥ ६ ॥ वज्रं यः चक्रे सुहनाय दस्यवे हिरी-
मशः हिरीमान् अरुतऽहनुः अद्भुतं न रजः ॥ ७ ॥ अव नः वृजि-
ना शिशीहि ऋचा वनेम अनृचः न अब्रह्मा यज्ञः ऋधक् जोष-
ति त्वे ॥ ८ ॥ ऊर्ध्वा यत् ते चेतिनी भूत् यज्ञस्य धूः सु सन्नन् सजुः
नावं स्वयंशसं सचा आयोः ॥ ९ ॥ श्रिये ते पृश्निः उपऽसेचनी
भूत् श्रिये दर्विः अरेपाः ययां स्वे पात्रे सिंचसे उत् ॥ १० ॥ शतं वा
यत् असुर्यं प्रतित्वा सुऽमिचः इत्या अस्तौत् दुःऽमिचः इत्या अ-
स्तौत् आवः यत् दस्युऽहत्ये कुत्सऽपुत्रं प्र आवः यत् दस्युऽहत्ये
कुत्सऽवत्सं ॥ ११ ॥ २७ ॥ ५ ॥

॥ १०६ ॥ उभौ ऊं नूनं तत् इत् अर्थयेथे वितन्वाथे धियः व-
स्ता अपसाऽइव सधीचीना यातवे प्र ई अजीगः सुदिनाऽइव
पृक्षः आ तंसयेथे ॥ १ ॥ उष्टाराऽइव फर्वरेषु अर्थयेथे प्रायोगाऽइव

अ० ८, अ० ६, व० ३.] ॥ ३६९ ॥ [म० १०, अ० ९, सू० १०७.

श्याच्चा शसुः आ इथः दूताऽइव हि स्थः यशसा जनेषु मा अप
 स्थातं महिषाऽइव अवऽपानात् ॥ २ ॥ साकंऽयुजा शकुनस्यऽइव
 पक्षा पश्चाऽइव चिचा यजुः आ गमिष्टं अग्निःऽइव देवऽयोः दी-
 दिऽवांसा परिज्मानाऽइव यजथः पुरुऽचा ॥ ३ ॥ आपी वः अ-
 स्मे पितराऽइव पुत्रा उयाऽइव रुचा नृपतीऽइव० तुर्यै इर्याऽइव
 पुष्ट्यै किरणाऽइव भुज्यै श्रुष्टीवानाऽइव हवँ आ गमिष्टं ॥ ४ ॥ वं-
 सगाऽइव पूषयी शिंवाता मिचाऽइव ऋता शतरा शातपंता
 वाजाऽइव उच्चा वयसा घर्म्येऽस्था मेषाऽइव इषा सपर्या पुरीषा
 ॥ ५ ॥ १ ॥ सृण्याऽइव जर्भरी तुर्फरीतू नैतोशाऽइव तुर्फरी पर्फ-
 रीका उदन्यजाऽइव जेमना मदेरू ता मे जरायु अजर मरायु
 ॥ ६ ॥ पज्जाऽइव चर्चरं जारं मरायु क्षत्रंऽइव अर्थेषु तर्तरीथः उ-
 या ऋभू न आपत् खरमजा खरऽजुः वायुः न पर्फरत् क्षयत् र-
 यीणां ॥ ७ ॥ घर्माऽइव मधु जठरे सनेरू भर्गेऽअविता तुर्फरी
 फारिवा अरं पतराऽइव चचरा चंद्रऽनिर्निक् मनःऽचङ्गा म-
 नन्या न जग्मी ॥ ८ ॥ बृहंताऽइव गंभरेषु प्रतिऽस्थां पादाऽइव
 गाधं तरते विदाथः कर्णाऽइव शसुः अनु हि स्मराथः अंशाऽइव
 नः भजतं चिचं अम्रः ॥ ९ ॥ आरंगराऽइव मधु आ इरयेथे सार-
 घाऽइव गवि नीचीनऽबारे कीनाराऽइव स्वेदं आऽसिस्विदा-
 ना क्षामऽइव ऊर्जा सुयवसऽअत् सचेथे ॥ १० ॥ ऋध्याम स्तोमं
 सनुयाम वाजं आ नः मंचं सऽरथा इह उप यातं यशः न पक्कं मधु
 गोषु अंतः आभूतऽअंशः अश्विनोः कामं अप्राः ॥ ११ ॥ २ ॥

॥ १०७ ॥ आविः अभूत् महि माघोनं एषां विश्वं जीवं तमसः
 निः अमोचि महि ज्योतिः पितृऽभिः दत्तं आ अगात् उरुः पंथाः

दक्षिणायाः अदृशि ॥१॥ उच्चा दिवि दक्षिणाऽवन्तः अस्थुः ये अ-
 श्वऽदाः सह ते सूर्येण हिरण्यऽदाः अमृतऽत्वं भजन्ते वासःऽदाः
 सोमं प्रतिरन्ते आयुः ॥२॥ देवीं पूतिः दक्षिणा देवऽयज्या न कव-
 ऽअरिभ्यः नहि ते पृणन्ति अथ नरः प्रयन्तऽदक्षिणासः अवद्य-
 ऽभिया बहवः पृणन्ति ॥३॥ शतऽधारं वायुं अर्के स्वःऽविदं नृ-
 ऽचक्षसः ते अभि चक्षते हविः ये पृणन्ति प्र च यच्छन्ति संऽगमे ते
 दक्षिणां दुहते सप्तऽमातरं ॥४॥ दक्षिणाऽवान् प्रथमः हूतः एति
 दक्षिणाऽवान् यामऽनीः अग्रं एति तं एव मन्ये नृऽपतिं जना-
 नां यः प्रथमः दक्षिणां आऽविवाय ॥५॥३॥ तं एव ऋषिं तं ऊं
 ब्रह्माणं आहुः यज्ञऽन्यं सामऽगां उक्थऽशंसं सः शुक्रस्य तन्वः
 वेद तिस्रः यः प्रथमः दक्षिणया रराध ॥६॥ दक्षिणा अश्वं दक्षि-
 णा गां ददाति दक्षिणा चंद्रं उत यत् हिरण्यं दक्षिणा अन्नं वनुते
 यः नः आत्मा दक्षिणां वर्मं कृणुते विऽजानन् ॥७॥ न भोजाः म-
 मुः न निऽअर्थे इयुः न रिचन्ति न व्यथन्ते ह भोजाः इदं यत् विश्वं
 भुवनं स्वः० च एतत् सर्वं दक्षिणा एभ्यः ददाति ॥८॥ भोजाः जि-
 ग्युः सुरभिं योनिं अग्रं भोजाः जिग्युः वध्वं या सुऽवासाः भोजाः
 जिग्युः अंतःऽपेयं सुरायाः भोजाः जिग्युः ये अहूताः प्रऽयन्ति ॥९॥
 भोजाय अश्वं सं मृजन्ति आप्णुं भोजाय आस्ते कन्यां शुभमाना
 भोजस्य इदं पुष्करिणीं इव वेश्मं परिऽकृतं देवमाना इव चित्रं
 ॥१०॥ भोजं अश्वाः सुष्ठुऽवाहः वहन्ति सुऽवृत् रथः वर्तते दक्षि-
 णायाः भोजं देवासः अकत भरेषु भोजः शबून् संऽअनीकेषु
 जेता ॥११॥४॥

॥१०८॥ किं इच्छन्तीं सरमा प्र इदं आनद दूरे हि अध्वा जगुरिः

पराचैः का अस्मेऽहिंतिः का परिऽतक्म्या आसीत् कथं रसायाः
 अतरः पर्यासि ॥१॥ इंद्रस्य दूतीः इषिता चरामि महः इच्छंतीं
 पणयः निऽधीन् वः अतिऽस्कदः भियसा तत् नः आवत् तथा
 रसायाः अतरं पर्यासि ॥२॥ कीदृङ् इंद्रः सरमे का हशीका यस्य इदं
 दूतीः असरः पराकात् आ च गच्छात् मित्रं एन दधाम अथ गवां
 गोऽपतिः नः भवति ॥३॥ न अहं तं वेद दभ्यं दभत् सः यस्य इदं
 दूतीः असरं पराकात् न तं गूहंति स्रवतः गभीराः हताः इंद्रेण
 पणयः शयध्वे ॥४॥ इमाः गावः सरमे याः ऐच्छः परि दिवः अं-
 तान् सुऽभगे पतंती कः ते एनाः अव सृजात् अयुधी उत अ-
 स्माकं आयुधा संति तिग्मा ॥५॥५॥ असेन्या वः पणयः वचांसि
 अनिषव्याः तन्वः संतु पापीः अधृष्टः वः एत वै अस्तु पंथाः बृहस्प-
 तिः वः उभया न मृळात् ॥६॥ अयं निऽधिः सरमे अद्रिऽबुधः
 गोभिः अश्वेभिः वसुऽभिः निऽक्षृष्टः रक्षंति तं पणयः ये सुऽगोपाः
 रेकु पदं अलकं आ जगंथ ॥७॥ आ इह गमन् क्षृषयः सोमऽशि-
 ताः अयास्यः अंगिरसः नवऽग्वाः ते एतं ऊर्वं वि भजंत गोनां
 अथ एतत् वचः पणयः वर्मन् इत् ॥८॥ एव च त्वं सरमे आऽज-
 गंथ प्रऽबाधिता सहसा दैव्येन स्वसारं त्वा कृण्वै मा पुनः गाः
 अप ते गवां सुऽभगे भजाम ॥९॥ न अहं वेद भ्रातृऽत्वं नो स्वसृ-
 ऽत्वं इंद्रः विदुः अंगिरसः च घोराः गोऽकामाः मे अच्छद्यन् यत्
 आयं अप अतः इत् पणयः वरीयः ॥१०॥ दूरं इत् पणयः वरीयः
 उत गावः यंतु मिनीतीः क्षृतेन बृहस्पतिः याः अविदत् निऽगू-
 ळ्हाः सोमः यावाणः क्षृषयः च विप्राः ॥११॥६॥

॥१०९॥ ते अवदन् प्रथमाः ब्रह्मऽक्लिबिषे अकूपारः सलि-

अ० ८. अ० ६. व० ८.] ॥ ३७२ ॥ [म० १०. अ० ९. सू० ११०.

लः मातरिश्वा वीळुऽहंराः तपः उग्रः मयःऽभूः आपः देवीः प्र-
थमऽजाः ऋतेन ॥ १ ॥ सोमः राजा प्रथमः ब्रह्मऽजायां पुनः प्र
अयच्छत् अहणीयमानः अनुऽअर्तिता वरुणः मित्रः आसीत्
अग्निः होता हस्तऽगृह्य आनिनाय ॥ २ ॥ हस्तेन एव ग्राह्यः आ-
ऽधिः अस्याः ब्रह्मऽजाया इयं इति च इत् अवोचन् न दूताय प्र-
ऽह्ये तस्ये एषा तथा राष्ट्रं गुपितं क्षत्रियस्य ॥ ३ ॥ देवाः एतस्यां
अवदन्त पूर्वं सप्तऽऋषयः तपसे ये निऽसेदुः भीमा जाया ब्राह्म-
णस्य उपऽनीता दुऽधा दधाति परमे विऽश्रीमन् ॥ ४ ॥ ब्रह्म-
ऽचारी चरति वेविषत् विषः सः देवानां भवति एकैऽश्रगं तेन जा-
यां अनुऽअविदन् बृहस्पतिः सोमेन नीतां जुह्वन् देवाः ॥ ५ ॥ पुनः
वै देवाः अददुः पुनः मनुष्याः उत राजानः सत्यं कृण्वानाः ब्रह्म-
ऽजायां पुनः ददुः ॥ ६ ॥ पुनःऽदाय ब्रह्मऽजायां कृत्वी देवैः निऽकि-
ल्विषं ऊर्जं पृथिव्याः भक्ताय उरुऽगायं उप आसते ॥ ७ ॥ ७ ॥

॥ ११० ॥ संऽइन्द्रः अद्य मनुषः दुरोणे देवः देवान् यजसि जा-
तऽवेदः आ च वह मित्रऽमहः चिकित्वान् त्वं दूतः कविः असि प्र-
ऽचेताः ॥ १ ॥ तनूऽनपात् पथः ऋतस्य यानान् मध्वा संऽअंजनं
स्वदय सुऽजिह्व मन्मानि धीभिः उत यज्ञं कृधन् देवऽचा च कृ-
णुहि अध्वरं नः ॥ २ ॥ आऽजुह्वानः इन्द्रः वद्यः च आ याहि अग्ने
वसुऽभिः सऽजोषाः त्वं देवानां असि यह्व होता सः एनान् यक्षि
इषितः यजीयान् ॥ ३ ॥ प्राचीनं बर्हिः प्रऽदिशा पृथिव्याः वस्तोः
अस्याः वृज्यते अये अह्नां वि ऊं प्रथते विऽतरं वरीयः देवेभ्यः
अदितये स्योनं ॥ ४ ॥ व्यचस्वतीः उर्विया वि अयन्तां पतिऽभ्यः
न जनयः शुभमानाः देवीः द्वारः बृहतीः विश्वंऽइन्वाः देवेभ्यः भ-

अ०८. अ०६. व० १०.] ॥ ३७३ ॥ [म० १०. अ० ९. सू० १११.

वत् सुप्रऽअयनाः ॥ ५ ॥ ८ ॥ आसुस्वयंती यजते उपार्के उषसा-
नक्ता सदतां नि योनौ दिव्ये योषणे बृहती सुऽरुक्मे० अधि-
श्रियं शुक्रऽपिशं दधाने ॥ ६ ॥ दैव्या होतारा प्रथमा सुऽवाचा
मिमाना यज्ञं मनुषः यजध्वै प्रऽचोदयता विदथेषु कारू प्रा-
चीनं ज्योतिः प्रऽदिशा दिशंता ॥ ७ ॥ आ नः यज्ञं भारती तूर्य एतु
इळा मनुष्यत् इह चेतयंती तिस्रः देवीः बर्हिः आ इदं स्योनं स-
रस्वती सुऽअपसः सदंतु ॥ ८ ॥ यः इमे द्यावापृथिवी जनित्री
रूपैः अपिशत् भुवनानि विश्वा तं अद्य होतः इषितः यजीयान्
देवं त्वष्टारं इह यक्षि विद्वान् ॥ ९ ॥ उपऽअवसृज त्मन्या संऽअं-
जन् देवानां पाथः ऋतुऽथा हवींषि वनस्पतिः शमिता देवः
अग्निः स्वदंतु हव्यं मधुना घृतेन ॥ १० ॥ सद्यः जातः विअमिमीत्
यज्ञं अग्निः देवानां अभवत् पुरऽगाः अस्य होतुः प्रऽदिशि ऋ-
तस्य वाचि स्वाहाऽकृतं हविः अदंतु देवाः ॥ ११ ॥ १॥

॥ १११ ॥ मनीषिणः प्रभर्ध्वं मनीषां यथाऽयथा मतयः सं-
ति नृणां इंद्रं सत्यैः आ ईरयाम कृतेभिः सः हि वीरः गिर्वणस्युः
विदानः ॥ १ ॥ ऋतस्य हि सदसः धीतिः अद्यौत् सं गार्ष्टेयः वृष-
भः गोभिः आनट् उत अतिष्ठत् तविषेण रवेण महांति चित् सं
विष्याच रजांसि ॥ २ ॥ इंद्रः किल श्रुत्य अस्य वेद सः हि जिष्णुः
पृथिऽकृत सूर्याय आत् मेनां कृण्वन् अच्युतः भुवत् गोः पतिः दि-
वः सन्ऽजाः अप्रतिऽइतः ॥ ३ ॥ इंद्रः महा महतः अर्णवस्य व्रता
अमिनात् अंगिरःऽभिः गृणानः पुरुणि चित् नितान रजांसि
दाधार यः धरुणं सत्यऽताता ॥ ४ ॥ इंद्रः दिवः प्रतिऽमानं पृथि-
व्याः विश्वा वेद सर्वना हंति शुष्णं महीं चित् द्यां आ अतनोत्

अ० ८, अ० ६, व० १३.] ॥ ३७४ ॥ [म० १०, अ० ९, सू० ११२.

सूर्येण चास्कंभं चित् स्कंभनेन स्कभीयान् ॥५॥१०॥ वज्रेण हि
वृचऽहा वृचं अस्तः अदेवस्य ऋषुवानस्य मायाः विधृणो अच
धृषता जघंथ अथ अभवः मघऽवन् बाहुऽओजाः ॥६॥ सचैत
यत् उषसः सूर्येण चित्रां अस्य केतवः रां अविन्दन् आ यत् नक्षत्रं
दहंशे दिवः न पुनः यतः न किं अद्वा नु वेद ॥७॥ दूरं किल प्रथमाः
जग्मुः आसां इंद्रस्य याः प्रऽसवे ससुः आपः कस्वित् अयं क्व वु-
धः आसां आपः मध्यं क्व वः नूनं अंतः ॥८॥ सृजः सिंधून् अहिना
जग्मसानान् आत् इत् एताः प्र विविजे जवेन मुमुक्षमाणाः उत
याः मुमुचे अथ इत् एताः न रमन्ते निऽतिक्ताः ॥९॥ सध्रीचीः सिंधुं
उशतीः ऽइव आयन् सनात् जारः आरितः पूः ऽभित् आसां अस्तं
आ ते पार्थिवा वसूनि अस्मे जग्मुः सूनृताः इंद्र पूर्वीः ॥१०॥११॥

॥११२॥ इंद्रं पिबं प्रतिऽकामं सुतस्य प्रातः ऽसावः तव हि पू-
र्वऽपीतिः हर्षस्व हंतवे पूरं शबून् उक्थेभिः ते वीर्या प्र ब्रवाम
॥१॥ यः ते रथः मनसः जवीयान् आ इंद्र तेन सोमऽपेयाय याहि
तूयं आ ते हरयः प्र द्रवंतु येभिः यासि वृषऽभिः मंदमानः ॥२॥ ह-
रित्वता वचसा सूर्यस्य श्रेष्ठैः रूपैः तन्वं स्पर्शयस्व अस्माभिः इंद्र
सखिऽभिः हुवानः सध्रीचीनः मादयस्व निऽसद्य ॥३॥ यस्य त्यत्
ते महिमानं मदेषु इमे मही रोदसी न अविर्विक्तां तत् ओकः
आ हरिऽभिः इंद्र युक्तैः प्रियेभिः याहि प्रियं अन्नं अच्छ ॥४॥ यस्य
शश्वत् पपिऽवान् इंद्र शबून् अननुऽकृत्या रण्या चकर्थ सः ते पु-
रं ऽधि तविषी इयति सः ते मदाय सुतः इंद्र सोमः ॥५॥१२॥ इदं ते
पात्रं सनऽवित्तं इंद्रं पिबं सोमं एना शतऽऋतो० पूर्णः आऽहावः
मदिरस्य मध्यः यं विश्वे इत् अभिऽहयति देवाः ॥६॥ वि हि त्वां

अ० ८. अ० ६. व० १५.] ॥ ३७५ ॥ [म० १०. अ० १०. सू० ११३.

इंद्र पुरुधा जनांसः हितऽप्रयसः वृषभ ह्ययं ते अस्माकं ते मधु-
मतऽतमानि इमा भुवन् सर्वना तेषु हर्य ॥७॥ प्रते इंद्र पूर्याणि
प्रनूनं वीर्यो वोचं प्रथमा कृतानि सतीनऽमन्युः अश्रययः अद्रिं
सुऽवेदनां अकृणोः ब्रह्मणे गां ॥८॥ नि सु सीद् गणऽपते गणेषु त्वां
आहुः विप्रऽतमं कवीनां न ऋते त्वत् क्रियते किं चन अरि महं
अर्कं मघऽवन् चिचं अर्च ॥९॥ अभिऽख्या नः मघऽवन् नाध-
मानान् सखे बोधि वसुऽपते सखीनां रणं कृधि रणऽकृत सत्य-
ऽशुष्म अभक्ते चित् आभज राये अस्मान् ॥१०॥ १३॥ ९॥

॥११३॥ तं अस्य द्यावापृथिवी सऽचेतसा विश्वेभिः देवैः अ-
नु शुष्म आवतां यत् ऐत् कृण्वानः महिमानं इंद्रियं पीत्वी सोम-
स्य ऋतुऽमान् अवर्धत ॥१॥ तं अस्य विष्णुः महिमानं ओजसा
अंशुं दधन्वान् मधुनः विरप्सते देवेभिः इंद्रः मघऽवा स्यावऽभिः
वृचं जघन्वान् अभवत् वरेण्यः ॥२॥ वृचेण यत् अहिना बिभ्रत्
आयुधा संऽअस्थिथाः युधये शंसं आऽविदे विश्वे ते अच मरुतः
सह त्मना अवर्धन् उग्र महिमानं इंद्रियं ॥३॥ जज्ञानः एव वि
अबाधत स्पृधः प्र अपश्यत् वीरः अभि पौंस्यं रणं अवृश्चत् अद्रिं
अव सऽस्यदः सृजत् अस्तं भात् नाकं सुऽअपस्यया पृथुं ॥४॥ आत्
इंद्रः सचा तविषीः अपत्यत् वरीयः द्यावापृथिवी अबाधत अव
अभरत् धृषितः वज्रं आयसं शेवं मित्राय वरुणाय दाशुषे ॥५॥
॥१४॥ इंद्रस्य अच तविषीभ्यः विऽरप्सिनः ऋघायतः अरं हयंत
मन्यवे वृचं यत् उग्रः वि अवृश्चत् ओजसा अपः बिभ्रतं तमसा प-
रिऽवृतं ॥६॥ या वीर्योणि प्रथमानि कर्त्वा महिऽत्वेभिः यतमा-
नौ संऽईयतुः ध्वांतं तमः अव दध्वसे हते इंद्रः महा पूर्वऽहूतौ अ-

अ० ८. अ० ६. व० १७.] ॥ ३७६ ॥ [म० १०. अ० १०. सू० ११४.

पत्यत् ॥७॥ विश्वे देवासः अध वृष्यानि ते अवर्धयन् सोमं वत्या
वचस्यया रङ्गं वृचं अहिं इंद्रस्य हन्मना अग्निः न जभैः तृषु अन्नं
आवयत् ॥८॥ भूरि दक्षेभिः वचनेभिः ऋक्भिः सख्येभिः स-
ख्यानि प्र वोचत् इंद्रः धुनिं च चुमुरि च दंभयन् अद्वाऽमनस्या
शृणुते दभीतये ॥९॥ त्वं पुरुणि आ भर सुऽअश्वा येभिः मंसैः नि-
ऽवचनानि शंसन् सुऽगेभिः विश्वा दुऽइता तरेम विदो सुनः
उर्विया गाधं अद्य ॥१०॥ १५॥

॥११४॥ घर्मा संऽअंता त्रिऽवृतं वि आपतुः तयोः जुष्टिं मा-
तरिश्वा जगाम दिवः पयः दिधिषाणाः अवेषन् विदुः देवाः स-
हऽसामानं अर्के ॥१॥ तिस्रः देष्टाय निऽऽर्च्यतीः उप आसते दीर्घ-
ऽश्रुतः वि हि जानन्ति वह्नयः तासां नि चिक्युः कवयः निऽदानं
परेषु याः गुह्येषु व्रतेषु ॥२॥ चतुऽऽकपर्दा युवतिः सुऽपेशाः घृत-
ऽप्रतीका वयुनानि वस्ते तस्यां सुऽपर्णा वृषणा नि सेदतुः यच्च
देवाः दधिरे भागऽधेयं ॥३॥ एकः सुऽपर्णः सः समुद्रं आ विवेश
सः इदं विश्वं भुवनं वि चष्टे तं पाकेन मनसा अपश्यं अन्तितः तं
मातारेऽऽहि सः ऊं रेऽऽहि मातरं ॥४॥ सुऽपर्णं विप्राः कवयः व-
चःऽभिः एकं संतं बहुधा कल्पयन्ति छंदांसि च दधतः अध्वरेषु य-
हान् सोमस्य मिमते द्वादश ॥५॥ १६॥ षट्ऽत्रिंशान् च चतुरः क-
ल्पयन्तः छंदांसि च दधतः आऽद्वादशं यज्ञं विऽमाय कवयः मनी-
षा ऋक्ऽसामाभ्यां प्र रथं वर्तयन्ति ॥६॥ चतुऽदश अन्ये महि-
मानः अस्य तं धीराः वाचा प्रनयन्ति सप्त आप्रानं तीर्थं कः इह प्र
वोचत् येन पथा प्रऽपिबन्ते सुतस्य ॥७॥ सहस्रधा पंचऽदशानि
उक्था यावन्त्यावापृथिवी तावन् इत्तत् सहस्रधा महिमानः

अ० ८. अ० ६. व० १९.] ॥ ३७७ ॥ [म० १०. अ० १०. सू० ११५.

सहस्रं यावत् ब्रह्म विऽस्थितं तावती वाक् ॥ ८ ॥ कः छंदसां योगी
आ वेदधीरः कः धिषण्यां प्रति वाचं पपाद कं ऋत्विजां अष्टमं
शूरं आहुः हरीं इंद्रस्य निचिकाय कः स्वित् ॥ ९ ॥ भूम्याः अंतं परि
एकं चरति रथस्य धूऽसु युक्तासः अस्थुः अमस्य दायं विभजंति
एभ्यः यदा यमः भवति हर्म्ये हितः ॥ १० ॥ ११ ॥

॥ ११५ ॥ चिचः इत् शिशोः तरुणस्य वक्षथः न यः मातरौ अ-
पिऽएति धातवे अनुधाः यदि जीजनत् अध च नु ववक्ष सद्यः
महि दूत्यं चरन् ॥ १ ॥ अग्निः ह नाम धायि दन् अपऽतमः सं यः
वना युवते भस्मना दत्ता अभिऽप्रमुरा जुह्वा सुऽअध्वरः इनः न
प्रोथमानः यवसे वृषा ॥ २ ॥ तं वः विं न दुऽसदं देवं अंधसः इदं
प्रोथंतं प्रऽवपंतं अर्णवं आसा वह्निं न शोचिषा विऽरप्तिनं म-
हिऽव्रतं न सरजंतं अर्ध्वनः ॥ ३ ॥ वि यस्य ते ज्ञयसानस्य अजर
धक्षोः न वाताः परिसंति अच्युताः आ रखासः युयुधयः न स-
त्वन् चितं न शंतं प्र शिषंतः इष्टये ॥ ४ ॥ सः इत् अग्निः कखऽतमः
कखऽसखा अर्यः परस्य अंतरस्य तरुषः अग्निः पातु गृणतः अ-
ग्निः सूरीन् अग्निः ददातु तेषां अवः नः ॥ ५ ॥ १८ ॥ वाजिन्ऽत-
मायं सद्यसे सुऽपिच्य नृषु चवानः अनु जातऽवेदसे अनुद्रे चित्
यः धृषता वरं सते महिन्ऽतमाय धन्वना इत् अविष्यते ॥ ६ ॥ एव
अग्निः मैतैः सह सूरिऽभिः वसुः स्तवे सहसः सूनरः नृऽभिः मि-
त्रासः न ये सुऽधिताः ऋतऽयवः द्यावः न द्युन्मैः अभि संति मा-
नुषान् ॥ ७ ॥ ऊर्जैः नपात् सहसाऽवन् इति त्वा उपऽस्तुतस्य वं-
दते वृषा वाक् त्वां स्तोषाम त्वया सुऽवीराः द्राघीयः आयुः प्रऽतरं
दधानाः ॥ ८ ॥ इति त्वा अग्ने वृष्टिऽहव्यस्य पुत्राः उपऽस्तुतासः

अ० ८. अ० ६. व० २२.] ॥ ३७८ ॥ [म० १०. अ० १०. सू० ११७.

च०षयः अ०वो०चन् तान् च पा०हि गू०णतः च०सूरीन् व०षट् व०षट् इति
ऊ०र्ध्वासः अ०न०क्षन् नमः नमः इति ऊ०र्ध्वासः अ०न०क्षन् ॥ ९॥ १९॥

॥ ११६ ॥ पिब०सीमं म०हते इ०न्द्रियाय०पिब० वृ०त्राय० हंत०वे श०विष्ट
पिब० रा०ये श०र्वसे हू०यमानः पिब० म०ध्वः तृ०पत् इ०द्र आ वृ०षस्व ॥ १ ॥
अ०स्य पिब० क्षु०म०तः प्र०स्थित०स्य इ०द्र सोम०स्य वर० आ सु०तस्य० स्व०
स्ति०ऽदाः म०न०सा मा०दय०स्व अ०र्वा०चीनः रे०वते सौ०भगाय ॥ २ ॥ म०
म०त्तु०त्वा दि०व्यः सोमः इ०द्र म०म०त्तु० यः सू०यते पा०र्थिवेषु० म०म०त्तु० येन व०
रि०वः च०क०र्थे म०म०त्तु० येन नि०ऽरि०णासि० श०न्न ॥ ३ ॥ आ द्वि०ऽव०हीः अ०
मि०नः या०तु इ०द्रः वृ०षा हरि०ऽभ्यां परि०ऽसि०क्तं अ०ंधः ग०वि आ सु०तस्य०
प्र०भृ०तस्य० म०ध्वः स०चा खे०दां अ०रु०श०ऽहा आ वृ०षस्व ॥ ४ ॥ नि ति०
ग्मा०नि भ्रा०श०यन् भ्रा०श्या०नि अ०व स्थि०रा त०नुहि या०तु०ऽजूनां उ०ग्राय०
ते सहः ब०लं द०दामि प्र०ति०ऽइत्य० श०न्न वि०ऽग०देषु० वृ०श्च ॥ ५ ॥ २० ॥
वि अ०र्येः इ०द्र त०नुहि अ०वांसि० अ०जः स्थि०राऽइव ध०न्वनः अ०भि०
ऽमा०तीः अ०स्म०द्यक् व०वृ०धानः सहःऽभिः अ०निऽभृ०ष्टः त०न्वं व०वृ०
ध०स्व ॥ ६ ॥ इ०दं ह०विः म०घऽवन् तु०भ्यं रा०तं प्र०ति सं०ऽराट् अ०ह०णानः
गृ०भा०य० तु०भ्यं सु०तः म०घऽवन् तु०भ्यं प०क्कः अ०द्धि इ०द्र पिब० च प्र०स्थि०
तस्य ॥ ७ ॥ अ०द्धि इत् इ०द्र प्र०स्थि०ता इ०मा ह०वींषि० च०नः द०धि०ष्ण प०
च०ता उ०त सोमं प्र०य०स्वंतः प्र०ति ह०र्या०म०सि०त्वा स०त्याः सं०तु य०ज०मा०
नस्य० का०माः ॥ ८ ॥ प्र इ०द्रा०ग्नि०ऽभ्यां सु०ऽव०च०स्यां इ०य०र्नि सि०ंधौऽइव
प्र इ०र०यं ना०वं अ०र्कैः अ०याःऽइव परि० च०र०न्ति दे०वाः ये अ०स्म०भ्यं ध०
न०ऽदाः उ०त्ऽभि०दः च ॥ ९ ॥ २१ ॥

॥ ११७ ॥ न वै ऊ० दे०वाः क्षु०धं इत् व०धं द०दुः उ०त आ०शितं उ०प०ग०

अ० ८. अ० ६. व० २४.] ॥ ३७९ ॥ [म० १०. अ० १०. सू० ११८.

च्छन्ति मृत्यवः उतो रयिः पूणतः न उप दस्यति उत अपृणन् म-
डितारं न विन्दते ॥ १ ॥ यः आधाय चकमानाय पितृः अन्नंऽवान्
सन् रफिताय उपऽजग्मुर्वे स्थिरं मनः कृणुते सेवते पुरा उतो
चित्सः मडितारं न विन्दते ॥ २ ॥ सः इत् भोजः यः गृह्वे ददाति
अन्नंऽकामाय चरते कृशाय अरं अस्मै भवति यामंऽहूतौ उत
अपरीषु कृणुते सखायं ॥ ३ ॥ न सः सखा यः न ददाति सख्ये स-
चाऽभुवे सचमानाय पितृः अप अस्मात् प्र इयात् न तत् ओकः
अस्ति पूणतं अन्यं अरणं चित् इच्छेत् ॥ ४ ॥ पूणीयात् इत् नाध-
मानाय तव्यान् द्राघीयांसं अनु पश्येत् पंथां ओ हि वर्तते रथ्या-
ऽइव चक्रा अन्यंऽअन्यं उप तिष्ठन् रायः ॥ ५ ॥ २२ ॥ मोघं अन्नं वि-
न्दते अप्रऽचेताः सत्यं ब्रवीमि वधः इत् सः तस्य न अर्यमणं पुण्य-
ति नो सखायं केवलऽअघः भवति केवलऽआदी ॥ ६ ॥ कृषन्
इत् फालः आशितं कृणोति यन् अध्वानं अप वृक्ते चरिचैः वदन्
ब्रह्मा अवदतः वनीयान् पूणन् आपिः अपृणन्तं अभि स्यात्
॥ ७ ॥ एकऽपात् भूयः द्विऽपदः वि चक्रमे द्विऽपात् त्रिऽपादं अ-
भि एति पश्चात् चतुऽपात् एति द्विऽपदां अभिऽस्वरे संऽपश्यन्
पंक्तीः उपऽतिष्ठमानः ॥ ८ ॥ समौ चित् हस्तौ न समं विविष्टः सं-
ऽमातरां चित् न समं दुहाते यमयोः चित् न समा वीर्याणि ज्ञा-
ती चित् संतौ न समं पूणीतः ॥ ९ ॥ २३ ॥

॥ ११८ ॥ अग्ने हंसि नि अचिरं दीद्यत् मर्त्येषु आ स्वे क्षये शु-
चिऽव्रत ॥ १ ॥ उत तिष्ठसि सुऽआहुतः घृतानि प्रति मोदसे यत्
त्वा सुचः संऽअस्थिरन् ॥ २ ॥ सः आऽहुतः वि रोचते अग्निः ईळे-
न्यः गिरा सुचा प्रतीकं अज्यते ॥ ३ ॥ घृतेन अग्निः सं अज्यते मधु-

अ०८. अ०६. व०२७.] - ॥ ३८० ॥ [म० १०. अ० १०. सू० ११९.

ऽप्रतीकः आऽहुतः रोचमानः विभाऽवसुः ॥४॥ जरमाणः सं-
ध्यसे देवेभ्यः हव्यऽवाहनं तं त्वा हवन्तं मर्त्याः ॥५॥ २४॥ तं मर्ताः
अमर्त्यं घृतेन अग्निं सपर्यत अदाभ्यं गृहऽपतिं ॥६॥ अदाभ्येन
शोचिषा अग्ने रक्षः त्वं दह गोपाः ऋतस्य दीदिहि ॥७॥ सः त्वं अग्ने
प्रतीकेन प्रति ओष यातुऽधान्यः उरुऽक्षयेषु दीद्यत् ॥८॥ तं त्वा
गीऽभिः उरुऽक्षयाः हव्यऽवाहं सं ईधिरे यजिष्ठं मानुषे जने
॥९॥ २५॥

॥११९॥ इति वै इति मे मनः गां अश्वं सनुयां इति कुवित् सो-
मस्य अपां इति ॥१॥ प्र वाताः ऽइव दोधतः उत् मा पीताः अयं-
सत् कुवित् सोमस्य अपां इति ॥२॥ उत् मा पीताः अयंसत् रथं
अश्वः ऽइव आश्वः कुवित् सोमस्य अपां इति ॥३॥ उप मा म-
तिः अस्थित वा आ पुचं ऽइव प्रियं कुवित् सोमस्य अपां इति
॥४॥ अहं तष्टा ऽइव बंधुरं परि अचामि हृदा मतिं कुवित् सोमस्य
अपां इति ॥५॥ नहि मे अक्षिऽपत् च न अच्छात्सुः पंच कृष्टयः
कुवित् सोमस्य अपां इति ॥६॥ २६॥ नहि मे रोदसी उभे अन्यं
पक्षं च न प्रति कुवित् सोमस्य अपां इति ॥७॥ अभि द्यां महिना
भुवं अभि इमां पृथिवीं महीं कुवित् सोमस्य अपां इति ॥८॥ हंतं
अहं पृथिवीं इमां नि दधानि इह वा इह वा कुवित् सोमस्य अपां
इति ॥९॥ ओषं इत् पृथिवीं अहं जघनानि इह वा इह वा कुवित्
सोमस्य अपां इति ॥१०॥ दिवि मे अन्यः पक्षः अधः अन्यं अची-
कृषं कुवित् सोमस्य अपां इति ॥११॥ अहं अस्मि महाऽमहः अ-
भिऽनभ्यं उत् ऽईषितः कुवित् सोमस्य अपां इति ॥१२॥ गृहः या-
मि अरं ऽकृतः देवेभ्यः हव्यऽवाहनः कुवित् सोमस्य अपां इति
॥१३॥ २७॥ ६॥

॥ १२० ॥ तत् इत् आस भुवनेषु ज्येष्ठं यतः जज्ञे उग्रः त्वेषऽनु-
 म्णः सद्यः जज्ञानः नि रिणाति शबून् अनु यं विश्वे मदंति ऊमाः
 ॥ १ ॥ ववृधानः शर्वसा भूरिऽओजाः शत्रुः दासाय भियसं दधाति
 अविऽअनत् च विऽअनत् च सस्त्रि सं ते नवंत प्रऽभृता मदेषु
 ॥ २ ॥ त्वे क्रतुं अपि वृजंति विश्वे द्विः यत् एते चिः भवन्ति ऊमाः
 स्वादोः स्वादीयः स्वादुना सृज सं अदः सु मधु मधुना अभि यो-
 धीः ॥ ३ ॥ इति चित् हि त्वा धना जयंतं मदंऽमदे अनुऽमदंति वि-
 प्राः ओजीयः धृष्णो स्थिरं आ तनुष मा त्वा दभन् यातुऽधानाः
 दुःऽएवाः ॥ ४ ॥ त्वया वयं शाश्वद्गहे रणेषु प्रऽपश्यंतः युधेन्यानि
 भूरि चोदयामि ते आयुधा वचःऽभिः सं ते शिशामि ब्रह्मणा व-
 यांसि ॥ ५ ॥ १ ॥ स्तुषेय्यं पुरुऽवर्षसं ऋभ्वं इनऽतमं आशं आशानां
 आ दर्षते शर्वसा सप्त दानून् प्रसाक्षते प्रतिऽमानानि भूरि ॥ ६ ॥
 नि तत् दधिषे अवरं परं च यस्मिन् आविथ अवसा दुरोणे आ
 मातरा स्थापयसे जिगलूः अतः इनोषि कर्वरा पुरुणि ॥ ७ ॥ इ-
 मा ब्रह्म बृहत्ऽदिवः विवक्ति इंद्राय शूषं अग्रियः स्वःऽसाः महः
 गोत्रस्य क्षयति स्वऽराजः दुरः च विश्वाः अवृणोत् अप स्वाः
 ॥ ८ ॥ एव महान् बृहत्ऽदिवः अथवा अवोचत् स्वां तन्वं इंद्र एव
 स्वसारः मातरिभ्वरीः अरिप्राः हिन्वन्ति च शर्वसा वर्धयन्ति च
 ॥ ९ ॥ २ ॥

॥ १२१ ॥ हिरण्यऽगर्भः सं अवर्तत अये भूतस्य जातः पतिः ए-
 कः आसीत् सः दाधार पृथिवीं द्यां उत इमां कस्मै देवाय हविषा
 विधेम ॥ १ ॥ यः आत्मऽदाः बलऽदाः यस्य विश्वे उपऽआसते प्र-
 ऽशिषं यस्य देवाः यस्य छाया अमृतं यस्य मृत्युः कस्मै देवाय ह-

अ० ८. अ० ७. व० ५.] ॥ ३८२ ॥ [म० १०. अ० १०. सू० १२२.

विषा विधेम ॥२॥ यः प्राणतः निऽमिषतः म॒हिऽत्वा एकः इत्
राजा जगतः ब॒भूव॑ यः ईशे॑ अ॒स्य द्विऽपदः चतुः॑ऽपदः कस्मै॑ दे॒वाय॑
ह॒विषा॑ वि॒धेम॑ ॥३॥ यस्य॑ इ॒मे हि॒मऽव॑तः म॒हिऽत्वा यस्य॑ स॒मुद्रं॑ र-
सया॑ सह॒ आहुः॑ यस्य॑ इ॒माः प्रऽदि॑शः यस्य॑ बा॒हू कस्मै॑ दे॒वाय॑ ह-
विषा॑ वि॒धेम॑ ॥४॥ येन॑ द्यौः उ॒या पृ॒थिवी॑ च॒ दृ॒च्छा येन॑ स्वः० स्त-
भितं॑ येन॑ नाकः॑ यः अ॒न्तरि॑क्षे रज॑सः वि॒ऽमानः॑ कस्मै॑ दे॒वाय॑ ह॒वि-
षा॑ वि॒धेम॑ ॥५॥३॥ यं क्र॑दसी॑ अ॒वसा॑ त॒स्तभा॑ने॒ अभि॑ ऐक्षेतां म-
न॑सा रज॑माने॒ यच्च॑ अ॒धि सूरः॑ उ॒त्तऽइ॑तः वि॒ऽभाति॑ कस्मै॑ दे॒वाय॑
ह॒विषा॑ वि॒धेम॑ ॥६॥ आपः॑ ह॒ यत् बृ॒हतीः॑ वि॒श्वं आ॑यन् गर्भे॑ दधा-
नाः ज॒नय॑तीः अ॒ग्निं ततः॑ दे॒वानां॑ सं अ॒वर्त॑त असुः॑ एकः॑ कस्मै॑ दे-
वाय॑ ह॒विषा॑ वि॒धेम॑ ॥७॥ यः चि॑त् आपः॑ म॒हिना॑ परि॒ऽअप॑श्यत्
दक्षं॑ दधानाः ज॒नय॑तीः य॒ज्ञं यः॑ दे॒वेषु॑ अ॒धि दे॒वः एकः॑ आसीत् क-
स्मै॑ दे॒वाय॑ ह॒विषा॑ वि॒धेम॑ ॥८॥ मा नः॑ हिंसीत् ज॒निता॑ यः पृथि-
व्याः यः वा दि॒वँ स॒त्यऽध॑र्मा ज॒जानं॑ यः च॒ अपः॑ च॒न्द्राः बृ॒हतीः॑ ज-
जानं॑ कस्मै॑ दे॒वाय॑ ह॒विषा॑ वि॒धेम॑ ॥९॥ प्र॒जाप॑ते न त्वदे॒तान्य॑न्यो
वि॒श्वा जा॒तानि॑ परि॒ता ब॒भूव॑। यत्का॑मास्ते जुहु॒मस्तन्नो॑ अस्तु व॒यं
स्याम॑ प॒तयो॑ रयी॒णां ॥१०॥४॥

॥१२२॥ वसुं॑ न चि॒च्चऽम॑हसं गृणी॒षे वा॒मं शेवँ॑ अतिथिं अ॒द्वि-
षे॒ण्यं सः रा॒सते॑ श्रु॒धः वि॒श्वऽधा॑यसः अ॒ग्निः होता॑ गृहऽप॒तिः
सुऽवी॒र्यं ॥१॥ जुषा॑णः अ॒ग्ने प्र॑ति ह॒र्य मे॑ वचः॑ वि॒श्वानि॑ वि॒द्वान्
व॒युनानि॑ सुऽ॒क्रतो॑ घृ॒तऽनि॑र्निक् ब्रह्म॑णे गा॒तुं आ ई॒रय॑ तव दे॒-
वाः अ॒ज॒न॒यन् अ॒नु व॑तं ॥२॥ स॒प्त धा॑मानि परि॒ऽयन् अ॑मर्त्यः दा-
शत् दा॒शुषे॑ सुऽ॒कृते॑ म॒मह॑स्व सुऽ॒वीरे॑ण रयी॒णां अ॒ग्ने सुऽ॒आभु॑वा

अ० ८. अ० ९. व० ८.] ॥ ३८३ ॥ [म० १०. अ० १०. सू० १२३.

यः ते आनन्दसंज्ञा तं जुषस्व ॥ ३ ॥ यज्ञस्य केतुं प्रथमं पुरःऽहितं
हविर्भूतः ईळते सप्त वाजिनं गृण्वन्तं अग्निं घृतंऽपृष्टं उक्षणं पृ-
णन्तं देवं पृणते सुऽवीर्यं ॥ ४ ॥ त्वं दूतः प्रथमः वरेण्यः सः हूयमानः
अमृताय मत्स्वत्वां मर्जयन् मरुतः दाशुषः गृहेत्वां स्तोमैभिः भृ-
गवः विरुरुचुः ॥ ५ ॥ ५ ॥ इषं दुहन् सुऽदुर्घां विश्वऽधाय सं यज्ञऽग्निं ये
यजमानाय सुऽक्रतो० अग्ने घृतंऽस्तुः बिः श्रुतानि दीद्यन् वृत्तिः
यज्ञं परिऽयन् सुक्रतुऽयसे ॥ ६ ॥ त्वां इत् अस्याः उषसः विऽउष्टिषु
दूतं कृण्वानाः अयजन्त मानुषाः त्वां देवाः मह्याय्याय ववृधुः
आज्यं अग्ने निऽमृजन्तः अध्वरे ॥ ७ ॥ नि त्वा वसिष्ठाः अहन्त वा-
जिनं गृणन्तः अग्ने विदधेषु वेधसः रायः पोषं यजमानेषु धारय
यूयं पात स्वस्तिऽभिः सदा नः ॥ ८ ॥ ६ ॥

॥ १२३ ॥ अयं वेनः चोदयत् पृश्निऽगर्भाः ज्योतिःऽजरायुः र-
जसः विऽमाने इमं अपां संऽगमे सूर्यस्य शिशुं न विप्राः मति-
ऽभिः रिहन्ति ॥ १ ॥ समुद्रात् ऊर्मि उत इयति वेनः नभःऽजाः पृष्टं
हूर्यतस्य दर्शि श्रुतस्य सानौ अधि विष्टपि भ्राट् समानं योनिं
अभि अनूषत घ्राः ॥ २ ॥ समानं पूर्वीः अभि वावशानाः तिष्ठन्
वत्सस्य मातरः सऽनीळाः श्रुतस्य सानौ अधि चक्रमाणाः रि-
हन्ति मध्वः अमृतस्य वाणीः ॥ ३ ॥ जानन्तः रूपं अकृपन्त विप्राः
मृगस्य घोषं महिषस्य हि गमन् श्रुतेन यन्तः अधि सिंधुं अस्थुः
विदत् गंधर्वः अमृतानि नाम ॥ ४ ॥ अप्सराः जारं उपऽसिष्मि-
याणा योषा बिभर्ति परमे विऽश्रीमन् चरत् प्रियस्य योनिषु
प्रियः सन् सीदत् पक्षे हिरण्यये सः वेनः ॥ ५ ॥ ७ ॥ नाके सुऽपर्णे
उप यत् पतन्तं हृदा वेनन्तः अभि अचक्षत त्वा हिरण्यऽपक्षं वरु-

अ० ८. अ० ७. व० १०.] ॥ ३८४ ॥ [म० १०. अ० १०. सू० १२४.

णस्य दूतं यमस्य योनौ शकुनं भुरग्युं ॥ ६ ॥ ऊर्ध्वः गंधर्वः अधि
नार्के अस्यात् प्रत्यङ् चित्रा बिभ्रत् अस्य आयुधानि वसानः अ-
त्कं सुरभिं हशे कं स्वः न नाम जनत प्रियाणि ॥ ७ ॥ द्रुप्तः समुद्रं
अभि यत् जिगाति पश्यन् गृध्रस्य चक्षसा विऽधर्मन् भानुः शु-
क्रेण शोचिषा चकानः तृतीये चक्रे रजसि प्रियाणि ॥ ८ ॥ ८ ॥

॥ १२४ ॥ इमं नः अग्ने उप यज्ञं आ इहि पंचऽयामं त्रिऽवृतं स-
प्रऽतंतुं असं हव्यऽवाट् उत नः पुरःऽगाः ज्योक् एव दीर्घं तमः
आ अशयिष्ठाः ॥ १ ॥ अदेवात् देवः प्रऽचतां गुहा यन् प्रऽपश्य-
मानः अमृतऽत्वं एमि शिवं यत् संतं अशिवः जहामि स्वात् स-
ख्यात् अरणीं नाभिं एमि ॥ २ ॥ पश्यन् अन्यस्याः अतिथिं वया-
याः ऋतस्य धामं वि मिमे पुरुणि शंसामि पित्रे असुराय शेवं
अयज्ञियात् यज्ञियं भागं एमि ॥ ३ ॥ बह्वीः समाः अकरं अंतः अ-
स्मिन् इदं वृणानः पितरं जहामि अग्निः सोमः वरुणः ते च्यवंते
परिऽआवर्तं राष्ट्रं तत् अवा मि आऽयन् ॥ ४ ॥ निऽमायाः ऊं त्ये
असुराः अभूवन् त्वं च मा वरुण कामयासे ऋतेन राजन् अनृतं
विऽविंचन् मम राष्ट्रस्य अधिऽपत्यं आ इहि ॥ ५ ॥ १॥ इदं स्वः इदं
इत् आस वामं अयं प्रऽकाशः उरु अंतरिक्षं हनाव वृचं निऽएहि
सोम हविः त्वा संतं हविषा यजाम ॥ ६ ॥ कविः कविऽत्वा दिवि
रूपं आ असजत् अप्रऽभूती वरुणः निः अपः सृजत् क्षेमं कृत्वा-
नाः जनयः न सिंधवः ताः अस्य वरुणं शुचयः भरिभ्रति ॥ ७ ॥ ताः
अस्य ज्येष्ठं इन्द्रियं सचंते ताः ईं आ स्तेति स्वधया मदंतीः ताः ईं
विशः न राजानं वृणानाः बीभत्सुवः अप वृचात् अतिष्ठन् ॥ ८ ॥

अ० ८. अ० ७. व० १३.] ॥ ३८५ ॥ [म० १०. अ० १०. सू० १२६.

बीभत्सूनां सऽयुजं हंसं आहुः अपां दिव्यानां सख्ये चरंतं अनु-
ऽस्तुमं अनु चर्चुर्यमाणं इंद्रं नि चिक्वुः कवयः मनीषा ॥ ९॥ १०॥

॥ १२५ ॥ अहं रुद्रेभिः वसुऽभिः चरामि अहं आदित्यैः उत
विश्वऽदेवैः अहं मित्रावरुणा उभा विभर्मि अहं इंद्राग्नी अहं
अश्विना उभा ॥ १ ॥ अहं सोमं आहनसं विभर्मि अहं त्वष्टारं उत
पूषणं भगं अहं दधामि द्रविणं हविष्मते सुप्रऽअथ्ये यजमानाय
सुन्वते ॥ २ ॥ अहं राष्ट्रीं संऽगमनी वसूनां चिकितुषीं प्रथमा यज्ञि-
यानां तां मादेवाः वि अदधुः पुरुऽचा भूरिऽस्थाचां भूरि आऽवे-
शयंतीं ॥ ३ ॥ मया सः अन्नं अक्षि यः विऽपश्यति यः प्राणिति यः
ईं शृणोति उक्तं अमंतवः मां ते उप क्षियंति श्रुधि श्रुत अद्विऽवं
ते वदामि ॥ ४ ॥ अहं एव स्वयं इदं वदामि जुष्टं देवेभिः उत मानु-
षेभिः यं कामये तंऽतं उग्रं कृणोमि तं ब्रह्माणं तं ऋषिं तं सुऽमेधां
॥ ५ ॥ ११ ॥ अहं रुद्राय धनुः आ तनोमि ब्रह्मऽद्विषे शरं वे हंत वै ऊं
अहं जनाय सऽमदं कृणोमि अहं द्यावापृथिवी आ विवेश ॥ ६ ॥
अहं सुवे पितरं अस्य मूर्धन् मम योनिः अपऽसु अंतः समुदे-
ततः वि तिष्ठे भुवना अनु विश्वा उत अमूं द्यां वर्ष्मणा उप स्पृ-
शामि ॥ ७ ॥ अहं एव वातःऽइव प्र वामि आऽरभमाणा भुव-
नानि विश्वा परः दिवा परः एना पृथिव्या एतावती महिना सं
वभूव ॥ ८ ॥ १२ ॥

॥ १२६ ॥ न तं अहं न दुऽइतं देवासः अष्ट मर्त्यं सऽजोषसः यं
अर्यमा मित्रः नयंति वरुणः अति द्विषः ॥ १ ॥ तत् हि वयं वृणीमहे
वरुण मित्रं अर्यमन् येन निः अहंसः यूयं पाथ नेथ च मर्त्यं अ-

अ० ८. अ० ९. व० १५.] ॥ ३८६ ॥ [म० १०. अ० १०. सू० १२८.

ति द्विषः ॥२॥ ते नूनं नः अयं ऊतये वरुणः मित्रः अर्यमा नयि-
 ष्टाः ऊं नः नेषणि पर्विष्टाः ऊं नः पर्वणि अति द्विषः ॥३॥ यूयं
 विश्वं परि पाथ वरुणः मित्रः अर्यमा युष्माकं शर्मणि प्रिये
 स्याम सुऽप्रनीतयः अति द्विषः ॥४॥ आदित्यासः अति सिधः
 वरुणः मित्रः अर्यमा उयं मरुत्ऽभिः रुद्रं हुवेम इन्द्रं अग्निं स्व-
 स्तये अति द्विषः ॥५॥ नेतारः ऊं सु नः तिरः वरुणः मित्रः अर्य-
 मा अति विश्वानि दुऽइता राजानः चर्षणीनां अति द्विषः ॥६॥
 श्रुनं अस्मभ्यं ऊतये वरुणः मित्रः अर्यमा शर्म यच्छंतु सुऽप्रथः
 आदित्यासः यत् इमहे अति द्विषः ॥७॥ यथा ह त्यत् वसवः गौर्यं
 चित् पदि सितां अमुंचत यजचाः एवो सु अस्मत् मुंचत वि अं-
 हः प्र तारि अग्ने प्रऽतरं नः आयुः ॥८॥ १३॥

॥१२७॥ रात्रीं वि अख्यत् आऽयती पुरुऽचा देवी अक्षऽभिः
 विश्वाः अधि श्रियः अधित ॥१॥ आ उरु अप्राः अमर्त्या निऽवतः
 देवी उत्ऽवतः ज्योतिषा बाधते तमः ॥२॥ निः ऊं स्वसारं अकृत
 उषसं देवी आऽयती अप इत् ऊं हासते तमः ॥३॥ सानः अद्य य-
 स्याः वयं नि ते यामन् अविष्महि वृक्षे न वसति वयः ॥४॥ नि
 यामासः अविष्मत् नि पत्ऽवतः नि पक्षिणः नि श्येनासः चित्
 अर्थिनः ॥५॥ यवयं वृक्यं वृकं यवयं स्तेनं ऊर्म्यं अर्थे नः सुऽतरा
 भव ॥६॥ उप मा पेपिशत् तमः कृष्णं विऽअक्तं अस्थित उषः क्षु-
 णाऽइव यातय ॥७॥ उप ते गाःऽइव आ अकरं वृणीष्व दुहितः
 दिवः रात्रिं स्तोमं न जिग्युषे ॥८॥ १४॥

॥१२८॥ मम अग्ने वर्चः विऽहवेषु अस्तु वयं त्वा इंधानाः त्वं

अ० ८. अ० ७. व० १७.] ॥ ३८७ ॥ [म० १०. अ० ११. सू० १२९.

पुषे॒म॒ मह्यं॑ न॒म॒तां प्र॒दि॒शः॑ च॒त॒स्रः॑ त्वया॒ अधि॑ऽअक्षेण॒ पृ॒त॒नाः॑
ज॒ये॒म॒ ॥ १॥ म॒म॒ दे॒वाः वि॒ऽह॒वे स॒न्तु स॒र्वे इ॒न्द्र॑ऽव॒न्तः म॒रु॒तः वि॒ष्णुः॑
अ॒ग्निः म॒म॒ अ॒न्तरि॑क्षं उ॒रु॑ऽलो॒कं अ॒स्तु म॒ह्यं वा॒तः प॒व॒तां का॒मे
अ॒स्मिन् ॥ २॥ म॒यि॑ दे॒वाः द्र॒वि॒णं आ॒ य॒ज॒तां म॒यि॑ आ॒ऽशीः अ॒स्तु
म॒यि॑ दे॒व॑ऽहू॒तिः दै॒व्याः हो॒ता॒रः व॒नु॒ष॒न्त॒ पूर्वे॑ अ॒रि॑ष्टाः स्या॒म॒ त॒न्वा
सु॑ऽवी॒राः ॥ ३॥ म॒ह्यं य॒ज॒न्तु म॒म॒ या॒नि ह॒व्या आ॑ऽकू॒तिः स॒त्या म॒-
न॒सः मे॒ अ॒स्तु ए॒नः मा॒ नि गां॑ क॒त॒म॒त् च॒न अ॒हं वि॒श्वे॑ दे॒वा॒सः अ॒-
धि॒ वो॒च॒त॒ नः ॥ ४॥ दे॒वीः षट् उ॒र्वीः उ॒रु॒नः कृ॒णो॒त॒ वि॒श्वे॑ दे॒वा॒सः
इ॒ह वी॒र॒य॒ध्वं मा॒ हा॒स्महि॒ प्र॒ज॒या मा॒ त॒नू॒भिः मा॒ र॒धा॒म॒ द्वि॒ष॒ते
सो॒म॒ रा॒ज॒न् ॥ ५॥ १५॥ अ॒ग्ने म॒न्युं प्र॒ति॑ऽनु॒द॒न् परे॑षां अ॒द॒भ्यः गो॒-
पाः परि॑ पा॒हि नः त्वं प्र॒त्य॑चः य॒न्तु नि॑ऽगु॒तः पु॒नः ते अ॒मा ए॒षां
चि॒त्तं प्र॑ऽबु॒धां वि॒ ने॒श॒त् ॥ ६॥ धा॒ता धा॒तृ॒णां भु॒व॒न॒स्य यः प॒तिः
दे॒वं चा॒ता॒रं अ॒भि॒मा॒ति॑ऽस॒हं इ॒मं य॒ज्ञं अ॒श्वि॒ना उ॒भा बृ॒ह॒स्प॒तिः
दे॒वाः पा॒न्तु॒ य॒ज॒मा॒नं नि॑ऽअ॒र्था॒त् ॥ ७॥ उ॒रु॑ऽव्य॒चाः नः म॒हि॒षः
श॒र्म॑ य॒न्त॒ अ॒स्मिन् ह॒वे पु॒रु॑ऽहू॒तः पु॒रु॑ऽक्षुः सः नः प्र॒ज॒यै॒ हरि॑-
ऽअ॒श्व॒ मृ॒ळ॒य॒ इ॒न्द्र॑ मा॒ नः रि॒रि॒षः मा॒ परा॑ दाः ॥ ८॥ ये नः स॒ऽप॒त्नाः
अ॒प॒ते भ॒व॒न्तु इ॒न्द्रा॒ग्नि॑ऽभ्यां अ॒व॒ वा॒धा॒म॒हे ता॒न् व॒स॒वः रु॒द्राः आ॒-
दि॒त्याः उ॒परि॑ऽस्मृ॒शं मा॒ उ॒यं चे॒त्ता॒रं अ॒धि॑ऽरा॒जं अ॒क्र॒न् ॥ ९॥ १६॥
॥ १०॥

॥ १२९॥ न अ॒स॒त् आ॒सी॒त् नो॑ स॒त् आ॒सी॒त् त॒दा॒नीं न आ॒-
सी॒त् र॒जः नो॑ वि॒ऽओ॒म॒ परः॑ यत् किं आ॒ अ॒व॒री॒वः॑ कु॒हं क॒स्य॑ श॒-
र्म॑न् अ॒भः किं आ॒सी॒त् ग॒ह॒नं ग॒भी॒रं ॥ १॥ न मृत्युः आ॒सी॒त् अ॒मृतं॑
न तर्हि॑ न रा॒त्र्याः अ॒हः आ॒सी॒त् प्र॑ऽके॒तः आ॒नी॒त् अ॒वा॒तं स्व॒ध॒या
तत् ए॒कं त॒स्मा॒त् ह॒ अ॒न्य॒त् न॒ परः॑ किं च॒न आ॒स॑ ॥ २॥ त॒मः आ॒सी॒त्

अ० ८. अ० ७. व० १८.] ॥ ३८८ ॥ [म० १०. अ० ११. सू० १३०.]

तमसा गूळहं अग्रे अग्रऽकेतं सलिलं सर्वं आः इदं तु च्छयेन अभु
अपिऽहितं यत् आसीत् तपसः तत् महिना अजायत एकं ॥३॥
कामः तत् अग्रे सं अवर्तत अधि मनसः रेतः प्रथमं यत् आसीत्
सुतः बंधुं असति निः अविन्दन् हृदि प्रतिऽइष्य कवयः मनीषा
॥४॥ तिरश्चीनः विऽततः रश्मिः एषा अधः स्वित् आसीत् उ-
परि स्वित् आसीत् रेतःऽधाः आसन् महिमानः आसन् स्वधा
अवस्तात् प्रऽयतिः परस्तात् ॥५॥ कः अद्वा वेद् कः इह प्रवोचत्
कुतः आऽजाता कुतः इयं विऽसृष्टिः अर्वाक् देवाः अस्य विऽसर्ज-
नेन अथ कः वेद् यतः आऽबभूव ॥६॥ इयं विऽसृष्टिः यतः आ-
ऽबभूव यदि वा दधे यदि वा न यः अस्य अधिऽअक्षः परमे वि-
ऽओमन् सः अंग वेद् यदि वा न वेद ॥७॥१७॥

॥१३०॥ यः यज्ञः विश्वतः तंतुंऽभिः ततः एकऽशतं देवऽकर्मे-
भिः आऽयतः इमे वयंति पितरः ये आऽययुः प्र वय अप वय इति
आसते तते ॥१॥ पुमान् एनं तनुते उत् कृण्वति पुमान् वि तन्ने
अधि नाके अस्मिन् इमे मयूखाः उप सेदुः ऊं सदः सामानि च-
क्रुः तसराणि ओतवे ॥२॥ का आसीत् प्रऽमा प्रतिऽमा किं नि-
ऽदानं आज्यं किं आसीत् परिऽधिः कः आसीत् छंदः किं आ-
सीत् प्रउंगं किं उक्थं यत् देवाः देवं अयजंत विश्वे ॥३॥ अग्नेः गा-
यत्री अभवत् सऽयुग्वा उष्णिहया सविता सं बभूव अनुऽस्तुभा
सोमः उक्थैः महस्वान् बृहस्पतेः बृहती वाचं आवत् ॥४॥ वि-
ऽराट् मित्रावरुणयोः अभिऽश्रीः इंद्रस्य चिऽस्तुप् इह भागः अहं
विश्वान् देवान् जगती आ विवेश तेन चाऽकृप्रे ऋषयः मनुष्याः
॥५॥ चाऽकृप्रे तेन ऋषयः मनुष्याः यज्ञे जाते पितरः नः पुराणे प-

अ० ८, अ० ९, व० २०.] ॥ ३८९ ॥ [म० १०, अ० ११, सू० १३२.

शयन् मन्ये मनसा चक्षसा तान् ये इमं यज्ञं अयजंत पूर्वे ॥ ६ ॥ स-
हऽस्तोमाः सहऽईदसः आऽवृतः सहऽप्रमाः ऋषयः सप्त दैव्याः
पूर्वेषां पंथां अनुऽदृश्य धीराः अनुऽआलेभिरे रुथ्यः न रुग्मीन्
॥ ७ ॥ १८ ॥

॥ १३१ ॥ अप प्राचः इंद्र विश्वान् अमित्रान् अप अपाचः अ-
भिऽभूते नुदस्व अप उदीचः अप शूर अधराचः उरौ यथा तव
शर्मेन् मदेम ॥ १ ॥ कुवित् अंग यवऽमंतः यवै चित् यथा दांति
अनुऽपूर्वं विऽयूय इहऽइह एषां कृणुहि भोजनानि ये बर्हिषः
नमःऽवृक्तिं न जग्मुः ॥ २ ॥ नहि स्थूरिं ऋतुऽथा यातं अस्ति न
उत श्रवः विविदे संऽगमेषु गव्यंतः इंद्रं सख्याय विप्राः अश्व-
ऽयंतः वृषणं वाजयंतः ॥ ३ ॥ युवं सुरामं अश्विना नमुचौ आसुरे
सचा विऽपिपाणा शुभः पती इंद्रं कर्मऽसु आवतं ॥ ४ ॥ पुत्रंऽइव
पितरौ अश्विना उभा इंद्रं आवयुः काव्यैः दंसनाभिः यत्सुऽरामं
वि अपिबः शचीभिः सरस्वती त्वा मघऽवन् अभिष्णक् ॥ ५ ॥
इंद्रः सुऽचामा स्वऽवान् अवःऽभिः सुऽमृळीकः भवतु विश्व-
ऽवेदाः बाधतां द्वेषः अभयं कृणोतु सुऽवीर्यस्य पतयः स्याम ॥ ६ ॥
तस्य वयं सुऽमतौ यज्ञियस्य अपिभद्रे सौमनसे स्याम सः सुऽचा-
मा स्वऽवान् इंद्रः अस्मे आरात् चित् द्वेषः सनुतः युयोतु ॥ ७ ॥ १९ ॥

॥ १३२ ॥ ईजानं इत् द्यौः गूर्तऽवसुः ईजानं भूमिः अभि प्रऽभू-
षणि ईजानं देवौ अश्विनौ अभिसुक्षैः अवर्धतां ॥ १ ॥ ता वां मि-
त्रावरुणा धारयतऽक्षितीं सुऽसुम्ना इषित्वतां यजामसि युवोः
क्राणाय सख्यैः अभि स्याम रक्षसः ॥ २ ॥ अध चित् नु यत् दि-

अ० ८. अ० ७. व० २९.] ॥ ३९० ॥ [म० १०. अ० ११. सू० १३३.

धिषामहे वां अभि प्रियं रेकणः पत्यमानाः दुहान् वा यत् पुष्यति
रेकणः सं जुं आरन् नकिः अस्य मघानि ॥३॥ असौ अन्यः अ-
सुर सूयत द्यौः त्वं विश्वेषां वरुण असि राजा मूर्धा रथस्य चाकन्
न एतावता एनसा अंतकऽधुक् ॥४॥ अस्मिन् सु एतत् शक-
ऽपूते एनः हिते मिचे निऽगंतान् हन्ति वीरान् अश्वोः वा यत्
धात्तनूषु अश्वः प्रियासु यज्ञियासु अश्वो ॥५॥ युवोः हि माता अ-
दितिः विऽचेतसा द्यौः न भूमिः पयसा पुपूतनि अश्वं प्रिया दि-
दिष्टन् सूरः निनिक्त रश्मिऽभिः ॥६॥ युवं हि अम्रऽराजौ असी-
दतं तिष्ठत् रथं न धूऽसदं वनऽसदं ताः नः कणूकऽयंतीः नृऽमेधः
तत्रे अंहसः सुऽमेधः तत्रे अंहसः ॥७॥ २०॥

॥१३३॥ प्रो सु अस्मै पुरऽरथं इंद्राय शूषं अचेत अभी केचित्
जं लोकऽकृत् संऽगे समत्ऽसु वृचऽहा अस्माकं बोधि चोदिता
नभंतां अन्यकेषां ज्याकाः अधि धन्वऽसु ॥१॥ त्वं सिंधून् अश्वं अ-
सृजः अधराचः अहन् अहिं अशत्रुः इंद्र जज्ञिषे विश्वं पुष्यसि
वार्यं तं त्वा परि स्वजामहे नभंतां अन्यकेषां ज्याकाः अधि धन्व-
ऽसु ॥२॥ वि सु विश्वाः अरातयः अर्यः न शंत नः धियः अस्ता अ-
सि शचवे वधं यः नः इंद्र जिघांसति या ते रातिः ददिः वसु नभंतां
अन्यकेषां ज्याकाः अधि धन्वऽसु ॥३॥ यः नः इंद्र अभितः जनः
वृकऽयुः आऽदिदेशति अधऽपदं तं ई कृधि विऽबाधः असि स-
सहिः नभंतां अन्यकेषां ज्याकाः अधि धन्वऽसु ॥४॥ यः नः इंद्र अ-
भिऽदासति सऽनाभिः यः च निष्ठ्यः अश्वं तस्य बलं तिर मही-
ऽइव द्यौः अधत्मना नभंतां अन्यकेषां ज्याकाः अधि धन्वऽसु ॥५॥
वयं इंद्र त्वा यवः सखिऽत्वं आ रभामहे ऋतस्य नः पथा नय अति

अ० ८. अ० ७. व० २३.] ॥ ३९१ ॥ [म० १०. अ० ११. सू० १३५.]

विश्वानि दुः५इता नभंतां अन्यकेषां ज्याकाः अधि धन्व५सु॥६॥
अस्मभ्यं सु त्वं इंद्र तां शिक्ष या दोहते प्रति वरं जरिचे अच्छिद्र-
५ऊमी पीपयत् यथा नः सहस्र५धारा पयसा मही गौः॥७॥२१॥

॥१३४॥ उभे यत् इंद्र रोदसी आ५पमार्थ उषाः५इव महांतं
त्वा महीनां सं५राजं चर्षणीनां देवी जनिची अजीजनत् भद्रा
जनिची अजीजनत्॥१॥ अवं स्म दुः५हनायतः मर्तस्य तनुहि
स्थिरं अधः५पदं तं ईं कृधि यः अस्मान् आ५दिदेशति देवी ज-
निची अजीजनत् भद्रा जनिची अजीजनत्॥२॥ अवं त्याः बृह-
तीः इषः विश्व५चंद्राः अमित्र५हन् शचीभिः शक्र धूनुहि इंद्र वि-
श्वाभिः ऊति५भिः देवी जनिची अजीजनत् भद्रा जनिची अजी-
जनत्॥३॥ अवं यत् त्वं शत५क्रतो० इंद्र विश्वानि धूनुषे रयिं न
सुन्वते सचा सहस्रिणीभिः ऊति५भिः देवी जनिची अजीजनत्
भद्रा जनिची अजीजनत्॥४॥ अवं स्वेदाः५इव अभितः विष्वक्
पतंतु दिद्यवः दूर्वायाः५इव तंतवः वि अस्मत् एतु दुः५मतिः दे-
वी जनिची अजीजनत् भद्रा जनिची अजीजनत्॥५॥ दीर्घे हि
अंकुशं यथा शक्तिं बिभर्षि मंतु५मः पूर्वेण मघ५वन् पदा अजः
वयां यथा यमः देवी जनिची अजीजनत् भद्रा जनिची अजीज-
नत्॥६॥ नकिं देवाः मिनीमसि नकिं आ योपयामसि मंच-
५श्रुत्यं चरामसि पक्षेभिः अपि५कक्षेभिः अचं अभि सं रभामहे
॥७॥२२॥

॥१३५॥ यस्मिन् वृक्षे सु५पलाशे देवैः सं५पिबते यमः अचं
नः विश्वपतिः पिता पुराणान् अनु वेनति॥१॥ पुराणान् अनु-

अ० ८. अ० ७. व० २५.] ॥ ३९२ ॥ [म० १०. अ० ११. सू० १३७.

ऽवेनैतं चरंतं पापया अमुया असूयन् अभि अचाकशं तस्मै अ-
स्पृह्यं पुनः ॥२॥ यं कुमारं न वै रथं अचक्रं मनसा अकृणोः एक-
ऽईषं विश्वतः प्रांचै अपश्यन् अधि तिष्ठसि ॥३॥ यं कुमारं प्रअ-
वर्तयः रथं विप्रेभ्यः परि तं सामं अनु प्र अवर्तत सं इतः नावि
आऽहितं ॥४॥ कः कुमारं अजनयत् रथं कः निः अवर्तयत् कः
स्वित्तत् अद्य नः ब्रूयात् अनुऽदेयीं यथा अभवत् ॥५॥ यथा अ-
भवत् अनुऽदेयीं ततः अयं अजायत पुरस्तात् वृधः आऽततः प-
श्चात् निःऽअयनं कृतं ॥६॥ इदं यमस्य सदनं देवऽमानं यत् उच्यते
इयं अस्य धम्यते नाळीः अयं गीःऽभिः परिऽकृतः ॥७॥ २३॥

॥ १३६ ॥ केशी अग्निं केशी विषं केशी बिभर्ति रोदसी केशी
विश्वं स्वः हृशे केशी इदं ज्योतिः उच्यते ॥१॥ मुनयः वातंऽरशनाः
पिशंगा वसते मला वातस्य अनु भ्राजिं यंति यत् देवासः अवि-
क्षत ॥२॥ उतऽमदिताः मौनेयेन वातान् आ तस्थिम वयं शरी-
रा इत् अस्माकं यूयं मर्तासः अभि पश्यथ ॥३॥ अंतरिक्षेण पतति
विश्वा रूपा अवऽचाकशत् मुनिः देवस्यऽदेवस्य सौकृत्याय स-
खा हितः ॥४॥ वातस्य अश्वः वायोः सखा अथो देवऽईषितः मु-
निः उभौ समुद्रौ आ क्षेति यः च पूर्वैः उत अपरः ॥५॥ अप्सरसां
गंधर्वाणां मृगाणां चरणे चरन् केशी केतस्य विद्वान् सखा स्वा-
दुः मदिन्ऽतमः ॥६॥ वायुः अस्मै उप अमंथत् पिनिष्टिं स्म कुनं-
नमा केशी विषस्य पात्रेण यत् रुद्रेण अपिबत् सह ॥७॥ २४॥

॥ १३७ ॥ उत देवाः अवऽहितं देवाः उत नयथ पुनः उत

अ० ८, अ० ९, व० २६.] ॥ ३९३ ॥ [म० १०, अ० ११, सू० १३८.

आगः चक्रुषं देवाः देवाः जीवयथ पुनः ॥१॥ द्वौ इमौ वातौ वातः
आ सिंधोः आ पराऽवतः दक्षं ते अन्यः आ वातु परा अन्यः वातु
यत् रपः ॥२॥ आ वात वाहि भेषजं वि वात वाहि यत् रपः त्वं हि
विश्वऽभेषजः देवानां दूतः ईयसे ॥३॥ आ त्वा अगमं शंतातिऽभिः
अथो अरिष्टतातिऽभिः दक्षं ते भद्रं आ अभाषे परा यक्ष्मं सुवा-
मिते ॥४॥ चायंतां इह देवाः चायंतां मरुतां गृणः चायंतां विश्वा
भूतानि यथा अयं अरपाः असत् ॥५॥ आपः इत् वै ऊं भेषजीः
आपः अमीवऽचातनीः आपः सर्वस्य भेषजीः ताः ते कृण्वंतु
भेषजं ॥६॥ हस्ताभ्यां दशऽशाखाभ्यां जिह्वा वाचः पुरऽगुवी
अनामयित्नुऽभ्यां त्वा ताभ्यां त्वा उप स्पृशामसि ॥७॥ २५॥

॥१३८॥ तव त्ये इंद्र सख्येषु वह्नयः ऋतं मन्वानाः वि अदर्दिरुः
वलं यच्च दशस्यन् उषसः रिणन् अपः कुत्साय मन्मन् अह्यः च
दंसयः ॥१॥ अव असृजः प्रऽस्वः श्वंचयः गिरीन् उत् आजः उ-
स्राः अपिबः मधु प्रियं अवर्धयः वनिनः अस्य दंससा शुशोच
सूर्यः ऋतऽजातया गिरा ॥२॥ वि सूर्यः मध्ये अमुचत् रथं दिवः
विदत् दासाय प्रतिऽमानं आर्यैः ह॒हानि पिप्रोः असुरस्य मा-
यिनः इंद्रः वि आस्यत् चक्रुऽवान् ऋजिश्चना ॥३॥ अनाधृष्टानि
धृषितः वि आस्यत् निऽधीन् अदेवान् अमृणात् अयास्यः मा-
साऽइव सूर्यः वसु पुयं आ ददे गृणानः शत्रून् अशृणात् विरु-
कंता ॥४॥ अयुद्धऽसेनः विऽर्भा विऽभिंदता दाशन् वृचऽहा तु-
ज्यानि तेजते इंद्रस्य वजात् अविभेत् अभिऽअथः प्र अक्रामत्
शुंध्युः अजहात् उषाः अनः ॥५॥ एता त्याते श्रुत्यानि केवला यत्

अ० ८, अ० ७, व० २८.] ॥ ३९४ ॥ [म० १०, अ० ११, सू० १४०,

एकः एकं अकृणोः अयज्ञं मासां विऽधानं अद्धाः अधि द्यवि
त्वया विऽभिन्नं भरति प्रऽधि पिता ॥ ६ ॥ २६ ॥

॥ १३९ ॥ सूर्येऽरश्मिः हरिऽकेशः पुरस्तात् सविता ज्योतिः
उत् अयान् अजसं तस्य पूषा प्रऽसुवे याति विद्वान् संऽपश्यन्
विश्वा भुवनानि गोपाः ॥ १ ॥ नृऽचक्षाः एषः दिवः मध्ये आस्ते
आपमिऽवान् रोदसी अंतरिक्षं सः विश्वाचीः अभि चष्टे घृता-
चीः अंतरा पूर्वे अपरं च केतुं ॥ २ ॥ रायः बुधः संऽगमनः वसूनां
विश्वा रूपा अभि चष्टे शचीभिः देवऽइव सविता सत्यधर्मा
इंद्रः न तस्यौ संऽश्रे धनानां ॥ ३ ॥ विश्वऽवसुंसोम गंधर्वे आपः
दहृषुषीः तत् चृतेन वि आयन् तत् अनुऽभवैत् इंद्रः ररहाणः
आसां परि सूर्यस्य परिऽधीन् अपश्यत् ॥ ४ ॥ विश्वऽवसुः अभि
तत् नः गृणातु दिव्यः गंधर्वः रजसः विऽमानः यत् वा घ सत्यं उत
यत् न विघ्न धियः हिन्वानः धियः इत् नः अय्याः ॥ ५ ॥ सस्त्रिं अविं-
दत् चरणे नदीनां अप अवृणोत् दुरः अश्मऽव्रजानां प्र आसां
गंधर्वः अमृतानि वोचत् इंद्रः दक्षं परि जानात् अहीनां ॥ ६ ॥ २७ ॥

॥ १४० ॥ अग्ने तव श्रवः वयः महि भ्राजन्ते अर्चयः विभाऽव-
सो० बृहत्ऽभानो० शवसा वाजं उक्थ्य दधासि दाशुषे कवे ॥ १ ॥
पावकऽवर्चाः शुक्रऽवर्चाः अनूनऽवर्चाः उत इयषि भानुना पु-
चः मातरा विऽचरन् उप अवसि पृणक्षि रोदसी उभे ॥ २ ॥ ऊ-
जैः नृपात् जातऽवेदः सुशस्त्रिऽभिः मंदस्व धीतिऽभिः हितः त्वे
इषः सं दधुः भूरिऽवर्षसः चिचऽऊतयः वामऽजाताः ॥ ३ ॥ इर-
ज्यन् अग्ने प्रथयस्व जंतुऽभिः अस्मे रायः अमर्त्य सः दर्शतस्य व-

अ० ८. अ० ७. व० ३०.] ॥ ३९५ ॥ [म० १०. अ० ११. सू० १४२.

पुषः वि राजसि पृणक्षि सानसिं क्रतुं ॥४॥ इष्कर्तारं अध्वरस्य प्र-
 ऽचेतसं क्षयंतं राधसः महः रातिं वामस्य सुऽभगां महीं इषं द-
 धासि सानसिं रयिं ॥५॥ ऋतऽवानं महिषं विश्वऽदर्शतं अग्निं
 सुम्नाय दधिरे पुरः जनाः श्रुतऽकर्णं सप्रथःऽतमं त्वा गिरा दैव्यं
 मानुषा युगा ॥६॥ २८ ॥

॥१४१॥ अग्ने अच्छ वद इह नः प्रत्यङ् नः सुऽमनाः भव प्र नः
 यच्छ विशः पते धनऽदाः असि नः त्वं ॥१॥ प्र नः यच्छ तु अर्यमा
 प्र भगः प्र बृहस्पतिः प्र देवाः प्र उत सूनृता रायः देवी ददातु नः
 ॥२॥ सोमं राजानं अवसे अग्निं गीःऽभिः हवामहे आदित्यान्
 विष्णुं सूर्यं ब्रह्माणं च बृहस्पतिं ॥३॥ इंद्रवायू बृहस्पतिं सुऽहवा
 इह हवामहे यथा नः सर्वैः इत् जनः संऽगत्यां सुऽमनाः असत्
 ॥४॥ अर्यमणं बृहस्पतिं इंद्रं दानाय चोदय वातं विष्णुं सरस्वतीं
 सवितारं च वाजिनं ॥५॥ त्वं नः अग्ने अग्निऽभिः ब्रह्म यज्ञं च व-
 र्धय त्वं नः देवऽतातये रायः दानाय चोदय ॥६॥ २९ ॥

॥१४२॥ अयं अग्ने जरिता त्वे अभूत् अपि सहसः सूनो नहि
 अन्यत् अस्ति आप्यं भद्रं हि शर्मं चिऽवरूपं अस्ति ते आरे हिंसा-
 नां अपदिद्युं आ कृधि ॥१॥ प्रऽवत् ते अग्ने जनिम पितुऽयतः सा-
 चीऽइव विश्वा भुवना नि ऋजसे प्र सप्रथः प्र सनिषत् नः धियः
 पुरः चरन्ति पशुपाःऽइव त्मना ॥२॥ उत वै ऊं परि वृणक्षि बप्सत्
 बहोः अग्ने उलपस्य स्वधाऽवः उत खिल्याः उर्वराणां भवन्ति
 मा ते हेति तविषीं चुक्रुधाम् ॥३॥ यत् उतऽवतः निऽवतः यासि

अ० ८. अ० ८. व० २.] ॥ ३९६ ॥ [म० १०. अ० ११. सू० १४४.]

वपसन्त पृथक् एषि प्रगृधिनीऽइव सेना यदा ते वार्तः अनुऽवाति
 शोचिः वप्राऽइव श्मश्रु वपसि प्रभूम ॥४॥ प्रति अस्य श्रेणयः दह-
 श्रे एकै निऽयानं बहवः रथासः बाहू यत् अग्ने अनुऽमर्मृजानः
 न्यङ् उक्तानां अनुऽएषि भूमि ॥५॥ उत् ते शुष्माः जिहता उत् ते
 अर्चिः उत् ते अग्ने शशमानस्य वाजाः उत् श्वं चस्व नि नम वधे-
 मानः आत्वा अद्य विश्वे वसवः सदंतु ॥६॥ अपा इदं निऽअयनं
 समुद्रस्य निऽवेशनं अन्यं कृणुष्व इतः पंथा तेन याहि वशान् अनु
 ॥७॥ आऽअयने ते पराऽअयने दूर्वाः रोहंतु पुष्पिणीः हृदाः च
 पुंडरीकाणि समुद्रस्य गृहाः इमे ॥८॥ ३०॥७॥

॥१४३॥ त्वं चित् अत्रिं ऋतुऽजुरं अर्थं अश्वं न यातवे कक्षी-
 वंतं यदि पुनः रथं न कृणुथः न वै ॥१॥ त्वं चित् अश्वं न वाजिनं
 अरेणवः यं अत्नंत हृच्छं यं थिं न वि स्यतं अत्रिं यविष्ठं आ रजः
 ॥२॥ नरा दंसिष्ठौ अत्रये शुभ्रा सिसासतं धियः अथ हि वां दिवः
 नरा पुनः स्तोमः न विऽशसे ॥३॥ चित्ते तत् वां सुऽराधसा रातिः
 सुऽमतिः अश्विना आ यत् नः सदनं पृथौ समने पर्वथः नरा
 ॥४॥ युवं भुज्युं समुद्रे आ रजसः पारे ईखितं यातं अच्छं पतचि-
 ऽभिः नासत्या सातये कृतं ॥५॥ आ वां सुभैः शंयूऽइव० मंहिष्ठा
 विश्वेऽवेदसा सं अस्मे भूषतं नरा उत्सं न पिप्युषीः इषः ॥६॥१॥

॥१४४॥ अयं हि ते अमर्त्यः इंदुः अत्यः न पत्यते दक्षः विश्व-
 ऽआयुः वेधसे ॥१॥ अयं अस्मासु काव्यः ऋषि वजः दास्वते अयं
 विभर्ति ऊर्ध्वऽकृशनं मदं ऋभुः न कृत्यं मदं ॥२॥ घृषुः श्येनाय
 कृत्यं ने आसु स्वासु वंसंगः अवं दीधेत् अही शुवः ॥३॥ यं सुऽपर्णः

अ०८. अ०८. व०४.] ॥ ३९७ ॥ [म० १०. अ० ११. सू० १४६.

पराऽवतः श्येनस्य पुत्रः आ अभरत् शतऽचक्रं यः अह्यः वर्तनिः
॥४॥ यंते श्येनः चारुं अवृकं पदा आ अभरत् अरुणं मानं अंधसः
एना वयः वि तारि आयुः जीवसे एना जागार बंधुता ॥५॥ एव
तत् इंद्रः इंदुना देवेषु चित् धारयाते महिं त्यजः क्रत्वा वयः वि ता-
रि आयुः सुऽक्रतो० क्रत्वा अयं अस्मात् आ सुतः ॥६॥ २॥

॥१४५॥ इमां खनामि ओषधिं वीरुधं बलवत्समां यया स-
ऽपत्नीं बाधते यया संऽविंदते पतिं ॥१॥ उत्तानऽपर्णे सुऽभंगे दे-
वऽजूते सहस्वति सऽपत्नीं मे परां धम पतिं मे केवलं कुरु ॥२॥
उत्सतरा अहं उत्सतरे उत्सतरा इत् उत्सतराभ्यः अथ सऽपत्नीं
या मम अधरा सा अधराभ्यः ॥३॥ नहि अस्याः नाम गृणामि
नो अस्मिन् रमते जने परां एव पराऽवतं सऽपत्नीं गमयामसि
॥४॥ अहं अस्मि सहमाना अथ त्वं असि ससहिः उभे सहस्वती
भूत्वा सऽपत्नीं मे सहावहे ॥५॥ उपंते अधां सहमानां अभि त्वा
अधां सहीयसा मां अनु प्र ते मनः वत्स गौः ऽइव धावतु पथा
वाः ऽइव धावतु ॥६॥ ३॥

॥१४६॥ अरण्यानि अरण्यानि असौ या प्रऽइव नश्यसि क-
था यामं न पृच्छसि न त्वा भीः ऽइव विंदती ॥१॥ वृषऽरवायं
वदते यत् उपऽअवति चिच्छिकः आघाटिभिः ऽइव धावयन् अर-
ण्यानि महीयते ॥२॥ उत् गावः ऽइव अदंति उत् वेश्मं ऽइव ह-
श्यते उत्तो अरण्यानिः सायं शकटीः ऽइव सर्जति ॥३॥ गां अंग
एषः आहूयति दारु अंग एषः अपं अवधीत् वसन् अरण्यान्यां
सायं अक्रुक्षत् इति मन्यते ॥४॥ न वै अरण्यानिः हंति अन्यः च

अ० ८. अ० ८. व० ६.] ॥ ३९८ ॥ [म० १०. अ० ११. सू० १४८.]

इत् न अभिऽगच्छति स्वादोः फलस्य जग्ध्वाय यथाऽकामं नि
पद्यते ॥ ५ ॥ आर्जनऽगंधिं सुरभिं बहुऽअन्नां अकृषिऽवलां प्र
अहं मृगाणां मातरं अरण्यानि अशंसिषं ॥ ६ ॥ ४ ॥

॥ १४७ ॥ अत ते दधामि प्रथमाय मन्यवे अहन् यत् वृचं नयं
विवेः अपः उभे यत् त्वा भवतः रोदसी अन्तरेजते शुष्मात् पृ-
थिवी चित् अद्रिऽवः ॥ १ ॥ त्वं मायाभिः अनवद्य मायिनं अव-
स्यता मनसा वृचं अर्देयः त्वां इत् नरः वृणते गोऽइष्टिषु त्वां वि-
श्वसु हव्यासु इष्टिषु ॥ २ ॥ आ एषु चाकंधि पुरुऽहूत सूरिषु वृधासः
ये मघऽवन् आनपुः मघं अर्चति तोकेतनये परिष्टिषु मेघऽसा-
ता वाजिनं अहये धने ॥ ३ ॥ सः इत् नु रायः सुऽभृतस्य चाकनत्
मदै यः अस्य रंह्यं चिकेतति त्वाऽवृधः मघऽवन् दापुऽअध्वरः
मक्षु सः वाजं भरते धनां नृऽभिः ॥ ४ ॥ त्वं शर्धाय महिना गृणानः
उरुकृधि मघऽवन् शग्धि रायः त्वं नः मित्रः वरुणः न मायी पि-
त्वः न दुस्म दयसे विऽभक्ता ॥ ५ ॥ ५ ॥

॥ १४८ ॥ सुस्वानासः इंद्र स्तुमसि त्वा सप्तऽवांसः च तुविऽनृ-
म्य वाजं आ नः भर सुवितं यस्य चाकन त्मना तनां सनुयाम
त्वाऽर्जताः ॥ १ ॥ ऋष्यः त्वं इंद्र शूर जातः दासीः विशः सूर्येण स-
ह्याः गुहा हितं गुह्यं गूळहं अपऽसु बिभृमसि प्रऽस्रवणे न सोमै
॥ २ ॥ अर्यः वा गिरः अभि अर्च विद्वान् ऋषीणां विप्रः सुऽमतिं
चकानः ते स्याम ये रणयंत सोमैः एना उत तुभ्यं रथऽओळ्ह भ-
क्षैः ॥ ३ ॥ इमा ब्रह्म इंद्र तुभ्यं शंसि दाः नृऽभ्यः नृणां शूर शवः ते-
भिः भव सऽक्रतुः येषु चाकन उत चायस्व गृणतः उत स्तीन् ॥ ४ ॥

श्रुधि हवँ इन्द्र पूर पृथ्याः उत स्तवसे वेन्यस्य अर्कैः आ यः ते योनिं
घृतऽवतं अस्वाः जर्मिः न निमैः द्रवयंत वक्राः ॥५॥६॥

॥१४९॥ सविता यंचैः पृथिवीं अरम्णात् अस्मिन्ने सविता
द्यां अहंहत् अश्वंऽइव अधुस्त धुनिं अंतरिक्षं अतूर्ते वडं सविता
समुद्रं ॥१॥ यचं समुद्रः स्तुभितः वि औनत् अपां नपात् सविता
तस्य वेद अतः भूः अतः आः उत्थितं रजः अतः द्यावापृथिवी अ-
प्रथेतां ॥२॥ पश्चा इदं अन्यत् अभवत् यजचं अमर्त्यस्य भुवनस्य
भूना सुऽपर्णः अंग सवितुः गरुत्मान् पूर्वैः जातः सः जं अस्य
अनु धर्मं ॥३॥ गावःऽइव यामं युयुधिःऽइव अश्वान् वाश्राऽइव
वत्सं सुऽमनाः दुहाना पतिःऽइव जायां अभि नः नि एतु धर्ता
दिवः सविता विश्वऽवारः ॥४॥ हिरण्यऽस्तूपः सवितः यथा त्वा
आंगिरसः जुह्वे वाजे अस्मिन् एव त्वा अर्चन् अवसे वंदमानः
सोमस्यऽइव अंशुं प्रति जागर अहं ॥५॥७॥

॥१५०॥ संऽइडः चित्सं इध्यसे देवेभ्यः हव्यऽवाहन आदित्यैः
रुद्रैः वसुऽभिः नः आ गहि मृळीकाय नः आ गहि ॥१॥ इमं यज्ञं
इदं वचः जुजुषाणः उपऽआगहि मर्तासः त्वा संऽइधान हवा-
महे मृळीकाय हवामहे ॥२॥ त्वां जं जातऽवेदसं विश्वऽवारं गृणे
धिया अग्ने देवान् आवह नः प्रियऽव्रतान् मृळीकाय प्रियऽव्र-
तान् ॥३॥ अग्निः देवः देवानां अभवत् पुरःऽहितः अग्निं मनुष्याः
ऋषयः सं ईधिरे अग्निं महः धनंऽसातौ अहं हुवे मृळीकं धनं-
ऽसातये ॥४॥ अग्निः अर्चिं भरत्ऽवाजं गविष्ठिरं प्र आवत् नः

अ० ८. अ० ८. व० ११.] ॥ ४०० ॥ [म० १०. अ० १२. सू० १५३.

कखं चसदस्युं आऽहवे अग्निं वसिष्ठः हवते पुरऽहितः मृळी-
कायं पुरऽहितः ॥ ५ ॥ ८ ॥

॥ १५१ ॥ अद्भयां अग्निः सं इध्यते अद्भयां हूयते हविः अद्भ्यां भ-
गस्य मूर्धनि वर्चसा आ वेद्यामसि ॥ १ ॥ प्रियं अद्भे ददतः प्रियं
अद्भे दिदासतः प्रियं भोजेषु यज्वऽसु इदं मे उदितं कृधि ॥ २ ॥ यथा
देवाः असुरेषु अद्भ्यां उग्रेषु चक्रिरे एवं भोजेषु यज्वऽसु अस्माकं
उदितं कृधि ॥ ३ ॥ अद्भ्यां देवाः यजमानाः वायुऽगोपाः उप आ-
सते अद्भ्यां हृदय्या आऽकूत्या अद्भयां विंदते वसु ॥ ४ ॥ अद्भ्यां प्रातः
हवामहे अद्भ्यां मध्यंदिनं परि अद्भ्यां सूर्यस्य निऽमुचिं अद्भे अत
धापय इह नः ॥ ५ ॥ ९ ॥ ११ ॥

॥ १५२ ॥ शासः इत्या महान् असि अमिचऽखादः अद्भुतः न
यस्य हन्यते सखा न जीयते कदा चन ॥ १ ॥ स्वस्तिऽदाः विशः प-
तिः वृचऽहा विऽमृधः वशी वृषा इंद्रः पुरः एतु नः सोमऽपाः अ-
भयंऽकरः ॥ २ ॥ वि रक्षः वि मृधः जहि वि वृचस्य हनूं रुज वि म-
न्युं इंद्र वृचऽहन् अमिचस्य अभिऽदासतः ॥ ३ ॥ वि नः इंद्र मृधः
जहि नीचा यच्छ पृतन्यतः यः अस्मान् अभिऽदासति अधरंग-
मय तमः ॥ ४ ॥ अप इंद्र द्विषतः मनः अप जिज्यासतः वधं वि
मन्योः शर्म यच्छ वरीयः यवय वधं ॥ ५ ॥ १० ॥

॥ १५३ ॥ ईखयंतीः अपस्युवः इंद्रं जातं उप आसते भेजानासः
सुऽवीर्यं ॥ १ ॥ त्वं इंद्र बलात् अधि सहसः जातः ओजसः त्वं वृषन्
वृषा इत् असि ॥ २ ॥ त्वं इंद्र असि वृचऽहा वि अंतरिक्षं अतिरः उत्

अ०८. अ०८. व० १३.] ॥ ४०१ ॥ [म० १०. अ० १२. सू० १५६.]

द्यां अस्तभाः ओजसा ॥३॥ त्वं इंद्र सऽजोषसं अर्के बिभर्षि बाहोः
वज्रं शिशानः ओजसा ॥४॥ त्वं इंद्र अभिऽभूः असि विश्वा जाता-
नि ओजसा सः विश्वाः भुवः आ अभवः ॥५॥ ११॥

॥ १५४ ॥ सीमः एकैभ्यः पवते घृतं एकः उप आसते येभ्यः मधु
प्रऽधावति तान् चित् एव अपि गच्छतात् ॥१॥ तपसा ये अना-
धृथाः तपसा ये स्वं ययुः तपः ये चक्रिरे महः तान् चित् एव अ-
पि गच्छतात् ॥२॥ ये युध्यन्ते प्रऽधनेषु भूरासः ये तनूऽत्यजः ये वा
सहस्रऽदक्षिणाः तान् चित् एव अपि गच्छतात् ॥३॥ ये चित्
पूर्वं ऋतऽसापः ऋतऽवानः ऋतऽवृधः पितृन् तपस्वतः यम
तान् चित् एव अपि गच्छतात् ॥४॥ सहस्रऽनीथाः कवयः ये गो-
पायन्ति सूर्यं ऋषीन् तपस्वतः यम तपःऽजान् अपि गच्छतात्
॥५॥ १२॥

॥ १५५ ॥ अरायि कार्णे विऽकटे गिरिं गच्छ सदान्वे शिरिबि-
ठस्य सत्वंऽभिः तेभिः त्वा चातयामसि ॥१॥ चत्तो इतः चत्ता अ-
मुतः सर्वा भूणानि आरुषी अराय्यं ब्रह्मणः पते तीक्ष्णऽशृंग
उत्तऽऋषन् इहि ॥२॥ अदः यत् दारुं भवते सिंधोः पारे अपुरुषं
तत् आ रभस्व दुःऽह्नो तेन गच्छ परःऽतरं ॥३॥ यत् ह प्राचीः
अजगंत उरः मंडूरऽधाणि कीः हुताः इंद्रस्य शर्चवः सर्वे बुद्धुद-
ऽयाशवः ॥४॥ परि इमे गां अनेषत परि अग्निं अहषत देवेषु अ-
ऋत श्रवः कः इमान् आ दधर्षति ॥५॥ १३॥

॥ १५६ ॥ अग्निं हिवन्तु नः धियः समि आशुऽइव आजिषु तेन

अ० ८. अ० ८. व० १७.] ॥४०२॥ [म० १०. अ० १२. सू० १५९.

जेष्म धनं ऽ धनं ॥१॥ यया गाः आ ऽ करा महे सेनया अग्ने तव ऊ-
त्या तां नः हिन्व मघर्तये ॥२॥ आ अग्ने स्थूरं रयिं भर पृथुं गो ऽ मंतं
अश्विनं अङ्गि खं वर्तये पणिं ॥३॥ अग्ने नक्षत्रं अजरं आ सूर्यं रो-
ह्यः दिवि दधत् ज्योतिः जनेभ्यः ॥४॥ अग्ने केतुः विशां असि प्रे-
ष्ठः प्रेष्ठः उपस्थ ऽ सत् बोध स्तोत्रे वयः दधत् ॥५॥ १४॥

॥१५७॥ इमा नु कं भुवना सीसधाम इंद्रः च विश्वे च देवाः
॥१॥ यज्ञं च नः तन्वं च प्र ऽ जां च आदित्यैः इंद्रः सह चीकृपाति
॥२॥ आदित्यैः इंद्रः स ऽ गणः मरुत ऽ भिः अस्माकं भूतु अविता
तनूनां ॥३॥ हत्वाय देवाः असुरान् यत् आर्यन् देवाः देव ऽ त्वं अ-
भि ऽ रक्षमाणाः ॥४॥ प्रत्यं च अर्के अनयन् शचीभिः आत् इत्
स्वधां इधिरां परि अपश्यन् ॥५॥ १५॥

॥१५८॥ सूर्यः नः दिवः पातु वातः अंतरिक्षात् अग्निः नः पा-
थिवेभ्यः ॥१॥ जोष सवितः यस्य ते हरः शतं सवान् अहंति पाहि
नः दिद्युतः पतंत्याः ॥२॥ चक्षुः नः देवः सविता चक्षुः नः उत
पर्वतः चक्षुः धाता दधातु नः ॥३॥ चक्षुः नः धेहि चक्षुषे चक्षुः
वि ऽ ख्ये तनूभ्यः सं च इदं वि च पश्येम ॥४॥ सु ऽ सहं शंत्वा वयं प्र-
ति पश्येम सूर्यं वि पश्येम नृ ऽ चक्षसः ॥५॥ १६॥

॥१५९॥ उत असौ सूर्यः अगात् उत अयं मामकः भगः अहं
तत् विबुला पतिं अभि असाक्षि वि ऽ ससहिः ॥१॥ अहं केतुः अहं
मूर्धा अहं उया वि ऽ वाचनी मम इत् अनु क्रतुं पतिः सेहानायाः
उप ऽ आचरेत् ॥२॥ मम पुत्राः शत्रु ऽ हनः अथौ मे दुहिता वि-

अ० ८. अ० ८. व० १९.] ॥४०३॥ [म० १०. अ० १२. सू० १६१.

ऽराट् उत अहं अस्मि संऽजया पत्यौ मे श्वोकः उतऽतमः ॥३॥
येन इंद्रः हविषा कृत्वी अभवत् द्युम्नी उतऽतमः इदं तत् अक्रिदे-
वाः असपत्ना किल अभुवं ॥४॥ असपत्ना सपत्नऽग्नी जयंती
अभिऽभूवरी आ अवृष्टं अन्यासां वचैः राधः अस्थेयसांऽइव
॥५॥ सं अजैषं इमाः अहं सऽपत्नीः अभिऽभूवरी यथा अहं अ-
स्य वीरस्य विऽराजानि जनस्य च ॥६॥ १७॥

॥१६०॥ तीव्रस्य अभिऽवयसः अस्य पाहि सर्वेऽरथा वि ह-
रीं इह मुंच इंद्र मा त्वा यजमानासः अन्ये नि रीरमन् तुभ्यं इमे
सुतासः ॥१॥ तुभ्यं सुताः तुभ्यं जुं सोत्वासः त्वां गिरः श्वाच्याः आ
ह्वयन्ति इंद्र इंद्र अद्य सर्वं जुषाणः विश्वस्य विद्वान् इह पाहि
सोमं ॥२॥ यः उशता मनसा सोमं अस्मै सर्वेऽहदा देवऽकामः
सुनोति न गाः इंद्रः तस्य परा ददाति प्रऽशस्तं इत् चारुं अस्मै कृ-
णोति ॥३॥ अनुऽस्पष्टः भवति एषः अस्य यः अस्मै रेवान् न सु-
नोति सोमं निः अरन्तौ मघऽवा तं दधाति ब्रह्मऽद्विषः हन्ति अ-
ननुऽदिष्टः ॥४॥ अश्वऽयंतः गव्यंतः वाजयंतः हवामहे त्वा उप-
ऽगंतवै जुं आऽभूषंतः ते सुऽमती नवायां वयं इंद्र त्वा शुनं हुवेम
॥५॥ १८॥

॥१६१॥ मुंचामि त्वा हविषा जीवनाय कं अज्ञातऽयक्ष्मात्
उत राजऽयक्ष्मात् याहिः जयाहं यदि वा एतत् एनं तस्याः इंद्रा-
ग्नीं प्रमुमुक्षुं एनं ॥१॥ यदि क्षितऽआयुः यदि वा पराऽइतः यदि
मृत्योः अंतिकं निऽइतः एव तं आ हरामि निऽऽकृतेः उपऽस्थात्
अस्पर्धि एनं शतऽशरदाय ॥२॥ सहस्रऽअक्षेण शतऽशरदेन श-

अ० ८. अ० ८. व० २१.] ॥४०४॥ [म० १०. अ० १२. सू० १६३.

तऽआयुषा हविषा आ अहर्षे एनं शतं यथा इमं शरदः नयाति
इंद्रः विश्वस्य दुःऽइतस्य पारं ॥३॥ शतं जीव शरदः वर्धमानः शतं
हेमंतान् शतं जुं वसंतान् शतं इंद्राग्नी सविता बृहस्पतिः शत-
ऽआयुषा हविषा इमं पुनः दुः ॥४॥ आ अहर्षे त्वा अविदं त्वा पुनः
आ अगाः पुनःऽनव सर्वेऽअंगं सर्वे ते चक्षुः सर्वे आयुः च ते अ-
विदं ॥५॥ १९॥

॥१६२॥ ब्रह्मणा अग्निः संऽविदानः रक्षःऽहा बाधतां इतः
अमीवा यः ते गर्भे दुःऽनामा योनिं आऽशये ॥१॥ यः ते गर्भे अ-
मीवा दुःऽनामा योनिं आऽशये अग्निः तं ब्रह्मणा सह निः क्रव्य-
ऽअदं अनीन शत ॥२॥ यः ते हन्ति पतयंतं निऽसत्सुं यः सरीसृपं
जातं यः ते जिघांसति तं इतः नाशयामसि ॥३॥ यः ते ऊरू वि-
ऽहरति अंतरा दंऽपतीं शये योनिं यः अंतः आऽरेळिह तं इतः
नाशयामसि ॥४॥ यः त्वा भ्राता पतिः भूत्वा जारः भूत्वा निऽपद्यते
प्रऽजां यः ते जिघांसति तं इतः नाशयामसि ॥५॥ यः त्वा स्वप्नेन
तमसा मोहयित्वा निऽपद्यते प्रजां यः ते जिघांसति तं इतः ना-
शयामसि ॥६॥ २०॥

॥१६३॥ अक्षीभ्यां ते नासिकाभ्यां कर्णीभ्यां छुबुकात् अधि
यक्ष्मं शीर्षेण्यं मस्तिष्कात् जिह्वायाः वि वृहामि ते ॥१॥ ग्रीवा-
भ्यः ते उष्णिहाभ्यः कीकसाभ्यः अनूक्यात् यक्ष्मं दोषण्यं अंसाभ्यां
बाहुऽभ्यां वि वृहामि ते ॥२॥ आंत्रेभ्यः ते गुदाभ्यः वनिष्ठोः हृद-
यात् अधि यक्ष्मं मत्तस्त्राभ्यां यक्नः प्राशिऽभ्यः वि वृहामि ते ॥३॥
ऊरुऽभ्यां ते अष्टीवत्ऽभ्यां पाष्णिऽभ्यां प्रऽपंदाभ्यां यक्ष्मं ओ-

अ० ८, अ० ८, व० २३.] ॥ ४०५ ॥ [म० १०, अ० १२, सू० १६५.]

णिऽभ्यां भासदात् भंससः वि वृहामि ते ॥ ४ ॥ मेहनात् वनंऽकर-
णात् लोमंऽभ्यः ते नखेभ्यः यक्ष्मं सर्वस्मात् आत्मनः तं इदं वि
वृहामि ते ॥ ५ ॥ अंगात्ऽअंगात् लोमःऽलोमः जातं पर्वणि-
ऽपर्वणि यक्ष्मं सर्वस्मात् आत्मनः तं इदं वि वृहामि ते ॥ ६ ॥ २१ ॥

॥ १६४ ॥ अप इहि मनसः पते अप क्राम परः चर परः निः-
ऽच्युत्यै आ चक्ष्व बहुधा जीवतः मनः ॥ १ ॥ भद्रं वै वरं वृणते भद्रं
युजंति दक्षिणं भद्रं वै वस्वते चक्षुः बहुऽचा जीवतः मनः ॥ २ ॥ यत्
आऽशसा निःऽशसा अभिऽशसा उपऽआरिम जायतः यत् स्व-
पंतः अग्निः विश्वानि अप दुःऽकृतानि अजुष्टानि आरे अस्मत्
दधातु ॥ ३ ॥ यत् इद्र ब्रह्मणः पते अभिऽद्रोहं चरामसि प्रऽचेताः
नः आंगिरसः द्विषतां पातु अहंसः ॥ ४ ॥ अजैषम अद्य असनाम
च अभूम अनागसः वयं जायतऽस्वप्नः संऽकल्पः पापः यं द्विषमः
तंसः अच्युतु यः नः द्वेष्टि तं अच्युतु ॥ ५ ॥ २२ ॥

॥ १६५ ॥ देवाः कपोतः इषितः यत् इच्छन् दूतः निःऽच्युत्याः
इदं आऽजगाम तस्मै अर्चाम कृण्वाम निःऽकृतिं शं नः अस्तु
द्विऽपदे शं चतुऽपदे ॥ १ ॥ शिवः कपोतः इषितः नः अस्तु अना-
गाः देवाः शकुनः गृहेषु अग्निः हि विप्रः जुषतां हविः नः परि हे-
तिः पक्षिणी नः वृणक्तु ॥ २ ॥ हेतिः पक्षिणी न द्भाति अस्मान्
आष्ट्यां पदं कृणुते अग्निऽधाने शं नः गोभ्यः च पुरुषेभ्यः च अस्तु
मा नः हिंसीत् इह देवाः कपोतः ॥ ३ ॥ यत् उलूकः वदति मोघं
एतत् यत् कपोतः पदं अग्नौ कृणोति यस्य दूतः प्रऽहितः एषः ए-
तत् तस्मै यमाय नमः अस्तु मृत्यवे ॥ ४ ॥ अचा कपोतं नुदत प्र-

अ० ८. अ० ८. व० २६.] ॥ ४०६ ॥ [म० १०. अ० १२. सू० १६८.

ऽनोदै इषं मदंतः परिगां नयध्वं संऽयोपयंतः दुःऽइतानि विश्वा
हित्वा नः ऊर्जे प्रपतात् पतिष्ठः ॥ ५ ॥ २३ ॥

॥ १६६ ॥ ऋषभं मासमानानां सऽपत्नानां विऽससहिं हंतारं
शबूणां कृधि विऽराजं गोऽपतिं गवां ॥ १ ॥ अहं अस्मि सपत्न-
ऽहा इंद्रः ऽइव अरिष्ठः अक्षतः अधः सऽपत्नाः मे पदोः इमे सर्वे
अभिऽस्थिताः ॥ २ ॥ अत्र एव वः अपि न ह्यामि उभे आत्नी-
ऽइव० ज्यया वाचः पते नि सेध इमान् यथा मत् अधरं वदान्
॥ ३ ॥ अभिऽभूः अहं आ अगमं विश्वऽकर्मण धाम्ना आ वः चित्तं
आ वः व्रतं आ वः अहं संऽइति ददे ॥ ४ ॥ योगऽक्षेमं वः आऽदायं
अहं भूयासं उत्तमः आ वः मूर्धानं अक्रमीं अधः ऽपदात् मे उत्
वदत् मंडूकाः ऽइव उदकात् मंडूकाः उदकात् ऽइव ॥ ५ ॥ २४ ॥

॥ १६७ ॥ तुभ्य इंद्र इंद्र परि सिच्यते मधु त्वं सुतस्य कलशस्य
राजसित्वं रयिं पुरुऽवीरां ऊं नः कृधि त्वं तपः परिऽतप्यं अजयः
स्वः० ॥ १ ॥ स्वः ऽजितं महिं मंदानं अंधसः हवामहे परि शक्रं सु-
तान् उप इमं नः यज्ञं इह बोधि आ गहि स्पृधः जयंतं मघऽवानं
ईमहे ॥ २ ॥ सोमस्य राज्ञः वरुणस्य धर्मणि बृहस्पतेः अनुऽमत्याः
ऊं शर्मणि तव अहं अद्य मघऽवन् उपऽस्तुतौ धातः विऽधातः०
कलशान् अभक्षयं ॥ ३ ॥ प्रऽसूतः भक्षं अकरं चरौ अपि स्तोमं च
इमं प्रथमः सूरिः उत् मृजे सुते सातेन यदि आ अगमं वां प्रति
विश्वा मित्रजमदग्नी दमे ॥ ४ ॥ २५ ॥

॥ १६८ ॥ वार्तस्य नु महिमानं रथस्य रुजन् एति स्तनयन्

अ० ८. अ० ८. व० २८.] ॥४०७॥ [म० १०. अ० १२. सू० ११०.]

अस्य घोषः दिविऽस्पृक याति अरुणानि कृण्वन् उतो एति पृ-
थिव्या रेणुं अस्यन् ॥१॥ सं प्र ईरते अनु वातस्य विऽस्थाः आ एनं
गच्छति समनं न योषाः ताभिः सऽयुक् सऽरण्यं देवः ईयते अस्य
विश्वस्य भुवनस्य राजा ॥२॥ अंतरिक्षे पथिऽभिः ईयमानः न नि
विशते कतमत् च न अहः अपां सखा प्रथमऽजाः चतुऽवा कं
स्वित् जातः कुतः आ बभूव ॥३॥ आत्मा देवानां भुवनस्य गर्भः
यथाऽवशं चरति देवः एषः घोषाः इत् अस्य शृण्विरे न रूपं तस्मै
वाताय हविषा विधेम ॥४॥ २६॥

॥१६९॥ मयऽभूः वातः अभि वातु उसाः ऊर्जस्वतीः ओष-
धीः आ रिशंतां पीवस्वतीः जीवऽधन्याः पिबंतु अवसाय पत्-
ऽवर्ते रुद्र मृळ ॥१॥ याः सऽरूपाः विऽरूपाः एकऽरूपाः यासां
अग्निः इष्ट्या नामानि वेद याः अंगिरसः तपसा इह चक्रुः ताभ्यः
पर्जन्य महि शर्मै यच्छ ॥२॥ याः देवेषु तन्वं ऐरयंत यासां सोमः
विश्वा रूपाणि वेद ताः अस्मभ्यं पयसा पिबमानाः प्रजाऽव-
तीः इन्द्र गोऽस्ये रिरीहि ॥३॥ प्रजाऽपतिः मह्यं एताः रराणः
विश्वैः देवैः पितृऽभिः संऽविदानः शिवाः सतीः उप नः गोऽस्थं
आ अकः० तासां वयं प्रऽजया सं सदेम ॥४॥ २७॥

॥११०॥ विऽभ्राद् बृहत् पिबंतु सोम्यं मधु आयुः दधत् यज्ञ-
ऽपतौ अविऽहुतं वातऽजूतः यः अभिऽरक्षति त्मनां प्रऽजाः पु-
षोष पुरुधा वि राजति ॥१॥ विऽभ्राद् बृहत् सुऽभृतं वाजऽसातमं
धर्मेन् दिवः धरुणे सत्यं अर्पितं अमित्रऽहा वृत्रऽहा दस्युहन्-
ऽतमं ज्योतिः जज्ञे असुरऽहा सपत्नऽहा ॥२॥ इदं श्रेष्ठं ज्योतिषां

अ० ८. अ० ८. व० ३१.] ॥४०८॥ [म० १०. अ० १२. सू० १७३.

ज्योतिः उ॒त्स॒प्त॒मं वि॒श्वऽजि॒त् ध॒नऽजि॒त् उ॒च्य॒ते बृ॒हत् वि॒श्व-
ऽभ्रा॒ट् भ्रा॒जः म॒हि सूर्यैः ह॒शे उ॒रु प॒प्र॒थे स॒हः ओ॒जः अ॒च्यु॒तं ॥३॥
वि॒ऽभ्रा॒जन् ज्योति॑षा स्वः अ॒गच्छः रो॒च॒नं दि॒वः येन॑ इ॒मा वि॒श्वा
भुव॑नानि आ॒ऽभृ॒ता वि॒श्वऽक॑र्मणा वि॒श्वदे॒व्यऽव॒ता ॥४॥ २८॥

॥१७१॥ त्वं त्यं इ॒टतः रथं॑ इ॒न्द्र प्र॒आ॒वः सु॒तऽव॑तः अ॒मृ॒णोः सो-
मि॒नः ह॒वँ ॥१॥ त्वं म॒खस्य॑ दो॒धतः शि॒रः अ॒व त्व॑चः भ॒रः अ॒गच्छः
सो॒मि॒नः गृ॒हं ॥२॥ त्वं त्यं इ॒न्द्र म॒त्यै आ॒स्त्रऽबु॒धाय॑ वे॒न्यं मुहुः॑ अ॒थाः
म॒न॒स्य॒वे ॥३॥ त्वं त्यं इ॒न्द्र सूर्यै॑ प॒ञ्चा सं॒तं पु॒रः कृ॒धि दे॒वानां॑ चि॒त्
ति॒रः व॒शँ ॥४॥ २९॥

॥१७२॥ आ या॒हि व॒न॒सा स॒ह गा॒वः स॒च॒त॒ व॒र्त॒निं यत् ऊ॒ध-
ऽभिः॑ ॥१॥ आ या॒हि व॒स्या धि॒या म॒हिष्ठः जा॒र॒यत् ऽम॑खः सु॒दा-
नु॑ऽभिः ॥२॥ पि॒तुऽभृ॑तः न तं॒तुं इ॒त् सु॑दान॒वः प्र॒ति द॒ध्मः य॒जा-
म॒सि ॥३॥ उ॒षाः अ॒प स्व॑सुः त॒मः सं व॒र्त॒यति॑ व॒र्त॒निं सु॑जा॒तता॑
॥४॥ ३०॥

॥१७३॥ आ त्वा अ॒हा॒र्षे अ॒न्तः ए॒धि ध्रु॒वः तिष्ठ॑ अ॒वि॒ऽचा॒च-
लिः॑ वि॒शः त्वा॒ सर्वाः वा॑ञ्छ॒तु मा त्वत् रा॒ष्ट्रं अ॒धि भ॑श॒त् ॥१॥ इ॒ह
ए॒व ए॒धि मा अ॒प च्यो॑ष्टाः प॒र्वतः॑ ऽइ॒व अ॒वि॒ऽचा॒चलिः॑ इ॒न्द्रः ऽइ॒व
इ॒ह ध्रु॒वः तिष्ठ॑ इ॒ह रा॒ष्ट्रं ऊं धा॒रय॑ ॥२॥ इ॒मं इ॒न्द्रः अ॒दी॒ध॒रत् ध्रु॒वं ध्रु॒-
वे॒ण ह॒विषा॑ त॒स्मै सो॒मः अ॒धि ब्र॑व॒त् त॒स्मै ऊं ब्र॑ह्म॒णः प॒त्तिः ॥३॥
ध्रु॒वा द्यौः ध्रु॒वा पृ॒थि॒वी ध्रु॒वा सः प॒र्वताः॑ इ॒मे ध्रु॒वं वि॒श्वं इ॒दं ज॑गत्
ध्रु॒वः रा॒जा वि॒शां अ॒यं ॥४॥ ध्रु॒वं ते॒ रा॒जा व॑रु॒णः ध्रु॒वं दे॒वः बृ॒हस्प॑-

अ० ८. अ० ८. व० ३४.] ॥४०९॥ [म० १०. अ० १२. सू० ११६.]

तिः ध्रुवं ते इंद्रः च अग्निः च राष्ट्रं धारयतां ध्रुवं ॥५॥ ध्रुवं ध्रुवेण
हविषा अभि सोमं मृशामसि अथो ते इंद्रः केवलीः विशः ब-
लिऽहतः करत् ॥६॥ ३१॥

॥११४॥ अभिऽवर्तेन हविषा येन इंद्रः अभिऽववृते तेन अ-
स्मान् ब्रह्मणः पते अभि राष्ट्राय वर्तय ॥१॥ अभिऽवृत्य सऽप-
त्नान् अभि याः नः अरातयः अभि पृतन्यतं तिष्ठ अभि यः नः इ-
रस्यति ॥२॥ अभित्वा देवः सविता अभि सोमः अवीवृतत् अभि
त्वा विश्वा भूतानि अभिऽवर्तेः यथा असंसि ॥३॥ येन इंद्रः हवि-
षा कृत्वी अभवत् द्युम्नी उत्तमः इदं तत् अक्रि देवाः असपत्नः
किल अभुवं ॥४॥ असपत्नः सपत्नऽहा अभिऽराष्ट्रः विऽससहिः
यथा अहं एषां भूतानां विऽराजानि जनस्य च ॥५॥ ३२॥

॥११५॥ प्र वः यावाणः सविता देवः सुवतु धर्मेणा धूऽसु
युज्यध्वं सुनुत ॥१॥ यावाणः अप दुच्छुनां अप सेधत दुऽमतिं
उस्राः कर्तन भेषजं ॥२॥ यावाणः उपरेषु आ महीयते सऽजोष-
सः वृष्णे दधतः वृषयं ॥३॥ यावाणः सविता नु वः देवः सुवतु
धर्मेणा यजमानाय सुवृते ॥४॥ ३३॥

॥११६॥ प्र सूनवः ऋभूणां बृहत् नवन्त वृजनां क्षाम ये वि-
श्वऽधायसः अन्नं धेनुं न मातरं ॥१॥ प्र देवं देव्या धिया भरत जा-
तऽवेदसं हव्या नः वक्षत् आनुषक् ॥२॥ अयं जं स्यः प्र देवऽयुः
होता यज्ञाय नीयते रथः न योः अभिऽवृतः घृणिऽवान् चेतति

अ० ८. अ० ८. व० ३७.] ॥ ४१० ॥ [म० १०. अ० १२. सू० १७९.

त्मना ॥ ३ ॥ अयं अग्निः उरुष्यति अमृतात् ऽ इव जन्मनः सहसः
चित् सहीयान् देवः जीवार्तवे कृतः ॥ ४ ॥ ३४ ॥

॥ ११७७ ॥ पतंगं अक्तं असुरस्य मायया हृदा पश्यन्ति मनसा
विपः ऽ चितः समुद्रे अंतः कवयः वि चक्षते मरीचीनां पदं इच्छं-
ति वेधसः ॥ १ ॥ पतंगः वाचं मनसा बिभर्ति तां गंधर्वः अवदत्
गर्भे अंतः तां द्योतमानां स्वयं मनीषां ऋतस्य पदे कवयः नि
पाति ॥ २ ॥ अपश्यं गोऽपां अनिऽपद्यमानं आ च परा च पथि-
ऽभिः चरंत सः सध्रीचीः सः विषूचीः वसानः आ वरीवर्ति भुव-
नेषु अंतः ॥ ३ ॥ ३५ ॥

॥ ११७८ ॥ त्वं ऊं सुवाजिनं देवऽजूतं सहऽवानं तरुतारै रथा-
नां अरिष्टऽनेमिं पृतनाजं आणुं स्वस्तये ताक्ष्यं इह हुवेम ॥ १ ॥
इंद्रस्य ऽ इव रातिं आऽजोहुवानाः स्वस्तये नावं ऽ इव आ रुहेम उ-
वी न पृथ्वीं बहुले गभीरे मा वां आऽइतौ मा पराऽइतौ रि-
षाम ॥ २ ॥ सद्यः चित् यः शर्वसा पंच कृष्टीः सूर्यः ऽ इव ज्योतिषा
अपः ततानं सहस्रऽसाः शतऽसाः अस्य रंहिः न स्म वरंते युवतिं
न शयी ॥ ३ ॥ ३६ ॥

॥ ११७९ ॥ उत् तिष्ठत अव पश्यत इंद्रस्य भागं ऋत्विग्यं यदि
आतः जुहोत न यदि अआतः ममत्तनं ॥ १ ॥ आतं हविः ओ सु
इंद्र प्र याहि जगाम सूरः अर्ध्वनः विऽर्मध्यं परि त्वा आसते नि-
धिऽभिः सखायः कुलऽपाः न ब्राजऽपतिं चरंत ॥ २ ॥ आतं मन्ये

अ० ८, अ० ८, व० ४०.] ॥४११॥ [म० १०, अ० १२, सू० १८२.

ऊर्ध्वनि आतं अग्नौ सुऽआतं मन्ये तत् श्रुतं नवीयः माध्यंदिनस्य
सर्वनस्य दध्नः पिबं इंद्रं वज्रिन् पुरुऽकृत् जुषाणः ॥३॥३७॥

॥१८०॥ प्र सप्तहिषे पुरुऽहूत शत्रून् ज्येष्ठः ते शुष्मः इह रातिः
अस्तु इंद्र आ भर दक्षिणेन वसूनि पतिः सिंधूनां असिरेवतीनां
॥१॥ मृगः न भीमः कुचरः गिरिऽस्थाः पराऽवतः आ जगंथ प-
रस्याः सृकं संऽशायं पविं इंद्र तिग्मं वि शत्रून् ताळिह वि मृधः
नुदस्व ॥२॥ इंद्र क्षत्रं अभि वामं ओजः अजायथाः वृषभ चर्ष-
णीनां अप अणुदः जनं अमित्रऽयंतं उरुं देवेभ्यः अकृणोः ऊं
लोकं ॥३॥३८॥

॥१८१॥ प्रथः च यस्य सऽप्रथः च नाम आनुऽस्तुभस्य हविषः
हविः यत् धातुः द्युतानात् सवितुः च विष्णोः रथंऽतरं आ ज-
भार वसिष्ठः ॥१॥ अविंदन् ते अतिऽहितं यत् आसीत् यज्ञस्य
धाम परमं गुहा यत् धातुः द्युतानात् सवितुः च विष्णोः भरत-
ऽवाजः बृहत् आ चक्रे अग्नेः ॥२॥ ते अविंदन् मनसा दीध्यानाः
यजुः स्कन्नं प्रथमं देवऽयानं धातुः द्युतानात् सवितुः च विष्णोः
आ सूर्यात् अभरन् घर्म एते ॥३॥३९॥

॥१८२॥ बृहस्पतिः नयतु दुऽगहा तिरः पुनः नेषत् अघऽशं-
साय मन्म क्षिपत् अशस्तिं अपदुऽमृतिं हन् अथ करत् यजमा-
नाय शं योः ॥१॥ नराशंसः नः अवतु प्रऽयाजे शं नः अस्तु अनु-
ऽयाजः हवेषु क्षिपत् अशस्तिं अपदुऽमृतिं हन् अथ करत् यज-
मानाय शं योः ॥२॥ तपुऽमूर्धं तपतु रक्षसः ये ब्रह्मऽद्विषः शरवे

अ० ८. अ० ८. व० ४४.] ॥४१२॥ [म० १०. अ० १२. सू० १८६.
हंतवै ऊं क्षिपत् अशस्तिं अप दुः समतिं हन् अथ कर्त्त यजमा-
नाय शं योः ॥३॥४०॥

॥१८३॥ अपश्यं त्वा मनसा चेकितानं तपसः जातं तपसः
विभूतं इह प्रजां इह रयिं रराणः प्र जायस्व प्रजया पुत्रऽकाम
॥१॥ अपश्यं त्वा मनसा दीधानां स्वायां तनू ऋत्ये नाधमानां
उप मां उच्चा युवतिः बभूयाः प्र जायस्व प्रजया पुत्रऽकामे ॥२॥
अहं गर्भे अद्धां ओषधीषु अहं विश्वेषु भुवनेषु अंतः अहं प्रजाः
अजनयं पृथिव्यां अहं जनिऽभ्यः अपरीषु पुत्रान् ॥३॥४१॥

॥१८४॥ विष्णुः योनिं कल्पयतु त्वष्टा रूपाणि पिंशतु आ सिं-
चतु प्रजाऽपतिः धाता गर्भे दधातु ते ॥१॥ गर्भे धेहि सिनीवालि
गर्भे धेहि सरस्वति गर्भे ते अश्विनौ देवौ आ धत्तां पुष्करऽस्रजा
॥२॥ हिरण्ययीं अरणीं यं निऽमंथतः अश्विनौ तं ते गर्भे हवा-
महे दश्मे मासि सूतवे ॥३॥४२॥

॥१८५॥ महि चीणां अवः अस्तु द्युष्मं मित्रस्य अर्यम्णः दुः-
ऽआधर्षं वरुणस्य ॥१॥ नहि तेषां अमा च न न अर्धऽसु वारणेषु
इशे रिपुः अघऽशंसः ॥२॥ यस्मै पुत्रासः अदितेः प्र जीवसे मर्त्याय
ज्योतिः यच्छंति अजसं ॥३॥४३॥

॥१८६॥ वातः आ वातु भेषजं शंऽभु मयऽभु नः हृदे प्र नः
आयूषि तारिषत् ॥१॥ उत वात पिता असि नः उत भ्राता उत

अ० ८. अ० ८, व० ४८.] ॥४१३॥ [म० १०. अ० १२. सू० १९०.

नः सखा सः नः जीवातवे कृधि ॥२॥ यत् अदः वातते गृहे अमृ-
तस्य निऽधिः हितः ततः नः देहि जीवसे ॥३॥४४॥

॥१८७॥ प्र अग्रये वाचै ईरय वृषभाय क्षितीनां सः नः पर्षत्
अति द्विषः ॥१॥ यः परस्याः पराऽवतः तिरः धन्व अतिऽरोचते
सः नः पर्षत् अति द्विषः ॥२॥ यः रक्षांसि निऽजूर्वति वृषां शुक्रेण
शोचिषा सः नः पर्षत् अति द्विषः ॥३॥ यः विश्वा अभि विऽपश्यति
भुवना सं च पश्यति सः नः पर्षत् अति द्विषः ॥४॥ यः अस्य पारे
रजसः शुक्रः अग्निः अजायत सः नः पर्षत् अति द्विषः ॥५॥४५॥

॥१८८॥ प्र नूनं जातऽवेदसं अश्वं हिनोत् वाजिनं इदं नः
बर्हिः आऽसदे ॥१॥ अस्य प्र जातऽवेदसः विप्रऽवीरस्य मीळहुषः
(मही इयमि सुऽस्तुतिं ॥२॥ याः रुचः जातऽवेदसः देवऽत्रा हव्य-
ऽवाहनीः ताभिः नः यज्ञं इत्तु ॥३॥४६॥

॥१८९॥ आ अयं गौः पृश्निः अक्रमीत् असदत् मातरं पुरः
पितरं च प्रऽयन् स्वः ॥१॥ अतः चरति रोचना अस्य प्राणात्
अपऽअनती वि अख्यत् महिषः दिवं ॥२॥ चिंशत् धाम विरा-
जति वाक् पतंगाय धीयते प्रति वस्तोः अहं द्युऽभिः ॥३॥४७॥

॥१९०॥ अतं च सत्यं चाभीं द्वात्तपसोऽध्यजायत ततो रात्र्य-
जायत ततः समुद्रो अर्णवः ॥१॥ समुद्रादर्णवादधिसंवत्सरो अ-
जायत अहोरात्राणि विदधद्विष्यस्य मिषतो वशी ॥२॥ सूर्या च-

अ०८. अ०८. व० ४९.] ॥ ४१४ ॥ [म० १०. अ० १२. सू० १९१.

द्रुमसौ धाता यथापूर्वमकल्पयत् । दिवं च पृथिवीं चांतरिक्ष-
मथो स्वः ॥ ३ ॥ ४८ ॥

॥ १९१ ॥ संऽसं इत् युवसे वृषन् अग्ने विश्वानि अर्यः आ इळः
पदे सं इध्यसे सः नः वसूनि आ भर ॥ १ ॥ सं गच्छध्वं सं वदध्वं सं
वः मनांसि जानतां देवाः भागं यथा पूर्वे संऽजानानाः उपऽआ-
सते ॥ २ ॥ समानः मंचः संऽइतिः समानी समानं मनः सह चित्तं
एषां समानं मंचं अभि मंचये वः समानेन वः हविषा जुहोमि
॥ ३ ॥ समानी वः आऽकूतिः समाना हृदयानि वः समानं अस्तु
वः मनः यथा वः सुऽसह असति ॥ ४ ॥ ४९ ॥ ८ ॥ ८ ॥ १२ ॥ १० ॥

॥ इति दशमं मंडलं समाप्तं ॥

॥ इति शर्मण्यदेशोत्पन्नेनंगलंडदेशनिवासिना भट्टमोक्ष-
मूलरेण द्वितीयवारं श्रेष्ठादर्शकमत्येन परिशो-
धितग्वेदसंहिता समाप्ता ॥

00042743

